BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
4 A
17

Digitized by Google

Digitized by Google

Paris de Puteo de ſindicatu:

Excellẽtiſſimi ac doctiſſimi Juris vtriuſq; doctoris/maximiq; practici dñi Paridis de Puteo Neapolitani in materia Sindicatus omniũ officialiũ Tractatus: vna cũ apoſtillis dñi Bñdicti Vadi foroſempronienſis in margine appoſitis: & Tabula eiuſdẽ dñi Bñdicti recẽter edita.

Adiecta ſunt etiam nõnulla ſummaria valde vtilia (que in aliis exemplaribus antea impreſſis nõ reperies) principales materias amplectẽtia.

1529

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

13-4-A-17

Digitized by Google

¶ Incipit ſingularis tractatus

in materia Sindicatus omniū officialium: compoſitus per
clariſſimum Juris Utriuſqꝫ interpretē dominum Paridem
de Puteo de Neapoli poſt primam ſuam compoſitionem in=
completam: et indigeſtam: ac raptim eo inſcio importune
impreſſam. Nunc vero digeſtam ad dei laudem.

EXcogitanti mihi. Sepe materiā ſindicatus per
neceſſariā ad cultū iuſticie ⁊ vndiqꝫ
diſperſam in vnū redigere cōpendiū: ⁊ ab alijs omiſſa ſup=
plere vt ⁊ ille papiriꝰ leges ſine ordine latas in vnū cōpo=
ſuit. ⁊ etiā vt Appius claudius q̇ cū actiones diſperſas in
vnā formā redigiſſet Gneus Flauius ſcriba eius libertini
filius ſubreptū librū populo romano tradidit qđ adeo gra
tum munus populo fuit: vt tribunus plebis fieret Senator
⁊ edilis curulis. l. ij. §. tulerūt. ⁊ §. poſtea. de ori. iuris. fue=
reqꝫ magiſt[ra]tus creati: q̇ iuri dicēdo preeſſent. d. l. §. poſt originē. Fuitqꝫ expe=
diens: vt h[i m]agiſtratus de geſtis redderent rationē. l. j. C. vt oēs cauſe tā ciui.
et in titu. [...] ff. ad. l. iul. repe. ⁊ de magi. conue. et aut. vt iudices ſine quoquo
1 ſuf. per tota. † Summa em̄ ratione ⁊ equitate ſtatutū eſt idem ius ſibi dici quod
ipſe alijs dixerit. l. j. ff. ꝙ quiſqꝫ iuris. Nā ⁊ inter apes princeps eſt: inſtituitqꝫ
natura vt ⁊ ipſe apes aliorū princeps aculeo careat ne alijs ſuo aculeo officere
re poſſit. c. in apibus. ij. q. j. ſm̄ theologos: iſto aculeo magſtiratus carere debet
ne ſubditorū iniuſte affligat ⁊ opprimatꝰ a quo precipue abſtinent magiſtratus.
Sindicatus cogitatione: ar. l. hac conſultiſſima. in verſi. at cum humana fra=
gilitas. in verbo cogitatione. C. qui teſta. fa. poſ. Nec me ad hec ſpe premij ac=
ceſſiſſet: vt ⁊ ille Gneus fecit. Sed vt iuuenibus ſtudioſis in Neapolitana aca=
demia proficiam qui opere perfecto policitam reipublice curam appetunt: vt
in prohemio inſti. in fi. nec putet quiſqꝫ Gimnaſium Neapolitanum adulteri=
num: quia legimus ab antiquiſſimis ſeculis. Neapoli ſtudia gimnaſium Nea=
2 politanum floruiſſe quod magnorū auctorum comprobatur auctoritate: † nam
Seruius optimus vt Macrobius retulit Uergilium neapoli ſtuduiſſe teſtatur.
Plinius poſterior Siluium italicum cuius optimum extat opus: Neapoli ſtu=
dijs operā dediſſe ⁊ mediā finijſſe vitā: Laurentius q̇ multorum philoſophor
vitam colligit: refert heſchinē vnū ex octo ita nuncupatum magnū oratorem
Neapoli floruiſſe: ⁊ horatiꝰ in ode refert Neapoli ſtudiorū otioſamqđ etiā ſta
cij cōprobatur auctoritate in ſiluis: qui dum de ocio literarū loquitur Neapo
lim in eo numero ponit: ⁊ Martialis cocus in ſuo qđ hēdecaſyllabo refert hec
3 verba: et quas docta Neapolis creauit: † et Seneca in epiſtola inquit: ꝙ cum
Neapoli ſtudijs vacaret; ⁊ ad ſtudia bonarū artium vadens a nobilibus ſepe
fuit deriſus. Teſte etiam Plinio. xxj. naturalis hyſtorie Ciceronem villam in
loco prope Neapolim Academiam nuncupatam: ibi compoſitis voluminibus
id qua monumentaneum ſibi inſtituit vbi fontes calidi erumpunt quam ap=
pellauit Academiam Athenienſis academie emulatione: quod etiam ſum=
4 morum imperatorum auctoritate oſtenditur: † nam Federicus Imperator
in regiſtris teſtatur ciuitatem Neapolium antiquam matrem: et domum ſtu=
dij fuiſſe qui ciuitati priuilegia ampla conceſſit: magiſtrumqꝫ Petrum de Jber
5 nia reformatorem ipſius ſtudij ordinaſſe † cuius Federici temporibus iura
ciuilia gloſabat Accurſius in annis domini. M. ccxxv. vt gloſſa dicit: ⁊ Ange. l.

Digitized by Google

in cauſis.C.de accuſa.Et exinde tempore incliti regis Roberti iuriſcõſultos ⁊ philoſophos q̃plurimos i ſtudio Neapolitano publica mercede ꝯductos:ꝑſerti iaco.de bel.vt regiſtra nr̃a te=
6 ſtant ¶†Teſtat̃ etiã doc.inſignis Nicola⁹ de Neapoli.l.ſed re probari .ff.de execu.tut.ꝗ docto.ex ceteris ſtudijs Italie adue= niẽtes Neapoli iterũ examinabant:⁊ inſufficiẽtes erãt reproba
7 ti:vbi etiã dicit auc.Iaco.de areti.†ꝗ ciuitas põt habere ꝑuile
a gia ſtudij ex ꝑſcriptione[a].Etiã Lucas de pẽna in repe.l.fi.ff. de iuriſdi.om.iud.inq̃t.de ſtudio Neapolitano in quo ꝑerat rector domi.Lauren.pulderic⁹ Neapolitan⁹:nã ⁊ ciuitas ipa armipo tẽs:⁊ antiqua ſtudiorum alũna fuit q̃ p tpa ſiluere:at nunc Ferdi= nandũ regẽ q̃ ſue iuuẽtutis:⁊ pubertatis tẽporibus mea doctri na lr̃arũ ſtudijs ꝑmaxime iuri ciuili operã dederat reſtaurata ⁊ ſuſcitata:⁊ noue reformationis ſtudio illuſtrata ſuoq; ſumptu profeſſores iſignes magiſtri philoſophi ꝯducti:⁊ poſt quietum regnũ ac ſapiẽtia:⁊ auxilio diui Franciſci Sfortie vicecomitis Inſubriũ ducis:vt late in libro ſfortiadorum deſcribit̃ hoſteſq; fu gatos:totaq; Italia ſua potẽtia:⁊ ſapiẽtia paca[illegible] mundã ſine ſorde iuſtitiã qualis nũq; fuit regnicolis miniſtr[illegible]it:ciuitatem etiã ornauit bonis moribus ingẽs fertilitas:⁊ cel[illegible] clementia fuit:⁊ ipſius ſapiẽtiſſimi regis opa nũc ſtudia ipſa vigẽt: ſi qua autẽ deeſſe videbunt̃ alicui intelligat nõ ſtudiũ:aut volũtatẽ mi hi Paridi de puteo legũ indignũ ꝓfeſſori partenopẽſi in his de fuiſſe:ſed facultatẽ ſubmittẽs me emẽdationi melius ſentiẽtis: vt dicit iuriſcõſult⁹ in.l.claudi⁹ felix.ff.q̃ po.in pig.ha. Hec aũt ad laudẽ omnipotẽtis dei ordinata ſunt:⁊ ad regimẽ : ⁊ decorẽ alme partenope vrbis ⁊ regis patrie.

a ¶Ex ꝑſcriptione. Adde car.i cle.ij.§.fi.de magi.

1 ☞Princeps tenetur deo reddere rationẽ ꝓ ſubditorũ iniuria.
2 Sindicatio quid ſit?
3 Officialis debet ad inſtar cibi digerere id quod comedit in offi cio tempore ſindicatus.
4 Rationẽ villicationis ſne vnuſquiſq; reddere tenetur.
5 Officiales qui laudabiliter officium ſuum geſſerunt ſunt publi ce commendandi.et nu.7.
6 Officiali non minor debetur honor poſt depoſitum officium q̃ ipſo durante.
8 Officiali depoſito qui male geſſit officium nullus honor debe= tur quinimmo arma ipſius depicta in palatio debent cum vitu= perio deleri.
9 Iuſtitiam ſi quis barratauerit dicitur proditor.

¶Euidentia le.

Sindicatui Officialiũ operã daturũ ꝑus noſce opꝫ adinuentum fuiſſe: †q: princeps deo rõnem ꝓ ſubditorũ iiuſtitia red= dere tenetur.in aut.vt iud.ſine q̃quo ſuf.§. ſcriptũ exemplar.vbi al's eſt. Ru.†eſt autẽ ſindicatio expe rimentũ totius iuſticie:⁊ quia ceſariani fraudũ cõ ſuetudine omnia temerare cõſueuerant,l.defenſionis facultas

Digitized by Google

de iure fiſci.lib.x.ꝛ l.d.ti.vt iudi.ſine quoquo ſuf.in prin.q̃ cẽm dedere:vt ab officialibus arcta poſtularetur ratio que ꝑ prius
3 nõ tã ſcrupuloſa inquirebatur:vt in tit.de ma.cõue.†Nã equũ viſum eſt:vt qđ officialis in officio comedit tẽpoꝛe ſindicat⁹ ad inſtar cibi digerat:dixit glo.in.l.ij.C.de choar.li.xij. Arctãdus
b enim eſt vbi adminiſtrauit†.l.j.C.vbi ſe.vel cla.ꝛ.l.ij.ad.l.iul. rep.ꝛ.l.j.vbi de ratio.agi opoꝛ.Et ſi bñ in offõ ſe habuerit laudis ꝑmia ꝯſequat̃:ſinaũt male puniat̃:vt l.d.ti.vt iudi.ſine quo
4 quo ſuf.in.§.j.ꝛ in cõſti.regni.volumus.de numero officia.†Et ideo officiales ſindicatũ egre ꝑferre nõ dñt:qꝛ diuinũ ꝑceptum eſt:vt q̃ſq̃s reddat rõnẽ villicatiõis ſue:vt in euãgelio dr̃.Et col
c ligit̃ pꝛimo regũ^c vbi Samuel ſic ait ad populũ:loq̃mini ad me corã dño vtrũ bouẽ cuiuſq̃ tulerim aut aſinũ ſi quẽpiam calũniauerim ſi oppſſi aliquẽ:ꝛ ſi de manu cuiuſq̃ munus accepi:et reſtituã vobis:ꝛ dixerũt nõ es calũniat⁹ nos neq̃ oppſſiſti neq̃ tuliſti de manu alicui⁹ q̃ppiã:ꝛ dixit ad eos teſtis eſt dñs: qꝛ nõ inueneritis q̃ppiã in manu mea:ꝛ dixit.Spe.in ti.de ſindica.in prin.ꝙ offm̃ ſ[illegible]dicat⁹ rectoꝝ in Italia viget qđ hꝫ ipſos excedẽtes in offõ pu[illegible]re q̃ non hñt merũ vel mixtũ,impiũ niſi ſit ſpãliter datũ exe[illegible]bit̃ ꝑ rectoꝛẽ illi⁹ ꝓuincie vel ciuitatis:vt ibi per Spec.nã hi ſindicãdi ex bñ geſtis laudem repoꝛtabũt:ꝛ ꝑmia ꝛ dei miniſter appellabit̃.xxiij.q.v.q̃ malos.Andr.de iſer.in ti.q̃ ſint regalia:i ver.bona ꝯdẽnatoꝝ:ꝛ ꝓpterea lex regni ſtatuit:vt officiales ſint annales:vt in cõſti.regni occupatis:vbi glo.rõnẽ aſſignauit dicẽs neq̃ eos q̃bus placuit grauare iuſtitiã eẽ neq̃ eos q̃bus diſplicuit tenere prudẽti⁹.†Et iõ hi q̃ ſe laudabiliter in offõ habuerũt ſunt publice cõmẽdandi.l.iuſtiſſimos.C.de of. rec.ꝓuin.ꝛ i pſalmo.xxxij.rectos decet collaudatio.Et fiet̃ talis cõmendatio ꝑ ſniaꝫ ꝓferẽdã in ſindicatu ipſoꝝ:arg.in.l.ꝑ hãc. de numera.li.xij.ꝛ facit.l.fi.de ꝓfeſſo.ꝛ me.lib.x.ff.de re mili.l. milites.§.miſſionũ.ꝛ de his q̃ not.infa.l.ij.§.iguominie.Et h̃ ne vileſcat auctoꝛitas iudicũ:ar.extra de accu.c.aliqualiter.lo pꝛi
6 mo.†Nã nõ minoꝛ debet̃ honoꝛ magiſtratui poſt depoſitũ offm̃
c quã ſibi exhibebat̃ ipſo durãte^c de q̃ſto.l.pe.ad fi.ꝛ in.l.fi.ff.de
7 decurio.†Et iſignũ honoꝛis:ꝛ cõmẽdationis officij dant̃ ꝑ cõitates ꝛ dños terrarum vexilla cũ inſignijs ꝛ armis ipſoꝝ vel alia numera:ꝛ paramẽta inſignũ ꝙ ſe bñ ꝛ laudabiliter geſſerũt:ar. l.j.C.de ſtatutis ꝛ imagi.ꝛ etiam arma eoꝛum depingi ꝑmittitur in ꝑtoꝛijs ꝛ palatijs:ciuitatũ quas rexerunt.†Et econtra ſi
8 male ſe geſſerunt aut iuſtitiam peruertẽdo vel aliter excedẽdo nulla dantur numera quinimmo arma ſi qua depinxerint in palatio delent̃ cum vituperio:ar.l.eoꝛum.cũ ibi not.ff.de penis.ꝑ
9 bar.vbi dixit † ꝙ arma ꝓditoꝛis vbiq̃ in ciuitate exiſtẽtia ſunt delenda vbi dicitur ꝙ ſtatue eoꝛum ſunt de ciuitate pellende. Is enim qui iuſtitiam barratauit dicitur proditoꝛ quia proceditur contra ipſum ad inſtar criminis maieſtatis:vt in.l.j.et in aut.ibi poſita.C.de pena iudicis qui male iudi.

¶Pꝛimo videbitur.

De exceſſib⁹ imperatoꝛum.
De exceſſibus regum.
De exceſſibus pꝛincipum inferioꝛum.

b ¶Ubi admi niſtrauit. Sꝫ nũq̃d.in pꝛia ꝛ q̃ſi dic ꝑut.ſ.in.c.de offi.ſindicatoꝝ.i ꝟ.officialis.ꝛ ꝯſid qđ ibi i apoſtil.dixi.

c ¶Pꝛimo regũ.qđ ẽ in.c.xij.ad qđ ad de qđ hẽtur eccle.c.xxix.

c ¶Ipſo durante. Qđ dictũ ꝯfirma cũ in ſilr̃ videamus ꝙmemoria ꝛ relicꝗ ꝑ ſtine q̃litatis etiã abolite multũ opantur:ꝑut copioſe ꝛ not.hẽtur per Feli. ſan.i.c.q̃ i eccle.i.l.col.in pꝛi.ꝟſ.fallit quinto poſt pꝛinc.

De exceſſibus baronum.
De exceſſibus militum.
De ꝯ exceſſib⁹ filiarioꝝ Regū.
De exceſſib⁹ aduocatorum.
De exceſſibus ptātum terrarū ſuorūꝗ officialium: iudicum aſſeſſorū nūciorū: ſindicorū: familiarū eorūdē. & de corrūptāte.
De ptāte & offō ſindicatorū de quib⁹ ſindicanẗ officiales eorū ꝗ miniſtri: & dē barratarijs eoꝝ.
De compoſitionibus.
De capturis.
De carcerationibus.
De executiōibus iniurioſis.
De extorſionibus.
De inquiſitionibus.
De contumacis penis.
De arbitrijs eorum.
De ꝓbationibus in ſindicatu.
De teſtib⁹ in cauſis ſindicatus.
De ſtatutis circa officiales.
De ſententijs male latis.
De corruptionibus.
De indicijs & torturis
De penis & ꝑceptis ſpretis
De preſumptionib⁹ officialium.
De libellis.
De appellatiōib⁹ i cā ſindicatus
De ſolennitatibus iudicialibus omiſſis per iudices in ſententijs
De iudicum poteſtate.
Et de ceteris prout ordo alphabeti oſtendit.

1 ☞ Corripere alterum volens debet ſeipſum p[illegible]is caſtigare. & nu. 3. 4. 5. & 6.
2 Princeps dʒ pre ceteris abſtinere a vēdicāda rē q[illegible] ipſe vēdidit.

¶ Proemium.

1 QUi † Alios vult iudicando corripere ſua debet
prius malefacta emēdare. l. iuſtas. de iure fi-
ſci. li. x. Is em̄ poteſt de errore alterius iudicare ꝗ
non habet quid in ſeipſo cōdemnet [a] .ij. q. vij. iudi
cet. & Tullius contra Saluſtiuʒ Carere debet om
ni vitio qui in alterū dicere paratur: demum ma-
2 ledicit: facit. l. j. ne fiſcus rem quaʒ vēdit euincat † vbi princeps
pre ceteris abſtinere debet a vindicanda re quaʒ vendidit ne ſit
dominator in populo. x. q. iij. c. cognouimus. nec dʒ exercere ty
3 rannidem. ea. q. c. ſe. † Ordo deniꝗ correctionis eſt: vt princeps
primo incipiat a ſeipſo. ix. q. vj. porro. in fi. deinde a ſubditis: ſi
cut etiaʒ non pōt eſſe hoſpitalitatis hortator hoſpitibus oſtia
4 claudens. xlij. diſt. c. j. † & turpe eſt doctori cum culpa redarguit
ipſum: in auť. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. opʒ. vbi glo. allegat
Cathonem. Et qui in. l. gloriaris. per preuaricationē legis deū
inhonoras. de quibus. xxvj. diſ. c. j. xxxv. diſ. eccleſie princeps. &
5 xl. di. multi. vbi dicit Archi. † infelix qui recte docet & viuat ini-
6 que infelix cui⁹ nulli ſapiētia ꝓdeſt. xvj. q. j. reuertimini. † Quō
autem principes ſeculi querant alioꝝ vitaʒ corrigere ꝗ ſeipſos
non corrigant. ff. de adul. l. ſi vxor. §. iudex. Quomodo aūt predi
cant nō furandū ſi ipſi furantur: vt ait aplus ad roma. ſecundo.
Et quomodo alium queris docere qui teipſum nō doces nec po
teſt princeps aliorū corrigere mores ꝗ non corrigit ſuos. xlviij.
diſ. nocere. Querant ergo pncipes ꝗ legē ſindicatui dedere ſei-
pſos dijudicare: vt legē ipam obſeruēt vt ꝗ ꝗſꝗ iure in aliū ſta-
tuit ipſe eodē iure vtaẗ. l. j. ff. ꝗ quiſꝗ iuris. Ea de re primo vidē
dum erit de exceſſibus magnoꝝ principum: vt & ipſi cognoſcant
rationibus & legibus ſubijci. l. digna vox. de legibus: & in popu
lis nō dominari: ſed regere: & deinde de exceſſibus aliorū infe-

a ¶ Cōdēnet Facit qd hꝫ mat. vij. ca. & Mar. iiij. & li. vj. & ꝗ per apo. ad ro. c. ij. & ſpecu. de aduoc. §. vj. ꝟ. poſtmodū

Digitized by Google

riorum dominorū:ꝛ iudicū qui iudicāt orbem terrarū.
1 ¶ Imperator eſt ſummus princeps.ꝛ luminare mai⁹ dicitur.
2 Impator excedit vndeci modis.ꝛ nu.3.4.5.6.7.8.9.10.11.ꝛ.12.

¶ De exceſſibus imperatoris.

1 E primo De exceſſib⁹ imperatoris† qui
eſt ſumm⁹ princeps:ꝛ luminare
maius.c.ſolite de maio.ꝛ obe. qꝛ maior plus offen
2 dit.xl.diſt.homo.†. Excedit autē Imperator qui
non facit iuſtitiam populo ꝓpter qđ veniūt flagi=
tia.xxiij.q.v.ſi quos ꝛ.q.v.regū.† De nullo enim
3 magis deo placet ꝙ de iuſtitia.xxiij.q.v.c.quali.nos. ¶ † Exce
dit etiam cum impugnat eccleſiā romanā matrē ſuam.xij.q.ij.q
abſtulit.cxvij.diſtinctio.eccle.ꝛ.c.j. de natis ex libero ven.† Ex
a qua cauſa deponitur a extra de electio.c.venerab ilē.§. obiectio
4 ni.ꝛ.§.fi. de re iudi.ad apoſtolice.in.vj.† qꝛ de⁹ ſibi tuitionē ec
cleſie commiſit.xxiij.q.prima principes.¶ † Excedit etiaꝫ quan
do aſtringit clericos in ſuo foro contra id qđ dr.xj.q.j.cōtinua.
5 ꝛ.c.null⁹.ꝛ.c.[illegible]acuit.xij.q.j.futurā. ¶ † Excedit etiam immiſcē
do ſe electio[illegible]us prelatorum contra iura.lxiij.diſt.ſacrorū.ꝛ
§.ſeq.ꝛ.c.ad[illegible]an⁹.ꝛ.c.ego Ludoui.ꝛ.C.de ſa.ſan.quiſqs. Niſi
hoc habet de ſpeciali priuilegio Pape.d.c. Adrianus.cum ſe=
quen.ꝛ.§.principibus.ꝛ.§.verū.ꝛ in.c.nobis de iurepatronat⁹.
6 ¶ † Excedit etiā qꝛ alios ex odio exheredat ꝛ deijcit ꝛ quoſdam
ex leui opinionis cura ſublimat.xv.q.vj.certa ratione.† Et qñ
ſine cauſa pedagia concedit:ꝛ mutat monetā: que non pñt ſine
cauſa legitima niſi ꝓ defenſione reipublice cōtra infideles alias
ad reſtitutionem tenet niſi habeat ex priuilegio Pape vel ex an
tiquata cōſuetudine.de ver.ſign.innouam⁹.xxiij.c.ſi qs cromi.
cū ſi.ꝛ Hoſt.in ſumma de cēſi.§.ex qb⁹.verſi.ſed nūqd dicit ꝙ ſi
imperator vel rex mutauit monetā ꝓ lucro tpali in grauamē po
puli ꝙ tenet ad reſtitutionem. extra de iureiu.c. ꝙto niſi popu
lo cōſentiēte.c.fi.de maio.ꝛ obe.ſm Hoſtiē.ibi. ¶ † Excedit etiā
7 qꝛ abijciunt verores:vt in.d.c.per vene.§.videbatur.† Etiā exce
dit in hereſim labendo.xj.q.iij.Julianus.† Etiam excedit impe
rator qui nō reueret epos qui ſūt maioris dignitatis.xcvj.diſ.
c.duo.ꝛ in.c.ſolitis de ma.ꝛ obe.ꝛ in ipſos manus inijciūt.di.c.
venera.ꝛ.c.ad apoſtolice.de quoꝝ pena habet in cle.felicis. de
8 penis.† Et etiā qñ nō defendit eccleſiā:vt tenet propter qđ pōt
deponi.d.c.pricipes.xcvij.di.eccl'ia.xv.q.vj.alius.Et vt nris tē
porib⁹ vidim⁹ cū eccleſia fluctuat ꝛ imperator:ſi fingit dormire
arbor qdem magna eſt modern⁹ Imperator noſter ſicut cipreſ=
ſus fructus nullos generās.Itē quia plerumqꝫ in periurium in=
currit non ſeruando fidelitatem quā iurat Pape ꝛ romane ec=
cleſie.lxiij.diſt.ego. extra.de re iudica.c.ad aplice.in vſi.deie=
rauit.l.vj.extra de iureiurā.i cle.ne romani.ꝛ Spe.i tit.de iure
9 iurā.§.j.vſi.iſtđ aūt.† Itē qñ nō curat recuperare terrā ſctām:
ꝛ inimicos crucis ipugnare cū ad hoc ſit romanū imperiū a dño
īſtitutū.xcvij.diſt.c.eccl'ie. xxiij.q.v.pncipes.xcj.v diſ.c. cōſtāti
10 nus.ꝛ qđ no.Inn.i.c.ꝙ ſup de voto. ¶ † Ac etiā qñ eſſet inutilis
furioſus vel mētecapt⁹: vt i.c.grādi.de ſupplē.negligētia pre=

a ¶ Deponit
Quib⁹ đ cau
ſis vo caſſet
vel deponat
vide Hoſti. i
c.nihil.đ iu.
et.c.ali⁹.xv.
q.vj.et gl. in
cap. ſi Papa
xviij.ꝛc.

lato.et dixit gloſ.in tit.ſi de inueſt.lis oria.in verbo ſed iſtud ꝙ populus poteſt deponere imperatorem ſufficientem vel mente captum:ꝛ no.Cy.ff.de leg.non.l. ambigitur.vbi Bald.tʒ ꝯtrarium ꝙ lʒ olim poſſet:hodie nõ põt: tñ papa poſſet per iura.s̃.allega.ꝛ hoc tʒ Bal.in.d.l.non ambigitur.vbi dicit ꝙ ſi Imperator eſt inutilis vel ebrioſus q̃ non ſuſtinet reipublice curas ꝙ Papa poteſt eum pri

11 uare ꝛ non populus.Et in caſibus no.in.c.ad apoſtolice.de re iudica.†Itẽ quã do alienat bona imperij:qꝛ non ſunt ꝓprietarij imperij.ſed adminiſtratores:vt in euangelio exiuit edictum a ceſare Auguſto.ꝛc.et ꝑ no.in.l.bene a zenone.de

12 quad.preſ.viij.diſt.c.quo iure.†Et qñ nimis grauaret ſubditos:qꝛ deponitur xv.q.vj.ſi alius.Inno.in.c.ꝙ ſuper.de voto.Bal.in.c.cum eccleſiarum.de offic. or.niſi cum cã faceret ꝓ iuſta defenſione ſtatuti.l.j.ꝛ ꝑ totũ deſuꝑ in dicto li.x.ꝛ no.in.c.j.que ſint regalia.De ceteris ẜo exceſſibꝰ imperatoris.vide ꝓximo.c.

1 ☞ Reges excedunt multis modis.vt infra per totum.

9 Apes electus in regẽ abijcit aculeum vel ſaltem eo non vtitur.

43 Reges mali canes rabidi appellantur.

44 Reges indocti ſunt tanq̄ ſimulachra.

45 Reges debent eſſe iniquitatis correctores:et non iniqui.

46 Rex debet omnes ſuperexcellere:et per ſe eſſe ſufficiens.

47 Rex qualis eſſe debeat ſcđm philoſophum.

58 Rex non curans de regno an debeat expelli cum conſilio pape.

59 Fredericus quare fuerit depoſitus ab imperio.

75 Populus deo infidelis meretur tyrannum habere ꝛ non regem.

77 Rex dicitur pater quo ad gubernationem ꝛ dilectionem.

78 Rex et reſpublica idem ſunt.

¶Sequitur de regum principum ꝛ ducum exceſſibus.

1 POſt Imperatorum exceſſus de regum: et aliorum principũ: et preeminentiũ exceſſibus:eſt tangendum.¶†Excedunt aũt reges primo clericos trahendo ad proprium forũ:vñ deponendi eſſent propria dignitate.xj.q.j.nullus:nam qui celeſtẽ impugnat

2 eius forum ſequi dʒ.xj.q.j.chriſtianis.¶†Secundo qꝛ a clericis ꝛ eccſiaſticis perſonis penſiones ꝓcuratores:ꝛ penas extorquẽt cõtra iura:et eccſiaſticã libertatem.xxv.q.ij.c.quicunq̃.ꝛ tenentur iniuriarũ.ex

3 tra de iniurijs.c.olim.ad idem.xxiij.q.viij.c.oĩbus.¶†Tertio qñ non faciũt iuſtitiam:qꝛ ſunt deponendi.xxiij.q.v.c.regum.xv.q.vj.alius.¶†Quarto qꝛ occupant alienas terras non contenti proprijs terminis.xxiij.qo.ij. transferant.

4 ¶†Quinto quando talleis:ꝛ exactionibus ppłm dei affligunt indebite ꝛ corporibus iniuriantur.xiij.q.v.c.non ſane.xxiij.q.iij.qñ vult.et.c.ſi eccleſia.in fi. ¶†Sexto quia cum vnus vir vni vix ſufficiat mulieri ipſi volunt habere plures mulieres ſicut equus:ꝛ mulus i quibꝰ non eſt intellectus†quare excõicari deberet rex ſi apparet incorrigibilis.xj.q.iij.precipue.ꝛ.c.regalium.ij.q.j.ſcelus.ex

5 tra de diuor.c.gaudemꝰ.¶†Septimo ſi crimen ſacrilegij ꝛ leſe maieſtatis diuine cõmittãt.ꝛ vſuras iudeis ſuꝑ xp̃ianos ꝑmittentes.liiij.diſt.nulla.xvij.q.iiij.ꝯſti

6 tuat.de quo per Hoſti.in ſumma de vſu.verſi.tñ pñt pricipes.¶†Octauo in decimis ꝛ primitijs quas nõ ſoluunt: vt ſoluere tenenẗ.xvj.q.j.c.reuertimini.et.c. decimo.xxiij.q.v.dicat aliquis.de ꝯſe.di.xlv.in fi.xij.q.j.duo.ꝛ qđ no.de vi.ꝛ ho

7 ne.cle.c.oẽs principes.¶†Nono qꝛ ſequũtur auguria.ꝛ in eis ꝯfidunt: ꝛ in ſortibus a vera fide deuiantes.xxvj.q.v.augurijs:ꝛ.c.ep̃i.ideo ſine luce ſunt tales reges:† qꝛ nihil melius reſplendet in ꝑncipe q̄ recta fides.de ſumma tri. l.iter cla

8 ras.xxvj.di.c.ſi impator.¶†Decimo qꝛ iroſi:furioſi:ꝛ crudeles ſunt cũ deberẽt eſſe manſueti ꝛ humani:inde dicit lex.C.de dona.inter virũ.l.fi.† nihil aliud tã

peculiare eſt imperialis maieſtatis: q̄ hūanitas per quā ſola dei ſeruatur imitatio. et ꝓuerbio. xx. mia ⁊ veritas cuſtodiūt regē: ⁊ roborat̄ clementia thron⁹ ei⁹.
9 ¶ †Et id dr̄ q̄ apes electus in regē ꝑdit aculeū: ⁊ hec ē͞t dicit Jſido. ethi. lib. xij. c. de regibus. †vbi dicit q̄ virtutes regis due ſunt: iuſtitia ⁊ pietas. †nā iuſtitia ꝑ
10 ſe ſeuera eſt. xxiij. q. iiij. c. duo. et. c. p̄cepta. et. xlv. diſt. in multis. ¶ †Undecio. q̄ꝛ leges iniquas ꝯſtituūt ꝯ̄ illud qḋ hētur. xxiij. q. iiij. ſi eccl̄ia. i fi. ⁊ diſ. iiij. erit āt lex. ¶ †Duodecimo q̄ꝛ nō faciunt id ad qḋ eſt ptās regis inſtituta vt mali a malo cohercea͞ntur: ⁊ boni inter malos quiete viuant. xiij. q. v. c. ſi noſtra. ⁊. q. iiij. qui
11 peccat ante finē. ⁊ in ꝓhemio decre. rex pacificus. di. iiij. c. j. ¶ †Quartodecio impugnant eccl̄ias ſepe. ⁊ clericos q̄s deberent defendere. xxiij. q. maximian⁹. et. c. ſeq. ⁊. q. v. principes. xj. q. j. xp̄ianis. †Nec impugnāt hereſes ſicut deberēt. xxiij.
12 q. iiij. ⁊. c. ſi eccl̄ia. in fi. immo eis fauent ꝑ pecunia. ¶ †Quintodecio nō puniūt blaſphemātes ſicut deberēt. xxiij. q. iiij. nō inuenit̄. ⁊. xj. q. iiij. impatores ꝓut tp̄e pn̄ti facit Jlluſtriſſim⁹ ⁊ ſapiētiſſim⁹. d. Lodouicus maria. Sfor. dux barri Jlluſtriſſimi ducis medio. fratuelis ſui gubernator q̄ de pecūijs blaſphemātiū erigi ordiauit eccl̄iam ⁊ monaſteriū ordinis ſeruoꝝ ſub vocabulo virginis Marie de
13 la miſericordia extra et ꝓpe muros vigleuani. ¶ †Sextodecio q̄ꝛ nō ſubijciunt ſeipſos dei ſacerdotibus ſicut deberēt ⁊ pmittūt ab eis ſe venerari ⁊ man⁹ oſcu
14 lari. x. di. cert. eſt. lxiij. di. c. valētinian⁹. de iudi. c. nouit. xxvj. di. duo. i fi. †Septimodecio: q̄ꝛ recipiunt ab ep̄is vel archiep̄is homagiū vel fidelitatē cū nihil tp̄ale teneant ab eiſdē ꝯtra iura. vt no. extra de ſi. c. ex diligenti. de reg. iur. c. fi.
15 de ex. grauē. ⁊ vide Jnno. de elec. ſignificaſti. ¶ †Jtem excedunt q̄ꝛ reſtituūt illegitimos natalibus. ⁊ eos ſuccedere faciunt in p̄iudiciū legitimoꝝ ſuccedentiū in auc. q̄. mo. na. ef. legitimi. §. admo. coll̄. vij. ⁊. c. ti. §. j. ⁊. ij. ⁊ extra qui filij ſint legitimi. c. ꝑ venerabilem. ¶ Jtē regula ſua diuidūt ⁊ ſcindunt inter filios vel con
16 ſanguineos qḋ fieri nō dꝫ: vt nota. extra de voto. c. lꝫ in glo. vbi Jnno. ¶ †Jtē q̄ꝛ nō preſtant auxilia viduis: ⁊ eccl̄iaſticis ꝑſonis cū inuocant̄ ab eis. xxiij. q. v.
17 adminiſtratores. ⁊ qḋ no. Jnn. in. c. j. de offi. ordi. ¶ †Jtē q̄ꝛ nō ſeruāt iuramēta q̄ preſtant in coronatione de nō alienando bona regni ſui: ⁊ ꝯſeruando honorē eius: ⁊ de non mutādo eius legitimā monetā: extra de iureiurā. c. quāto. ⁊. c. intellecto. ⁊ de re iud. ſane in. vj. ¶ Jtē q̄ꝛ maiora negocia expediunt ſuo ſenſu: vl̄
18 cū paucis cū deberēt ꝯuocare maiorē partē regni ſui. de quo ꝑ Jnn. in. d. c. q̄to.
19 ¶ Jtē q̄ꝛ aliq̄n indigeāt curatoribus ſeu coadiutorib⁹ ꝑp coꝝ nimiā iuuētutē fatuitatē: crudelitatē: aut ſimplicitatē: nolunt eos recipe ab impatore vl̄ eccl̄ia. †et ſepe iniuſte priuant filios vel nepotes ex coꝝ linea deſcēdentes: vt nota. ex
20 tra de ſupplē. negligētia p̄la. grāde ꝑ Jnn. de foro ꝯpe. c. licet. ¶ †Jtē q̄ꝛ vſurpant officia ſacerdotū. vñ lepra ſp̄ūali pcutiunt̄. xxviij. q. vij. §. itē † ⁊ qui recipiūt res eccl̄e ab eis ſacrilegi ſunt. ⁊ ipſi. xij. q. ij. indigne. ⁊. c. de rebus. ⁊. xvij. q. ſacri
21 legium. ¶ †Jtē malos hn̄t ꝯſiliarios quoꝝ ꝯſilio multa mala opant̄ ꝯtra id qḋ legitur. lxxxvj. di. c. tanta. j. q. j. eſtote. extra de iureiur. c. q̄to in pri. hn̄t etiā conſiliarios bilingues neq̄ ⁊ ad inuicē inuidos q̄rentes ſemp̄ q̄ ſua ſunt: ⁊ non que regni ⁊ q̄ regis q̄ modico tp̄e ditati de bonis regni regnū ꝯſumunt: ⁊ regē cū vſuris adulationib⁹ ⁊ mēdacijs ꝯtra ꝯſiliū Ariſ. ad Alexā. dicētis. Cōſulto ꝓcerū ſeruos cōtene bilingues. ⁊ neq̄ nec quos humiles natura iacere precipit exalta.
22 ¶ †Jtē q̄ꝛ ſepe ſubditos excoriāt qui deberēt eſſe iuſti cultores ꝯtra illud pſalmi. qui deuorant plebē meā ſicut eſcā panis. bona ⁊ reditus regni ſuis vētrib⁹ ⁊ carnalitatibus expēdentes ꝯtra quos. †Eze. xix. factus eſt leo. ⁊ didicit predaꝫ cape ⁊ hoīem deuorare habentes miniſtros: q̄ ſanguinē paupeꝝ ſugunt: ⁊ i ſinu dn̄oꝝ euomunt contra quos clamat dn̄s ꝑ Jſaiam. iij. †quare atteritis populū meum. ⁊ hababetur eccleſia. iiij. verti me ad illa que ſub ſole gerūtur: et vidi ca-

lumnias: ꝛ lachrymas innocentū: ꝛ conſolatorem neminem poſ
ſe reſiſtere eoꝝ violentie: ꝛ laudaui magis mori ꝙ̄ viuere: ꝛ con
tra tales † Iſayas clamaui principes tui infideles ſocij furum.
† Et iteꝝ Machabeoꝝ. iiij. qui comedunt carnē ppl̄i mei ꝛ pelleȝ
eius deſuper excoriauerunt: ꝛ oſſa eorum cōfregerunt: ecce ipſi
lupos ſe exhibent gregi: ipſi rapiunt: ipſi diſpergunt: ipſi ꝑmit
tunt contra tales clamant iura. x. q. iij. de his. cum. c. ſeq. ꝛ. que
leguntur extra de cenſi. c. cum apl's. et. gl. xxxv. di. c. cū inſtantia
tales non reges: ſed reguli ſunt impinguati ſolatione carnali.
23 Io. iiij. ¶ † Item ſunt vanigloriosi: ꝛ ſuꝑbi: et nō ſe hoīes recor
gnoſcunt: nec deū regē regum. xxiiij. q. iiij. nō inueniūt. cuȝ ſeq.
¶ † Item qꝛ cū ſint dicti reges a ſe ꝛ alios iuſte regēdi. xij. q. j. duo.
nec ſe nec alios regūt: ſed exēpluȝ mortis ꝓbent ſubditis. xj. q.
24 iij. precipue. ¶ † Item qꝛ nō ſunt clementes apud ſubditos: et
ideo demerent apd̄ deū. l. ſi iperialis. C. de nup. vbi glo. ꝛ Bal.
¶ † Itē ſunt aliqn̄ auctores piurij. l. j. C. ſi aduer. ven. vbi Bald.
¶ Itē vbi legē traſgrediūt diſpēſando. ff. de penis. l. relegati.
25 ꝛ. l. qua i ꝓuincia. §. diuus. ff. de ritu nup. ¶ † Itē qꝛ ꝯfirmāt ſe
pe iniuſte q̄ſita: ꝛ violenter poſſeſſa in ꝓiudiciuȝ partis ꝯtra. ll.
C. vn̄ vi. l. auctoritatē. ꝛ de fundis. ꝛ ſal. rei domi. i. ſi q̄ loca. lib.
xj. Bal. in. c. j. de natura feudi. ¶ † Itē qꝛ faciunt priuilegia per
26 mittendo hereſim vel vſurā. C. de vſu. auē. ad hec. Bal. in. l. j. de
cōſti. pricipū. vbi dicit † qd̄ nō dȝ alicui auferre iuriſditionē vel
dn̄iuȝ ſine cā. ¶ † Itē faciendo aliq̄d in alteri⁹ iniuriā. l. nec au⁹.
de emā. libe. l. ij. de p̄cib⁹ impato. off. in. l. reſcripta. ꝛ. l. nec dam
noſa. ff. de iuſt. ꝛ iur. l. iuſtitiā. in p. lci. ꝛ. l. p̄ſcriptione. ſi contra
ius vel vti. pub. ꝛ Bar. in. l. gallus. §. ꝛ q̄d ſi tm̄. ff. de libe. ꝛ poſt
hu. vbi dicit ꝙ nō pōt tollere ius alteri q̄ſitum. [a] ¶ † Itē cum no
27 ua vectigalia ſine maxima cā imponūt. c. inouam⁹. de cen ſi. ꝛ i
l. j. C. noua vecti. ¶ † Itē qn̄ priuilegia ſine cā aufert. l. fi. ō diuer
ſis p̄di. li. xj. Bal. de feu. ſine culpa. in princ. ꝛ in. c. dilecta. de con
ſan. ꝛ affi. in noue. ꝛ in auē. de refe. in princ. And. de iſer. in tit. q̄
28 ſucce. tene. in. vij. col. ꝛ arg. ff. de dona. l. lucius. ¶ † Itē qn̄ man
dat aliq̄d ꝯtra ꝯſciam qꝛ nō eſt ei obediendū in pace: nec i bello
29 Bal. i auē. habita. C. ne fili⁹ pro patre. ¶ † Itē peccāt reges ſine
cā iuſta vtendo ꝑtāte abſoluta. Inno. in. c. nouit. de elec. ꝛ no. i
l. relegati. de peni. ꝛ nō in. l. fi. ſi ꝯtra ius. Et dixit And. de iſer.
30 in ꝓhemio iſti. † ꝙ qn̄ princeps nō vtitur ꝑtāte ordinaria ꝙ pec
cat. Et dicit Inno. in. c. innouam⁹. de cēſi. † ꝙ princeps nō dȝ vti
ꝑtāte ſup̄ma: niſi ex cā: alias peccat mortaliter: ꝛ qd̄ no. Andr̄.
31 de iſer. in tit. que ſint regalia. in verbo bona ꝯmittētiū. ¶ † Iteȝ
excedūt reges: qꝛ ſi clerici ꝓ bn̄ficijs eccl'iaſticis recurrāt ad pa
pam: priuāt ipſos fructib⁹ bn̄ficioꝝ: quinimmo ēt mulctāt eorū
cōſanguineos: ꝛ ipos expellunt de ſuis dn̄ijs ꝑ glo. ſing. i. c. ſciāt
cuncti. de elec. in. vj. vbi ꝓhibet offendi ꝯſanguineus clerici ſi re
32 ſpectu ipſius clerici hoc faciat: † naȝ iniuria facta cōſanguine o
clerici vr̄ ſibi facta [b] † Bart. in. l. ō his q̄ pene noie. bal. in. l. j. C. de
indicta vidui. ¶ † Excedunt eñ in taleis: ꝛ exactiōib⁹ indebitis
33 ſubditoꝝ. xxiiij. q. v. c. nō ſane. ¶ † Itē excedunt qꝛ facinnt aliqn̄
conſtitutiones cōtra eccl'iaſticaȝ libertatē directa vel indire cta

a ¶ Queſitū. Adde Paul. de ca. ad hoc ſolēnit i ꝯſi. cclxxxj. inci. in xp̄i ꝛc. pri mū dubium. ꝛ copioſe Fe li. i. c. q̄ in ec cle. in. ix. col. circa fi. cum ſeq. col. de cō ſti. i nouiter impōſſ. char. xxvj. ꝛ dom. Soci. in ꝯſi. cxliij. lci. vi ſa bulla bo nifacij. ꝛ ſic. q̄nimo ēt. in ij. ꝑte. char. xxiij.

b ¶ Facta. Adde Car. i cle. j. i princ. in. xiij. no. ō exceſ. p̄lat. ꝛ gl. i cle. ij. in ꝟ boq̄ſolib; de ſen. exc. et Ang. in ꝯſil. xcviij. inci. vi ſa narratiōe facti cōſilij.

via.c.cū laycis.de reb.eccle.ꝓpter qđ tam ipſi ꝙ̄ ſcriptores:⁊ cōſeruatores ipſa
rum ſunt excōicati:⁊ feudis que tenent ab eccleſijs ſunt priuādi.c.nouit.de ſen.
exc.⁊i.c.grauē.⁊ pn̄t talia feuda alijs potētiorib⁹ ꝯcedi q̇ ip̄a petāt⁊ eccłias re=
34 cognoſcāt.c.ij.de feud.¶†Itē q² ſepe ſe ipediūt de ſpūalib⁹ qđ nō lꝫ.c.meſſana
de elec.de arbi.c.ꝯtigit.de iudicijs.c.decernim⁹.de preſcri.cāni de decimis ꝙ̄uis
⁊ plerūꝙ̄ iura clericoꝝ ſubtrahunt ⁊ ſubijciūt ſeruituti ꝯ iura.j.diſ.ius publicū.
35 j.q.j.ꝯtinua.de iureiur.peruenit.⁊.c.minus ⁊ ſeq. ¶†Item q² liberos homies
ſubijciunt ſeruituti:⁊ in eis graues exiſtunt.xiij.q.v.c.nō ſane. †ſicut dicit Sa=
lomon.Breue regnū nō parcit ſubditis:q² in lata gente gloria principis:⁊ dimi
nutione populi contritio principis denotatur.j.q.iiij.§.item.⁊ ver.itez dicēdū.
36¶†Item quia non ſeruant miam pauperi.maxime non habēti quid offerāt.xj.
q.iij.pauper.quos interdum ſuſpendunt ꝑ modico.quos q̄nꝙ̄ ſine iuſtitia occi
dunt†ſed qui non timet iuſtum iudicem non credat eum beniuoluꝫ vel pacificū
37 inuenire.xxiij.q.v.c.regum.¶†Itē de facili guerras: ⁊ bella faciunt ex quibus
affliguntur populi quos ſine auctoritate ſuperioribus facere nō licet.xxiij.qō.
38 ij.in ſumma.⁊.c.j.⁊.Hoſt.in ſumma de treu.⁊ pace.§.q̇d ſit iuſtū bellū. ¶†Iteꝫ
iuſtitiam deferendo propter qđ partes affligūt laboribus.⁊ expenſis adeo ꝙ cō
pelluntᷣ vel iuri ſuo renūciare vel cōponere ſicut legitᷣ extra de here.c.nōnulli.⁊
propterea tenetur ad intereſſe ⁊ ad reſtōnem ſicut alter priuatus legitᷣ in.c.fi.§.
fi.de hōti.⁊.c.ceteꝝ.in fi.de iudi.⁊.c.ſcimus.⁊.l.properanduꝫ.§.illo,ꝓculdubio.
39 ⁊ in autᷣ.vt diffe.iudi. ¶†Itē excedūt in ꝯcuſſionibus ⁊ rapinis in talijs ſpolijs
⁊ homicidijs:extra de rapt.c.j.de iureiur.c.ſicut.xxiij.q.viij.nō putet. ¶†Exce=
dunt aūt quando derelicta cura publica ⁊ miniſterio iuſtitie de regno non curā
tes per nemora continuo vagantᷣ in venationibus ferarum:non quidem recrea=
tionis cauſa:ſed omnem curam ⁊ diligentiam in venando ponentes ⁊ reſpubli.
perit:⁊ opus iuſtitie diminuitur ⁊ qui rex erat:nunc venator ruſticanus effectus
Regnum ab aliquibus occupatur:⁊ ſubditi opprimuntur: et nullum in republi
ca bonum eſſe poteſt rectore in beluam conuerſo.venatores enim legibus et ca
nonibus ſunt odioſi:⁊ nullam propterea merentur numerum excuſationē tanꝙ̄
illicite rei operam dantes.l.venatoribus.C.de excuſatione mune.lib.x.vbi glo.
40 teſtatur.† ꝙ decretum dicit nullum venatorem legibus fore ſanctum.text.eſt
41 xxiij.diſtinctio.c.quorundam.⁊.lxxxvj.diſtinct.Eſau. †hic ideo quia venatio
deuiat ab omni opere bono : et donare venatoribus: et hiſtrionibus vitium eſt.
lxxxvj.diſtincti.c.donare.⁊ dixit text.eadem diſtincti. qui venatoribus donant
42 nequiſſimi ſunt:⁊ grauiter delinquunt.vbi ſubdit † qui venatori donant non
homini donat:ſed arti nequiſſime:ſubdens ꝙ honoratur in venatorib⁹ vitium:
et non natura:vbi dicitur qui delectantur in venatoribus videbunt deum et tri=
ſtabuntur.⁊ dixit Hieremias pſalmo.lxxxvj†. Eſau venator erat quia peccator
erat:⁊ plus dixit text.eadem diſtin.quid prodeſt ꝙ eſt luxuria.vbi gloſ.,ꝙ dum
quis eſt.in venatione de diuinis cogitare nequit minime: ergo cogitabit de re=
publica.Mali enim conſiliarij et regum deceptores dicunt regibus delectami=
ni in venatione : vt vita veſtra ex tali exercitio prolongetur:et in declaratione
viuas:et nobis dimitte curas reipublice qui conſulemus: et hoc vt ipſi regnum
lacerent:et tanquam reges odorentur prauum tale conſilium ſuſcipiunt reges
43 lignei ⁊ lapidei:⁊ qui tanꝙ̄ pupilli:⁊ orphani reguntur et non regunt.† Ideoꝙ̄
ꝙ̄ mali reges atꝙ̄ rectores canes rabidi appellantur.xliij.diſtinctio.cap.ſit re=
ctor.aliquando lupi rapaces. Ezechiel.xxij.et.lxxxviij. diſtinctio.capitu. nihil
quod eſt propria lucra perſequuntur. viii.queſtio. j. ſunt quidam aliquando
etiam canes impudici propter defectum reginitatis.ij.q.vij.ca.qui nec hi iuſte a
ſuſceptis honoribus deijciuntᷣ.lxxxj.diſtincti.capitu.dictum.et ſicut capo ſeip=

ſum ĩpingnat:ſic iudices ⁊ reges cupidi nullo iuſtitie zelo:aut charitatis amo
re fruentes ſolū ꝓprijs delectationibus ſtudent.xxvj.diſt.c.eccleſie. ¶O tūc mi
ſeranda reſpublica cū hi lupi rapaces preſident:nā mali prelati ⁊ reges quibꝰ
non eſt cura de ſubditis:⁊ quos vt ſeruos pertractāt fures:latrones:⁊ lupi me=
rito appellantur.xxiij.q.iij.tres perſonas. hec enim modernis tꝑibus rabeis
principibus:⁊ regibus regnat qui paucos habentes miniſtros oīa ꝓprijs cōmo
dis cōuertūt amplius rex ⁊ iudex in reddēda iuſtitia mutus ⁊ q̄ ad alios remit
tit iuſtitiā ſciſcitātes ab eo non verus eſt rex.ſed falciſſimꝰ iudex ⁊ eſt ſicut ido
44 lum ligneū q̄ eſt ſile homini ⁊ dici pōt ſimulachrum.Baruch.c.fi.† Sunt enī
reges carnales ſimulachra lutea.Salomō.xvij.reges ⁊ principes indocti : ſunt
ſimulachra lignea tanq̄ rudes ⁊ inſenſibiles:de q̄bus hiere.v.lapidei vero re
ges ⁊ principes dicunť:quia facti ſunt ex fortitudine tꝑali ⁊ non ex virtute vel
ſola ſanguinis nobilitate penſata ⁊ nō ex fortitudine iuſtitie:vñ hi reges iniq̄
ſūt,⁊ cū delinquūt hoc malū ꝓuenit reſpublice:q: auferūt ſibi licentiā alios icre
pandi.in auť.vt iud.ſine quoquo ſuf.§.itaq̄.quinimo rege iniuſto nihil peius.
45 †vnde Pollicratus ſicut perfectū aīal eſt homo:ita ſeparatuȝ a iuſtitia peſſi=
mum eſt oīm. †Unde ſꝫm Ciprianuȝ in libro de.xij.gradibus regem nō iniquū:
ſed correctorē iniquoꝝ eſſe opȝ q̄m in iuſtitia regis exaltabitur ſoliū eius ⁊ iu=
ſtitia illius eſt neminē iniuſte per potētiam opprimere ſine pſonarū acceptiōe
aduenis pupillis ⁊ viduis defenſorē eſſe crimina ꝓhibere ⁊ nō exaltare impudi
cos hiſtriones nō nutrire impios de terra perdere praue viuentes non pmittere
viuere:ecclīas defendere pauperes eleemoſynis alere iuſtos ſuꝑ regni negocijs
cōſtituere:ſenes ſapiētes ⁊ ſobrios conſiliarios hr̄e iracundiā differre patriam
defendere filios ſuos nō ſinere impie agere:certis horis orationibus intendere
deinde ſubditoꝝ querelas patienter audire cibū ante curā nō guſtare.Ue enī
ciuitati cuius rex puer eſt ⁊ cuiꝰ principes mane comedūt.teſte Salomone ⁊ de
terius cuius rex cibū euomit vt iterū comedat:hi enī ſenſu carētes ꝓpter crapu=
las ⁊ ebrietatē regnū diſperdūt ⁊ cū paucis iprobis ſe claudētes reipublice non
ſtudēt ſed alijs rēpublicā dant in predā qui ſe paſcunt ⁊ ſuos ceteros deſpiciūt
et regnū corruit ⁊ reſpublica eſt ſine rectore ⁊ in contubernio viduata coniuge
ipſi incraſſanť ⁊ dilatanť ⁊ ipſa reſpublica depauperatur ⁊ cū neceſſitas vrget
theſauro euacuato regnū ab alieniginis occupať ⁊ ceteri tallianť ⁊ angarian=
tus et his afficiuntur vt reipublice conſulatur:ve ve regno tunc reipublice ve
ſubditis ve prudentibus ⁊ ſapientibus ac nobilibus ⁊ virtute ꝑditis:qui facti
46 ſunt ſerui libertate ꝑdata:† ⁊ hr̄.viij.ethicoꝝ nō eſt rex qui nō eſt per ſe ſuffi=
ciēs ⁊ oībus ſupexcellēs ⁊ ſuꝑ oīa regis iniuſtitia nō ſolū pñtis imperij bonuȝ
denigrat:ſȝ ēt ſuos poſteros ne poſt ſe hereditatē teneāt ꝓpter piaculū Salo=
monis:dñs regnū iſrl̄ de manibꝰ filioꝝ eiꝰ diſperſit ⁊ ꝓpter iuſtitiā regis Dauid
lucernā de ſemine eius ſemꝑ reliquit in hieruſaleȝ:bono aūt ⁊ iuſto regi phus
47 dat rectū ꝯſiliū.Sic inquiens.† Cunctis eſto benignꝰ nemini blādus paucis
familiaris oībus equos ad iracūdiā tardus ad clementiā ꝓnus in aduerſis fir=
mus ⁊ in ꝓſperis cautus oībꝰ ꝓdeſſe debes ⁊ nulli nocere:decet aūt animaduer
tere ne regē faciat tecuȝ iniq̄tas impandi:† q: leges humanas deus ꝑ principes
diſtribuit humano generi.xxij.q.vij.c.q̄cūq̄.⁊.viij.di.c.quo iure.ve ve regna ꝑ
reges ⁊ principes ſacrilegos ſeuiētes iniuſtos:aut tyrannos gubernanť q̄ pro=
pterea tꝑe reipublice ꝓpter tyrānidē expulſi ſunt.l.ij.§.exactis.de ori.iur.nam
portāt gladiū.xxxiij.q.v.c.ſūt q̄dā.de ma.⁊ obe.ſolite.vt impios ꝑdāt de terra
xxiij.q.v.c.res quoꝝ eſt ꝓpriū iuſtitiā ⁊ iudiciū facere di.q.c.regū.q̄ ſi ꝯtrariū
agāt nō reges:ſed tyrāni cenſenť:nā ſi ipſi excedunt excedunť ⁊ qđ faciūt patiun
tur.ff.q̄ me.cau.ſȝ ⁊ poſt:⁊ qđ iniuſte in alios faciūt iuſte ſuſtinēt.in auť.de ſan.

epi.§.oib⁹ aũt.† nã iniuſtitia quã in alios faciũt i.ipſos dʒ cõuer
48 ti.in aut.ſcenicas circa me.† Excedũt etiã ipſi reges aliq̃d agẽ
tes ꝯ ius diuinũ ꝯtra qȯ nihil pſit vt in.l.fi.ſi ꝯ ius vel vti.pub.
49 ¶† Excedũt etiã qñ aliq̃d cõcedunt cum iniuria alteri⁹.C.de
emã.lib.l.nec auus.ꝛ qñ ſine cã in damnũ ſubditorũ diſpẽſant
l.fi.de ſenatorib⁹.ꝛ cũ bona ſubditorũ auferũt eis inuitis vel a
ſuis auferri pmittũt:vt no.de nata.reſti.l.fi.in glo.niſi rõne pu
blice vtilitatis ꝛ honeſtatis:vt in.l.itẽ ſi verberatũ.de rei ven.
50.ꝛ p And.de iſer.in ti.de capi.qui curiã vẽ.§.ſi mulier.¶†Exce-
dunt etiã ſtatuendũ vt qȯ vnus dʒ alter ſoluat p glo.d.l.fi.ſi cõ
tra ius.ac ẽt p reſcriptũ etiã ex certa ſcia ſtatuũt vt in cã ꝓcedaᷓ
pte abſente.C.ſi p vim vel alio mõ.l.fi.ꝛ.C.vñ vi.l.meminerũt.
51 cũ ſi.¶† Excedũt etiã cũ bona alteri⁹ citra ordinẽ iuris in aliũ
transferri volũt.ar.gl.in.l.ſi pacto q̃ penã.in fi.de pac.† ac etiã
qñ ſine cã iuſtã ꝛ licitã appellationẽ tollũt qꝛ eſſet ꝯ ius diuinũ
vt hᷓ actuũ.xxv.ad ceſarẽ appellaſti ad ceſarẽ ibis:vbi aperte
colligiᷓ ſm And.de iſer.in ꝓlogo cõſti.reg.ꝛ in ti.q̃ ſint rega-
lia.in verbo bona cõmittentiũ.ꝛ in ti.de ꝓhi.feu.alie.plecta.§.
52 preterea.ſi inter duos.† qꝛ ius alterius nõ põt rex ſine cã tol-
lere.C.de preci.impa.offer.l.quoties.ꝛ dũ vtãtur poteſtate ab-
ſolute ſine cã:qꝛ tunc mortaliter peccant ſm Inno.extra de cen
53 ſi.c.ignoramus.†nã nõ dʒ poſſe[a] que cũ peccato fieri pñt.xxij.
q.ij.ꝛ de cõdit.inſti.l.ſi filius.qꝛ debet vti ptãte ordinaria.ꝛ vi
uere ſm leges.C.de legi.l.digna vos.ꝛ inſtitu . quib.mo. teſta.
54 infr.§.fi.¶† Ac etiã qñ cõcedunt reſcripta ius alterius tollen
do:quia poſiti ſunt vt faciant iuſtitiã ꝛ iudiciũ.ij.regũ.x.c.ꝛ iȯ
55 qñ terminos iuſtitie egrediũᷓ nõ dñr reges.ij.q.j.ſcel⁹.¶† Idẽ
in oibus in q̃bus diſpenſat ꝯ ius dʒ cũ cã facere.l.fi.ff.de ſena.
¶† Excedũt ẽt cũ ſe.de bñficijs eccleſiaſticis ipediũt velle illa
conferre vel conferri facere pro eoꝝ velle ſm And.de iſer.in ꝓ-
56 he.conſtit.regni niſi cã ſuſpitionis vt ibi.¶† Ac etiã excedunt
reges qñ ipſi reges ſunt negligẽtes iuſtitiã miniſtrare vel per-
perã iudicatũ emẽdare:nã tũc dʒ eoꝝ regnũ vacare de facto ꝛ de
iure.c.lʒ.de for.cõpe.ꝛ.c.ex tenore.ꝛ.c.ex tranſmiſſa.ꝛ.c.ceteꝝ.
de iudi.ꝛ late p And.de iſer.in ti.de ꝓhi.feu.alie.p Fed.in.l.im
57 perialem.¶† Preterea ſi inter duos quo caſu confugietur ad
papã:qꝛ nõ dʒ rex qui pperã agit.ij.q.j.c.ſcelus.xxxiij. q.ij.ad-
58 monere.in glo.† inde dʒ ꝙ rex non curans de regno dʒ expel-
li cũ cõſilio pape.arg.xv.q.ij.c.alius.vbi glo.ꝙ papa depoſuit
regẽ:nã de⁹ pmittit opprobriũ deiectionis in malis dñis:qꝛ re
gnũ trãnſferᷓ de gente in gentẽ ꝓpter iniuſtitias ꝛ diuerſos do
los.Eccleſiaſtici primo.nã regnãtes volũtate ꝛ nõ rõne deijciun
tur dei iuſtitie qꝛ violenta imperia nemo diu cõtinuit: modera
59 ta durant ſm Senecã.† nam Fede.fuit depoſitus ab imperio
qꝛ collectas in regno impoſuit ꝛ qꝛ hoies ſeruiliter tractabat ꝛ
eccleſiã dei affligebat vt in.c.depoſitionis ſue cõtinetur :prim⁹
etiã Fede.qui eccleſiam dei cõquaſſauit deinde cruce ſignatus
in quodã flumine armenie dei iudicio. extitit ſuffocatus. Ideo
multũ debent ſtudere reges:vt ſint ſapientes qꝛ rex ſapiens eſt
ſtabilimentum populi.Prouerbio.xvj.ſapiens non excedit nec

a ¶ Poſſe.ad de tex.in cle. ſepe.e ꝟbo. ſig.ꝛ in.c.niſi cũ.de renũ. xij.q.ij. et ſi illi.ꝛ.xxv.q. ij.ſi ea.ꝛ Pe. de ancha. et Ant.de but. l.c. exceptionẽ.ꝛ Bal. in l.pen.ꝟſi. et no.p prin.C. de bo.que li be.ꝛ bar.i.l. gallus.i ꝑn. in.j.colũ.ꝟ. op.dʒ hic de liber.ꝛ poſt.

excedit̃ur: qꝛ nõ fallit nec fallitur. l. ij. de põde. auri. libro. x. quia coꝛ regis eſt in manu dei: coꝛ tyꝛanni nõ qꝛ nõ eſt rex cuius pꝛopꝛiũ eſt facere iuſtitiã. ſecundo
60 regũ. c. x. ¶ † Excedunt etiã reges: qꝛ remittũt penas homicidis in pꝛeiudiciũ reipublice ⁊ conſanguineoꝛũ occiſi quoꝝ punitio eis eſſet ꝯſolatio. ff. de penis. l. capitalium. §. fi. And. de iſer. in ti. que ſunt rega. in verbo: ⁊ bona cõmittentium.
61 ¶ † Excedunt etiã cõtra libertatẽ matrimonioꝛũ dum volunt matrimonia celebꝛari ad eoꝛum voluntatem: vt ſupꝛa eſt dictum.
62 Excedunt † Etiam dum filias vel vxoꝛes ſubditoꝝ p vim vel impoꝛtunitatẽ cogoſcũt putãtes hoc licere per id qđ hr̃ regũ. i. c. viij. vbi dr̃ hoc erit ius regis filios veſtros faciet ſeruos ſuos eq̃tes: ⁊ pcurſoꝛes agricolas ⁊ fabꝛos armoꝝ filias vr̃as faciet vnguentarias ⁊ queſtuarias ⁊ panificas ſeruos vr̃os: ancillas ponet in ope ſuo optima queq̃ dabit ſeruis ſuis ⁊ vos eritis ei ſerui. ¶ Nã dicit And. de iſer. in pꝛohemio cõſtitutionũ ꝙ nõ declarat̃ ibi ius regũ ex inſtitutiõe diuina: ſed magis pꝛonũciatur ex vſurpatione regũ q̃ ius antiquũ cõſtituunt in tyꝛannidẽ degenerãtes ⁊ ſubditos depredãtes qꝛ hoc dicebat ſamuel ad terren
63 dos eos ne regem peterẽt. ⁊ idẽ dicit And. in tit. de capi. qui curi. vendi. ¶ † Excedunt deniq̃ reges qñ imponũt extraoꝛdinaria grauamina ſubditis vel ſupindicta que nõ lꝫ vt in ti. de ſupindicto. li. x. niſi i caſib⁹ tñ rõne cõis boni hoc faceret ſi nõ haberet q̃cq̃ alias nõ lꝫ ne extẽdat manus ſuas ad iniq̃tatẽ. nã ſi haberet vñ faceret expẽſas ⁊ illud in ſupfluis veſtib⁹ ⁊ in alijs delicioſis expẽdat nõ põt hec exigere a vaſallis qꝛ fili⁹ patrẽ ⁊ libert⁹ patronũ nõ tenet̃ alere ſi habeãt vñ ſe aleãt. ff. de liber. exhibẽ. l. ſi quis a liberis. §. ſed ſi filius. ⁊. §. alimen-
64 ta. † Idem ſi ſui culpa haberet bellũ vt tyꝛãnica abuſiõe vaſalli rebellarẽt vt nequeũtes iugũ ſuſtinere peſtiferũ: vel ſi i iuſtũ bellũ eſſet ex pte ſua qꝛ nõ tenet̃ ad ſuperindicta vaſalli ex quo eius culpa preceſſit caſum. ff. depoſi. l. i. §. ſi pecu
65 niã. ¶ † Et qꝛ excedunt ſuos terminos excedunt̃ a nõ ſuis terminis ſicut dr̃ de Tarquino expulſo. ff. de oꝛi. iur. l. ij. §. exactis. ſm And. de iſer. i ti. que ſunt rega. in verbo extraoꝛdinaria vbi etiã diſputauit ſi lꝫ occidere regẽ tyꝛannẽ vt. j.
66 pri. c. videbis ⁊ dixit idem And. de iſer. in eo. titu. in verbo monetis. † ꝙ ſi rex male ſe gereret populũ tyꝛannizando: ꝙ põt p populũ expelli ſicut Tarquinũ expulerũt romani. l. ij. in. §. exactis de oꝛi. iur. ¶ † Excedũt reges iponẽdo noua vectigalia ſine cã ex abſoluta ptãte. Inno. de cenſi. c. innouam⁹. ⁊ tũc nõ dr̃ rex qñ ſine cã ⁊ impꝛudenter agit. ij. q. i. ſcelus. xxxiij. q. i. admonere. And. de iſer. in ti. que ſint rega. in v̾bo flumina: vbi etiã dixit ꝙ ſine cã nõ tollit vniuerſitati
67 publicũ vel cõe ſicut nec rem pꝛiuati. l. ſi ꝯ ius. ¶ † Excedũt etiã reges qꝛ imponũt exactiões vectigaliũ ex aliqua coloꝛata cã. l. i. noua vect. ⁊ deinde abutũtur exactionib⁹ qꝛ nõ cõuertũt in cauſas q̄re fuerũt ipoſita: tñ nõ dꝫ iſta vectigalia de nouo imponere p iuſtitia miniſtrãda quã dꝫ ſeruare cũ redditib⁹ regni ſui ad hec inſtitutis cũ q̃b⁹ redditib⁹ tenet̃ cuſtodire ſubditos ab incurſib⁹ latronũ alias tenet̃ ad reſtitutionẽ ſm Thomã de aquino. in tit. de cenſi. §. ex quibus. ver. bꝛeuiter. qui ſi ſine cã imponat peccat: qꝛ eſt rapina ſm Inno. ⁊ andre.
68 de iſer. in ti. q̃ ſint regalia. in v̾bo vectigia. ¶ † Excedũt etiã reges ſi faciãt monetã ere cõtaminatã ⁊ iniuſti ponderis: qꝛ eſt rapina ſm hoſt. in. c. q̃ to. de iure
69 iur. ¶ † Excedũt et reges q̃ tpe guerre ⁊ neceſſitatis faciũt monetã de vili materia ferro vel coꝛio quã iubent expendi ⁊ ceſſante neceſſitate: nõ recolligũt nec emendãt damna ſubditis ꝓpterea occurrẽtia nec recõpenſant ſm And. de iſer.
70 in ti. que ſunt rega. in verbo monete. ¶ † Excedunt etiam crapulantes ⁊ vino inebꝛiantes ſenſuq̃ carentes non curantes de republica ⁊ de vinoſitate famoſi vina vndiq̃ ex terrarum finibus anhelãtes facti ſunt ſicut equus ⁊ mulus non

habentes intellectum ac regni iuſtitiam ⁊ curã vni paucis com
mittẽtes putãt ſe oĩa recte agere ac velut pupilli ceci ⁊ inſenſa
71 ti ducunt ⁊ ſubditi in foueas cũ regib⁹ cadunt: † ⁊ cũ due ſint
perſone q̃bus mũdus iſte regit regalis ⁊ ſacerdotalis.ij.q.vij.
cũ Dauid in aut.quõ op; epiſcopos.in.prin.⁊ ex inſtitutiõe di=
uina hñt regimina populoꝝ de offi.prefe.p̃to.l.j.in verbo regi
72 mẽtis † q̃ pptere a dicunt reges.q: deo ſeruãt leges iuſta p̃ci=
piẽdo ⁊ ꝯtra ꝓhibẽdo.xxij.q.iij.c.ſi eccl'ia.fuereq; regna ex inſti
a tutione diuina [a] ⁊ iuregentiũ [b] cõdita.l.j.de acqui.re.domi.l.ex
b hoc iure.de iuſti.⁊ iur.q̃b⁹ op; ex pacto ſocietatis humane ob=
tẽperare.viij.di.c.que ꝯ mores.⁊ hi q̃ deo leges nõ ſeruant nõ
regunt ⁊ ab aliijs regunt crapulant ⁊ in laſciuiis viuunt reges
dei nõ ſunt nec mũdi:ſed tyrãni regnũ occupãtes ⁊ regis officiũ
demerentes facti ſicut hoĩes lutei:⁊ ſicut reges laruati ⁊ mini=
me et ſicut ſacci palea imbuti in figura hoĩs.hi eñ expellendi
ſunt exauctorãdi ne rẽpublicã perdãt.hi eñ reges ſũt qñ bene
agũt nõ ſi perperã.ij.q.j.ſcelus.j.q.vij.nõ oẽs.xxiij.q.ij.admo=
73 nere.Et cũ oĩa debeãt cũ cõſilio ſenium agere:† q: in antiquis
eſt ſapientia.xv.q.vij.ep̃s.xx.di.c.fi.ſuo ſenſu ducunt † ꝓpterea
ſtultus eſt princeps qui cõſilio nõ acq̇eſcit.xxij.di.de Conſtan=
tino qui crapulãdo:⁊ conſilia prudentũ non ſeq̃ẽs ⁊ vni tantũ
74 inherendo priuatur.vij.q.j.deniq;. † inde ſi ſubditi viderent
regẽ noſcẽdi cupiditatis vel vileſcẽdi crudelitate:aut aĩm im=
placabilẽ vel feritatem bellandi aut libidinem dominãdi ⁊ his
ſimilia nõ deberent ſibi ſubditi obedire.xxiij.q.j.q̇d culpatur.
vbi glo.ꝙ aliquando principem facit reum iniquitas imperan=
di.hi enim non reges ſed tyranni ſunt in populo dominantes
75 ⁊ non regnantes diuina ꝑmiſſione:† q: infidelis deo pp'ls ty=
rannũ hr̃e meretur nõ regẽ vt d̃r per Eſa.verbũ diuinum dabo
eis regẽ in furore meo.Job.xxxiij.regnare facit hypocritã pro=
pter pctã ppl'i.Ideo rebelles bono principi etiã efficiuntur ſer
ui.inſti.de iure ꝑſona.§.j.⁊ bona ꝯfiſcantur.l.pen.⁊ fi.ad.l.iuli.
maie.⁊ terra ponit ad aratrũ.ff.queãd.vſufru.ami.l.ſi vſufru.
76 ⁊ in aliũ locũ traſferunt.C.de iure fiſci.l.certa forma.† ac fi=
deli populo datur rex iuſte.xxiij.q.v.regum.⁊ ſcribitur in ep'la
inter claras:rex enim qui nõ agit vt rex nõ d̃r rex q: illa q̃ carent
effectu carẽt ⁊ noĩe.C.de nup.l.imperialis.§.j.ſic ergo diligat
iuſtitiam ſubditorum vt in aliorum iniuſtitia nihil committat.
77 c.ex tenore.de for.compe.† eſt enim officium boni regis ſub=
ditos diligendi:quia eſt pater quo ad gubernationem et dile=
ctionem:quia eſt pater patrie ⁊ illorum qui ſunt in ea qui pro=
pterea eorum cõmoda reputat propria.C.de cad.tol.l.j.in fi.
et in aut.vt iudi.ſine quoquo.§.cogitatio.et damna eorum de=
bet remouere bonum reipublice:et ſtatum regni debet ſuo au=
gere ingenio.de offi.preſi.l.obſeruãdũ.in aut.de reſti.⁊ ea que
78 parit.§.ob quam.quia eſt caput ipſius reipublice:† quia :de;
ſunt reſpublica:et principes de bono.poſ.l.non eſt quod eſt ve
rum quando auget:nam ſi rempublicã; minuat non dicitur rex
quomodo oportet ep̃os.in prin.⁊ in.c.intellecto.de iureiurã.
et glo.in.l.ſciendum.de leg.

a ❡Diuina. Uide pe. de anc.in conſi.xxxv.inci.ꝑ maiori dili=gentia vbi plura ꝓſeq̃t i materia re=gnorũ ⁊ re=gna habue=rit exordiũ.

b ❡De iure gẽtiũ. Adde bal.in tract. ſciſmeri.x.col.in ꝟ.⁊ eſt notanduz ꝙ duplex ẽ cõ=cordia et in repe.l.j.l.v.colũ.magna C.d̃ mã.lib.

1 ¶ Rex debet vitare opera tyranni.
2 Rex iniuſtus dicitur tyrannus.
3 Tyrannus quis eſſe dicatur? ⁊ quis rex?
4 Rex nulla ſancta ſocietas neqꝫ fides.
5 Reges quare dicantur ſacri.
6 Reges debent interdum dare audientiam publice ⁊ vultum ſuum oſtendere: et nu. 7. ⁊. 9. ⁊. 12.
8 Uultus eſt liber ⁊ litera mentis. ⁊ nu. 11.
10 Uultus regis quid ſignificet moraliter?
13 Regis officiũ eſt iuſtitiam facere. ⁊ nu. 14.
15 Rex ſapiens eſt ſtabilimentum populi.
16 Rex dicit̃ q̇ alios regit et a nemine regitur. ⁊ nu. 21.
17 Rex bonus eſt melior q̃ bona lex.
18 Rex grauiter excedit qui regnum ſuum deſtruit.
19 Fredericus imperator pro tyranno habitus eſt.
20 Reſpublica ad quoꝝ vtilitatem gerenda ſit?
22 Rex non debet eſſe iuuenis.

1 **Rex autem** † Licet ſit legitime inſtitut⁹ debet vitare mo-
res ⁊ opa tyrãnorũ q̄ ſunt iniuſtis legibus po-
pulũ ſubiectũ opprimere: collectis ⁊ tributis indebitis aggrauare
rebus proprijs ſpoliare muneribꝰ indebitis angariare ab inuadẽ-
tibus hoſtibꝰ nõ defendere magiſtratꝰ iniquos ad excoriãdos po-
pulos velut aquã ex egypti plagis cõſtituere: ⁊ his ſimilia: vt em̃
2 ait Auguſtin⁹. ij. de ciuitate dei † rex cũ eſt iniuſt⁹ tyrãnus eſt: ⁊ Ariſt. viij. ethi.
3 † tyrann⁹ eſt q̇ qꝺ ſibi cõferẽs eſt intẽdit: rex q̇ qꝺ eſt vtile ſubditorũ ⁊ rex q̇ ꝑ ſe
ſufficiẽs eſt ⁊ oĩbus ſuperexcellẽs: ⁊ talis nullo indigẽs vtilia nõ ſibi ſꝫ ſubditis
intẽdit: vt ibidẽ exercere q̇ppe dñationẽ i ſubditos. ⁊ cẽſuꝫ exigere magis ad ty
4 rãnidẽ q̃ ad regimẽ ꝑtinet. xciij. di. c. fi. ⁊ Tullius primo de officijs † nulla ſan
cta ſocietas neqꝫ fides regni eſt: vñ paria ſunt regẽ eſſe tyrãnũ: ſacrilegũ: fatuũ
excõicatũ ⁊ hereticũ: extra de elec. c. venerabilẽ. §. nũq̇d. ⁊ de principantibꝰ more
tyrãnico ſeribit̃ puer. xxviij. leo rugiẽs ⁊ viſus exuriẽs princips impius ſuꝑ po
5 pulũ pauperẽ. ⁊ Iſa. xviij. pñcipes tui infidles ſocij furũ: † dicunt̃ aũt boni reges
ſacri ꝓpter iuſtitiã ſacratiſſimã: ſeu leges q̄ ſemꝑ debẽt eſſe i vultu cordis ſui q̄
ſunt ſacratiſſime. ff. de leg. l. leges. vel ꝓpter iudiciũ qꝺ ſemꝑ iuſtũ et ſacrũ dꝫ
procedere de vultu ſuo. c. j. in prin. extra vt eccleſiaſtica benefi. ⁊ hoc p̃cipue dũ
6 publice audiẽtiã facit † q̃ interdũ facere debet. l auẗ. de depo. in pri. col. vj. ⁊. l.
lecta eſt in auditorio. ff. ſi cer. pet. ⁊ prouerbio. xx. † rex q̇ ſedet in ſolio iudicis
diſſipat oẽ malũ nutu ſuo: inde dicit. Imperator quotiẽs vſus exigerit inuoca
ti ſingulis cauſis atqꝫ perſonis pñtanea conſtituta preſtamus. l. fi. in princ. de
his q̇ ad eccle. cõfu. ⁊ tũc potiſſime nulla in eo debet eſſe impietas. prouer. xxv.
Aufer impietatẽ de vultu regis: ⁊ firmabit̃ iuſtitia thron⁹ ei⁹: alias aũt licet ſit
princeps inſtruct⁹ ad iuſtitie opẽ ſi difficilẽ tñ acceſſum faciat erit tanq̃ ſi fons
aque precludat̃: q̇d em̃ prodeſt habere ſapientiã ⁊ iuſtitiã ſi aditũ: ⁊ iuſtitiam
negas ſi cõſulẽdi ⁊ iudicãdi ptãtẽ iterclud as clauſiſti fontẽ vt nec alijs influat:
7 nec tibi proſit: vt latius ponit Ambr. ſecũdo de officijs: † oportet aũt regẽ vultũ
ſuũ ſubditis oñdere. l. j. C. de pub. leti. li. xij. q2 vult⁹ principis repreſentat vultũ
totius reipublice in qua ſunt oĩum vultus q2 ſpẽs corpis ſimulachrũ eſt mẽtis
8 figuraqꝫ probitatis: † nã vult⁹ eſt liber ⁊ littera mẽtis. no. xlj. di. §. ſicut. at i rege
non crimen: ſed virtus ⁊ in hilaritate vultus eius debet eſſe vita ⁊ clemẽtia ei⁹.
prouerbio. xvj. ⁊. in. c. xix. ſicut ros ſuper herbam: ita ⁊ eius hilaritas in ſub-
ditos:

9 ditos:† ſicut erat vultus regis Salomonis quē vniuerſa terra videre deſiderabat vt audiret eius ſapientiā: vt dicit.iij. regū. c.x.nec decet vultus eius lucē in abſcondito latere. Job.xxix. Lux vultus mei nō cadet in terrā:⁊ ex vultu regis cognoſcuntur ſenſus ⁊ virtutes eius.Eccleſi.xix.† moraliter aūt vultus re
10 gis ſignificat illuminationē iuſtitie ⁊ verū iudiciū ſm̄ Papiā: vñ pſalmiſta de vultu meo iudiciū prodeat ⁊ oculi mei videant equitatē:vt aūt illis quoꝝ rex eſt inexorabilis ⁊ qui vultū nō
11 pādit ſubditis nec ipſos vultu clemētie ſue intuet:† q2 ex vultu cognoſcunt ira cordis:ſm̄ Plutar.ibi ⁊ ne vultu meo: an ex corde:an etiam ex verbis ira me corruptū intelligas: q̄ eñ ambu=
12 lat in tenebris lucē odit.¶ †Ad q̄d eñ ſubditi tributa ⁊ fiſcalia onera perſoluunt regib⁹ niſi vt eoꝝ fruantur preſentia: ⁊ cū res ſe ingerit exaudiātur:q̄ ſi preſentia regis priuant vident omni regis ſpe iuſtitie et gratia deſtituti:ſunt eñ iſti motus tyrānici: ⁊ magis tyrānis q̄ iuſtis regib⁹ cōuenientes: eſt eñ maior dominatio tyrannica q̄ eſſe poſſit effugere preſentiā populoꝝ ⁊ ipſis nō preeſſe:vt principem decet:nā monſtruoſus ⁊ iniuſtus rex potius q̄ catholicus ⁊ pius ac miſericors cenſebit: q2 pro=
13 prium regis eſt iudiciū:⁊ iuſticiā facere.xxiij.q.v.regū eſt:† vñ ⁊ via regia dicit per iuſtitiā ambulare:extra de accu.c.qualiter. lo.j.nam debet in veritate pauperes iudicare.prouerbio.xxix. quō ergo dicet via regia ambulare iudiciū ⁊ iuſticiā facere ſi ſe nō pmittat intueri:nec ſuā pñtiam ſubditis exhibet p̄ iuſtitia: tūc eñ cuncta male diſponit ſi nō per ſe:ſed per alios regnū regit:erit tunc pupillus ⁊ regnū eius inſenſati:⁊ dicet prauus rex q̄ rex dici nō meret.ij.q.j.ſcelus.huic eñ regi non cōuenit illud
14 qđ dicit in.c.ſi.eccłia.xxiij.q.iiij.in fi.† ꝙ regis officiū eſt iuſta precipere ⁊ illicita ꝓhibere.⁊ cuncta equa moderatione diſponere.xcvij.di.c.eccleſia. ⁊ talis rex eriget terram: auarus autē deſtruet eā.prouer.xxix.q2 ergo eius poteſtas conſtituta eſt:vt
a mali coerceant a malo.* ⁊ boni inter malos quiete viuāt.xxiij. q.iiij.q̄ peccat.⁊.q.v.nō fruſtra. quō hic rex: qui de regno non curat:nec ſuū officium ſubditis impēdit:ſed per tutores regnū adminiſtrat poterit cuncta bñ diſponere.Jllis eñ regib⁹.debet iuſte fidelitas:qui curā regni hñt.ea.q̄ōne ſi apud.⁊ ſubiectio:⁊ tributi ſolutio.xj.q.j.c.magnū.Qui eñ regni curā per ſe nō hꝫ: ſed alios regno ſuo preeſſe facit quō petet tributa:certe dicetur ei.Conſtitui te regē:vt faceres iuſtitiā ⁊ iudiciū ⁊ tu regnū alteri cōmiſiſti:ergo nomen ⁊ officiū regni nō digne mereris: erit ergo hic rex ligneus ſiue ſtatua ⁊ non rector:immo rect us:tunc regnū ibit in pditionē ⁊ cuncta male diſponent q̄ alios vult regere:debet eſſe intellectu preſtantior alijs:⁊ ab alijs non regi ceci ſunt ⁊ duces cecoꝝ:multū debent ſtudere reges vt ſint ſapien
15 tes:† rex ſapiēs eſt ſtabilimētū populi. prouerbio.xvj.† Dicitur aūt rex q̄ alios regit ⁊ a nemine regit.l.fi.de legi.tñ ꝯſilio prudentū ſe regere dꝫ.eo.ti.l.humanum.Bal.in pnc.ff.veteris.
¶ †Creati aūt ſunt reges ex neceſſitate:q2 oīa indigēt capite q2 hoīes faciles ſunt ad diſſentiendū: ⁊ ideo indigent rege.Bal.in
17 l.ex hoc iure.de iuſti.⁊ iure.†vbi dicit ꝙ melior eſt bon⁹ rex:q̄

a ¶A malo. Adde ꝙ reges ſūt dati a deo populis ad vindictam malefactorū ⁊ ad laudē bonorum.xj. q.j. magnū.l ſi. ⁊ dicit bal.l c. ſignificātibus.de offi. dleg. ꝙ rex i regno ſuo in tpalib⁹ ē vicari⁹ dei: ⁊ hoc refert et ſequit fely.in.c. cū ſ liceat. de p̄ſcripti.in.v. co l.poſt me

b

bona lex ſi ergo regitur ⁊ non regit nõ dicet̃ rex ⁊ tunc talis rex tanq̃ inutilis
deberet priuari vel ſi eſſet ebrioſus q̄ nõ ſubſtineret reipublice curas ſm̃ Bal.
poſt Cy.in.l.non ambigitur de legi.⁊ in.l.poſt ſuſceptam.de excuſa.tuto.⁊ idẽ
Bal.de pace cõſtan.in fi.vbi.de imperatore.¶ † Excedit etiã rex q̄ regnũ dñio
tyrãnico exinaniuerit:⁊ ad deſtructionẽ: ſeruitutẽ pauptatẽ.⁊l depopulationẽ
reduxerit aut etiã dños barones ⁊ primates regni q̄ multos in curijs eorum ſuſti
nent ⁊ alunt hoĩes virtuoſos nobiles pbos:⁊ ſapientes viros regni non tolle-
19 randos ſed deprimendo ⁊ ad nihil deducẽdo: aut ſeruiliter pertractando † vt
fecit iperator Federic⁹ q̄ regnũ dñio tyrãnico cõquaſſauit ⁊ hoĩes regni ſeruili
cõditione quaſi viuere cõpulit propter qđ fuit depoſit⁹ ab imperio:vt in decre-
tali depoſitionis ſue ad aplice.⁊ and.in ti.de prohi.feu.alie.§.preterea ducat⁹
nã ſemper improbis regib⁹ meliores regni odioſi ſunt:⁊ ideo tanq̃ male ver-
ſantes:in regno priuandi ſunt ſm̃ Andre.de iſer.in ti.quib.mo.feu.amit.§.ſi-
militer ſi dñm.Et ideo regni ⁊ principat⁹ ſucceſſiones:deferẽde ſunt ad cõmo-
da ſubiectorũ.j.q.j.ecce.⁊.c.ſeq.⁊ Auguſti.iiij.de ciuitate dei.vtile eſt vt boni
longe lateq̃ regnent:⁊ debet ſubditos nõ tantũ gubernaculis tueri ſed etiã vt
doctrinis edificari poſſint:vnde dicit̃ prouerbio.ſcđo.Dñs dat ſapientiam:⁊ ex
20 ore eius prudẽtiã:† ⁊ Tullius primo de officijs.Procuratio reipublice ad eorum
vtilitatẽ a q̄bus cõmiſſi ſunt nõ ad eorum q̄bus cõmiſſa gerenda eſt ⁊ ſicut anima
21 regit corpus: ita rex ſtatuit̃ in regni gubernatione. Ariſto.ſcđo politicorum † q2
rex eſt paſtor populorum.viij.ethicorum.⁊ debet eſſe p ſe ſufficiens.xxxvj.di.§.ecce.
cũ ſeq.⁊ ſit in eo ſcientia ⁊ claritas.viij.q.j.ſigno.in fi.q̄ ſicut cunctos dignita-
tis precellit ſic ⁊ virtute debet excedere ad hoc.xix.di.in memoriã.alias erit ſta
tua ſm̃ Auguſt.ſecundo de libe.arbi.c.xv.⁊ Grego.in ep̃la ad Alexan.⁊ Egidi.
22 de regi.prin.lib.j.†.q̄ nõ debet eſſe iuuenis:ſm̃ Ariſto.tertio ethico.ex iuuene
regi recta ſortiri ad virtutẽ difficile eſt niſi ſit legib⁹ enutritus.Errant ergo q̄
dãnãt reges q̄ in legib⁹ enutriunt̃ ⁊ auctoritatẽ Ariſto.offendũt q̄ ait expedire
regẽ legibus eſſe enutritũ vt.ſ.caueãt.ergo a prauis cõſiliarijs:q̄ clã.procurãt
guerras bella ⁊ diſſenſiões in republica: vt ipſi impugnenti ⁊ ſanguinẽ iuſtorum
bibant:⁊ regẽ eorũ in idolũ conuertant.hi eñ non ſunt tollerandi: precaueãt
ergo reges a rectoribus:vt regant:⁊ non regantur.

1 ¶An liceat occidere regem tyrannũ q̄ non habet ſuperiorem vel ei non paret.
⁊ nu.ij.⁊.iij.⁊.ſ.per totum.

1 **AN liceat** † occidere regẽ tyrãnũ:dic q̄ propter tyrãnidẽ li-
citũ eſt bellũ ſi a preſide exerceat̃.j.Machabeorũ
vbi de bello Machabe.cõtra Antiochũ: de hoc Policratus libro
iij.c.vltimo porro tyrannum occidere nõ modo licitũ: ſed equũ et
iuſtũ eſt.q̄ eñ gladiũ accipit gladio dignus eſt iterim:ſed accipere
dicit̃ q̄ eũ propria auctoritate vſurpat nõ eſt q̄ vtendo eo a dño ac-
cipit ptãtẽ vtiq̃ q̄ a deo ptãtẽ accipit legib⁹ ſeruit ⁊ iuſticie famulus eſt:q̄ ergo
cũ vſurpat iura deprimit in eũ:ergo merito armant̃ iura q̄ euacuare nitit̃ male
publicã ptãtẽ:⁊ cũ multa ſint crimina maieſtatis nullũ grauius eſt eo qđ aduer
ſus ipſum corpus iuſtitie exercetur: ſi ergo maieſtatis crimen oẽs perſecutores
admittit q̃to magis illud qđ leges premit certe publicũ hoſtem occiſum nemo
vlciſcit̃.ſm̃ Lucã de pẽna in.l.j.C.de armorum vſus lib.xj.pro quo adduco tex.in
2 l.minime.ff.de religio.q̄ etiã adducit † q̄ Joel mulier interfecerat Siſam regẽ
q̄ ⁊ tyrãnus erat q̄ benedicta fuit a deo Judicũ.iiij.⁊.v.c.ſic ⁊ Ayot occidit regẽ
Moab.eo.li.c.iij.ex q̄bus apparet etiã diuina lege licite occidi tyrannũ q̄ ſi eñ
occiditur impius xp̄o infundit̃:⁊ vbi abhominatio aboletur ſatiſfactio conſe-

cratur.xv.q.j.nec is virtus.nãqꝫ plãtari nõ põt niſi vitium euellat̃.de peni.di.ij.
3 qꝛ radix.† ⁊ Seneca in herculis furente ſic ait nulla amplioꝛ magis optima Jo
ui mactari põt ꝗ̃ rex iniquus:tyrãnus em̃ talis eſt:vt de pena eius magiſꝗ̃ de
4 amicitia cogitãde ſit:† vt ait Liuius de bello Maced.li.viij.in vita q̃dẽ tyrãni:
nulla fides:nulla pietas:nulla ſpes:nulla charitas:nullius beniuolẽtie locus.
† Nã tyrãnus vir eſt deceptionis illudens.detractionis artifex eſt cuiꝰ pace deꝰ
veritas: ⁊ iuſtitia offendit̃ q̃ idẽ ſunt.xj.q.iij.exiſtimauit. ꝑ cuiꝰ amicitia deus
5 nõ debet offendi.xvij.q.ij.miroꝛ † nã in perditione tyrãni ſummi numinis ſpe=
ratur venia per qd̃ multoꝝ ſalus:⁊ incolumitas procuratur.ar.ff. de ſeruis.l.
6 prouinciarũ.facit.viij.q.ij.dilectiſſimi.l.diſ.c. ſi qs prepoſtera. † perſequenda
q̃dẽ eſt hoīum iniquitas nature vero humane potius miſerẽdũ.xxij.q.iiij. duo
iſta.in fi.† Unde a tyrãnis cauſant̃ iniuſtitie ꝓpter quas oĩs pax deſtruit̃:⁊ in=
terdum duces expellunt̃ necant̃ reges ⁊ tante diſcoꝛdie ſubſequunt̃.vt ⁊ tyrãni
exiſtãt ⁊ optimates exterminent̃ ⁊ ꝑclariſſima cõſtituta reſpub.dilabit̃:⁊ maxi
ma etiam regio reuertat̃ vt ait Tullius ſecundo de officijs.⁊ Seneca.lib.ij. de
7 prouidẽtia dei.† multa neqꝫ mala ex iuſtitia tyrannoꝝ eueniũt:qꝛ maleficia nõ
8 puniunt̃ vt noſtris tꝑibus ſentimꝰ. Eccleſia.viij.† qꝛ nõ pꝛofertur cito cõtra ma
los ſnĩa filij hominũ abſqꝫ vllo timoꝛe perpetrãt mala vnde ſine prauoꝝ:⁊ ſine
ſceleratoꝝ interitu vix põt regno pax pꝛouenire.xxiij.q. v.q̃s em̃.⁊ his necatis
repub.recipit ſtatũ ſuũ.ff.de oꝛi.iur.l.ij.§.initiũ.i fi.§.deꝰ q̃ppe.reoꝝ ⁊ impioꝝ
9 flagellatiõe placat̃.xxiiij.q.iiij.ſi quos.† Interdũ aũt pctã fideliũ ꝑ ſaracenos
⁊ barbaros cũ ſeuitia vẽdicant̃.lvj.di.ſi gens.in fi.¶ † Mali magiſtratus ſepe
de pecunia in republica cogitant magis ꝗ̃ de iuſtitia curã habẽt tyrãnos: ⁊ ci=
uitatibus erigũt erectos cũ eoꝝ factionibus fouent: ⁊ nutriunt. inopes depri=
munt:alũt iniquitates ⁊ ſtatũ pacificũ ⁊ ciuitatũ euertunt.⁊ dicit Caſſio.vij.va=
riaꝝ epiſtola.xlvij.tunc in regno plena eſt trãquilitas:q̃n nullus in eodẽ indi=
cis iniq̃tatẽ foꝛmidat vbi ergo viget preſſura tyrãni abſqꝫ ſpe libertatis. ⁊ rele
uationis nõ iniuſte pugnat̃.nulla em̃ iuſtioꝛ cã belli gerendi ꝗ̃ ſeruitutis de=
pulſio:vt ait Tullius in philippi.vij.vnde apud romanos pꝛimũ pro liberta=
10 te verbis:deinde pro dñio eſt pugnatum vt ait Polli.libꝛo.viij.c.v.† melioꝛ eſt
q̃dẽ mors ꝗ̃ vita amara.Eccleſiaſti.xxx.atqꝫ amarioꝛ eſt ꝗ̃ vita ſub crudelitate
tyrãni.† Et Salomon in ciuitate in qua abundat iniquitas:⁊ iniuſtitia meliꝰ
11 eſt moꝛi ꝗ̃ viuere.† ⁊ Tullius tertio de officijs. nulla eſt ſocietas cũ tyrãnis.
neqꝫ enim eſt contra naturam ſpoliare eum ſi poſſis ꝗ̃ ex honeſte necare at=
qꝫ huius genus peſtiferũ:⁊ impiũ ex hoīum ſocietate exterminãdũ eſt.† Nã tꝑe
tyrannidis hereſes cõſurgunt:⁊ libertates eccleſie ſubuertunt̃.auẽ. decernimꝰ.
de ſacroſan.⁊ nuptie cõtrahunt̃ inceſtis.l.fi.de inceſt.nup.nõ eſt libertas matri
monioꝝ:qꝛ tyrãni querunt amplas dotes pro ſequacibus:nã ipſoꝝ pꝛopꝛiũ eſt
ciuitates deſolare ſacra predari ac pernicioſos magis ⁊ impios ⁊ iniuſtos eſſe
vt dicitur.iiij.Ethico.⁊ ideo ſub tyrãno reſpublica nulla eſt ſm̃ Tulliũ pꝛimo
de offi.nã ⁊ cruciatibus hominũ depaſcuntur.vt ait Oꝛoſius.ij.ad Augu.⁊ ne=
minem q̃ aut libertate dignus ſi aut liber omnino eſſe velit amicũ arbitrat̃: vt
de dyoniſio refert Tulli.q̃nto de tuſcu.qõ.⁊ Uale.li.vj.de ſeueritate vocat ho=
ſtes libertatis iuſte itaqꝫ tyrãnus occidit̃.licet q̃dã vel timidi vel nimiũ iuſti di
12 cant cõtrariũ ſic ⁊ † Abſalõ iuſte fuit occiſus.vt pax haberetur:ꝗ̃uis Dauid vt
eũ viuũ ſeruarent mãdauerit perditũ vero fleuit:⁊ regni ſui pace queſita ſuã
13 fuit meſtitiã conſolatus.xxiij.q.v.q̃s em̃.⁊ Liuiꝰ in li.de bello macedo.† gla=
dius em̃ eſt vltoꝛ iniquitatũ.Job.xix.in fi.nam ſicut pꝛinceps pugnat pro le=
gibus iuſtitia ⁊ populi libertate: ⁊ legibus regit:ita tyrannus querit euacua
14 re leges: et populum reuocare in ſeruitutem: † imago diuinitatis in pꝛin=

tepo.tyrann⁹ vero eſt aduerſarie fortitudinis:ꝛ prauitatis ima
go:igitur tanꝗ̄ prauitatis imago ,occidēdus.late proſequitur
15 Policratus in lib.vij.c.xvij.qui dicit † ꝙ tyrānus eſt[a] qui violē
ta dominatione populum premit.ꝛ idē eo.lib.c.xx.ꝛ.c.xvj.q̄ di
xit poſtremo ꝙ diuina lege licitum eſt ipſum occidere.And. de
iſer.in ti.q̄ ſint regalia.in ꝟbo extraordinaria col.dixit ꝙ gen=
tiles philoſophi dixerunt occidendū tyrānū cum quo nulla no
16 bis ſocietas eſſe poteſt.alle.Tulliū.iij.de offi.tñ dixit † ꝙ hoc
catholica veritas nō patit:q2 beat⁹ Pet.iubet obedire dominis
non tm̄ bonis ꝛ modeſtis ſed etiā diſcolis:q2 pōt recurri ad ſu
periorem ſi hȝ:ar.xv.q.ij.c.alius vbi cū cōſilio pape deiecerunt
regē non curātem de regno.vbi glo.dixit ꝙ papa depoſuit vel
ſi ſuperiorē non haberēt poſſent p ſe.ꝛ eſt exemplū de Tarq̄no
expulſo.l.ij.§.exac.de ori iur.ꝛ ibi Andr.de iſer.Bal.aūt in.d.§.
exactis.dixit ꝙ lʒ malus rex ſit tyrānus ꝙ ſubditi nō pñt dero=
gare iuri ſuperioris:tñ in prin.ff.veteris.dixit ꝙ ſi dn̄s ſeuere ꝛ
tyrānice vtat iuriſditiōe ꝙ ſubditi nō tenent ſibi obedire:ꝛ per
no.per Bar.in.l.hoſtes.de captiuis.ꝛ dixit idē Bar.in.l.poſt ſu
17 ſceptā.de excuſa.tuto.† ꝙ ſi rex eſt omnino inutilis dʒ ſibi dari
coadiutor.ꝛ Bal.in ti.ſi de inueſti.lis oriat.vbi gl.† dixit ꝙ po=
pulus poteſt deponere imperatorē ſufficiētē:ꝛ mente captū vbi tȝ
contrariū Bal.ꝛ idē Bal.in.l.nō ambigit.de legi.ꝙ dʒ priuari
per papā qñ eſſet inutilis vel ebrioſus q̄ nō ſuſtineret reipubli
ce turas.ꝛ de pace cōſtā.§.fi.Tho.aūt de aq̄no in ſcda ſcde.ar.
pe.dixit ꝙ meritoriū eſt occidere tyrānū:tñ cōtrarium fuit deci
ſum in Concilio cōſtantie.ꝛ vide Tho.de aquino ibi qui fecit
libellum ad regē Cipri qui incipit.Cogitāti mihi.in.iiij.char.
vbi de hoc late ꝛ vidimus in diebus noſtris.

[a] ¶ Tyrannus eſt. Qui ꝛ vñ dicat tyrān⁹ videdo. Maria. ſoc.l conſi.xxij. in ti. ſequendo ordinē.verſ. circa quā.q. ibi eſt igit in i.parte.

1 ¶ Barones excedunt multis modis. vt nu.3.4.5.7.8.14.19.
20.21.ꝛ.22.ꝛ.25.26.et.27.
2 Baro ſi velit grauare vaſallos in ſeruitijs vltra caſus debitos
tunc cōpetit officium iudicis vt releuantur ab oneribus.
6 Conſuetudo an ꝛ quando inducat ſeruitium?
9 Verbū poſſeſſio a ſeruo prolatum quomodo intelligatur?
10 Notarios creare ꝛ monetā cudere ē de ſuprema ptāte pncipis.
11 Pena publicationis bonoꝝ qñ ex crimine venit imponēda taci
te vel expreſſe tunc omnes habentes merum imperium poſſunt
hanc penam imponere.
12 Regalium cōceſſione an videantur cōceſſa omnia que perſone
principis coherent.ꝛ nu.13.
15 Barones an poſſint iubere ſuis ſubditis ꝙ non vadant ad alia
molendina ꝗ̄ ad ſua?
16 Statuta dominorum quibus dolus ineſt non valent.
17 Doli exceptio pōt opponi ꝯtra ſtatuta iniqua.
18 Dominus non debet ſubditos male tractare.
23 Statuendi poteſtas cauſatur a iuriſditione.
24 Appellari poteſt a grauamine ſtatuti iniqui.
28 Coloni qui tenentur colere fundum an teneatur ibi ſtare ſi do
minus eos verberet?
29 Uxor verberata a marito an poſſit ab eo diuertere?

30 Agricola equiparatur vaſallo.
31 Uaſali poſſunt inuito dño renũtiare feudo.
32 Uaſſali qui obligant̃ dominis ad ſeruitia non poſſunt habitare in alijs terris preſtando eis debita ſeruitia. Et an ſi receſſerint ⁊ redire cõpellantur ꝑdant bona.nu.33.34.36.38.39.⁊.40.⁊.43.
35 Uaſallus fugiens a facie dñi ſui cõmittit furtum ſuiipſius. Et an poſſit propria autoritate capi.nu.42.
37 Furari an liceat rem pro re?
41 Uaſali ⁊ ſubditi poſſunt vendicari per barones ⁊ comites quoꝝ ſunt vaſalli.

¶De exceſſibus baronum erga ſubditos.

1 EXcedunt †aũt barones vaſallos angariantes ſeruitijs: et ad onera ad que nõ tenent̃ qui vltra ſex caſus grauari nõ pñt qui ponunt̃ in ſpe.in ti.de feud.§.qm̃ ꝟ.⁊ no.ꝙ vaſalli imperij ad fi.§.in añpe.col.vbi alle. Roffre.beneuẽtanũ i libellis: lʒ Jo.an.dicat iure hoc non caueri: tñ Roffre.habuit a ꝯſti.re
2 gni.de adiutorijs exhi.vbi gl.alle.Rof.q̃ dixit† ꝙ ſi baro velit grauare vaſallos in ſeruitijs vltra caſus debitos ꝙ cõpetit officiũ iudicis.vt releuẽtur ab oneribus.⁊ Bal.in.c.fi.de prohi.feu.alie.p Fe.⁊ Spe.in ti.de cẽſi.§.ij.ver
3 ſic.ſepe.⁊ ſequẽti.⁊ in ti.de maio.⁊ obe.⁊ in ti.de offi.iudi.p Spec. ¶†Excedũt deniq; barones mittẽdo vaſallos ꝓ ſeruitijs eorũ cum proprijs expẽſis vaſallorum: ⁊ ſine curie ꝯpetẽti ſalario: qḋ nõ lʒ: argu.l.illicitas.§.illicita.de officio preſidis.⁊ in cõſtitutiõe regni que incipit omnes officiales vbi ponitur pena dupli.⁊ in.c.regni.qḋ incipit grauamina.⁊ eſt aliud.c.qḋ incipit.vt null⁹ officialis vel ſubofficialis.⁊ extat alia cõſtitutio regni.que incipit ſicut nr̃a ſeruitia.vbi ſimiliter ſtatuit̃ ⁊ plus ꝙ ſi vaſalia moriant̃ q̃ fuerũt capta ꝓ ſeruitijs curie ꝙ dʒ per curiã perſolui extimatio que iura hñt locum qñ hoies mitterent̃ ꝓ ſeruitijs pu
4 blicis curie: † ſi tñ baro vellet mittere ꝓ ſeruitijs priuatis eius: vt qꝛ exerceret mercantiã vel ad culturã terrarũ: puto ꝙ nõ poſſet iuitos cogere qꝛ illa ſeruitia nõ ſpectãt curie baronis vel officialis ſʒ ſunt ſeruitia priuata.ar.di.cõſtitutionis q̃ dicit ꝓmittẽda pecunia.ſcḋa cõſtitutio dicit ꝙ põt ſubditus cõpelli equos pretio.⁊ in.d.c.grauamina: vbi eſt gl.Neapolitani q̃ dicit a ꝯtrario ſenſu ꝙ mitti poſſit ꝓ ſeruitijs cũ expẽſis curie.tñ And.de iſer.in ti.que ſint regalia.in ver.
5 angarie ⁊ plauſtroꝝ vbi dicit† ꝙ ꝑnceps recipit plauſtra ⁊ currus ab inuitis ſoluta mercede: alij vero officiales recipiũt, tñ a volentib⁹ cũ liberto ſeu mercede qui ſi ab inuitis exigant puniunt̃ de iure cõi pena.xx.librarũ auri.l.iudices.l fi.C.de curſu publico.li.xij.niſi aliter ſit cõſuetudo mittẽdi de vno loco ad aliũ ſine curie ſalario cõpetenti: vt in.d.c.grauamina.⁊ in alio.c.regni.nullus officia
6 lis† qꝛ cõſuetudo tũc inducit.ſeruitium: ⁊.viij.q.vlt.ſeruitiũ.⁊ dat iuriſditionem ⁊ priuilegiũ.viij.q.iij.cõqueſtus in fi.de cõſue.c.cũ dilect⁹.⁊ inducit ſeruitutem.de aqua arcẽ.l.j.cõia predi.l.vẽditor.q̃ intellige de cõſuetudine ꝓſcripta vel illa que eſt inducta a tpe cuius in ꝯtra.nõ eſt memoria.extra de ꝟbo.ſig.c.abbas.⁊.c.ſuper q̃buſdã.§.preterea.extra de cõſue.c.fi.de aqua quotti.l.ductus aque.⁊.l.ij.de ol agro.ſm gl.Neapolitani.in.d.c.grauamina.⁊ idẽ dixit in alio.c.regni.qḋ icipit itẽ ꝙ iuſtitiarij nõ capiat, vbi idẽ dixit de ꝯſuetudie ⁊ ꝙ a volẽtib⁹ nõ iuite ⁊ aialia ad vecturam.ar.de off.ꝓfec.vt.l.j.§.cura ⁊ fur.aduer.nau.l.j.⁊ cõia pred.l.venerator.§.ſi cõſtat. Tñ qꝛ aliqñ barones vt in plurib⁹ ꝑuilegijs ⁊ inſtrumẽtis venditionũ caſtroꝝ terrarũ ⁊ ville habent ꝑuilegia ⁊ cõceſſiões baronie vel venditiones regũ in quibus dr cum regalijs angarijs ⁊ perangarijs. an tunc poſſint ipſi barones extorquere iſta ſeruitia a vaſſallis, inuitis ſoluta

mercede:ſicut ipſe rex poſſet ſoluendo mercedes ⁊ locria.⁊ puto q̄ ſic vt dicta v̄ba p̄uilegioꝝ.⁊ venditionū operenť aliq̄d p̄ nota.in.l.nō aliter.de le.iij.⁊.l.ille aut ille.§.cū in verbis.eo.ti. de exercito.l.j.§.is qui nauē.ſunt eñ verba i p̄uilegijs intelligēda vt aliq̄d vltra ius cōe operenť.c.cū in his.de priui.⁊ ad muni.l.j.ſi qñ.de le.j.de p̄uile.c.ſi papa.in.vj.de ver.ob.l.q̄cquid
7 aſtringende.†Tñ p̄pter hoc nō poterūt ipſi barones excedere ⁊ ſatis grauare ſubditos:q: facultas aliquid faciendi conceſſa intelligitur:vt ex bonafide agat:⁊ tali facnltate vtať ciuiliter ⁊ humaniter.ar.ff.mā da.l.creatoꝛ.§.lucius.de ſerui.l.ſi cui.ff.de
8 edi.edic.l.ſicut veneratoꝛ.†Et aduertendū q̄ lȝ in talib⁹ p̄uilegijs cōcederenť:puto q̄ in hac generali cōceſſiōe regaliū non veniant oia regalia:ſed ea tm̄ q̄ poſſent cōuenire baroni q: nō poterit p̄pterea monetā cudere nec notarios creare:aut de crie leſe maieſtatis cognoſcere nec penā publicationis oim bonoꝝ imponere q::iſta ſunt regalia q̄ cōcernūt ſupremā p̄tāte p̄ncipis q̄ in generali cōceſſiōe nō veniūt.l.j.in fi.de offi.eius cui mandata eſt iuriſditio.⁊ verba gn̄alia p̄uilegij in dubio debēt intelligi ſm̄ qualitatē p̄ſone p̄ferentis ⁊ ex ea accipiunt declarationē.l.
9 ſtipulatio iſta.§.ſicut.de.v̄b.obli.†vbi v̄bū poſſeſſio a ſeruo p̄latum intelligiť quo ad detētationē ⁊ nō quo ad iuris poſſeſſionem cuius eſt incapax.ad idē.c.ſolite.de maio.⁊ obe.⁊ etiaȝ ſm̄ qualitatē p̄ſone ad quā dirigunť.l.plenū.§.equitij.de vſu ⁊ ha. de iudicijs.l.ſȝ ⁊ ſi ſuſceperit.§.ſi libert⁹.de teſtamēto mili.l.ex militari.de iniuſto teſtō.l.ſi q̄s filio.j.§.ſȝ ⁊ ſi q̄s de p̄bē.c.el.cui
a in.vj.q: talia ſunt ſubiecta qualia p̄dicata demonſtrāt[a].l.j.de diuerſis reſcri.c.dudū.in glo.fi.de decimis.†Cū ergo creare notarios ſit de ſuprema poteſtate principis ſibi inherētis.vt in.ti.
10 que ſint regalia.in verbo magiſtratuū:†⁊ etiā monetā cudere:
b vt imeo.ti.[b]⁊ in.c.q̄ſto.de iureiu.⁊ cognoſcere de crie leſe maieſtatis:vt i illo ti.ac ēt olm bonoꝝ publicatio:vt in ti.C.nemini
11 licere ſine iuſſione p̄n.cōfiſcare.vbi dixit no.ang.†q̄ qñ ex crie venit imponēda pena publicatiōis bonoꝝ tacite vel exp̄ſſe:tūc oēs habētes merū iperiū p̄nt hāc penā iponere.de off.p̄ſi.l.illicitas.§.q̄ vniuerſas.⁊ in.l.q̄ deportatoꝝ.de pen.⁊.l.q̄ cōtra.de inceſt.nu.⁊ habētes regalia p̄ tex.i.l.j.de bonis va.li.x.iuncto d.c.j.q̄ ſint rega.vel habētes ſupremā p̄tātē vt reges ⁊ p̄ncipes ac etiā ciuitates p̄tātū q̄ nō recognoſcūt ſupioꝛē q̄ h̄nt merū imperiū:⁊ habētes abſolutū arbitriū i crialib⁹ a dn̄o ꝯceſſum qui etiā in eoꝝ p̄ceptis p̄nt imponere penā publicatiōis oim bonorum.gl.eſt ſingu.in auť.de armis.h̄ntes merū imperiū p̄nt penam cōfiſcatiōis oim bonoꝝ in hoc regno iponere.ar.d.l.j.C.nemini licere.in.l.j.de p̄ui.ſchola.li.xij.dicēs idē in eo q̄ merū imperiū p̄ſcripſit.ar.l.ij.de bonis vacā.li.x.⁊ ar.l.iij.⁊.l.p̄dijs.§.fi. de leg.iij.⁊.l.predia.§.fi.de fun.inſtru.de iti.actuq̄ priua.l.ij.§.eum.Quia p̄ſcriptio ad rē coherētē ⁊ adiacētē ſe extēdit p̄ iura predicta.Et de iſtis ꝯfiſcationib⁹ in terra baronis vide late per Andr.in.ti.de pace tenē.§.ſi v̄o.in verſi.⁊ diſpenſentur.⁊ de tali conceſſione facta comiti vel baroni concedēdo ſibi regalia generaliter.vide And.de iſer.in ti.que ſint rega.in rubrica vbi vi

a ¶Demonſtrant.Adde do.Maria.ſoci.in cōſil.xxxiij.in v̄ſi.vj.probatur in.j.parte.
b ¶In co.ti.⁊ ibi ad hoc vide bal.i.c.j.iij.col.

12 detur tenere ꝯtrariū.ſ.†ꝙ cōcedēdo regalia ꝙ veniant oīa que pſone principis
coherent:vt ibi late p ipſum cuius opi.nō ſeruaꝛ de ꝯſuetudine in regno i duca=
li dn̄io Mediolani reſeruanꝛ ſuperioritas datui ferraricie trata gualdoꝝ: qꝛ de
ſtilo cācellarie iſta tria nō ponunꝛ in priuilegijs:lꝫ quaſi oīa regalia cōcernētia
13 vtile dn̄ium ꝛ nō ſupremā principis ptātē ponanꝛ:†ꝛ ppterea q̄ habent regalia
ex priuilegio in regno ſicut gn̄aliter cōceſſo nō creant notarios nec in crīe leſe
maieſtatis procedūt nec monetā cudere pn̄t niſi exp̄ſſe cōcedatur eis cudere mo
netam:vt in ciuitate acq̄l.nam ex forma priuilegioꝝ ſpecialiter quaſi oīa rega=
lia cōcedunꝛ:cuꝫ dn̄i mōtibus planis aquarū decurſibus gabellis paſſibꝰ vijs au
ditis penis mulctis ꝛc.rn̄ aliqua nō cōcedūtur.ſ.notariorū creatio monetā cude
re theſauri ꝛ bona cōmittētiū crimē leſe maieſtatis que tanꝙ nō ſpāliter cōceſ=
ſa non veniūt:vt ſentit tex.in.d.ti.que ſint regalia.in ʒbo n:ſi que ſpāliter alijs
concedunꝛ:lꝫ Andr.aliter ſentiat ꝛ nō bene iudicio meo. ꝛ hoc etiā tenet cōtra
And.de iſer.Lucas de pēna.in.l.j.C.de priui.ſchola.li.xij.dicēs ꝙ ea q̄ ſunt me
re regalia vt creare tabelliones:monetā cudere ꝛ ſimilia.q̄ non poſſunt cadere
in priuatum velut regum oſſibus inherētia nequeūt a poteſtate regis ſeparari:
vt in.l.j.de veteranis.li.xij.

14 Excedunt †etiam barones vaſallos grauando tyrānizan
do ꝛ cogendo inuitos emere baiulatiōes gabel
las ꝛ tabernas eorum in credentiam pro immenſo:ꝛ maiori pretio
ꝙ̄ exigi poſſunt qui propterea vēdunt pluribus vt habiliter poſ=
ſint pretiū conſequi contra conſtitutio.regni. que incipit magi=
ſtri camere ꝛ capituli regni de terrenis quod incipit terrerijs. et
in alio.c. in titulo de occupatis qui propterea tollunt ſubditis arbitria vt non
poſſunt hoſpitari hoſpites in eoruꝫ hoſpitijs:niſi prius ſint recepti hoſpitātes
in hoſpitijs ipſorū baronū qḋ non licet quia publica verſaꝛ vtilitas ꝙ in ciuita=
tibus ſint iſti hoſpites.ff.nau.cau.l.j.in pricipio.ꝛ eſt eis libertas recipiēdi vel
non recipiendi hoſpites.d.l.j.in primo reſponſo.ꝛ in.ij.in ver.neꝗ quiſꝗ a con
15 trario ſenſu littere:†nā ſuperior ſine cauſa nō poteſt cuiꝗ iterdicere vti arte et
miniſterio ſuo.l.moris.ff.de penis de iterdictis ꝛ relegatis.l.j.ij.ꝛ.iij.cū ſi. †Et
de hoc an baro poſſit iubere ſubditis hoſpitibꝰ vel hoſpitātibus ꝙ nō hoſpitē
tur quouſꝗ nō ſit hoſpitiū baronis plenū hoſpitibus vel ꝙ nō accedāt ad alia
molendina niſi ad ſua:vel ad alia paſcua.dic ꝙ nō qꝛ ſubditi in iuriſditionalibꝰ
16 tenenꝛ obedire dn̄is eorum ꝛ in mandatis diſcretiō:† qꝛ ſtatuta dominoꝝ q̄bus
dolus ineſt nō valent.C.cōmi.vel epi.l.interlocutio.ꝛ de le.j.l.filiꝰ.§.diui.p Dy.
ꝛ.C.de fideicō.l.quotis.p Cy.ꝛ Jn.in.c.j.de iud.de manu.vin.l.illud. de excep.
17 doli.l.j.l fi.vbi dr̄ †ꝙ cōtra ſtatuta iniqua pōt opponi exceptio doli.vn̄ ei nō de=
bet parere etiā ſi ſit ſubditus aſtrictus iuramēto fidelitatis.ff.de ver.obli.l.mul
tum.ꝛ hoc nō reperiꝛ i capitulis fidelitatis.c.j.de forma fideli.ꝛ cuilibet dꝫ eſſe
libertas.l.quibus.de condi.ꝛ demon.ꝛ quia hic non licet per pactum.ff.de pac.
l.nemo.ꝛ tali imperio facta reſcinduntur .l.ſi priuatus.qui ꝛ a quibus.de doli.
l.totiens.et imperator hoc non poſſet ſine offenſa iuſtitie niſi ratione alicuius
publice neceſſitatis.l.lucius.ff.de euic.et de re. ven.l.item ſi verberatum. de le=
ga.ij.l.qui ſolidum.§.j.nam imperator fouet ea que ſunt liberi arbitrij.C.de te=
18 ſtamen.l.omnium.†Et dominus non debet ſubditos male tractare.ff.de fideiuſ.
l.inuitus ꝛ mandata non ſunt implenda niſi ad mandantis auctoritatem perti
neant.ff.de annu.lega.l.quotis.§.pompo.de op pe.liber.l.cerdonem. quedā eni
precepta ſeruanda non ſunt.ff.de heredi.inſtitut.l.paterfamilias. in gloſa. fin.
et ideo clauis iuſtitie errat.nam bono principi non conuenit cupiditatis auari=

tie theſaurꝫ implere:qꝛ theſauro principis ſunt ſubditi bñ ſe hñtes.in auẽ.vt in
19 di.ſine quoꝗ ſuffra.§.cogitatio.C.de cadu.tol.l.j.in fi.†Et ſi excedit ꝑ cupidi
tatem ſit tyrannus ſm Sene.ꝛ iõ ſi fiat tale decretũ concernentibꝰ comodũ prin=
cipis priuati iuris nõ valeret:vt ſi ſint molendina eius priuata:qꝛ eſt ambitio=
ſum.l.ambitioſa.de decre.ab or.ſecus ſi ſint molendina fiſcalia vel publica ſi=
cut no.in.l.ſed ꝛ celſus.de ꝯtrahen.emp.ꝛ tunc valet:qꝛ eſt munus publicum:et
erunt tunc talia precepta iuſta qñ neceſſitas publica exigit.l.munerꝫ.§.itẽ. de
mune.ꝛ ho.ꝛ hoc in dñis habentibus liberã ptãtem:ſecus in habentibꝰ limita=
tam iuriſditionẽ:qꝛ excedere nõ pñt.C.de decurio.l.duũ viri.ꝛ no.in.l.pe.de cõ=
di.ob cãm.Ita ꝯſuluit bal.ꝯſi.l.v.Et ꝙ q̃ recognoſcit ſupiorẽ hec nõ poſſit facit
qꝛ hoc eſt nouũ vectigal:ꝛ nõ põt imponi ꝑ principẽ niſi ex aliqua cauſa:qꝛ oĩm
ſubditorꝫ pecunialiter intereſt.ꝛ põt de hoc argui.ſecus ſi nõ recognoſcat ſupio
rem ſm Andre.de iſer.in ti.que ſint regalia.in verbo bona cõmittẽtium vbi di
cit†ꝙ princeps eſt pr̃ ſubditorꝫ in ꝓſpiciendo ꝯmodis eorꝫ.ꝛ idẽ dixit in di.ti.in
20 verbo littora.ꝛ i verbo flumina†vbi dicit ꝙ princeps non põt ꝯcedere publica
loca.nec in eis fieri aliquid cũ incõmodo vſus publici etiam dixit:ꝙ princeps ſi
ne cauſa nõ tollit vniuerſitati publicũ vel cõe ſicut nec rẽ priuati:ꝛ ſic intelligit
ptãs principis ſm eum.ꝛ hoc eſſet tollere liberũ arbitriũ ꝛ cõe bonuꝫ ſubditorꝫ
q̃ plus dixit ibi in verbo flumina:ꝙ princeps iponens vectigalia ſine cã ꝯmittit
rapinam:ꝛ dr̃ auferre bona ſubditorꝫ:qꝛ ſine cauſa ius alterius non exhaurit.
21 †Nã regna ꝛ principatus ſunt nõ tam ad vtilitatẽ ipſorꝫ q̃ ad cõmoda ſubiecto
rum.j.q.j.c.ecce.ꝛ ſequẽ.ꝛ Aug.de ciui.dei.iiij.c.vtile eſt vt boni lõge lateꝗ re=
22 gnent:neꝗ enĩ tam ipſis q̃ illis vtile eſt quibꝰ regnant.† ꝛ Tullius primo de
officijs procuratio reipublice ad eorꝫ vtilitatẽ quibus cõmiſſi ſunt nõ ad eorum
quibus cõmiſſa gerẽda eſt.ſi ergo hoc nõ dꝫ licere principi multominus baroni
bus q̃ hñt limitatã iuriſditionem in certis caſibꝰ tñ poſſunt grauare ſubditos:
23 vt ſupra diximus†.Et cum ptãs ſtatuendi cauſetr̃ a iuriſditione q̃ eſt de publico
introducta cũ poteſtate iuris dicendi ꝛ ſtatuendi.vt no.in.l.j.de iuriſ.om.iu.et
non dꝫ plus extendi auctoritas Baronũ q̃ eis a iure ꝑmittatr̃.arg.de iur.om.iu.
l.extra territorium.ꝛ.l.cum vnus.§.his q̃ de bo.auct.iu.poſ.ꝛ cle.paſtoralis.de
iud.et de iure nõ poſſunt talia ſtatuta ꝛ precepta facere in grauamen ſubditorꝫ
eis arbitria auferendo:vt ſupra eſt dictum.Si ergo barones ipi velint exerceri
facere eorꝫ tabernas faciant ſine ꝑiudicio ſubditorꝫ taliter ꝙ nõ priuentr̃ ſubditi
exercitio tabernarum ſuarꝫ.ar.l.quotis.§.pen.de polli.ꝛ.l.ſi priuatus.qui et a
quibus.et.l.venditor.§.ſi cõſtat.ff.cõia predio.et per nota.ꝑ Bar.in prima ꝯſti.
ff.et per cano.de ꝯſtit.c.cum oẽs.ꝛ eo.titu.que in eccliarꝫ.vbi dr̃ ꝙ in ꝑiudicium
tertij etiam ſubditi ciuitas non põt ſtatuere ꝑ doc.ibi.ꝛ facit de capi.di.l.eos.et
inſti.de legi.agna.in fi.ꝛ ꝙ no.in.l.oẽs.ſi ꝯtra ius vel vti pub.ꝛ in.l.antiocẽſiũ.
24 de priui.cre.et in.c.in noſtra.per Inno.de iureiur. ꝛ dãno dato†q̃nimo etiam
a grauamine ſtatuti iniq̃ põt appellari qñ ſit ꝯtra certas ſpãles perſonas: non
qñ gñaliter.vt habetur in.l.oẽs ppli.per Bart.de iuſti.ꝛ iure.et iſta ſunt facta
cõtra ꝑſonas ſpãles.ſ.hoſpitantes et paſcere volentes ergo ꝛc.et ita ꝯcluditr̃ ꝙ
barones talia precepta ambitioſa ad ſui cõmodum:ꝛ in preiudicium ſubditorũ
25 facere nõ poſſunt.¶†Excedunt aũt barones:qꝛ ſepe vxores ꝛ filias vaſallorum
inuitas cognoſcunt ꝑpter qḋ ipſorꝫ vaſallorꝫ ꝑprietate priuantr̃:vt in cõſti. re=
gni ſi vaſallus. in ti.de fideiuſſione dñi a vaſſallis ac ẽt dũ ipſos ꝯtra iuſtitiam
aggrauant:vt in ꝯſti.ꝑſen.de homi.baronis.Ac ẽt excedũt dũ negligunt vaſſal=
lis eorꝫ iuſtitia miniſtrare quo caſu poſt monitionẽ eis factã per regiam curiaꝫ
vel ꝑ iuſtitiariũ cã reuertitr̃ ad iuſtitiariũ: vt in ꝯſti.iuſtitiarij nomẽ.de offi.iuſt.
et in conſti.officiorꝫ de diſcreta cognitione cauſarum.¶Excedunt etiam multis

26 alijs modis de quib⁹ in.c.regni qđ incipit terreri. ¶ †Excedunt aūt q2 hñtes appetitum caninū ſubditos ſpoliant. Bal. in.l.ſo lent.§.nunc vero.de offic.procon.all'.Jaco.de bel.in aut.ſcriptū
27 exemplar. ¶ †Excedunt ẽt barones tenere volentes vaſallos ſub iugo ꝑpetue ſeruitutis ipſos nequiter ⁊ crudeliter tractando q̄ ſi recedant ad alias liberas ciuitates illos vẽdicant vt ad propria redeant: qui ſi propter iniuſtitiā ⁊ ſeueritatē dñorum receſſerit redire nō compellūtur: qđ not.per Bar.in.l.cū ſatis. C.de agri.⁊ cen.li.xi.†vbi dixit ꝙ coloni q̄ tenẽtur colere fundū
28 nō tenent ibi ſtare ſi dñs eos verberet: per illuꝫ tex.⁊ ꝑ tex. i .l.
29 j.C.in qui.cau.coloni.⁊ cen.†vel ſi dñs ſit ita rixoſus qđ ibi ſta
a re non pōt.†Dicens idem in vxore q̄ a viro verberatur:[a] ꝙ pōt ab eo diuertere ꝑ tex.in aut.vt cuꝫ de appel.cogno.§.q2 vo.⁊ ar. l.ſi ꝯuenerit.ff.pro ſocio.⁊ hoc tꝫ Lucas de pẽna. in.l.ſi coloni. de agri.⁊ cenſi.li.xi.in.xij.q.†in vaſallo q̄ a dño crudeliter ⁊ tyrannice tractat: q2 vaſalli poſſunt ipune dimittere talem dñm.
30 ar.tex.dicte.l.ſi coloni.⁊ extra de reſti.ſpo.c.lr̃a. †nā agricole equiparant vaſallis ſm And.de iſer.in ti.de ꝓhi.feu.alie.ꝑ Fed. l.imperialē.§.pe.vbi terra ꝓ qua quis eſt vaſallus dñi efficeret ſterilis: ita ꝙ vaſalli nō poſſent vlteri⁹ in illa morali poterunt recedere.ar.l.ſi q̄ a prioribus.de fun.patrimo.li.xi. ⁊.l.iij.⁊no. in glo.ſi.de agri.⁊ cen.ſm Lucam de pẽna.in.d.l.ſi coloni.q̄ di
31 xit in.d.l.† qđ vaſalli poſſunt inuito dño renunciare feuduꝫ[b] ꝙ
b efficeret ſterile: ⁊ ad alia loca ſe transferre dicens hic no. cōtra dños crudeles qui volunt vaſallos tenere inuitos.ar.l.vis ei⁹. C.de proba.⁊ gl.in.d.l.ij.Si tñ tenebant dñis eoꝝ ſeruire de ſeruitijs ꝑſonalib⁹ redire cōpellūtur: vt in conſti.regni quiſqꝫ de
32 burgenſibus:† q2 vaſalli q̄ obligantur dñis ad ſeruitia nō poſſunt habitare in alijs terris preſtando eis ſeruitia debita ſcđm Andr.in.d.ꝯſti.niſi ipos vaſallos domin⁹ acriter verberauerit vel vxorem aut filiam inuitā carnaliter cognouerit: vel ſi in cauſa criminali ꝓ eo non fideiubet: q2 perdit vaſalligium: et nō tenebitur redire ad baroniam: vt in ꝯſti.regni.ſi vaſallus de fide
33 iuſ.domina vaſallis.† Tñ in caſibus in quib⁹ tenentur habitare in terra baronis: et receſſerint ⁊ redire cōpellantur an ꝑdant bona.ꝯſtitutio regni q̄ incipit errores in titu.de his qui dꝫ accedere ad ordinem clericatus ſtatuit ꝙ ſi is qui eſt ſubdit⁹ baroni rōne bonoꝝ velit clericari ꝙ dꝫ dimittere bona q̄ tꝫ a dño ſuo et alia ꝯſtō que incipit ꝑſonas: ſtatuit ꝙ ſi homo demanij acceſſerit ad terrā baronis demanio illo derelicto qđ punit publicatione bonoꝝ ſuoꝝ ipſe ⁊ receptator. deinde vero ſucceſſit caplꝫ regni. Jtē ſtatuim⁹ volens ꝙ vaſalli eccliaꝝ eis ad ꝑſonalia ſeruitia obiecti: ſi de terra aufugerint pñt eorū dñi ipſos vaſallos ꝑ oēm cohercionis modū cōplere legitime vt ad loca a q̄bus receſſerunt reuertātur ⁊ cōmorent in ea: ⁊ ſic vr̃ ꝙ cohercere poſſint in bonis: vt redeant: deinde ſucceſſit in regno caplm̃ honorij qđ incipit ad nouas cōminātias quo ꝓuiſum eſt ꝙ vaſalli ꝑſonaliter obligati nō pñt deſerere terrā rōne obligationis perſonalis. ſꝫ ſi obligent rōne rei dimiſſa re poſſunt ipſi⁹ terre relinqre incolatū: ⁊ ſic vr̃ inferri ꝙ ꝑdat bona q̄ tꝫ a dño.⁊ ita Lucas

a ¶ Uerberatur. Nūquid aūt eā verberare ei liceat ex cā.vide ſeli. in.c.illud poſt prin.iiij colū. de preſumpt.

b ¶ Renūciare feuduꝫ. Et an.⁊ qñ vide feli.in.c.que l eccl.in.xxix col.de conſt.

de pena in.l.ſi coloni.de agr.ꝛ cē.refert dictū.c.de ꝟbo ad verbum.ꝛ extat ēt aliud capl'm honoꝛij editū in fauoꝛē prelatoꝛuꝫ ꝙ eius vaſalli obligati pſonaliter nō poſſint recedere ꝛ redire cogātur ad terrā.Ego vero nō memini legiſſe ꝙ perdant bona pſ̄imonialia q̄ non tenēt a dn̄o niſi dicamꝰ ꝙ dn̄s poſſit ſibi prouidere in hoc caſu cogi faciendo ip̄m p ſupioreꝫ mādando ſibi ꝛ imponendo penā de pditionis bonoꝝ burgenſaticoꝝ ſi nō redeant.vel p oēm cohercionis modum:ꝛ ergo vaſallus obligatꝰ de pſona a feudo aufugerit:† qꝛ ipſe eſt pars feudi vt dixit and. de iſer.in ꝯſti.regni ꝓbationū defectus.ar.l. quēadmodum.de

34 agri.ꝛ cēſi.† q̄ ēt equipatur liberto vt in.c.j.qui.mo.feu.amit. merito dn̄s poterit ip̄m ad reuertendū cōpellere:ꝛ fiet iſta com

35 pulſio ſḿ ꝙ ius diſponit † nam vaſallus fugiens a facie ſui dn̄i cōmittit furtum ſuijpſius ſḿ Bal.in.l.j.C.de ſer.fugi.in fi.ac ēt dn̄m ſpoliat ſeruitijs.ꝛ ſic eū delinquat in dn̄m poterit dn̄s auctoꝛitate ſuperioꝛis ꝓpter eius fugā ꝛ cōtumaciā imittere manus ad bona eius ſḿ foꝛmā iuris p text.in.l.j.ij.ꝛ.iij.de requi. reis.vel fiat p capturā pſone ſi haberi poterit:vel p capturā pignoꝛum aut mulctā.argu.l.ſed ꝛ hec.in.§.pretoꝛ.de procu. ꝛ.l. cū non ſolum.§.neceſſitas.ꝛ boniſq; lib.ꝛ in iuribus ibi in glo.

36 alle.† ꝛ ſic iſta cōpulſio fiet iuribus p̄ture.ſ.p manꝰ iniectionē ad bona etiā pſ̄imonialia ipſo exiſtēte in cōtumacia nō redeundi p tex.in ꝯſti.regni ſi vaſallꝰ de fideiuſſione dn̄i a vaſallis.nā ſi bona exiſtant in ſua iuriſditione poterit baro bona retinere vtendo retentione ꝓ ſuo intereſſe:ꝛ ſeruitus q̄bus dn̄m ſpoliauerit p no.in.l.j.C.de pig.vbi gl.dixit ꝙ pōt vti retentione etiā ꝫ obligatū nudo pacto.ꝛ in.l.ſi nō foꝛtē.l.§.ſi centū.de con. ide. ſicq; cogeť redire p arreſtationē bonoꝝ q̄ dn̄m ſpoliauit ſeruitijs ꝛ ſubuentionibꝰ ad q̄ teneñt vaſalli dn̄is eoꝝ.ar.no. p Inn. in.c.olim.de reſti.ſpo.ꝛ glo.in.l.ſi coloni.de agri.ꝛ cen.lib.xj.ꝛ per nota.p Inno.in.c.qꝛ pleriq;.de immuni.eccle.et p Bal.in.l.

37 ij.C.de furtis.vbi dicunt † ꝙ ſi tu me ſpoliaſti re mea ꝛ nō eſt mihi facultas recupandi alia via ꝙ poſſum tibi ſubtrahere aliā rē ꝛ illā detinere quouſq; habeā rē meā[a].Et ſic vaſallo fugiente a feu.q̄ erat obligatꝰ ad ſeruitia pſonalia poterit ſi fuerit req̄ſitꝰ vaſallus ipſe a barone ſeq̄ſtrari facere bona ſua ēt pſ̄imonialia vt tedio affectus redeat:ꝛ ex fructibus bonoꝛuꝫ ipſoꝝ exolui facere onera ad que tenebať vaſallus p nota.p bar.in.l.incola.ff. ad muni.tñ Spe.in ti.de feudis.in.§.qm̄.ꝟſ.viij.querit vr̄ tene

38 et † ꝙ vaſallꝰ recedēs a terra dn̄i nō poſſit priuari bonis a dn̄o ſibi ꝯceſſis quē ibi Bal.ſeq̄tur:tñ cōſtō regni eſt in ꝯtrariū vt.ꝫ. ꝛ alia ꝯſtō q̄ incipit ad ſubiectoꝝ ꝓuidere.ꝙ teneať illa bona vēdere iuſto p̄cio.ꝛ Bal.in p̄ambu.feu.dixit ꝙ ſi vaſallus recedat inſalutato hoſpite nō tñ renūciando feudū ꝙ cogiť ſi dn̄o placuerit redire ꝛ ſeruire p.l.oēs de agri ꝛ cēſi.li.xj.ꝛ adde aliud.c.

39 honoꝛij.vbi ſic dr̄.† Itē licꝫ idē princeps ſtatuerit aliqua de vaſallis eccl'iaꝝ eis ad pſonalia ſeruitia obligatis forſan a terris in quibus moꝛari debent aufugerint per prelatos ꝛ eccleſiaſticas perſonas reuocandis:nos tamen diximus diſtinguendum: vt ſi ratione perſone ad huiuſmodi ſeruitia teneantur poſſint

a ¶ Rē meā vid.d.Jaſo. may.plene.i l.ſi nō foꝛtē.§.ſi centum. et ibi Barto. poſt glo.i vlti.oppo. do. alex.de imo. in lec.ꝛ in apoſt.de condi.inde.

ſi receſſerint legitime reuocari.ſi vero tenẽtur rerum tantummodo rõne ⁊ rece-
dere voluerint res ipſas eccleſijs et perſonis eiſdem omnino dimittere compel
40 lantur.et dixit And.de iſer.in.d.ↄſtit.quiſquis† ꝙ ſi vaſallus hꝫ bona a dño:
licet non ſub cõditione morandi in terra ſua ꝙ tacite ſubintelligitur:et ĩ regno
eſt obſeruatum.ꝙ ſi vadat ad terram demanij ꝙ bona non perdat. Secus ſi ad
terram alterius baronis accedat:quia perdit bona que tꝫ a feudo vel redire cõ-
41 pellitur.vt ſupra ⁊ vltra predicta ꝙ † ſubditi ⁊ vaſalli poſſunt vendicari p co-
mites et barones quorum ſunt vaſalli per gloſſ.cum ibi not.in.l.j.§.per hanc
hanc.ff.de rei ven.per medium iuriſditionis.⁊ habet.vij.q.j.c.non debet.et di-
cunt docto.in.d.§.per hanc† ꝙ forma libelli traditur per Inno.in.c.tuam.de or
di.cogni.⁊ Spe.in tit.de offi.iud.quarta parte.⁊ ideo prouidit dicta cõſtitutio
quiſquis de burgẽſibilis ꝙ vaſalli demaniales habitantes in terra baronis re-
uocantur infra certũ terminũ:ſilr etiam vaſalli baronũ exiſtentes in terra dema
niali ſunt remittendi ad terrã baronis:vt in dictã conſti.quiſquis.⁊ in.c.occu-
patis de modo probandi ꝙ ſint vaſalli habetur in conſti.regni probationū de
fectum:quam bene nota.Quia hodie barones regni vt poſſint vindicare vaſal-
los vt angararios dicunt ꝙ tenentur facere ſeruitia perſonalia:vt portare lite-
ras de terra in terram:vel exercere officium cauſa berlingatus pro dño:vľ defer
re cipum in prima die anni:qꝛ iſte probationes ſunt ſufficientes:vt quid ſit an-
gararius vel obligatus pſonaliter domino per.d.conſti.qꝛ portare cipuꝫ die di
cta ſit ex quadam curialitate.argu.no.in.l.ſolent.in.§.non vero.de officio pro
conſulis.vbi glo.Bar.⁊ Bal.⁊ etiam exercere illud officiuꝫ eſt munus: quod eſt
de iure cõmuni tenentur exercere ciues et incole.ff.ad municip.l.j.§.j.in verbo:
vt ſindicus fiat ⁊ deferre lr̃as non tenentur nõ ſoluta mercede vaſallo:vt.ſ.eſt
late ſcriptum.plus ẽt eſt puiſum per cõſti.regni: qꝛ frequenter ꝙ̃ vaſalli dema
niale non poſſunt ſe obligare baronibus perſonaliter vel aliter occaſiõe caſtri:
vel feudi vt ibi habeẽ:nec etiam pñt retineri in terra baronis vt recõmendati vt
in conſti.ad ſubiectorum de hoibus baronum.nec etiam ibi habitare:vt in con-
ſti.predicta.et vide capl̃m regni qđ incipit p̃deceſſoꝝ.in rubꝛi.de occupatis vbi
de recõmendatis.erit ergo practica qñ baro vult vendicare vaſallum qui acceſ-
ſit ad habitandũ in terrã alterius baronis:vel qñ eſſent vaſalli a feudo vľ a ter
ra ſua diſperſi ꝙ mandari faciat per iuſtitiarium regionis.vel per magnam cu-
riam:vel per alium ſuperiorem ſub pena priuationis bonorum:vt redeãt ad ha
bitandum in terra baronis in termino ſtatuendo quo non redeunte proferatur
ſententia publicationis bonorum ſi dominus hoc voluerit vel condennetur ad
reuertendum.⁊ ſi non fecerit capiatur de perſona ⁊ redire cogatur ipſe cuꝫ filiꝰ
vt in dictis cõſtitutionibus habetur.⁊ per And.late in ↄſti.regni.§.vaſallꝰ.vbi
qualiter ⁊ per quos iudices fiat iſta iuſtitia.†Tñ an vaſallus fugiẽs a terra ba
42 ronis poſſit auctoritate ꝓpria per dñm ipſiꝰ capi.Andr.de barulo.in.l.j.C.de
colo.pale.libꝛ.xj.dixit ꝙ non ſi detinetur ab alio:ſed agere dꝫ.l.extat.C.ꝙ me.
cauſa.et.l.final.de exhibit.rei.et.l.j.C.ne quis in ſua cauſa.de actio.et obliga.
l.negantes.aut non.et tunc debet remitti ad locum vnde fugit.l.j.et.ij.vbi cau-
ſa ſtatus:ſi autem nihil dicit poteſt ſua auctoritate capere:quia quod ſuum eſt
retinet.ff.de acquiren.poſſeſſi.l.iij.§.ſi ſeruus.et.§.quod nerua.et.l.j.§.per ſer-
uum.quod non habet locum cum non eſt egreſſus domini poteſtatem.et idem
videtur dicendum de vaſallo poteſtatem domini fugientis. argu.l.ſi coloni.de
43 agric.et cenſi.et.l.final.¶†Nam vaſallus ſimpliciter fugiens eſt in poteſtate
domini reducendus.argu.ſerui fugitiui.ff.de ſeruis fugitiuis.l.ij.ſecundum do
minum Ludouicum.in.l.prima.C.de colon.pale.et vide Bartol.in.l.prima.
C.vbi cauſa ſtatus.

1 ☞ Principes inferiores qui dicantur? Et quot modis excedant?.nu.ij.iij.et iiij ꝛ .ſ.per totum.

¶ De exceſſibus principum inferiorum.

Dicendum inſup de exceſſib⁹ principū ꝛ aliorū ꝑeminentiū qui aūt ſint iſti ꝑncipes duces marchiones ꝛ comites: vide in libro feudorū in ti.q̄s dicatur dux ꝛc.ꝛ no.extra de elec.in.c.fundamenta.§.vt ergo.in glo.Jo.an.que incipit in libro feudorꝫ ꝑncipatus.aūt.ꝛ ſi ſit per ſe quedā ſuperior dignitas poſt imperatores ꝛ reges de q̄b⁹ habet̃ extra de elec.c.venerabilē.§.vꝫ.et.§.nūquid cum ſequen.ꝛ extra de iureiur.romani in clemē.largo tñ vocabulo cōprehēdit imperatores ꝛ reges.d.c.romani.ꝛ.xvij.q.vij.ſane.in fi.ꝛ.xij.q.j.

2 de reb⁹.ſic em̄ accipitur Joan.viij.ꝛ de pe.di.ij.ſi em̄.†.Hic em̄ primo in talijs exactionib⁹ opibus angarijs indebitus ſubditos opprimūt.xxiij.q.v.nō ſane faciūt deniqꝫ multa cōtra libertatē eccleſiaſticā.c.cū laycis.de rebus eccle.non alie.ꝓpter qd̄ feudis ꝛ bonis q̄ ab eccl̄ia tenēt ſunt ꝑuādi.c.nouit.ꝛ.c.grauē.de ſen.excō.ꝛ ꝑnt feuda ip̄a ꝓpterea alijs potētioribus cōcedi vt ipſi vendicent feu

3 da ꝛ eccleſiā recognoſcant.c.ij.de feud..¶ † Excedunt etiā qꝛ ſe de ſpiritualib⁹ intromittūt.de elec.c.meſſana.de arbi.cōtingit.de iudi.c.decernim⁹.de ꝑſcrip.cauſam.de decimis.c.ꝗuis.ꝛ.c.ꝓhibem⁹.Nā ipediunt ſe de electionibus prelatorū apponētes ſe electo dicētes ꝙ hn̄t eū ſuſpectū ſtatui ſuo de ꝓditione alicui⁹ terre de homicidio vel adulterio:qꝛ ꝑſumit̃ ꝙ ſe opponāt vt interim ſpūalia teneant vel faciant eos redimi:tñ hac ſuſpitione ceſſante ipſi potius q̄ alij admittunt̃ ſm̄ Inn.in.c.ſuper his.extra de accu.vbi vide ꝛ etiā vide in ꝓhemio

3 cōſti.regni latis.an hoc hꝫ locū in regno ſicilie.¶ † Excedūt etiā qꝛ liberos homines ſubijciūt ſeruituti:ꝛ i eis graues exiſtūt.xxiij.q.v.nō ſane.ꝛ dicit ꝓpterea Salomō breue regnū nō parcit ſubditis qꝛ in lata gente glorīa ꝑncipis.ij.q.iiij.

4 §.itẽ.¶ † Excedūt etiā qꝛ in licitis ſuis ſuꝑiobus inobedīētes exiſtūt ipos qn̄

5 ſunt ſponētes ꝯtēnēdo.xxij.di.§.verꝫ.xxiij.q.j.c.q̄d culpat̃.ij.q.v.miles.¶ † Excedūt ēt qꝛ nō ſeruāt miſericordiā paupi nō hn̄ti q̄d eis offerat.xj.q.iij.pauꝑi quē ꝛ frequēter paupes ſuſpendūt ꝓ modico:ꝛ idō qn̄qꝫ ſine mīa occidunt̃:ꝛ q̄nō

6 timet iuſtū iudicē nō credat eū beniuolū inuenire.xxiij.q.v.regū.¶ † Excedūt etiā qꝛ eccleſiaſticos nō honorāt ſicut debēt.c.ſolite.de maio.ꝛ obe.ſed eis iura ꝓpria ſubtrahūt ꝛ plerūqꝫ ſubijciunt ſeruituti hoc faciētes cōtra iura.d.c.j.

7 ius publicū.de iure patro.ꝯuenit de iureiur.c.min⁹.ꝛ.c.ſeq.¶ † Excedūt etiaꝫ qꝛ de facili faciūt guerras auctoritate ꝓpria:vt not.xxiij.q.ij.in ſumma.ꝛ.c.j.ꝛ

8 hoſt.in ſumma de tre.ꝛ pace.§.q̄d ſit iuſtū bellū.¶ † Excedūt etiā qꝛ ſubditos vaſallos ſuos offendūt ꝛ exheredāt nulla lata ſn̄ia eis ius dicēdo.C.ne q̄s i ſua cā.l.j.de his q̄ ad eccle.cōfu.denunciam⁹.C.de iude.l.null⁹ ꝛ nihil intereſt hoc faciāt nulla lata ſn̄ia vel vitioſe lata.ff.q̄ ſatiſ.cog.l.quotiẽs.de aucto.tu.l.nul

9 la dr̄ia.¶ † ¶ Excedūt ēt in iuſtitia differēda affligēdo ꝑtes laborib⁹ ꝛ expēſis ꝙ aūt cogātur iuri ſui renūciare vendere vel cōponere ſup ipo ꝓptera qd̄ tenet̃ ad itereſſe ꝛ ad reſtitutionē toti⁹.ar.ex̄ de hereti.c.fi.§.fi.ꝛ.c.ceterū.l fi.de iudi.

10 ꝛ de iudi.l.ꝓperādū.§.illo ꝓculdubio.¶ † Excedūt ēt in cōcuſſiōib⁹ rapinis talijs ꝛ ſpolijs ꝛ homicidijs.ex̄ de rapt.c.j.de iureiur.c.ſicut.ꝛ.c.ij.xxiij.q.viij.

1 ☞ Milites ꝯcutiētes hoies dn̄r excedere.excedūt ēt multis alijs mōis vt.ſ.ꝑ totū

2 Concuſſor punitur pene quadrupli.

¶ De exceſſibus militum ſecularium.

1 Excedunt autem milites ſeculares ſimplicis militie qꝛ non contenti ſuis ſtipendijs concutiūt hoies † ꝛ dr̄ concutere aliq̄d petere vltra debitū rōne officij ꝑ oppreſſionem ꝛ minas

a ❡Quadrupli. Cõcuſſionis pena q̃ ſit. vide glo. ⁊ cardi. i cle. ij. §. de here. ſi qs teneat crimine concuſſionis vide ſpe. in ti. de executore ver. ſʒ nũqd tenet. ⁊ in ti. de ſala. §. j. ver. ſed quid ſi delegatus.

2 pecunias extorquere. ff. de cõcuſ. l. j. ⁊ ij. no. xxiij. q. j. parat⁹. in
a vlti. glo. † ⁊ puniũt cõcuſſo: pena quadrupli. [a] xxiij. q. j. militare
in glo. fi. ⁊ dr Ioã. iij. nemĩnẽ cõcutiatis neq; calũniam faciatis
eſtote cõtẽti ſtipẽdijs veſtris. xxiij. q. iij. parat⁹. i fi. ⁊. c. militare
3 in fi. lxxvj. di. c. nõ ſatis. ❡ † Excedũt etiã aliqñ expugnãdo pa
triã ⁊ dñm cui ſeruire tenent ex debita fidelitate. ff. de iuſti. et
iu. l. vt vim. de reſti. l. minime. xxiij. q. j. qd culpatur. ⁊. c. ſumma
4 militia. xxij. q. v. c. de forma. ❡ † Excedũt qꝛ accipiunt ſtipẽdiũ
⁊ nõ ſeruiũt vel ſeruiũt ⁊ nõ cũ tot eqs. ideo tenent ad reſtitu=
tionẽ. ar. lxxxj. di. c. ſi quis ſatis. ⁊ extra de cenſi. c. cũ inſtantia.
5 in prin. ❡ † Excedunt etiã qꝛ nõ militat ꝓpter rempublicã ſed
6 propter p̃das ⁊ diuitias augendas. xxiij. q. j. militare. ❡ † Exce
dũt etiã qꝛ fugiũt aliqñ de bellis iuſtis ⁊ dños deſerũt inter ho
ſtes. vñ ⁊ infames ſunt. vj. q. j. infames. ⁊ ſunt rei maieſtatis. l.
iij. ad. l. iul. ma. ⁊ capite puniunt niſi dñm defendere nõ potue=
rit. ff. de re mili. l. omne delictũ. ⁊ in. d. c. infames. in ꝟbo tales.
7 ❡ † Excedũt etiã qꝛ aliqñ vilificãtes ſe aſſumũt officiũ ꝓcura
tiõis cõtra. l. militẽ. C. de ꝓcur. ⁊. ff. eo. l. filius. §. veterani. ⁊ not.
extra de poſt. p̃la. c. bone. in gl. j. ❡ † Excedũt ẽt qꝛ nõ ſeruãt cõi
ter iuramentũ qd̃ p̃ſtant non euitaturos ſe mortẽ pro ſalute rei
8 publice. vt no. ij. q. j. prohibentur in. j. glo. ❡ † Excedũt etiam
qꝛ comeatu nõ accepto ſe abſentãt ⁊ ſunt in domo volẽtes gau
dere priuilegio militari ⁊ habere ſtipendiũ cõtra legem. ff. qui.
ex cau. ma. l. miles. ⁊. l. qui mittunt. ⁊ not. extra de cõceſ. prebẽ.
c. qꝛ in glo. ſit miles. ❡ † Excedũt etiã qꝛ ſi occidant preſbyte=
rũ nõ pñt amplius vti militia: ⁊ ſi vtant puniunt. extra de pe. et
9 remi. c. ij. ❡ † Excedũt etiã qñ nõ vtunt militia ad id ad qd̃ eſt in
ſtituta. ſ. ꝓpter iniuriã propulſandã ⁊ propter vindictã contra
10 impios ꝓferendã. xxiij. j. c. j. ❡ † Excedũt etiã qꝛ aliqñ non va=
cant militie: ſed nogotijs mercatoꝝ vſuris ⁊ viliſſimis miniſte=
11 rijs ſuam malitiã deturpantes. j. di. c. ius militare. ❡ † Excedũt
etiã qꝛ militãt nocẽdi cupiditate vlciſcẽdi crudelitate: rebellã=
di feritate: dominãdi cupiditate: cũ animi iplacabilitate. q. v.
precipue. xxiij. q. j. quid culpatur. in pri. ⁊. c. apud. nã hac intẽtio
ne militia dꝫ agi vt mali coherceãt ⁊ boni ſubleuẽt vt ibi: ⁊ etiã
qñ nõ itẽdũt cõi vtilitati i militãdo ſʒ p̃uate ꝯ id qd̃ hꝫ. xxiij. q. j.
ſumma. ❡ † Excedũt ẽt qꝛ nõ obediunt ſuis ſuperiorib⁹ in vtili=
bus ⁊ licitis vel in dubijs. d. c. ſumma. ⁊. c. quid culpatur. in fi.
❡ † Excedũt ẽt qꝛ vſurpãt vltra ſtipẽdia ſua ꝯ qd̃ habet. xxiij.
q. j. militare. ⁊ ſine legitima auctoritate ſuperiores guerrã fa=
ciunt vel occidunt hoĩes contra id qd̃ habetur. xxiij. q. ij. c. iuſtũ
13 ij. q. v. miles. ❡ † Excedunt etiã quia ante victoriam dimittunt
bellare vel militiam ante tp̃s. extra de renũ. c. j. qꝛ non dꝫ ſolui
militia non completis ſtipendijs. l. iij. C. de his qui non exple.
14 ſtipẽ. ⁊ in ſupradictis capitulis. ❡ † Excedũt etiã qꝛ hodie cõi=
ter ſunt p̃dones. xxiij. q. j. militare. qꝫ ꝓprie ad latrones in ne=
more ꝑtinet ⁊ iõ milites grauiter delinquẽtes exauctorantur
ſiue degradant. vt not. de peni. c. degradatio. in. vj. ⁊ Inno. i. c.
ex lr̃is. de reſti. ſpo. ⁊. de re iu. c. ij. de teſti. c. teſtimoniũ. ⁊ exau=
ctorant qꝛ eis calcaria a pedib⁹ tollunt ⁊ enſis a latere aufertur

et galea a capite tollit ⁊ ita fuit obſeruatū in quodam milite qui gancas proſtituras venaleſq́ꝫ tenebat.

1 ¶ Conſiliarij principū excedunt multis modis.vt.j.per totuꝫ.
5 Jurans ſeruare ſtatuta intelligitur iurare de licitis.
9 Conſiliarij dicuntur militare ad latus principum. Et ideo in cōtractibus eorū requiritur conſenſus principis.nu.x.
12 Conſiliarij debēt eſſe viri optimi.

¶ De exceſſibus conſiliariorum.

1 Excedunt conſiliarij principum † q̄ ppalant ſniam pferendā vel eā vendūt p pecuniā pfitent̄ illā daturi qꝛ fuſtib⁹ cedun tur.l.item apud.§.idē ait.ff.de iniur.vbi glo.dixit de aſſeſſore vel comite pſidis.⁊ late in.l.qui explicādi.C.de accu. qui etiā cōiter excedunt cū vadūt extra ciuitatē ſine licētia pncipis.bar.in.l.diuū virū.C.de
2 decurio. ¶ Excedunt ⁊ reuelando ſecreta conſilia regum etiam
a fidelibus:qꝛ incidāt in periuriū[a] ⁊ ſi reuelāt amico regis.q̄ ppterea fact⁹ eſt inimic⁹ ei⁹ qꝛ incidūt in crimine leſe maieſtatis ff.eo.l.cuiq́ꝫ.in verbo dolo.Secus ſi ſit in dānum tertij cui dixerit conſiliarius ꝙ talis dedit cōſilium cōtra te qꝛ tenet̄ pena.l.ſiq̄s aliquid.§.inſtrumenta.ff.de pe.⁊.§.ſiquis inſtrumentū.et pena.l.qui falſa.vel varia.ff.de teſti. † vbi punit̄ teſtis dictum ſuū reuelans ſm Andre.de iſer.qui.mo.feu.amit.et Bald.in.l.
3 athletas in.§.calūniator.de infami.alle.hoſt.dixiſſe † ꝙ dicit̄ preuaricator conſiliarius reuelans ſecreta.⁊ idem Bal.in.l.ſi q̄ ſatiſda.cog.dixit ꝙ tenentur habere ſecreta ea q̄ eis in credētia cōmittunt̄ niſi ſint cōtra rēpublicā ubi dixit bal.⁊ ppterea ſunt puniēdi.l.ſiq̄s aliq̄d in.princi.de pe.vbi Bar.⁊ Bal.de pace con
4 ſtan.§.ego.in fi.† vbi dixit ꝙ reuelans ſecreta debet remoueri niſi pmiſerit non reuelare ſecreta cōſilij illiciti:qꝛ pōt ſine metu periurij reuelare.per glo.in.c.ego.D.de iureiur.in ỽbo nulli
5 pandā.ſicut etiā dicit̄.† ꝙ iurās ſeruare ſtatuta intelligit̄ de licitis.glo.in.c.j.de iureiur.in.vj.⁊ glo.in.l. nemo.§.qui iuſſu. de regu.iur.⁊ facit gl.xiij.di.i.c.nerui.ſm Lu.in ſuis ſingulari.
6 numero.cccccxliij.† Etiam dum cominantur iudicibus interioribus ne iudicent ſicut deberent:quia tenentur.l.iulia de vi pu.
7 ad.l.iu.de vi publi.l.qui dolo.vbi dicit tex.† ꝙ iudicia debent eſſe in tuto:vt non fiant alitur q̄ꝫ ius dictat. ¶ † Excedunt etiaꝫ quando recipiunt aliorum procurationes ꝙ eſt eis inhibitum
8 ſm Bart.in.l.ſi quis procur.C.de decurio.lib.x. ¶ † Excedunt etiam emendo res ſubditorum quod eſt eis a iure prohibitum. dixit Bal.in.l.fi.C.de reſcin.ven.quia poſſunt terrere niſi emāt de cōſenſu domini.ar.l.nō eſt veriſimile.ff.ꝙ me.cā.quod dixit eſſe verū in conſiliarijs magnoꝝ dominoꝝ q̄ tenent locū principum:ſicut ſunt leges legati ⁊ cardinales ⁊ dñi magnaꝝ ciuitatum non in conſiliarijs epoꝝ vel minoꝝ magiſtratuū in q̄bus de cōſuetudine nō ſeruatur.⁊ faciūt nota.in.l.principalibus.ff. ſi certū pet.⁊ de iu.fi.l.autert̄.⁊.l.ꝙ a pſide.vbi Bar.⁊ bon⁹ tex. in.l.j.de ꝯctib⁹ iudi.ita bal.i.d.l.fi.C.de reſcin.vēd. Tn̄ aliq̄n
9 pōt emere:vt.j.hr̄ in verbo cōtrahere.† nāꝗ iſti cōſiliarij dicunt̄

a ¶ In periuriū. Adde bal.i.l.j.nullū.in.j.col.i fi.ver.ſꝫ hic icidēter quero.C.de teſtib.fallit tn̄ ſi cū licētia reuelat̄: ita bal.in.c.j.in fi.de no.for. fidelita.

militare ad latus principū.l.verū.§.ex facto.de mino.& de excu. tu.l.iuriſperitos.vbi Bar.dixit q̄ nō debēt ſedere ad pedes ſed a ad latus.[a] Et iſti hodie habenť loco decurionū.glo.i.l.ſed & do lo.ff.de dolo.& eſt ſimilis in rubrica q̄ ſit lon.conſue. quas glo. Bal.ibi intelligit de conſilio ciuitatum:& gl.in.l.plane.ff.q̄ cu iuſq; vniuer.& qđ no.in.l.magiſtri.de pactis.† nā hi conſiliarij militant ad latus principū ſicut illuſtres.l.quiſquis.ad.l.iul. ma.in verbo illuſtrium.& aliqñ principes appellanť.l.j.ſi qua. 10 pre.p ote.† & ideo in cōtractib⁹ eoꝝ reqritur cōſenſus principis per.l.j.in prin.C.de his q̄ per metū iudi.& eſt tex.expreſſus in.l. j.C.de contra.iudi.circa prin.qđ hodie male obſeruatur in re 11 gno.& vide An.de iſer.in ti.de feudo guar.vbi late. ¶ † Exce dunt etiā ſi q̄d princeps ex iracūdia vel mala informatione re ſcribat contra ius ſi illud exequanť q̄ nō debent exequi ſed re ſcribere principi.l.ſi vindicari.C. de penis. q̄ tex. eſt canoniza tus in.c.cū apud theſalonicā.xj.q.iij. vbi glo.& dixit Angel. in auť.de manda.prin.in verſi. in alijs per illū tex. in verbo cito. † q̄ ſi princeps reſcribat officiali ſuo q̄ ſi talis bānitus deue niat in poſſe ſuo cito faciet ipm decapitare q̄ dz differre.xx. die 12 bus & nō incidit in penā vt ibi.† Hi em̄ cōſiliarij debēt eſſe in ſti.& viri optimi ac eorū ſtipēdijs cōtenti & nō extendere manus ad iniquitatē.al's expellūť.Jo.an.in.c.q̄rto.de iureiurā.vbi pa pa appellat malos cōſiliarios deceptores regū: ſimiliter iſtoꝝ 13 conſiliariorū principū maximus eſt fauor:† q̄ ſi offendanť pre textu officij.in iudicādo vel cōſulēdo principi vel aliquid zelo iuſtitie faciēdo crimē leſe maieſtatis offendēs icurrit ſicut etiā ſi offendanť collaterales principū vel ſecretarij aut alter inti mus vel aduocatus ſacri cōſiſtorij principū:vt per Andre. in ti. que ſint regalia.in verbo cōmittētium crimē.& in cōſti.regni.i. de iniuria curia.ill.& in ſequēti cōſtitu.q̄ cū ſint hodie loco ſena toꝝ ſunt ab oi iniuria defendendi.l.ius ſenatoꝝ.C.de digni.li. xij.q̄ habēt multa priuilegia:de quib⁹ in titu.de ſilen.lib.xij.

14. † Et idē puto dicendū de notarijs principis:q̄ militare dicunť cancellarij conſiſtorij principis.glo.in auť.de prepo.ſacro.ſcri ni.& in.l.j.&.ij.& ibi Bart.de principi.li.xij.quos ſi q̄s offendat ex cā officij & nō ex odio priuato.ſimiliter diciť cōmittere crimē leſe maieſtatis p iura ſupradicta. Et hoc obſeruatū fuit in per ſonā andre. de in ſer.q̄ ꝓtulit ſniam in curia regia cōtra quēdā baronē gallicū q̄ propterea cum Andre.de iſer.ex caſtellonouo ſero exiret ante portā petruciā gallicus cū familiaribus eundē occidit.& fuit cōtra interfectorē ad iſtar criminis leſe maieſtatis ꝓceſſum & bona ipſi⁹ publicata & forbānit⁹ cū premio mille du catoꝝ pollicito p regē ſi q̄s occiſorē necaret.† caueāt erga iudi cātes ne nocte vagenť q̄r ꝟitas & iuſtitia odiū pariūt cōdēnatis.

a ¶ Sed ad lat⁹. Fallit i ꝯſiliarijs pa pe q̄ dñt ſe dere ad pe des pape.d. l.iuriſpitos in prin.& ibi allegat. hic in tex.

1 ¶ Aduocati excedunt multis modis.vide.j.per totum.
2 Multitudo eſt legibus & canonibus inimica.
3 Judex pōt imponere finem aduocato multum loquenti.
6 Aduocatus incidit in falſum reuelando ſecreta partis.
23 Nauta cogitur nauigare & hoſpes hoſpitari:tñ nō cogunť ini micum recipere.

Aduocatus.

24 ¶ Aduocatus ſi cōpellatur aduocar e cōtra dominum non ob id perdit feudum.
27 Aduocatus non pōt aduocare cōtra patriā nec cōtra dominū niſi cū mandato ſuperioris.

¶ De exceſſibus aduocatorum.

1 Aduocati † cārum excedūt q̄ filacterias ſuas perorādo dilatāt vt appereāt ſcioli quos reprehēdit euāgeliū diens: dilatāt aūt filacterias ſuas ꝛ magnificat fimbrias: amant eñi primos recubitus in cenis ꝛ ꝓprias cathedras in ſinagogis ꝛ ſalutationes in foro ꝛ vocari ab hominibꝰ rabbi. ꝛ Salomon ait in multiloquio nō deeſt pctm̄: nā vbi multitudo ibi cōfuſio. ¶ Et dū q̄s effuſo ſermone ſe iactat in promptū incidit ſui periculū.l.fi.in fi.C.de do.promiſ. ¶ Multitudo q̄dē reſtringit.C.de proxi.ſacro.l.cōperimus.li.xij. ¶ † Et virtꝰ in modicis conſiſtit ex multis in aut.de referen.circa prin. ¶ Qꝛ nihil qđ immenſum
2 eſt bonū exiſtit in aut.de men.ord.in prin. ¶ † Qꝛ multitudo eſt a legibus ꝛ canonibus inimica [a] extra de preben.c. qꝛ intm̄. Breuiter aūt dicēda dicere commodius eſt.l.j.in prin.de of. prefec. pretor.ꝛ.C.de veteri iure.l.tāta.de app.l.ampliorē. ¶ † Et propterea iudex finem imponit aduocato multū orāti.ff.de his q̄ in teſta.delen.l.proxima.circa fi. Et iudex ex ſuo officio pōt interdicere aduocato verboſo.C.de poſt.l.quiſquis.j.de arbi.l.ne in
3 arbitris in fi.de appel.l.ampliorē.C.de veteri iure enucle.l.tanta.§.ſi q̄s aūt. Ubi lex interdicit ſuperfluis verborum ambagibus.ꝛ in.l.ex ea.ff.de poſtu.vbi gloſ.nota.ꝛ.l.moris.ff. de pen. ꝛ eſt expreſſum in conſtituti one regni . que incipit. Cultus iuſtitie.ꝙ iudex ex nimia locutione interdicit officium aduocato.
4 ¶ † Excedūt etiam aduocati qui ob inſtruēdas lites falſas pecunias recipiunt propter quod tenētur pena falſi. l. lege corne. ff.de ſicca.ꝛ in.l.j.§.j.eod.ti.† Ac etiā facientes pactū de cota litis ipſe vel procurator de diuidendis bonis alicuius litigātis q̄ iuſtitiā fouet dicuntur facere ad perniciem innocentis ꝛ tenent. l.iul.de vi pri.l.ex ſenatus.ff.eo.ti.vbi gl.ꝙ tenent falſi.ꝛ.l.j.§. j.ff.de fal.ꝛ.l.cornelia.de ſicca.l.j.§.j.ꝛ.l.iij.§.alio.in fi.de ſicca.
5 ꝛ etiā crimine cōcuſſionis.l.ij.de cōcuſ. † Ac etiā ſi cōſultus ab vna parte perdit oia iura ſua: deinde reuelauit parti aduerſe q̄ iuſtitiā nō fouebat: ꝛ cū fecit pactū de tota lite ꝛ obtinuit punit pena falſi: qꝛ fecit falſam pactionē ſciens ſe nō habere iuſtitiā ꝛ fecit ſocietatē in necē innocentē. ꝛ incidit in falſum.l.j.§.j.de falſis.qđ habet locū in ciuili ꝛ in criminali.l.ex ſenatus.de vi pri.
6 ꝛ qđ no.in.l.j.§.j.de calū.vbi glo.† Et incidit in falſum reuelādo ſecreta ptis.d.l.j.§.ſi q̄s de falſis.ꝛ per.l.ſi q̄s obrepſerit.ita Bar.in.l.j.ff.de preua.ꝛ vide gl.in.l.ſenatus.ff.de accu. ꝛ eſt cō-
7 cuſſio.l.j.de cōcuſ. ¶ † Excedūt etiā aduocati legēt es falſum in tabulis publicis qꝛ tenentur crimine leſe maieſtatis.l.ij.ad.l. iuliā ma. Quādo ad leſionē publicā hoc fecerit ſm glo.: ibi ꝛ nō
8 ad leſionē tertij: ꝛ in.l.fal.ff.eo. ¶ † Excedit etiam aduocatus q̄

[a] ¶ Inimica. Facit doctrina hiero. ſup hieremia li.ij. ī pn. reprehēſibile inquit nimis ī ſcripturis ſiue longitudini ſiue breuitati cōnexū. et adde valer. iiij.c.j.multa et magna breuiter ſūt dicenda.

procurat cum iudice vt malā ſniam pferat qꝛ tenetur.l.cor. de ſicca. ar. magiſtratus.q̄ etiā hoc cū ipſo iudice faceret.l.j.de ſicca.ꝛ etiā.l.iul.de vi publi.l.j.ꝛ.l.q̄ dolo.de vi pub.ſm Barto.in.d.l.j.de.ſicca.¶Excedit etiā aduocat⁹ q̄ inſtrumēta vni⁹ ptis apud ſe depoſita alteri:oſtendit qꝛ teneť falſi.l.j.§.q̄ depoſi-
9 ta.de falſis.vbi bona glo.ſm Bar.† qđ facit contra actorū notarios q̄ oſtendūt articulos alteri parti ante publicationē in cauſa:ꝛ idē in.l.ſi q̄s.§.ſi quis inſtru-
10 mentum.ff.de pe.vbi tex.no.¶ † Etiā excedit ſi aliud iudici retulit qđ nō eſt verum:qꝛ tenetur falſi.l.j.vbi glo.de fal.q̄ dixit ꝙ recipiens pecuniā vt falſam faciat aduocationē etiā ſi procurat iudicē corrumpi.d.l.j.§.j.qꝛ eſt ſimile crimini leſe maieſtatis.l.j.ꝛ auť.ibi poſita.C.de pena iudicis.ꝛ in.l.q̄ falſi.§.j.eo.tit. vbi aduocatus q̄ recitauit corā iudice falſum inſtrumentū fuit relegatus decen-
11 nio.† Itē cū ſubtrahit inſtrumenta publica licet nō teneať falſi niſi ſit teſtamentū tñ teneť illa ſi corrūpat.l.paulus.vbi glo.ꝛ Bar.ff.de falſis.vel ſi celat aliqđ vt verū nō appeat.d.l.paul⁹.§.paul⁹.ꝛ ꝙ eſt.verꝫ qñ celat vt nemini appeat. nō ſi vni tantū.l.ij.§.ſi q̄s dolo.de tabu.exhi.ſm Bar.ibi q̄ dicit idē ſi trūcaret ſigilla lraꝝ apoſtolicarū vel aliarū litterarū.† Similiter ſi falſas leges allegat punitur.l.fi.de falſis vbi glo.dicit idē ſi ſit lex correcta.vbi Bar. dixit idē in allegāte apoſtillas ꝛ dicta doctorū q̄ nō ſunt niſi docereñ publice in ſcholis ꝙ erāt dicta talis doctoris ſm Bar.ibi q̄ diſtinxit in allegāte leges correptas. Puniť deniꝗ aduocatus q̄ in fidē fecerit aduocationē.ff. de penis.l. aut.facta.in prin.
12 ¶ † Excedūt ēt q̄ ſub ſpe ꝛ obtētu lucri cauſas fouent deſperatas ꝯtra formā iuris vt in.l.rem non nouā.C.de iudi.vbi de forma iuramenti ꝙ preſtant aduocati.ꝛ in.l.q̄ſquis.C.de poſtu.ꝛ in cōſtitutione regni.q̄ incipit aduocatos q̄ mandat ꝙ aduocati cauſas nō recipiāt deſperatas ꝛ ꝙ cōtra conſcientiā nullatenus
13 allegent ꝛ cū cognouerint cauſam iuſtitiā nō fouere illā deſerant. ¶ † Excedūt etiā aduocati cū aduocationē ꝛ patrociniū preſtāt latronib⁹ publicis:pro q̄b⁹ nullus aduocare debet nec eis patrociniū prebere.l.per oēs.C. de defenſo.ciui. vbi tex.no.per quē dixit Bal.in.l.ſi fugitiui.C.de ſer.fugiti.ꝙ iudices nō dñt pati aliquē aduocare ꝓ inſignibus furibus ꝛ latronibus quoꝝ periculi ſui nota
14 ſeruet inſania.† ¶Excedūt etiā aduocati cauilloſi.qꝛ propterea a iudice repelluntur.l.iij.de his q̄ in teſta.delen.l.ſi remunerandū.§.maurus.ff.māda.ꝛ dixit glo.in.l.clodius.de acq.here.ꝙ iudex pōt ſententiā fundare ex alijs cauſis q̄ꝫ ex allegatis ꝑ aduocatū:dummodo ꝙ ex actis appareat:ſicut etiā pōt iudex inter opi.doc.inhercre:cui velit per no.in.l.cū prolate.de re iudi. ¶Et pōt aduocatū oīnis peritiſſimum reprehendere per.d.l. clodius.vbi Papinianus acutiſſimi ingenij fuit a Paulo reprehenſus.ꝛ in.l.auferť. de iur.fiſ.vbi glo.voluit Papinianū fuiſſe reprehēſum:qꝛ qñꝗ bon⁹ dormitat Homerus ſm Bar.q̄ allegat.d.
15 l.clodius.¶† Excedūt etiā aduocati q̄ nimis ſolliciti ſunt in cauſis q̄ ꝓpterea preſumunť omnia mala excogitare in auť.de exhi.rei.§.ſancimus.ꝛ parū habere de conſcientia.Bal.in.l.ab anaſtaſio.C.mandati.q̄ dixit hoc etiā eſſe verū in
16 aduocatis illiteratis ſm Bal.in.l.ſi qui aduocatorum.C.de poſtu. †.Tñ licet aduocato per ſubterfugia decipere aliū aduocatum vt fecit moyſes.xxij.q.ij.c.
17 dñs noſter.¶ † Excedūt etiam aduocati q̄ paciſcunť de cota litis q̄ debent priuari tanꝗ depredatores:qꝛ etiā de minima parte litis paciſci nō licet ſub noie cotis:nec de aliqua re litigioſa.l.ſi.qui aduocati.de poſtu.ꝛ de preſcrip. vbis. l.naturalis.§.pe.tamen de alia re licet paciſci.l.j.de ſuffra.et. l. ſumptus. ff.de pac.et.l. procurato.in litem.de procura. et.ff. mandati.l.ſi vero non remune.§. maurus.vbi glo.ff.tenet ꝙ ſi procurator facit ſumptus litis ꝙ valet pactum de cota litis.lꝫ glo.in.d.l.ſumptus. ſit in contrariū.vbi glo. ꝙ etiā nō licet per nomen cote etiam in centeſima cota:ꝛ vbi non per nomina cote paciſcitur: ſed de

re de qua litigat vel quantitate debet quantitas ponderari:qꝛ
vbi mos ⁊ conueniẽs ſalariũ res illa excedit pꝛeſumit fraus: vt
ibi in glo.ſecus vbi mos nõ exceditur:quia valet pactũ ſm gloſſ.
in.l. ſi ſub ſpecie.de poſthu.que videtur cõtraria.⁊ hoc habet iu-
dex arbitrari ex litis quãtitate ⁊ aduocati facundia : vt not.in.l.
ſalarium.ff.mandati.ſm Bal.in.d.l.ſumptus. vnde qui paciſci-
tur de eo ꝙ eſt i lite dicit redẽptoꝛ litis lʒ nõ paciſcat ꝑ modũ co-
tis.l.litẽ.ff.de ꝓcu.vñ nõ valet pactũ de ſoluẽdo decẽ ꝓ cẽtenario
illoꝛũ q̇ vertuntur in lite:ſecus ſi ſimpliciter ſm docto. in . d.l.
ſumptus.⁊ vide in.l.j.de ſuffra.⁊ Spec.in ti.de ſalario aduoca
toꝛũ.⁊ Inno.in.c.j.vt lite non conteſt.⁊ ideo talia pacta nõ va
lent:qꝛ aduocati pꝛeſumuntur calumniare ⁊ erit nimis ſolicit⁹
⁊ oia mania excogitans:ſm Bal.in.l.ab anaſtaſio.ff. mandati.
18 ❡ † Excedũt etiã aduocati q̇ iurant adiuuare lites per verum
⁊ iſtum:⁊ non cũ mala conſcientia:de qua cõſcientia ſtat dicto
ſuo:qꝛ qcunqꝫ dicit ſe habere conſcientiã leſam ex mala lite
poteſt a patrocinio deſiſtere: vt habetur in.l. rem non nouam.
de iudi.⁊ habetur.in capi.ſtatutum.§.penul.de reſcriptis.in.vj.
tamen an tunc lucretur integrum ſalarium quia ſtat per partẽ
19 reperias tu deciſionem veram. ❡ † Excedunt etiam aduocati
quando cauſe differtur propter eius negligentiam qui puni-
tur in duabus libris auri. l. properandum.§. illo.C. de iudi. et
habetur in . l. ſi vacantia . C . de bonis vacanti . Quod tenetur
aduocatus ſi ſcientulus eſt paſſus damnum eius dolo aut cul-
a pa [a] tamen officio iudicis cogitur pars ſibi ſoluere ſalarium
20 ne lis differatur † quia iudicis officium extenditur ad aduo-
catos qui ſunt membꝛa litis ſm Bald. ibi qui dicit ꝙ aduoca-
catus non poteſt deſerere litem niſi volente clientulo: ⁊ vbi fa-
cit clientulum ſuum negligẽtia vel dolo ſuccumbere tenetur de
dolo.et idem de dolo partis participato cum aduocato.l. ſi dolo
malo.⁊ dolo vbi textus notabilis.❡ † Excedunt etiam qui dant
impium ⁊ malũ cõſilium. Bald.in.l.ita vulneratus. ad.l. acqui.
vbi dicit ꝙ debet puniri vbi dedit conſiliũ moꝛtis.Et dixit Bal-
22 dus in repetitio.lege pꝛima.in fi .ff.de officio aſſeſſo . † ꝙ aduo-
cati ſemper negant piper nigrum ⁊ aliquando dicuntur eſſe al-
bum.❡ † Excedunt etiam aduocati cum recuſant coꝛum officiũ
omnib⁹ impartiri.gloſſ.in.l.j.§.ait pꝛetoꝛ. de in ius vocan . ſicut
23 notarius in coꝛpoꝛe.de tabel.in pꝛincip.† ſicut etiam compelli-
tur caupo hoſpitari ⁊ nauta nauigare.l.j.nau.cau.⁊.l.j.⁊.l.cum
nauarcoꝛum.libꝛo . x . Sed nullus iſtoꝛum cogitur recipere ini-
micum:aut contra amicum operari ſm gloſſ. ibi ſingularis ⁊ eſt
gloſſ.j.lege in ſacris.de pꝛoximis ſacro. libꝛo.xij.ꝙ quis cogitur
iudicare cõſulere.⁊ gl.in lege pꝛima:que fuit pꝛima cauſa benef.
24 amit.dixit † ꝙ ſi aduocatus compellatur aduocare contra do-
minum ſuum non perdit feudum : alias ſecus. vbi gloſ. etiam
dixit qđ quis non cogitur ſine ſalario aduocare etiam pꝛo
25 paupere [b] . ❡ † Excedunt etiam aduocati qui pꝛomit-
b tunt aduocare pꝛo vna parte ſi ſuſcipiant patrocinium alte-
rius partis. lege finali. ff. de poſtulationibus . Si tamen in
camera conſuluit vni poteſt hoc non obſtante eſſe aduo-

a ❡ Culpa vide tu fili.⁊ c.paſtoꝛalis. in.iij.col. in fi.de iudi.⁊ ſi c.paſtoꝛalis in.§. qꝛ vo.l me.ij.col. de offi. delega. vbi q̇d in foro cõſcientie ⁊ q̇d in foro cõtentioſo ⁊ an ſit obligatus ad reſtitutionem.

b ❡ Paupere vide Felli. in.c.l.d offi. iudi.

catus alterius partis vt ibi niſi ſint illi reuelata ſecreta alterius partis q: erit preuaricator:vt dicit Guil.ſi tanq̃ conſultori aut aduocato ſint ſibi nudata ſecreta ⁊ ſolutum ſibi condignum ſalariũ pro conſilio:q: non dꝫ contrariis parti bus conſulere:ſecus ſi ſit ſolum tentatus a parte: q: eſt obuiandũ malitijs eorũ
26 ẽm Guil.in.d.l.vbi idẽ Bald.in ſecunda lectura.❡†De ceteris vero exceſſibus aduocatorũ.vide in Spe.in ti.de aduocato.vbi late per ipſum.vbi inter alia di xi vnũ nota.ꝙ interdũ aduocat⁹ nimia cupiditate rapitur ⁊ ꝑ vili ſtipendio tã q̃ degener poſtulat cũ ſit infamis.iij.q.vij.§.tria.verſi.apud vrbem.qui etiã di
27 xi ꝙ aduocatus nõ poteſt aduocare cõtra patriã nec ꝯtra dñium ſuũ niſi habue rit mandatũ a ſuperiore.ꝙ debet ꝓcurare is ꝓ quo intẽdit aduocare.arg.l.frater a fratre.de cõditione.indebi.dicẽs ꝙ papa ꝑcipit aduocatis vt aſſiſterẽt agenti bus ꝯtra eccleſiã romanã. arg.extra de re iudi.c.ad apoſtolice.in.vi.Ex conclu ſione dicti Spe.etiam ſumpta eſt practica.ꝙ aduocati faciunt ꝙ cliẽtuli eorꝫ im petrẽt mãdata a regibus vt intercedãt pro ipſis contra regem ⁊ fiſcum regiũ.

1 ❡Officiali ⁊ iudicibus in fine officij ⁊ in ſindicatu fauendum eſt per ſindicato res ⁊.nu.12.
2 Iudex eſt tutela publica in medio poſita ne q̃s ſua autoritate ſibi ius dicat.
3 Officialis depoſitus nihilominus appellat̃ officialis.
4 Decuriones poſt decurionatum non torquentur in reuerentiam prioris di-
5 gnitatis.
6 Officialis hꝫ ꝑſumptionẽ iuris ꝓ ſe de rebus geſtis i offõ.⁊ nu.8.9.⁊.10.
7 Iudicis ⁊ legis facta pari ratione procedũt.
11 Iudicis vox eſt viua vox legis.
13 Iudex ⁊ bonus vir ſunt cõuertibilia.
Perſuaſio eſt cõpulſio quedã ⁊ equiparatur torture.

❡De officio ſindicatorum ⁊ qui ſint ſindicatores ⁊ an officialis ſemel ſindicatus poſſit in patria cõueniri:⁊ de geſtis pẽdente ſindicatu:⁊ de repreſalijs cõtra ſin dicatores iniuſte cõdemnãtes ⁊ multa de materia ⁊ modo ſindicatus.

1 **Per ſindicatores** †officialis ⁊ iudicibus in fine officij ⁊ in ſindicatu fauendum eſt in du bio ⁊ nõ ſunt calũniãdi nec cõtra ipſos faciẽda inquiſitio ſcrupulo ſa in reuerẽtiam prioris officij.ar.l.diuo marco.de q̃ſtio.C.Nã di cit Ang.in aut.vt iudices ſine quoquo ſuffra.§.oportet per illum tex.ꝙ iudices ſi puras manus habuerint magna fulgebãt gloria. econtra ſi furta commiſerint punientur.Is ergo qui mundas habuit manus in officio.⁊ qui non diffamat̃ de corruptione vel barrataria nõ dꝫ pati ſcrupuloſaꝫ inquiſitionem per.d.§.oportet.Nam magiſtratus datur ꝓpter vtilitatem publi cam ⁊ non ita promptius ꝯtra ipſum ſubuenitur.l.j.in fi.ff.de magiſtra. conue.
2 †Eſt enim iudex tutela publica in medio poſita ne quis ſua auctoritate ſibi ius dicat.l.nullus.C.de iudeis.†ſi finito officio offendat̃ punitur offenſor: ac ſi oſtẽ deret ipm tempore off.in aut.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.⁊ bal.in.§.proficiſci.q.
3 vij.†Nã etiã depoſit⁹ offi.appellatur officialis:vt cõcludit per optima iura.An dreas de iſer.in ꝯſti.regni ſtatuimus de officio magiſtri iuſticiarij. lꝫ Bart.in.l. item queritur.§.qui impleto.ff.locati dixerit ꝙ officialis finito officio nõ dr̃ offi cialis.Et nõ lꝫ iudici finita cã ſibi iniuriari vel inferre cõuitium ⁊ hoc facientes puniuntur ⁊ efficiunt̃ infames.l.iudici.ff.de iniurijs coniuncta.l.illud.ff. de ap pella.vbi Barto.dicit ꝙ extraordinarie puniuntur.nam lex fauet eis finito offi

a cio i memoriã priorisofficij[a] q̄ nõ torquant̃.ar.l.diuo marco.⁊ l.milites.de queſti.vbi dixit ſingulariter bar.q̃ cum q̃dã miles fuiſſet ptãs ⁊ ſtaret ad ſindicatũ ⁊ eſſent ↄtra ipſum aliqua in=dicia de delicto:⁊ ſindicatores vellẽt illũ poteſtatem torquere
4 ipſe conſuluit q̄ torq̃ri nõ poterat† q: decuriones poſt decurio natum nõ torquẽtur in reuerẽtiam prioris dignitatis.d.l. diuo marco.Nã ipſe officialis pater fuit ciuitatis gl.i.l.fi.de ico.vbi dixit de ptãte Bononie.⁊ tãq̄ pr̃i nõ dz iſtitui actio infamato=ria ↄtra ip̃m.ff.de accu.l.hi.§.liberi ⁊ intãtũ eſt ciuis q̄ offẽdẽs officialẽ pnnit̃ pena parricidi.d.l.fi.vbi Bal.⁊ vide Cy.i.l.ſi nõ
5 cõuicij.de iniurijs.†Nã pro geſtis i officio hz p̄ſumptionẽ iuris pro ſe ⁊ ꝑ ipſo ſemper p̄ſumit̃ textus ſinglr̃ i.l.ij.de officio ciui. iudi.⁊ ab eo p̄ſumit̃ abeſſe oĩs dolus.l.j.de p̄dijs curia. lib.x.⁊ l.ſi quos decurio.Bal.i.l.pacta nouiſſima.de pactis.nã i ſub=ditis paterne agit i aut̃.vt iudices ſine quoquo ſuffra §.eos.⁊ l.officio.vbi Bart.C.de appa.procõſul.vbi dicit q̄ poteſtas eſt etiam mẽbrũ ciuitatis.Ergo ſubditi paterne debẽt cũ eo agere.
6 ⁊ ei nõ cõminciari in fine officij:q: alias delinquũt i legẽ:†q: fa=cta iudicis ⁊ legis pari ratiõe precedũt.l.ſeruus hac.l.ff.de ma nu.ſm Bal.in.l.data opera.col.xij.C.q̃ accuſa.ſi ergo pmittat̃ officialib[9] i fine officij ⁊ i ſindicatu fieri ſcrupuloſas iq̄ſitiões⁊ iniuriari ⁊ ipſos calumniari ⁊ inſolẽtias fieri frãget̃ neruus iu ſtitie auctoritas ⁊ iudiciũ deꝓmet̃ ⁊ vileſcit maleficiuires auda
7 ciã aſſumẽt i officio ſucceſſores lẽto calle ꝓcedãt.†Et q: vox iu dicis eſt viua vox legis.ff.de iuſt.⁊ iure.l.naʒ ⁊ poſteriores. ſm
b bal.q:[b] q̄d a iudice fit dicit̃ fieri ab ip̄a leg.l.j.§.oĩs.de veteri iu re.⁊ vbũ iudicis eſt verbum legis.ff.de dã.iſec.l.iiij.§.duos ſm Bal.i.l.ꝑ hãc de tẽp.app.q: eius poteſtas tãq̄ miniſtri rei pu=blice aſſimilat̃ legis poteſtati.l.ſed ſi ſeuerior.vbi bal.C.de iſa mi.nã fuit tutela iurispublici in medio poſita.d.l.nullus. de iu deis.⁊ nõ p̄ſumit̃ tanquã legis miniſter q̄ illicitũ cõmiſerit ſm glo.⁊ Bal.i.l.accuſatiões.C.q̄d met[9] cau.⁊ dixit in.l.cũ.nolbus C.qui accuſ.nõ pñt.q̄ in eo ceſſat p̄ſumptio turpis q̄ſtus:⁊ quia nõ preſumit̃ excedere qñ ſeruat debitum ordinem in procedẽdo ſm Cy.⁊ Bal.in.l.ſancim[9].C.de iudi.Nã ſemper etiã i arbitrijs pro ipſo iudice p̄ſumit̃ nõ ſolũ i diffinitiua: ſed etiã i interlocu toria ſz Inno.in.c.inotuit.de eo q̃ fur.ordi.ſuſce.quẽ ita refert Bal.in aut̃.ſed ⁊ ſi q̃s.C.de teſtibus.iõ pro eo ſemper preſumi=tur niſi ↄtrariũ appareat.l.fi.C.de fideicõ.lib.i verbo ſtultũ pu
8 tamus ſm bal.ibi † oĩa eñ a iudice vident̃ bene facta qñ ei[9] cõ=mittunt̃ arbitrio debitis circũſtãtijsxcõcurrẽtibus.bal.in.l.edi=ta.in.ij.repeti.de eden.alle.Inno.in.d.c.inotuit.nam ⁊ aliasin iudice p̄ſumitur minimũ culpe ꝓpter auctoritatẽ iuriſditiõis ſue.c.accepimus.de eta.⁊ qualita.⁊.d.l.ij.† ꝓpter q̄ credere nõ debemus q̄ iudex male egerit:⁊ ſi male q̄ minus male ſm Ioã. and.in.d.c.accepimus.Bal.refert in.l.nõ enim.de adop.ip̄e eñ iuſte preſumit̃ facere oĩa que facit.c.bone memorie.de elec.bal. in.l.generaliter.de epi.⁊ cle.⁊ per no.in.c.in preſentia.de renũ. q: lex equiparat factum iudicis ⁊ diſpoſitionẽ legalẽ.l.j.de ma nu.ſm Bal.in.§.pena grauior.Ideo dixit Bal.ff.de iudi.l.ſi fi=

a ℭ Prioris offi.nã reli=quie priſtine qualitatisẽt abolite mul tũ opant̃.vt ꝑ.Fely.in.c. que i eccle.i l.col.añ me. de ↄſti.⁊ adõ Dy.in regu. decet de reg. iur.lib.vj.

b ℭ Lege ad=de.d.bart.et ſoc.l cõſi.q: inci.circa pri mũ hui[9] ꝟſ. ſed.iij.loco vbi dicitq̄iu dex ſeu bon[9] vir dz hr̃e vo lũtatẽ nõ li=berã ſz regu latã a leg.

lius.ꝙ pro iudice p̄ſumit̃ vt non videatur dolo pronũciare niſi
10 euidenter probetur ↄtrariũ. ¶ †Et i eo in dubio nõ preſumitur dolus ſed imperitia: vt no. in. l. j. in princi. ff. de appellatio. vbi etiã dixit ꝙ officiũ velat maleficium. l. ſi multi: vbi Ja. bu. ff. de pub. Nam nõ p̄ſumit̃ iudicem facere iuſtitiã: vt no. in. l. nõ cogẽdum. §. j. de procu. ſm Bal. ibi q2 eſt legis miniſter q̃ debet ſequi formam legis ⁊ ab illa nõ diſcedere. l. que ſub cõditiõe. de cõdi. inſtitu. ſm Bald. ibi: ⁊ preſumitur in eo ceſſare omnis fraus. ·d. l. j. de pred. curia. Q2 dƺ iudex fungi officio boni. ⁊ inocẽtis viri. l. cetera. §. mala. vbi Bald. ff. fa. her. vbi dixit ꝙ eſt tanq̃ȝ iuſtitia animata: ⁊ ideo obſcura eius cõmittũtur arbitrio: q2 bonus vir
11 vocatur legis auctoritate ſuffultus: ꝑ dictũ. §. cetera. † ⁊ bonus
a vir ⁊ iudex ſunt cõuertibilia[a] ſicut bonũ ⁊ equũ ſm Bal. ibi naȝ eſt veriſimile ꝙ iudici ſubiecta veritate partiũ fiat ꝙ iuris eſt. l. j. vbi pu. educ. de vbi Bal. ⁊ facit. c. ſup literis. de reſtitutio. Nã l. de iudice cõfides ei dedit longas habenas maxime i penis: vt in dicto. §. pena grauior. ⁊. d. l. ⁊ ſi ſeuerior. de infami. cui etiã cõ miſit illa que nõ poſſunt ſub regula certa tradi qui ex cau. decernat. id q̃ſibi videbit̃ equum. ff. de verbo. obli. l. cõtinuus. §. cum ita. ⁊. l. j. §. expilatores. de effra. Bald. in. c. j. q̃bus cau. feu. amitta. vbi multa de iudicis arbitrio. ea enim que in iure a iudice dicũtur adaptantur preſidibus rectoribus ⁊ poteſtatibus terrarũ: quia ⁊ ipſi iudices proprie appellãtur glo. in rubrica vt
12 iudices ſine quoquo ſuffra. † Unde cõcludit̃. ꝙ in memoriam dignitatis ⁊ officij: ⁊ quia lex de ipſis bene preſumit nõ debẽt officiales in ſindicatu nimis vexari: aut calũniari: ⁊ fieri ſcrupuloſa inquiſitio ↄtra ipſos. ar. l. fi. ff. de diuor. ⁊. l. penultima. de q̃oni vbi dicitur ꝙ in decurione amoto de officio ſine turpitudine durant reliquie ꝓoris dignitatis: q2 nõ ſunt torquẽdi: ſatis enim torquetur officialis cõtra quem multe iniuſte ⁊ cõtra famam et honorẽ ſuum querele offerũtur: quia inuitus ad iudicium protrahit̃. l. properãdũ. de iudi. ar. l. j. §. ꝑſuadere. ff. de ſeruo corr.
13 † vbi perſuaſio eſt compulſio quedam ⁊ equiparatur torture ſꝫ Cy. in. l. j. de raptu virgi. ⁊ in. l. ſi quis nõ dicam rapere. de epi. et cle. ⁊ in. l. ſi quis ſeruo. de furtis. nã protractio ad iudiciũ iniuſte facta aliquẽ ad iram prouocat. ⁊ poteſt agere iniuriaꝝ: vt. l. item apud labeonem. §. ſi quis nõ debitorẽ. ff. de iur. ⁊. l. ſi creditor. ⁊ poſſunt dici libelli ĩfamatorij per iura predicta. Que ſunt vera niſi officialis ipſe manus mundas non habuerit in officio: vt habes. j. in capi. an offendens poteſtatem que nota cõtra nox cenſes q̃ in fine officij omnes officiales pro rebus friuolis carcerant ⁊ opprimunt. Et audiui dominum meum Ang. are. dum legebat appellationes ꝙ cum fuiſſet collateralis ibi fuit in ſindicatu carceratus per annum ꝙ niſi ꝙ omnia collegia Italie conſuluerunt in ſui fauorem decapitabatur: ⁊ ideo a talibus precauendum: ⁊ propterea iura ſtatuunt grauiſſimas penas cõtra deferentes officiales in ſindicatu ⁊ non probantes. videbis. j. in verbo iniuria officialis.

a ¶ Cõuertibilia. Adde. Dy. in conſi. ad fi.

1 ¶ Judices ad ſindicatum de iure communi ſunt prefecti pre-

torio et epiſcopus.

2 Ciuitates hodie habent priuilegia ſindicandi officiales per ſucceſſorem in officio cum aliquibus ciuibus.

3 Officialis poteſt accuſari poſt depoſitum officium. ꝛ coram quo iudice? nume. 4. et. 5.

6 Sindicator officialis cognoſcit de cõmiſſis pretextu officij. ꝛ nu. 7.

8 Sindicator cognoſcit de adulterio quod officialis cõmiſit cõtẽplatione ꝛ fauore ſui officij.

9 Sindicatores habent merum ꝛ mixtũ imperiũ in exceſſibus officialium.

10 Sindicatores ſi ſint plures deputati ad ſindicandum nunquid aliqui eorũ poſſint emittere bannum cõtra officialem ſyndicandum?

11 Interlocutoriam proferre poteſt vnus ex pluribus delegatis.

12 Sindicatores ſi ſint plures ꝛ vnus non vult intereſſe an alij duo poſſint procedere ſine eo?

1 Iudices † ad ſindicatũ de iure cõi ſunt p̃fecti pretorio ꝛ ep̃s C. vt oẽs cãe. l. j. in fi. ꝛ in auč. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio. §. neceſſitatem. q̃ iuriſditio ep̃i nõ eſt in caſu ꝛ etiã p̃fectus non eſt hodie: tñ itelligi dꝫ de quolibet p̃ſide, p̃uicie. ar. l. j. vbi bal. de offi. p̃ſi. ꝛ. l. ex facto. vbi bal. de neg. ge. Tñ vbi non eſt alr ꝓuiſũ per ſtatuta terrarũ ſindicatu officialis corã ſucceſſorie l officio de iure cõſtitutionem regni vt in conſtitutione regni volumus: vel coram ordinario loci pars literarum. de iudicijs. ſi habet merũ: vel mixtũ imperium ꝙ ſindicator habere debet. d. §. neceſſitatis: ꝛ hoc tenet Jo. an. in additione Spec. in titulo de ſindico. niſi aliter ſit lex municipalis. qꝛ tũc nullus debet ſe intromittere. argumento nota. in. l. ij. de excuſato. ꝛ appa. li. xij. niſi quatenus eſſet a ſindicatorib⁹ requiſitus. argumento nota. in. l. qui reſtitueret. de reivendicatio. ſꝫm Bal. in. §.

2 proficiſci. q. j. † Tñ hodie vt plurimum ciuitates habent priuilegia ſindicandi officiales per ſucceſſorem in officio cum aliquibus ciuibus vel per iudices delegatos a rege: videlicet qui per vicarios generales in ducatu Mediolani qui ſindicationem ſolet committere in partibus ꝛ in regno magna curia vicarie nõ poſſet mittere ad ſindicandũ officiales finito officio: licet ipſa cognoſcat de iniurijs cõcuſſionibus ꝛ oppreſſionibus officialium: vt in cõſtitutione regni que incipit magne curie vbi dicit Andre. de iſer. ꝙ iſta conſtitutio intelligitur de officialibus exercẽtibus officiũ ꝛ etiã de amotis ab officio. et facit. l. iubemus. ad. l. iul.

3 rep. ꝛ. l. ſancimus. eo. titu. vbi dicit † ꝙ officialis poſt depoſitũ officiũ põt accuſari. C. vt oẽs cau. l. j. ꝛ ſub eodẽ officio poſt illud depoſitũ. l. j. vbi de ratio. ꝛ. l.

4 fi. de curiali. vel coar. ¶ † Si quis fuit officialis principis qui debebat propterea conueniri coram officialibus ipſius p̃ncipis deputatis ſuper familia ſua vel coram eius rationalibus: ſi poſtea deſinat eſſe de tali officio ꝛ cõueniatur de male geſtis in illo officio debebit conueniri coraꝫ iudicibus principis. l. ij. C. vbi de ratio. agi oportet. l. pretor. §. item. de eden. Et vbi cõueniatur extra ea que geſſit in officio debebit conueniri coram illo iudice ſub quo nunc eſſet. ita Lud. in. l. cum quedam puella. arg. illius. l. de iuriſditione om. iu. ꝑ. l. j. C. de vetera. li. xij.

5 Et quid ſi officialis conueniatur coram aliquo ordinario ſuo ꝑ geſtis in aliquo officio ſi ipſe ſit de aliqua ciuitate habente priuilegia primarum cauſarum poſſit declinare illum ꝛ petere ſe remitti ad propriam ciuitatem vigore illorum priuilegiorum. vide Barto. in. l. fi. ff. de conſti. prin. ꝛ vide. ĩ. in. c. an officialis. ſemel

6 ſindicatus. ꝛ in. c. officialis. finito officio. in hoc verbo. ¶ † Sindicator officialis cognoſcit de cõmiſſis pretextu officij: vt de ſentẽtijs male latis: barratarijs. ꝛ ſi

milibus.ſivero delinquat extra officium.puta adulterando nō pertinet ad ſindicatores:ſed punitur vt alius ibi delinqns non attendendo ordinē ſindicatus vſqꝫ ad.xx.annos iuxta.l.querela.C.de falſis.ſcḋm Guil.in.l.null.C.quo appella.p.l.iij.§.penul.ff.nau.cau.Quod eſt verum etiā de factis ante officiū:vt qꝛ aſi ibidem ſoluere promiſerat.argumento.l.eum qui.de ꝯſti.pecu.
7 §.nihil.†Sed de eo qḋ factum eſt tꝑe officij in loco de toto debet ſindicari de furto ꝛ iniurijs.l.j.C.vt omnes cauſe.ꝛ in auk.vt iudi.ſine quoquo ſuffragio.§.neceſſitate.† Et ſi finito officio delinquat punitur per poteſtatem:ꝛ non ꝑ ſindicos:argumēto.ff.ꝙ cuiuſqꝫ iuris.l.item eorum.§.ſi decuriones.in verſic.ſed ſi.ſcḋm Bald.in.§.proficiſci.q.ij.niſi deliquerit coram ſindicatoribꝰ in exercito ſindicatus:quia tunc ad eos pertinet punitio.argumento.l.nullus.C.de teſtibus.quia eorum aures offendit.Et dixit etiam Bal.in.l.ij.C.vbi de rō.ꝙ ſindici in officialiū nō habēt iuriſditionē ꝯtra officiales in geſtis extra officiū nō cōtemplatione officij:qꝛ non ſortiūtur in talibus forꝝ:ꝛ ꝓpter hoc dictuꝫ
8 Bald.poſſit limitari dcḋm Guilhermi†niſi officialis commiſiſſet adulteriū vel qḋ ſile cōtemplatione officij:ꝛ cum fauore officij:qꝛ punitur ꝑ ſindicatores:vt ſi adulteraſſet mulierē citatam in iudicio:vel inqſitam ꝑ ipm:qꝛ vr̄ contemplatione officij hoc feciſſe ꝑ dictā auctoritatē bal.Et vide hoc.ꝭ.in verbo officialis offenſa.ꝛ.c.j.i fi.capl'i.vbi qn officialis ꝯmiſit adulteriū pre textu
9 officij ꝙ cognoſcunt.†Sindicatores hn̄t merū:ꝛ mixtum imperium in exceſſibus officialiū ꝛ iudicum.C.vt oēs cauſe.l.j.ꝛ in auk.vt iudi.ſine quoq ſuffra.ꝛ ſunt in hoc ordinarij ſcḋm Bal.in repe.§.proficiſci.q.j.ꝛ eorum iuriſditio incipit a fine officij:ꝛ nō aſi vt dictis iuribus.et in.l.j.ff.de appel.in tex.ꝛ gloſſ.vbi dr̄ ꝙ pars grauata a iudice:lꝫ non appellauerit pōt habere recurſuꝫ ꝯtra iudiceꝫ grauantem in ſindicatu ꝛ in.l.j.ff.ꝙ quiſqꝫ iur.vbi Guil.ꝛ Bar.in ſua diſputa.que incipit a ſnia iudicisqui ꝑ impe
10 ritiam.ꝛ late.ꝭ.ij.col.¶†An ſi ſint plures ſindicatores deputati ad ſindicandū poſſint aliqui eoꝝ emittere bannū ꝯtra officialem ſindicādū:ita ꝙ liget.Dic ꝙ bannū eſt interlocutoria[a] qḋdā vt dicit Bal.in auk.Itē nulla cōitas.C.de ſacr.ſan.eccl.in.l.j.de here.inſti.ꝛ in.l.certa rōne.qn ꝓuoc.nō eſt neceſ.vbi dicit ꝙ eſt cōminatio:ꝛ cum iſti ſindicatores ſint ordinarij vel delegati ad vniuerſitatē cārum:dico ꝙ qlibet poſſet hoc bānum emitti face
11 re ꝑ not.ꝑ Bar.in.l.ſi vni ex pluribus.de re iudic.vbi dixit† ꝙ ſi ſint plures delegati ad vniuerſitatē cārum vnus eoꝝ pōt interlocutoriā ꝓferre:ꝛ valebit.ꝛ tꝫ Bal.in.l.fi.de aucto.preſtan.et alias fuit de facto.ꝛ adde qꝛ bal.in repe.§.ꝓficiſci.q.xxxiiij.te
12 tigit† qn ſunt plures ſindicatores:ꝛ vnus nō vult intereſſe cuꝫ alijs:an duo poſſint procedere ſine alio:ꝛ remittit ad no.in.l.ſi duo.ff.de re iu.et in.l.ſicuti de ar.cuꝫ ſi.† Et adde eūdem Bald.in.l.j.C.de offic.prefect.vrb.vbi dixit ꝙ ſi in ciuitate ſunt qtuor cōſules mercantie ꝙ non poſſunt qlibet eoꝝ cognoſcere ſeorſū qꝛ iuriſditio eſt eis cōmiſſa ſub noīe collectiuo conſulum q numerus in vno non verificatur[b] ad treb.l.iulianus.ꝛ licet mādatum legis videatur inſolidum datum: ſecus in mandato hois:

[a] ¶Eſt interlocutoria. Adde Fely.rub.de re iu.l.x.colum.et ꝙ ibi i apo.

[b] ¶Nō verificatur.Adḋ bar.in.l.ſingulos.ff.ḋ teſti.ꝛ in.l.reſcriptum.in prin.ꝛ ibi.ḋ.Alexand.de imo.ff.ḋ pa.et in.l.ſi fundum.§.his ꝓbis de leg.j.

q̃ non videtur datum inſolidū.de pcu.l.pluribus. ⁊ propter datā formā.C.de iure fiſci.l.ſup creandis:⁊ ſufficiet maior pars.ar.de pactis.l.maiorem.ſecus ſi per hoiem aliquid cōmitt.ff.de arbi.l.ſicuti. Tñ q̃ faciunt tres ex eis quarto reqſito vz.facit qđ not.Bar.ad trebel.l.tres.§.peto† ſi tñ vnus ex quatuor nollet officium acceptare:interim tota iuriſditio remanet in acceptātibus ſi ſunt maior pars.de appellationibus.l.imperatores.§.ſi magiſtrat⁹. ſi tñ tres inceperūt et vnus ex tribus poſtea abeſt:quartus poteſt ſupplere vicem illius abſentis:⁊ per dictam.l.j. vbi Bald.ita dixit.

1 ☞ Poteſtas ſi exceſſerit modum in arbitrando ſindicatores poterunt condemnationem reuocare. et nume.2.
3 Judex debet conſiderare qualitatem perſonarum in arbitrarijs.
4 Judex imponens penam inconſuetam dicitur modum excedere.
5 Contra officiales in officio delinquentes ius duplici via prouiſit.
6 Pars grauata a iudice licet non appellauerit:poterit tamen agere in ſindicatu contra eum.
7 Tranſgreſſio quelibet reddit proceſſum nullum vbi certus modus eſt datus in procedendo.
8 Poteſtas ſi finito tempore ſindicatus cōmittat maleficiū quis cognoſcet de delicto nunquid ſindicatores vel nouus poteſtas? et nu.9.
10 Officialis de omnibus ſindicari dz coram ſindicatoribus.
11 Libellus de imperitia contra iudicem in ſindicatu nō dz ad certum concludere.
12 Gloſſe opinio ſemper tenenda eſt in magnis dubijs.
13 Officialis ſemel ſindicatus coram ſindicatoribus ſuis: an poſſit in propria patria conueniri de commiſſis in officio?
14 Improuiſa non veniunt in generali inquiſitione.
15 Inquiſitio generalis an poſſit fieri per ſindicatores contra ptātem ſindicāduz.
16 Offendens ptātem tempore ſindicatus an puniatur ac ſi offendiſſet tpe officij.
19 Officialis finito officio dz remanere p quinquaginta dies ad ſindicatum.
18 Magiſtratus tenetur de leuiſſima culpa.
19 Officiales ſi nō ſint ſoluēdo nō carcerant̃: ſed tenentur inquantum facere pñt.
20 Officialis an et qñ teneatur de facto ſuorum officialium?
21 Judex in ſindicatu pōt ex nouis allegationibus defendere ſñiam.
22 Judex non facit litem ſuam qñ ſententia renocatur ex nouis probationib⁹ factis in cauſa appellationis.
23 Officialis non dz pro quolibet leui errore ſindicari.
24 Officialis an teneatur de facto famuli cuius opera non vtitur.
25 Sindicatores poſſunt tpe ſindicatus facere detineri oēs officiales poteſtatis ad inueniendas barratarias.
26 Officialis nō tenetur de facto viatoris repente venientis in ciuitatem.
27 Sindicatores an cognoſcant cōtra poteſtatem de eo qđ male fecit incidēter.

1 AN ſi †poteſtas cōdemnauit vel cōpoſuit aliquez p delicto p quo nō erat pena ordinaria ſtatuta a iure vel ɔſtōnibus:puta ad c.aure.⁊ valde modum exceſſit in arbitrando poſſent ſindicatores ſi ad eos recurratur dictam cōdemnationē vel cōpoſitionem reuocare et moderare ſi poteſtas ille exceſſerit modum.dic q̃ ſic.arg.glo.in.l. ſi qua pena.ff.de verbo.ſig.q̃ dixit q̃ iudex appellationis poſſit tale arbitrium in multis ad cōgruum modum reducere qñ in penis extraordinarijs dꝫ iudex grauare qñ modum excedit.l.quid ergo.§.pena grauior.cum ibi not.in gloſ. et
2 docto.ff.de infami.et.l.hodie.ff.de pe.ſm Bart.ibi.† Tamē in pena ordinaria

quam iudex imponit non dicitur modum excedere: vt ſi pro furto manifeſto imponit penam quadrupli vel pro percuſſione imponit penam in ꝯſtitutiõe regni limitatã: quo caſu nõ appellatur: qꝛ a lege imponitur qđ puto verum niſi ipſa pena ordinaria ex aliqua cauſa fuiſſet moderanda a iudice: puta ratione paupertatis: vt in. l. illicitas. §. fi. ff. de offi. preſi. †Nam in arbitrarijs iudex dꝫ conſiderare qualitatem perſonarum: ⁊ factoꝝ. l. fi. de obſe. et. l. mater tua. de oper. ſer. dixit Bal. in. l. fi. §. fi. cõia de le. vl' q de cõſuetudie ꝑ tali pena ordinaria ſolebat cõponi in munus ꝑ gloſ. ſingu. in. d. §. pena grauior. ⁊ ſatis habebitur. ĩ. vbi de cõpoſitione dicetur. Tamen in mulcta que non imponitur a lege ſeu ſtatuto: ſꝫ a iudice ſi modus excedatur põt appellari ſm gloſ. in. d. l. ſi qua pena. dummodo q. ĩfra tp̃s ſtatutũ appelletur. Tamen dubiuꝫ facit in caſu noſtro qñ iudex i arbitrando penã moduꝫ exceſſit ſi ĩfra decem dies non fuit appellatum: ⁊ fuit ſcã executio ſi põt tpe ſindicatus cõqueri coram ſindicatoribus. de exceſſu arbitrij. et glo. illa tꝫ q poſſit reduci ad arbitrium boni viri per. l. ſi ſocietatum. §. fina. ꝑ ſocio. et. l. ſi libertus. de op. libe. ⁊ idem dicit Bal. in. l. ij. in repe. magna. ff. de iureiuran. †q iudex imponens penam inconſuetam dicitur modum excedere ⁊ recurritur ad arbitrium boni viri. de verb. ob. l. continuus. §. cum ita. et quia a ſententia arbitrij ſimpl'r gl. ſingu. ij. q. vj. iudicibus. que reductio videtur eſſe ꝑpetua. ſm opi. Bar. in. §. arbitroꝛuꝫ. Et hoc caſu licet nõ fuit appellatũ ĩfra. x. dies quia contra officiales in officio delinquentes: et in penis et in mulctis excedentes duplici via eſt a iure prouiſum: †vna q appelletur ad ſuperiorem. l. ij. quis et a quo appelletur. ⁊. l. cum multis. C. de appellationibus. alia q finito officio cognoſcatur per ſuperiores ſindicatores. de exceſſibus iudicum. C. vt oẽs cauſe. l. j. et in auẽ. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. Nam ſindicatores ſunt ordinarij l hoc caſu: et hñt merum et mixtum imperium: vt dicit Bal. in. §. proficiſci. q. j. et hꝫ iuriſditionem que incipit a fine officij non ante: vt dictis iuribus ⁊ videtur text. et gl. in. l. j. ff. de appel. †vbi pars grauata a iudice lꝫ potuerit appellare: ⁊ nõ fecerit põt agere in ſindicatu contra iudicem ⁊ glo. in. l. j. ff. q quiſq; iur. vbi Guill. et gloſ. in. l. ſi per imprudentiaꝫ de eui. q tꝫ Bart. in ſua diſputatione. iudex qui per imperitiam. Inno. extra de appel. in. c. ſepe. in fin. ⁊ Moder. in. d. l. j. ⁊ habebis. ĩ. in verbo appel. ⁊ facit ter. l. l. ij. quis et a quo. vbi dicitur q mulcte impoſitio iniqua poteſt corrigi per ſuperiorem. ⁊ intelligitur iniqua qñ contra ius litigatoris. Ubi aũt ipſa mulcta eſſet ꝯtra formã iuris impoſita: que datur in. l. eos. C. de modo mulcta. tunc impoſitio mlcte eſſet ipſo iure nulla: ⁊ nõ eſſꝫ opꝰ appellare. l. certa rõne. C. qñ prouo. vbi dr̃ q iudici non licet excedere metam iuris in imponẽda mulcta: et in eo q excedit ſnĩa eſſet nulla per illum text. et. d. l. eos de modo mulcta. de cuius intellectu vide bar. in. l. nunq̃ plura de priua. delic. et no. illum tex. in. d. l. certa rõne. Per quem dixit Flori. in. l. ij. qui et a quo: †q vbi datꝰ eſt certꝰ modus in ꝓcedendo oĩs tranſgreſſio reddit proceſſuꝫ nullum: ⁊ eſt glo. ordinaria ſm cano. in. c. j. de iurepatronatꝰ in cle. ⁊ adde. qđ dixit ſing. Bal. in. l. et ſi ſeruior. de infami. q ſi conſtat de conſuetudine pene extraordinarie q̃ reducta eſt ad ordinariã. qꝛ illa dꝫ imponi prout eſt ꝯſuetum. argu. l. ſaccularij. §. ſicut de extraordina. crimi. vbi dr̃ q in penis iudex dꝫ ſequi conſuetudinẽ: ⁊ dixit do. Anto. in. c. cano. de conſti. q ſi iudex in extraordinarijs cribus maiorem penam ſolito imponit ledit partem: ⁊ põt appellari per dictam. l. ſi q̃ pena. Qđ eſt veꝝ qñ hoc faceret ſine cauſa. ꝑ nota. i. §. grauior. in q̃. §. Bal. in vtra q; lec. dixit q ſi ſi excedat penã ſolitã dr̃ modũ excedere: vel ẽt qñ boni viri arbitrium excedit ꝑ. l. certã. §. j. fami. her. et gl. in. l. reſpiciendũ. §. j. de peni. cũ ſimi. ⁊ de iſami. l. athletas. §. calũniator. q̃ no. ꝑ baronibꝰ ⁊ officialibꝰ q̃ hñt ex forma cõmiſſionũ: ⁊ ex ꝯceſſio. e meri ⁊ mixti iperij lr̃as arbitrarias q poſſint de certis

maleficijs cōponere.q2 non pñt excedere modū ſolitū2 arbitriū boni viri:etiā in penis ordinarijs p predicta.¶Uñ ſi quis incidit in penā vnius vncie ex quo nunq̄ fuit ſolitū in regno totam ipſam exigi:ſ3 leuiter cōponi nō poterint in totā vnicā tollere: ſed tñ q̄ntū eſt ſolitū attēta ꝯditiōe rei:2 pſone ſi fuerit paup et ita ſeruamꝰ in regno ꝙ pro pena vnius vncie in quā quis incidit cōponit p vno tareno:aliq̄ñ pro duobꝰ 2 raro vltra.et ita
7 obſeruat in oibus curijs:2 ſi officialis excederet:2 vellet totam vnciam:ſindicatores poſſent moderare:2 ad modū conſuetū reducere:q̄ modus ꝯſuetus oñditur p libros ꝓuentuū curie:vt eſt
8 tactū in materia cōpoſitionū ſupra.¶†An ſi ptās vel aliq̄s ex ſua familia finito tpe ſindicatus cōmittant maleficiū cognoſcāt ſindicatores vel nouꝰ ptās.Dic ꝙ ſindicatores:q2 adhuc durāt reliq̄e officij2 dignitatis:l3 offm̄ depoſuerit:ar.l.ꝓcōſul.de of. ꝓcō.2.l.lege.ff.ad.l.iul.repe.2 appellant rectores noie poſt depoſitum offm̄ durante ſindicatu.l.j.C.vt oēs tam ciuiles.et appellatur ptās vetus:vñ puto ꝙ rōne dignitatis nō debeāt coartari.arg.l.diuo marcho.de q̄ō.niſi eſſet crimen capitale vel grauiſſimū.l.j.et.l.diuus.de cuſto.reo.fm̄ Fran.Accur.tñ Bal.te-
9 nuit cōtra in repe.§.ꝓficiſci.q.ij.vt.ā.h̄ēs.§.p̄cedenti. ¶†Priores h̄ntes arbitrium ſindicādi non pñt abſoluere ptātem a ſindicatu cum nec princeps pōt:niſi dicat princeps non obſtāte. l. mancipia.ita bal.in.l.mancipia.de ſeruis fugiti.Ubi h̄r ꝙ ſi cōceditur abſolutio criminū ꝙ non extēditur ad illum q̄ deliquit in officio:niſi dicat non obſtante.d.l.Ideo alias allegaui hoc § vnū comitē qui habebat indultū ḡnale de criminibus ꝙ nō extenderet ad extorta a ſuis vaſallis rōne officij meri 2 mixti Ipe-
10 q̄ō h̄ēbat.2 obtinui in pleno ꝯſilio.¶†Officialis de oibus ſindicari d3 coraȝ ſindicatoribꝰ et de oi:et quolibet cōmiſſo i aut. vt iudi.ſine quoq̄ ſuffra.in.§.neceſſitate.in glo. ex nō ſcripto et Azo:in.l.j.C.vt oēs cauſe.L3 aliq̄ dixerint ꝙ tm̄ de furto 2 barataria:2 iō non requiratur libellus in aut.niſi breuiores.C.de ſen.ex pICu.vbi glo.tñ vide.ī. in verbo libellus. ¶ Officiales q̄ gerunt iuriſditionē voluntariā vt ſunt meſſores:2 ſiles debent ſindicari.ī.annū.l.qui grauatos.de cenſi.et cenſua.li.xj.¶†Poteſtas q̄ ita bñ ſe geſſit in offō ꝙ ab oibꝰ eſt laudandꝰ:2 a nullo dānandꝰ non d3 ſtare in ſindicatu:bal.in.l.iij.C.de teſta.manu.
11 ¶†Libellꝰ de imperitia ꝯtra iudicē in ſindicatu cuȝ ptineat ad ſindicatorē extimare leſionē partis nō d3 ad certū concludere: puta ad.x.in quibꝰ me dānificauit:q2 eſt ineptus cum nō ſit i ptāte litigātiū iudicis arbitriū:ſed in arbitrio ſindicatoris ex his q̄ probantur q̄ certa nō ſunt arg.eoꝝ q̄ dñr de iniurijs.in.l.iniuriarum extimatio:nam nō ois imperitia graui culpe adnumeratur:q2 nō ea q̄ eſt in apicibꝰ iuris:et is q̄ iudicat forte nō pōt h̄re ꝯſiliū peritoꝝ:2 ipſe eſt idiota.inſti.de obli.ex q̄ſi male.in pri. a¶Conuenti. Uide que dicam infra i verſicu.officialis.
12 Uñ dixit Ja.bu.†ꝙ in magnis dubijs ſemp eſt tenenda opi.gl. Bal.ita in.l.ij.C.de ſen. q̄ ſine certa q̄ntita.2 vide.in.c.formabit libellꝰ.i verbo libellꝰ vbi de oibꝰ libellis i materia ſindicatꝰ
13 ¶†An officialis ſemel ſindicatꝰ corā ſindicatoribꝰ ſuis poſſit i a ꝓpria pria ꝯueniri a de cōmiſſis in offō: glo.vr̄ ꝙ ſic in.l.dat.in

ff.glo.magne ad.l.iul.repe. Cōtra determinat Bal.ꝙ poſt lapſum terminū ad
querelandū quis nō auditur de accu.cum.titia.cū ſimi.⁊ q2 terminus abſoluit
aliquem ſit ſnia de iniurijs.l.ſed ſi vnius.§.ſi aūt.arg.ad.treb.l.facta.§.ſi quis
bonorum. ¶ Et q2 ex abſolatione ſuper generali inquiſitione facta per ſindi-
catores:vñ iudex originis preuentus.l.vbi ceptū.de iudi.⁊ ex abſolutoria inde
ſecuta oritur exceptio rei iudicate ſuper accuſatione de eodē delicto ⁊c.l.lꝫ.in
fi.nau.cau.q2 dꝫ cognoſci in loco vbi geſſit:nō alibi.d.§.neceſſitatis.⁊.C.vbi de
rō.l.j.⁊ ſic pōt petere ſe remitti ad illum locum:⁊ ibi nō pōt amplius ſindicari.
Quod eſt verū ſi rōne officij conuenitur:ſecus ſi ex delicto extraneo ab officio
14 vt ex homicidio:q2 tūc pōt cōueniri: † q2 i generali inqſitione non veniūt im-
prouiſa.ar.de trāſac.cū aquiliana.Bal.in.fi.§.pficiſci.q.iiij. Tñ idē Bal.videt
cōtrarium tenere in.l.fi.de pena iudi.vbi dicit ꝙ ptās abſolutus in generali in
quiſitione pōt puniri in ſpāli:q2 de illa ſpē non intelligitur inquiſitū nec pnū
tiatum per generalia per.l.doli.de verb.ob.⁊.l.fi.§.fi.de condi.indebi. Tamē
ideꝫ Bal.⁊ glo.in autē.nouo iure.de pena iudi.dicit ꝙ ſi accuſaretur officialis de
baratariis et non probatur datur ſibi iuramentum purgationis:⁊ pfertur p eo
abſolutoria ſnia ꝙ ſi poſtea ſuperuenerunt probationes admittitur probatio
in contrarium infra.x.menſes : non obſtante exceptione rei iudi.⁊ iuramento
ſm predictos.et Bald.ibi : et videtur tex. in corpore vnde ſumitur : quia equi
paratur delictum iſtud crimini leſe maieſtatis.⁊ ſic nō obſtat exceptio rei iudi.
cōtra ſupradicta:de hoc tamen vide latius in.c.officialis.finito officio.ī.in hoc
verbo.⁊ vide Bar.in.d.l.datur.vbi late p ipſm.⁊.S.in.c.ſi quis fuit officialis pn
15 cipis. ¶ † An contra poteſtatē ſindicandū poſſit fieri inquiſitio generalis per
ſindicatores.Bal.dicit ꝙ ſic.q2 in generali inquiſitione non debet ponere locū
certum:vt no.inſtitutis de publicis iudi.in princip.ſed in ſpeciali ſic.ſm Butri.
inſtitu.de accu.in principio.ergo pōt inquiri licet in acquiſitiōibus generali-
bus:nō poſſit poni certꝰ locus.c.abbate ſane.de re iudi.in.vſ.que reqritur in
accuſationibus per.l.libellorum.Bal.in.d.§.proficiſci.q.v.⁊ idem Bal.in.l.iu-
bemus.in verſi.tamē in vno.C.de probati.vbi de inquiſitione generali:que fit
cōtra officiales in qua nō ponitur locus nec menſis.Allg.Jaco.butr.inſtitu.de
actio.i npricicipio.dicit idem Bal.in.l.edita actio.C.de eden.ꝙ poteſtas poteſt
cōdemnari in genali inquiſitione in qua reſpōdit ⁊ ſatiſdat ex generali cōſuetu
dine mundi:⁊ vide Angel.in repetione.l.ſi vacantia.de bonis vacan.† vbi po-
nit formā inquiſitionis generalis cōtra officiales:⁊ eſt vnum capitulū regni ꝙ
incipit in primis.querat a teſte ꝙ ponit capitula ſuper quibꝰ debet fieri inqui-
ſitio generalis:⁊ eſt Rober.⁊ vide ſupra circa pncipiū tractatus in.c. procedit
aūt in ſindicatu officialis.⁊ in.d.l.iubemus.vbi de inquiſitione contra officia-
16 les.⁊ vide infra in verbo inquiſitio in.c.inquiſitio inepte concepta. ¶ † An of-
fendens poteſtatē tēpore ſindicatus vel familiam ſuā puniatur ac ſi offendiſſet
tēpore officij.Bal.ꝙ ſic:q2 adhuc remanēt reliqe officij.l.j.vt cauſe poſt liber.
Qđ eſt verum ſi eſt offenſus occaſione officij. Et ſi ſtatutum dicit ſi quis offende
rit poteſtatē:intelligitur de preſenti poteſtate nō de eo qui quondā fuit.l.cui
eorū.§.affinitatis.de poſtu.Bal.in.d.§.proficiſci.q.vij. Adde gl.in autē.vt iudi.
ſine quoquo ſuf.§.illud.in glo.mortis.que dicit ꝙ punitur capite inferens iniu
riam offiali durante ſindicatu ſicut in officio qđ eſt verum in officiali qui ha-
buit manus mūdas.vbi Ang.dixit idem in aſſeſſoribꝰ ⁊ iudicibus vt ibi.⁊ vide
And.de iſer.in cōſtitutiōe regni.que incipit.magne curie vbi diſputauit:⁊ con-
cludit ꝙ officialis finito officio dꝫ offialis:⁊ poſſit magna curia cognoſcere de
cōmiſſis per eum in officio a quo eſt diſpoſitꝰ:vt ibi per eū.ī §.officialis finito
officio. ver.ſtatutum. ¶ Si per ſtatutum in ſindicatu non debet ſeruari aliquis

ordo ſi ſeruatus eſt valet pceſſus qꝛ non eſt receſſum a forma ſtatuti: qꝛ ſtatutū non prefigit formam ſed recedit a forma iuris ꝛ ſeruare formam non nocet: dicit Inno. in. c. nouit. de iudi. Bal. in. d. §. pficiſci. q. xiiij. ¶ Officiales regū quandocūqꝫ regi placet: debēt ſindicari. vt no. in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. ſi qs. in glo. durāte. ſm Bal. in. §. pficiſci. in vltimis verbis. ꝛ fuit dubitatū ſi officialis ppetuus qui vocaꝟ ad ſindicatum ſi poteſt ꝙ expectetur finis menſis auguſti in quo officiales incipiūt ſindicari: ꝛ dicit ꝙ nō: qꝛ quandocūqꝫ regi vel ſu
17 periori placuerit ſunt ſindicandi. per. d. glo. ¶ † Officialis officio finito debet remanere per quinquaginta dies ad ſindicatum: ꝛ nō recedere niſi finito ſindicatu. l. meminiſſe. in principio. de offi. proconſul. vbi dicit Bal. ꝙ aſſeſſores debēt reuerti tempore ſindicatus: qꝛ ante non poſſunt licentiari per illū tex. in fi. ¶ Si ſint quatuor ſindicatores: ꝛ duo abſoluāt poteſtatē: ꝛ duo alij condemnēt preferretur ſnia illorum qui abſoluerunt: argu. l. inter pares. ff. de re iudi. ꝛ. l. arriani. de ac. ꝛ oblig. ſm Fran. Accurſij. quem alibi in hac materia referunt.
18 ¶ † Magiſtratus tenetur de leuiſſima culpa. ff. de magiſtra. conueni. l. non ſimiliter. ꝛ. l. magiſtratus. tamen mitius agitur cū eo: qꝛ ſindicatores potuerūt eum condemnare in tota: non in toto: prout eis viſum fuerit. inſtit. de obligatió. ex
19 quaſi malefi. in principio. ¶ † Et ſi officiales nō ſint ſoluēdo non carceranꝟ: ſꝫ tenentur inquantum facere poſſunt: arg. l. ſi filius. ff. de iudi. ſm Ange. Ideo libellans agens ratione culpe leuis vel leuiſſime cōtra magiſtratum debet petere cōdemnari eū: quatenus bono viro equū videbitur p. l. ſi iudex. de varijs et extraordinarijs cogni. ¶ Alij dicunt aliter de qua per Bal. in. l. pignus. C. de pigno. actio. alias in. l. que fortuitus. ¶ Statutū dat certam formam ſindicandi poteſtatem qui iurat ſeruare omnia ſtatuta preſentia ꝛ futura: deinde fit aliud ſtatutum diuerſam formam ſindicandi imponens: an ptās ſit ſindicandus ſm primam vel ſecundā formā. Ubertus cōſuluit ꝙ ſm primam qꝛ forma iuramēti non eſt inferenda ad id qđ eſt ſpecialiter ꝓuiſum p. l. doli clauſula. de verb. ob. de penis. l. ſanctio. ꝛ. l. alimēta. §. baſilice. ꝛ. l. ſtichꝰ. de ali. leg. ꝛ ciba. nec potuit recedi a prima forma ſine conſenſu iurantis: qꝛ eſt cōtractus ꝛ qꝛ eſt iuratū expreſſe. ¶ Licet in cōtrariū faciat id qđ habetur per Bar. in. l. ſi ſtipulatus. §. j. de verbo. oblig. ꝛ in. c. j. de conſti. vbi iurans ſeruare ſtatuta teneꝟ ſeruare ſtatuta poſt edita tñ non obſtat: qꝛ eſt diuerſis cauſe. ¶ Dati ad ſindicandū officialem nō poſſunt ipm ſindicare de his que ipſe fecit non intuitu officij: ſed de his que peragit in officij occaſione: ita ſing. Guil. in. l. nulli. C. quorum appellatio. non reci. ꝛ facit qđ dixit ſing. Bal. in. l. fi. C. ad macedo. ꝙ ſi ſtatutū dicat ꝙ ꝯtractus filij nō valeat niſi ſit artifex: qđ tūc demū eius cōtractus valebit qñ contraheret ſuꝑ bonis artificij: qꝛ ſi cōtraheret ſuꝑ eo quo ad eius artificiū nō permitteret nō valeret: ꝛ dixit Bar. in. l. j. §. familie. de pub. ꝙ lex. ſi poſt depoſitū. C. de aſſeſ.
20 ſo. volēs † ꝙ officialis teneaꝟ de facto ſuoꝝ officialiū dꝫ intelligi niſi aliqđ ipi ad officiū nō ptinēs egerint qꝛ tūc officialis nō teneꝟ: ꝛ dixit Bal. in. l. ij. de ꝯſti. pecu. in aliqbus lecturis ꝙ. l. fi. C. de iuriſdi. om. iu. volēs artificem debere agere ꝯtra alium artificem ſub cōſul. aut priore eoꝝ certe intelligitur ſi lis eſſet ſuper eo ꝙ pertinet ad artis exercitiū nō aūt vbi lis fieret ſuper alio. ꝛ etiā tenet Ludoui. in. l. ij. §. eo. modo. ff. nau. caupo. per iſtum tex. no. vide. j. c. ſindici. qui habēt. ꝛ. ſ. in. c. ſindicatꝰ officialis. ꝛ. j. pxi. c. ¶ An ſi poteſtas cōueniatur reſpectu ſui debiti: non aūt reſpectu ſui officij conueniatur corā ſindicatoribus. Dic ꝙ non. argu. glo. cum tex. in. l. fin. C. de iuriſdi. om. iudi. ꝛ tenet expreſſe Guil. in l. nulli. C. quo. appel. alleg. l. iij. §. eo. modo. ff. nau. caup. ſm Ludo. iij. d. l. iij. ad fi. ff. de nau. cau. vbi ponit de artifice qui conueniꝟ ex alia cauſa ꝙ̃ ratione artis ſue. Quod verū puto niſi debitum ſit contractum in officio vel officij occaſione

per not.p Bal.in.l.ij.C.vbi de ratio.τ.§.tactū eſt.qđ vide.§.in
22 c.dati.τ vide.§.in.c. ſindicatus officialis.de cōmiſſis.τ.§.†Iu
dex in ſindicatu pōt ex nouis allegatiōib⁹ defendere ſententias
et oſtendere condemnatum ius non fouere.Bal.per illū tex.in
repe.l.emilius.ff.de mino.ad fi.τ vide aliquid per Bal.in.§.iu
21 dices.in ti.de pace iur.fir.† Et adde q: iudex non facit litē ſuā
qñ ſententia reuocatur ex nouis pbationib⁹ factis in cauſa ap
pellationis:q: non đr iniuſte iudicaſſe:vt no.in.c.cum Ioā.he
remita.de fide inſtru.extra.τ vide in.c.ſi quid.non fuit proba
23 tum in primo iudicio.§.in verbo pbatio.¶† Officialis non de
bet p quolibet leui errore ſindicari:ita Bal.ff. de condi.τ de
mon.l.q̄uis.Itē parui temporis negligentiā nō nocet.c.j.§.ſ.
ſi de inueſtitu.inter dñm τ vaſallum lis oriatur. ¶Sindici qui
habēt ſindicari officialis non poſſunt ſe intromittere de eo qđ
geſſerūt extra officiū vtputa ſi a officiū ꝟcerāt vel delinq̄rāt.ex
tra territoriū.ſm Guliel.in.l.nulli.quorū appella.arg.l.nō di
ſtinguemus.§.itē ſi qs ratiōe.de arbi.τ de iureiurā.l.nec magi
ſtratibus.τ de iudi.l.pars literarū.τ de offi.preto.l.ſenatuſcon
ſul.ſm Bal.in.l.iiij.§.ex hoc edicto.nau.caup.q̄ ideo dixit q ca
merarij artium nō habent cognitionē de eo q non pertinet ad
artē:puta de quadā ſucceſſione.l.per iniquū.C.de iuriſdi.om.
iudi.ex quo intulit q ſi per ſtatutū filiuſfamilias nō pōt ſe obli
gare niſi ſit artifex q tūc valet obligatio qñ contrahit artis oc
caſione alias ſecus facit.l.fi.C.de carbo.ſm Bal.in.d.§.ex hoc.τ
vide.§.in.c.dati.ad ſindicādū.τ in.c.ſindicat̄ officialis.Et licet
dictū ſit plures q ſindicatores nō cognoſcūt de his que officia
les geſſerūt extra officiū.¶Limita niſi poteſtas vel ordinarius
ciuitatis eſſe deputatus ad ſindicandū:q: ipſe auctoritate iuriſ
ditiōis ordinarie tunc cognoſcet etiā ſi ſimpliciter dicat ſe vt
ſindicatorē pcedere.arg.no.p Inno.in.c.cū ex officij.de pſcrip.
τ no.p Bal.in.l.falſus.in fi.C.de fur.τ in.l.nō codicillum.C.de
teſt.Ange.in.l.ſi p errorē.de iuriſditio.om.iudi.Quia valebit
qđ agitur ex capite iuriſditiōis ex quo poteſt valere q: veritas
opiniōi preualet.ff.p empto.l.ij.§.fi.τ in.l.his q̄ putat̄.de acq̄.
here.τ in.l.ij.§.j.verſi.ſ exinde.ff.de iudi.Nā in cauſis ſindicat⁹
erit delegat⁹.τ in cauſis nō cōcernentibus ſindicatum eſt ordi
narius.Et qñ quis eſt ordinarius:τ delegat⁹ ſimpliciter pcedē
do nō exprimēdo ex quo capite pcedat.Federi.de ſenis i cōſilio
xxv.dixit videri procedere:vt ordinariū in delegatis.Anto.de
de but.in.cū ex officij.[a] de offi.ordi.tamen q videtur procedere
ex ea q̄litate ex qua reſultat validitas proceſſus p tex.in.c.niſi
de preben.τ in ſimili de arbitrio.in ti.de arbitro.§.ſequit̄.verſi.
ſed pone.τ Bal.in.l.iij.de teſta.mili.in.l.ſi ſeruus.§.j.de.leg.j.
Sindicatores nō poſſunt cōdemnare officialem de his que non
geſſit in officio nec officij contemplatione:quia in talibus non
ſortitur forum.bal.in.l.fi.C.vbi de crimine.ar.illi⁹ tex.τ.ff.nau.
caup.l.ſi ita.§.idem.nam ſemper tenetur officialis.de eo qđ cō
miſit durante officio exprimendo id agere ratione officij.glo.ff.
qui.ex cau.maio.l.ſed τ ſi per pretores.§.hoc quoq͂.per tex.in
aut̄.vt differ.iudi.§.ſi tamen.Et idem dicitur de facto birrna

a ¶In.c.cū ex officij.et ibi copioſe τ no.vide Fe lx.l.vij.col. verſi.j.cōclu ſio.cum ſeq. vbi multa et notanda ad materiā hāc

rij delinquentis extra officium ꝙ poteſtas non tenetur in ſindicatu:arg.ff.nau. caup.l.fina.§.hec actio. ¶ Ac etiam ſindicatores non poſſunt procedere contra officialem de eo qđ cõmiſerat in loco anteꝗ̃ eſſet ibi poteſtas.ff.de iudi.l.ij.
24 .§.lega.† Tamen an teneatur de facto famuli cuius opera non vtit̃.vide Bar. in.l.j.§.vnde querit̃.ff.de public. Nec etiã cognoſcũt tempore ſindicatus de geſtis alibi ante officium.d.§.legati.⁊ in.l.pars literaꝝ.nec de delictis alibi com
25 miſſis ſm̃ Bal.in.l.ij.vbi de crimi. ¶ † Sindicatores poſſunt detineri facere tẽpore ſindicatus omnes officiales poteſtatis ad inueniendas barratarias.C.de officio aſſeſſo.l.nullus. Et tenetur poteſtas exhibere berruarios:⁊ alios quos ſecum duxit de quibus ſit querela.C.de aſſe.l.ſi poſt depoſitum.⁊.ff.de pub.l. ſi cum exhibuiſſent.Bal.in.§.pficiſci.in fi.ſi tñ officialis finito officio delinquat hoc non pertinet ad ſindicatores:ar.ꝙ cuiuſcꝫ vniuer.l.item eorũ.§.ſi decurio
26 nes.in ver.ſabi. ¶ † Et alias dicitur ꝙ officialis non tenetur de facto viatoris repente venientis in ciuitate:ar. ff.nau.cau.l.licet.§.ij. ¶ † Etiam ſindicatores cognoſcunt de geſtis officialis qui gratis gerit officium:ar.ff.nau.cau.l.licet in prin. ¶ † Ac etiam quando ex forma ſtatuti nõ põt contra eũ inquiri tenetur ad
27 reliqua.Bar.in.l.diuus.§.fi.de penu.lega. ¶ † Ac etiam contra poteſtatem cognoſcunt de eo quod male fecit incidenter.C.de pac.l.ſi quis in conſcribendo. ¶ † Cognoſcunt etiam ſindicatores ſi officialis omiſſit imponere penã delinquentibus.l.nullus.C.de aſſeſſo.⁊ in.l.fi.C.de pena iudicis.⁊ Andr.de iſer.in ti.que ſint regalia.in verbo committentium. ¶ † Ac etiam ſindicatur ſi ad denuntiationem ſindici non inquiſiuit. ſm̃ Baldum.in.l.j.iubemus.C.de proba.† Tamen an de geſtis in officio conueniatur coram iudice propria.vide glo. ⁊ Bar.in.l.datur.ad.l.iul.repe.⁊ Bal.in.§.pficiſci.q.iiij.⁊ in.l.j.vbi de crimine. ⁊ in.l.cunctos populos.in fi.⁊ Paulũ de caſt.in.l.fi.de iuriſ.om.iudi.

1 ☞ Congregationes non debent fieri ſine licentia principis.
2 Congregationes preſumuntur illicite niſi probentur licite.
3 Sindici conſtitutio facta ſiue ſuperioris auctoritate an valeat? et nu.4.
5 Sindicatores officialis non poſſunt punire ipſum:ſi deliquerit in officio ⁊ imputatum ipſi fuerit durante officio:ſed ordinarius.
6 Sindicatores an poſſint allegari ſuſpecti.

Pone quod vniuerſitas in medietate menſis auguſti fecit cõgregationem ad eligendos ſindicatores cauſa ſindicãdi officialem.⁊ accuſantur illi qui dictam congregationem fecerũt ſine licentia officialis vel? ſuperioris an teneantur ad penaꝫ videt̃
1 ꝙ ſic:argu.l.j.in fi.ff.ad.iul.maie.† vbi prohibentur congregationes ſine licentia principis.de fal.l.j.poſt princi.l.j.de mono.C. ff.de via publica.l.qui cetu.de pace iur.fir.§.conuenticulas. Et pro hac parte
2 adduco text.in.l.ij.§.ij.de extraordinaria.crimi.vbi dicit Barto.† ꝙ omnes cõgregationes ſunt illicite niſi probentur licite.⁊ in.l.iij.de colle.illi.⁊ in.l.j.ij.⁊.iij. ad.l.iul.de vi.publica.etiam ſi fiant cauſa religionis.ſecundũ Barto. ¶ Contrarium tenet Lucas de penna.in.l.per hanc.C.de ero.mili.anno.lib.xij.dicens argumen.illius text.ꝙ licitum ſit pluribus de vno corpore vel vniuerſitate ſe inuicem congregare pro ſuo habendo conſilio vel ad conſtituendum ſindicum vel aliquos certos qui adeãt principẽ ſup eo ꝙ illi habẽt cũ principẽ expedire: ar.l.tã collatores.§.aũt.in verſi.ſindico.de re militari.q̃ dicit eſſe tex.i puatis.l l.fi.ff.de cura.bo.dan.⁊ dixit ꝙ ꝯ̃ria nõ obſtãt:qꝛ loquũt ad illicita ſec⁹ i licitis.

ar.l.pe.ꝛ fi.C.de legi. Tamẽ licet hec ſua opi.ſit equa tñ contra ipſum eſt deciſio.ꝛ tex.apertus cum glo.in.l.ij.C.de decurio. li.x.vbi dicitur ꝙ ſine licentia ſuperioris nõ põt congregari conſilium ciuitatis pro ſindico faciendo ꝛ referũt doc. in.l.nulli.ff.ꝙ cuiuſq; vniuer.noie. ¶ Ecce ergo caſum in terminis cõtra ipm in diuiduo ſup creatione ſindicorum:nec iura q̃ ipſe allegat probant id ad qḋ ipſe inducit. Et idẽ tenet Bar.in.l.j.C.de ſer. reip

3 pub.manu. † ꝙ conſtitutio ſindici non valet ſine autoritate ſuperioris:qḋ Bal.dixit eſſe verũ qñ cõſtituit ſindicus ꝑ ipſa vniuerſitate:ſed ſi decuriones:vellent ſindicũ pro eis conſtituere nõ reqrit talis auctoritas:vt ipſe Bal.dixit in.l.ſi ita. C. de cõiug.ſer. Et Spec.in ti.de requi.conſi.dixit ꝙ ptãs debet conuocare conſilium ciuitatis vel terre. Si tñ ipſa vniuerſitas haberet priuilegiũ ſindicandi officiales ꝑ ſindicos deputandos ab ipſa vniuerſitate putarẽ ꝙ nõ tenerent ad penã per tex.ad hoc ꝓpoſitũ in.l.ij.ff.de iuriſ.om.iudi.cũ ibi no. Uel ſi eẽnt oppreſſi ab officiali vel a dño ciuitatis puto ꝙ poſſent cõgregari ad ſupplicandũ principi cõtra rectores forẽſes ꝓ grauaminibus:ꝛ oppreſſionibus:arg.no.ꝑ Bar.in.l.prohibitũ.C.de iure fiſci li.x.ꝛ in.l.vt vim de iuſti.ꝛ iur.ꝛ in.l.iij.§.ſiue autẽ.de vi ꝛ vi ar.vbi dicitur ꝙ q̇s põt cõuocare amicos ꝛ vicinos ꝓ propulſanda violẽtia:ꝛ ne deſtituat ſua poſſeſſiõe:ꝛ ſic ſubditi ꝓ republica tuẽda pñt cõgregari vt adeãt ſuperiorẽ. Idẽ dixit Andr.de iſer. in ti.

a de pace iur.fir.in.§.cõuenticulas. ꝙ licita eſt cõgregatio [a] amicorũ ad iniuriã ꝓpulſandã:ꝛ pro defenſione poſſeſſionis:ꝛ etiã pro recuperatione:ſm Andre.de iſer.in titu.de mili.vaſal.q̇ cõtu.eſt. Sed iſtis iuribus põt rñderi.q: loquuntur in caſu a iure permiſſo ſe congregare ꝛ ſic habẽt licentiã a iure ſe congregãdi vt in caſu noſtro eſt expreſſa ꝓhibitio a lege ſcripta. ꝙ nõ poſſunt ſe cõgregare ſine licenti a ſuperioris ꝓ ſindico faciendo qḋ

4 relinquo cogitandũ. † Et de hoc articulo an in cõſtitutione ſin-

b dici requirat auctoritas ſuperioris. [b] vide Inno.in.c.fi. de procura.ꝛ Bar.in.l.actor rem ratã haberi.ꝛ in.l.ſi q̇s mihi bona.§.iuſſum.de acqui.here.ꝛ Moder.in.l.j.ff.ꝙ cuiuſq; vniuerſitatis

5 ¶ † Sindicatores officiales nõ poſſunt punire ipm ſi delinquat in officio:ꝛ imputatur durante officio:ſed ordinarius. Bald.in repe.§.proficiſci.nõ reperio ꝙ Bal.hoc ibi dicat. Sed examinat in.l.pars litterarũ.ff. de iudicijs vbi Alex.de imo. in apoſtillis ad Bar.limitat ipſam legẽ:ꝛ oẽs ſimiles ꝛ ſic magna curia vel iuſtitiarius cognoſcet durãte officio. ¶ An ſindicatores debeãt

6 habere ſalariũ.vide in verbo ſalarium in.c. ¶ † An ſindicatores poſſint allegari ſuſpecti. videi in verbo ſuſpitio. ꝛ in.c.eſt autem.

1 ☞ Repreſalie conceduntur propter iniuſtitiam alicui factã in aliqua ciuitate nõ ſubdita cõcedenti repreſalias.ꝛ nu.2.

Repſalie an poſſiut ɔcedi ꝯ rectorẽ ciuitatꝫ forẽſẽ q̇ iiuſtitiã fecit

3 Quidã de regno ſicilie fuit ptãs florentie: et ibi fuit ſindicatus: ꝛ per ſindicatores fuit cõdemnatus ad maximam ſummã pecuniarũ: ꝛ iniuſte ꝛ ſoluit cõdẽnationẽ cõi ciuitatis florentie ꝛ venit ad regem

a ¶ Cõgregatio. Adde Bal. in mar ga.ver.congregar.ṽ.j.

b ¶ Superioris. Addḋ q̈ vide ẽt bal. in.l.oẽs.la. ij. in.ij. col. ṽ.deide uo. C.de epiſ. ꝛ cleri. vbi ꝙ not.ꝛ i margo.ṽſ. ſindicꝰ.i pn.ꝛ in addi.ad ſpe. i tit.de ſindicatu.ꝛ i.l.filiꝰ.§.veterani.ff.ḋ pcu. ꝛ pleniꝰ i.l. itẽ eorũ qḋ cuiuſq; vni.no.ꝛ gl.in.l.omnibus.ff. ad trebel.

regē dñm ſuū aſſerēs ſe iniuſte cōdēnatū florentie ⁊ imperrare vult rep̄ſalias florētinos ꝑ tali iniuſtitia cū nō poſſit eſſe ſibi cōſultū de alio remedio: an hic poſſit? Dicitur ꝙ ſic per no. per
1 Bar. i tractatu repreſaliarū vbi dixit † rep̄ſalie cōcedunt̄ ꝓpter iniuſtitiā alicui factā in aliqua ciuitate nō ſubdita concedenti repreſalias. Et hoc etiā tenuit Ioā. de lig. in tractatu repreſaliarū in quarta parte ſcđe partis principalis in. x. q. ſi per viam iuris nō pōt cōueniri: alias ſecus: vbi dixit ꝙ poſſunt licite concedi repreſalie cōtra poteſtatē ciuitatis pro iniuſtitia alicui facta dicens ꝙ erit requirendus iudex proprie ciuitatis vbi plus dixit. ꝙ etiā cōcedi poterūt cōtra officiales vel familiā ꝑtātis iniuſtitiā faciētis ſi tali iiuſticie cōſenſerint: dūmō ꝙ ſint tales q̄ fuerint deputati ad cōſulendū. vt aſſeſſores ⁊ nō alij officiales vel famuli: vide tñ Bar. in dicto tractatu. q̄ latius diſtinxit in vj. ꝑncipali queſtione: ⁊ Ioā. de lignag. in dicto tractatu: dixit ꝙ repreſalie poſſunt concedi ad inſtantiā officialis iniuſte condemnati in ſindicatu: licet ipſe acceptauerit officiū cū pacto nō vtendi repreſalijs. ⁊ in dicta quarta parte queſtione tertia fa-
a ciunt no. per Bald. in auk. ⁊ omnino[a]. C. ne vxor pro ma. Et dixit Iaco. de bel. in auk. vt non fiant pigno. ꝙ repreſalie poſſunt cōcedi contra poteſtatē pro iniuſtitia facta: qđ Ioan. de lignago in. d. q. x. dixit eſſe verū indiſtincte ſi per viā iuris non poſſit cōueniri. alias ſecus nec tūc eſt requirēdus iudex proprie ciuitatis: ⁊ ſic erūt officio iudicis vel manu regia concedende repreſalia in hoc caſu ꝑ not. ꝑ Bar. late in dicto tractatu. ⁊ in. l. nullus. C. de iudeis. ⁊ in. l. fi. C. de naui. lib. xj. Ang. in auk. vt cleri. apud
2 proprios epiſcopos. vj. colla. vbi dicit̄ † ꝙ repreſalie conceduntur propter denegatā iuſtitiā a iudice loci: † quinimmo etiā poteſtas cōdēnatus iniuſte in ciuitate in qua fuit poteſtas pōt impetrare repreſalias nō ſolū ꝓpter iuſtitiā negatā: ſed etiā qñ eſſet pauper ⁊ nō poſſet ſine magno ſumptu accedere ad ſuperiorē iniuſtitiā facientē per no. per Barto. in dicto contractu allegando. ll. mediterranee. de anno ⁊ tribu. li. x. ⁊ in. l. generali. de decurio. eodē libro. j. ¶ Ac etiam quādo faciens iniuſtitiā eſſe potēs ⁊ fauorabilis: vt in caſu noſtro ſm Bar. Bal. ⁊ alios i dicta. auk. ⁊ omnino. ¶ Ac etiam propter morā: ⁊ retardatam iuſtitiā in
3 loco. ſm Bal. in. c. j. de milite vaſallo. ¶ † Et in hoc caſu an cōtra rectorem ciuitatis forēſem qui iniuſtitiam fecit poſſint concedi repreſalie. Iaco. de bel. in. d. diſputatione tenuit ꝙ ſic. ar. l. j. ꝙ quiſqꝫ iuris. bart. aūt in dicto tractatu dixit ꝙ ſi fecit talem iniuſtitiam de qua non poteſt conueniri durante officio: vt in. l. pars litterarum. de iudi. ⁊ tunc cōtra eū nō poſſunt concedi: q: etiam ſuperior poſſet durāte officio. ſimiliter finito officio nō poſſunt cōcedi: niſi requiſito iudice qui habet eū ſindicare: ⁊ iudex illi[us] rectoris non debet requiri: ſecus ſi fecit talē iniuſtitiā pro qua durante officio poterat conueniri: ⁊ tunc eadem ratione contra ipſum repreſalie concedi poterunt non requiſito proprio iudice ipſius: quia talis cauſa non deberet coram ipſo agitari: ſed deberet remitti ad locum officij. l. ij. C. vbi de ratio. et in. l. j. C. vt omnes cauſe. ⁊ dixit etiam bart. in dicto tractatu. in fi. ꝙ exacto

a ¶ In auk. ⁊ oīno. Ubi ad hācmateriā vide Saly. ⁊ an ⁊ qñ ⁊ in q̄b[us] cōcedi poſſint ⁊ q̄ req̄rant̄ ad eas cōcedēdas: ⁊ an ſi iiuſte cōcedunt̄ impetrās teneat̄. vide copioſe p. d. Socin. i cōſil. ccxxxj. incip. cū in pñti conſultatiōe. ꝟ. circa. vij. ⁊ vltimā. e. ꝟ. ſeq. vſqꝫ ad fin. char. cxj. Sꝫ q̄ro nunq̄d cōceſſe ꝫ ciues poſſint exercere cōtra comitatenſes cū ſint odioſe ⁊ ſtricte interpretāde. ad qđ vide do. Fely. i. c. rodulphus de reſcri. l. ix. col. ante me. ꝟſi. faciūt ēt i no uiter impſſio char. cxcj

ſuccurritur contra rectores q̃ neglexerunt facere iuſtitiã ſicut ſuccurritur cõtra debitorem: quia ipſi rectores ſunt debitores iuſtitie ⁊ prius debet diſcuti debitor principalis quo non exiſtente ſoluendo vel eo non reperto venitur ad iudicem qui iuſtitiam miniſtrare neglexit. ⁊ hoc fuit obſeruatum tempore regis Alfonſi quando domi. Joan. de conſtatio ſiculus qui fuerat poteſtas ciuitatis Florentie ⁊ in ſindicatu condemnatus Florentie: pro eo ꝙ noluit contra iuſtitiam decapitari facere certos ciues qui dicebantur rebelles. ⁊ fuerat propterea condemnatus ad ducatos quattuor mille: ⁊ exactus qui deinde adiuit regem Alfonſum tanq̃ eius vaſallus ⁊ petijt repreſalias cõtra Florentinos: cui propter dictam iniuſtitiã ſibi factam in ſindicatu fuerũt decrete repreſalia in fauorem domini Joannis predicti in qua cauſa ego fui commiſſarius: ⁊ ſic me referente fuit in pleno cõſilio prouiſum: ⁊ vide .j. in verbo repreſalie. ¶ Quidã obtinuit ſententiam in ſui fauorem contra quendam exterum: ⁊ ſententia in rem iudicatam tranſiuit: ⁊ actor acceſſit cum executorialibus litteris ad litterã cõdemnati pro executione obtinenda: ⁊ iudex illius terre noluit exequi ſententiã iam dictam ⁊ fuit impeditus in ſindicatu. de executione ſententie: denegata per not. per Bar. in. l. a diuo pio. §. ſententiam rom. ff. de re iudi. vbi dixit ꝙ ſi iudex alterius territorij requiſitus pro executione ſententie denegat exequi ꝙ facit litem ſuam: ⁊ fuit condẽnatus: ⁊ ſoluit cõdemnationẽ: qui obtinuit repreſalias contra condẽnantes ipm indebite in ſindicatu: ⁊ dubitatũ fuit an potuerit iuſte condẽnari ea de cã: q: dicaẽ propter neglectã iuſtitiã: et q: iudex cauſaꝫ ſuã defendebat ex eo ꝙ talis ſnia erat nulliter ꝓlata: ⁊ executionẽ non merebaẽ: certe iudex nõ potuit ꝯdẽnari: q: licite potuit illiꝰ nulliꝰ ſnie executio denegari. l. iiij. §. cõdẽnatũ. ⁊ l. ſi cũ nulla. de re iudi. ⁊ l. ſi pretor. §. marcellus. de iudi. q: iudex iure vtẽs nõ põt dici iniuſtitiã miſtraſſe. ff. de iniur. l. iniuriaꝝ. §. j. ⁊ §. q̃ iure. ⁊ C. ad. l. iul. repe. l. fi. §. ⁊ licet. ¶ Nã nõ põt ꝑtẽdi iudicẽ iuſtitiã neglexiſſe miniſtrare ob quam negligentiã poſſent concedi repreſalia per nota. in. c. j. de mili. vaſallo. qñ pars iuſtitiã nõ fouebat petẽdo exequi ſnĩam iniuſtã vel nullã: q: vbi deficit iuſtitia non põt eſſe negligentia. ar. ff. ſi cer. peta. l. eius qui. ⁊ l. j. de cõdi. ob cau. ⁊ de acqui. poſ. l. pomponius. in. fi. vbi dicitur ꝙ quãdo deficit ſubiectum nõ põt eſſe qualitas ⁊ repreſalie debẽt rite ⁊ recte concedi. ⁊ ſi ſic nõ fuerũt rite ⁊ recte conceſſe: vt debuit non ſunt valide: vt dixit Ange. in conſi. cxciij.

1 ☞ Litem calumnioſam inſtituens dicitur trahere ius ad iniquum cõpendium.
2 Judex non debet calumnijs aures accommodare.

A D ſindicatorum

officium pertinet ꝙ officiales q̃ mũdas manus ĩ officio habuerũt in coꝝ ſindicatu in auẽ. vt indi. ſine quoquo ſuffra. §. ſi q̇s aũt non inquietenẽ indebite nec fiat contra ipſos ignominioſa inquiſitio nec debeẽ petitiões friuole ⁊ non procedentes ac calumnioſe ad vexandum: ⁊ inuoluendũ ac implicandũ cũ litibus: ⁊ litigijs ac ſumptibus: ⁊ expenſis quas reijcere et preſcindere ad officium boni iudicis ſpectat nequit calũnioſe petatur. l. ij. C. de falſis. ⁊ Jnn. in. c. poſt elect. de conceſ. prebẽ.

1 † Q: inſtituens litem calumnioſam diciẽ trahere ius ad iniquũ compendiũ. l. fi. C. de vſucap. pro empto. ⁊ nititur cõtra ius diuinũ faciens cõtra bonã fidẽ. ff. de reg. iur. l. bonafides. nã cũ auctoritate iuris nõ debet bonũ ⁊ equũ violari ĩ quo genere plerũq; erraẽ de verb. obli. l. ſi ſeruũ. §. ſequiẽ. in fi. qd̃ diciẽ eſſe pernicioſum. l. q̃ edibꝰ. de dã. infec. Jpſe eĩ nõ dꝫ tales petitiones auribꝰ proprijs audire. ff. de iure dotiũ. l. ſi extraneꝰ. §. j. ⁊ ꝓuidere ꝙ q̇s nõ fruſtreẽ friuolis petitionibus vel ineptis: ⁊ calumnioſi. l. non ignorat. de fruc. ⁊ litis expen. et in. c. cum ceſſante. de appella. per nota. in. l. j. de offi. aſſe. ⁊ in. l. j. vt que deſunt. in. l. vbi

pactum.C.de tranſact.ꝛ in gloſſ.ꝛ facit lex fina.C.vt nemo priua.Nec permittere nimiã ſcrupuloſitatẽ iuris: qꝛ ꝑ eam plerũqꝫ ꝑnicioſe errat.d.l.ſi ſeruũ.§.ſequit.ff.mãdati.l.ſi fideiuſſor.§.
2 qdã.de iniuſto teſt.l.poſthum⁹.circa principiũ.† Nã calumnijs nõ debet iudex aures accõmodare.C.de falſis.l.ſatis aperte. et Bal.in.l.exceptionẽ.C.de probationib⁹.alleg.gl.in.c.j.iver.de abſentia.de electi.in.vj.ꝛ qd̃ habet in.l.plane.de peti.her. et in l.fi.C.eo.vbi dicit ꝙ iudex ex officio hoc ptõ.ꝛ ꝑ no.per Inno.in c.cũ olim.de cenſi.ꝛ Bal.i rubri.de manu.his ergo q̃ ſe bñ geſſit in officio furtis ꝛ ſcelerib⁹ ſe minime maculãdo meret oẽm dignitatẽ ꝛ honorẽ.l.iudices.C.de dignita.l.xij.ꝛ.l.pe.de veteranis:ergo tanq̃ omni onere:ꝛ premio dign⁹ per.l.j.de ſtatuis et imagi.nõ debet in ſindicatu calumniari ꝛ vexari cõtra honorẽ ꝛ dignitatẽ ſuã per iura predicta.ꝛ debẽt reijci tales conuiciãtes officialib⁹ in fine officij.ꝛ puniri per ea q̃ infra late ſcripſimus. vbi de iniuria officialiũ tractauimus.

1 Officialis ꝑpetuo ꝯueniri põt ꝓ ſuis exceſſib⁹ꝛ delict; i pr̃ia ſua.
2 Abſolutus ſemel nõ dꝫ amplius moleſtari:niſi ratione ignorantie vel preuaricationis.
3 Statutum puniens offendentẽ officialẽ intelligit nõ ſolũ durãte offõ ſed etiã infra tp̃s infra qd̃ ſtare tenet ad ſindicatũ et ſindicatu finito infra qd̃ preparat ſarcinulas ſuas ad receſſum.
4 Offãlis nõ dꝫ arma referre infra tp̃s q̃ tenet ſtare ad ſindicatũ.
5 Sentẽtia ſpãlis an poſſit ſeq̃ cõtra officialẽ ex gñali inq̇ſitione.
6 Sindicatores an teneant ad penã ſi nõ expedierit cauſam infra tempora a iure ſtatuta.

Officialis finito offõ tenet ſtare ad ſindicatũ vcꝫ.xxv.die.certo tp̃e.l.j.C.vt oẽs cãe:quo elapſu põt recedere.† tñ veniẽdo ad patriã põt ibi ꝯueniri ad dãnũ paſſis ꝑpetuo.gl.eſt ſing.in.l. ij.ff.ad.l.iul.repe. Qd̃ eſt verũ.qñ nõ ſtat ad ſindicatũ. ꝛ nulla ſñia abſolutoria lata eſt qꝛ põt cõueniri ꝑpetuo.ſed ſi fuiſſet abſolut⁹ ꝑ ſindicatores obſtãte exceptiõe rei iudicate nõ poſſet ꝯueniri.ff.de accu.l.ſenat⁹:de exceptiõe rei iudica.i.ſi q̇s cũ totũ.§.ſi ancillã.ꝛ hoc tꝫ Ang.in.l.iubem⁹.C.ad.l.iul.repe.
1 Bar.aũt in.l.dat.ff.eo.tꝫ indiſtincte.† ꝙ officialis ꝓ ſuis exceſſibus.ꝛ delictis in patria ſua poſſit ꝑpetuo cõueniri ſm naturã actiõis ꝑ glo.ibi.ordi.ꝛ facit.l.j.vbi de crimi.Tñ Bal.tenet cõtrariũ i repe.l.obſeruare.§.ꝓficiſci.ff.de offi.ꝓcon.ꝛ lega.q.iiij. qñ rõne officij cõueniret.Sec⁹ ſi ꝓ delicto aliquo ꝯueniat i;quo nõ ꝓtendit nomẽ officij:qꝛ põt i patria cõueniri ex quo nihil hꝫ cõe tale delictũ cũ rõne ſindicatiõis.Saly.aũt in.d.l.ij.dicit ꝙ ſi tp̃e ſindicat⁹ nõ fuit cõuent⁹ poterit cõueniri i patria vſqꝫ ad tp̃s prefixũ actioni ꝑ illũ tex.ꝛ ſi poſſent opi.cõcordari ꝙ ſi ſtetit ſindicatui ꝑ dies q̇nquaginta ꝛ fuit abſolut⁹:qꝛ nemo q̃relauit vl̃ multi:ꝛ non iſte q̃ agit in patria.ꝛ ſit vera opi.Bar. vbi aũt iſte querelauit in ſindicatu . et non probauit vel cauſam non compleuit:et fuit officialis abſolutus:ꝛ non poſſit conueniri in patria vlterius.Sed alex.de Imol.in.d.l.ij.ad.l.iul.dixit ꝙ Fran.
2 de galla.in capitu.penul.ᵒ extra de iudi.dixit ꝙ quando in lo

a ¶ In.c.pe. Tu ibi ad hoc vide ab ba.idẽ tenẽnentẽ in.v. colum.ꝛ dic ꝙ imo vr̃.ꝙ ꝙ in propria pr̃ia cõueni ret nõ obſt. tali cautela ꝑ ca.aduerſus de imu. eccleſi.ꝛ ita tꝫ ibi pe.de anchara.dicens ꝙ officialis abſolut⁹ a ſindicatu: adhuc ẽt i propria pr̃ia cõueniri põt nõ ob ſtãte ꝙ elapſus ſit termin⁹ edicti ſꝫ tene iſtaꝫ cautelam ꝓ ꝓba ꝙ ad hoc euitandũ dꝫ officialis fa cere fieri ꝓclama ꝛc. vt per.d.Fely. ſan.i.d.c. pe nult. iij.col. in pn̄.in v̄ſi. circa cautelã dicentẽ ẽt nõ obſtat.d. c.aduerſus. qꝛ loq̇tur in caſu quẽ po nit Bald. in §.ꝓficiſci. ꝓ fallẽtis.v. i delicto cõcernẽte neduꝫ offm̃ ſꝫ ẽt perſonaꝫ.

co officij fuiſſent fctã ꝓclamata vt oẽs q̇ vellẽt petere ꝯparẽt ꝛc. et poſt terminũ predictũ ꝑ ſindicatores ſit pronũciatum in contumacia nõ cõparentium: ꝛ abſolutus poteſtas ꝙ amplius non audiant̃: argu. l. ſi eo tpe. de reſti. pig. ꝛ. c. ſi. q̇ ma. accu. poſ. Nõ ob. aut. qui ſemel. C. quomodo ꝛ qñ iudex. qꝛ illa aut. loquit̃ ante litis cõteſt. ꝛ in alio caſu. ꝛ ita dicit obtinuiſſe. ꝑ quo facit lex ſenatus. de accu. ꝛ. l. ꝫ nau. cau. ꝛ. l. ſi quis cũ totuꝫ. §. ſi ancillã. de excep. rei iudi. cũ ſi. pro quo vide Bal. in. l. ij. C. quo. appella. et in. l. iij. §. eo. modo. nau. cau. ꝛ qđ not. gloſ. in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. in. §. neceſſitatẽ. ꝛ pro hoc facit. l. ſi cui. §. ideꝫ. de
2 accuſa. vbi videt̃ † ꝙ ſemel abſolutus nõ debet amplius mole-
a ſtari: [a] niſi rõne ignorãtie vel preuaricationis: vt ibi late ꝑ Bar. et in. l. ſi quis homicidij. eo. ti. ꝛ in. l. ex morte. ad. l. acquil. ꝛ in l. ij. §. hoc vi bo. rap. ꝛ qđ no. in. l. diffamari. de inge. ma. ꝛ Bald. in. d. aut. q̇ ſemel. vbi de abſoluto rõne ꝯtumacie actoris. Et licet dubiũ ſit an abſolutoria lata in crimine: qꝛ nõ ꝓbatũ pariat exceptionẽ rei iudi. de eodem crĩe iterũ accuſetur: vt in. d. §. hoc per Bar. ꝛ in. l. iulianus. de ꝯdi. indebi. ꝛ in. l. denũciaſſe. §. quid tamen. de adulte. Tñ in cauſa ſindicat⁹ puto eſſe ſpeciale ꝙ nõ poſſit vlterius moleſtari ꝑ ꝓma iura. ¶ Niſi iſte de nouo volẽs in patria cõuenire vel accuſare officialẽ fuiſſet ignorans vel abſens ꝑ no. in. d. l. ſi cui. §. hiſdeꝫ. ꝛ in ſi͂libus. ꝭ. alleg. ꝛ vide. ꝭ. in
3 c. an officiales ſemel ſindicatus. ¶ † Satutum puniẽs offendẽtẽ officialeꝫ intelligitur nõ ſolum durante officio per. l. tribunus. et. l. titius. ff. de re mili. ſed etiã infra tẽpus infra qđ ſtare tenet̃ ad ſindicatũ: ꝛ ſindicatu finito infra qđ ꝑparat ſarcinulas ſuas ad receſſum: ſm Ange. ꝛ Bal. arg. l. ij. §. omnes. verſi. planc. i gl. ff. de iudi. ꝛ eſt ſingu. in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. in. §. illud. i gl. mortis. q̇ dĩ ꝙ offẽdẽs ptãtẽ tpe q̇ ſtat i ſindicatu tenet̃ capitaliter: vt ibi i ꝟbo amariſſimũ: ꝛ bal. i. §. ꝓficiſci. q. vij. non alle. d. gl. qđ ẽ verꝫ: niſi ipſe officialis alios offẽdat: arg. l. ij. §. ſꝫ ſi agant. ff. de iudi. ꝛ ita practicaui: qꝛ ſindicandus iniuriabitur querelantibus: ꝛ illi eum ſunt iniurati ꝙ nõ teneãtur capitaliter: qꝛ prouocati ab eo. ꝛ. ꝭ. proxime. in. c. an ſic poteſtas. ꝛ vide
4 ꝭ. in. c. dicitur. circa principium. ¶ † Et adde ꝙ aliqui dixerunt ꝑ dictam. l. tribunus. ꝙ officialis depoſito officio dum fiat ad ſindicatum non poteſt arma deferre: alias punit̃. ꝛ vide. ꝭ. in. c. an poteſtas. ꝛ in. c. an offendens poteſtatem. ꝛ vide infra in verbo
5 officialis offenſa. ¶ † An ex generali inquiſitione poſſit ſeq̇ ſententia ſpãlis cõtra officialem. Bal. tenet ꝙ ſic: niſi quo ad priuata comoda: vnde dicit ꝙ aſſeſſores: ꝛ familiares ſint cauti ꝙ petant ſua ſalaria cũ gñalis eis nõ patrocinet̃ inq̇ſitio. ſm Bald. in. §. ꝓficiſci. q. vj. ꝛ Bar. in. l. j. de varijs ꝛ extraord. cogni. ¶ An ſi ſentẽtia in † ſindicatu dꝫ proferri in preſentia ancianoruꝫ qui non volunt intereſſe quid ſit. Dic ꝙ ſatis eſt ſi legitime requirãtur: quia contumacia eſt pro preſentia in aut. qua in prouincia. vbi de crimine. arg. c. ſi. de arbi. lib. vj. ꝛ extra de accu. c. cũ in veteri. ꝛ Bal. in. d. §. ꝓficiſci. q. vj. ¶ Qualiter probet̃ ꝙ quis ſtetit ad ſindicatum in alio officio ante geſto. vide. ꝭ. circa principiũ
6 operis. in. c. quomodo autem probabitur. ¶ † An ſindicatores

ficialis: vtibi per abba. in. iij. col. i ꝟſi. et facit iſte text. Et adde ꝙ huic cautele nõ obſtat etiã. l. j. C. vt nemo iui. qꝛ fallit vbi ſub eſt iuſta cã cogẽdi nolẽtes agere vt agant vt dꝛ ibi in glo. q̇ exẽplificat i ſcolari receſſuro. Et in officiali põt eſſe duplex cauſa iuſta ꝑria ne officialis tardetur i loco. Secunda qꝛ defenſiones ꝯcernentes geſta i officio hñt prõptiores in loco officij q̄ꝫ i ꝑria: vt ꝑ Abba. l. d. c. pe. quẽ ita ibi refert Feli. co. ꝭ. allega.

a ¶ Moleſtari. Sed q̇d ſi quis ſit abſolut⁹ de vulnere nũq̇d iterꝫ accuſari poſſit de homicidio ex vulnere ſecuto dic ꝙ nõ: ita bal. in addit. ad Spec. in ti. d accuſa. ꝟ. ab

qui non expediuerunt:cā̄m infra tempora a iure ſtatuta teneantur ad penam ⁊ excuſentur ex aliquibus cauſis:vel poſſint moram purgare.vide infra in verbo inſtantia.in.c.j.⁊ in omnibus ſequētibus.¶Officialis ſindicādus dꝫ ſuſpēdi ab officio interim:qꝛ inſtrueret teſtes qui ſciunt veritatem vel eis minas īferret:extra de teſta.c.tam literis.§.j.⁊.c.cōſtitutus.de exceſſibus prelato.c.cuꝫ tanta.xl.q.ij.poſt modum.⁊ qđ nota.de accuſa.c.olim.⁊ vide.ī.in verbo accuſatus in officio.c.j. ¶An ſindicatores habētes iuriſditionē ex priuilegio vel ſtatuto ciuitatis ſint ordinarij vel delegati.vide.ī.i ꝟbo ſuſpitio. ¶An ſindicatores poſſint allegari ſuſpecti ſiue ſint ordinarij vel ad vniuerſitateꝫ cauſarū:vide ibidē.¶An proceſſus facti ꝑ ſindicatores allegatos ſuſpectos valeāt:vide ibidē.¶Suſpitiones cōtra ſindicatores:vide ibidem inverbo ſuſpitio.¶An ſindicator qui ſolicitat homines:vt querelent cōtra officialē ſindicādū poſſit recuſare vide ibidem.¶An ſindicator recuſetur ratione imperitie:vide ibidem. ¶An officialis qui recuſat oēs ſindicatores vt ſuſpectos audiatur:vide ibideꝫ.¶Sindicator ſuſpectus officiali pn̄cipali eſt ſuſpectus oibꝰ ſuis familiaribus.¶An ſuſpectus poſſit recuſari ſi cum eo ſint alij ſindicatores non ſuſpecti vel ſi caput eorum eſt ſuſpectum:vide ibidem. ¶An recuſetur ſindicator q̇ eſt de vno corpore vel collegio cum querelante cōtra officialem.ibidem.¶An ſi ſindicator eſt perſona valde honeſtiſſima poſſit recuſari:ibidem.¶Si officialis dederit cautionē in fine officij de ſtando iuri coraꝫ ſindicatoribus nō eſt ſibi precluſa via eos recuſandi ſi fuerint ſuſpecti:vide ibidē i ꝟbo ſuſpicio.ī.

ſolutꝰ ſꝫ q̄d ſi epūs abſoluat quem ꝑ iniuria in clericum illata: an cōdēnari poterit ꝑ iudicē laycum: dic vt ꝑ Bal. l. cōſi inci. in xp̄i nomine amen.fcā̄ eſt inq̇ſitio ꝯtra laycum ⁊ ad iſtā̄ materiā̄ ad ſaturitatem copioſe ⁊no.vide Fely.i.c.de his extra. de accuſa.vbi ponit ad iſtā̄ regulam negatiuā̄.xiij.no. limitationes q̄s ibi vide.

1

¶Princeps concedēdo priuilegium an videatur caſum incogitatum intelligere ſicut ius intelligit.⁊ nu.2.

3 Princeps in verbis generalibus non videtur concedere abſurdum ⁊ iniquum.

4 Priuilegia principum non extendūtur ad odioſos.

EST tamen circa p̄dcā̄ aduertendū: qꝛ licet multe ciuitates regni habeant ſtatuta ⁊ p̄uilegia qꝙ poſſint eligere ſuos ciues ad ſindicādū officialē vna cū ſucceſſore vt eſt ciuitas mediolani papie ⁊ alie ducalis dn̄ij Neapolis.qꝙ nō poſſint alleg.ſuſpecti iter quas ē ciuitas etiā̄ capuana:qꝛ talia ſtatuta et p̄uilegia erūt ciuili mō̄ intelligēda:vt in.l.ſi qn̄.de inoffi. teſta.⁊.l.ſi cut.de kui.dūmō nō eligant ſuſpectos qꝛ licet p̄nceps det alicui iudicem ſm̄ ſupplicationē nō videt̄ propterea diſpenſare ꝯtra ius in.l.libertus.la.ij.ff.de in ius vocā. vbi hic dicunt doc.qꝙ princeps dando iudicē non videt̄ permittere niſi debito
1 modo agatur.¶†Nam etiā̄ princeps priuilegiū ꝯcedēdo videt̄ caſum incogitatum intelligere ſicut ius intelligit And.de iſer. in ti.de cōtro.inueſti.in fi.arg.d.l.ſi cui.⁊.l.ꝗꝗ.de ritu nup .vt
2 verba ciuiliter intelligant̄.¶†Naꝫ talis preſumit̄ eſſe intentio in priuilegio qualis eſt legis ſcripte:⁊ naturalis rōnis.ſm̄ Bal. in.c.j.apud quos queſtio feudi.ar.l.nec auus.de emanci.libe.⁊

iudi.ſine quoquo ſuffra.circa pricipiũ: ſtatuẽs q officiales gratis iuſtitiã faciãt etiã in fiſcalibus:ꝛ iurent:ꝛ ſi deliquerint puniantur habẽtes ſalaria a publico:vt in.§.ij.illius tituli.ꝛ ſtẽt ad ſindicãdũ finito officio.l.dieb⁹ reddituri oibus rõnẽ:ꝛ ſi fugiãt puniãtur:ꝛ capiant ab oibus:vt viles ſerui ꝛ in prouinciã reducantur eorum expenſis:ꝛ furta reſtituãt ꝛ teneantur in quadruplu eius qđ acceperint tãq̃ fures manifeſti:vt in.§.neceſſi.eiuſdem tituli quo caſu ſtabit per ſex mẽſes carceratus in ſindicatu vt ibi qui ſi fugiat pendẽte adminiſtratione teneretur crimine leſe maieſtatis.vt in.d.§.ꝛ in ti.de admini.l prin.ꝛ.§.ꝛ l.l.j.C.vt oẽs cauſe.ꝛ capietur etiam die feriata ſm glo.ibi qꝛ quaſi cõtra peſſimos latrones exercetur talis captura:vt in.§.ſciant.ꝛ qꝛ celeritatem deſiderat:argu.l.prouinciarum.de ferijs.Niſi eſſet ꝑuilegiuꝫ vel pactum q nõ teneretur ſtare ad ſindicatum:qꝛ capi non poteſt:ꝛ pactum deberet ſeruari:ſꝫ Ang.in.d.ti.in.§.oportebit dicẽs.ita eſſe de cõſuetudine de quo.ſ.videbitur in ver.elec.l.c.an
3 valeat electio.¶†Et ꝓcedetur ꝯtra talem fugientem a ſindicatu ex nõ ſcripto ſine libello:ꝛ ſine ſcriptura ſnie.d.§.neceſſitatẽ in quo eſt ſpeciale ſicut etiam in cauſis breuiorib⁹:vt in aut.niſi breuiores.ꝛ vt in cauſis vilibus vt feni ꝛ palee et pauperũ:vt in aut.de mã.prin.§.ſit tibi.Et ideo dicit Jac.de bel.in.d.§.neceſſitateꝫ.q ad inſtar mali officialis etiã in cauſa dilapidatiõis ꝑlati nõ ſit neceſſaria ſcriptura:nec ſnia:qꝛ deſiderat celeritatẽ: arg.l.iiij.in fi.de dam.infec.ꝛ inde dixit Ange.q vbi lex vel ſtatutum dicit cãm expediri ex nõ ſcripto:qꝛ oẽs iuris ſolẽnitates intelligunt reiecte:etiam acta libellus ꝛ ſnia:vt in cauſis modi
4 cis:†ꝛ dicet modica cã arbitrio iudicis.ᵃvt in dictis iuribus:et
a de iure cõſtitutionis regni cauſa modica đr duorum auguſtaliũ vt in cõſti.dilationes de dilat. Jn q̃bus proceditur ex non ſcripto.vt ibi.Si tñ ipſe ſe bñ geſſerint in officijs:ꝛ manus habuerint mundas non offendãtur depoſitis officijs nec ante nec poſt ꝛ offendentes grauiter puniantur.Et hoc ibi ſtatuit Jmperator vt officiales ipſi omnibus equam obſeruent iuſtitiam: ꝛ neminem opprimant ad hoc vt ſubditi cum deuotione letanter ſibi tributa ſoluant ꝛ laudes de tali.l.deo offerant qui eis dedit patrias habitare ſecure:ꝛ proprias facultates habere firmiſſime vt in tit.de iudi.ſine quoquo ſuffra.circa medium.Et ad predictis facit:quia officiali fugienti a ſindicatu duplicatur tempus quo alias ſtetiſſet.l.nec magiſtratui.C.de decurio.li.x.ſꝫ Lud.
5 in.l.ij.ff.q quiſq iuris† qui fugiens a ſindicatu habetur pro cõfeſſo.l.j.vbi Barto.ad ſille.Ang.in.l.iul.ff.ad ſilla.ꝛ Bal.in.l.ſuccurritur qui.ex cau.maio.et ſalarium perdit.Bald.in.l.ij.C.loca.ꝛ reducitur eius ſumptibus Barto.in.l.tracenſibus.C.de decurio.lib.x.quam.l.in dic.titu.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.cõtra officiales:et circa obſeruationem iuſtitie Juſtinianus Jmperator auctor condidit habito cõſilio:cũ Theodora Auguſta vxore ſua tex.in.d.§.hec omnia.qui tex.videt mihi q ſit ſingularis ad limitationẽ eorũ q̃ dicit Bar.in.l.ſ.ff.de.ll.in prin.ꝛ i fi.
6 vbi dicit in ver.virorum† q mulieres non poſſunt eſſe de conſilio in ꝯdẽdis.ll.ſenatuſconſulto vel cõſtitutiõib⁹ aut ſtatuta qꝛ

a ¶Judicis. Uide Fely. in.c.ſi p debilitate.ſtatim poſt medi.j.col.de offi.de lega.

¶ Magiſtratus an ſtatī poſt finitum tp̄s officij debeat officium relinquere vel expectare ſucceſſorem. et nu.2.et.3.

4 Scientia ſine eloquentia parum proficit: ⁊ eloquentia ſine ſcientia multū reipublice nocet.

5 Iudex non obſeruans ſtatuta ſibi non tradita non tenetur.

SEquitur De modo et forma ſindicationis. In quo ſciendum eſt † q̄ magiſtratus vel ptās finito tpe ſui officij.ſ.ſemeſtri vel anni non dꝫ ſtatim offm̄ deponere: ſed dꝫ ſucceſſorē expectare.ff.de offi.pcon.l.meminiſſe.⁊ vſq̄ ad eius aduētū ius dicere: vt ibi in tex.propter ciuiū vtilitatē: vt in.l.j.§.admiſtratores.C.vt oēs cauſe.⁊ in.l.prefect⁹.ff.de offi.p̄fec.augu.in.l.ſi forte.de offic.preſi.⁊ per docto. plene.in.l.eum q̄.§.iudicare.ff.de iuriſd.om.iud.Et extat caplm regis Roberti qđ incipit ſcire vos volumus: q̄ nuper edictum fecimus: ⁊ hoc bn̄ fuit inſtitutū

2 quia multa interim accidere poſſunt ſcandala in ciuitate: † licet de iure autenticorum debebat ante aduentum ſucceſſoris officium deponere per duos dies: vt in auč.de collat.§.illud.in fi.col.vij.⁊ intellige poſtq̄ notificauerit ſucceſſor aduentum ſuū: ſm̄ Azo. in ſumma tituli vt oēs cauſe. Immo ⁊ poſt aduentū ſucceſſoris: ſi eius offm̄ non eſt de momēto ad momentū finitum pōt adminiſtrare: lꝫ non neceſſitef.glo.eſt in.c.at ſi xp̄s.de iureiu.⁊ no.in.l.meminerint.C.vn̄ vi.⁊ in.d.§.iudicare.⁊ eſt caplꝫ regni qđ incipit. Inſup q̄ oīs officialis dꝫ notificare aduentū ſuo predeceſſori: ⁊ ex tunc gagia cōputantur a die notificationis: tn̄ hodie per ſtatuta terrarū in hoc prouiſuꝫ eſt diuerſimode: ⁊ in aliquibus locis eſt ſtatutum q̄ officialis adueniens per tres dies ſtat extra ciuitatē ad videndum ſtatuta ad ſe informandū de moribus ciuitatum: ⁊ de alijs ⁊ antiquus officialis exequatur: ⁊ in regno nunq̄ deponitur officiū niſi poſt ingreſſum factū: ⁊ viſis ⁊ lectis ſuis cōmiſſionibus: vt in conſti.regni ſcire te volumus: † vbi dicitur q̄ an

3 tiquus officialis exercet offm̄ anteq̄ ſint ſibi delate littere deſiſtentie: ⁊ eſt text. in.l.j.de offi.prefe.auguſta.⁊ in.l.meminiſſe.de offic.proconſul.† Et dixit Bal. in.l.falſus.C.de furtis.q̄ facta ab officiali reuocato valent anteq̄ ſint ſibi pn̄tate lr̄e deſiſtentie: vbi dixit idem in ep̄o reuocato: et pcedi hꝫ hoc ordine: q2 ſucceſſor p duos dies ante dꝫ ſignificare aduentū ſuum puincialib⁹ vel ciuib⁹ cum aliquali cōmendatione ſuipſius vt dixit tex.in.l.obſeruare.§.anteq̄.de offi.pcōſulis: ⁊ ēt antiquo ptāti amicabiles lr̄as deſtiare: vt in ſuo aduentu occurrāt officiales: ⁊ non turbenf ab officijs ciues: vt in.d.§.an̄q̄.et in.d.§.illud. ¶ Ingrediaturq̄ p illaꝫ portā ſeu partem puincie p quā ingredi moris eſt: vel adueniat ad illam ciuitatē ſeu terrā prouincie in q̄ ſolent alij plurimū venire: ⁊ ſe pn̄tare dicit tex.in.d.l.obſeruare.§.obſeruare: q2 multe ciuitates hn̄t in hoc prerogatiuam q̄ prius vadat ad vnā ciuitatē q̄ ad aliā.vbi tex.not.dixit fuiſſe decretū p Impatorem ad cōſultationē aſſiriorū: vt pcōſul per mare Aſiam applicaret in q̄bus cōſuetudo puincie ſeu ciuitatis obſeruabif. Nam in nobiliſſima ciuitate Neapolis ſolet officialis in die ingreſſus ꝯgregatis pceribus doctoribus: ⁊ nobilibus ciuitatis in eccl'ia Mli.in eccl'ia ſcti Euſtorgij extra ⁊ ppe muros ciuitatis ſcti Lauren.ab inde accedere ad palatiū curie cū nobilibus aſſociat⁹: fit aūt ingreſſus: q2 deceſſor reperief in tribunali ſicut magiſtrat⁹ in ſolio ſedere debēt velut reges exercitu circūſtante: q2 pter hoc deſignaf vigor regiminis.xlv.di. diſciplina.in fi.et inde dn̄r magiſtratus inſignia.ff.de poſtu.l.j.§.caſum.et facit ff.de offi.preſi.l.obſeruandū.in prin.⁊ in fi. Dꝫ nāq̄ magiſtrat⁹ ipſe ſedere ſublimior.xcv.diſ.c.Ep̄s in eccl'ia. Dꝫ aūt habere tribunal primū et ſcd'm gradum in quo dꝫ ſedere ipſe magiſtratus ius reddens dꝫ habere ſm̄ gradum inferiorem: vbi recipiendi ſunt viri illuſtres cum corā eo diſceptant: tertium et infimuꝫ qui

reliquis altercantib⁹ deputatur.l.quotiens.circa medium.C.vbi ſena.vel clar. In ſcđo aũt loco huius ſecretarij debet eſſe aduocati de quo mẽtio fit in.l.ſi.de offi.diuer.iudi.nõ aũt in primo.C.de offi.ciui.iudi.l.ij.Et q̄tumcũq̄ quis ſit illuſtris ⁊ maxim⁹ non eſt honor iudicib⁹ ſedere cũ illo in tribunali.in auẗ.vt ab illuſtri.circa mediũ ⁊ ſucceſſor adueniens ſedebit ad latus eius in loco aliq̄tulum infimo:⁊ legũtur cõmiſſiones noui officialis.⁊ pñtantur lr̃e deſiſtentie deceſſori q̄bus princeps ſignificat q̄ offm̃ deponat nouo preſidi:quibus lectis: et inſinuatis deceſſor ſceptrũ deponat in manibus noui: ⁊ ſibi aſſignat tribunal.q̄ acto deceſſor ſiue eius aſſeſſor orõnem habebit in publico de aſſignatione officij deq̄ laudibus ciuitatis:⁊ obedientia ciuium pollicendo de geſtis reddere rationem:q: ad officiũ acceſſoris qñ opus eſt ptãti ptinet orare ſua ſcia vel eloq̄n
4 tia.dixit glo.in.l.j.de offi.aſſeſſo.ff.vbi Bal.intulit † q̄ ſcientia ſine eloquentia par pficit.⁊ eloquẽtia ſine patiẽtia multũ reip.nocet ſm Ariſt.primo Ethico. ¶ Nouus vero p̃ſes ſeu eius aſſeſſor ſimiliter orabit de laudibus iuſtitie:et de iuſtitia principis.Ciues exhortando ad bñ viuendum:⁊ ad obedientiã ſummam pollicendo ſtatuta obſeruare:⁊ bonas ↄſuetudines ciuitatis augere ⁊ non minuere:vt dr̃ in auẗ.de defen.ciui.§.interim.⁊ de iudi.§.oẽs.Inde vero ſeu ſindici prioris ciuitatis exhibere ⁊ pñtare:dñt nouo ptãti ſtatuta ciuitatis conſuetudines ſcriptas ⁊ priuilegia: vt iuret illa ſeruare:vt in.d.§.interim. Et hoc fiat.
5 † q: iudex:qui non obſeruat ſtatuta ſibi non tradita nõ tenetur ſm Ang.i auẗ. de conſu.in fi.⁊ dixit idem Ang.in auẗ.de man.prin.in prin.q̄ aſſeſſores non tenentur ſeruare ſtatuta quoꝝ copia non fuit eis tradita.Et ſi iurauit ſeruare ſtatuta non extẽditur tale iurm̃ ad ſtatuta poſt iurm̃ condita ſm Inno.in.c.pe.de conſti.ſm Ang.in dicto prin.Deceſſor vero deinde aſſignabit ſucceſſori oia acta pendentia:ita diſponit Mñ decretum:lʒ male obſeruetur ſigillata per inuẽtariuʒ et captiuos oẽs exiſtentes in curia ꝑ publicuʒ inſtrm̃: de quo ingreſſu etiam fiet inſtrm̃:vt a die ingreſſus currãt gagia nouo preſidi:⁊ annus vel ſemeſtre officij vt in ſupradictis capitulis regni iurabitq̄ nouus ptãs ſi in curia regis nõ iurauit exercere ad honorem:⁊ fidelitatem principis ⁊ in forma:vt.j.in ꝟſic.iura. tenebitur etiã officialis depoſit⁹ informare ſucceſſorẽ in principio regiminis: ita Bal.in.l.an ſeruus ex ſuo facto.ar.l.ſi pure.ff.de fideicõmiſ.lib.Et ſcias q̄ ſindicandi interim debent ab officio ſuſpendi.vt habetur.j.in ver.accuſa.in ca. an ſi opponatur contra poteſtatem.vt.s.

1 ☞ Sindicatores debent banna emittere per ciuitatem in locis publicis et conſuetis:et in villis ciuitati adiacentibus.nu.6. Et debet fieri tale preconiũ in ſcriptis.nu.2.Et ſi aliquis cõpareat ⁊ iuret q̄ fuit abſens ante finem officij ſindicãdi:et ignorans banni publici audietur.nu.3. et quid in forenſi.nu.4.

1 DEinde † vero eligũtur ſindicatores q̄ banna emittãt ꝑ ciuitatem in locis publicis ⁊ cõſuetis:vt volentes ↄ ptãtem antiquã acceſſores eiuſq̄ officiales:⁊ famulos querelare cõpareant:⁊ fiant bãna ipſa publica in locis publicis ⁊ cõſuetis ciuitatis vt oibus eueniant in notitiam:q: vox preconis paucis innoteſcit.l.pe.ff.de in integ.reſti.⁊ ideo vt oẽs ligent etiã ſurdos.l.j.§.j. c.de poſtu.Fieri dʒ per totã ciuitatem:ſm Bald.in.c.j.de mili.vaſal.alleg.Archi.xvj.di.c.q̄ dictis.⁊ Bal.in auẗ.q̄ ſemel.C.q̃o et quando iudex.⁊ Bal. in. l.
2 diffamari.de inge.manu.† Et dʒ fieri etiam tale preconium in ſcriptis:⁊ poni in valuis coram teſtibus vel ꝑ inſtrm̃ publicũ vt edictũ:q: edictum eſt tante auctoritatis q̄ ignorantia priuatoꝝ nõ p̄ſocinatur glo.not.in.l.pe.C.de pericu.tuto. Nam talis publicatio banni non ſolum debet fieri in publico:ſed in actu popu=

loſo.glo.in cle.tñ de elec.ꝛ affixio talis banni.vt oēs liget:ꝛ p̄=
a bet:dꝫ eſſe de originali[a] ſcriptura ipſius banni ſigillata:deciſio
Rom̄.ccxxxij.ꝛ dꝫ ibi perſiſtere durante termino banni.l.ſi pu=
pillus.§.p̄ſcribere.de inſti.vt eius vigoꝛ nō deficiat. Uel dꝫ con
ſeruari tale bannū in archiuio.Bal.in.l.j.C.qūo ꝛ quando iud.
in auẽ.de man.prin.§.fi.vel in ſcrineis curie.vel penes ſcribas.
auẽ.ad hec.de fi.inſtru.ꝛ in.c.ad audientiam.de fide inſtru.§.j.
3 †Si tamen aliquis cōpareret:ꝛ iuraret ꝙ fuit abñs ante finem
officij ſindicandi:et ignorans illius banni publici audietur iu=
xta nota.in.c.cūin tua.qui ma.accu.poſ.et Archi.plene.lxxxij.
diſt.c.appoſuiſti.ꝛ Inno.in.c.ij.de conſti.ꝛ Bar.in.l.fi.de decre.
ab ordi.fa.et audietur iſte abſens ꝛ ignorans etiā poſt banum:
nō tñ retardabitur cā ſindicatus:qꝛ poſtea expediri poterit q̄=
rela iſtius p.l.j.C.vt oēs cauſe.vbi dꝛ ꝙ poſt.l.dies dimiſſo pro
4 curatoꝛe cauſe poterunt expediri.†Et etiā audietur ſi eſſet fo=
rēſis qui nouiter venerit ad ciuitatē:et reperijt ſindicari officia
lem dicens nō habuiſſe notitiā bāni ꝙ ſua q̄rela audietur poſt
tp̄s banni dato iur͂o ꝙ ignorans fuerit publice denūciationis p
ſupradicta:ꝛ p not.p Bal.in auẽ.ſi oīs.C.ſi vt ſe ab here.ab. q̄
5 dicit†ꝙ bannū vel edictum non ligat abñtes.vt in.l.oēs popl'i.
6 de iuſti.ꝛ iure.ꝛ Andr.in conſti.regni.humanitatis.†Dꝫ etiaꝫ
fieri hoc p̄conium in villis ciuitati adiacentibus: qꝛ ruſticis nō
hn̄tibus notitiā non currerent tp̄a banni: ar.l.puincialium.de
ero.mili.anno.vbi dicit Lucas de pēna ꝙ ruſtici ꝓ ſe faciūt ple=
bem.in auẽ.quib.mod.nat.effici.legi.§.legitimi.quia illos ſo=
lum aſtringit lex ad quos peruenit.xxxv.q.j.in prin.ꝛ.l.fina.de
decre.ab ordi.faci.ꝛ in auẽ.de inceſt.nupt.in fi.ꝛ in auẽ.vt facte
noue ꝯſtitutiones.in fin.et in.l.j.de grege dominico. Licet ali=
bi dicatur ꝙ ruſtici ſint de plebe ciuitatis.xviij.diſtin.c.decerni
mus.non tñ quo ad cauſandam notitiam eorum que ad ipſos
peruenire debent.d.qō.j.et dicta banna affigantur in locis pu=
blicis:vel fiat relatio penes acta cum teſtibus qui interfuere in
amiſſione bannorum ne aliqui dicant bona minime facta fuiſ=
ſe:et petens alias dilationes ad detinendum officialem: et hoc
iſte officialis procuret vt cauſa ſui ſindicatus tempoꝛe debito
expediatur:ꝛ fiant talia banna cum cōminatione ꝙ omnes volē
tes propouere vel querelare cōtra officialem et familiā compa
reant infra talem terminuꝫ:ꝛ cum peremptorio cuꝫ cōminatiōe
7 ꝙ alias nō audiāẽ.†Nam bannū eſt quedam cōminatio. Bal.in
l.cū mulier.ſol.matri.alleg.aūt.itē nulla cōitas.de epiſ.ꝛ cler.
et.l.j.q̄ bo.ce.poſ.ꝛ idem dicit Bal.in.l.certa rōne.C.qñ ꝓuo.ꝛ
dꝫ fieri hoc bānum de conſilio acceſſoris:vel ſapientis ſindica=
torum.glo.in.l.j.ff.de offi.aſſeſ.ad hoc vt valeant: qꝛ negligen
tes ad q̄relandū ſemper vidi ꝙ opponunt cōtra bannū:et aliqñ
appellant vt dicit Bald.in.l.j.ſi pendente appellatione.et ali=
quando petunt reſtitutionem in integrum aduerſus banna ad
vexandum officialem:ideo cum omni cautela debet fieri. Nā vi
di multos officiales euaſiſſe ſindicatū ꝛ fuiſſe abſolutos:qꝛ q̄re
le nō fuerūt date in tp̄e bāni:tñ que tp̄a ſint perſingenda in ip̄o
bāno.Et an ipſi ſindicatores poſſint artare tp̄a q̄nq̄ginta die=

a ¶Origina
li.Adde Fe=
ly.in.c.quo=
niam.§.por=
ro.vt lite.nō
conteſt.in fi.
in.colum.in
verſic.quar=
to not.

rum ad ſindicandum ⁊.xx.ad dandum querelas vel poſſint exten dere ⁊ ꝙ tempus eſt ſtatuendum per ipſos ſindicatores in bannis ipſis in proximo capitulo videbitur.

1 ☞ Judex ad ſindicandum deputatus debet cauſas ipſas expedire infra dies viginti a die qua litigia orta fuerint. Et an poſſit tempus a iure limitatum artare? nu.2.

Et modo videndū eſt quod tempus erit ſtatuendum per ſindicatores in bānis ⁊ edictis prefigendis ad dandū querelas contra officialem in quo dicas ꝙ tex.in ſepe allegata.l.j.C.vt oēs cauſe:dicit ꝙ officialis debet ſtare ⁊ reſpondere in ſindicatu pulſare volentibus infra dies quinquaginta:⁊ idem
1 tex.in.d.§.neceſſitatis.⁊ in.l.ij.C.de aſſeſ.Et † ꝙ iudex ad ſindicā du deputat⁹ debet cauſas ipſas expedire ifra dies.xx.a die qua litigia orta fuerint ⁊ in.d.l.j.per quē tex.Bal.in repe.§.proficiſci.q.iij.dixit libelli querimonioꝝ dant̄ ifra dies.xxx.depoſito officio.⁊ ifra.xx.dies expediuntur.alleg.l.ij. ad.l.iul.re.Et ideo ſindicatores debebunt ſtatuere tempus.xxx.dierum in eoꝝ bannis ad dandum querelas vltra quod nō audiantur:quia eſt tempus quod prefigitur a iure ſine miniſterio hominis ⁊ poterit fieri iſta cōminatio ꝙ deinde no audiantur querelantes.Et ita dicit Ange.de areti.doctor meus in titu. de excep.inſti.per no.in.l.titia.de accu.⁊ in.l.diffamari.de inge.manu.⁊ in.l.j.
2 C.vt nemo inuitus.⁊ per no.per Bar.in.l.edita.C.de eden.† Et puto ꝙ nō poſſunt hoc tempus a iure limitatum artare.nec etiam extendere ſine cauſa cum ſit a iure limitatum ſine miniſterio hominis.. per dicta Bar.in proprijs terminis in.l.ij.de re iudicata.vbi allegatur Barto.in.d.l.j.C.vt omnes cauſe.Et de iure ⁊ in ciuitatibus ducalis dominij ſunt ſtatuta particularia et etiam decreta ducalia:licet male obſeruentur:qꝛ arbitrio ſindicatoris dātur iſta tempora attento ꝙ officiales ſtant in officijs aliquando anno:aliqando biennio:triennio: et aliquādo plus ad arbitrium principis noſtri cōſti.regni:⁊ ſtatuit̄ tempus iure cōis.ſ.dierum quinquaginta:vt in cōſti.regni.volumus tamen per caplm regni:qđ incipit.Jtem ſtatuimus:eſt prouiſum ꝙ ſtet ad ſindicatū per dies.xl.ſi per annū integrum fuerit in officio vel ꝓ quolibet anno dies.xl.⁊ ſi minus pro rata temporis morentur remanente licentia curie inquirendi de exceſſibus.vt in.d.c.⁊ per aliud.c.quod incipit nouis morbis fuit prouiſum.ꝙ capitanei ſtēt ad ſindicatum per dies.xxv.Jdeo tunc tale tempus bāni ad dandum querelas ꝓportiōabit̄ ꝙ ifra.xx.dies dātur q̄rele ⁊ īfra alios.xx.expediant̄ cauſe:qꝛ licet lex antiqua ⁊ correcta in hoc ꝙ ſtet ad ſindicatum diebus.xl.non erit correcta ꝙ expediantur cauſe minori tempore q̄ȝ in.xx.diebus:ar.not.in.l.fina.de tempo.in integ.reſt.peten.niſi aliquis fuiſſet ignorans:vt.§.proxi.c.⁊ vide in ti.de offi.ſindicatorum.in.c.an ſi ſint plures.vbi de bannis.Et quid de refirmato in officio an bis ſindicet̄:vide infra in verſi.refirmat.in.c.an refirmat⁹ in officio.

1 ☞ Tribus modis proceditur in ſindicatu officialium.

1 Proceditur † aūt in ſindicatu officialiū tribus modis. Primo ꝑ inq̇ſitionē gñalē vt in.c.regni.itē ſtatuim⁹.⁊ Bal.in.§.ꝓficiſci.q.v.⁊ in cōſti.regni.de inquiſitionib⁹ ⁊ Ang.in.l.ſi vacātia.col.xiiij.C.de bo.vacā.q̇ dicit ꝙ ſindicatores poteſtatū ⁊ capitaneoꝝ q̇ ſindicāt ipſos ⁊ eoꝝ mēbra poſſunt ꝯtra eos inq̇rere de delictis ꝯmiſſis ꝑ eos in officio nō p̄cedēte fama publica vel clamoſa iſinuatiōe ꝑ no.ꝑ Jnno.in.c.ij.de offi.ordi.⁊ in.c.qualiter ⁊ qñ.de accuſa.⁊ in ſumma eiuſdē ti.vbi dicit de inquiſitione que fit cōtra caput aut mēbra alicuius eccleſie ſeu ciuitatis caſtri vel loci de delictis in gene

ſi. re ⁊ erit forma talis ſm Ang. de iſta forma[a] vide latius ⁊ melius ceteris per domi. Amodeū iuſtinū in trac. ſuo ſindicatꝰ. Hec eſt inquiſitio q̄dam q̄ fit ⁊ fieri intenditur per talem ſindicatorem electū ad ſindicandū nobilē militē dn̄m talē olim ptātem ſeu capitaneū ciuitatis Neapolis ꝓ preterito anno talis indi. ⁊ cōtra predictū ptātem ⁊ cōtra oēs iudices eiuſq; domicellos familiares berroarios ⁊ ꝯtra vniuerſam familiā dn̄i ptātis. In eo ⁊ ſuper eo qđ ad notitiā dicti ſindicatoris peruenit ꝙ dictꝰ poteſtas iudiceſq; ⁊ notarij dicto anno i palatio eoꝝ reſidētie poſite in tali loco ⁊ cōfinibus multas ⁊ varias barratarias extorſiones furta ⁊ falſitates cōmiſerunt. Et ꝙ predictus dn̄s ptās nō tenuit tantā familiā quātam debuit tenere ſm formā ſue electionis: necnon ipſe ⁊ ſui iudices ⁊ notarij abſoluerunt cōdēnādos ⁊ cōdēnauerunt ꝙ̄plures innocentes qui debebant abſolui. Et nō venerūt ad banchū ꝓ reddendo iure debitis horis ⁊ cōſuetis ſm formā iuris ⁊ electionis eoꝝ. Et predicta oia cōmiſſa fuerūt ꝑ ipſos tpe ⁊ loco predicto cōtra formā iuris ⁊c. que eſt inquiſitio generalis quo ad delicta ⁊ ſpecialis quo ad perſonas ⁊ qn̄ fit inquiſitio talis debēt cumulari oia que habes ĩfra in ver. ſindicant. Etiā officiales cū ſequentibus capitulis. Et in iſta generali inquiſitione ſi ipſe poteſtas fuerit iterrogatꝰ ⁊ reſpōderi poterit ex ea condēnari ſm Bal. i. l. edict. actio. de edē. ⁊ in. l. venales. C. de pena iudi. Si tamē nō fuerit interrogatus deuenitur poſtea ex repertis ad ſpecialez inquiſitionē contra ipſuz ⁊ ſuos predictos ſm Angel. in. d. l. ſi vacantia. ⁊ vide Bal. in. l. iubemus. C. de proba. vbi de inq̄ſitione generali q̄ fit cōtra officiales: de qua vide in cōſti. regni in generalibus inquiſitionibus ⁊ in capitulo regni ſubiungēdo. Et in hac inq̄ſitione interrogant̄ ⁊ examinent̄ cū iuramento cauſidici procuratores ⁊ aduocati coꝛumq; ſcriptores. ⁊ alij qui corā officialibus cauſas habuerūt qui veriſimiliter ſcire debēt ⁊ qui aliquid ponuntur dediſſe quibꝰ an credatur ĩ. videbis in ver. ꝓbatio. ⁊ in verſi. teſtis. Procedit ⁊ tertio contra officiales aliqn̄ ſine libello: q verbotenus petitur ab ipſis ꝙ debet̄ ⁊ in actis redigitur. Aliqn̄ per libelluz ⁊ petitiones: quia diuerſimode format̄ libellus vt ĩ. videbis in ver. libellus. Et aliqui barones ſolēt mittere ꝑ oēs domos illꝰ terre ad ꝑſcrutādū ſi q̄d dederint officiali: vel ſi q̄d extorſerit ab his que dicit̄ ſindicatio ſcrupuloſa.

[a] ☞ De iſta forma. Vide etiā do. Bonifaciū de vitalinis d Mātua i ſuo tracta. malefitioꝝ. in. c. de iquiſiti. ⁊ eorum. in. c. de rū for. in for. inquiſiti. cōtra officiales.

1 ☞ Officialis qualiter ſe habeat depoſito officio: ⁊ nu. 3. et. 4.
2 Conſiliarij imperatoris vel regis an ſubijciantur ratiocinijs.
5 Suſpitio debet ceſſare in iudicijs.
6 Titulus de his qui ad eccleſias confugiunt non habet locum in eo qui debet ſtatare ſindicatui.
7 Diſpoſitio. l. plerūq;. de i ius voc. nō hʒ locū i eo q̄ dʒ ſindicari.
8 Diſpoſitio generalis non extenditur ad ea de quibus ſpecialiter eſt in iure prouiſum.

1 Viſo de mō ꝓcedendi: eſt vidēdū† q̄liter officialis depoſito officio ſe habeat. in quo p̄mitto ꝙ ꝑ l. j. C. vt oēs cauſe: tā ciuiles ꝙ̄ militares equa lance ꝓuiſum eſt ꝙ nō ſolū p̄tores ⁊ p̄ſides ſint ſindicandi

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ſinita eorū adminiſtratiōe:ſz etiā viri clariſſimi ⁊ habētes maiorem adminiſtrationē. etiā ſi ſint comes:aut dux:vel ſi ſint adminiſtrātes officia in domo imperiali vel regia:vt ibi in tex. ⁊ etiā ſi ſint ꝑfecti militares exercit⁹ imperij vel principis:qui etiam
2 tenenť reddere rationē:per quē tex. vť probari.ꝙ† cōſiliarij imperatoris vel regis cuiuſcꝫ vicarij aut cōſilioꝝ preſidētes ſubijciantur ratiocinijs per illū tex. expreſſum ⁊ fuit obſeruatū etiā in vice regibus ⁊ locūtenētib⁹ regū ⁊ principū qui aliqñ filios ꝓprij corporis faciunt vicarios in ꝓuincijs qui reges lz legib⁹ ſunt ſoluti. tñ ipſi viuere nolunt. l. digna vox. de legi. Et de ceteris officialibus regū:vt ſunt ſeptē officia que habēt in ſuis curijs imperator:⁊ quincꝫ reges. cū ipſi ſunt perpetui ⁊ non tēporales ſemꝑ ſubiacent querelis ⁊ non temporaliter vt infra lati⁹
3 dicem⁹.† Et dic ꝙ dz remanere in ꝓuincia in qua geſſit officiū ⁊ in illa ciuitate in qua cōſuetum eſt debere ſindicari. ar. l. obſeruare. §. antecꝫ ⁊ in. §. illud de offi. preſſ. ⁊. l. j. vt oēs cauſe. tam ciuiles. vel ſi officium geſſit in ciuitate vna dz ſtare in illa non in domo potētis vel in eccleſia ſed palā ⁊ publice añ faciē omniū quos rexerat. d. l. j. Et vt ſatiſfacit fiſco:qz vſquequo ſatiſfecerit fiſco non eſt ad aliud officiū eligendus. l. neminē. de ſuſcep. et archa. li. x. ⁊. ff. de vaca. ⁊ excu. mu. l. fi. §. cōductores. † Et etiā rñdere ſuper querelis ſuis ⁊ ſuoꝝ officialiū ⁊ ſuꝑ furtis ⁊ extorſionibus que opponūtur. l. j. C. vt oēs cauſe. ⁊ in. l. j. ⁊. ij. ad. l. iul. repe. ⁊. l. iij. de offi. aſſe. Quia ſi in publicū exire ⁊ ſe monſtrare nō auderet ꝑſumiť cōtra eū ⁊ hoc agere ex mala cōſcientia vt in l. j. de famo. libe. ſcḋm Bart. in. l. barbari⁹. in repe. de offi. preto. q̄ dixit ibi ꝙ ex mala cōſcientia digna temere naturale eſt ⁊ q̄ clā nititur ꝑſumitur habere malā cauſam ⁊ hoc de iure cōi. ⁊ accidit Neapol'. in ſindicatu regētes qui moram adhuc trahebat in palatio publico:⁊ fuit oppoſitū ꝙ debebat exire palatiū in priuata domo ⁊ allegaui ita debere fieri qz ꝓuinciales videntes eū inhabitare palatiū perhorreſcebāt querelare cōtra eū ⁊ dz da-
4 ri facultas publice querelādi. d. l. j. circa mediū.† Nam rōne loci in quo qs inhabitat nō rediť habilis ad cōueniēdū:glo. ſingularis in. l. ij. ff. ſi quis cau. quā ibi ſequiť Bal. Ang. ⁊ oēs vbicꝫ ꝓſertim qz hoc eſt de ꝯſuetudine q̄ obſeruari dz in ſindicatu. tex. ⁊ gl. in. l. neminē. de ſuſcep. ⁊ archa. Iſtud eñ videbať facere ex aſtutia vt prouinciales ſibi deferrent quod debet etiā a ſindicatu alienū in quo dz ceſſare ois occaſio:vt dicit tex. vt in. d. l. j. in verſi. nec vllam. vbi eſt tex. ſingularis qd̄ ſindicandus nō debet latitare in domo potētis nec in eccleſia:ſed in oib⁹ ſe palā mōſtrare. Ubi dicit Azo in ſumma ꝙ nō dz priuatim in domo propria manere officio depoſito vel in domo potētis vel in locis celeberrimis. ⁊ ſic text⁹ duo requirit ꝙ nō in domo ꝓpria vel potentis lateat ſed publice ſe exhibeat. ⁊ ſic videť inferre ꝙ nō debeat latitare in ꝓpria domo ſed ſed copiā facere ⁊ cū adhuc vt curialis ſtaret ⁊ vt pſona publica in palatio infra ſuſpitiōe poterant ciues moueri ad nō querelandū:†qz in iudicijs dz ois ſu-
5 ſpitio ceſſare[a]. l. apertiſſimi. C. de iudi. ⁊ in ſerineis gloſ. ſingulariter in. §. qm. in aut. de trien. ⁊ ſemiſ. etiā ratiōe loci inducitur

a Ceſſare adde no. Fely. in. c. accedēs el. ij. vt lite nō cōte. in. j. col. i ꝟ. prima cōcluſio. ⁊ qd̄ ibi dixit in apoſtil. ⁊ d. Frā. de are. in. l. iiij. §. ſi ſeruus. de acq. poſ. l. ij. col. ⁊ fel. in. c. cū R. canonic⁹ de offi. delega.

tur ſuſpitio.l.de etate cū ſi.ad tre.Et Inno.in.c.bone.de elec.& rōne tpis.l.ij.§.ſi quis.ſ.alleg.& ideo ciues tunc ſuſpicātes & perhorreſcentes fauorē regentis qui vt curialis reſidebat in palatio vt pſona publica:& nō vt priuat⁹ q2 hic non expediebat bona publico iuſte petebāt q exiret palatiuz per predicta.¶Et no. bene illū tex.in ver.vel intra ſacroſanctos terminos.q2 ibi videt casus iudicio
6 meo iuncto ver.ipſe aūt.q titulus † de his q ad eccl'ias confugiūt.nō h3 locuz in eo qui d3 ſtare ſindicatui qui ſi ad eccleſiam confugiat q non poterit in ea de
7 fendi & ſentit gl.ibi i ver.cogat q dicit q velut ſeru⁹ poterit capi.†Acetiā facit q lex plerūq de i.ius voc.q vult q dom⁹ ppria ſit cuiq tutū refugiū in ciuilib⁹ caſib⁹ nō habeat locū in eo q d3 ſindicari vt ſi in ppria domo ſe clauderet q poſſet capi & deduci ad ſindicatū.Deinde xo i regno ſucceſſit cōſtitutio regni.volum⁹ de nūero officialiū ſm quā fuit puiſuz q officiales degradati ſm formaz iuris antiq deberēt apd ſucceſſorē per dies.l.cōmemorari ad rñdendū qrelis ſ3 quā cōſtitutionē formant 3 ipos inqſitiōes gñales & ſi inuēti fuerit culpabiles puniant reſtituant dāna ſubditoꝝ & ſi inuenti fuerint nō culpabiles iniuſte querelantes puniant & ipſi officiales erunt laudādi:& pmiandi.vt in.d.cōſti. Ideo officiales nō debēt grauiter pferre ſindicatum per tex.in.l.neminē de ſuſcepto.& archa.lib.xi.vbi dicit tex.nā neq eos qui placuerint grauare iuſtitiā eſt neq illos qui diſplicuerint tenere prudētis hois eſt.Deinde ſucceſſerūt capitula regni.ſ.capitulū regis Caroli.Item ſtatuimus quo eſt puiſum q officialis depoſito offō p qlibet anno exercuit officiū ſtet in ſindicatu dieb⁹.xl.& ſi minus anno prata tēporis coram ſucceſſore moueat & fiat inquiſitio per curiā ſup ei⁹ exceſſibus vt puniat iuxta merita inqſitiōis pecuniaIiter vel corporaliter ſm delicti qualitatē.d.c.Itē ſtatuim⁹.Licet dubiū ſit an hoc corrigat p.c.vt delatas quo caueat q nō pcedat per inquiſitionē ſine accuſatore.tñ illud.c.loquit gñaliter &
8 nō in ſindicatu officialiū † q2 diſpoſitio generalis nō extēdit ad ea de qbus ſpecialiter ē in iure puiſum.l.ſanctio legū.de penis.& habes in primo.c.qd icipit an officialis.& iterim nō pōt officialis diſcedere:vt i alio.c.regis Roberti.veterū iurū qui termin⁹ nō currit niſi a die aſſignatiōis actoꝝ vt in.c.eiuſdē Caroli.bñ ordinatis:q aſſignatio actoꝝ vno cū reſiduis & actis pēdētib⁹ ſuis & anteceſſoris:d3 fieri p inuentariū & cū ſigillo & ifra terminū trimeſtre.& in.c.reg.certū. Statutū eſt tñ in alio.c.regni.q icipit ſimili mō eſt puiſuz q poſt receptas lrās admonitiōis notificet ſucceſſori oia reſidua fiſcalis pecunie.tñ acta pēdētia pñt aſſignari ifra tpa ſindicat⁹ vt ibi pt3:d3 tñ remanere in loco ſindicat⁹ vſq q aſſignet oia acta pēdetia.vt in.d.c.veteꝝ:& eſt puiſuz p.d.c.bñ ordinatis.q tps ſtatutū ad ſindicādū officiales nō labat nec finiat quſq nō ſint acta pēdentia cōpilata & aſſignata ſucceſſori.& iterim ipſi officiales pmanēat ad ſindicatū.& vide in.c.regni.qd icipit,Inſup q2 ipoſitionē rationū.&.c.ſe.Idō tu aſſeſſor i pncipio mēſis auguſti debes cū erario & actoꝝ magiſtro cōponere oia acta pēdētia et ēt finita & diligēter videre qnternos puentuū:vt poſſit officialis oia diligēter aſſignare & reddere rōnē puentuū & cōpoſitiōes factas verificare i actis ſcribāt qr facte ſūt & pbatiōes illarū vt ſi ɔtingat caſus qrele poſſint vincari ɔpoſitiōes & executiōes facte.& ſi aliq eſſet iformatio cōpoſitionū & executionū factaꝝ ad corroborationē illaꝝ recipiēdo iuerit q recipiat añq veniat ſucceſſor in offō & oēs ſcripture iqſitionū & pbationū de cōpoſitiōib⁹ & executiōib⁹ factis pparent in vnaq vt poſſit i ſindicatu rō reddi:de oib⁹ ita cōſuiui & fieri feci plurics & q:qterni puētuū cōpilent clari & lucidi vt officiales nō ipediant d. uti⁹ i ſindicatu.

1 Officialis q dedit pecuniā p habēdo offō an & qn ſindicari debeat.& n.2.3.5.
Rome venduntur magiſtratus.
4. Papa tolerando ſimoniam vr tollere iura loquentia de ſimonia.
6 Officia an poſſint conferri inuitis.

Et primo videndū eſt de quibus ſindicantur officiales publici cum
1 adminiſtratione vel ſine. Et † dic ꝙ ſindicantur ſi officia ipſa data pecunia electoꝛib⁹ acquiſiuerint: qꝛ tenēt. l. Iul. de ambitu. ꝛ tenent de iure antiquo pena. c. aureoꝛū. l. j. ff. ad. l. iul. de ambitu. vbi gloſ. no. de electoꝛib⁹ magiſtratuū et efficiūtur īfames: vt ibi ꝓpter qḋ a poſtulādo repellūtur. l. j. §. ait ꝑtoꝛ. ff. de poſtu. vbi glo. oꝛdi. de iure codici. ꝛ pena quadrupli in dante et recipiē-
2 te. l. fi. C. ad. l. iul. repet. Tamē vna tollit per aliā. l. pꝛetoꝛ. §. idem. de iniur. † Quod non habet locū ſi a pꝛincipe data pecunia obtinetur magiſtrat⁹. d. l. j. a d. l. iul. de ambitu. vbi Azo dixit. ꝙ illa. l. habet locū quādo alicui curiali vel pꝛiuato numerauit pecuniā: vt haberet officiū: vt ſubꝛiperet pecuniā publicā: ſecus ſi ciuitati vel pꝛincipi. Ideo dicit Bart. ꝙ in curia Romana ceſſat. l. iul.
3 ambit⁹. Et dixit Cyn. in. l. j. C. ad. l. iul. ambi. † ꝙ Romana curia vendit pꝛeſidat⁹ magiſtrat⁹. et ꝓpterea iuſtitia erit venalis pꝛeferens pecuniā bono et equo dicens. ꝙ. l. iul. ambit⁹ non hꝫ locū in pꝛincipe: qꝛ lex pꝛeſumit ꝙ ipſe nō moueat pꝛece: nec pecunia ad dandū officia: ꝛ ſi dat ꝑ pecunia: vel pꝛecib⁹ officia ꝙ valet datio ꝛ impune accipit: quia pꝛinceps hoc faciēdo videtur diſpenſare ꝛ legē ſoluere ſupꝛa cui⁹ reſidet poteſtate per. l. digna vox. C.
4 de. ll. do. Io. and. extra de ſimo. ibi reſpondet. † ꝙ papa tolerādo ſimoniā videt tollere iura loquētia de ſimonia. ꝛ Archid. xxiiij. diſtinc. nō debet. Et dicit Bar. in. l. barbarius. de off. pꝛeto. ꝙ ſi detur pecunia ſenatu vel pꝛincipi ꝙ dans nō eſt ambitioſus ſed dignus: ſi pꝛinceps admittat ꝛ valet cōceſſio officij. C. de iure fiſ. l. inſtar. Tamen Saly. in. l. j. C. e. dicit ꝙ hoc non eſt honeſtum in pꝛincipe: qꝛ videretur tollera e ꝙ iuſtitia vēdatur. Et vide diſti.
5 Bald. in. d. l. barbarius. vbi dicit † ꝙ ſi ambitioſus toleratur per pꝛincipem in officio ꝙ oīa valent ſm̄ Inno. in. c. qualiter ꝛ quando. de accuſ. Bar. aūt in. d. l. barbarius. in lec. ꝛ in repe. dicit ꝙ nō lꝫ pꝛo officio cum iuriſditione dare pecuniā: vt ibi late per eū. et dicit tex. in. l. fi. C. de ambitu. ꝙ iudex iurat ꝙ pecuniam ꝑ officio nō dedit: nec dabit. ꝛ vide in. d. l. j. ff. eo. vbi gl. diſtinxit qḋ dederit ipſe vel alius eo ſciēte vel ignoꝛāte: qꝛ ſi alius dederit eo ignoꝛāte nō tenet: vt. C. eodē. l. fi. ¶ Hodie aūt nō lꝫ etiā petere dignitatem cū adminiſtratiōe non ſolū pecuniā dare: qꝛ lex pꝛeſumit ꝙ grauet rēpub. vt in tit. de iudi. ſine quoqꝫ ſuffra. §. cogitandū. ſm̄ Bar. in. d. l. j. ꝛ Ange. C. eo. ti. l. fi. Nā ſtatuit pꝛinceps officia gratis cōferri: qꝛ ſi emātur emens oīa mala cogitabit ꝓpter auaritiā q̄ in animis iudicū inherēs eſt radix oīm maloꝝ[a]: vt in. d. §. cogitandū. in pꝛin. ti. ꝛ dicit Bar. in. l. pꝛocu. de murile. libꝛo. xj. ꝙ qui dat pecuniā et habeat officiū habet animū indebite lucrandi et malefaciēdi ꝛ datur materia iudicib⁹ obtinētibus officia per pecuniā furandi impune. Et dicit Ang. in. d. §. cogitandū. cōtra iudices barratarios qui vendūt iuſtitiā et innocētes auare puniūt ꝛ nocentes abſoluunt quādo emerunt officia: qꝛ debent habere
6 manus mundas ꝛ non ꝓcurare officia per ſimoniā † quā legē imperatoꝛ

a ¶ Maloꝝ. Adde que ſ eo. dixi in. §. dicit aūt ſindicat⁹ i apoſtil.

impator cōdidit cū consilio vxoris sue vt ibi in tex. ⁊ in.l.iij.ff. ꝙ quisqꝫ iur. q̄ cōferri debent inuitis quinimmo extrahi pōt a domo ꝑpria q̄s vt sit officialis: vt.l.ex omnib⁹.de decurio.lib.x. ⁊ vide.j.in.c.q̄s cōpellit: ⁊ dicit cōstitutio regni ꝙ officia nō debēt emi. q̄ꝛ mens dicit mercari sacratiſſimū ministeriū ꝑciū venalitate: vt in cōsti.regni magiſtri camerarij. vbi dicit ꝙ debēt dari inuitis. ⁊ ideo ꝑpter venalitatē officiorum tota obſeruatio institutie corrūpit. Et ideo dico ꝙ q̄nis ꝑ iudice preſumat.l.ij.de officio ciui.iudi. ꝙ iſta preſumptio nō cadit i iudice q̄ officiū emit: q̄ꝛ preſumit oia mala agere ꝑ ſupradicta ⁊ vna preſumptio tollit aliā.l.pene.de in inte.reſti.cū ſi. Et etiā ſi emant a principe ⁊ tollerentur nō euitabunt infamiā ⁊ preſumptionē male agendi in officio per predicta a q̄b⁹ eſt precauendū ſicut a peſte. Tamē modernis tpib⁹ officia vendunt: ⁊ plus offerenti dantur ꝙ diuina iuſtitia hoc permittere nō deberet. Et cōtra procurantes ſtatuit ꝙ teneatur de omni culpa. vt.j.in ver.negligētia.in.c.qualiter officiales de culpa. ⁊.j.in verſi.iudicare.in.c.ſi quis petat in libello.

1 ☞ Officiales habētes offiñ publicū ſindicantur de barratarijs ⁊ furtis ⁊ puniunt extraordinare.nu.2.
3 Iudex ſi ex ira aliquē necauerit nunquid pena mitigari debeat? ⁊ qua pena puniri debeat? nu.4.
5 Officiales dānati an ⁊ q̄n repellant a teſtimonio. ⁊ a iudicando.

1 Sindicantur † etiā officiales habentes officiū publicū de barratarijs ⁊ furtis: vt ſi data vel ꝑmiſſa pecunia aliquid fecerint q̄d facere nō debuerint: vel ſi debet facere ⁊ recepta pecunia nō facit: vel ſi recepit pecuniā ob iudicādū vel non iudicādum: ⁊ nō decernēdū: vel nō dandu arbitriū vel ob hominē in publica vincula inijciendū vel ipſum in vinculis dimittēdū: vel necādū: vel abſoluēdū: vel ob litē exiſtimādā frumētū vt publicū dandū vel apprehēdēdū: vel ꝙ magis aut minus ex officio ſuo faciant: vel ſi ob ſententiā in curia dicendā: vel cū manus mundas nō habuerunt: vel munera aut dona accipiāt a perſonis nō cōiunctis: vel vt acceptū ferāt opus publice faciēdū frumētū: vt publice dandū apprehēdēdū vel prebendū ac accipiendū vel nō accipiendū: ⁊ generaliter q̄n magiſtratus manus mundas non habuerāt ꝙ propterea per.l.
2 iul.repe. † extraordinare puniuntur exilio vel durius prout delinquerunt vt ſi ob hoiem necandū pecuniā acceperint vel nō ſi calore inducti interfecerint innocentē vel quē placere nō deberent punierunt: q̄ꝛ tunc capite puniantur vel in inſulas deportantur vt in.l.ij.iij.⁊.iiij.ff.ad.l.iul.repe.⁊ ibi in.§.hodie.eſt ſin
3 gularis text. † ꝙ ſi iudex ex ira aliquē necauerit vel occiderit ꝙ mitigat pena. quē tex.allegat Bal.in.l.aditos.C.de epi.audi. ⁊ Bal.illū text.declarauit in rubrica.C.de pena iudi. q̄ text.eſt ſingularis ſm̄ Ludo.in.l.cū mulier.ff.ſoluto matrimonio. ꝙ delictum cōmiſſum calore iracundie[a] q̄ habuit etiam ortū aliunde quā ab eo quē offendi eſt iuſta cauſa ꝙ ego mitius puniar: nam

[a] Iracundie. An ⁊ q̄n ⁊ in q̄b⁹ caſib⁹ calor iracūdie excuſat. vide Fely.in.c.ſicut ex l̄ris. poſt prin.in ver. i tex.ibi iracūdie calore de iureiurā. vſqꝫ ad fin. vbi ē q̄n nō ⁊ an ſit iuſta cā minuēdi penam.

pro homicidio de iure imponitur pena mortis naturalis. C. de
4 epi.au.ꝛ tamen in.d.§.hodie.† pro tali homicidio imponit iudi
ci pena deportationis:ꝛ vide Bar.in.l.questioni. de questio.;et
vide Andre.de iser.in titu.que ſint regal:a.in verſi. bona com=
mittẽtiũ.in.v.col.ꝛ Bar.in.l.cornelia.de ſicca.ꝛ.§.in ver. cõdem
5 natio criminalis.vbi latius . de hoc ꝛ alibi latius diximus † q̄
6 officiales dãnati ꝑpter hoc repelluntur a teſtimonio ꝛ a iudi=
cãdo ꝛ a poſtulãdo q̃ habẽt locũ etiã in comitibꝰ iudiciũ.ſ.aſſeſ
ſoribus.l.iij. eodẽ titulo. Pro quo delicto locum habet actio ci
uilis i factũ vel cõditio ex lege ꝛ publica accuſatio i quadruplũ
pro eo q̄ ceperit ipſe vel eius manipulãs vel miniſter rapuit vel
abſtulit.l.j.C.ad.l.iul.repe.vbi etiã ponuntur alie pene. Nam
tenetur pro facto ſuorum miniſtrorum ciuiliter: quia vſus eſt
opera malorum hominum de publica.l.ſi cũ exhibuiſſent. cum
ſi.tamen eos exhibendo liberat̃ ſm Bar.in.d.l.j.ff.ad.l.iul.pe=
cu.ꝛ Saly.in.l.j.C.eo. Et debet̃ iſtud quadruplum in totum ſi
ſcienter acceperit.tamen dans turpiter non repetit.l. lucius.de
iure fi.et no.in.l.j.de condi.ob tur.cau.que omnia ſunt aurea ꝛ
contra officiales regni accipientes pecuniam ne vnum grauent
in ſeruitijs muneribus et mandatis curie et alios releuent. et
ſarcinam imponant aliquibus ꝛ aliquibus nõ:ꝛ vide iure conſt.
regni.q̄ officialis qui extorquet a ſubditis aliquid tenetur in
quadruplum fiſco.vt in conſtit.eos.de iniur.curia illa.ꝛ quan=
do officialis excedit in penis per pecuniã.vide conſti.regni in=
dex de pena iudicis.ꝛ in conſti.corrup.

1 ¶ Judices cõuicti de ſceleribus in officijs cõmiſſis perdunt pri
uilegiũ ex dignitate queſitũ. Et an debeat priuari ſalario? nu.3.
2 Furtum commiſſum propter auaritiam eſt multo grauius furto
cõmiſſo propter inopiam.
4 Judex debet eſſe iuſtus ꝛ imobilis.
5 Judex q̃ in officio male rem geſſit debet prius illis quos leſit ſa
tiſfacere:ꝛ deinde puniri.

1 IUdices † q̃ ſi cõuicti ſunt ſe furtis ꝛ ſce=
leribus in officijs maculaſſe per
dunt priuilegiũ ex dignitate queſitũ. ꝛ tanq̃ ple
bei ꝛ peſſimi cõdemnantur.l.iudices.de digni.li.
2 xij.† Et eſt iſtud furtũ cõmiſſum ex auaritia gra=
uius q̃ ex inopia committere.xij.q.ij.c.fraterni= a
tas.nã furtũ nõ facit neceſſitas ſed voluntas: de
3 conceſ.di.v.diſcipulos. † Tñ an priuet̃ ſalario propter hoc cõ=
cludit.d.Lucas in.d.l.iudices.de dignitati.q̄ ſic.arg.l.iudices.
de anno.ꝛ tri.q̄ ſi ꝑ negligẽtia: fortius ꝑ delicto furtis a ꝛ ſcele
ribus q̄ maior eſt rõ.ff.ad.l.acq̃.l.illud ꝛ ar.l.mevia.in prin.de
annu.leg.ꝛ qꝛ no.de admi.rerũ.l.iij.§.cõductores. ꝛ qꝛ cũ legis
fauore furant̃ audacter iurãt̃ ar.de loc.ꝛ itine.publici.l.j.in ver.
cõmiſſione. Et qꝛ ipſi iudices ſe furtis ꝛ flagitijs deturpãtes di
gnitat̃ ꝑdũt ꝛ honorẽ ex magiſtratu q̃ſitũ q̃uis i hoc regno tali
bus iudicibus maiores tribuantur honores.et ideo qꝛ a iuſtitia

a ¶ Furtis. Et addõ q̄ et durãte offõ poterit cõue niri: vt per ang. in aut. vt iudi. ſine quoq; ſuffra. §. ſi qs.col. ij.

4 deniat pdit nomē iudicis.xj.q.iij.ipe.xxiij.q.ij.c.j.† Iudex enim dʒ eſſe iuſtus et immobilis vt col.iij.q.ix.re vera.vt non flectatur cōtra legem ſed eius integritatem cuſtodiat.in auť.de trien.ꝛ ſemiſ.§.ſi qs.ſic enim iudex ſe geratvt non ſit cupiditati dedit⁹ nec violentias inſerat aut ſuis inferre patiatur.l.j.§.optimus.de offi.prefec.afri.Si ergo flectiť nō eſt iudex.c. forus de ver. ſig.qꝛ debet eſſe vt neruus qui nō frangiť ꝛ ſi plicatur non extenditur nec lenteſcit:vnde iudex q̄ iuſtitiam non reddit ſed ſceleribus ſe maculat pdit dignitateʒ ꝛ meretur omni dignitate ꝛ priuilegio exui.l.penul. de veteranis.lib.xij.quare iudex qui nō habet man⁹ mundas a turpitudine maculatur quia lex precipit mundas eſſe man⁹.in auť.vt iudi.ſine quoq̄.§.ſi qs aľ.ť.ꝛ in auť.qūo opʒ.§.ſi qs aūt.ꝛ de mā.pn.§.opʒ.decet eſſe cōtentū hīs q̄ ſibi a fiſco danť.in auť.de man.prin.§.feſtina-

5 bis ꝛ ſi ſecus agat diciť fidem nō cuſtodire vt ibi. † Et ille talis iudex q̄ male ſe habuit dʒ prius ſatiſfacere illis quos leſerit:ꝛ deinde puniri.in auť.de adminiſtra.§.ſi quis .col.vij.ꝛ deſuper.exa.l.j.ꝛ in qui.cau.colo.l.j.ſm do.Lucā in.d.l.iudices.

1 ¶ Subditi an teneantur officiales officium ſuum male gerentes apud principem accuſare.

2 Iudicem vnuſquiſq; accuſare pōt poſt depoſitū officium.

1 Sindicantur †officiales qꝛ ipſi q̄ ſubditi ſunt ex neceſſitate teneuť iudices i officio excedētes ꝛ auro iuſtitiā barratātes principi nunciare.in auť. vt iudic.ſine quoquo.§.neceſſitate.ver.ſed etiā. ꝛ ſi nō fecerint: grauiter puniencť in pſonā vt ibi ꝛ alias pecunialiter.i auť.de annu.§.ſancim⁹.vel.x.lib.auri.l.j.§.ſunt.C.de priui.ſchola.li.xij.† Et dať licētia vnicuiq; poſt de-

2 poſitū officiū iudicē accuſare.l.iuſtiſſimos:de offi.recto.prouin.Et debet ſubditi ad hoc cū ſumma cautela ꝛ tēperantia ꝓcedere vt de iudicibus nō fiat maior querela q̄ iniuria iudicū ſit grauior q; ſubiectoꝝ inuidia q̄ cōmiſſorū precia. ſepe eñ q̄ verecundijs pure deliquerunt accuſati inſolentiores fiunt: ꝛ q̄ occulte furati ſunt poſtea palā latrocinanť vt ait Egiſippus: de bello iudaico.li. v. q̄ rapacitas iudicū ſubiectis coꝝ neceſſitatē inducāt rem in publicū deferendi.x.q.iij.c.inter cetera.

1 ¶ Iudices q̄ publicas pecunias ſubtraxerūt ſindicanť. Sed qua pena puniri debeant vide in numero.2.

3 Pecunie qn̄ dicanť incorporate in fiſcum?

4 Offālis q̄ exegit pecuniā publicā nō pōt illā cōuertere vtilitatē ipſi⁹ ꝯuertere.

5 Subtrahēs pecuniā quā nō adminiſtrat teneť lege Iulia.peculatus.Ille vero q̄ adminiſtrat ipſam pecuniam tenetur lege Iulia.de reſiduis.

1 Sindicantur † etiā officiales de ſubtractis ex pecunia publica ſi eā quoquo modo intercipiātvel alio metallo cōtaminēt vel radāt vel in rē ſuā cōuertāt vel ſi in libris vel tabulis publicis deleuerit vel mutauerint vel minorē pecuniā aſcripſerint quā pceperintvel quā vēdiderintvel locauerit aliqd. ff.ad.l.iul.pecu.l.j.ꝛ.l.iiij.ꝛ.l.q̄ tabulā. Uel ſi ruptis theſauris publicas pecunias ſubſtulerint aut ſi fuerint negligētes.l.hac lege.eod.ti.vbi tex.ſingularis. Quod quidam clariſſimus cum inuentus eſſet archam in templum ponere vbiq; iuuenem includere q̄ poſt tēplū clauſuʒ de archa exiret ꝛ de tēplo multa ſubtrahe-

2 ret:fuit nāq; iuuenis ille deportat⁹.† Eſt aūt pena peculatus capitalis aladuer-

a ¶ Subtraxerūt. adhuc qd a tenet. l. iul. peculatus. ſi ſurripuerit i magna quātitate nō ſi i pua. ſm do. lau. de ſano. i l. i quoꝝ. iij. eo. ff. de pig. Et adhuc qd tenetur etiā. l. iul. pec. ſi ſit ſtatutū ꝙ nō ſindicet bar. i l. excellētia C. de ero. mi. li. an. lib. xij.

ſio contra iudices q̄ tēpore ſue adminiſtratiōis publicas pecunias ſubtraxerunt [a] ꝛ cōtra facientes ꝛ qui ſcienter ab his pecunias ſubtractas ſuſceperint. l. fi. eo. ti. ſm Azo. in ſumma illius ti. ꝛ in. l. fi. vbi gl. C. eo. que dicit ꝙ eſt deportatio. Tenet etiam officialis. l. iul. de reſiduis apud quē pecunia publica quā adminiſtrat ex aliqua rōne tota vel pars reſidet. Uel ſi pecuniam publicam in aliquem vſum acceptam retinuit ꝛ nō erogauerit l. ij. eodem titu. qua lege iulia tenetur in quadruplum q̄ ſubtraxit pecuniam in fiſcum incorporatam: palam vel clam. d. l. iiij. ꝛ. l. aufertur. in fi. de iure fi. ꝛ. C. de his qui ex pu. ratio. l. qui in cōtractibus ꝛ. l. defenſiōis facultas. Sed q̄ñ nondū erat icorporata in fiſcum: puta qꝛ debitor fiſci exigit in fraudē fiſci tenetur in duplum. l. aufertur. §. qui aliquid de iure fiſ. ſm Bar. i. l. ſacrilegij. ad fi. ad. l. iul. pecu. De iure vero cōſtitu. regni. vide in conſti. officiales de officialibus reipu. vbi punit pena capitis ſi furatur pecuniam publicā incorporam. qd eſt verum ſm Andr. ibi in magna quantitate furetur ꝛ iuſtitiarius ꝛ actoꝝ magiſtri qui ſubtrahunt bona fiſcalia puniuntur in nonuplum. ꝛ ſi ſubtraxerunt a priuatis quadruplū vt in. c. regis Charoli. ad hec volentes de duplicādis gagijs cōtra officiales ꝛ erarios curie ꝛ ꝑceptores prouētuū ſeu magiſtros camere qui ſubtrahūt prouentus curie ꝛ illos nō ſcribunt in libris: vel ſi ſcribunt minꝰ ſcribunt vel qꝛ remittunt prouētus curie ꝓ vno encenio qꝛ tenētur vt. ſ. hac etiam. l. tenentur capitanei ꝛ iuſtitiarij qui integros prouentus nō ſcribunt in libris ꝛ etiam illos remittunt gratia

3 vel amore quia hoc nō pñt per predicta. † Dicūtur aūt incorporate pecunie vel bona in fiſcum ꝑ apprehēſionem vel deſcriptionem in libro. vt in. l. ſi quando. ꝛ in. l. fi. de bo. vaca. lib. x. ꝛ in. l. facultas. de iure fiſ. vbi dicit Bar. ꝙ per depictionem armorum etiam fit incorporatio ꝛ glo. in. l. pacta cōuenta in fi. ff. de ꝯtrah. emp. dicit quādo eſt ſcripta in libro ꝓcuratoris ceſaris: ꝛ vide

4 bar. in. l. de his qui i publica colla. dicentē ꝙ † officialis qui exigit pecuniam publicam nō poteſt illā in ſuos vſus conuertere vel mutuo accipere nec in aliā vtilitatem transferre. l. ij. eo. tit. dicens ꝙ cōſeruatores monete q̄ pecuniam cōmunis deputatā ad ſalariū doctorum conuertunt in ſolutionē ſtipendiarioꝝ ꝙ

5 tenent communi. ꝛ ſunt grauiter puniēdi. ¶ † Et differūt iſta qꝛ lege Julia. peculatus tenetur q̄ ſubtrahit pecuniam quam non adminiſtrat. is vo q̄ adminiſtrat ipſā pecuniā tenet lege Ju. de reſiduis. gl. ē i. l. j. C. ad. l. iul. pecu. quam ſic declarat ibi Salyc.

Sindicantur etiam iudices de ſentētijs male prolatis: vt. j. in ver. ſententia. ꝛ in ver. corruptio. ꝛ in ver. app. ꝛ in verbo lis ſua. ¶ Sindicantur etiā de iniuſtitijs ꝛ alijs vt. j. in verbo. iudex. ꝛ in ver. corruptio ꝛ in ver. officialis. ¶ Sindicantur etiam de negligentijs. vt in ver. negligentia. ¶ Sindicantur etiam de ſalarijs: vt habetur. j. in ver. ſalarium.

1 ¶ Judices octo modis peruertunt iudicium.
2 Aurum diligens non iuſtificabitur.

Sindicatur iudex qui dicitur maculare dignitatem ſuaʒ
nõ ſolũ furtis ⁊ extorſionib⁹.l.iudices de di=
gni.verſ.etiã rectũ iudiciũ puertẽdo.†qđ fit octo modis:videlicet
1 timore:cupiditate:odio ⁊ amore.xi.q.iij.quattuor.⁊ qñ paupibus
in iudicio:nõ miſereť.xxiij.q.iiij.eſt iniuſta.⁊ Exo.xxiij.vij.⁊.viij.
nimia ſeueritate ⁊ nimia remiſſione.xlv.di.diſciplina⁊ ignorãtia.
inſti.de oblig.q̃ ex quaſi delicto.i pñ.⁊.d.c.quattuor.Unde diciť ꝙ officialis nõ
debet aſſumere magiſtratũ vt queſtui ⁊ pecunie lucro deſeruiãt.l.ad ſplẽdiozis
de diuer.offi.li.xij.Unde Ambro.de off.dicit ꝙ munera a iudicibus affectari in=
ſidere miſerrimus animus conſueuit.⁊ de iudi.l.properandũ.§.ſinautem vtraqꝫ.
2 †⁊ qui aurum diligit non iuſtificabitur.Eccle.xxxi.vbi ſatis de hoc.⁊ poſtremo
ignis deuorabit tabernacula eoruʒ qui libẽter munera recipiunt.hodie vero in
regno cupiditas ſatis abundat:ibi quidem imperat aurum.iudicat argentũ re=
mouet paſſio promouet affectio iuſti leges ⁊ canones ratio ⁊ equitas proſcribũ
tur ibi nullus quantum mereatur:ſed omnes quantum dare ſufficiat.Extimatur
ibi omne tribunal pecuniis:expugnatur ibi nulla integritas:nulla fides ibi ad
iuſtitiam reddendam nõ iuſtus deo queritur:ſed magis cõtra deum pecunie ve=
nerantur:vnde iudices magis potentibus q̃ iuſtitiam poſtulantibus deferunt.
in auť.vt iudic.ſine quoquo.§.ſi vero.

1 ☞ Officiales nõ ſolum teneťur iniuriarum exverberatione ſed etiã ſi manus le
uauerit ad percutiendũ etiã ſi non percuſſerit.
2 Officialis qui verberauit appellantem tenetur.l.Jul.de vi pu.
3 Officialis inferens manus violẽtas in ſubditos punitur.Et quid fecerit prouo
catus a ſubdito.⁊ nu.7.
4 Clericũ offendens ex caſu fortuito nõ eſt excommunicatus.
5 Ba.⁊ pőt leuiter verberare ſubditum ex cauſa.
6 Familiam cohercere quis poteſt iure patrie poteſtatis.
8 Uerba magiſtratus prolata ꝙ quis ſe reducat ad frugem melioris vite nõ infa
mant illũ contra quem emittuntur.
9 Pretori licet aliquẽ inſolentem increpare verbis ⁊ corrigere.

Sindicantur etiã officiales q̃ violẽtas manus in ſue iu=
riſditionis ſubditos imponũt ipſos verbe
rando vel pſonaliter eos aliis iniuriis afficiẽdo.nam teneňť actio
ne iniuriarũ.l.j.§.iniuriã autẽ. in ff.quotiẽs.man⁹ inferunť.⁊.l.
lex cornelia.§.j.l ff.pulſat⁹ ⁊ ff.berat⁹.⁊.l.nõ ſolũ in pñc.de iniur.
1 †Nam nõ ſolũ tenetur iniuriarũ exverberatiõe:verũetiã ſi man⁹ leua
uerint ⁊ ſepe territus quaſi vapulaturus etiã ſi nõ percuſſerit.l.apud iul.§.j.eo.
titu.⁊ eſt tex.expreſſus in magiſtratu verberãte ſubditum.in.l.nec magiſtrat⁹.eo.
ti.vbi dr ꝙ ſi q̃d magiſtratus iniurioſe fiducia officij fecerit iniuriarũ actione te
2 nebitur.⁊ vñ tex.in.l.iul.ff.de vi pu.†ꝙ officialis qui appellãtẽ necauerit vel ver
berauerit:aut aliq̃d i eius perſonã fieri iuſſerit ꝙ teneť.l.iul.de vi pu.⁊ ẽt eſt de
ciſum p cõſtitutionẽ regni.Eoʒ in ti.de iniuria curia.illa.l.iij.ꝙ remoueať ab of=
ficio ⁊ puniť pena tertie partis bonoꝝ:vt i.d.cõſti.Que tñ videnť limitari poſſe
vt vera ſint qñ officiales temere ex ꝓpoſito violentas manus in ſue iuriſditioni
3 ſubditũ iiecerint aio iniuriãdi aut verberãdi.†Nã ſi hoc fecerit prouocat⁹ a ſub
dito:vt qz inuẽt⁹ fuerit p ipſum officialẽ i rixa ⁊ tumultu.aut briga ⁊ officialis
occurrerit ad ſedãdũ rixã vel brigã ⁊ verberauerit rixãtes ⁊ tumulãtes nõ deſi
ſtentes:nã nõ tenebiť q2 ad eius officiũ ſpectat rixas.⁊ tumult⁹ ſedare q̃ ſi nõ oc

currat priuat offō. Cy. in. l. ſeruus de nota. Bar. & Bal. in. l. ſ. de offi. prefect. vr. Bal. in. l. null'. C. de ſum. tri. Et ideo ſibi pmittit cā ſedādi in multū aliqñ leges tranſgredi & ipſos tumultuātes ſic in cōſpectu populi punire & verberib' afficere. ar. l. ſi qs ex tar dato. in. §. ei'. ff. de iniu. & irri. teſta. & l. q cedē. ff. de ſicca. & p no. in. l. cōſtitutiōibus. ff. de app. & no. p Jn. in. c. j. de cōſti. vbi dixit q licet aliqñ leges trāſgredi: quē ſequit Bal. in. l. & ſi ſeuerior. de infami. & in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. eo. tit. Uel etiam quando officialis eſſet in aliqua celebritate principis vel vt arceret populum q non turbaret celebritatem vel ludos principis prepoſitus ad cuſtodiā perſone pricipis quo caſu verberādo inſolētes & turbātes nō tenebit: q rōne officij hoc facit. ar. tex. l
4 c. ſi vero. de ſen. excō. vbi no. tex. † q ſi oſtiarius turbā arcendo irruentē nō ex deliberatione ſed fortuito caſu clericū ledat non eſt excōicat' vbi gl. no. dicit q qñ hoc accidit caſu fortuito nō ex
ppoſito nō imputat: q fortuiti caſus puideri nō pñt[a]. c. Joannes. & c. pe. de homi. ff. de admi. rerū ad ciui. l. ij. §. ſi eo tpe. de cuſto. reo. l. nō eſt: q nulla temeritas pōt i eo imputari: ſed excuſatur rōne officij: q alias nō excuſaret qñ debuit puidere: an ex facto ſuo poſſet iniuria irrogari. ar. c. ſi. de iureiur. & facit tex. cum glo. in. c. cū volūtate. eo. tit. de ſen. excō. vbi habet q rōne officij licet q alias nō liceret: vbi glo. no. dicit q quis pōt ꝯpeſcere ſua
5 rem impediētes. c. j. & c. pterea extra de offi. dele. † Sic baro poteſt leuiter verberare vaſallū ex cā. vt in cōſti. regni. ſi vaſallus de fideiuſ. dñi a vaſallis. vbi glo. no. que ponit cauſas quare poteſt verberare & in ꝯſti. vt dignitatū vbi qualiter punit ruſticus vel alius qui militē verberauerit: vel ecōtra miles qui ruſticū
6 verberat †. Nam & alias qui poteſt familiā ſuam cohercere iure patrie poteſtatis. xxiij. q. iiij. c. duo iſta. & xlv. di. c. Salomō. & c. diſciplina. & C. de emen. ppinquo. l. preceptoris. ſm glo. in. d. c. cū voluntate. vbi rōne officij quis poteſt cōpeſcere & leuiter verberare turbātes diuinū officium: ſic etiam ſi quis turbaret ſilentium curie vel exercitium iuſtitie ſi apparitor in ipſum man' iniecerit non tenebitur ſi ex ea cauſa faciat. ar. iuriū predictorū.
7 † Uel ſi quis repertus in rixa vel cum armis vel in delicto fecerit reſiſtentiam cōtra officialem. ſi verberat ipſum non tenebit iniuriarum. ar. no. in. l. cum ſeruus. C. de his qui ad eccle. confugiunt. ad que vide late ſcripta. ſ. in ver. reſiſtētia. in. c. an ſi iudex in ſi. c. & iſta probantur Ang. autem in. l. nō ſolum in. §. adijcitur ff. de iniurijs. in ver. locis rupit. qui p illum tex. dixit quod ſi miles poteſtatis percuſſerit aliquem cum baculo ſui officij q non ſemper deberet puniri per ſindicatores immo debet inquiri de cauſa ex qua fuerit ille percuſſus & qd faciebat. pcuſſus & cauſa percuſſionis dz deduci i defenſionibus militis dicēs pluries defendiſſe q nota. q quotidiana. Et idē puto qñ nō verberib' ſed iniurijs verbalibus ex aliqua cā prorupit officialis ꝯtra inſolentes & iuriſditionem turbantes aut irreuerentes & importuni quia non tenebitur in ſindicatu. ar. iuriū predictoꝝ. & facit. C. de
8 infami. l. interlocatio. † vbi verba magiſtratus prolata q quis ſe redacat ad frugem melioris vite nō infamāt illum cōtra quē

a ¶ Non poſſunt. add. d. Alex. d imo. in. l. ſed et ſi qs. §. queſitū ſi quis cau.

tra quem emittuntur.ꝛ facit eodem titu.l.verbum vbi imperatoꝛ vocauit aduocatum alterius partis calumniatoꝛē:ꝛ facit tex.ff.de infa.l.ob hec verba. ꝛ facit tex.ff.de iureiur.l.ſi duo patroni.§.fi.in fi.in ver.impoꝛtune noli iurare.in quibꝰ
9 colligitur † ꝙ licet pretoꝛi aliquē inſolētem vel impoꝛtune agētē increpare verbis ꝛ coꝛrigere.ꝛ facit tex. in.l.iniuriarum.in.§.is q̄ iure.ꝛ in.§.que iure poteſtatis.ff.de iniur.ꝛ.eo.ti.l.itē apud labeonem.§.adijcit. in ver.honoꝛem . peculiariter attētantē.ꝛ que habētur.ff.de ifami.l.ictus fuſtium.vbi q̄ñ iudex extraoꝛdinarie proceſſerit contra aliquem inuentum in delinquēdo.Que oia ſunt not. ad excuſa.officialium verbis vel fuſtibus cōtra inſolētes ꝑcedētibus vt non teneantur.ꝛ bene facit tex.cum glo.in.l.ictus fuſtium.ſ.alleg.vbi officialis ꝑceſſit adverberationē cōtra illū qui fuerat per familiā in delicto dephēſus:vel i notoꝛio aut rōne ꝯfeſſiōis extraiudicialis.

1 Officialis recipiēs aliquid per ꝯcuſſionem pretextu officij criminaliter punitur recepta reſtituit.ꝛ nu.3.4.5.ꝛ.7.
2 Cōcuſſio q̄d ſit?ꝛ nu.19.
6 Cōcuſſionis crimen ſoꝛdidum appellatur.
8 Iniuriam patitur qui iniuſte ad iudiciū trahitur.
9 Metus factus ꝑ officialē poteſtatis non ꝓſumitur factus de ſciētia poteſtatis.
10 Officialis etiā nauem cōſtruere ꝓhibitur in prouincia quā adminiſtrat.
11 Preces tyrāni equiparātur metui.
12 Rogitus domini habet vim precepti.
13 Contractus tyrāni eſt ipſo iure nullus
14 Iudicis vultus terribilis cōtra delinquētem nō inducit impreſſionem.
15 Metus iuſtus nō inducitur ex minis factis malefactoꝛi.
16 Concuſſio vel terroꝛ ſemper preſumitur inferri ab officiali.
17 Concuſſio eſt triplex.
18 Officialis debet eſſe terribilis propter offiħ ſuum.

Sindicantur etiā officiales ſi cōcuſſionē fecerint in officio eoꝝ faciēdo aliquem redimi dicēdo carcerabo vel grauabo te niſi dederis mihi tātā pecuniam.l.j.ff. de cōcuſ.iſta q̄dē appellatur ꝯcuſſio hoc eſt ꝑ vim pecunie extoꝛ
1 ſio ſm̄ Bar.in.l.iul.§.eadē lege.ff.ad.l.iul.de vi publi. vbi ſic declarat ꝯcuſſionē.¶ † Nā officialis ꝑtextu officij recipiēs aliquid ꝑ cōcuſſionem recepta reſtituit ꝛ criminaliter punit.l.ꝙ ciuitā de
2 de cōdi.ob tur.cām.¶ † Dicit aūt cōcuſſio quaſi intimoꝛatio ſm̄ Odofre.in.l.iubemus ad.l.iul.repe.ꝛ idē Bar.in.l.j.de nau.lib.xj.dicit ꝙ officialis inferēs metum.vt propter hoc extoꝛqueat pecuniam dicit committere concuſſionē ꝑ.d.l.j. de cōcuſſio.ꝛ videtur tex.ꝛ glo.in.l.ſi quis cōcuſſerit.C.ad.l.iul.de vi.ꝛ in.l. iubemus.eo.ti.vbi de extoꝛſionibus officialiū.ꝛ vide tex.no.ad hoc contra officiales ꝯcuſſiōes ſub pretextu liciti vel illiciti cōmittētis i.l.illicitas.§. illicita. ꝛ in §.ne tenuis de offi.preſi.ꝛ ꝓpterea officiales hoies redimētes in re magna par ua aut tenui puniri debēt quem tex.no.bene contra illos officiales qui dicuntꝙ rex debet venire ad ciuitatem ꝛ debent cōcedi poſate i domibus ciuiū vel aliqua impoſitio fieri.ꝛ ob hanc cauſam aliquid extoꝛquēt ab aliquibus ne illos grauent vel procellos a ruſtico dicētes ꝙ debet venire ſuperioꝛ ad ciuitatē ꝛ debet ſibi fieri prādiū ꝙ dꝫ puniri.iō cōſului alias ꝑ iſta iura cōtra officiales regni vel magiſtros iuratos q̄.vadūt exigēdo ꝑ ciuitatē vtēſilis ꝑ aduētu iuſtitiarij vt fa
3 ciāt ſibi prādia ꝙ dicunt ꝯcuſſionē iferre ꝛ tenet:ꝛ puniēdi ſūt niſi de hoc ſit con ſuetudo in prouincia ꝛ not.bñ tex.i.d.l.j.ff.de ꝯcuſ.† ꝙ ſi officialis ſimulat dicēs

habere in mandatis a rege certū quid et extorſerit pecuniā vel aliud ab aliquo ꝓpter iſtum timorem ꝙ debet puniri extra ordinem: ꝛ reſtituit data: nam iſto crimine tenetur etiaꝫ officialis qui occaſione ſue dignitatis vel officij aliqueꝫ opprimit vel crimina minantur. l. ij. co. tit. et in gloſ. ibi qui etiam crimine falſi tenetur. l. j. §. j. ff. de fal. vbi dicit glo. de nuncio qui per pecuniā
4 retulit aliquid ſalſum iudici. † vel ſi iudex accipit pecuniā cauſa remittendi alicui penam in quā dicebat incidiſſe: ꝛ non inciderat quem debebat gratis relaxare: qꝛ eſt concuſſio et falſitas vt ibi: ꝛ vide que habes infra in. c. an ſi eſt facta compoſitio p officialem: † ꝛ no. glo. ſingularē in. d. l. j. de concuſ. ꝯtra officiales
5 nuncios qui dicunt ꝙ hn̄t iuſſum preſidis vt queꝫ capiāt. ꝛ vere non dicunt. ꝛ ꝓpter hunc timorē aliquid exigerint ab illo ꝙ tenenē crimine ꝯcuſſionis: ꝛ puniuntur multis modis. vt dicit ibi
6 glo. et in. l. ſ. vbi glo. ff. de calū. vbi † de iſto crīe concuſſionis ꝙ ſordidum appellaē. ꝛ tunc cōmittitur qn̄ per pecuniam aliquid fit ꝙ fieri non dꝫ: vel nō fit ꝙ fieri dꝫ per calūniam quādā. licet in crīe peculatus ſufficiat accipere pecuniaꝫ p aliquo faciendo vel nō faciendo per illam glo. ꝛ per. l. j. ij. ꝛ. iij. ff. ad. l. iul. repet.
7 † Et adde ꝙ officialis qui vt cōponat aliquem de quo nihil cōſtat ſepius citando ꝛ mandando illum faciat venire ad iudiciū: ꝙ iniuriarum tenetur. ar. l. itē apud labeonē. §. ſi quis non debitorem. ff. de iniur. ꝛ. l. ſi iniurie. co. tit. Bar. ꝛ glo. in. l. fi. ad tur-
8 pil. ꝛ Inno. in. c. nouit. de iudi. vbi dicit † ꝙ iniuriaꝫ patitur qui iniuſte trahiē ad iudiciuꝫ: ꝛ ſilr concuſſio dr̄ qn̄ timui me opprimi a magiſtratu ſalti mediocri: ꝛ ideo vendidi ei fundū: qꝛ tunc venditio reſciditur. l. ſi p impreſſionē. C. ꝙ me. cau. que lex loqtur ſm Azo. in ſumma ꝙ me. cau. in officali mediocri. ꝛ Bar. exēplificat in his qui poſiti ſunt ad denūciandum maleficia ꝛ ſiles ſm eum in. l. auferē. §. ꝙ a p̄ſide de iure fiſ. ꝛ Bar. in. d. l. ſi per impreſſionem. dicit ꝙ eſt impreſſio in officiali qn̄ dixit ꝙ cōtra eū de crimine ꝓcederet: vel ipſum de maleficio denunciaret. Et ibi etiam vide Cy. ꝛ Bart. in. l. nouiſſime. ꝙ fal. tu. aucto. vbi dixit de officialē q̄ facit aliquem ſpoliare vt torqueat. qui propterea cōſitetur qđ videtur ex metu ꝛ impreſſione confiteri. Qn̄ autem allegatur metꝰ officialis: tunc dꝫ ꝓbari metus talis officialis: qꝛ ex ſola dignitate non p̄ſumitur quis metum inferre. l. ad in-
9 uidiā. c. ti. vbi dicit Bal. † ꝙ metus factus p officialē poteſtatis nō preſumiē factus de ꝯſcia ptātis de quo p cano. in. c. cū ad ſedem. de reſtit. ſpo. Et aduerte ꝙ lex ad inuidiā hꝫ locum in officiali ſine iuriſditione: qꝛ ſi iuriſditionē haberet non liceret ſibi emere: ꝛ vbi emeret inferendo metū occaſione officij hꝫꝰ locum d. l. per impreſſioneꝫ. ſ. allegatam. ſm Barto. in. d. l. auſertur. §.
10 ꝙ a preſide. de iure fiſ. vbi eſt ſingularis tex. † ꝙ officialis in ꝓuincia quā adminiſtrat ꝓhibeē etiā nauē conſtruere. ꝛ vide dn̄m Bar. ibi an poſſit emere alipuid in dicta ꝓuincia. ꝛ vide Andr. de iſer. in ti. de feu. guardie. vbi diſtinxit ſi officialis pōt cōtra-
11 here in ſibi decreta ꝓuincia. et adde p̄dictis † ꝙ ꝯtus celebratꝰ cuꝫ tyrāno vl̄ potēte pp ipoꝛtunas eiꝰ p̄ces q̄ metui eq̄parāē: ꝙ dr̄ ipreſſiuus quo ad reſciſſionē ꝛ nō tꝫ a ſm In. in. c. petitio. de

a ¶ Non tꝫ. Adde idem tenentem. d. Petr. Phil. cor. in conſi. cxxvij. incip. primo in lr̄a h. la. ij. in. ij. parte.

iureiu.⁊Bar.in tractatu de tyrãno·in.vj.q.Et idẽ ſi ꝫhaƚ ꝓpter
a eius blãdicias q̃ metui eq̃paranƚ[a] gl.in.l.j.ſi rector ꝓuincie.⁊
l.j.ꝙ iuſſu.⁊ glo.in clemẽ.j.in ver.hortamur.de reſtit.i integr.
12 †Nam rogit᷒ vñi hꝫ vim p̃cepti ſm̃ Bal.in.l.fi.de bo.ꝗ libe.in
§.neceſſitatẽ.allegando glo.in.l.j.ꝙ iuſſu.⁊ dicit Bart.in tra
ctatu p̃dicto ꝙ q̃diu durat tyrann᷒:durat met᷒ eius.⁊ Bal.in.l.
decernim᷒.de ſac.ſan.ecc.⁊ dixit Bar.in.l.j.de ꝯtractibus iudi.
13 †ꝙ ꝯtract᷒ tyranni eſt ipſo iure nullus.lꝫ Bal. in.l.decernim᷒.
dicat ꝙ eſt aliquid.ſed venit reſcindẽdus:tñ in.l.ſi ꝑ impſſionẽ
tenet ꝯtrariũ ⁊ rectius.⁊ vide nota.in.l.fulcinius. in.§.j.quib᷒.
ex q̃.cau.i poſ.ea.¶Et limita predicta habere locũ qñ tyrãnus
eſſet ſolitus inferre dãnum his q̃ ſuis p̃cibus nõ obediunt. ita
abbas ſiculus in.c.fi.qui clerici vel vouẽ.vbi tex.⁊ gloſ.optia.
Et idem in ꝯtractu celebrato ꝑꝑ terribilẽ vultũ potentis vt ſin
gulariter dicit Jo.andr.in.c.qꝛ ꝓpter de ele.in.vj.quem refert
Bald.in tit.de pace iur.fir.§.iniuriã.in vſibus feudoꝝ.⁊ in.§.itẽ
14 ſacra.vbi ẽt dicit† ꝙ vultus terribilis ꝯtra delinquentẽ nõ in
ducit ipreſſionẽ:qꝛ iudex dꝫ ſe oñdere terribilẽ delinquẽtib᷒:
vt in auƚ.de man.princ.§.talem tñ cõtra innocentes eſt illicitus
talis metus niſi ad ꝑludia veritatis.l.fi.C.ad ſill.⁊ idem Bal.i
15 l.j.C.de ꝯfeſ.in.ij.char.dixit† ꝙ ex minis factis malefactori non
inducitur iuſtus met᷒ de quo ꝑ ip̃m.in.l.ij.de his q̃ ꝑ me iudic.
⁊ ita intelligit qđ dicitur in.l.de pupill.de noui ope.nun.in.§.ſi
quis ipſi p̃tori.⁊ in.l.j.C.ſi quacũ.p̃di.pote.de verbo duro per
iudicẽ prolato ꝯtra aliquẽ qđ iducit ſuſpitionẽ iudicis vt ſic in
telligatur ſuſpect᷒ vt.ş.⁊ vide Bal.in.l.ſi mulier.§.ſi dos.ff.ꝙ
16 me.cauſa.†⁊ adđ qꝛ ſemp ab officiali p̃ſumiƚ ꝯcuſſio vel terror
inferri ſꝫ Cy.⁊ Bal.in.l.nouiſſime.q̃.ſal.tu auc.⁊ dixit ibi Bal.
ſm̃ Cynum in.l.ij.ꝙ metus cauſa.qꝛ licet quis ſit relaxat᷒ ꝑ of
ficialem ſemꝑ preſumiƚ inſtare metus ne iteꝝ compellaƚ†qꝛ idẽ
eſt cõpelli vel adeſſe timorẽ ne ꝯpellatur ꝑ.l.naꝫ ⁊ ſerui᷒.de ne.
geſt.ſm̃ Cy.in.d.l.nouiſſime.⁊ eſt text.no.ſm̃ Bal.in.l.ſi rẽ.de
le.iij.Et non ſolum facta ſꝫ etiã verba magiſtratus inferunt iu
ſtum metũ ⁊ cõcuſſionẽ.l.qui in aliena.§.celſus.de acqui. here.
qđ relinq̃tur arbitrio iudicis ſm̃ doc.ibi.⁊ vide Bal.pulchre in
17 in.d.l.naꝫ ⁊ ſeruius ⁊ vide Bal.in.d.§.item ſacramẽta.† vbi de
triplici cõcuſſione vꝫ per minas potentis ⁊ per carcerem verba
incarcerationis ⁊ metus violentus ſuſpitionis ꝑ.d.l.nouiſſime
18 et adde text.in.l.ij.C.ne ruſti.ad vlluꝫ offi.† ꝙ officialis dꝫ eſſe
terribilis ꝓpter ſuũ officiũ.⁊ facit.l.ij.de di.offi.⁊.l.iij.ff.qđ me
cã.⁊ de off.p̃ſi.l.illicitas.§.ne tenuis.ş.all.,⁊.l.j.C.ſi rector pui.
et vide ſingulariter bal.in ti.de pa.conſtã.in ver. pactiões:.qui
dicit ꝙ pacta inita timore principis vel per ipreſſioneꝫ nuncioꝝ
eius ſunt irrita ⁊ caſſanda.alle.Jo.an.in.c.j.de preſcrip.in.vj.
dicere ꝙ in debita ſeruitia preſumuntur extorta ⁊ contra pote
ſtates preſumitur.C.de teſta.l.volumus.⁊ de fun.limi.l.j.libro
xj. et de omni agro deſert.l. qui per potentiam.Et dixit Joan.
and.in addi.Spec.in tit.de vſur. ꝙ ſi ſubdit᷒ remittat ſuperio
ri vſuras pro modico non tenet remiſſio: quia preſumitur fieri
per metum:quia ille ſuperior poſſet ſibi facere impreſſioneꝫ in

a ¶Equipa rantur.Adđ Fely.in.c.j. circa prin.de offi.de leg.

tollectis vel ſi ſubditus eſſet ſibi obligatus inſolidu; aliis: nã poſſet eum exigere inſolidum aliis dimiſſis: et ideo erit cauſa timoris ſm eum ibi. Et adde q ſingulariter Inn. in.c.querelam. de electio. dixit q prohibitio minis et verbis facta ab illo cuius phibitio inducit metu; terribilem habetur: ac ſi manu armata prohibitio talis fieret qd eſt ɔtra nobiles prohibentes agrũ alicuius laborari. et vide olno infra.in.c. an ſi eſt facta cõpoſitio.

19 †Et de cõcuſſione. vide in.l.quotꝫ.C.de digni.li.xii. vbi dr concuſſio qñ quis cogit dare fideiuſſoriam cautionẽ. et dixit Bart. in.l.iii.C.ad.l.iul.repe. q officialis faciens ɔcuſſionem et barrariam poteſt ab omnibus accuſari. et vide infra.in ca. an ſi officialis aliquid exigat et detur theſaurario communis. in verſicul. iudex male iudicans.

1 Inferior a principe lꝫ habeat ptãtem offm concedendi et remouendi: tamen remotum propter delictum amplius reducere non poteſt. et nu.2.

3 Obliuio preſumitur per decem annos.

4 Officialis non debet refirmari in officio niſi primi officii rationem reddiderit.

Iudicatur etiam officialis ſi aliquo tẽpore fuit in iſto officio: et ab eo remotus fuerit: vel depoſitus ratione delicti. Quia nõ a. licet amplius offm illd repetere[a]: nec motu proprio pricipis conceſſum põt exercere.l.ſi quis aliquid.de ſucce. et Archi.lib.xi.de diuer.offi.l.ii.lib.xii. et Bart.plene in.l. iii.ad.l.iul.repe. Niſi principis indulgẽtia ex certa ſciẽtia eſſet ſibi cõceſſa talis delicti venia et infamia remiſſa.l. ſi aliquis de

1 coarta.lib.xii. †Alius aũt a principe inferior lꝫ habeat ptãtem offm concedi et remouendi: tñ remotum propter delictũ amplius reducere non poteſt.l.fi.ff.de off.procur.ceſa. quod no. pro electoribus qui habent offm eligendi officiales: de quibus in.l.i. ff.ad.l.iul.de ambitu. qꝛ non pñt remotũ propter delictũ amittere. Et etiã ſi ſit remotus ab officio propter inhabilitatẽ perſone vel vitiu; non põt amplius ad illud offm aſpirare ſine pricipis iuſſione ſm Bal.in.c.i.§.ſi duo.de pace tenẽ.alr.l.ſi aliqs.

2 de ſucceſ. et ar. et.l.i.C.ſi rector prouincie. †Inimo etiam ſi quis fuit vno anno in officio nõ põt vlterius in ipſo admitti.l.i.C.ad l.iul.de ambi. Qd fallit in aſſeſſore: et in proconſule.l.antepeñ. de offic.proconſu. ſm vnam lec. in hoc tñ prouident ſtatuta terraru;: qꝛ in aliquibus ciuitatibus ſunt ſtatuta q ille qui fuit ſemel ptãs in ciuitate non poſſit eſſe p annos.x. cui9 ſtatuti rõ vr

3 †qꝛ p.x.annos pſumit obliuio[b].l.ſi id qd.in pri. de acq.poſſ. et

b no.gl.Bar.Ang. et Bal.in.l.i.C.de ſer.fugi. et ita vidi ſtatuta in aliqbus partib9 italie: tñ hoc nõ ſeruat in regno in nõ depoſito aũt ab officio: ſed adhuc preſidente in officio: lꝫ ei iſtud offm repetere et ɔtinuare finito tpe etiã ſi illud precib9 obtineret a principe.d.l.i.de ambitu.C.in tex. et glo. preſertim qñ princeps motu proprio illud confirmaret: qꝛ poſſet illud exercere glo.in.di. l.i. Quia non creditur principem illud confirmare niſi exigente opoꝛtunitate ſubiectoꝝ tamen alii inferiores a principe nõ poſ-

a Repetere. Adde domi. alex. de imo. in.l.Caſſius de ſena.in.l. i.C.ſi rec. p. uin.

b Obliuio Adde idẽ tenentem dñm Maria. Soꝛi.in.conſil. xxviii. icipi. p deciſione pdicte. verſi. ii. probatur circa fi. in.i. parte.

ſent illum ꝯfirmare niſi in defectu alioꝝ. in auk. de defen. ciui. §. fi. et de aſſe. l. nemo. de ꝓfeſ. l. magiſtros. Et ideo ſi ciuitates ha bent priuilegia ꝙ officiales ſint annales nō ꝓhibenk refirmari ꝑ principem ex certa ſnia ꝓ cōmodis ſubiectoꝝ pręſertiꝫ qñ eſ ſet officialis ſingularis induſtrie ſcie eminentis ꝙ ob iſtā cām receditur a iure ⁊ a ſtatuto. ar. l. ſꝫ reprobari. in fi. ff. de excu. tu. vbi dicit Bal. ꝙ ꝑpter ſciam eminētem maior pꝛerogatiua de

a betur ⁊ recedik a numero ⁊ a iure cōi[a]. ⁊ tex. in ꝯſti. regni de nu mero officialium. ⁊ ideo tunc valebit refirmatio. Tñ finito pri mo ſolet ꝯtra capitaneos opponi ꝙ nō pñt offm̄ exercere: qꝛ eſt finitum: ⁊ niſi habeat reformationē ex cauſa ltima facta ſuccū

4 bit ꝑ predicta. tñ aduerte: qꝛ nemo dꝫ in officio refirmari niſi primi officij rōnem reddiderit ꝙ rō dꝫ in fine anni reddi. l. nemi nem. de ſuſpecto ⁊ archa. li. x. ſm Bar. ibi ꝙ dicit ꝙ niſi fuerit de officio prio ſindicatus nō dꝫ refirmari in illo officio. ⁊ facit auk. de colla. §. iubem⁹. ⁊ in §. ſi quis aūt. ⁊ eſt in regno caplm regie Joanne prie. qꝺ in hoc expreſſe ꝓuide ⁊ dicit bar. in. l. reſcripto §. debitores. de mu. ⁊ ho. ꝑ illū tex. ꝙ null⁹ elect⁹ ad aliqꝺ offm̄ dꝫ admitti anq̄ȝ ſit ſindicat⁹: ⁊ dederit rōnem de alio officio qꝺ habuit: ⁊ qñ remonetur ꝑpter negligentiā. vide latius in ver. negligentia. in. c. officialis. ꝑpter negligentiam. et in ver. refir matur. ⁊ in ver. remotus infra. et in ver. delinquens in officio.

b ¶ Officialeꝫ in alio officio ſtetiſſe ad ſindicatum probatur ꝑ ſcriptum que dꝫ fieri de officio bene geſto.

b Quomodo autem ꝓbabitur iſtum[†] officialē ſtetiſſe in alio officio ad ſindica tum: dic ꝙ probak per ſcripturaꝫ q̄ dꝫ fieri de offō bn̄ geſto ꝑ text. in. l. ꝑ hāc de nō. ⁊ actu. lib. xij. vbi impa tor Anaſtaſi⁹ ꝓuidit ꝙ in fi. officij dek ſnia abſoluto ria: q̄ ſnia ꝓbabit ⁊ erit ſufficiens ad ꝓmotionē ad alia officia: vt ibi in tex. q̄ erit interlocutoria vel diffinitiua ſm Lucaꝫ ibi: et ſit lr̄a q̄ vocatur lr̄a ſindicationis: ⁊ facit tex. in. l. fi. de ꝓfeſſio. ⁊ me. ⁊ de pala. ſacra. largi. l. quidā. in fi. ⁊ de fi. inſtr. l. ſollibus: ⁊ ff. de re mili. l. milites. §. miſſionuꝫ. ⁊ de infa. l. ij. §. ignominia. in qua lr̄a ſindicationis hi qui ſe in officio laudabiliter habuerūt ſunt publice commendandi. l. iuſtiſſimos. de offi. recto. ꝓuin. et pſalmo. xxxij. rectos decet collaudatio. ⁊ in. l. j. de ſtatu: ⁊ imag. vbi dicit Bar. de honore faciendo officiali. in fine officij. Naꝫ ex hac laude iudices virtuoſi diſponūtur magis ad virtuteꝫ: quia ſtudio bone mentis cōmendatio ꝓficiunt ſm Grego. in regiſtrū lib. vj. c. xj. ⁊ econtra ſi male geſſerit ſunt vituperandi. d. l. iuſtiſ ſimos. Et eſt capitulū regni ꝙ nō admittak quis ad officium niſi oſtenderit litteras ſindicationis alterius officij an̄ geſti ⁊ dixit Bal. nota. in ti. de pace cōſtan. in Ru. ꝙ officiali in ſignum bone adminiſtrationis dantur per cōitates aliqua iocalia vel armā tura vel vexilla: que deinde in ſignum bone adminiſtratiōis de ferant ad alia officia: ⁊ in eorum interitu ponunt in regalia vel in feneſtris palatij.

a Offenſus iniuſte ab aliquo officiali poteſt recurſum habere ad quemcūq; iudicem vt male acta faciat emendare.

a ¶ Et a iure cōmuni. Fa cit dictū ſfe lyc. in. c. cle. ci. circa fi. ij. col. de iudic. ꝙ laicus ꝑp eius eminētē ſ. ientiaꝫ eꝫ eligi pōt qui alſ nō eliges retur.

ſua ſidenciu

Bal.in.l.manci.de ſer.fu.q̇ dixit ꝙ ſi iudici fuit portata accuſatio ad camerã ꝛ eam reciepere denegauit ꝛ ſup ea ꝓcedere ꝙ dꝫ negligens in iuſtitia miniſtranda. Et dixit etiã bal.in.l.fi.§.j.
5 de tem.ap.† ꝙ vbi iudex retardat non appellatur: ſed adiť ſuperior per viã querele. ꝛ Cy.in.l.j.vbi de crimine.vbi poſuit an iſta tarditas poſſit corã ordinario deduci.ꝛ vide latius Bal.in l.ſed ſi per pretorẽ.§.ij.q̇.ex cau.ma.vbi dicit ꝙ aduerſus diſſimulatã negligẽtiã ꝛ ꝓthelationẽ iudicis datur reſtitutio. Idẽ ſi iudex grauat diſſimulando.nã dꝫ adiri ſuperior ꝛ corã eo tarditas illꝰ duci in querelã per.l.fi.in fi.C.de tẽpo.ap. per cano. et Archi.xj.q.j.lꝫ Bal.in.c.j.de iueſtitura inter dñm ꝛ vaſallũ. Et dicit Bar.ꝛ Moder.in.l.de pup.§.ſi quis ipſi pretori.de no.
6 oper. † ꝙ ex forma ſtatuti a ſñia alicuꝰ nõ põt appellari poterit adiri ſuperior ꝙ illũ cogat ad iuſtitiã faciendã veniẽdo per q̃relã ꝛ cõquerẽdo de iudice qui iuſtitiã denegat: ꝛ tũc ſuperior illũ cogat ad iuſtitiã faciendã.i auť.vt diffe.iudi.in pñc.ꝛ extra de excep.c.ij.in.vj.ꝛ facit tex.in.l.fi.de epi.audi.ꝛ.xxxiij.di.c.ꝛ cano.in.c.j.dilecto.de ap.qui no.qꝛ quotidiana.ꝛ vide pro prefectione infra in ſeptem proximis capitulis.

1 ¶ Iudex an amittat iuriſditionem propter iuſtitiam denegatam? et nu.2.

1 AN propter iuſtitiam denegatã † iudex amittat iurſditionem.bal.ꝙ nõ.in auť.ſtatuimꝰ.de epiſ.ꝛ clericis.vbi dicit eſſe ſpãle in clericis ꝙ admittat iuriſditionẽ poſt trinã monitionẽ.ſecꝰ i alijs vbi Ia.bu.ponit de cõite flãdrie q̇ reqſitꝰ a ſubditis denegauit iuſtitiã facere ꝓpter qḋ ſubditi petierũt regi frãcorũ ꝙ ꝑuareť iuriſditiõe ſua ꝙ male petierũt: qꝛ eſt ſpeciale in illa auť.ergo nõ in cõtrariũ eſt ius cõe ſcḋm qḋ ius cõe eſt pena iuſtitiã denegatis qꝛ incur
2 rit indignationem principis.in auť.de man.princi.§.ſi tibi.† et tenetur parti ad intereſſe ꝛ puniť extra ordinem non tamen perdit iuriſditionem in auť.de qd̃.§.ſuper hoc.ꝛ in auť.vt diff.iudi. in pñ.ꝛ vt liti.iur.§.j.ſcḋm Bal.in.d.auť.vbi poniť q̇d importent
a iſta verba indignationẽ.[a] ꝛ ponit Bar.in extraua.ad ꝑpetuam rei memoriã.in ꝟbo idignationẽ.ꝛ and.de iſer.i ti.de ꝓhi.feu. alie.per ſe.dixit ꝙ recurriť ad ſuperiorẽ.vbi eſt negligens vel malitioſus in iuſtitia: ꝛ vide.ſ.

a ¶ Indignationẽ. tu vide Felr. i.c. ꝙ olim ante fi.ver.q̇d aũtẽ.de iude.

1 ¶ Statutum ꝙ non fiat alicui iuſtitia quõ intelligatur.
2 Reſcriptum cõtinens iniuſtitiam eſt ſuſpectũ de falſitate.

SI per ſtatutũ vel inſtrumentũ non dꝫ ꝓbatio admitti niſi ꝑ aliud inſtrũ ꝛ nõ ꝑ teſtes: vt eſt i ciuitate papie.ꝛ in ciuitate Neapoľ.in dote an dicať iudex iuſtitiã denegare hoc caſu ſi iudex nolit admittere ꝓbationes teſtiũ. dic ꝙ nõ: nec põt ꝓpter hoc recurri ad forũ eccliaſticũ rõne iuſtitie denegate a iudice ſeculari: qꝛ q̇ ſeruat ſtatutũ iuſtitiã nõ denegat Bal.i.l.j.§.initiũ.ff.ď poſth.ꝑ illũ tex. Tñ lꝫ nõ valeat lex ꝙ alic iii iuſtitia denegať. Inn.in.c.q̃ in eccliaꝝ.de cõſti.ꝛ late Bal. in.l.reſcripta.de pci.impera.offe.ꝛ in.l.oẽs ſi cõtra ius vel vtili.

pub. vbi dicit q̄ licet ſtatutum poſſit tollere actionem non tamen poteſt facere quin ille talis nō cōſequatur iuſtitiā officium imperatoris miſericorditer implorando. Inno. in c. in noſtra. de iniur. Nam ſi ſtatueretur q̄ alicui iuſtitia denegetur hoc eſſet cōtra ius ſm̄. Inno. in d. c. que in eccleſiarum. de cōſti. licet poſſit ſtatui q̄ quis nō audiatur vel poſſit īpune offendi. ar. l. ij. in fi. de legi. ⁊ de heret. c. ſup eo. ⁊ ff. qd in frau. patro. l. j. §. aliā. ⁊ l. ſi. ſerui. de his q̄ eccleſiā confu. l. j. qñ licet ſine iudi. ſm̄ Ange. l. ſi non ſpeciali. de teſta. ⁊ vide latius Bal. † de illo ſtatuto q̄ nō
2 fiat iuſtitia alicui quō intelligatur in. l. fi. C. ſi a nō cōpe. iu. † Nā alias dr̄ q̄ reſcriptū cōtinens iniuſtitiā eſt ſuſpectū de falſitate. c. ex parte. de reſcrip. preſertim cum emanat contra ſtilum curie. ideo tunc expectatur ſecunda iuſſio. de quo in c. ſi quando. eo. ti.

3 ¶ Iuſtitiam fuiſſe denegatam quomodo probatur.

3 **Qualiter** † aūt pbabitur iuſtitiā denegatā: dic q̄ debet legitime pbari ⁊ nō p iuramentū. Bal. in tit. ſi de feu. fue. ꝯtrouerſia. §. ſi quis. p. xxx. qui dicit q̄ qñ recurritur ad eccleſiā p defectū iudicis ſecularis nō hʒ locū corā ipſo iuramētū ſuppletoriū: q: recurſus ppter iuſtitiā denegatā nō eſt efficax niſi expreſſe appareat de cōſciētia leſa ſm̄ Inno. in. c. innotuit. de iudi. ⁊ in cle. j. de turepa. ⁊ ēt q: ꝯ iudicē i ſindicatu dʒ lic̄ de pbari. ⁊ nō ſufficit pbatio p̄ſumpta. in aut. vt iudi. ſine quoq; ſuffra. §. ſi quis aūt. i ver. iniuſtitiā. ⁊ i ver. dāni. ⁊ i §. illud. vbi Jac. de bel. hoc no. lʒ in cōtrariū faciat gl. in. c. ſtatutū. i ver. ꝓpriū: iuramētū ⁊ nō ſufficit iuramētū pcuratoris cū ſpeciali mādato: vt ibi per Archi. ſz reus admittitur ad pbandū cōtrariū: vbi dicit Joā. and. q̄ ſi reus nō admittatur ad pbandū cōtrariū ⁊ appellat q̄ curia nō dabit iudicē ſuper appellatiōe niſi reus haberet pbationes in ꝓmptu: allegat deciſionē rote. xlj. vbi dicit q̄ ſi impetrās reſcriptū iurat corā auditore q̄ nō pōt iuſtitiā obtinere in partibus q̄ pars aduerſa nō admittitur poſtea p tex. i. c. ſtatutū. de reſcrip. ⁊ in. c. vt circa de elec. ⁊ idē in deciſione. cccxlj. vbi allegatur §. alie. inſti. de ac. ⁊. c. ſi vero. de ſen. excō: q: id qđ a conſciētia depēdet aliter q̄ꝫ per iuramētū pbari nō pōt qđ dixit ibi verū: qñ qñ iudex dedit iuramētū parte p̄ſente ⁊ tacente: ſecus ſi ea contradicente. quia iudex male fecit. c. penul. de emp. ⁊ vendi. ⁊ qđ no. Inno. in. c. q: ppter: de elec. ⁊ hoc tenet. d. Dominicus in. d. c. ſtatutum. Tñ in iſtis caſibus qñ aditur magna curia. q̄ iudex retardat vel denegat facere iuſtitiā datur iuramentū ipſi querelāti qui ſi iurauerit magna curia ſolet reſcribere q̄ infra duos menſes cauſam expediat. vt in cōſti. ſtatuimus. de offi. magiſtri iuſtitiarij vel ſi cauſa eſſet ordināria aliqñ mittere ſolet: ita ſit Mñ per p̄fatos dños deputatos ſup criminale. p pceſſu et actis vt videat ſi cā eſt retardata facto iudicis vel aliter. ⁊ no. in d. cōſtitu. q̄ ſi iudex nō miniſtrat iuſtitiā eā petēti ſi facit dolo ab adminiſtratione remot⁹ cū aduerſario ſe in curia perſonaliter preſentabit penā periurij ſubitur⁹. ⁊ ſi p negligētiā hoc fuit tunc ad petitionē aduerſarij citatur ⁊ in ipa curia ſe preſentabit. ⁊ vbi dubitat principē cōſultat vt in. d. cōſtitu. ⁊ vide in cōſti. iuſtitiarij nomē ⁊ normā: vbi dr̄ q̄ ſi cā cōmiſſa p ſuperiorē ifra. ij. mēſes nō expeditur q̄ tūc iuſtitia retardata ⁊ cā aduocatur vbi idē in barone cui pnceps ſcribat q̄ faciat alicui iuſtitiā. ⁊ ſi nō expediat ifra duos mēſes niſi cauſe neceſſitas exigat terminum longiorem q̄ debet conſtare vt ibi vel ſi ſint teſtes in longinquo vt in cōſtitu. cauſaus. vbi dicitur q̄ debet iurare de calūnia.

4 Iudex eccleſiaſtic⁹ an ⁊ qñ poſſit adiri ppter iuſtitiā denegatā vel neglectā a iudice ſeculari: ⁊ an ille ſecularis denegās iuſtitiā ſit excōicandus. nu. 2.

5 Statutū imponēs penā iudici nō termināti cām ifra tpꝰ intelligitur ſi iuſtitia a parte petatur: nec preſumitur ſtare per iudicē niſi fiat pteſtatio. nu. 4.

1 AN et quando † Propter iuſtitiam a iudice ſeculari negle=
ctã vel denegatam poſſit adiri iudex eccleſiaſtic⁹
vt cogat eũ: dic ꝙ ſic in auf. vt diffe. iudi. §. ij. ⁊ no.
gloſſ. in. c. licet ⁊. c. ex tenore: de foro. com. Innoc.
in. c. ſignificantibus de offic. dele. et in. c. j. de cle.
mal. Et talis iudex punitur capitaliter. l. j. ad. l. iul. ma. ⁊. l. j. de
2 priua. ca. ⁊ ibi ang. † Et aliquando iudex qui denegat iuſtitiam
facere eſt excõicãdus. xxxiij. q. v. adminiſtratores. ⁊ Arc. in. c. ij.
in verſi. compellantur. de excep. in. vj. ⁊. c. fi. de iudi. ⁊ in. c. cũ ſit
generale. de fo. cõpe. vbi glo. ꝙ etiam propter ſuam negligen=
3 tiam facit litem ſuam [a]. xxiij. q. iij. dominus noſter. Et ſi per do
lum vel inimicitiam iudicauerit in vera litis extimatione con=
dẽnatur. ff. de iudi. l. ſi filius. ¶ Que glo. eſt vera quando petit
a parte iuſtitia alias nõ habet locũ pena negligẽtie: vt not. glo.
in. c. fi. de reſcri. † Et ideo ſtatutũ qd imponit penã iudici nõ ter
minanti infra tempus quod intelligitur ſi iuſtitia a parte pe ta=
tur ſm do. Anto. in. d. c. cum ſit ⁊ in. c. j. de ſup. ne. prela. Et vide
ad hoc glo. ij. q. vj. hic etiam. ⁊ in. d. c. dominus noſter. ⁊. xj. qui
temerarium. ⁊ in. c. cum eterni. de re iudi. in. vj. ⁊ Bar. in. l. fi. de
vari. ⁊ extraor. cog. ⁊ idem Bar. in. l. dãni. in. §. ſabini. de damno
4 infe. vbi dicit † ꝙ non preſumitur ſtare per officialem niſi fiat
proteſtatio. per iura ibi allegata et cano. in. d. c. licet. ⁊ in. c. ex
parte. ⁊ in. c. ex tenore de fo. compe. ⁊. c. fi. de iudi. ⁊ domi. Anto.
in. d. c. licet. ⁊ vide in verſic. negligentia in. c. officialis propter
negligentiam.

[a] ¶ Sua ſũa de car. in cle mẽ. j. §. j ⁊ ibi not. de foro compe.

QUedam mulier accuſauit quendam coram ca
pitaneo ⁊ nõ probauit deinde ipſe ac
cuſatus detulit mulierem coram eodem iudice de
iniuria ſuperior poſtea mandauit dicto accuſato ad
penam capitis quod dicte mulieri nullã inferret mo=
leſtiam per ſe vel per alium fuit conſultus quidam magnus do
ctor qua pena puniat̃ iſte ſuperior q̃ doctor ↄſuluit ꝙ vr̃ ſupior
mãdaſſe ꝙ de iure nõ debeat moleſtare iudicialiter: vt ꝓbat̃ in
auf. de fideiuſ. in pñ. in v̾bo moleſtũ ſit. ⁊ Bal. i. l. j. C. de mũdi. et
Bar. in. l. luci⁹. §. tres heredes. ff. ad treb. Et ſic tale mãdatũ ico
gnitionaliter ſine iuſta cã ꝓ h̾bens dictũ accuſatũ vti iure ſuo
fuit illicitũ ⁊ iniuſtũ. l. ſʒ ſi ꝑ p̃torẽ. §. ait p̃tor q̇. ex cau. ma. et id
iniuſte egit. i auf. de defẽ. ciui. §. ius. i pñ. ⁊ ꝑ totã illã cõſtitutio
nẽ. ⁊. l. ſʒ ⁊ ſi ꝑ p̃torẽ. §. ſʒ ⁊ ſi magiſtrat⁹. cũ ſequẽ. ⁊ ſequẽti q̇b.
ex cau. ma. ⁊. c. ſʒ ex ſuſcepto. ⁊. §. ſequen. de foro cõpe. ⁊ in auf.
ſtatuim⁹. ꝑ Bal. vbi Cy. de epi. ⁊ cleri. vbi dr̃ ꝙ icurrit indigna=
tionẽ principis ⁊ tenebit̃ ad itereſſe pti. in auf. de man. pñ. in. §.
ſi tibi. ⁊ in auf. de qd. §. ſup hoc. ⁊ hoc practicaui tpe cuiuſdã offi
cialis ſindicati q̇ fuit abſolutus: ⁊ deinde iniuſte q̃relãtes ipe=
diti fuerũt ab officiali de iniuria q̇ ipetrauerũt lr̃as regias ꝙ nõ
moleſtarent̃ ea de cã aſſerẽdo: ꝙ nunq̃ aliqs daret petitionẽ in
ſindicatu: ⁊ ſic lr̃e fuerunt reuocate ⁊ in cauſa proceſſum.
1 ¶ Iudex non poteſt ad ſuum iudicium reducere illum qui ad
ſuperiorem querelauit.

Quomodo prouideatur mihi ſi incepi cauſam corã vno iudice qui mihi denegat facere iuſtitiã: dic ꝙ poſſum a ſuperiore aliũ impetrare. in aut. vt diffe. iudi. ꝑ totũ. extra de reſti. ſpo. c. ex cõqueſtiõe. ꝛ qđ ibi not. In. in. j. glo. ꝛ hoc ſm Bar. in. l. Quis[a]. ff. de dã. infec.
1 dicẽs † ꝙ tunc nõ poteſt iudex negligẽs etiã ſi eũ peniteat illũ qui ad ſupiorẽ querelauit ad ſuũ iudiciũ reducere ꝛ ſibi iuſtitiã miniſtrare. tamẽ Ange. ibi dicit cõtra ꝑ tex. in. c. ſi a iudice. de appel. li. vj. vbi dicit eſſe caſum cõtra Bar. ex quo iudex grauamẽ reuocauit. tñ Ludo. ibi tenet cũ opi. Bar. qꝛ Bar. ibi loquitur qñ grauamẽ fuit illatũ per iudicẽ in non faciendo ꝛ iuſtitiam negligẽdo. ¶ Quo caſu nõ appellat̃: ſed venit̃ ad ſuperiorẽ per viã querele. c. ij. de exceptis. in. vj. et in aut. vt diffe. indi. circa princi. Et ponit Bar. in. l. de pupi. §. ſi quis ipſi [b] pretori. de no. ope. nũcia. Quia poſtꝙ cã fuit introducta corã ſupiore null⁹ inferior ſe impedit. extra. de appel. c. vt noſtrũ. et qđ ibi not. Inno.

1 ☞ Iudex iuſtitiam denegans vel deferens punitur niſi ob cauſam aliquam fecerit.
2 Iudex non debet pati ꝙ quis vtatur iure incompetenti. b

1 Licet † dicatur ꝙ iudex iuſtitiã denegãs, vel deferens puniat̃: vt ſupra dictũ fuit. Iſtud eſt verũ niſi ex cauſa hoc facit ꝓpter nimiã cõtumaciã partis, ꝓpter quod põt ſibi audiẽtia denegari. l. ſed ꝛ ſi per ꝑtorẽ. §. ſi dũ decreto. ex qui. cau. ma. ꝛ in l. conſentaneũ. C. quõ et qñ iud. Uel ſi negaret eum eſſe iudicẽ. Bal. in. c. j. an apud indi. ꝛ Inno. in. c. cumana. de elec. Uel ſi iudex viderit partem inepte experiri vel apparata calũnia agere. Uel ex forma agẽdi ſibi non cõpetere actionẽ: vt not. in. l. vbi pactũ. per glo. C. de tranſac. ꝛ in. c. j. de offi. indi. vbi Innocẽ. ꝛ Bal. ꝛ in. d. c. examiata. extra de iudi. ꝛ in. l. ij. vt nemo priuat⁹. ꝛ. l. ſi prius. de neg. geſt. cũ ſi. Uel ſi veniret cõtra propriũ iuramentũ agẽdo ꝯ ꝯctũ iuratũ. l. ſi qs maior. C. de trãſac. vbi Bald. qꝛ illa. l. impedit litẽ cõte. c. j. de lit. cõte. vbi Inn. ꝛ bar. in. l. nã ꝛ poſtea. de iureiur. in prin. ꝛ Bal. in. l. ij. de reſcin. vẽdi. ꝛ in. l. fi. de nõ nu. pe. Et vbi iudex viderit aliquẽ locupletari cum iactura aliena facto ſibi intimato dꝫ ex officio ꝓuidere. bar. in. l. fi. de peti. heredi. ꝛ in. l. plane. eo. ti. ꝛ cano. in. c. dilecti. de iudi. Et vbi ꝓponet actio famo-
2 ſa ꝯ illũ ꝯ quẽ ꝓponi nõ deberet. gl. in. l. vir bon⁹ iudi. ſol. † qꝛ iudex nõ dꝫ pati ꝙ qs vtat̃ iure incõpetenti. bal. i. l. cũ ꝓponas. C. de pact. ꝛ Bar. in. l. ſi vn⁹. §. pact⁹. de pac. Et gñaliter vbi opponeret̃ actio impeditiua ꝓceſſus de qb⁹ in ſuis locis videbis. Et ẽt vbi ꝑ ſtatutũ vl̃ ꝓuilegiũ qs nõ deberet audiri: qꝛ tũc ſibi licite audiẽtia denegat̃. dixit gl. in rubꝛ. de re iudi. in. vj. ꝛ Bar. in. l. cũ lex. de fideiuſ. Ange. in. l. fi. de mal. ꝛ qđ no. in. l. non ſolũ. §. ꝙꝙ. de iureiur. Et vbi qs eſt ꝓhibit⁹ agere: qꝛ tũc ciuilr̃ ꝛ criminalr̃ agere nõ poſſet. l. j. ꝛ. l. iij. §. qđ autẽ. ff. de aleato. et qđ no. Bald. in. l. j. C. ſi a non cõpe. iudi. ꝛ in. l. j. C. quomodo ꝛ quãdo iudex. et in. d. §. cum autẽ. Et idem vbi quis ex iuris diſpoſitione ad iudiciũ trahi nõ poſſet

a ¶ L. Quis a ꝛ ibi vid. ol= no Ange. et d. Alexã. de imo. et Ioã. de imol. contrariũ tenentem.

b ¶ Si qs ipſi. ꝛ ibi vide. d. Alexã. de imo. ꝛ bal. in. l. fi. §. illd de tẽp. ap. et Alex. in. l. de qua. de indi. ꝛ a dđ ꝙ hoc eſt verũ ſi cõſtet euidenter de iuſti=tia denega=ta: alias põt dicere in dubioſe facere iuſtitiã ꝛ vel le ſtare ad ſindicatũ in fine officij. bar. ꝛ alexã. in. d. l. de pupillo. §. ſi qs ipſi. alleg. h in text.

poſſet: vt in auẽ. ſtatuimus. cũ ibi notatis. de epi. ⁊ cle. ⁊ in auẽ. caſſa ⁊ irrita. de ſacroſan. eccl. ⁊ in. l. lis nulla. de iudi. ⁊ in. l. venia. de in ius vo. Nã vbicunq; in ſtatuto vel preuilegio dicitur ꝙ quis nõ audiat repellit tunc actor a limine iudicij. l. ſi huius. de his qui ad eccle. confu. ⁊ in. l. j. ne quis vel a regia. Et idem ſi dicatur ꝙ reus non poſſit in ius vocari q; impeditur proceſſus l. j. de fer. ⁊ in. l. quamis. de in ius voca. Uel ꝙ nõ poſſit inquietari. l. lucius. §. tres heredes. ad treb. l. nõ ſolum. de pec. leg. ⁊ qð no. in. d. l. ſi q̃s maior. de trãſ. Si tamẽ diceret priuilegium ꝙ nõ poſſit conueniri valeret proceſſus ſi nõ opponatur exceptio. l. ſi vnus. §. pactus in glo. in verbo in opponendo. de pac. licet text. in. l. eleganter. §. ſiquis poſt. de condi. indebi. faciat ꝙ proceſſus nõ valeat: ita Bal. in repe. in. l. ij. ff. de iureiu. in ver. ſecundo oppono. in viij. char. vbi idez dicit ſi opponatur exceptio ꝙ non debet reddi ius actori vel ꝙ non dz audiri q; impediunt ꝓceſſum quia introducta ad initiũ ꝓceſſus ſm Inn. in. c. cũ ſup. de excep. et de appel. c. ex parte. Idem ſi dicat ſtatuũ ꝙ ſit extra protectionem communis: vt not. Cy. in. l. j. de natu. liber. ſm Bal. ibi q; iſti ſunt diffidati ⁊ poſſunt bona eorum inuadi impune q; non eſt q̃ eis ius reddat. auẽ. caſſa ⁊ irrita ſupra allegata. Uel ſi eẽt rebellis bãnitus vel excommunicatus vt in ſuis locis videbis. Que nota pro priuilegijs ⁊ indultis que fiunt per regem in quibus dr̃ ꝙ nõ poſſit ad iudiciũ trahi ↄueniri. ⁊c. q; iudex eis viſis non poteſt vltra procedere ad iuſtitiam faciendam nec tenebit in ſindicatu ſi in cauſa nõ procedat. vide in. c. officialis propter negligentiam. ĩ. in ver. negligentia.

a ¶ Põt. ad de eundẽ. ſ. l. c. de exceſ. re. et qᵉ ibi dixi in apo. ſʒ vide bal. contrariũ tenentẽ in auẽ hec amplius. in. ij. co. ver. ẽro an filij. C. ẽ fideicõ. ꝙ eſt diuiſibile ⁊ diuidi põt inter filios regis vi no rege.

1 Imperiũ quod rex hʒ in vaſalo ita regis oſſibus inheret vt ab eo diuelli nõ poſſit.
2 Regem an liceat debellare ob iniuſtitiam ſuorum officialium.
3 Iniuſtitia facit vacillare corda ſubditorum a dominis ſuis.

Niſi rex. Sicilie requiſitus a comite denegat ſibi ſuper quadam cauſa iuſtitiam miniſtrare an perdat dominiũ qð habet in cõtractu illius comitis cui iuſtitiam facere denegauit? videtur ꝙ ſic per tex. in. c. Item cui domino. in ti. que ſit prima cã bene. amit. vbi ſi dñs reqrit vaſallum ꝙ ſibi faciat iuſtitiã ⁊ nõ fecerit priuatur feud. ⁊ in ti. q̃. mo. feud. am. §. iſdem culpis. priuaẽ dñs quibus ⁊ vaſallus: vt in ti. qualiter dñs proprietate priuetur. c. ſi ex facto. In contra-
1 rium eſt veritas ĩ q; imperiũ qð rex hʒ in vaſallo inheret quodammodo oſſibus regis adeo ꝙ ab eo ſeparari nõ põt. ff. de pericu. l. ſticho. ⁊ l. quis ergo. ⁊ l. iij. ff. pro ſocio. Etiã ipſo rege volente. l. penul. ff. de offi. ꝓcõ. ⁊ pʒ ex no. per ſpe. in tit. de iur. om. iudic. in ver. que aũt. Et q; rex nõ põt mõ aliquo ẽt ꝑ ſuũ priuilegium comitẽ a ſua iuriſditione exp̃ſſe dimittere: q; hoc eſſet alienare regalia qᵒ non licet: vt in ti. que ſint regalia. ff. de verbo. obli. l. eum qui certarum. in fi. ⁊. ff. ſo. matri. l. ij. cum ibi not.
a Nam regnum diuidi nõ poteſt ᵃ de ꝓhi. feu. alie. per. l. imperialem. §. preterea. ducatus. ⁊ extra de voto. c. lʒ. in fi. Et ꝙ in cõtra.

2 allegatur habet locum in alijs inferioribus dominis ⁊ nõ in rege. † Tamen an liceat debellare regẽ ꝓpter iniustitiã officialiũ ſuorũ. dicitur q̃ non vt patet in macha. x. vbi lȝ populus fuiſſȝ oppreſſus p filios. Samuel qui declinauere poſt auaritiam acceperũt munera ⁊ peruerterunt iudicium: recte conquerebãtur de talibus officialibus: nõ tñ debebãt ab obedientia regis Samuelis recedere. ſed debebãt alios iudices petere non rebellare. Ideoq; deus illis dixit non ab=
3 iecerũt te ſed me ne regnẽ ſuper eos. ¶ † Nam iniuſtitia eſt illa que facit vacil= lare corda ſubditorũ a dominis ſuis. q2 iniuſtitia non habet ius matrẽ ſed ini quitatem. in. l. penul. de iuſtitia ⁊ iur. xv. q. ij. c. cuȝ deuotiſſimam. ⁊. l. j. de iuſti. et iur. in verbo iuſtitiam colimus. Quibus adde ſententiam Andre. de Iſernia in titu. de prohi. feu. alie. per Fed. i. §. preterea. ſi inter duos. q̃ qñ rex eſt negli= gens iuſtitiam facere q̃ appellatur ad papam. Et regnuȝ dicitur tunc vacare de iure: quando rex nõ redderet iuſtitiam ſubditis per. c. ex trãſmiſſa. de foro cõpe et. c. lȝ. ⁊. c. ex tenore. ꝟ. c. ceterum. de iudi. ⁊ etiam quãdo rex vellet in cauſa ſua cognoſcere q2 tũc dicitur vacare regnum ⁊ quando de regno non curat. de hoc etiam in ti. que ſint regalia. in verbo Exodi. colla. quenota contra reges qui fu giunt audientiam ſubditorum quia tunc regnũ vacat.

1 ¶ Iudici accuſato (quod deliquerit in offõ vel extra) an ſit interdicẽda admi niſtratio officij?
2 Officialis ſindicãd9 an ſit ſuſpendendus ab offõ? ⁊. nu. 6.
3 Prelatus accuſatus de ſuſpecto non remouetur ab adminiſtratione ſecus in tu tore. nu. 4. 5. ⁊. 7.
8 Iudex põt quẽ cogere ad accuſandũ de homicidio.
9 Iudex eligit magis idoneũ qñ plures cõcurrunt ad accuſandum.

Accuſatus. in offõ. An ſi opponaꝛ contra poteſtatem vel contra iudicem q̃ non põt eſſe in offõ vel ac= cuſeꝛ. de criẽ in offõ cõmiſſo debeat interim ab offõ ſuſpẽdi: vel poſ ſit pendente hmõi accuſatione vel inq̃ſitione ꝯ ipm formata offm̃ exercere vel exercebit añceſſor. Dic q̃ opponaꝛ iſta exceptio ꝯ ei9 introitũ q̃ non poterit exercere offm̃. ar. l. q̃ ſtatus. de re mili. ⁊ de mune. ⁊ ho. l. reus. §. j. Secus ſi iam inchoaſſet. ar. l. j. in noua. in. §. penul. ⁊ ꝺ ap= pella. imperator. §. j. ſm doc. antiquos in. d. l. q̃ ſtatus. ⁊ Spe. in ti. de cen. §. nũc
1 dicendum. ꝟ. pone. † Et qñ accuſaꝛ q̃ deliquit in offõ vel extra an iterdicaꝛ ſibi adminiſtratio officij bar. i. l. ordie. §. de q̃onib9. ad mu. tȝ q̃ ſi accuſaꝛ q̃s de crie commiſſo extra offm̃: ⁊ tũc retinet iterim offm̃ ⁊ adminiſtrationẽ p. d. l. ordie. §. in q̃onib9. Qñq; accuſaꝛ q̃ deliq̃t in offõ retinet officiũ nõ tñ adminiſtrationem per no. p eũ in. l. q̃ ſi forte. de ſolu. tñ iſtõ hȝ locũ in offõ q̃ ſi hȝ admixtã iuriſdi tionem q2 expectaꝛ cognitio in fine officij niſi ſint caſus in q̃b9 põt durante offõ accuſari ⁊ ꝯueniri: vt. ĩ. videbiꝛ in ſuis locis. ¶ Adde q2 Lucas de pẽna. i. l. iudi. de digni. li. xij. dixit aliquos tenuiſſe q̃ officiali accuſato de commiſ. in offõ non interdicti adminiſtrationẽ officij ea pẽdẽte ne ꝓuincia ſit ſine rectore. in auẽ. de adminiſtra. circa ſi. ⁊ periculũ eſt dimittere ẽt ſine prelato terrã eccleſie ſȝ Inn. extra de iudi. c. ſignificauit ad inſtar. abbatis accuſati. ex̃ de accuſa. c. oli. §. pui ſo. Tamen cõtra ꝯcludit arg. l. decreto. de ſuſpec. tu. ⁊. l. cũ quidẽ. ⁊ inſti. eo. ⁊. §. ſiq̃s aũt. in. l. ij. ff. de decurio. ⁊ ar. ꝑlati accuſati. extra de offi. dele. c. venerabili et de ſymo. c. lȝ heli. §. q2 ꝟo. ⁊ de ꝓcuratore que oia no. p Inno. in gl. in. d. c. ve= nerabili. Unde interiȝ ali9 in locũ eius ſubrogabiꝛ. d. l. cũ q̃dẽ. ⁊. vij. q. j. ſcripſit qui ſunt vera in accuſato de delicto cõmiſſo in offõ. † Secus ſi de alio crimie. vt de homicidio. ar. ff. de ſolu. l. q̃ ſi forte. §. q̃d ergo. eo. ti. ꝯſuis. §. fi. Qð ẽt eſt verũ

ſi ē merito ſuſpectꝰ.d.c.venerabili.ꝛ vide Inn.ex de ſy.c.accuſatū.ꝛ.eo.ti.lꝫ.vbi de leui ſuſpitiōe an inducat introductionē adminiſtrationis.ꝛ vide Arch.iij q.ij.§.ꝙ ſi mal. ¶ †Et ad p̄dicta vide q̄ de notario accuſato dicunt in.l.eadē.p bar.ff.ad.l.Iul.repe.Et in cōſilio ſuo incipiēte.Ser.Joannes.ꝛ Bal.in.l.iubemꝰ.de ſacroſan.ecc.ꝛ in.l.cūctos populos.ꝛ gl.in.l.ij.§.miles.de infami.ꝛ glo.ꝛ auť.de tabel.in.fi.Bar.in.l.infamē.de publi.iudi.bal.i.l.j.de teſta.ꝛ in.l.militibus.de teſta.mili.ꝛ qđ not.l.ij.de dignitatibꝰ:vbi de notario accuſato ꝛ inquiſito vel de damnato
2 de delicto cōmiſſo in offō vel extra.† Et ideo officialis ſindicādus dꝫ ſuſpēdi ab offō qꝛ aſtrueret teſtes ſciētes veritatē vel minaretur:de teſti.c.tam litteris.§.j.ꝛ.c.conſtitutꝰ.de exceſ.p̄la.ꝛ xl.q.ij.c.poſtmodū.ꝛ qđ not.de accu.c.olim.ꝛ lꝫ Bar.i.d.§.ſunt.
3 l.ꝙ ſi forte.dixerit † ꝙ p̄latus accuſatꝰ de ſuſpecto nō remoueť ab adminiſtratiōe ꝙ Jo.de Imo.ibi dixit nō eſſe verū per not.
a per Inn.in.c.lꝫ hely.de ſimo.p gl.ꝛ Jo.an.i.c. venerabili.[a] de
4 off.dele.ꝛ.iij.c.qꝛ ea†ſecꝰ i tutore.l.cū quē.de ſuſpe.tu.tñ rō qꝛ p̄latꝰ hꝫ pleniorem adminiſtrationē ꝗ̄ tutor ꝛ eſt procurator in rē ſuā:niſi ſit aliqualis veriſimilis ſuſpitio contra p̄latū qꝛ dabiť coadiutor.d.ca.vene.ꝛ deinde ſuſpitiōe p̄bata remouebiť in totū.c.lꝫ hely. Tñ Ang.in.d.§.ꝙ ſi forte ſimpliciť dixit ꝙ dať ſibi coadiutor:ꝛ vř tex.cū gl.i.l.ſi preſes.C.quomō ꝛ qñ iudex.
5 et lꝫ bar.in.d.§.dicat† ꝙ tutor cōuictus pupillo nō remoueatur etiā ſuſpitiōe p̄bata.tñ gl.tꝫ ꝯtrariū i.l.j.§.cū oſtē.de ſuſpec.tuto.lꝫ gl.nō bñ hoc firmet i.l.tutor aliquo viculo.eo.ti. ꝙ bart.dicit arbitrariū fac.đ ap.l.imperia.ꝛ.c. accuſatū.de ſymo .ꝛ de accu.c.meminimus.ꝛ.c.omnipotēs.ꝛ .c.accedēs .lxxxj.di.tātis.et.l.j.de rei poſtu.đ accu.l.infamia.p que iura dixit Ludo.in cō
6 ſilio.cclxxxvij.† ꝙ pēdēte doli accuſatione officialis ab officijs prohibetur.ꝛ qđ habeť in auť.de nō alienā.§.qꝛ vero.ꝛ .§.ſi qñ.colť.ij.ꝛ.C.de ſacroſan.ec.l.iubemus.ꝛ idē Bart.in.d. l.cū quē.
7 tenet † ꝙ tutore accuſato đ ſuſpecto ipſo iure eſt interdicta adminiſtratio.ꝛ valet argumētū de officiali ad tutorem. Nico.de Nea.in.l.proponebať.de magi.conue.ꝛ vide Ancha.in.c.oipotens.de accu. ¶Et predicta habēt locū in officialibꝰ temporalibus vel perpetuis:qꝛ ſi ab eis petitur ſindicatus vel ratio adminiſtrationis ſuſpendať ab offō interiꝫ p iura p̄dicta.ꝛ vide bar.in.l.barbarꝰ.in repeti.de offic.pretoris.vbi late de notario accuſato de falſo ſi interim interdicitur ſibi offm̄.etiam vide in.l.reum.C.de procura.ꝛ in.l.j.§.hoc edictū.ff.de poſtul.vbi Bar.tenet contrar lū eius quod dixit in.l.ij.C.de dignitati.ꝛ vide.j.in
8 verſicu.durante offō in.c.tertio.¶†Iudex pōt quē cogere accuſare đ homicidio.Bar.in.l.in eū.ff.de accu.p.l.ſi qs homicidiū.C.eo.†Nā iudex in actione.l.cor.pōt cogere offenſum qđ nō admittat criminaleꝫ ꝛ agat ciuili.ne ꝯ ciuilē p̄iudiceť criminali.l.p̄tor.§.j.de iniur.Iō dicit.Spe.i ti.de accu.§.j.v.qd ſi.ꝙ lꝫ nemo agere compellatur: tamen in iſto caſu bene faciat iudex ſi eū cogat agere ꝙ ratiōe p̄batur:qꝛ.l.punit heredem ſi non accuſat:qꝛ pdit hereditatē defuncti.l.j.de his q̄. vt indi. ergo iudex pōt eū cogere accuſare nec delinqt i eū.†Hinc ē ꝙ ſi iudex vide-

a ¶In.c.venerabili. Et ibi vide remiſſiue vide Felyn.ꝛ ſpe.in ti.de inqſiti.§.nūc vidēdum. ver. vť dic tertio.

rit ꝙ tu delinqˀs pōt te cogere,ne delinquas.l.j.in fi.de offi.p̄ſe.vrbis.⁊.l.j.con=
9 gruit.ita Bar.in.d.l.in eū.Et dixit Bar.in.l.ij.§.fi.ff.de adul.†ꝙ pluribꝰ ſimul cō
currētibus ad accuſandū iudex eligit idoneiorē: ⁊ ex cā p̄fert vnū alteri:⁊ ſi re=
perit vnū colludentē vel eſſe infamē p̄ferret aliū dicēs ꝙ ſi ꝓpinquus accuſat oc
ciſoris ſimplr ⁊ extraneus accuſat illos adiecta qualitate qua magis punitur:
tunc iudex poteſt preferre vlteriorem propinquiori ſi iudici apparet illā quali=
tatē eſſe verā.⁊ vide pulchre Ang.in.l.q̄ crimen.C.qui accuſare nō pñt.⁊ vide.J.
in.c.poſt accuſationē abolitam.Et p̄dictis adde Bart.in.l.q̄d ergo.§.pena gra=
uior.de infami.⁊ in.l.j.C.quādo ciui.actio.⁊ Jnn̄.i.l.interdum.de pub.iudi.⁊ in
l.pro herede.§.fi.de acqui.here.vbi glo.

1 ☞ Siquis aliquem accuſauerit ⁊ contra accuſatum ſint iudicia propter que ac
cuſatus fuit tortus:⁊ deinde innocēs repertꝰ nunq̄d iudex teneat̄ vel accuſator.
2 Judex pōt proſequi vt incarceratus abſoluatur vel cōdēnetur.

¶Accuſatio.

AN ſi q̄s aliquē accuſauerit ⁊ ꝯtra accuſatū ſint indicia ꝓpter q̄
accuſatus fuit tormentatꝰ:⁊ deinde inocēs reptus teneat̄ iu
dex vel accuſator.Dic ꝙ accuſator q̄ ſic accuſatio fuit de publico
crimine inſtituta debebit eadem pena puniri.l.fi.de accu.⁊.C.ad
turpi.l.j.cū ibi not.⁊.l.fi.de aboli.Pro alijs vero criminibꝰ punie
tur extraordinē iudicis arbitrio.l.fi.ff.ad turpil.¶†Et poſſet ac=
cuſari de iniur.l.apud.§.ſiq̄s libellos.⁊.l.iniuriarū.§.ſi q̄s ꝑ iniu
riam.ff.eo.ti.in q̄ actiōe veniet oē dānū ⁊ intereſſe accuſati.l.iniuriarū extima=
tio.de iniur.⁊.l.dānū.cū ibi nō.C.eo.tenebit̄ ēt de falſa accuſatiōe.l.credi.de ſic
ca.⁊.ff.de fal.l.ſiq̄s obrepſerit.vbi Bar.Tñ dubitādū eſt ſi ꝓpter indicia ꝓbata
per accuſatorē releuet̄ a calūnia accuſator: in quo cogitandū erit.⁊ vide oīno.J.
in ver.inquiſitio.in.c.fama ſeu indicia.¶An iudex poſſet accuſationē abolitā
proſequi ⁊ nō teneat̄.vide Bar.in.l.libellorꝝ.§.ſi accuſat̄.de accuſa.ſi nō ſit abo
lita ſed accuſator eā differt ꝓſequi pōt eā iudex ꝓſeq̄.l.ſi accuſatoribus.C.eo.l.
quāuis indubitati.C.de adulte.⁊ in.§.ſi quis.in aut.de ſan.epi.Quod eſt verꝝ in
caſibus in q̄bus iudex poſſet inq̄rere alias nō.de mu.⁊ hono.l.ex reſcrip.§.ſiq̄s.
2 †Et idē ſi reus eſt i carcere ꝙ pōt ꝓſequi iudex vt abſoluat̄ vel cōdēnet̄.l.j.de cu
ſto.re.Et etiā partē cogere vt ꝓſequat̄.l.j.C.de abolit.vide no.ꝑ bar.in.l.ſi ma
ritus.§.j.la prima.de adul.Et accuſatore renūciante iudex pōt alteri mandare
vt proſequat̄ accuſationem citra penā talionis.l.ij.de dolo.vbi eſt tex.ſm Bar.
vbi dicit ſic eſſe in oi caſu vbi publica vtilitas ꝓcurat̄.⁊ Bal.in.l.j.C.qui accu.et
dixit Bar.in.l.eum.ff.de accu.⁊ dixit Odof.in ꝯſilio incipiēte Titius aliquē in=
terfecit.ꝙ ſi filius timet accuſare interfectorē ꝓpter ſuā potentiā,ꝙ ſi ponas nō
poſſe ꝓcedere ex officio ꝙ pōt cōpellere illum accuſare q: expedit reipublice ne
malitia remaneāt impunita.l.ita vulneratus ad.l.acq̄.⁊ ꝓpter ſcādalum vitan
dum.ff.de ſacra.l.pe.⁊ quia ſi malum nō puniretur eſſet res mali exempli.l.ob=
ſeruādum.de offi.pſi.⁊.l.diuus.de iudi.⁊ ſi timet potentiam aduerſarij faciet ſi
bi dari ſecuritatem.l.pñti ad fi.⁊.l.fi.de his q̄ ad eccle.ꝯfu.⁊ cōſtō regni de inq̄ſi
tionibꝰ la p̄ma.⁊ ſequēs ꝓuident ꝙ denūciator vel accuſator in hoc caſu tenea=
tur ſecrete ſi timet aduerſariuꝫ vbi vide.Et adde ſpecu.in ti.de accuſa.§.j.in p̄n.
ver.q̄d ſi nullus.⁊ ꝯtra Bar.in.d.l.in eū.tenet ibi Ang.in.l.ſiquis homicidij.C.
de accu.ꝑ text.in.l.diui fratres.de accu.⁊ gloſ.xxij.q.j.ſi quis per calumniam.⁊
ij.q.vij.quapropter.

1 ☞ Qua pena puniatur officialis vel cuſtos carceris qui carnaliter cognouerit
mulierem carceratam.⁊ nu.3.4.⁊.5.

2 Tutor qui ſtuprauit pupillam ſuam punitur.
6 Dominus qui cōcubuit cū vxore vaſalli priuat͂ ꝓprietate feudi.
7 Marito an liceat occidere officialem inuentum in adulterio?
8 Officialis pōt habere cōcubinā in ciuitate quā regit. ⁊ nu. 11.
9 Judeus qui concubuit cum chriſtiana an puniatur per iudicem eccleſiaſticum vel ſecularem.
10 Occidens patrem ſpiritualem an puniatur pena qua punitur occidens naturalem.

1 Adulterium officialis: q̄dā magnus ſua opinione doctor dicebat nolo exponere pecunias in emēdo librū ſindicatus: q2 de vnaquaq3 queſtiōe auctoritatē habebo volo ꝙ tu ab eo petas † q̄ pena punit͂ officialis vel cuſtos carceris q̄ carnaliter cognouerit mulierē carceratā nullus doctor citramōtanus hoc ponit: niſi Jo. fabri. inſt. de pub. iudicijs. l. §.
2 item lex iulia. vbi gl. dicit † ꝙ tutor q̄ ſtuprauit pupillā ſuā punitur per. l. j. C. ſi tutor pupillā. ex qua glo. infert Joan. fab. idē eſſe in quocūq3 qui debet aliquā ꝑſonam cōſeruare per eādem rationem dicens ꝙ ſi cuſtos carceris cognoſcat mulierem captā ⁊ ſibi cōmēdatam debet puniri acriter. dicens etiam ꝙ de cōſuetudine regni francie ſuſpenditur: iſta ſunt v̄ba ſua ⁊ ꝙ ſit bona illatio facit glo no. in rubrica. C. de interdicto matrimo. inter pupillam ⁊ tutorē. que dixit vna cū Bal. ibi ꝙ ꝑ illū titulum matrimonia prohibent͂ ratiōe officij tutoris. Nā ⁊ alias arguit͂ de tutore ad regem ⁊ ad alios magiſtratus ⁊ glo, in. l. j. C. de contracti. iudi. ⁊ in. l. ſi in emptionē. §. fi. de cōtrahen. emp. ſm̄ Bal. no. in. l. cū antiquioribus. de iure deli. ⁊ in. l. q̄ fortuitis. de pig. ac. ¶ Et ad p̄dicta facit q2 officiali in ꝓuincia ſibi cōmiſſa interdicitur ꝙ non poſſit matrimoniū cōtrahere: vt. ff. de ritu nup. l. ſi quis offm̄. ⁊ in. l. qua in ꝓuincia. ⁊ in. l. j. ſi quacūq3 predi. pote. vbi imponitur pena. ſi ergo nō licet ꝯtrahere matrimonia cū iuriſditione ſubdita que ſunt omni iure ꝑmiſſa minime etiā permittitur ſtuprū rapt⁹ vel adulteriū. ar. aut. multomagis de ſac. ſan. eccl̄. ⁊ facit tex. i aut. nouo iure. C. de cuſto. reorū. in ver. ne caſtitati iniuriet͂. qui tex infert ꝙ ſit illicitus coitus cū carcerata.
3 Sz tūc facit mihi dubiū † ſi iſta mulier carcerata erat leuis vite q̄ ſepe carcerant͂ an ſit iſta pena ipōnēda officiali cū ea coeunti: videtur ꝙ nō. ar. dicte aut. i ver. ne caſtitati iniurietur: per quē tex. videt͂ inferri ꝙ nō habeat locū in meretrice[a] q2 ei null⁹ pudice mulieris honor a lege ſeruat͂. ff. de ritu nup. l. ſenatoris filiam. ⁊. l. palā. Et dicit Cy. in. d. aut. ꝙ illa aut. nō habet locū in femina inhoneſte vite. ⁊ ꝑ no. in. l. que per adulteriū. de adulte. ⁊ Bar. in. l. ſi vxor de adulte. vbi dicit ꝙ acceſſus ad iſtas honeſtas eſt impunitus ⁊ habet͂ ꝓ non delicto ꝓpter vtilitatē ipſorum. ⁊ idē Ange. in. l. ſi ea: ⁊. l. que adulteriū. C. eo. Et dixit Jo. an. in ti. de iniurijs. de dāno dato. ꝙ. d. aut. nō h3 locū i meretrice
4 † niſi habeat vir. ⁊ idē bal. in. l. cōſentaneū. C. quō ⁊ q̄n iudex. ꝙ non h3 locū in femina inhoneſta ꝑ tex. in aut. de teſti. ⁊ ea q̄ pa-

a ¶ In meretrice. Faciūt que habet͂ ꝑ Fely. in. c. ſignificātib⁹. i ſi. j. col. in ꝟ. itē ſi eſt bānitus poſt ꝑn. verſic.

rit.l.fi.ꝛ moderni in.l.q: poterat ad trebel. Et dixit bar.in.d.l.verū.ff. de fur.q:
5 †coitus cum meretrice eſt impunit⁹ ꝛ etiam raptus.inſti.de publi.iudi.ꝛ.§.item
lex.Jul.de adul.vbi glo.dicit niſi ſint meretrices.ideo ↄcludi poſſe videt̃ ꝙ iſto
caſu officialis nõ puniat̃ ſi habet rē cū femina ī honeſta carcerata. ¶ Tamē ego
dicerē cõtrariū per no.per Bar.in.l.in auditū.ff.de ſicca.q̃ dixit ꝙ licet bānit⁹ ſit
extra ꝓtectionē principis ꝛ poſſet occidi ꝛ offēdi ꝛ tamē ſi eſt carceratus nõ ꝑōt
ibi offēdi: q: carcerati ſunt ſub ꝓtectione curie.l.fi.C.de cuſto.reo.dicēs ꝙ hi q̃
deueniūt de neceſſitate ad ciuitatē dicunt̃ interim habere ſecuritatē a lege.arg.
l.fi.de lega.ꝛ.l.ij.§.legatis.de iudi.vt ibi ꝑ eū vbi refert in diſp.Ja.de arc.lꝫ Dy.
in.l.in laqueū dixerit ↄtra: tamē cū Bar.tenet Jo.de imo.in.l.publi.§.j.ff.de cõ-
di.ꝛ demon.ꝛ facit ꝙ idē Bart.dixit i.l.vtrū.all̃.Guil.de ſuza.ꝙ qui ꝓmiſit non
offendere aliquē adulterādo vxorem nõ dicit̃ offendere.ꝛ idē dixit i .l.licitatio.
§.ꝙ illicite.ff.de publi.c.q: fit cauſa libidinis ꝛ illa volēte.ꝛ dixit Bal.in.l.oēs
C.ſi cõtra ius vel vti.pub.ꝙ bānitus q̃ poteſt offendi nõ pōt eius vxor adultera
ri q: adulteriū q: nullo modo poteſt iuſtificari ꝑ adulteriū.ꝛ ſic lꝫ meretrix poſ
ſit impune cognoſci non tñ dum eſt in carcere iudicis ne fiat iniuria caſtitati car
ceratarum ꝛ loci q̃ eſt publicus ꝑ.d.l.j.C.de offi.ciui.iudi.ꝛ ꝑ ratione dicte aut̃.
nouo iure. ¶ Et facit predicta † q: dominus q̃ cõcubuit cū vxore vaſalli ꝑuat̃ ꝓ-
prietate feudi ꝛ dñio vaſalli.c.j.qualiter dominus ꝓprietate priuet̃ vbi videtur
ꝙ hiſdē culpis q̃bus punit̃ vaſall⁹ q̃ co gnouit vxorē dñi punit̃ dñs cõcubens cū
vxore vaſalli: ꝛ ſi infert̃ ꝙ officialis punit̃ ꝓpter adulterium cõmiſſum in ſubdi
tam ſue iuriſditionis per no.per Bar.i.l.q̊ ait lex.in.l.marito.in fi.ff. de adul.
6 vbi dixit ꝙ magiſtrat⁹ ↄmittēs adulteriū: ideo poteſt occidi ꝑ p̃rem.q̃ ipſum re
perit adulterātē filiā licet occiſio eius nõ ꝑmittat̃ viro q: magiſtratus nõ eſt vi
lis perſona.doc.etiā in.l.hos accuſare.ff.de accuſa.ꝛ in.l.tract⁹.de adul.vbi di
7 cūt doc.ꝛ glo. † ꝙ nõ lꝫ marito occidere officialē tñ negari non pōt q̃n ipſe magi
ſtratus teneat̃.l.Julia.de adulterijs.offō depoſito.l. ſi.adulteriū.§.fi.co.tit.er-
go ſequit̃ ꝙ ſi cõcubat cū muliere carcerata cõiugata virgine vel vidua ꝙ tene-
8 bitur.l.Jul.de adulterijs. † Tamē officialis poſſet cõcubinā tenere ꝛ habere in
ciuitate quā regit ꝑ caſum in.l.fi.de cõcubi.que ad hoc allegat Ludo.in ſuis ſin
gularib⁹.ꝛ vide de officiali adultero.j.in verbo officialis offēſa.ꝛ.ſ.in ti.de offi.
ſindicatoꝝ.vbi an ſindicatores vel ꝑtās cognoſcat de adulterio officialis in tri-
bus capl'is. ¶ Et circa ꝑdicta ſubijcio q̄ōnē de qua nouiter ſum ↄſult⁹ ꝑ magni-
ficū do.Fabriciū de lagoniſſa.cui⁹ officialis ↄcubit cū cõmatre ſua i ciuitate: q̃ua
erat officialis an ſit puniendus. Et dico ꝙ hoc crimen videtur de iure ciuili inco
gnitum ſcḋm Bald.ꝛ eſt crimen canonicum: quod imponit ſi eſt publicum penam
excommunicationis.vt habetur.xxx.q.j.c.omnes: ꝛ.c.non debet.ꝛ etiam ſi ſit ſe-
cretum vt q: eſt confeſſus.l.di.c.de his vero.ꝛ.lxxj.di.c.p̃ſbyter.ꝛ.xxxij.q.vij.ꝛ.c.
quēadmodum.dꝛ ꝙ eſt ſtuprū ꝛ eſt maius adulterio. ¶ Et gl.inſti.de nup.§.ſunt
ꝛ alie.dixit matrimoniū eſſe ꝓhibitū cū ea quā quis leuauit de ſacro fōte.ꝑ tex.
in.l.alumnā.de nup.dicēs idē ſeruari de cõmatre lꝫ dicat nõ reperiri iure cautū.
ꝛ Bal.in.d.l.alumnā: dixit idē q̊ illa glo.vꝫ ꝙ matrimoniū nõ poſſit ↄtrahi cū
ea quā quis leuauit de ſacro fonte rõne nex⁹ ſpiritualis que eſt quedā cognatio
ꝛ animarū cõiunctio deo mediāte: ꝛ habet̃.xxx.q.ꝑ totū.ꝛ in.c.ſi pater.vbi de pe
na canonica ꝛ cū ſit crimē mere ſpirituale ꝛ a iure ciuili.nõ punitū non vr̃ poſſe
puniri ꝑ iudicē ſecularē ꝑ ea que plene ſcribit And.de Jſer.i ti.q̃ ſint regalia in
verbo cõtrahētiū iceſtas nuptias.ꝛ in cõſti.regni de adul.ꝛ Jo.an.i.c.gaudem⁹
de diuor.ꝛ T.et.de an ch.in cõſilio.xuij.ꝛ Joānes cal.in cõſi.xij.in ti.de for.cõpe.
9 ꝛ in alio cõſilio in ti.de iudeis.vbi ſi iudeus ↄcubat cū chriſtiana an puniat̃ ꝑ iu-
dicē eccleſiaſticū vel ꝑ ſecularē.ꝛ extat capitulū regni q̊ incipit.Jtē ꝙ officialis
nõ intromittat ſe de criminibus eccleſiaſticis lꝫ dici poſſet ꝙ ſit inceſtus ratiōe

cognatiõis ſpũalis inducte iure canonico.nã ſi iſta adulterata eſſet cõmater ⁊ ꝯiugata deberet puniri vt adulter cũ hac aggra natiõe inceſtus ⁊ plus ꝗ̃ ſimplex adulter ⁊ plus qꝛ officialis vt ẜ.eſt dictũ.ſi eẽt vidua ſilr ter ꝑ tex.inſt.de publi.iudi.§.ſi eãdẽ. ⁊ ſilr ſi eẽt virgo cũ hac aggrauatiõe duriꝰ puniret. ⁊ ſi eſſet ſoluta cõmitteret ſimplex fornicatio que ſi eẽt punibilis graua retur pena rõne ꝯpaternitatis.† ⁊ adde pdictis ꝙ ita punit occi dens patrẽ ſpiritualẽ ſicut occidẽs patrẽ naturalẽ. de peni.di. j.c.aut facta i glo.lꝫ tex.in.d.l.alũnã.valde vrgeat ꝙ puniatur cognoſcẽs cõmatrẽ:nõ tamẽ penam imponit:⁊ dubiũ reſtat qñ ad illã libere poterat haberi acceſſus⁊ ipune:vt qꝛ cognoſciſſe permittebat ſi erat cõmater ſi puniatur ratione ſoliꝰ commater nitatis pena iuris ciuilis.⁊ puto ꝙ nõ.ſꝫ pena canonica per iu
11 ra predicta †Nã officialis lꝫ ꝓhibeatur matrimoniũ contrahe re cum ſubdita:nõ tamẽ prohibet concubinã habere in ciuitate ſue iuriſditiõis.l.ff.de ꝯcubinis.ſm Lud.i ſingularibꝰ ⁊ dixi.ſ. vbi tractaui de cõtractibus officialiũ in ver.ꝯtrahere.

1 ¶ Iudex an teneatur iudicare ſecũdũ allegata ⁊ probata:vel ſecundũ veritatẽ.⁊ nu.5.⁊.6.
2 Iura correcta:⁊ cõſuetudines abolite an poſſint allegari i cã.
3 Iudex nolens audire partes in allegatiõibus ac puniatur?
4 Iudex qui non vult audire probationes partis facit litẽ ſuam.
7 Iudex an teneatur alteri parti dare copiã allegationũ ꝑ parte contraria productarum?

1 Allegationes †An iudex teneat iudi care.ſꝫ allegata ⁊ pba
2 ta.vel ſm veritatẽ[a].vide i ver.iudicare.ſ.c.ij. Offi cialis nõ tenet ſi nõ obſeruauit ſtatutũ ei non alle gatũ nec oſtenſum.glo.⁊ Bar.in.l.preſcriptione ſi
2 cõtra ius vel vtili.publi.¶ †An poſſint in cauſam allegari iura correcta:cõſuetudines abolite.apoſtille.vide.ſ.in
3 ver. iudicare.i.c.j.¶ †An ſi iudex nolit audire ptes in earũ al luſionibus punit.Dic ꝙ ſic.l.argẽtarius.§.cũ autẽ.de iudi.⁊ nõ tantũ ſi nõ audiuit in fctõ:ſꝫ etiã ſi iuris ſtatutoꝝ allegationes nõ audiuit puniet vt doloſus.puta ſi nõ admiſit ſtatutũ quo ca uetur ꝙ bãnitus poſſit offendi:vt probatur in.l.lex iulia.§.ho die.ad.l.iul.repeti.ibi quẽ punire nõ debuerũt. per Dy.ꝗ expo nit punire nõ debuerũt iſpecta finali iuſtitia ⁊ ordie nõ ſeruato quã qõnẽ itellige qñ ps nõ fuit ꝯtumax.⁊ ſic nõ ſpernit manda tum iudicis alꝭ ſi fuerit cõtumax potuit ſibi denegare audien tiã ꝑ.l.ſi ꝑtorẽ.§.⁊ ſi dũ decreto.qbꝰ ex cau.ma.⁊ dixit bal.i.l.fi. C.de ſen.ꝙ ſi iudex non curat allõnes iur.⁊ iubeat dari vel fieri grauat:qꝛ ex arrupto ꝓcedit.iõ ab eo appellat ⁊ bal.i rub.ð pe na iudi.idẽ bal.i.§.pficiſci.q.xvij.vbi dicit hoc eſſe intelligẽdũ de allegatiõibꝰ facti magis ꝗ̃ iuris:qꝛ iudex de iure preſumit ſa piẽs .In.i.c.paſtoralis.de cã po.quẽ bal.allegat i reptorio ſup In.dicẽs ꝙ ſi iudex dicat parti nolle eiꝰ aduocatũ audire ꝙ non
4 grauat qꝛ pſumit peritꝰ.⁊bt Bal.i.d.§.pficiſci.q.xvij.†ꝙ iudex q nõ vult audire ꝓbatiões ptis facit litẽ ſuã vel ſi nõ admittit ex ceptiões iuridicas.C.ð pa.l.ſi qdi ꝯſcribẽdo.†Nã iudex ðzexa

[a] ¶ Ueritatẽ Uide tu Fe ly.i.c.paſto ra li.§.qꝛ vero de off.dele.⁊ quod ibi dixi in apo.

minare partiū allegationes: ⁊ dʒ hoc ponere in ſnīa. vez. Audi
tis allegatiōib⁹ partiū ſm Ang. p illū tex. in. l. ſerui. C. de adul.
ſicut fecit Salomō qn̄ pronunciauit inter mulieres de filio cō=
tēdentes: q̄ allegationes partiū in ſua ſnīa replicauit. c. afferte
de p̄ſum. vbi de hoc. ⁊ gloſ. inſti. de fideicon. here. in. §. ſed q2. lo
5 ſcr̄o. in ꝟſ. ſubiectis. ❡ † An iudex q̄ noluit iudicare ex quo al=
legata ⁊ probata nō placebant ꝯſcie ſue teneatur. Videt̄ ꝙ nō.
q2 qui ꝯtra ꝯſciaʒ iudicat punit̄ ſm. c. cum eterni. de penis. l. vj.
in ꝯtra. facit. l. illicitas. §. veritas de offi. preſidis. ⁊ no. per gl. l
c. de offi. ordi. tñ hoſti. in. c. paſtoralis. de offi. dele. dicit ꝙ dʒ de
negare alteri ⁊ vbi nō fecerit. q2 nō poterat dʒ pars appellare
ſm glo. co. ti. c. ſi qn̄. Jnno. ⁊ oēs aliȷ̄ dicūt ꝙ dʒ iudicare ſm al
legata: ⁊ ꝓbata q2 illa dixit ſcire ſm conſciam iuris ſeu. l. ⁊ non
hois per tex. ij. q. j. deus oſ̄s. ⁊ in caſu quo ꝓpter negligētiā
nō feciſſet iuſtitiaʒ facit litē ſuam. vt in. c. cum ſit grauis. de fo.
cōpe. ⁊ tenebit̄ parti ad dāna ⁊ intereſſe. Fallit ſi p aliū iudiceʒ
pōt parti eſſe eque bn̄ cōſultū. l. iiij. §. pe. de dā. infec. ⁊ ibi p Bar.
⁊ in. l. fi. de vari. ⁊ extraordi. cog. ⁊ in. l. ille. §. ex quib⁹. de alien.
iudi. mutā. cauſa fa. ❡ Si iudex nō curat iuriuʒ allegationes: ⁊
ꝓcepit aliquid dari vel fieri grauat tanꝗ ex arrupto ꝓcedens.
6 l. ait p̄tor. §. permittit̄. de minor. Bal. in. l. fi. C. de ſentent. ❡ † Si
iudex non iudicat ſm allega. et probata fecit litē ſuam: tñ valet
ſnīa. vez ſi ex actis colligit̄ dolus vel culpa eius pōt appellari
⁊ reſtitutio in integrū peti. gl. ſingu. in. l. ſeruo inuito. §. cū pre=
tor. ad trebel. Cyn. in. l. fin. de iuſti. ⁊ iure. Bald. in. l. j. C. quō et
7 qn̄ iudex. ❡ † An iudex tenet alteri parti dare copiaʒ allegatio
num p parte contraria ꝓductaꝝ: ⁊ ſi non det grauet parteʒ: dic
ꝙ non tenetur hoc facere ſm Jn. in. c. per tuas. de teſti. vbi dixit
ꝙ ſi pars det iudici interrogatoria: vel allegationes ad iudicis
inſtructionē qꝺ non ſit danda copia: quē refert Lod. in. l. j. ff. de
eden. ⁊ hoc exclamauit in ſingularib⁹ ſuis: ⁊ Bal. ibi dixit vnuʒ
ſingulare verbū in parua lectura. ꝙ ex inſtr̄o oſtenſo iudici tā=
ꝗ amico non ſit probatio pro vel contra. ❡ An ſi iudex non ad=
miſerit allegationē priuilegioꝝ in cauſa non allegatoruʒ: nec
ꝓductoꝝ dicatur partē grauare: ⁊ q̄d in alia ſcriptura. dic ꝙ nō
niſi ſit priuilegiū vel bn̄ficium ipſo iure cōpetens: vel in corpe
iuris clauſum p. l. que ſub ꝯditione. §. fi. de condi. inſti. Q2 iura
in corpore iuris clauſa p ſe patent. l. ornamentoꝝ. de aur. et ar.
leg. ſicut dicimus in clauſa nō obſtante priuilegio ꝙ non cōpre=
hendit in corpore iuris clauſa[a] p gl. in. l. heres abſens. de iudi.
et in auₜ. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi opʒ. ſm Bal. in
l. more. de acq̄. here. ❡ Jdē in exceptione q̄ non fuit oppoſita in
iudicio: q2 ipſi opponi in allegationibus que fiunt verbo: qn̄ eſ
ſet talis exceptio q̄ tacite ineſt in obligationibus q̄ intelligunt̄
quia pn̄t verbo allegari tpe allegationū niſi talis exceptio ve=
niat extrinſecus ſm Barto. in. l. cum qui ita. §. qui ita. de verb.
obli. Si tñ eſſet in cauſa ꝯcluſum non fiūt alie allegationes ſm
Jnno. in. c. paſtoralis de cauſa poſſeſſiōis. cuius dcm̄ intelligit̄
in iure cōſuetudinario qꝺ indiget ꝓbatione. l. j. que ſit lon. con
ſue. Et quō ad effectuʒ regiſtrādi tales allōnes in actis qꝺ non

a ❡ Clauſa. Adde paul. de caſ. in. l. j. ff. de le. ⁊ pe. de ſu. in. l. ij. §. oēs. ⁊ i. d. l. hñs abſēs. in prin. alle. hic in text. et bar. l extra= ua. ad repri= mē. in. ꝟſ. nō obſtātib⁹. et ꝺ hac clā nō obſtāte. vid fely. in. c. nō nulli. de re= ſcri. in pri. iiij co. cū ſe. ⁊ in xxv. col. ꝟſi. reſtant. xviij concluſiōe ꝺ hac clā.

ſit cauſa concluſa:qꝛ nihil addit.ita bal.in.l.fi.ff.de ferijs. ⁊ ſic vt tranſeant in acta iudicij allegationes iuris vel facti nõ poſſunt fieri:vel ꝓduci cauſa cõcluſa:tñ verbo poſſunt fieri:qꝛ os claudi nõ põt alicui qñ poſſit ore allegare p.l.q̃uis.C.de adul. et i.c.Joãnes cũ extra de fide inſtr.ſm bal.in aut. iubem⁹.C. de iudi.Et ideo inoleuit practica ꝙ qñ cauſa ↄcludit qꝛ ↄcluſio ad ſniam eſt de proceſſu.⁊ de ordine iudiciario.dic.aut.iubem⁹. et in corpore vñ ſumit.⁊ in.c.auditis.de ꝑcu.⁊ eſt tex. cum glo. in conſti.regni vniuerſos in rubꝛ.vt infra duos dies poſt publicationem in tertio lib.⁊ nihil põt vlteri⁹ ꝓcedi ꝙ ſit cõcluſio reſeruatis allonibus iuris de latione iuri ⁊ ſcripturaꝝ ꝓductione:et ꝓpter hãc reſeruationẽ pñt ꝓduci allones iuris vſqꝫ ad ſniam ꝓferendam.ar.glo.ſingularis in.l.labeo.§.j. ff.fami.herci.de q̃ late diximus.in verbo ſnia.in.c.an ſi iudex ex forma ſtatu.

1 ¶ Judex qui tulit ſniam ſi eſt citatus:⁊ ſententia eſt confirmata:non poteſt conueniri ꝙ fecerit litem ſuam.

2 Sentẽtiam ſi quis tulerit contra dominũ ſuũ: ⁊ ſnia illa reuocetur in cauſa appellationis : non ex eiſdem actis an priuetur feudo. et nume.3.

4 Error citius preſumitur in notario in dubio q̃ dolus.

5 Judex qui tulit ſniam an pendente appellatiõe poſſit ↄueniri.

6 Judex non debet de neceſſitate citari vt defendat que fecit ratione iuriſditionis.

7 Judex q̃ nõ admittit appel lationẽ in crĩali tenetur.et nu. 14.

8 Aſſeſſor poteſtatis punitur de iniuſtitia facta a poteſtate niſi contradixerit.

9 Querela de iudice poteſt fieri appellatione pendente.

10 Appellari poteſt ab interlocutoria qñ habet actum executiuũ.

11 Judex qui miſit ad furcas condẽnatum in cauſa capitali infra decem dies qui dantur ad appellandum.puniat. ⁊ nu.13. ⁊.15.

12 Paria ſunt occidere inocẽtẽ:vel eũ q̃ ↄfugit ad iuſtã defẽſionẽ.

16 Appellari an poſſit a ſententia lata contra officiales in ſindicatu. et nu.17.et.18.

1 Appellatio †Si iudex qui tulit ſnia eſt citatus ⁊ ſnia eſt confirmata non põt cõueniri ꝙ fecerit litem ſuã:qꝛ videt iudicio iterfuiſſe:⁊ ꝯ ſi eſt ĩfirmata pp ſuã iperitiaꝫ ei ꝑiudicat.Et ſi eſt deſerta p pactũ vel renũciationẽ litis iudex eſt liberat⁹.l.fi.de his q̃ a nõ dño.et de ali.iudi.mutã. aut.Jtẽ ſi res.ſec⁹ ſi tacite.l.minorib⁹ de his q̃. vt indig.Si vo nõ ſit citat⁹ nõ ꝓdeſt nec nocet ei:vt no.extra de appel.c.ſepe.p Jn.⁊ in nouella vbi dino:⁊ tãgit gl.i.l.j.ꝙ q̃ ſcꝫ iur.Et vide Bar.i.q.ſua a ſnia iudicis q̃ male iudi.bal.i ti.q̃ tpe

2 miles.§.ſcim⁹.⁊ vid gl.i.c.j.§.porro.q̃ fuit pria cã bñfi.¶ a Adde ꝙ ſiqs ꝓtulit ſniam ꝯ dñꝫ ſuũ ⁊ illa ſnia i cã appellatiõis reuocat.⁊ eiſdẽ actꝭ ſeu alijs ꝓbatiõib⁹ ꝙ feudo nõ ꝑuat.Et ſic iudex excuſat i ſindicatu ſi eſt appellat ⁊ ex alijs ſnia ẽ reuocata bal. ibi vid i vbo iudex.c.ſi iudex ꝓnũciat.¶ An ſi ꝑs ab iniq̃ ſnia appellauit:⁊ appellatio ẽ deſerta an hẽat regreſſum ꝯ iudicẽ in ſindicatu. Dic ꝙ ſic vt in.c.ſepe.circa fi.gl.magne de appellatio

a ¶ Jn ſindicatu. vide infra p eũdem. in verſic. an ſtante dicto ſtatuto.⁊ qđ ibi dicam.

ni. Si aūt ꝯfirmata eſt ſnīa in pria ⁊ ſcda appellatiōe an iudex ſtet in ſindicatu. Inn. poſuit in.c.paſtoralis in fi.de offi.dele. ꝑ quoꝝ declaratione vide plene Bar.in dictis locis ſupra .primo c.⁊ bal.in.§.pficiſci.q.xxviij.⁊ in.l.fi.de pena iudic.⁊ Lu.i.l.iiij. .§.ſi tam vicinum.de dā.infec.ſm Ludo.in.d.l.j.ꝙ qſq3 iur. vbi
5 iſta dicit.vide in verſic.iudex.c.ſi iudex pronunciat. ¶†Ex ſnīa cōtraria lata in cauſa appellationis inſurgit qdam pſumptio ꝯ primū iudicem.l.j.ff.de ap.quaſi cōmittat ex delicto:non tñ facit plenā fidem:qꝛ nō ſequitur qđ pnunciauerit melius ſecūdꝰ iudex ꝙ̄ primus iudex. Tñ eſt preſumptio qꝛ maior eſt ſecūdus iudex ad quē appellat.vñ melius cognoſcit ꝑ illuʒ tex. Et ideo dicunt doctores qđ contra iudicē maxime dolus nō preſumitur ſicut nec in alijs.l.quotiens.§.qui dolum.de proba. Ideo Bal.dicit in.l.ſi filius.de iudi.ꝙ qñ conſtat ꝙ eſt male iudicatū in du-
4 bio preſumitur ex iperitia nō ex dolo.alleg.tex.in.d.l.j.†⁊ ideʒ in notario in quo in dubio preſumitur magis error ꝙ̄ dolꝰ ſm Bar.in.l.quotiens.§.j.de her.inſt.Et dicit gl.in.d.l.j.de appel.ꝙ
a iudex q̄ iudicat ex imperitia tenet[a] quaſi ex maleficio.l.ex maleficijs.§.inde.vbi glo.⁊ bar.de ac.⁊ ob.qñ dolo tenetur ex maleficio.l.fi.C.de pena iudi.⁊ iſti.de oblig.ex quaſi mal. propter ea qñ ex imperitia iudicat tenetur inquātum equum iudici videbitur.d.l.ſi filius.qñ dolo grauius punit ſm doc.in.d.l.j.ff.
5 de app. ¶An pendente appellatione iudex qui tulit ſnīam poſſit ꝯueniri. Videt ꝙ non niſi ad ſumptꝰ litis.facit.l.j.§.j.ꝙ qſq3 iur.in gl.ordi.bal.ibidem.⁊ in.§.proficiſci.q.xx. Tñ ange.in.l. ſi filius in fi.de iud.videt tenere ꝯ.vide infra.c.ſi eſt appellatū. et in.c.an ille q̄ non appellauit. Snīa iudicis q̄ male iudicauit ſi in cā appellatio.fuit firmata: qꝛ appellatio eſt deſerta: vel ꝑ aliam ſnīam:an primus iudex poſſit ꝯueniri. Videt ꝙ nō:qꝛ qui deſerit appellationē dꝫ hri de ſe.ff.de eden.l.argentarius.§.cū aūt.Et qꝛ ſcda ſnīa firmata mādatur executioni nō pria de pac. l.tale pactuum.§.q̄ prouocauit. Tamen Inno. tenet cōtrariuʒ. quia primus iudex deliquit in ſua pnunciatione:⁊ fuit cā prime iniquitatis in.c.ſepe.de appella. Niſi ipſe iudex a quo comparuerit:⁊ ſuum proceſſum iuſtificauerit coram iudice ad queʒ
6 quia amplius non tenetur. Et dixit Inno.†ꝙ talis iudex nō dꝫ de neceſſitate citari vt defendat que fecit ratione iuriſditionis. extra de tranſac.c.de cetero quo caſu ſi nō citatur non pīudicat ſibi ſnīa.de infami.l.lucius.bal.in.§.pficiſci.q.xxviij. Tñ idem bal.de pace iur. fir.tʒ contrariū:veʒ ꝙ primꝰ iudex non tenet ex quo agitur ex ſnīa confirmante. ¶Et adde aliud ſingulare ꝙ iudex non euitat penā in ſindicatu:lʒ victus appellet ſemel:⁊ bis ſuccumbat vel appellationem deſerat ſm Inn.de offi.dele.c. paſtoralis.⁊ in.d.c.ſepe.de appel.qui dicit in.d.c.paſtoralis.ꝙ nō appellando purgat omnis turpitudo prime ſentētie.et vide .j. c.ſi eſt appellatum.⁊ in.c.an ille qui nō appellat.cum ſequēti.j.
7 in hoc verbo.†Iudex qui non admittit appellationem in criali tenetur.l.iul.de vi pub. ⁊ cōdemnatꝰ erit infamis.l.lege Iul.ff. ad.l.iul.de vi pub.Et etiā eadē. l.tenētur rectores qui iudicibꝰ minant ne iudicent ſicut debent.l.qui dolo.eo.ti.† Et ſi iudex a

[a] ¶Tenetur Vide do. alexandrum de imo.in.l.argen.§.fin.in fin.ff.de edē.

quo non recipit appellationē ſuccumbit cauſam ꝛ famā perdit. l.a procōſulibus.C.de appel..vbi dicitur ꝙ punitur iudex q̄ nō detulit appellationi:ꝛ non ſolum ipſe punitur:ſed etiā eius officialis niſi contradixerint apud acta.l.qm̄.eo.ti.vbi dixit Bal.
8 †ꝙ ſi poteſtas faciat iniuſtitiam punitur aſſeſſor:[a] qui non ꝯtra
a dixit apud acta dicēs:idem in ſubditis q̄ debēt cōtradicere prelato malefacienti ꝛ contra ius.Et idem ſi poteſtas facit cū ſuo iudice vt malā ſentētiā ferat ꝙ tenetur.l.cornelia de ſicca.Et idē in prioribus q̄ hoc facerent cum poteſtate: quia tenetur.l. cornelia de vi pub.l.ij.et.l.dolo.ad.l.cor.de vi pub.et.l.j.de ſicca.ff.vbi dicit bar.cōtra rectores terrarū qui teſtes cogunt ꝑ tormenta vt falſum dicant ꝙ tenentur.l.cor.quam nota.Licet ſnia iudicis male iudicantis fuerit ſemel ꝛ bis approbata ꝑ iudicem appellationis poterit iudex in ſindicatu ꝯueniri.idem ſi appellatio fuerit deſerta Inno.ꝛ Jo.and.in.c.paſtoralis.de offi.dele.ꝛ not.Ange.in.l.iudices.§.fi.de dam.infec.ꝛ dicit Bal.in.l.j.
9 ꝙ quiſq̄ iur.ꝛ gloſ.ibi.†ꝙ pendente appellatione pōt fieri q̄rela de iudice.ꝛ idem ſi ē appellatū ſm Bal.Quibus adde ꝙ grauamen quod continue infert a iudice facit ꝙ omni tpe etiā poſt decem dies cauſat iuſtam cauſam appellandi vt ſi fuiſſet quis cōdemnatus ad carceres ꝑ annum:q2 etiam elapſis decē dieb9 poterit appellare:et ſi iudex nō detulit tenebitur ſm Barto. in l.j.de epi.audi.alleg.ſpe.in ti.de ap.in.§.reſtat.in ver.ſed quid tu dices.cū ver.ſeq.ꝛ bene facit.l.ij.ff.qui.ex.cau.ma.ſm Bal.l l.ij.C.de ſeruī.ꝛ aqua.per gl.ibi in.d.l.ij.de epi.audi.ꝛ facit qđ no.Bar.i.l.pretor.§.fin.de no.operi nunc. Et idem tenet Joan.
10 andr.in.c.dilectus.lo.ij.de rap.vbi dixit †ꝙ quādo interlocutoria habet actum executiuum tunc ſemper grauatus poteſt appellare ꝙ dixit verum Petr.de anch.ibi quando quis grauaretur pluries ſuper eodem per diuerſas interlocutorias:q2 tūc a qualibet ſemper poterit appellare:et idem Ang.in aut.hodie. C.de appell.ꝛ Bald.in.l.fi.C.ſen.reſcin.non poſſe.ꝛ adde ꝙ bal. not.in.l.vis.C.de probat.ꝛ Ant.de but.in.c.fi.extra de ferijs.Et ideo iudex ſemp tenebitur licet carceratus infra decem dies nō
11 appellauerit:ꝛ ſit in carcere tpe ſindicatus. ¶ †An iudex q̄ miſit ad furcas condemnatum in cauſa capitali infra decem dies q̄ dantur ad appellandū puniatur. Bar.in.l.qui vltimo.ff.de penis.dixit Guil.tenuiſſe ꝙ poteſt iudex infra illa tempora mādare ſententiam talem executioni:q2 quelibet pōt pro eo appellare.l.non tm̄.de appel.Spe.tenet ꝯtrariū in ti.de ſentē.§.videndum.v̄ſi.porro.Bar.dicit ꝙ iſtud habet locum in executione q̄ fit a iur.vt ꝙ quis efficiatur ſeruus vel infamis.l.quid ad ſtatū de penis.Tamen executio que debet fieri ab homine: debet differri poſt decē dies.l.j.cū ibi no.nil nouari. Non ob.l.abditos de epiſ.audi.quia ibi fiebat executio:et male faciebat iudex vel forte appellationi renunciauerat.ꝛ hoc tenet gloſ.ibi:ꝛ eſt verū ꝙ de iure expectentur decem dies:ſed de conſuetudine ſeruatur contrariū:quia illi decem dies nō expectātur.Bar.ita in.d.l.q̄ vltimo.Tn̄ idem Bar. in.l.non tm̄.de appel.dixit ꝙ poteſt fieri executio infra dies decem: qui dantur ad appellandum per

a ¶ Aſſeſſor Adde felī.ī c.ſi qñ.circa prin.de offi.delega.

illū tex. dicēs q iudex facit eos abigare vt loqui nō poſſint: qꝛ tex. vr loqui in cōfeſſo. tñ dicit glo. q requirit q ſi ſit etiā cōuictus vt nō appellet. per. l. ij. C. quo. appe. q̄ gl. eſt ſingularis ſm Guil. q cōfeſſus añ ſūlam ſi nō pōt appellare ita nec alius ꝓ eo lꝫ regulariter ꝗlibet poſſit appellare ꝓ cōdēnato qui dr ad ſup
a plicia. d. l. non tm̄. ꝛ. l. abditos[a]. Non aūt licitū eſt eum de facto eximere de manib⁹ familie. l. aditos. de epiſ. audi. qd eſt verum niſi interpoſita fuiſſet appellatio qꝛ ſi nō obſtante appellatione iudex vult facere execututionē de cōdēnato: q pōt ſibi reſiſti ſm Bal. in. d. l. aditos. q̄ dixit q executor ſi viderit q ſibi auferatur in itinere cōdēnatus nō pōt illū occidere ſm Bar. de capua per tex in. l. ita vulnerat⁹. ver. igitur. ad. l. acqui. ꝛ ſi faciat punit niſi de hoc a iudice habeat cōmiſſionē. ꝛ ſubdit Bal. q iudex debet exequi ſententiam capitalem ſi condemnatus appellauit ꝛ ſi faciat capite punitur. l. lege Jul. ad. l. iul. de vi pub. ꝛ ibi Bar. q ē verū niſi appellatio eſſet manifeſte friuola. extra de appel. c. cū appellationibus. ꝛ licet gl. in. d. nō. tm̄. dicet q in capitalibus fit executio infra tp̄s datū ad appellādū. tñ Bar. ꝛ An. ꝛ Jo. de imo. ibi tan ēt cōtrariū dicentes qꝛ ibi fiebat de facto ꝑ glo. in. l. qui vltimo. de pen. niſi renunciaſſet appellationi ſm Bar. in. l. aditos. C. eo. ꝛ de epi. audi. ꝛ hoc tenet cōiter. Guil. tñ tñ dicit in. d. l. aditos. q ſi non appellauit ꝛ fuit facta executio infra decē q valet de cōſuetudine ꝛ cū cū opi. cōi tenet Saly. in d. l. aditos. vbi etiā Raphael idē tenet ſpeciale. ē in multis caſibus in quib⁹ ꝓpter criminis imanitatē ſtatim fit executio. l. conſtitutiones. de appel. ꝛ. l. ſi qs filio exheredato. de iniuſto teſtamēto. ꝛ. l. cū res. C. de penis. ꝛ vbi quis delinquit in cōſpectu populi. vt not. Inn. i. c. ſtatuim⁹. de offi. dele. ſꝫ Bal. in. d. l. aditos.
12 de epi. audi. vbi dicit † q paria ſunt occidere innocētē vel eum qui confugit ad ad iuſtā defenſionē iur. ar. ff. ad. l. Jul. rep. l. lege iul. §. fi. ꝛ idē Bal. in. l. ſi quis filio. §. hi aūt. de iniuſ. teſta. Et dicit Rafa. q. d. l. non tm̄ habet locū in qualib et pena capitali ſeu corporali. ar. l. j. de bon. dam. qꝛ tex. dicit ſupplicim ꝛ non vltimū ſuppliciū. ꝛ per glo. l. ij. de offi. ei⁹. ꝛ ꝑ tex. in auc. de col.
13 §. ad hec vero. ¶ † Qd aūt dictū eſt. ſ. vꝫ q damnat⁹ capitaliter nō poſſit infra decē dies duci ad ſuppliciū eſt verū niſi eſt latro inſignis q̄ renūxiauerit defenſiōibus ſuis quē cōſtat nullas habere defenſiōes: ꝛ ideo nō habere ius differēdi executionem ſm Ang. ꝛ Joā. de imo. in. l. cuſtodias. de pub li. iudi. ꝑ no. in. l. pronūciaꝫ. C. de ſerūs. Licet regulariter nō poſſet renūciare defen
b ſionibus[b] ſm Ang. latus in. d. l. l. nō tm̄. vbi Bal. dixit q vbi executor viderit ſñiam capitalem iniuſtā dꝫ exequi ſed differre:
14 ꝛ ſuperior referre ſm Inno. de offi. dele. c. paſtoralis. ¶ † Uñ ſi iudex nō admiſerit appellationē in criminali tenebit. l. iul. de vi pub. ꝛ condēnatus erit infamis: vt. l. a procōſulibus. ꝛ. l. qm̄. C. e. vbi dixit Bal. q ſi iudex nō detulit appellatiōi punit ipſe ꝛ ei⁹ officiales: niſi cōtradixerint apud acta. ꝛ etiā aſſeſſor. niſi eſſet cōfeſſus ꝛ cōuictus: vt. ſ. iō iudex ſit cautus: qꝛ poſtea tenebitur in ſindicatu: ꝛ ex vinculis cauſam dicet: qꝛ tenebit capitaliter: vt infra videbis. Et adde qꝛ Bal. in. l. j. ex delicto defun. videtur

a ¶ L. abditos. Et ibi vide bal. in. ſ. co. ℣. iiij. no. ꝛ Fely. in. c. cū ſup. de re. iud. ꝛ qd ibi dixi in apo.

b ¶ Defenſionib⁹. Uide Fely. l. c. ſi diligenti. de fo. cōpe. circa pn̄. l. ℣. ſm correlariū. ꝛ in. c. cū veniſſet l. ij. colū. in. ver. an gloſ. ſi. de teſti.

15 tenere ꝛ ſi infra decē dies a ſentētia fuerit appellatū nō pōt fieri executio capitalis quando ſententia eſſet lata cōtra cōuictū aut ſponte confeſſum vel inuentum in fraganti: qꝛ tunc appellatio eſſet notorie calumnioſa an per iudicem debet appellatio ꝓcludi. ꝛ ꝙ Bar. dixit ꝙ abigātur in ore hoc nō eſſet improbabile qꝛ iudex non debet pati ſuā iuriſditionē eludi: ꝛ qn̄ eſt notorie iniuſtū videtur ineptū ꝑ no. per Inno. in. c. j. de offi. vica. Et ideo hoc caſu ois appellatio videtur inciſa vbi etiā dicit ꝙ qñ eſt cōfeſſus tñ dubitatur an ꝓcedat appellatio. ꝛ glo. in. c. roma. §. ſinautē. de appel. in. vj. dixit ꝙ non preſertim qñ fuit traditus morti nō reuocata confeſſione quā ſequunt̄ aſſeſſores qui oēs ſunt homicide: qꝛ in camera torquēt ꝛ in banco faciūt ſcribi qđ ſponte eſt cōfeſſus vt ſic reſpondeāt ſed vt ſibi vř. de procura. l. inuitus. §. is ꝗ. ꝛ vbi iudex feruore vel odio ꝓcederet iniuſte teneret̄. l. corne. de ſicca. ꝛ. l. Jul. ff. ad. l. Juli. repe. §. fi. ꝛ teneret̄. l. Julia. de vi pub. qua lege tenet̄ ſi poſt appellationē morti tradiderit iniuſte impedit ne appellet. d. l. iulia. ꝛ ecōtra ſi faciat in veritate iuſtitiā ꝗꝗ cōtra cōfeſſum per tormēta cum ipſi iudici eſſet nota culpa dr̄ ius facere ad hoc not. in. l. fruſtra. de penis glo. bal. in. d. l. j. de delic. defuncto. ꝛ vide ꝛ adde Bald. in rep. §. ꝓficiſci. q. xij. qui dixit ꝙ licet poteſtas qui abſtulit defenſionē puniat̄ ac ſi occideret innocentē. l. lex Julia. §. hodie. ad. l. Jul. rep. Eſt veruꝫ niſi hoc faciat ex cauſa qꝛ erat cōfeſſus: ſecus ſi eſt appellatū. d. l. aditos. ꝛ ita eſt cōſuetudo. ꝛ vide Cy. in. l. j. C. ꝗ. appel. ꝛ glo. in. d. l. nō tm̄. que dicit ꝙ confeſſus nō appellat: niſi cauſam alleget: ꝛ tñ recipitur appella. cuiuſcꝫ: ꝛ facit qđ not. in c. pactum inter heredes. de pac. vbi dānatus nō pōt renunciare appellationi: ꝛ vide i. c. regni ſi iuſte. de tormentis. Et vide infra in. c. an poteſtas qui miſit in ꝟbo cōdēnatus. Et adde qꝛ licet dicatur ꝙ ſi ꝗs eſt condēnatus ad mortē ꝙ quilibet pro eo pōt appellare per. l. non tm̄. ff. de appel. eſt verū qñ ipſe dānatus eſſet in forciā iudicis ꝛ ad ſupplicium duceretur qꝛ eſt periculum in mora non tñ quando nō eſſet in forciā nec ad ſuppliciū duceret̄ qꝛ tūc ſi non poſſet appellare principalis non poſſet appellare alius ꝓ eo: niſi pro ſuo intereſſe veniret qꝛ admitteretur per gl. ſin. in. l. ſeruum quocꝫ. §. publice. ff. de procu. In ſolutione contrarij. l. lucius. de appella. ꝛ. l. ſeruos. de pub. iudi. licet talis intereſſe alias nō admittatur. d. l. non tantum. vbi hoc permittitur ratione cuiuſdam cognationis abuſiue que eſt inter hominem ꝛ hominem ad benefaciendum: vt ibi nota. glo. ita conſuluit Petrus de vbaldis quod eſt inter conſilia bal. in numero.

16 cccxlviij. ¶ An a ſententia lata cōtra officiales in ſindicatu poſſit appellari cōmunis regula eſt ꝙ omnis grauatus per diffinitiuam ꝛ in omni cauſa appella. l. et in maioribus ꝛ in minoribus. C. de appel. ꝛ dicit text. in. l. j. ff. eo. ꝙ appellatio frequens

a et neceſſaria eſt regulariter ois appellatio eſt permiſſa[a]. ij. vj. c. omnis oppreſſus. Et dicit glo. no. in. l. qui reſtituere. ff. de rei vend. ꝙ in omni caſu permittitur appellari vbi non reperitur lege prohibitum. Propter quod Bal. in Rubrica. C. de appella. dicit ꝙ vbi iuſtitia ē oppreſſa ſemper appellatur. ¶ In queſtiōe

a ¶ permiſſa. Uide ſpe. in ti. de app. §. j. vbi poſuit. xxxvij. caſus in ꝗbus ē ꝓhibita: ꝛ in §. poſtꝗ. in prin. in ꝟſi. ꝛ quideꝫ ponit regulā ꝛ ꝙ regulariter eſt ꝑmiſſa: ꝛ adde. d. bar. ſozi. in ꝯſi. cxcv. inci. circa pmū. ꝟ. ſꝫ premiſſis nō obſtātibꝰ in conſi. ccc. inci. in cā. ꝟ. ſm̄ eſt in. ij. pte. Et adde ꝙ i re dubia iudicandum eſt potius de ferendū eſſe appellatiōi et appellari poſſe ꝗ non ꝛ ibi ꝑ eū in d. ꝯſi. in ver. ꝑterea. in re dubia.

autem noſtra allegat tex.in contrarium in.l.nulli.C.quorum appel.non reci.q̃ a ſnia lata cõtra officialẽ in ſindicatu nõ appellatur.In quo aduerte q̃ illa lex hoc non videtur dicere pro regula ⁊ illius.l.dubi⁹ intellectus q: aliqui intelligũt eam in caſu ſpeciali aliq̃ vero generaliter.In quo reperio primo q̃ Jacob⁹ de rauẽ.quẽ originaliter vidi dicit declarãdo legẽ illã q̃ ſi executor vel p̄poſitus in officio male ſe habuit ita q̃ ſit cõuict⁹ ⁊ cõdẽnatus de hoc q̃ nõ appellet et non habere locum qñ cõuenitur ex cauſa ſui patrimonij vel alias nõ ratione officij:q: tũc cõdemnat⁹ põt appellare.Dicẽs q̃ ſi rex daret iudices qui cognoſcerent qualiter balliui vel p̄poſiti ſui ſe habuiſſent in officio ⁊ ↄuicti cõdẽnarentur nõ poſſent appellare.Cy.aũt intelligit legẽ illã ſimpliciter:q̃ officialis in offõ delinquẽs ſi eſt cõdẽnatus nõ appellat q: iura preſumunt cõtra eũ dicẽs q̃ poteſt inquiri cõtra ipſum q: in officio preſumitur deliquiſſe ſi ſit in aliquo condẽnatus:⁊ ita Cy.Bar.autẽ aliter intelligit ⁊ ſic ſumat illũ tex.¶Officialis alicuius iudicis a ſnia contra eũ lata de delicto cõmiſſo in offõ per eundem iudicẽ ab illo iudice nõ appel.ſecus ſi in alia cã fuit cõuictus dicẽs aliquos tenere indiſtincte q̃ officialis a ſnia p ſindicũ lata nõ appellat.tñ ipſe bart.dicit q̃ illa.l.loquitur quando eſt cõdẽnatus criminaliter de delicto cõmiſſo in officio ſm glo.ibi q̃ illa.l.non hʒ locũ:niſi qñ nũcius notarius vel aſſeſſor cõdẽnaᷓ ab illo iudice cuius erat officialis q: nõ p̄ſumitur q̃ ſuus iudex ferat cõtra eũ iniquã ſniam niſi expreſſiſſet delictũ dicẽs q̃ iſta fuit opinio Plac.quã ibi Azo ponit in ſumma ſua.⁊ glo.iuris canonici intelligit illã.l.ij.q.vj.c.nulli iudicũ.vbi eſt canonizata,⁊ ibi Hugutio tenet hoc q̃ Bar.dicit.bal.autẽ ibi dicit q̃ aut officialis eſt cõuict⁹ de barrataria ⁊ de male geſtis ⁊ nõ appellat:aut nõ eſt cõuictus appella.⁊ ſic bal.intelligit illam.l.in officiali qui male geſſit officiũ vt cõuict⁹ ⁊ cõdẽnat⁹ nõ appellet dicẽs ſm Cy.c oſt p̄ſumptio q̃ deliquerat ex quo eſt cõdemnatus : tamen ſm eum hoc eſt nimis rigoroſum:et ſic bal.non firmat
17 opi.Cy.Ang.ibi ſequiᷓ opi.Bar.q̃† officialis nõ põt appellare a ſnia ſindicatoris lata ſup maleficio per eũ cõmiſſo per illum tex.quẽ intelligit quando ſindicaᷓ p ſuũ rectorẽ cui in officio deſeruiebat.ſecus ſi per alium ſindicareᷓ.d.c.nulli.vbi glo.dicẽs ſecus eſſe ſi per ſuũ rectorem p̄nunciatur ſententia in cauſa ciuili vel criminali officiũ non tangente qui etiam dicit q̃ rector põt ſindicare officialem ſuũ de geſtis in officio ⁊ de alijs.Tamen idẽ Ang.in auᷓ.de iud.§.noſtris.ſimpliciter tenet q̃ a ſententia ſindicatoris nõ appellatur tamẽ hoc dicit perfunctorie q: dũ glo.allegat illã.l.nulli ipſe dicit nota illã legem q̃ a ſentẽtia ſindicatoris nõ appellaᷓ.Et idẽ dicit Lucas de pẽna ſimpliciter in.l.ſi coloni.de agri.⁊ cen.li.xj.q̃ delinquẽs in officio cõdẽnatus nõ appellat.Spe.autẽ in ti.de appellationibus.§.iij.dixit ſequẽdo glo.in.d.c.nulli.in ver.officialiũ.q̃ nõ lʒ officiali curie puta executori vel tabellioni condẽnato rõne adminiſtrationis in qua delinquit appellare.allegat.d.c.nulli.vbi gl.dicit q̃ p̄ſumiᷓ q̃ iudicẽ offenderit ⁊ nõ p̄ſumiᷓ q̃ iudex cõtra eũ aliq̃d faciat ⁊ q: non põt abeſſe a curia ⁊ ſic videntur cõmuniter intelligere.d.c.nulli.in officiali inferiore aſſumpto p aliquẽ ptãtẽ in aliq̃ iferiori adminiſtratiõe alicui⁹ officij nõ aũt in officiali p̄ncipali habẽte iuriſditionẽ q̃ hʒ mex ⁊ mixtũ imperiũ.Et ita tenet ibi bal.i addi.Que opi.bar.Ang.⁊ Spe.vr̃ mihi verior q: i iſtis officialib⁹ iferiorib⁹ aſſum-
18 ptis p ptãtes aliq̃ ſũt ẽt ſpãlia † q̃ ſi delinquãt in offõ pñt remoueri ſine pceſſu ⁊ leuato velo.l.ij.de ſpon.vbi Bal.ar.l.nullũ.de teſti.⁊.l.ict⁹ fuſtiũ.de iſamibus:dicens q̃ executores non ydonei remoueantur ab officio et alij ſubrogantur per iudices maiores qui poſſunt maculas corporales imponere ⁊ ſecus eſſe in vicarijs villarum . ad quod facit tex. ſingu . in. l. ne diu.C.de penis.q̃ apparitor in officio delinquens damnatur et remouetur lite non conteſtata et

a abſens[a] q̄d eſt ſpeciale ſʒ Bar. ⁊ Ang. ⁊ ſic vr̄ q̄ talis remotio trahit ſecū executionē vt ibi. iſti aūt apparitores licet nō habeant iuriſditionē aliquā dicunt̄ officiales ſm and. de iſer. in ti. q̄ ſunt regalia. in verbo poteſtas citādo℞. vnde concludo cum cōmuni et magis tuta opi. q̄ regulariter poſſit appellari a ſnia ſindicato℞ q2a ſnia ois iudicis appellat̄ niſi ſit p̄fectus p̄torio vel ipe
b ratoꝛ aut princeps[b]. l. j. de offic. p̄fecti pretorio. ⁊ auf. que ſupplicatio. de precib⁹ imperatori offe. Et iſtā opi. etiā tenet Pau. de caſt. in. d. nulli. dicēs q̄ licet aliq̄ dicāt p̄ iſtā. l. q̄ poteſtas cōdemnatus nō appellat tñ illa lex nō probat ſm eum. Saly. ibi dicit q̄ opi. Cy. videt̄ ſibi nimis rigoroſa ſʒ fatet̄ per illū tex. q̄ ſi poteſtas eſt legitime cōuictus put debet de barrataria q̄ nō appellat. Et idē tenet ibi Alberi. de ro. qui legē illam intelligit de iſtis inferioribus. ⁊ deinde eā extēdit ad poteſtatē vt cōdemnatus nō appellet. Odo. aūt intelligit legē illam in nuncio cōmunis cui ptās q̄d iubet ⁊ ille appellat q̄ non poſſet appellare: ⁊ q̄ poſſet appellare hʒ regulam pro ſe ⁊ etiā habet magnam rationē q2 crimē barratarie eſt ſimilis crimini leſe maieſtatis: vt in auf. ſed nouo iure. de pena iu. in ducali dñio Mli eſt decretum. q̄ a tali ſententia nō appelletur. Et q2 rex Robertus dum cōdidit capitulū regni q̄d incipit vulgaris fame. de hoc dubitauit. ⁊ ideo ſequendo opi. Cy. ſtatuit q̄ officialis in ſindicatu cōdemnatus non poſſit appellare a ſentētia ſindicatorum niſi cauſa fuiſſet introducta in regia curia. tñ illud capitulū fuit ad beneplacitum regis ⁊ nō fuit editū p̄ lege perpetua ⁊ morte ipſi⁹ regis fuit expiratū per. l. iuriſperitos. de excu. tu. cum ſimilib⁹. Qd capitulū licet fuerit ad beneplacitū obſeruat̄ i regno q̄d nō appellat̄ ⁊ fit executio qua facta ſupplicat̄ p̄ncipi per auf. que ſupplicatio. de p̄cibus Impera. offe. ⁊ per. d. c. niſi eſſet executio irretractabilis vt ſi eſſet cā criminalis q̄ non fiet executio. no. in. l. ij. de appel. C. ⁊ in. l. ſi q̄s p̄uocatione. vbi a tortura appellat̄ q2 eſt retractabilis: vel niſi ſnia ipſa traheret ſecū executionē: vt q2 poteſtas eſſet abſolut⁹ q̄ abſolutoria ſnia traxit executionē: vt in. l. metū. §. ſʒ ⁊ q̄. ff. q̄ me. cauſa. ⁊ in. c. preterea requiſiſti. extra de app. ⁊ Bal. in. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. de iureiuran. quia poſſet ſupplicari tanq̄ʒ executioni facta.

3 ¶ Statuto diſponēte q̄ a ſnia ſindicato℞ appellari nō poſſit an nihilominus non ſubditus appellare poſſit? ⁊ nu. 4. et. 5.
4 Appellatio ſi aliq̄ñ remoueatur intelligitur de friuola. et ſimiliter in exceptionibus. nu. 5.
6 Supplicatio an videatur remota: remota appellatione.

3 An ſi ſtatuto † Superioris vel priuilegio principis caueatur q̄ a ſententia ſindicato℞ non poſſit appellari: vt eſt Capue Gaiete ⁊ in multis ciuitatib⁹ regni ⁊ in feliciſſimo ducali dñio mediolani poſſet appellare capitane⁹ cōdēnat⁹ q̄ eſt forēſis vel nō ſubdit⁹ ſtamen tis eum ſtatuta non ligent forenſes. l. fi. de iuriſ. om. iudic.

a ¶ Et abſns. Secus autē ſi alr̄ delinq̄ret: vt no. gl. ſum. iij. q. ix.

b ¶ Princeps. fallit qñ p̄nceps fert ſententiā ex relatione alterius. et ita eſt i papa vt p. d. bar. ſo. in cōſ. cxcv. & ci. circa prīmū. in v̄. poſtremo poſito i. ij. pt. ſed nunquid q̄s appellare poſſit a ſnia dlegati a p̄ncipe ſuperiore non recognoſcēte cōcedente ſibi lniam ſniandi ſup his a quo℞ ſentētijs appellari nō pt: vid p⁹ eū ibidē i p̄n. d. cō. ⁊ in v̄. ex q̄b⁹ vr̄ inferri. cū v̄. ſeq. vſq̄ ad v̄. circa ſecūdā difficultatē. Et ibi ēt an hodie a ſnia ſenatoris ibi i v̄. ex q̄b⁹ vr̄ inferri in fi. et ibi ēt an a ſētētia ſubrogati loco alteri⁹ iudicis

a cui⁹ ſent ẽtis q̃s nō poterit appellari ibi:l ff. confirmatur iſta reſponſio.

et non poſſit ſtatutum tollere defenſiones que ſunt de iure na-
turali.inſti.de iur̃ na.gē.ꝛ ciui.§.ꝛ ſi quidem. Dic ꝙ nō obſtan-
tibus iſtis non pōt appellare: qꝛ eſt ſubiectus in loco in quo de
liquit.aut.qua in ꝓuincia.vbi de crimine.cum ſimi. Et poteſtas
appellatur ciuis illi⁹ ciuitatis vbi eſt poteſtas.l.ciues.de incol.
li.xj. Et quia ius ciuile pt in particulari ius naturale tollere: lꝫ
non in totum de iuſti.ꝛ iure.l.ius ciuile. Unde valebit tale ſta-
tutum ſeu ꝓuilegium: ſi tñ ſnia eſſet doloſa poterit cōtra eam
excipi de dolo.ar.l.non diſtinguemus.§.cum quidam. de arbi.
vbi dicitur ꝙ contra ſniam arbitri a qua non poteſt appellari
vt.l.diem proferre.§.ſtari.de arbitris.poteſt.de dolo excipi ſm
quendam docto.antiquuꝫ qui aliqua ſcripſit in iſta materia ſin
dicatus.quibus adde ꝙ q̃uis ſtatutum vel principis reſcriptuꝫ
dicat ꝙ non poſſit appellar in ſententia iudicatorum intelligit
de appellatiōe iniuſta: quia ſi.appellatio continet iuſtitiā aper
tam inferior non poteſt illam tollere ꝛ princeps non vult: ita
Bal.in.l.fi.C.de ſen.all'.c. vt debitus honor. de app.vbi text. ꝙ
appellatione remota intelligitur de friuola non autē de iuſta.
4 et facit qd dicit Bar.in.l.j.ꝙ vi aut clā §.ꝙ vbi remouetur appel
latio intelligitur de friuola.ꝛ idem Bar. in.l.j.§. interdum.ff.a
quibus appellare non licet.vbi dicit ꝙ clauſula appellatio re-
a mota parum aut nihil operatur a.ad.d.l.fi.C.de ſen . Secus di-
cit vbi Imperator expreſſe remouet appellationem a diffinitiua
quia operabitur ſm leges ꝛ ſm canones. de quo vide ibi glo.
Bar.ꝛ modernos vbi Ang.dicit contra Bar.ꝙ illa clauſula ope
rabitur in caſu vbi expreſſe non remouetur appelletio a diffini
tiua.ꝛ ibi vide quid de iure canonico ꝛ q̃d de iure ciuili: vbi di-
cit etiam Ange.ꝙ de iure canonico operabitur iſta clauſula ꝙ
non poteſt appellari a diffinitiua niſi expreſſa legitima cauſa
que ſit in iure clara.ca.paſtora.de appel. quo caſu iudex tenetur
deferre tali appellationi ſm doc.in.d.c.paſtoralis.ꝛ in.c.vt de-
bitus. Et dicit glo.in.c.cōqueſtiones de reſt.ſpo ꝙ remotio ap-
pellationis.nihil operatur vbi manifeſte apparet de iniuſtitia
ſeu grauamine.vbi Anto.de butrio.ꝛ facit glo.in.l.ciues.de ap.
ꝙ vbi non poteſt appellari poterit appellari vbi apparet mani
feſtum grauamē.id dicit Inno. in ca.vt debitus.de appel.ꝙ vbi
remouetur appellatio pōt appellari ſi in appellatione exprima
tur iuſta cauſa grauaminis: tamē vbi eſt dicta clauſula lꝫ dele-
gatus non teneat̃ deferre appellationi ſi appellatur ſine cauſa.
d.c.paſtoralis. Tamen princeps poterit ſi ſibi videbitur preci-
pere ꝛ inhiberevt ibi ꝛ i capi.paſtoralis.§.preterea.de officio de
5 legat.† vbi commiſſa cā omni exceptione remota non videt̃ re-
mota illa que iuris auctoritate procedit ſed friuola.et facit qd
dicit Bald.in.l.ij.C.de app.ꝙ remotio appellationis nihil ope
ratur quo ad principem qui ſi viderit appellationē iuſtā com-
mittit cām in appellationis ſm modernos in.d.§.interdū.qui di-
cunt ꝙ lꝫ de iure ciuili cā cōmiſſa cum dicta clauſula appella-
tione remota videat̃ omnis appellatio remota: ſecus de iure ca
nonico vt ibi. Tamen hoc caſu ius ciuile debet intelligi ꝛ limita
ri ſm ius cano.ꝛ ſic ſm dictū.c. paſtoralis. ꝛ ideo cōſului ꝙ vbi

a ℂ Opa'. Uid q̃ adhec hēbet p ff. li.i.c.nōnulli. d reſcrip. in.xxv.col.ꝛ i.c.paſtorat §.cū aūt de offi. delega.

ſint iſta

ſunt iſta ſtatuta ⁊ priuilegia ꝙ officialis cõdemnatꝰ appellet cum inſertiõe cau ſarum que legitime appareant:⁊ tunc ſi principi videbitur vel cõſilio recipiet appellationẽ ⁊ inhibebit per ſupradicta ⁊ obtinui in cõſilio ꝙ appellatio fuit recepta facta executiõe vel depoſito quantitatis condemnate. ¶ Tñ datur aliud remedium hoc caſu vbi non poteſt appellari ab aliqua ſentẽtia ſindicatorum ꝙ poteſt veniri per viam recurſus iuſtitie querele ad ſuperiorem ſm Bal.in.l. fi.de edi. diui.Et dicunt doc.ꝙ tali caſu lꝫ non poſſit appellari poterit ſuppli‑ cari per.l.j.de offi.prefec.pret.ꝙ puto intelligendum eſſe dũmodo ꝙ pars in de cem dies ſupplicauerit vel querelauerit per no.in auẗ.hodie.de tẽp.ap.⁊ in.l. ij.C.vt lite pendẽ.late per Bal.⁊ gloſ.in.l.diuus.vbi Bart.ff.de in inte.re. quia qui venit per viam ſupplicationis venit per reſti.in integrũ.dicta auẗ.⁊ in.l.fi. de in integ.reſt.quia poſt decẽ dies eẽt in totũ cã extincta:vt ibi no.⁊ in.l.ex con ſenſu.§.fi.ff.de appel.Quod eſt verū quãdo ſupplicatur a ſnia inferioris ⁊ ſup plicatur principi:quia non poteſt ſupplicari poſt decem dies. Secus ſi ſuppli‑ cetur a ſnia ipſius principis:vt.d.auẗ.a qua ſupplicatur.§.bienniũ.vt ibi.et in d.l.ij.C.vt lite pendẽ.Et facta executione.vt in auẗ.que ſupplicatio.de preci.im pera.offe.quia vbi appllo prohibetur ibi appllo non ſuſpendit.dixit Bal. in.l. qm̃ multa.ad.l.iul.de vi. Quia nec poſſit venire per viam ſupplicationis ipſa ſupplicatio non impedit executionem.d.auẗ.que ſupplicatio.niſi illa ſuccedat in locum appellationis.ar.ff.ſi quis cau.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ſm epꝫ in.l. iij.§.ſerũ de acqui.poſ.Et facit.l.prefecti.de mino.ꝙ licet a ſententia nõ poſſet appellari poteſt peti reſtõ in inte.de quo per Inn.in.c.ex literis.de in inte.reſt. vbi dicit ꝙ a ſententia non poſſet appellari poteſt ſupplicari.et facit.l. minor.

4 xxv.annis minoribus.⁊ glo.in.l.j.C.ſi ſepius in integ.reſtit.¶ † In quibus di‑ citur ꝙ lꝫ dicaẗ ꝙ nõ poſſit appellari poterit ſupplicari:que ſupplicatio vt di‑ xi nõ impedit executionẽ per ſupradicta per no.per Bar.⁊ Ang. in.l.ij. de app. reci.ff.vbi dicunt ꝙ id quod dicitur ꝙ a poſſeſſorio nõ appellatur ꝙ habet locũ quo ad executionẽ nõ impediendam quia lꝫ appelletur non impeditur execu‑ tio.per text.l.j.ſi de mo.poſſe.qui dicit ꝑ appellationem non impediẗ effectus ſnie:lꝫ quo ad alia procedat appellatio tamen peteretur reſtitutio in integrũ aduerſus ipſam ſniam ſindicatorum an impediaẗ executio.vide Bal.in.d.auẗ. que ſuppl.⁊ Lud.in.d.§.ſi ſeruus.⁊ no.in cle.j.de ſequeſtr.poſſeſ.⁊ fruc.ꝑ quam

5 dixit Bal.in.d.l.fi.C.de ſen.† ꝙ a tribus ſententijs non põt appellari .nec agi aut excipi niſi facta executione q̃r põt de nullitate agi poſt executionem.⁊ facit ad predicta qđ dixit Barto.in.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi pretori.de no. oper.nũ. ꝙ vbi non poteſt appellari ex forma ſtatuti poteſt venire ad ſuperiorem ad ſim plicem querelam.⁊ dixit Ludo. in.l.his cuius.ff.de aqua plu.arcen. ꝙ vbi ſta‑ tutum prohibet appellationem põt alia via ſuccurri illi grauato:vcꝫ ꝑ ſupplica tionem que eſt diuerſa ab appellatione.d.l.j.de offi.prefec.preto. ⁊ per viam querele gl.j.q.vj.a iudicibus.Et quod notatur extra de arbi.c.ij.dicens ꝙ hoc caſu poterit ſuccurri grauato per exceptionem q̃r contra executionem poterit excipi ſniam iniuſtã ſm Bal.in queſtione an per ſtatutum poſſit reductio pro‑ hiberi per.l.diem proferre.§.ſtari.l.j.⁊.l.nõ diſt.§.inquidam.de arbi.⁊ tenet ex preſſe Bal.in.l.anna.C.de arbi.ꝙ licet a ſententia per ſtatutũ appellatio ꝓhi‑ beatur nõ intelligiẗ cõtra eandẽ oppoſitionem exceptiõis ſequi. Ludo.in.l.nõ di.§.illud.de arb.⁊ facit qđ no.in.c.ex litteris.de in inte.reſti.vbi diciẗ ꝙ eſt re‑ medium ꝙ a principe petaẗ in inte.reſt.que debet concedi cũ cã:nam ſi princeps videret aliquã notoriã iniuſtitiã vel cauſas grauaminis coloratas ꝯcederet ſm Bal.in auẗ.q̃ ſupplicatio.⁊ poterit ẽt venire ꝑ viã q̃rele ⁊ lachrymabiliter ſm Jo.an.in.c.ij.de arbi.⁊ibi hoſti.⁊ que habenẗ in.l.arbitrio.qui ſatiſda.cogã.§

6 dependent ab illo articulo. ¶ An remota appellatiõe ſit remota ſupplicatio. in quo glo. in. l. j. de offi. prefec. pto. dixit ꝙ nõ. a ꝛ in auk. q̃ ſupplicatio[a] ſm Bal. de quo vide per glo. ordi. in. c. ex literis. de in inte. reſti. vbi gl. idẽ voluit ꝙ vbi eſt remota appellatio poſſit ſupplicari. quã glo. ſequitur Joã. an. ꝛ Anto. ibi licet glo. ſit cõtraria iuris ciuilis. l. fi. C. vt lite pẽdẽte. quam approbant cõmuniter docto. in. l. pe. de in intẽ. reſt. ex quo gl. in. d. l. fi. dixit ꝙ ſicut quis nõ auditur appellans poſt binã appellationem a ſe interpoſitam. l. j. ne liceat tertio ꝓuo. ita ẽt nec ſupplicans. ꝛ hoc tenet Jo. de imo. in. l. ſi q̃ ex conſenſu. §. fi. de app. Et nõ obſtat auk. q̃ ſupplicatio. qꝛ loqͥtur qñ quis ꝓhibetꝰ appellare propter iudicis dignitatẽ. Et nõ qñ quis ꝓhibetur appellare ꝓpter cõtumaciam. nec obſtat glo. in. c. ex litteris. quia debet intelligi gl. illã qñ remouetꝰ appellatio alia rõne ꝙ̃ ꝑ contumaciã lꝫ cano. illam glo. intelligant generaliter nõ recordati de gl. d. l. j. vnde in penã cõtumacis eſt verũ ꝙ non poſſit ſupplicare ne ꝙ vna via ſibi denegatꝰ alia cõcedatꝰ. ꝛ vide aliq̃d ꝑ Bal. in. d. l. j. de offi. ꝑfe. ꝑto. ꝛ in. c. ſuſcitata. de in integ. reſti. ꝑ Jnn. Ex quibus concluditꝰ ꝙ ſtante dicto ſtatuto vel ꝑuilegio officialis q̃ vult audiri in cauſa ſupplicatiõis debet primo appellare vel ſupplicare. ꝛ deinde parere iudicatis ꝛ cum hoc facit debet proteſtari ꝙ facit ex neceſſitate impoſita ꝑ priuilegiũ ꝛ per ſententiam a qua nõ poteſt appellari ꝛ hoc facere viribus pre iure compulſus ꝛ nõ renũciãdo iuri ſuo ꝛ ꝙ poſſit proſequi grauamen nõ renunciando appellationi ꝛ recurſui ſuo: vt in. c. cõqueſtioni. de offi. dele. in. c. fi. iuſte. de app. ꝛ aio repetẽde quo caſu cuꝫ ipſe ꝑeat ſnie ex neceſſitate nõ vr̃ ſuo iuri renũciare. ſꝫ Bal. et Saly. in. l. a dolo ñ. de exe. rei iudi. ꝛ tꝫ Jnn. extra. eo. c. ad ſolicitudinẽ. ꝛ in. c. ꝙ ad cõſultationẽ. de re iudi. ꝛ in. c. ſignificauerunt. de teſti. Et ẽt poterit officialis ꝓuidere ſibi opponendo in executionẽ exceptionẽ nullitatis apparentis ex eiſdẽ actis que non reqͥrat altiorẽ indaginẽ iuxta ea que habentꝰ in. l. iiij. §. condemnatũ. de re iu. Quibꝰ adde ꝙ lꝫ ſtatutũ dicat ꝙ nõ poſſit appellari a ſnia lata ꝑ ſindicatores poterit appellari a ſnia ferenda ſm Bal. ar. glo. in. l. fi. C. ſi. reus vel accuſa. mor. fuerit ſicut in excõicatiõe dr̃. Et qñ executio illiꝰ ſnie eẽt irretractabilis: qꝛ tũc licet nõ poſſit alias appellari ex forma ſtatuti appellabitur per not. in. l. aditos. C. de epiſ. audi. cum ſi.

a ¶ In auk. q̃ ſupplicatio. Et ibi vide. d. Jaſo. may. l. vj. colũ. cũ nõnullis ꝯcor. ibidẽ ꝑ eum ſignatis: ꝛ ad de pau. dca. in. l. fi. C. de edic. diui. adri. tol. ꝛ Lu do. in ru. de arbi. ꝛ ꝟ. ſciẽ duꝫ amen.

1 Appellari an poſſit ab interlocutoria ſindicatoꝝ ſtante ſtatuto ꝙ a ſententia ſindicatorũ nõ poſſit appellari? ꝛ nu. ꝛ. 4. ꝛ. 5.
2 Contumax lꝫ non poſſit a ſententia appellare tñ poteſt appelle a condẽnatione expenſarũ ſi modum excedant.
3 Appellatur a ſententia lata ſuper aliquo emergenti per arbitrium qñ affertur preiudicium proceſſui.
6 An ille qui nõ appellauit poſſit agere cõtra iudicẽ de īperitia.
7 Judex appellationis ſi cõfirmauit ſententiã latam ꝑ imperitiã quis faciat litem ſuam? Et ſi tres fuerint conformes? nu. 11.
8 Iniuſtitia ꝛ nũtatiõis ſcẽ iter ꝑes purgatꝰ ꝑ ꝛ̃ ſitionẽ appellatõis
9 Judex an ſit liberatus in ſindicatu ſi pars appellauerit ꝛ deſeruerit appellationeꝫ? ꝛ nu. 6 ꝛ. 7.
10 Judex qui tulit iniquaꝫ ſententiam a qua eſt appellatum ꝛ ap-

pellatio.pendet poteſt in ſindicatu condemnari.

1 Non obſtante † dicto ſtatuto vel priuilegio pricipis φ a ſnia ſindicatoꝝ nõ poſſit appellari ſi ipſi ſindicatores proferant aliquam interlocutoriam in incidentibus vel emergentibus in lite vel aliud grauamẽ inferãt ſuꝑ aliquo articu. per īterlocutoriam ſi poſſit appellari a tali interlocutoria: ⁊ quia de facto habuit ſemel φ fuit appellatũ qꝛ ſindicatores emiſerãt banna φ infra breues dies q̃relare volentes cõparerant alias nõ audirent̃ ⁊ erat ibi priuilegium φ non poſſet appellari a ſnia ſindicatorum in quo conſului φ poterat appellari ſaltim cum cauſis legitimis. Et primo auctoritate Bal. in. l. incerti. de interdictis: vbi dixit in repe. in fi. φ lʒ nõ appellet̃ a ſnia lata in poſſeſſorio poteſt apellari ab emergenti vel incidendi ſm Inn. extra de teſti. ca. ſignificauerunt. qñ emergens non hʒ naturam principalis: qꝛ examinat̃ iuſtitia eius ſeorſum a principali: ſecus ſi ex eadem nõ dependeat: qꝛ tendit ad idem ⁊ ſit eadeʒ ratio. ar. l. fi. de ſen. ⁊ facit. l. ſi ex cauſa. §. nũc videndũ. ff. de mino. ſʒ Bal. ibi et hoc dicit idem Bal. in. l. j. C. ſi de mor. poſſe. fuerit appellatum tenere Cy. in l. ſi ex cã. §. nunc videndum. ff. de mino. Tamen ipſe Bal. in. l. j. videt̃ tenere contra. dicens φ remota appellatione a ſnia vꝫ remota ab omni illo per quod venit̃ ad eam ſi tangit negocium principale per. l. oratio. ff. de ſpon. dicẽs hoc eſſe verum de iure cano. ꝑ no. ꝑ Inn. in. c. fi. de noui oper. tñ Bal. in. d. l. j. nou dicit contrarium eius φ dixerat in. l. in certi. quia loquitur qñ articulus a quo appellatur tangeret negocium principale. Tñ idẽ Bal. in. l. poſt ſniam. C. de ſen. dixit alleg. Guil. de cu. in. d. §. nũc videndũ. dicentẽ φ lʒ nõ appellet̃ a ſnia poſſeſſoriũ poteſt appellari ab alio iudiciali grauamiue illato ante ſniam vt ſi iudex velit ſuper poſſeſſorio recipere teſtes infames qui debent repelli a limine iudicij vel ſi noli recipere teſtes vel ſimilia grauamina inferret: ⁊ idẽ tʒ Bal. in. ca. j. de milite vaſſallo. φ ab interlocutoria lata in poſſeſſorio facti appellat̃: puta ſi iudex nõ vult ꝓbatiões recipere ꝑ. d. c. ſignificauere. qꝛ nõ põt reparari grauamẽ. facti ſecuti ex interlocutoria in ſnia negocij ꝓncipalis: ⁊ idẽ videt̃ dicere Bal. in

2 l. terminato. de fru. ⁊ litis expen. † φ cõtumax a ſnia nõ poſſit appellare: tñ põt appellare a cõdẽnatione expẽſarũ ſi modũ excedãt: facit qꝺ idẽ Bal. poſt multa dixit in. l. iij. §. permittit̃. ff. de minſi. vbi dixit φ lʒ a p̃cepto in cõfeſſum de ſoluendo nõ appelletur: tñ appellabit̃ a tacita legitimatione ꝑſone: vt qꝛ mãdat ſolui ei cuiꝰ ꝑſona nõ eſt legittima: qꝺ no. Bald. in. l. arbitrio. ff. q̃ ſatiſ. cog. vbi dicit

3 Bal. in vna lect. † φ a ſnia lata ſuꝑ aliquo emergẽti ꝑ arbitriũ appellat̃ quãdo affertur ꝓiudiciũ ꝓceſſui: ⁊ idem bar. ibi dicit φ appellat̃ a grauamine illato ꝑ arbitriũ a cuiꝰ ſentẽtia nõ appellat̃ ſuꝑ aliquo emergẽti ⁊ nõ de eo φ eſt totius cauſe deciſiuũ: vbi etiã Bal. ⁊ Lud. ibi clariꝰ ⁊ facit qꝺ dixit bal. in. l. in multis. C. de app. φ lʒ verꝰ ꝯtumax nõ appellet a ꝯdemnatiõe: tñ appellãt ab his q̃ veniunt ex accidẽti ꝓpter morã ſicut eſt mulcta. ⁊ idẽ tʒ Ang. i. l. creditor. §. iuſſus

4 ff. de ap. ꝑ illũ tex. dicẽs † φ vbi lex ꝓhibet appellari a diffinitiua: tũc põt appellari ab interlocutoria lata añ diffinitiuã: alle. In. l. d. c. ſignificauere. ⁊ l. d. c. fi. de noui oper. qꝛ ſi nõ ꝑmitteret̃ appellari ab interlocutoria illꝺ grauamẽ remaneret irreparabile: ⁊ hoc ẽt vꝫ tenere Ant. de but. in. c. paſtoralis. de ap. facit qꝺ no. Inn. in. c. q̃ ad ꝯſultationẽ. de re iudi. Et ꝯſuluit φ vbi appellat̃ a tali īterlocutoria lata l ꝓceſſu ⁊ in cã l q̃ nõ põt appellari φ appellet̃ cũ cã lia. ꝑ no. l. d. c. paſtoralis. ⁊ ꝓcedet appellatio ſʒ doc. l. d. l. j. §. iterdũ. tñ ẽt ſʒ cañ. hoc nõ eſſet

5 neceſſariũ qꝛ dicit Arch. i. c. inq̃ſitiõis de heꝛ. φ † qñ lex vꝫ ſtatuta ꝓhibet appellationẽ itelligit̃ de diffinitiua nõ de iterlocu. ⁊ iõ officialis i ſindi. ſꝑ dʒ conari appellare ab aliqua interlocutoria vel iuſto grauamine quando non confidit

de ſindicatorib⁹ ſuis: qꝛ ſi ſunt ciues ſemꝑ ſunt ꝯtra officiales ꝓ
6 ciuibus eorū: quod bene not. qꝛ quotidiana. ¶ † An ille q̄ non appellauit poſſit agere cōtra iudicē de iperitia. Jn. ꝙ ſic. qꝛ diuerſe ſunt perſone ꝛ diuerſe cauſe ꝛ diuerſimodi agēdi: extra de ſen. ex. c. ſacro. ꝛ nulla lex dicit ꝙ q̄ nō appellat nō poſſit ꝯqueri de iudice. ff. de actio. ꝛ obl. l. ex maleficijs. §. ſi iudex. Si aūt ē appellatū appellatio pēdet ꝛ nō ꝯſtat ð itereſſe partis: ꝛ idē ſi ē deſerta appellatio: qꝛ eſt ac ſi nō eſſet appellatū: ꝛ ſi ē ꝓſequuta ꝛ ſentētia cōfirmata nō pōt primus iudex cōueniri. l. tale pactū. §. qui ꝓuocauit. de pac. ¶ Aūt appellatio eſt ꝓnūciata iuſta: ꝛ tūc deſinit intereſſe: niſi in ſumptibus litis. Et lꝫ qui nō appellat vr̄ conſentire. Eſt verū inter partes nō quo ad iudicē: qꝛ nō vr̄ cōfiteri ꝙ ſnīa ſit iuſta. ar. C. arbi. tu. cū interdicitur ſcḋm Bald. l. i. ð.
7 §. iudices. vide ī. ꝑxi. c. ad q̄d ꝯueniat. ꝛ l. a. c. omiſſo appellationis. ¶ † Si iudex appellationis ꝯfirmauit primā ſnīam latā ꝑ imperitiā quis faciat litē ſuam. Dic ꝙ ſcḋs: qꝛ ſnīa ſcḋa eſt illa q̄ tranſit in rem iudi. qꝛ prima fuit nouata ꝑ ſcḋam. vt. ſ. Bald. in. ð. §. iudices. ꝛ vide infra. c. an ſi ꝓnunciat. ¶ Ad quid conuenitur iudex male ꝓnunciās appellatione pēdente. Bar. diſputauit late. ꝛ dixit Bal. ꝙ pēdet ex futuro euētu. ad. l. aquil. l. i. lege acq̄lia. ſi deletuꝫ. ꝛ ar. de excu. tu. l. dixim⁹. ¶ Nā iudici ſufficit ꝙ ex actis ꝓbabilr̄ iudicauerit: qꝛ cauſa q̄ apparet ex actis non dr̄ rem in dubiū dimittere. vt no. in regula in penis. in. vj. Et ex oībus cauſis etiā nouis ex q̄b⁹ appellatio pōt iuſtificare ſnīaꝫ ex eis dꝫ iudex ſuā ſnīam defendere. ff. ꝙ cū eo. l. titian⁹. Et non ob. ꝙ didicit teſtificata: qꝛ inter alios res agitur: ꝛ ſi non poſſit iudex pōt ps ꝓ ſuo itereſſe ſuſcipe defenſionē iudicis: ar. ff. mā. idēꝙ. §. ꝛ gnāliter. ꝛ. l. a ſnīa. de app. Qꝛ intereſt victoris apud graues ſuā ſnīam nō diffamare: qꝛ rubor eſt vincere ꝑ iniquam ſnīam: facit de ꝯdi. inde. l. iulian⁹. Tñ ſi appellans expreſſe renūciat appellationi vr̄ fateri ſe malā cām habere[a]. C. de fide inſtru. l. ij. Et ideo ēt iudex liberat̄: ſed ſecus eſt in tacita renūciatione q̄ nō inducit hāc tacitā ꝯfeſſionē. C. de iud. l. ꝓperandū. et
8 qḋ no. de ino. teſt. papinian⁹. §. meminiſſe. ¶ † Et no. ꝙ ꝓꝑ deſertionē appellatiōis purgat̄ iniuſtitia ꝓnūciationis facte iter partes ꝛ nō infert ptē ꝛ iudicē. Bal. i. §. iudices. in fi. de pace iur. fir. ꝛ vide. ī. in. c. ſi q̄d. ꝛ in. alio. c. ¶ An ſi iudex ꝓtulit ſnīam iniquā a qua pars potuit appellare ꝛ ex negligētia non appellauit teneatur in ſindicatu:[b] vide Bar. i. q. iudex q̄ per imperitiā. ꝛ in. l. j. circa fi. de appel. et in. l. iij. §. quibus. de alie. iudi. et in. l. fi. de va. ꝛ extraordi. cog. ꝛ plenius in l. iij. §. ſi tam. de damno infect.
9 ꝛ ſupra melius. c. an ille qui non appellauit. ¶ † An ſi pars appellauit ꝛ deſerta eſt appellatio ſit liberatus iudex. in ſindicatu Innocentius. in cap. ſepe. de appellatio. dicit quod non quia pars poterit habere recurſum cōtra eum: qꝛ ſententia tranſiuit in rem iudicatam propter deſertionem reſpectu partis non iudicis. Et ideo dixit Inno. in. c. ſacro. in vlti. col. de ſen. excō. ꝙ ſi lata ſnīa iniuſta pars nō ꝯtradixit: lꝫ videat̄ cōſenſiſſe. l. ab eo. C. quomō ꝛ qñ iudex. tñ hoc eſt verū quo ad partem: non tñ quo ad iudicē male ꝓnunciantē ſcḋm Ludo. ꝛ Ang. in. l. iij. §. ſi tā vici

a ¶ habere. Adde. d. Maria. ſo. in ꝯſi. xxiij. icip. viſis in ✱. circa ſecūdā. q. circa me. in. j. parte.

b ¶ In ſindicatu. Vide no. d. maria. ſo. in ꝯſi. xxiij. l. ci. viſis. i. ꝯſi. ij. ꝓncipalr̄ ꝓbat̄ i. j. ꝑte. t.

num.de dam.infe.ꝛ in.§.fi.¶Et adde qꝛ Ange.in.l.fi.ff.de vari.cogni.tenuit ꝙ poſſit iudex conueniri etiam ſi ſemel vel bis fuerit appellatum vel renunciatum alle.Inno.in.c.paſtoꝛalis.de offi.deleg.ꝛ in cle.ſepe.in verbo peremptoꝛie.de ap.ꝛ vide Bar.in.d.§.ſi tamen.vbi Ang.tenet ꝙ põt iudex tempoꝛe ſindicatꝰ cõueniri rõne iniq̄ue ſnie ꝑ eũ late ſi ab ea nõ fuit appellatũ vel appellatio eſt deſerta vel etiã ſi fuit cõfirmata per no.i.d.c.paſtoꝛalis.ꝛ in.d.c.ſepe.ꝛ idẽ Inno.in.d.§.fi.ꝛ ibi etiam Ang.tenet ꝙ lꝫ is cõtra quẽ late ſunt tres ſententie non audiatur per vſum iniq̄tatis vel nullitatis ꝑ cle.j.de re iudi.tñ cõtra ipſum iudicẽ poteſt cõqueri:q̄bus adde Bal.in fi.de pena iudi.ꝛ vꝫ tenere Cy.ꝛ Bald.in.l.ꝙ quiſq̄ iur.ꝛ idem Bal.in.§.iudices.de pace iur.fir.ꝛ Inno.in.c.ſacro.de ſen.excom.qñ a ſnia iudicis nõ fuit appellatũ ꝙ poterit iudex cõueniri:ꝛ qñ appellãs obtinuit in appellatione vꝫ iudicẽ poſſe cõueniri quoad expẽſas litis tñ:ar.l.ſi
10 vendidero.§.ſi titius.ff.de fur.ꝛ late ꝑ Inno.in.l.j.ff.de appel.ꝛ Bar.in.l.iij.§.ex quibus.de alie.iudi.¶†Iudex q̄ tulit iniquã ſniam a qua eſt ꝓpellatũ:ꝛ appellatio pendet põt in ſindicatu cõdẽnari: ꝛ in cõdẽnatione habebiꝫ reſpectus ad illã litẽ que nõdũ eſt deciſa:ꝛ pẽdet ꝑ appellationẽ ꝛ cõdẽnabiꝫ i futuro euẽtu:tex.no.in ar.in.l.pompo.ff.ꝙ fal.tuto.auꝫ.ꝛ aliq̄d ꝑ gl.in.l.j.ꝙ q̄ſq̄ iur.in.§.j.Et ideo dicit ibi Bal.ꝙ iudex interim cõdẽnabiꝫ ad cauendũ de indẽnitate:ar.l.ſtatulibe.rõnẽ de ſtatulib.licet poſſet dici ꝙ cõdẽnabiꝫ ſimplr ac ſi non eſſet appellatum.ar.d.l.§.ſi plures.ꝑ no.in.l.mancipia.de ſeruis fugi.ꝛ repreſentabiꝫ condemnatio ꝛ differetur executio:arg.in.l.acquil.ſm Bal.in.d.l.põpo.de quo
11 vide per Ange.in.d.l.mãcipia.ꝛ.§.i aliis capitulis.†¶Fuerũt late tres ſentẽtie conformes ꝛ omnes per imperitiam quis iſtoꝛũ teneaꝫ.Dic ꝙ q̄libet qꝛ vniꝰ imperitia nõ excuſat alium:ideo ſi appellatio eſt deſerta:qꝛ nõ excuſaꝫ q̄ male iudicauit:vt no.Bar.de offi.dele.c.paſtoꝛalis.vbi Inn.ꝛ idem in.c.ſepe.in fi.glo.magne.de appel.facit qđ no.ff.de euic.l.ſi per imprudẽtiam: qꝛ iudex cõtra deũ delinquit:qꝛ eſt periurus ꝛ cõtra rempublicã:qꝛ infidelis ꝛ cõtra illum quẽ oppreſſit.Bald.de pena iudi.l.fi.ꝛ vide in.c.ſi iudex appellationis.§.ꝓxime.¶Si eſt appellatũ iudex poteſt ſuam defendere ſniam:qꝛ ſua intereſt:no.Inn.de foꝛ.cõpe.c.verum.ꝛ facit de reſcrip.dilectus nõ tamen poteſt in ſe iudicium ſumere animo nouandi:qꝛ nõ eſt aduerſarius:ex.de infa.lucius.ꝛ qđ no.Inn.de teſti.c.cum clamoꝛ.Bal.in.d.l.fi.qui dicit ꝙ ſi appellationi detulit ex imperitia vel malitia teneꝫ qꝛ partem leſit ſm Inno.in.c.j.de app.in.vj.Bal.

Subiſcio. pulchꝛaꝫ q̄õnẽ ad hoc ꝓpoſituꝫ in qua allegaui. Rex cõceſſit offm̃ capitanie militi ꝓ tribus annis et qꝛ viri illius ciuitatis erãt indomiti voluit ex pacto ꝙ ſi eſſet cõdemnatus in ſindicatu ꝙ poſſet appellare q̄ in eodem officio acriter ſe geſſit ex arrupto proceſſit ꝛ tempoꝛe ſindicationis ſue veniẽte ciuitas impetrauit ſindicatoꝛem cum clauſula in reſcripto appoſita ꝙ pronunciaret ſnias proferendas in ſindicatu dicti militis ſub noĩe ꝛ titulo regie maieſtatis ad hoc vt ſindicandus appellare poſſet:hic ſindicatoꝛ ſimiliter ex arrupto ꝓceſſit contra militem iura ſubuertẽdo ꝛ de facto ipſumq̄ cõdẽnauit ad grauiſſimas penas.Qui ſm foꝛmã ſue electionis appellauit a ſentẽtia iſtius ſindicatoꝛis.Et opponebatur ꝙ appellare non poterat:quia ſentẽtia fuerat prolata ſub nomine ꝛ titulo regie maieſtatis: ꝛ in contrarium allegabaꝫ ꝙ propter pactum de appellando adiectũ in ſua electione poterat appellari ꝛ du-
1 bitandum fuit quid iuris.¶†Et primo videtur ꝙ non potuit appellare quia a ſententia regis non appellatur.l.j.in prin.ff.a qui.appe.non licet.ꝛ in.l.ij.§.ex actis.de oꝛi.iur.quia appellatio interponitur de minoꝛi ad maioꝛem in auꝫ.de app.ꝛ.§.que tempoꝛa.§.illo.videlicet.C.de ſen.prefec.l.j.ꝛ.l.ij.de offi.prefect.

preto. Quia rex hꝫ iura p̄fecti pretorio vt nota. in prohemio
conſti. regni. p Andr. de iſer. Et quia poſteriora derogant prio
ribus ⁊ ſic videtur ꝙ tale reſcriptum ꝙ ſententia deberet ꝓferri
ſub titulo regis videtur tacite derogatum pacto appoſito in ele
ctione ꝙ poſſit appellari ⁊ quia a ſententia ſindicatoris nō ap=
pellatur vt. ẞ. proximo. c. eſt late deductum. ¶ Tamen cōtrariū
puto verum. †Et primo quia pacta appoſita in electione officia
lium ſunt ſeruanda: vt not. Barto. in. l. dominus. §. fi. de pecu. le.
⁊ in. l. ſeruus vetitus. de leg. j. ⁊ in. l. mācipia. de ſeruis fugi. ⁊. l.
ſuper creandis. de iure fiſ. cū ſi. ⁊ cū fuerit pactū factuꝫ cū forme
iuri ꝙ appelletur videtur princeps reduxiſſe ad ius commune:
quia res de facili reuertit̃ ad ſuā naturam. l. attilianus. ff. de ſer.
ruſti. cū ſuis cōcordan. nec valuit dictum reſcriptum cōtinens ꝙ
dictus ſindicator deberet ꝓnunciare ſub titulo maieſtatis tan=
a ꝙ rex: †qꝛ ꝑpter hoc tollit̃ appellatio quā rex tollere nō pōt [a]
quia eſt iuris diuini ſm̄ And. de iſer. in ti. que ſunt regalia: l. ver
bo cōmittentiuꝫ crimen: dicens ꝙ ſi princeps hoc faciat peccat:
2 †⁊ non dicitur poſſe. ꝙ cum peccato poteſt vt idem dixit in ti. de
prohi. feu. alie. per Fe. in. c. preterea. ſi inter duos. ꝙ ꝓcurans ꝙ
rex ꝓnunciet vt pars nō poſſit appellare ꝙ peccat ⁊ ſic dicta cō
miſſio fuit ip̄o iure nulla quo ad caput qđ ꝓnūciaret ſub. titulo
3 regis. Propterea pro hac parte facit† ꝙ tūc demū habet locum
ꝙ a ſententia regis nemo appellat quando ipſe rex met ꝓnun=
ciat ſecus ſi ꝓnunciet rex ad relationeꝫ vnius: quod appellatur
quia potius ꝓuocatur aduerſus delationem vnius ꝙ̃ aduerſus
ſententiā ꝑncipis: ar. l. j. in prin. ff. quando ap. ſit. ⁊. ij. q. vj. §. bi=
duum. ⁊ videtur glo. in. d. l. j. p que iura ſic conſuluit Lud. in cō
ſi. cxxxj. ⁊ ideo a ſententia regis non appellatur: quia ob digni=
4 tatem eorum p̄ſumitur ꝙ omnia bene agant †eo quia cor regis
in manu dei eſt ſm̄ And. de iſer. in dicto. §. ꝑterea. ſi inter duos.
⁊ quia ſententia regis ꝓfertur cum deliberatione conſiliariorū
que eſt ſicut ſententia ſenatus a qua non appellatur. d. l. j. §. ſci
re. quia appellare nō licet: vbi dicitur ꝙ a ſententia ſenatus nō
appellatur. ⁊ facit. l. ſi quis aduerſus cum autem. que ſup. de ꝑ
cibus imperat. offi. ¶ Nam ille commiſſarius nō eſt rex vel ſena
tus ſententia lata p delegatum principis ſm̄ cōſiliū ipſius prin
cipis poteſt appellari. l. j. §. queſitum. ff. de appella. licet a reſcri
pto non appelletur vt ibi late. Preterea cum in themate ſuppo
natur ꝙ hic ſindicator fulminate ꝓceſſit ⁊ ex arrupto ⁊ ꝑpterea
non p̄ſumitur ꝓ eius ſententia ſm̄ Cy. ⁊ Bal. in. l. ſancimus. C.
de iudi. vbi dixerunt ꝙ licet ꝓ iudice p̄ſumat̃. d. l. j. ij. de off. ciui.
iu. eſt verum quando ſeruat debitum ordinem in ꝓcedendo: ſe=
cus ſi obmittat quia ꝓ eo non p̄ſumitur: ſed contra eum ſic ⁊ fa
ciunt nota. in. l. de pupillo. §. ſi quis ipſi p̄tori. de noui oper. vbi
de p̄ſumptione contra iudicem qui erat ſolitus excedere. Et di=
xit Lucas de pēna. l. ſi coloni. de agri. et cenſi. ꝙ de malo iudice
male eſt p̄ſumendum: arg. l. ſi per impſſionem. C. ꝙ metus cau=
ſa. ⁊ dicit Spe. in ti. de iudi. deleg. §. vniuerſi. Item ꝙ eſt odio=
ſus ꝙ non dicitur iudex his in que non eſt iuſtitia: ⁊ per iſta dixi
ꝙ poterit appellari a tali ſententia: quia iſte delegatus nō erat

a ¶ Nō pōt. tu ad hoc vide q̄. habent p̄ Fely. in ru. extra de ap=pel. l. iij. col. ⁊ in. c. j. ẞ. de reſcri.

rex nec habebat ſenatum. ¶ An ſi pnunciat iudex iniuſte ⁊ appellatur iudex ſecundus confirmat ⁊ ab eo appellať ⁊ tertius ꝯfirmat: queritur an omnes teneātur ad intereſſe in ſindicatu an vltimus. Ange. in. l. pretor. §. in eum. de dam. infec. refert Inno. in. c. paſtoralis. de offi. dele. quem per prius retulit Bald. in. l. fi. de pena iudi. q' omnes tenentur ad inſtar tutorum. l. j. ⁊. ij. ſi tutor non geſſit. Et vide Bald. in tit. de pace iura. §. iudices. qui tenet contrarium: quia vltima ſententia nouat primas per. l. furti. in prin. de infa. l. ꝙ eſt fatuum. ſm Ludo. i. l. iiij. §. fi. de dam. infec. qui dicit ꝙ ſolutione vnius ceteri liberātur. de his qui deie. vel effu. l. pe. ſm Ludo. in. d. §. fi. ⁊ vide in. c. ſi iudex appellationis. ſ. ¶ Officiales non admittentes appellationem tenētur. l. iulia. de vi publi. ⁊ ſunt infames. l. lege iulia. eo. ti. ⁊ aliquando punitur pena capitis ſm Bal. in. l. ſi quis filio. §.
5 his qui. de iniuſt. teſta. Et dixit Ancha. in cle. j. de exceſ. p̄la. † ꝙ in criminalibus tenentur pena capitali ⁊ pena: de qua p Inno. in. c. cum dilectus. de ordi. cog. Et in ciuili pena. xxx. ponder. auri. l. quoniam iudices. C. de appellatio. ⁊ aliquā in l. iudicibus eodem titulo. Clericus autē deponitur. ij. queſtione. vj. cap̄. decre=
6 to. ¶ † Omiſſio appellationis non impedit recurſum contra iudicem qui male iudicauit. Bald. ⁊ gloſſ. ff. q' quiſꝙ iuris. l. j. et tenuit Bartolus diſputando. et ponit Innocentius in cap̄. paſtoralis. de officio delegato. vide nota. in. l. mancipia. de ſeruis fugitiuis. vbi de hoc. et dixit Baldus in dicta. l. j. in ſecunda lectura. ꝙ iudex facit litem ſuam ſiue appelletur ſiue non. ⁊ ſemper tenetur inquantum bono viro equum videbitur ſecūdum Innocentium. in. dicto capi. paſtora=
7 lis. ¶ † Renuncians appellationi poteſt agere cōtra iudicem de iniuſtitia ſibi facta. Innocent. in. c. ſepe. de appellatio. ⁊ facit. l. cum iure. C. arbit. tute. Bald. ſuper Innocen. in verbo renuncians.

1 ¶ Officialis habens arbitrium generaliſſimū an' poſſit tollere vel immutare ſtatuta iam facta? ⁊ nu. 2. 3. 4.
5 Poteſtas habens arbitrium in cauſis ſui officij nō poteſt ꝓrogare terminum inſtantie ⁊ cognitionis.
6 Liberum arbitrium ſemꝑ in ſe recipit bonefidei interꝑtationem.
7 Iudex ſi videat ꝙ teſtibus non ſit adhibenda fides poterit ſi velit fidem non adhibere ex cauſa: etiam ꝙ̄uis clare deponant.
8 Uerbum videtur denotat boni viri arbitrium.
9 Arbitrium ſi concedatur officiali p verba libere voluntatis. non denotat arbitrium boni viri.
10 Iudex non debet eſſe nimis fauorabilis in arbitrarijs.
11 Durius agitur cum officiali ratione arbitrij ſibi dati ꝙ̄ cūm lege.
12 Poteſtas habens arbitrium ſimpliciter ſibi conceſſum debet in omnibus regulas iuris ciuilis.
13 Officialis habens arbitrium an poſſit ꝑpetuo carcerare?
14 Quedam ſunt in libero arbitrio et poteſtate iudicis que non trahuntur ad neceſſitatem.
15 Iudex vbi poteſt ſupplere ex officio ſuo et non ſupplet nō facit litem ſuam: nec poteſt appellari.
16 Iudiciū ⁊ diſcretio ſunt idem.
17 Ignorantia iuris qñ ſit lata culpa?
18 Arbitrium aliqñ denotatur iſta verba in reſcripto appoſita prout tibi videbitur ⁊ placebit.
19 Officiales publici non poſſunt bonam fidem agnoſcere: etiamſi habeant arbitrium: niſi fides ſit coniuncta obligationi.

20 Judex an faciat litem ſuam quando hʒ arbitrium?
21 Judex habet poteſtatem eligendi alteram partium quādo ꝓ=
bationes ſunt contrarie.
22 Judex habens arbitriū a ſtatuto ſi grauet enormiter punitur.

1 Arbitrium † officialis hñs arbitriuʒ ꝗ=
uis gñaliſſimū non pōt tolle
re ⁊ immutare ſtatuta iam facta niſi derogationis
cauſa de nouo ſuꝑueniat que non erat cognita tp̄e
ſtatuātis: vel ſaltē ignorabat ſm Bart. in. l. ambi=
tioſa. de decre. ab ordi. Unde etiā ſi pꝛiceps daret
gñaliſſimā ptātē niſi hoc ſpecialr̄ eſſet ꝯceſſum: tunc talis non
poſſet tollere cōſtitutiones a pꝛincipe conditas vel cōfirmatas
per tex. quē bar. ſumme notat in. l. hoc quoq; neceſſario. in. §. ſi
que. C. de offi. pꝛefec. pꝛeto. ꝑ quē dr̄ ꝙ licet pfectus poſſit legeʒ
condere vt pꝛinceps: non tñ pōt condere ꝯſtitutiones pꝛeceden=
tibus contrarias vel derogantes ſm Ludouic. in conſil. xxxvij.
¶ Quāuis dicatur ꝙ ſit in culpa ille ꝗ in alienis rebus nō adhi
bet eam diligentiam quam dʒ adhibere pater familias diligēs.
l. ſi cōſtante. §. ſi marit⁹. ſo. ma. ⁊ in. l. j. §. his quoq;. ff. de accuſa.
et oblig. Tñ ex cōceſſione liberi arbitrij his cui cōcedit non eſt
in culpa ſi nō adhibet in alienis eā cuſtodiam quā in ſuis etiaʒ
ſi illa minus diligens ſit. tex. cum gloſ. ſingu. in. l. j. ff. de ſo. ⁊ ibi
bar. ¶ Si rex concedat alicui officiali plenam ⁊ liberaʒ ptātem
tale quid faciendi impoꝛtant iſta verba ptātem inoꝛdinataʒ ꝙ
a poſſit ꝯtra iura facere ⁊ abſq; cauſa[a]: gloſ. ⁊ dñs Anto. in clem.
j. vt lite pen. vbi dicit ꝙ poterit ſtatuere ꝯtra iura ⁊ ꝑiudiciū pri
uatoꝝ: et de verbo oīmoda poteſtate: vide in cle. j. de foꝛo ꝯpe.
Tñ hoc dictuʒ non vr̄ veꝝ: qꝛ hoc non pōt pꝛinceps ex oꝛdinata
ptāte ſibi a legibus attributa. l. j. et. ij. ſi ꝯtra ius vel vti. publ.
et. l. ij. §. merito. ne quid in loco pub. cuʒ ſimi. Et ſub iſta verboꝝ
gñalitate non vr̄ concedere ſupꝛemā ptātem legibus nō ſubmiſ
2 ſam. l. j. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſ. ¶ Nā ratione liberi ar=
bitrij non pōt iuri alterius derogari. gloſ. in. c. ſepe. de ver. ſig.
Bal. in. l. cum antea. C. de arbi. ¶ Nā liberū arbitriū alicui datuʒ
non dʒ trahi ad ꝑiudicium alicuius. l. j. ⁊. l. in fraudem. de teſta.
3 mili. et de adminiſtra. tut. l. impuberi. ¶ Ptās habens arbitriū
vel ptātem gñaliſſimā circa aliquod offm̄ non pōt dictuʒ alteri
ad tp̄s cōceſſum ꝑ ptātem hñtes tollere. Bar. in. l. dotaleʒ. ff. de
teſt. mili. ⁊ eo. ti. l. cum filius. Quia pꝛopter hoc nō poterit iam
ꝓuiſa circa illud offm̄ tollere vel mutare. Bar. in. l. ābitioſa. de
decre. ab oꝛdi. ⁊ in pꝛia ꝯſti. C. §. quib⁹. Bal. in. l. nulli. C. de ſent.
ar. l. ſi hoiem. ff. manda. ⁊ in. l. foꝛma. ff. de offi. pꝛeſi. Qꝛ in ꝗcūq;
ptāte data a ſupioꝛe: ea nō veniunt que ipſi cōcedentes ſi vellēt
facere nō poſſent. ff. que in frau. credi. l. ſi pr̄. ad muni. l. luci⁹. §.
pe. ff. ꝙ vi aut clam. l. pꝛohibere. §. plane. Et qꝛ per ꝓuiſionē of=
ficij videt is cui eſt ꝓuiſum ſuas opas locaſſe. ff. loca. l. qui ope
ras. et. l. ſi pecuniā. de ꝯditio. ob cau. Ideo tenebitur obſeruare
illum extractū. c. j. de natura feudi. c. j. de pꝛobatio. et qđ Bald.
4 no. in. l. pꝛinceps. de legi. Et † quia ipſi cōcedentes ⁊ ſucceſſoꝛes
tenentur obſeruare facta pꝛoceſſoꝛum iuſte ⁊ non que iniuſte vt

a ¶ Abſq; cā. An āt iudex teneat obſuā tia iurꝫ ſi ad eū dirigatur clā liberā vo lūtatem ſeu liberaʒ facul tatē ſiue ꝓce das ſm men tem tuaʒ vel ſcʒ libitū tuū vel ſcʒ pꝛudē tiā tuā vel ꝓ cedas ꝑuia rōne. vel ſm ꝯſciam tuaʒ. vel ſcʒ bñpla citum tuū: vr̄ ꝓcedas ſcʒ ꝙ tibi vr̄ vel ꝓ cedas leuato velo: vel ſm ſpm̄ tuū. vid no. fely. i ca. cāonū. l. xvij col. in ꝟ. fal= lit. viij. de cō ſti. ⁊ l. xx. co. circa pꝛin. in verſi. ⁊ ſi di= cat: de ꝯſtit.

conditionalr ſunt geſta.c.abbate ſane.de re iud.in.vſ.et.c.ij.cuʒ glo.extra de donati.ꝛ.c.j.de ſolu.ꝛ Bart.in.d.§.plane. Cy.in.l. digna vox.de legi.Bal.in.l.j.de conſtitu. prin.extra de preca.c. ij.de donatio.c.penl.et.c.j.qui ſucceſſo.Et ideo ſi rex concedat magiſtro iuſtitiario arbitrium circa actorum magiſtros ꝛ ſubactorios magne curie non poterit tollere illos qbus eſt puiſuʒ p regẽ per prius:ꝛ ideo ſi circa notarios ꝛ reformationem illoꝝ concedatur arbitrium:quia non priuabit iam creatos ſine cau-
5 ſa:que bene nota.¶†Si poteſtati datur arbitrium in cauſis ſui officij non poterit prorogare terminum inſtantie ꝛcognitionis. ff.loca.l.ſi in lege.per quem dixit Bart.et Bald.ꝙ habens a ſuperiore plenum arbitrium ſeu plenã cognitionẽ non poterit prorogare terminuʒ illi prefixum:qꝛ factum ptoris nõ poterit iuri publico derogare.ff.de ferijs.l.j.in ver.neqꝫ enĩ ſm Ludoui. in
6 conſilio.ccccxxij.¶†Liberũ arbitriũ ac libera ptãs alicui datuʒ ſemper in ſe recipit bonefidei interpretationem vt ciuilẽ humanitati cõgruentẽ intelligentiã recipiat.ff.manda.l.creditor.§. lucius.et facit.ff.de ſerui.l.ſicut ibi ciuili.i.humano mõ.ꝛ Bar. in repe.§.plena grauior.vbi dixit ꝙ habenti arbitriũ poteſt penas arbitrari dũmodo rationem nõ excedat. ¶An ſi iudex partem coram eo iuſtitiã ſuaʒ proſequi volentẽ:remiſerit ad arbitrium dicatur iuſtitiã feciſſe.Dic ꝙ non fecit iuſtitiam p caſuʒ ff.de arbi.l.ſi cum dies.§.queſitum.Et eſt ratio ſm text.ibi.ꝛ in l.qualem.§.dicere.eo.titu.quia hoc nõ imponit finem cõtrouerſie:ſed coram alie noue litis inducit ſuſcitationeʒ.Et iudici incumbit controuerſie finẽ iponere.ff.ſi.cer.peta.l.quidam exiſtimauere.ꝛ ideo hoc caſu ſe exonerat ꝛ non imponit liti finem dicto.§.queſitum.ſm Ludo.in ꝯſi.ccxxxviij.¶An ſi iudex hñs arbitriũ aliquem grauauit poſſit eius arbitrium ad boni viri arbitriũ reduci: vide infra in verbo pena.in ca. ſi pena imponitur iudicis arbitrio.¶Si officialis hñs arbitriũ proceſſerit vigore mandati ſuperioris ſtatuentis ſibi formã mandati preciſam nõ intelligitur vſus arbitrio ſed mandato: ꝛ ſic non grauauit ipſe ſed qui mandauit.ar.de arbi.l.qualem.ſecundo rñſo.de leg.ij. l.vnum ex familia.§.j.ꝛ qđ not.Inn.in.c.ſi pro debilitate.de offi.delega.de appel.c.nouit.Ideo ſi apud mãdantẽ non erat ius mandandi proceſſus fundatus ſuper mãdato vel eius reſcripto erit nullus.l.j.C.qui p ſua iuriſdi.ꝛ de iuriſdi.omni.iudi.l.euʒ qui etiã.ſi dicant verba executiua mandati omni via iure ꝛ mõ quibus melius ꝛc.qꝛ videntur dicta reſpectu mandati ſup quo eſſet fundatus titulus proceſſus.Bal.in cõſilio.lviij.et aliquid
7 per Bar.in.l.quid ergo.§.pena grauior.de infami. ¶†Si iudex viderit teſtibus quamuis clare deponentibus non fore fidẽ ad-
8 hibendam poterit ſi ſibi videbitur nõ adhibere fideʒ[a] ex cauſa. Bart.in.l.lucius.ff.de infami.qui dicit ꝙ hoc faciat cũ cauſa ne in ſindicatu teneatur.Et ideo ego alias practicaui ꝙ quãdo vidi teſtibus in proceſſu productis: ex verbis ex redditiõe cauſe ſciẽtie ex infamijs ꝛ ex alijs cauſis nõ fore fidem adhibendaʒ in ſententia dixi non adhiberi fidem teſtibus in contrarium productis.Ex tali cauſa abſoluo vel condemno ſicut etiam dicitur

a ¶Fidem. Adde idem tenentem.d. barto.ſoʒ.in conſ.ccxxxv. incipien. viſa.pſi. et ſm iſtam opini. ibi. vnde in ij. parte.

in condemnatione expenſarum facienda vel non facienda debet cauſa per iudiciū inſeri ꝑ nota.ꝑ Bar.in.l.j.ff.de noui oper.⁊ in l.properandum.in.§.ſinautē.C.de iudi.⁊ Barto.in.l.pena grauior.ff.de infami.Dixit ꝙ iudex alterando penam debet cauſaꝫ in ſentētia inſerere alias ſi partē grauat tenebitur in ſindicatu niſi ipſa cauſa appeat ex actis:qꝛ tunc nō eſt neceſſe ꝙ cauſa inferatur ſi ex dictis appareat:quia ſentētia ad acta refertur. Et ideo ſi nō appareat nec ex ſentētia nec ex actis grauaret tēpus. et tenetur vt ibi ꝑ bar. ❡Officialis deputatus ad prouidēdum ſuper bono ſtatu alicuius loci prout ſibi videbit nō pōt moue-
8 re rectores legitime deputatos:†quia verbuꝫ videtur denotat boni viri arbitriū.ff.de fideicō.libe.l.fideicō.et nulli equo viro videtur quem ſine iuſta cauſa priuare de reſt.ſpo.c.cōquerente in ver.nō decet proprijs officijs ſpoliare.Lud.lꝫ latius in cōſil. cccclxvij.❡Si cōcedatur arbitrium poteſtati ꝙ poſſit ꝓcedere ad ſuū arbitrium intelligit ſeruata forma iura.per nota.in.l.ſi
9 quando.de inoffi.teſta.in glo.et.ff.de pe.l.hodie. ❡†Et vbi cōceditur per verba libere voluntatis nō denotat arbitriū boni viri:vt noi.Barto.in.l.ſenatus.§.legatum.de leg.j.⁊ in.l.cuꝫ quidam.de lega.ij.quia tunc poterit etiam iniuſte arbitrari.d.l.cū quidam.dummō.dolus abſit.l.creditor.§.iuſſus.ff.mandat.ſm bar.in.l.ſi ſit legatuꝫ.de lega.j.⁊ aliquid per bar.in.§.ꝓficiſci.
10 ❡†Iudex in arbitrarijs nō dꝫ eſſe nimis fauorabilis.Inn.in.c.
a cum eterni.de re iudic.in.vj.qꝛ cui datur lapſior habena magis preoculis dꝫ habere equitatē[a]:vt i auт.de iureiurā.qō pſta.ab his.⁊.l.ꝙ ſi effeci.de eo ꝙ cer.loco Bal.in.l.fi.de pena iudi.⁊ dicit Ioā.and.in.d.c.cum eterni.qꝛhoc hꝫ locuꝫ etiā inter partes inter quas iudex cauere dꝫ ne ſit nimis gratioſus.c.cōſuluit.de offici.deleg.❡An ſi alicui cōcedat arbitrium vel iuriſditio gnalis in oibus criminibus:⁊ deinde det vnus iudex ſpecialis i vno genere delictorum ſit derogatum per conſti.ſecundi iudicis iuriſditioni primi.Ang.poſt multa in aut.de defen.ciui.in lec.magna dicit ꝙ ſi officia ſunt indiſtincta ſtatim cum vni conceditur videtur alteri ablatū.l.ꝙin rerum.de leg.j.ff.de procu.l.ſi quis cum procuratorio.§.fi.⁊.C.de exec.vel exac.l.quicunq;.libr.xij. ❡Si vero officia non ſunt diſtincta.vt qꝛ poteſtas habet omne imperiū ⁊ iuriſditionē:⁊ poſtea conceditur alicui poteſtas ſpecialis ſuper quibuſdaꝫ maleficijs:tunc nō erit derogatū iuriſd. poteſtati.l.repetita.de epiſcopis ⁊ clericis.⁊ in dicto tit.de defen.ciuit.in verſiculo non velit.Angelus ibi.⁊ Bartolus in.l.j. C.de offic.prefe.vrb.⁊ in.l.fina.de iuriſditione omnium iudicū. ⁊ per alios que nota.pro queſt.An regens magnaꝫ curiam poſſit cognoſcere de graſſia ciuitatis Neapolis:⁊ de exceſſibus ibi commiſſis.et vide infra in ver.iuramento latius. ❡Si ptās hꝫ arbitriū plenū ⁊ latum iubetur habere liberꝫ arbitrium etiaꝫ ſi ſint aliqua verba importantia arbitriū boni viri.Bar.in.l.alia. de ali.⁊ ciba.leg.⁊ in repe.l.j.de ſac.ſan.⁊ in.l.ſi ſit.de leg.j.per l.fideicōmiſſa.§.ꝗꝗ.de leg.iij.⁊.l.vtrum.§.cum quidaꝫ.de reb⁹ dubijs.⁊ Bar.in.l.lucius.de fideicōmiſ.lib.❡Si eſt datuꝫ arbitrium poteſtati non pōt ius iniquū ſtatuere contra rempublicā

a ❡Equitatem. Adde idem tenētē. do.bar.ſozi. in ꝯſi.lxxxv. incip.viſo cōpromiſſo.ꝟ. his tn̄ nō obſtātibus.ibi et hanc opinionem in.j. parte.

nec contra ſimiles perſonas.ar.l.creditor.§.fi.ff.manda.q2 non creditur rempublicam cõtra ſeipſam cõceſſiſſe. ff. de penu le.l. penul.§.ſi tu. ¶ ſi poteſt facere gratiam temporis excarcerando ante tempus:q2 non ledit tunc rempublicaz.Bal.in.l.j.C.de teſtamen.mili.Et dixit idẽ Bal.in.l.ſi quis maior.C.de transact. qꝫ vbi in ſtatutis reperit datum arbitriũ:ꝛ tenderet in preiudicium tertij debet intelligi de libertate que in ſe contineat equitatem:non qꝫ preferat iniquũ eque:vt nota.in cle.ſepe.de verb.
a ſigni.¶ Officialis habens arbitriũ procedendi de facto[a] ꝛ puniendi non poteſt vigore huius arbitrij punire offendentẽ bannitum vel hoſtem publicũ qꝫ non eſt maleficiũ: licet perſona accuſatoris nõ eſſe legitima.Bal.in.l.vbi pactũ.C.de trãſac. arg. glo.ibi poſite.¶ Si capitaneus hꝫ duo arbitraria :vꝫ qꝫ facit ex arbitrio pleniori.Bal.in.l.humanitatis.C.de impu.al's.l.iij.C. de teſtamẽ.mili.ꝛ facit de here.inſti.l.ſi item ſcriptuꝫ. in verbo pleniorem voluntatẽ.¶ Si quid cõmittit in poteſtate officialis intelligitur qꝫ debeat iudicare de iure.l.ꝗ explicando. vbi Bal. C.de accu.Et dicit bal.qꝫ ſi detur arbitrium officiali qꝫ facit ſm
b iudicium ſuũ:vel ſm menteꝫ ſuã[b] videt deſignari arbitrio boni viri.l.ticius.§.lucius.de fideicõmiſſa. liberta.Secus ſi dicatur
11 ſm voluntatem ſuam.Bal.in.l.veritatis.de fideicõmiſſa. † Ratione arbitrij dati officiali durius cũ eo agitur ꝙ cum lege bal. in.l.j.C.vt intra certuꝫ tempus.ꝛ facit.l.j.ꝛ.l.ꝛ ſi ſeuerior.de in fami.et de penis.l.hodie.¶ Si datum eſt arbitriuꝫ ſuper bono bono ſtatu ciuitatis non põt condere ſtatutum per qđ altera ps ledatur:q2 non poterit arbitrio vti vbi apparet ſententia vel inſtrumentum Bal.in.l.j.C.de noua.ꝛ vide Bal.in.l.j.de legatis. vbi dicit qꝫ ratione liberi arbitrij non põt attentare prohibita adeo qꝫ lex ꝓhibens in generali arbitrio videtur excepta. Bal. ¶ Arbitrium datum poteſtati circa maleficia intelligitur ei remiſſa neceſſitas obſeruãtie legum vel ſtatutoꝝ circa ordinẽ iudicioꝝ.Cy.in.l.j.C.de teſta.mili.qꝫ non põt tamen preferre iniquum equo:nec ius partium ledere.l.in fraudem.in princip.de teſta.mili.ꝛ glo.in cle.ſepe.de ver.ſigni.in quo libero arbitrio videtur exceptus dolus ꝛ illicitum.l.creditor.§.lucius manda. Bal.in.d.l.j.vbi dicitur qꝫ non põt prorogare tempus ſtatutoꝝ per.d.l.in fraudem.§.fi.tamen licet non teneatur ſequi formam iuris ciuilis debet ſequi formã iuriſgentium circa probationẽ: qui non poterit cum vno teſte iudicare: poterit tamen ꝓcedere non obſtantibus ferijs. Bald.in.di.l.j.de teſtat.mili. de quo vltimo vide ſupra: vbi tangitur materia capituli deteſtantes. ¶ An ſi rex conceſſit comiti vel alteri plenum et liberum arbitrium in regijs ciuitatibus poſſit cauſas ſummarie ꝛ de plano cognoſcere.Baldus late in.l.j.C.de teſtament.milita. et in.l. ſi poſt tres.in duodecima colum.ſi quis cautio. et in.l.fideicommiſſa.§.ꝗꝗ.de legat.iij.et Bartol.in.l.j.§. nunciatio. de noui operis. ¶ Si quis habet liberum arbitrium non ſe extendit qꝫ poſſit derogare priuilegijs aliorum. Bald.in.l.dotalem.de teſtamento militari. et facit leg. de decurionibus. de ſilen . cum gloſſ.libro duodecimo.¶ † Arbitrium ſeu bailis data poteſta=

a ¶ De facto Quid autem importat. vide.d.Fely. i c.dilecti.filij in.ij.colũ. in prin.in verſ. quid ſi dictũ in fi.verſi.ꝛ i c.olim.de accu.in prin.v. colum.

b ¶ Mentem ſuã.Uide.d. ale.de imo.i l.ſi ſic. in. ij. co.in ver.qđ de vbo ꝯſcie Et adde bal. in.l.j.j.co.in vſi.ſed pone qꝫ ꝑ ſtatutuꝫ c.de re.cre.ꝛ adde hoc ꝙ dixi.ſ.in ꝓncip.huius.c.

ti non refert ad ea que fiunt ſibi ſpecialiter limitata.bal.in.l.labeo.§.hec clauſula.de arbi.ff.ſm Oldra. ¶ Judicium qui habẽ a iure arbitriũ conſiſtit prudẽtia in quadruplũ vt faciliter non credẽt.l.tribuni.de re mili.vt exquiſita diſcutiãt.l.quotiens.de naufra.vt ꝓpoſita diligẽter examinet ⁊ cũ deliberatione ꝓnunciet.de ſentẽ.ex peri.l.ij.⁊ qd no.C.qñ ⁊ qbus quarta pars.l.j.⁊ ꝙ ſecreta habet q̃ intimant ſm Lucã ⁊ in.l.iij.de cur.pub.li.xij. Si quis hꝫ arbitriũ nõ põt excedere terminos iuris.ff.de fideicõmiſ.§.ꝗbꝫ.de lega.iij.l.ſi libert⁹.de oper.liber.gl.in.c.ſuper
12 his.C.de accuſa. ¶ †Poteſtas habens arbitriũ ſimpliciter conceſſum dꝫ in oibus ſeruare regulã iuris ciuilis: qꝛ in dubio intelligit̃ de arbitrio boni viri.l.in lege.ff.locati.⁊.l.hec venditio.de cõtrahẽ.emp.Bar.ad repe. in verbo videbitur: vnde tũc contra iuſtitiã ledere non poterit ſm glo.in cle.ſepe.de verbo. ſignificatio. Tñ vigore huius arbitrij poterit partẽ modicũ ledere ⁊ penas moderare: non tamẽ exceſſiue vt ꝓbatur in.l.⁊ de meis.§.recepiſſe.de arbi.⁊ de p̃bẽ.c.niſi eſſet.⁊ in.l.hodie.de penis.⁊ in.§.pena grauior. Tamẽ vbi enormiter grauat partẽ in eo dolus preſumit̃: argu.l.oẽs.§.lucius.de his que in frau.credito.qꝛ cũ habeat arbitrium nõ tenentur de culpa.ſed de dolo tñ.l.in venditiõe.§.j.de bo.aut.vbi bart.⁊ Bal.in rub.de pena iudicis. Jtẽ dixit Bal.i.l.ſolã.de teſti.ꝙ habẽs arbitriũ de iure ⁊ de facto.[a] nõ põ credere teſti deponẽti ⁊ reddẽti malã cauſaꝫ ſciẽtie. ¶ †habens arbitrium ſuper aliquo ordinamẽto nõ põt ſtatuere aliquid per qd dñia priuatoꝝ abdicentur ſine cã ⁊ ius alterius integrũ auferatur: qꝛ vr̃ ſine alterius iniuria cõceſſum. l.j.§.ſi quid a principe.⁊.§.merito.ff.ne qd in loco pub.⁊ hoc tꝫ Bar.i.l.ambitioſa.de decre.ab ordi.licet ibi Bar.dicat ꝙ ex virtute arbitrij poſſunt auferre ius alterius ex negligentia ei⁹ cõtra quẽ ſtatuitur: vt puta ꝙ nõ petens debita in annos decẽ non audiatur ſm Ang.in cõſi.cxxxvij.incipiente viſis oib⁹ ſtatutis.
13 ¶ †An habens arbitriũ poſſit perpetuo carcerare. Ange.in.l.ſi a milite.§.j.de teſta.mil.tenet ꝙ nõ qꝛ eſt contra legẽ ſcriptã.l. incredibile.de penis. ¶ Si datum eſt arbitrium poteſtati ⁊ diuidat rem per mediũ ſicut faciunt ruſtici non bñ agit hãc viã eligendo quaſi per viã cõpoſitiõis.bald.in.l.nẽſenius.de neg.ge. qꝛ vbi eſt certa iuris determinatio illa eſt ſequẽda nõ via facti: qd tamẽ bal.ipſe in melius declarauit in.l.fi.§.j.cõmunia dele. ¶ Poteſtas ſeu capitane⁹ habens liberũ arbitriũ nõ põt aliquẽ de crimine cõdẽnare niſi cõſtet de crimine vt iudici ⁊ niſi data copia defenſionis.cle.poſtoralis.de re iudi.⁊.l.iij.ſi ad diem.de re mili.⁊ in loco alias tuto.l.de etate.ad treb. Nõ tñ poteſt credere bonis viris etiã nõ iuratis.Bar.i.l.ſi fili⁹.de dona.⁊ in.l.j. de teſta.mili.qd Bal.nõ placet i.l.C.de teſta.mili. †Qui teſtis deponens ſine iuramento nõ deponit in forma teſtis nec aliquã fidem facit.vt no.de teſti.l.ſolã.de quo vide bal.in.l.p̃ſbyteri.de
14 epi.⁊ cler. ¶ †Quedã ſunt in arbitrio libero ⁊ poteſtate iudicis que nõ trahunt̃ ad neceſſitatẽ.l.nõ quicquid.ff.de iudi.⁊ vi de no.in.cle.diſpendioſam.de iudi.in glo.nõ dicit: vbi in cauſis ſummarij iudex ſi vult ꝓcedere ordinarie poteſt.⁊ facit qd not.

[a] ¶ Et de facto. Uide Fely.in.c.canonum.in.xix.col.circa fi.ibi ⁊ ſi dicat de cõſti.⁊.d.pet.phili.cor.in conſi.clxx.inci.lꝫ.in lr̃a.b.l.iij.pte.⁊.d.alex de imo.in cõſi.lxj.in fi.iiij.parte.et Fely.in cauſam q̃.l.iiij.col.l me.de re iudi.et in c.olim.d.accu.in.v.col.circa me.

in cle.ſepe.de verb.ſig.vbi ſi quidē iudici arbitrariū nō punitur
de negligētia ſi illud non vult facere.⁊ facit qđ no.Spe.in ti.de
15 offi.iudi.§.impedit.ver.qđ ſi iudex.vbi dicit.† ꝙ vbi iudex po=
teſt ſupplere ex officio ⁊ nō ſupplet nō facit litem ſuā;nec poteſt
appellari ſi nō facit.Qđ eſt verū in his q̄ iudicis arbitrio termi=
nanť:vt no.in.c.conſuluit.de offi.dele.vbi iudex pōt expectare
contumacem ⁊ ſibi parcere:non tñ compellere:non tñ pōt circa
expenſas ſibi parcere ſm Inno.ibi.⁊ Jo.and.Et eodez mō poſt
concluſum in cauſa pōt iudex partē interrogare ex officio:ſ; nō
cōppellere.de fi.inſtru.c.cū Joānes.Et pōt ēt poſt publicationē
teſtes repetere.de teſti.§.qm̄.nō tñ cōpelli.Et iō dicit Bal.ꝙ iu
dex cōſueuit dicere admittimus ſi ⁊ inq̄tum de iure poſſumꝰ ⁊
debemꝰ.Bal.in.d.l.nō qcq̄d.⁊ Ange.¶Si qđ cōmittať iudicis
diſcretiōi ꝑut fit in lr̄is papalibꝰ vł in arbitriū illius collatum
ē vt in bonū virū ⁊ non in liberā eius ptātē cano.in.c.ij.de iur.
calū.in.vj.Ant.de but.⁊ alij in.c.j.in fi.de cōſti.bal.i.l.fi.i.fi.de
a iure do.Qđ verbū diſcretio importat idē qđ iudiciū[a].l.cū ꝑtor.
16 §.j.in verbo iudicio.de iudi.vbi glo.ꝙ † iudiciū ⁊ diſcretio ſūt
idem.⁊ per no.in.c.quintauallis.de iureiur.⁊ verbū iudicio im
portat boni viri arbitriū:ar.l.tayo.§.lucius.de fideicō.liber.ſm
intellectū Bar.quē poſuit ad repet.in ꝟbo:videbitur.⁊ Joā.de
imo.in.ſi ſic.de leg.j.⁊ Lud.in rub.de arbi.Et vbi aliquid com=
mittitur iudici ꝑ verba importātia boni viri arbitrium dꝫ ob=
ſeruare omnes regulas iuris cōis ſm Bar.in dicto verbo vide=
bitur.¶Iudex habens latū arbitriū non teneť de culpa:ſed tm̄
de dolo.l.in venditiōe.§.j.ff.de bo.auť.⁊.l.creditor.§.lucius.ff.
manda.⁊ Bar.in rub.de pena iudi.Nec ſufficit ꝙ ſit in lata cul=
pa qñ requiriť dolus ex ꝓpoſito ꝑ id qđ hř in.l.j.§.ſi quis.ff.ne
vis fiat ei.⁊.l.ij.§.hec.ff.vi bo.rap.⁊ Bar.in.l.qđ nerua depoſi.
17 † Et iō ignorātia iuris tūc erit lata culpa.l.late.de verbo.ſig.
l.liberorū.§.notanter.de infami.⁊.l.ij.§.pe.de iur.⁊ fac.⁊ bar.
in.d.l.ꝙ nerua.in.x.q.de iudicibꝰ ⁊ peritis.⁊ bar.in rub.de pe=
na iudi.et in dubio potius videtur preſumi error q̄ dolus: vt
colligiť ex no.ꝑ bar.i.l.quotiēs.de here.inſti.¶Si iudex in de=
lictis hꝫ arbitriū a ſtatuto ⁊ ꝙ poſſit agere ⁊ minuere penā ſpe=
cta qualitate facti ⁊ perſonarū ſi eſt cōmiſſum delictum ꝓ quo
de iure veniebat imponenda pena leuis vel pena pecuniaria iu
b dex non poterit arbitrari penā mortis:[b] qꝛ iudicis arbitrium
nō pōt nec dꝫ excedere terminos iuris.l.fideicom.§.q̄q̄.de leg.
iij.l.ſi libertꝰ.de ope.lib.¶Et facit optime ꝙ gl.no.in.c.ſuper
his.in verbo arbitrio ⁊ in verbo conſtringendū.de accuſa. pre=
ſertim vbi eſſet ꝯſuetudo ꝙ nō imponatur grauiſſima pena : qꝛ
tūc habens arbitrium non debet penā conſuetā excedere.l.ho=
die.cū ibi no.ff.de pen.⁊ in.l.quid ergo.§.pena grauior.de in=
fami.niſi de iure vel cōſuetudine dignus eſſet pena mortis:⁊ ita
procedit gl.in.§.in ſumma.inſti.de iniur.⁊ qđ bal.not.i.l.pe.de
his qui latro.⁊ Ant.de but.in.c.de cauſis.de offi.dele.⁊ in.c.ex
litteris.de cōſti.⁊ Ange.et imo.in.l.pe.§.ad crimē.ff.de publi.
iud.Et dixit bal.i.l.quicūq̄.de ſeruis fugi.ꝙ i penis arbitrarijs
iudex debet arbitrari de minori.per.no.in.d.c.de cauſis. ⁊ facit

a ¶Qđ iudiciū.Adde.de Alex.ō imo.in ꝯſi.xxxiij.j.parte.

b ¶Mortis. Et an etiā qñ pena arbitraria extendať ad mortē. vide Fely.in.c.inq̄ſitionis.vlti.col.ꝟ.vlt. tāgit.de accuſa.

regula in penis.de reg.iuris cum ſimilibus.¶ Poteſtas habẽs arbitrium a ſtatuto poteſt mitigare penam ⁊ non põt eſſe locus querere:vide Ange.in cõſi.xxiij.¶ Plenum arbitriũ aliquibus arbitrium in aliqo:vt in malefactores notorios adi nullos alios malefactores extendit:vt nota.in.c.fi.de offi.dele.l.vj.⁊ facit.l. cũ pretor.ff.de iudic.Ang.in conſili.lxij.¶ Si cõcedat poteſtati arbitriũ quantũcũqʒ pleniſſimũ nõ venit ꝙ illicita agat.l.credi tor.§.lucius.ff.mandati.⁊.ff.de condi.tio.indebi.l.procuratoꝝ. ff.de pac.l.ſi vnꝰ.§.illð.⁊ faciũt not.p Bar.i.l.j.ff.de teſta.mili. ⁊ ita etiã cõſuluit Ang.in conſi.cccliij. incipi.qꝛ conſultatio.

18 ¶ †Arbitriũ aliquando denotatur per iſta verba in reſcripto appoſita prout tibi videbitur ⁊ placebit. de leg.iij.l.fideicom= miſ.§.q̃qʒ.coniuncta glo.in.l.tax.§.ſororẽ.in.de fideicommiſ. liber.⁊ de ſtatu liber.l.labeo.⁊.l.j.de lega.ij.Angel.in conſilio xcv.quod incip.Urmãnꝰ de monte.Licet ſit datum arbitriũ po= teſtati nõ intelligit datum ſuper tpoꝛe inſtãtie limitato.Bar. in.l.in lege.in ꝑncip.loca.⁊ ſi occurrit difficultas.vide Cy.C.q accuſ.l.j.in fi.⁊.C.de adulter.l.fi.⁊ Ja.C.de ſen.cum iudex Bal. in.§.pficiſci.q.xj.¶ An ſi dat iudici arbitrium procedendi ſm equitatem[a] iuris rigoꝛe non attẽto poterit procedere ſumma= rie ⁊ de plano: dicit bald.ꝙ Jaco.butri.in.l.properandum.in princi. dicit ꝙ tractus inſtantie habet in ſe odium:quia eiꝰ cõ= trariũ ſi abreuiato eſt fauoꝛabilis:⁊ ideo eius contrarium ſci= licet proꝛogatio eſt odioſum:ideo dicit Bal.ꝙ poterit ſumma= rie procedere:dummodo non petat nimis breue tẽpus:quia lex vult vt plene cognoſcat ⁊ vt veritas inueniatur.C.de iudi.l.iudi ces.C.de appellat.l.eos.Tñ in quibuſdã caſibus pcedit ſum= marie:quia continet modicã leſionem:ad trebelli.l.ille.§.ſi te= ſtamẽto.⁊ vide de officio cõſulis.l.nec quicquã.§.vbi decre.ſm Jacob.butriga.queʒ Bal.refert in.§.proficiſci.q.xxv.¶ An iu= dex qui habet arbitrium cõtra turbãtes ſtatum poſſet minuere penam extraoꝛdinariã:dic ꝙ ſic cũ cauſa:vt qꝛ dolo non fecit.l. hodie.de penis.⁊.l.j.in fi.de ambi.vel qꝛ fecit incõſulte.de cap. l.in bello.§.in ciuilibus.Tamen nõ debet eſſe nimis gratioſus in arbitrarijs detra.l.cum his.§.ſi pretoꝛ.⁊ no.in.c.j.de re iudi. in.vj.in nouel.bal.in.§.proficiſci.⁊ in.§.pena grauioꝛ. ⁊ vide.l.

19 ¶ † Officiales publici non poſſunt bonam fidem agnoſcere etiã ſi habent arbitrium niſi fides ſit cõiuncta obligationi:vn= de non poſſunt ſoluere ex equitate ſui capitis vnum denarium: arg.de ſolutio.his cui.§.flauius.⁊ not.per Bar.in.l.j.§.hec ver

20 ba ne vis fiat.⁊ Bal.in rubꝛica de conſtit.pecunia. † An vbi iu= dex habet arbitrium facit litem ſuam.Dic ꝙ ſic ſi nõ ſeruat con ſuetudinem:vt no.de inſa.l.qd ergo.§.pena.Et arbitraria ideo dant iudici cum propter pꝛudentiã quã natura actus quãdoqʒ nouã vñqʒ celerem deſiderant ſm Inno.in.c.j.de conſti.⁊.ff.de iniuſto teſta.l.ſi qs filio:non tamẽ debet ille q habet arbitrium ſummarie pcedere.d.c.j.in nouella.Et arbitraria quedã intel= liguntur cõcedi ſm mentẽ legum ⁊ arbitrium rõnis tamen ſtan dum eſt ſententie etiam ſine moderatione late niſi ſit erroꝛ ex= preſſus vel enoꝛmitas expꝛeſſa.ff.de condi.indebi.l.ſi nõ ſoꝛtẽ.

a ¶ Secũdũ equitatẽ.Ui de fely.in.c. ex pte.el.ij. circa prin.de offi.delega.

§.heredē.per glo.ff.de inoffi.teſta.l. poſthumus.§.ex his.bal. in.d.rubri.vide in.c.ſi iudex.in delictis hȝ arbitriū.§. ¶Si eſt datȝ u arbitrium ptāti vt faciat ad voluntatē ſuā pꝑter hoc nō pōt aliquē occidere ꝯtra iuſtitiā:qꝛ hoc nō vꝛ ſibi mādatū.Bal. allegādo Guil.de ſuȝa.in.l.ſi pcura.de cōdi.indebi.ar.l.credi=
21 toꝛ.in.§.fi.ff.man.ꝛ not.p cū in.l.j.ff.de teſta.mili.¶†Qn̄ pba= tiōes ptiū ſūt ꝯtrarie iudex hȝ arbitriū eligēdi alterā ptiū not. de re iudi.l.duo iudices.ꝛ extra de elec.c.cū iter.l nouella.Bal.
22 ibidē.¶†Si iudex hȝ arbitriū a ſtatuto ꝛ enoꝛmiter grauat pu nit̄ qꝛ rōne enoꝛmitatis pſumit̄ dol⁹:ſec⁹ ſi in modico ledat:ar. de arb.l.ſi de meis.§.recepiſſe.Et ſi ſtatutū dicat ꝙ ſtet̄ iudicis ar bitrio ꝛ volūtati q̄ dȝ ſane itelligi.no.ff.de arbi.l.pe.Cy.i.l.iij. C.de dotis pmiſ.ꝛ vide Bar.in.l.vēditiōe.§.ſi qs.de bo.aut.iu= dic.ꝛ.l.fi.de pre.ſtipu.ꝛ Ariſto.tertio de aia:qꝛ in rōne eſt volū tas:ideo volūtas iudicis dȝ eſſe bona ꝛ nō mala:vbi de alterius piudicio agit̄.bal.l rub.de pena iudi.ꝛ vide in.c.an vbi iudex.§.

1 ¶Poteſtas habens arbitrium aliquid faciendi an excuſetur ſi maleſecerit ratione arbitrij.
2 Uerba liberum et plenum arbitrium important liberam volū= tatem abſtractam a regulis iuris.
3 Judex non ſeruans conſuetudinem in arbitrarijs facit litē ſuā.
4 Leuis culpa non venit vbi aliquid eſt commiſſum arbitrio ali= cuius.et nu.11.et.12.
5 Arbitrium ſi ſit cōceſſum poteſtati ꝙ non teneatur ſtare ad ſin= dicatum videtur ſibi remiſſa leuis culpa.et leuiſſima ꝛ non do= lus.nec lata culpa.
6 Arbitriū aliquando datur ad exaggerationem pene.Aliquā= do propter negotioꝛum varietatem.nu.8.
7 Judex poteſt moderare penam ſtatuti propter ſenectutem.
9 Officialis cuius arbitrio res aliqua eſt commiſſa an teneatur de negligentia.
10 Nunquid ſi aliquid fuit commiſſum arbitrio tertij:et illo non arbitrante:recurratur ad iudicem?

1 Poteſtas †qui habet arbitrium aliquid faciendi excuſatur ſi male faciat ratiōe arbitij:ſi facit vt de re ſua faceret.bar.in.l. quotis.in fi.ff.de ſol.tamen ſi aliquid cōmittatur
a iudicis arbitrio ꝛ arbitretur an poteſt appellari. vide gl.in.c.ſuper his[a] extra de accuſa.ꝛ in.c.j.de dila.vbi dicitur ꝙ ſic.ꝛ in.l.ſi qua pena.de verbo.ſignifi.Licet Joan.and.in.c.ij.dexit ꝙ ſi committitur iudici ꝙ faciat put ſibi videbit̄ expedire ꝙ nō poterit reclamari:ſi tamē cōcedat̄ arbi= triū poteſtati faciendi quicquid ſibi videbitur oportunum pꝛo aliquo opere faciendo non poterit in illo opere vnum pꝛo alio grauare.Azo quē ſequit̄ Ang.in aut.de mand.pn̄.§.ſi quis aūt. ꝛ licet alias ſit conceſſum arbitrium poteſtati:tamen debet ex= pedire pꝛoceſſum in tēpoꝛe ſtatuti.Bald. in.l.j.§.ait pꝛetoꝛ.de iure deliber.ꝛ in.l.j.ff.de teſtamen.mili.et facit.ff. loca.l.in le= ge.Et dicit bar.in.l.alio.de ali.ꝛ ciba.lega.ꝙ qui habet liberā poteſtatē in re aliq̄ faciendi erit abſolut⁹ abſolutiōe iuris:ꝛ di=

a ¶Super his.Et ibi vi de Fely. in iij.col.in.gl. in.ver.vlti.

2 xit Bar. in. l. fideicom. §. fi. de lega. iii † ꝙ verba liberũ ⁊ plenum arbitrium importãt liberam voluntatem abſtractã a regulis iuris[a] Et dicit Bal. in. l. vbi pactũ. C. de tranſa. in fi. ꝙ rõne arbitrij poteſtas nõ poteſt punire niſi quatenus iuſtitia ſuaderet: ⁊ dixit idem Bal. in. l. ſi qs maior. C. de tranſa. ꝙ tale arbitriũ cuʒ tendit in preiudiciũ tertij dʒ intelligi de voluntate que in ſe contineat equitatẽ ꝙ non poſſit iniquũ equo pferre adeo ꝙ ſi rõne arbitrij poteſtas enormiter ledat partem dʒ puniri. Bal. i. rub. de pena iud. Naʒ iniquũ arbitriũ nunꝗ̃ intelligit datũ poteſtati. l. creditor in. ff. manda. nec vigore arbitrij poteſt condemnare abſoluendũ ⁊ ecõtra. ff. ꝙ me. cã. l. ſi cum exceptione. §. extat. nec põt cõdẽnare niſi de crimine cõſtet ⁊ data copia defenſionis. cle. paſtoralis. de re iudi. ⁊ Bal. in. l. milites. C. de teſta. mili. et glo. in. d. cle. vbi dicit ꝙ habens arbitriũ liberum non põt cõtra iuſtitiã cõdemnare ⁊ ſua volũtate vti. per. l. ſi qñ. de inoff. teſt. et p. d. l. creditor vnde vigore vnius arbitrij non poterit tollere ius queſitũ etiã ex preſcriptione nec tollere exceptionem macedoniani ⁊ velleiani ſm Bar. ad repri. in ꝟbo. videbit. Et dixit Bal. i. l. q̃ pcur. ff. de pcu. ꝙ arbitriũ ptãti datũ intelligit in ventilando non in decidendo adeo ꝙ nihil poterit extra iuſtitiã facere ſm Bal. in. l. ſi procur. ff. de condi. inde. Nec etiaʒ vigore generalis arbitrij poterit in vna die expedire ⁊ facere totum pceſſum ſm Cy. ⁊ Bal. in prima conſti. ff. §. itaqꝫ. qz non poteſt eſſe ponderatum qđ eſt nimis feſtinatum. Nam celeritas que excludit cauſe cognitionẽ videt excluſa. c. ij. de re iudi. ⁊ an hoc arbitrium extendatur ad delicta cõmiſſa extra territoriũ: vide Bal. in. l. neganda. C. qui accu. vbi multa. ⁊ in. l. j. de ſa. ſan. eccle. ⁊ in
3 l. cunctos populos. † Et adde Bal. in ti. de pac. iuramẽ. fir. §. iudices. vbi dicit ꝙ in arbitrarijs iudex nõ ſeruãs cõſuetudinẽ facit litẽ ſuam qui etiam dixit in ti. de mili. vaſal. ⁊ qñ lex cõmittit aliquid iudicis arbitrio itelligitur in his que iudicis reguntur conſilio non in his que a lege ſunt ſpecificata per. l. j. §. calũniantium. ff. ad turpi. ⁊. l. in lege. §. loca. ꝙ tale arbitrium nõ dʒ intantum extẽdi: ꝙ ps iniuſte vel enormiter ledat ſm Saly. in l. j. de pena iudi. qz ratione enormitatis dolꝰ preſumitur. l. ſi de meis. §. recepiſſe. de arbi. Nam etiam ſi dicatur ꝙ ſtetur volũtati iudicis dʒ ſane intelligi vt no. ff. de arb. l. pe. qz tñc debet habere pre oculis eq̃tatem. l. ꝙ ſi effeſi. de eo qđ cer. lo. ⁊ in aut. iuſiuran. qđ preſtatur: ⁊ Bar. in. l. in venditiõe. ff. de bo. aut. iudi. ⁊ in l. fi. de preto. ſtipu. ⁊ in. l. ſi filiꝰ. de dona. ⁊ in. l. j. de le. ij. ⁊ vide ꝫ. ad multa. ¶ Si dicatur officiali a ſuo ſuperiore ꝙ faciat ad velle ſuũ nõ dat ſibi poteſtas vltra iuſtitiam per ea que hñtur in. l. ſi procura. ff. de cõdi. indebi. vbi dixit bal. referẽdo Guil. de ſuza. ꝙ ſi eſſet datum arbitrium poteſtati vt faciat ſm voluntatem ſuaʒ pꝑter hoc non poteſt aliquem occidere contra iuſtitiã quia hoc nõ videtur ſibi mandatũ. pro quo faciunt no. in. l. creditor. §. fi. ff. manda. ⁊ vide nota. per Bal. in. l. j. ff. de teſta. mili.
4 ¶ † Ubi aliquid eſt cõmiſſum arbitrio alicuius non venit leuis culpa. l. in venditiõe. vbi Bar. ff. de bon. aut. ⁊ vbi quid eſt commiſſuʒ in libera excipitur dolus. l. creditor. ff. mand. ⁊ bar. in. l. procur.

a ¶ Juris. Uide aliqd per Fely. i. c. excep. de exceptio. in. ij. col. ⁊ i. c. ſup his. de accuſ. in. vij. col. et in ca. dilectꝰ de homici.

ꝓcur.cum libera.ff.de pcu.ꝛ in.l.filius.de dolo.ꝛ Bart. ad re pu.in ꝟbo videbitur.ꝛ in.l.ſi ſic.in prin.de lega.j.in.c.j.de con ſti.Quod eſt verum vbi agit de p̄iudicio concedente liberaꝫ po teſtatem ſecus vbi agit de preiudicio tertij.qui poteſtatem pre dictam:nō cōceſſit vt per Bart.in.d.ver.videbit.ꝛ cano.in.d.c. j.ꝛ bal.in.l.ſi q̄s maior.C.de tranſa.ꝛ in rub.de pena iudi.ꝛ in l.ſi poſt tres.ff.ſi quis cau.❡Poteſtates arbitriū habentes vſ pecunia veniat in fiſcum regium vt alias habebant deputati in cōſilio pecuniarum in ciuitate Neapolis non poſſunt paciſci cū debitoribus fiſcalibus qꝛ paciſci non eſt de executione officij cō miſſi.ar.l.q̄ rome.§.calimachus.de verbo.obli.ꝛ ꝙ vi aut clam ꝓhibere.§.plane.❡Nec poſſunt rebānire bannitos:qꝛ talia nō cōſueuerunt cōmitti ar.l.j.§.de qua.de poſtu.ꝛ qꝛ verba genera lia cōmiſſiōis vel ſtatus nō referunt ad cauſas pendentes ꝛ ſo pitas.in aut.vt cuꝫ de ap.cog.in p̄n.Bal.in.l.fi.ff.de iuriſd.om. iu.ꝛ vide bar.in.l.ambitioſa.de decre.ab ordi. ꝛ vide Bal. in.l. contra iuris.§.ſi filius.ff.de pac. Ubi dicit ꝙ iſti publici admi niſtratores nō p̄ſt remitere nec donare ſi dicāt ꝛ ſi ꝙ plus valēt donat.ꝛ facit qd̄ no.Inno.in.c. grandi. de exce.prela Tn̄ ꝙ rōe dubij euentus poſſit cū delinquentibus q̄ impeterentur de cri minibus extraord.vel ordinarijs dubijs trāſigere ꝛ componere de penis fiſcalibus eſt ar.l.tranſigere.C.de trāſac.ꝛ.l.hodie.de penis ꝛ adde Bal.in.l.ſi tibi.ff.de pac.ꝛ vide in verſi compoſi

5 tio.†Si eſt cōceſſum arbitriū ptāti ꝙ non teneat ſtare ad ſindi catum videtur ſibi remiſſa leuis culpa ꝛ leuiſſima ꝛ nō dol⁹ nec lata culpa:ita dixit Cy.per illum text.in.l.ſi ſeruus.de leg.j.et optime ꝓbatur.in.l.creditor.§.luci⁹.ff.mandati.ꝛ qd̄ habet in l.j.ff.de re mili.ſm̄ Bal.in.d.l.ſeruus vetit⁹.vbi reddere ratio nem tenetur de dolo ꝛ reliq̄s.vide in alio,c.latius.Licet in arbi

a ❡Teſtib⁹ Uide que di xi.§. in ver. arbitrium.

6 tro iudicis adhibere fidem vel nō adhibere teſtibus[a].l.iij.§.tu magis.de teſti.dixit Bal.in.l.lucius.de infami.❡Cōſulo ꝙ cuꝫ cauſa hoc fiat ne teneat in ſindicatu.ꝛ idem Bald.in.l.cum ma giſtratus.qn̄ prouo.nō eſt neceſſe:vnde dicet tunc iudex in ſnia vel ſcribi facit in actis nullam adhibendo fidē teſtib⁹ ꝓ tali ꝓ ductis ex tali cauſa pronuncio ꝛc.❡Naꝫ iudex.l.permittēte.nō debet poſſe animum ſuum applicare ad dicta teſtiuꝫ de falſo ſu ſpectorum gl.in.l.magnā.de contra.ꝛ cōmit.ſtipu.Et dꝫ hoc in actis redigere ꝙ fidē non dedit teſtib⁹ ex aliqua cā vt nō teneat in ſindicatu.❡Illa que non poſſunt ſub certa regula tradi iudi cibus cōmittuntur quib.ex cauſis decerneret ꝙ equum videbi tur.ff.de verbo.obli.l.continuus.§.cum ita.de effracto.l.j.§.ex

6 pilatores.†Quia iudicibus dat arbitriū qn̄ꝙ ad exaggeratio nem pene.l.aut facta.§.fi.de penis.vn̄ licituꝫ eſt tranſgredi pro pter caſus terribiles.Inn.in.c.j.de conſti.❡Et iudex debet po tius preuenire ꝙ̄ preueniri:vbi non eſt locus remedio.l.ſi quis

7 exheredato. de iniuſ.teſta.†ꝛ etiam ꝓpter ſenectuteꝫ iudex pōt moderare penam ſtatuti:vt in.§.pena grauior ꝛ dat iudici arbi trium.vbi eſt dubiuꝫ ꝙ q̄s caſu deliquerit vel dolo qꝛ qualitas ꝑſonarū dꝫ attendi iudicis arbitrio ponderāda.l.j.de ſicca.ꝛ.l.

8 j.C.ſi quis imperato.†Et datur arbitrium etiaꝫ propter nego

tiorum varietatē.gl.in.l.neq̄.ff.de legi.⁊ q̄n q̄ datur arbitriūm etiam propter cognitam hominis fidelitatem.ar.ff.locati.l.creditor.§.lucius.Bal.in.c.j.in q̄b⁹ cauſis feu.amittatur.¶Si datur arbitrium poteſtati procedendi:⁊ terminandi etiam de facto in certis delictis prout voluerit[a].videtur iſtud verbū ꝑut voluerit importare voluntatem abſolutam exceptis fraude ⁊ dolo.l.fideicōmiſ.§.q̄ſq̄.de le.iij.⁊.l.cōtrario.§.fi.ff.man.Et ſub voluntate tali non continebitur cōceſſio iniqua nec poteſtas ius alterius enormiter ledendi.ff.de teſt.mili.l.j.coniuncta.⁊.in fraudē et.l.cum filius.eo.ti.C.de patria poteſtate.l.iij.ad fi.de effi.teſta.l.ſequenti.⁊ de offi.deleg.c.ex parte.Et per verbū de facto intelligitur conceſſum iudici agere pter legem:⁊ nō ꝯtra legē quia in quacunq̄ plena:⁊ generali ptāte ſubintelligit ne quid turpe:⁊ ne quid ꝓhibitum faciat.d.l.j.coniuncta.l.dotalē.⁊.l.in fraudē.ff.q̄ quiſq̄ iuris.⁊.l.ſi procur.de condi.inde.l.ſi procur.§.cellus.de priui.cre.l.ſi pater.ad muni.l.libert⁹.§.impera.⁊ hoc ſcḋm Lapum allegatione.cxxviij.que ſunt ponderāda:† q̄r Bar.in.l.nō ſolū.§.ſi quis mandato.ff.de iniurijs.dixit q̄ ꝯtra aſſaſinos de facto proceditur:⁊ ad intellectū capituli regni qḋ

9 incipit de iuris cenſura.¶†An is cuius arbitrio res eſt cōmiſſa teneatur de negligentia:vide in.l.j.ff.de ſol.⁊ Bal.in.l.j.C.eo.facit gl.in.l.in venditione.§.j.de bo.auc.⁊ ibi Bar.vbi q̄ hn̄s arbitrium non tenet̄ de leui culpa.ſcḋm Innoc.in.d.l.j.vbi t̄z cōtrarium.⁊ vide Bal.in.l.j.in.ij.opp.de his q̄ pe.no.ad limi.l.ſi vt certo.§.nunc.ff.cōmo.¶Habentes arbitriū ſup aliquo ordinamento non poſſunt ſtatuere aliquid per qḋ dominia priuatorū abdicent̄ ſine cauſa:⁊ ius alterius integrum auferat̄:q̄r videtur ſine alterius iniuria cōceſſum.l.ij.§.ſi quid a principe.⁊.§.merito.ne quid in loco publico.⁊ hoc t̄z Bal.in.l.ambitioſa.de decre.ab ord.l̄z idē Bar.ibi dicat q̄ ex virtute arbitrij poſſunt auferre ius alterius ex negligētia eius ꝯtra quam ſtatuitur:vt puta q̄ nō petens debita īfra annos decē nō audiat̄.Angel.in cōſi.cxxxvij.incipi.viſis omnibus ſtatutis.In nullo arbitrio q̄ſtumcunq̄ latiſſimo venit illicitum illud qḋ eſt a iure improbatū.ff.de condi.indebi.l.ſi procura.tuus cum ſi.Angel.in conſi.ccliij.inci.q̄r conſultatis.in fine.¶In illa verba plena ⁊ libera ptās

10 operatur liberū arbitriū.l.fideicō.§.q̄ſq̄.de lega.iij.¶†An vbi quid eſt commiſſum arbitrio tertij illo non arbitrante recurrat̄ ad iudicē preſertim in dote.vide Pau.in conſi.cxxiij.late.¶An iudex in penis arbitrarijs poſſet excedere terminos iuris.vide Alex.in conſi.v.¶†Arbitriū boni viri nō debet excedere terminos iure.l.fideicom.§.q̄ſq̄.de leg.iij.l.ſi libertus.de oper.libe.⁊ gloſ.in.c.ſuper his.de accuſa.¶Si cuius committatur diſcretioni videtur boni viri importari arbitrium ⁊ non libera poteſtas.Lapus ⁊ Abb.in.c.ij.de iura.calum.in.vj.Ant.de bu.⁊ alij in.c.j.in fi.de conſti.Bal.in.l.fi.in.fi.de iure do.quia verbum diſcretio idem quod iudicium.l.cum pretor.§.j.in ver.iudicio.cū gloſſ.de iudi.vbi gloſſ.q̄ arbitrium ⁊ diſcretio idem ſint per nota.in.capitu.quintaualli.de iureiuran.†.et verbum iudicio[b] importat boni viri arbitriū.ar.l.tax.§.lucius.de fideicō.

a ¶ Prout voluerit. Remiſſius vide Fely.in.c.dilecti filij.in ij.col.in v erſicu.q̄d ſi di ctū.de iudi.

a ¶ Juſtitie vide fely.in

libe.ſm intellectũ Bar.quem poſuit in extrana.ad repri.in ver.
videbit.ꝛ auẽ.in.d.c.j.ꝛ Pet.de ancha.in cle.ſepe.de verb.ſigni.
ꝛ Joã.de imol. in.l.ſi ſic.in princ.de leg.j.Ludo.in rubri.de ar=
bi.ꝛ probatur in.c.illud.in verbo iudicium.de cle.excom.ꝛ in.c.
inter corporalia. de tranſla.Et vbi aliquid cõmittitur aliqui ꝑ
verba importantia boni viri arbitrium debet obſernare omnes
regulas iuris communis.Bar.in.d.ver.videbitur.ꝛ auẽ.in.d.c.
j.ꝛ Ang.ſi poſt ſi quis caut.ꝛ cano.in.d.cle.ſepe. arg.l.j.de ar=
bit.ꝛ facit in.l.ſi id quod dñs.de condi.ꝛ demon.cũ glo.in ver.
rõ.vbi rõ accipitur pro iure.ꝛ in.c.cãmq;.ꝛ in.c.exhibita de iud.
¶ An iudex habens latum arbitriuꝫ poſſet retorquere ſine indi
11 cijs ꝛ mulcta.de arbitrio.vide i ver.tortura.in.c.lꝫ iudex.¶†Ju
dex habens latum arbitrium non teneẽ de culpa ſed tantũ de do
lo.l.in vẽditione.§.j.ff.de bo.auẽ.ꝛ.l.creditor.§.lucius.¶ Nam
Bal.in rub.de pena iud.nec tunc †quãdo requirit dolus ſufficit
ꝙ ſit in lata culpa vbi requirit dolus ꝛ ꝓpoſito per id qđ habe
tur in.l.j.§.ſi quis.ff.ne vis fiat.ꝛ.l.ij.§.hac.ff.vi bo.ꝛ no.i. l.ma
gna.de verb.ſigni.ꝛ Bart.in.l.ꝙ nerua depoſi.Et ideo ignoran
tia iuris ꝛ tũc erit lata culpa.l.late.de vb.ſig.l.liberorũ.§.not.
de infami.ꝛ.l.ij.§.pe.de iur.ꝛ fac.ẽt in iudiciali.ꝛ ꝑ not.ꝑ bart.i
l.ꝙ nerua depo.in.v.q.ꝛ bar.in rub.de pena iudi.Et poti⁹ in du
bio vẽ preſumi error ꝙ̃ dolus vt colligitur ex no. ꝑ bar .ꝛ alios
in.l.quotis.in ꝑn.de here.inſti.¶Si poteſtas hꝫ arbitriũ plenũ
ꝛ latũ vẽ hẽre liberũ arbitriũ ꝛc.Si ſint aliqua verba iportãtia
arbitriũ boni viri.bar.i.l.alio.de ali.ꝛ ciba.ꝛ in repe.l.j §.de ſa
croſan.i.v.q.ꝛ.l.ſi ſit.in ꝑn.de le.j.ꝑ.l.fideicõ.§.ꝙ̃ꝙ̃.de leg.iij.
ꝛ.l.vtrũ.§.cũ quidam.de re.du.ꝛ bar.i.l.luci⁹. de fideicõ. liber.
12 ¶†Ubi aliqd eſt ꝯmiſſum arbitrio alicui⁹.nõ venit leuis culpa.
l.in vẽditiõe.vbi bar.ff.de bo.auẽ. Et vbi qđ ẽ cõmiſſum in libe
ra ptãte excipiẽ dol⁹.l.creditor.ff.mãda.ꝛ bar.in.l.ꝓcur.cum li
bera.ff.de ꝓcur.ꝛ in.l.fili⁹.de dolo.ꝛ Bar.ad repri.in ver.vide=
bitur.in.l.ſi ſic.in ꝑn.de leg.j.in.c.j.de cõſti.ꝛ hoc vbi agitur de
preiudicio ꝯcedente liberã ptãtem:lꝫ ſecus vbi agitur de ꝑiudi
cio tertij q̃ poteſtatem predictam nõ cõceſſit:vt ꝑ Bar.i.d.ver.vi
debitur.ꝛ cano.in.c.j.de cõſti.ꝛBal.in.l.ſi qs maior.C.de tranſ=
ac.ꝛ in rub.de pena iud.ꝛ in.l.ꝛ ſi poſt tres.in prin.ff.ſi qs cau.
et.s.in ver.arbitrium.

c.canonũ. in xvij.col.i ṽ. ꝛ ſi dicatur. el.j.de cõſti.

1 Poteſtas iuris ignarus an teneatur in ſindicatu ſi ꝓnunciaue=
rit ſecundum conſilium iudicum ſuorum?
2 Aſſeſſores q̃ formãt inqſitiões ꝛ ſnĩas ꝛ illas intitulãt rectori=
bus ſub eoꝝ examine teneñẽ in ſindicatu de ſnĩa iniuſta.ꝛ nu.15.
3 Aſſeſſor an teneatur in ſindicatu ſi volentibus partibus omiſe=
rit ſubſtantialia iudicij?
4 Litis conteſtatio non põt nec tacite nec expreſſe remitti.
5 Aſſeſſores ſunt conſiliarij.
6 Priuilegiũ conceſſum poteſtati extenditur etiam ad aſſeſſores.
7 Aſſeſſores ꝛ cõſiliarij non habent iuriſditionem de iure cõi. et
nu.13.ꝛ.22.24.ꝛ27.
8 Aſſeſſor qui fuit in vna ciuitate dãnatus propter barratariam
non poteſt eſſe aſſeſſor in alia ciuitate.

9 Poteſtas an teneatur de imperitia aſſeſſoris.ꝛ nu.10.ꝛ.11.
12 Aſſeſſor videns poteſtatē contra ius agentem debet proteſtari.
14 Poteſtas facilius excuſatur ꝙ aſſeſſor.
16 Aſſeſſor in propria patria quis eſſe non pōt niſi per menſes quatuor ꝛ .nu.19.
fallit in aſſeſſore ꝓcuratoris ceſaris.nu.17.
18 Locumtenens an quis eſſe poſſit in ꝓpria ꝓuincia?
20 Prouinciales qui dicantur?
21 Poteſtas nō debet mittere bānū ſine conſilio aſſeſſoris.
27 Aſſeſſor an poſſit petere ſalarium ab ordinario?
25 Aſſeſſor vnde dicatur?
26 Ad officiū aſſeſſoris ꝑtinet approbare vel reprobare libellos.
28 Officium aſſeſſoris an ſit dignitas.
29 Iudices an debeant habere aſſeſſores?
30 Delegati non debent habere aſſeſſorem ad expenſas partiū vel reipublice. Et
quid de iudice ordinario.nu.31.
32 Rectores ꝛ p̄ſides an poſſint ſibi eligere aſſeſſores?

1 **Aſſeſſor** †An ptās qui eſt iuris ignarus teneat̃ in ſindicatu ſi ꝓnunciauit ſm conſilium iudicum ſuorum. Dic ꝙ ſic quia iudicem ignorantem duxit: vnde tenetur de pena ſimpli.non autē iniuriaꝝ ſm Ang.in.l.ſi iudex.de vari. ꝛ extraor. cog.in apoſtil.bal.i.l.j.de pena iudi.dixit ꝙ iperitia aſſeſſoris nō excuſat poteſtatē laycū ſi ipſe eū elegit.ff.mād3.l.ſi ꝓcur.i.§.tutores. Secus ſi ſuperior eū ſibi deputauerit.ꝛ vide.j̃.in.c.poteſtas.qui tulit ſentē=
2 tiam.in ver.cōſiliū.¶†Aſſeſſores q̇ formāt inquiſitiōes ꝛ ſnias ꝛ illas ītitulāt rectoribus ſub eorum examine nō effugiūt ꝙ per hoc non poſſint cōueniri in ſindicatu ſi ſnia fuit iniuſta:ita Ang.ꝑ illū tex.in.l.j.de his q̇ latro.occulta.ꝛ eror.
3 l.ſile.de decur.lib.x.de leg.l.fi.lib.x.ꝛ in cor.de liti.§.oēm vero. ¶†An aſſeſſor teneat̃ i ſindicatu ſi volentibꝰ ꝑtibus,omiſit ſubſtātialia iudicij.Dic ꝙ nō q2 admittere potuit:vt no.Bar.in.l.j.de ꝓuilegio.ſchola.lib.xij.in ꝟbo cōſentiūt. Et devolūtate partiū fieri pōt vt ſnia ſine ſcriptis ferat̃.ꝛ ſic illa ſolēnitas pōt remitti cōſenſu partiū:licet alias nō valeret ſnia.l.ij.de ſen.ex ꝑiculo.Et idē in iuramento calūnie qȯ pōt obmitti.l.ij.§.ſed q2.de iur.calū.Et idē in libello ꝙ pōt obmitti ſed non exp̄ſſe remitti:vt no.in aut.offerat̃.de lit.cōte.vbi Cy.late licet q̇=
4 dam cōtra.†Tn̄ litis cōteſtatio nō pōt nec tacite nec expreſſe remitti: vt no.Jo.an.de offi.dele.c.de cauſis.¶Imperitia alieni conſilij non excuſat aſſeſſorem q̇ illud cōſiliū fuit ſecutus.bar.in.l.bonoꝝ.ff.de bo.poſ.ꝛ vide in ver. iudex male
5 iudicans:ꝛ in verſi.cōſiliū.j̃.¶†Aſſeſſores ſunt q̇dam cōſiliarij.Bal.in.l.ij.ff.ꝙ quiſq3 iur.in.ij.lec.iō qui ꝓhibet̃ a ſtatuto vel aliter eſſe aſſeſſor in ciuitate ꝓhibetur:vt ↄſiliarius aſſumi.l.nemini.de aduo.diuer.iud.vbi.Bal.hoc no.ꝛ dt bal. in.l.j.de offō aſſeſſo.in repe.ꝙ aliquādo aſſeſſor appellat̃ comes.l.dieᵐ functo C.eo.ꝛ.l. nemo.ꝛ de vari.cognitio.l.j.§.ſi comites.¶†Interdū dr cōſiliarius .l. pe.eo.ti.C.eo.l.cōſiliarios:ꝛ dr ſocius iudicis cui aſſidet.l.j.C.e.ti.th̄ in magna curia dicunt̃ iudices ꝛ nō aſſeſſores:q2 i ſentētijs ītitulant̃ vna cū regēte.¶†Priuilegiū cōceſſum ptāti extendit̃ ēt ad aſſeſſores q̇ ſibi ſubſunt glo.in.l.reſtituēda.C.de aduo.diuerſorū iudicioꝝ.in ꝟbo.facūdiſſimi.ꝛ glo.cū tex.ꝛ i.l.ꝛ ſuum. §.fin.de pac.ſm Ang.ibi ꝛ equalis honor debet̃.aſſeſſori q̇ debet̃ ei cui aſſidet in cauſis pagēdis.l.j.ff.de offi.aſſeſſo.q2 eſt ſociꝰ ꝛ cōſiliariꝰ.l.j.C.eo.q̄ no.ad mul
7 ta.¶†Aſſeſſores ꝛ cōſiliarij nō habent de iure communi iuriſditionē.l.metū §. ſed licet.ff.ꝙ me.cauſa.Ubi vulpianus fuit aſſeſſor pretoris ꝛ interlocut̃. eſt ibi

in tex.δ tñ qñ magiſtratus eſt impedit⁹ ꝑpter occupatiões publicas ipſi fugiunt partibus ei⁹ ꝑterꝗ in ꝑncipio in medio.⁊ in fine cāei cā principali. Bar.iaut.ad hec. de iud.dicēs ꝙ i.cā appellationis nullā habēt iuriſditionē ipſi etiam ſi ſint aſſeſſores delagatorum:†qꝛ eoꝝ offm̄ eſt ꝑſiſtere nō cognoſcere vel ꝑnūdicare:facit.c.ſtatutū.§ aſſeſſores.de reſcrip.l.vj.q̄ no.tu q̄ doctor

8 es ⁊ verecūdaris eſſe aſſeſſor .¶†Aſſeſſor q̄ fuit in vna ciuitate dānatus ꝑpter barratariā vel fraudē nō pōt in alio loco eſſe aſſeſſor.l.iudi.de digni lib.xij.Bal.in.d.Rubri.de pena iudi. Qđ videt̄ intelligi in iure conde nnatis tm̄:ar.l.fi.de iuriſ.om. iud.

9 ¶†An poteſtas teneat̄ d. iperitia aſſeſſoris.Dic ꝙ nō[a]:qꝛ ipſe

a non peccauit.ff.q. ... aris.l.ij.Quod eſt verū qꝛ de dolo nō tenetur ſꝫ eſt culpa ſic:qꝛ debet eſſe curioſus.vt curia ſua iuſtitiā faciat .Bald.in rubri.de pena iudi.vbi dixit ꝙ ſi aſſeſſor nō iudicauit iniuſte:ſed appellationi ex imprudētia vel malitia nō detulit punit̄ in eo ꝙ leſit partē.no.in.c.j.de appel.in.vj.ꝑ Inno.⁊ tenet̄ inqꝫtum iudici videbit̄ equum:qꝛ potuit eſſe ꝙ in partem habuit iuſtam cām ꝑnunciādi.qꝛ qualitas culpe debet extimari:⁊ cōſtito de culpa debet ad totū intereſſe cōdēnari.l.iiij.§.ſi in

10 eum.de dā.infec.Bal.in.d.rubri.†Et dixit Bal.in.l.hoc edicto. ꝙ q̄ſcꝫ iuris:ſm glo.ibi ꝙ cōſiliū aſſeſſoris curie nō excuſat ptā tez in ſindicatu q̄n faciat litē ſuā ſi ꝑnūciauit inique. Tñ Ang. dicit ꝙ tenet̄ ciuiliter parti nō criminaľr fiſco:qꝛ vſus eſt cōſilio mali aſſeſſoris:vt in corpore de queſto.§.marie.Et adde Inno.

11 in.c.in bonis.de offi.deleg.†Et dicunt aliq̄ qđ tūc tenetur ptās. quādo ipſe eligit:ſecus ſi datur a ſuperiore qđ.ſequunt̄ docto. ibi Ludo.tñ in.d.l.hoc edicto dicit ꝙ licet iniquū cōſiliū aſſeſſoris excuſet magiſtratū a pena:non tñ excuſat ipſum magiſtratum quin teneat̄ parti ad oia dāna:ſi tñ nō eſſet ſoluēdo luet in corpus ſm Inno.Tñ Bal.dixit ꝯtrariū in rub.de pena iudi.⁊ ꝑ opi.Inn.eſt caſus in.c.j.§.iudices.de pace iura fir.vbi dicit bal. ꝙ de cōſuetudine eſt ꝙ iudex ponat̄ in carcerē donec ſoluāt ſm Ludo.ſemp:tñ intellige qñ ipſe elegerit:vt.ſ.⁊ vide Andre. de iſer.in ti.de contro. inter dñm ⁊ emptorem.vbi dixit ꝙ ſi iudex fecit diligētiā ſuā:⁊ bene vidit ꝑceſſum ⁊ habuit cōſiliū cū alijs ⁊ in iure bene ſtuduit ꝙ excuſabitur:qđ vide.j. in ver.iudex male iudicans.in.c.licet alias iudicat̄.¶†Aſſeſſor cū viderit pote

12

b ſtatem ꝯtra ius agere debet ꝑteſtari[b] apud acta.l. qm̄ iudices. vbi Bal.C.de appel.⁊.l.oēs.la ꝑma.de decuri.lib.x.vbi tenetur pena.l.librarū auri.Si nō proteſtatur:ſi tñ nonvult ſtare ⁊ recedit cum non poteſt libere cōſulere ptāti excuſatur.Bald.in auť. omnino.C.de actio.obli.in materia repſaliarū:vbi hoc dicit de illo q̄ receſſit ⁊ noluit cōſentire ꝙ non tenet̄:⁊ vide in.c.regni in accuſ.vbi de aſſeſſore qui nō reſiſtit officiali iniuſte torquēti ꝙ tenetur::⁊ vide in ver.reſiſtere.j.⁊.ſ.in ver.appellatio.in .c. iu-

2 dex q̄ nō admittit appellationē.⁊.c.an iudex q̄ miſit. ¶†Aſſeſſores non hñt iudicare ſed conſulere:ideo non iurant .ff. ꝙ metus cā.l.metū.§.ſed ꝙ pretor.Ideo verba ſententie formantur in perſonam poteſtatis non aſſeſſoris:niſi lex vel poteſtas det aſſeſſori ampliorem poteſtatem.l.prohibere.§.plane. ꝙ vi aut

a ¶Qđ non. Immo cōtra ſm bal . in.l. obſcuare.§.proficiſci.in vlt. q.ff. de offic. ꝑcō. ꝙ nō excuſat̄ ptās ꝑpter aſſeſſorez qꝛ debuit aſſumere pitiorē no.glo. ij.q.vj.hoc ēt q̄ appe.qđ tñ limita ſm ſm S alyc.i.l.fi. C.de pe. iud. q̄ ma . iudic. niſi aſſeſſor. fuiſſet publice doctorat⁹ ⁊ in collegio ſtudij approbato.

b ¶Proteſtari.Adde cundez Bar.ſ.e. in ꝟ.appe. ⁊ qđ ibi dixi i apoſt.⁊.j.ꝟ. poteſtas.

clam.Bal.in.l.j.C.qui accuſare non poſſunt. ⁊ ita eſt in magna curia vbi aſſeſſores etiã intitulantur in ſententia ⁊ iudices ap
14 pellãtur. ¶ †Poteſtas facilius excuſatur ꝙ aſſeſſor: q2 cum eis mitius lex agit ꝙ cũ iuriſperitis.l.ij.ꝙ quiſq3 iuris. Et hoc in iuribus nõ in factis.Bal.in.l.j.ff.de legi.nam in dolo pſumendo durius agitur cũ aſſeſſore ꝙ cum poteſtate:glo.in.l.j.§.j.ꝙ quiſq3 iuris:q2 facilius preſumitur dolus in illo qui eſt iuriſperitus ꝙ in alio ignaro:vt ſunt poteſtates terrarũ.d.l.ij.ꝙ quiſq3 iuris. et qd no.de minoribus.l.patris profeſſio.ſm Bald.in.d.l.ij.vbi dicit ꝙ mitius agit lex cum iudice ꝙ cum poteſtate.⁊.J.in.c.pote
15 ſtas facilius. ¶ †Aſſeſſor imperitus qui malum conſiliũ dedit poteſtati tenet.l.hoc edicto.ff.ꝙ quiſq3 iuris.puta ſi conſuluit ꝙ ex nudo pacto oritur actio:vel ꝙ teſtamentum coram duob9 teſtibus factum:videlicet ſm Bald.ibi qui dicitꝙ tenetũr de malo conſilio:licet ſententia feratur in perſona poteſtatisqui etiã dicit ibi in ſecunda lect.ꝙ cautius eſt ꝙ libellus in ſindicatu formetur contra illũ in cuius perſona eſt formata ſententia: tamẽ iſta cautela parum valebit:q2 in ſententijs dicitur habito conſi
16 lio diligenti cũ aſſeſſore noſtro:⁊ cũ alijs iuriſperitis. ¶ †Quis non poteſt eſſe aſſeſſor in propria patria niſi p menſesquatuor. l.conſiliarios.C.de aſſeſſo.alias punit̃ vt ibi.⁊.ff.eo.titu.l.iij.⁊ hoc cũ pmiſſione pncipis.l.ſi cui.ff.q.ex cau.ma. Ergo non poteſt etiã principe pmittente:niſi dicat pnceps nõ obſtante.l.ar.
17 de le.iij.l.ſi qa.in prin. ¶ †Fallit in aſſeſſore pcuratoris ceſaris qui eſt iudex inter fiſcum ⁊ priuatũ:vñ vni priuato plus ꝙ alteri ſuſpectus haberi non debet ⁊ habet ſalariũ de bonis pcuratoris ceſaris.l.fi.de aſſeſſo.Ideo in propria patria prohibetur aſſidere:ne quid ex gratia faciat quia nemo propheta acceptus eſt in propria patria.gloſ.in.dicta.l.ſi cui.⁊ quod dicitur quod non poteſt eſſe aſſeſſor in propria patria limita niſi fuerit ho-
a mo eminentiſſime ſcientie:quiatunc receditur a regulis iuris: [a]et ſtatutorum ſecundum Baldum.in.l.ſed reprobari.§.amplius.de excu.tuto.facit textus.in.l.ad beſtias.ff.de penis.⁊ tãgit Ludoui.in.l.cum quid.ff.ſi cer.pe. Et quo dicit quod non poteſt eſſe aſſeſſor qs in propria patria eſt verũ niſi aliud p legẽ determinatur in caſu aliquo de electione.c.fundamenta in fi.li. vj.qd eſt verũ qñ nõ habet ſalariũ a publico nec iuriſdi. q2 tunc poteſt aſſidere in ſua puincia:vt in gloſ.d.l.cõſiliarios.vt.l.iij.
18 tamẽ an põt eſſe locũ tenẽs in ppria puincia.vide Bal.in.d.l.j. in repe.de of.aſſeſſo. vbi dicit ꝙ põt eſſe locumtenẽs:⁊ delegatus in ppria prouinciã:q2 ab extra non poteſt faciliter haberi.⁊ hoc tenet Cy.⁊ Guil.quos Bal.refert ⁊ ſequitur. ¶ Sed de iure cõſtitutionis regni aſſeſſor:⁊ actorum magiſter non pñt eſſe de ppria puincia nec vnde hñt incolatũ vel maiorem partem fortunarum:vt in cõſtitutione iuſtitiariũ per puincias:vt in cõſtitutio
19 ne magiſtri camerarij. ¶ †An ad hoc vt quis phibeatur eſſe aſſeſſor in ppria prouincia requirat̃ ꝙ ſit originarius vel ſufficiat ꝙ ſit domiciliatus.dic ꝙ ſic:q2 puinciales phibẽtur.l.his qui.
20 ff.qui ex ca.ma.⁊.C.eo.l.in conſiliarijs. ¶ †Prouinciales autẽ dicuntur qui in prouincia habent domicilium.l.prouinciales.

a ¶ Iuris.ad de eodẽ.§.e. inf.⁊non lz.⁊ qd ibidixi l apoſtol.

de verbo.ſigni. Idez in iudice qui non põt eſſe de prouincia. ar. l.iij.C.de diuer.offi.li.xij.ſm Guil.ꝛ Cy.quos Bal.ſequit̃ in di.
21 repe.licet tex.in.l.iij.eo.ti.dicãt oꝛtᵉ. ¶ † Poteſtas nõ debet mit tere bãnum ſine cõſilio aſſeſſoꝛis:qꝛ bannũ poteſt eſſe ſibi pena le.j.vbi docto.de offi.aſſeſſo.vbi dicit.glo.ꝙ aſſeſſoꝛ debet cõſu lere p̃ſidi ſup decretis faciendis:ꝛ alienationibus rerum minoꝛ ris:ꝛ ſe ſubſcribit in epiſtolis:ꝛ etiã ꝙ imponat ſilẽtium parti. l.proxime.de his que in teſta.delentur. ¶ Et ꝙ repella. aduoca tum de litis.paciſcentez.l.ſi remunerande.§.maurus mandati. etiam ſi pars nõ opponat.d.l.j. Et dicta exceptio ꝙ ꝓcuratoꝛ fe cit illa lite pactum de cota litis impedit litis cõteſtationẽ. text.
22 in.l.litem.C.de procura.ad hoc not. ¶ † Officium aſſeſſoꝛis non vertit̃ in ꝓnunciando:ſed in cõſulendo ꝛ vidẽdo vſqꝫ ad conclu ſionem.l.metũ.§.ex facto.ꝙ me.cau.ꝛ i aut̃.ad hec.de iud.ꝛ aut̃. vt defuncti.§.illud niſi preſes ſibi delegauerit:qꝛ ipſe tunc ꝓnũ ciat. Spe.de offi.aſſeſ.§.officium.ꝛ ver.cõſilium.ciuitatis. Nam debet ſñiam legere.l.j.de ſen.ex periculo.ꝛ ex neceſſitate poteſt mandare legendũ.arg.l.agentes.de prin.age.in rebus.lib.xij. Jan ideo fuit inductus aſſeſſoꝛ:quia p̃ſides ſunt illiterati.l.certi iuris.C.de iu.l.ij.ꝛ.iij.ꝙ q̃ſqꝫ iur.ꝛ ſpe.de iudi.dele.§.excipi.ſm
23 Guil.i.d.l.j.de offi.aſſeſ. ¶ † An aſſeſſoꝛ poſſit petere ſalarium ab oꝛdinario. Dic ꝙ ſic ꝙ debet hr̃e de publico.tex.in.l.j.de of. aſſe.vbi Guil.in aut̃.de man.prin.§.feſtinabis tamẽ aſſeſſoꝛ de legati qui eſt peritus ab eo acceptus debet habere ſalarium ꝛ ſi eſt ignarus petitur a partibus ſalarium.capitulo ſtatutuz.§.aſ ſeſſorem.de reſcrip.in.vj. Inno.dubitat in.c.ſuper queſtionum. de offi.dele. Spe.in ti.de aſſeſ.§.ſalaria.legiſte in.l.diem functo.
24 de offi.aſſeſ.vbi etiã bar. ¶ † An officiũ aſſeſ. ſit cum iuriſditio ne. Bal.in.l.j.in repe.de offi.aſſeſ.dicit ꝙ tale officium adiacet alijs ꝛ per ſe non ſtat:tamen propter cognitionez quã habet nõ eſt ſine iuriſditione:ꝛ eſt officiũ iuriſditioni alterius coherens.
25 ſm glo.ibi.ꝛ in.l.j.C.eo.ꝛ Spe.eo.ti.§.j. † ꝛ dicit̃ ab aſſindendo alteri ſm Bar.in.d.l.j.ideo habet iuriſditionem ſm Bald.in.d. repe.q̃ dicit ꝙ hꝫ aliq̃lẽ iuriſditionẽ.lꝫ Spe.dicat ꝙ nullã hꝫ iu riſditionẽ.tamen. Bal.dixit ꝙ ꝯſuis in cunctis ꝓcedat̃ p aſſeſſoꝛ rem in maleficijs:ꝛ facto toto ꝓceſſu referant poteſtati q̃ ꝓfert ſentẽtiam in ſua pſona ꝙ valet ſñia de qua Bal.dubitauit ibi: ꝛ
26 vide.ſ. ¶ † Ad officiũ aſſeſſoꝛis ptinet approbare vel reprobaꝛ re libellos an ſint apti vel inepti ꝓcepti euidenti vel velata ine a ptitudine glo.ꝛ Bald.in.d.l.j.ᵃ ꝛ poteſt reijcere:vide.j.in ver.in der. ¶ Ubi timetur rumoꝛ in ciuitate poteſt magiſtratus de cõ ſilio aſſeſſoꝛis mãdare ꝙ nemo exeat de domo ad certam peꝛ nam.ſm gloſ.ꝛ Bald.in.d.l.j.in repe.qui dicit quod ad eius of ficium pertinet prouidere bannis in ciuitate quod iuridice poꝛ nantur. Ex quo infero quod ſi capitaneus facit aliqua bãna ſiꝛ ne aſſeſſoꝛe quod non valent nec pena committatur.et vide in. l.iij. quod quiſqꝫ iuris.quod banna ſunt ponenda in ciuitate cum conſilio procerum ciuitatis.vide Bar. Ange.ꝛ nota bñ: qꝛ pro hoc feci euitari penã a q̃dã q̃ dicebat̃ incidiſſe i bãnũ:ꝙ bã

a ¶ In.d.l.j. Et ibi vide do. Alexan. de imo.

num fuit reptum non fuiſſe ſigillatū:ſed emanatū a capitaneo ſolo anteq̄ veniſſet aſſeſſor in pricipio officij ſui:⁊ vide in.l.j.ij.et.iij.C.cōmi.vel epi.⁊ puto q̄ tunc talia banna erūt facienda cum cōſilio procerum ciuitatis qn̄ concernerent ſtatum vel reginien ciuitatis:p nota.in.l.j.et.ij.de defen.ciuit.⁊ in.l. ambitioſa de decre.ab or.faci.⁊ in.l.cunctos populos.⁊ in.l.omnes populi.de iuſti.et iur. Non aūt qn̄ concernerent iuriſditionem ſuam:⁊ merum: ⁊ mixtum imperiū:vt q̄ nemo ambulet de nocte ſine lumine vel arma deferat vel nō blaſphemet deū⁊ ſanctos:vel q̄ non faciat a iure:⁊ ſtatutis ꝓhibita:quia in iſtis a iure prohibitis et ſtatutis non requirit̄ conſilium procerū ciuitatum: q̄ꝛ lex ⁊ ſtatuta prouident in iſtis.et fruſtra precibus implorat̄ q̄ a iure conceditur.l.j.de theſau.lib.x.cum ſi. ¶Uel niſi eſſent banna ſolita per oēs officiales dicte curie imponi: q̄ꝛ non requiritur aliud conſiliū procerū: nec aſſeſſoris per ea que habes.ī.in verſicul.cōſuetudo vbi dr̄ q̄ attendi dꝫ cōſuetudo curiarum et officioꝝ. ¶Aſſeſſoris officium vertit̄ ad veritatem inueſtigandā.l.j.de offi.aſſe.ſicut etiā cuiuſlibet iud.l.j.de eden.Ideo Bal.dixit q̄ aſſeſſor pōt in facto opponere diſputando ad veritatis indaginē. extra de elec.c.cupientes.§.opponentis.in.vj.Quod eſt notandum ad limitationē iurium dicentiū q̄ iudex in facto non ſupplet quib⁹ adde not.in.l.offidius.de leg.iij.Bal.in repeti.l.j.de offi.aſſeſſ. ¶Aſſeſſor ſuo vtitur officio circa ſilentiū obſeruandū.d.l.j.vbi Bal.dixit q̄ tam infaciēdo loq̄ q̄ꝫ ſilere iudex tenet ſuā maieſtatem.l.proxime.de his que in teſta.delen.⁊ facit l.quiſquis.de poſtul.Sicut aduocatus qui verba vendit.l.aduocati.de aduoc.diuer.iudi.Et etiam ſilentiū vendit:facit.l.j.de feud.et ſal.rei dominice.lib.x. ⁊ legitur in vitis patrū.Bal.ibidem.⁊ eſt conſti.regni ſuper ſilentio obſeruādo et etiam ritus magne curie vicarie:vbi dr̄ q̄ ſilentium eſt magna pars iuſtitie.

27 ¶Aſſeſſor non iudicat.l.C.eo.et glo.in.d.l.j.⁊ in auc.de iudi.§.j.Quia officiū aſſeſſoris certis finibus limitatur:vt vltra non extendat̄: niſi ipſa cauſa ſit ſibi delegata ſm dictā gloſ. ¶Uel niſi aſſeſſor ſit iudex.vt eſt ſuus ptās: quia tunc pōt iudicare ſm Spe.in eo.tit.§.officium.⁊ adde Cy.in.l.ſenatus.de offi.preſi. et in multis locis habent de cōſuetudine que iuriſdi.tribuit.l.j.de emanc.li.in d.repe.⁊ ita eſt in magna curia vbi iudices in omnib⁹ cauſis de per ſe ſine regēte prouident in cauſis. ¶An aſſeſſor poſſit preſente p̄ſide iudicare Bal.in.l.j.de offi.aſſeſſ.in repe.videtur dicere q̄ ſic ſm aliquos. ar.l.ſi procu.p̄ntis.de verb.obliga.⁊ hoc tenet Cy.in.l.certi iuris.C.de iudic.⁊ facit.l.iiij.in fi.de offi.procōſul.vbi videtur caſus.Sui.tꝫ cōtra.q̄ꝛ notarius vel aſſeſſor nō pōt pronunciare ſed reqritur q̄ preſes ꝓnunciet.l.j.de ſen.ex peri. ⁊.l.ij.de offi.aſſe.C.⁊ Cy.i.d. l.diſtinxit.q̄ tunc aſſeſſor ꝓnunciat qn̄ preſes eſt illiteratus eo p̄nte.ar. l.agētes.de agen.in rebus.li.xij.q̄ꝛ princeps q̄ fecit preſidem illiteratū videt̄ permiſiſſe.vt per alium recitat ſniam.et alia faciat per aſſeſſorē q̄ requirunt literati. q̄ꝛ dꝫ per ſe ſententiare:tn̄ de conſuetudine preſides p alios legunt ſnias.l.ſi de interpreta.de legi.Bal.ibi. ¶Si magiſtratus principalis nō duxit ſecum aſſeſſorem:puta q̄ꝛ ipſe erat doctor vel peritus reputatus quē aſſeſſorē alij erant ſoliti ducere ad tale officium tenebitur ſicut aſſeſſor ſi ex imperitia quid fecerit: q̄ꝛ affirmauit a principio ſe peritū:et videt̄ fuiſſe in qua ſi dolo.p not.in.l.ij.in prin. ff.quod quiſq̄ iur.arg.text.et glo.ſm doct.ibi. ¶Ubi etiā dicunt idem in magiſtratu habente aſſeſſorem:et eius ꝯſilium nō requirente q̄ tenebit̄:q̄ꝛ fuerit in dolo:⁊ ſicut tenetur ille qui eſt ſibiipſi aſſeſſor. ¶Sed in ciuitatib⁹ in q̄b⁹ nō ducūt̄ aſſeſſores:q̄ꝛ nō ſunt inſignes ſi ptās faciat quid iniquū ex imperitia tenebat̄ ſi nō miſerit p ꝯſilio ſi ſolitū erat pro cōſilio mitti q̄ ſi miſerit et habuerit malū ꝯſiliū tenebitur ꝯſulens ſicut aſſeſſor ſm Ang.ibi niſi ꝯſuluerit ad petitionē vni⁹ ptis:lꝫ alij dicāt q̄ tenebit̄:q̄ꝛ vr̄ aſſerere ſe pitū.Et q̄dā capitane⁹

cū non haberet aſſeſſorē faciebat ſecū aſſidere iudicē annalē curie baiulorū: dixit ꝙ male faciebat ⁊ tenebat ex illius imperitia. ❡†An officiū aſſeſſoris ſit digni=
28 tas. Bal. in. l. j. de offi. aſſe. dicit ꝙ nō. q̄ꝛ liberti nō pn̄t habere dignitatē. l. j. ad. l. iul. miſſe. ⁊ tñ pn̄t eſſe aſſeſſores. eod. ti. l. pe. Et idē in offō aduocationis ad qđ admittūtur etiā liberti. l. ij. de poſtu. ⁊ q̄uis nō ſit ordinaria dignitas: tñ eſt honor ⁊ officium: q̄ꝛ ꝙ lucrat cedit in quaſi caſtrēſe. l. fi. C. eo. tit. ⁊ q̄ꝛ tantū cōpetit viro integre fame. l. iij. §. j. de offi. aſſe. ⁊. C. de dignita. l. ne quis. lib. xij. ſm Cy. et
29 Odofre. in. d. l. j. quos ſequit Bal. ❡†An iudices debeāt habere aſſeſſores. Dic ꝙ ſic: q̄ꝛ layci ſunt. l. certi iuris. de iudi. Propterea eis ꝯſulitur ꝙ habeāt aſſeſſores. l. ij. ꝙ quiſqꝫ iu. ⁊ in aut. de iudi. §. j. in prin. vbi glo. dixit ſecus in delegatis. Tamen in cōtrariū videt tex. in aut. vt defunctorū fune. §. fi. Tñ Guil. in. l. j. de
30 offi. aſſe. dixit. †ꝙ delegati nō debēt habere aſſeſſorē ad expenſas partiū vel rei publice: ſed tm̄ expēſas ꝓprijs. q̄ꝛ partes grauarent: ⁊ reſpublica no tenet. arg.
31 l. fi. eo. ti. Et ſic intelligit. §. j. de iudi. †Judex tñ ordinari⁹ expēſis reipu. dꝫ hēre aſſeſſores. l. diē functo. eo. tit. tñ in hoc Guil. dixit ꝙ ſi delegatus reipu. nō ſit iuriſperitus ſi eſt talis delegat⁹ qui pōt recipe ſalariū. ar. in aut. de iudi. §. ne aūt. debebit habere aſſeſſorem ſuis expēſis: ſecus ſi ſit talis qui de iure vel cōſuetudine nō poſſit recipe ſalariū: vt in canonicis: q̄ꝛ tūc expēſis partiū haberent aſſeſſores nō proprijs ad inſtar tutorū ar. l. tuto. de admi. tut. in. §. prouincialibus. et mādati. Idē qꝫ et. l. iiij. fini. regū. ſm Cy. in. d. l. diem functo. ⁊ p eum. C. de iudic. ad hec de q̄ Bal. remittit ad. c. ſtatutū. §. aſſeſſ. de reſcri. in. vj. Bal. in. d. repet. Z.
32 ❡†An rectores ⁊ p̄ſides poſſunt ſibi eligere aſſeſſores. Ja. de are. dixit ꝙ nō: ſꝫ dꝫ ſibi dari a ſupiore p. l. nullus. C. eo. Tñ Cy. et guil. tenēt ꝙ pn̄t p. l. j. eo. ti. C. vt p tex. in aut. de mā. prin. §. feſtinabis. ⁊ p tex. in. d. §. aſſeſ. Nō obſtat. d. l. null⁹ q̄ꝛ illa loq̄tur de cancellarijs q̄ ſunt alij ab aſſeſſorib⁹. eo. ti. l. iij. ꝙ ſentit gloſſ. in. d. l. nullus. ſm Bal. in. d. repeti. Si ptes diſcordant in eligendo aſſeſſores: vbi dꝫ adhiberi: tunc iudex ipſis diſcordātib⁹ eligit glo. extra de offi. deleg. c. ſuper q̄ōnem. vbi dicit Innoc. ꝙ iudex dꝫ tm̄ eligere qui de facto eius tenebitur ſcđm Spe. eo. ti. §. eligitur. Bal. ibidem.

1 ❡ Cogitur quis ad id qđ facere pōt ſine ſuo incōmodo. Et an iuriſperitus cogatur conſulere iudici in cauſis fiſcalibus? nu. 2.
3 Aduocatus non tenetur aduocare gratis pro rege.
4 ❡ Poteſtas pōt cogere iuriſperitos ſue iuriſditionis ad ſibi conſulendum.
5 Judex quis eſſe cogitur niſi rationabilem cauſam alleget.
6 Aſſeſſores duo ſi diſcordent ⁊ aſſumatur tertius: ille tertius participabit de ſalario vtriuſqꝫ.
7 Aſſeſſor anteq̄ quis eſſe poſſit requiritur ꝙ ſtuduerit in iure ciuili p q̄nquēniū
8 Magiſtratus an puniatur ex male geſtis vel aſſeſſor.
9 Magiſtratus ſi ſit iuriſperitus: et ferat ſententiam iniquam ex conſilio ſui aſſeſſoris an teneatur?
10 Judex q̄ dedit malum ꝯſilium parti tenetur ad oīa damna et intereſſe.
11 Aſſeſſor qui fuit aduocatus in cauſa: debet cauſam delegare.
12 Aſſeſſores an remoueantur cum ptāte qui remouetur ſua culpa?
13 Judex delinquens in officio an poſſit puniri per poteſtatem?
14 Aſſeſſor an debeat ſindicari?
15 Poteſtas an teneatur in ſindicatu de alio q̄ de dolo?

Poteſtas cum eſſet in officio compulit iuriſperitos ſue iuriſditionis in criminalibus ⁊ fiſcalibus eſſe ſuos aſſeſſores: ⁊ ſibi cōſulere: ⁊ tabelliones in negocijs curie ſcribere qui in ſindicatu q̄relas exponūt petētes ſalaria. ❡Dubitatumqꝫ fuit ſi pſi i ſub

ſiti cogi poterit ſue ptāti gratis ꝯſulere aliq̄ dixerunt q̄ ſic. puerbio. xxiij. noli vendere ſapiētiā: doctrinā: ⁊ intelligentiā: et in. c. j. de magi. gratis accepiſtis ⁊ gratis date. ⁊ facit. xi. q. iij. q̄ recte. extra de ſymo. c. j. ⁊ eccle. iiij. ne abſcōdas ſapientiā tuā in decore eius. ⁊ Tullius prio offi. ad ipm iuſtiſſimū eſt iuſtitie mercedē non q̄rere. ¶ In ꝯtra. facit q̄ ſubditus cogit ꝯſulere ſalario ꝯſtituto: ⁊ nō gratis. ar. de poſtu. l. j. §. ait ptor. ⁊. xj. q. iij. c. nō licet. xiiij. q. v. c. nō ſane. xij. q. ij. charitatē. ff. de admi. tu. l. a tutoribus. §. fi. et qd ibi not. ⁊ latiꝰ in Spe. de ſala. §. ſeq̄tur in prin. † Uñ cogit quis ad id in q̄ ſine ſuo icōmodo procedere pōt ar. ff. de euic. l. in creditore. ⁊. l. ſi rem quā. ⁊ argu. l. medicos. de profeſſo. ⁊ in. l. j. de aſſeſſ. Eſt em̄ principis intētio: vt legū oratores efficiātur diſertiſſimi in ꝓhemio. ff. §. nos vo. de aduo. diuer. iudi. l. ꝓ hāc. §. ſexcentū. aut quibus dz ſolui ſalariū ne inopie metu iuſtitia deſeratur. xij. q. j. habebat in fin. et facit. j. q. ij. ſi quis. puerb. xviij. de fructu oris viri replebitur venter eius: ⁊ genuina labiorꝫ eius ſaturabunt eum. ⁊. c. xij. de fructu oris eius quiſq̄ replebitur bonis. ⁊. c. viij. dr ſapientia mecū ſunt diuitie: et glorie opes: ⁊ iuſtitia debi bitur: ergo ſibi ſalarium añq̄ cōſilium ꝓbeat. ar. l. fi. de ero. mili. anno. Sic em̄ eſt fieri ꝯſuetum ar. cōia predi. l. venerator. §. ſi conſtat. ⁊ de ſuffra. l. j. ⁊ latius in d. §. ſequitur. in ver. ſed qūo. † Tū an iuriſperitus cogat ꝯſulere iudici in cauſis fiſcalibus: q̄dā q̄ ſic. argu. l. i ſacris. de proxi. ſacro. ⁊ de aduo. diuerſ. iudic. l. ſancimꝰ. ⁊. l. nemini. in prin. ⁊ de excu. tuto. l. iuriſperitus. in princi. in aut. ſcriptum exemplar. ij. verſi. in labijs accipiētes. Tamen in contra eſt veritas: q2 licet iuſtum conſilium vendere: ⁊ operas ſuas etiam eccleſie. extra de preben. c. ſignificatum. ⁊ not. Inno. de ſymo. c. nō ſatis. extra de magi. c. j. ⁊ in. l. j. et. ij. de aſſeſ. ⁊ in. l. iiij. de ꝯdi. ob tur. cauſam. Hoc eſt verꝫ niſi iuriſperitus habeat ſalariū a publico ꝓpter aliquod offm̄ qd gerit: puta q2 aduocatꝰ fiſci vel propter aliud officium q̄ gerit: puta q2 aduocatꝰ fiſci vel propter aliud offm̄: q2 tunc tenetur gratis dare ꝯſilium: ſecus ſi nullū ſalariū generat de publico. vt in aut. de man. prin. §. oportet. ⁊. §. illd. ⁊ de iudi. §. ne aūt. ⁊ qd nota. xij. qō. ij. charitatem. ⁊ qd ibi nota. de notario ꝯficiente inuētariū. ⁊ in. d. §. ſeq̄tur. ⁊ q2 labor eſt dare ꝯſiliū. l. bene a zenone. in fin. de qua. preſcrip. ⁊ in aut. de iudi. §. ne aūt. et labor eſt ſine mercede. d. §. ne aūt. eccle. vij. Sapiētia vitā tribuit poſſeſſori ſuo. Et puer. viij. i vijs iuſtitie ambulabo: vt ditem diligentes me. ⁊ theſauros eorꝫ repleam. iura nāq̄ optant ditari ſapientes. extra de preben. c. de multa. Et in caſibꝰ q̄bus pōt princeps accipere rem priuato ⁊ ipm priuare de dñio ſuo nō pōt ſine ſalario. Andr. de iſer. de capi. qui cur vē. in fi. † Et aduocatus nō tenetur gratis aduocare ꝓ rege: ſicut nec alia perſonalia munera ſubire cum ſumptu vel ſine. Inno. extra de iurerā. c. ſicut. lo. ij. in prin. Sic et alias differt vtrū habeat ſalariū a publico[a]. vel non. l. fi. de offi. aſſeſ. ⁊ patet in aut. ſcriptū exēplari §. ſicut. et. §. ſi vero. Qd eſt verꝫ qñ conſilia eſſent modica vel rara. Si vero eſſent magne lites: ita q̄ ſalariū publicum qd hñt non ſit ſufficiens ad laborem: ⁊ facundiā eiꝰ; tunc non dabit gra

[a] A publico. Sed nūquid cogat aduocare ꝯ ſeipm et ſuos ꝓfiſco: etiā ſi ſit ſalariatꝰ ex publico dic q̄ nō: vt per Bal. in. l. petitionem. ꝓ illum tex. i. iij. no. C. de aduo. diuer. iudi. ⁊ ꝓ tex. in l. pe. l. fin. de poſtu.

nis.ar.de exa.tribu.l.apparitores.ꝛ de annu.legat.l.medico.§.fi.et qđ nota.in.c.ſtatutū.de reſcrip.ꝛ ꝙ dicit Inno.de notario.in.c.j.de fi.et in.c.j.ne prelat.ꝛ in.c.fi.ꝛ dixit Ange.in.l.ij.de pu
4 blic.iudi.alle.l.ij.de proxi.ſacro.†ꝙ ptās poteſt cogere iuriſperitos ſue iuriſditionis ad ſibi ꝯſulendū dicens idē fore in delegato.c.paſtoralis.de offi.delega.ꝛ Bartol.in.l.proxi.in fin.de his que in teſt.delē.dixit ꝙ pħt cogi ꝯſulere ſi nō ſint aduocati partis.p.l.ſancimus.de aduo.diuer.iudi.ꝛ per not.in.l.ij.de proxi.ſacro.ſm Guil.tȝ ꝙ non p.l.j.de officio aſſe.lȝ alij cōiter contra p.d.l.ſancim⁹.ꝛ p.d.l.ij.Bal.aūt in.l.ij.in repe.de offi.aſſeſ.dixit ꝙ text.in.l.j.de offi.aſſeſ.facit ꝙ non poſſit cogi q' ſit aſſeſ
5 ſor contra queȝ facit.l.pe.eo.ti.†qꝛ quis cogitur eſſe iudex niſi rōnabilem cām allegat p.l.ſi quis.ff.de mune.ꝛ ho.ꝛ p.l.fin.et videt̄ tex.in.l.ij.C.de pri.ſacro.ꝛ facit.l.ſancimus.C.de aduo.diuer.iudi.dicens ꝙ dixit Guil.ꝙ nō dȝ cogi metu terribili ꝛ incōgruo:vel corporis cruciatu: ſȝ alijs remedijs ꝙ ēt tenet Cy.ſm Bal.in.d.l.ij.qui cū hoc vltimo inclinat.Tñ ego tenerem ꝙ cogi poſſit:nō tñ ſine ſalario:qꝛ qui altari ſeruit/de altari viuere dȝ.Et dixit ꝓpheta noli claudere os bouis triturantis:ꝛ per iura.ſ.allega.maxime p dictā auctoritatē And.de Iſer.qđ ſalarium ſoluendum eſſet de publico.p nota.p Andr.de Iſer.i titu.de pace iur.fir.ff.receptatores.et per ea que habes.ĩ.in verſicu.captura in.c.an officialis poſſit.ꝛ qꝛ curia ꝓ ſuis ſeruitijs neminē cogit ſine ſalario:vt habes in verſ.ſalarium.¶Aſſeſſor dȝ habere ſalariuȝ a preſide vel rectore ſuo.l.diem functo.de offi.aſſeſſor.et.l.j.§.ſed et comites.de varijs ꝛ extraor.cogni.ſm Dy.ibi.ꝛ preſes habebit a pplo ꝓ ſe ꝛ aſſeſſore.in aut.vt diffe.iudi.§.fi.ſm Cy.in.d.l.diem.ꝛ Bar.in.d.l.j.§.diuus.ꝛ in.d.l.diē
6 functo.Bar.¶†Si duo aſſeſſores diſcordant:ꝛ aſſumit̄ tertius.ille tertius participabit de ſalario vtriuſꝙ ſm Spe.in ti.de ſalta.ſiue de aſſe.§.ſalarium.v.quidā ſi.ſȝ Bal.in repe.l.j.de offi.
7 aſſeſ.¶†Aſſeſſores vt poſſint aſſumi ad officia debēt ſtuduiſſe p quinquēnium in iure ciuili: ꝛ ſtaduerint ēt cōſtitutiones:ꝛ capitula regni:ꝛ ſint examinati p prothonotarium vel eius locūtenentē qui ſi reperti ſint inſufficiētes debent ad ſtudiū reuerti:vt in capitulis regine Ioanne prime:vbi ēt idem dr̄ de actorum notarijs.ꝛ in conſtitutio aduocatis.¶An ſi preſes eſt remotus ab offō vel q̇d nunus bñ geſſit ex hoc teneat̄ aſſeſſor.Cyn.in.d.
8 l.diem functo[a] dixit ꝙ ſi conſtat preſidem remotum per imperitiam:vel culpaȝ aſſeſſoris nihil habebit aſſeſſor de ſuo ſalario pro tempore a remotione citra.argum̄.l.menſa.de annu.lega.Aut conſtat ꝙ ſine culpa aſſeſſoris fuit remotus:et tunc totum habebit aut dubitatur: cuius culpa ſit facta remotio:et in dubio preſumitur culpa aſſeſſoris: quia cum omnia ſint eius conſilio agenda preſumitur malum dediſſe conſilium in autenti.de iudic.§.j.ſexta colum.¶Et ideo vbi conſilium aſſeſſoris requiritur preſumitur⁹ et imperitia:ꝛ culpa proceſſiſſe niſi aliud appareat:ita Baldus in dicta repeti.in duodecima queſtione.ꝛ Bartol.ibi.in ſua diſtinctione.et in.l.j.de vari.cogni.¶An iniquum conſilium aſſeſſoris excuſet poteſtatem.vide.ĩ.in verſic.

[a] ¶Diem functo.Et ibi vide bar.in.iij co.in v̄ſi.itē pōe ꝙ remotus.ꝛ ibi viđ ēt Pau.đ ca.ꝛ Bal.in.l.ſȝ et reprobari in princi.de execu.tuto.

conſiliū in primo capitulo.⁊ in ſequētibus.⁊ in.c.poteſtas qui
tulit.¶An aſſeſſor preſumatur cōſuluiſſe:vel ſciuiſſe que fecit
ptās:⁊ debeat ꝓteſtari cōtra poteſtatē ⁊ reſiſtere[a] vide.in.d.c.
j.late.⁊ in ſequentib⁹:⁊ in.c.ptās.q̄ tulit.¶An ſi poteſtas ele-
gerit aſſeſſorē teneatur de eius malo conſilio:vide ibidē.⁊ in.c.
8 ptās q̄ tulit.⁊ in.iij.c.§.⁊ in verbo familiaris.¶†An ex male
geſtis puniatur magiſtratus vel aſſeſſor:dicit Bal.in.d.repe.ꝙ
in actu penali vbi concurrit dolus magiſtratus vel alius eius
dānabilis actus:tunc ipſe magiſtratus tenet̄.aut imperitia vel
dolus:tm̄ aſſeſſoris:⁊ tunc ipſe aſſeſſor tenet̄.l.hoc edicto.ff.ꝙ
quiſq; iur.In actu autem nō penali:ſed obligatiuo ad intereſſe
partis:tūc ipſe magiſtrat⁹ habet regreſſum cōtra aſſeſſorē im-
periū ſi minus bene ſibi cōſuluit:qꝛ preſumit̄ doloſus:⁊ fraudu
lentus cū ſe cōducendo videat̄ affirmare peritū ⁊ ſapientē.d.l.
hoc edicto.⁊ hoc caſu talis imperitia dolus eſt.l.iubem⁹.⁊.§.fi.
C.de teſt.Et q̄s ex fraudulēto ꝯſilio tenet̄ Spe.in ti.de aſſeſſo.
§.pe.⁊ vr̄ tex.in.l.ſi quis fundū.§.ſi q̄s vitulos.ff.loca.vbi tex.
not.Qd̄ eſt verū vbi aſſeſſores non hn̄t iuriſditionem qd̄ eſt in
oībus ſm̄ ius cōe.Sed in iſtis in q̄bus iuriſditionē habēt de ſe
a ſtatuto vel conſuetudine tunc ipſi ſoli tenent̄:qꝛ ipſi delinque
rent.ſm̄ Bal.in.d.repe.circa fi.que no.p iudicib⁹ magne curie
qui vident̄ habere iuriſditionē p conſtitutiōes: ⁊ qꝛ deputātur
a ſuperiore:⁊ vide bar.late in.d.l.fi.de offi.¶An iudices vel aſ-
ſeſſores qui vadūt cum ptātibus ex forma ſtatuti ſint ordinarij
vel delegati bal.in.l.fi.in repe.dixit ꝙ ſunt ordinarij ſi a popu-
lo eligantur qui dat iur̄.ordinariā.l.fi.C.de iur.om.iudi.⁊.l.⁊
qꝛ.ff.eo.Si aūt eligit̄ a poteſtate eſt delegatus.l.a iudice.C.de
iud.tamē Bal.nō firmat ibi dicens ꝙ alias examinabit: tamen
9 hoc decidit̄ ex ſupradictis.¶†An ſi magiſtratus ſit iuriſperit⁹
et habet aſſeſſores.⁊ tulit ſniam iniquā ex cōſilio aſſeſſoris an
puniatur magiſtrat⁹.Dic ꝙ ſic:qꝛ ceſſat rō de qua per Bar.in.l.
bonoꝝ.de bo.poſſe.vbi dicit ꝙ aſſeſſores iniqui conſultoris im
peritia nō excuſat per no.in.l.cōuenerit.de re iudi.per Bar.qui
dicit ꝙ ſi partes litigantes contente ſunt mittere cauſam ad cō
ſiliū ſapientis:⁊ iudex fuit ſecutus malū ꝯſiliū ꝙ nō excuſat̄ in
ſindicatu.ſm̄ Joā.and.in mer.in regula nullus ex conſilio.ſm̄
10 Ludo.in.l.hoc.C.ꝙ q̄ ſq; iuris.¶†Judex qui malū conſilium
dedit parti tenetur ad omnia dāna:⁊ intereſſe.Bar.in.l.ij.ff.mā
dati.⁊ qd̄ habet̄ in.c.j.de confeſ.in.vj.Ludo.in.d.l.hoc edicto.
Tūc demū imperitia aſſeſſoris excuſat magiſtratū a pena.l.hoc
edicto.ꝙ quiſq; iuris:quando periti eliguntur qui cōſiliū dant:
vt probatur in.l.bonoꝝ. de bono.poſ.⁊ in rubrica de iur.⁊ fa-
cti.Quod eſt verum non ſolum qn̄ magiſtratus ſententiā ꝓtu-
lit de cōſilio aſſeſſoris.ſꝫ etiā ſi aſſeſſor ex mādato magiſtratus
iudicauit:⁊ tenetur magiſtratus de ſentētijs quas aſſeſſor pro-
tulit eius mandato:vt in aut.de iudi.§.null⁹ quoq;.qꝛ ſubſtitu-
tus adminiſtrat periculo ſubſtituētis.l.ad ſimilitudinē.de agē.
in rebus.li.xij.Ludo.in.d.l.hoc edicto.Quod tamen tempera.
et intellige quādo ipſe magiſtratus cū elegerit:qꝛ ſecus ſi a ſu
periore ſibi deputetur aſſe.vt dixit bal.in Rubri.de pena iudi.et

a ¶Et reſiſtere. Vide eūdē.§.vſi. appellatio. ⁊ in v.aſſeſſor.et ꝙ dixi in.d.verſicu. appellatio.

11 doc.in.d.l.hoc edicto.⁊.§.¶Si his qui fuit aduocatus in cauſa efficiatur aſſeſſor dʒ cām delegare.l.ptor.de iur.om.iud.q̄ ſi pcedat:⁊ ſententiā pferat vʒ ſnia lʒ illā pferre nō debuerit.ar.de teſt.⁊ ea q̄ parit.§.fi.tñ Spe.in eo.tit.§.fi.tenet q̄ nō:q: debuit delegare.bal.in.d.repe.iſtos referens tenet q̄ ſententia valet licet debuerit demādare:q: ob aduocationem preſumitur ſuſpectus.eo .ti.l.fi.⁊ eſt legitima cauſa ſuſpitionis qua non oppoſita ſi ad vlteriora pcedat iudex valet quicquid agit.p .l.nō dubiū.de legi.⁊.l.fi.de diuor.Tamen punitur ille nō demādās cauſam p.l.fi.C.eo.⁊ adde no.per Inno.in.c.cū ſpeciali.de appel.Bal. ibi.¶An ſi magiſtratus allegat tuliſſe ſententiam de conſilio aſſeſſoris an hoc pſumatur vel debeat probare q̄ feci de ꝯſilio aſſeſſoris.Cy.in.l.diem functo.de offi.aſſe.dixit q̄ ſemper preſumitur facere de ꝯſilio aſſeſſoris.⁊ hoc tenet Lud.in d.l.hoc edicto.vbi dicit q̄ ſi magiſtratꝰ inique ſnīauit:⁊ aſtitit aſſeſſor q̄ debet aſſeſſor pteſtari:vt ipſe nō teneatur.l.qm̄ iudices.C.de appel.vbi Barto.⁊ habes in.c.ptās ſeu alius officialis.ī. in verſi.conſilium in.j.c.¶An ſi q̄s habet inimicitiā cū preſide poſſit recuſare aſſeſſorē:vt ſuſpectū.Dic q̄ ſic ſm cano.in c.j.de iudi.Et idē ſi aſſeſſor eſt ſuſpectus:quia preſes pōt allegari ſuſpectꝰ preſertim ſi eſt homo illiteratus.ſm do.An.in.d.c.j.⁊ eſt tex.in.c.ex inſinuatione

12 de appella.⁊ in.c.R.de offi.dele.ſm Ludo.in.l.ij.de offi.aſſeſ.¶†An ſi poteſtas remouetur ſui culpa durant eius aſſeſſores.Barto.in.l.diem functo.de offic.aſſeſ.videtur dicere quod n per illum tex.q poteſt alteri locare operas ſuas.et per.l.ij.de offi.eius.¶Poteſtas facilius excuſatur q̄ aſſeſſor.ff.q̄ q̄ſq; iur.l.ij.⁊ hoc in iure nō in facto.no.bal.in.l.j.in.fi.de legibus.Debet em̄ ptās conſilio ſapientis deliberare non ex ſuo capite.ſm Bal.in.l.legatos.de

13 offi.procōſulis.⁊ lega.⁊.§.c.ptās facilius.¶†An iudex delinquēs in officio poſſit puniri per ptātē glo.in.l.illicitas.§.q̄ vniuerſas.de offi.pſi.q̄ nō.Bal.dicit q̄ ſi delinq̄t in officio poteſt puniri p ptātē:⁊ ſi delinquit extra officiū non poteſt puniri per ipſum:⁊ ita eſt caſus in in.l.aut facta.§.pe.de penis.alias eſt in.l.ſi q̄s forte.§.j.Bal.in.l.quotiens.ff.de here.inſti.in.§.ſed ſi cōdi.⁊ vide not.

14 in.l.pars literarum.de iudi.⁊ vide.ī.in ver.ptās.¶†An aſſeſſor debeat ſindicari.Spec.in tit.de aſſeſſor.§.pe.tenet q̄ ſic:⁊ punitur in quadruplum rerū male oblatarū:⁊ ſtat p dies q̄nquaginta in ſindicatu vbi aūt aſſeſſor nō ſtat debito tēpore ad ſindicatū tenetur preſes pro eo vel rector.C.de aſſeſ.l.conſiliarios.⁊ ibi bar.⁊ no.in.l.poſt depoſitū.l.j.C.ad.l.iul.repe.⁊.j.q.j.iubemus.⁊.c.metū.et

15 ſequenti.⁊.xxij.di.qm̄.bal.in repe.l.j.ff.de offi.aſſe.in.xj.q.¶†An potaſtas teneatur in ſindicatu de aliquo q̄ de dolo:⁊ ⁊ an teneatur de culpa ſui aſſeſſoris.dic vt nota.i.l.ij.q̄ quiſq; iuris.⁊ vide bal.in.§.proficiſci.q.xv.vide Ang.in.l.mancipia.de ſeruis fugi.⁊.§.latius.

1 ¶Bānum quō ſit emittendum a ſindicatoribus cōtra poteſtates.
2 Poteſtas an poſſit bannire aliquem in bonis?
3 Bānū datur ſcdm qualitatē delicti.
4 Officialis an teneatur de iniuſtitia quā fecit de mandato poteſtatis.

1 BAnnum qualiter † procedatur per ſindicatores ad emiſſionem bānorum cōtra ptātes:⁊ multa de ipſis bannis.vide.§.de officio ſindicatorū.⁊ vide.§.in principio operis in.c. deinde vero eliguntur vbi de bānis in ſindicatu.¶Si ptās facit fieri bānū p oēs debentes habere a ſuis familiaribus cōpareāt corā eo in certo termino alias nō audiantur an pniudicet creditoribꝰ ſi nō cōparēt.Ang.q̄ non in.l.pars litterarū.ff.de iudi.q: ptās nō eſt iudex ſue familie.p.l.qui iuriſdi.de iuriſ.om.iudi.¶An ptātes debeāt facere bāna de cōſilio

aſſeſſor:vide.ſ.in ver.aſſeſſor.c.vbi time. ¶Qđ ꝑs prefigat ad dādas petitio nes cōtra officiales vide in ver.inſtātia.in.j.c.ꝛ vide.ſ.in ti.de offi.ſindicatoꝝ. ¶Officialis fecit bānū ꝙ nemo audeat tenere ludū in ꝓpria domo ſub pena de= ſolationis domus. An ſi deinde ex hac cauſa domū deſtruxit teneaꝰ in ſindica= tu. tex.in.l.ſi is cū quo.ff.cōi diui.dicit ꝙ iudex in penā cōtumacis domū deſtru xit.tamen glo.ibi dicit ꝙ hoc fuit factū de facto.facit.ff.loca.l.dñs horreoꝝ.et in.c.j.de pace iur.fir.fit mentio de deſtructione domus lꝫ de facto cōtrariū ſer= uetur.Nā non valebit tale ſtatutū ſeu bānum ne ciuitas ruinis deformetur.l.ſi quis poſt hac.C.de edi.priua.ꝛ.l.ad curatores officiū.de dam.infec.ꝛ.l.ſi pſes. de offi.preſi.ꝛ in.l.ij.de pdijs curi.lib.x.de le.j.l.cetera.§.hoc ſenatus.de cōtra hen.emp.l.ſenatus.ꝛ ita tenet.Lud.in.l.j.§.ſi ſeruꝰ pignori.ff.ad ſille.qr gra= ue eſt ꝙ bona puniantur que nō delinqunt.de man. prin.in.§.oportet.Et in re gno eſt capitulum ꝙ villa parua que receptat malefactores debet igne cōburi. vt in.c.regni frequens.ꝛ in effrenata latronū.in fine.ꝛ facit.l.j.C.de falſa mone= ta.vide Andr.de Iſer.que ſint rega.¶An poteſtas teneaꝰ pro familiaribꝰ qui fuerūt pro aliquo delicto banniti:vide in verbo carcer.in.c.an ſi carceratus ſe occidat:ꝛ in verbo familiaris in diuerſis capitulis:vbi de illa cautela que daꝰ ptāti ꝙ bāniat famulū:vt nō teneatur ipſum preſentare in ſindicatu. ¶An ſi in bāno ſindicatoꝝ ſtatuatur certus terminus ad dādas petiones ſi nō dentur in= fra illū terminū valeat ſnia poſtea lata.vide infra in ver.inſtātia in.c.an ſi ſtatu tum dicat.ꝛ in alijs capitulis ibi in verſi.inſtātia.ꝛ in.c.j.ꝛ vide.ſ.in ti.de offi=
2 cio ſindicatorū.in.c.officialis finito officio.¶†An ptās poſſet aliquem banni= re in bonis.gl.in vſib.feudo.in.c.j.hic finiꝰ lex dicit ꝙ poteſtates terraꝝ pñt ali quē bannire ꝙ operaꝰ.idē ꝙ bannū regis licet rex ſit maior quolibet ptāte.ſꝫ
3 glo.inſti.qui.mo.ius pa.po.§.relegati.†Dixit ꝙ bānū datur ſm qualitatem delicti.bal.in.d.c.§.j.vbi glo.dixit ꝙ in bonis bāniti quilibet pōt dānū dare.et not.Barto.in.l.vtrinqꝫ.de iuſti.ꝛ iur.Sed Bal.dixit ibi in.d.§.j.ꝙ illa glo.non eſt vera in banno imperiali qđ eſt quedā diffidatio:vt in auſ.caſſa. dicēs ꝙ nec lege nec equitate hoc cauetur : et ꝓpterea iudex in ſnia hoc dicere non poſſet. pro quo facit id quod dicitur ꝙ bona non delinquūt in auſ. vt nulli iudi.§.j.et qr bānito etiā ius redderet de bonis ſuis.vt.in.l.pap.exuli.de mino:.Qđ fallit in feudo.d.c.j.ꝛ faciūt q̄ Bar.dixit in.l.eius qui.de teſta.vbi an per bānitionem alicuius intelligātur eius bona publicata:ꝛ ꝙ ipſe no.in.l.eius quo.C.q̇ teſta. et no.in.l.ij.de bo.dā.Licet in cōtrariū faciat qđ hꝛ his cū quo.ff.fa.her.vbi dꝛ ꝙ iudex rōne contumacie pōt bona deuaſtare:ꝛ vide.j.in.c.an iudex ꝓpter cōtu= maciā.ꝛ vide Bar.in.l.hactenus.§.j.de aqua plu.arc.¶Officialis elapſo termi no dato in bāno ad ꝓducēdas petitone ꝯ ipſum debet ꝓteſtari:vt amplius nul= la petitio admittaꝰ.bal.in.l.his q̇.C.ad turpil.ꝛ in.l.ſi tutela.de tute . ꝛ ra.di=
4 ſtra.ꝛ.ſ.† ¶Et ſi officialis poteſtatis detur petitio de iniuſtitia:ꝛ dicat ſe feciſ ſe mandato poteſtatis non tenetur.l. liber homo.ꝛ ad.l.acqui.qui coſuluit ꝙ hoc dicat elapſo termino dato in banno ad dandas petitiones cōtra poteſtatē. ar.l.l.iniuriarum.§.ſi quis.de iniurijs.

1 ¶ Domeſtici ꝛ miniſtri officialis ſi quid per baratariam extorſerint reſtituūt in quadruplum.Et idem in ipſo officiali.vt nu.3.
2 Barataria quō probabitur in officiali fugiente?
4 Penitentia non habet locum in crimine baratarie.
5 Iudex ſi deprehendatur in furto adminiſtrando qua pena puniatur.
6 Uerbum furti intelligitur pro extorſione.
7 Barataria cōmittitur diſtrahendo pecuniā pro iuſtitia.et nu.8.

¶Baratarie.

1 Multa de barataria: vide.ſ.in verbo corruptio. ¶ † Officialis cuiuſcꝫ domeſtica: et miniſtri ſi quid per baratariã extorſerũt in quadruplum reſtituũt.l.j.ad.l.iul.repetundarũ.et illa pena tranſit in heredes.l.ij.co.ti.qui tenebunt vſcꝫ ad vires hereditatis: et non vltra licet nõ fecerint inuentariũ: qz cõueniuntur ex delicto defuncti ꝯtra regulas iuris.extra de ſepul.c.parrochianus.ſm Bald.in.d.l.j.et vide.ſ.in ver.heres.in.c.an heres teneatur.et.ſ.in ver.filiusfamilias.in.c.

2 iudex qui eſt filius.et in.c.filiusfamilias. ¶ Qualiter probatur barataria in officiali fugiente: vide in ver.fuga.et in ver.probatio. ¶ Officialis cõ mittens baratariam in offi.ipſo iure priuetur etiã pendente officio[a].l.iudi.C.de digni.lib.xij.et.l.ſi aliqui.de ſuſcep.archa.et.l.in teſtõ.C.de teſta.tute. et etiam remouetur quis ab officio ꝑpter negligẽtiã.glo.eſt nota.in.l.mancipia.C.de ſeruis fugi.et in.l.eum.C.de ꝑcu.Bal.in.l. quotiens.§.ſꝫ ſi cõtitionẽ.ff.de here.inſti.vbi de notario in officio delinquẽ

3 te. ¶ † Pena officialis cõmittẽtis baratariã eſt: qz reſtituit quadruplũ dãti in aut.vt iud.ſine quoquõ.§.ſciãt.et in.§.ſiquis.vbi Ange.et in.l.iudices.C.de digni. Niſi peniteat.re integra: vbi in glo. Et vbi furtũ cõmiſerit vel pecuniã pro adminiſtratiõe iuſticie receperit ſuſtinebit exiliũ: et cõfiſcationem cum fuſtigatione: et priuabit cingulo dignitatis.eod.titu.§.ſi quis autem.et vide in.l.datur ad.l.j.repe. ¶ Pretãs ſecum ducens aſſeſſores cõmittentes baratarias tenetur pro eis qz vtitur opera malorum hominũ: vt in.§.ſciant.in ti.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.vbi Ange.

4 arg.l.j.et q̃ſi ꝑ totũ.ff.nau.cau.et.l.ij.ad.iul.rep. ¶ † In crimine baratarie non habet locũ pnia.Bal.in.l.generaliter.§.ſi igitur. de calũ.qui dicit in.l.furti.§.pactũ.de infami.ꝙ in vno minimo cõmittitur que eſt inter maximas cauſas capitales.l.j.§.de falſi.et not.Bald.in rubrica de pena iudi.quia ipſo iure quis ab officio priuat.l.iudices.de dign.et vide gl.et Bal.in.l.j.ff.ꝙ q̃ſcꝫ iur.vbi dicit ꝙ in cauſa baratarie ſufficit ſola promiſſo ſicut in crimine aſſaſſinatus: et vide aliq̃d ꝑ Bal.i.§.ꝓfiſciti.et.ſ. ¶ His a quo officialis aliquid extorſit per baratariam poteſt illud petere in tempus legitimum quo elapſo audiri non debet.l.iiij. vbi Bal.ad.l.iul.repe. ¶ In officiali recipiente preſumitur barataria: licet admittatur titulus mutui.l.q̃ſquis.C.ſi.cer.pet.vbi Bald.et dixit not.bart.in.l.j.§.pecuniam.ff.de calum.ꝙ officialis dicitur recipere pecuniam quomodocuncꝫ eam recipiat.

5 ¶ † Iudex in adminiſtrando furari compertus aut pecuniam dans pro adminiſtratione tribus penis punitur.in aut.vt iudi. ſine quoquo ſuffra.§.ſi quis autem vbi dicitur ꝙ poſſunt durãte officio denunciari: et de hoc epiſcopo vel prouincie primatibus qui reſcribant principi vt pene ſubiaceat.et ibi not. ¶ Penas contra officiales cõmittentes baratariam: et corrumpentes eos: et eſt ſpeciale in crimine baratarie.et furti in officio commiſſi ꝙ põt officialis durante officio conueniri: vt ibi in tex.lꝫ alĩs nõ poſſet.l.pars literaꝝ: de iudi.et.l.ij.ff.de i us voc. ¶ In

6 ſindicatus materia verbũ furti itelligit ꝑ extorſiõe.in tit.vt iudi.

a ¶ Officio Adde Ang. in aut.vt iu. ſine quoq ſuffra.§.ſiqs aũt.colũ.ij.et ij.no.ꝑ illũ text.

ſine quoquo.§.neceſſitatis.ꝛ.l.j.ad.l.iul.repe.ꝛ pro pecunia: clā
7 in modum baratarie extorta.vt ibi in verſi.etiā.† ꝛ eſt barata
ria diſtrahere pecuniam pro iuſti tia.l.omnes.ad.l.iul.repe.per
Bar.ꝛ ſindicat de dolo via ordinaria.d.l.vnica.vt omnes cauſe
et in corpore:vt iudi.ſine quoquo.§.illud.ꝛ ſi dederit licentiaȝ
8 quaȝ dare non debuit.l.j.de deſerto.in glo.etiā.¶† Baratariā
committunt iudices qui iuſtitiam auro vendunt vel quando in=
nocentem auro puniunt: ꝛ nocentem abſoluūt.in auē.vi iudi.ſi
ne quoquo ſuffra.in prin.vbi Ang.ſic declarat baratariam:ꝛ vi
de Pan.de caſt.in conſi.cl.

1 Officialis qui non eſt potens pōt inuocare auxiliū potētioris
2 Judex tenetur brachium ſuum impartiri ad requiſitionem al.
terius iudicis.
3 Judex ſecularis tenetur exequi ſententiam iudicis eccleſiaſtici.
4 Judex ſecularis requiſitus a iudice eccleſiaſtico vt ipſi opeȝ fe
rat eſt excōicatus ſi recuſet brachium ſuum impartiri.
5 Judex ad quem remittitur an teneatur ſequi acta ꝛ ſententiam
iudicis remittentis.

1 Brachium †officialis qui non eſt potens poteſt inuocare auxilium potē
tioris.ſꝫ Pe.ꝛ Bar.in.l.ſi quis in hoc gen⁹.de epiſ.
et cle.Ubi etiaȝ dicit bal.ꝙ hoīes de cōtrata.ad pre
ceptum officialis vel iudicis tenenē capere malefa=
ctorem:ꝛ ad ipſum ducere : ꝛ ſic pōt etiam inuocar
auxiliū ſuꝑioris:de quo in.l.ꝑperādum.§.ſinaūt.de iudi.ꝛ in.c.
j.de offi.ord.Et dicit Ang.in.l.ij. de hisqui latro.ꝙ ſi ꝑ capiē=
do malefactorē officialis nō hꝫ familiā ſufficiētē pōt implora=
re brachium alterius iudicis etiam in cōtēptu ſubditorū nolen
tium:ꝛ idē dicit in.l.j.C.de agge.nili nō rūpē.† ꝙ ſi officialis re
quirat colētes ꝙ eū adiuuēt ad malefactorē capiendū:ꝛ illi volūt:
vt fugiat ꝙ dicunē pſtare auxiliuȝ negligēdo:ꝛ tenenē cōdi.ex.l.
ij.de his q̄ latro.Et vide And.de iſer.in cōſti.iuſtitiarij.ꝛ in tit.
de pace iura.fir.in.§.receptatores:alias puniunē.de quo vide bo
2 num text.in.l.j.ꝛ.ij.ff.de fugiti.ꝛ.j.¶† Unus iudex tenē ad re=
quiſitionē alterius ſuū brachiū impartiri.l.ij.C.de his q̄ latro.
et ſi nō facit poteſt puniri ꝑ ſuꝑiorem.l.ſi iudex. de varijs.ꝛ ex=
traor.cog. Bar.in.l.a diuo pio.de re iudi.vide Andr.de Iſer.in
conſti.poſt mundi.ꝛ cano.in.c.j.de offi.ordi.ꝛ ibi Inno.In tan=
3 tum† ꝙ iudex ſecularis exequi tenē ſententiam iudicis eccleſia
ſtici.vt not.gl.in.l.epiſcopalis dignitatis. de epi.ꝛ cleri.ꝛ in.d.
c.j.vbi de iudice eccleſiaſtico ꝗ teneaē exeq̄ ſnīam iudicis ſecu
laris tñ an ſi opponaē aliq̄ exceptio corā iudice ſeculari req̄ſito
a ad exequendū ſentētiā eccleſiaſtici[a] poſſit ſecularis iudex cogno
ſcere:ꝛ nō exequi.vide Bar.in.d.l.a diuo pio.ꝛ cano.in.c. paſto
ralis.§.q̄ de offi.deleg.ꝛ vbi iudex ſecularis ſciret ſnīam crimi=
naleȝ iudicis eccleſiaſtici iniuſte latā nō tenē exeq̄ nec brachiū
impartiri.ſꝫ Inn.in.d.c.paſtoralis.ꝛ And. in cōſti.poſt.ꝛ Bar.
in.l.diu⁹.de cuſt.reo.tꝫ ꝙ tūc iudex ſecularis pōt ſummatim co=
gnoſcere.bal.tꝫ ꝯtrariū in auē.clericus.de epi.ꝛ cle.ꝛ Guil.in.l.
magiſtratib⁹.de iur.om.iu.ꝛ idē cano. ꝙ nō cognoſcat de hoc:
qꝛ eſt

a ¶ Eccleſiaſti ci.Adde Fe ly.in.c.cum nō ab homi= ne.de iudi.i prin.

quia eſt inferioꝛ de quo in cle.paſtoꝛalis.de re iudi.ꝛ in.c. decreto.eo.ti.et vide tex.in ca.j.de here.in.vj.et Inno.in.c.cū iuriſperitus.de offō dele.ꝛ And.de Iſer.in.d.ꝯſti.ꝙ tꝫ.opi.Bar.

4 † Tn̄ vbi iudex ſecularis reqrit a iudice eccleſiaſtico:ꝛ nō vult brachiū accōmodare ſine legitima cā ē excōicatꝰ.vt no.Archi. in.c.j.de ſtatu reg.in.vj.Tamen iſta intelliguntur qn̄ reqrens non eſſet ſufficiens alias ſecus.l.ij.C.de his qui latro.ꝛ in.c.j. de offi.oꝛdi.ꝛ vide in.l.j.C.qui bo.poſ.ꝛ Bal.in.l.j.C.de in ius vo.Qd iudex cārum criminaliū poteſt carcere condemnatuꝫ in curia iudicis cārum ciuiliuꝫ.ꝛ vide Ang.ꝛ Ja.bu.in.l.ſ.C.de re

5 quirē.re.vbi dicit † an iudex ad quem remittitur teneat ſeqni acta:ꝛ ſentētiam iudicis remittētis:ꝛ vide tex.valde nota.in.l. ſ.ꝛ.ij.ff.de fugi.

1 Iudex an ꝛ qn̄ poſſit incipere a captura perſone in cauſa ciuili. et nu.2.et.3.

4 Allegans debitoꝛem ſuſpectū debet ꝓbare.ꝛ nu.5.ꝛ ſi poſt capturam nō reperiatur ſuſpectꝰ creditoꝛ tenetur iniuriaꝝ.n.6.

7 Creditoꝛ volens capere debitoꝛem vt ſuſpectum dꝫ pꝛobare debitum per publicum inſtrumentum.

8 Iudex non dꝫ cōcedere familiam ad capiendum debitoꝛem ſuſpectnm niſi creditoꝛ pꝛobet ꝙ ſuſpitio fuge emerſerit poſt debitum contractum.

9 Mulieri imputatur ſi nupſerit viro inopi a pꝛincipio.

10 Clericus debitoꝛ fugiens pōt capi ſine periculo excōicationis.

11 Decretum ex falſa cauſa non poteſt iuſtificari ex noua cauſa.

12 Iudex nūqd tenebit i ſindicatu qn̄ erāt ſigna fuge ꝛ nō ꝓuidit?

13 Debitoꝛē ſuſpectum de fuga quis pōt ꝓpꝛia autoꝛitate capere.

14 Iudex poteſt incipere a captura in criminalibus.

15 Officialis non tenebitur in ſindicatu capiēdo aliquem de facto qui reperitur poꝛtare aliquid contra decretum extra territoꝛiū.

16 Officialis requiſitus a creditoꝛe ꝙ capiat debitoꝛē ſuſpectum de fuga an poſſit eum capere ad ſolam aſſertionem creditoꝛis?

Captura. An iudex q ꝓ debito ciuili fecit aliquē capi de ꝑſona ſine citatiōe:ꝛ in caſu a iure permiſſo:ꝛ duci ad carceres an̄ ſniaꝫ ꝛ ex arrupto teneat capto ad intereſſe vel iniuriaꝝ.

1 ex quo oꝛdinē iuris ꝑuertit. Dic † ꝙ iudex non pōt in ciuili cā incipere a captura ꝑſone niſi i ſubſidiū bonis nō exiſtētibus:ꝛ pꝛius eſt neceſſaria bonoꝝ excuſſio ꝑ gl. in.l.iij.§.tutoꝛes.de ſuſpec.tu.ꝛ in.l.j.qui bo.cede.poſ.vbi bar. in.l.fi.eod.titu.ꝛ barto.in.l.fin.ad.l.iul.pecu. Niſi ſit debitoꝛ fi=

2 ſci.vt ibi.† Et ad excuſſionem bonoꝛum non poteſt venire niſi

3 facta citatione.bal.in.l.j.C.de iur.ꝛ fac.† Nam regulariter non poteſt qs capi ꝓ debito ciuili an̄ ſententiā:ꝛ diſcuſſionem bono

a rum[a].l.a diuo pio.§.ſup rebꝰ.de re iudi.ꝛ in dictis iuribus. Et in ciuili nō pōt fieri captura niſi ꝑcedēte ꝯtumacia.l.ꝯſentaneū. C.quomō ꝛ qn̄.ꝛ.l.ꝗ neqꝫ.de verb.ſign. Tn̄ hoc limita niſi ſit de hoc debitoꝛ ſuſpectꝰ de receſſu:qꝛ habita ſummaria fide vel ꝓ=

b babili ꝑſumptiōe de receſſu pōt capi[b].ſm Bal.i.l.ꝙ euitandi.de condi.inde.alle.Jo.and.in.c.ſi clericos.de ſen.excō.in.vj.idem

a ¶ Bonoꝝ. Tu d hoc vide late fely.l c.ꝙ ad ꝯſultationē i.vij. co. poſt medi.ver.nō deuenit ad capturaꝫ.de re iu.ſꝫ nunqd captura ꝑſonalis iſantiū fieri debeat: vide.d.petr. phi.coꝛ.l cōſil.clxxiij. in ci.me ſubſcripſi.in.j.pte. ꝙ non.

b ¶ Capi. ꝗ aūt reqrantur ad hoc vt debitoꝛ fugitiuꝰ capi poſſit vide do. Pe.phi.coꝛ. l cōſi.cxxxvj. incip. viſis i lra.d.in.iiij. parte.

Bal.in.l.ꝯſentaneū dicēs ꝙ vbi timetur de receſſu debitoris pōt capi ſine citatiōe.p.l.ait pretor.§.ſi debitor.q̇ infrau.cre.⁊ tenet Bald.in.l.fideiuſſor.§.fi.q̇ ſatiſda.⁊ in.l.ſi q̇s curialis.de epi.⁊ cle.⁊ idem Bal.in.l.creditor.ſi certū pe.⁊ Bar.in .d.§.ſi debitor. Licet Ang.ꝯſuluerit ꝯtrium p.l.de vnoquoq̇.de re iudi.⁊ per.l. fin.ſi per vimvel alio modo.⁊ Jo.an.in mercu.in.c.locupletari. ¶Tamen debitum debet eſſe liquidū que ſuſpitio ꝓbabitur per argumenta:⁊ indicia.ar.l.nō omnie.§.a barbaris.de re.mili.⁊ recipientur teſtes ſuper ſuſpitione parte non citata ne fuga inſtruatur[a] ſm Bal.in.d.l.cōſentaneū.vbi ſubdit ꝙ ſi debitor feciſſet pactū ꝙ creditor poſſet ipſum capere ꝓpria auctoritate ꝙ iudex poterit mittere nunciū ſuū ēt ſi nō ſit ſuſpectus:q2 id qđ poteſt fieri p pactū:pōt fieri per iudicē ꝓ executione pacti.p gl. ſing.inſti.de lib.§.in multis.Et idē Bal.in.c.j.§.j.de pace iur.fir. dixit per illam glo.ꝙ ſi is qui poteſt propria auctoritate facere ſi adit iudicem nō requiritur libellus pro licētia.Si tamē talis debitor erat receſſurus:q2 aduena:⁊ cum illo contraxeraz.dixit Bar.per.l.creditores.de pui.cre.ꝙ nō poſſum illū capi facere ni ſi ex noua cauſa.Licet bal.in rubri.que in frau.cre.teneat cōtra

4 rium per multas rationes.†Tñ qui dicit debitorem ſuſpectum debet probare.l.item q2.de ꝓcur.⁊ priui.cre.l.ſi creditores. Dicitur aūt ſuſpitio iſta imminere qñ apparet ex ꝓbabilibus cōiecturis ſm gl.in.l.ij.ſo.ma.Inde Bal.dixit ꝙ iudex tūc dz interrogare de cauſis ſuſpitionū:⁊ ſi cauſa nō eſt iudex iuſte repellet

5 eū per illā glo.vbi alij dicunt.†ꝙ ad concedendā capturā rōne ſuſpitionis requirit ꝓbatio debiti plena et ꝓbabilis ſuſpitio q̄ ꝓbabit p iuramētū[b] rōne piculi q̄ poſtea et dz plene ꝓbari:ſz Inn.in.c.qm̄ cōtra.⁊ not.Ange.in.l.nemo carcerē.alleg.Azo. in ſumma .c.vbiin rem actio.vbi dicit †ꝙ ſi poſt capturā nō reperitur debitor ſuſpect⁹ꝙ creditor tenet iniuriaꝝ p.d.l.creditores.alias captura reddit inutilis:⁊dz ꝓbari ꝙ ſuſpitio ꝯuenit poſt ꝯtractū p.d.l.creditores.Niſi debitū ſit modicū ꝓ quo non pōt allegari ſuſpitio ſm.Bal.in auт.ſed iam neceſſe.C.de dona. ante nup.Et dixit Ang.in.l.ab arbitrio.q̇ ſatiſ.ꝙ calamitas vt reddat debitorē ſuſpectū dz ſupuenire poſt ꝯctū debitū vbi ſubdit Ludo.ꝙ dz eſſe magna calamitasvt poſſit allegari ſuſpect⁹. ⁊ in.l.ſi fideiuſſor.§.fi.q̇ ſatiſda.⁊ in glo.q̄ dicit de magna egeſtate.⁊ ſubdit Ang.i.d.l.arbitrio.ꝙ req̇ritur ꝙ poſt ꝯctū ſuper uenit calamitas magna:⁊ nō parua ⁊ ꝙ nō diu creditor tacuerit paupertatē q̄ ſupuenit.ſz Bar.in.d.l.ſi creditores.⁊ in.l. ſi is a quo.vt i.poſ.lega.q2 tacēdo diu vr̄ approbare de q̄ vide Ang.in l.nemo carcerē.de q̄ plene Bar.i.d.l.ſi debitorē.⁊ in.d.l.ꝯſentaneū.⁊ Jmo.in.d.l.ij.ſo.ma.bal.i.l.aptiſſimi.de iudi.vbi dicit ſz glo.ꝙ qñ ſuſpitio ꝓbat iuramento probat etiā ex ꝑfationibus ptis q̄ dixit velle recedere ne capiat:vt eſt gl.in.l.fulcini⁹.§.q̇d ſit latitare.qui.ex cau.i poſ.ea.⁊ alia i.l.apđ celſuz.in pn.de doli excep.Et lz poſſit penitere:⁊ nō aufugere mutata volūtate in l.iij.in fi.de adi.leg.cū ſimi.q2 hoc nō dz ꝑſumi i odiū ei⁹:dz aūt

7 iſto caſu † qñ q̇s vult capi facere ſuū debitorē vt ſuſpectū vel ꝯ eum ipetrare ſeq̄ſtrum de debito probare p publicū inſtr̄m. ſm

[a] ¶Inſtruatur.adđ Fely.i ca.ij.de teſt.⁊ l.c.preterea .đ ſpō. in me.j.col. ⁊ in ca.ij.de homi.⁊ in.c. parrochianos .de ſen. excom.

[b] ¶Per iuramentuz. An aūt ſuſpitio debitoris p ſoluz creditoris iuramētū ꝓbet. vīđ Fely .in c.cū inter.de excep.in pn. ix.colum.

Bar.i.l.luci⁹.de agrico.ꝛ cenſi.in.l.ꝑ hãc.de ero.mi.anno.li.xij. ꝙ ibi eſt ſpãle fauoꝛe militũ.ꝛ idẽ Bar.i qõne ſua.Lap⁹tꝫ ꝙ ſiue cõſtet ꝑ inſtrm̃ ſiue ꝑ teſtes põt veniri ad capturã pſone de cuius veritate vide Imo.in.l.ipatoꝛes.ff.de appel.ꝛ Cy.ꝛ alios in.l. j.de ꝓhi.ſeque.pecu.ꝛ cano.in.ca.j.extra eo.Et vide Ang.in.l. qui dãni.§.de illo.de dã.infec.dicẽtẽ ꝙ iudex illo caſu nõ obſtã te iuramẽto ptis vel ꝓbatiõe fuge dꝫ inqrere an⁹in veritate debitoꝛ ſit ſuſpect⁹vel nõ iueſtigãdo ſũmatim veriſimilia.Et licet glo.in.d.l.aptiſſimi. dicat ꝙ ſuſpitio ꝓbetur iuramẽto nõ dꝫ in terloq̃ vt pſona capiat̃ niſi inq̃ſiuerit ḋ hoc.vt.ẜ.ar.l.ſi fideiuſ. §.ſatiſdatatũ q̃ ſatiſda .ꝟ.ſederit.Et ꝓpterea dixit Ang.i.d.§.
8 de illo † ꝙ iudex nõ dꝫ ꝯcedere familiã ad capiẽdũ debitoꝛẽ ſuſpe ctũ niſi creditoꝛ ꝓbet ꝙ ſuſpitio fuge poſt debitũ ꝯtractũ emerſe rit ꝑ.d.l.creditoꝛes:qꝛ imputet ſibi ſi tꝑe ꝯct⁹ debitoꝛ erat eodeꝫ mõ ſuſpect⁹.Et hoc ꝓbabit̃ ſummatim de debitoꝛe abſente ꝑ.l. inter cauſas.§.abeſſe.ff.mãdati.ꝛ.l.fi.cũ ſimi.C.de ſpoꝛ.ꝛ idem Ang.in.d.l.ſi creditoꝛes.vbi poſuit practicã.ꝛ idẽ dixit in.l.ariſto.§.ſi marito.ḋ iure delib.ꝛ Bar.i.l.ſi is a q̃.§.fi. vt in poſ.leg. de quo aliq̃d ꝑ Cy.in.l.vbi adhuc.de iure do.ꝛ Bar.in.d.l.ſi is
9 a quo.ꝛ in.l.ſi ꝯſtante.ſo.ma.†vbi de muliere q̃ nupſit viro ino pi a ꝑncipio:vt ſibi iputet.Ubi aũt debitoꝛ ipe eẽt in fuga.tũc ſicut pt capi a parte.ꝛ duci ad iudicẽ:vt.l.extat.q⁹ me.c.ꝛ i aut̃.vt iudi.ſine quoquo.§.neceſſitatis.ꝛ i.l.q̃ſitũ.de pigno.ꝛ no.i.d.§. ſi debitoꝛẽ.ꝛ inſti.de acti.in pꝛin.ꝛ põt ẽt capi alieno i territoꝛio ſi deeſt copia iudicis ꝑ.l.iij.vbi de curia ꝛ die feriata.gl.i.l.dies feſtos.de feri.ꝛ ẽt ꝑ ꝓcu.glo.in.l.C.vbi de curial.Tñ ſi vult cauere de ſtãdo iuri euitabit capturã ſm doc.i.d.l.extat.ꝛ Bal.in aut̃o.ino.C.de ac.ꝛ ob.¶ põt ẽt capi a iudice:ꝛ ei⁹ familia:ꝛ ꝑ ꝓcura.per iura.ẜ.alleg.Intellige ꝙ põt capi debitoꝛ fugitiuus a creditoꝛe qñ fugit cũ re debita vel cum pecunia alias ſecus.ſm Ang.l.nemo carcerẽ.vbi dicit ꝙ ꝓpter fugã debitoꝛes licet cre-
a ditoꝛi auctoꝛitate ꝓpꝛia capere[a] res debitoꝛis per gl.in.l.pignoꝛis cã.C.de pigno.ac.ꝛ facit qḋ Bar.dixit in.l.alia.§.elegãter.ſo.ma.Et dixit gl.i.d.l.pignoꝛis.ſm Ang.ibi ꝙ ẽt qñ ſũt ali qua euidentia ſigna qualiter vult aufugere ꝙ põt capi vbi no.
10 dixit Bal.† ꝙ ſi debitoꝛ ſit clericus:ꝛ fugiat poteſt ſine incurſu excõicatiõis capi ſm Innocẽ.in.c.vt fame.de ſen.excõi.Et dixit Ang.in.d.l.nemo.q⁹ etiã ſi pendẽte iudicio efficit̃ ſuſpect⁹ põt capi.Iõ caueat iudex nõ cõcedere capturã niſi cõſtet:vt.ẜ.qꝛ te neretur iniuriarũ per nota.per . Ange.in.d.l.nemo.carcerẽ.de exact.tri.in repe.ſua.ꝛ vide late Pau.de caſt.in ꝯſilio.cccxxxij. vbi dixit vnũ q⁹ talis captura nõ poſſet iuſtificari deinde ex nouis cauſis.arg.interlocutoꝛie ꝑ cle. ap.de appella.ꝛ pꝫ in.l.j.§.
11 hec ꝟba ne vis fiat ei.ꝛ in.l.ſeye egreſſe.de tu.ꝛ cu.†vbi decretũ ex falſa cã nõ põt iuſtificari ex noua cã.ꝛ Pau. i cõſi. xxxvij.ꝛ in ꝯſi.xxxviij.vbi dixit ꝙ cã capture poſſet eẽ nõ poſſidere imobilia vel nõ ad ſufficiẽtia lꝫ nõ inſtet pſens fuga vt caueat̃ nõ tñ iudex cogitur per.l.ſi fideiuſſoꝛ.§.q̃ ſatiſda.in verbo iudici ſederit .di
12 cens † ꝙ ſi eẽnt ſigna fuge:ꝛ iudex non pꝛouiderit tenebitur in ſindicatu.ſecũdũ Cy.ꝛ Barto.in.d.§.ſi debitoꝛem.vbi late vide

a ¶ Capere. Adde Fely. in.c.j.de iudic.i.vj.col. ꝟſi.v.cõclu. circa pn. ꝟſ. ꝛ i.c.ij.ḋ homi.in pꝛin.j. col.vbi ꝙ verũ ẽt in die feriata i honoꝛẽ dei: ad de tñ ꝙ ſi debitoꝛ capt⁹ de mandato iudicis ꝑ creditoꝛẽ in captura ſit vulnerat⁹ debꝫ relaxari et creditoꝛ dꝫ puniri non ſi ꝑ officialẽ qꝛ nõ dꝫ relaxari ẽt vulneratus niſi ſoluat lꝫ officialis puniat̃ de vulnere : vt per Fely.l.c. de cetero in fi. iiij.colum. ḋ re iudi.

per Paul. ¶ †An poteſtas poſſit capi facere aliquē malefactorē anteq̄ ſibi conſtet de crimine. Dic q̄ pōt ſi timet ne fugiat vel eum habeat ſuſpectū de fuga vel propter criminis enormitatē: vel ꝑpter conditionem ꝑſone: vel grauitatē pene.
13 c. ſi clericus. de ſen. exco. in. vj. †Et ſi in cā ciuili q̄s habet ſuſpectū debitorē ſuū de fuga pōt auctoritate ſua capere ⁊ ducere ad iudicē. i aut. vt iudi. ſine quoquo §. neceſſitatis. ꝑ quo facit. l. de ſeruis. de his q̄ ad eccle. confug. Si aūt vult. eū capi facere ex alia cā non pōt: q2 nō debet incip a captura. l. nimis ꝑpere. C. de execu. rei iud. Fallit niſi malefactor reperiatur in fraganti: q2 ipſū licet capere. l. interdū §. j. de fur. ⁊ l. qui in ſeruitute cū ſimi. ⁊ cum captura licita eſt ꝑ eā dicit̄ preuēta iuriſditio. ſm̄ Jo. an. in. c. j. de obli. ad rō. l. vj. Ange. in aut. vt iudi. ſine quoquo. §. ſcimus. ⁊ vide Ang. qui idē dicit in aut. de deſen. ciui. §. audiāt. dicēs q̄ malefactor an̄q̄ cōſtet de crimine poteſt capi: ⁊ carcerari ne fugiat interim. et dixit Bal. in. l. q̄ euitandi. de condi. inde. q̄ nō debet q̄s capiante ſummariā fidē vel probabilē preſumptionē. de regu. vbi alle. Jo. an. i. d. c. ſi clericos. de ſen. ex=
14 com. in. vj. †Et in criminibus iudex pōt incipere a captura ꝑ. l. ij. de his q̄ latro. ⁊ caperet temere innocētem deberet puniri: q2 innocens nō debet ſumptibus vexari. ſm̄ Bal. ibi: ⁊ vide latius Bal. in. l. neminē. de requi. re. ¶ Poteſtas pōt aliquē captū areſtare vt ſocios manifeſtet: vel mandatores: vel vt aliquid faciat q̄
15 de iure debet: ⁊ eſt iuſta cā carcerandi. Bal. in. l. ij. §. diuus. ff. de iure fiſci. ¶ †Officialis nō tenebit̄ in ſindicatu capiēdo aliquem de facto qui reperit̄ portare aliquid contra deuetū extra territorium. l. q̄ fiſcales. de naui. lib. xj. dicens idem ſi quis eſt repert⁹ q̄ in aliqua via non recta vel nō conſueta q̄ eſt ſuſpectus q̄ velit ire cōtra deuetū. l. ſi quis de curſu publico. li. xij. ⁊ l. eos. ff. ad. l. cor. de fal. et quod habet̄ in. l. ſi fugitiui. C. de ſer. fugi. vbi late Bal. ⁊ ideo hoc cōſiderabitur ex loci qualitate vbi eſt inuentus. ſm̄ Bar.. Quod facit cōtra inuentos de nocte portare ſal vel aliam rem vetitam qd̄ ſi capiat̄ ꝑ familiā poteſtatis qd̄ poſſint licite capi ⁊ duci ac detineri ꝑ predicta: ⁊ licet dicat̄ i n. c. regni. i ti. vt ſtipendiarij vel familiares iuſtitiarij neminē capiāt ſine mādato eſt verū niſi inueniāt deferre arma in iuriſditiōe iuſtitiarij vel brigas facere vel deferre arma qd̄ eſt illicitū l. j. ad. l. Jul. de vi publica. ⁊. C. vt armo. vſus. l. j. ⁊ i cōſtitu. regni: de illicita portatione armorum. ⁊ in. l. j. ⁊. ij. de armis ad palatium nō portādis in lombar. q2 dicitur inueniri infraganti arma portare ſm̄ Neapolitanū in gloſ. quā fecit ad
16 dictum. c. vt ſtipēdiarij. ¶ †An officialis requiſitus a creditore q̄ capiat debitorem ſuſpectū de fuga poſſit ipſum capere ad ſolam aſſertionē creditoris: ita qd̄ ipſe nō teneat̄ poſtea in ſindicatu glo. in aut. de exhibē. ⁊ intro. re. tenet qd̄ requiritur ſummaria cognitio de debito abſente ipſo debitore nō tamē ꝑ iuramentū creditoris: q2 hec nō eſt ſummaria cognitio. l. fi. per vim. ⁊ in. l. dies feſtos. C. de ferijs. Nam nō debet fieri talis ſummaria cognitio. ꝑ iuramētū partis ſed eſt neceſſe q̄ debitum probetur.. i. per tot teſtes vel iuramēta qd̄ talis eſſet plena probatio ſi fieret parte p̄ſente: ⁊ aliter non eſt ꝑcedēdū ad capturā. ꝑ quo vr̄ tex. in l. fi. §. ſin autē. C. de boniſq̄ libe. vbi hoc tenet Jaco. de are. ⁊ Spe. in ti. de cōtumacia. §. ſequit̄. v. ſi itē ſm̄ hoc. ⁊ in. l. ij. vbi in rē actio. ⁊ tenet Ja. de are. in tractatu de ſumma cognitio. licet Jnn̄. in. c. quoniā frequenter. vt lite nō cōte: teneat q̄ ſufficit iuramentum. Sed prima opinio eſt verior ſm̄ Ang. in. d. §. ſi vero. in aut. vt iudi. ⁊ vide. s. latius.

1 ¶ Captura in quibus licita ſit ⁊ quādo?
2 Executores iudicū non poſſunt aliquem capere in ꝑſona vigore generalis commiſſionis eorum: niſi iudex cōmittat.
3 Judex licet in criminalibus poſſit incipere a captura ꝑſone tamen ſi capiat inno

centem temere ipſe debet puniri.
4 Dicẽs aliquẽ adiuuicẽ qui vult idonee cauere tenet iniuriarũ.
5 Iudex male inquirens tenetur parti ad intereſſe & expẽſas.

Quia plerũqꝫ officiales ĩpetunt in ſindicatu de capturis & carceratiõib⁹: & pſerti de capturis de facto nõ pcedẽte diffamatiõe vel accuſatiõe vel aliq̃
1 cauſe cognitiõe aut pceſſu ſaltim informatiue videndum eſt † captura in q̃bus licita ſit & qñ. Et diſtinguẽdum eſt aut in cauſis crialib⁹ aut i ciuili⁹. In crialibus. Bart. in l. j. ff. de cuſto. reo. diſtigwit: aut ſunt crimina maxima aut eſt cõfeſſus crimẽ aut nõ. aut cõſtat aut nõ. vbi vide eius diſtin. & vide aliã diſtin. eiuſdẽ Bar. in. l. ſacrilegij. ff. ad. l. iul. pecu. vbi dixit qꝺ p cã criali idiſtincte eſt licita captura: & etiã de domo extra hĩ põt delinquẽs. & Bar. in. l. cõſentaneum. C. quõ & qñ iudex. dixit qꝺ in criminali ſemper põt iudex hñs merũ & mixtũ imperiũ incipere a captura. Et ꝙ ſemꝑ cũ iudex vult põt quẽ facere capi perſonaliter: ſꝫ nõ põt cogi a pte niſi pri⁹ reus cõſtituat in cõtumacia ſolẽniter p illũ tex. dicẽs ꝙ ſi pars petat a iudice familiã & iudex denegat qꝺ nõ poteſt iudex tempore ſindicatus ꝯueniri de hoc: qꝛ licet poſſet nõ tñ cogebat. Sꝫ poſtq̃ pars eſt ꝯtumax tũc ſi iudex denegaret familiã poſſet cõqueri ps tẽpore ſindicatus: qꝛ cogit cõtumacia cõtracta dicẽs hoc eſſe nota. vbi etiã remittit ad. d. l. ſacrilegij. Et Fran. de rãpo. i. l. iij. §. ptor ait. ff. de dam. infec. ſequit etiã Bar. p. d. §. ar. a cõtrario. Tñ Ia. but. quẽ ſequit Bal. in. d. l. cõſentaneum. tenuit cõtrariũ niſi qñ pſona ci
a tanda eſſet ſuſpecta[a]. ar. l. ait ptor. §. ſi debitorẽ. que in frau. cre. & hoc ſequit Ludo. in. d. §. ptor. dicẽs qꝺ p opi. Bal. vꝛ caſus i. d. l. cõſentaneũ a cõtrario ſenſu niſi ſit cõtumax. & hanc opi. Bal.
2 ſequit Saly. in. d. l. cõſentaneũ. † Executores tñ iudicũ non pñt aliquẽ capere in pſona vigore generalis cõmiſſiõis eoꝝ niſi iudex cõmittat. l. nemini. de exhi. re. vel niſi ſit hoc cõmiſſuꝫ a. l. vt ſi repiat infragãti crimine. l. j. de rap. virgi. & ff. de fur. l. ſi q̃s in ſeruitute. in fin. & in. l. interdũ. §. is qui furem. eo. ti. & in. l. de maleſi. & in. l. capite quinto. de adul. Tamẽ aduertendũ qꝫ Bal. i. l.
3 j. C. de his qui latro. p illũ tex. dicit † qꝺ q̃uis iudex in criminali poſſit incipere a captura pſone. & tamen capiat innocẽtẽ temere ipſe dꝫ puniri: vbi ſubdit qꝺ qui facit aliquẽ capi q̃ apparet innocens debet puniri ad ſimilitudinẽ ſupplicij: quia innocẽtes nõ debẽt capi nec grauari ſumptibus nec in aliquo alio. Adeo qꝺ Pau. de caſt. dixit in. l. cõtumacia. de re iudi. qꝺ iudex non dꝫ cogere partem ad cõparandũ per capturam perſone: niſi ex cauſa per. l. fi. de procura. cum ibi nota alias tenetur iniuriaruꝫ. & faciunt notata in. l. ſi vero. §. qui pro rerum. ff. qui ſatiſda. vbi dici
4 tur † qꝺ ducẽs aliquem ad iudiciũ qui vult idonee cauere tenet iniuriarum. vbi Bar. dicit quod capitanei tenentes in carcerib⁹ volentem idonee cauere tenetur iniuriarum. vbi idem dixit Ange. de milite qui non relaxat captum fideiuſſoribus: que limita ſm conſti. regni humanitatis. Et vbi non eſſet incipiendum a captura perſone: ſed a bonis ſi incipiatur a captura perſone. vide Ang. & Imo. in. l. a diuo pio. in. §. venditione. ff. de re iudi.

a ¶ Suſpecta. De quo dic vt p fely. in. c. cũ nõ ab hoie. de iud. in. v. col. v. limita. iij. & in c. qm̃. circa prin. viij. co. v. v. vt lit. nõ conteſta.

vbi Bar. remittit ad. l. fi. §. pe. ff. q me. cau. ⁊ bal. i. l. j. ff. de fur. ⁊ fa. igno. ⁊ q̄ habētur in auť. vt nulli iudi. §. ſi quis vero compꝛehēſoꝛū. ⁊ Bar. in. d. l. conſentaneum. Et in. l. plerinqꝫ. de in ius vo. vbi dedit cautelā q in ciuili: vt poſſit capi in domo pꝛius cōſtituatur in contumacia dicēs aliud eſſe in criminali: ⁊ facit qꝛ iudex q̄ temere capi facit innocētem de perſona teneatur ⁊ puniatur: q voluit Cy.
5. et bal. in. l. ſeueriter. C. de execu. tu. vbi dixerūt† q iudex male inquirēs teneť parti ad intereſſe ⁊ ad expēſas: ⁊ etiam criminaliter. ⁊ idem Bal. dixit in auť. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. vbi dixit de iudice calūnioſe inqrēte. ⁊ in auť. ſed hodie. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in. l. ſancim⁹. C. de iud. ⁊ iſrub. C. de pena iudi. Et dixit bal. i. l. qđ euitādi. de cōdi. ob tur. cau. q nō dꝫ qs capi ꝓ crimine anqꝫ aliqd conſtet de delicto vel ſaltim ſit ſuſpitio: ⁊ hoc etiā tenet Jo. an. in. c. ſi clericus. de ſen. excō. tamen excuſaretur tunc iudex ſi ad inſtigationem ſindici vel officialis proceſſit. vt dixit Bar. in. l. athlete. ff. de falſis: ⁊ latius in. l. j. ff. de calum. vbi dixit q eum excuſaret iuſtus erroꝛ ⁊ fama publica. per. l. miles. §. mulier. de adulte. vel ſi ei eſſet dictum a perſonis fidedignis. ſm̄ Bart. ibi. ⁊ bal. in. j. l. C. qui accuſare. vbi dixit q etiam iudiciū eum excuſaret vel denūciatio in quo vide bal. in. l. ſancim⁹. C. de iudi. ⁊ Ang. in. l. ſi vacantia. ad fin. de bo. vacan. ⁊ Andre. de iſer. in conſti. regni humanitatis. ⁊ in. c. ab illo inchoandum. In cauſis aūt ciuilibus ⁊ fiſcalibus: vide in. d. l. ſacrilegij. ⁊ l. plerinqꝫ. ⁊ q̄d in ciuilibus. Qđ autem ſit de iure conſti. regni. vide in. c. honoꝛū. qđ incipit circa pꝛius accuſatas. ⁊ in alio. c. regni. qđ incipit. Itē ſi ſtatuim⁹. vt null⁹ iuſtitiarius: ⁊ in alio. c. qđ incipit. Itē caueāt iuſtitiarij. ⁊ in. c. Itē q magiſtri pꝛocuratoꝛes. ⁊ in alio. c. qđ incipit amplius. ⁊ in. c. Itē ad predicta admirati. ⁊ in conſti. regni humanitatis. ⁊ in capi. ab illo inchoandum. et in caꝑ. in generali. ¶ Pone quod impetitur officialis in ſindicatu actio iniuriarum: quia realiter vel perſonaliter nulliter: et de facto tempoꝛe ſui officij executus fuit contra aliquem carcerando vel eius bona capiendo: an teneatur iniuriarum iuriſconſultus in. l. iniuriarum. §. is qui iure. ff. de iniur. dixit q qui iure publico vtitur non videtur in iure faciendū cauſa hoc agere. Subdēs q ductus ad curiam pꝛo pena mandati ſpꝛeti non agit iniuriarum contra capiētes: quia que iure poteſtatis a magiſtratu fiunt ad iniuriarum actionem nō pertinent: vt in. d. l. j. §. que iure. ⁊ in. l. nec magiſtratibus. eo. titu. tibi per iniuriam fecit: vel quaſi pꝛiuatus vel fiducia magiſtratus iniuriarium pōt cōueniri: et in l. ſe. vbi ſi quid fecerit cauſa venerāde reipublice nō ad effectū iniurie: ſed vindictā maieſtatis publice reſpiciēs non tenebitur: vbi glo. ponit exēplū. ⁊ hoc qn̄ iuſte velle ex cā cognita fecerit ꝓ executione iuſtitie: ⁊ nō temere vel aīo iniuriādi ꝑtē vt pꝛiuat⁹. Ut ſi añ monitionē mādauerit appitoꝛi: ⁊ dixerit vade ⁊ extrahe illū ꝑ capillos de domo ſua. ff. de dā. infec. l. iiij. §. ꝑtoꝛ. in tex. ⁊ glo. vbi dicitur q iudex dꝫ nō inuerecūde agere: ⁊ dixit ibi Bart. in. d. l. iniuriarū. §. is q̄. ⁊ in. d. §. que iure. q nō ꝑ̄ſumiť in dubio iudicē exeq̄ ꝯtra partem aīo iniuriandi niſi conſtet q ad eius iniuriam fecerit: ⁊ ſine iuſta ⁊ legitima cā: ⁊ nō ꝓ executiōe iuſtitie qꝛ tenebiť ex quaſi maleficio ⁊ nō iniuriarū. Et vide bonū tex. in. l. itē apud labeonem. in. §. adijciť. eod. ti. ⁊ glo. in. d. §. is q̄ iure. ⁊ iura in eo allegata: que ſunt magni effectus qꝛ non poterit ꝑs in ſindicatu hoc caſu agere iniuriarū ad penā ſibi applicādā: ſed debebit agere ex q̄ſi maleficio ꝑ illā gl. ꝓ quo tūc aliter iudex debebit puniri: vt ſindicatoꝝ arbitrio. vt alꝰ diximus debebit ergo hoc caſu ꝯſtare q nō iure fecerit: qꝛ officialis nō ꝑ̄ſumiť eē i culpa. Bal. i. l. ij. C. q̄ accu. imo ꝑ̄ſumitur eſſe in bona fide. Cy. in auť. gn̄aliter. de epiſc. ⁊ cleri. niſi hoc temere fecerit contra innocentem. ſecūdum Bald. in. l. j. de his qui latro. de quo vide latius ſupꝛa in. c. quia plerunqꝫ officiales.

1 ¶ Captus de facto poteſt de facto nemine citato relaxari.

An ſi ptās nulliter de fctō captos: ꝛ carceratos relaxauit teneat᷑ in ſindicatu. Dic ꝙ nō p no. p Inn. i. c. ōrelaꝫ. lo. ꝗ de ele. vbi dixit ꝙ lꝫ poſſeſſio in iuſto poſſeſſori nō ſit auferēda etiā pꝛīcipis auctoꝛitate. c. in lr̄is. de reſt. ſpo. de pꝛeben. c. licet ep̄s. in. vi. et. c. intra quatuoꝛ. de ma. ꝛ obe. ꝛ. C. vnde vi. l. meminerint. C. ſi per vim vel alio modo. l. imperialis. C. ſi pꝛopter publi. penſi. l. ſi deſerta. Tamē ſi ſine iudiciario oꝛdine iudex pꝛoceſſit ad poſſeſſionem vni dādam poteſt de facto auferre[a]: quia ſicut facilis fuit in mittēdo ꝛc. licet ciuilius faciat ſi iuris oꝛdinē adhibeat. ff. ſi mulier ven. no. l. j. §. neceſſario. ꝛ. l. j. §. ad hec. ꝛ dicit gloſ. de euic. l. minoꝛ. quā Bal. not. in. l. dies feſtos. C. de ferijs. ꝛ bal. in l. ſi pacto quo penā. de pact. vbi dixit† ꝙ captus de facto poteſt de facto nemine citato relaxari: ꝛ eſt text. not. in. l. fi. §. nullo. de lib. exhibē. vbi captus nō rite debet ſine dilatione etiā ꝑua relaxari. quod no. Bar. in qōne ſua. Lapus ꝛ quod no. ij. q. ij. nullus adeo ꝙ ſi poteſtas cauiens faceret ex commiſſione alterius iudicis committentis ſibi de facto. tunc facta captura poſſet relaxare illum: vt priuatus. ff. ne quis eum. l. j. §. offilius. cuꝫ ſequē. vbi captus de facto poteſt eximi a manu iudicis: vel familie fauoꝛe libertatis ꝑſone. Ita ꝯſuluit Lud. in ꝯſi. cccxx. lꝫ Jāc. bu. in l. ſed ſi eximendi. §. fi. ne quis eum dixerit† quod captus ad petitionem dicentis ſe creditoꝛem qui non erat ſi eximatur a tertio de manibus familie quod tenebitur ad debitum eximens: nec audietur volens pꝛobare quod ille debitoꝛ non erat ꝙ dictum non eſt contrarium: quia loquitur in priuato: non in iudice. Et adde ꝙ ſi creditoꝛ capturam impetrat: et poſtea de debito non apparet quod relaxatur tanꝙ obꝛepticie facta. l. j. §. hec verba ne vis fiat ei. Et facit: quia capt⁹ vigoꝛe licentie nulle vel que nō cōpꝛehendat cauſam capture dꝫ relaxari. l. neminēꝫ. de exhi. re. quia paria ſunt: licentiaꝫ nō dataꝫ ꝛ alr̄ datam quod ad hunc caſum ſe non extendat. l. j. cum ibi not. de iureiurand. et no. in. l. j. §. fuit ad trebel. quia ad iuſtificandam capturam requiruntur pꝛoduci ea que demonſtrant debitoꝛem obligatum: alias eſt pꝛohibita. l. ob es. et de action. et obligation. et Bartolus ad. l. iul. pecu. l. j. et. ij. Quia iudex non debet ſine cauſa in perſonam alterius pꝛecipere quod in pꝛopꝛia perſona facturus non eſſet. ff. de conditi. inde. l. frater a fratre. in fin. pꝛin. et. l. nam et ſi negocia. in fine. cum ibi not. Attamen Paulus de caſtro. in conſilio. xxxvij. conſuluit quod ſi captura non fuit rite conceſſa: et conſtat de debito per confeſſionem: vel aliter nō eſt relaxandus ipſe captus: ſed ſuſtinendus. argu. l. fin. §. finali. ff. quod me. cau. et ar. cum eccleſia. de cauſa poſſeſ. et cap. cum ſuper. et de reſti. ſpolia. ca. ad decimas. in. vj. vbi ſi conſtat de pꝛopꝛietate non eſt reſtitutio facienda.

[a] ℂ Auferre. Non tn̄ ſine citatione partis ſm̄. d. Maria. ſo. in conſil. xxxij. incip. ex his. in verſi. q̄ꝫtū eſt circa fi. l j. parte.

1 ☞ Judex ſi pꝛoceſſerit ad capturā delinq̄ntis extra pꝛopꝛiuꝫ territoꝛium an dicta captura teneat᷑ et nu. 2.

3 Captus in domo pꝛopꝛia contra foꝛmam iuris debet relaxari.

4 Capto illicite et iniuſte: licet cuſtodes interficere ſi aliter euadere non poteſt.

1 Iudex † proceſſit ad capturam delinquentis extra ꝓpriuz territorium dicta captura nõ tz.l.fi.de iuriſ.om.iu.ĩõ dz relaxari:qꝛ non eſt legitime captꝰ.ar.l.ij.de offi.ꝓcõſul.et.ff.de bo.auẽ.iudic.poſ.l.cum vnꝰ.§.his q̇.⁊ extra de verb.ſig.c.ex parte.qꝛ iudex extra territoriuz redditur ad iſtar priuati.⁊ ĩõ ius dat formã ꝙ fiat reſcriptio.ĩ auẽ.

a vt nulli iudi.§.ſi vero.ꝙ capiaẽ et remittaẽ que remiſſio nõ fit de conſuetudine niſi in terris q̃ ſunt ſub eodẽ preſidatu.not.in cle.paſtoralis.de re indi. Si tñ ipſe iudex cõtra illicite captum fecerit executionẽ vel proceſſum tz factũ niſi eſſet appella.ar.l.ſi quis ꝓuocauerit.C.de appell. Tñ iudici territorij in q̇ eſt captus daẽ actio iniuriarũ.c.ex parte.de verb.ſig.ſm Bal.in.l.ij.C.de ſeruis fugiti.⁊ Lud.in.l.fi.de iur.om.iud. † Et ꝯ̃nis captu

2 ra delinquẽtis nõ poſſit fieri niſi in proprio territorio ſm Bar.in.l.quid ſit fugitiuus.§.idez.de edil.edic.⁊ in.l.ſicuti.§.ariſto.ff.ſi ſerui.vẽdi.⁊ in.l.requirẽdũ.de ſeruis fugi. Niſi ꝑſecutio capiendi fuerit cepta in proprio territorio:⁊ delinquens ꝯtinuata fuga ſe contulerit ad alienũ territorium:qꝛ ibi põt capi.ar.l.quid ait lex.ff.de adul.ꝑ quã.l.fuit deciſum ꝙ q̇dam cõmiſit delictũ peruſij:⁊ fuit inſecutꝰ per familiã vſqꝫ ad ciuitatẽ Florẽtie ⁊ ibi fuit captus:⁊ potuit legitime capi:⁊ ꝓbatur ſinglr̃ i.l.j.C.vbi de curia.quã ad hoc ſinglr̃ alẽ.Ang.in rep.l.nemo carcerẽ.C.de exactioni.trib.lib.x. Sed Lud.tz ꝯtrarium in.d.l.pleriqꝫ.de in ius vocã.ſm Jo.an.in addi.Spec.in ti.de accuſa.⁊ doc.in d.l.pleriqꝫ.⁊ vide in.l.his cui.§.fi.de accu.vbi de illicita captura.⁊ Inno.in.c.ex parte de verb.ſig. Nã dz captus in alieno territorio relaxari ſꝫ Bal.in.l.requirendi.de ſeruis fugi.⁊ in.l.ij.de offi.ꝓconſulis.ar.l.cuz vnus.§.his qui.de bonis auẽ.⁊ idem Bar.in.l.quid ſit fugitiuus.ſ.alleg.⁊ Bar.in.qõ.ſua.Lapus.⁊ Lud.in.l.j.§.occiſorum.ad ſill.⁊ ꝯſuluit Lud.ꝯſilio.ccxv.ꝙ ſi per acta apparet capturã fuiſſe factaz extra territorium in loco predicto iudex etiã parte nõ petente dz captuz relaxare:qꝛ acta inducũt notorium.vt no.In.in.c.ex inſinuatione.de app.⁊ l no torijs iudex ſupplet de facto gl.in.l.j.C.q̇ et aduerſus quos.et in.l.j.C.vt que deſunt. Et dixit Bar.⁊ Bal.ĩ.l.pleriqꝫ.ff.de ĩ ius

3 vocan. † ꝙ ſi quis capiatur in domo propria ꝯtra formã iuris dz relaxari ⁊ poni in ſtatũ priſtinũ per.l.ſi quis ad ſe funduz.ad.l.iul.de vi.⁊ dz fieri talis relaxatio libera adeo ꝙ ſi poſtqꝫ ambulauerit ꝑ duodecim paſſus velit eum capere non poſſit:qꝛ adeo

b dz relaxari vt difficilis ſit eius perſecutio[b] ſm Bar.in.l.naturaliter.in prin.ff.de acqui.re.do.⁊ in.l.qui neqꝫ.de verb.ſign.⁊ ſequitur Lud.in.d.l.pleriqꝫ. Tñ ego puto ꝙ ſi duo officiales vniꝰ dñij ſint in duabus ciuitatibꝰ:et vnꝰ capiat in territorio alteriꝰ delinquẽtem in ꝓprio territorio ꝙ iſto caſu nõ ſit relaxandꝰ ad petitionẽ illius officialis in cuius territorio fuit captꝰ.per.d.§.ſi vero:qꝛ eſſet illum delinquẽtem reſtiturus:⁊ regula eſt ꝙ fruſtra facis petere ꝙ reſtiturus es.⁊ argu.l.nõ dubito.ff.de captiuis.vbi de ciuitatibus ꝯſideratis ꝙ factum in vna videaẽ factũ in altera. Tñ hodie eſt ꝓuiſum in regno ꝙ officialis põt ꝓſeq̃

a ¶ Non fit. Remiſſio in crialibꝰ an ⁊ qñ ꝓcedat:⁊ an ⁊ qñ in ciuilibꝰ. et de eiuſmateria plene ⁊ not. vide Fely.in c.lz ratione.in.iiij.col.in prin.in.ṽ.ex dictis docto.cũ plu.ſe.de fo.compe.

b ¶ Perſecutio. Adõ Fely.in.c.ego.N.de iu.iu.⁊ añ me.iiij.c.vbi damnat practicã que adhibetur ĩ ꝯtractibꝰ faciendis ꝑ carceratos vt extrahantur de carceribus ⁊ aſſiſtẽtibꝰ cuſtodibꝰ a remotis Zhat.vñ dicit ibi: ipſe ꝙ q̇ tenetur reſtituere hoiez ab obligatione nõ liberatur illuz ſimplr̃ relaxãdo ĩ ſuo territorio:ſꝫ dz illũ facere ſecure ꝯduci extra ſuũ territorium ad locũ vbi poſſit ſecure morari.

delinquētem p.xv.miliaria infra iuriſditionē alterius:ꝛ illū ca
4 pere ne delicta ſint ipunita. †Et adde vnū ꝙ illicite:ꝛ iniuſte ca=
ptus ſi aliter euadere non pōt: lꝫ ſibi occidere cuſtodes illicite
ipſum cuſtodientes vt euadat nec teneť de homicidio:nec de ef=
fracto carcere.tex.in.l.nihil.de capi.ꝛ not.in.d.c.inſgentium.l.
capitaliū.§.ad ſtatuas.ff.de penis.ꝛ.l.omnis §.qui captis.de re
mili.et facit.l.j.de bonis eoꝝ.et glo.ſingulariter.in cle.ij.de re
iudi.in verbo p violentiā.ꝛ facit.l.vis eius.C.de ꝓbationibus.
vbi habeť ꝙ illicite captꝰ pōt iuſte aufugere.Tñ aduerte qꝛ.d.
l.nihil loquitur de latrunculis vel de hoſtibus:ꝛ non de iudice
iniuſte capiente quod liceat occidere ipſum vel cuſtodes eius:
et hoc ne erres.

1 ❧ Captus illicite ante omnia eſt relaxandus.
2 Officiali nunquid liceat oſtia alicuius clauſa rumpere? Et ḋd
in criminalibus? nu.3.Et quid ſi fuerit contumax. nu.7.
4 Domus eſt tutiſſimum refugium.Et quid de domo conducta et
hoſpitio? nu. 5.
6 Capi an et quando quis poſſit perſonaliter pro debito fiſcali
vel priuato?

1 Captus† illicite eſt ante oia relaxandus.de verb.ſig.l.neqꝫ.ꝓpterea dixit Bal. i l.pleriqꝫ. de in ius vocā.ꝙ ſi ille ꝗ eſt in domo ſua capiatur ſi ſponte nō ſequiť nunciū ad iudicem nō pōt duci p vim.ꝛ capiens teneť actione iniuriarꝫ adeo ꝙ taliter capienti pōt cum armis reſiſti.l.de=uotum.C.de meta.ꝛ de iure fiſci.l.prohibitum.li.x.Et dixit idē
2 Bal.in.d.l.pleriqꝫ.in ſcḋa lectura†ꝙ ſi exiſtens in domo clauſit oſtia ꝙ officialis nō poteſt illa frangere:ꝛ ſi frangat tenetur de violentia:dicens eſſe ſecus ſi ſit extra in vinea vel in cāpo:vel I domo non ſue habitationis:qꝛ ibi capi pōt: ꝛ hoc in ciuilibus.
3 †Tñ in criminalibus hoc nō hꝫ locum ſm gl.in.d.l.in pleriqꝫ. Tñ Barto.in.l.cōſentaneū.C.qūo et qñ.dixit ꝙ ſi exit de domo pōt incipi a captura qḋ hꝫ locū in ſuſpecto p.l.ait ꝑtoꝛ.§.ſi debi toꝛem.ꝗ in fraud.cre.Si aūt familia currebat poſt titium cauſa ip̄m capiendi ꝗ currēs ꝑuenit:ꝛ eſt ingreſſus domū ſuā:lꝫ iſpi=
a ciamꝰ pricipiū.l.qḋ ait lex.de adul.§.fi.nō poterit capi[a]:qꝛ†do
4 mus eſt tutiſſimū refugiū:dicens idem eſſe in eccłia[b] ar.de edi.
b edic.l.quid ſit fugitiuꝰ.§.idem. †Et idē in domo conducta:ꝛ Et
5 in hoſpitio vbi eſt tanqꝫ aduena de iniuri.l.lex.§.domuꝫ.Si tñ ſit in poꝛticu:dic vt not.in.l.certa.§.ſenatus.de le.j.p Ja.de ar. ſm Bal.in.l.ſꝫ ſi is.de in ius vocan.Tñ res pñt capi de domo ꝛ
6 extrahi. l.ſatis.de in ius voc.ꝛ de vend.inſpic.l.j.§.ex hoc. †Et quando poteſt quis capi ꝑſonaliter per iudicem vel priuatum pro debito fiſcali:vel priuato.vide late Bart.in.l.ſacrilegij. lā ij.§.cum eo.alias lex cum eo.ff.ad.l.iuli.pecu.Et non ſolum ca=ptura impugnatur ratione loci vt.ś.verum etiam ratione pſo=ne ꝗ capiť rōne iuriſditiōis defectꝰ ſm gl.in.d.l.ſed ſi is.ꝛ etiā rōne tpis.l.j.de ferijs.ꝛ qḋ no.i.l.vir bonꝰ.iudi.ſolu.ꝛ vide la te p Moder.i.l.dies.de dā.infec.ꝛ in.l.j.ff.ad ſille. Et lꝫ dicať I
7 d.l.pleriqꝫ† ꝙ ꝗs in ꝓpria domo capi nō pōt eſt verū niſi fuerit

a ❧ Capi. Adde Fely. in.c.lꝫ rōne I vij.co.cir.fi. ibi poſtea ſb dit Bald.de foꝛ.compet.

b ❧ In eccłia limita ꝗ non hře locuꝫ in eo ꝗ dꝫ ſtare ſindicatui vt p eūď.in.c.ď of.ſindi.i.℞. viſo de mo=do ibi ꝛ non bene.

contumax ex trina citatione: q2 ꝑpter contumaciam mulctabit̃ ſm bar. in. l. ſacrilegij. ad. l. iul. pecu. vbi dedit cautelam ꝙ ad hoc: vt poſſit extrahi de domo in cauſa ciuili ꝙ conſtituat̃ in ɔtumacia ꝑ trinã citationẽ: q2 fiſcus põt in ꝓpria domo facere executionẽ mulcte. ⁊ ꝓpterea ipm ꝓ mulcta ibi capiet. Tñ Lud. in l. ſatis. de in ius vo. dixerit bar. erraſſe dum dixit ꝙ cõtumacia ex cã pecuniaria ſit delictũ. l. oẽ delictũ. §. cõtumacia. de re mili. ⁊ ẽt errauit Bar. in. l. nemo carcerem dum dixit ꝙ capi poſſit: q2 intelligit̃ extra domũ ſm Ludo. lʒ Joã. de imo. et Pet. de anch. in. c. ij. de pigno. ſequãtur Bar. ſed Abbas in. c. ad peti. de accu. dixit illam cautelam nõ eſſe tutam. Tñ ibi Ludo. dat cautelam ꝙ qñ eſt contumax pro cauſa pecuniaria ꝙ aſſumatur ad aliquod officium: q2 tunc etiam inuitus extrahetur ⁊ capiet̃ per. l. ex omni. de decurio. lib. x.

1 ☞ Captura perſone facta in eccleſia an valeat? Et quid in palatio. nu. 2.

1 An valeat † captura ꝑſone facta in eccl'ia: dic ꝙ non. l. pñti. de his q̃ ad eccle. Guil. quẽ Bar. refert in. l. plerique. de in ius voc. lʒ ibi poſſit verbo citari ⁊ nõ dicet̃ talis citatio facta in eccl'ia facta extra territoriuʒ citãtis. † Tñ in palatio lʒ ſit lo-
2 cus publicus et ſecurus põt capi. l. ſed ẽt. de in ius vocã. tamen an poſſit capi in palatio epiſco. Ludo. in. d. l. plerique. dixit ꝙ ille tex. facit ꝙ ſic: in verbo in theatro. ſed cano. tenẽt cõtrarium in. c. ɔſtituimus. xvij. qõ. iiij. ⁊ vide Bar. ĩ. l. ſi cui. §. iſdem. de accu. ſi iudex ſecularis põt capere ⁊ ꝓcedere ɔtra delinquentẽ in eccl'ia. ⁊ in. l. ſi q̃s in hoc genus. de epi. ⁊ cle. Et vbi quis poſſet capi in eccl'ia deberet capi ſine tumultu ne diuinuʒ turbetur officium. in aut. de man. ꝑin. §. ſed neque coniuncta. d. l. ſi quis in hoc genus.

1 ☞ Officialis an poſſit capere rem vel animal alicuius pro iuſtitia facienda vel exequenda? et nu. 2. 3. 4. 5. et. 6.

1 An officialis † poſſit capere rem vel aĩal alicuius ꝓ iuſtitia facienda vel exeq̃nda. dic ꝙ ſic. arg. l. fin. §. fi. de pigno. ac. quo caſu dʒ emẽdari damnũ paſſo. ar. l. quẽadmod. §. magiſtratus. ad. l. acq̃l. vel iuſtum preciũ offerri. ar. l. ij. C. qui ſer. ꝓ premio liber. ⁊. l. loc⁹. §. j. quẽadmoduʒ ſerui. et de rei vendi. l. item ſi verberatum. §. j. ſm Guil. in. d. l. fi. ⁊ tʒ Bar. in. l. iubemus. de iac. ſan. † vbi dicit qñ iudex mittit aliquẽ ad furcas: ꝙ poteſt capi face-
3 re aſinũ ſup quo portetur: ar. d. l. fi. ⁊ de naui. nõ excuſa. l. j. li. xj. q̃ etiaʒ dixit † ꝙ cõe ciuitatis põt cape aĩalia ad ferendum ſalmas cã mittendi frumentũ in exercitu vel cauſa faciẽdi venire frumẽtum de cluſo: ⁊ idẽ dixit Salyc. in. l. vene. §. ſi ɔſtat. ff. cõia p̃di. ⁊ in. l. ſi loc⁹. §. cũ via. ff. quẽad. ſer. amit. Et q2 eſt dcm̃ ꝙ dʒ emẽdare dãnum paſſo. ¶ Quero a te: q2 ruſtici diſcũt ab experto ꝙ ſi officialis capiat boues alicui⁹ ꝓ hoĩe traxinando ad iuſtitiam ꝙ illi boues decetero cuʒ arabũt in terram ⁊ nunquam germinabit fructũ illa terra arata cum dictis bob⁹ an teneat̃ reſpub. ad emendã illoꝝ bouʒ ſic deterioratoꝝ ꝙ puto ſic: ar. iuriuʒ p̃dictoꝝ: et ſoluetur talis emenda nõ de pecunia officialis: ſed de pecunia publica. ꝑ no. i argu. ꝑ Bar. in. l. diu⁹. ff. de bo. dam. ⁊ in. l. cuʒ rõ. §. ſi plures. eo. ti. vbi dicit ꝙ expẽſe ꝓ exercitio officij ſunt faciende ex multis extraordinarijs. vt ibi ꝑ eũ. ⁊ Flori.
4 in. d. §. ſi cõſtat vbi dicit † ꝙ officialis non põt cape res alicuius ꝓ vtilitate publ. alias tenetur. ⁊ vide in. c. an officialis poſſit aſſignare vbi ꝙ põt expendere pecu-
5 niam publicã in cauſa neceſſitatis † ⁊ idõ dr̃ ꝙ ptãs tenet̃ ſi preciuʒ ꝓ vectura nõ dedit: ſi vero dederit tenetur ciuitati. l. ſi loc⁹. §. fi. quẽad. ſer. amit. Nec obſtat ꝙ magiſtratus nil dʒ recipere a prouincialibus. in aut. de man. ꝑin. §. fi. q2 eſt verum pro ſe: ſed pro executione officij. ſic ſcđm Barto. Bald. Cyn. ⁊ Ray. in. d. §. fi. vbi dicit Cyn. ꝙ poteſt capere a ruſtico ſuam beſtiam gratis: vt mittat aliquem ad

b ſuſpendium.et idē Bal.et Guil.ibi.†Et adde q̄ officialis ꝑ deferendis armis ⁊ pecunijs de loco ad locum pōt capere animalia ſolita locari de publico.l.pe.et fi.de curſu publi. ⁊ facit text. in.l.fi.§.quotiēs.de fabri.⁊.l.pe.de iure fiſc.Et adde.l.ij.ne ruſt. ad vllum offm̄.in verbo bouem.et in.l.ij.de paſtu.pub.ꝑ que iura dicit Luc.de pēna .in.l.ij.de lucri aduo. q̄ poteſtas q̄ non reperit vtenſilia ꝑ ſuo vſu pōt ſubditos cogere ad vendendum: ⁊ eis auferre ſoluto precio ⁊ vide conſti.regni q̄ incipit ſicut nr̄a. li.j.et vide.ſ.in verbo manuoltus.in.c.an officialis poſſit cogere ſubditū q̄ ſit ma.⁊ vide Cy.in.l.certi iur.C.loca.in.vj. q. ff.qui bo.ce.poſ.l.pe.⁊ vide.c.regis caroli.qd̄ incipit grauamina.⁊ in.c.nullus officialis.q̄bus adde And.de iſer. in ti.de pace iur.fir.in.§.receptatoribus.circa fi.vbi dixit q̄ non tenetur iudex qui vt maleficia puniātur ⁊ alij terreant̄ zelo iuſtitie dedit alteri damnū:ſed tenebitur fiſcus ad illud dānū: q: hoc exigit publica vtilitas:ar.ff.ad ſille.l.ꝯtra.§.fi. et.l.j.C.in qui.ca. ſer. ⁊ ꝑ no.i.l.ſi is cum quo.ff.fa.her.vbi de villa exuſta ꝑpter cōtumaciam alterius ſocij:qd̄ An.late examinat in.d.§.receptatoribus niſi iudex aliter potuerit prouidere:vt ibi late per And.de iſer.et vide.ſ. de exc.baro. in.c.j.

1 Officiales deſtinati ad malefactores capiendos nō poſſunt eos apud ſe retinere vltra.xx.horas.⁊ nu.2.⁊.4.

3 Maritus poteſt vxorem ſuam corrigere caſtigare ⁊ in vinculis tenere.

1 Officiales †deſtinati ad maleficos capiēdos nō pñt eos apud ſe retinere: ſ; ſtatim ſuperiori eoꝝ dirigere puniēdos.de coharta.l.j. de defen.ciui.l.defenſores.⁊.l.iiij.de cuſ.reo.poſſunt q̄ ex cā alijs tradere cuſtodiēdos i aut.vt ma. ⁊ aui.l §.fi.de adul.l.capite q̄nto.donec iudicibꝰ hoc denūciet de cur.l. j.⁊.d.§.fi.de re mili.l.nemo.in fina.de fugi.l.j.§.fi.⁊.l.hienarce. ⁊ in regno baiuli poſſunt bānitos ⁊ maleficos capere ⁊ remittere ad iuſtitiarios:vt i ꝯſti.de fur.cap.l.baiulus.⁊ i cōſti.ad officiū.⁊ in aut.de defen.ciui.§.audiētis.in aut..vt liti iurent.§.hoc

2 quoq̄.†Et de iure is qui aliquem capere poteſt nequit ipſū detinere vltra.xx.horas.de adul.l.capite quīto.niſi alias habeat correptionē ſeu correptionē in eū†vt pater qui poteſt filium capere ⁊ includere:ſic etiam dn̄s ſeruum.l.j.⁊.ij.de pa.pote.l.ij.de his qui ſunt ſui.⁊ inſti.eo.§.ſed ⁊ maior.⁊ de lib.hoie.exh.l.iij.

3 .§.is qui.†Idē in vxore quā poteſt vir corrigere ⁊ caſtigare ⁊ in

a vinculis ponere[a].xxxiij.q.ij.c.placuit.⁊ not. extra de iureiur.c. quēadmodū.in fi. ad hoc quouſq̄ corrigantur.extra de apoſta. c.pe.lxxxiij.di.cōſuluit:tales enim nō dicunt̄ cōmittere priuatū

4 carcerem per no.i.l.j.de priua.carce.†In alijs autem locum habet quod dicitur de.xx.horis.puta in adultero capto. dic.l.capite quinto. in capiente falſatorem monete.l.j.de falſo.monet. in capiente furem ad.l.aquill.itaq̄.§.lex.de ſicca.l.furem.et in capiente debitorem fugientem et ſecum pecuniam deferentem: his que in fraudem creditorū.l.pretor. in.§. ſi debitorem. Et in alijs qui poſſunt detineri impune:non tamen coherceri:vt no-

a ¶ ponere. Uid̄ Fel.l.c. cū cōtingat. ad fi.in verſ. quā cohertionē. de ſo. compe.

ta.in.l.fi.de exhi.re.ꝛ in Spec.de accu.§.j.verſi. hoc tamen.Si autem baiulus aliquem capiat iniuſte poterit ipſum impune liberare.ff.de fur.l.ſi quis vxori.§.ſi fugitiuum.

1 ☞ Judex poteſt ſine tribunali audire crimina cõtra cuſtodes carcerum qui aliquid commiſerunt.

2 Carceratꝰ qui poterat per fideiuſſores liberali ſi fugiat de carceribus perdit beneficium.

3 Pro quibus criminibus quis carcerari poſſit et per quos debeat detineri.

1 Carcer et carceratꝰ. †Judex poteſt de plano ꝛ ſine tribunali audire crimina contra cuſtodes carcerũ q̄ aliquid cõmiſerũt.glo.cũ concordã.in.l.vniꝰ.§.fi.ff.de q̄ſtio.ꝛ facit.l.ne diu.C.de penis.vbi dicitur ꝙ apparitor in offõ delinquẽs cõdẽnatur

a abſens[a] per illũ tex.ſingularẽ in quo in crimine publici iudicij fertur ſn̄ia in abſentẽ ꝛ in hoc caſu q̄n rector cognoſcit in cauſa ſui officialis ab illa ſentẽtia nõ põt appellari.l.ij.C.quo.appel. ꝛ iſti em̄ poſſunt leuato velo ꝓpter cõmiſſa in officio remoueri a iudicibus.l.ij.vbi Bal.C.de ſpoz.vbi tex.no.ↄtra executores. ¶Uero ſi eſt factum delictum pro quo incarceratus eſt quis qui deberet fideiuſſorie cautioni liberari: iuxta not.in.l.j.ff.de cuſto.reorũ.ꝛ in cõſtit.humanitatis an poſſit ſine iniuria retineri in carcere ꝙ manifeſtet ſocios vel aliquid aliud: dic ꝙ ſic ſm̄ Bar.in.l.ij.§.penul.ff.de iure fiſci qđ eſt verũ vbi poſſet interrogari de ſocijs.iuxta nota.in.l.fi.C.de accuſa.ſm̄ Saly.ibi.et ponit Bar.in repe.l.de queſtio.q̄n poteſt interrogari de ſocijs cõtra quẽ tenet Saly.in fi.C.de accuſa.ꝛ idõ vbi nõ poſſet interrogari interrogatus nõ faceret iudicũ.l.j.§.ſi ſeruus.de q̄ſtio.ꝑ Bar.tamen per.c.regni.qui incipit item iuſtitiarij eſt ꝓuiſum ꝙ officiales poſt preſtitã fideiuſſoriã cautionẽ a delatis vbi in caſibus a iure ꝛ conſtitutionibus permiſſis nõ detineant ipſos in curia ꝛ qui cõtra fecerint puniantur arbitrio regis vt ibi. ¶Et no.pricipiũ ad excuſationẽ iudicis l ſindicatu ſi de fideiuſſoribꝰ

2 nõ liberauit vt dicat ꝙ ex predicta cauſa fecit: †ſi tamen iſte q̄ erat fideiuſſoribus liberandus: alias aufugerat a carceribꝰ perdit beneficiũ.d.l.j.ff.ad ſille.quam ibi not. Ludo.vȝ liberetur fideiuſſoribus: facit de edil.edi.l.ꝙ ꝛ fugitiuus.ꝛ ꝓpterea non liberabitur fideiuſſoribus ꝓpter ꝑcedentẽ fugã vbi alias eſſet liberandus.ꝑ not.in.l.coz.vbi gl.ad ſille.ꝛ Bal.in.l.iij.ad fi.de epi.audiẽ.ꝛ idẽ Bal.in.l.j.C.de exhi.re.alias nõ excuſabiẽ iudex q̄ ab accuſato nõ recipit fideiuſſores: q2 forma eſt a.l.tradi ſm̄ Bal.in auẽ.generaliter.de epi.ꝛ cler.ꝛ facit.l.j.de magi.cõue.

3 † ꝛ ꝑ q̄bus criminalibus qui ſit carcarandus ꝛ ꝑ quos debeat detineri.vide Bald.in.l.iij.de epi.au.ꝛ in auẽ.ſi quis.C.de adul.vbi etiam dixit ꝙ poteſtas poteſt cõmitere carceratũ detineri in quocũ ꝙ loco ſuo iuriſditiõis donec mittat familiã ꝓ eo.

1 ☞ Cuſtos carceris an ſit puniendus ſi nõ cuſtodiuerit ita diligenter illum qui erat de proximo relaxandus ſicut illum qui erat de proximo condemnandus.

a ¶Abſens. Et ſic not. ꝙ regulariter ſm̄.ll.añ lit. cõteſta.ꝫ abſentẽ non ꝓcediẽ diffinitiuam ſn̄iam niſi hoc caſu q̄n appitor l ſuo offõ deliquerit: ſecꝰ ꝯo ſi aliter deliq̄rit: vt no.glo.ſum. iij.q.ix.ꝛ ad de q.ſ̄.dixi.

2 Fugiens a carceribus iterũ carcerari dꝫ ⁊ diligẽtius cuſtodiri.
3 Sãguinẽ ſui qlibet preſumit redimere velle p fas: ⁊ per nefas.
4 Commentarienſis an ⁊ qñ teneatur de carcerato qui aufugit? Et quid de eo qui ſeipſum occidit vel vulnerauit? nu. 5.
6 Deputatus ad capiendũ malefactores non poteſt illos mittere in carcerem niſi crimen ſit manifeſtum.
7 Magiſtratus detinens aliquẽ iniuſte tenetur ipſi detento ad intereſſe.
8 Judex põt ex officio liberare iniuſte carceratum.
9 Officialis nõ habens carceres ſi cõmendauerit in carcerem poteſtatis aliquẽ captiuũ qui carceratus deinde effugit cum alijs carceratis nũquid tenebitur carcerarius?

An poteſtas qui aliquẽ tenebat arreſtatũ q debebat liberari excuſetur ſi nõ adhibuit in eo oĩmodã diligentiã ⁊ aufugerit. Ang. l. ſi qs ſub cõditiõe. §. fi. ff. de ꝯdi. iſti. Dicit ꝙ excuſat. ⁊ vide glo. in. l. ſi pecunia. §. fi. ff. de cõdi. inſti. dic ꝙ excuſat. ⁊ vide gl. i. l. ſi pecunia. §. ſed ſi acceperit. alias §. ſi ſeruꝰ. de cõdi. ob cãm. vbi Bar. ⁊ alij
1 ꝙ cuſtos carceris nõ punit ſi nõ cuſtodiuit illũ q erat de primo relaxãdꝰ ſicut illũ q erat ꝓximo cõdẽnandꝰ p illã gl. q etiã dicit ꝙ excuſat ille q nõ cuſtodiuit bñ ſenẽ ſicut iuuenẽ ſeu eum qui traditꝰ eſt ligatꝰ. l. ſi vt cetero rex amo. ſm Lud. in. d. §. ſꝫ ſi
2 acceperit. ⁊ idẽ tꝫ in. l. lege. ar. ff. ad ſille. vbi dixit eſſe gl. no. ꝙ illeq ſemel aufugit lꝫ alias nõ eſſet diligẽter cuſtodiẽdus erit ꝓpterea carcerãdꝰ ⁊ diligẽtius cuſtodiendus dicẽs: ita limitari dictũ §. ſi ſeruꝰ: ⁊ dꝫ diligẽter cuſtodiri carceratꝰ ſi detinet ligatus. glo. in. l. j. ff. de ſer. fugi. Et adde qꝛ ſi idẽ Ang. in. l. ſi a bonefidei. ff. de rei vẽ. per illũ tex. dixit ꝙ golfodo de pratis ptãti Bononie fuit aſſignatꝰ vnꝰ nobilis magne opi. quẽ ipſe nõ carcerauit: qꝛ de eo fuerat ꝓſumptio fuge q aufugit ⁊ fuit ille ptãs abſolutꝰ p tex. in. d. l. ſi a bonefidei. qꝛ nõ dꝫ iputari ei q credit
a viro integre opiniõis[a] de quo erat cõfidẽdus vel relaxãdus: de quo eſt gl. in. l. titio fundus. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ ille tex. d. §. ſi a bonefidei. valde facit ꝓ hoc vbi ſi ſeruꝰ, lite pẽdẽte q cuſtodiendꝰ nõ erat aufugit dꝫ abſolui poſſeſſor: tñ dicit Ange. ꝙ ille ptãs ſtetit in magno ꝑiculo: ꝓ quo facit qd habet in ꝯſti. regni humanitate. ⁊ in. l. iij. de cuſto. reo. ⁊ in. c. ab illo inchoandũ vbi dꝫ ꝙ ſi facta publicatione in ea cõſtat ꝙ carceratꝰ venit abſoluẽdus ꝙ detinet vſq ad ſniam nõ tñ acriter carcerat ꝙ ſi ille aufugiat ꝙ nõ teneat ptãs: tñ vbi cõſtaret p vnũ teſtẽ ꝙ deberet torqueri vl p alia indicia: tũc an facta publicatiõe vel añ ſit carcerãdꝰ ad effectũ vt nõ fugiat vel nõ penã eludat nõ obſtãte ꝙ dediſſet fideiuſſores iudicio ſiſti. d. Lu. de pẽna in. l. quotiẽs de digni. li. xij. diſputauit ⁊ dixit ꝙ Andr de iſer. in cõſti. regni humanitate. ſ. allega. inclinat ꝙ ſit carcerandus dicẽs ꝙ alij dicũt hoc eſt iudicis arbitrio: ꝓ quo eſt cõſti. de rap. l. in oĩbus. ⁊ hoc tenet. d.
5 Lud. ibi ne delicta ſint ipunita. ꝙ qꝛ qlibet preſumit redimere ſanguinẽ ſuũ per fas. ⁊ nefas. l. j. de bo. corũ. maxime penã ſoluẽdo in pecunia ꝓ euadẽda tortura q grauior ẽ pena ꝙ vtriuſq

a Opinionis adde ang. et d. Alex. in. l. j. in ꝓn. ff. de eo p quẽ fa. eſt. vbi ẽt p Bal. et bal. i l. indicia. C. de rei ven. p glo. i. l. titio fund'. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ.

mauus inciſio.in auf.vt nulli iudi.§.fi.⁊ facit.l.j.in fi.ff.de fur. vbi ſeruus ꝓ fugienda iuſtitia magis ſe vult dare in arenaʒ ꝙ inſtitiam ſubire. Ita dicit idem Lud.poſt multa:⁊ iđ ſi iudex in cuſtodiendo illum ꝓ quo conſtabat de abſolutione non adhi buit omnem diligentiam ꝙ excuſatur in ſindicatu:⁊ quod dixit Ang.in.l.ij.C.de exhi.re.in lectu.ꝙ multotiens iudex reliquit accuſatū reum cuſtodienduʒ familie in palatio ſi delictū nō eſt ita graue vel cauſa cognita ſtatuit pro carcere vnā ciuitateʒ qđ pōt licite fieri quādo ꝑſone nobilitas hoc requirit ⁊ iudex credit pro certo illum nō fore culpabilem ꝙ ſi ille aufugiat ꝙ excuſetur que not.ꝙ conſtitutio regni humanitate:dicit ꝙ qñ quis vult liberari fideiuſſorie cautiōi dʒ ſe obligare ꝙ dʒ ſtare ſolut⁹ vinculis ⁊ cathenis:⁊ idem Bar.in.l.q̄ in carcerem. ꝙ me.cau. ꝙ ſi tūc cū ſtipulatꝰ obligatio aufugiat repente de manibus familie ꝙ nō tenetꝰ carcerarius:q: obſeruauit formam iuris ipſuʒ excarcerando vt daret fideiuſſorē:tñ do tibi cautelam ꝙ anteꝙ̄ exeat carceratus ad banchū ad dandū fideiuſſores ꝙ facias ꝙ fi

4 deiuſſores iurent ꝓmittāt ⁊ ſe obligēt ꝓ carcerato. ¶ † An officialis teneatur ſi carcerat⁹ fugiat. Dic ꝙ ſi officialis ipſe appoſuit cuſtodes ꝙ tenetꝰ:q: malos appoſuit:ar.l.qui tam non idoneum.ff.cōmo.⁊ nau. caup.l.j.§.ſi quis igitꝰ.⁊ de obli.ex quaſi deli.§.pe.ſi vero illos appoſuit ſuperior tenentꝰ cuſtodes:⁊ dicit Bar.in.l.ad cōmentarienſem.C.de cuſto.reo. Et qñ eſt carcerarius in curia deputat⁹ ⁊ officalis appoſuit alios cuſtodes ad cuſtodiendū carceratū an videatur remiſſa cuſtodia carcerario vel cōmentarienſi:dic ꝙ nō.l.ſi titij cā.⁊.l.ſi vt certo.§.ſi de me. ff.cōmo.vbi vide Bar.⁊ aliquid in.l.dñs horreo.ff.loca.in.glo. ⁊ i.l.ſi mora.i fi.ff.ſol.ma. ¶ † An ſi carcerat⁹ ſe occidat vel vul

5 nerauerit teneatꝰ officialis. Dic ꝙ nō per.l.queadmodū.§.magiſtratus.ad.l.acquil.in fi.de quo vide in.l.carceri.de cuſto.reo. An illo caſu preſumatur occiſus a poteſtate vel a cuſtode carceris[a].vide glo.ſing.in.l.cū heres.§.ſpecies.de leg.ij.⁊ iniuribus ibi alleg.ſi tamē detentus ꝓ maleficio aufugiat poteſtati cautela eſt ꝙ poteſtas faciat poni in banno per capitaneū illū cui aſſignauit pro aliq̄ alia cauſa ⁊ nō tenebitur exhibere illū cuſtodeʒ in ſindicatu: ⁊ excuſabitꝰ ſm Bar.in.l.ſi cū exhibuiſſent.de publi.⁊ in.l.capitis re⁹.ꝑ Bar.de fideiuſ.⁊ qđ hꝫ i.l.ſi deceſſerit.q̄ ſatiſda.vbi late per Bar.⁊ Ange. in.l.inter eos ⁊ de fideiuſſo.⁊ in.l.ſi fideiuſſor.§.ſi vero. de ſatiſda. Ideo ſi familia cōmiſit delictum et habuerit bannum a poteſtate non tenetur in ſindicatu illū exhibere quod eſt verum quando pro alia cauſa bannū: habuit ſec⁹ ſi pro illamet cauſa ꝓ q̄ debebat exhibere ſm Ang. in.l.qui exhibendi.de cuſto.reorum.⁊ ſic limita cautelam Bar. et aliorum.in.d.l.ſi deceſſerit.vel niſi tale bannum dederit ſibi ſine cauſa vt non teneretur illum exhibere vel fuerit procuratū in fraudem:arg.no.per Bar.in.l.j.in fine.ff.de queſtioni. ¶ † De

6 putatus ad capiendum malefactores vel denunciandos non poteſt ipſos mittere in carcerem niſi crimen ſit manifeſtum.l.j. C.de coharta.princip.in.l.j.de decurio.. Ideo hoc ponitur in eorum commiſſione ꝙ ducant ad carcerem. ¶ Iudex non debet

a ¶ Carceris.vide flo. in.l.magiſtrat⁹.ff.ad l.acq̄.⁊ ang. are.in trac. maleſi.ꝟ.carcerari iuſſit. ⁊ in ver.ꝙ fama.in materia capere.et bal.in.l.j.in pen.q.C.qui ad lib.perue.no poſ.

aliquem carcerare pro debitis publicis nec nouitates vel inſolentiam inferre aliquam in perſonam.l.ij.de extract.tribu.vbi Barto.dicit contra iudices qui precipiunt ne detur eis bibere vel comedere donec ſoluant:ideo in ſindicatu de hoc punientur: † licet alibi dicatur q̃ poteſt precipere ne detur ad comedendū delinquenti confeſſo vſquequo non confiteatur:de quo in.l.item apud labeo=
7 nem.§.queſtionem.de iniur.vbi glo. ¶ † Magiſtratus aliquem iniuſte detinens tenetur ad intereſſe detento.gloſ.not. in.l.ij.§.ſimili modo.ff.ſi quis cautio. ¶ Ptās pōt punire ⁊ caſtigare aliquē ſibi inobedientem.in titu.vt iudices ſine quoquo ſuffragio.§.ſciant.vbi dicit Ange.q̃ aſſeſſores qui quotidie faciūt.car= cerare inobedientes q̃ non poſſunt tempore ſindicatus pro hac cauſa puniri:
8 p quo facit.l.j.ſiquis ius dicē.⁊ vide infra in verbo preceptū. ¶ † Judex ex officio pōt liberare iniuſte carceratū.Barto.in.l.ſiquis vxori.§.ſi fugitiuum.ff.de fur.
9 ¶ † An ſi vnus officialis non habēs carceres recommendauit in carcerem poteſtatis aliquē captiuū qui carceratꝰ deinde aufugit cū alijs carceratis teneat̃ carcerarius cuiꝰ cuſtodia illiꝰ fuit mādata:dic q̃ nō:ar.no.p Cy.⁊ Bal.i.l.inuitꝰ.C. de procura.⁊ hoc facit tex.in.l.ſi ego.in fi.ibi ſi cuſtodie de iure dotium.⁊ ideo And.in.rubri.de poſ.in addi.Spe.qui alleg.inſti.qui . mo.re contrahitur obliga.§.preterea.⁊ tex.in.l.j.in prin.ff.depoſi.et Bal.etiā ponit in auſ.habita.C. ne filius pro patre.vbi de ſcholari qui aſſignauit librum bidello:⁊ q̃ idē Bal. in.l.certi iuris.C.loca.⁊ ibi Cy.⁊ in.l.filius.§.inuitus.ff.de procur.non ob.l.ij. §.recipit.ff.nau.caupo.q̃ eſt ſpeciale.in eo ⁊ in contrarium eſt ius commune:⁊ facit tex.in.l.j.§.parui.nau.caup.⁊ facit glo.in.l.rogaſti.in princ.in ver.alij.ſ. ff.ſi cer.pe.licet in contrarium faciant not.per Barto.in.l.ſi quis vxori.§.apud labeonem.ff.de fur.tamen videtur diſtinguendum q̃ ſi iſte carcerarius recepe= rit pro cuſtodia aliquo pretium ⁊ facit in dolo vel in culpa q̃ tenebitur.per.l. carce.ff.de cuſto.reo.et per.l.non facile.et.l.militis.cod.titu.et quia ratione auctoritatis officij hoc caſu tenebitur:argu.l.j.C.ſi in cauſam iudi.ſecus ſi nulla eius culpa aufugit per not.l.iuribus predictis.⁊ vide not.in.l.quotiēs. de exac.trib.et quia carceratꝰ eſt ad inſtar depoſitarū:vt dicit Paul.de caſt.in conſi.xlij.Iſte tenebitur ſicut teneretur is cui depoſitum factum:vt in.l.q̃ nerua.ff.depoſiti.

1 ☞ Carcerarius an quando teneatur de carceratis qui ruptis carceribus effu= gerunt?et nu.3.
2 Carcerarius eſt depoſitarius carceratorum.
4 In culpa eſſe dicitur faciens quod facere non debet.
5 Negligentia magna eſt culpa.et culpa magna dolus.
6 Cōmentarienſis tenetur de lata ſicut alius teneretur de dolo.
7 Cuſtodire diligenter aliquē dr is qui tenet eū ligatum bono ligamine.
8 Nemo poteſt ſibi precauere a proditione.
9 Paulus ſpiritu dei plenus non potuit diuinare ea que ſecuta fuerunt.
10 Faciens id quod debet non dicitur eſſe in culpa.
11 Omittere leuius eſt q̃ committere.
12 Cōmētarienſis an debeat puniri capitaliter pro leuiſſima culpa.
13 Leuiſſima culpa eſt res minima.
14 Cuſtodia carceris eſt facienda ſecundū morem ⁊ cōſuetudinem ciuitatis.
15 Jure fieri vr̄ id quod fit ſecundum conſuetudinem.
16 Reus criminis capitalis etiā ſi daret mille fideiuſſores non debet audiri.
17 Carcerati debent de die eſſe in aliquo cōclaui:de nocte vero intra carcerem.
18 Carcerarius qui pmiſit mulierem intrare ad carceratū qui indutus veſtes di= cte mulieris aufugit:an teneatur.

1 An ſi plures †carcerati effregerint muros vel portas carceris cippũ vl' chatenas teneaẗ carcerari⁹.[a] Uñ ꝙ nõ q꞉ carcerari⁹ fecit in cuſtodiẽdo diligẽtiã ſuã.⁊ q̇ aliquã teneẗ tenet ligatuꝫ vel ad cathenã dr̃ ipſum diligẽter cu ſtodire:tex.cũ glo.ſing.in.l.j.§.fi.ff. de fugi.quẽ ſic bar.de capua allegauit:dr̃ ẽt cuſtodiri diligẽter nõ ſolũ q̇ deti= netur in cõp edib⁹ ſꝫ ẽt q̇ in parietib⁹.l.ſuccurriẗ.⁊.l.eadem.ff. qui.ex cau.maio.⁊ facit de ꝟb.ſig.j.q̇ neq꜒.⁊ q̇ ſuã diligẽtiaꝫ fe cit in cuſtodia nõ teneẗ de caſu inde ſuccedẽte.ff. loc.l.in.lege.§. vis maioꝛ.ff.ad.l.acq̇l.l.ſi putatoꝛ.ſm gl.in.d.§.vis maioꝛ.⁊ fa cit tex.in.l.dñs hoꝛreoꝝ.eo.ti.⁊ q̃ plene ſcripſit Bar.in.l.ꝙ ner
2 ua.ff.depoſi.in ꝯtrariũ facit:ſq꞉ carcerari⁹ eſt q̇dã depoſitari⁹ carceratoꝝ:vt ꝯſuluit Pau.de ca.in cõſi.xlij.ar.l.j.in pn.⁊ in.l. lucius.in ꝟbo q̇d aliud:ꝓpter quod officium ⁊ cuſtodiam ha= bet a publico ſalarium ⁊ qui mercedem ꝑ cuſtodia alicuius rei accipit his illius rei periculum preſtare teneẗ.ff.loca.l.q̇ merce dem.vbi gl.dixit ꝙ de oi culpa tenetur.⁊ in.l.videam⁹.eo.ti.⁊ la tius per gl.⁊ Bar.in.l.eũ q̇.§.ſi epiſtolã.ff.de fur.rubi q̇ ſuſcipit rei cuſtodiam ⁊ pretiũ teneẗ de periculo ſuccedẽte ⁊ ꝙ fuerit in culpa.⁊ ꝓpterea teneaẗ bene facit tex.ff.de cuſto.reo.l.carcerati
3 prepoſitus †vbi ſi carcerarius pmiſerit ferrũ in carcerem immitti puniẗ vel vbi ignoꝛauerit ferrũ eſſe in domo carceris ꝓpter ta= lem culpã vel negligentiã ab offõ remoueẗ vt ibi:nã muri ⁊ poꝛ te naturaliter cũ ferro franguntẗ ⁊ nõ cũ capite:ſi ergo ferrũ non fuiſſet immiſſum murus frãgi nõ potuiſſet ſine inſtrũis ferreis:⁊ facit e.ti.l.milites.in verbo ſi nimia negligentia militũ euaſerit. ⁊ in.§.ſi.eiuſdẽ legis.in verbo ꝑ vinum aut deſidiaꝫ.⁊ in.l.nõ fa
4 cile.eo.ti.in ver.militis culpe.⁊ bene facit tex.e.ti.l.in eos.†nã faciens id qđ nõ dꝫ dr̃ eſſe in culpa:gl.in.d.l.videamus.ſic ⁊ qui aliquid facit vltra ꝙ̃ natura rei deſiderat dr̃ eſſe in dolo vel cul pa:tex.in.l.ꝙ nerua.depoſi.vel ſi cõtra mãdatuꝫ.l.ſi hoiem.eo. ti.ergo tenebitur carcerarius:q꞉ teneẗ de negligentia vel culpa
5 vt in.d.iuri.†nam magna negligentia culpa eſt:⁊ magna culpa dolus eſt.l.magna.de verb.ſign.⁊ alias magna negligentia eſt quaſi dol⁹.l.ſi merces.§.culpe.ff.loca.ff.d' edi.edi.l.ꝙ ſi nolit.§. culpa.⁊ ff.loca.l.ſi quis fundũ.§.impe.vbi dicitur.ꝙ culpa eſt re cedere a cuſtodia ꝑſonaꝝ dimiſſarũ in ſyluis ſm Bal.in.l.q̃ foꝛ= tuitis.de pigno.ac.†vbi dixit ꝙ oẽ reprehẽſibile eſt culpa:ar.l. ſi ꝑ imprudentiam.ff.de euic.⁊ nõ cuſtodire carceres vt immitta tur ferrum eſt reprehenſibile:⁊ ideo puniẗ.d.l.carceri.nam ma= giſtratus tenetur de leuiſſima culpa.ff.de magi.conue.l.non ſi= militer.⁊.l.in magiſtratu.cum ergo carcerarius potuit preuide re locum carceris pꝛout tenetur quotidie facere vt in.l.ij.C.de cuſt.reo.non faciendo fuit in culpa.l.qua actiõe.§.ſi quis.ad.l. acq̇.⁊.d.l.ſi putatoꝛ.⁊ in.l.ſi ex plagis.§.i cliuo.⁊.ff.ſi qua pau. feci.dicta.l.j.§.quod ſuper.nam cum exercuerit officiũ ad quod erat inſufficiens fuit in culpa.l.idem iuris.in.§.mulionem.ad.l. acquil.nam his qui eſt in caſu criminis ⁊ condemnatiõis debet diligentius cuſtodiri.ff.de iniuſto rupto.l.ſi quis filio.§.eius.in

a ¶ Carcerarius. Vid. d. Pe. phi. coꝛ. in cõſi. xciij. incip. viſo. l. j. parte. ⁊ ad materiã que habetur per Ange. are. i trac. maleſi. ꝟſi. ꝙ fama. in materia carceris. i fi. ⁊ Lud. i fin. ver. cuſtos ꝟ ſi. vtrum cuſtos. ⁊ bart. cepol. in fin. verſi. xcij.

verbo

verbo diligentioris cuſtodie:⁊ ideo dʒ poni in manicis ſeu in cippis ferreis ſeu compedibus de qua diligētia ⁊ cuſtodia eſt tex.in.l.ij.de cuſt.reo.ſm bal.in.d. §.eius.vbi etiam dixit ꝙ diligenter cuſtodire qui aliquē tʒ ligatū manibꝰ ⁊ pe
6 dibus p.d.l.j.de fugi.†Et eſt ſpeciale in cuſtode carceris q̄ tenetur de lata ſicut aliꝰ teneret̄ de dolo capitalit̄ ꝓpterea punit̄.l.milites.de cuſto.reo.ſʒ Ludo.in l.in actiōibꝰ.de in lit.iur.lʒ ibi Ang.dicat ꝯſult̄.Ʒ.p.d.l.milites.⁊ p.l.ſi q̄d alicui.§.qd abortiōis.de peñ.nō tñ in terminis carcerarij:ſʒ an lata culpa eq̄paret̄ dolo:⁊ idē Bal.ad cōmētariēſem.de cuſto.reo.dixit ꝙ cuſtos carceris rōne culpe tenet̄ capitalr̄:qꝛ i ſua fide recepit cuſtodiēdos:attamē in hac q̄one ego diſtiguendū puto ꝙ ſi q̄dem carcerariꝰ adhibuit in cuſtodia carceratorū oēm ſuā diligentiā neceſſariā:vt qꝛ ipſos retinebat i domo carceris ciuitatis i publico carcere i quo erat prepoſitꝰ cū ferris vel cippis aut cathenis ſʒ exigentiā delictoꝝ carceratoꝝ etatē ⁊ robuſtitatē eoꝝ:vt dicit tex.in.l.j.de cuſto.reo.⁊ aufugerint nō tenet̄:qꝛ nō eſt in culpa q̄ adhibet diligentiā quā dʒ:vt no.in.l.ſi negotia.ff. de neg.geſt.⁊ i.l.ſi vt certo.ff.cōmo.in.§.nūc vidēdū.⁊ decidit expreſſe Bal.in.d. l.j.§.fi.ff.de fugi.vbi dixit ꝙ ſi mandat̄ carcerario ꝙ diligēter cuſtodiat captiuū excuſat̄ ſi eū ponat i vinculis vel cippis p illū tex.cū gl.⁊ ſi legatꝰ aufugiat excuſat̄ carcerarꝰ ſʒ Bal.ibi q̄ dixit ꝙ in dubio eſt ꝑſumptio ꝯtra cuſtodē p.l.pe. de cuſto.reo.⁊ p.l.ad cōmētarienſeʒ.⁊ idē tʒ Ang.in.l.milites.ff.de cuſt.per.d.
7 l.j.de fugi.†ꝙ dr̄ diligenter cuſtodire aliquē q̄ tʒ eū ligatum cū bono ligamine ⁊ nō vr̄ eſſe in culpa carcerarꝰ ſi locus carceris erat in platea publica ⁊ d die ſtabant feneſtre cācellarie aperte vt ſqualore carceris non macerarent̄:vt requirit tex.in.l.j.C.de cuſto.reo.⁊ ex illa feneſtra aliq̄s ꝓiecerit vel porrexerit ferrū car
8 ceratis:†qꝛ nemo pōt ſe a ꝓditiōe ꝑcauere ſm And.ff.de cuſto.reo.l.fi.In q̄one caſtellani proditi a ſocijs:nā etiā inſidie q̄ nō poſſunt ꝑuideri ſunt caſus fortuiti ⁊ culpaʒ nō arguūt.ff.loca.l.in rebus.ver.piratarum inſidijs.⁊.ff.de reg.iur. l.ꝯtractus.in verbo tumultus:nam nō poteſt quis diuinare malū exitum ſi faciat qd lex mādati.l.ff.mādati.l.fideiuſſor.§.ſi cū debitor.⁊ l.d.l.ſi putator.⁊ in
9 c.j.vt eccle.bñfi.†Nā Pau.ſpiritu dei plenus nō potuit diuinare ea q̄ ſecuta fuerunt ſecrete.xxij.q.ij.beatus:nā ſi carcerarꝰ ꝑmiſit luceʒ ingredi in carcerē feneſtra cācellata aperta ne macerarentur vt lex iubet non poteſt ſibi culpa imputari ſi fecit qd debuit ⁊ ſi malus caſus ſequatur.ſ.ꝙ aliquis ferrū porrexit carceratis:ar.ff.de rei ven.l.vtiq3.§.culpa.⁊.ff.d vſufr.l.arboribꝰ.§.natis.⁊ i.l.ſi vt cer
10 to.§.plane.cōmo.ad.l.acquil.l.queadmodū.§.ſi nauis.† In q̄bus dr̄ ꝙ culpa nō pōt imputari ei q̄ facit qd dʒ ⁊ non vltra:etiam ſi caſu perditionis ſequatur maxime vbi nō pōt cura hr̄i ne dānū vel iniuriaʒ detur.ff.loc.l.ſʒ ſi dāna.ff.cōm. l.ad eos.ff.loca.l.ſi merces.§.vis.ff.de act.emp.l.ſi ea res.Quid eñ ſi cōſanguinei intra lignū ꝑforatum vel intra planellos ſotulares vel zocculos:aut intra vnā tabulā ꝓ cubili ſternēdo.vel ꝓ igne faciēdo ferrū iꝑoſuerūt ꝙ cogitari non poterat cū q̄ cathenas limauerūt certe eē ſine dolo ⁊ culpa ipſiꝰ carcerarij iʒ ſoleat ꝓuideri ferculū panis vas vino plenū ⁊ pecia caſei ⁊ ſimilia q̄ lcidi ſolent. Nam ſi hec ſubtiliſſima diligentia omittat̄ erit in leuiſſima culpa de qua criminaliter nō tenet̄ carcerarꝰ p tex.in.l.milites.in ỽbo nimia negligētia militū que lata eſt culpa ſm gl.ibi:que alle.d.l.magna negligentia.⁊.l.j.§.is quoq3.de ac. ⁊ obli.⁊ ea.l.milites.in verbo deſidiam.vbi glo.dixit dummodo ꝙ non ſit lata culpa.⁊ ſic de leuiſſima non teneatur:vt ibi in tex.vbi etiam dicit per vinum aut fortuito.⁊ ſic etiā excuſabit̄ ſi aliquo caſu fortuito euaſerit:⁊ dixit Bald.in.l.ſi eius rei.§.de ꝑteritis.alius deniq3.ff.de vſufru.ꝙ culpa leuiſſima in omittendo
11 nō eſt malū:qꝛ leuiꝰ eſt omittere ꝙ̄ cōmittere:dicens†ꝙ ſindici eſt leuiſſima culpa nō tenent̄ ſi nō denūciauerūt malū ſʒ Cy.i.l.ſi q̄s nō dicā rape.de epiſ.⁊ cler.

q̄ dicit ꝙ leuiſſima culpa nõ punit̃ criminalr̃: lʒ ſit ſpāle ĩ cuſtode carcer̃ ſʒ Bal. ĩ d. §. deniq;. de iure vero cõſtitutionũ regni carcerarius tenet̃ de negligẽtia ꝛ dʒ ſtare ꝑ annũ in carcere bonis eius publicatis ꝛ ſi fraude dimiſerit ipſos abire tenet̃ pena capitali: vt in cõſtitutiõibus regni cuſtodes que corrigit ius cõmu-
12 ne ꝑ qđ negligens tm̃ remouet̃ ab officio. l. carcerari ꝛ. l. fi. ff. de cuſto. reo. † tñ puto ꝙ hoc caſu ꝓ leuiſſima culpa nõ puniret̃ capitalr̃ cuſtos carceris: ſʒ ꝓ lata ꝟ leui ſic. d. l. milites. ꝛ. C. e. l. pe. ꝛ per aliquos in. l. in actionib⁹. de in lit. iur. tñ putarẽ ꝙ teneat̃ quo ad dãnum ꝓpter hoc reſultans creditorib⁹ vel carcerariis facientib⁹: q: ꝓ leuiſſima culpa q̄s tenet̃ acq̄lia ad dãnũ. l. acq̄l. q: nõ tenet̃ punitur criminalr̃ pena ordinaria ſm̃ Cy. in. l. ſi q̄s nõ dicã rape. † q: leuiſſima culpa res eſt minima: ꝛ q: in minimo exceſſit non dr̃ excedere. l. q̄ſiuis. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ facit. d. §. de p̄teritis. ſʒ Bal. i cõſi. cccxix. incipi. p̄ſuppoſito ſtatuto: † ꝛ lʒ aliquando officialis ex ſola negligentia in latã culpã cadentẽ officialis criminaliter puniat̃. l. j. C. de p̄na. carce. C. ad. l. iul. de vi. l. fi. ſm̃ Ang. in cõſi. cclxxxv. incipi. viſo themate. Et ideo videret̃ dicendũ ad excuſationẽ cuſtodis ſi ipſe de nocte dormiret in domo carceris vel de die ꝛ iſurrexerint carcerati ꝯtra ipſuʒ ꝛ eum ligauerũt: ita ꝙ clamare nõ potuit ꝛ fugere q: excuſabit̃: ar. l. j. §. fi. ff. ad ſil le. vel ſi nõ potuit reſiſtere ipſis: q: ſimiliter nõ tenebitur: ar. l. itẽ quare §. exercitu. ff. loca. in ver. labeo. aut ſi reſiſtere potuit ꝛ nõ reſiſtat ꝛ facit eo. ti. l. ſi fundus. §. fi. ꝛ in. l. dolo. ff. ſi mulier ven. no. vbi dixit gl. ꝙ eſt virili. reſiſtẽdũ quã intellige ſi põt reſiſtere violentie: alias nõ tenet̃ ꝑ no. C. depoſi. l. j. ꝛ de pig. ac. l. q̄ fortuitis ꝓ ſocio. l. cũ duob⁹. §. dãna. ff. loc. l. iter cãs. §. nõ oĩa. ꝛ eo. ti. l. ſi merces. §. vis niſi carcerari⁹ ex pacto ſe obligauerit ꝑ pactũ ad caſuʒ violẽtie. c. bona fides depoſi. ꝛ. c. j. de cõmo. ꝛ de ꝯtrahen. ẽp. l. fiſtulas. §. frumẽta. ꝛ. l. ꝯct⁹. de reg. iu. etiã excuſabit̃ ſi carcerati ipſuʒ vulneraſſent ne clamaret vl' ne reſiſteret vt q̄tidie euenit: q: excuſabit̃. d. l. j. §. fi. ad ſille. niſi fuerit vulnuſculũ ꝓcuratum a carcerario ad ſui excuſationẽ. d. §. fi. in ver. q̄d ſi vulnerati. q̄ innocẽtie ſigna erunt quinimo ẽt ſi ex ꝯſuetudine curie carcerarij habebant camerã, vel mãſionem in palatio ſeparatã a carcere vel de nocte dimiſſis carceratis bene clauſis accedebant ad ꝓprias domos ꝛ nocte carcerati ruptis cathenis ꝛ ianuis euaſerint nõ tenebit̃ carcerari⁹: q: lʒ de nocte ſit duplicãda cuſtodia carcerator̃: vt in. l. j. C. de cuſto. reo. eſt ver̃ niſi aliter curia obſeruet q: ſi cuſtodiat ſm̃ ꝯſuetudinẽ publicam nõ delinq̄t q̄n publica ꝯſuetudine ꝑmittit̃ aliq̄d. l. q̄d ſit fugitiuus. §. apud
14 labeonẽ. ff. de edil. edic. ſʒ Bal. in. l. j. i ꝟ. ſʒ pone ꝙ mulier. C. de edil. edic. † Nã cuſtodia eſt faciẽda ſm̃ morẽ ꝛ conſuetudinem ciuitatis vel regionis: q: qđ eſt conſuetum tacite videt̃ in eſſe: ꝛ que ſunt ex vſu quotidiano habent̃ ꝓ expſſis. l. fi. C. de fideiuſ. ſʒ Bal. i. l. error. de teſta. ꝛ qđ habet̃ in. l. ſi fundus. de euic. idẽ
15 dixit bal. i aut. ſʒ cũ tenor. C. ad. l. fal. † Nã id qđ ſʒ ꝯſuetudinẽ fit iure videt̃ fieri † nam id qđ eſt cõſuetum fieri eſt neceſſariũ: de extraor. cri. l. ſaccula. ꝛ. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua de edil. edic. ꝛ in. l. j. ꝛ. iij. de edi. prima. ꝛ Bal. i. l. j. de fruc. ꝛ lit. expen. nã officiales debent obſeruare locorũ cõſuetudines. l. obſeruare. §. pe. de offi. proconſu. ꝛ in generali mãdato facto carcerario veniunt ea q̄ ſunt de ꝯſuetudine. d. l. ꝙ ſi nolit. §. q̄ aſſidua. bar. in. l. j. §. ſi fraudator. q̄ in frau. cre. q: ea q̄ ſunt conſueta fieri vident̃ ineſſe. d. l. fi. de fideiuſ. ꝛ Bal. in. d. l. error. de teſta. ꝛ q̄ ſunt de cõſuetudine ſemꝑ inſunt ſicut ea q̄ ſunt iuris. And. de iſer. in ti. que fuit prima cauſa. in prin. quia conſuetudo patriſſamilias eſt attendenda. l. vel vniuerſorum. de pigno. ac. Bar. in. l. ſcio. §. medico. de annu. le. ꝛ ideo dr̃ ꝙ cuſtodia eſt faciẽda ſm̃ cõſuetudinẽ dominij ſm̃ Cy. ꝛ poſt euʒ Bal. in. l. ij. C. de epi. audi. ꝛ idẽ Bal. in. l. ſi negotia. ff. de nego. geſt. in vtraq; lectu. ſm̃ Guil. ibi: ꝛ in Spec. de loca. in. §. poſtq̄. ꝟ. q̄d ſi locaui boues. ꝛ in. l. pignus. de pigno. ac. vbi dicitur

q non eſt in culpa qui facit qđ cōiter eſt cōſuetū fieri: ⁊ ideo ſi ſic carcerarij erāt ſoliti facere de nocte accedere ad dormiendum in domo propria hoc faciens nō cenſebit eſſe in culpa ſm Cy. ibi:q̄ dicit q nō eſt in culpa qui facit qđ alij faciūt q̄nimmo ēt ſi carcerarius nocte dormiebat in domo carceris ad cuſtodiam carceratorū ⁊ ſomno grauat' carcerati euaſerint nō tenebitur ſi ante dormitionē diligentiam fecerit q: clauſit ⁊ ligauit ⁊c nō fuit in aliqua negligentia p̄cedēti. p no.in.l.ſi.ſeruus ſeruuū.§.fornicarius.ad.l.acq.⁊ de dam.infec.l.fluminū.§. vitiū.vbi plene p Dy.⁊ docto.nā preceſſit duplex diligētia :q: ibi morā traxit ad dormiendū ⁊ clauſit ⁊ ligauit ⁊c.⁊ idē ſi muri ⁊ porte carceris ⁊ tectū erant fragiles ⁊ erant debiles vel carcer ſtabat i aliqua domūcula lignea vel in ſtabulo ex quib' faciliter poterāt euadere q: nō imputabitur carcerario ſi pinde aufugerint: ſ3 dño ciuitatis q̄ d3 carceres publico ſumptu reparare.l.pretoria.C. de ope.pub.vbi glo.ſingulariter de cōmentarienſe qui propterea quid expēdit qđ repetit:etiam debebit cōſiderari qualitas ⁊ quantitas carceratorum ⁊ delicta ⁊ debita p quibus erant carcerati fuerint ſenes ⁊ debiles aut robuſti pauci vel multi ſoliti aufugere vel non ⁊ ſi cōmiſerint grauiſſima delicta vel minima fuerint carcerati p debitis magnis vel puis fuerint homines poſſidētes vel nō poſſidentes fuerint tales qui veriſimiliter nō debuerint fugere vel fugere:nā ex qualitate ⁊ quātitate carceratorū ⁊ nō delictorꝫ erant cuſtodiēdi:ar.l.ſi hoie3. ff.depoſi.vbi text.valde no.q ſi deponat hō criminoſus ligat' apđ aliquē q̄ habebat turrim q̄ debebat de proximo torqueri q is cui datur d3 eū diligenter cuſtodire vinctū ⁊ non vti miſericordia alias tenetur:⁊ facit tex.in.l.qđ nerua.ff. depoſi.in verbo nō ad eū modū quē hoiū natura deſiderat cōiuncta.l.j.in vbo ſi criminis.qualitas ēt cathenarū acerbitatē poſtulauerit:⁊ cōiūcta.l.ad cōmentarienſem.⁊.l.ſi.c.ti.cōiunctis no.in.l.ſi vt certo.§.cuſtodiā.ff.cōmo. vbi maior cuſtodia d3 adhiberi iuueni q̄ ſeni:nā cuſtos carcerꝫ d3 referre p̄ncipi carceratū ſenē.l.ſi.de cuſto.reo.⁊ qđ hr in.l.ij.de epi.audi.vbi hētur q hi q̄ nō detinentur p graui delicto nō requirunt tantā cuſtodiā ſicut illi q̄ p graui:vbi dixit Bal.q ei q̄ aufugiſſet:alias d palatio d3 carcer grauari: ⁊ qđ hr i.l. itē apđ labeonē.§. qōnē.de iniurijs.vbi ſi cōſtat de delicto ꝯ reū carcerat acriter ⁊ alimēta denegat ⁊ confiteatur:⁊ in.l.ſi cōfeſſus.de cuſto.reo.⁊ qđ habetur p Bald.in.l.eos.C.de
16 appo.in §.j.[vbi dixit q re' criminis capitalis ſi daret mille fideiuſſores nō auditur:ſed d3 bñ carceratus ſtare: ⁊ qđ habet in.l. ij.de exhi.re .p Bal. vbi dixit q debet tenere vincula ⁊ manicas ferreas dicens q manice ferree excedunt formam cuſtodie ⁊ ſunt genus tormenti:per.l.j.⁊.ij.de cuſt.reo.qui etiam dixit ſimiliter q ligare carceratum non pertinet ad ſimplicem cuſtodiam ſed ad penā et ideo ſi poteſt cuſtodire optime ſine ligamine non debet ligari ſecundū Bal.
17 ibi ⁊ ad predicta facit quod habetur in.l.j.de cuſt.reo.[vbi habetur q carcerati de die debent ſtare in aliquo conclaui ⁊ de nocte intra carcerem ne luce vegetatiua priuati marcerētur:d3 ēt attēdi in tali cuſtodia aliud q: ſi carcerat' erat de proximo liberand' q: ſi non ita diligenter eum cuſtodiuit: q: excuſabitur ſi aufugit.per gl.ſingu.in.l.ſi pecuniā.§.ſi ſeruus.de cōdi.ob cām.ſicut ēt excuſabitur qui nō cuſtodiuit bene ſenem ſicut iuuenem:ſeu eū qui traditus eſt ligat'. l.ſi vt certo .rerum amota. ſecundum Ludo.in.d.§. ſi ſeruus.vbi Bart. etiam et idem tenet Ange.in.l.lege cor.ad ſilleia.vbi dixit q is qui ſemel aufugit licet alias nō eſſet diligenter cuſtodiendus erit:propterea carcerandus dicens ita limitari.d.§.ſi ſeruus.erit etiam carcerarius excuſatus a violentia : nam ſi venerint conſanguinei et per vim et violentiam carceres effregerint . vt ſepe viſum eſt ſi reſiſtere non potuit per ea que habentur in . l. ſed ſi damno. ff.loca. et.in. l .hoc ita.§. cuſtodiam. ff. de pericu. et commo. rei vendi.in ver

bo vt fatale dãnũ.⁊ vis maioꝛ ſit excuſata.⁊.ff.ↄmo.l.in rebus.⁊ in prin.q̃ñ nõ potuit ꝓuidere.de admi.rerũ ad ciui.ptinẽ.l.ij.§.ſi eo tpe.C.de pig.ac.l.q̃ foꝛtuitis.q2 nulla cuſtodia fieri põt ne damnũ iuria det.ff.cõmo.l.ad eos.ff.loca.l.ſed ſi dãno niſi culpa ꝑceſſerit caſum violẽtie.vt q2 ſciuit ⁊ potuit ꝓuidere. ar.ff.loca.l.ſi merces.§.culpe.⁊.ff.cõmo.l.ſivt certo.§.j.vel ſi culpa illa fuit ꝑoꝛdiata ad caſũ. ar.ad.l.rhodi.de iac.l.fi.⁊ ſemꝑ ꝑſumitur in eo culpa niſi pꝛobet ↄtrariũ.l.fi.de cuſto.reo.cum ibi no.ff.de eden.l.ſi quis ex argen.§.fi.Et.ꝫ.eſt tactum.¶tamen an excuſabitur carcerarius ſi filius vel vxoꝛ: carcerati inductus vel inducta veſte mulicbꝛi intrauerit carceres in quibus erat maritus aut pater iuſte carcerat⁹ vt darẽt alimẽta ⁊ induit veſtes mulieris carcerato q̃ exiuit carceres i foꝛma mulieris ⁊ decepit carcerariũ an ſit excuſatus. Floꝛianus diſputauit hanc q̃õnẽ late ⁊ incipit inquiſitẽ.de qua ipſe mẽtionem facit i.l.j.liber hõ.ff. ad.l.acq.q̃ eſt ſatis longa diſputatio:⁊ ſi q̃s vellet hũc caſum examinare hẽret tria videre. Pꝛimo an fili⁹ vel vxoꝛ q̃ diſcarcerauerũt ꝑ fallaciã teneat̃ crie maieſtatis vel effracti carceris. Scd̃o an excarcerat⁹ taliter poſſit in abſñtia ſua cõdẽnari ad bonoꝝ publicationẽ. Tertio an teneat̃ cuſtos carceris q̃ nõ adhibuit debitã diligẽtiã et calliditatẽ illoꝝ ⁊ ſui icuria.⁊ negligẽtia ꝑmiſit ſe decipi a filio vel muliere:⁊ q2 lõgus eſſet tractat⁹ :vide ibi Floꝛ.⁊ ꝓ carcerario iudicio meo facit tex.i.l.milites.ff. de cuſt. reo.i.v̄bo ꝑ vinũ aut deſidiã:⁊ i ꝟ.ſi v̄o foꝛtuito id admiſerit:in quo erit cogitandũ:eſſet etiã cõſiderãdũ ſi carcerati miraculoſe euaſerit de carcere pꝛout pluries viſum eſt:an ſit aliquid ſtatuendum contra carcerariũ ⁊ dico q̃d non: quia que ſpiritu dei aguntur non ſunt ſub lege ciuili.

a ¶Expẽſas Adde Fely. i.c.j.ꝺ l.bel. obla.⁊ l.c.ex reſcrip. in fi. verbis.de iureiur.

1 ¶Carceratos quis alimẽtare teneat̃?⁊ nu.2.
3 Carceratos alere piũ eſt.
4 Equo ſequeſtrato impẽſas q̃s teneat̃ impendere.

1 **An carcerarius** teneat̃ alimentare carceratos ne ſibi ꝑ inde ꝓpter alimẽta denegata moꝛiant̃ ipſe teneat̃. Dic ꝙ q̃uis carceratio in q̃ q̃s famẽ vel frig⁹ patit̃ cẽſeat̃ toꝛtura:vt dixit bar.i.l.j.§.diu⁹.ad ſille.¶tñ carcerat⁹ debet ſibĳpſi adminiſtrare expẽſas [a]ad l.acq.l.queadmodũ.§.magiſtrat⁹.extra de regu.l.ne religioſi. in fi.in aut.vt cũ de appel.cogno.§.ſi vnũ.de iceſt.nup.§.ſi v̄o.i quib⁹ ꝓbat̃ ꝙ ſuis ſumptib⁹ dꝫ ſe alere carceratus:⁊ ſi nõ hꝫ facultates ⁊ cã ſit ciuilis dꝫ hr̃e ſumptũ ꝑ carcerari faciẽtes ꝑ glo. no.i.l.fi.de ero.mili.ãno.ſm Ang.i.l.minime.C.de appel.⁊ ſi ſibi denegent̃ alimẽta aut lect⁹ ꝑ carcerari faciẽtẽ poteſt actione iniuriarũ ↄtra denegãtẽ.l.ſi victũ aut ſtratũ.C.de re iudi.⁊ etiã tenet̃ penali iudicio[b].vt ibi.⁊ allegat̃ quedã glo.in.l. eũ quẽ temere.de iudi.q̃ parũ facit:q2 iſti carcerati etiã ſi ſint dãnati retinẽt q̃ ſũt iuris naturalis.l.ſi i metallũ.de his q̃ ꝓ nõ ſcriptis ſm Bar.⁊ doc.in.d.l.ſi victũ.vbi Bar.d̃t ꝙ hoc hꝫ locũ i ↄdẽnato vel carcerato ꝓ cã ciuili q̃ detinet̃ i carcere ꝑ.l.j.q̃ bo.cede.poſ.⁊ in

b ¶penali iudicio.facit nota.dictum do.Feli.i.c. cuꝫ nõ ab homine. ad fin. de iudi. vbi monet pꝛelatos ꝙ caueãt q2 dũ carceratis lꝫ cum miſeria vitã relinquũt ſi tamen ex nimia miſeria moꝛiũtur fregularitatem incurrunt.

criminali pecuniaria.⁊ vide Bar.in.l.necare.de lib.agn.⁊ iſta alimētatio qñ eſt pauper dꝫ fieri ex alimonijs pauperū qđ ſpectat ad curiā epi:ar.l.ij.de epi.audi.⁊ melius in.l.iudices.co.ti.⁊.xvij.q.vlti.c.diffiniuit.⁊ in.c.felicis.vbi habes ꝙ hi qui cōfugiūt ad eccleſias † ꝓ delictis debēt alia.c.⁊.c.vxor.eadē.q.iiij.ſm Bal.l.ſatis.de i ius voc.⁊ in.l.ꝑſerti.i fi.de his q̄ ad eccleſias ⁊ in regno eſt expeditū in cōſti.regni humanitatis:vbi dꝫ ꝙ qñ eſſet paup dꝫ alimētari expēſis curie:⁊ vide extra de cle.c.vt ꝑſentis.⁊ vide de penis.l.oēs.vbi de humanitate car
3 cellarij.⁊ in.l.carceri.de custo.reo.† Nā piū eſt carceratos alere.tex.cū glo.in.d.l.iudices.vbi dꝫ ꝙ ſunt pauperes q̄bus cōpetit etiā reſtitutio ad ꝓbādū ſm Andre.de iſer.i cōſti.in pecuniarijs ⁊ nō ſolū alimēta carcerati pauperis ſpectat carcerari faciēti:verūetiā cuſtodia eoꝝ.qñ eſſet neceſſaria ⁊ fieret ad petitionē accuſatoris:ar.l.cū ſpe.de ero.mili.anno.ad exēplū teſti.l.qm̄ liberi.ad tre.l.ſciēdū ad exhi.l.ſed ſi hereditas.§.j.⁊ hoc donec in fine appareat: an captus ſit nocens in crie:⁊ ſi ille qui fecit cuſtodire nō ſit ſufficiēs dꝫ de publico ſatiſfieri.ff.ad ſille.l.lege.cū ibi no.⁊ de bo.dāna.l.diuus.de decur.l.circē ſium. Si aūt ipſa cuſtodia fieret in fauorē ꝑſone cuſtodi.vt qñ ꝓ ſua ſalute trađr cuſtodiētibꝰ vel pro ſuis agēdis vellet ſtare in palatio:tūc ipſe dꝫ ſoluere:ar.ff.fini.regū.l.iiij.§.⁊ de
4 rebus credi.l.qñ alr.§.is de pñtibus.⁊.l.pe.de ſta.⁊ imagi.† ſicut etiā dici poſſet de equo ſequeſtrato ꝙ dꝫ impēſas impēdere is q̄ facit ſequeſtrari:ar.l.ſi i aſia.§.j.ff.depoſi.⁊ extat cōſtitutio regni ꝙ litigātes pauperes debēt habere expenſas de publico:vt in cōſti.q̄ incipit.l.ꝑſenti.que eſt in ti.de dandis aduocatis pupillis. Et vide q̄ habes.ſ.in ṽbo expenſi.vbi qñ diues litigat cū potētiore:⁊ volo ꝙ bene notes tex.in.d.l.ij.C.de epiſ.audi.q̄ eſt ſingularis iudicio meo ꝙ multis fruſtratorie appellantis debent pauperibus erogari:⁊ ideo Neapolim ſepe mittuntur hoſpitali annunciantis.

1 ☞ Carcer ordinatur nō ad penam ſed ad cuſtodiam.
2 Carcerarius poteſt excarcerare ſine mandato iudicis qñ facta fuit generalis remiſſio criminum per principem.
3 Cuſtos caſtri an teneatur ſicut cōmentarienſis?
4 Commētariēſis ſi cōmiſerit carceres alicui qui tūc ſufficiēs reputabatur ſꝫ poſt ea mutauit mores nunquid commentarienſis tenebitur de carcerato qui negligentia talis famuli aufugit.

Licet dicatur ꝙ carcerarius nō poſſit carceratum liberare de carceribus ſine ſuo periculo abſqꝫ licentia magiſtratus.l.ne quis.⁊.l.milites.§.ſabino.de cuſto.reo.vel eius qui carcerari facit.quia depoſitū eſt reſtituenduꝫ deponenti non alteri.ff.depoſi.l.bona fides.circa medium:et carcerarius eſt loco depoſitarij.arg.l.j.in ꝑn.⁊.l.lucius.ff.depoſi.tñ qñ nō reperiť q̄ eum carcerari vel recomendari fecerit in carcerem debent fieri bannimēta ſi q̄s habuerit cauſam quare nō debet relaxari compareat ⁊c.⁊ ſi non reperiatur aliquis qui fecerit illum detineri eſt relaxandus vt voluit Bar.in.l.ſi quis vxori.§.fugitiuuꝫ.ff.de furtis.⁊ ang.in.l.fi.de exhi.rei.⁊ Bald.de condi.inſti.l.ſi q̄s.§.fi.dixit ꝙ fient ita bānimenta quādo carcerari faciens neſcitur vel non reperitur:nam de iure prohibetur aliquem diu in carceribus marcerari.l.j.⁊.l.de his.C.de cuſto.reo.† quia nō ad penam ſed ad cuſtodiā eſſe debet carcer.ff.de penis.l.aut dānum.§.ſolent.⁊ vbi eſt carceratus ex cā ciuili ſatiſfacto debito dꝫ relaxari.ff.de in ius vo.l.ea que.⁊ ſic ſi nullus compareat bānimentis factis q̄ cām allegauerit ſine periculo relaxať C.de remi.pign.l.ſi eo tpe.ff.ſi cui plus q̄ꝫ.p.l.fal.l.j.§.cū dꝫ.q̄ ꝓclamat etiā clericos includunt:quia eſt citatio conditionalis vt not.Bald.C.de teſta.l.teſta.cōiunctis.not.in.l.ea quidem.C.ſi manci.ita fuerit alie.⁊ ideo carcerarius qui re

laxauit carceratum ad mandatum iudicis erit ſecurus per predicta ꝛ per not. in l. fi. §. ſinaūt. de bo. auf. ꝛ ff. de mino. ꝛ. l. aitꝰ pretor. §. permittitur. que i frau. cre di. l. qui aūt. §. apud labeonem. de leg. iii. l. paulo calima. §. fi. ꝛ q: depoſitarius qui reſtituit mandato iudicis eſt liberatus per. d. l. bonafides. ꝛ per no. in. l. nam ꝛ ſi fur. ff. ſi cer. pe. in gloſ. nec tūc erit requirenda a carcerario cā quare detineť quia ſufficit mandatū iudicis: ar. l. ob es. de ac. ꝛ obl. ꝛ ita cōſuluit Pau. de ca. in ꝯſi. xlij. incip. l cā ercidij layci: tñ eo caſu tenebiť iudex carcerari faciens ſm bar. in. d. l. ſi qs vrori. §. ſi fugitiui. de fur. ꝛ facit tex. i. l. ne qs. de cuſt. reo. † poſſet de= niqꜫ carcerarius excarcerare ſine mandato iudicis vbi eēt facta gñalis remiſſio criminū p principē p no. in. l. j. domitianꝰ. ad turpil. ꝛ in. l. luciꝰ. co. ti. p bar. ꝛ i. l. ij. de cuſto. reo. dicēs qꝰ non extēdiť ad carceratos de crimine falſi. ꝛ tenuit Ang. in. cōſi. cclxiij. inci. q: coſultatio multū gñalis: vbi dixit qꝰ capitula pacis remiſ= tentia cria extenduntꝛ ad carceratos ꝓ tali cā: q: alias nō hēret effectū: plus di= co qꝰ ſi quis ſit accuſatus de crimine ꝛ carceratus: ꝛ deinde cōſtet eum nō delin= quiſſe qđ dꝫ relaxari: ꝛ idē in carcerato ꝓ debito ſi cōſtet eū nō teneri. l. nullꝰ. de exhi. re. vbi Bal. ꝛ no. Ja. butri. in. l. ſed ſi hi. de in ius voc. ꝛ p Bar. no. in. l. ſi qs vult. de qō. Ideo ſi aufugiat carcerariꝰ vel iudex non tenebiť ꝛ tūc tenebiť carce rariꝰ ad debita carcerati fugiētis qñ vere debitor erat Guil. i. l. quotiēs de exa. trib. cōmiſſione ex illa. l. ꝛ Bal. in. l. ad commentarienſem. C. eo. ꝛ in. l. penul. ꝛ fi. ff. eo. ꝛ in. l. ad cōmentarienſem. dixit † qꝰ tenetur de culpa cuſtos caſtri: q: ꝓmit= tit cuſtodiā ſicut cōmentarienſis: ꝛ Oldra. in ꝯſi. lxxxiiij. incip. quidā dixit de ca ſtellano qui commiſit alteri cuſtodiam caſtri q̄ caſtrū ꝑdidit: nec etiā tenebiť cu ſtos carceris de facto conſocij fugientis cū carcerato: vel ipſum carcerantis: tex. ſing. in. l. fi. ff. de cuſto. reo. quia iuſte erat conſocio confiſus qꝰ extendunt ibi do. ad caſtellanum qui fuit proditus a socijs: qꝰ non teneatur de facto ſociorum: qđ puto verum qñ dominꝰ carceris vel caſtri ipſe appoſuit ſociū vel ſatellites: aut ſocios qui prodiderunt caſtrum: ſecus ſi caſtellanus ipſe appoſuit ſubſtitutum caſtellanum vel ſocios aut ſatellites qui eum prodiderunt qꝰ ipſe tenebitur quí malos appoſuit cuſtodes. ar. l. qui tamen non idoneum. ff. cōmo. ꝛ. ff. nau. cau. l. j. §. ſi quis igitur. ꝛ inſti. de ob. que ex qua. delic. §. pe. ſi vero illos appoſuit ſupe rior non tenetur cuſtos ſm Barto. in. l. ad commentarienſem. † tamē ſi cōmenta rienſis cōmiſiſſet carceres alicui q̄ tempore cuſtodie diligens ꝛ ſufficiens repu= tabať q̄ poſtea mutauit mores non videť teneri: ar. eorum que dicuntur de magi ſtratibꝰ qui dant tutores. ff. de magi. cōue. l. j. §. ſi magiſtratus. ꝛ de nego. geſt. l. litis. §. ſi pecuniā. de admi. reꝝ ad ciui. perti. l. iij. §. ſi eo tpe. ff. cōmo. l. argentuꝫ ꝛ hoc tenet Oldra. in cōſi. xcij. incip. Rex habebat caſtrum: tamen an teneať illū preſentare dño. vide in. l. ex diui. C. loca. de quo habes in verbo familiaris. in. c. rectores ciuitatum. vbi de exhibitione famulorū. Si tamē carceratus impetra erat literas ceſſionis bonorum a principe cū mandato qꝰ cedendo bonis libera= retur: ꝛ carcerarius liberaſſet illū vel aufugerit anteqꜫ iudex decerneret admit tendū ad ceſſionem bonorum: vel non admittendum tenebitur: tūc carcerarius per iura iam dicta: tñ an teneať ad totū debitum vel ad intereſſe. Dico qꝰ ſi noto rium erat debitorem non eſſe ſoluendo propter quod debebat admitti ad ceſſio nem bonoꝝ qꝰ tenebiť ad intereſſe tātū: ar. l. fi. ff. de cuſto. reo. vbi diciť qꝰ cuſtos ſerui ſi aufugere permittat tenetur ad pretium ſerui: ꝛ melius in. l. ſi eū. in prin. ff. ſi quis cau. in text. ꝛ glo. vbi dicitur qꝰ datur actio ad intereſſe ſi quis promit= tat ſiſtere eū q̄ erat tēpore liberatus: ꝛ in. l. fi. in prin. de eo per quem factum eſt et facit quod dicitur in. l. ſi pecuniam. §. ſed ſi acceperit. de condi. ob cauſam. Et habes plene. ſ. in. ca. an poteſtas. qui aliquem tenebat arreſtatum. Quibus ad de quod carceratus auctoritate iudicis non poteſt relaxari ſine eius licentia: etiam de licentia creditoris ſm Barto. in. l. qui neqꜫ. ff. de in ius vo. quē ibi Bal.

ſequitur per not.in.l.ij.de offi.procu.ceſa.quod eſt verum ſm Ludo.ibi niſi ſuerit captus in fauorem alicuius: quia poteſt illo volente ſine mandato iudicis liberari.l.in ſeruitute.§.ſi petierit.de bon.liber.niſi eſſet carceratus in fauorem fiſci:quia tunc requiritur cõſenſus partis ⁊ iudicis per regulam.l.fina.ff.de pac. ⁊.l.ſi poſt mortem.in fi.ff.de cõtratabul.⁊.l.ſtichum.§.fi.de noua.⁊ hoc caſu ꝓbabitur mandatum iudicis deſcarcerando.

1 ☞ Contumacia vnius non eſt probatio cõtra alium.
2 Dolum vel culpam allegans debet illam probare.
3 Aufugere nõ dicit᷑ qui latitat ne carceretur.

QUaliter autem probatur contra cõmentarienſem qñ aufu-
git carceratus an ſufficiat ſola fuga carcerati au-
fugientis: dic ꝙ non quia fuga ⁊ cõtumacia vnius non nocet alteri:
niſi ipſe eſſet in dolo ⁊ lata culpa per.l.quotiens.de exac.tribu.et
1 quod Dy.no.in.l.j.qñ ex facto tuto.vbi Bar.† ꝙ contumacia vniꝰ
non eſt ꝓbatio cõtra aliũ ſm Bal.in ꝯſi.ſuo icipi.punctus ⁊ articu
lus queſtionis:dicẽs ꝙ tũc talis fuga nõ extenditur ad alium in quo ꝑ culpã nõ
requiritur.l.eius q̇.de iure fiſci.⁊.l.qui repudiantis.de inoffi.teſta.⁊ Bal.in.l.
ad commentarienſem.Tamẽ dubito in hoc:quia in dubio eſt preſumptio cõtra
cuſtodem.per.l.pe.de cuſto.reo.⁊ in.d.l.ad cõmentarienſem.vbi Bal.ergo ipſe
2 debebit probare qḋ aufugerit carceratus ſine dolo ⁊ culpa eius:† quia qui dolũ
vel culpam allegat lis probare debꝫ.l.qõnc.qui dolo.de proba.cuꝫ ibi no.tñ ta
lis fuga probabit contra fugientẽ:quia habebit᷑ pro cõfeſſo.l.eos.de cuſto.reo.
quod eſt verum quando erat carceratus ꝓ ſpeciali inquiſitiõe:ſecus ſi ꝓ generali
ſm Bal.in cõſilio punctus ⁊ articulus queſtionis dicens ꝙ qñ ꝓ ſpeciali inqui
ſitione ad hoc vt habeatur ꝓ confeſſo requiritur ꝙ fugerit cum captura ⁊ cõſpi
ratione.per.d.l.eos.alias ſi ſine nõ habetur ꝓ confeſſo:ſed aliter ꝓ morte iudi
cis punit᷑ ſm Guil.in.l.ſuccurritur.qui ex cau.maio.vbi Bald.⁊ in.l.admonẽdi.
3 de iureiur.⁊ adde Bal.in.l.j.in.iij.col.C.de edi.actio.qui dixit † ꝙ qui latitat ne
carceretur non dicit᷑ aufugere:vbi dixit no.ꝙ quãdo ſunt duo carceres:vnus ma
ſculorum:alter feminaruꝫ ſub vna cuſtodia ⁊ clauſura:ꝙ ſi quedã mulier aufu
git de carcere mulierũ ⁊ iuit ad carceres virorꝫ:qḋ dicit᷑ exiuiſſe de carcere:quia
erant diſtincte habitationes per domos licet ſub vna claui cõmunitionem habẽ
tes inducunt diuerſitatem domorꝫ:ſecus ſi erãt diſtincte ſolum per cellas vel ca
meras.l.q̇d ſit fugitiuꝰ.§.apḋ celſuꝫ.de edi.edic.dicẽs ꝙ erit excuſata ſi fugerit
cauſa libidinis fugiẽdi.per.d.l.§.caſſius.⁊ ꝟ.ideoqꝫ.⁊.l.iſti q̇dem.ꝙ me.cau.⁊.l.
igitur.de libe.cã.⁊ idem ſi cõmentarienſis permiſit eam abire cauſa accedẽdi ad
eccleſiam cum propoſito reuertendi ꝙ nõ dꝫ cuſtos facere:q: officiũ eius eſt te
nere incluſos:niſi hoc faciat ex cõſuetudine publica:qꝛ nõ eſt delictum quod pu
blica cõſuetudine permittit᷑.ea.l.§.apud labeonẽ.ſm Bal.in.d.l.j.de edil.actio.
que ſunt no.⁊ aliquando occurrẽtia in carceribus magne curie vbi ſunt diſtincti
carceres carceratorum pro cauſis ciuilibus ⁊ ꝓ criminalibꝰ ſub vna clauſura:et
aliqñ accidit ꝙ illi de vna clauſura vadunt ad aliã:⁊ accidit ꝙ illi q̇ detinebant᷑
in clauſura criminaliũ acceſſerũt ad clauſarã ciuiliũ carce.q̇ erat minꝰ tuta ⁊ mi
nus fortis:⁊ nocte fregerũt carceres ciuiliũ ⁊ oẽs aufugerunt:nam fuit in culpa
tus carcerariꝰ qui permiſit illos crimiales accedere ad ciuiles carceres.ad que
facit qḋ dixit Guil.i.l.ſuccurrit᷑.q̇.ex cau.maio.ꝙ ſi carceratꝰ viderit oſtiuꝫ car
ceris apertũ ⁊ exiuerit ꝙ nõ tenebit᷑ pena effracti carceris: ⁊ Ang.hoc ẽt refert in
l.vex.de fur.⁊ in.l.j.de effra.⁊ qḋ Bar.no.i.l.ſi q̇s.de cuſ.reo.plꝰ etiã dixit Ang.
in.l.eos.ff.de cuſt.reo.dũ alleg.l.ſolent.ꝙ ſi aliq̇s cõdẽnat᷑ ꝙ debeat ſtare certo
tẽpore i carcere ⁊ aufugiat a dictis carceribus ꝙ non tenetur ad penaꝫ quia non

potuit condemnari ad illam penam. ⁊ facit. l. vis eius. C. de pro ba. vbi habetur q̄ illicite carceratus poteſt iuſte aufugere.

1 ¶ Bonus eſſe quilibet preſumitur in dubio.
2 Carceratio eſt de actis ſeu de proceſſu cauſe.
3 Notario magis creditur in dubio q̄ alteri viro idoneo.

Pone quod carceratus aufugit cum notario poteſtatis q̄ in officijs reputatus fuerat: ⁊ reputabatur homo fidelis an teneatur ptās. Uī q̄ nō q̄ ꝓpter eius bonā famā potuit ⁊ debuit ptās p̄ſumere fore bonum ⁊ legalem. ar. ff. de re mili. non ois. §. a barbaris. extra de p̄ſum. c. ex ſtudijs. et. c. ſcḋm. 1 ſet quia in dubio quilibet p̄ſumit bonus a. l. oino. C. de inoffi. teſta. Dy. in rub. qui ſemel: ⁊ ꝓpterea non vī fuiſſe in culpa: q̄a quilibet diligens ptās hoc feciſſet ꝑ no. in. l. q̄ nerua. depoſiti. Rō aūt quare officialis tenetur ꝓ ſuo familiari: q̄ non deb̄ vti opera maloꝝ viroꝝ quoꝝ opis vtens cenſet in culpa: iō tenetur ex quaſi maleficio gl. ff. de officio ꝓconſu. l. obſeruare. §. proficiſci. ⁊ inſti. de obli. ex q̄. maleficio. §. pen. ⁊. l. j. §. j. ff. furti aduerſus. hic aūt ptās ab oi culpa vī excuſat⁹ ꝓpter bona opa dicti notarij. ⁊ vt dixit Bal. in. l. ſi crea. in fi. de pig. ac. ois culpa videtur ceſſare q̄n aliquid fit ab eo de quo veriſilr erat ꝯfidendum. ar. ēt no. in. l. ſi patron⁹. ff. de ꝯſir. tuto. ⁊ facit in argu. l. fi. §. iter dum. de cuſto. reo. vbi ſi vnus ex cuſtodib⁹ carceris aufugiat cū carcerato: alter eſt excuſatus q̄ remanet: vbi Ange. dicit ꝑ illu3 de caſtellano a ſocijs ꝓdito q̄ excuſatur ꝯfirmationē3 adduco: q̄ notarius actoꝛis curie eſt cuſtos et cōſeruatoꝛ actoꝝ. vt in. l. 2 his apud quē. de eden. ⁊ in. l. acta. de re iudi. cū ibi no. ꝑ doc. ⁊ l. c. q̄n cōtra. de ꝓb. †Et carceratio eſt de actis ſeu de ꝓceſſu cauſe: ꝑ not. in. l. eos de appel. in q̄one an carceratus appellatione pendente d3 ſtare detētus penes iudicem a quo vel penes iudicem ad quē qui ꝓceſſum aduocauit: ⁊ dixit Ange. in. dī. l. fina. §. interdū. q̄ nemo eſt q̄ poſſit ſe a ꝓditione p̄cauere: niſi ſit hō diuinus: ⁊ ideo ignoſcendum ſit ei qui paſſus eſt proditione. ꝑ tex. in. l. ſi. fideiuſſoꝛ. §. in olbus. ff. mād. ⁊ facit q̄d voluit Bar. in. l. ſi quis exargen. §. an vero. ff. de eden. vbi dicit q̄ dī caſus foꝛtuit⁹ q̄n fit a famulo fugiente: de quo caſu foꝛtuito officialis nō teneī ff. de cuſ. reo. l. milites. §. ſi ꝟo foꝛtuito. ꝓ quo facit q̄ l3 mgr̄ at⁹ teneaī de culpa. l. nō ſi mulier. ff. de magi. ꝯue. nō t̄n teneī de caſu foꝛtuito. d. §. ſi ꝟo foꝛtuito ⁊ in caſu ꝓpoſito vī caſus foꝛtuit⁹ potius q̄ plura ꝓpter precedentē fidelitatē illius notarij: vt. ſ. eſt dictū: ⁊ q̄ notarij ſolent eſſe fideliſſimi: et gerunt vicē duoꝝ 3 teſtiu3. l. ſi q̄s decurio. C. de falſis. † ⁊ in dubio magis crediī vni notario q̄ alteri viro idoneo: gl. in auī. de here. ⁊ fal. §. ſi vero. ⁊ ſi. quā Bal. alle. in auī. ſed cū tenoꝛ. C. ad. l. fal. ⁊ ſic vī caſus foꝛtuitus. vt dicit Bald. in. l. que foꝛtuitis. de pig. act. dum loq̄tur de caſu foꝛtuito: vbi alle. bona iura preſertim ſi tenebat dictum carceratum in loco ſolito carceris: q̄ non poſſet ſibi ad culpa3 imputari. vt no. bal. in. d. l. ſi creatoꝛ. in ſi. de pigno. ac. C. ⁊ facit l. pignus. eo. ti. et plus dixit Bal. ibi q̄d in dubio non apparētia an ſit culpa vel caſus non pōt fieri ſentētia contra reum p̄ſerti3

a ¶ Bonus. Adde d. Frā ci. are. in. l. i ſubſtitutiōe circa finē. iij. col. de vulg. ⁊ pup. ⁊ dn̄3 Fely. i. c. dudum. de p̄ſū. ⁊. d. Pe. phi. coꝛ. in ꝯſi. iij. inci. ſ. in lr̄a. b. in. ij. parte

ſi erat iniuſte carceratus qui licite poterat fugere.l.vis eius.C.de probat.vel ſi erat in actu liberationis in quo minor cuſtodia requirebatur:vt not.Bart.poſt gloſſ.in.l.ſi pecuniam.§.ſed ſi accepi t.de condit.ob cauſam.ff.et de hoc vltimo ſ.latius diximus.

1 ¶ †Poteſtas an debeat tractari tanq̄ ciuis? et nu.3.
2 Poteſtas pro delicto commiſſo in officio dz puniri pena ciuium: vbi alia pena eſſet in forenſi.

1 **Ciuilitas** officialis.†An poteſtas ⁊ ſui debeant tractari tanq̄ ciues in ſtatutis ⁊ aliis dic q̄ ſic:q: quilibet ptās et rector cum ſua familia eſt veluti ciuis durante officio et in ſindicatu: q: ciues appellanṫ municipes:⁊ econtra.l.j.ad muni.poteſtas appellantur magiſtratus municipalis:ar.l.magſtatus.ad mu.et.l.lucius:⁊ l.filius.§.ſenatores.⁊.l.muni.§.iudex.⁊.C.de incol.l.ciues.et.l.fi.in gl.q̄ de rufino.Frā.Accur.tñ depoſito officio deſinit illa ciuilitas:ar.no.in.l.barbarius. Philippus ſm And.in ꝯſi.xxiij.vbi dicit in prelato q̄ rōne prelature eſt ciuis q̄ depoſita prelatura deſinit ciuilitas eius⁊ vide in.c.an officialis durante officio
2 et in verbo gabella.j. ¶ Ptās pro delicto commiſſo in officio debet puniri pena ciuium vbi alia pena eſſet in forenſi:q: eſt caput ciuiū:⁊ ideo debet eodē priuilegio gaudere quo ſui ciues gaudent.ar.l.quo ad ſtatū:de teſt.mili.⁊ q: eſt ciuis donec eſt in officio.gl.in.l.fi.C.de incolis.idem in eius familiaribus: q: ei⁹ priuilegio gaudent.l.j.de epi.et cle.de iudi.l.nō alias.§.ij.Bal.in.d.§.pficiſci.bar. in.l.filij.§.fi.ad muni.⁊ in.d.l.ciues.et q̄uis officialis habeaṫ pro ciue ⁊ forū ſortiatur vbi offm̄ exercuit non conuenitur ibi: niſi pro his que ibi geſſit rōne offi
3 cij:non in aliis ſm Bar.in tractatu repreſaliarum.in.ij.q.principali:†⁊ intm̄ eſt ciuis q̄ offendens officialem punitur pena parricidij.d.l.fi.vbi Bal.⁊ vide Cy. in.l.ſi ꝯuicij.C.de iniur.⁊ vide.ſ.in tit.de offi.ſindicatorum.in.c.fi.

1 ¶ Statutum ciuitatis loquens de ciue habet locum in ptāte ⁊ officialibus.
2 Prepoſitus regimini alicuius eccleſie efficitur q̄diu durat in illo officio.
3 Reges habent ius patronatus in epiſcopatu ſue ciuitatis.
4 Ciuis non poteſt eſſe officialis vel aſſeſſor in ſua ciuitate.

1 **Statutum** †ciuitatis loquens de ciue hz locum in officialibus:q: ipſi cum tota familia durante officio ſunt ciues ciuitatis etiā durante ſindicatu:q: ciues appellanṫ municipes:et econtra ſm Frā.accur.p.l.j.ff.ad munic.q: ptās appellatur magiſtratus municipalis.l.magiſtratus.ff.ad muni.l.luci⁹.⁊.l.filij.§.ſenatores ⁊ municeps.⁊ gl.in.l.ciues.C.de incolis.li.x. vbi de rufino poteſtate bononie per quā glo.dixit Bar.in.l.j.ff.ad muni.quod miles poſitus in aliquo loco ad exercendum militiam efficitur ciuis illius loci,
2 alleg.l.municipes.§.fi.eod.ti.inferens propterea†q̄ prepoſit⁹ regimini alicui⁹ eccle:⁊ ſic illi militie etiā efficitur ciuis ciuitatis vſq̄ quo durat i illo officio ſiue exercitio:⁊ dixit Bal.in.§.proficiſci.q̄ officialis eſt caput ciuiū:⁊ venit puniēdus pena ciuium ⁊ dz propterea gaudere priuilegiis q̄bus ciues gaudent:ar.de re mili.l.q̄ cōſtitutum ⁊ p.l.ciues.ſ.alle.dicens idem eſſe in ſuis familiaribus. ar.l.j.de epi.⁊ cle.que not.q: alias allegaui in queſtiōe ciuitatis: que habebat ex antiqua conſuetudine vel priuilegio q̄d non tenetur ſoluere ius herbagij in territorio alterius ciuitatis q̄ hac immunitate etiam gaudere dz officialis aut dño aut baro ciuitatis illius:q: ipſe baro vel dñs ciuitatis vel terre eſt ciuis: et eſt vtilis dñs territorij ſue ciuitatis ⁊ terre vt in conſti.regni cōſti tu.⁊ in cōſtitu. conſuetudinem:⁊ in ſi.et ad ipſum ſpectat ius herbagij in terra ſua:⁊ in ſi cōui=

cini corrodunt territoria ſua de ſuo corrodunt:ergo ipſe põt ꝛ dꝫ corrodere cõ
uicinos:ar.c.regni.pondus equũ:et qꝛ caput eſt ciuium.ꝑ quo facit gl.in.c.oẽs
pricipes:de ma.ꝛ obe.vbi dr̃ qꝫ magiſtratꝰ ꝛ reges dñr habere tot domicilia ꝗt
terras hñt ad eoꝝ manſiones paratas:lꝫ habeant vnũ domicilium principalĩꝰ:
qđ refert ꝛ ſequitur Bar.in.l.aſſumpto. in fi.ff.ad muni.ꝛ vide Bal.in.l.ſi quis
ad declinandã.de epi.ꝛ cleri.vbi poſuit in quo loco ſoluant decimas ꝛ iura par
rochialia allegãdo Inno.in.c.ij.de ſepul.ꝛ vide in cle.paſtoralis. de re iudi.et
cano.in.c.ex parte.de for.cõpe.ꝛ dixit Bal.ſinglr̃ in.c.quanto de iudi.† qꝫ reges
5 hñt ius patronatꝰ in epãtu ſue ciuitatis. alleg.Archi.xliij. di.dicens notabilr̃
pro ducibus Alamanie: ꝛ vide.§.in.c.officiali.ꝛ iudicibꝰ in ti.de ſindicatoribꝰ.
4 ¶ Ciuis vnius ꝓuincie vel ciuitatis non põt in eadem eſſe officialis vel aſſeſſor
ratione ſuſpitionis.ff.qui.ex cau.maio.l.hi qui.ꝛ.l.ſi cui.ꝛ in iuribus ibi alle.
in glo.in conſtitutio. regni iuſtitiarij ꝑ prouincias.vbi de oibus officialibus ꝗ
ciues eſſe nõ pñt in prouincijs eoꝝ:ꝛ in cõſti.vt participatio ꝑ And.de iſer.ꝛ in
c.regni.Item ſtatuimus:nec ibi matrimonia ꝯtrahere ipſi vel eoꝝ filij:ſicut etiã
eſt de iure cõi.vt in.l.j.C.ſi rector ꝓuin.ꝛ in ti.ſi qua predi.poteſtate:ꝛ vide.§.i
ꝟbo aſſeſſor. ¶ Si ſtatutum ciuitatis iponat penã ciui nõ expediendi cãm corã
ſe ductam infra certum tp̃s habet locum in forenſi electo ad officium in hac ciui
tate:quia efficitur ciuis ꝛ ſubditus ciuitatis.glo.in.l.ciues.de incolis.lib.x.vbi
Bar.in.l.j.et in.l.municipes.in fi.ff.ad municip.igitur eiꝰ negligentia põt puni
ri ibi.ꝛ ſic de delicto conſummato ratione negligentie tenebit̃ ad penam.ꝑ not.
per Ioan.andre.in capitu. perpetue. de elect.in.vj. et in rubri.in penis. ſecun=
dum Ludouicum. ccccxv.

1 ☞ Poteſtas ſeu alius officialis põt pronũciare tam in ciuili ꝙ̃ in criminali cũ
conſilio ſuorum iudicum.
2 Poteſtas ſi dicat in ſententia ſe pronunciaſſe de conſilio aſſeſſoris: preſumitur
de conſilio conſenſu et aſſeſſoris pronunciaſſe.
3 Poteſtas ſi tulerit ſententiam iniquam de conſilio vicarij punitur vicarius.

1 Conſilium † poteſtas ſeu alius officialis debet pronun=
ciare tam in ciuili quam in criminali cum de=
liberatione ſuorum iudicum.l.humanum.C.de legi. ꝛ.l.penul.C.
de ſacr. ſanct.vbi Bald. pro quo facit.l.dubium.C.de diuor. Bal.
in.l.j.C.qui accuſar.non poſſ.non tamen debet poteſtas aliquem
ex ſuis iudicibus ad conſentiendum cogere minis vel alio modo
ſi vellet aliquem punire:vel abſoluere cõtra ius:quia ex hoc in ſindicatu tene=
bitur per id quod Bartolus dicit in.l. prima.in principio.ff. de ſiccarijs.etiam
maximi magiſtratus qui cogerent officiales ſuos qui facerent iniuſtitiam tene
rentur depoſito officio de vi publi.l.lege.ff.de vi public. et in. l.dolo. eodem ti
tul.et ibi Bart.et ideo tunc iudices et aſſeſſores debent in actu proteſtari quod
non conſentiunt.l.quoniam iudices.C.de appella.Quibus adde not.per Bar=
to.in tractu repreſaliarum dicentem ſi officialis tenetur de iniuſtitia ſui preſi=
dis vel ſuperioris quod ſi ipſi officiales induxerunt preſidem ad iniuſtitiam te
nentur.l.per hanc.de aduo.diuer.ꝛ.C.de excuſa.mu.l.pe.in fi.lib.x.Illi aũt aſ=
ſeſſores et officiales qui ſunt abſentes vel ignorantes non tenentur. l.j.in fi. de
magi.conue.Si autem officiales ſunt preſentes et non conſentiunt nec contra=
dicunt.et ſint tales ad quorum officium non ſpectat conſulere:vt ſunt notarij ꝛ
birruarij qui non conſulunt iſti non tenentur:quia non poſſunt reſiſtere ſupe=
riori ſine dedecore. l.j.§.officium:vt omnes cauſe tam ciui. niſi in vno caſu po=

ſito ibi in gloſſ. in quo quilibet poteſt reſiſtere iniuſtitiam facienti[a]: non autem in alijs caſibus vbi iuris peritia requiritur. arg.l.ij.ff.q quiſq iuris.q officiales adhibiti ad conſulenduz tantum tenerentur: de hoc.d.l.qm non alij.tn in caſu in quo dubitaretur ſi aſſeſſor fuerit abſens ſciens: vel ignorans. Bart.ibi reliquit cogitanduz. In quo Ang. de are.in maleſi.dixit q hoc preſumetur ex qualitate perſone: vt ſi factum multū fuit i curia cognitum publice ſciebat: q preſumit q vt aſſeſſores ſciuerint q vtplurimū ſtant recluſi in palatio.ar.glo.in.l.tutor de periculo tuto.alias aūt ignorantia pſumitur velut in facto alieno. l.fi.pro ſuo.Mihi aūt vr aliter dicendū q ſi quidem ſum in aliquo officio in quo aſſeſſores de ſtilo ponūt manū in proceſſib in quor expeditione et deciſione interueniūt: vel ſcribunt vota iudicum in cauſis vt eſt in magna curia vel in pſilio.et tūc ſi non reperitur votū vel man alicuius iudicum in eo qd fecit ſupior non preſumit notitiaz habuiſſe: et pbabitur illa negatiua per inſpectionem pceſſus vel libri votorum: ar.no.per Bar.in.l. tiele textores.de lega.iij.vbi dicit q negatiua talem nō allibraſſe bona ſua in libro pbatur p inſpectionē libri: et facit text.in.l.fi.de iureiur.et late Bal.in.l.ij.de erro.aduo.vbi aūt iſta non fierent: tunc ſiquidē ſuperior eſt ydiota: et protulit aliquā ſniam i offō:

2 et cauſa cognita et tunc ſi ptās dicat in ſnia ſe pnunciaſſe de cōſilio aſſeſſoris pſumit de conſenſu aſſeſſoris et conſilio pnūciaſſe: et non reqritur q hoc pbet ſm Cy.et Bar.in.l.diez functo.de offi.aſſeſſoris.q dicit q ſp ptās preſumit facere de pſilio aſſeſſoris.et p no.p Bal.in repe.l.diem fun.vbi dicit q ptās in dubio preſumit remotus culpa aſſeſſoris ex quo eius cōſilio oia ſunt pagenda: et pſumit ſibi malum pſilium dediſſe: in auť.de iudi.§.j.et dicit Guil.in.l.j.ff.qd quiſq iur.q ſi ptās protulit iniquam ſniam pnte vicario q pſumit ei cōſuluiſſe.per.l.qm.de appel. vbi aūt ptās fecit aliquid extraiudicialr et de facto non preſumā illud feciſſe de pſilio aſſeſſoris qn nō probatur vere vel preſumptiue eius ſcientia vel pñtia: quia eius officiuz nō vertitur niſi in conſulendo ſententiam et videndo in cauſis vſq ad concluſionem.l.metum.§.ex facto q me.cauſa et in auť.de iudi.§.ad hec et q not.in.l.certi iuris.C.de iudi.et ad alia contenta in.l.j.de offi.aſſ.vn ſi aliud nō pcernēs aſſeſſoris officiū fecerit poteſtas: vel ſi pcernat et de facto fecerit preſumitur q nō fecerit de cōſilio aſſeſſoris: qn non probatur eius preſentia vel ſcientia: ar. predictorum iurium: et quia pro aſſeſſore preſumitur q ratiōe conſcientie non faciat contra ius.l.ij.de offic.ciuit.iudi.et.l.herennius.§.gaya.de euic.et Cyn.in.l.j.de prohib.ſequeſtr.pecu. niſi aliud appareret quod ſciuerit ſecūdum Bald.in.d.l.j.in repet. preſertim.vbi de more aſſeſſoris erat qd non habitaret in palatio: vt eſt in regno: et veniret certis horis ad banchum: vt in conſtitutione regni baiulos: quia ſi poteſtas aliquid fecerit ſine cōſcientia et conſilio eor non tenebunt ipſi aſſeſſores. et etiā vbi ptās eſſet ſolitus multa facere ſine aſſeſſore.ar.l.vl'vniuerſor. de pign.&c.et per no.per Barto.in.l.de pup.in.§.ſi quis ipi ptori.de no.ope.nun.quia aſſeſſor non preſumitur ſibi conſuluiſſe

a Facienti. Adde eundē §.i appello. in.j.col.et qd ibi dixi i apoſtil.et in.c.aſſeſſor.

ſe per predicta:ꝛ ita ſeruatur in magna curia quãdo regẽs ali-
quid facit/ſine iudicibus qñ ipſi recedũt de curia ꝛ vadũt ad do
mos vel per ciuitatẽ ꝙ nõ imputatur iudicibus:ideo in ſenten-
tijs ponunt̃ noia iudicum qui interfuerunt ꝛ executoꝛijs:ꝛ in
alijs ponunt̃ ſigilla iudicũ que ſi non inueniant̃ nõ p̃ſumunt̃ cõ
ſcij ipſi aſſeſſoꝛes:ar.l.ij.C.de rebus alie.non ali.ꝛ bal.in.l.in
fraudem.de teſta.mi.i.ꝛ de pace cõſtã.in.iij.col.Et ideo qñ po-
teſtas male agit aſſeſſoꝛes debẽt recedere ꝛ ꝓteſtari in ſcriptis
in actis:vel qñ poteſtas aliquẽ inuentũ cum armis toꝛqueret
de facto vel aliquid contra ius ageret vt ipſi non teneant̃ q̃ de-
bent facere ſicut pilat⁹ fecit in paſſiõe xp̄i lauãs man⁹ ſuas ꝛc.
Et quidã aſſeſſoꝛ vidẽs capitaneũ toꝛquentẽ ſine indicijs quẽ-
dam carceratũ proteſtatus fuit penes acta curie ꝙ non cõſentie-
bat:ꝛ deinde ſtetit in toꝛtura ꝛ interrogabat toꝛtũ qui fuit con
demnatus vna cum capitaneo non obſtante ſua proteſtatione.

5 ¶ † Si poteſtas dedit ſniam iniquam de conſilio vicarij:[a] punit̃
a vicari⁹.l.ij.ꝙ q̃ſq͡ iur.vbi dicit Guil.de ſuza.ꝙ ptãs ꝓtulit ini-
quã ſniam ꝛ vicari⁹ erat ad banchũ ꝛ nõ cõtradixit p̃ſumit̃ ei cõ
ſuluiſſe ꝛ punit̃:ac ſi eſſet lata de ꝯſilio ſuo p.l.qm̃.C.de appel.
iõ aſſeſſoꝛes debẽt ꝯtradicere ꝛ nõ aſſociare poteſtatẽ ad bãchũ
qñ aliquid volũt cõtra ius agere:qñ aũt de cõſilio ſapiẽtis ma-
le ꝓnunciauit aſſeſſoꝛ etiã nõ excuſat̃ ꝓpter cõſilium talis:quia
iudex aſſerit ſe peritum.d.l.ij.ꝛ ſibi imputet:quare ſecutus fuit
illud cõſiliũ.l.j.in prin.ꝛ.§.fi.ff.mã.ꝛ hoc tenet Jaco.but.ꝙ cõ-
ſultoꝛ nõ tenetur iudici ſm̃ Ang.in.l.ſi filius.ff.de iudi.ꝛ vide
Bal.in.l.mancipia.de ſer.fugi.ꝛ rub.de pena iudi.ꝛ.J.in verbo
iudex.in.c.iudex req̃ſitus:vt pronunciet cum ſequenti.ꝛ in ver-
bo aſſeſſoꝛ.ꝰ.

a ¶ Vicarij. adde ꝙ iudex qui fuit magiſtri ſententiã ſequit̃ non tenet̃ in ſindicatu ita do. Maria. ſozi. in cõſ. xliiij.icip.in pñti vſi. p.q̃ ibi.nam dicebat i.j.pte.ꝛ ad q̃d teneatur iudex q̃ male iudicauit vide do. Pe.phi.coꝛ. in ꝯſi. cccxv. incip. vt in lra.b. in.iij. parte.

1 ¶ Poteſtas an excuſetur ꝓpter erroꝛem iuris ſi fecit aliquid
contra ius ex conſilio aſſeſſoꝛis?
2 Eligens medicum debet eligere illum cuius fama ſit celebꝛis.

1 An poteſtas † excuſet̃ ꝓpter erroꝛem
iur.ſi aliq̃d fecit ꝯtra ius
ex cõſilio aſſeſſoꝛis:dic ꝙ ſi ptãs cum eligit non
excuſat̃.ar.ff.mã.l.ſi ꝓcuratoꝛ.§.tutoꝛes.ꝛ quia
mala electio eſt in culpa:ſi vero reſpublica illi aſ-
b ſeſſoꝛem ꝯſtituit excuſat̃[b].ar.l.polla.q̃.vt indi.
ꝙ dicit Cy.verũ:niſi ipſe aſſeſſoꝛ quem poteſtas
elegerit fuiſſet approbatus a doctoꝛibus ſtudij ꝛ haberet litte-
ras ſue approbatiõis:ar.l.argentũ ꝛ.l.q̃ nõ tã ydoneũ.ff.cõmo.
qꝛ excuſaret̃ ſi haberet in regno litteras aduocationis ꝛ fuiſſet
examinatus p ꝓthonotariũ vel ei⁹ locũtenentem:ꝛ ſibi cõceſſe
litere aduocationis ꝛ aſſeſſoꝛie ſm̃ regni cõſti.de aduo.qꝛ tunc
cenſetur approbatus ad officia habẽda vt vt in.d.conſti.qđ eſt
etiã verum niſi eligiſſet illũ qui fuerat exercitatus in officijs cũ
ſimilibus in quib⁹ ſe peritum docuit.ar.l.j.C.qui aduerſus q̃s.
2 qꝛ excuſatur a pena.† Et dicit Ang.in aut.de non alie.§.qꝛ.vſi.
leonis qđ ſemper qñ quis hꝫ eligere medicum vel peritũ in arte
hꝫ eligere illum cui⁹ fama celebꝛis ſit:ꝛ ampla ad hoc vt in ſin-
dicatu nõ teneatur de imperitia.Nã eligere min⁹ idoneũ medi-

b ¶ Excuſatur. Uide fely. in.c. ſup qõ.§.verum. in.j.col. i vſ. tene mẽti.de offi. delega.

cū doctorē vel aduocatū culpa eſt, glo. ordi. in. l. item ſi verberatū. §. ſi. ff. de rei ven. Unde ſi elegiſſet aliquē qui fuiſſet reputatus idoneus excuſaret: ꝛ per predicta iura intelligerē: vt poteſtas excuſet a culpa. ꝛ vt non faciat litē ſuā: ꝛ. nō teneat parti ad intereſſe: quia nulla ſibi culpa poſſet imputari: qꝛ error iuris excuſat. a iur. ignorantia vbi ꝗs conſuluit peritiores qui ſibi ſic cōſuluerūt: vt in. l. iuris ignorātia. de iuris ꝛ facti. ꝛ. C. qui admit. l. iuris ignorantia. ꝛ in dāno vitando: ꝛ in. l. reg. eo. ti. cū ſimi. Nam ex quo ipſe eſt imperitus nō preſumitur facere ex dolo: ſed ex culpa. glo. in. l. ij. §. qui magiſtratū. ff. ꝙ quiſꝗ iur. ꝛ a culpa excuſatur qꝛ cōſuluit peritiores: vt dictis iuribus ꝛ ex dolo nō tenetur dicta glo. ꝛ qꝺ Bar. dixit in. l. bonorū. ff. de bo. poſ. vbi vr ſentire ꝙ litterā imperitꝰ excuſatur propter ꝯſiliū: ꝛ hoc etiā tꝫ Inn. in. c. ne inniteris. de cōſt. Et Ang. in. l. j. C. de plagia. Secus in aſſeſſore qui dꝫ eſſe peritus: vt no. in. l. iuris ignorantia. C. qui admitti. Ipſe aūt iperitus vr excuſari ꝑpter cōſiliuꝫ periti doctoris. ar. gl. ꝛ ibi Bar. in. l. ticiu fundꝰ. de con. ꝛ demō. ꝛ facit. ff. cōmō. l. argētum. attamen vbi ipſe poteſtas tractaret de lucro captādo: qꝛ miſit ꝓceſſum ad ꝯſiliū doctoris optimi ꝗ dedit ſibi iniquū: ꝛ fauorabile cōſiliū ꝑ curie ſue cōmodo ꝑpter qꝺ exegit penā cōtra ius nō excuſatur quin teneat ad reſtitutionē pene indebite exacte per not. in. l. ſi pretor. §. marcellus. ff. de iudi. ꝛ in. l. j. C. ſi ex falſis allegationibus. ꝛ per glo. ff. man. l. ſi fideiuſſor. §. in oibus. vbi glo. ꝙ repetitur ꝑ conditionē ſine cā. ꝛ bal. in. l. ſub ꝑtextu. C. de. iudi. lꝫ illa gl. a multis nō teneatur qꝛ impugnaret ſnīam: nō eñ tenebatur ſequi malum cōſilium per ſupradicta in pn̄. ꝛ hoc tenet Ludo. in. l. hoc edicto. ff. ꝙ quiſꝗ iuris. dicēs ꝙ licet ꝑpter ꝯſiliū excuſetur a pena nō excuſat ꝗn teneat parti intereſſe: qꝛ tractat de lucro captādo per ſupradicta iura. Nā imperitia aſſeſſoris electi a poteſtate eum non excuſat. Et ita fuit obtentū in cā cuiuſdam gubernatoris: vide. ſ. in verbo iudex in. c. iudex aliquid indebite exigens: ꝛ vide. ſ. prox. c. ꝛ in ſequentibus.

1 ¶ Iudex ſi de voluntate partiū miſit ad conſilium ſapientis: et protulit ſententiam ſecundum conſilium illius ſapientis an teneatur in ſindicatu. et nu. 2.

1 An ſi † iudex de volūtate partiū miſit ad conſilium ſapientis: ꝛ ꝑtulit ſentētiā ſm cōſiliū illius teneatur in ſindicatu[a] ſi ille male conſuluit. Bar. ꝙ ſic in. l. ſi cōuenerit. de re iudi. qm̄ nō tenebatur illud ſequi niſi dicāt ꝑtes ꝙ teneat iudicare ſm illud cōſiliū: qꝛ iudex nō tenebit tunc in ſindicatu. ꝛ idem tenet Spe. in ti. de requi. conſili. §. j. ꝟſi. an. et verſ. ſequē. vbi idē tenet Io. and. ibi in addi. Spe. ꝛ idem tenet Io. an. in regula nullꝰ. inꝫ mercu. bar. in. l. j. de exerci. in repe. §. ſi plures. ꝛ Bal. in. l. mācipia. de ſeruis fugi. ꝛ in. l. manifeſtiſſimi. §. hoc. de fur. ꝛ in rubrica de exercito. ꝛ i. l. j. de tuto. illu. pſo. ꝛ in. l. cū talis. §. j. vbi Dy. ꝛ Imo. de ꝯdi. ꝛ demō. cano. in. c. ſi ꝑ debilitate. de offic. dele. lꝫ Guil. de ſuza. in. l. humanum. de legi. dixerit ꝙ ſi partibus ꝯſentientibus iudex eligat cōſultorem ꝙ

a ¶ In ſindicatu, adde Fely. in. d. c. ſi ꝑ debilitatē. in pn̄. iij. col. de offi. dele. ꝛ quod ibi.

tenetur illud ſequi niſi ſit cōtra legem.tñ opi.Bart.eſt vera.pro quo facit.c.cū
2 olim.de arbi.vbi dicit Ant.de but.† q̄ iudex nō tenet̄ ſequi malum ↄſilium ſa=
pientis:etiā ſi ſtatutum diſponat vel partes q̄ ſi quis teneat̄ niſi eſſet ex toto
ignarus vel glo.in.c.venerabili.de offi.deleg.et.l.pluribus.de preto.ſtipu.q̄
Jmo.in.d.c.olim.dixit eſſe verū vbi viri imperiti deputarent̄ iudices:q2 tūc de=
berēt ſequi ↄſiliū peritorū:tñ vbi ſtatutū diceret q̄ iudex teneatur ſeq̄ cōſiliū
ſapientis nō tenebitur ſequi vbi eſſet iniquum.ar.l.titiū.de admi.tu.⁊ bart.in
d.§.ſi plures.cuiꝰ dicta ibi videntur habere locū in extraiudicialibus non in iu
dicijs in quibꝰ leſus hȝ remediū appellādi ſm̄ Bar.in.d.l.ſi cōuenerit.vbi Mo=
der.⁊ inquantū Bar.dixit q̄ iniquū cōſiliū non excuſat iudicē.tñ Jmo.dixit q̄
ex quo partes perſonā ↄſultoris approbauerunt:vt peritum q̄ dȝ ipſis imputa
ri.⁊ iudex excuſari:q2 iuſta cā cōſueuit quē excuſare.l.q̄ ſolidū.§.etiā.de leg.ij.
quod ſequit̄ Pau.i.d.l.ſi ↄuenerit.⁊ Bal.in.§.proficiſci.vbi dicit qñ partes ele
gerūt cōſultorem imperitū.⁊ idem Bal.in.d.l.mācipia.q̄ ſunt quotidiana in re=
gno.vbi deputantur capitanei:⁊ iuſtitiarij aliqñ doctores legū qui nō teneren=
tur ſequi cōſiliū iniquū:tñ ſi eſſent imperiti ⁊ eligerent aſſeſſorem imperitū te=
nerent̄:vt.ſ.eſt viſum.tñ vbi eligeret conſilium doctoris approbati excuſarent̄:
vide.ſ.in.c.an poteſtas excuſetur.⁊ vide bald.in.§.qui prouocauit.⁊ Ludo.de
ro.in Rubrica de arbi.⁊ vide.j.

1 ☞ Judex ſi protulit ſententiam ſine cōſilio aſſeſſoris:propter quod pars ad=
uerſa dicit ſententiam eſſe nullam:et ille in cuius fauorem fuit prolata petit in
ſindicatu ab ipſo iudice expenſas et intereſſe quia nulliter pronuntiauit:queri=
tur an teneatur.
2 Sententia arbitri non valet qui dicit aliter q̄ʒ ſibi fuerit cōmiſſum.
3 Sententia bona pronunciata ſine conſilio ſapientis an teneat̄ ſi iudex tenebat̄
pronunciare cū cōſilio ſapientis.et nu.5.Et quid in notorio? nu.4.
6 Jmperitus literarum an poſſit eſſe iudex?

Dicitur in litteris iuſtitiariorū ⁊ capitaneorū: qui in
regno ordinantur per reges.ſentē
tias autē ⁊ decreta ꝓferas cū cōſilio aſſeſſoris:vbi per noſtrā curiaȝ
1 ordinādi modo reſultat dubiū † ſi iuſtitiarius ꝓtulit ſniam ſine cō=
ſilio aſſeſſoris ꝑpter qd̄ pars aduerſa dicit ipſam ſniam eſſe nullam
et is in cuius fauorem eſt prolata petit in ſindicatu ab ipſo iuſtitiaro dāna ex=
penſas ⁊ intereſſe:quia nulliter pronunciauit queritur an teneatur.Et primo
oportet ſcire an ſnia tenuerit.Uidi q̄ſtionē Oldradi.que incipit.Antiquū ſta=
2 tutū eſt.vbi ↄcludit ſniam non valere.ar.ff.de arbi.l.ij.vbi non valet ſententia
arbitri qui aliter dicit q̄ʒ ſibi fuerit cōmiſſum.⁊ co.titu.l.pedius.in fi.Et quia
qui modum nō ſeruat aliter dicit.ar.ff.ne quid in flumine pub.l.j.§.quid autem.
⁊ facit glo.⁊ tex.ff.de acq̄.her.l.ſi q̄s mihi bona.§.pater filio.⁊ in.l.euȝ qui duo
bus.vbi ſi q̄d cū cōſilio fieri teneatur:⁊ fiat conſilio nō requiſito non valet:vt in
auť.de non alie.§.quod aūt ⁊.§.ſi vero.⁊.C.de ven.rei.l.fi.li.xj.Et tenet Jnn.de
offi.dele.ſi ꝑ debilitate:⁊ in.c.de cauſis.⁊ hoc etiā tenuit bal.per illam glo.in
d.l.ſi quis mihi bona.in verſi.q̄ ſi q̄.allegat Old.i.d.diſputatiōe quod limitat̄
niſi lis illa decideretur ver.caſum legis quoniā.tūc nūc non requiritur cōſiliuȝ
ſapiētis ſm̄ Bar.i.l.ille aut ille.§.cū in ꝟbis.de le.iij.⁊ Bar.i.l.i ciuile.C.de fur.
⁊ in.l.j.C.de reli.⁊ Bal.in.l.ij.ff.de le.ij.qd̄ etiā limitat̄ nō habere locū in inter=
lecutoria.q2 nō corruit rōne ↄſilij nō adhibiti vt ſingulariter voluit Bal.in.l.j.
C.nemini licere.tertio prouo.ar.l.j.§.qd̄ in ſen.quando apellādum ſit quod eſt
verū vbi ex forma cōmiſſionis vel ſtatuti requirit̄ cōſiliū:q2 ſecus ſi iudex ex ſe
cōſiliū req̄ret de quo vide p Bart.in.l.j.§.queſitū.⁊.l.q̄ principi.⁊.l.ex cōſenſu.

de appel.ꝛ Bal.i.l.ex illo.C.de appel.ꝛ dixit bar.ſingulariter in.l.j.de ſentē.aduer.fiſcū latis.li.x.ꝛ in.l.cū ſniam.C.de ſent.
3 † ꝙ vbi iudex tenet̄ ꝓnūciare cū cōſilio ſapiētis ſi ꝓnūciat ſine cōſilio bonā ſniam ꝙ valebit.Nā etiā iperit⁹ lr̄arū pōt eſſe iu=
a dex[a] vt not.Ja.but.in auẗ.cā q̄.de epi.ꝛ cle.ꝛ bal.in.l.j.vt q̄ de=
4 ſunt dixit † ꝙ i notorio nō req̄ritur cōſilium q̄ etiam dixit in.d.j.de legi.ꝙ vbi eſſet caſus indubitat⁹ vel vbi p calūniā peteretur ꝯſiliū nō eſt req̄rendū.ꝛ Bar.in.d.§.pꝰ.ꝛ in.l.idēq̄.ꝛ Bal.in l.j.C.de rela.dixit ꝙ ſi iuris articulus eſt certus nō dꝫ cā cōmitti cōſilio ſapiētis.ꝛ per doc.moder.in.l.ſi ſic ſtipulatus.ꝛ in.l.ſi mihi ꝛ titio.§.j.de ꝟbo.oblig.ꝛ vide p Bal.in.l.de offi.aſſeſ.ꝛ Bar.in.d.l.j.§.ſi plures.de exerci.vbi lōga diſtinctio q̄ puto verā in iudice non in poteſtate iurium ignaro per dicta.s.ꝛ vide Paulum in conſilio.lxxxv.et Angel.in conſilio.clxxxvj.incipiēte.Sꝫ nūc videndū:et in cōſilio.ccxlij.icipiēte Uiſis ſupradictis.Et p iſta poteris ibi in ſindicatu ꝯſulere.et vide in ꝟbo iudex capi.iudex dꝫ iudicare.¶ An iudex excuſet̄ propter ſapientis ꝯſilium electi a ptib⁹.Dic ꝙ nō ſi ꝯſilium nō eſt ſanū nec iuridicum niſi p partes ſit actum vel p ſtatutū qḋ conſiliū ſit ſequēdum.vt in.l.ſi ꝯuenerit.de re iudi.p Bar.tñ qḋ excuſat̄ ꝛ imputent ſibi eligentes.eſt ar.in.l.itē ſi vni⁹.§.principalr̄.de arbi.tñ ſi iudex proprio motu elegiſſet nō excuſatur ſm Inno.de offic.deleg.c.ſuper qō.et qḋ no.eo.ti.ſi pro debilitate p Inno.ꝛ Jo.an.Bal.in.§.ꝓficiſci.et.s.latius.¶ An ſi de voluntate partiū iudex miſerit ad ꝯſilium ſapiētis:ꝛ deinde tulit ſniam ſm illud cōſilium pte contradicente teneat̄ in ſindicatu ſi male iudicauit.Dic ꝙ ſic:qꝛ illud ſequi nō tenebat̄.l.titium.de admini.tuto.et l.quidam decedens.§.pe.et Bar.in.l.ſi conuenerit.de re iudi.ꝛ Bal.in.l.mancipia.de ſer.fugit.niſi ex forma ſtatuti tenerentur ſtare conſilio ideo ꝯſulitur ꝙ iudex faciat poni in actis ꝙ partes ex nunc ꝯſentiunt ꝛ ꝓmittūt ſtare illi ꝯſilio ſm Bar.ibi ꝙ eſt vex ſi iudex eſt iperit⁹ nō dꝫ tunc ſequi ꝯſilium ſapientis.vt no.
5 Jo.an.in.c.ſtatutū.de reſt.in.vj.i nouella †.ſi tñ iudex q̄ tenebatur ꝓnunciare cum ꝯſilio ſapiētis bonā ſniam tulerit ſine eius conſilio valet ſnīa:vt no.Bar.in.l.i.C.de ſentē.aduerſus fiſcū.
6 et in.l.cum ſniam.C.de ſent.† Nam et iudex poteſt eſſe imperitus:vt not.Jaco.but.in auẗ.cauſa.de epiſ.et cleri.vide.s.in hoc verbo.in.c.an ſi iudex.de voluntate partium.

1 ☞ Poteſtas qui tulit ſniam iniquā de ꝯſilio iudicū curie:an teneatur ad penā ipſe ꝛ iudices eius.ꝛ nu.2.
3 Statutū ſi artat iudicē ſequi cōſiliū ſapiētis intelligit̄ niſi tale cōſiliū cōtineat manifeſtū iuris errorē:vel iniquitatem.

1 **P**oteſtas † qui tulit ſniam iniquam de conſilio iudicū curie tenet̄ ad penā ipſe ꝛ ſui iudices.in auẗ.vt nulli iudi.§.qm̄.ver.ideo dicit ibi.Ang.ꝙ cauti ſint aſſeſſores ꝙ nūq̄ i actis faciant ſcribi ꝙ ſnīa ferat̄ de eoꝝ ꝯſilio vel deliberatiōe alias poſſent cōueniri tpe ſindicatus ſi ſnīa iniq̄ fuerit:ꝛ puniunt̄ ea pena qua poteſtates.ſm Ang.in.d.§.quoniam.Et adde ꝙ excuſatur ptās rōne cōſilij ſibi dati p iudicē maleficioꝝ ſibi datū a

b ¶ Iudex. Uide fely.in c.ſciſcitatus v.col.ꝟ.literatus.de reſcrip.vbi q̄d de aſſeſſore ꝛ etiā quid de aduocato.

ſuperiore.ẜ Bal.in rub.de pena iudi.⁊ Saly.in fi.eo.ti. ꝑ not.
2 in.l.polla.de his q̄.vt indignis.⁊ dixit ibi Saly.† ꝙ ſi ptās ele
giſſet ꝑ cōſilio habēdo aliquē doctorē approbatum in ſtudijs
generalibꝰ ꝙ excuſaretᷣ.ar.l.argentū.⁊.l.q̄ tā idoneū.ff.cōmo.
vel ſi fuerat exercitatꝰ in officijs in q̄bus peritū doceret .arg.l.
j.cū ibi no.q̄ ⁊ aduerſus quos.⁊ no.glo.ij.q.vj.c.hoc ēt.⁊ Jmo.
in.l.iiij.§.l eū..de dā.infec.ita limitās not.i.l.ij.ꝙ q̄ſcꝫ iuris .et
vide in ṽbo aſſeſſor.¶An iudex qui iudicauit nō req̄ſito ꝯſilio
ſapientis:qꝛ pars fuit cōtumax in eligēdo ꝯſultorē teneaᷣ:vide
Ang.in cōſi.clxxxiij.incipiēte viſis igiᷣ p̄dictis. ⁊ in cō.ccxiij.⁊
vide eūdē in cōſil.clxxxvj.incipiēte.ſed nūc videndum.⁊ in cōſi.
ccxiij.incipiēte.viſis ſupradictis.queriᷣ ibi an teneaᷣ cōſilium
exquirere ⁊ ſequi.¶An ſi ex forma ſtatuti iudex dꝫ iudicare ſcḋm
conſiliū ſapientis:⁊ ꝯueniāt duo obligati inſolidū:⁊ vnꝰ eligat
ſapientē:alter nō an valeat ſnīa . Dic ꝙ nō qꝛ ille qui nō eligit
poterat habere alias defenſiones:⁊ poterat eſſe ꝙ ad vnum tm̄
pecunia ꝯueniſſet ꝑ no.ꝑ Bar.in.l.iij.§.fi.de duo.re.in.vj.q..ſcḋm
Pau.in cōſilio.cccxvij.¶An ſi cā ſit cōmiſſa ꝯſilio iudicis pote=
ſtatis q̄ reddidit cōſiliū an finito illo officio valebit ſnīa ꝑlata
ſcḋm illud cōſiliū.Dic ꝙ ſic qꝛ inſpiciᷣ tp̄s cōmiſſiōis ⁊ nō finis.c.
ſtatutū.vbi gloſ.de reſti.i.l.vj.vbi ſufficit tpe dati reſcripti illuꝫ
fuiſſe canonico lꝫ deſierit.⁊.l.in delictis.§.ſi extraneꝰ ⁊ de noxa.
l.militis.de inoffi. te.⁊ videᷣ text.in.l.ſi cognatis.de re.du.⁊ de
ali.le.l.itē mella.in prin.de man.teſt.l.ticia.de vul.⁊ pupil. l.l.
ſubſtitutiōe.de aqua plu.arc.l.ꝙꝗ.⁊ Bar. plene l.l.ex facto.de
3 vul.⁊ pup.¶†Si ſtatutū artatᵃ iudicē ſequi cōſiliū ſapiētis in=
telligitur niſi tale conſilium contineat manifeſtum iur. erroreꝫ
vel iniquitateꝫ:quia ſemper intelligitur in tali ſtatuto excepta
manifeſta iniquitas licet generaliter loquatur.arg.l.vn̄ ſi ner=
ue.ff.pro ſocio.⁊.l.creatur §.lucius.ff.mandati. tamen ſi pro=
pter conſilium iudex pronunciat excuſatur a pena ratione cau=
ſe licet iniuſte.arg.l.igitur.de libe.cauſa.⁊ in.l.j.in fi.glo.ma=
gne.ff.ſi quis ius dicen.⁊.l.pe.de ambi.ſecunduꝫ Pau.in conſi.
xvj.Et ideo ſi conſilium eſſet iuſtum tenetur ſequi alias obliga
tur parti ad intereſſe:ſi tamen ſit malum:⁊ illud ſequatur excu
ſabitur ne decipiamur.auᷣ.legis.ff.commo.l.in commodato.§.
ſicut.in fi.⁊.l.j. de his qui veni.eta. ⁊ in cle.j. de rerum permu.
dummodo ꝙ inerit petitum ſecundum formam ſtatuti ⁊ in tem
pore Pau.in conſi.lxxxv.vbi etiam dixit ꝙ ſi partes conuenirēt
ꝙ iudex requirat conſilium ſapientis non tenetur illud ſequi ſi
eſt malum:⁊ ſi conueniunt ꝙ pronunciet ſecundum conſiliuꝫ ſa
pientis excuſatur a mala ſententia. per not.in.l. ſi conuenerit.
de re iud.vbi Bar.niſi eſſet euidenter iniquum ſecundum Bart.
in.l.j.§.ſi plures.de inſti.quia de iniquo conſilio non videntur
partes ſenſiſſe vbi latius.

a ¶Si ſtatutū.Uide Fe=lo.in ca.ſi ꝑ debilitate de offi.ḋ le.l.iij.col.ṽ.vtrum aūt.⁊.d.Al.ḋ imo.l.l.maiorē.ff.ḋ pa.⁊ in conſi.li.iiij.parte.

1 Confeſſio hominis in homicidio an ſit ſufficiens ad condēna=
tionem.⁊.nu.3.4 5.⁊.6.Et quid in furto.nu.7.
2 Nomen hominis occiſi exprimendum eſt vbi agitur de ma=
leficio.

Confeſſio

Confeſſio quoniã ſepe accidit q aſſeſſores in criminalibus ꝓcedũt ad cõdemnationem ex confeſſione rei habita in tormẽ
1 tis ratificata ſubijcio quotidianã q̃ſtionẽ. ¶ † Aliquis in iudicio confeſſus fuit hominẽ occidiſſe in nemoribus vel in ſtrata. An iſta ꝯfeſſio ſit ſufficiẽs ad condẽnationẽ. text. in. l. certũ. ff. de confeſſis. in ver. ſi corpus iuncto ver. ſequẽti. facit qđ nõ: niſi appareat corpus hominis interempti ꝓpter illius cõfeſſionis incertitudinẽ. ¶ In cõtrariuꝫ vr̃ gl. inde neratius in. §. fi. ff. ad. l. acquil. dũ dixit q adeo dicte cõfeſſioni eſt ſtandũ q niſi probetur homo viuere dãnari poſſet confitens. niſi dicas ſm Ang. in. d. l. certũ. q vbi quis fuit cõfeſſus ſe certum: ⁊ determinatũ hoiem occidiſſe de cuiꝰ vita de facili põt liquere. ⁊ tam cõfitẽti q̃ eius amicis defenſio reſeruari .q̃ opi. vr̃ ſibi equa. alias iudicibus apta: ⁊ via malignandi cõtra. tñ dixit vidiſſe obſeruari Peruſij tẽpore domini Nicolai de Torellis q̃ inquiſiuit ꝯtra tres qui ſuffocauerant quẽdã in flumine qui eos ꝯdemnauit ad furcas. de quo p eundẽ Ang. in. l. quonẽs. de here. inſti. Sed ꝯ opi. Ang. ⁊ pro ſentẽtia illiꝰ domini fa
2 ciat qđ idẽ Ang. dixit l. l. ptor edixit in. §. j. ff. de iniur. † q lꝫ vbi agit̃ de maleficio exꝓmẽdũ ſit certũ nomẽ hois occiſi p. d. §. j. ⁊ p
a l. libellorum ᵃ. de accuſa. eſt verũ ſi poteſt illud nomen ſciri: qr erat cognitũ ſecus ſi erat incognitum: vt peregrinꝰ: qr ſufficit ſi in inquiſitione inſeratur hominem occiſum lꝫ nõ exprimat̃ proprium nomen. arg. l. interrogationibus. in prin. ⁊. l. qui ſeruum. de interro. actio. ſm Ange. in. d. l. pretor. ⁊ idẽ Bal. in. l. ſi cũ exceptiõe. in. §. in hac. ff. q me. cau. ⁊ idem Archi. ⁊ glo. ordi. in. c. libellorum. ij. q. viij. idem Cy in auť. hodie. C. de repu. idẽ Jaco. de are. in. l. j. ad ſille. ⁊ Spec. in ti. de reſti. ſpo. in. §. viruꝫ. ver. fi. ⁊ idem Ang. in. l. ij. ff. ſi pars here. peta. vbi dixit de delicto commiſſo de nocte vel in hoiuꝫ multitudine: ita q non põt ꝯſtare de nomine qđ põt ꝓcedi ad inq̃rẽdũ p dictũ. §. in hac. Et Gãdinus in maleficijs: ⁊ ita vr̃ q Ang. nõ bñ dixerit in. d. l. certũ. ⁊ idẽ. vr̃ te
3 nere. Cy. in. l. ea que. C. de condi. indebi. † ¶ Nam confeſſio facta in homicidio p̃iudicat qñ nõ põt cõtrarium ꝓbari. l. ſi is cuꝫ quo. ff. de confeſ. adeo q nõ põt reuocari. gl. ⁊ Bal. in. l. error. de iur. ⁊ facti igno. adeo q dixit bal. in. l. j. C. de furtis. q ſi quis cõfitetur hominẽ occidiſſe: ⁊ poſtea dicat eum viuere ſi cõſtat illuꝫ fuiſſe occiſum punitur: nec põt dicere ſe nõ occidiſſe ſed aliũ. ff. ad. l. acquil. l. inde neratius. §. fi. qđ dixit eſſe verum. in ciuili nõ in criminali: qr nõ debet homo mori p vnum mendaciũ. ar. ff. de queſtio. l. j. §. queſitũ. ⁊ idẽ Bal. dixit in. d. l. error. qđ eſt ſpeciale in. l. acquil. ⁊ vbi quis confitetur hominem occidiſſe qui docetur viuere. Aliqui conſuluerunt illum eſſe decapitandum. ſed Jac. de are. tenuit contrariũ per. d. l. j. §. fi. de queſtio. ⁊ hoc tenet Joan. an. in ti. de confeſ. in. §. ceterum. referens. Guil. de ſuza. dixiſſe q ad probandum hominem viuere admittantur coniuncti confitentes. ⁊ hoc etiam tenet Ang. in. l. ſi is cum quo. ff. de
4 confeſſis. † vbi ex falſa confeſſione quis damnatur ſi falſitas nõ ꝓbetur. vbi dixit Ang. q non liberatur culpabilis homicidij ſi

a ¶ In. l. libellorũ. Et ibi vide do. Alex. đ imo. ⁊ Pe. đ ſum. l. l. j. C. đ confeſſ. ⁊ ibi per ang. ⁊ florẽ. l. l. itẽ mella. §. ſi plures. pe. col. ad. l. acqui. ⁊ dx. in cõſi. icipi. in noie domini. ex triplici furto.

confeſſus qui non fecit fuerit punitus. ⁊ vide in.l. qui ſeruum.ff.de interro. ac. et in.l.j.ff.de queſtio. vbi de eo qui confitetur occidiſſe illum quem alius occi-
5 dit.⁊ dixit Bald.l.quoniã.de infami. ¶ ꝙ iſte confeſſiones debent eſſe ꝯformes continentes veriſimilitudines.⁊ propterea aſſeſſores debent caute agere:vt nõ credant confeſſionibus iudicialibus niſi verificent ipſas quia ſi dicat reus occidiſſe hominem in tali loco debet mittere ad locum ſi eſt ibi homo mortuus vel ſi ſint oſſa ibi ſepulta ne forſan ille confeſſus fuerit terrore tormentorum :⁊ falſum dixerit.Et dixit Bal.in.l.ſiquis in hoc genus.de epi.⁊ cle. ꝙ cõfeſſio debet eſſe ſpontanea:⁊ veriſimilis vt ex ea poſſet condemnari in criminali per not.in d.l.j.in fi.de queſtio.⁊ dʒ inquantum poteſt iudex verificare maleficium confeſſatum eſſe verum.per no.per Bar.in.l.j.in.§. ſi ſibi.ff.ad ſille. ⁊ in.l.inde nẽratius.§.fi.cũ ſe.ad.l.acquil.⁊ dixit ſingulariter Ant.de bu.in.c.j.de cõfeſ. ꝙ licet confeſſus homicidium ſine alia ꝓbatione puniaᷣ pena iuris per.d.c.j.eſt veruʒ ſi confeſſio ſit veriſimilis:vt qꝛ prius precefferant inimicitie capitales:qꝛ dʒ iudex perquirere rõnem quare reus cõfeſſus homicidiũ fecerit cui ſi de innocentia rei conſtiterit eius confeſſionẽ ſeqͥ nõ debet.l.j.§.ſi quis vltro.ff.de queſtio. ⁊ de ſicca.l.j.ideo fuit carceratus quidã cõmiſſariꝰ q̃ extorta cõfeſſione homicidij ſtatim reum fecit ſuſpẽdi:⁊ deinde curia ſuperior miſit ad locũ in quo dicebat reus occidiſſe hominem:⁊ ſepeliſſe in pede cuiuſdã arboris. ⁊ fuit facta perquiſitio fodendo:⁊ nõ fuerũt oſſa inuenta ⁊ fuit in magno periculo ille cõmiſſa-
6 rius. ¶ Nam in iſtis caſibus dʒ fieri exhumatio corporis occiſi:vt videanᷣ etiaʒ vulnera:vt dixit Bal.in.l.ſi teſtes.C.de teſti.⁊ in.l.cõtra negantẽ. C.ad.l.acq̃l. Uidi enim multas exhumatiões Rome de quodam Archydicono catalano qui dicebatur occiſus ad inſtãtiã vnius cardinalis:⁊ fuit inuentus mortuꝰ ex peſte: ⁊ Bononie de quodam ſcholari Neapolitano qui dicebatur occiſus a ſocio.⁊ Neapolis vbi fuit fcã de comite Jacobo piccolino rex aragonũ cũ iret venatũ reperit in nemore hominem occiſum iacentem:⁊ ibi prope vidit paſtorẽ quem capi fecit putans occidiſſe dictum hoiem qui tortꝰ confeſſus eſt ⁊ iuſſus fuit ſuſpẽdi:⁊ exiſtẽs ꝓpe furcas dixit nõ occidiſſe illũ hoiẽ:ſʒ alio tpe abi alterũ occididiſſe ⁊ ſepeliſſe.ibi ꝓpe:⁊ fuit ꝓpterea facta exhumatio:⁊ fuerũt reperta oſſa hois occiſi:⁊ ex illo prio homicidio antiq̃ fuit ibi ſuſpẽſus. ¶ ⁊ ſic etiã debet ad-
7 hiberi ſimilis cautela in furtis:qꝛ ſi tortꝰ dixerit feciſſe furtũ aliq̃rũ rerũ dʒ interrogari vbi ſicut res:⁊ ſi dixerit vẽdidiſſe vel depoſitaſſe alicui dʒ iudex mittere ad illos ſi hoc verũ ſit.Uel ſi dicat fur feciſſe furta i ciuitate i domo talis:⁊ talis: qꝛ dʒ tũc iudex ꝑſcrutari ſi illi paſſi fuerũt dicta furta:⁊ cũ fuiſſe factũ q̃ddã furtũ pãnorũ:⁊ quidã ſuſpectꝰ de hoc furto fuiſſet captꝰ ⁊ interrogatꝰ iuxta chordam de ſero confeſſus fuit hoc furtum:⁊ ego interrogaui vbi poſuit pãnos furto ſubtractos dixit ꝙ in quadam glitta. miſi ad illam glittam : ⁊ non fuerunt inuenti.deinde dixit poſuiſſe in alio loco non multum diſtanti a glitta.miſi et non fuerunt inuenti.deinde dixit ꝙ habebat in domo propria:⁊ ſimiliter ibi nõ fuerunt inuenti:⁊ ſic tota nocte vaganimus perquirendo loca.⁊ ſua confeſſio fallax fuit.de mane vero dixit ꝙ propter metum chorde tales erroneas cõfeſſiones fecerat:et appellauit:⁊ deinde fuit repertus innocens :⁊ per alium dictum furtum fuiſſe factum pluries viſum eſt ꝙ hi qui fecerunt tales confeſſiones diuerſas modo hic :⁊ modo ibi poſtremo reperti ſunt innocentes in quibus iudex debet eſſe diſcretus:vide in verbo tortura.c.quia cõiter dicitur.

Condemnatio. An poteſtas videns aliquem vulneratum ad mortem decapitauit vulnerantem:⁊ poſtea eſt ſecuta mors percuſſi an fingatur condemnatio iuſte lata.vide bal.in.l.ſeruo admiſſi.de excuſa.tuto. Si poteſtas condemnauerit fecerit ⁊ aliquẽ ſuſpẽdi ꝺ facto ipe teneᷣ pena i ſindicatu.ff.ad

l.iul.repe.l.lex iul.§.fi.ꝛ per ti.ꝙ quiſqꝫ iur.ꝛ in.l.j.de pena iudi.¶ Iudex condẽnauit pro delicto in minus ꝙ̃ debuit ꝛ timet condemnari in ſindicatu conſuluit bar.ꝙ ſindicatus communis petat reſtitutionem in integrum cuius vigore poterit addi in pena fiſcali.ar.l.j.§.de qua.de poſtu.Bal.in.l.quid ergo.§.pena grauior.in ſecunda lec.ff.de his qui no.infamia.

1 Iudex qui condemnat aliquem ad mortẽ debet eſſe ſollicitus de ſalute anime condemnati.ꝛ.nu.2.

3 Iudex debet in diebus feſtiuis videre carceratos ꝛ q̃rere an aliquid eis deſit. Damnatus ad metalla per iudicis ſententiã põt ab illo exercitio reuocari per ipſum iudicem poſt decem annos.

1 Iudex † qui aliquem ad mortem condẽnat debet eſſe ſollicitus pro ſalute anime condẽnati:vt eũ faciat peccata confiteri anteꝙ̃ ducatur ad ſupplicium:alias punitur.l.archigerones.C.de epi.audi.ꝛ ſic iudex debet eſſe ſolicitus non ſolũ ꝓ ſalute anime ſue:ſed etiã alioꝝ quos ſuppliciũ mittit.Ideo conſueuerunt ptãtes mittere aliquem religioſum anteꝙ̃ cõdemnet ad mortem carceratum:ꝛ ſibi nunciare ſniam mortis proferendam contra ipſum:ꝛ exhortari ad patientiam:quia iuſtitia ipſum cõdẽnat:ꝛ ꝙ cõfiteatur peccata tanꝙ̃ chriſtianus:ꝛ diſponat de bonis ſuis:ꝛ peniteat de commiſſis:corpus xp̃i accipiat:ꝛ ſigna penitentie oſtendat ſicut xp̃s fecit in cru

2 ce:ꝛ iuſſit.¶ † Debet etiam poteſtas de nocte accedere:ꝛ ipſum monere:ꝛ conſiliari:ꝛ ad patientiam exhortare:quia diuina iuſtitia hoc ſuadet:ꝛ ꝙ ſi cum paſcientia tollerabit erit ſecurus de ſalute anime ſue magis ꝙ̃ illi qui moriũtur ex infirmitatibus quum fine propter accidentiam non recordantur dei ꝛ deus non recordatur de ipſis:ꝛ moriuntur in donatione ꝛ perditione qui ex perſuaſionibus ptãtis nõ minus conſolabitur:ꝛ ad patientiam reducetur ꝙ̃ ex predicatiõe confeſſoris.Sunt tamen aliqui qui tentatione diabolica retinent penitere.et propterea dꝫ ptãs tota nocte illũ cuſtodiri facere ꝑ religioſos ne tẽtatiõibꝰ diaboli aĩaꝫ perdãt.Et vidi quẽdã q̃ de mane cũ ibat ad ſuppliciũ retulitꝙ demõ de nocte apparuit ꝑſuadẽdo ſibi ꝙ ſe cũ gladio iugularet ne cũ ignominia ſtaret in furca : opꝫ.ẽt vſqꝫ ad ſuppliciũ mittere cõfeſſorẽ.¶ † Debet etiaꝫ iudex in

3 diebꝰ feſtiuis videre carceratos ꝛ exquirere an aliq̃d eis deſı̃t:ꝛ prouidere vt ipſis alimenta non deſint:ꝛ negligẽtes iudices in hoc puniũtur in.xx.libris auri.ꝛ in totidem officiales eius.l.iudices.C.de epi.audi.vbi dicit Imperator ꝙ carcerato debent omni die duo panes albi ꝙ ſpectat ad curiã epi qui dant panes nigros ꝛ caninos:vt ibi dicit Ja.de ra.† Damnatus per iudicis ſententiam

4 ad opus metalli põt ab illo exercitio reuocari ꝑ ipſum iudicẽ poſt.x.annos ſi ſuperueniat infirmitas dummõ vnus ex conſanguineis ſubrogetur q̃ deſeruiat pro ipſo.l.in metallum.ff.de pen. Quod facit vt damnati in galeis ſi efficiuntur infirmi vel debiles poſſunt dando vnum ſeruum liberari.arg.illius text.

¶ Intereſſe nõ venit incidenter in criminali niſi in caſu.§.qui furẽ.l.interdũ.

1 Equitur modo alia queſtio.Accuſatur aliq̃s de furto vel alio maleficio:ꝛ iudex maleficiorum proceſſit contra eum:ꝛ ab eo extorſit confeſſionem criminis ipſumqꝫ ſuſpendi condẽnauit:deinde iudex in ſindicatu imputatur ꝙ proceſſit ad condemnationem rei:ꝛ non fecit reſtitui paſſo furtũ bona.¶ An iudex teneatur de ꝓprio ſaltim de negligentia iſta eſt longa queſtio in accuſato.quia Bar.in.l.interdum.§.qui furẽ.tenuit ꝙ licet non poſſit hoc principaliter iudex accuſationis poterit incidenter facere:ꝛ idem.in.l.ſolemus.§.latrũculator.ff.de iudic.ꝛ idem Barto.in.l.diem

functo.in fi.de publi.iudi.⁊ in.l.pe.ff.de calum.⁊ facit.C.de iudi.l.quotiēs.et ꝙ Bar.notat in.l.nullum.C.de teſti.vbi de caſu contrario.⁊ ꝙ Inn.no.in.c. cū op3.de accu.⁊ dixit Bar.i.d.l.interdū.ꝙ intereſſe poteſt intētari i eodē libello.⁊ idē in.l.j.C.qñ ciuilis actio.ſ.th Bal.in.l.de poſſeſſiōe.C.vnde vi.tenet ꝯtra Bar. di-
1 cens ꝙ in criminali non venit incidenter intereſſe niſi in caſu dicti.§.qui furē.et vide Bal.in.l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad.l.iul.de vi.⁊ in.l.j.in fi.C.ſi a non com pe.iudi.⁊ Bar.in.l.ij.§.hoc edicto.vi bo.rap.⁊ Bal.in.l.qui de crimine.in fi.C.qui accuſa.non poſ.dixit quod in criminali non poteſt venire cōdemnatoria ad reſtitutionem rei ablate niſi quando de malo conſtat per ꝯfeſſionem ⁊ nō alias: et qđ iudex inquiſitionis poſſit condemnare incidenter ad reſtitutionem tenet Bal.in.l.ea quidem.C.de accu.⁊ adde tex.⁊ Bar.in.l.ij.C.ſi aduer.liber.⁊ in.l.ſi liberti.de admi.tu.⁊ Ange.in.l.ſi vacantia.C.de bo.vacan.in repe.ad fi. licet in contrarium faciat.l.j.C.qñ ciui.actio.que loquitur quādo ſimul intentatur.et quādo ipſe fur vel latro confitetur ipſa confeſſio prodeſt accuſatori:vt.s.tamē an proſit alijs quibus bona furto ſubtraxit poſtꝙ fuit ſuſpenſus. Jo.and.in ad di.Spe.in ti.de accuſa.in tertia parte.§.j.in verſi.quid ſi latro videtur dicere ꝙ proſit ſolum accuſatori.ſecus quando proceditur contra latronem per viā inquiſitionis.⁊ per Bal.i.l.ij.in.fi.C.de edē.⁊ Ang.i.l.j.⁊.ij.de priua.deli.vbi bar. et Bal.i.l.mercalem.C.de cōdi.ob tur.cau.⁊ quia dubitabatur ſi iudex poterat ad hoc facere ſcilicet condēnare ad rei reſtitutionem ſucceſſit capitulum regni quod incipit ſi de furto quo eſt prouiſum ꝙ in omni crimine in quo eſt accuſatio inſtituta iudex cui conſiſtit condemnare debet reum ad rerum reſtitutionē. et facit in auē.de man.princi.§.ꝙ ſi delinquētes.⁊ ꝑpterea ſi pars ꝑ etijſſet hoc a iudice:⁊ non feciſſet condemnationē:teneretur per predicta ⁊ erit practica qñ aliquis denūciaſſet de furto vel alio delicto q̄ cū iudex inquirit ⁊ proceſſum facit ante finitum iudicium det petitionē:⁊ petat ex officio illum condemnari etiā ad reſtitutionē rerū:q2 tunc iudex ſi nō fecerit tenebit̄.Tamen ego volo ꝙ tu cogites in vno:pone ꝙ iſte latro fecerat iam ſunt anni decem maximum furtum vni mercatori:⁊ iudex ex ſua confeſſione ipm mādauit ad ſupplicium ⁊ quia omnia conſumpſerat in vita:⁊ nihil habebat ad quid tenebitur iudex qui ipſum nō cō-

demnauit ad intereſſe partis ⁊c.

1 ¶ Confeſſionem reuocare eſt ſpecies defenſionis.
2 Defenſionis copia debet dari etiā nō petenti.
3 Judex denegans cōfeſſionem punitur.
4 Defenſio facti ⁊ iuris que dicatur.
5 Defenſio an ⁊ qñ tolli poſſit ꝑ principem?
6 Defenſione mera vti poterit ille cui ex forma ſtatuti denegatur ius reddi.
7 Defenſione negata an poſſit veniri ad cōdemnatoriam?
8 Renūtiatio que fit per concluſionem valet.
9 Defenſioni renuntiari non poteſt in cā criminali:neq3 etiam appellatio.nu.10. Et quid in aſſaſſino? nu.12.
11 Defenſionibus nūquid quis renūtiari poſſit ſicut probationibus?
13 Judex ſemper debet dare terminū reo ad ſe defendendum.
14 Defenſiones contra confeſſionē ſunt multe.

An poteſtas qui miſit ad ſupplicium in cauſa capitali delatum qui confeſſus fuerat crimē teneatur i ſindicatu ſi non dederit ſibi legitimas defenſiones.Dic quia ꝗuis conuictus fuiſſet poterat ꝯtra cōfeſſionem ſuā habere defenſiones.glo.in l.j.C.de cōfeſſi.pōt etiā confeſſionem interpretari ⁊ declarare.c.cum

a dilecti[a].de accu.ꝛ reuocare. ¶ Nã reuocare cõfeſſionez eſt ſpẽs
1 defenſionis.l.ſancimus.de erro.aduo.ꝛ vt qs reuocare cõfeſſio
nẽ ſi ↄtrariũ ponat.ꝛ pbat.ar.l.j.de confeſ.ſm Bal.in.l.j.C.qui
2 accu.nõ poſ. ¶ † Nã iura dicũt ꝙ etiã nõ petẽti dꝫ dari copia de
ſenſiõis.l.deſertorẽ.§.ad diẽ.de re mili.ꝛ.l.j.ſi qs vltro.ff.d qõ.
ꝛ.c.cũ intra.de exceptio.ꝛ.l.facultas de iure fiſci.ꝛ.l.lex Jul.ad
3 l.iul.de vi pub.† vbi dꝛ iudex punitur qui denegat defẽſionẽ iur.
et idẽ Bal.in.l.pſbyteri.de epi.ꝛ cle.dixit ꝙ iudex q nõ admiſit
defenſiones iuris tenet ac ſi nõ admiſiſſet defenſiones innocen
tie per text.ſing.in.l.j.ad.l.Jul.pecu.ꝛ idẽ Bal.in.l.j.C.qui ac.
4 vbi etiã declarat i his terminis † que dicat defenſio facti ꝛ iuris.
vbi vide ꝛ dixit no.Bald.in.l.vt vim.ff.de iuſti.ꝛ iur.ꝙ defenſio
in lite eſt de iure naturali etiã cõtra fiſcũ.d.l.defenſionis. Nam
iuris nature eſt ꝙ in crimine qs ſe defendat p fas ꝛ nefas qꝛ na=
turalis eſt viuẽdi dulcedo.ar.l.q cũ maioꝛ.§.j.de bo.lib.ſꝫ bal.
in.l.j.C.qui accu.ꝛ in.l.ſi qs nõ dicã rapere.de epi.ꝛ cle.preſer=
tim vbi agit ad penã ſanguinis: qꝛ huic defenſioni.nec impera=
toꝛ nec papa poteſt derogare.cle.paſtoꝛalis.de re iudi.dicensꝙ
cuiqꝫ dari dꝫ terminus ad ſuas defenſiões faciẽdas: niſi ſit dep=
henſus i fragãti.l.iij.§.ſi ad diẽ.de re mili.qꝛ cõtra notoꝛiũ actũ
nulla defenſio cadere põt.Et ideo infert ꝙ iudex nunqꝫ dꝫ cõdẽ=
nare illũ q habet defenſionem ciuilẽ naturalẽ vel ſtatutariã.ad
l.iuli.repe.l.lex iulia.§.ſed hodie.etiã ſi ↄſcientia ſit in ↄtrariũ
5 quia ſumus in foꝛo iudiciali †.ꝛ ꝙ dꝛ defenſionẽ etiã per princi
b pem tolli poſſe[b] eſt verũ de defenſione que crimẽ excludit a me=
ra innocẽtia: ſecus in alijs exceptionibus: ꝛ defenſionibus intro
ductis a iure poſitiuo.l.qm Alexan.C.de adul.ſm Bal.in.l.ij.
ne quis eũ q idem dixit in.d.l.quoniam Alexan.ꝙ licet mera de
fenſio ſit iuris naturalis: ꝛ tolli nõ poſſit eſt verũ in mera defen
ſione q crimẽ excludit.ſecus vbi venit ad legitimationẽ perſo=
ne.qꝛ tũc eſt de iur.apicib[9].l.ſi fideiuſſoꝛ.§.qdã.ff.mã.Et dꝛ defẽ
ſio nõ ſolũ p quã crimẽ euadit ſꝫ ẽt p quã allegat declinatoꝛia
vel dilatoꝛia.ꝛ cõtinet plenã vel ſemiplenã defenſionẽ.gloſ.i.l.
reos.C.de accu.ſm Bar.ibi vbi dicit ꝙ ſi bãnito denegat defen=
ſio nõ venit ſub iſta gñali defenſionis denegatione defenſio per
quã ipſo iure iuriſditio denegat p gloſ.in.l.j.de ſeqſtra.poſ.et
6 idem in.d.l.qm Alexan.† ꝙ ſi cui denegat p ſtatutũ ꝙ nõ redda
tur ſibi iuſqꝫ poterit vti mera defenſione: nõ tñ exceptiõe i qua
ſit reus vel actoꝛ vbi late p eũ q̃ ſunt etiaꝫ vera ſi ipſe dãnat[9]
renunciaret termino defenſio.qꝛ renũciare nõ põt ſm gloſ.in.l.
nõ tm̃.ff.de appel.vbi Bar.in.l.cuſtodias.in fi.de publi.iudi.ꝙ
non firmat.tñ Bal.i.l.ſi qs nõ dicã rapere.i fi.de epi.ꝛ cler.dixit
hoc foꝛe verũ niſi reus ſciens ſe non habere defenſionez aliquã
et omni carcere defenſione renunciat ſponte: ꝛ ex certa ſcientia
per gloſ.in.l.j.de furti.balne.et hoc ibi tenet Ange.in.l.cuſto=
dias.et Jmo.dicentes quod ſi conſtat reum nullam habere de=
fenſionem foꝛte: quia eſt latro inſignis quod tunc poterit renũ=
c ciare defenſioni[c] ſimpliciter ex quo ius defendendi non habet
per.l.prouinciarum.c.de fe.et idem dixit Bald.in.l.ſeruuꝫ quo
qꝫ.§.publice.de procura. quod ſi vis quod renunciet defenſio=

a ¶ In.c.di=
lecti. Et ibi
late ad hoc
vide Fely.in
iiij.col. poſt
prin. in ver.
no.vij.

b ¶ Poſſe.
Quõ ꝛ quali
ter defenſio
tolli poſſit.
vide fely.i.c.
dilecti.i.iiij.
col.ꝟ.ſꝫ no.
de exc.Et ibi
deꝫ poſt pn.
i ꝟ.nũqꝫ ob=
liuiſcaris: vi
de de triplici
defenſione.

c ¶ Defẽſio=
ni.Uide Fe=
ly.in.c.ſi di=
ligenti.circa
prin.in ꝟ.ſꝫ
coꝛrelariuꝫ.
de foꝛo com=
pe.ꝛ in.c.cuꝫ
veniſſet.l.ij.
col.i verſi.in
glo.fi.d teſt.

ni facias ipſum cõfiteri ꝙ nõ habebat alias defenſiões niſi illas que exactis ꝯſtãt.⁊ idẽ Bal.in.l. prouinciarum dixit de publico latrone ꝙ põt renũciare defenſioni:⁊ in.reperto in fragãti q̃ põt puniri de facto ſm cũ in.d.l.vt vim.vbi etiã Bar.ad hec de cõdi. ob cãm.l.pe.⁊ gloſ.in.l.ictus.de infa.quã ita Bal.no.in.l.ſeruũ quoq̃.§.publice.de procur.¶Ubi vero conſtaret ꝙ haberet defenſiones non poſſet renũciare per.d.l.nõ tanũ.Sed tũc eſſet dubiũ ſi admittit renũciatio tñ põt ſe penitere et ſe defendere per l.j.cũ glo.de furi blanc.quo caſu reuocata renũciatiõe non poſſet procedi ad executionẽ:ideo dixit Bal.in.d.l.j.C.q̃ accu. ꝙ legitime defenſioni per quã excluditur terminus defenſiõis non poteſt renũtiari.ꝑ glo.in.l.pactuꝫ inter here.de pac.⁊ hoc tenet Bar.in dictis iuribus.Sed aliis defenſionibus ⁊ apicibus iuris vel ſtatutorũ põt renũciari que nõ ſunt iuriſgẽtiũ vl naturalis. l.ſi accuſatoribus.de accuſa.Et vide Ang.dicentẽ in.d.l. pactũ ꝙ tũc nõ põt renũciare defenſioni qñ cõſtat ꝙ habet defenſionẽ ſecus ſi eſt notori⁹ criminoſus per.d.l.j.⁊.c.cũ dilectus.de ac.et idem dicit Bal.in.l.ſi q̃s nõ dicã rapere.qd qñ delictuꝫ eſt notorium:vt quia eſt deprehẽſus ⁊ cõfitetur non habere defenſiones
7 non eſt ſibi dandus terminus ad ꝓbandum.alias ſecus:† ⁊ ideo dicit ꝙ vbi non dat defenſio nõ põt veniri ad cõdemnatoriã ꝑ.d. §.ſi ad diẽ.Tñ in criminali põt etiã cõcludi ⁊ renũciari hincinde ꝓbationibus vbi ꝓcedetur ꝑ accuſationẽ.l.q̃uis.C.de adul. Tamen vbi proceditur ꝑ inquiſitionem nõ per iudicem quo ad quem nunq̃ cõcluditur.c.cum Joannes heremita.de fi.inſtru.⁊
8 c.cũ clamor.per Inn.de te.†Et ideo renũciatio que fit per cõcluſionem videlicet:qr fit ſm ordinẽ iuris ⁊ reuocari nõ põt per penitentiã ſm Bal.⁊ Ange.in.d.l.pactũ.Bal.aũt in.l.j.C.de cõfeſ-
9 ſis.in repe.dixit† ꝙ defenſioni in cã capitali renũciari nõ poteſt etiã cum iuramẽto per glo.ff.in.d.l.pactũ.qr defenſio ſtatus et perſone eſt de iure naturali:⁊ iuris publici per.d.l.nõ tm̃.⁊ idẽ Bal.dixit in ti.de pace iur.firman.§.itẽ ſacramenta.q̃ etiã dixit in.l.fi.ff.de ſeruis.qd per lapſum termini poteſt ꝓcludi via tacite defenſiõi in criminali:vbi aũt nõ aſſignaretur terminus nũq̃ poſſet denegari defenſio.l.fi.ff.de bonis eoruꝫ.Et dixit idẽ Bal. in.d.l.pactũ.ꝙ ſi reus renũciaſſet defenſionibus ſuis.talis renũciatio non obeſſet quin debeant admitti ille que ſunt de iure naturali:⁊ etiam ille que eſſent de iure poſitiuo ꝓpter generalita
10 tem illi⁹ glo.vbi ſubdit† qd in criminali nõ poteſt renũciari appellationi.⁊ dixit Barto.in.l.cuſtodias.de cuſto.reo.quod non põt i criali renũciari dilatiõib⁹ iductis a lege vel a ſtatuto:⁊ qr licet eſſet renunciatum probationibus valerent probationes. l.in crimine.de adulte.tamen Bald.in.d.l.fin.de fer. in repe.dixit aliter:videlicet quod poteſt renunciari in criminalibus defenſionibus ſupradictis :quia poſſunt a principio non peti : et propter hoc non erit precluſa via defenſionibus que ſine ter-
11 mino fieri poterunt per dictã.l.de crimine. ¶†Nam renunciare poteſt probationibus [a] non tamen defenſionibus que ſunt diuerſa.ar.gumen.nota.per Innocentium. in. capitu. olim ab-

a ¶Probationibus.Et an ⁊ qñ quis poſſit vide ſe ly.in.c.ſi diligenti.de for. ꝯpe. circa prĩci.iij.co.ver. primum correla.

bas.de offi.deleg.de quo vide Cy.& Bal.in.l.iubem⁹.C.de iud. tamen dictū Bar.intelligit vbi ꝑ renūciatione facta dilatiōi renunciaretur defenſioni:ſec⁹ vbi nō renūciaretur defenſioni: ſm opi.Bal.q̄ dixit in.d.l.pactū.in ſecūda lect. ꝙ poteſt renūciare defenſionibus inductis de iure poſitiuo:vt ꝙ accuſator non ſoluit collectas ꝙ nō firmat per generalitatē illi⁹ glo.in quo etiā

12 vide Bal.in.d.l.fi.de dila. ¶†Et ideo dico ꝙ aſſaſſinus qui per pecuniā homines offendit poteſt renūciare defenſionib⁹:& dilationibus:q: eſt hoſtis publicus et diffidatus a lege et quolibet offendi pōt.c.j.de homi.in.vj.& cōtra ipſum de facto ꝓcedit. vt dicit bar.in.l.nō ſolū.§.ſi mandato.ff.de iniur.in quo eſt maior ratio q̄ in latrone publico ꝑ ṗdicta.Et alias dixi in caſu de facto cū homicidia fuiſſet captus:& rex mādaſſet ꝙ illico ſuſpēderetur ꝙ hoc nō erat faciendū:q: potuiſſet habere legitimas defenſiones q̄ nō ſunt auferēde q: potuiſſet eſſe ꝙ occidiſſet ad ſui neceſſariam defenſionē.& ꝑ.l.ſi vendicati.c.de pe.vbi eſt ſingularis caſus ad hoc:& per no.per Bar.i repe.l.ſcript⁹.ff.de religio. vbi dicit ꝙ licet homicida publice cōmiſerit homicidium poteſt eſſe ꝙ habeat defenſiones ꝙ prius inſultat nıſi tale delictū fuiſſet cōmiſſum in cōſpectu populi:& volūtarie.ꝑ.l.ſi quis filio exheredato de inuſ.teſt.& cōſtaret notorie ꝙ nullas h̄ȝ defenſiōes vel renūciaſſet per.ꝫ.allegata vel niſi eſſet rebellis notori⁹ qui poteſt offendi vt dicit And.de iſer.in cōſti.j.de iniur. curie illa. et in prohemio cōſtitutionū q̄ etiā poſſet habere remiſſionem a principe:& vidi iudices magne curie i ſindicatu imperitos ꝙ homicidam de mandato reginali ilico ſuſpēdi fecerāt. Conſueuit autē magna curia delinquētē cū dicitur ad curiam examinare:& ſi confiteatur deinde ad aliquos dies ducitur ad tribunal & ſibi legit̄ illa cōfeſſio cum iuramēto qui ſi i ipā perſeuerat dantur ſibi aliqui dies ad faciēdas omnes defenſiones contra confeſſiones.ꝑ glo.in.d.l.j.C.de cōfeſſis.q̄ ſi nil probauerit condemnabitur:ſi autem negat dantur capitula:& termin⁹ ad ſe defendēdū.

13 ¶†Ideo ꝯcludo ꝙ iudex ſemꝑ debet dare terminū reo ad ſe defendendū ſiue petat vel nō petat:vt ſe & conſciētiam ſuam exoneret:vt nō teneat̄ in ſindicatu:& apud deum:& cum maiori iuſtitia procedat.¶Sed iudices crudeles ſitientes in ſanguine feſtināt ad cōdemnādū & abhorreāt defenſiōes ṗparātes ſe & ṗtoriū cū vexillis pōpa & faſtu:ad ſanguinē effundēdū. Lȝ ſint aliqua delicta in q̄b⁹ nulla cadat defenſio ᵃvt in blaſphemante deū etiam quo ad repulſaȝ teſtiū.ar.l.famoſi & in.l.q̄ſtionib⁹.& ꝙ ibi Bar. not.ff.ad.l.iul.ma.¶Et ideo cum eſſem commiſſarius regni: et pertranſirem ſiluas in quibus erant paſtores audiuiſſem quendam paſtorem alta voce deum blaſphemare illū capi feci et examinatis teſtibus qui mecum aderant ilico ſibi linguam incidi et in arbore quadam illius nemoris affigi iuſſi. ¶†Sunt enim multe defenſiones contra confeſſionem: quia poterit probare hominem quem dicitur occidiſſe viuere.per no.in.l.proinde.ad l.aquil.vel ad defenſionem occidiſſe: vel habere remiſſionem a principe de delicto confeſſato:vel etiam ſe furtū feciſſe confeſ

b ¶ Defenſio. Adde ſely.i.c.paſtoralis.§. q̄ vero.circa ṗn. de offi.dele.

ᵃ

ſus fuerit poterit vel reuocare vel errorem ꝓbare: aut dicere ſe ciſſe furtum domeſticum qđ eſt impunitū. l. aut damna. §. furta domeſtica. de fur. vel putaſſet dñm permiſſum: et probare hoc ꝑ aliquas veriſiſitudines. vt dicit bart. in. l. inter oẽs. §. rectis. de furtis. vel ſi cõfeſſio facta fuiſſet ꝑ minorẽ ſine curatore: vel ſi ꝑ metum torture. et ex ſilibus cauſis. ideo ſemꝑ erit danda defenſio contra confeſſionem: alias tenebitur in ſindicatu niſi renunciaſſet. vt. ſ. nam ſi ſine cauſa denegaret defenſiones eſſet homicida. vt infra proximo. c.

1 ☞ Iudex feruore vel odio iniuſte procedẽs tenetur.
2 Delictũ commiſſum feruore iracũdie an mitiꝰ puniri debeat.

Quidam iudex fuit delatus in ſindicatu ꝙ cũ quẽdam carceratum torqueret Carceratus ad verba ignominioſa prorupit ꝯtra iudicẽ: ꝑpter q̃ verba iudex iracundia motus ex arupto: ⁊ non ꝯſtito de delicto ꝑ quo erat carceratus ipm ſtatim ſuſpendio tradidit in feneſtra. dubitaturq; ꝑpterea qua pena talis iudex teneatur. Uidetur ꝙ teneatur cornelia de ſiccariis. l. j. §. qui ve magiſtratus. ff. de ſiccar. et in. l. lege. iulia. §. fi. ad. l. iul. rep. ⁊ ꝑ ti. ꝙ quiſq; iuris. per
1 q̃ iura dixit Bal. in. l. j. C. de delic. defuncto. ☞ qđ ibi iudex feruore vel odio iniuſte ꝓcederet ꝙ tenetur. l. cornelia. de ſiccar. et. l. iulia de vi publica. qua lege tenetur ſi poſt appellationẽ morti traderet: vel iniuſte impedit ne appellet q̃ etiã dixit ꝙ ptãs q̃ abſtulit defenſionem punitur ac ſi occideret innocentẽ. per. d. §. fin. niſi faciat ex cauſa qꝛ erat ꝯfeſſus. et faciunt no. ꝑ bar. i. l. q̃ onis. ff. de q̃onibus. vbi de iudice qui hoīem in tormentis interemit. et not. ꝑ Bar. in. l. j. de ſicca. ⁊ vide Bal. i Ru. C. de pena iud. ⁊ no. bene tex. in. d. §. fi. qui eſt ſingularis valde. ꝙ ſi iudex exceſſit puniendo innocentem calore iracundie vel ex nimio feruore
a ꝙ mitius punietꝛ [a]: qꝛ relegabitur ꝑ quem dixit Lud. in. l. cum
2 mulier. ff. ſo. ma. ☞ ꝙ delictũ cõmiſſum calore iracundie q̃ etiam habuit ortuꝫ aliũ quã ab eo quẽ offendit erit iuſta cauſa ꝙ q̃s mitius puniatur: qđ ptꝫ qꝛ pro homicidio innocentis debebat de iure cõi iponi pena mortꝭ naturalis. l. iij. C. de epi. aud. ⁊ tñ ꝑ tali homicidio offãlis erit pena deportatiõis: ꝙ puto eſſe ſpãle in officiali: qꝛ hꝫ ptãtem a. l. occidendi maleficos in caſibꝰ a iure permiſſis q̃ ſi excedat ex ira in eo mitigabitꝛ pena: ⁊ facit. l. j. l fi. ff. de ſicca. vbi tex. ꝙ lꝫ alias ꝑ homicidio in hoie vili iponeretur pena ꝑpetui exilij. tñ ipoſito in mgr̃atu mitigabitꝛ ad tp̃s facit. l. graccꝰ. in rõne ſui. C. de adult. vbi ẽt pena homicidij mitigatꝛ ꝑpter iuſtũ dolorẽ. et facit ẽt tex. in. l. cornelia. ff. eo. i. §. j. vbi tex. ꝙ mgr̃atus q̃ ꝑ laſciuiã cãm mortis ꝓbuit fait in q̃nquenium relegatꝰ. tenebitur ergo iſte iudex pena relegationis ꝑ illum tex. in. d. §. fi. in vltimo verſ. licet And. de Iſer. in ti. que ſint regalia. in verbo cõmittentiũ crimẽ leſe maieſtatis dixerit ſimpliciter allegando dictum. §. fi. ꝙ iudex qui calore ductus hominem innocentem interficeret ꝙ teneretur pena capitis: vbi ſubdit, quod ſi iudex per ignorantiam feciſſet calore vel dolo quod pena minorabitur ratione huius culpe. argu. ff. de variis co=

a ☞ Punietꝛ Adde Fely. in. c. ex litteris de excep. poſt princ. in verſic. in tex. ibi iracũdie.

gnit.l.ſi iudex. ¶Nam ex quo erat imperitus non debuit permittere ſe iudicem fieri iuxta illud Sapiētie.vij.noli appetere fieri iudex ſi non potes virtute diſrumpere iniquitatez.i.ſcientia.nam ratione imperitie de culpa tenebitur.ff.loca.l. ſi quis ſeruum.in.§.celſus.Dicens q̄ ꝓpter culpam dolo non commiſſo talis iudex interficiens innocentē non videtur ad penam mortis teneri:qꝛ etiā lata culpa in.l.cor.de ſicca.non cōparatur dolo.ff.de ſicc.l.in lege punieẽ. ergo ſine morte ſicut alij culpabiles nō doloſi.ff.eo.ti.de ſicca.l.iij.§.ſed ex ſena.ꝛ.l.lex cor.§.cum quidam.ſm Andr.ibi.Et aduerte qꝛ iuris ꝯſultus.in.d.§.ſi.vacillat quaſi iudicis remittat arbitrio qñ ex propoſito occiderit innocentē vel prouocatus ira furore vel mala vita illius ſuſpenſi que oīa ſunt quotidiana:ꝛ vide que habes.ī.in verbo tortura.de iudice qui aliquē in tormentis occidit. Et per iſta poſſet decidi illa q̄ſtio de quodam accuſato quem cum iudex ſine indicijs poſuiſſet ad torturam:ꝛ eſſet ſolutus vinculis:et actorum magiſter ſcriberet interrogationes ſuas arripuit gladium pēnicularem a bancho:ꝛ dixit iudici velle aliqua dicere ad aurem:et iudicem iugulauit q̄ non tenetur pena mortis: qꝛ iuſto prouocatus dolore hoc fecit.

1 ☞ Poteſtas condemnatus in ſindicatu:an debeat reddere ſalarium preteriti temporis.

2 Iudex delinquens an perdat totum ſalarium.

Condemnatus in ſindicatu nunq̄ redibit ulteriꝰ ad tale offiñ glo.ſingu.in auẽ.de armis ſm Ange.ꝛ Bald.in.l.mancipia.de ſeruis fugi. ¶Aſſeſſor cōdemnatus in ſindicatu pro barrataria non pōt amplius ibi eſſe aſſeſſor vide.s.in verbo aſſeſſor.in.c.aſſeſſor qui.¶Ne q̄s in ſindicatu cō-
1 demnetur dꝫ offerre in qđ petebatur:vide in verbo oblatio.¶†An ptās condemnatꝰ in ſindicatu debeat reddere ſalarium preteriti tp̄is.Dic q̄ nō qꝛ ſalarium cum hoc nihil hꝫ cōe.ar.l.papi.exuli.de mino.Bald.in.l.j.C.de ſuffra.Lꝫ in contrarium faciat.l.mancipia.de ſeruis fug.tñ prima eſt vera ſm bal. q̄ hmōiꝰculpa nō remouet vtilitatē officij a gñali actu ideo non punitur niſi q̄tenus delinquit.l.reſcriptuꝫ.de his q̇.vt indig.ꝛ adde qđ not.Bart.ff.de dona.l.
2 abſenti.in glo.ꝛ ibi habetur†q̄ qñ iudex delinquit totum ſalarium ꝑdit:vñ caſus.in.l.iudices.C.de anno.ꝛ tribu.lib.x.de quo per Iac. de are.in.l.q̄ autē.in princ.de execu.tut.et.l.nicuia.in prin.de annu.lega.ꝛ tangiẽ per gl.in.l.diē functo.de offi.aſſe.Bal.in.l.j.de ſuffra.¶Condēnatus in ſindicatu ꝑdit priuilegia conceſſa officiali:quia eſt odioſus concedenti priuilegia.Bald.in.l.teſtamento centurio de teſt.mili.et alias dicitur q̄ iudex male ſe habens in officio priuatur ſalarijs de dominio.et tribu.l.iudices.et facit.l.ij.§.conductore.de admi.rerum ad ciui.perti.et vide in verbo delinquens.in officio ꝛ in remiſſionibus ibi poſitis.vide omnino.ī.in verbo negligentia.c.iudicibus negligentibus.et vide.ī.in ca.an officialis propter ſua demerita in verbo ſalarium.et verbo ſindicatio.s.in.c.ſindicatur officialis.ſi aliquo tempore fuit in iſto officio.et.s.in principio operis.in.c.iudices qui ſi conuicti. ¶Officialis qui eſt ciuis ciuitatis proprie ſi ſit condemnatus ratione doli commiſſi contra propriam ciuitatem poteſt priuari officio ciuitatis:quia condemnatus de dolo eſt infamis.l.j.de infami.ꝛ hi qui infamiam iuris vel facti incurrerunt ab officijs remouentur.C.de dignit.l.neq̄.et.l.iudi.et.l.ne quis.et.l.de infami.libro.xij. et.l.de his qui non ſuppletis ſtipend.et.l.ij.de offic.aſſeſſo. de regulis iur. l.in familia. in.vj.C. de decur. in infamia.libro decimo.et in.l.j.et.l.reus delat.ff.de muner.Ludouicus in conſilio. cccxvij.

1 ☞ Iudex ad que cogere poſſitẽ et num.2.3.et.4.et ſic deinceps vſq̄ ad nu.14.

1 Concordia. † Iudex dubitans de rixa vel ſcandalo iter partes poteſt ipſas cogere ex offic.o ad concordiã vel tranſactionẽ. Ang.in auf.iuſiurã.§.ſ.col.ix. Sicut etiã poteſt ꝓhibere partibus acceſſuz ad poſſeſſionẽ ꝑꝑ rixas vitãdas. Inno. in.c.in pñtia.ꝺ ꝓba.ꝛ Spe.ꝺ ꝑmo ꝛ ſcꝺo decre.§.v.ver.itẽ.de pe
3 ti.ꝛ poſ.§.j.ver.i ſumma. ſicut † ẽt põt cogere ad ꝑſtãdã cau. de nõ offendẽdo ẽt tertiũ ſi iſtat ſuſpitio. Inn.in.c.j.ꝺ offi. dele. et
4 Flo.i.l.eq̃ſ.in ꝑnci.de vſufru. ¶ † Sicut ẽt ꝑt qñ dubitat de calũnia actoris vel rei eos aſtringere ad ꝓbãdũ ꝺ iure coꝝ ſub certa pena. Itẽ And.in.c.ꝙ ſicut.de elec.ꝛ facit.c.finẽ litib⁹. de do
5 lo ꝛ cõtu.ꝛ glo.in.c.ſtatutũ.i fi.de reſcrip.l.vj. ¶ † Sicut ẽt põt ex officio mittere notariũ ad teſtatorẽ q̃ vult teſtari ſi veniẽtes
6 ab iteſtato nõ patiant. Bar.in.l.curẽt.i fi.ff.ꝺ teſti. ¶ † Sicut ẽt põt pte nõ petẽte ꝓuidere ne bona pereãt. Bar.in auf.ſi oẽs.ſi vt ſe ab here.abſti. ¶ † Nã ẽt ꝑt ꝯpellere ptes ad ꝯcordiã qñ de ꝑiudicio tertij agit. ſecus ſi de ꝓprio iudicis ꝑiudicio: qꝛ ꝓuide
7 bit ꝙ forte dirimat. Bal.in.l.ij.§.duob⁹ cõia dele. ¶ † Sicut ẽt põt ex officio mittere officialẽ ſuũ cũ locatore ad ſcribendũ res inq̃lini abſentis in domo locata exiſtẽtes. Bar.et Bal.i.l. eden.
8 C.de loca.ꝑ.l.cũ dñi.ff.co.ti. ¶ † Sicut ẽt ex officio facit vẽdi.de hereditate vt poſſit ſepeliri defunct⁹.l.q̃ erat. vbi Bar.ff.fami.
9 her. ¶ † Regulariter aũt nõ põt cogere ad ꝯpromiſſum[a] glo. et Bar.et alij in.l.furti.§.qui iuſſit.de infami.et Bal.in.l.ex ſtipulat.C.de ſen.et Bal.in addi.Spec.in tit.de arbi.in ver. ordinarius.ꝛ in.c.ſi quis.de pace et treu.niſi diu litigaſſent.ſm Inno. ꝛ But.in.c.j.de mu.pe.et qñ ꝓpter hoc reſpublica inq̃etaretur ſm Ang.et Flor.in.d.§.qui iuſſit.nõ tñ inter ſe.Bal.in.d.ṽ.ordinarius.Inno.in.c.innotuit.de arb.vbi dicit ꝙ ſi recipit cõpromiſſum nõ derogat iuriſditionis ſue: tñ debebat ipſas partes cõcordare in electione pũcti vel arbitri.Bar.et doc.in.l. de die. qui ſatiſda.cogã.et in.l.obſeruandũ.de iudi.Spe.in ti.de prepa.iudi.l.partis.in fi.Bar.in.l.j.de fideicom.lib.emendare cuncta que lites impediunt:et exactiones officialiũ ꝛ notarioꝝ refrenare.Spe.in tit.de ſalla.§.ij.in ver. † Sed quid tamen hoc eſt aliter diſtinguendũ in criminalibus:quia iudex ante impoſitionem pene non debet cõcordare ptes:quia eius officiũ ẽ punire.ff.de penis.l.ſi operis.ꝛ.l.ſi vendicari. ꝛ.ff. ad.l.aqui. ita vulne.ad fi.Impoſita aũt pena eius officiũ eſt concordare partes.ff.de offi.preſi.l.congruit.de no.ope.l.j.§.inde queritur. et in
10 auf. de man.prin.§.deinde. ¶ † Circa crimina vero cõmittenda: tunc ſi timent cõtingere ex cauſis ciuilibus qꝺ plerũqꝫ cõtingit d.l.eq̃ſ.ꝛ de iudi.l.ꝓperandũ.in prin.ꝛ in auf.de trien.§.ſi vero. et tunc ꝓuidet iudex nõ cogẽdo aliquẽ ius ſuũ relinquere: ſꝫ cãꝫ celeriter expediẽdo.d.l.ꝓperandũ.in prin.ꝛ.l.litibus.de agri. ꝛ cen.et etiam ſequeſtrata poſſeſſione ſine preiudicio partium. de acqui.poſſe.l.intereſſe.ꝑ no.ꝑ Inno.extra de ꝓbatio.c.i preſentia.et gñaliter vbi timet graue ſcandalum equius eſt quod iudex poſſit partes ac pacẽ cohercere.arg.iurium predictoꝝ. ſꝫ vtili⁹ ſit ꝑmittere naſci ſcandalũ ꝙ̃ relinquere veritatem.ex

[a] ¶ An compromiſſum. Adde fely.i c.paſtoralis de reſcrip.et qꝺ ibi dixit i apoſtil.ꝛ qꝺ dixi ẽt poſt fely. in rub. de tre.ꝛ pa.i apoſti.ꝛ do. ꝑt.ꝑhi.cor.i ꝯſl.lxvj.inci. lꝫ i lra.in.in ꝑ.pte.ꝛ i ꝯſl. lxv.inci.qñ in lra.c.i.iiij arte.

tra de regulis iuris.qui ſcandalum.tamen aliquando detrahi
tur iuſtitie pro vitando ſcandalo:vt ibi not.et facit de preci.im
11 pe.offe.l.quotiēs.⁊ q no.eo.ti.l.reſcripta.in verbo ledat.¶Ta
men ego vltra predicta conſulerē q iudex faciat partes ſatiſ=
dare de pacifice viuendo de non innouando aliquid:et de non
offendēdo nec rixas aut iurgia faciendo.per not.p Bar.⁊ alios
12 in.l.q iuſſit.de re iudi.vbi Bar.dixit†q iudex pōt prohibere ſi
duo habeant guerrā q vnus non tranſeat per vel ante domū al
terius.per no.in.l.fi.de offi.procur.ceſa.et p no. in aut.ſi quis.
C.de adul.q2 dʒ obuiare ne mala cōmittant:et faciunt not.in.l.
vna.C.vt poſ.et que Bal.no.in.l.ordinarij.de rei ven .et but .in
l.incerti.de interdictis.Bal.in.l.nullus.de ſum.tri.q̄ dixit in.l.
tranſigere.C.de tranſ.q ſi pp̄ter hoc cōmiſerint delictū q pūs
debet punire q̄ ad concordiā reducat.et idē in.l.cū affirmes.de
13 libe.cauſa.†⁊ ſic etiaʒ poterit pars petere ſe aſſociari per fami=
a liam[a] ſi timeat p glo.in.l.furti.§.qui iuſſu.de infam.⁊ Bar.i.l.
capitaliū.§.ad ſtatuas.de pen. dixit q iſta ſecuritas nō dʒ peti
niſi cauſa appareat.Si tamen aliquē offendi:et volo mihi caue
ri an poſſim. vide late bar.in.d.l.q iuſſit.vbi p alias. ¶Iudex
non dʒ ſtudere ad concordiā et conciliationē partiū in criminali
libus anteq̄ puniat.Ja.bu.i.l.equis.de vſufru.Bal.i.l.trāſige
re.C.de tranſa.⁊ quādo debebat partes concordare.Bal.plene
14 in.l.fi.C.cōmunia de leg.¶†Iudex ſi viderit accuſatorē collu
dere vel concordare nō debet ip̄m vlterius admittere.ſed debet
ipſe iudex ex eadē inſtantia p̄cedere ſupplendo ēt de facto pro
pter preſumptā colluſionē accuſatoris.l.ij.de aboli.vnde ſi fiat
concordia in caſibus a iure p̄hibitis iudex ex officio poteſt re=
pellere accuſatorē pp̄ter preſumptā colluſionē nec tenetur ex=
cipere teſtes:quos offert accuſator:ſed ipſe iudex habet verita
tem inquirere p teſtes ſibi viſos:et poteſt iuuare accuſationem
per teſtes ex officio p̄ductos:vt.d.l.ij.⁊ l.tranſigere.C.de trāſ.
et ideo non tenebitur in ſindicatu per iura predicta.

a ¶Per familiā. Adde Fely.in rub.de tre.⁊ pa.i §.qui timet.

1 ☞ Officialibus perpetuis licet contrahere: alijs vero non. vt nu.2. Niſi propter eorum neceſſitatem. nu.7.
3 Officialis non poteſt emere ab ſubditis niſi victualia.
4 Officiali an liceat matrimoniū cōtrahere cū ſubdita de iure canonico et ciuili.et nu.11.
5 Donatio facta officiali an teneat.
6 Officialis perpetuus pōt habere pecuniā p̄priaʒ ad lucrādū.
8 Officialis an poſſit cōtrahere per vxorē et ſuos.
9 Prelatus nō pōt emere rē eccleſie cū conſenſu capituli.
10 Poteſtas an poſſit dare licētiā aſſeſſori ſuo vt Ʒhat i officio.

1 Contrahere †officialibus p̄petuis lici=
tū:eſt cōtrahere.glo.⁊ Cy.
in.l.quiſq̄s.C.ſi certū peta.nō th̄ tp̄alib⁹ niſi cā vi
ct⁹ ⁊ i caſu.l.q̄ officij.de ɔtrahē.emp.⁊ dicit Bal.q
de officiali a d arbitriū ſupioris diſponit idē q de
p̄petuo:q2 ei⁹ officiū q̄ ad tp̄s nō ē certo mō diffini
b tu.ff.de exc.tuto.l.iuriſpitos.i pn̄.ſʒ Bar.i.l.dā.§.ſi q̄s.de noui
2 ope.bal.i.d.l.q̄ſq̄s.¶†Offāli ad tp̄s iuriſd. hn̄ti nō lʒ Merc b.

b ¶Contrahere. Adde late.d. alex. de imo. in.l. p̄ncipalib⁹ ſi cer.pe. ⁊ pe. de ſuza.in.l. pe. C. ſi cer. peta. ⁊ Joā. an.de por.in l. cēteſimis. de v.ob.⁊ firmanū in ſuo trac. gabel. iij.p̄te.vj. q.

r . . . [illegible] bāplacim̄ hab . . . [illegible]

l.non licet.ff.de contrahen.emp.⁊.l.j.de contra.iudi.⁊ ſi emit queritur ſi ſco.dᵒ l.nõ licet.qꝛ cõtractꝰ illicitꝰ eſt.ſi vero nõ hꝫ iuriſditionẽ:aut emit ex officio qḋ adminiſtrat puta venditores gabellarũ cõis qui tacite gabellas emunt per interpoſitã pſonã:⁊ nõ q̃ritur eis.d.l.non lꝫ.adeo ꝙ vnus officialiũ altero auctores põt emere etiam palam:⁊ iuſto pretio:qꝛ inter ementem:et vendentem non eſſet diſtinctio perſonalis.glo.ſingulˀ.in.l.j.de ꝯtrac.iudi.aut talis emptio nõ concernit officiũ:qꝛ notarius priorũ emit aliquid ⁊ licitũ eſt:ſecus forte in ipſis priorib⁹ qui habent iuriſditonẽ qḋ nõ firmo.qꝛ facit cõtra. Bald.in.d.l.q̃ſqs. vbi dicit ſm Cy.ꝙ pretiũ p̃ſumitur fuiſſe de bonis fiſci.de quo eſt glo.ordinaria in.l.facultas.de iure fiſci.Guil.tenet ꝯtrariũ.in auſ.licentia.de epi.⁊ cle.qḋ eſt verius.niſi appareãt cõiecture in contrarium.Adde Cy.in auſ.q̃buſcũqꝫ.de epi.⁊ cle.bal.ibidẽ.ideo impetrent a principe licentiã:vt fecit.d.leo noſter.d.l.

3 j.in princip.de ꝯtractibus iu.¶ † Officialis non poteſt emere a ſubditis hoſpitia vel campos niſi victualia.l.ſolẽt.§.nunc vero.de offi.procon.tamen poteſt emere equos:qꝛ nõ debet ire pedes:qꝛ ſunt ſimiles alimentis immo ſunt pars alimentoꝝ:vt no.in.l.deniqꝫ.§.idem labeo.ff.mandati ſm Bal.ibi licet de iure capitulorũ regni non pñt emere palafredos in prouincia quã regunt niſi p eorum vſu.⁊ eſt de iure cõi:vt.s. ¶ Et ideo capitanei:⁊ officiales prouincie terre idronti qui emunt ibi mulas cauſa cõmercij maleˀ faciũt:⁊ vide conſti.regni.de phibito officialium cõmercio:vbi prohibitũ eſt officialib us oẽ cõmerciũ.⁊ dixit Ang.in.l.j.C.ſi rector prouincie.ꝙ prohibitio cõmercij in officiali hꝫ locum in illis qui pñt inferre minacem ſeruorem ſm And.de Iſer.in.ij.ti.vſuũ feudo.ad fi.dixit ꝙ pñt emere palam publice.⁊ bona fide ſi vendens erat magnus vir qui non timeret:vt ibi late.pro quo facit.l.fi.ff.de ritu nu.Tamen an iſto caſu quo prohibetur officialis contrahere firmetur contractus iuramento.Dic ꝙ nõ tñ ſeruandũ eſt iuramentũ per.c.debitores.extra de iureiur.ſm Bar.in.l.ſi quis p

4 eo.ff.de fideiu.in ver.quarto phibetur.† Et licet dicta cõſtitutio etiã phibeat matrimonia ⁊ ſponſalia filiorum.vt ibi.⁊ in.l.j.C.ſi rector prouincie.⁊ in.l.qui in puincia.ff.de ritu nu.ſecus eſt de iure cano.qḋ obtinet in ſpũalibus.ſm Io. and.in.c.pe.in fi.de ſecũ.nup.⁊ per Saly.in.l.qui cõtra.C.de nup.¶ An officiales perpetui poſſint a ſubditis emere poſſeſſiones.Guil.in.d.§.nunc vero.dicit ꝙ non:qꝛ lex indiſtincte prohibet.l.j.de cõtractibus iudi.ſed Bal.tꝫ contra qꝛ

5 epi hoc poſſunt.auſ.licentiam.de epi.⁊ cle.ibidem.⁊ vide.s.latius.¶ † Si officialis facit ſibi fieri donationes a communitate quam regit talis donatio non vꝫ:⁊ eſt phibita per plebiſcita.Bal.ſm Odo.in.l.iuregẽ.§.pretor ait.ff.de pac. vbi eſt glo.quod not.vide Bal.de pace conſtan.ad fi.vbi dicit ꝙ non valent pactiones quas faciũt dñi cum ſubditis niſi donentˀ vexilum vel aliud iocale ſiue armaturã in premium laudis ⁊ bone adminiſtrationis: qꝛ valet de cõſuetudine italie:⁊ facit.l.acquilius regulus.de dona.vbi licet dare officiali cauſa antece-

6 dentis remunerationis.¶ † Officialis ppetuus poteſt habere propriã pecuniã ad lucrandum.l.principalibus.ff.ſi cer.peta.quid in officiali ad beneplacitum.Dic idẽ qꝛ ipſe habetur pro perpetuo.ſm Cy.in.l.quiſquis.C.ſi cer.pet. et Bar.⁊ Bal.in.l.iuriſperitos.de excu.tu.⁊.l.ſufficit.de con.inde.Bart.in.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi pretori.de noui ope.⁊ cano.in.c.⁊ ſi principalis.de reſcri.

7 ſm Ludo.in.d.l. principalibus. ¶ † Officiales non poſſunt contrahere cum ſubditis niſi ſint perpetue vel propter eorum neceſſitatem.l.principalibus.ff.ſi cer.pe.vbi dicit Guil.ꝙ officialis perpetuus poteſt cum propria pecunia contrahere ⁊ lucrari:⁊ dicit Bar.ꝙ ſi q̃s eſt officialis in ciuitate ſua vnde eſt oriundus ꝙ poteſt contrahere:⁊ licet quis non poſſit eſſe officalis in propria patria l.ſi cui.quibus ex cau.maio.fallit ſi eſt ibi conſuetudo vel ex beneficio princi-

ſpis:tamen Bal.in.l.quiſquis.ff.ſi.cer.peta.tenet cõtra Barto.
ꝙ etiam ſi in propria ciuitate habeat officium non poteſt con=
trahere per.l.qui officij.de contrahen.empt.vbi text.ꝙ offi=
cialis tempore ſui officij non poteſt contrahere hoc ideo ne per
impreſſionem ſubditos ledat.l.ſi per impreſſionem.C.ꝙ me.
8 cau.vbi dicitur † ꝙ etiam non poteſt contrahere per vxorem et
ſuos et ex alia cauſa ne aduocentur ab adminiſtratione:et ſint
negligentes vt col.in.l.milites agrum.de re mili.⁊ cum iſte ra=
tiones militant in officiali perpetuo ſicut in temporali debet
eſſe idem ius in vtroqꝫ.Ludo.concordando Barto.et Bal.dixit
ꝙ ſi quis eſt officialis in propria patria ſine iuriſditione:et po=
teſt contrahere ſm Bar.aut eſt officialis cum iuriſditione:et ſit
vera opi.Bald.ꝙ militant rationes.Bald.Ludo.in.d.l.prin=
cipalibus.¶ An ſi duo ſint officiales vnus poterit emere in offi
cio ſi alter auctoratur ſi.gl.in.l.ſi in emp.§.fi.de contrahẽ.emp.
tenet ꝙ ſic.argumento plurium tutoꝝ.l.iiij.de auc.tuto.glo.ve=
ro in.l.j.de contracti.iudicum:tenet contra reſpondendo ad id
quod dicitur de pluribus tutoribus.⁊ illam tenet Bald.in.d.l.
quiſquis.ſi cer.pet.⁊ hoc etiam tenet Ludo.in.d.l.principalibꝰ
9 per clemẽ.j.de rebus eccle.non alie.que vult † ꝙ prelatus non
poteſt emere rem eccleſie cum conſenſu capituli cum requira=
tur vtrinſqꝫ conſenſus.et per tex.in auc.quibuſcunqꝫ.de ſacro=
ſan.eccle.vbi iconomus deputatus ad vendendum rem eccle=
ſie cum alio ipſam rem emere non poteſt.⁊ per.§.iconomus.in
auc.de alie.et emphyteoſi non obſtat ꝙ dicitur de tutoribꝰ qui
ſunt inſolidum ſm Ludo.ibi tamen officiales equiparantur tu
toribus.Bald.in.l.qui fortuitis.C.de pigno.ac.ar.l.prefectus.
10 de ritu nu.¶ † Uidi tamen dubitatum ſi poteſtas vel capita=
neus poteſt dare licentiam aſſeſſori ſuo:vt in officio contrahat:
tamen hoc deciditur in.d.l.j.de contractibus iudicum.vbi tex.
loquitur etiam de conſiliarijs et ſic de aſſeſſoribus.tamen ille
tex.non dicit de licentia capitanei:ſed colligitur ex alia parte.
tex.vbi dicitur quod requiritur licentia principis.vt ibi in prin
cipio.¶ An ſicut non poteſt donari officiali durante officio per
glo.in.l.j.de contracti.iudicũ.poſſit poſt depoſitum officium.ſ.
in ſindicatu.bar.determinat ꝙ non in.l.ſolent.§.ante vero.de
offi.preſi.allegat.l.j.§.beſtias.de poſt.ſm Ludo.in.d.l.principa
libus.vide.ſ.¶ Si venditur per fiſcum res paterna offialis du
rante officio poteſt illam emere.l.qui officij.de contrahẽ.emp.
11 ſm Ludo.ibidem.¶ † Officialis nõ poteſt durante officio con
a trahere matrimonium[a] cum muliere ſibi ſubdita.l.erat.ff.fa=
mi.hercif.l.ſi quis officium.de ritu nup.⁊ eſt capitulum in re=
gno.Tamen inde poteſt habere concubinam.l.fi.de concubi.et
facit quod not.Cy.in.l.j.C.ſi rector prouin.

a ¶ Matrimoniũ. vide tñ Fely.in.c.j.de ſpõſa.in v.col.in.ꝟſ.ſecũda declaratio.⁊ in.c.ec.l.xxj.col.in ꝟ.ſexta declaratio.de conſti.

1 ☞ Officialibus an et quando poſſit dari⸗et nu.5.
2 Mercator eſſe quis non dicitur propter vnam negotiationem
et quid in luſore⸗nu.3.
4 Officialis poteſt contrahere in ſua prouincia propter ſuam ne=
ceſſitatem.

Officiales nõ poſſunt tẽpore ſui officij emere nec domos conſtruere in ciuitate quã regunt. ſine prĩncipis iuſſione niſi paterna bona vẽdant.l.j.de contracti. iudicum. ſm Azo.nec etiam donationes recipere niſi qui donauit finito officio eandem donationem firmauerit expreſſe valet tacuerit quinquẽnio.d.l.j.q nõ hꝫ locũ in officiali pꝛuinciali:qꝛ iſta nõ põt etiã permiſſu principis nec taciturnitate quinquennij firmantur donationes prouinciali facte ſm Azo.ibi in ſumma.ꝛ idẽ dicit in cõſiliarijs domeſticiũ ꝛ aſſeſſoribus eius.per illum tex.ꝛ.l.non licet.ꝛ.l.officij.de contrahen.empt.ꝛ de officio preſi.l.plebeſcitum.niſi forte confirmentur contractus ſilentio.xxx.annorum.ꝛ illa prohibitio eſt fauore publice vtilitatis adeo q minor magiſtratus non poſſet emere cum auctoritate maioris.ſm Azo.qui dicit q forte poteſt donare ꝛ vendere.ſm Pla.licet in venditione nen adeo pura ſit ratio tamen predicta limita † q põt donari officialibus quando eſt donatio remuneratoria ex geſtis ante officum.tex.ꝛ glo.in.l.acquilius regulus.ff.de dona.ꝛ vide conſti.regni.de prohi.offi.commercio qui incipit cõmuniter que vult q officiales annui:ꝛ eorum iudices notarij:ꝛ familiares non poſſunt recipere mutuum a ſuis prouincialibus in pecunia vel rebus nec etiam ſtabilia quocũq titulo alienationis accipere nec matrimonium contrahere nec quemcũq contractum facere de mobilibꝰ vel immobilibus cũ ſubiectis ſue iuriſditioni preterq de neceſſarijs ad victũ pena ibi ſtatuta vtriq parti imminente:ꝛ eſt capitulum regis caroli. quod prohibet officiales emere in iuriſditione ſua equos vel mulos per ſe vel interpoſitam perſonam niſi ſit perpetuus:ꝛ ſic nõ licet officiali temporali mercari in prouincia ſibi decreta nec etiam ibi nauem extruere:vt in.l.aufertur.§.j.de iure fiſci.ꝛ alias conſultus in hoc ſi officialis mercatur in rebusꝰ ad vitam hominis ſi tenetur pena illius conſti.faciendo deferri victualia ad vendendum in ciuitate ſibi decreta:ꝛ dixit q nõ:primo quia conſtitutio ſentit q poſſit de neceſſarijs ad victũ.ꝛ non exprimit officiali vel ciuibus.per not. per Bar.in.l.annonam.de extraordi.crimi.ꝛ in.l.j.§.deficientium.de offi.prefec.anno.vbi iudex poteſt mandare hominibus locupletibus habentibus frumenta venalia.vt illa vendant iuſto pretio quos poteſt punire:ꝛ quia facit lege permittente non tenetur pena illius conſtitutionis.arg.l.gracchus.de adul.ꝛ ar.no.per Bar.in.l.j.ab emp.ſpecierum nemini licere ſe excuſare.lib.x.ꝛ in.de quibus muneribus nemini licere.vt late.ꝛ in.l.j.ad.l.iul.de anno.ꝛ in.l.negociatores.de iure imu. Nam cum illa conſtitutio ſit facta propter vtilitatem reipublice ne magiſtratus mercentur:ꝛ ſubditos ledant non includit iſtum caſum:quia eſſet vtilitati ipſius reipu.cõtrarius p.l.iubemus.la piccola.de ſacroſan.ꝛ argu.l.iubemꝰ.de naui.non excu.lib.xj.ꝛ.l.nullus.C.de anno.lib.x.ꝛ.C.non.minus.de immu.eccle.ꝛ dixit Cy.in.l.ſi ex toto.de leg.j.q per generalem clauſulam non obſtante non videtur remiſſa collecta per publicam vtilitatem indicta.ꝛ Ioan.and.et Bald.in titu.de ſen.§.nunc videndum.verſicu.ſi vniuerſitas.¶ Nam conducentes annonas in ciuitate cum nauibus premiantur a iure q nullam vim patiantur.l.j.C.de naui.lib.x.nec poſſunt capi pro repreſalijs ſm Barto.ibi quomodo ergo patientur penam illius.conſti.officiales qui victualia conduci faciunt ad vendendum in ciuitate propter publicam vtilitatem quam tenentur ipſi procurare:ꝛ in caſu illius conſtitutionibus vel ſtatuti dicentis q officialis nõ poſſit mercantiam facere in ciuitate ſibi decreta non tenebitur ſi pro vna vice tantum exercuerit vt dicit Bald.in.l.ij.de conſtitutio.pecu.et facit:quia licet clericis ſit interdicta negotiatio per venditionem vnius rei tantum non dicetur negociari ſeu mercari de.conſe.di.§.eijciens.et facit quod not.Barto.in probe.

a mio.ff.a ꝛ quod no.Bar.in.l.j.§.j.de trib.ꝛ in.l.legatis.de leg.
2 iij.vbi dicit † ꝙ per vnam negotiationē nõ dicit̄ ąs mercator.ꝛ in.l.venditor circa medium.de ac.em.ꝛ vide in.l.cetera.de leg.j.§.j.in glo.ꝛ dicit Bald.in.d.l.ij.ꝙ vna mercãtia nõ facit quem
3 mercatorē:ſed profeſſio exercitij † ſicut per vnum actū nõ videt̄ quis ſenerator nec luſor:vt ibi.p eū.ꝛ Bal.in.d.l.legatur.ꝛ ita conſuluim fauore vnius officialis accuſati de vna mercantia.ꝛ vidiſti Bal.in.d.l.aufertur.ꝛ And.de Iſer.in ti.de feudo grauar.ibi ponit aliam di.quando officialis poſſit contrahere:et qñ non.vide.ſ.in.c.officialis nõ põt ꝯhere cū.ſequētib⁹.ꝛ ſequētibus:ꝛ vide Lucã de pēna in.l.ij.de lucri aduo.vbi ponit diſtinctione quando poſſit officialis prepoſitus alicui officio emere:ꝛ quando non. ¶ An officiales conſtituti ad recollectionē gabellarū potuerunt ſibijpſis mutuare ex illa pecunia.Dic ꝙ non ꝛ incidūt in penã.l.j.ꝛ.ij.ą ex publica rõne.lib.x.ꝛ.l.minime.de
4 ſuſcep.ꝛ archa.lib.x. ¶ † Licet officialis ꝓhibeatur contrahere in prouincia ſua:tñ ad eius neceſſitatē poteſt.d.l.principalib⁹ cum ſequenti. ¶ † Officialis in officio exiſtens poteſt pign⁹ re-
5 cipere.glo.ꝛ doc.in.l.in quorum finibus.ff.de pigno. ¶ † Officiales nõ poſſunt donationes recipere.l.j.de cõtrac.iudi.niſi ſit remuneratoria ex geſtis ante officiū.l.acquil.regulus.ff.de dona.vbi vide glo.que dicit ꝙ non poteſt donari officiali nec põt officiali habitatio concedi in domibus priuatorū niſi cauſa remunerationis ex cauſa de preterito.quia non poſſunt habitare in domibus priuatorū:ſed debent habitare in domibus publicis.C.de officio recto.prouin.l.fina.ꝛ vide glo.in.l.obſeruare.de offi.procon.

a ¶.ff.Et ibi vid do.alex.de imo.ꝛ ad de ang.in.l.titius.§.fi.de excu.tut.et Bal.in trac.de mercatore.

1 ¶ Conſuetudines male non ſunt obſeruande ab officialib⁹.
2 Conſuetudines male confirmantur longo tempore.
3 Arbitrium habens facit litem ſuam niſi nõ ſeruauerit conſuetudinem ſolitam.
4 Iudex in cauſarum deciſione debet attendere locorum conſuetudines.
5 Conſuetudo an et qñ attendatur in contractbus?
6 Officia videntur concedi ſecūdum conſuetudinem. Et quid in mutatione officiorum? nu.7.

1 **Conſuetudo.** † Male cõſuetudines p officiales nõ ſūt obſeruãde.gl.no.in.l.oēs iudices.de digni.lib.xij.ꝛ in aut.vt nulli
2 iud.§.j.vbi tex.no. † ꝙ male ꝯſuetudines nec ex lõgo
3 tpe nec lõga cõſuetudine cõfirmet̄:ꝛ.i.c.qm̄.extra de pſcrip.vbi dicit tex.ꝙ nõ firmat̄ longiſſimo tpe. ¶ † Habēs arbitriū facit litē ſuã ſi nõ ſeruauerit ſolitã ꝯſuetudinē.no.i.col.ąd ergo.§.pena grauior.de infami.ſꝫ.Bal.i ti.de pace iur.fir.§.iudices.ꝛ habes i ꝟbo cõpoſitio.ꝛ in ꝟbo arbitriū i.c.an vbi iudex hꝫ arbitriū. ¶ Cuſtodia carceratū eſt faciēda ſꝫ cõſuetudinē curie.vide in ꝟbo carcer.in.c.an ſi plures carcarati effregerint. ¶ In mulctãdo eſt attendenda cõſuetudo.vide in verbo pena.
4 ¶ † Iudex in cãrū deciſiōe:ꝛ iudicij ordine dꝫ attēdere locoꝝ cõſuetudines alѕ tenet̄.l.ij.C.quēadmo.te.ape.de vſur.l.eos.de

euic.l.fund°.C.q̄ ſit lōga cōſue.in rub:o.ꝛ.l.fi.C.de iur.om.iudi.de cōſti.c.j.vbi Ber.ꝛ Innoc.ꝛ Jo.an.ꝛ in.l.diuturna.ff.ď leg.vbi dr̄ ꝙ ꝓ.l.ꝛ ꝓ iure ē obſeruā da vbi glo.ponit exēpla adeo ꝙ ſi in libello acto: intētauerit cōditionē ex con ſuetndine ꝛ ꝓbauerit ſtatutū iudex tenet ſi pronūciat ſm ſtatutū: q: ius ꝓbatū nō fuit deductū in iudicio: ꝛ ꝓpterea non valuit ſnia: q: debuit iudex abſoluere conuentum ꝓpter petitionē acto:is ineptā reſeruato ſibi iure ꝓponendi aptā. ſm Bart.late.in.l.j.C.que ſit lōga cōſuetu. De qua ꝯſuetudine ſtabit dicto vni° docto:is aucto:itatis qui diceret ita fuiſſe obſeruatū ab antiquo de ꝯſuetudi= ne.per no.per Bar.in.l.conficiuntur.de iure condi.ꝛ ar. gl.in.l.ij.C.ſi ſecundo nup.in.l.de quibus.de legi.ꝛ vide in verbo iudicaret.in.c.in fi.¶ Judex nō ſer= uans conſuetudinem facit litē ſuā.vide in bo iudicare.in.c.j.in fi.¶ Si eſt fa cta electio poteſtatis ſimpliciter videt fieri ſm cōſuetudinē illius curie: ꝑ not.ꝑ
5 Bar.in.l.lex co:ne.ad ſille.¶ ‡ Nam cōſuetudo in contractibus attenditur vbi nō eſt facta expreſſio mercedis: gl.in.l.exempto.C.loca.ꝛ.l.ꝙ ſi nolit.§.q̄ aſſi= dua.de edil.edic.q: q̄s intelligitur contrahere ſm conſuetudinem regionis ſm Bart.in.l.ex ea ꝑte.in ꝑn.de verbo. oblig.ꝛ in.l.ſemper.de regu.iur.Et quan= dodubitatur ſic videtur tacite actum. Bald.in.l.ſicut de ac.empt.ꝛ.in.l.incen= dium.ſi.cer.pet.¶ Et contractus in dubio videtur factus ſm conditionem per ſone ꝛ loci conſuetudinem ſm Bar.in.l.nemo.de duo. re.ꝛ qď no.in.l.ſi p:ius §.rect3.de aqua plu.ꝛ hoc caſu talis electio videtur facta ſm diſpoſitionē ſta= tuti: vt no.in.l.iureiur.§.ſi liberi.de operis libertoꝝ.ꝛ.l.liberti.C.e.idē ſi erat
6 conſuetudo ſolum aliq̄d p:omittentis ſm Joā.an.in rub:ica qui facit.‡ ꝛ vide Bar.in.l.magiſtratus.ad muni.vbi dicit ꝙ officia vident cōcedi ſm ꝯſuetudinē. ar.d.§.rect3.ꝛ vide barto.in.l.j.§.de vari.cogni.vbi in ſalarijs attendit conſue=
7 tudo.¶ ‡ Cōſuetudo ciuitatū eſt obſeruāda in mutatione officialiū.l.nemine3. de ſuſpecto.ꝛ archi.lib.xj.in fi.vbi glo.allegat conco:dantes qui debent omni anno mutari ꝛ reddere rōnem: vt ibi in tex.ꝛ gl.¶ An ꝓpter cōem obſeruātiā ꝛ cōſuetudinē iudicioꝝ det inq̄ſitio copia iudicioꝝ ꝛ fame.vide in ṽbo to:tura. in.c.ꝓpter cōem obſeruantiā.vbi multa de cōditiōe iudicio:um in criminalib°. ¶ In electione officialium ſeruatur conſuetudo.ſ.in verbo electio.in.c.electiōe. cum ſequēti.¶ Cōſuetudo iudicioꝝ eſt ſeruanda.vide.ſ.i ṽbo inſtrumentū.c.j.

1 Pudo: in leuibus delictis habetur p:o pena.
2 Judex vbi non pōt to:quere pōt terrere.
3 Indulgentia aliq̄n p:ebet occaſionem delinquendi.
4 Melius eſt cum ſeueritate diligere q̄ꝫ cum lenitate decipere.
5 Judex poteſt aliquem co:rigere ne delinquat.
6 Infamia incurritur aliq̄n ipſo iure: ꝛ q̄n꙽ per ſnīam: q̄n꙽ ex genere pene.
7 Oderunt peccare mali fo:midine pene.
8 Furce ſunt ſigna meri imperij.
9 Judex poteſt p:ocedere ad cōbuſtione3 domus cōtra delinquentē ꝛ fugitiuū.

Contumacia.

Sequitur notabilis queſtio alias co:ā me agitata in ſindicatu cuiuſda3 officia lis. Quidā ſceleratus deliquēs ꝓ ſuis demeritis carcerat° exiſtēs aufugit de carcere ꝓpter cuius fugā nō potuit merita pena puni= ri hic offialis nō valens eum capere nec aliter punire qui delibera uerat ipſum ſuſpenſum furcas ante oſtiū delinquentis cū laqueo affigi mādauit ad terrorē ꝛ penā ꝛ infamiā delinquentis contumacis qui in ſin dicatu vna cum vicinis comparet ꝛ petionē de iniuria ꝛ violentia quam ad ma ximā quātitatem eſtimat dicendo ꝙ debuit vti remedijs iuris contra contuma= ces ꝛ fugitiuos. Queritur nunc quid iuris: ꝛ omiſſis his que dici poſſent contra

officiales

officiales iniurioſas executiones facientes. Dico ꝙ hic officialis nõ tenetur in aliquo: qꝛ iudex poteſt alicui verecũdiã ꝓ delicto inferre.c.cum dilecti.de ac
1 cuſ.†ꝛ pudor in leuib⁹ delictis habenẽ ꝓ pena.gloſ.ij.q.viij.ſi qs.ꝛ alis magna pena eſt hoim carere cõmercio: glo.in.c.ex eo.de ſen.excõ.in.vj.ꝛ bñfacit tex.
2 cum gl.in.l.iiij.§.ptoꝛ.de dã.infe.in verbo nõ inuerecũde agere.†Naꝫ iudex vbi als nõ põt torquere põt terrere.bal.in.l.ij.C.quo.appel.ꝛ bar.melius.ff.de qõnibus.l.de minore.circa pn. Naꝫ verecũdia pena ẽ:ar.l.fi.§.ſi fenerator.ff. ꝙ metus cau.ꝛ facit qꝛ ꝓ falſitate vel ꝓditiõe põt figura hois depingi in muro ꝓ pena: vt dicit bar.in.l.ſiqs id qḋ.ff.de iuriſ.om.iudi.vbi ꝑ alios: † qꝛ iudex debet eſſe diligẽs ad obuiãdũ ne maleficia fiant.l.j.C.de num.vbi tex.ꝙ iudex põt ad refrenandã nequitiã puerſoꝝ corpus torquere: qꝛ delinquẽtes cohercere nõ eſt cõtra leges agere: ſꝫ legi ſubſidiũ agere.c.ij.de pui.nã ſeruãda eſt cẽſura vt maleficijs hoium obuieẽ.ff.de rei ven.l.in fundo.in qb⁹ dediti nihil mali eſt ꝙ non inueniat in.auẽ.vt hi q obli.in pn.qḋ tñ hũana virtute pfici non põt ad plenuꝫ: quia malas hoium volũtates cohibere nõ valem⁹ ad plenũ.xxxj.q.j.hac rõne. in fi. Jõ papa dicit viã malitijs hoium precludamus prout poſſibile eſt: de elec. c.vt circa.in pn.vbi de hoc ꝑ Jo.an. Unde nũꝙ meli⁹ crimina ꝯmitti ꝓhibenẽ ꝙ ſi cõmiſſa puniãtur.d.l.j.ꝛ.ij.in fi.ꝛ de plagi.l.qm̃.xxiij.q.v.c.circũcelliones. ij.q.iij.c.j.in fi. ¶ Officiales deniꝙ ꝑ terrorẽ leuiarũ penaꝝ a delictis ſubditos malos ꝓhibẽt ꝛ cõpeſcunt.xxiij.q.iiij.c.qui peccat.ꝛ.iij.q.j.de⁹. Debent etiam tueri ſubditos nec illatas ipſis iniurias multas ꝑmittere.l.ij.in fi.de lucris aduoca.qꝛ ſceleſtoꝝ craſſatur iniqtas ſi tranſit impune eoꝝ ꝓſumptio. Nã rigide in eos eſt exercenda iudicialis auctoritas ne amplius creſcat ſpes eis talia committendi.xxiij.q.v.c.relegantes.extra ḋ priui.c.cũ ꝛ plantare.q a delinquendo per penaꝝ ipoſitiones depellunẽ.l.j.de ſuper ac.ꝛ.l.ij.de naui. nõ excuſan. ꝛ in ꝓhemio.ff.§.hec aũt tria.ꝛ in ꝓhemio inſti.in verbo calũniãtium iniqtates pena qppe ſapiẽtẽ facit quẽ culpa oñdit inſipiẽtẽ.xxviij.di.c.qꝛ ea.de offi.preſi.l.
3 cõgruit.ꝛ in auẽ.de armis.poſt prin.†Et ꝑ indulgẽtiam daẽ iterata occaſio flagitia cõmittẽdi.l.di.de his.de coharta.l.ſi apparitor.in fi. Jtẽ iudex dꝫ ſeueritatẽ aliquã exercere nõ aio ſeuiẽdi ſed medẽdi.lxxxj.diſtin.c.odia.q ꝯtumacib⁹
4 in ſe purgãdo ſeueritas ẽ exercẽda ſi penitẽtib⁹ veniã.ij.q.ꝟ.ꝙta i fi.† Et alias melius eſt cũ ſeueritate diligere ꝙ cũ lenitate decipere .v.q.v.c.non ois. Debet eñ iudex ſubditũ ex dilectione ꝛ nõ ex odio corrigere.xxiij.q.iiij.ita ꝛ ꝙtomagis
5 ius eſt peccatũ tanto ſeuerius vindicandũ.q.j.ex multis.† Põt eñ iudex aliquũ corrigere ne deliquat.l.j.in fi.ꝛ.l.ꝯgruit.de offi.preſi. Bar.in.l.eũ.de accuſa.ff. ꝛ.l.fi.ff.de pen.ꝛ in auẽ.de man.prin.§.deinde.vbi dixit ꝙ poteſtas põt malos de ciuitatib⁹ expellere.ꝛ facit.l.item apud labeonem.§.adijciẽ.de iniur.vbi magiſtratus corrigendi cauſa quid fecerit nõ tenetur iniuriarũ.ꝛ dixit no. Ang.in conſi.cclxiij.incipi.qꝛ cõſultatio multũ generalis ꝙ aliquãdo delinquentes turpiter iudicanẽ eos multando in penaꝫ delicti ꝛ aliqñ ad feneſtrã liganẽ aut ad cathenam in penam criminis ꝓpter quod infamantur.ar.l.ſi duo patroni.in fi.
6 ff.de iureiu.† qꝛ infamia incurriẽ aliqñ ipſo iure ꝛ quandoꝙ ꝑ ſniam qñꝙ ex genere pene.C.de infamibus.l.nullum.vbi glo.ꝛ facit de fur.l.interdum.§.q fures.ꝛ de infami.l.ictus fuſtiũ.† lꝫ iuris executio nõ hꝫ iniuriã quo hoc vt cõminiſter iuſtitie teneaẽ iniuriaꝝ i iuſtitia miniſtrãda: tñ condẽnato nõ fit iniuſtitia ꝑ iura ꝑdicta. Et cũ officialis iſte cõmiñãdo hoc fecerit vt abſtineret ꝛ ad eius
7 territionem nõ tenebitur † qꝛ ſcriptũ eſt oderunt peccare mali formidine pene. ff.de iuſti.ꝛ iur.l.j.cũ ſi.ꝛ facit de iniur.§.j.vbi is qui iure publico vteretur: non videtur iniurie faciende cauſa facere quia iuris executio nõ habet iniuriam: vt ibi in text.cum concord.alleg.in gl.nam vigor publice diſcipline hoc poſtulat

ne maleficia cõmittant.l.licitatio.§.ꝙ illicite.de publica.ꝛ.l.ita vulnerat⁹.ad.l.acq̃l.q2 obuitatio delictorũ iuris publici eſt vt ibi:ꝛ dicit tex.i.l.ꝙ reipublice.ff.de iniurijs. qꝛ ea q̃ magiſtrat⁹ facit ad vindictã maieſtatis publice q̃uis alienaꝫ reſpiciãt cõtumeliã l actiõe iniuriaꝝ nõ veniũt.†Quo ꝟo ad ſcõꝫ caput dr̃ ꝙ rõne fuge ex carcere ꝛ criminũ q̃ p eũ videntur confeſſata:vt in.l.lege cornel.per Bar.ff.ad ſille.ꝛ in.l.admonẽdi.cũ ibi alleg.de iureiu.potuit furcas erigere añ domũ delinquẽtis:ar.l.abſentẽ. ff.de pen.vbi dicit tex.ꝙ iudex põt procedere ↄtra cõtumacem ad penas que eius eſtimationẽ cõtingunt vſqꝫ ad relegationeꝫ: poteſt eñ iudex q̃d facere vt exemplo deterriti min⁹ delinquãt ff.de penis.l.ſi quis forte.§.ſi q̃s conuiciũ.fuit eñ inuenta furcarum erectio vt hoies ↄſpectu eaꝝ terreant ꝛ delinquẽtib⁹ accedant ad penã.ff.de pen.l.capitaliũ.§.fi. Nam ſi iudex ex cã põt interdicere alicui patriam ciuitatẽ aliquã vel prouinciam ꝛ ne de propria domo exeat ꝛ ne p vicos ꝛ plateas ptranſeat.ff.de interdi.l.relegatoꝝ.per totam.ꝛ.l.fi.ff.de pen.l.moris.ꝛ maiori rõne poſſet in corpus punire:quare ergo poteſt ad vindictã publicam in eundem fugientem furcas in domo erigere vt ei ad dedecus ꝛ contumeliam accedant:ſicut quis poteſt ratione criminis de propria domo extrahi:in aut.vt nulli iudi.§.quoniam.

8 †Sunt enim furce ſigna meri imperij.Bal.in.l.j.C.vt nemi.lice. ſigna rebus imponere.ꝛ in.l.j.C.vt nemo priua.vbi bal.dixit ꝙ imperium deſignatur per furcas:qui etiaꝫ dixit in.l.j.§.cũ vrbẽ.

a de offi.prefec.vi.ꝙ merum imperium eſt in furca[a] ſicut ſeruitus ꝛ dominium:ar.l.fi.vbi ꝛ apud quem eſt ꝙ conſiſtit in aduerſione circa facinoroſos.l.imperium.de iur.om.iu. Et adde ꝙ poſt predicta reperi Old.in.conſi.clj.incipi.thema tale eſt dixiſſe ꝙ in furcarum erectione publica verſatur vtilitas ne maleficia ſint impunita vt male meriti publice puniantur:ar.l.ad.l.acq̃. l.ita vul.depoſiti.l.bona fides.ꝛ de fideiuſ.l.ſi autem.§.fina.ꝙ fit metu penarum.ff.de iuſti.ꝛ iure.lib. Et ideo aliquando exercebantur pene vt ceteri terreant exemplo. ff.de recepta.l. j.ꝛ de pe.aut facta.in fi.que furce ſunt inuente in memoriaꝫ ſuppliciorum ſicut monumenta inuenta ſunt in memoriam commemorationis humane. ff.de condi.inſtitu.l.quidam in ſuo. que melius per viſum imprimuntur q̃ꝫ per auditum.arg.fi.inſti. de gradi.vt a maleficijs homines arceantur: nam per talem diutinam commemorationem vertitur vtilitas priuata que p talia ſigna retinentur.l.in nomine domini.de offic.prefe. pretor.quod cedit ad ſolatium interemptorum ꝛ paſſorum.ar. ff.de pen.l.capitalium.in.§.famoſos.quod eſt loco propoſitionis edicti.ar.l.ſacularij.§.quidam.de ordi.crimi. Adeo ꝙ ſi nõ reperiatur locus vbi furce poni poſſent ſine cuiuſqꝫ icommodo poterit dominus alicuius terre compelli ad vendendum ꝓpter publicam vtilitatem.ff.quemad.ſerui.amit.l.ſi loc⁹.§.fi.de rei vend.Item ſi verberatum.§.preterea.de euic.l.lucius.ad ſille. l.lex cornelia.§.in quibus.ꝛ.l.ij.pro quibus ca.ſer.pro premio.

9 liber.acci.ꝛ.ff.ne quid in loco pub.l.ij.§.ſunt qui putent.† Et facit ꝙ iudex contra delinquentem ꝛ fugitiuum poteſt procedere

a ¶In furca Sed q̃d de eo q̃ habet iuriſditionem et mixtum imperium.vide Oldra.in cõſil.clxj.

ad combuſtionem domus .de quo per Andr. in titu. de pace iuramento fir.§ receptatoribus.

1 Judex an ꝓpter ꝯtumaciam alicuius poſſit diruere domos et arbores ſcindere.
2 Domus alicuius ſi debeat deſtrui ex forma ſtatuti non dꝫ deſtrui in preiudiciuꝫ creditoris cui eſſet obligata.
3 Uxor poteſt defendere deſtructionem bonorum mariti.
4 Fundus venditus ꝛ nondum traditus non venit in publicatione bonorum reſtituto pretio.

1 AN iudex †ꝓpter contumaciā alicuius poſſet diruere domos ꝛ arbores ſcindere. Dicit̄ ꝙ ſic.ar.l.ſi his cū quo.ff. cōmunia diui. Et ſi bona erāt cōia vel aliud ius habebat tenebit̄ ipſe contumax ad damnuꝫ ſocij ſi iuſte factū eſt: qꝛ propter ſuā culpā: ar.l.ſi merces.§.culpe.ꝛ.l.adeo.§.fi.ff.loca.ſm glo.in.d.l.ſi his cū quo. ꝛ qꝺ no.i.l.igit̄.de liber.cā. Sicaūt iuſte factū ē tenebit̄ iudex iniuſte exequēs vt ibi facit.l.lectos.de peri.ꝛ cōmo.rei vē.ꝛ dixit Bal.i.d.l.ſi his cū q̄. ꝙ bānit⁹ ex ꝯtumacia pōt guaſtū padti ac ſi eſſet conuictus de maleficio. Guil.de ſuza .dixit ꝙ qñ res eſſet cōis ꝛ deuaſtando ptem delinquētis deuaſtaret̄ pars alterius ꝙ iudex de equitate dꝫ rem vendi facere.ſ.partē delinquentis ꝛ pretium cōfiſcare: ar.de ver.ob.l.continuus.§.q̄ inſulam.ꝛ.l.ij.§.qꝺ diximus.ff.ſi quis cau.ꝛ in aut̄.qui.mo.na.effic.ſui.in prin.ꝛ vide tex.in.l.cōi diui.in.§.ſi debitor.ff.cōi diuidū.vbi dr̄.dixit ꝙ nō erit edificium diruendū.ꝛ facit.l.iij.§.fratres.ff.ſi q̄s aliquem teſta.ꝛ de hoc doc.in.l.de pup.§.ſi pluriū.de noui ope.ꝛ vide Bar.in.l.hactenus.§.j.de aqua plu.ar.vbi an magiſtratus executionē faciēdo poſſit diruere
2 domū: ꝛ an teneat̄ vbi lōga diſtinctio: ꝛ adde Bar.in.l.j.§.ſeru⁹.ff.ad ſille. † vbi dicit ꝙ ſi ex ſtatuto dꝫ deſtrui domus alicuius ꝙ nō deſtruetur in preiudiciū creditoris cui eſſet obligata quo caſu daret̄ creditori actio in fiſcū deſtruentem.l. qui occidit.ad.l.acq̄.ꝛ in.l.ſi ſeruum.de pig.ꝛ in.l.cū fiſco.ad ſille.ꝛ facit.l.j.de pen.fiſca.cre.prefec.ꝛ bñ facit.l.res q̄ de iure fiſ.vbi dr̄ ꝙ ſi fiſcus velit domū dꝫ prius ſoluere illud qꝺ debitor creditori tenebat̄. Jō dixit Ang. in.d.l.j.§.ſeru⁹
3 †ꝙ vxor pōt defendere deſtructionē bonoꝝ mariti rōne dotis ſue.ꝛ ſentit bal.in d.l.pign⁹.ꝛ voluit Albe.in tractatu ſtatu.in tertia parte: †ꝛ ideꝫ in colonis qui tenerent terras que erāt deuaſtande ꝙ fieri dꝫ ſine eoꝝ dāno: ar.l.ij.in fi.de his q̄ latro.q̄ ex delicto ſocij dānuꝫ conſequat̄.l.cum duobus.§.fi.ff.pro ſocio.ꝛ bñ facit lex in venditione.§.j.ff.de bo.aut̄.iudi.poſ.ꝛ ſm alber.ibi ꝛ facit tex.in.l.
4 ſi fundum.ff.loc.vbi dicitur.† ꝙ publicatis bonis fundus venditus ꝛ nondum traditus non venit in publicatione reſtituto pretio que ſunt limitāda niſi ipſa domus eſſet deſtruenda rōne receptationis vel alicuius delicti ibidē commiſſi ſciente creditore vel inquilino aut altero ius ea habente per.l.j.C.de fal.mone. ꝛ extat capitulum regni.quod incipit frequens.ꝛ in effrenata latronum nequitia quo cauetur ꝙ villa parua in qua latrones receptantur debet igne cremari ſublatis inde bonis mobilib⁹. And.de iſer.in ti.de pa.fir .c.receptatorib⁹. Et vide S.in.c.quero.de vna vtili queſtione.S.in verbo publicatio bonorum.

1 ¶ Clerici conueniuntur a iudice ſeculari pro feudis que ipſi tenent a rege.
2 Officiales ꝛ adminiſtratores ad clerum tranſeuntes ante finitum officiuꝫ ꝛ rationem redditam reuocantur a clero ꝛ puniuntur.
3 Laicus efficitur de foro eccleſie ratione delicti.
4 Judex laicus an poſſit capere clericum delinquentem ꝛ ducere ipſum ad epiſcopū

pena.c.j.de ſenten.excõmuni.in.vj.nam ſi iudex laycus caperet clericum delinquentem vt eum duceret ad iudicem ſuum non tenetur Bar.in.l.ſiquis in ſeruitute.de fur.alleg.Inno.in.c.vt fame.de ſen.excom.⁊ ideo tunc non tenebit̃ in ſindicatu.Et fuit de facto:quia capitaneus exigit a clerico penam banni impoſitã ꝙ nemo ꝑtrãſiret ꝑ terrã vicini ⁊ fuit ĩ ſindicatu cõdẽnat⁹.¶†An iudex laycus poſſit cape clericũ delinquentẽ ducere vel duci facere ad epm:dic ꝙ ſic.Bar.in.l.ſi quis in ſeruitute.de furtis.alleg.Inno.in.c.vt fame de ſen.exc.⁊ tenet Bal.in.l.ſi qua.de epi.et cle.vbi dicit ꝙ cleric⁹ ſi repiat̃ in ꝓſtibulo vel in fragrãti crie poteſt capi ꝑ familiã ꝑtãtis vel ꝑ ſimplicẽ laycuꝫ vt ducatur ad
a ſuũ epm:de quo etiã ꝑ.d.Ant.i.c.cũ nõ ab hoie[a].de iudi.⁊ bar.in.l.ait ꝑtoꝛ.§.ſi debitoꝛẽ.de his que in frau.cre.⁊ Bal.i.l.ſimiles.de exhib.re.cano.in.c.cum nõ ab hoie.de iudi.Lapus allc.cxxij.al's.cxxvj.ang.in.l.j.ne q̃s eũ.⁊ qđ no.Inno.in.c.ſi qñ.de de offi.dele.Bal.in.c.j.§.ſi q̃s.de pa.iura.fir.vt ꝑſentet̃ epo.vbi dicũt cano.ꝙ lꝫ familie poteſtatis capere clericũ de nocte vt ad
5 ſuũ iudicẽ ducãt.†Quib⁹ addeꝙ pr̃ inueniẽs clericũ adulterãtẽ filiã ſi eũ occidat nõ incurrit in canonẽ.Bal.d.Ang.⁊ Imo.in.l.q̃d ergo.§.ſi heres.de le.j.⁊ vide que ꝑſone hoc pñt in.c.ſi vero.de ſen.exc.lo.j.vbi cano.⁊ viſuꝫ eſt aliqñ ꝙ poteſtates capiẽtes clericos de nocte in quo delicto facta inhibitoꝛia ꝑ epm faciunt eis radi caput vt nõ appareat coꝛona ⁊ ipſum remittũt tãꝗ laycum:nã maleficiũt ⁊ tenent̃.l.iul.de vi pub.vt habes.ĩ.in verbo remiſſio.que no.ꝑ ſindicatu officialiũ.¶Officialis carcerãs officiales vel nũcios clerici punit̃.Bal.in.l.j.C.de epiſ.⁊ cleri/niſi reperiat ipſum in crimine:vt diximus.ſ.vel niſi turbaret ſuam iuriſditionẽ.per no.in.l.nullus.C.de teſti/vel:niſi in criminalibus exceptis a iure/vel ſi inueniretur cum armis ꝑturbando publicã q̃etem vel immiſcẽdo ſe enoꝛmitatibus homicidijs violẽtijs publicis armatus:vt in.c.perpendimus.de ſen.exc.⁊ in.c.cũ
6 non ab hoie.eo.titu.quo caſu† iudex ſecularis ſi ipſos clericos toꝛqueret nõ tenet̃ qꝛ priuant̃ eoꝝ priuilegijs:vt ibi latius ⁊ in regno extat capitulũ qđ incipit armoꝛũ vſus ꝯtra clericos arma poꝛtantes.⁊ eſt.c.Roberti.⁊ fuit obſeruatum tpe guerraruꝫ qñ clerici armati voluerunt facere nouitates in ciuitatibus:nã fuerunt per dominũ ciuitatis ſuſpenſi et paſti nati vna cum eoꝛum epiſcopo capitis illoꝛum factionum.

1 ☞ Fugientẽ quilibet poteſt capere pꝛo bono publico.
2 Iudex ſecularis an ſi inueniat clericum innocentem poſſit eum abſoluere.
3 Officialis non poteſt hoſpitari in domibus clericoꝛum ipſis inuitis.

Tapparitoꝛ curie q̃ cepit clericuꝫ delinquentẽ ⁊ ipm duxit ad ꝑtãtẽ teneat̃ in ſindicatu.bar.in.l.ſi quis in ſeruitut.ff.de furt.dixit ꝙ laycus põt capere clericũ delinqnentẽ.vt ipm ducat ad iudicẽ non vt ipſũ detineat:ar.l.ait ꝑtoꝛ.§.ſi debitoꝛẽ.ð his q̃ i frau.cre.⁊ð adul.l.capite.q̃nto.⁊ dixit tãgere

Inno.in.c.vt fame.de ſen.exc.ꝙ videꝛ intelligi ꝙ ducat ad iudicem ipſius cleri ci ⁊ non ad ptãtem. De quo vide Bal.in.l.ſi qua per calumniam.de epi. ⁊ cleri. ⁊ no.Bar.in.l.miles. de exhi.re.⁊ cano.in.c.cũ nõ ab hõie.de iud.⁊ Lapus.alle. cxxvj.⁊ vide Ang.⁊ doc.in.l.j.ff.ne qs eum.⁊ quod no. Inno.in.c.ſi qñ.de offic. deleg.⁊ dixit Bald.in.c.j.§.ſi quis.de pac.iur.fir.ꝙ capi pñt clerici delinquentes vt pſententur epiſcopo.qui allꝫat etiã Jo.an.in.d.c.vt fame. ⁊ hoc in ipſo actu delinquẽdi:vel imediate nõ ex interuallo niſi ex cõmiſſione epi:vt no.in.d.c.cũ non ab hõie.vbi Anto.de but.⁊ hoc tenet eum Inn.contra hoſti.in.d.c.vt fame. Et dixit bal.Ang.⁊ Imo.l.quid ergo.§.ſi heres.ff.de leg.j.qᵈ pater inueniẽs cle ricum adulterãtem filiam ſi ipſum occidat nõ incurrit inpenã canonis.vide hoc in.c.ſi vo ad fi.de ſen.exc.⁊vide per Moder.in.l.de pup.in.§.meminiſſe. de noui

1 ope.†Et ad pdicta facit qꝛ ꝓ bono publico qlibet põt capere fugiẽtẽ: tex.in.l. generali.de decur.lib.x.⁊ facit tex.in.l.fi.C.de male.⁊ no.p Bar.in.l.neminẽ.C. de exhi.re.ergo qlibet capiet clericum vt illũ proprio iudici repreſentet ne ſint delicta impunita.in auꝫ.de deſen.ci.§.nos igiꝫ.⁊auꝫ.vt iudi.ſine quoquo ſuffra. §.neceſſitatis.⁊ vide in.d.c.cũ non ab homine.in fi.de ſen.excõ.vbi dꝫ expreſſe ꝙ licet capere⁊ violẽtas imponere manus clerico inuẽto in adulterio p certas per ſonas cõiunctas vt ibi:vbi vide Abb.q̃ not.quia ſepe officiales ſe impediunt de

2 clericis:⁊ propterea i ſindicatu vexantur. ¶†Judex ſecularis ſi inueniat clericũ innocentẽ an poſſit eũ abſoluere:glo.dicit ꝙ ſic de iure ciuili.in auꝫ.clericus. de epi.⁊ cler.Bal.dixit cõtra quia defuit iuriſditio:⁊ nõ põt ferri ſentẽtia:extra de iudic.at ſi clerici:licet glo.teneat cõtra.in.l.nemo.de reg.iur.la.j.tñ poteſt pro

3 nunciare ſuper priuatione iur.aduerſarij.Bal.in auꝫ.ſtatuimus.eo.t:. ¶†Offi cialis nõ poteſt.ire ad hoſpitãdũ in domibus clericorũ eis inuitis.Bal.in.l.j.C. de epiſco.⁊ cle.⁊ ideo tenebiꝫ i ſindicatu ſi accedat ad hoſpitãdũ vel curiã regẽ dum in palatio epatꝰ. ¶An officialis ſecularis remittẽs clericum ad ꝓprium iu dicem cũ ignominia teneaꝫ in ſindicatu.vide in verbo remiſſio.

1 ¶Crimen baratarie eſt ſimile crimini leſe maie.
2 Delictum patris nocet filio.
3 Judex qui fecit baratariã an poſſit penitere re adhuc integra?
4 Judex corruptus famã perdit ⁊ dãna reſarcit.
5 Judex corruptus non põt iterum pronũciare licet ſnĩa ſit nulla.
6 Pene ſtatute contra committentem baratariam: videntur etiam ſtatute contra dantem.
7 Corrumpens magiſtrum actorũ perdit cauſam.
8 Falſum cõmittens in cauſa perdit illam.
9 Diſſigilans proceſſum miſſum clauſum punitur.
10 Pecuniã non licet dare iudici vt etiã ſcdm iuſtitiam ferat ſententiam.
11 Teſti an liceat recipere pecuniam pro teſtimonio ferendo?
12 Aſſeſſor vel alius vendens effectũ ſententie puniꝫ pena fuſtigationis.

Corruptio an ſi qs iudicem corrumpit vel cũ eo cõmittit ba ratariã teneaꝫ ⁊ ſi deferat ſe aut alium ſibi parca tur dic ꝙ ſic:auꝫ.ſed nouo iure.de pena iudi. Tamen ad hoc vt iudex recipiẽs puniatur debet ꝓbare is q̃ dicit dediſſe ſibi ⁊ ſi nõ ꝓbat defe rens puniꝫ:tñ reus debet ſe per iuramentũ purgare qui ſi nolit ſe pur

1 gare ꝓ cõfeſſo habeꝫ.d.auꝫ.nouo iure.vbi habeꝫ †ꝙ crimẽ baratarie ſi in ſimi

2 le crimini leſe maie.qꝛ imponiꝫ pena cõfiſcationis bonorũ ⁊ exilij.†Et delictum patris nocet filio ſm glo.ibi:que etiã dicit ꝙ poſt ſentẽtiam ⁊ iuramentũ admis

titur probatio in contrariū īfra.x.menſes ſm bal.ibi. ¶Tamen in eo qui impetrauit baratariā a iudice nō habet locum penitentia etiam reintegra:glo.ſingu.in.l.iij.de calum.ſm Bal. vbi di=
3 cit glo.† ꝙ iudex baratariā recipiens non poteſt reintegra penitere:tñ in cōtrarium eſt,tex.in.d.auf.nouo iure.Judex vero qui recipit proferenda ſnia debet puniri:licet peniteat ſm Bal.in.l.j.de condi.ob tur.cau.Et vide in ꝯſti.regni corruptele.⁊ in.c.rei vulgaris fame proloquium.quod.c.fuit ad bñplacitum conditum:⁊ ideo eſt expiratum niſi dicaṫ ꝙ abinde fuit obſeruatuz licet non pro.l.tamen ratione in verbo probatio in ſindicatu. vbi late in.c.contra officialem. ¶An q̄ accuſauerit iudicez: quia dedit ſibi pecuniam ⁊ nō probauit ſi iudex fuit abſolutꝰ poſſit iſte ex ſua cōfeſſione condemnari:per.l.cum precū.de li.cauſa.Bal. in:auf.ſed nouo iure.de pena iudi.cōcludit.ꝙ non: quia iſta cōfeſſio fuit facta principaliter ꝑpter aliud ꝙ nullum eſt ſortitum effectū.c.ſuper eo.de eo qui cogno.cōſan.vxo.ſue.Et facit quod no.Inſt.i.c.mulieri.de iureiur.ſm Bal.ibi⁊ facit quod habetur
4 in.l.j.ff.de interro.ac.vbi vide.¶†Iudex corruptus famaz pdit, ⁊ damna reſarcit.l.fi.de pena iudi.crimine falſi teneṫ.l.iij.ad fi. ad.l.iul.repe.Si aūt per ſtultitiā male iudicauit tenetur extra ordinem per regulam.l.fi.de priua.delic.⁊ de euic.l.ſi ꝑ imprudentiam.⁊ ꝑ unitur penis ſtatutis.in.c.cū eterni.de re iudica. in vj.licet de iure conſti.ſit alia pena.vt in ti.de pena iudi.qui ma. iudi.cum ſequentibus. ¶Licet ſententia iudicis qui per pecuniam iudicauit ſit nulla.l.venales.C.quando prouo. et non interſit partis contra quam eſt lata ratione nullitatis: tamen iudex facit litem ſuam.l.ſi iudex.de var.et extraordi.cogni. quia illa eſt mera pena propter verum maleficium.ff.de iuriſdi. om. iudi.l.adeo. ſecunduz Bald.in.l.venales.vbi dixit quod poteſt puniri ciuiliter ⁊criminaliter ex eodem proceſſu.per tex.in auf. vt iudices ſine quoquo ſuffra.§.oportet quod eſt ſpeciale in iu=
5 dice qui deliquit in officio in quo eſt aliud ſpeciale † quod iudex corruptus non poterit iterum pronunciare licet ſententia nulla ſit.quia vbi redarguitur eius ſordes vel malitia ipſe non eſt ſuperior:vt not.in.l.abſentem.C.de accu.vbi eſt gloſ. not.et Ange.in.l.ſi preſes.C.quomodo et quando.⁊ in.l.ſi accuſationibus.C.de accu.vbi glo.no.ꝙ non dꝛ redargui eius ſordes vel malitia ob hoc ſolum ꝙ ſniam tulit contra non citatum:⁊ tenet
6 glo.in.l.abſentem.in pn.ſm Ang.in.d.l.accuſationibus.¶†Pene ſtatute ꝯ cōmittētem baratariā videnṫ etiā ſtatute ꝯtra datē. l.j.vbi tex.ff.de calūnia.⁊ facit.l.j.C.de cupreſ.li.xj.ſm Bal. ibi vbi dixit ꝙ q̄ accipit ꝓmiſſionem ꝑ barataria tenetur ſicut ille qui rē accepit.l.iij.§.igiṫ.de calū.vbi bal.dixit ꝙ circa eādē pſonam pñt ꝯcurrere plures baratarie.⁊ vide i ꝯſti.regni. q̄ incipit corruptele.i tit.de pena iudi.vbi habeṫ de ꝓbatiōe corruptiōis ꝙ dꝫ eē legitia ⁊ ꝙ ꝓbās corruptū dꝫ hr̄e tm̄dē ab eo q̄ recepit⁊ quod tenetur denunciare infra triduum dans corruptelam cui
7 an credatur.vide in verbo teſtis.¶†Corrumpens actorum magi-
8 ſtrum perdit cauſam ᵃ de iure fiſci.l. in fraudem §. quotiens.et.ff.de falſis.l.ſi quis obrepſerit.et.ff.de penis.l. ſi quis

a ¶Cōm.Ui de feli.i.c.cū venerabilis. de excep.i fi. iiij.colum.

8 aliud.§.inſtrumenta. Bald.in.l.fi.de pena iudi.et facit tex.in capi.j. de excep· † vbi committens falſum in cauſa illa; perdit. ⁊ in capitu.cum olim.de reſcrip·
9 † Et etiã diſſigillãs ꝓceſſum miſſum clauſum punit᷑: q2 nunꝙ̃ ſe poterit in cauſa illa obijcere.c.cũ olim.de offi.deleg. ¶ † Nõ l3 dare pecuniã iudici vt etiã ſm iuſtitiã ferat ſniam.l.pe.ff.de condi.ob tur.cau. Nec etiã eſt licitũ iudici recipe: vt ibi gl. ſicut nec etiã l3 teſti recipere vt teſtimoniũ deferat ſm veritatẽ quia tenetur falſi. Bar.in.l.j.§.j.de falſi. Ideo dãs iudici pecuniã vt ſm iuſtitiam ferat ſententiã cãm perdit.d.l.j.de condi.ob tur.cau.⁊ nõ poteſt ab eo repeti ſm glo. ibi: ꝙ̃ dixit ꝙ ſi do iudici vt ꝑ me iudicet iniuſte: ꝙ tunc litẽ perdo ⁊ datũ vt ibi: ⁊ in.l.j.de pena iudi.⁊ in.l.j.de calum.§.ſed et conſtitutio.⁊ idẽ ſm cano.ꝙ perdit vtrũꝙ; ſm illã glo.et in.c.non ſine.xvij.q.v.⁊ in.c.ſtatutũ.in verſicu.gratis. de reſcrip.in.vj.⁊ in.c.cũ ab omni.de vita ⁊ hone.cle.⁊ Bar.in.l.eadẽ.in fi.ad.l. iul.repe.⁊ Moder.in.d.l.j.de condi.ob tur.cau. ¶ † Et q᷒ dicit᷑ ꝙ non l3 teſti pe
11 cuniam recipere pro teſtimonio ferẽdo.l.iij.§.iul.de teſti.adeo ꝙ non põt in teſtẽ ꝓduci: eſt verũ niſi ꝓducat᷑ per illũ in cuius ꝑiudiciũ data fuit teſti pecunia q2 admittit᷑.c.j.ſi de feu.fuerit contro.inter domi.⁊ vaſal. vbi Bal. dicit dictũ.§. ſingularẽ.ad hoc. ¶ Et q᷒ dicit᷑ l.d.§.iulian⁹.ꝙ accipiens pecuniã ne ferat teſtimoniũ ꝙ eſt verũ ſi datur ſibi ſpecialiter ne teſtificet᷑: ſec⁹ ſi gñaliter vt ferat auxiliũ in illa cã q2 admittit᷑ ſm Spe.i ti.de teſti.§.j.verſi.quid ſi dedit.vbi refert Hoſti.hoc dicere. ¶ Si quid datur iudici ⁊ nõ dicat᷑ vt iuſtã vel i iuſtã ſententiã proferat videt᷑ datũ vt iuſtã ſententiã proferat.l.j.de pena iudi.cum aut.ibi poſita.⁊ ſic ſentẽtia erit venalis: ideo nulla.l.venales.C. quãdo prouo. ¶ Item in ſentẽtia arbi.et dicit glo.in.c.cũ ab omni.de vita ⁊ hone.cle.⁊ tenet Azo i ſum. de condi.ob tur.cauſa;.⁊ vide in.d.l.j.cũ ſequẽti.ad.l.iul.repe.que not. ¶ Officialis preſidis qui accepta pecunia pollicet᷑ ꝑ fidem certã ſententiã prolaturu; punitur eodẽ crimine quẽadmodũ corruptor.l.qui explicandi.C.de accuſa.vbi Ange.dixit etiã hoc habere locũ vbi hoc pollicitus fuit i cauſa criminali i qua licitũ eſt ꝑ ſanguine redimẽdo omnẽ corrumpere ꝙ tenet᷑ iniuriarũ iudici.l.itẽ
12 apud labeonem.§.idẽ ait.ff.de iniur.† vbi dicit᷑ ꝙ aſſeſſor vel comes aut alter qui pecunia vendit effectũ ſentẽtie tenet᷑ pena fuſtigationis: q2 facit iniuria; ei cuius ſententiã iactauit ſm Bar.ibi ⁊ no.bene illũ tex.in.d.§.idem ait. ꝙ pollicens euentũ ſententie ferende per aliũ tenet᷑ iniuriarũ iudici cuius ſententiã eſt pollicitus. Ubi dicit Ange.contra baratatores curiarũ ꝙ̃ in palatijs ſepiſſime conuerſant᷑ ⁊ ꝑ pecunia ꝑmittit᷑ euentũ ſententie ꝙ tenent᷑ iniuria;.d.l.qui explicãdũ. Ideo Ange.exclamat contra aduocatos ⁊ ꝓcuratores hoc ꝑmittẽtes ⁊ dicẽtes ſe habere amicitiã cum iudice ꝙ tenetur grauiter etiã iniuriarũ. Ideo caueant iudices ab amicitia taliũ ⁊ a cõuerſatione mulierũ: quia quedam meretrix que ſtabat in camera aſſeſſoris et ꝓpalauit votũ iudicis in cauſa criminali: nã fuit in periculo cõbuſtionis ⁊ etiã aſſeſſor fuit in magno periculo: vt Ang. refert in.d.§.idem ait. ¶ Ac etiam actorum magiſtri ſepe hoc faciunt ſcientes votum iudicum reuelant et ſententiam vendunt tenentur etiam falſi: vt habes.ꝭ. in verbo iudex.in.c.ſi iudex vel tabellio.⁊.ꝭ.proxi.c. quod incipit. An ſi tempore ſententie.

1 ¶ Corrumpens iudicem vt proferat pro eo ſententiam punitur quia ſententia eſt nulla.et nu.3.
2 Corrumpens aduocatum an perdat cauſam.

1 Corrumpens iudicẽ vt proferat pro eo ſenten

a tiã punitur: q: ſententia eſt nulla:[a] et dicitur venalis.l.prima de pena iudicum.⁊ dicitur venalis quando eſt lata per corruptionem pecunie vel alterius rei.ff.de calum.l.quoniam.que ſi non eſt lata pro corruptione gratie vel ambitionis vꝫ ſentẽtia: ſed datur reſtitutio.ff.ad treb.l.ſeruo inuito.§.pretor.Et etiam qui in pecunia promiſit corruptelam litem perdit ſiue ſit cauſa priuata publica vel fiſcalis.d.l.j.etiam punitur actor quia perdit actionem:reus vero perdit exceptionem:et ſententia lata ꝑ corrumpente non vꝫ.d.l.j.et tunc actio et exceptio perditur per ſententiam ſed commodum victorie perditur ipſo iure.l.eius qui.de iure fi.⁊.l.venales.C.quando prouo.et etiam non licet aduerſarium corrumpere vel procu.vel aduocatum:⁊ erit tunc pena:quia ſententia nulla:vt.§.⁊ in.l.j.de calũ.per Bal.in.l.j.

a ¶Nlla.Ad de felr.in.c.tua nos.d ſymo.circa fi.

2 C.de aduo.diuer.†vbi de corrumpente aduocatum ſi cauſaꝫ pdat ⁊ ſententia nulla ſit:⁊ ibi an ſentẽtia ſuper corruptione aduocati fidem faciat contra partem corrumpentem:tamen corruptio principalis non reddit ſententiam nullam: quia ille non dicitur corrumpi niſi quando ex hoc colluſio reſultaret.l.iij.de

3 priua.⁊.l.ſi.ff.manda.ſm Bald.in.d.l.j.de pena iudi.†Tamẽ vbi quis dedit pecuniam ſimpliciter iudici an perdat liteꝫ.glo. in auſ.nouo iure.de pena iudi.tamen ꝙ perdit liteꝫ ſit actor vel reus licet de reo ſit glo.contraria.in.l.eleganter.§.pe.de dolo. que loquitur in cauſa fiſcali.⁊ Bar.tenet glo.in.d.auſ.per.l.fi. de cõdi.ob tur.cau.⁊ vide in.l.venales.C.quãdo prouo.vbi ſententia lata per pecuniam eſt nulla ſi per gratiam tenet: ſed datur reſtitutio ſm glo.ibi:tamen in dubio an preſumatur ex gratia vel per ſordes eſt perpendendum ex qualitate perſonarum per.tex.in.l.fi.ff.de ac.⁊ob.¶Sententia aũt lata per latã culpã tenet ſed datur reſtitutio quia prope ſordem eſt cum dolo equiparetur.l.cum pretor.de iudi.⁊.l.ſeruo inuito.ad treb.in glo. ſingu.Et ſi lata eſt per inimicitiam capitalem eſt ſordes et datur reſtitutio aduerſus ipſam ſententiaꝫ.Bald.in.d.l.venales. et vide.in.d.conſti.regni de pena iudi.qui male iudi.

1 ¶Mutuans pecuniam iudici an preſumatur eum corrumpere.

2 Iudex ſi aliquid indebite acceperit a ſubditis ciuiliter conuentus tenetur in quadruplum.

3 Officiali non habenti ſalarium a publico licet accipere munera pro premio.

4 Sententia an valeat quando ſunt plures iudices ꝓnunciantes quorum vnus eſt corruptus alij non.

5 Iudex accipiens enſenia an dicatur corruptus.

6 Mediator baratarie an poſſit teſtificari contra iudicẽ qui eam recepit.

7 Iudicis animus debet eſſe vacuus a prece: precio ⁊ amore.

8 In crimine capitali vnicuiqꝫ licet ſuum ſanguinem redimere per fas ⁊ nefas.

AN ſi tempore ſententie p aliquo pferende paro promiſit pro tali ſententia iudicem ſeruare indenē vt nō teneatur in ſindicatu: vel ſi pro alio actu fuerit ſibi pmiſſa indēnitas dicaṫ corruptus vel barattariam cōmiſiſſe. Barto. in. l. ſi quis vxori. §. ſi fugitiui. ff. de fur. dixit qꝫ quis ille qui aliqd dedit vel promiſit iudici vt habeat ſententiam incidat in penā falſi. l. j. ꝛ. ij. ff. de falſi. eſt verum quando aliquid promittitur per quod iudici acquiratur. l. j. ꝛ. ij. de calum. ſed ſi promittitur tantum cautio de conſeruando indēnem non incidet in crimen falſi. ſm Bar. ibi: ꝛ idem dixit Bal. in. l. j. C. de magiſtra. conue. per illum tex. ꝛ glo. qꝫ iudex poteſt recipere conſeruationem indē nitatis nec pars intelligitur eum corrumpere: ꝛ idem Bal. dixit in. l. j. de priua. qꝫ conſeruans iudicem indēnem non dicitur illum corrumpere ſi conſtat qꝫ bonam cauſam habebat niſi dediſſet ſibi pignus: ar. l. litigatores. ff. de arbit. cum ibi no. dicens qꝫ iudex pro his que facit pro executione officij poteſt recipere indēnitatem: et idem Bal. in. l. proficiſci. vbi alle. Bar. in. d. §. ſi fugitiui. et idem tenet Ang. in. l. fi. C. de pena iudi. Lud. autem in. l. j. ff. de condi. ob tur. cau. dicit qꝫ dictus. §. ſi fugitiui. loquitur in cautiōibus legalibus de preſentando eum qui liberatur a carceribus in quo ſi preſtetur cautio indēnitatis, eſt licita quia eſt iudicialis reſpectu eorum que iudex cauſa ſui officij. facit per tex. d. l. j. ſecus ſi ei fiant cautiones turpes vel inſolite: quia litem perdere. l. generaliter. ff. de calū. qui videtur tenere qꝫ ſi corruptio quando ei promittitur indēnitas ratione ſententie quam profert. Mihi videtur diſtinguendum qꝫ ſi quidem iudex talem indēnitatem anteqꝫ ſententiam proferat et declaret votum ſuum parti dictam indēnitatem facienti et iudex puniatur: quia iudex qui anteqꝫ ſententiam proferat declarat illam parti tenetur pena falſi. l. j. ff. de fal. ꝛ. l. vbi. C. e. ꝛ Inno. in. c. irrefragabili. de offi. or. dixit qꝫ efficitur ſuſpectus quando declarat votum ſuū ante pronunciationem: ſi autem recepit talem indēnitatem non declarando ſententiam quam vult proferre vel recepit poſt prolationem ſententie ꝛ non teneatur ꝛ loquatur. Bar. ibi. ſ. vide Bar. in. l. ſi a reo. §. fi. de fideiuſ. ꝛ Bal. in. l. eū: p quo in lect. antiqua. ff. de in ius. voc. ꝛ in auſ. ſed nouo iure. C. de pena iudi. Et hac cautela vtuntur iudices ignorantes ꝛ executores quando timēt exequi qꝫ ſolent recipere cautionem indemnitatis quando pars aduerſa minatur iudici vel executori ne quid innouet vel non procedat imponendo defenſam: vel inhibendo ex parte ſuperioris: et ita fecit eps cayazanus tempore quo fuit deputatus executor apoſtolicus: quia recepit cautionem indēnitatis anteqꝫ exequeretur. ¶ † An mutuans iudici pecuniam preſumitur eum corrumpere: dic qꝫ ſic. l. quiſquis. C. ſi. cer. pe. vbi Bal. dixit qꝫ in officiali pecuniam recipiente barataria preſumitur: licet admittatur titulus mutui. ꝛ idem Bald. per illum tex. in. l. j. de calū. dixit qꝫ mutuans pecuniam officiali dicitur eum corrumpere: dicens idem eſſe in alijs rebus: quia appellatione pecunie continetur vtilitas: ꝛ idem eſſe ſi a feneratore gratis recipit. per. l. qui etiam. eo. titu. licet in cōtrarium faciat quod dixit Spec. in ti. de vſu. Bal. ibi. ¶ † Iudex aliquid indebite accipiens a ſubditis: ciuiliter conuentus tenetur in quadruplū. l. j. C. ad. l. iul. repe. vbi dicit glo. qꝫ totum illud applicatur fiſco ad quam penam quilibet de populo poteſt agere quia eſt actio popularis tamen ſi partim acquireretur ſoluenti: tunc pro parte ſibi competeret actio et eius heredi. glo. in. l. ij. ff. eo. ꝛ etiam vbi criminaliter ageret cuilibet dareṫ potētia accuſandi. l. fi. eo. ti. qꝛ crimen eſt publicū ſm Ange. l. d. l. j. ꝛ i cſti. regni corruptele. in pn. ꝺ pena iudi. Sꝫ tn criaľr ꝯueniaṫ: quia baratauit iuſtitiā i cā capitali: vt qꝛ innocētē p pecuniā ꝯdēnauit capite dꝫ puniri vel relegari i iſulā. l. antepe. §. his. ff. ad. l. iuli. repe. Et lꝫ dicaṫ qꝫ qñ dat pe

cunia alicuivt delictū cōmittat ꝙ illa pecunia acqrit̃ fiſco.glo. l.luciꝰ.ff.de iure fiſ.ꝛ.l.claudiꝰ.de his ꝗ. vt indi. ꝛ aliqñ parti debet̃.Iter.eſri.l.gñaliter.§.illud.ꝛ.l. ſi ꝗs.§.ſi vt filio.ff. de calū. ¶ Officiali ex cā officij nullo mō lꝫ accipe aliquid etiā a ſpōte ſoluēte.l.j.ff.eo.ꝛ in.l.añpe.§.ab his. Tñ ex alia cā licet ab agnatis vel vxoꝛe vſ in īfinitū accipe dūmō ſine fraude ꝛ ꝙ nō cā calumine faciēde alijs accipiat a ꝓpinꝗs:ab alijs nō vſ ad cētū aureos annuatim.l.antepe.§.fi.ff.eo. hodie nō lꝫ cāni amicitie vllo mō. in aut̃.vt iudices ſine ꝗquo.§.exēplar.niſi eſculētaꝛ poculēta.l.ſolēt.i fi.ꝺ offi.conſu.ꝛ.l.plebiſcito.de offi.preſi. hodie nō lꝫ accipe officiali habēti ſalariū a publico:ꝛ no.gl.
3 in coꝛpe iuſiur.qꝺ ꝓſtat̃. ¶ †Officiali aūt nō habēti ſalariū a publico lꝫ accipe munera ꝓ ꝑmio ſui ſalarij ꝛ nō vltra.in aut̃. de man.princi.§.illud.ꝛ i aut̃.de iud.§.ne aūt laboꝛ.ꝛ.l.iubemꝰ.C. ad.l.iul.repe.ꝛ vide cano.i.c.ſtatutū.de reſcri.l.vj.tñ ꝺ iure cō ſti.regni ſunt ꝯſtitutiōes ꝛ capitula ꝓ ꝛ ꝫ. ¶ Iudicē coꝛrūpens
a cāꝫ ꝑditᵃ.l.ij.C.de pena iudi.ꝛ.l.iij.ꝺ ꝯdi.ob tur.cau.ij. q.v.qꝛ habetis.Ang.i.l.falſariꝰ.ſi ex fal.iſtru.Et reqrit̃ ſententia ſm bar.in.l.j.C.ꝺ calūnia.ꝛ dixit Io.an.i ti.de ſen.§.ꝛ iuxta. verſi.
4 quis.†ꝙ ſi ſunt plures iudices ꝓnūciātes ꝛ vnꝰ ē coꝛruptꝰ ꝛ alij non ꝙ ſnia valet quod ſequitur Ang.in.l.venales.C.qñ ꝓuo. Et an poſſit dari iudici iuſtā ſniam.vide i.l.iij.vbi ēt ꝺꝛ ꝙ non valet ꝓmiſſio facta iudici vt ꝓ me ferat ſniam. Nā nō lꝫ iudici iuſtū vēdere iudiciū:vt no. in.c.cū ab oī.de vi. ꝛ ho.cle.ꝛ. xj.q. iij.c.nō lꝫ. Tñ valet ꝓmiſſio de indēnitate ſibi facta. Bar.in.l. ſi quis vxoꝛi.§.ſi fugitiuū.ff.de fur.Idē voluit bal.in.l.fi.C.de
5 magi.conue. ¶ †Si tamen accipiat enſenia an videatur coꝛruptus.vide i.c.cū ab oī.de vi.ꝛ hone.cle.ꝛ i.c.ſtatutū de reſcrip. ꝛ Andre.de iſer.in conſti.capitaneoꝝ ꝛc.ꝛ in verbo eſculenta. ¶ An officialis cui eſt cōmiſſa executio iuſtitie poſſit recipere mutuo pecuniā ꝓ ciuitate.Bar.in.l.principalibus.ſi cer.pe. qꝺ non poteſt recipere nec etiam dare niſi concernat vtilitatē ciuitatis vel etiam concernat expeditionē ſui officij requiſitus gubernatoꝛibꝰ ciuitatis:argu.no.Guil.in.l.j.de iuſti.ꝛ iur. ¶ Qui officialis pōt fieri facere ꝓclama ꝙ qui ceperit malefactoꝛē habeat mille.per.l.nauiculariox.de naui.lib.xij.ꝛ quod not. per Bar.in.l.j.C.de preb.ſalario.lib.x.ꝛ Bal.in.l.j.com.vel epiſtolas.†Idē puto ꝙ poſſit recipere pecuniā mutuo pro reparatione palatij in quo habitat incōſultis officialibus.argu.eius qꝺ dixit Bar.in.l.diuus.de bo.dā.ꝛ in.l.illud.de cano.larg.li.x.ꝛ vide.ꝫ. ¶ Ubi quis dat turpiter officiali illud totū quadruplū applicat fiſco ꝛ eſt actio popularis.glo.eſt in.l.j.ad.l.iul.repe. ꝛ vide.ꝫ.latius. ¶ Officiali nil lꝫ etiā a ſpōte offerēte recipe in aut̃.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.ſcriptū exēplar.Et oīs officialis committens furtum extoꝛſionem vel barattariaꝫ in ſuos ſubditos tenetur.l.iul.repe.l.fi.ff.ad.l.iul.repetun. ¶ Si princeps reſcribat magiſtratui pro ſe infoꝛmando: et magiſtratus ꝗ ſcribit malis referat nō tenet̃ niſi gr̃a aut ſoꝛde falſū reſcribat. l.j. §.ſi ꝑſes.de magi.conue.Nā iſte ꝗ ſuſcepit officium infoꝛmādi ſe non tenet̃ ſi male īfoꝛmat niſi ſoꝛde vl' gr̃a falſū omittat:qꝛ nō ſuſcepit i ſe ꝑiculū his ꝗ ſuſcepit offm̄ referēdi ꝛ ſe īfoꝛmādi:ſꝫ

a ¶ Perdit. Adde felyꝰ. c.cū venerabilis. de exe cep.i.v.col. ſꝫ nūqd ipo iure an vero ꝑſniaꝫ.ꝺ.c ꝙ ꝑ ſniam vt ꝑ bar.in.d.l.j. alle. hoc in tex.§.ſꝫ ꝛ cōſtitu.l.j.col. verſi. qro ꝓ declaratiōe ff.de cal.pro tex.i.l.j.C.ꝺ pe.iudi. qui male.

bal.ibi. ¶ An pro iuſtitia conſequēda poſſit ſe redimere ab iniquo preſide: dic ꝙ ſic. xiiij.q.v.c.nō ſane.⁊ vide.c.fi.xiiij.q.vbi Archi.vbi ſi detur pecunia iudici vt iuſtam ſententiam proferat ſi poteſt repeti.⁊ vide glo.in.l.ij.§.j.ff.de cō. dit.ob tur.cau.ſi licet dare iudici vt cauſam expediat: tamen ſm cano.non punitur qui dat iudici vt iuſte iudicet: licet ſecus ſit de iure ciuili.xj.q.iij.c.qui recte. ¶ † An mediator baratarie poſſit teſtificari contra poteſtatem vel iudicem qui dicitur eam recepiſſe.vide in verbo teſtis.⁊ vide in conſtitu.regni corrupte le.in titu.de pena iud.vbi dicitur ꝙ requiritur legitima probatio in corruptela: tamen vide in verbo teſtis. ¶ Si quis ingrediatur in domum iudicis tenet l.iul. abitus.l.j.in fi.ad.l.iulia.ambi.quod eſt verum ſm gl.⁊ Bal.ibi.ſi intra ſtudioſe vt cū eo captet familiaritatē vt ei faueat que loquitur in cā criminali: vbi glo.allegat.l.j.C.de offi.ciui.iudi.que lex allegat ꝙ ingrediens domū iudicis blandis verbis videtur eum corrumpere velle. ¶ † Nā animus iudicis debet eſſe vacuus a prece: precio vel amore vt habetur: quia preces pie ſolent mouere animū iudici.l.j.C.de officio comitis orientis.vbi glo.dixit ꝙ pia allegatio ſolet principem mouere: ⁊ ideo in multis partib⁹ ſunt ſtatuta ꝙ litigantes eorumꝙ aduocati ⁊ procuratores aut magnates nō poſſunt ingredi cameram iudicis ſed loqui debeant in tribunali: tamen inquātum glo.in.d.l.j.in fi.ad.l. Jul.ambi.reſtringere videtur.d.l.ꝙ loquatur in cauſa criminali puto dictam
8 glo.non eſſe veram: † qꝛ in crimine capitali cuilibet licet redimere ſanguinem ſuū per fas ⁊ nefas.l.j.de bo.eo.qui.mor. ſibi conſciue.⁊ in.l.j.C.de tranſac. ergo maiori ratione licet ſanguinem redimere precibus ⁊ rogationibus: eſt cōcluſio cognita.

1 ¶ Officialis nimis crudelis in torquendo poteſt ab officio remoueri.
2 Judex non debet ſeueritatem in officio exercere animo ſeuiendi ſed medendi.
3 Seueritas quid ſit?
4 Judex in enormibus debet vti ſeueritate.
5 Officiales poſſunt remoueri propter negligentiam ⁊ inſufficientiam.
6 Cuſtos carceris non debet eſſe ſeuerus circa carceratos.

Crudelitas officialis.

1 † Officialis ꝓpter ſeuiciam maximam ad ſeueritatem in torquēdo poteſt ab officio remoueri.Bar.⁊ Bal.in.l.fi.§.dominoꝝ.de his qui ſunt ſui.⁊ facit tex.in.l.gayo.§.fi.de alimē. ciba.lega.Sed Bal.in.l.ex hoc.de iuſti.⁊ iur.⁊ contra.⁊ vide in ti.de pace tenē.§.publici latrones.Et dicit⁹bal.l.d.l.ij.ꝙ ſi iudex delinquit contra ſubditū obmittendo non priuatur ipſo iure: ſed erit ſuo tēpore puniendus.in auf.de queſtio.§.ſi autem/⁊ dominus omnino ſeuerius priuatur vt ibi: ⁊.l.eos.de aqueduc.lib.x.Et ſcnm committitur barataria poteſt ſtatim priuari iure ſuo.l.ſi iudex.de digni.lib.xij.Bald.ibi: ⁊ vide bal.in.c.j.qualiter dominus proprie.priuetur: vbi de vaſallo.⁊ And.de iſer.⁊ bal.in.c.j.que fuit prima cauſa beneficij amitten. † Judex em̄ non debet ſeueritatem in officio exercere animo ſeuiendi ſed medēdi.lxxxvj.diſtin.odio.que etiā cum benignitate eſt temperantia.xlv.diſtin.c.diſciplina.⁊.c.namꝙ.xxiij.q.iij.c.quid faciet.⁊ ſicut contumacibus eſt exercenda ſic humilibus penitenitibus locus eſt venie.queſtio.v.c.quanto.in fi. Nam iudex non ex odio ſed ex dilectione ſubditum debet diligere.xxiij.q.iiij.ita ⁊ quantomagis eſt peccatum tanto ſeuerius vindicandum.j.q.iij.ex multis.Tamen propter multitudinem peccantium detrahitur
3 ſeueritati.l.diſtin.cap.⁊ t cōſtituerentur. † et dicitur ſeueritas id quod vltra le=

a ges agitur:[a] xxiiij.q.v.in.c.circũcelliones.7 dixit And.de iſer. in ti.hic finitur lex q principi habent nocendi cupiditatem vel vlciſcendi crudelitatẽ aut libidinẽ dominandi aut feritatẽ bellandi ſubditi nõ debẽt obediri dicẽs qñ princeps ſeuiret eius ſeuitia faceret ipm innocẽtẽ: lz principẽ faciat rem iniquitas im=
4 perandi:† tamen iudex in enormib⁹ dz vti ſeueritate.l.ſi p̃ſes. ff.de penis.7 non grauitate.l.diuus.in verbo ſeuere vindica.ff. de re iudi.7 dixit bal.in.l.ea que.C.de cõdi.inde.7 tex.i.l.reſpiciendũ.de penis.bar.in.l.pedius.de incen.rui.vbi ſm diuerſas qualitates intelligit mitior.7 vide Innocẽ.no.in.c.dilectus.in v̄bo.iuſtitia.de ordi.cog.7 de hac ſeueritate vide in verbo cõtumacia.in.c.j.in.ij.col.7 alias dr q crimina punire non eſt crudelitas ſed pietas.xxiij.q.viij.l.7.c.ſequen.nã iudex qui crudeles iugulas nõ eſt crudelis:lz ipſis patientibus videatur crudelis. lxiij.q.v.nõ eſt crudelis.vbi dr q latro in ligno pendẽs crudelẽ iudicem imputat:7 And.de iſer.in ti.que ſunt reg.in verbo cõmittentiũ.Et dicit tex.in.l.iiij.7 in.l.fi.C.mõ mulctaꝝ:q cõpendia mulctarũ 7 penarũ dicit ſeuicia.7 dixit Bal.in.l.ſi quos.7 in.l.
5 fi.de ſta.7 ima.† q nõ ſolũ officiales remouentur ꝓpter nimiã ſeuiciã per.d.l.fi.de his qui ſunt ſui.ſed ꝓpter negligentiam 7 ꝓpter inſufficientiã:per glo.in.c.fi.de renũ.Tamen in leuioribus cauſis promptiores ad leuitatẽ iudices eſſe debent in grauioribus penis ſeueritatẽ legũ cum aliquo temperamẽto benignitatis ſubſequi:dicit tex.in.l.reſpiciendũ.§.j.de pe.7 co.ti.l. hodie habito reſpectu ad id qd̃ fieri ſolet ſm glo.cũ concordã. in.d.§.j.7 vide in verbo manigoltus.7 vide in latro.in hoc errant pluriũ marchiani 7 deputini q̃ in ſanguinis effuſione humani anhelantes 7 ſitientes querũt hoiem iugulare nõ alo videndi 7 terrẽdi ſed ꝑ gloria eoꝝ q̃ ꝓpterea homicide. ſunt cenſendi 7 fuit tpibus noſtris quedã ferociſſima beſtia in officijs vir melancolicus q̃ ea die qua hoies trucidabat alacer iucundus 7 gaudẽs erat olbus blandus 7 beniuolus 7 ex hac crudelitate cã reges crudeles nõ tranſmittunt regnũ ad poſteres 7 ſi traſmittant non diu regnant:7 ideo ꝑles Federici imperatoris q̃ ſtatuit q fur quinq ſolidorũ ſuſpenderetur:7 ſic q homo ad dei imaginẽ creatus ꝓpter bona occideretur 7 alij ſucceſſiue reges q̃ ſecuti ſunt hanc legẽ:eorũq miniſtri nõ regnauerunt ſuper terrã 7 malã vitam finierũt:nec generatio eorũ ad tertium gradum peruenit.Dicente pſalmiſta.Uidi impium quem vide et ecce non erat:reuerſus ſum 7 non eſt inuentus locus eius vel ſucceſſorum ſuorum.¶Iudicibus ſeuientib⁹ debeat imponi fre
6 ni temperies.bal.in.l.ij.de cuſto.reo.† Nam etiam cuſtos carceris puniṫ ſi eſt ſeuerus circa carceratos.l.j.eod.titu.Bal.in l.fi.de iuſti.7 iur.vbi iudice crudeli. Tamen aliquando ꝓpter facti atrocitatẽ multa permittuntur:que alias non permitterẽtur.l.pretor edixit. in fi.§.pretera.de iniur.l.reſpicendum.cum ibi alleg.in glo.de pen.7 in.l.ij.7.iij.de patri.ſm barto.in.d.§. preterea.7.§.ſi dicatur.7 in.d.§.fi.7 in.l.non ſolum.§.ſi quis,mãda.de iniur.¶An vaſalli poſſunt recedere a terra propter ſeuiciam 7 crudelitatem domini eorum:vide.I.in ti.de exceſſi . ba=

a ¶Agitur. Adde tñ q cõmẽdaṫ ſeueritas niſi nimia.cle.j.§.qz no.de ſta.mo.

ronum.in.c.excedunt.etiam barones.

1 ¶ Officialis verbo an ſit adhibenda fides? Et in nũtio? nu.2.

1 **C Redere et creditur.** † An credatur verbo officialis: maxime de iuriſditione ſua. vide in.c.cũ olim.de priui.⁊ in.c.nobiliſſimus.⁊ in.l.prohibitum.de iure fiſ.⁊ plenius in.l.plenius in.l. palatinos.C.de colla.fu.⁊ reipublice.li.xj.per Bar. † vbi

2 ponit quid in nuncio.de quo vide per ipſum in extraua.in verbo per nunciũ.⁊ in.c.cũ parati.in glo.de appella.⁊ in.l.magis puto.C.ne paſſim.de reb.eorum.⁊ in.c.ad audientiam.de preſcrip.⁊ ſpe.in ti.de cita.§.ſequitur.ver.ſed nunquid Joã.and. ibi in.§.j.in addi.magna.⁊ in ti.de inſtrumẽ.edic.§.j.ver.pone. ⁊ quod no.bar.i.l.j.de ſuperindi.li.xj.⁊ vide in verbo nuncius. vbi latius.

1 ¶ Judici an credendum ſit ad excuſationem ſui.

2 Famulo poteſtatis an credatur ad excuſationem ſui.

3 Doctori creditur de ſuo diſcipulo: et magiſtro militum de ſuo milite.

4 Experto creditur in arte ſua.

1 **A N ſi** † iudici opponitur ꝙ aliquid iniuſte fecerit credatur ei ad excuſationẽ ſui: dic ꝙ nõ ſi ex actis nõ conſtat.c.quoniã contra.de ꝓba.c. cum in iure.de offi.delega. Tamen de iure longo ſtatur iudicis commemorationi vt not. Andre.de iſer.in conſtit. ordi.qḋ tamen non eſt verum quia creditur in cauſis magnis: tamẽ in minimis creditur iudici etiã ſine ꝓceſſu: vt no.Bar.⁊ Ang.in auc.niſi breuiores.C.de ſen.ex periculo.⁊ no.ipſe in.l.ſciendum.de verb.obliga.⁊ etiã licet nõ credatur.nec ꝓ iudice preſumat̃ ſine ꝓceſſu ⁊ ſine actis iudiciũ: tñ in his que acta ſunt in ꝓceſſu cauſe eſt iudici credendũ ⁊ pro eo ꝓſumendũ ſm Jnno.in.d.c.cõtra.⁊ vbi dicit eſſe probatum ⁊ ꝓpterea ſniam ꝓferat vez ⁊ pro eo ꝓ̃ſumitur niſi fuerit appellatũ ſm Jnno.ibi. Nã etiaz alias creditur rememorationi iudicis de forma ſtipulationis ꝓ̃tore.l.ꝓ̃tor ie.de ꝓ̃to.ſtip. Tñ nõ credit̃ ſibi aſſerẽti ſolẽnitatẽ debitã in actu iteruenisse.no.glo.in.l.qḋ li.C.de fide inſtru.lib.x.q2 ſi nõ credit̃ in facto ꝓprio.l.oib⁹.C. de teſti.nec etiã credit̃ iudici ꝙ ps fuerit pñs ⁊ ptis contumaciã accuſans: vt no.in.d.c.qm ꝯtra.⁊ no.Spe.in ti.de cõtumacia.§. j.verſi.fit aũt.⁊ vide.in.l.ꝓ̃tor.§.marcellus.de iudi.que dicit ꝙ credit̃ iudici dicẽti talẽ abſolutũ ⁊ põt eſſe teſtis de actis coram ſe factis.no.in.l.q̃tiẽs.de ꝓba.C.de arbi.ne l arbi.⁊ ibi Cy.C.de teſti.l.ob crimẽ.§.j.in glo.magiſtrat⁹.⁊ no.in Spec.eo.§.j.ver. itẽ ꝙ fuit in eadẽ cauſa.⁊ hoſti.in ſumma eo.ti.§.ij.⁊ in ver.cõtra in iudice.no.de elec.c.cũ dilect⁹.⁊ de teſtib⁹.c.cum a nobis. extra de accuſ.c.cũ dilecti.[a] Uide Jo.an.in addi. Spec.in ti.de. dila.§.fi.ver.pe. Et an credit̃ literis iudicis de actis coram ſe factis. Cy.in auc.ſi qs in alio.C.de eden.q.ij.vide extra de accuſ. c.dilect⁹.⁊ de ꝓbatio.c.poſt ceſſionẽ.⁊ in Specu.de remiſſi o.§. penul.verſi.nũquid remiſſio. ¶ Si habentes arbitriũ dicãt ali

a ¶ Cũ dilecti. Et ibi ad hoc vide fel. in.ij.col.verſi. no.iiij.qḋ.

quid facere ex eorũ arbitrio cũ ſint pſone electe ⁊ graues eis cre
dit:de eo qđ i ſuis prefatiōib⁹ aſſerũt. Bar.i.l.ābitioſa.de decre.
ab or.fa.in verſi.viſis ⁊ examinatis. ¶An credat nuncio de offi
2 cio ſibi cōmiſſo.vide late.ĩ.in verbo nuncius. ¶†An credat fa
mulo ptātis ad excuſationem ipſius.vide in verbo teſtis. ¶An
credat poteſtati ad excuſationē famuli dicēdo q ipſe ptās ali
quid mandauit.vide.ĩ.in verbo familia.in.c.familia poteſtatis.
¶An ⁊ qñ credatur peritis vel peritioribus.vide in vbo tortu
ra.i.c.officialis poſuit ad cordā. ¶An credat medico de ſua pe
ritia deponēti:dic q ſic. C.de re mili.l.ſemel.extra de eta.⁊ qua.
c.ad aures.de homi.c.ſignificaſti.in aut.de non ali.§.qđ aũt.de
admi.tuto.l.lex q̄ de pfeſſo.⁊ me.l.magiſtros.cũ ſimi. ſicut na
turali credit de natura.ff.de ſolu.l.ſi pater. ¶Credit fabro de
3 fabrica in aut.de nō alie.§.q aũt. ¶†Credit doctori de diſcipu
a los ⁊ magiſtro militũ de ſuo milite.l.j.C.de offi.ma.offi. ¶Ad
uocato credit de cauſa i qua aduocauit.de iudi.l.rē nō.nouā.§.
patroni.de aſſe.l.nemo.ad fi. Seruo credit de facto ſuo.de qđ.
l.interrogari.de edili.edi.l.quero.in fi. ¶Meſſori credit de ſuo
facto.ff.ſi meſ.fal.mo.l.j.⁊.ff.fi.reg.l.ſi irruptiōe.i.§.j. ¶Tabel
liōi credit de ſuo officio.C.de fal.ſi qs decurio. ¶Uiatori credi
4 tur de ſuo officio.de reb⁹ co.l.magis puto.§.ne tñ. ¶|Cuilibet
expto credit in arte ſua.l.certi iuris.C.de iud.in p̄hemio.ff.§.j.
⁊.l.j.de vē.inſpi. ¶Que no.quia per iſta aliquando iudex ſe po
terit excuſare ſi quid fecerit iſtorum conſilio.

a ¶De diſci pulo. Uide Fely.in.l.c. nemo,i ver. itē apponit de ſyno.

1 Officialis de quibus culpis teneatur?
2 Ptās an teneat de dolo ⁊ culpa alterius officialis ſui collegẽ.
3 Officialis nō pſumit eſſe in culpa vbi priuatus preſumeretur.

1 **Culpa officialis.** †Officialis de quibus culpis teneatur? dic q ſi pcurauit officiũ tenet de oi culpa etiā leui ⁊ leuiſſima p qb⁹ culpis tenet etiā inquātũ facere pōt ⁊ nō carcerat:⁊ ſic dz libellus cōcludi cōtra ipm vt cō
denetur quatenus bono viro videbit equũ.Bal.late.in.l.q̄ for
tuitis.de dipgno.ac.⁊ i.l.cẽſẽ.C.de ſentē.⁊ idē bal.in ti.de pace
tenē.§.iudices.⁊ in aut.ſz cũ teſtator.ad.l.fal.⁊ in.l.cōſentaneũ.
C.quō ⁊ quan.iud.vbi dixit q nō capiēs debitorē ſuſpectũ vel
ↄtumacē tenet pti ad itereſſe.⁊ vide i vbo negligētia.i.c.qlr of
ficialis de culpa teneat.⁊ i.c.negligētia eſt culpa. ¶Que culpa
veniat i offō cōmētarienſis.vide in vbo carcer.in.c.an.ſi plures
carcerati vbi plene. ¶De culpa officialiũ.vide in vbo negligē
2 tia.⁊.ſ.vbi tractamus de iuſtitia denegata. ¶†An ptās teneat
de dolo:⁊ culpa alteri⁹ officialis ſue collegē.vide late Bar.in.l.
ſi pupill⁹.de admi.tut.⁊ in.l.ſequē.⁊ in.l.tres tutores. vide.ĩ.in
3 vbo plures officiales. ¶†Offecialis nō pſumit eſſe i culpa vbi
priuat⁹ pſumeret.Bal.in.l.ij.C.q accuſ.nō poſ.imo pſumit eſſe
in bona fide ſz Cy.i aut.generaliter.de epi ⁊ cle. ¶An hñs ar
bitriũ teneat de culpa.vide i vbo arbitrio.⁊ in.c.an his cui⁹ ar
bitrio.⁊ in.c.iudex hñs.⁊ in.c.vb aliqđ eſt cōmiſſum arbitrio.
¶An officiales habētes adminiſtrationē rerũ publicarũ tene
tur de oi culpa vide i vbo negligētia,in.c.officiales habentes.

1 Poteſtas an poſſit de penis fiſcalibus compoſitionem facere vel remittere. et nume. 2.
3 Iudex non debet penas a iure ſtatutas differre.
4 Iudex non debet eſſe clementior lege.
5 Iudici licet penam a lege ſtatutam minuere ante ſententiam qñ crimen non eſt liquide probatum.
6 Compoſitio ⁊ tranſactio idem probant.
7 Criminum abolitio fieri non poteſt parte accuſatoris contradicente.

Compoſitio. Quia plerūq; poteſtates capitanei ⁊ magiſtratus in ſindicatu impetuntur de compoſitionibus factis ⁊ mulctis ⁊ penis exactis in eoruʒ officio ſunt
1 aliqua tractāda. ¶ Et primo an poteſtas vel capitane⁹ poſſit de penis fiſcalibus compoſitionem facere vel remittere. Et dic ꝙ Guil. de ſuza. in. l. preſes. C. de tranſa. dixit ꝙ nō ꝑ. l. prohibere. §. plane. ff. ꝙ vi aut clam. quia mandatum iuriſditionis non extenditur ad hoc ſm Cy. q̄ dicit eſſe caſum ibi: ⁊ ſequitur Bal. in. d. l. preſes. vbi dicit idem in prioribus ciuitatum niſi de conſuetudine vel ſtatuto permiſſum appareat ꝑ no. ff. de pac. l.
2 item magiſtri. ⁊ Bar. in. l. ambitioſa. de decre. ab ordi. fa. ¶ vbi dicit ꝙ poteſtates non poſſunt facere gratiā penarum ſine conſilio populi ⁊ ſic ſine licentia ſuperioris. Et idem tenet And. de iſer. in conſti. regni. ſi q̇s in poſterū. de defen. in ver. vt autem. in fi. vbi dicit ꝙ officialis poſtq̄ pena eſt fiſco queſita nō poteſt illam remittere. vbi etiam vide quid in parte remittente: tamen hoc pōt pnceps l. reſcripta. de preci. impera. Tn̄. d. Lucas de penna. l. j. C. de deſerto. lib. xij. ar-
3 guit ⁊ dicit ꝙ pena a iure ſtatuta non poteſt in pecuniariam conuerti: ¶ quia iudex non dʒ penas a iure ſtatutas differre ꝑ. l. ſeruos. in fi. de vi pub. alias punitˀ
4 l. j. de priua. carce. ⁊ l. fi. ne ſanctum batpiſma. ⁊ ar. l. iubem⁹. ad. l. iul. repe. ¶ Et quia iudex nō dʒ eſſe clemētior. l. in auť. d̄ iudi. §. oportet nec flecti ʒ. l. de penis. l. reſpiciēdū. dicens ꝙ ſtatuta imponētia penā pecuniariā ꝑ homicidio non valent ſm Archi. xxiij. q. iiij. c. duo. §. itē illud. Et hoſti. in ſumma de conſue. §. iiij. in fi. Io. and. in. c. cū tāto. de conſue. ⁊ habetur Numeri. non recipias pretiū ab eo qui eſt reus ſanguinis quod dicit eſſe verū poſt ſententiā latā: qꝛ ante ſentētiam iudex poteſt augendo vel minuendo commutare penam a lege ſtatutuʒ ex cauſa veʒ ex pſona ex etate ⁊ tpe ⁊ ex loco ex rei ꝯditiōe ex delicto: ū v niuerſalitate: ⁊ ex delicti qualitate: ⁊ hec omnia colligūtur ex. l. ſi. q̇s alq̇d. §. inſtrumēta. ⁊. l. abſenteʒ. §. fi. ⁊. l. aut facta. §. j. de pe. ⁊ de ſicca. l. iiij. §. j. ⁊ no. Archi. in. c. ſi q̇s diaconus. l. diſt. ⁊ in ſumma in criminib⁹ leuib⁹ iudex dʒ leuitatē exercere ⁊ in ſeuerioribus ſeueritatem cum temperamento. ff. de penis. l. reſpiciendum: ⁊ in penis legalib⁹ iudex poteſt diſpēſare ⁊ miſericordie gratiā facere: vt no. Archi. in. c. omnis. xlv. diſtin. ⁊ Spe. in t. de legato. §. generaliter. vnde obnoxium eſt virum ſtatim pro vno delicto punire: qꝛ magis eſt expectandus ⁊ corripiendus q̄ puniēdus. lxv. diſt. pleriq;. ⁊ omnis iudex terrenus debet imitari deū. in auť. vt omnes obe. iudi. prouinciarū. §. cripiat. ⁊ natura diuinitatis pia eſt. de cōſe. di. j. qꝛ diuinitatis. ⁊ qꝛ compoſitiōes cōſuetudo probat ergo ſunt tollerabiles.
5 l. imperatores. in. fi. ff. de polli. ⁊ in auť. de defen. ciui. §. qꝛ vero. ¶ vnde cuʒ crimē non eſt liquide probatum licet iudici penam a. l. ſtatutam minuere ante ſniam etiam ſi eſſet pena mortis. xxiij. q. v. circuncilliones. ⁊. xxiij. q. iiij. innocens. poſt latam vero ſniaʒ nō lʒ niſi regi: vt ibi ꝑ Archi. Et in dubio fortius videť admittenda cōpoſitio prius q̄ de crimine liqueat: dū tn̄ fiat ex cā. vt. l. ⁊ d̄ penis aut
6 facta. §. fi. ⁊. l. capitalium. §. ſolent. ¶ Nam cōpoſitio ⁊ trāſactio idē ſonant. ff. ad turpil. l. ab accuſatio. in pnci. ⁊. c. fi. de tranſa. ⁊ compoſitio ꝓprie eſt in pecunia

que infertur

que inſertur per delinquentē pro crimine.extra de penis.c.pſbi teri.ſm Lucam ibi:de iure vero cōſtitutionū regni ꝛ capitulorū officialis habēs litteras arbitrales ꝯponere poteſt per litteras exercere volentes.ſ.in penis portationis armorum homicidiorum clandeſtinorum:ꝛ in penis impoſitis vniuerſitatibus: et in alijs penis impoſitis ꝛ contentis:et in penis fideiuſſionum de ſtando iuris ꝛ in multis deſiſtentie:ꝛ vbi paupertas vel alia rationabilis cauſa ſuaſerit. Et eſt aliud capitulum incipiēs aduerſoruꝫ ꝙ pro percuſſiōe facta ꝑ hominē bone fame cum vulnere letali ex q̄ non ſequaẗ mutilatio membri aut mors componi niſi ſit hō male conditiōis percutiēs vt ibi:tñ eſt aliqḋ capitulū qḋ incipit hꝫ litterarum tuarū:qḋ vult ꝙ vbi nihil conſtat de crimine ex inq̄ſitione vel accuſatione facta nō poſſit compoſitio fieri ſub colore ne vexetur ſumptibus ꝛ expēſis:qꝛ ſemꝑ innocens ſaltim pecuniariter cōponereẗ:ꝛ de quo etiam eſt obſeruantia magne curie que vult ꝙ in nullo crimine publico vel priuato admitti dꝫ quis ad cōpoſitionē niſi probato crimine ꝑ teſtes vel cōfeſſionē.Et vide capitulū regis Ladiſlai prouidēs ꝙ ſi non conſtat ſaltim ꝑ vnū teſtem non poſſet ꝓcedi ad cōpoſitionem aliquā.Et adde ꝙ eſt littera Joan.ſecūde que fuit alias obſeruata in magna curia condemnādus ad mutilationē manꝰ pōt componere ꝛ redimere manū.xij.vncijs. De quo hoīes de regno dicunt eē cōſuetudinē vulgarem.ꝛ dicūt dudice onze o la mano:q̄ lr̄a fuit facta propter gl.in cōſti.regni ſummo ꝑiculo q̄ dicit ꝙ periurans ſcienter qñ propterea teneẗ ad manus mutilationem pōt redimere manum rege volente ꝛ ꝓpter illā lr̄am ꝛ per.c.ad peruerſoꝝ.admittitur hodie q̄s ad redimendū manū duodecim vncijs:quia dr̄ hoc facere rege volēte. Et ꝓpterea ēt factuꝫ fuit illud capl̄m ad peruerſoꝝ ꝙ poſſit q̄s cōponi inq̄ſitū curia tangitur is q̄ percuſſit ſi non eſt ſolitus delinquere.ꝛ vide Andr.de iſer.in conſti.intentionis.de ꝓhi.por.armo.ꝙ officialis dꝫ facere differentiā inter bonos pacificos ꝛ malos:tñ iuſtitiarij non poſſunt cōponere vniuerſitates vel alios ꝓ generalibus inquiſitiōibus:vt in.c.regni.Itē predicti iuſtitiarij.ꝛ eſt.c.i regine Joanne prime.ſeptimum in ordine ꝛ etiam ratione receptationis bannitoꝝ non pōt vniuerſitas componi:vt in.c.regis Roberti.tāto ſunt grauiora.Et aduerte qꝛ illud capitulum ad peruerſoꝝ loquens de compoſitiōe eſt ꝑpetuū:tñ alie litere arbitrales de q̄bus.s̄.dicit ſunt tp̄ales:qꝛ fuerunt cōceſſe ad beneplacitū regis.Ideo in cōmiſſionibus capitaneorū ꝛ iuſtitiarioꝝ poni conſueuit concedimus tibi illas quattuor litteras arbitrales ꝛc.per quas datur arbitriuꝫ ꝓcedendi ꝑ inquiſitionē ꝛ componendi in ſupradictis caſibus:tñ iſte compoſitiones non ſunt
a fiēde:vbi tangitur offenſa partis niſi pte ꝯcordata[a] vl̄ facta pace:ita ꝙ ps veniat ad curiam ꝛ dicat ꝙ q̄tum in ea eſt ſi de beneplacito curie fuerit non vult iuſtitiam vt in obſeruantijs antiquis magne curie que ſunt tres hoc dicentes:ſinaūt pars nō potuerit concordari:tunc ꝓcediẗ in cā ad ſniam:ꝛ ſi fuerit facta cōpoſitio parte nō concordata non valet nec tꝫ in partis p̄iudiciū: vt in.d.c.ad ꝑuerſoꝝ.Et etiā de iure cōi ſi curia compoſuit male

a ℭ Concordata. Uide Fely.in rub. de tre.ꝛ pa. in pn.ꝛ in.c. ſup q̄nū .§. verū.in fi.j. col. de offic. delega.

factorem nõ tollit ius partis cõtra delinquentez ⁊ alios. Bal. in.l.ſi ꝑ fure.ff.ď condi.fur.ar.glo.in.l.ne quicq̃.ff.pro ſocio.⁊ facit gl.⁊ ibi no.per omnes in.l.venia.ff.de in ius vocã. Et dixeruntaliqui in.d.l.ſi ꝑ fure.ꝙ iſte cõpoſitiones nõ ſunt licite de iure cõi:niſi qñ officialis vellet in vſus curie ⁊ nõ in ꝓpriã burſam ↄuertere. Tñ Ja.de are.tz ꝙ nõ ſunt licite ꝑ.tex.in auť.vt nõ fiant pigno.in prin. Nam ẽt rex nõ conſueuit remittere ⁊ indulgentiam facere niſi parte concordata vel facta pace.de quo conſtet per inſtrumentum per glo.d.l.venia.cum ibi notatis:⁊ vbi faceret nõ teneret ⁊ pars offenſa poſſet agere ꝑ not. per.d. Luc. in.d.l.j.de deſer.ad fi. Et iõ cõſului ꝙ ſi capitaneus componeret parte offẽſa nõ ↄcordata ꝙ dicta ↄpoſitio nõ valeat vt poſſit offẽſus adire magnam curiam ⁊ petere reuocari cõpoſitionem talẽ

7 ⁊ illum delinquentem puniri:arg.l.pe.ad turpi. vbi dř ꝙ boli

a tio criminũ fieri non põt ꝑte accuſatoris contradicente a:⁊ quia facta cõtra formã iuris ⁊ cõſtitutionum regni que ꝓpterea nulla eſt:ar.l.adoptio.nõ iure de adop.⁊.l.ſi cũ nulla de re iudi. et l.cum hi §.ſi p̃tor.de tranſac.⁊ hoc caſu magna curia procedet ad punitionem vel ad cõpoſitionem parte concordata:tñ illud ꝙ ante ſoluiſſet cõputandum delinquenti in ſcďa cõpoſitione ſi fieret:ar.not.per Bar.in.l.ſenatus.ff.de accuſa.⁊ iuriũ ibi allegatorũ ꝑ ipſum. Et per ea que no.dixit Bal.poſt Cy.in.l.ij.C.de ſportulis.vbi dicit ꝙ ſi de vno delicto puniunt diuerſi iudices ſi ille q̇ primã iuriſditionez exercet nõ ſufficiẽter puniuit:qꝛ non potuit ꝙ dz ſuppleri punitio ꝑ ſupiorẽ:ꝑ illũ tex.no. ⁊ facit.c.at ſi clerici.de iudicijs.vbi dř ꝙ ſupplenda eſt pena que nõ fuit ſufficiẽter impoſita ⁊ accedat qđ not.dixit Ang. poſt bar.in.l. q̇ de crimine.C.de accu.⁊ in.l.ſi cui.§.idẽ.de accu.ff.ꝙ ſi docet.de preuaricatione p̃mi vel de colluſione p̃mi: ⁊ vbi punit p̃ma non eſt recte facta ꝙ iterũ põt ꝓcedi ꝑ ſuperiorẽ:qꝛ p̃ma punitio vel accuſatio iniuſta ⁊ indebite nõ abſorbet delictũ vere cõmiſſum ſicut nec ſolutio indebita extinguit verã obligationẽ.l.ſi nõ fortez.§.ſi centũ.de cõdi.inde.⁊.l.denũciaſſe.§.qđ tamen. de adul.

a ¶ Cõtradicente. Sz nũquid inuito reo:dic ꝙ nõ regłr vt per bal.in.l.fallaciter.C.de aboli.⁊ in.l. vbi. C.ď fal. ſed nunquid innuito iudice.bart.⁊.d. alex. ď imo. l.l. libellorũ §.ſi.de accu.

7 ¶ Que ſint cõſyderanda in cõpoſitionibus vt iuſte procedãt.

8 Negligens ad corrigendum iniuriantem eſt peior iniuriante.

1 Quero que ſint conſyderanda in iſtis compoſitionibus vt iuſte procedant.do. Lucas in.d.l.j.de deſerto. dixit ꝙ plura vt fiãt cũ cã vt.ẜ.prima.q.⁊ iuxta pſonaꝝ criminũ qualitates qꝛ maiora crimina maioribꝰ penis abſorbenť.ď pe.d.c.de'.⁊ etiã plures circũſtãtias iudex dz attẽdere quas collige.ff.de iniur.l.ſi cũ concordan.⁊ extra de homi.in c.ſicut dignuz. Archi.plene.l.di.c.tali.ita ꝙ nullo modo crimẽ tranſeat impunituz.l.ita vulneratus.ad.l. acquil.:⁊ ꝙ remiſſio peccati non prebeat audaciaz delinquendi ꝙ iuſtitia abhorret. j.q.iiij.exigunt.⁊ ꝙ grauẽtur in talibus ditiores ita ꝙ metu pene a ſimilibus abſtine ant ⁊ alij terranť exemplo:nec ad alleuiãdam ipſaz compoſitionem paſſiõe aliqua moueantur ⁊ ſumma cõgrua pro qualitate perſonarũ ⁊ criminum minuať.xj. q.iij.§. quatuor.vnde ſolũ hoc attẽdatur ꝙ ita hoim corrigať.xxiij.q.

L prodeſt. Uñ Aug. de verbis dñi ſermone.xvj. ſ qui negligit iniu riantem corrigere peior eſt iniuriãte: talis ergo ſumma nomine compoſitionis exigatur ꝙ videatur iuſtitie ⁊ deo accepto.c.j.de voto.cum ibi no. Unde pena que magis timetur eſt infligenda. ff.de penis.l.j.§.fi.lz in cõtrarium facit in aut.vt nulli iudi.§.fi. vbi pene corporales ⁊ pecuniarie mediocres debẽt cõſtitui: ideo iudex dz ſeq medium qḋ eſt verius: medium autem eſt non quo ad res ſed quo ad perſonas vt iraſcatur ⁊ miſereatur quando opz ⁊ in quibus ⁊ cuius gratia: vt dixit Ariſ.ij.ethicorũ.ad qḋ ff.de teſta.tut.l.fi.in princi. Nam vt ait Seneca ad neronez in fi. tria poſſunt attendi: venia: mia: ⁊ clemẽtia: prima ſemper illici ta eſt: vt i.l.ſi apparitor.de cohorta. ⁊ ignoſcẽdo malis neceſſa

a rio ꝑduntur boni.xxiij.q.iiij.eſt iniuſta:[a] vbi dr̃ ꝙ miſericordia eſt iniuſta.vt.l.obſeruandũ.de offi.pſi.de dolo.l.elegãter.§.j.⁊ Exod.c.xxiiij.nõ miſereberis pauperi in iudicio: ideo bonũ erit ad clementiã iudicis implorandũ: ⁊ vt admittat ad cõpoſitio nem eius clemẽtiam poſtulare: de penis.c.importuna.in fi. Nec poſſet tũc iudex abſq offenſa iniuſtitie ſi eũ humiliatũ ⁊ peni tentem viderit cõpoſitiõis gr̃a denegare.ij.q.j.q̃to.in fi. ⁊ hoc vbi ſubeſt iuſta cã cõpoſitionis: vt.ṡ. ⁊ aliud in cõtrariũ non exi ſtat. Unde bonum erit vt ſi ꝓ delinquente milites rogabunt. de pe.di.j. Fleat.qz ꝓdeſt interceſſio vt ſeueritas temperet̃.xxiij.q. v.prodeſt.alias nõ debet admitti deprecatio pene.ff.de mino.l. auxilium.§.in delictis.tamen an odium alterius ſit iuſta cauſa compoſitionis: puta ſi petens proſequatur per criminationes imponentes: vel aliud ſimile ar.qḋ fit extra de iureiuran.c.ſi vo in fi. ⁊ qḋ ibi nota. Ita do. Lucas poſt longam diſputationez in l.j.de deſerto. Ideo conſueuerunt officiales regni ſcribere com poſitiões in actis: vcz ꝙ talis de tali delicto parte concordata ſe compoſuit ad rogatũ talis nobilis ratiõe paupertatis ⁊c.ac volens curia ſup certo inniti potius q̃ ad incerta vacare: ⁊ vide in.c.regis Caroli qḋ incipit auctoritate lr̃arum tuarum: vbi an officiales poſſint cõponere i delictis rõne dubij euẽt⁹ ſine cõſciẽ tia ꝑncipis. ⁊ in cõſti.cauſas.de offi.iuſti.vbi dr̃ ꝙ cõpoſitiões debẽt fieri ꝓ q̃litate negotij cũ ꝯſilio aſſeſſoris ⁊ actorũ notarij.

a ¶ Eſt iniu ſta. Adde tñ ꝙ melius eſt rõnẽ miſeri cordie: q̃ ſe ueritatis red dere ⁊ miſe ricordia ſup exaltat iudi ciũ. Spec.in ti.de ſent.§. vj.ṽ.igit̃.et ver.ſi aũt.et adde.d.pe. phi.cor.l cẽ ſi.ccxcvj.lci. circa i lr̃a.b. ꝙ miſericor dia ⁊ pietas ſunt ṽtutes que laudes et fauores merentur.

Compoſitiones cum quibus ⁊ qualiter ſint fiende?

1 Peccator non ſemper dz recipi ad gratiam.

2 TErtio ſcum quibus ⁊ qualr̃ hmõi cõpoſitio

1 nes veniũt fiende: dicit.d. Lucas in.d. l.j.ꝙ cũ oĩbus cõponi põt ex cã legitima: vt.ṡ.cum quibus.tñ lege vel ratione ꝓhibitũ nõ docetur. ff.qui.ex cau.ma.l.necnõ. ⁊ vt cũ illis quoꝝ eſt pro babilis preſumptio ꝙ in poſterum eorũ vita nul la cen⁹ corrigat̃ nõ fiat.xxiij.q.v.ꝓdeſt. ⁊ de apoſt.hi q̃.in fi. ⁊ in l.iij.ḋ his q̃ ſibi aſcrip.nec etiã cũ illis q̃ bñficiũ cõpoſitiõis ven dicare ex temeritate nitant̃.l.di.dño ſancto. ¶ Prohibet̃ ẽt cum illis q̃ nõ errore: ſz malitia crimen cõmittũt cũ illis q̃ peccãt aſſi due aut qui impunitatem veteris commiſſi non emendationi: ſed conſuetudini deputarunt.l.iij.in fin.de epiſ.audi. nam re miſſionem crimina niſi ſemel commiſſa non merentur habere

vt ibi.†Non eñ opz ſemꝑ ad gratiã recipi peccatorẽ.extra de adul.c.iij.in fi.qꝛ cum ipſis nõ clemẽtia ſed ſeueritas eſt exercẽda.l.di.Si qs ꝑ vno aũt cõmiſſo qui eſt laudabilis vite puniri eſt.ſcandalũ.xlv.diſt.ſi qs.ꝛ.xj.diſt.c.lz cũ illis.tñ nõ eſt cõpoſitio faciẽda cũ quib⁹ gaudia ꝛ letitia publica veriſimiliter ꝯtaminanda fore pſumunť ſi dimittanť:vt ibi no.Non eñ eſt indulgendũ ſacrilegis:non raptoribus virginũ:nõ violatorib⁹ ſepulchrorũ.nõ reis maieſtate.nõ patricidis:nõ peculat⁹ deſertori militie nõ homicidis:qꝛ hi qđ fecerũt ſemꝑ expectẽt.l.iij.de epi.aud.ꝛ quia in his ꝛ ſilibus culpa eſt relaxare vindictã.xxvj.di.qꝛ ſunt.et de alijs in.l.fi.de aboli.Tñ qdã dixerũt in oibus cõponi licere preter in adulterio:ꝛ falſo per.l.trãſigere.de trãſac.que intelligiť cum agiť accuſatione ordinaria inter partes:vt ibi patet in verbo accuſa.ꝛ ſic intelligiť.l.tranſigere.ij.q.iij.in oibus.per glo.ꝛ Archi.non in cõpoſitionib⁹ que iure fiũt quorũ dictũ poſſet intelligi cũ aduerſus grauiter excedentes.nec plene nec indicia conſtãt ex quibus poſſit ad tormẽta ꝓcedi:ſed ſolũ eſt aliqđ indiciuz vel fama ſm cano.ꝟo nõ põt cõponi cũ:crimẽ eſt manifeſtũ vel ẽ fama.Itẽ ꝓpter rõnẽ.l.trãſigere.cũ eccleſia pena ſanguinis nõ imponat.c.cũ in archiepãtu.de rapto.ideo videť i nullo crimine eccleſiaſtico poſſe cõponi.ſm Arch.in.d.c.in oib⁹.niſi gratis inter partes:vt ibi habetur.Ideo rex Robertus ſapiẽter edidit ſupradictũ capitulũ qđ incipit ad peruerſorũ.de quo.ſ.in.c.plerũqꝫ.diximus.ꝓ quo capitulo facit illud maleficos non patiaris viuere ſup terrã.xxv.q.v.§.hinc apparet.Numeri.xxv.non recipias pretiũ ab eo.q reus eſt ſanguinisq in regno male ſeruanť vbi etiã fit extorſio ab his qui ab accuſatione deſiſtũt qb⁹ abolitio ſine pecunia non cõceditur:vt in conſtitutione accuſatorum temeritas ꝛ ita do.Luc. in.d.l.ſ.licet latius.

1 ☞ Iudex poteſt cõponere inter partes in criminalibus.
2 Pactum habitũ in criminibus tollit ipſo iure actionem.
3 Querela non dz bis fieri de eodem delicto.

AN ſi compoſitio fiat cũ illis cũ qbus licitũ eſt:ꝛ modo premiſſo excludanť alij volẽtes delinquentẽ q cõpoſuit iterũ accuſare de dicto crimine ꝓ quo fuit ſemel cõpoſitus.Dic.ꝙ ſi cõpoſitio eſt facta de volũtate offenſi ſeu ꝑtis ad quã vindicta ꝑncipaliter ꝑtinet vel ad ei⁹ denũciationẽ q excludat alios.l.quis ad turpil.de adul.l.ſi maritus.§.ſi negauerit.ꝛ.l.iij.§.ſi is.de ſepul.vio.qui excludit alios ꝑ cõpoſitionẽ i criminibus i qbus põt fieri trãſigere.i.de trãſactio.nam in his criminibus vbi ille ad cui⁹ dolorẽ ꝑncipaliter ſpectat punire crimen remittit via ꝑcludiť oibus alijs.ar.ff.de iureiur.l.cũ qui.§.in popularibus.de preua.l.ꝑuaricatores ꝛ.l.ſepul.de ſepul.vio.cũ ſi.¶†Et qꝛ in criminalibus iudex põt cõponere inter partes.v.q.ij.ſi primates.vbi ꝟo iudex ex mero officio ꝓcedit ad inqſitionẽ q põt cõpoſitus de eodẽ crimine accuſare:qꝛ etiã tunc iudex nõ põt penã a lege ſtatutã minuẽdo tollere ius offenſi:vt.ſ.i.c.qꝛ plerũqꝫ.et qꝛ reipublice vindicta criminũ ꝑncipaliter debeť leſo cũ illã a iudice poſſit.l.ſi.i fi.ad turpil.tñ equ⁹ vř ꝙ ſi ex eã facta ſit ꝯpoſitio:ꝛ parte nõ ꝓhibẽte ceſſante omni cauillatione:vt in.d.§.in popularibus.qđ nequeat retractari:ꝛ pariat exceptionẽ rei tranſacte:ꝛ finite.ff.de dolo.l.elegãter.§.ſi quis ꝛ qꝛ peccata ſemel dimiſſa invltionẽ deus redire nõ patiť.xxiij.q.iiij.ſi illis.ꝛ facit de nup.imperialis.§.j.ꝛ.ij.†Vñ in criminib⁹ pactũ habitũ ipſo iure tollit actionẽ.l.ſi vn⁹.§.pactus.de pac.niſi in criminibus exceptis in qbus iudex ꝓhibeť exꝑſſe diſpẽſare.l.fi.de aboli.vbi ãt leſus docet ꝯpoſitionẽ:ꝛ ꝓceſſũ ignoraſſe:tũc admittiť ad accuſãdũ.ff.d accu.l.ſi cui.§.idẽ.vř ſi ſciuit ꝯpoſitionẽ:ꝛ ꝓbet colluſiõẽ aut corruptionem de diuerſis ꝑſcrip.l.ſi intra.c.j.ꝛ fi.de colu.deteg.his ceſſantib⁹ vř cõpoſi

tionē nō poſſe retractari qꝛ id qđ ſolutū eſt cōpoſitionis noīe ſuccedit loco pene
5 que erat īponēda.ff.ſi qs cautio.l.ſi cū.§.q̄ iniuriarū.† ꝛ qꝛ de eodē delicto non debet ſepi⁹ q̄ri.l.lz.ff.nau.cau.qꝛ regulariter de criminib⁹ de q̄bus aliqs eſt ab ſolutus nō poteſt accuſatio replicari.extra de accu.c.cū his.ꝛ.ff.de accu.l.ſi plu res.vbi de cā facta cōmutatio pene maxime in dubio an̄ ſniam excludit̄ ſcđa ac cuſatio ſicut dicim⁹ in p̄ncipe cōcedēte ob pſperitatē aliquā abolitionē publicā que abolitio differt accuſationē.nā nō dꝫ qs decipi.ant.iudicis.l.ij.de his q̄ ve niaꝫ eta.nā in iſtis cōpoſitionib⁹ minimū operat̄ auctoritas ſupioris.de accu.c.ve niēs.ꝙ me.cau.l.ſi.in ſi.de aqua plu.ar.q̄ꝫ.in p̄n.ſm.d.Lucā in.d.l.j.de ſerto. qui cōcludit ꝙ iudex volēs cōponere:vt oēs accuſare volētes excludant̄ dꝫ p̄ ſige re terminū oib⁹ accuſare volētibus q̄bus nō cōparentibus iuſte pcedet ad cōpo ſitionē.ar.q̄ matri.ac.poſ.cū in tua.de adul.l.ſi marit⁹.§.ſi negauerit.ꝛ vide la tius bar.in.l.ſenat⁹.de accu.ꝛ Ang.i.l.q̄ de crimine.C.de accu.ꝛ.i.l.ſi accuſato rib⁹.vbi ang.C.q̄ accu.ꝛ in.l.ſi plures.ff.eo.ti.

1 ¶ Compoſitiōe facta per iuſtitiariū de voluntate partis an delinquens poſſit iterum accuſari ab eodem.
2 Princeps tantū remittit penas.ꝛ nu.3.
4 Judices ante ſententiam tam i ordinarijs criminib⁹ q̄ꝫ i extraordinarijs poſſunt ex cā ꝛ ex perſona.ꝛ ex etate ratione ſcandali ampliare ꝛ artare penam.
5 Pena que imponitur per cōpoſitionē obtinet vicem pene legalis.

1 An facta †cōpoſitiōe p iuſtitiariū de volūtate ptis delinquens poſſit iterū accuſari ab eodē.Dic ꝙ nō ſi ad illā ptem principaliter ſpectabat accuſatio.ar.l.q̄ꝫuis.C.ad tertu.ꝛ.xxiij.q.iij. c.ſi illic.ꝛ ar.l.maritus.§.ſi negauerit.ad tertu.ꝛ ptꝫ in cōſti.regni de ſiſtent ab accuſa.in cōſt.poſt citationē:vbi dꝛ ꝙ curia nō acceptat cōpo ſitionem factā inter partes cum ſuo ordine cauſa peragitur.ſecus vꝫ vbi curia cōponit cōpoſitionē partiū acceptat in his criminib⁹ in q̄bus pōt tranſigi:vt i.l. tranſigere.de tranſac.vbi ſi is ad cuius dolorē ſpectat remittit ceteris via p̄clu ditur.ff.de iureiur.l.eū qui.§.in popula.de preua.l.preuaricatores.ꝛ.l.j.q̄ ſepul chrum.de ſepul.vio.ꝛ in criminib⁹ iudex pōt cōponere inter partes.v.q.ij.c.ſunt primates.xxiij.q.iiij.ſi qs membrorū.Si vero fiat cōpoſitio vbi pcedebat̄ p inq̄ ſitionem ſpecialē dicūt quidā ꝙ pōt poſtea accuſari:qꝛ iudex nō pōt penā a iu re impoſitā tollere vel minuere:immo in ſua pſona plectet̄ q̄ crimīoſo dimiſit.
2 l.ſi.C.ne ſanc.baptiſ.†Solus eīn princeps remittit penas.l.j.in ſi.ff.de cōſti.p̄n. ꝛ.l.j.in ſi.de ōci.impera.ꝛ.l.reſcripta.qꝛ reipublice vidicta debet̄.C.de pe.l.ſi a reo.ꝛ etiā offenſo q̄ repoſceret ſibi vindictā.C.de adul.l.ſi quendā. ¶Nā bon⁹ iudex nō dꝫ penā probati criminis minuere.l.ſeruo.i ſi.C.ad.l.iul.de vi.ꝛ pena.
3 l.arbitrio.cōſeruat̄.l.ij.§.j.ff.ad tertul.de pen.l.operis.ij.q.iij.notādū. ¶†Nā ſolus p̄nceps pōt tollere penā criminoſo.l.j.in ſi.de cōſti.p̄n.de pen.l.diu⁹. Un de vbi facta eſſet cōpoſitio etiā cū eo cōtra quē ex officio pcedit̄ p inq̄ſitionem ſpecialē in alijs criminibus q̄ꝫ exceptis de q̄bus iudex nō pōt etiā cū cauſe cogni tione deſiſtere.l.ſi.ne ſan.bap.in q̄bus nō habet locū abolitio.C.de aboli.l.fal
4 lacitꝫ.i ſi.etiaꝫ fieret cū cā:ꝛ de volūtate offenſi ꝙ nō poſſet accuſari. ¶†Nā alij iudices q̄ꝫ p̄ncipes an̄ ſniam tam in ordinarijs criminibus q̄ꝫ in extraordinarijs pñt ex cauſa ꝛ ex pſona:ꝛ etate rōne ſcādali ampliare:ꝛ artare penā.vt in.§.pe na grauior.ꝛ vide l.c.regni.Itē ꝙ p̄dicti iuſtitiarij ꝛ in.c.vt iuſti.nihil recipiat.
5 ¶†Nā pena que imponit̄ per cōpoſitionē obtinet vicē pene legalis:ꝛ vice eius fungi dꝫ.ar.l.ſi ſpona.§.j.đ donā.inter virū:ꝛ iō de delicto eiuſdē iterū q̄ri nō dꝫ

ff.nau.cau.l.lz.⁊ hoc vbi volũtas offẽſi ↄcurrat alio ſec⁹: qꝛ tũc accuſaret iterũ. ar. ff.de accu.l.ſi cui.§.hiſdẽ.ſec⁹ ſi foret ꝑ ſniam re⁹ abſolut⁹ extra.de accu.c.de his.

1 ¶ Compoſitio iuſta nõ tollitur ꝑ actionem.ꝙ met.cau.
2 Facta per cõpulſionem iuris valent.
3 Judex non preſumitur metum inferre.
4 Executio iuris non habet iniuriam.
5 Promiſſio in carcere facta carceranti per iniuſte detentum non valet: ſecus ſi iuſte detineatur.

An ſi eſt facta cõpoſitio delicti ꝑ officialẽ in caſu ꝑmiſſo a iure et dicat deinde delinquens corã ſindicatoribus feciſſe cõpoſitionem ꝑ metũ: ⁊ violẽtiã iudicis: qꝛ nõ poterat plus ex quo erat carceratus: ⁊ detẽtus an deberet audiri. Dico ꝙ ſi cõtra iſtũ inqſitũ aliquid cõſtabat vel erãt facte alique probationes vel fuiſſe cõfeſſus licet fuiſſet arreſtatus ꝙ valebit cõpoſitio iſta. qꝛ vt .ſ. eſt tactum.
1 quãdo aliqd ꝓbatur cõtra inquiſitũ vel accuſatũ admittit̃ cõpoſitio † ⁊ iuſta cõpoſitio nõ tollit̃ per actionẽ ꝙ me.cau. tex. eſt no. quem ad hoc allegat Bal. ibi in.l.ſi mulier. in prin. ff. ꝙ me ca. vbi tex. ꝙ ſi mulier ingrata cõtra patronũ ſuũ aliquid dederit: qꝛ timebat redigi in ſeruitutẽ ꝙ illud non repetit per actionem ꝙ me.cau. qꝛ iſtũ ſibi metũ ipſa refert ꝑ tex.l.l.iij. ff. ꝙ me.cau. qꝛ vis eſt illa q̃ fit contra bonos mores nõ illa q̃ a magiſtratu: ⁊ iure licito infert̃: ⁊ facit.l.fi. in pn. ⁊ .§.ſi iuſto.eo.tit. ¶ Nã licet iſte inquiſitus cũ incipit cõſtare cõtra ipſum fuerit arreſtatus ſm formam cõſtitutionis humanitatis ⁊ capituli ab illo inchoãdum tamẽ qꝛ eſt iuſte factũ ab officiali: ⁊ nõ cadit in metũ. per no. ꝑ Bal. in.l.ij. de his
2 qui per me. iudi. nõ ap. † vbi dicit ꝙ factum per cõpulſionez iuris valet. ⁊ tz. ar.l. iij. de here. inſti. ⁊ dicit Bal. in.l.j. in.vj. col. de cõfeſſ. ꝙ cuiuis ſol⁹ terribilis vultus potẽtis inducat iuſtũ metum. ſm qꝺ no. Jo. an. in.c. qꝛ ꝓpter. de elec.l.vj. eſt verũ niſi ſit malefactor cui iudex dominari: ⁊ eẽ terribilis: qꝛ ꝓpter tales minas nõ inducitur iuſtus metus: dicẽs ꝙ ita intelligi debẽt dicta Bart. in.§. ſiquis ipſi pretori. ⁊ facit.l.reſpiciẽdũ in prin. ff. de pe. ⁊ facit tex. in.l.j. ff. ſi qs ob ca.te. vbi cõpulſio ꝓbabilis: ⁊ neceſſaria nõ vitiat actũ. ⁊ glo. ſing. in.l. iterdũ. ff. ꝙ fal. tuto.auſ. ⁊ licet iſte fuerit carceratus a iudice ꝓpter ſuũ delictũ eſt iuſta cõpulſio: ⁊ nõ eſt metus. ⁊ dicit Bar. in.d.l. mulier. ꝙ vbi eſt facta ꝓmiſſio metu iuſto illa-
3 to non põt allegari metus. nã dicit Bal. in.l.ſi qs in hoc genus. de epi. ⁊ cle. † ꝙ iudex nõ pſumit̃ metũ inferre. alle. Archi. xvj.q.vj. ſi ſacerdotib⁹. qꝛ ꝓ iudice pſumitur.l.ij. de offi. ciui. iudi. ⁊ etiã ꝙ iudex dixerit ſibi volo ꝙ ſoluas penã vel cõponas ex quo de crimine cõſtat cõtra te. nõ ꝓpter hoc dꝛ iniuſtum metum in-
4 ferre. † qꝛ iuris executio nõ hꝫ iniuriã. ff. de iniur.l. iniuriarũ.§.j. ⁊ ad.l. acquil.l. quẽadmodũ.l. magiſtrat⁹. cũ ſi. ⁊ qꝛ iudex tenet̃ malefactores punire.l. ſanctio. de penis. cum ſi. ⁊ tenet̃ exigere penas a delinquentibus: vt in cõſti. regni ſi qs in poſterum: ⁊ maleficia non relinquere impunita.l. cõgruit. de offi. ꝓ ſi. ⁊ .l. ita vulneratas. ad.l. acquil. ¶ † Nã lz promiſſio in carcere facta carcerãti nõ valeat.l.q
5 in carcere. ꝙ me.cau. eſt verũ qñ iniuſte detinet̃: ſec⁹ ſi iuſte. vt ibi. ¶ Ubi aũt officialis dictã cõpoſitionẽ extorſiſſet ꝑ iniuriã ab ipſo delinquẽte: vt qꝛ nulla erat ꝓbatio cõtra ipſum: ⁊ fuit de facto carceratus a iudice vel minat⁹: tunc dicit tex. in.d.l.iij. ꝙ me.cau. ꝙ tenet̃ magiſtrat⁹ ipſe ꝓ dicta extorſiõe. ⁊ dicit ibi gl. qꝺ ꝓ iſta barataria manifeſta nõ poterit durante officio conueniri. Et dicit Gui. ꝙ iſto caſu qñ ꝑ metũ iniuſte extorſit ꝙ tenet̃.l. iul. repe. falſi ⁊ cõcuſſiõis: quẽ ibi refert ⁊ ſequitur Bal. vbi allegat glo. xj.q.j.c. fraternitatis. dicẽtẽ ꝙ iudex nõ tenetur ad penam legalẽ qñ pars delinquit. ⁊ dixit Ang. ꝙ ſi iudex dicat alicui niſi ſoluas tm̃ te ſuſpẽdã ꝙ iſta eſt illicita extorſio ꝑ tex. in ti. de pace te. in fi. ¶ Et ideo

conſulo officia i ꝙ faciat: vt inq̄ſitus contra quem debet inquiri q̄ vult ſe cōponere confiteatur delictū ante carceres: vel ſi eſt carcerat⁹ vel arreſtatus: ⁊ velit ſe cōponere ꝙ faciat ipſuꝫ exire de carceribus ⁊ fideiuſſoꝛib⁹ liberare: vt dixit Bal. in. d. l. qui in carcere: ⁊ deinde petitionē offerat in ſcriptis iudici ꝑ quā dicat velle cū curia tranſigere: ⁊ nō litigare: ⁊ ſe culpabilem eſſe: ⁊ petat ſe admitti ad cōpoſitionē tolerabileꝫ ſponte: ⁊ volūtarie offerēdo velle tm̄ dare cōpoſitionis nole curie ꝑ manus alicui⁹ nobilis quo caſu officialis erit in tuto de ſua cōpoſitiōe: ⁊ ita ſcribatur in actis. vide. 𝔄. in. c. ſindicatur officiales ſi aliquam cōcuſſionem circa principium ſindicationum.

1 ¶ Satiſfactio quomō qualiter ⁊ qñ intelligatꝰ facta ſic ꝙ iudex nō poſſit remittere nec minuere penā oꝛdinariā vl' extraoꝛdinariā.
2 Judex debet facere reſtitui furta.
3 Bona raptoꝛis applicantꝰ mulieri rapte.
4 Mulieres facilius ob pulcritudinem nubunt.
5 Satiſfactio cōtumeliarum q̄uo fieri debeat. ⁊ nu. 6.
7 Pena eſt ſatiſdatio delicti.
8 Satiſfactio verberationis facte a plebeio hoīe in virumq̄ nobilē quomodo fieri debeat. ⁊ nu. 9.
10 Ceſſio bonoꝛum fit cum vituperio.
11 Pꝛiceps an poſſit remittere penā coꝛpoꝛalē delinquēti ſine cā.
12 Princeps remittendo delictum non intelligitꝰ remittere niſi ꝙ̄tum ſue curie tangitꝰ nō autem ius partis.

Quia pluries eſt dictum ꝙ iudex concoꝛdata parte vel ſatiſfactiōe: aut 1 pace facta pōt penā alterare ⁊ cōponere ſ q̄uo qualiter: ⁊ qñ intelligatꝰ facta ſatiſfactio vel cōcoꝛdia adeo ꝙ hoc caſu iudex poſſit penā oꝛdinariā vel extraoꝛdinariā alterare vel diminuere: ⁊ cōponere partē. Dic ꝙ iſta concoꝛdia vel ſatiſfactio cōſideratꝰ duob⁹ modis vel rōne pꝛimonij dāni emergentis intereſſe vel expēſarū aut iniurie ꝑſonalis vel extimatiōis offenſi. de ꝑmo habetꝰ in. l. itérdū. §. q̄ furē. ff. de fur. ⁊ in. l. ſi pignoꝛe. §. cū furti. eo. tit. ⁊ facit tex. in auť. vt liceat mři ⁊ auie. §. illud. i auť. de mā. pꝛin. §. ſi q̄s aūt: ⁊ de q̄ſto. §. ſi ꝓ ali 2 qui. ⁊ vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. opꝫ. ſ vbi dꝛ qd̄ iudex dꝫ reſtitui facere furta. ⁊ dixit Bal. ꝑ illa duo iura in. l. j. C. de appel. quod qñ aliq̄s fuſtigatꝰ nō pꝛius dimittitꝰ ꝙ̄ ꝑti ſatiſfaciat reſtituēdo rē. ⁊ idē vbi ꝑs fuiſſet offenſa nō in pꝛimonio: ſed i perſonā ꝑcuſſus: qꝛ iudex añ oīa reſtitui faciet expēſas medicoꝛum ⁊ alia dāna. l. ex hac lege. ff. ſi q̄ pa. ſe. di. ⁊ l. q̄ actiōe. §. j. ad. l. aquil. ⁊ etiā oēs opas amiſſas ⁊ q̄s amiſſurus eſſet in ꝑpetuū ꝓpter offēſam ꝑſonalē ſi ex illa eēt debilitat⁹ vl' i quātū eſſꝫ min⁹ ꝓpterea lucratur⁹. vt ibi i tex. ⁊ ſi eēt aduocat⁹ vl' artifex cui oculi 4 eſſent luſtrati vel manus debilitata^a. ⁊ facit tex. l. c. j. de iniur. ⁊ dā. dato. ⁊ l. l. ſi. ď hiis q̄ deie. Si aūt nō hr̄et artē nulle' ope eſtimabūtꝰ. arg. l. fi. de lib. ca. ⁊ de vſufr. l. arboꝛib⁹. §. ď illo. ¶ Sꝫ alr ſatiſfaciet arbitrio iudicis ꝑ offēſa: ⁊ iniuria. ar. l. iniuriaꝝ extimatio. ff. ď iniur. ⁊ l. ꝗſtōnib⁹. ⁊ l. fi. eo. tit. ⁊ extimabuntꝰ ope ille vſq̄ ad tp̄s quo eſt veriſimile illū viuere poſſe. arg. l. hereditatū. ad

a ¶ Debilitata. Sꝫ q̄d de digito cū nō ſit mēbꝛuꝫ ſꝫ ꝑs mēbꝛi. ſeꝫ man⁹ dic ꝙ ſi tioꝛ abſcidi mēbꝛū i ꝑtio ſo artifice vtē te principali certo digito ſm̄ do. Fely. in. c. ego. N. i ſu. j. col.

l.fal.⁊.l.fi.de ſa.ſan.eccle.ſm doc.in doctis locis tamen rectius erit ꝓnunciare
ꝙ annis ſingulis quibus vixerit tantū ſoluat:⁊ ita practicaui. Uel ſi occidiſſet
aliquē qui haberet filios paruulos qui nō poſſent viuere dabit̄ aliquid filijs.ꝑ
ſuſtentatione: vt habetis.ſ.in.c.vlt.circa ꝑdicta.in fi.in ver.poſt ꝑdicta eſſet vi
dendū. ¶Ubi autē eſſet aliqua diſſormitas corporis ex illa percuſſione ex qua
magna cicatrix remanſiſſet in facie:vel eſſet virgo que eſſet corrupta de quibus
difficilis eſſet reſtitutio:tunc illius diſſormitatis non fiet extimatio in homine
libero quia liberum corpus nō recipit extimationē.l.fi.de his qui deie.vel effu.
et in.l.pe.ff.ſi qua pau.fe.di.in quibus dicit̄ ꝙ diſſormitas nō recipiat extima-
tionē pecuniariā. Jdeo tunc aliter ſatiſfaciet ꝓ offenſa iudicis arbitrio.ar.d.l.
iniuriarum.cum ſimi.⁊ cū nec caſtitas corrupta pōt reſtitui.l.j.C.de rap. virgi.
3 vbi Bal.⁊.xxij.q.v.c.ſi paul⁹.⁊.l.raptores.de epi.⁊ cle. †Et ꝓpterea ipſi mulie-
ri corrupte ius ꝓuidet ꝙ bona raptoris ipſi rapte applicant̄.ꝑ dictā.l.raptores.
⁊ ſm ius canonicū dꝫ illā dotare taliter ꝙ poſſit nubere.extra de adul. c. j.et.ij.
¶Ubi autem eſſet ſeruus qui rōne diſſormitatis minus valeret:tūc illius dete
riorationis habebit̄ cōſideratio:vt de illo ſatiſfaciet.ar.l.ſi ſeru⁹ ſeruū.§.ꝓide.⁊
§.rupiſſe.ad.l.aql.vel ſi fuiſſet virgo q̄ fuit in facie percuſſa vel in ſuis mēbris
deformata ꝓpter quā diſſormitatē nubere nō poſſet aut ſaltim ſine magna do
4 te:tūc ſi'liter ſatiſfacere debebit taliter ꝙ maritet̄ pari. ¶†Nā mulieres ꝓpter
pulchritudinē facilius nubūt:vt no.in.l.ſi voluntatē.de dote ꝓmiſ.Et And. de
Jſer.in ꝯſti.regni.in aliquibus:⁊ ecōtra ꝓpter diſſormitatē difficilius nubunt.
ar.c.quēadmodū.extra de iureiur.vbi ſpōſa de futuro ꝓpter diſſormitatē ſup-
uenientē renūciari pōt a ſponſo:vnde dotabit eā taliter ꝙ poſſit habiliter nu-
bere pari.ar.d.l.pe.ff.ſi qua.pau.⁊.d.l.fi.de his q̄ deic.vel effu.in q̄bus dicit̄ ꝙ
dꝫ ſatiſfacere in eo ꝙ amiſit:⁊ eſt amiſſurus ipſe ꝑcuſſus:ſatis eñ amiſit iſta ꝑ-
cuſſa q2 perdidit pulchritudinē ſuā ꝑ quā ꝑuenit̄ ad matrimoniū: ⁊ liberorum
ꝓcreationē:⁊ ghis humani cōſeruationē.l.j.ff.ſo.ma. Jdeo taliter ſatiſfaciat:
vt nubere poſſit:⁊ vbi noluerit aut nō potuerit alteri nubere ꝓpter hoc ipſe du
cat in vxorē ſi eſt ſolutus.ar.d.c.j.⁊.ij.extra de adul.vbi ſubducēs iuuenē:⁊ illā
cognoſcēs ducat vel dotabit eā.non eñ aliter poſſit ſatiſfacere per ꝑdicta. ¶Et
idē in oībus dānis datis:vt in ti.ff.ad.l.aql.ꝙ fiat ſatiſfactio dānorū:vt i mul-
tis iuribus ipſi⁹ ti.poteris videre. †Ubi aūt erit offenſa verbalis cōtumelia vel
iniuria atrox:vt q2 q̄s vocaret̄ ꝓditor vel q2 mulier vocata fuiſſet meretrix:vel
alia infamia:tūc ſatiſfactio fit ſm ꝙ iniuria fuerit deducta in libello.de quo in
l.iniuriarū extimatio.vbi Bar.ff.de iniur.⁊ vbi ꝓpterea actū fuiſſet ad penā cri
5 minalē.de quo in.l.ꝓtor.§.ſi dicat̄.ff.e.⁊ in iuribus ibi allegatis. ¶†Et qñ vel
let fieri ſatiſfactio:tūc ipſe delinquēs petere dꝫ ab infamato primo veniā. ⁊ vt
publice diffamauit:ita.⁊ publice ꝯfiteri ⁊ dr̄e ſe mēdaciū dixiſſe.ſꝫ hoſtiē.i ſum
ma de peni.⁊ remiſ.§.quib⁹.⁊.§.qualiter.⁊.§.q̄d.de accuſatorib⁹.⁊ de ỽbo.obli.
⁊ Jo.and.⁊ alij in.c.oīs vtriuſq3 ſex⁹.e.ti.⁊ in regula pctm̄.de re. iur.l.vj.⁊ i.c.
6 fi.de rapto.⁊.xxiij.q.vj.c.ſi res.⁊.vj.q.j.c.detractores. ¶†Ubi dr̄ ꝙ iſte tenetur
ad reſtitutionē fame i illis locis in q̄b⁹ diffamauit dicēdo ꝙ mētit⁹ eſt i os ſuū
ſm canones.l.c.iter ſollicitudines.de pur.ca.⁊ dicit ibi no. hoſt.ꝙ vbi ex hoc ma
gis infamaret̄ infamat⁹ nō dꝫ ſpecificare ſatiſfaciēs īfamiā ſꝫ dꝫ dicere ego ta-
lē infamauerā de eo de quo eſt inter vos īfamat⁹ qđ vos ſcitis ꝙ ego dixi ꝑ men
daciū: ⁊ non dꝫ dicere falſum dixi q2 ponit eſſe verū qđ dixit.⁊ i locis hoc dicet
ad arbitriū īfamati vel ſi grauet̄ arbitret̄ ad arbitriuꝫ iudicis dꝫ ſe diffamator
purgare.ar.de iurein.c.veniēs.⁊.c.ij.de arbi.ſm hoſti.in dictis locis.⁊ in ti.de
iniur.§.q̄b⁹.modis.ỽ.lſis. ¶Ubi aūt eſſet offenſa ꝑſonalis ⁊ enormis: vt q2 q̄s
fuiſſet pulſatus pugno que grauis iniuria eſt:vt in.l.apud labeonē.de iniur.⁊ de

baſtone ⁊ vellet fieri ſatiſfactio dz fieri cũ ignominia ipſiꝰ offendẽtis ⁊ grauiter
7 ſicut fuit delictũ. ¶ Nã qꝛ pena eſt ſatiſfactio delicti. ſm Azo. in ſumma de pe. dz ipſa pena ꝓportionari delicto. l. j. ⁊. ij. ff. de termi. amo. ⁊. l. hodie. ⁊. l. quidã. ⁊. l. aut facta. ff. de pe. And. de iſer. plene in cõſti. prima de offi. magiſtri iuſtiti. erit ergo ſatiſfactio ꝙ delinquẽs iuxta qualitatẽ iniurie ſatiſfaciat. l. oẽ delictũ.
8 §. j. de re mili. ⁊. l. ſed ⁊ q̃ſtionis. de iniur. ⁊. l. ꝓtor. § atrocẽ. eo. tit. ¶ Nã ſi fuit vir humilis q̇ nobilẽ verberauit fiet ſatiſfactio iniurie grauior. qꝛ cũ baſtõe ibit vel cũ laqueo in gula ad pedes offenſi: ⁊ p totã ciuitatẽ diſcalciatꝰ veniã petendo: ⁊ ſe inculpãdo de tali offenſa qꝛ vbi crimẽ eſt manifeſtũ penitẽtia nõ dz eſſe occulta ſed manifeſta. ij. q. j. ſi peccauerit. ⁊ Inno. in. c. teſtimoniũ. de teſtibꝰ. ⁊
9 Hoſ. in ti. de p[illegible] ⁊ remiſ. ⁊ de peni. diſt. vj. c. ſacerdos. ⁊ in. c. j. eẽ de pen. ¶ Si nobilis par ⁊ n[illegible] puocatus nõ fiet cũ tãta ignominia: ſed flectere dz ſe ad illũ cũ corrigia in gul[illegible] [illegible]ẽdo ſume vindictã de me quã volueris: ⁊ in publico: ⁊ vt arbitrabit iudex vel arbitri dati er[illegible] ergo ſatiſfactio iſta ſic facta condecẽs delicto: et erit quaſi pena corpalis p quã tolleẽ iniuria. argu. l. ſed vniꝰ. §. ſi ante iudicẽ. de iniur. vbi dixit Dy. et poſt eũ Bar. de eo q̇ fecit delictũ. ⁊ poſtea ſe poſuit in manu offenſi petendo ꝙ ſibi parceret ꝙ ſi ille offenſus recipiat eũ ꝙ iniuria erit remiſſa. nã aliter q̇s non teneẽ remittere iniuriam ſine ſatiſfactione. ſm Bar. eo. ti. l. nõ ſolũ §. iniuriarũ. nã iſta ſatiſfactio taliter facta ẽ pena corpalis. ar. glo. ſingu. in. c. peccatũ. de reg. iur. in antiquis. ⁊ alie. in. c. ſicut dignũ. de homi. que glo. dicũt ꝙ ceſſio bonorũ que fit cũ vituperio eſt pena corporalis: quia
10 luit i corpꝰ ⁊ fit aũt ceſſio bonoꝝ cũ vituperio: qꝛ daẽ tergaleõi. vt dicit Cy. ⁊ Bal. in. l. fi. e. ti. vel ad colũniã. aliq̇d fit vt ibi ſic ergo ſatiſfactio erit neceſſaria rõne perſone loci ⁊ tẽporis. vt. d. l. ſed ⁊ q̃nis. de iniur. ⁊ ita obſeruatur in ciuitate Neapolis inter nobiles qñ eſt facta aliqua iniuria grauiſſima ab aliquo nobili. ¶ Nã ipſi ex cõſuetudine ſe ſubmittũt aliis nobilibus qui ꝯponũt ſatiſfactiones offenſarũ diuerſimode: qꝛ aliquos offenſores mittũt p totã ciuitatẽ in duploide cũ corrigia in collo aliqñ genuflectere faciũt ad pedes offenſi: ⁊ ſiles faciũt ſatiſfactiões ex quibus dico ꝙ magis remanet grauatus offenſor q̃ offenſus: qꝛ offenſor vẽ condẽnatus p illa iniuria: ⁊ efficitur infamis ſaltim de facto apud graues. ar. l. ictus. de infa. ⁊. l. prime. ff. e. ⁊. l. verbũ. ⁊. l. ob hec verbũ. eo. ti. ⁊ etiã qꝛ iſta ſatiſfactio cũ ignominia facta eſt pena corporalis p. d. glo. ſiẽ tamẽ iſte q̇ ſe ponit i manibꝰ offenſi cũ iſta ignominia offendereẽ ab ipſo offenſo in illo actu dixit Bar. in. d. l. ſed ſi vniꝰ §. ꝓtor. ꝙ ſi ille vellet vindicare ſe et modũ i vindicãdo excederet deberet puniri: qꝛ arbitrio boni viri dz hoc facere: hoc etiã tenet ibi Ange. dicens ꝙ iſte nõ poterit enormiter ſe vindicare ſz viri boni arbitrio. p quo facit glo. in. l. penul. de arbi. vbi ponẽs in manu alteriꝰ viri boni arbitrio ſe ponere intelligiẽ. ⁊ Bal. in. l. iter pares. de. l. cõradi. ⁊ Bald. in. l. ſ. ⁊ e edi. libe. Et dixit Ang. in. d. §. ꝓtor ait. ꝙ rõne hoc obſeruaẽ: qꝛ qñ ſit par offenſor ſe ponit in manibꝰ offenſi. ⁊ ad hoc vt ille non excedat adhibenẽ duo bãdarenſes: ⁊ ideo cõſului qñ aliqñ iterueni in cõſulẽdo nobilibꝰ ciuitatis Neapolis q̇ fecerũt hmõi ſatiſfactiões ꝙ ſcriberenẽ oĩa q̃ erãt fiẽda ⁊ verba q̃ erant dicẽda ab offendẽdo: ⁊ offenſo iuxta no. p hoſti. in. d. locis ⁊ offenſus nullã deberet vindictã ſumere niſi ꝙ diceret aliqua verba humanitatis: ⁊ indulgentie vbi autem pars offenſa vellet iuſtitiã a iudice: ⁊ iudex imponeret pro tali offenſa penã ordinariã a iure vel a ſtatuto nõ diminuẽdo nec alterando ipſam penã iuris vel conſuetã: vt diciẽ in. l. acta. de re iudi. ⁊. in. l. j. in fi. de queſt. ⁊ in § pena grauior. tunc ex quo illa pena eſt terminꝰ pene nõ dz fieri aliqua ſatiſfactio pſonalis: quia pena ordinata eſt ſatiſfactio delicti per ſupradicta iura. Fiũt ergo iſte ſatiſfactiones perſonales vel verbales quando pena vult diminui vel pecunia

cõponi vt non fiant ſine conſenſu partis per ea que ſcripta ſunt in primis capitulis. ¶ Nã dixit notabiliter Andr. de iſer. in ti. que ſint regalia. in verbo cõmittentiũ. & de capi. qui curiã ven
a dunt. §. ſimiliter. q & ẽt princeps nõ põt remittere penã corpora lẽ delinquẽti ſine cã nec ẽt q intereſt parti pecunialiter, ſine partis volũtate alias peccat mortaliter cũ faciat abſoluta poteſtate nec iudex inferior põt alterare vel remittere penã delinquenti: & cõponere parte nõ cõcordata. p not. ibi p Andr. de iſer. late. Et lz gl. in. l. reſcripta. de pẽi. impera. offe. & in. l. defenſionis. de defen. ciui. dicẽs q princeps poſſit remittere penã delictorũ ſunt vera. de pena applicãda fiſco ſuo nõ pti. p. l. venia. de in ius
b vo. ſz Bal. l. fi. de pẽi. ipe. off. & qñ remittit princeps delictũ nõ intelligit remittere niſi quãtũ ſuẽ curie tangit non aũt ius partis p. l. ſi docueris. de falſi. ¶ Qd eſt verũ de remiſſione pticulari nõ de vniuerſali. ſm Bal. in. l. quecunq. de ſer. fugi. Et iõ fiant iſte ſatiſfactiones vt pars veniat ad pacẽ & reſpublica ſit pacata & nõ ſint diſſenſiones ciuiles q deſtruũt ciuitates. l. i. bello. §. in ciuilibus. de captiuis. Et ad hoc qñ delinquẽs poſuit ſe i manu offenſi: & in eũ fecit cõpromiſſum an his in quem ſe ſubmiſit poſſit ſibi iponere penã grauiſſimã vt q de ciuitate exeat vel vt nõ moret in ppria domo vel alia inhoneſta. vide Ja. & Archi. in ſumma feudorũ in ti. de pace ten. & in. §. nunqd poſſit princeps. & in. §. añcedẽti. icipiẽte nunqd aduerſaria pars poſſit eſſe arbitrator. vbi etiã dixit an poſſit reduci ad boni viri arbitrium latius. & idẽ And. de iſer. in ti. de phi. feu. alie. q Fed. in. §. ſz nec dominus. vbi dixit q ſi modũ excederet reducit ad boni viri arbitriũ vbi ſi põt relegare extra puinciã ſicut iudex poſſet vel offenſa graui homicidio q ſi condẽnaret ad mortẽ iudex nec pretor exequet talẽ ſententiã in publicis iudicibus: vbi vide latius.

1 ¶ Infirmus qui remiſit iniuriã in teſtamẽto vel in confeſſione an ſi reconualeſcat poſſit agere acti. iniur. et nu. 2.
3 Pax facta a mortifere vulnerato non valet.
4 Offenſio an videat remiſſa per oſculũ pacis qd dat in eccleſia.
5 Pax impetrata ab heredibus an teneat? Et qd ſi femina ſit heres. et nu. 6. et. 7.
8 Satiſfactio offenſionis que dz preſtari offenſo cui preſtãda ſit et nume. 10.
9 Satiſfactio de ſacerdote occiſo cui preſtari debeat.

VLtimo circa pdicta qro deutili & quotidiana queſtione: aliqs fuit vulnerat⁹ ab aliquo: & deinde in mortis articulo cõſtitutus i foro penitentiali remiſit. & pepecit an iſta remiſſio ſit ſufficiẽs q officialis poſſit cõponere vel penã minuere aut relaxare tanq parte concordata: & remiſſione a parte obtenta vel pace facta put reqrit p regni capitula ac ritus & iura. ſ. in pri. capitulis alle. In quo dico q nõ. qr p iſtã remiſſionẽ i foro penitẽtiali factã nõ dicit remiſſa iniuria nec delictũ: ſed ſolũ maliuolẽtia animi rãcor & odiũ qd habebat remittẽs ad offenſorẽ. p no. p bar. Guil. & alios i. l. ſi tibi. ff. d pac. & l. non ſolũ. §. iniuriar. de iniur. vbi dicitur q remittens iniuriã nõ phibet petere dãnum

a ¶. §. iniuriarũ. Et ibi vid d. ale. d imo. & i. d. l. ſi tibi in vl. q. & ibi p pa. de ca. et adde Jo. de pra. i. l. filiusfa. de pen. et Ang. are. in trac. maleſi. ver. in termino defenſionis. et domi. Ale. de imo. a in. l. j. d. pac.

1 ſeu rē ſibi ablatā †vbi etiā dicit̄ ſi infirmus remittat iniuriā in teſtamēto vel in confeſſione: ꝛ cōualeſcat an poſſit agere iniu-riarū. ꝛ dicit Bar. ꝙ nō p. §. ſi. inſti. de iniur. ꝛ qđ no. cano. de ac-cuſ. c. veniēs. Tñ Bal. in ti. de pace iur. fir. §. iniuria. diſtinxit ꝙ ſi eſt facta plena remiſſio non pōt amplius agi qꝛ ꝑ ſacerdotez tanꝗ̄ per publicā pſonā pōt queri abſenti. l. j. §. publice. de iu-ſti. ꝛ iur. ꝛ de ſepul. c. ꝓchiano. vbi aūt eſt remiſſus ſolus ran-coꝛ pōt agi, vbi autē dubitat̄ pōt agi qꝛ nō pſumit̄ donare exti-mationē iniurie. ſed dimittere maliuolentiā animi: ſ̄n viri pfe-cti intelligunt̄ dimittere pp euangeliū dicens dimitte ꝛc. ꝛ fa-cit qđ dixit Jo. an. in ti. de inſtru. edi. §. nūc aliqua. ꝙ ſi q̄s in ex-tremis remiſit iniuriā corā pſbytero. ꝛ iurauit ꝙ eo conualeſcē-te pōt agere iniuriarū. ar. not. in ſimili in. l. ſenatus. ꝛ in. l. iij. de dona. cau. moꝛ. dicēs ſecus eē vbi eſt remiſſa actio iniuriarū. ar. §. ſi. inſti. de iniur. ꝛ dixit idē bal. in. l. diuus. ff. ad ſil. ꝙ remiſſio fa-cta in foꝛo pñiali ꝓdeſt quātū ad rācoꝛē p. d. §. ſi. ꝛ ibi Lud. la-tius. ꝛ tenet Bar. i. d. l. non ſolū. ꝛ dicunt cano. in. c. penul. de ho-mici. vbi dicit̄ ꝙ nō videt̄ remitti pp hoc extimatio iniurie. ꝛ qđ no. aliqui. in. l. in ipſius. ff. fami. herciſ. Et dixit Bald. in. d. l. di-

2 uus. †ꝙ iſta remiſſio facta corā ſacerdote i moꝛtis articulo vꝫ in foꝛo judiciali. ſm Cy. p. d. §. ſi. qđ itellige quātū ad rācoꝛē. ꝛ fa-cit qđ dixit Inno. in. c. iniuria. de iniur. quē refert Bal. in. d. §. ſi tibi. glo. aūt in. d. §. ſi. videt̄ dicere ꝙ ſi q̄s dicat ſacerdoti remit-to odiū ꝙ iniuria ſit remiſſa. cōtra quē tꝫ Guil. quia odiū remit-tēdo nō videt̄ remittere iniuriā. l. ſi domū. de ſerui. vrba. ꝛ quia quis non tenet̄ remittere inimico non petēti: ꝛ nō tenet̄ ſibi ali-ter oſtendere ſigna amicitie ſm magiſtrū ſen. ꝛ hoc tenet Ang. in. d. §. ſi tibi. ꝛ vide cano. in. c. ij. de homici. in. vj. ꝛ ꝙ dixit Bal. in

3 l. ij. C. de li. ꝛ eoꝝ libe. †ꝙ pax facta ꝯ moꝛtifere vulnerato non valet. p. d. l. diuus. vbi dixit ꝙ in foꝛo penitētiali pōt fieri pax in-ter abſentes. ar. d. §. ſi. inſti. de iniur. ſed non pax ſolutionis niſi interueniente pſentia vel vocis oꝛgano: ꝛ adde qꝛ idē Bal. in. l. j. cōia dele. dixit ꝙ ſi teſtatoꝛ dicat oibus inimicis meis facio pa-cē: ꝛ eos libero: quia iſta verba operant̄ beneficiū ſtatuti qđ lo-quit̄ de habenda pace ab offenſo ꝛ ꝙ heres ſtare cogit̄. arg. l. ſi ego. §. j. ff. de iure dot. quia eſt ſublata actio ad vindictam ciui. per. d. §. fin. ꝛ omnes actiones pecuniarie non tamen pena fiſci.

4 per. l. trāſigere. de trāſ. ꝛ dixit Bal. i. c. j. qui. mo. feu. amit. †ꝙ p oſculum pacis quod datur in eccleſia nō videtur remiſſus ran-coꝛ. per no. in. c. olim. de iureiuran. in nouella. alias de priuile. et habetur per cano. in data. vj. lib. Tamen an ſufficiat haberi pacem et concoꝛdiam ab vno ex heredibus vt ſit ſatiſfactuꝫ ſta-tuto vel conſtitutioni de pace habenda ab heredibus defuncti. vide Bald. in. d. l. ij. de libe. et eoꝛum liber. et Bald. in. d. l. cum

5 inter. de fideicom. libe. et Barto. et alios omnes. in. §. cato. † vbi dicit etiaꝫ ſi heres ſit femina an ſufficiat ab ea habere pacē.[a] ꝛ

a vide Bald. in. l. pro herede. §. pap. de acquiren. hered. vbi dicit ꝙ ſatis eſt ꝙ habetur pax a maſculis heredibus licet femina cō tradicat: quia femina non leuat faidam. vt not. glo. in titu. qui feud. §. pen. et in titulo an mutus. §. j. et hoc ibi ſequitur Ange.

a ℂ pacē. Ui de. d. trā. are ti. i. l. ſi fili⁹. ꝯ vul. ꝛ pup. in vl. col. ꝛ ꝙ ibi dixi i apo ſtil.

licet Lud.in.l.j.§.potiſſime.ad ſille.tenet contra per illum tex. & per.l.j.de his qui ſe deferunt.vbi Ange.& latius per Jaco.de ardizo.in titu.de pace tenen.vt.j.videbis.vide Bald.ſm Cyn.in

6 l.dñs.de in ius vo.in ſcd'a lectu.¶ † Et qn ipſi heredes offenſi

9 eſſent minores[a] an ſufficiat hre pacē ab eis vel poſſint ipſam facere tutores vel requir.r iudicis decretū.vide Bald.in.l.pacto ſucceſſorū. C.de pact.vbi allegat Ja.de are.in.l.j.de in inte.reſti.& Spe.in.ti.de homi.§.illud dicētes ꝙ nō reqrit decretū: qr nō eſt alienatio.& dixit Spe.in ti.de pace & treu.ver.hoc quoqꝫ. & vide etiā Bal.in.l.j.ff.de pac.dicētē ꝙ ſi dicat in inſtro ꝙ titi⁹ facit ſeyo pacē vel inſtrm de iniurijs ꝙ intelligit eſſe facta pax vbi dicit etiā qliter fiat pax & cōcordia.Et qn eſſet illata iniuria filijs vel vxori pro qua cōpetit actio marito & patri.an ſufficiat hre pacē a parte requirat ꝙ ab oibus. vide in.l.j.&.ij.ff.de iniur.& in.l.q de crimine.C.de accu.&.l.lex cor.§.illud.de iniur.et ꝙ bar.in.l.pri.de iniur.& inſti.de iniur.§.pr.& in.l.ſed ſi vni⁹.§. fi.eo.ti.& bar.in.l.luci⁹.ff.ſo.ma.& l.l.pr.ff.de mino.Et lꝫ bar.ſ. dixerit ꝙ pater pōt remittere iniuriā factā filio:& ſic videat ſfer re ꝙ fili⁹ vlteri⁹ nō accuſet.limitat niſi iniuria fuiſſet facta a pſona cōiuncta p no.in.l.luci⁹.ff.ſo.ma.& qd no.in.l.pap.de l offi.teſta.& Jmo.in.d.l.luci⁹.in fi.vbi Lud.& qd no.Bar.in.l.in pſonā.de penis.& q no.Jnno.de ſen.excō.in.c.nō dubiū.vbi qd in tutore an poſſit remittere iniuriā factā pupillo.& vide Bal.in l.pactū curatoris.C.de pa.& in..l preſes.C.de tranſac.vbi etiam ponit an abbas cū capitulo poſſit remittere iniuriā:& pōdera verba Bar.in.d.l.itē apud labeonē.§.filio.de iniurijs.qd qn pr eſt vilis pſona nō pōt remittere iniuriā factā filio:per qd dictum Bar.dicebā ꝙ ſi pr remitteret iniuriā p vili re:vel pro modico cōponeret iniuriantē filiū ꝙ remiſſio nō valeret.vbi etiā bar.tetigit de filio emācipato.de q etiā p bal.in.l.ex facto.§.ſi qs ro

7 gat⁹.ad trebel.¶ † Et etiā pōdera ꝙ lꝫ dicat ꝙ vxori nō datur accuſatio nō de iniuria viri:vt in.d.l.j.§.idē ait.ff.de iniur.& ſic nō ſufficeret hre pacē ab vxore.hoc limita niſi in vxore accuſante de morte viri.vt not.Bal.in.l.ij.C.q accu.nō poſ.qr in caſu videret dicēdū ꝙ ſi nō ſupſint alij cōſanguinei ꝙ vxor poſſet pacē facere de morte viri:& idē etiā dicerē qn eſſet alia iniuria ꝙ mortis & vxor ſupeſſet mortuo viro:& ei ſuccederet nō extātib⁹ alijs cōiunctis p.l.j.C.vñ vir & vxor.qr ipa tanqꝫ heres:& ſucceſſor viri pōt remittere iniuriā viri obmitto de iniuria familiaris:& va

8 ſalli aut coloni de qbus in.d.§.idē ait † Et poſt pdicta eſſet videndū qn aliqd dꝫ pſtari offenſo emēdationis vel ſatiſſactiōis cā cui preſtabit.Dic ꝙ ſi viuat offenſus qui nō ſit l alteri⁹ ptāte ꝙ illi fiat emēda ſiue cōpoſitio vel illi in cui⁹ ptāte eſt vt.in lōbar.de eo qui mulie.vel ſeruū.l.fi.Et ſi interim moriat pater ꝙ hāc emādā nō trāſmittit ad heredes:ſed trāſibit ad ipm filium. ar.de iniur.l.ſꝫ ſi vni⁹.§.fi.niſi in muliere rapta vt fit cōpoſitio parentibus vel curie ſi non ſint parentes.l.de raptu virginum. in lōbar.vel fiet ipſi mulieri niſi cōſentiat in matrimonio raptoris quo caſu fit ei⁹ patri vel matri vel alteri eoꝝ qui ſupereſt.in aut.de rap.mulie.§.ſancimus.et habetur in.c.j.de adulte.vbi

[a] ¶ Minores. Vide pau.de caſt. in cōſi. cxcj. vbi ponit an pax facta p minorē poſſit rūpi p eū factum maiorem.

vxoꝛ ē dūcet vel dotabit: ꝛ habetur Exodi.c.xꝗ.ꝛ ita viſum eſt feciſſe magnos principes cū filias ſubditoꝝ violauerūt. Nā pecunia facultatibus ꝛ officijs parentes cōcoꝛdauerūt ꝛ vbi offenſus nō viuat heredib⁹ erit preſtandū: qꝛ ad eos ſpectat vindictam defuncti proſequi.l.j.de his qui.vt indi.ꝛ.ff.ad ſille.l.neceſſarios.§.fi.ꝛ in lōbar.de libe.hoie.in fi.ꝛ ar.ff.de iniur.l.j.ꝛ.ij.ꝛ.§.quotiēs.ꝛ de iure fiſci.l.res q̄.ꝛ in auk.de ſucceſ.feu.§.ſancimus. Tñ ſi ipſi heredes eſſent extranei poti⁹ dabitur propinquis parētibus.vt in lōbar.de pa u.l.item relatuꝫ.ꝛ in ti.de rap.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ in ti.de ſepul.vio.l.ij.ꝛ in ti.de pari.l.ij.ꝛ in ti.de adul.l.ij.ꝛ in.l.iij.de libe.homine. Et tunc ꝓ hac emenda nō teneret creditoꝛibus defuncti etiā ſi eſſent heredes: qꝛ non iure hereditario capitur: qꝛ capit rōne vindicte ꝛ iure ſanguinis.ar.ff.de acq̄.here.l.ꝓ herede.in fi.de colla.bono.l.ſi emācipati.§.ſi eman.dedit.ꝛ.ff.de interdic.ꝛ rele.l.iij.ff.de his qui deie.l.ſi vero.§.
9 ſi a libero.de ſepul.vio.l.i.vj. † Cōpoſitio vero p̄ſbyteri iterfecti epiſcopo parrochiano vt dimidiū habeat eccl'ia epiſcopi: ꝛ aliā ecclīam p̄ſbyteri.extra de pe.
10 c.p̄ſbiteri. † Et qd̄.s.dictū ē ꝙ deferatꝛ parētib⁹. Dic ꝙ p̄rio filijs maſculis.ꝛ nō feminis: ꝛ deinde alijs parētib⁹ qui etiā filias defuncti excludent.d.l.ij.de libe.homine.ꝛ in ti.ſi mulier mari.ſi q̄s longo. Nā parētes debēt preſtare auxiliuꝫ ad vindicādā moꝛtē defuncti quā ſi nō preſtāt priuantur.l.j.de his q̄.vt indig. tñ ſi ꝙ i coꝛpoꝛe libero dānū datꝛ ad heredes nō trāſit nec heredib⁹ p̄ſtatꝛ de his q̄ deie.l.ſi vo.§.ſi libero hoie. qꝛ abſurdū vꝛ ꝙ heres iure hereditario ꝓtiū q̄ſi occiſi hois cui heres extiterit cōſequatꝛ.ff.ad.l.acq̄.l.huic ſcripture.§.fi.ꝛ.l.nā ſicut.in fi.ꝛ ar.ff.de iniur.l.ſed ſi vnius.§.vl.in fi. vbi vero frater naturalis moꝛtuus fuerit ſi relinquat fratres naturales: ꝛ quoſdā legitimos legitimi fratres habere debēt duas ptes cōpoſitionis: ꝛ totā hereditatē. fratres aūt naturales tertiā partē cōpoſitiōis: vt i lōbar.de ſicca.l.ſi fuerint legitimi. Jure tñ romano frater naturalis: ꝛ etiā vulgo ꝯceptis pōt ſuccedere naturali fratri.ff.vnde cogna.l.hac ꝑte.ꝛ.l.ſi ſpuri⁹.ꝛ inſti.ad oꝛfi.§.nobis.ꝛ inſti.de ſucce.cogna.§.vulgo. Si tñ facta emēda aliq̄s ex cōſanguineis cā ſe vendicādi offenderit aliquē de coniunctis. an reddatꝛ id qd̄ noie cōpoſitiōis acceperit. vide in lōbar.in ti.de libe.hoie.l.ſi q̄s partē.ꝛ in.l.ſi hō occiſus. Hec ſcribūtur ꝑ Ja.de ardizo.i ſumma feudoꝝ.in ti.de pace te.in.§.ꝛ ſi queratꝛ q̄bus ſit preſtandū cū ſequētib⁹. vbi dixit ꝙ facta emenda vel cōpoſitione iudex faciat inimicitias ceſſare cogendo ꝑtes ad pacē vbi etiā lati⁹ ſcribit ſi vulnerat⁹ moꝛtifere remiſerit: ꝛ deinde moꝛtuus ſit ſi filij poſſint agere vel accuſare. vbi vide etiā caſus in quibus quis impune excuſatur a delictis vbi ſunt infiniti caſus ꝛ in illis non eſt licita compoſitio que iura lombarda obſeruantur in aliquibus in regno.

1 ¶ Poteſtas ſi delinquentem qui ad ipſum ſua ſponte venit vltra modum grauet an teneatur in ſindicatu: et nu.3.ꝛ.4.

2 Medici caſtrantes homines puniuntur licet ipſi conſentiant niſi egritudo ſit moꝛtalis.

3 Officialis factum tunc cenſetur factum domini quādo bene agit: alias ſecus.

1 An ſi delinquens. † poſuit ſe in manibus ꝑtātis ꝓ delicto commiſſo qui cum eo vltra modū cōpoſuit teneatꝛ in ſindicatu. dic ꝙ ſic: qꝛ ponendo in manibus ꝑtātis vꝛ vt in bonū virū.ꝛ ideo nō pōt in puniēdo modum excedere: vt no. Bar.in.l.apud labeonē.§.ꝑtoꝛ.de iniure. et eſt glo.in.l.pe.de arbi. vbi ponēs ſe in manu alteri⁹ vꝛ vt in bonū virum ſm Inno.in.c.fi.de fi.inſtr. Idem bal.dicit in.l.inter pares.l.cōtra.ꝛ qd̄ hꝫ in.c.veniēs.de renū.ꝛ ideo tūc talis cōpoſitio vltra debitū facta veniret reſcindenda.ꝛ diceretꝛ vltra debitū facta q̄ñ exceſſiſſet metā iuris.l.qd ergo.§.pena

grauior de infami.ꝛ.l.ſi ſeuerior.eo.ti.ꝛ ibi no. Uel qñ exceſſiſſet penã ſolitã ipo
ni ꝑ tali delicto: nã illa dr̄ pena ordinaria delicti que ꝑ delicto cõſueuit appo-
ni: vt no. Bar. in.l.ſi qs ex vna.ff.de priua.delic.ꝛ.l.hodie.de pe. Ideo tũc impõ
nẽdo penã iuris vel cõſuetã diceret: vt bonus vir agare ꝛ nõ poſſit ſe grauare
delinquẽs ꝙ exceſſit ꝑ predicta. Et adde ꝙ vbi vellet ptãs imponere penã cor-
poralẽ ex eo ꝙ ille ſe poſuit in manib⁹ ſuis vt hoc nõ poſſit vigore talis ptãtis:
qꝛ nemo eſt dñs mẽbroꝝ ſuoꝝ.ꝑ tex.in.l.lege cor.§.ꝯſtitutũ.ff.ad.l.cor.de ſicca.
4 † vbi dicit Ang. cõtra medicos caſtrãtes hoĩes impudentes ꝙ puniunt̃ licet illi
conſentiãt ſi egritudo quã ibi patiebant̃ nõ erat mortalis. ſi aũt erat mortalis
ꝗ nõ poſſet aliter ꝙ̃ per inciſionẽ curari ꝙ nõ tenent̃ medici: ꝛ ideo ipſi ſemꝑ di-
cũt: ꝛ proteſtãtur ꝙ recipiũt ipm pro hoĩe mortuo: tñ puto ꝙ parũ prodeſt iſta
proteſtatio ſi ipſi medici aliquã culpã vel imperitiam cõmiſerint in curatiõe: et
5 mors ſequat̃ per.d.l.lege cornel.§.cõſtitutũ.ꝛc. ¶ † An ſi eſt facta cõpoſitio per
officialẽ in caſu a iure nõ permiſſo poſſit ſuperior ꝓcedere ꝛ punire. Dic ꝙ ſic:
qꝛ eſt quedã illicita redẽptio ſeu illuſio: vnde denuo põt inqri lege tranſigere.
de trãſ.ꝛ de collu.auctoritã.c.fi.de accuſ. Aliter.ver.iterũ iquirit.ꝛ qñ nõ fuit de
bite punit⁹.ũ.q.j.notũ.ꝛ ar.de calũ.ꝛ.j.in fi.ꝛ qd̃ not.de iudi.at ſi clerici.in glo.
fi.. qd̃ no. Bar.l.l.ſenat⁹.de accuſ. † vbi dicit ꝙ pena pecuniaria reſtituet̃ ꝛ pu-
niet̃ debite: ꝛ qꝛ cũ factũ officialis reputet̃ dñi.ar.l.j.§.deieciſſe.de vi ꝛ vi ar.l.
iij.de admini.tuto.reputet̃ idem tribunal.c.ij.de cõſuetu.in.vj.ſi ipe dñs hoc fe
ciſſet poſſet retractare.de cle.cõiu.diuerſis fallacijs. † Tunc ergo factũ officia-
lis cẽſetur dñi qñ bñ agit alias ſec⁹: qꝛ male agere non eſt ſibi commiſſum: ꝛ tunc
facit vt priuat⁹ nõ vt officialis.l.ab agnato.ff.de manu.ꝛ.l.creator.§.luci⁹.man
dati.ꝛ ideo nõ tenet̃ illi ſtare ne illius culpa ei noceat.de exceptiõibus cũ vene-
rabilis.ff.ſi qs ius.d.l.ij.§.ſi ꝓcur.quinimo etiã vbi cõpoſitio eſt a iure repro-
bata ipſemet poteſt venire contra.c.vt clericorum.de vita ꝛ hone.cle. Pau.in
d.conſi.cxviij.

1 ¶ Officialis epiſcopi an poſſit componere de adulterio?
2 Confiteri delictum an videatur ille qui ſoluit aliquid pro compoſitione.

3 **An officialis** † epĩ poſſit cõponere de adulterio. Dic ꝙ nõ ꝛ ſi faciat nõ vꝫ: qꝛ hoc nõ lꝫ niſi habẽ
ti ptãtẽ diſpẽſãdi ſuꝑ crimine.c.licet.de pe.vbi.glo.ꝛ de rap.in ar-
chiepãtu.ꝛ Hoſti.in.c.de collu.detẽ.ꝑ glo.ꝛ Inno.ꝛ qꝛ diſpẽſatio
cõtinet gratiã.c.fi.de tranſ.que nõ vr̃ ſibi ꝯceſſa nec cadit in eius
iurãmẽto.c.ij.de offi.vica.in.vj.ff.de pac.l.ꝯtra iuris.§.ſi filius.ꝛ
cũ iſta ſit ptãs epĩ nõ vr̃ officiali cõceſſa.bar.in.l.ij.de decre.ab ordi.fa. Itẽ ex
vigore. ¶ Nã eps delinqueret depoſitionis penã in pecuniariã trãſmutãdo.de
offi.ordi.irrefragali.C.de deſerto.l.j.li.xij.glo.v.q.ij.ſi pmates.ꝛ qꝛ nõ eſt veri
ſimile hoc cõceſſiſſe officiali cũ ipſe nõ eſſet hoc factur⁹.ar.l.merito ꝑ ſocio.ꝛ.l.
j.circa fi.de offi.pfe.ꝛ ꝙ qſqꝫ iuris.l.iij.§.ꝓcura.ꝛ officiali cõcederet̃ ptãs cõpo-
nẽdi intelligit̃ qñ põt de iure: vt leuib⁹ ꝛ extraordi.criminibus.vbi pena eſt iu-
dicis arbitrio.de effra.l.j.§.expilatores. nã de talibus cõpoſitionibus intelli-
gitur.c.dilectꝰ.de offi.ordi.ꝛ qd̃ no.de peni.c.j.ꝛ in adulterio nõ licet ꝑ pecu-
nia redimere.l.trãſigere.de tranſ.ꝛ no.v.q.iiij.ſi primates. Pau.l.d.ꝯſi.cxviij.
2 ¶ † An ſoluens aliqd pro cõpoſitione videat̃ cõfiteri delictũ. Dic ꝙ ſic eſt illi-
cita ꝙ nõ videtur fateri crimẽ cũ ſoluerit vt euitaret iudicium nõ vt cõfiteret̃.l.
ſi recõparatꝰ.de pen.ꝛ qd̃ Bar.no.in.l.his qui recõ.de publi.iu.qd̃ eſt verum
niſi ſoluit pti: ꝛ nõ iudici.l.qm̃.de infami. Pau.l.d.cõſi.cxlvij. Et adde qꝛ Bar.
ꝛ poſt eũ bal.ꝛ ang.in.d.l.ſi re⁹ parat⁹.dederũt cautelã officiali.q dubitãt cõ-
dẽnari in ſindicatu ad aliquã penã ſtatꝰ.ꝙ nõ expectent ſniam: ſed añ faciant

cōpoſitionē cū iudice aſſerendo φ ꝓpter dubiū litis euentū volunt:potius cō=
ponere ꝙ̄ ſuſtinere expēſas:ꝛ ꝓpter hoc liberabunt̄ ab inſtantia iudicij:ꝛ non
habebit locū lex qđ.de infami.vt videant̄ delictū cōfiteri dū dicūt φ cōpoſitio=
nem faciunt cauſa redimendi vexationem eorum ſm̄ doc.in.l.interdum.§.ſtieci.
promiſſor.ff.de verb.obliga.

1 ☞ Delinquens in aliquo officio nunꝙ̄ reuertitur ad illud.

1 **Delinquens in officio.** † Delinquēs in aliquo of=
ficio nūꝙ̄ redhibit ad illū.
vide.ĩ.in verſi.officialis.i.c.deliquēs.in offō ꝛ in verbo aſſeſſor.in.c.
aſſeſſor.q̄ fuit. ¶ Si officialis in offō delinquat gr̄a aut negligentia
punit̄:vide in ṽbo officialis in.c.officialis ꝓpoſiti. ¶ Officialis i offō
delinquēs pōt ex eodē ꝓceſſu cōdēnari ciuiliter ꝛ criminaliter.bal.in.l.venales
C.de pena.iudi.alleg.in aut.vt iudi.ſine quoquo ſuff.§.opꝫ.ꝛfacit.l.attilianꝰ.
vbi bar.ff.de falſi. ¶ Si offālis fuerit in offō:ꝛ ꝓpter delictū remotꝰ nūꝙ̄ ampliꝰ
redhibit ad illud.vide.s.in ṽbo ſindicant̄.i.c.ſindicant̄ etiā officiales ſi aliquo
tpe.ꝛ vide.ĩ.in ṽbo remote.ꝛ.ĩ.in ṽbo cōdēnatꝰ in ſindicatu. ¶ Nō pōt exercere
offm̄ ꝗs in quo ſemel deliqt.vide in ṽbo officialis.in.c.non pōt ꝗs exercere.

1 ☞ Epiſcopus no tenetur de imperitia ſui vicarij.
2 Bene fieri cenſetur quod fit bona fide.
4 Ptās non tenetur de imperitia collateralis de dolo:ſed de culpa ſic.
Delegatus principis qui delinquit in cauſa ſibi cōmiſſa a principe punitur per
5 ordinarium loci.
Sententia lata a falſo iudice delegato an poſſit ratificari per ordinarium cuiꝰ
nomine exercuit vt ratificatio eum excuſet.

1 **Delegatus.** iudex ordinariꝰ nō tenet̄ de iperitia delega=
ti ab eo qꝛ ſi tenet̄ nō poſſet ad eum appella=
ri:ſꝫ idē in epō q̄ nō tenet̄ de iperitia vicarij:qꝛ ꝓponit eū iuſtitie
faciēde.Bal.in aut.offerat̄.de lit.cōte.ꝛ adde Bal.in tit.de pace cō=
ſtā.in ṽbo volumꝰ.vbi dixit φ iudex nō facit litē ſuā ꝑ eo φ arbi=
2 tri ab eo electi male ꝓnūciauerūt:† qꝛ qđ bona fide fit bn̄ cenſetur
fieri.ꝛ adde que habes in ṽbo aſſeſſor.vbi an ptās teneat̄ de imperitia aſſeſſo=
ris:ꝛ q̄ habent̄ in ṽbo negligētia in.c.an ſi iudex q̄ hꝫ. ¶ Sicut ordinariꝰ nō te=
netur de iperitia delegati ſui:qꝛ ſi teneret̄ non poſſet ad eū appellari.ſimiliter
3 nō tenet̄ de iperitia vicarij.qꝛ dedit operā rei licite creādo vicarium. ¶ † Nec
ēt ptās tenet̄ de iperitia collateralis de dolo ſꝫ de culpa ſic;qꝫ debuit eſſe curio
ſus φ curia ſua faceret iuſtitiā.ꝛ tenet̄ hoc curare nō ſolū facere.de quo in.l.ij.
4 ff.φ ꝗſꝗ iur.bald.in.Ru.de pena.iudi. ¶ † Delegatꝰ ꝓncipis q̄ delinquit in cā
ſibi cōmiſſa a ꝓncipe punit̄ ꝑ ordinariū loci qꝛ facit litē ſuā:ꝛ reatꝰ oēm hono=
rē excludit.l.j.vbi ſena.vel cla.ſm̄ Bal.i aut.q̄ i puincia.vbi de crimine.lꝫ ꝯtra
ſniam delegati ꝓncipis vel vicarij ſeu ꝓcuratoris ꝓncipis reſtituat ſolꝰ ꝓnceps.
5 l.j.C.vbi ꝛ apud ꝗs. ¶ † An ſnīa lata a falſo iudice delegato poſſit ratificari
per ordinariū cuiꝰ noīe exercuit vt ratificatio eū excuſet.vide bal.in.l.ſ.C.ſi a
nō cōpe.Et qđ erat reuocatus ꝛ exercuit iuriſditionēꝫ an excuſet̄ ſi ignorabat.
vide bal.i.l.j.C.de ſatiſd. ¶ An ſi cauſa eſt cōmiſſa titio:ꝛ abbati ſancti petri:
ꝛ hic titius eſt effectus abbas ſancti Petri poſſit in cā ꝓcede re. Dic φ nō:quia
finita eſt delegatio ꝓpter cōfeſſionem perſonarꝫ.Bal.Ang.Guil.in.l.de die.§.ſi
fideiuſſori.ff.qui ſatiſ.cog.Ideo ſi procedat tenebitur.

1 ☞ Familia poteſtatis non pōt doctorem capere nec eum ducere ad curiam.
2 Doctores ſunt exempli ab onere hoſpitandi in domo ſua.
3 Doctor debet eſſe examinatus in triplici examine.

a ℭ Doctores.ll. Uide Fely .i rub. de magi. in ℌ. ad ſcdm. circa fi. vſ. ꝙ nō pſſit capi ꝑſonalit ỉmo capiēs punit̄ pena mortis.

1 a Doctor. †Familia ptātis nō pōt capere de perſona nec ducere ad curiā doc.legū vel aliaꝝ ſciaꝝ actu legētes.l.medicos.C.de pfeſ.ꝛ medi.vbi bart.dixit ꝙ familiā ptāt̄ nō dꝫ ipſos ſcrutari de armis.iō ꝯ faciētes tenebunt̄ in ſindicatu:qꝛ iudex faciēs venire doctorē extraordinarie punit̄ ꝑ.d.l.medicos.que ad hoc allegat̄:qꝛ doctor nō pōt ꝓ debito carcerari.ſm Bald.in.l.j.C.q̄ bo.cede.poſ.ꝑ.l.miles.ff.de reg.iu.ꝛ ꝑ gl.l.medicos.q̄ dicit ꝙ nō tenet̄ vltra q̄ꝫ facere poſſit adeo ꝙ pro iiuria facta doctori ſalariato ꝯpetit accuſatio publica.l.j.de iuſti.ꝛ iur.vbi Bal.ēt dixit ꝙ ſunt dei ſacerdotes tēpales nō ſpūales ꝛ in.l.ſi quis in cōſcribēdo.de pac.ꝛ ſunt viri celſiores.gl.i.l.ij.C.de offi.ciui.iu. ℭ Is q̄ vt poſſit eē iudex ptātis affirmauit ſe doctorē cū nō eſſet dꝫ puniri.ff.de falſi.l.eos.ꝛ.C.ſi ſeruus:aut liber aut decurio efficiat̄.l.j.li.x.tā ſuū ſalariū ꝑderet:vt in hoc ptāti teneatur.ar.l.j.C.ad.l.iul.maie.qđ eſt verꝙ tenet̄ pena falſi.q ſi fecit aliquē actū tm̄ doctori ꝯgruētē.ſecꝰ ſi nullū actū fecerit.ſed tm̄ dixit ſe doctoreꝫ:qꝛ tunc punit̄ pena arbitraria.l.ſi quis.C.de aqueductu.li.xj.ꝑ quā Bar.limitauit d.l.eos.§.qui ſe.de falſi.ꝛ.l.qui ſub pretexu.ꝛ qđ ibi no.C.de ſa.ſan.eccle.ꝛ iō vbi ſunt ſtatuta ꝙ iudices ptātis debeant eſſe doctores ſunt oñdēda priuilegia doctoratꝰ in ſindicatu eoꝝ. ℭ An ptās q̄ habuit diſpēſationē a ſuperiore ꝙ nō teneat̄ retinere doctorem in aſſeſſorē:ſꝫ iuriſperitū poſſit petere ſalariū ꝓ illo ac ſi fuiſſet doctor.vide.j.in verbo ſalariū.l.c.An ptās qui habuit.

2 ℭ †Ptās non pōt aliquē hoſpitari in domo alicuiꝰ doctoris:qꝛ doctores ſunt exēpti ab onere aliquos hoſpitādi in domo ſua.l.ij.ꝛ ibi gl.de mune.patri.li.x.ꝛ fuit de facto ꝛ data fuit petitio in ſindicatu de hoc ꝯ quēdā iuriſperitū de Theano.q̄ in domo doctoris impoſuerat ſtipendiarios ad hoſpitandū.nā ħñt excuſationē.vide in Rub.de pfeſ.ꝛ medi.ꝛ i.l.medicos.e.ti. ℭ Si in ciuitate eſt ſtatutū ꝙ iudices ptātis debeant eē doctores leguꝫ.vt eſt cōiter in multis ciuitatibꝰ ꝛ aliquis ptās duxit ſecū in tali officio doctorē creatum ꝑ aliquē comitē palatinū: vel ꝑ Imperatorem ſine debito examine vel per principē. An debeat ħre ſalarium:puto ꝙ nō:qꝛ diſpoſitio ſtatuti nō extēdit̄ ad tales doctores ꝓmotos ſine ordine examinis.ar.l.nemo.C.de aduo.diuer.iud.que dꝛ ꝙ doctorati ſine ordinis examine:ꝛ leuato velo vel ꝑ Imperatorē nō examinati.vt decet nō gaudēt ꝑuilegio do-

b ctorali niſi aliud dicatur in priuilegio doctoratus [b] ſm Lud. in repe.§.de viro.licet dixerit Ang.i.l.j.C.de crimine ſacri.ꝙ princeps poteſt facere quem doctorē ſolo verbo:ꝛ faciunt not. in.l.athletis.in pn.de excu.tu.per Bar.ꝛ i.l.j.C.de athletis.per quē

3 dicitur †ꝙ doctor debet eſſe examinatus in triplici examine:ꝛ ſi eſt doctoratus corruptis examinatoribꝰ nō gaudebit priuilegio doctoratus:q̄bus adde Bal.in.l.dedi.§.ſi quis. ff.de cōdi. cauſa data dicentis.ꝙ ſi p̄latꝰ dedit feudum doctori nouiter venienti a ſtudio vt iuuaret eum in litibus qui repertus eſt ignarꝰ ꝙ poterit ſibi auferre feudum. ℭ Si tamen poteſtas duxerit ſecum aſſeſſorem q̄ nō erat doctor ſed erat iuriſperitus ſcietie eminentis:puto

b ℭ Doctoratus. Uide oino Fely. in.c.clerici ꝺ iudi.ꝛ in ca. per tuas. in pn.ij.col. de ma.ꝛ obe. et dic vt ibi per eum.

tis:puto ꝙ ſit ſatiſfactum ſtatuto requirenti doctorem eſſe.arg.l.vnicuiqꝫ.C.de proximi.ſacro.ſcri.lib.xij.vbi propter merita peruertitur ordo.⁊ tꝫ bald.in terminis.in.l.ſed reprobari.de excu.tuto.per illum tex.⁊ ar.l.quid tamen.§.quid tamen.de arb.vbi idem tꝫ Lud.per illum tex.no.qui idem dixit in.l.cum quid.ſi cer.pe.¶Si autem poteſtas duceret licentiatum in iure qui in proximo debebat recipere inſignia nō erit ſatiſfactū ſtatuto.ſm Bal.in.l.fi.ii.de teſtō militis.
1 Doctor ⁊ aduocatus an poſſint torqueri? ⁊ nu.3.⁊.8.
2 Milites non poſſunt torqueri.Et quid in militibus noſtri temporis?nu.5.⁊.7.
4 Conſiliarij ciuitatis an poſſint torqueri?
6 Impoſitio onerum perſonalium non extenditur ad doctorem.
9 Teſtamenta doctorum ⁊ aduocatorum ratione preteritionis non poſſunt contratabulari ſicut teſtamēta militum armate militie.
10 Conſuetudo enim cōtra ius non extenditur ad alias perſonas ꝙ̄ in quibus eſt quid actum.
11 Nobiles ⁊ in dignitate conſtituti in quibus caſibus poſſunt torqueri?

1 An doctor † ſeu aduocatus poſſit torqueri ⁊ torquens ſi teneatur in ſindicatu .Cy.in.l.miles.C.de qō.tꝫ ꝙ nō pōt torqueri.lꝫ nō dicatur proprie militare:ſed improp.ie.ſꝫ Butri.in.l.ſacroſan.de epi.⁊ cle.⁊ bar.in.l.ſuggeſtioni.C.de aduo .diuer.iud.vbi dixit ꝙ aduocatꝰ ꝗ depoſuit aduocatiōis offm dicitur clariſſimus:⁊ non debet torqueri tanꝙ̄ hñs dignitatem:et debet iuramentū mitti ad eū tāꝙ̄ ad ꝑſonā egregiā:⁊ bene facit tex.in.l.aduocati.eo.ti.vbi Bar.dixit ꝙ aduocati dicunt̃.ita in legibus militar'ſicut milites in armis.⁊ facit.l. fori.e.ti.vbi tex.⁊ bar.in.d.l.milites.C.de q̄ſtio.ꝑ illū tex.dixit† ꝙ cū q̄dā poteſtas miles vocatus ad ſindicatū contra quē ꝓbatur delictum per indicia.⁊ ſindici volebant eum ponere ad torturam ꝙ ipſe.dixit ꝙ non poterant per. d.l.⁊ per.l.diuo marco.eo.ti.per que iura dixit ibi Ang.† ꝙ milites ēt veterani nō pōt torq̄ri:⁊ ꝙ viri eminētiſſimi:⁊ eoꝝ liberi vſqꝫ ad ꝓnepotes:⁊ ꝑ femineū ſexū deſcendentes nō ſubijciuntur tormētis ꝙ in decurionibus:⁊ eoꝝ filijs eſt ſeruādū.⁊ Bar.i tractatu de q̄ōnibus d:xit ꝙ poſiti in dignitate non torquentur.C.de infami.l.nulli.⁊.C.de aſſeſ.l.nullus.in fi.neqꝫ iudices milites decuriones filij:⁊ nepotes eoꝝ neqꝫ aliqua pudoris macula ſpargit̃ ꝑ.d.l.milites.⁊ per.l.diuo marco.⁊.l.decuriōes.⁊.l.fi.C.de decurio.niſi in caſibꝰ ſpecialibꝰ vt
2 ibi per euꝫ.tñ idem Bar.ibi.†Deinde q̄ſiuit an iudices vel aduocati poſſint torqueri:⁊ arguit ꝙ nō ſicut viri milites ⁊ qꝛ ſunt milites militantes patroni cārū.C.de aduo.diuer.iudi.l.aduocati.qꝛ ſicut militantibus eſt cōceſſum:vt cōdemnati non exigantur niſi inquantū facere pōt:ita ⁊ patroni cārum.ff.de re iudi.l.milites.in prin.Ecōtra arguit ꝙ poſſint torqueri qꝛ nulla lege cauet̃ ꝙ milites ſeu aduocati ſint imunes a tortura dicēs ꝙ de iuris ſubtilitate nō debēt torq̄ri.d.l.aduocati.ſed de cōſuetudine q̄ eſt optima legū interpres dicit aliter ſeruari:licet in principio dixerit ꝙ iudices nō torquent̃.Ludo.aūt in quodā ſuo ſingulari dixit ꝙ milites doctores ⁊ ſimiles nō torquent̃ ꝑ.d.l.milites ⁊ ꝑ.l.diuo marco.ꝫ.alle.dicens idē Lud.ꝙ cōſuetudo dictās cōtrariū eſt nulla ꝑ.l.oēs iu-
4 dices.C.de decurio.li.xj.vbi Bar.not.ꝗ bar.ēt dixit in.d.tractatu.† ꝙ cōſiliarij ciuitatū nō pōt torqueri de iuris ſubtilitate:qꝛ ſunt decuriōes.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.l.nulli.de verbo.ſigni.l.nullꝰ.§.decuriōes.Tñ dicit Bar.ꝯriū ſeruari in.d.tractatu.⁊ Ja.de arc.dixit ēt ꝙ cōſiliarij ciuitatū de cōſuetudine torquent̃.licet ſint decuriōes lꝫ de iure nō ſint torquendi ꝑ.l.fi.de decurio.⁊ per.d.l. milites.⁊ per.d.l.diuo marco.Nam milites ēt nō torquent̃ ſm Saly.in.l. j.de iur. ⁊ facti ignor.per.d.l.milites ꝙ eſt rōne nobilitatis eoꝝ.ar.l.nihil.eo.ti.⁊ hoc tꝫ Guil.

5 de eu.in.l.pe.qui.ex cau.maio.lȝ Bart.i.d.l.milites.dixerit † ꝙ
milites noſtri tpis torquētur:qꝛ nō ſeruāt ea que antiqui debe=
bant ſeruare. Tñ Bal.in.l.j.C.qui bo.cede.poſ.dixit ꝙ nō pñt
carcerari pro debito.per.l.miles.de re iudi.Et idem ſit i aduo=
cato:ꝛ doctore.ꝑ gl.in.l.medicos.de profeſſo.ꝛ me.que dixit ꝙ
non tenenẗ vltra ꝙ̄ facere poſſint.ẜ dixit Lud.roma.i repe.§.de
viro.ſolu.matr.per.d.l.milites.ꝙ ſi apparent indicia ꝯ aliquē
conſtitutuȝ in dignitate vtili reipublice ꝙ nō torquebiẗ ſicut ce
teri.qui etiaȝ ibi dixit ꝙ ſi lex mandat aliquem ſuſpēdi rōne de
licti.l.deſertorem.§.pena.de re mili.ꝙ reſtringitur ad plebeios
non aūt ad illos qui ſint in dignitate vel in militia nec ad decu=
riones vel coꝝ filios.ff.de pen.l.capitaliū.§.nō oēs.ꝛ.§.serui.ꝛ
liuoris.§.iſte ferc.dicens ꝙ lex diſponēs capturā ꝑſone non ex=
tenditur ad doctorem.l.medicos.de profeſſo.ꝛ medi.li.x.ꝛ.l.ne
6 quis.C.de aduo.diuer.iudi.† vbi impoſito onerū perſonalium
nō extenditur ad doctorē rōne ſue dignitatis:qꝛ doctor dr̄ cōſti=
a tutus in dignitate.C.quāto.[a] eẗ de magi.Bart.in ꝓhemio.C.ꝛ
in.l.fi.de iudi.ꝛ in.l.oēs.de decurio.li.x.ꝛ in.l.generaliter.in fi.
b ff.eo. ¶Nā doctores quaſi radijs ſolis appellanẗ[b] de pen.d.ij.
c.multi.ꝛ.j.q.vij.c.ſi qs.vbi velut luminaria ſplēdere dicuntur
ꝛ dicit Papa.in.c.j.de reli.ꝛ vene.ſancto.ꝑ doctores quaſi lu=
minoſas candelas vniuerſum corpus orbis.errorum tenebris
profugatis velut ſidus irradiat matutinū.ꝛ tex.in.c.ſup ſpecu=
la.de magi.dixit doctores velut ſplēdor fulgent firmamenti qs
7 ergo ipos torquebit. † Nam ꝑuilegia militū extenduntẗ ad eos.
Cy.in.l.j.de iur.ꝛ facti.vbi ēt Saly.ꝛ facit.l.j.C.de inoffi.teſt.
ꝛ.l.feri.ꝧ.alẗ.ꝛ qꝛ ſicut verſatur vtilitas publica in militibꝰ.l.
j.ꝛ.l.fi.de teſta.mili.Ita ēt in doctoribꝰ ꝛ aduocatis.l.j.vbi gl.
C.de ſtudijs liberaliū.dicit Bar.ꝛ alij in.l.j.ff.ſo.ma.ꝛ tex.i.d.
8 l.aduocati.C.de aduoca. † Et ꝙ doctores non torqueanẗ tȝ ſim=
pliciter Aretinus doctor meus in maleficijs.i ver.Quero que ꝑ
ſone pñt torqueri.vbi tractat de tortura.ꝛ Gandi.in maleficijs
ſimpliciter tenet ꝙ in dignitate cōſtituti nō torquenẗ:ꝛ ſic cum
doctores militare dicātur ad inſtar militū armoꝝ.d.l.aduoca=
ti.ꝛ glo.in.d.l.miles.in prin.ff.de re iudi.vbi priuilegia militū
trahunẗ ad aduocatos ꝛ preſbyteros.Ex q ia gl.dixit ibi Bar.
ꝛ Ange.ꝛ in.l.affectionis.ff.de dona.ꝙ doctor non pōt donare
concubine ſicut nec miles.ꝛ idē Bar.in.l.ij.C.de dona.inter vi=
rum.ꝛ in.l.mulierem.de his qui vt indi.ꝛ dixit gl.ſing.in.l.j.§.
9 eſt.ff.ſi quis a parente. † ꝙ teſtamenta doctorum ꝛ aduocatoꝝ
rationis preteritionis nō pñt contratabulari ſicut teſtamenta
militum armate militie.ꝛ tȝ Cy.in.d.l.j.de iur.ꝛ fac.per quem
etiam dr̄ ꝙ ſubſtō facta a doctore legum poſt pupillarem etatē
erit directa ſicut facta a milite:qꝛ militare dicunẗ ad inſtar mi=
litis armoꝝ per iura ſupra allegata.Cum ergo milites in expe
ditione degentes nō torquenẗ niſi in caſibus ſpālibus minime
torquenẗ doctores ꝛ aduocati.ꝛ hoc oēs tenēt preter Bar.q̇ di=
xit hoc de conſuetudine ſeruari.tñ miror de Bar.q̇ vt ipſe dicit
fuit aſſeſſor Piſis ꝛ Tūdecti tm̄ quomodo hoc dicat ꝙ ſit con
ſuetudo in contrarium generaliter ꝛ indefinite:quia ipſe non

a ¶.C.quā
to.Et ibi ad
hoc vid Fe=
ly.in prin.

b ¶Appel=
lanẗ. Circa
doctorū pre
rogatiuas vi
de Fely.in
rub.de ma=
gi.in.j.colū.
poſt me.i ꝓ.
ad ſcōm.

practicauit in aliis curiis orbis: et iō ſibi de hac cōſuetudine non creditur. p not. per Inn. in c. dilecto. de offi. archi. q̄ dixit q̄ antiquiores collegii melius pnt ſcire conſuetudines collegii q̄ alii. Et ſic Bar. nō pſumitur ſciuiſſe ꝯſuetudines aliarum curiarum. ar. c. j. de cōſti. prin. vbi dicit q̄ conſuetudines ſunt facte: et princeps qui eſt dñs ſui principatus illas preſumitur ignorare et id qd̄ dr̄ in. l. de qb9 de legi. q̄ ſtatur dicto doctoris probabilis auctoritatis de ꝯſuetudine: itelligitur de ꝯſuetudine illius curie i qua verſatur: qr ſibi creditur tanq̄ perito nō tn̄ creditur ei de vna cōſuetudine exnei fori: et intelligit dictū Bar. et Ja. de are. de loco vbi eſſet talis ꝯſuetudo et nō de aliis locis: vbi talis cōſuetudo nō eſſet: qr queq̄ ciuitas abūdat in ſuo ſenſu. lxxvj. diſ. vtinā. et quilibet populus hz ſuā obſeruantiam: et ſuos mores. ff. de iuſti. et iure. l. oēs populi. And. de Iſer. in ti. de feudis

10 cogni. †Cōſuetudo eni ꝯtra ius nō extendit ad alias perſonas q̄ in qb9 eſt quid actū. xvj. xj. di. oia. di. catholicā. in fi. Inn. in c. j. de cōſuetudine. vbi dicit q̄ cōſuetudo non p̄iudicat iuribus ſingulariū perſonarum in his q̄ tacite vel expreſſe conſenſerint: quē Ang. ſeqtur in cōſi. liij. et cōtra p̄dio. l. vene. §. ſi cōſtat. et Inn. i. c. dilecto. de offi. archi. in gl. magna. in c. dilect9. de capel. mo. Cy. i. l. j. in fi. de emā. libe. et qd̄ not. Bar. in. l. j. §. ex hoc. de iti. actuq̄ priua. et gl. in. c. ꝯtingat. de decimis. vbi ꝯſuetudo quo ad certas perſonas inducta ſe nō extēdit alias perſonas ſm̄ doc. in. d. l. de quibus. et in. l. j. C. que ſit lōga cōſue. Quib9 etiā accedit q̄ idē Bart. voluit in. d. l. de qbus. in repe. vſi. ij. probatur cōſuetudo in. xvj. col. q̄ vbi dubitatur de cōſuetudine iudex vocabit ad ſe aduocatos: et pcuratores palatii et explorabit de cōſuetudine: et ſic requiritur q̄ volentes probare cōſuetudinem alicuius curie debebūt examinare aduocatos et procuratores illi9 curie: et nō extraneos aliarum prouinciarum: qr que domi fiunt probantur p domeſticos illi9 domus. et non per prorſus exneos. l. cōſenſu. C. de repu. et que fiunt in collegio probātur per illos de collegio: plus etiā dixit Bart. in. d. l. de quib9. in repe. in xvij. col. q̄ ad hoc vt forenſis poſſit deponere et teſtificari de aliqua cōſuetudine ciuitatis requiritur q̄ ipſe forenſis tantā moram contraxerit in illa ciuitate q̄ veriſiliter deberet ſcire. ar. l. ij. C. vbi de crimine. vel q̄ erat notoriū: et cōmuniter prohibitū in tota illa regiōe quomodo ergo Bar. q̄ dicit de cōſuetudine nō ſeruatur potuerit deponere de vniuerſali cōſuetudine aliarū regionū q̄ ciuitatis Peruſii: et ſic non pōt eius dictum adaptari ad alias ciuitates: merito ergo eius dictum non militat q̄ in aliis partibus ſit talis cōſuetudo q̄ doctores vbiq̄ torquēatur. Item ēt talis cōſuetudo eſſet cōtra publicā vtilitatē: et nō valebit ꝯtra legē ſicut nec lex. C. de p̄ci. ipera. offe. l. nec dānoſa. vbi p doc. et. l. fin. C. ſi contra

11 ius. ſm̄. Bar. in. d. l. de qbus in lec. in fi. tertie col. †Et in qb9 caſibus nobiles: et in dignitate conſtituti torquentur. vide glo. amplam in conſti. regni. ꝯſequens in ti. de teſtibus: et probationibus contra comites milites et barones.

1 ☞ Officiales durante officio ꝯueniuntur pro debitis antea contractis. et nu. 2.

1 Durante officio. †Officiales durante officio conueniuntur pro debitis ante cōtractis. l. pars litterarum. de iudi. Ang. in. l. ij. de admi. tu. et pro furto et baratarla. in auť. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. ſi quis. et §. illud. Et de eo q̄ a ſubditis recepit propter ferendā ſententiam: et pro eo q̄ alteri dedit pro obtinendo in. d. §. ſi quis. et de violentia per ipſum illata ſubdito. l. iubem9. ad. iul. rep. ¶Ac ēt offāles hn̄tes dignitatē tm̄ ſine adminiſtratiōe vt ſunt comites barones et p̄ores artiū pnt ꝯueniri durāte offō d̄ q̄buſcūq̄ ſz Bar. i. l. nec magiſtrat9. de iureiur. et i. l. pe lr̄arū. de iudi. niſi habeat ius carcerādi. Bar. i. l. d̄ pupillo. §. ſi q̄s ipſi p̄tori. ſec9 ſi habeāt dignitatē: et adminiſtrationē: et ſint temporales: qr nō niſi finito officio conueniuntur. ſm̄ Bar.

vbi ꝛ no.in.l.j.ff.de offi.ꝓcu.ceſa.ꝛ in.l.ij.§.q̄bus. ꝛ in §.fi.et in l.ciuitas.ff.ꝙ cuiuſq̄ vniuer.ꝛ in.l.niſi.l fi.ff.de tut.ꝛ ra. diſtra.

a ¶Idem ſi officiū ſit ad bn̄placitū[a]: qꝛ eq̄paraṫ ꝑpetuo. ſꝫ Bar. ibidem.

2 ¶†Si v̄o ſit officialis tpalis ꝛ delinquat extra officiū non pōt cōueniri durāte offō.d.l.pars literarū.niſi actio ſit peritura quo caſu debet tm̄ lis cōſtari:ꝛ cautio p̄ſtari.l.ſenat⁹.de offi.p̄ſi.ꝛ dixit Bar.ꝛ Ang.in.d.l.pars literarū.ꝙ officialis q̄ non pōt agere durāte officio pōt alteri cedere iura ſua.arg. etiā vbi imponitur pena priuatiōis officij ob aliquā cām pōt durante officio de crīe cognoſc̄.Bal.in ti.de pace cōſtā.§.ego.in fi. vbi dixit ꝙ ſi reuelarſecreta debet ab officio remoueri:ꝛ eſt ritus magne curie de hoc. ¶Honoꝛ q̄ debeṫ officiali durāte offō debetur etiā ſibi eo depoſito:ꝛ in ſindicatu.l.fi.ff.de decurionib⁹.ꝛ in.l. omnes.ꝛ.l.vni⁹.§.ſeruus.ꝛ.l.ij.§.fi.de decurio.ꝛ arch.ſac.pala. l.j.de magi.ſcrine.l.j.de ꝑrimi.ſacro.l.in ſcrineis.ꝛ.l.fi. de pui le.eoꝛū.q̄ in ſacro pala.mili.q̄ ſunt vera i hijs q̄ laudabiliter ſe geſſerunt.l.iij.de offi.recto.ꝓuin.ꝛ in auṫ.ibi poſita.ſec⁹ ſi male ſe habuerint.eo.ti.§.neceſſitatis.ꝛ in.l.iudices.C.de digni.cū cōcoꝛ.ibi poſitis. ¶An officialis durāte offō remoueaṫ ꝑ negligentia vel pꝛo alijs delictis:vide in verbo negligentia in.c. officialis.non d̄r negligens.

1 ☞Officialis an poſſit cōueniri durante officio.ꝛ nu.3.4. 6. 7. 10.11.12.13.ꝛ 14.

2 Statutum puniens offendentem officialem intelligitur durante officio.

5 Officialis remotus ab offō an poſſit repetere id quod expendit occaſione officij.

8 Officialis ſi in officio delinquat valent geſta ꝑ eum q̄diu nō remouetur per officialem.

9 Officialis ꝑpetu⁹ an poſſit caſſari propter enoꝛmia.

1 b Officialis durāte†offō nō pōt cōueniri[b].l. pars lr̄arū. de iudi.ꝛ qđ no.bar. in.l.ij.ff.ad.l.iul.repe.Cy.in.l.ſi p̄ſes.d̄ epi.aud .ꝛ vide Bar.ꝛ Ang.i.l.nec magr̄a.ff.de iniu.ꝛ vide gl. ij.q.j.c.ꝓhibenṫ.ꝛ in Spe.de accu.§.viſo.v̄ſic.q̄d ſi minoꝛibus magiſtratib⁹.ꝛ in.l.ſi adulteriū cū inceſtu.in.§.fi.de adul.ꝛ in.l.mancipia.de ſer.fugi.ꝛ in.l.iudices.C. de anno.ꝛ trib.lib.x.ꝛ in.l.iubem⁹.ad.l.iul.repe.ꝛ vide Bar.i.l. ſi quis.ff.de pe.vbi vr̄ dicere ꝙ in delicto notoꝛio pōt cōueniri.ꝛ idem in.l.ſenatus.de offi.p̄ſi.vbi Bar.lateq̄ṅ actio eſſet tpe peritura.vbi idē d̄r ꝑ alios qn̄ delictūeſſet notoꝛiū.ꝛ dixit Bal. in .§.ꝑ fi.in fi.ꝙ qn̄ pꝛincipi placuerit ei⁹officiales pn̄t ſindicari.durāte officio:ꝛiſtō ꝙ durāte offōnō poſſit ꝯueniri hꝫ locū īter officialē ꝛ ſubditos. Tn̄ ille q̄ nō eſt ſubdit⁹ pōt officialē officio durāte cōuenire ſm̄ Azo.in ſum.de in ius vo.ꝛ melius in ti. vt oēs cauſe tā ciui.q̄ criales.ꝛ eſt glo.in.d.l.ſi p̄ſes.ꝛ dixit Spe. in ti. de ſupplica.§.ſequiṫ.ver.itē durante officio:pn̄t ſubditi ſupplicare pꝛincipi:vt puniat ei⁹ rapinā furtūvel delictū.ꝛ adde Bar. no.in.l.pꝛincipalibus.ff.ſi cer.pe.ꝛ Cy.in.l.p̄ſidis.e.tit.ꝛ quod habeṫ in.l.magiſtrat⁹.ff.de iniur.vbi d̄r ꝙ etiā ipſe officialis nō

a ¶Ad beneplacitū. Adde.d.alex.de imol.in.d.l. ps lr̄arū.ꝛ facit.c.ſi delegatū.de offi. deleg.i.vj.et c.ſi gratioſe. de reſcri.e.li. ꝛ gl.in cle.ij. de reſcrip.et d.Cataldū d̄ viſſo.in trac. ſindic.v.q. ꝛ Pet.de ſu.in l.pe.C.ſi.cer. pet.

b ¶Cōueniri. Uide.d.alex. de imol. in.l.ij.ff. d̄ in ius vo. et. d. cataldū d̄.viſſo.in tracta. ſind.v.q.ꝓn. ꝛ do. Alex.i. in conſ.j.iiij. parte.

poteſt cõuenire alios. qđ hꝫ locuꝫ in tpali officiali nõ in ꝑpetuo: qꝛ ꝑpetuus põt cõuenire durãte officio. l. de pupillo. in. §. ſi qs ipſi. ff. de no. ope. ⁊ ibi ꝑ Bar. ⁊ hꝫ locũ etiã in officiali ad bñplacitũ q̃ dr ꝑpetuus ꝑ. l. ſufficit de cõdi. inde. ⁊ ꝑ. l. iuriſperitos. de excu. tu. q̃ an habeãt locũ in locũtenẽte vide i. l. vicarios. ff. de leg. et. 8. Et tũc qñ cõuenit̃ officialis ꝑpetu⁹ an debeat ab officio ſuſpẽdi. Dic ꝙ ſi cõuenit̃ gñalr: vt reddat rationẽ ſue adminiſtra. ꝙ dꝫ ſuſpẽdi. ſec⁹ ſi ꝑ ſ cã ſpãli qđ no. cõtra. iuſtitiariũ ciuitatis Neapol'. ⁊c. ⁊ videl ꝟbo accuſatꝫ. late i. c. j. ¶ Officialis tenet̃ de eo qđ cõmiſit durãte offõ exprimẽdo id agere rõne officij. gl. ff. q̃.
2 ex cau. maio. l. ſꝫ ſi ꝑ ꝑtorẽ. §. hoc quoqꝫ. ꝑ tex. l auť. vt diffe. iudi. §. ſi th̃. ¶ † Statutũ puniẽs offẽdẽtẽ officialẽ itelligit̃ durãte officio nõ eo finito. ff. de teſt. mi. l. lucius. ⁊. l. tribunus. ſm Ang. ⁊ ibi. Qđ eſt verũ niſi in ciuitate ꝑmaneat cã ſindicatus: ⁊ ſindicatu finito infra tp̃s quo ſuas ꝑparat ſarcinulas. ar. ci⁹ qđ dr de
3 legatis. in. l. ij. §. oẽs. ff. de iudi. vide. ſ. in verbo remotis. vbi aliter. ¶ † Quilibet officialis durãte officio ꝯuenit̃ ſi in ſuo officio delinquit. l. iubemus. C. ad. l. iul. repe. ideo q̃libet officialis etiã maior cõuenit̃ durãte officio de furto barataria
4 vel iniuſtitia alias ſec⁹. l. nec magiſtra. ff. de iniurijs. † Nõ tñ cõuenitur corã ſindicatoribus q̃ habẽt iuriſditionẽ limitatã in ſindicando officiales quoꝝ officia expiraſſent. ſm Ange. in. d. l. iubemus. Et dicit Ja. de are. in. l. caſſius. de ſena. ꝙ delinquẽs in officio remouet̃. ⁊ facit. ff. ꝑ ſocio. l. ſi cõuenerit. ⁊. l. ſi aliq̃d. de ſuſce. ⁊ arca. ⁊ de agri. ⁊ cenſi. l. iudices. lib. x. ⁊ Bal. in. l. ij. de ſer. ⁊ aqua. ⁊ in auť. habita. in. vij. col. ⁊ in. l. j. C. ſi qua ꝑdi. pote. ⁊ dixit Bald. in. l. fi. de diuerſis offi
5 cijs. ꝙ male tractãs offm̃ priuat̃. ¶ † An officialis remot⁹ ab officio poſſit petere qđ expendit officij occaſiõe. Dic ꝙ ſic. tex. ⁊ ibi. bal. in. l. a tutela. ff. de ꝯtrario iudicio tutele. ¶ Poteſtas q̃ cõtraxit in ciuitate añqꝫ eſſet poteſtas nõ põt cõueniri in ciuitate durãte officio nec etiã tẽpore ſindicatus. Bart. in. l. ij. §. legatꝫ. de iudi. ⁊ ibi hoc ſequit̃ Bal. ¶ Lꝫ alias officialis q̃ opprimebat ſubditos in officio poterat cõueniri durãte officio corã epõ. l. iubemus. ad. l. iul. repe. Tñ hodie debet cõueniri corã delegato principis. in auť. vt diffe. iudi. §. ſi vero ſm Cy. in ad
6 di. in. l. ſed ſi ꝑ ꝑtorẽ. §. ſꝫ nec. ff. q̃. ex cau. ma. ¶ † Officialis q̃ furtum vel illicitã extorſionẽ in officijs cõmiſit põt durante officio inquiri ⁊ puniri. tex. ⁊ ibi glo. in l. ij. dat̃. ff. ad. l. iuliã repe. ſm Ange. ibi ⁊ vr̃ glo. in. l. ij. ff. de in ius vocan. ⁊ in. l. iubemus. C. ad. l. iul. rep. Et vide etiã de baratarijs cõmiſſis ab iſtis officialib⁹ i
7 l. ſi auia. C. de poſtu. ⁊ Bar. ⁊ in. l. j. in fi. ad. l. iul. repe. q̃ dixit † ꝙ officialis forenſis finito officio poteſt in ꝑprio domicilio ꝯueniri etiã ꝑ barataria. d. l. datur. ⁊
8 Bal. in. d. §. ꝑficiſci. q. iiij. ⁊ infra. ¶ † Officialis ſi in offõ delinquat valẽt geſta ꝑ eũ quãdiu ꝑ ſuperiorẽ nõ remouet̃. Bal. ſm glo. in. l. iubemus. §. ſane. de ſacroſan. eccle. ⁊ latius in. l. barbarius. ff. de offi. ꝑſid. ⁊ ꝑ Bal. in. l. ſi q̃s ex argẽtarijs. §. j. de eden. vbi de notario tollerato. ⁊ in. l. caſſius. de ſena. ꝑ Bald. ⁊ in. c. inter pa
9 res. de lege corra. ꝑ Bal. † Officialis nõ tẽporalis ꝑpter enormia poteſt caſſari. l. fi. ad. l. iul. repe. qđ nõ poteſt facere niſi ſolus ſuperior. in auť. de defen. ciui. §. interim. th̃ pro minorib⁹ non deponit̃ ſed punit̃ tpe ſindicat⁹: vt in auť. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. neceſſitatẽ. ⁊. §. opꝫ. ¶ Et ſi damnat̃ in ſindicatu nũqꝫ redibit ꝑ glo. predictã: in auť. de armis Bal. in. l. mãcipi. de ſeruis fugi. ¶ Iudex durante officio conuenitur ꝑ baratarijs. vide in verbo barataria. in. c. iudex in ad
10 miniſtrãdo ¶ † Officialis qui durante officio agit contra alium poteſt ipſe conueniri. l. ij. §. ſed ſi agant. de iudi. Quod eſt verum niſi agerent contra debitorem fugientem vel ex cauſa damni infec. no. Ang. ⁊ Bal. in. l. fi. §. dãda. de iure deli. et dixit Ang. in. l. pars literarum. de iudi. ꝙ poteſtas non poteſt durante officio petere exequi inſtrumentum quod habet contra ſubditum niſi alterj cedat ſua iura cum pacto quod non teneatur de euictione per. l. ſed ſi reſtituatur. de iudic.

11 ¶ Maiores officiales puniuntur officio durante quando aliquid faciunt contra iuriſditionē ſuperioris.l.ſi appellationem.de appel.ſ3 Bal. ¶ Ubi maiores magiſtratus durante officio non poſſunt conueniri etiam poteſtates terrarum dicuntur eſſe de iſtis maioribus ſm Spec.de iuriſ.om.iu.§.expedit.ver.ergo poteſtas.⁊ de accu.verſi.ſed q2 de minoribus.⁊ in ti.de actore.verſi.itē ſi illuſtris:

12 ſm Bal.in.l.pars literarum.ff.de iudi. ¶ Qñ officiali imponitur pena remotionis ab offō poteſt durante officio cognoſci de crimine cōtra eum.C. ad.l.iul. repetū.l.iubemus.q2 ſi expectarem⁹ finē officij fruſtra fieret amotio.Bal. de pace conſtan.§.fi.vide tex.in.l.ſi q̄s.C.de offi.p̄feſec.p̄reto.orien . vbi propter ba-

13 ratariam furtū vel negligentiam pōt remoueri ab officio etiam ante tp̄s. ¶ Licet dicat̄ q̄ officialis durāte officio nō poſſit cōueniri.l.pars literarū.de iudi. ⁊ l.ij.de in ius vocā.⁊.l.nec magiſtratib⁹.de iniur.directe nec indirecte.ar.c. cum vna,via.de reg.iur.in.vj.⁊ in.§.ſi q̄s ipſi p̄tori.de no.ope.q̄d eſt verū niſi iudiciū eſſet modico tp̄e durāte duraturū.l.momētanee.C.q̄ leg.perſonā.⁊.l.d̄ co.cū.l. ſeq.de iudi.⁊ niſi ſit ppetuus vel ad placitum per.l.iuriſperitos.de excu. tu.⁊.l. ſufficit.de cōdi.indc.⁊ p.c.j.cū ibi no.de noui oper.ſm Ludo.i.d.§.ſi q̄s ipſi pretori.i lec.noua. ¶ Si officialis durāte officio patiat̄ furtum vel rapinam qui habet officium cum annexa iuriſditione vel alius de eius familia,interim,p̄cedi poteſt ad lit.cōteſt.tm̄.l.ſenatus.de offi.p̄reſi.⁊ ſic idem iuris eſt de officiali ⁊ eius familia.eſt tex.in.l.j.ſi quacunq̄ predi.pote.⁊ vide not.in.l.p̄ſidi.ſi cer.pe.Q̄d eſt verum ſi paſſus fuerit iniuriam officialis vel familiaris notorie:quia incontinenti poteſt puniri faciens iniuriā:vt per Inn.in.c.ex parte.de verb.ſig.ſo.ij. tamen coram ſuperiore poteſt agere ſm glo.⁊ vide Archi.lxxxiij.di.ſi quis⁊ in Specu.de lega.§.j.verſi.ſed nunq̄d legatus.⁊ de competenti iudi.adijci.§.j.ver. item no.Bal.ibidem. ¶ An officialis durante officio ſoluat gabellas :vide i ver

14 bo gabella. ¶ An officialis durante officio poſſit cōueniri nō expectato ſindicatu.vide in.l.pars literarum.de iu.⁊ in.l.ſi adulterium cū inceſtu.ir ſi.de adulte.⁊ in.l.mancipia.de ſeruis fugi.⁊ in.l.iudices.de annona ⁊ tribu.lib.x.⁊ in.l. iubemus.C.ad.l.iul.repetun.⁊ in.l.nec magiſtratibus.iniur.⁊ in.l.ſi pure . C.de epiſco.audien.⁊ in.l.ſenatus.de offi.p̄reſi.

1 ☞ Electio poteſtatis facta cum pacto q̄ non tenebitur ſtare in ſindicatu an valeat:⁊ nu.2.⁊.3.

4 Extorſio quid ſit:

5 Priuilegium conceſſum officialibus.q̄d non poſſint ſtare in ſindicatu quomodo intelligatur:

6 Negligentia in iudice eſt lata culpa ſeu dolus preſumptus.

1 ELectio officialiū.an valeat electio ptātis cū pacto q̄ nō teneatur ſtare ad ſindicatum.v. q̄ nō q2 vr̄ remitti ſibi dolus futurus ar.ff.de pac.l.ſi vn⁹.§.illud.⁊ q2 audacior reddi videtur ad delinquēdū ex quo ſcit ſe nō teneri reddere rōnē.ar.l.que iure.ff.de pac.dota.Licet in ꝯtrariū facit.l.aurelio.§.gayo.de lib.lega.⁊.l.ſi q̄s rōnes.de le.j.Et l3 alij q̄ in hoc dederit cautelā q̄ ponatur in cōtractu q̄ ſi ꝯtingat officialē ꝯdēnari rōne doli vel culpe;q2 ex tūc titulo donatiōis ſibi donat.arg.l.ſi ſeruus vetitus.de le.j.⁊.l.ſi quis rōnes.co.ti. Tñ hoc eſt viā fraudibus inueniri ſm Guil.cōtra regulam.d.§.illud.Ang.aūt i aut.

2 vt iud.ſine quoquo ſuffra.§.neceſſitatē.⁊ in.§.oportebit dixit q̄ ſi officialis eligitur cū pacto q̄ nō teneat̄ ſtare ad ſindicatū:niſi p̄ furto q̄ tenebitur de barataria etiā ſi adminiſtrat q̄ ſunt p̄ pecuniā:ar.d.glo.q̄ extēdit furtū officialis ad illud q̄d acciperet p̄ adminiſtratiōe durāte officio dicēs etiā q̄ tale pactū nō valet per.d.§.illud.Si tñ pactū valeret nō poſſet ſindicari p̄ furto ſm formā pa-

3 cti.†Si tñ eligat cũ pac. q nõ teneat ſtare ad ſindicatũ niſi de extorſionibus. ¶An poſſit ſindicari de iniuſtis ſentẽtijs quarũ
4 vigore aliq̃d eſt extortũ: dico ſic: † q2 extorſio appellat q̃ ſit etiã iuſtitia ſuadente q2 ſignificatio verbi extorſio eſt plena. l. ſi ſeruo. de heredi. inſti. in verbo extorquere. ſm Ang. in addi. quas
5 fecit in hac materia ſindicat⁹. †Et adde q priuilegiũ ↄceſſũ officialibus q nõ poſſint ↄueniri in ſindicatu intelligit de culpis et negligẽtijs tñ nõ de baratarijs ⁊ illicitis extorſionibus .no. Bar. in. l. ſi ſeruus. de leg. j. ⁊ no. in. l. mãcipia. de ſeruis fug. ⁊ q no. in. l. fi. ad. l. iul. repe. Si tñ p reſcriptũ officialis abſoluat ne debeat ſtare ad ſindicatũ ſi aliq̃d remãſit penes eũ de reb⁹ cõis vel fiſci hoc ſindicabit: vt no. Bar. in. l. dñs. §. fi. de pecul. leg. vbi dicit q tenebit de reliq̃s. ⁊ vide Bald. in. l. cũ neceſſitate. C. de fideicõmiſ. Et per verba gñalia q nõ teneat ſtare ad ſindicatũ vr ſolum liberari a ſcrupuloſa inq̃ſitione. i. a culpa ⁊ nõ ab illa q̃ nõ põt apparere niſi p ſubtilitatẽ iudicis ſicut eſt culpa leuiſſima ⁊ leuis: q2 lata culpa nõ ptinet ad ſcrupuloſam inq̃ſitionem quia de facili dolus apparet. Et ideo nõ vr remitti. d. l. ſi ſeruus
6 vetitus. cõiuncta. l. dolũ. ff. de dolo. ¶†Nam negligẽtiã in iudice eſt lata culpa ſeu dolus p̃ſumptus. l. mancipia. de ſer. fug. vbi Bal. ⁊ Ang. i. l. ij. ff. q q̃ſq3 iur. ¶†Et Adde q ſi alicui eſt remiſſa liberatio a redditione rõnum ⁊ onus alicuius adminiſtratio
8 nis nõ videt remiſſus dolus nec aſſignatio reliquorũ[a]. l. aurelio. in. §. gayo. ⁊. l. nõ ſolũ. §. mulier. l. pcura. ⁊. l. ſi quis rationes. ⁊. l. aurelius. §. meuia. ⁊. l. fi. §. titia. de liber. leg. ⁊. l. ſi vnus. §. illud. de pac. ⁊. l. quidã decedẽs. de adminiſtr. tu. ⁊. l. dñs ſticho. §. ſeruus. de pecu. leg. glo. ⁊ doc. in. l. actiõe. de tranſac. ⁊ Cy. eo. ti. l. ſub ptextu. Guil. in. l. põpo. de neg. geſt. ⁊ Bald. in. l. cũ aliter. C. de fi. inſtru. ⁊ vide late Pau. in cõſi. cxxuij. ⁊ Ang. in conſi. cxlij. quod incipit ad primũ dico ⁊ in cõſi. cccx. incipiẽte factũ eſt tale vbi tenet cõtra Bar. ⁊ vide. S. in verbo arbitriũ. ⁊ in. c. ſi eſt cõceſſum arbitriũ poteſtati. Et vide infra in verbo iudex in. c. ſi iudex impetrauit a pncipe: vbi remiſſiones cõſiliorum. ¶Cõceſſa p officialem minus legitime electũ: vt nõ rite vel per non habentes poteſtatem ⁊ forma non ſeruata a ſuperiore tradita non valent. l. actuarios. de nu. ⁊ actu. lib. xij.

a ¶Reliquorũ. Adde. d. Bar. ſo. 31. I cõſi. cclxxxij. icipi. in p̃ſenti. circa fi. in. ij. col. ⁊ in cõſi. ccj. ici. abunde I. ij. parte.

1 ¶Electus ad offm̃ ſi delinquat añq3 iſtud ingrediatur an puniatur pena que debet imponi officiali?
2 Priuilegiũ datũ alicui pter offm̃ ſibi cõmiſſuz extẽdit ẽt ad id tẽpus q̃ laborat ad veniẽdũ ad locũ vbi d3 exerceri illud officium.
3 In electione officialis itelligit tacita cõditio ſi ẽ capax ⁊ dign⁹

1 An electus †⁊ creat⁹ ad offm̃ ſi añq3 illud ingrediat delinq̃t puniat pena q̃ d3 imponi officiali: vl ea q̃ d3 ipõni puatis. Lad. in. l. ij. ff. ſi ex noxali cauſa agat. p glo. ibi poſitã q d3 puniri pẽa officialiũ vbi refert q ſi ciuitas acrius punit ceteros q̃3 alios ⁊ quis eſt pronunciatus exulet delinquat anteq̃3 exeat ciuitatẽ q debet puniri vt exul. ⁊ vide Barto. i. l. j. ff. de penis. q̃ dixit q ſi elect⁹ ad officiũ delinquat anteq̃3 interet officiũ quod ad ſui commodũ habet vt officialis. ar. l. ſtatu libe. a cete

ris.§.j.de ſtatulibe. Et adde q Lucas de penna.in.l.his.C.de curſu pub.lib.xij.
2 dixit p illũ tex.l.q ꝑuilegiũ datũ alicui ꝑpter officiũ ſibi cõmiſſum extendit etiã ad id tẽpus quo laborat ad veniendũ ad locũ vbi dz exequi illud officium. per illum tex.ex quo intulit q officialis dum vadit ad prouinciã ſibi cõmiſſam põt ducere ſeruiẽtes armatos ſi e os armatos põt in ipſo officio retinere.ad idẽ ff.q.ex ca.ma.l.q militunt.§.ele.⁊.§.illud.⁊.l.cũ poſtulaſſent.ſecũdo rñſo.de ex cu.tu.cum ibi no.tñ in cõtrariũ facit.ff.de teſt. mili.l.ex eo. ⁊ qꝛ tales officiales nõ recipiũt ſtipẽdia anteq̃ ingrediant ꝓuinciã.in auẽ.de admi.§.illud .ergo ta les fauores antea conſequi nõ eſt ꝑmittendũ ſm Lucã:tamẽ prima opinio vide tur verior qꝛ q̃ ꝑparat ſe ad legationẽ.interim hz illa priuilegia.p no.in.l.ij.in §.oẽs.ff.de iudi.⁊ in.l.ſi pecuniã.de condit. ob cau.⁊ in materia ꝑparamento=
3 rũ. †¶Si quis eligat ad officiũ in tali electiõe intelligit tacita cõditio ſi eſt ca= pax ⁊ dignus.l.q̃diu.de ritu nup. qꝛ ſuſpecti faſces nõ patrocinant indigno.l. iudices.C.de digni.⁊.l.ij.C.ſi ſeruus aut liber.vbi dicit obꝛipe q̃ tacet ſuã inhi bilitatẽ:qꝛ princeps nõ ꝑſumit ꝑmouere odioſos ⁊ idignos:ar.ꝺ leg.ij.l.lucio. §.luci⁹ titius.⁊ dolus ſu⁹ dãs cãm electiõi ſue facit q nõ tz.l.j.de nata.reſt.bal. in.l.barbarius vbi dicit q iſta clã in collatiõe officij ſi eſt capax ⁊ dignus nõ fa= cit coudẽnationẽ ſm Inno.in.c.fi.de preſum.Bal.ibi.

1 ☞Tria requiruntur in officijs.
2 Quis nõ ꝑſumit eſſe in quaſi poſſeſſione officij ſine cõfirmatione ſuperioris qñ confirmatio requiritur.
3 Poteſtas an poſſit exercere officiũ anteq̃ ingrediat palatium.
4 Officialis electus ab vniuerſitate ⁊ confirmatus a ſuperiore debet renunciare in manibus confirmantis.
5 Conſuetudo debet obſeruari in electione officialium.⁊ numero.6.⁊.7.

1 In officijs †tria requirunt ſcz electio acceptatio ⁊ igreſ= ſus officij.l.publius.de condit.⁊ demon. quo acto eſt in quaſi poſſeſſione officij.l.j.de offi. preſec.augu.ante ve= ro non põt gerere.l.ꝓdio.in fi.ff.de ferijs.qꝛ iuriſditione ſemꝑ de= bet ꝑcedere exercitiũ ⁊ in ea exercẽda collatio ſupioris requirit nõ recens quaſi poſſeſſio.tñ ex quaſi poſſeſſione ꝓbat ſcientia ſupio ris ⁊ fama publica ꝑſumit collatio dignitatis.l.ſolẽnibus.C. de fide inſtru. qꝛ
2 ſuperior qui ſcit videt mãdare.ar.no.p Inno.i.c.ex parte decani.ꝺ reſcri.†Tñ vbi officiũ reqrit cõfirmationẽ ſupioris per vnũ actũ nõ incipit q̃s eſſe in quaſi poſſeſſiõe officij.niſi illa ſecuta:ar.l.iij.C.fini.regũ.tñ ſi non reqrit confirmatio ſuperioris per primũ actũ dicit eſſe in poſſeſſione .Bal.in.l.barbari⁹.⁊ idẽ Bal.
3 in.l.j.de offi.ꝑfec.augu.†vbi dicit q poteſtas anteq̃ igrediat palatiũ poteſta= tis nõ põt exercere offm qꝛ nõ dz eſſe in quaſi poſſeſſione officij.⁊ Bal. aliq̃d di= xit in.l.poſt aditã.C.de impube. ⁊ vide Bal.in.l.j.C.de teſta.vbi dicit an ſi quis eſt i quaſi poſſeſſione officij ꝑſumat habere titulũ.⁊ vide eũdẽ Bald.in.l.j.C.de man.princ.vbi dixit q q̃s ꝓbando quaſi poſſeſſionẽ officij nihil agit niſi ꝓbet p literas cõcedẽtis.l.decernim⁹.ꝺ epi.⁊ cle.l.ꝓbatorias.⁊.l.ſi qua.de diuer.offi.⁊ de decurio.l.herẽnius.⁊ dixit Bal.in.l.j.C.de tranſa.q differẽtia eſt inter officiũ ⁊ exercitiũ eius.¶Si officialis cõmittat crimen ꝑpter qð dz ab officio remoue= ri ſi talis officialis eligit a ciuitate ⁊ p ſuperiorẽ cõfirmet:dz tũc remoueri p euꝫ q̃ cõfirmauit nõ p eos q̃ elegerũt.tex.ſm Ang.in auẽ.de defen.ciui.§.decreto. di= cẽs q caſtellani cõis Peruſij quos eligũt ꝑtates ⁊ capitanei priores ꝯfirmãt nõ poterũt p capitaneos remoueri ſed p priores cõfirmãtes.et facit.l.lege. de ver= bo.ſig.§.licet qui.iñ.no.na.effi.le.⁊ vide in.c.ex parte.extra de conſti.⁊ in.c.cũ ac=

cepiſſet.ꝛ in.c.diuerſitatis.de conceſ.prebē.Ange.in.d.§.decreto.¶†Officialis electus ab vniuerſitate ꝛ confirmatus a ſuperiore debet renunciare in manibꝰ confirmantis.Bar.in.l.j.C.de defen.ciui.Ang.in auẽ.eo.titu.§.decre .colla.iiij. ¶An ſi ciuitas eligit vnū in poteſtate qui cū ſciuit ratū habuit fuerit denſiciatū vel non deinde elegeruntalium an primus qui paratus eſtvenire nec per eū ſtetit debeat habere ſalariū.Ja.de bel.in auẽ.de colla.diſputauit ꝛ cōcludit,ꝙ ſi electio ſtetit in finibus ſuis ꝛ nō ſunt miſſe epiſtole nec nunciū potuit reuocari eius electio ſi vero fuerit miſſus nuncius ꝛ epiſtola tranſmiſſa ꝛ ſindicus poſt ratihabitionem et ſecundam electionem denunciauit non potuit reuocari: et idem ſi non fuit certioratus non valet reuocatio:ſecus alias ſm Jaco.de bel.Et adde quia Lucas de penna.in .l.j.de prefec.preto.dixit ꝙ ſi vnus officialis fuit primo promotus ad officium et alius ſecundo loco qui primo habuit literas ꝙ iſte prefertur qui primo habuit literas. ar.l.j.de conſulibus.ſm vnum intellectum. et.l.quiſquis.de prefec.preto.ꝛ vide Barto.in.l.abſenti. ff. de donat.vbi late diſputauit ſi officialis ſit electus in ſui abſentia ſi poteſt reuocari talis electio anteꝙ̄ ſibi preſentetẽ.de quo vide ang.in.l.ex eo.ff. de teſta . mili.ꝛ Joan. And.in.c.publicato.de elec.ꝛ Bar.ibi.An poſſit recipere ſalariū ante adminiſtrationē.¶†In electione officialiū dꝫ obſeruari cōſuetudo.l.ſup creandis . in tex.vbi Bar.de iure fiſ.ꝛ.l.non tm̄.§.j.ff.de decurio.ꝛ Bar.in.l.magiſtratus . ff. ad muni.Sicut contractus ſimpliciter confecti videnẽ ſm conſuetudinē cōfecti. l.ſi prius.§.j.de aqua plu.arcen.ꝛ.l.ꝙ ſi nolit.§.q̄ aſſidua.de edi.edic.ſm Bart. ꝛ etiā in ſalarijs officialiū ſeruatur conſuetudo:quia ſi eligiẽ poteſtas ſine ſa-
5 lario videẽ cū cōſueto ſalario ſꝫ Cynū.in.l.excepto.C.loca.Ideo et i priuilegijs regū cū gagijs ꝛ emolumētis conſuetis ꝛ debitis.¶†In electione officialiū eſt ſeruanda forma antiquitus inſtituta.l.ſup credēdis.de iure fiſ.l.publius.de cōditio.ꝛ demonſtra.de conditione indebiti.l.que vtiliter.de elec.c.quia propter.
7 dicit Bal.in.l.j.de eman.liber.¶†Nam electio officialis poterit annulari ex defectu ſolēnitatis iuris ꝛ cōſuetudinis longeue.ff.de decurio.l.non tantum. ꝛ .d. l.j.ſuper iuncta.l.actuario.de num.lib.xij . ¶Officialis qui non adminiſtrat non habeẽ ꝓ creato.l.ꝛ ſi coequalitas.in fi.ff.de excuſa.tuto.vbi dicit Bald . ꝙ non ꝓdeſt creatio niſi ſit ſecuta adminiſtratio.et facit.l.ſola.ff.de decu . tamen dicit Bar.ibi in verſi.primipilatus.ꝙ quando priuilegium vel beneficiū conceditur ratione officij nō ſufficit officium in habitu ſed requiritur in actu et habitu quod eſt no.ſm Bal.et vide Bal.in.l.barbarius. et ſupra . ¶Si officialis eſt creatus in alio officio ꝛ ante eū dimiſſuꝫ vel remotū alius eſt creatus loco eius ipſo iure non valet ſecunda creatio.tex.ſm And.de epiſ.quem Bal.refert .in.l. ſcire oportet.§.conſequens.de excu.tuto. ¶Officialis qui non eſt legitime electus etiam ſi percipit ſalarium ꝛ commoda officij non dicitur habere officiū .l. herennius.de decuri.ꝛ.l.ſola.c. tit.Bald.ibidem.¶Pacta appoſita in electione poteſtatum ſunt eis obſeruāda.vide.ſ.in principio.in cap.dicitur ſindicatꝰ. ꝛ.ſ.in hoc verbo.in.c.j.¶An poteſtas qui eligit aſſeſſorem teneatur de facto ſuo.vide in verbo aſſeſſor.et.in verbo conſilium.in.c.an poteſtas et ĩn.c.poteſtas qui tulit et quid de familiaribus vide in verbo familiaris.et in verbo carcer et carceratus.

1 ☞ Judex faciens executionem iniurioſam an faciat litem ſuam.et nu.2.
3 Judex denegans facere executionem ſue ſententie tenetur.
4 Judex qui maleficia punire non audet grauiter punitur.
5 Uolens percutere vnum et percutit alium quid iuris.

a ¶ Penam. Addo.d.alex. de imo.in.l. vulgaris.de fruc.ſʒ qđ ſi ſtatutū imp̄o nat penā m̄ nus: nec de- claret: de q̄ manu qualr intelligatur dic q̄ intelli gitur dextra q̄ niſi dicat̄ de dextra vel ſiniſtra.bar. in.l.j.in fi.C. de p̄miceerio. li.xij.⁊ alex. in.l.nūq̄s.de priua.delib. Et addo Bar. in.l.vulgarẏ de fur.Et ad de q̄ manus debilior dʒ i dubio āputa ri Bar.l auc. ſed nouo iu. de ſer. fugit. et ſentit in.l. inter ſtipulā tem.§.j.ð ver bo.obl.⁊ ibi tʒ do. Ale.ð imol.

b ¶ Dies. Nunquid āt iudex poſſit. Vide fely.in c.ij.circa pri. in ver.inquā tū de re iud.

1 Executio ſententiarū†. An iudex qui fecit executionē iniuriarū faciat litē ſuā[a]. Dic q̄ ſi fecit contra effectū iuſtitie q̄ facit litem ſuā de periculo et cōmo.rei vendite.l. lectos. Si vero fecit iurʒ ordine p̄termiſſo.tūc ſi paſſo aliquid adeſt vt liberatio:⁊ tunc executio non dʒ retractari.l.j.§.ſi.q̄ metus cauſa.tamē ſi dolo fecit iudex tenetur iniuriarū.Si vero per exectionē paſſo nihil adeſt debet retractari q̄ factū eſt:de re iudica.l.ſi cum nulla de euic.l. minor. in pri. de accuſ.c.qualiter.lo primo.de re iudi.l.q̄ iuſſit.ð appel. c.cum ceſſante.⁊.ff.ſi mulier ven.no.l.j.§.neceſſario.vnde iniurioſa executio retractat̄.ſi facit qualitas patit̄.de admini.re.ad ciui.perti.l.iij.§.graue.⁊ de pigno.c.ex literis.⁊.l.a diuo.§.ſuper.de re iudica.hoc quia ibi vergit in iniuriā tertij:⁊ fit ſum-
2 marie verbi patet:†⁊ iudex facit litem ſuā et tenet̄ in expenſis ⁊ dānis parti iniuſte leſe facto iudicis.Bar.in.l.§.proficiſci.q. xxiij.⁊ vide Andre.de iſer.in conſtitutione regni circa violentiarū.¶ An ſi iudex qui dedit tenutā de bonis tertij ea reuocata teneat̄ ad aliquid illi tertio. Dic q̄ non: quia de iure illius tertij iudici non conſtabat ⁊ dedit tenutam ſaluo iure tertij:et ſic ſnīa nō trahit ſe ad illū tertium:⁊ ideo hac cautela vtuntur
3 iudices.Bald.in.§.proficiſci.q.xxiij. ¶ Iudex qui tenetur facere executionē ſue ſnīe ſi illā ſine cā facere denegat tenet̄ de proprio. tex.vt no.in auc.vt iu.ſine q̄quo.§.illð.⁊ vid i.l.a diuo pio.§.ſnīa rome dicta.de re iudi.vbi ēt ð aliena ſnīa ⁊ ð ſnīa arbitrali. Qs
4 iudex requiſitus tenet̄ exeq̄ q̄ ſi nō facit tenet̄.⁊ no.d.§.illud†q̄ iudices miſeru⁊ remiſſi q̄ maleficia punire nō audēt grauiter puniuntur in verbo ſcientes:⁊ vide in.l.j.ad.l.iul.rep.vbi Bar. niſi ſnīa fuerit nulla qʒ nō meret̄ executionē.l.ſi cum nulla. de re iudi. ¶ Quidā fuit cōdemnat⁹ q̄ extraheret ſibi oculus dexter ⁊ executor p errorem extraxit ſibi ſiniſtrū an optās poſſit facere ſibi extrahi dextrū ſm formā cōdemnatiōis.Dic q̄ nō qʒ nō poſſet ſibi reſtituere ſiniſtrū q̄ eſt ipoſſibile. Bar.p illū tex.in.l.eleganter.§.qui reprobos.ff.de pig.ac.Et ita etiā dici poſſet i manu ⁊ in alia executione irretractabili:ſecus vbi poſſet fieri debita executio contra vnū lʒ ſit cōtra aliū facta.vt qʒ fuit decapitatus titius p homicidio cōmiſſo in ſeyum:⁊ deinde repertuʒ eſt q̄ nō fuit ille titius ſed alter titius qʒ iſte non erit liberat⁹. ſm Bal.in.l.ij.quibus res iudicata non nocet.alleg.l.qui ſeruū.de interro g.ac.ſm Cy.in.l.j.C.qui accu.⁊ no.in.l.lucius. ff.de infami.⁊ tunc executor punit̄ de tali errore extra ordinē.et vide
5 And.de iſer.conſti.regni de homicidio. vbi ponit †q̄ñ quis voluit percutere vnū et percuſſit alium q̄d iuris†et qñ dicit ſtatutum q̄ percutienti amputetur manus dextra: ſi in illo non repe
a riatur iudex poſſet mutare penā.[a] ⁊ Bal.in tit.de pa.iur.fir.c.j. §.iniuria.⁊ dixit Bal.in.l.cōuenticulam.q̄ ſtatutū puniēs eruētem oculum nō hʒ locum in eo qui effodit oculum nōvidentem. pro quibus vide not.in auc.ſed nouo iure. ⁊ in.l.ſi fugitiui. de ſer.fugi.⁊ in.l.ij.vt ifra certū tp̄s.¶ An ſi iudex exequatur ſen-
b tentiam criminalem infra decē dies poſſit ſibi reſiſti.vide i ver

bo appellatio. in c. an iudex qui miſit. ¶ An ſi executor criminalis cõdemnationis viderit q̃ condemnatus ſibi auferatur in itinere poſſit illum occidere. vide in verbo appellatio. in c. an iudex qui.

☞ Executor qui non exequitur ſufficienter facit litem ſuam.

2 Executio non rite facta non retractatur ſi ſolutum ſit debitum.

3 Confeſſionis tanta eſt virtus q̃ ex quolibet inordinato proceſſu poteſt reus condemnari.

4 Cedens bonis ſi eſt ſuſpectus de occupatione bonorum an poſſit a iudice torqueri vt bona exhibeat?

Dne q̃ cõmiſſa eſt executio ſnie alicui qui iuris ordinarij il exequendo pũertit an teneatur. Bal in. l. ſcimus. C. de iudi. dixit † q̃ executor q̃ nõ exeq̃tur ſufficienter facit litẽ ſuã. et in. l. j. C. de ſpor. ⁊ bar. in. l. a diuo pio. §. ſniam de re iudi. nã ſi in primis ceperit pſonam cõdemnati excreſſit formã iuris p gl. no. in. l. iij. §. tutorez. de iuſpe. tuto. q̃ facere non potuit niſi facta excuſſione bonoꝝ ⁊ conſtito q̃ bona non eſſent. ſm bar. ⁊ ibi in. l. a diuo pio. §. in venditione. ⁊ q̃ hr̃ in auf. q̃ auf. de fideiuſ. Lz iure codicis poſſit pſonã capi eẽt nõ facta excuſſione p. l. j. cum gl. C. q̃ bo. ce. poſ. vbi hñs bona carcerat̃ niſi cedat bonis. ⁊ hoc tz Jmo. in. l. filio. fo. ma. tñ bar. et Bal. in. d. l. j. ſeq̃nũtur gl. d. §. tutorem. ⁊ idem Bar. ⁊ Ange. in. l. nemo carcerẽ. de exac. tri. et idẽ bal. in. l. j. de iur. ⁊ fac. igno. in fi. ⁊ in. l. ordo. de exe. rei iudi. ⁊ Ang. in. l. debitoribus. ff. de re iudi. ⁊ bal. in. l. eẽt. de exe. rei iudi. ⁊ in ti. de execu. ſen. in prin. Tñ ſi obmiſſis bonis ipſe executor ceperit pſonam: ⁊ ſoluerit: an reuocetur executio. Bar. in. d. §. in venditione. remiſit ad. l. fi. §. pe. ff.

2 q̃ me cau. vbi tex. ſingu. † q̃ nõ retractet̃ ipſa executio non rite facta ſi ſolutũ ſit debitũ: tñ Jmo. in. d. §. in vẽditione. tz ꝯ p. l. meminerint. vnde vi. vbi p executione ſnie eẽt auctoritate iudicis nõ rite facta q̃s cadit a iure ſuo q̃ non opz: q̃z loq̃tur qñ propria auctoritate hoc fecit: ſed in. d. l. fin. interuenit vis cõpulſiua q̃. l. fi. loquitur de actione. q̃ me. cã. que excludit: nõ tñ excluditur: remediũ. l. extat. ⁊ l. meminerint q̃. fuit de mẽte gl. fi. ſm Jmo. in. d. §. in vẽditione. ⁊ primũ ſeq̃tur Abb. in. c. quod ad cõſultationez. de re iudi. lz Jac. de bel. in. §. q̃ aũt. de fideiuſ. dixit q̃ dictus. §. nihil hz cõe cũ. d. §. in venditione. ſed loquitur in coacto ſoluere qñ ſniaz. ⁊ Ang. intellexit. d. §. q̃ loq̃tur i executione vel pceſſu inordinato facto ſup vero debito q̃ valeat in. l. quotiẽs. C. de fideicõ. Sed Pau. de ca. dixit l. d. §. i vẽditiõe q̃ ille. §. loq̃r qñ potuit fieri executio: tñ fuit obmiſſuz aliq̃d q̃ erat faciẽdũ: puta citatio ſecus ſi fieri nõ potuit: de cuiꝰ itellectu vide Bart. i diſpu. ſua que incipit Lapus fuit captus: vbi intelligit dictũ tex. qñ in executiõe interuenit vis cõpulſiua. ſ. volũtas exacti licet coacti q̃z fuit captus ⁊ ſoluit: ita vr̃ etiã ibi intelligere Bal. etiã quando nulla pceſſit ſnia. Et hoc puto verũ: q̃z iſta eſt compulſio iuris que ſup vero debito nõ ſapit iniuriã. per not. in. l. q̃ reſtituet̃. de rei vend. ⁊ dixit no. Jnno. in. c. cũ veniſſent. in verbo inhibitio. de reſti. in integ. q̃ qñ iudex per vim cõpulſiuã abſtulit q̃ erat in cõdẽnatione deductũ non dz repeti ſi erat debitor ratione auctoritatis iudicis ⁊ rei iudicate. ⁊ no. Moder. in. l. ex cauſa. ff. de appella. ¶ Et nota bene illũ tex. in. d. §. iuncta glo. q̃ in cauſis modicis iudex per ſe vel per ſuum apparitorem poteſt cogere ſine libello ⁊ iudiciario ordine aliquẽ ad ſatiſfaciendum de debito per. l. fi. ff. de iudi. quem glo. alleg. ⁊ facit auf. niſi breuiores. C. de ſent. ex periculo. vel etiam ſi cauſa ſit magna ⁊ leuato velo mandat alicui q̃ ſatiſfaciat ſuo creditori ſub pena. ⁊ ille detentus vel iuſſus pareat q̃ non repetitur ſi dicat debitor q̃ ſine iuris ordine eũ cõpulit ad ſoluendũ ſtãte veritate debiti. per illum tex. ſingu. vel ſi fuiſſet cõfeſ-

3 ſus debitum: † q̃z tãta eſt virtus cõfeſſionis q̃ ex quolibet inordinato pceſſu põ

4 dēnatiōe partis relinquo cogitādū p nūc. ¶ † An querelātes ɔtra poteſtatem in ſindicatu ꝛ nō pbantes vel ſuccūbātes qꝛ iniuſte querelatū fuit ſi ipſe ptās fuit abſolutꝰ teneant ſibi ad expēſas. Dic ꝙ ſic p no.p Bar. in.l.ſenatꝰ.§.ad eos. ff.ad turpil.vbi vr̄ tex.ꝛ glo.ꝙ is qui inſtigat vel querelat corā iudice vel ſolicitat inquiſitionē ſi nō pbat tenetur ad expēſas ꝛ p regulā.l.eū quē temere.ff. de iudi.ꝛ.l.pperandū.§.ſinaūt.de iudi.ꝛ in.l.ſancimꝰ.co.ti. ¶ Nā coipſo qꝺ nō pbat vel abſoluit ptās ꝛ ille ſuccūbit p̄ſumit temeritas.l.vt.ꝙ.de rei ven. ſm doc.in.d.l.eū quē temere.ꝛ per.l.fi.de fru.ꝛ lit.expen. Unde eo mō quo iudex temere ɔtra aliquē inqrens ꝛ ſuccūbens tenet ad expēſas: iuxta no.in.l.ſeueriter. de excu.tu.ꝛ in.d.l.fi.eodē mō ſi aliquis cōtra iudicē qrelat temere rōne equalitatis q̄ in iudicijs ſemp dꝫ ſeruari.d.l.fi.equū eſt ad expēſas cōdēnari.vt equalitas ſeruet.l.i ſacris de proxi.ſacro.ꝛ.c.ij.de mutu.peti.ꝛ per id qꝺ dicit Bal.i l.ſup cyrographis: ſi cer.pet.alleg.Inn.i.c.paſtoralis de exemp. Nec eſt aliqua ratio cur querelans cōtra iudicē in ſindicatu ꝛ ſuccūbens non teneat in expenſis: vt dꝫ in cōſti.regni occupat: vbi iniuſte querelātes ſunt puniendi: ergo tenētur ad expenſas p illū tex. ¶ Officiales nō debēt eſſe ſubditis in hoſpitijs oneroſi.l.obſeruare.de offi.pcoſul. † Unde officialis viſitās puinciā dꝫ ſuis expēſis viſitare nō ſumptibꝰ ſubditoꝝ: lꝫ aliter dicant cano.extra de ſenten.exco.c. venerabilis. Et ideo qui accedūt purgādo puinciā nō debent gratis hoſpitari ſed cōgrua mercede: ꝛ ſi ſunt ibi hoſpitia publica debent ire ad priuata: tamen poſſunt recipere enſenia modica.l.ſolet.§.fi.eo.ti.C.de cōtrac.iu.l.j.§.per prouincias.ꝛ.C.de defen.ciui.l.iij. Soli ergo principi licet gratis hoſpitari ꝛ non recipit niſi tertiam partem domus.C.de meta.l.ij.lib.xij.ſm Guil.ꝛ Bald.in.d. l.obſeruare.

1 ¶ Mulctaꝝ compendia ſunt deputanda operibus publicis.
2 Ueſtimenta damnatorum debent conuerti in neceſſarijs officij.
3 Poteſtas intelligitur habere mandatū ad expendēdum ea que verſantur in rei publice vtilitatem.
4 ¶ Iudex male inquirens an teneatur ad expenſas?
5 Iudex ſine cauſa partem abſoluens ab expenſis an teneatur in ſindicatu?

Poteſtas cum annua prouiſione electus cum pacto ꝙ puentus ꝛ mulcte ſint dn̄i ciuitatis vel ſint ipſi poteſtatis poterit reparari facere palatium vel p̄toriū ex multis ꝛ penis illas etiā deputādo ad fabricā. Bar.per illū text.in.l. mulctarum. de modo mulcta.ꝛ non ad ſuas expenſas.ꝛ ſic ſibi non imputabuntur in ratione reddenda de puentibus: qꝛ pretoria ſunt pecunia publica reparanda.l. pretoria.C.de ope.pub.vbi glo.ſing.de cōmētarienſi q̄ expendit in aliqua reparatione carcerū ꝙ repetit tpe rationum reddēdarum.p.d.l.iiij.C.de modo mulcta.vbi tex.
1 cū glo. † ꝙ mulctarum cōpendia ſunt deputanda operibus publicis curſui publico vel ſalario aduocatorum vel in alijs neceſſarijs cauſis: ꝛ dixit not.Bar.in.l. diuus.ff.de bo.dā.p illū tex.ꝙ poteſtas poteſt conuertere pecunias q̄ proueniāt ex paruis mulctis pro maleficio inueſtigando ꝛ in vtilitatē officij vbi etiam eſt
2 tex.ꝛ Barto. † ꝙ veſtimenta damnatorum debent conuerti in neceſſarijs officij: puta cauſa perſequēdi malefactorem qui etiam poteſt modice donare de fiſcalibus.ſm Bal.per illum tex.in.l.j.C.cōmuni rerū aliena.ꝛ adde Bar.in.l.illud.C.de cano.largi.lib.xj.ꝛ dixit Bar.in.l.cum ratio.§.ſi plures.de bon.dāna.ꝙ rectores poſſint expendere bona communis in amplianda ciuitate numero hominum: ꝛ
3 dixit glo.in.l.nulli.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vniuer. ¶ † No. ꝙ poteſtas intelligitur habere mandatum ad expendendum ea que verſantur in reipublice vtilitatem que no. que etiam poteſt cōuertere in alimonijs carceratoꝝ.l.ij.C.de epi.audi.ꝛ propte.

paupertatẽ remittere.l.fi.de modo mulcta.vt alias diximus ꝛ nõ imputabuntur ſibi tẽpoꝛe quo ponet calculũ de ꝓuentibus. Tamẽ qñ officialis faceret fabricã in palatio ſumptu publico vel ex ꝓuentibus nõ poterit ibi arma ſua depingere vel depingi facere nec nomẽ ſuũ preſcribere ſine pꝛicipis permiſſu.l. opus nouum.ff.de ope.publi.cum ſequen.ꝛ.l.fi.§.ſi quis opus eo.titu.ꝛ.l.ſi qui iudices.C.eo.vbi dicitur ꝙ crimine maieſtatis teneb:tur niſi faciat expenſas ipſas ſuo ſumptu in totuꝫ vel in partem:non tamen propterea debet alioꝛum pꝛioꝛes titulos delere qui ea opera feciſſent.d.§.ſi quis opus.ꝛ vide tex.in.l.j. C.de ſtatu.ꝛ imagi.ꝙ officialis in adminiſtratione poſitus qui ſine pꝛincipis licentia fecerit ſibi ſtatuam erigi in palatio vel ſuam imaginem depingi cum aliquo fauſtu ꝙ punitur pꝛiuatione ſalarij ſui cum infamia quia videtur talis dignitas extoꝛta ſcḋm glo.ibi.tamen de conſuetudine Italie officiales ꝛ poteſtates qui bene ꝛ laudabiliter ſe geſſerunt in officijs poſſunt eorum arma in palatijs depingi facere ad coꝛum futuram laudẽ quia iuſtiſſimi iudices ſunt laudum pꝛeconijs extollendi.l.iu-
4 ſtiſſimos.de offic.rec.pꝛouin.C.¶ † An iudex male inquirens teneatur ad expenſas.vide in verbo inquiſitio.in.j.c.ꝛ ibi an in criminali veniant expenſe:ꝛ an quando pꝛoceditur per viam denunciationis:vbi late ꝛ in alio.c.qliod incipit poteſtas tenetur inquiſitio ad expenſas.¶ An ſi iudex qui nõ condẽnauit ad expẽſas fuit condẽnatus in ſindicatu repetat a parte.vide.ĩ.in verbo lis ſua.in.c.an iudex qui fecit.¶ Licet dicat ꝙ iudex tenetur in ſindicatu ſi non cõdemnat ad expenſas eſt verum ſi fuerit petitũ[a].l.j.§.j.vbi Dy.ꝛ Bar.de mag.cõueni.ꝛ habetur in.l. iiij.§.hoc autem iudiciũ.de dam.infec.ꝛ de iudi.l. ꝓperandũ.§.
5 ſi autem.ꝛ in.l.fi.C.qñ pꝛouo.¶ † Si iudex ſine cã partem ab expenſis abſoluat tenetur in ſindicatu.l.pꝛoperandum.§.ſi autem.ff.de iudi.ꝛ Bal.in.aut.nouo iure.co.ti.

a ¶ Petitum Adde.Fely.i c.ſignificauerũt.de excep. ꝛ qḋ ibi dixi in apoſt.

1 ☞ Familia poteſtatis an teneatur ſi capiendo occidat malefactoꝛem ſe defendentem.et nu.4.
2 Maritus licet poſſit occidere vxoꝛem depꝛehenſam in adulterio tamen non poteſt hoc alijs mandare.
3 Auxiliari familie poteſtatis an quis vocatus teneatur?
5 Statutũ diſponens ꝙ poteſtas teneatur pꝛo familia intelligit ſcḋm iuris interpꝛetationem niſi familiam exhibeat.
6 Infamis poteſt eſſe curialis et eligi per poteſtatem vt ſit nuncius curie.
7 Executoꝛes omnes pꝛeſumuntur malitioſi.

1 **Familiaris** ſiue familia ptãtis.¶ † An familia poteſtatis que occidit malefactoꝛem cum volebat eũ capere ꝛ ſe defendebat teneatur:vide.ſ.pꝛoxi.c.vbi deciditur ꝙ non ꝛ tunc dubito de vno.Si famulus poteſtatis cui iuſſum fuerat ꝙ caperet aliquem melefactoꝛem videns ſe inſufficientem requiſiuit incolas vel aliquos

ſubditos poteſtatis ꝙ iuuarent ad capiendũ vel illũ caperẽt q̇ incole vel ſubditi cũ capere vellẽt non poſſent in ipſo cõflictu capture illũ occiderunt. An teneatur de occiſo vel lege cornelia. Uidetur ꝙ non quia qui ꝑ alium facit per ſe facere videt: vt in rubri. qui per alium tñ in cõtrariũ facit quod voluit Bal. in. §. ſi vero. de
2 pa. iur. fir. † vbi dicit ꝙ lꝫ marit⁹ poſſit occidere vxorẽ deprehẽſam in adulterio qđ nõ põt hoc alijs demãdare: ⁊ hoc vr̃ tenere Cy. in. l. j. C. vnde vi. pro quibus facit glo. in. l. cum fundum. de vi ⁊ vi ar. ⁊ dixit Bal. in. d. §. ſi vero. ⁊ in. l. vt vim. de iuſti. ⁊ iu. ꝙ ſi ſtatutum ꝑmittat alicui cõpetẽtẽ vindictã ꝙ tale ius vindicte non poterit alteri demandari. faciunt no. ff. de iniur. l. nõ ſolum §. ſi q̇s mãdato. ⁊ hoc etiã tenet Bal. in. l. accuſationis. C. ꝙ me. cau. ⁊ in. l. ad officiũ. in fi. C. cõi diui. ⁊ in d. l. j. vnde vi. tñ ꝯ tenuit idẽ Bal. i. l. gracchus. de adul. ⁊ Bal. in. l. ſi q̇s intm̃. dicit ꝙ occiſio vxoris nõ põt alteri demãdari. Ange. aut. in. d. l. tractus. dixit per illum tex. ꝙ aſſociãs homicidã ad homicidiũ cõmittẽdũ nõ puniť de homicidio ſi principalis licite occidere poterat: qꝛ licebit ſibi aſſocianti: ꝙ Ang. ibi intelligit verũ ꝙ aſſociantes ſint excuſati ſi erãt tales q̇ parere tenebãtur vt ſerui filij vel vaſalli q̇ dñꝫ iuuare teneñť: ſi eſt offenſa iuſta: ſec⁹ dicẽs in alijs ꝑ. d. l. tractus. q̄ dicit hoc probare per locum a ſpãli: ⁊ iſtã opi. Ange. in caſu noſtro puto veriorẽ in iſtis qui fuerũt requiſiti a familia poteſtatis: vt. ſ. qꝛ parere tenebanť. ꝑ no. in. l. j. ⁊. ij. C. de his q̇ latro. dũmo nõ excedãt modum. ſ. ꝙ ſi capere poterant nõ occidant per di.
3 in proximo ſuperiori. c. ⁊ iſta eſt veritas in terminis noſtris. † Nam. iſti qui ad auxilium cõuocantur coguntur a iure auxiliari familie curie ad capiendũ. vt in. d. l. j. ⁊. ij. C. de his qui latro. ⁊ in. l. j. nili agger. nõ rumpẽ. ⁊ in cõſti. regni penam eorũ. vbi dixit Andre. ꝙ iſti vocati ad auxiliũ curie teneñť parere ſine periculo eoꝝ ꝑſone: ⁊ ſic ſunt etiã ipſi executores iuſtitie vt ipſi conuocãtes ex iuris diſpõne ⁊ propterea videtur occidere poſſe vt ⁊ ipſi nũcij qñ aliter capere nõ poſſunt qꝛ cui permittiť antecedens vr̃ permitti ⁊ cõſeqnẽs. de quo in. l. ij. de iuriſ. om. iu. vbi diſtinctio aut eſt maius aut minus ⁊ aut eſt eadem rõ extenſionis vel nõ: ⁊ an eſt odioſum vel fauorabile quia obedire tenentur. ñ non ob. d. Bal. qꝛ loquũtur vbi vindicta eſt permiſſa priuatio ſimplr̄ nec iure cautum repiť ꝙ alijs põt demandare ⁊ in caſu noſtro iura mãdãt cõuocatis ab officiali ꝙ teneãtur auxiliari ad capiẽdũ vt. ſ. ⁊ ſunt executores a iure ordinati ⁊ ſic auctoritate legis ad hec accedũ. ⁊. l. permittente. ⁊ ideo non tenẽtur. d. l. tract⁹. cum ſi. ⁊ firmo ꝓ vera cõcluſione ꝙ non teneantur per. no. ſ. in. c. qꝛ ſupra pluries eſt dictum in proxima char. ¶ Familia poteſtatis ducens inobedientem ad carceres exercendo iuriſditionẽ nõ tenetur iniuriarũ. l. iniuriarũ. §. ſi quis. ff. de iniur. Ubi dicit Ange. ꝙ miles ponẽs aliquem ad torturã de mandato ptãtis: qꝛ erat de crimine diffamatus: vel qꝛ examinabať vt teſtis ⁊ vacillabat nõ puniť ſi iuſte vel iniuſte hoc rector mandauerit ꝑ illum tex. cũ glo. allegat etiã tex. in. l. non videtur. §. q̇ iuſſu. de regu. iur. Ideo dicit ꝙ libello oblato contra aliquem familiarẽ de tortura debet rector lapſo termino ad dandum libellos contra ſeipſum facere ꝙ articuleť ꝙ hoc fecit de mandato rectoris ⁊ hoc ꝓbetur ⁊ ẽt ipſemet rector cõfiteatur ꝙ fieri fecit ꝓ offõ exercẽdo: ⁊ erit familia ſecura ⁊ ipẽ rector ſꝫ Ange. Et dicit Bar. ſing. in. l. excuſanť. ff. de infami. ꝙ ſi poteſtas mandat aliqđ in caſu illicito ꝙ ipſe poteſtas teneť ⁊ nõ berruarij. ⁊ qđ dixit Dy. in. l. ꝙ q̇s mãdato. de reg. iur. dicens nõ admittendũ libellum contra berruariũ in quo continet ꝙ fecit mandato dñi: ⁊ idẽ Bal. in. l. nõ ideo minus. C. de accu. vbi de birris q̇ accuſatur propter mãdatũ poteſtatis. Tñ ſi appet hoc caſu teſtificatio dñi i ſcriptis. ꝙ familiaris fecit ei⁹ mãdato creditur dño: per tex. in l. ij. in fi. cum ſequentib⁹. ff. ad ſille. ⁊ hoc ſi dicat ad excuſationẽ famuli: ſecus ſi ad excuſationẽ ipſius domini mandantis: per tex. ex co. ti. ⁊ ſi promiſſor. ⁊ vide in
4 c. miles poteſtatis. † ⁊ facit qꝛ familiaris põt occidere delinquentẽ quẽ vult cape-

a ¶ Defen= a re ſi ſe defendat[a].l.ſeruus.de his q ad eccle.cōfu.ꝛ facit.l.fi.ff. ſi fami.fur.vbi glo.ſingu.ꝙ nō tenetur familiaris ſi fecit timo= re ptātis:ꝛ faciunt no.p Bar.in.l.ſi ſeru9.ff.de nox. ¶ † Si ſtatu tum dicat ꝙ poteſtas teneatur ꝓ familia intelligit ſm iuris in= terpretationē niſi familiā exhibeat.l.j.§.familie.de publi.ꝛ di= ſtinguit q: ſi delinquat vel contrahat circa officium ſibi cōmiſ ſum tenetur ꝓ eo.d.§.familie.ꝛ in.l.ij.ff.fur.aduer.nau.ſecus ſi delinquat extra officium ſibi cōmiſſum q: poteſtas non tenetur vt ibidē.ꝛ in.l.quotiēs.in prin.de noxa.ꝛ hoc ſi conuenit pote= ſtas ciuiliter ꝙ tenetur:ſecus ſi criminaliter q: non tenetur po= teſtas:ſed familia ſm gl.ſingularē.in.§.pficiſci.ꝛ eſt ſimilis in ca.cū ad ſedē.de reſtit.ſpo. ꝛ ſi ſoluere non poterit familiaris luit in corpus.l.ſi qs id qđ.de iuriſ.om.iud.l.fi.de in ius vocan. ꝛ.l.j.in fi.de pen.ſm Ludo.in cōſi.xj.ꝛ.xv. ¶ Licet dicatur ꝙ re= ctor teneatur ꝓ cōmiſſis p eius familiā eſt neceſſe ꝙ ipſi ſint in aliquo miniſterio deputati:ad hoc vt rector teneat.l.ij.§. fami= lie.ff.vi bo.rap.vbi dicit Ang.ꝙ cōſanguinei vel amici rectoris ciuitatis qui in officio nō adminiſtrant:ſed tantūmodo ſtant in palatio nō continentur appellatione familie pro qua rectores tenentur ſm formā ſtatuti dicens ꝙ mali rectores illos tenent vt per eos cōmittant multas baratarias:ꝛ deinde faciūt eos re= cedere ꝛ dicunt ſe non teneri ꝓ illis q nō ſunt innumero familie nec inter eos deſcripti. Tn̄ boni ſindicatores debent contra talē fraudē occurrere ſicut occurritur ꝯtra dn̄os expellentes famu= los vt eos poſſint in teſtes producere ſm Ang.in.d.§.q etiā di xit in eadē.l.in.§.hec actio.ꝙ qn̄ agitur contra poteſtatē ꝙ ei9 familia dānū dederit qđ procedit petitio lꝫ nō exprimat ſigilla tim noīa familiarū:tn̄ vt maleficiū melius liq̄detur tota fami= lia erit exhibenda cū eiſdē veſtibus per.l.ſi cuꝫ exhibuiſſent.de publi.ꝛ vide.ſ.in.c.q:.ſ.pluries. ¶ Si aliqs pcutiat familiā po teſtatis nō deferentē veſtem vel ſignū vel non faciens ſe rimari pro armis:vel nō faciens ſe duci ad palatiū nō punit.Ange.per illū tex.in.l.item apud.§.ſi qs virgo.ff.de iniur.ꝛ concor.l.ſi qs ignorans.ff.loca.q: nō eſt eis hoc credendū ſi dicant ſe familia res.l.j.ff.de publi.ꝛ ꝙ Bar.no.in.l.diuus.de ſicca.ꝛ.l.diuus.de cuſto reo.ſm Ray.ꝛ lꝫ Dy.in.l.gerit.de acqui.here. Niſi talis percutiens familiam ſciuiſſet eſſe familiarem q: ei in penis pre ponderat culpa.l.ſi fructus.ꝛ.l.quod dictum.§.fin.ad.l.acquil. ꝛ idem Bal.in.c.j.qui.mo.feu.amit.de percutiente illum quem ignorabat eſſe eius dn̄m niſi forte ignorātia craſſa ꝛ ſupina q: b paria ſunt ſcire ꝛ ſcire debere[b].l.ꝙ te.ſi cer.pe.ꝛ idem dixit ibi gl.de concubente cuꝫ ea quā ignorabat eſſe vxorē dn̄i:ꝛ qđ no.de adul.l.penul.ꝛ ibi Bal.in.l.ſi qua per calumniam.de epi. ꝛ cle. qui dixit ꝙ habit9. facit preſumptionem niſi eſſet notoriū ipm eſſe familiarē curie vel poteſtatis:vt habes in verbo nuncius.
6 ¶ † Infamis pōt eſſe curialis ꝛ eligi per poteſtatem vt ſit nun= cius curie.Bar.in.l.eadē.§.in hac.ff.ad.l.iul.rep.alle.l.neq̄.C. de decurio.li.xij.ꝛ.l.j.de infami. Tn̄ de iure conſti.regni officia les non debent nec poſſent retinere in eorum officio ſeruientes ꝛ famulos viros crimmoſos infames ꝛ maleficos ſꝫ viros bone opinionis:

a ¶ Defendat. Adde Pan.de ca. 5 in cōſi.cxcij.

b ¶ Debere Adde not.p Car.in cle.j. §.fi.de con= ceſ.prebē.et ibi gl.ꝛ bal. in.l.q̄cunq̄. C.de ſer.fugi. in.j.col.ꝛ in j.not.

opinionis:alʼs puniuntur.c.regni.qḋ icipit remedia ſtudioſe. Adde q̄ iſtorum executorū ⁊ famulorꝝ officialium ſemper eſt praua ꝯditio q̄ ſunt voraces ⁊ fraudulenti.l.j.de num.li.xij.preſumptione illius.l.⁊ tacit.ff.de publi.l.quā te. Itē etiam rapax eſt eorꝝ ꝯditio.l.j.de priui.e.q̄ in pala.mili .etiā eſt pertinax ⁊ auara ꝓteruitas exactorꝝ.de epi.⁊ cle.l.oēs.§.p̄terea. Et idē dicitpōt de oib⁹ q̄ p̄ſidibus obſequūtur vt ſunt actuarij tabelliōes ꝑceptores ⁊ ſcrinearij:vt in.d. ti.de numera.quorū omnium ⁊ apparitorꝝ eſt praua ⁊ venalis ꝑfidia.l.ne diu. de pe.

7 † Omnes ēt executores malitioſi preſumunt̄ q̄ circa lites cōmorant̄.l.fi.in pri. mandati omnia q̄dem executores malitioſi adinueniūt.de exhi.re §. illō.⁊ idē videt̄ preſumi contra oēs officiales:per ea q̄ no.in aut.vt q̄ obli.in prin. Itē executorum illicita eſt auaritia quā p̄ſides reprimere debent.ff.de offi.preſi.l. illicitas.§.fi.ſcḋm Lucā in.d.l.j.de num. ¶ † Si poteſtas nō tenuit familiā neceſſariā quam debebat tenere ex forma ſtatuti vel electionis ſue defalcatur ſibi ſalariuꝫ pro rata:ar.l.ſeia.de annu.lega.quoꝫ ad hoc alle.Bald.in.§.ꝓficiſci.cui adde l.ſi.quis.C.de domeſti.lib.xij.vide Cy.in.l.accuſatores.C.de accuſa.

1 Uocati in auxilium familiariuꝫ poteſtatis vt capiant aliquem an ſi offendentur dicantur offendi familiares poteſtatis?

2 An et q̄n quis teneatur de facto domeſticorum?

3 Percutiens famulum poteſtatis non ferentem ſignum an teneatur?

4 Apparitores alicuius officij non poſſunt concutere artifices.

Uia ſupra pluries eſt dcm̄ q̄ ptās tenetur de facto familie ſue ⁊ q̄ ipſos offendens tenet̄ ⁊ accidit q̄ aliq̄n ptās ⁊ capitanei inuocant auxilium eorum ad capiendū malefactores ⁊ vltra familiā ⁊ neceſſariam aliq̄n habent aliquos ſeruitores recōmendatos vel domeſticos q̄ fauent ſibi in officio ⁊ de nocte aſſociant ipſum ꝓ cuſtodia ciuitatis vel alia neceſſaria cā. An ſi iſti offendant̄ i exercitio illi⁹ officij dicant̄ offenſi familiares ptātis vel ſi in illo exercitio cōmittant aliquid ptās teneat̄: 1 † ⁊ magnū dubium eſt de illis perſonis quorꝝ auxiliū inuocat̄ ſi offēdent̄ ſi dicant̄ offenſi familiares ptātis. Et dico q̄ ſic q̄ officialis nō habēs familiā neceſſariā ad capiēdū malefactorē pōt inuocare auxiliū ſubditorꝝ ⁊ illi ſibi parere tenent̄.l.j.⁊.ij.C .de his q̄ latro.vbi hoc dicit Ang.q̄ ēt dixit.i.l.j.nili agge.nō rūpē.q̄ ſi noluerit obedire tenent̄ ꝯditiōe ex illa.l.j.ḋ his q̄ latro.⁊ bal.tetigit i.l.ſi q̄s i hoc gen⁹.ḋ epi.⁊ cle.⁊ An.ḋ iſer. in ꝯſti.regni penā eorꝝ.ad finē ḋ for.vbi dixit q̄ tenent̄ capere malefactorē ſi poſſunt ſine ꝑiculo ꝑſone eorꝝ.ſic ergo cū iſti quorꝝ auxiliū imploratur ſint miniſtri officialis iuris auctoritate aſſumpti ⁊ ſurrogati loco famulorꝝ ſi q̄s ipſos offendat ea occaſione teneat̄:ar.ſupradictorꝝ iuriū:⁊ ducēdū in alijs qui officiali⁹ faciunt in ſuo officio ⁊ cum eo cōuerſant̄ vt familiares aſſociando ipſum. per no.ꝑ And.de iſer.in cōſti.regni iuregentium.de defen.vbi dixit q̄ illi qui ſunt in ſocietate dn̄i aſſociando ⁊ ꝓ magna parte ſimul ſtando lꝫ in domo ſua q̄libet nō comedat ⁊ iaceant ⁊ q̄ ad req̄ſitioneꝫ dn̄i quando equitat ⁊ alia agit ſunt ſimul ⁊ mētem ⁊ propoſituꝫ talem habent q̄ dicūtur familiares:ar.l.ſi q̄s ita.de cōdi.⁊ demon.ideo iſtos offendens officij contemplatione dicet̄ offendere familiares poteſtatis ꝑ p̄dicta.⁊ per ea que Bar.dixit in.l.j.§.familie.ff.de publi.vbi dixit q̄ ꝓbatur aliquē eſſe familiarem alicuius ex quo cū alijs familiaribus aſſociat̄ et ſeruit vt alij famuli.lꝫ nulla ſcriptura interuenerit de familiaritate. ꝑtex.l.l.fi. prin.de propoſi.ſacro.ſcrine.dicens q̄ ꝓbat̄ aliquem eſſe propoſitum ꝑ dn̄m in aliquo exercitio officij eoipſo q̄ exercet officiū dn̄o ſciente q̄ vr̄ eū ꝓpoſuiſſe. Et dixit idē Bart.in.l.ſi q̄s ita.§.alle.q̄ probatur ſatis quem eſſe alicuius famulum ſi apud eum alatur:⁊ tetigit Bald.i.l.j.C.de epi.⁊ clericis.vbi Cy.in.l.j.de

2 vro.mili.ꝛ Ln.in.l.ſ.in.prin.ad ſille.†Et qñ quis teneaꝛ de facto domeſtico2ꝝ vide Bart.in.l.ne q̃d.de incen.rui.ꝛ in.c.cū ad ſedem.de reſti.ſpo.vbi dꝛ ꝙ quis non tenetur de facto ſui domeſtici:ꝛ ꝙ Bart.no.in.d.l.j.de epi.ꝛ cle.ꝛ ꝙ Bart.no.in.l.ſi ſuus ſeruū.§.ꝓculus.ad.l.acql.ꝛ Ant.de but.in.c.cū ad ſedem.de reſti.ſpol.vbi qñ eſſet.ꝓpoſitus in re dñi ꝙ tenetur:ꝛ dixit Bal.in.l.cōſentaneū C.quō ꝛ quādo iudex.qđ quis preſumitur de familia ſi ſit domeſticus:idem dicit gl.ꝛ doc.in.l.qui iuriſditioni.de iuriſ.omnium iudi.vbi etiam qui cōtinenꝭ appellatiōe eorum quos ſecū hꝫ.Et iō ſi iſte talis vellet ſe excuſare ꝙ nō cognouerit illos eſſe de familia poteſtatis non poterit ſe excuſare ſi conuerſabantur cum poteſtate familiariter ꝛ ſecū accedebant ꝛ cū familiaribus eius ſociebanꝭ: vt.ꝭ.lꝫ ſignū nō portarent:qꝛ ſatis eſt ꝙ ex iſtis ſit certioꝛatus:ar.l.cōtinuꝰ.de verb.obli.pꝛeſertim ſi poteſtas vel aliꝰ eius officialis mādaſſet iſtis ꝙ exequerentur vel caperent iuſtū malefactorē eo p̄ſente:qꝛ nō requireretur aliud ſignū qꝛ videtur ad aliud pꝛepoſitum ſtatim ꝙ officialis ſibi mandat vel ꝙ gerit officiale pꝛeſente:ar.l.j.§.magiſtrū.de exercito.ſm Bart.in.d.l.j.lꝫ Ang.in.l.item
5 labeonē.§.ſi q̃s virginē.de iniur.dixerit†ꝙ percutiens familiā poteſtatis nō deferentem ſignum vel veſtē nō teneatur:qñ intellige quādo nō conſtabat eſſe familiarem vel inter familiares:vt ſupꝛa:ꝛ vide.ꝭ.in pꝛoximo.c.qꝰ incipit: ſi aliquis percutiat:ꝛ .J. in verbo nuncius.c.an credaꝭ nuncio.ꝛ.ꝭ.in.c.licet dicaꝭ.ꝛ
4 in.c.an familia poteſtatis.¶†Apparitoꝛes alicuius officij non poſſunt concutere artifices.l.iij.đ appari.p̄fecti vꝛbis.ꝛ dꝭ †apparitoꝛ.q̃ ē ad obſequia curie ꝓ̄ſto apparet.eꝭ de homi.in.c.tua.§.fi.ꝛ.l.j.de ſpoꝛtu.vñ ſuictes curie ſunt apparitoꝛes qꝛ alios faciūt appere ī curia ſm Ugo.ꝛ p iſtos iſeruñꝭ ꝟbera reis.in auꝭ.đ teſti.§.ſi ꝟo.ꝛ puniūt delinquētes ēt pena moꝛtis.xxiiij.q.j.c.ſi.ſꝫ Luc.de pēna i rubꝛi.de appari.vꝛbis ꝙ no.ꝓ famulis curie.ꝛ vide in ꝟbo.maniuoltus.

1 ¶ Poſſeſſio per familiares occupata lꝫ reperiatur penes dominū non preſumitur ꝙ dominus mandauerit.
2 Poteſtas qualiter ꝛ qñ teneatur de delicto familie?ꝛ nu.3.5.9.10.15.17.18.19.20.21.ꝛ.23.
4 Uocati ab officialibus ad eoꝛum auxilium habentur loco familie.
6. Impedientes familiam poteſtatis vt non ducant captiuos tenentur de eorum pꝛopꝛio.
7 Occidens bannitum captum in manibus familie ꝑtātis an teneatur.
8 Famuli poteſtatis diuidentes predam cum aggreſſoꝛibus viarum debent viui comburi.
11 Iniuria ſi fiat famulo poteſtatis exiſtentis in ſindicatu nunquid competat poteſtati actio ciuilis iniuriarum quaſi pꝛo iniuria illata ſibi? Et quid de iniuria facta colono?nu.12.
13 Nuncij poteſtatis qui aliquem capiunt ſi ſtatim ſpoliant ipſum debent puniri in ſindicatu.
14 Cedens bonis non debet veſtibus ſpoliari.
16 Famuli qui dicantur?
22 Rectoꝛes terrarum non debent ſecum ducere vxoꝛes ꝛ ſi ducant teneñꝭ ꝓ ipſis.
24 Statuto diſponente ꝙ poteſtas teneatur repꝛeſentare famulos in ſindicatu ꝛ vnus fecit furtum ꝛ aufugit an teneatur?
25 Caſus foꝛtuitus non dꝫ obeſſe viro bonefidei.
26 Poteſtas ſi pꝛomiſit p̄ſentare ſe vel famulos in ſindicatu toties quoties opus fuerit.nunquid ſit liberatus ſi bis vel ter pꝛeſentauerit.
27 Poteſtas an teneatur pꝛo familiari contumace.
28 Poteſtas tenetur totam ſuam familiam in ſindicatu exhibere.

AN ex eo q fecerũt familiares ptãtis preſumatur contra eũ: vel q ipſe mandauerit. Bald. in. l. j. in fi. C. de epiſco. ꝛ cler. tenet q nõ. p tex. in. c. cũ ad ſedez. de reſti. ſpol. vbi dicit Inno. q lz poſſeſſio p familiares occupata repetiatur penes dominum non preſumit dominũ mãdaſſe. ꝛ idẽ tenet Bald. in. l. ad inuidiaz. C. q me. cauſa. vbi idẽ tenet Raph. tñ Bart. in. l. j. §. idem labeo. ff. q vi aut clam tenet contrarium. ꝛ idez Bar. in. l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori. de noui oper. idem Bal. in. l. licet. §. ſed ſi damnũ ad fi. ff. nau. caup. dixit qd dñs non tenetur ratione prohibitionis facte a familia niſi q faciat domini volũtate. p gl. in. l. his cui9. ff. ſi ſerui. ven. alias ſecus. allegat. d. c. ſepe. ꝛ videt text. in. l. j. §. q igitur. ꝛ. §. ſi filius. q vi aut clam. Ludo. autem in. d. §. ſi quis ipſi pretori. voluit concordare q dictũ Bar. procedat quando vltra famulatũ eſt aliqua preſumptio contra dominũ: ar. not. per Bal. in. l. fi. de queſtio. ſecus ſi nulla alia ſit pſumptio: ꝛ loquitur Bal. ꝛ idem Lud. in. l. j. §. familie. ff. de publica. refert q Dy. dicit q domin9 non tenetur de delicto famuli [a] p. l. quos. §. j. de noxa. niſi ſit in aliquo prepoſitus. l. ij. furti aduerſus nau. caup. li. ꝛ per totum tit. ſecus ſi delinquãt extra id in quo proponũtur. per. d. §. familie. Et eodem modo tenentur rectores de facto familie quam ſecuz ducunt. l. j. ad. l. iul. repe. ꝛ. l. ſi poſt depoſitũ. C. de aſſeſ. dum modo q delinquãt in officio in quo fuerunt propoſiti: quo caſu tenentur ciuiliter tantum ſm glo. ſingu. in. §. proficiſci. qd veruz niſi ex illo delicto aliquid ad eum peruenit: ar. d. l. j. §. cum igit. quo caſu dominus tenetur etiã ſi delinquat extra id ad qd fuit prepoſitus: qd eſt veruz quando peruenit immediate ab ipſo famulo: ſecus ſi aliunde ſm Innoc. in. d. c. cum ad ſedem. q Bart. dixit no. i. l. j. §. familie. q vi aut clam. vbi dixit de ſtatuto quod dominus teneatur de delicto famuli: ꝛ vide in. §. proficiſci. in pn. Bal. ꝛ in rubrica. de pena iud. ꝛ infra in aliis capitulis. ꝛ vide late in. l. ij. et. iij. ff. de noxa. vbi quid quando famulus delinquit domino ſciente ꝛ nõ contradicente: an dominus teneatur. ¶ Et an ſi poteſtas conuocauit multos ꝛ eorum auxilio cauſa debellandi vnam domum in qua dicebatur q erant receptati malefactores illam igne cremauit ↄtra iuſtitiam propter quod illi conuocati paſſi ſunt damnuz: an ipſe poteſtas teneatur illis ad damnum. vide. in. l. quoniam multa facinora. C. ad. l. iul. de vi. ꝛ in li. j. §. ſi quis homines. ff. vi bono. rap. ꝛ Innoc. in ca. fin. extra q me. cau. ꝛ in ca. in noſtra. de iniur. ꝛ Bald. in. l. non eo minus. C. de accuſa. in. x. q. ꝛ Bald. in. l. j. C. de ſer. fugi. ꝛ in. l. in hoc. C. de ſeruo. corru. et vide glo. not. in. l. fina. ff. ſi fami. fur. feci. dicatur. Quod licet ſubditi qui parent domino in atrocioribus non excuſentur. l. liber homo. ad. l. acquil. Eſt verum niſi alias perituri ſi non facerent per glo. not. ꝛ vide Bar. in. l. ſi ſeruus. ff. de no
3 xa. ꝛ vide in. l. ne quid. de incen. rui. vbi qualiter teneatur poteſtas de delicto familie. ꝛ quod not. Bar. in. l. j. C. de epi. ꝛ cler. ꝛ cano. in. c. ad ſedem. de reſti. ſpo. ꝛ doct. in. l. ad inuidiam. C. q me. cauſa. ꝛ doct. i. l. ſi ſeruus ſeruum. §. proculus ad. l. acquil. ꝛ

[a] ¶ Famuli. An ꝛ qñ do teneatur. tu vide Fely. in. c. nulli. de accuſa. i pn. in do. nota. j.

3 vide ſ.l.videamus.ff.loca.p quā dr † q̄ tenet dñs de delicto famil lie qñ deliq̄ſſet i re cui⁹ cuſtodia ſpectat ad dñm: ⁊ facit tex.l.d.
4 l.ne q̄d.⁊ late Anto.de but.in.d.c.cū ad ſedē. † Et ſcias quod iſti q̄ cōuocant p officiales ad eoꝝ auxiliū habent loco familie. Andre.de iſer.i ꝯſti.regni humanitatis. Et an ſi ptā. mādauerit familiari ſuo q̄ reciperet aliquā poſſeſſionē vel rē p curia ſi fuit ſecuta ſpoliatio teneat ptās. Dic q̄ ad hoc vt ipſe teneat req̄ritur q̄ ſit facta noie ipſi⁹ mādātis ⁊ q̄ ratum habuerit.l.j.§.quotiens.de vi ⁊ vi ar.⁊ vnū,nō ſufficeret q̄ reperiat hodie poſſidere:q: poſſibile eſt q̄ nūci⁹ retulit qđ habuit a dño dāte .c.cū ad ſedem.de reſti.ſpo.nec ſufficit ſolū mandatū ad recipiendū vt videat noie eius ſpoliaſſe.⁊ no.Bar.in.l.q̄ aliena.§.his q̄.de acq̄.poſ.⁊ de manu.l.iiij.§.ſi ab ignorāte.q: illicita nō veniūt in mādato gñali.l.iij.§.p ꝓcuratore.q̄ quiſq̄ iur.facit.l.q̄ſq̄.de ritu nup.⁊ Bar.in.l.ſi q̄s.de here.inſti. Tñ tenebit ad reſtōnē mandans:⁊ imputet ſibi q̄ tam effuſo ſermone locutus eſt.l.ſi.de dotis ꝓmiſ.⁊ Bar.in.l.ſi q̄s mihi bona.§.iuſtū.de acq̄.her. Et licet hoc illicitū nō venerit in mādato tenebit:tñ ac ſi caderet in mādato.ff.ad.l.acquil.q̄ occidit.i.§.in hac.⁊ facit aut.qua in ꝓuincia.vbi de crimine.
5 † Nā qñ dicta ſunt aliqua v̄ba famulo p que
a poſſet ꝑcipere mandatū delinquendi:q: dñs tenet[a] de eo qđ eſt ſequutū:ar.l.ſi q̄s ad ſe fūdū.ad.l.iul.de vi.⁊ ſequētia declarāt qualiter fuit dictū in p̄cedentibus.ff.re.amo.l.ſi cōcubinā.§.res ad mace.l.iul.§.perinde.de priui.cre.l.ſi vētri.⁊ ex v̄bis ſequentibus apparet qualr intellexit p̄cedentia.de leg.iij.l.vxori.§.ſi.⁊ de liber.lega.Aureli⁹.§.ſi ita.⁊ q̄ ibi Bar.⁊ q: cum ſciuit ſpolium ⁊ nō relaxauit vr ratificare:ar.l.j.C.de furtis.⁊ vide.ſ.i verbo poteſtas.in.c.poteſtas.tenet de delictis ſuoꝝ in.c.poteſtas. de his quos ſecū duxit.
6 ¶ † Impedictes familiā poteſtatis vt nō ducant captiuos tenent de eoꝝ ꝓprio:maxime ſi ſint illi capti debitores fiſcales.tex.ſꝫ Ang.in aut.de māda.prin.in.§.ſed neq̄. pro quo facit.de colla.§.nulli.
7 † Si autē aliquis occidat bannitum captū in manib⁹ familie an teneat[b] vide Bart.referētē Dy.
b in.l.ij.C.ad.l.cor.de ſicca.vbi diſputauit. Nūcij ⁊ berruarij ptātis q̄ dolo ſe procurant q̄ aliqui vocent de nocte vel vadant contra deuetū vt illos intercipiant ⁊ penam lucrent capitali pena
8 tenent.l.ſi q̄s.de re mili.li.xij.vbi dixit Bar. † q̄ diuidentes predam cū agreſſoribus viarum viui ſunt cōburendi:q: tex.eſt ſingularis cōtra algoſinos qui ſolent de nocte tollere fures in ſocietatem eoꝝ ⁊ cum illis diuidunt furta propter quod quidam algoſinus fuit ſuſpenſus Neapolis q̄ diuidebat p̄das cum furi-
9 bus. Et dixit ſingulariter Bar.in.l.j.ff.de incen.rui.nau. † quod ſi famuli poteſtatis poſiti ad cuſtodiā ciuitatis de nocte faciāt cum alijs furta quod poteſtas tenetur quia deliquerūt in eo in quo prepoſiti fuerunt:vt in proximo.c.ſi poteſtas. ¶ Nūcij qui volunt ſeruire diuerſis iudicibus in pluribus obſequijs ꝓpuniūtur.l.j.C.de numerarijs.lib.o.xij.quod no.contra nuncios magne curie qui volunt ſeruire in curia capitanei ciuitatis Neapolis .et in conſilio quod non poſſunt. ¶ Is qui reperitur accedere ad loca ſuſpecta p̄t ſcrutari per familiā ptātꝫ portat aliq̄d il

a ¶ Tenet. Adde Fely.in.c.ſicu[t] dignū.l.[.]4.co. ver.iij.cōcluſio.et qđ ibi dixi ia poſt.⁊ Fely.i.c.potius.đ homi.in.j.col.in v̄.extra glo.

b ¶ Teneat. Uide tu fely.in.c.cū iuramēto.ad fi.i ver.vtrū ipu ne.de homi.

licitum vel arma ⁊ ſi reſiſtit ⁊ non permittit ſe ſcrutari punitur.l.ij.vbi Bar.no. C.de curſu publi.lib.xij.vbi etiam dicitur ꝙ propter hoc poſſunt capi ⁊ detineri per cuſtodes deputatos ⁊ ex ſola reſiſtentia acriter puniri. ſm Bar.ibi:quod eſt contra portantes arma ſub pallio vt pñt per familiam poteſtatis perquiri ⁊ ſi reſiſtant puniantur niſi ſint doctores:vt.ſ.in ỽbo doctor.¶†Si poteſtas mittat officiales ꝑ comitatum ⁊ illi cõmittunt furtũ baratariã vel illicitũ ipſe tenet de geſtis ꝑ eos.l.j.C.de excu.⁊ exact.lib.xij.vbi Bar.no.¶†An ſi fiat iniuria famulo poteſtatis exiſtẽtis in ſindicatu competat ptãti actio ciuilis iniuriarum quaſi ꝑ iniuria illata ſibi.Dic ꝙ ſic ſm Bar.in.l.iniuria.§.j.ff.de iniur.⁊.l.item apud.§.item eo.ti.⁊ in.l.lex cornelia.ſecus ſi non fiat in cõtumelia dñi:vt.d.§.fi. Criminaliter etiã poſſet dñs accuſare qꝛ ſua intereſt per no.per Inn.extra de appel.c.dilecti.⁊.c.cõtingit.de ſen.excõ.ſm Bar.ibi:†vbi dicit idẽ de iniuria facta colono.⁊ idem Bal.de pace cõſtã.in verbo dãna.vbi dixit ꝙ dño fit iniuria etiaꝫ propter ſubditos.ar.l.oſſa.de reli.⁊ per.d.Inno.in.d.c.dilecti.⁊ vide Bar.in.d.l.item apud.§.ſi ſeruum.vbi dixit ſi fiat ad iniuriã dñi aut nõ:⁊ And.de iſer.i ti. de iniuria curiali illata.¶Si officialis in officio delinquẽs captus eſſet ⁊ aufugiſſet per defectũ familie ptãtis tenet ptãs alias ſecus:de cuſto.reo.l.ad cõmentarienſem.⁊ facit.l.j.⁊ qḋ ibi no.ff.de ſeruis fug.vbi eſt tex.valde no.ꝙ iudex debet cõcedere familiam volenti perquirere fugitiuũ in aliena domo etiam ad literas alterius iudicis nullam negligentiam committendo alias punitur vt ibi. ¶†Nuncij poteſtatis ⁊ ſpeculatores q̇ aliquẽ capiunt ſi ſtatim ipſum ſpoliant debent puniri in ſindicatu:ſecus poſt ꝯdemnationẽ.l.ij.de bo.dã.⁊ eo .ti.l.diuꝰ. vbi habes ſingulariter ſi pñt ſpoliare ⁊ tollere corrigiam ⁊ pãnos ad modicaꝫ pecuniam ꝗ̃ habeat q̇ fuſtigatur vel ducitur ad ſuppliciũ:per quã.l.dixit Bar.†ꝙ illi qui cedunt bonis nõ debẽt veſtibus ſpoliari vbi dixit Bar.ꝙ pecuniam reperctam ex iſtis dꝫ cõuertere i neceſſarijs ſui officij q̃ ſunt ſua.Et adde qꝛ Guil.in.l. fina.C.de pig.ac.dixit ꝙ ſi iuſtitiatus tpe quo viuebat poterat ipune offendi ꝙ poſt mortẽ nõ poterit ſpoliari quia mors oia ſoluit:vnde ſpolians iuſtitiatũ tenetur crie expilate hereditatis ſm Guil.⁊ facit.l.j.C.de cadu.punitoꝝ.¶†Poteſtas tenet emendare dãnum datum ꝑ eius famulum de ſuo proprio.in aut. de man.prin.§.ſed neqꝫ milites.⁊ vt iudi.ſine quo ſuff.§.eos aũt.in aut.de iudi.§.ſi vero.†Et appellant famuli hi q̇ quotidie famulãtur.l.j.de his q̇ in eccl.mane. et i.l.j.§.ſi qs.C.de liti.libe.col.⁊ in aut.de nup.§.ſi vero.⁊ vide tex.in aut.de iudi.§.his.ꝙ ſi nũcius iudicis dat dãnum alicui tenet iudex qui eum eligit qm̃ in eo eligendo fuit in culpa:ꝑpterea dicit ibi Ang.†ꝙ poteſtas tenetur de omni delicto cõmiſſo per ſuos officiales quia debuit eligere ſufficientes ⁊ idoneos. pro quo facit in aut.de colla.§.j.⁊.l.j.ff.fur.aduer.nau.⁊ inſti.de ob.ex quaſi delic.§. fi.et Bar.in.l.j.§.familie.de publi.⁊ ita ſeruat de cõſuetudine ſm Ange.in .d.§. his q̇.⁊ dixit Bal.in addi.Spe.in ti.de accuſatore.l.§.j.†ꝙ poteſtas nõ tenet ꝑ familia quã ipſe nõ elegit ſed elegit cõe ⁊ dat ſibi.ar.ff.loca.l.cũ in plures.§.ſeruum.ar.dicti.§.in rõne ſui.vbi etiã dixit ꝙ ſi familiaris deceſſit ꝙ poteſtas nõ tenet:ar.ff.qui ſatiſd.l.ſi deceſſerit:⁊ idẽ dixit ſi ſit bannitꝰ ex alia cã ita ꝙ de iure ſiſti non põt ꝑpter bãnũ.ff.ſi qs cau.l.ſed ſi quis.¶†Et ideo cum familia poteſtatis delinqt ⁊ poteſtas nõ vult teneri nec ipſe põt cognoſcere faciat añ ꝗ̃ ſit tẽpus ſindicatꝰ poni delinquentẽ in bãno per aliquẽ aliũ officialem ciuitatis ꝑ d.l.Bal.niſi ſit factũ in fraudẽ.ꝑ no.ꝑ bal.ff.de qſto.l.j.§.ſi ſeruus.⁊ i.l.fi.⁊ vide .j.†Et ideo regens magnam curiam q̇ venit ad officiũ ipſius curie ⁊ reperit ibi cõneſtabulos ipſiꝰ curie ordinatos ꝑ regiã curiã ⁊ alios ſuiẽtes nõ tenebit ḋ facto ipoꝝ ſi q̇d i officio cõmittãt:qꝛ ipe nõ elegit:ſꝫ iuenit in curia ipa i poſſeſſione officij et infra.¶†Poteſtas qui tenetur pro ſuis familiaribus in ſindica-

tu ſi petatur ab eo qd vnum ex eis repreſentet aut ſoluat poteſtas ſe excuſat: quia ante cōmiſerat delictū et cū bannìuerat an excuſetur ꝓpter bannū. Dic q̄ lȝ hoc cōtingat facto poteſtatis q̄ eum bānìuerat excuſat: quia facit neceſſitate officij et licite. arg. l. quid ergo. §. ſi heres. de lega. j. Bal. in. l. ſi vero. in fi. ff. q̄ ſa. cog. de quo vide late. s. in vbo carcer. in. c. an ſi carcerat⁹ ſe occidat.
22 vbi de dāno dato familiari. ¶ † Rectores terrarū nō debent ſecum ducere vxores et ſi ducāt tenentur pro ipſis. l. obſeruare. §. proficiſci. de offi. procon. vbi dicit Bald. q̄ etiā tenetur pro omnibus quos ſecum ducit: etiam ſi nō ſint prepoſiti alicui officio ſi pretextu officij dñi delinquant. in auf. de iudi. §. ne aūt. Sec⁹ in ceteris officialibus q̄ nō habēt iuriſditionē in iudicando. vt no. in. l. j. §. familie. de publi. Si aūt delictū nō ſit cōe cū officio: vt quia famulus facit homicidium nō tenet poteſtas pro eo: extra
23 de reſti. ſpo. c. cū ad ſedē. Bal. in. d. §. pficiſci. in pn. ¶ † Si familiaris poteſtatis aliquē vulnerauerit nō tenetur poteſtas ꝓ eo ſoluere penam ſi agatur criminaliter ſm glo. et Dy. in. d. §. proficiſci. in prin. et Bal. qui dicit ſingulariter per. d. glo. q̄ ſtatutum quod dicit qd poteſtas teneatur pro familia intelligitur ciuiliter et non criminaliter[a] ſed de iure cōmuni nō tenetur etiā ciuiliter: quia ſi teneretur non poſſet eſſe iudex de hoc crimine. l. ſenatus. de offi. preſi. de penis. l. ſi qs forte. §. ſi aūt. tamē ſi delinqueret rōne officij teneret poteſtas ad intereſſe parti leſe pro parte familie. ar. ff. fur. aduer. nau. l. j. §. ſinaūt. vt diffe. in. §. ſinaūt. de publi. l. j. §. familie. ſm Dy. et Bal. in. d. §. pficiſci. et vide Bald. in addi. Spe. in ti. de accuſ. Pone qd ſtatutum dicat q̄ ptās teneatur de delicto familie et repreſentare eos in tpe ſindicatus et ſoluere oēm condemnationem: modo pone q̄ teſtes dicant quod viderunt familiarē poteſtatis percutere Titiū: tamē neſcierūt nomen: an ſufficiat: dic q̄ non: quia in libello et in pbationibus ſufficit ſpecificatio certi hominis. ff. nau. cau. l. lȝ. §. fi. † et ideo ſi teſtes nō cognoſcant pſone nomē debent teſtibus corpa exhiberi. ff. de publi. l. ſi cū exhibuiſſet. et glo. extra de teſti. c. cum cauſaȝ. Quod fallit in actiōe q̄ me. cau. vbi nō oportet certi hois factio argui. ff. q̄ me. cau. l. ſi cū exhibitione. §. in hac. et ſi poteſtas noluerit ſuam familiam exhibere teſtibus videtur ſubtrahere probationes et fingit contra eum: ar. C. de poſtu. l. prouidendum. in fi. Tamen illa lex non loquitur in ſufficienti preſumptione. ſed meli⁹ facit. C. de aſſeſ. l. nullus. et. l. et poſt. et. l. conſiliarios. et ar. xxiij. q. v. c. cum homo. ita Bald. in addi. Spec. in ti. de accuſa. Tamen ego nō tenerem opinionē iſtā Bal. quia hic non tractat de puniendo ptātē criminaliter nec de puniendo famulo: ſed de condemnatione ciuili per no. p Bar. in. l. j. ff. fur. aduer. nau. et in l. ne qd. ff. de incen. rui. nau. et per no p And. de iſer. in cōſt. regni ſi dāna clandeſtina: vbi ponit qñ hoies tincti in facie in territorio diſrobāt et neſciunt q̄ villa vel dñs territorij tenet licet nomina delinquentium ignoranter: et hoc etiam tenet Ang. in. l. ij. §. hec actio. ff. vi bo. rap. vbi dicit quod procedit petitio quando agitur contra poteſtatem quod eius familia aliquid fecit licet non exprimantur ſigillatim nomina ipſorum. et vide. s. in. c.

[a] ¶ Et nō criminalit. Ad de fely. in. c. petrus d ho mi. vlt. co. v. vj. declarata circame. ver.

24 licet dicatur. ¶ † Statutū dicit ꝙ poteſtas teneaꝛ repreſentare famulos in ſindicatu ⁊ vnus fecit furtū ⁊ aufugit an teneaꝛ. bal.
25 dixit ꝙ nō teneꝛ ad ſibi ipoſſibile: ar. de excu. tu. l. titi⁹. §. fi. l. † q: caſus fortuitus viro bonefidei obeſſe nō dꝫ: ar. de rei vendi. l. ſi a bonefidei. tamē cautius eſt ꝙ dictus famulus ponaꝛ in banno ⁊ ſi eſt capt⁹ ⁊ aufugiſſet cuſtodes ſint de familia ptātis tenetur poteſtas q: malos poſuit cuſtodes: ſecus ſi erant poſiti a republica q: ipſi cuſtodes tm̄ tenenꝛ. C. de cuſt. reoꝝ. l. ad commētariē ſem. ſm Bal. in. d. §. pficiſci. in pn. qđ no. p carcerarijs ⁊ alijs officialibus magne curie q̄ a rege ponunꝛ ꝙ nō teneꝛ regens p male geſtis ipſorum niſi dicta bannitio fuerit pcurata per not. per
26 Bald. in. l. j. in fi. de q̄ſti. ⁊ vide. ĩ. in fi. ¶ † An ptās q̄ pmiſit ſe vel famulos p̄ſentare in ſindi. totiēs q̄tiens opus fuerit ſit liberatus ſi bis vel ter p̄ſentauerit. Dic ꝙ ſic ſm Ang. in. l. ſi finita. in prin. de dam. infec. ff. de cuſto. reo. l. ij. in. §. q̄ exhibendi. ff. de ferijs. l. oratione. de edē. l. veluti. §. hec. ⁊ facit tex. in. l. fideicōmiſſaria. §. ſi quis. de leg. iij. vt videꝛ infinitas: ar. l. qui bona. §. fi. de dam. infec. de reſti. c. cū in multis. Ludo. in cōſi. xv. ¶ Si poteſtas expreſſe ſe obligat ſoluere pro familia omnem penā criminalem ⁊ ciuilem non intelligitur de pena corporali: ſed de pecuniaria. ar. de interro. ac qui ſeruū. ⁊ qđ no. xxxj. q. v. cū homo. Bal. in. d. §. pficiſci. in prin. ⁊ vide eundem Bald. in rub. de pena
a iud. vbi ꝙ poteſtas non teneꝛ de factis familie extra iudiciū [b] factis niſi vt eos exhibeat ſi poteſt niſi mandauerit vel ratum habuerit niſi poteſtas ſe obligauerit ex pacto ad hoc vel ſit de hoc ſtatututum tenebitur ciuiliter non criminaliter per glo. ſing. in l. obſeruare. in prin. de offi. pcon. ſm Bal. in. d. rub. ⁊ vide. Bar.
27 in. l. ſi cum exhibuiſſent. de publica. ⁊ vide. ĩ. latius. ¶ † An poteſtas teneaꝛ pro familiari condēnando ſi fuerit contumax. Dic ꝙ ſic: quia tenetur de iudicio ſiſti ⁊ iudicato ſoluendo: ⁊ cum teneatur ex officio alieno nō dicitur poteſtas teneri maleficio: ſed quia vſus eſt opera malorum hominum. ff. furti. aduerſus nau. l. j. in fi. ⁊ facit gloſ. de offi. pcon. l. obſeruare. §. j. Bald. in addi. Spe. in ti. de accuſatore. ¶ Si ſtatutum dicat ꝙ poteſtas teneatur de delicto facto a famulo ſuo an teneaꝛ de delicto commiſſo anteꝙ eſt famulus. Bar. ⁊ Bal. in. l. titi⁹. ff. de teſta. mili. ꝙ nō q: oportet ꝙ tempore delicti cōmiſſi ſit famul⁹. per illū tex. ⁊ exp̄ſſius in. l. in delictis. §. ſi extraneus. de noxa. vbi dixit eſſe glo. cū cōcord. ⁊ facit. l. tutoris. in fi. ff. ꝙ iuſſu. Secus ſi dicat ſtatutū ꝙ dn̄s teneaꝛ pro delicto famuli q: videꝛ teneri p delicto cōmiſſo ſm Bar. ibi q̄ dicit cogitādū: ⁊ alleg no. per ipſum in. l. ex facto. in prin. de vul. ⁊ pupil. vbi dꝫ late quando requirantur qualitates adeſſe tempore quo fit diſpoſitio vel deſinant: tm̄ in caſu noſtro non procedit iſta dubitatio: q: ad hoc vt poteſtas teneatur de commiſſis per eius familiam requiritur ꝙ ipſi ſint in aliquo officio deputati. l. ij. §. familie. vi bo. rap. ⁊ in. l. j. §. familie. de publica. ⁊ in. l. j. ad. l. iul. repetun. ⁊ glo. in. l. j. ⁊ in. l. ſi poſt. de aſſeſſor. ⁊. ff. de fur. aduerſus nau. l. j. §. ſi autē. ⁊ per no. per Bal. in. §. proficiſci. in princi. vbi dicit ꝙ non tenetur poteſtas de cōmiſſis per eos extra offm̄ vt pro homicidio: ⁊ ideꝫ dixit in rub. de pena

a ¶ Extra iudiciū. Adde fely. l. c. ſi qñ de off. deleg. circa fi. j. co. ⁊ in. c. pen⁹ de homi. l. ij. co. circa l me.

iudicis.vbi dixit q nõ tenetur p factis p ipſos extra iudicium: et quia ſtatutum hoc caſu diſponit contra ius quo cauet neminem pro alieno delicto teneri: vt in titu. ne filius pro patre. ⁊ in titu. ne vxor pro marito. ⁊ in ti. vt nullus ex vica. ergo ſtricte dz intelligi. l. iij. §. hoc vbi. de nego. geſt. ſm Lu. in cõſi. xv. ¶ Poteſtas qui tenetur ſtare ad ſindicatum p ſua familia non tenetur ſtare pro familiaribus mortuis vel ob aliã cãm bannitis. Bar. i l. ſed ſi is. §. ſiue publi. Quod ſequitur Bal. in. l. ſi vero. ff. qui ſatiſda. cog. in vtraq lectu. ⁊ vide. s. in verbo carcer. in. c. an ſi carceratus ſe occidat. ¶ Poteſtãs tenetur totã ſuam familiaz in ſindicatu exhibere: ⁊ de geſtis p ptãtem ab his põt indagari ſz Azo. in ſumma de aſſeſſo. ⁊ in. l. ſi poſt. eo. tit. vbi vide omnino et qđ no. de teſti. c. nimis graue. ſm Bal. §. pficiſci. in repeti. in fi. ¶ Si detur petitio de iniuſtitia contra familiarem in ſindicatu qui dicat feciſſe mãdato poteſtatis nõ tenebit. Flo. in. l. liber homo. ff. ad. l. acquil. qui dicit q hoc dicat elapſo termio. dato ad dandas petitiones ɔtra ptãtem ne detur alia petitio de hoc ɔ ipm ptãtem. facit. l. iniuriaꝝ. §. ſi quis. de iniur. ⁊ vide. s.

1 ¶ Rectores terraꝝ tenentur de delicto familie quã ſecũ ducũt.
2 Ptãs ſi male egit conſilio aſſeſſoris per ipm electi an liberetur in ſindicatu exhibendo ipſum aſſeſſorem?
3 Dominus etiam ſi ſit eccleſiaſticus tenetur de violentia per homines ſuos illata.
4 Qualiter puniatur qui abſtulit ptãtis aliquem condemnãdũ?
5 Ptãs non põt inquietari ſi familia deliquit extra diſtrictum.

1 Rectores † terrarũ tenentur de delicto familie quam ſecum ducunt. l. j. ad l. iuliam repetun. ⁊ C. de aſſe. l. poſt depoſitũ. ſed liberantur exhibendo eos. Bar. in. l. j. §. fami. ff. de publica. vbi ſubdit in. §. nouiſſime. in eadẽ. l. q gl. ibi dicit q primũ eſt illius edicti q dñs teneatur de debito ⁊ vitio familie: alias ſec⁹ q dicit q eſt ſpeciale i illo edicto vt exhibendo famulũ liberet. Secus eſt in eo q gerit offm priuatũ ⁊ cõuenitur ex edi. nau. cau. qꝛ ille exhibẽdo nõ liberat. Si tñ in electiõe officialis ponat pactũ expſſuz: vt rector teneat pro ſe officialibus ⁊ familia ſua: tunc eñ exhibendo eos liberatur. d. §. familie. qꝛ iſta verba intelligunt ſm naturã officij. arg. de vſuris. l. ſi ſtipulat⁹ de le. ij. ſi legati ſerui. de dam. infe. l. q̃ dã. ff. loca. l. ſi vno. Si vero promittit ſoluere oẽm condemnationẽ fiendã de eo: ⁊ oim officium ⁊ familie. tunc ipſis ɔdẽnatis tenet ſoluere nec exhibẽdo liberat: qꝛ ẽ fideiuſſor iudi. ſolui. ergo ⁊c. Secus ſi eſſet ſimplex fideiuſſor de iudicio ſiſti: quia tunc i ſiſtendo liberaret. l. ſcim⁹. C. de iudic. ¶ hoc tñ caſu officiali mortuo nõ tenetur: qꝛ in officialez nõ poſſet ſnia ferri: nec ẽt in pricipalẽ rectorẽ ſm Bar. ibi. ⁊ Imo. ⁊ Roman⁹ ibi ſimplr ptrãſeũt nõ referẽdo bar. ⁊ Pau. de ca. ibi ẽt ſeqtur bar. expſſe: hoc idẽ tz Lu. in ɔſilio ſuo. xj. dicẽs q ſi ſtatutũ diceret ptãtẽ teneri p fctõ ſue familie q illud ſtatutũ erit interptandũ: vt poſſit ipm exhibere qꝛ ſtatuta a iure cõi iterptationẽ aſſumũt[a]. l. ij. de nota. ⁊ bal. i Rubri. de pena iudi. dixit q exhibendo liberatur ſec⁹ ſi ex pacto

a ¶ Aſſumũt Adde. Dy. i cõſil. liiij. ⁊ q ibi dixi i apoſtil.

vel electiõe aliter eſſet prouiſum.⁊ ſic vr̃ tenere ꝯ Bar.niſi dicam⁹ ꝙ dictũ bal. intelligat̃ qñ fuiſſet cautũ ꝙ rector eſſet obligatus ſoluere oẽm cõdemnationẽ fiendã de eo:⁊ officialibus ꝗ caſu ẽt ſm Bar.nõ liberaret̃ exhibẽda.⁊ vide Lud. in ꝯſilio.cccxxxviij.vbi loquẽdo de ſubſtituto.dixit ꝙ liberatur principalis exhibenda ſubſtitutũ. Tñ ibi non loquitur in caſu quo eſſet conuentũ ꝙ principalis teneretur.⁊ dixit Ange.in.l.j.C.ad.l.Ju.repe. q᷒ quando forma cõmiſſiõis rectoris diceret ꝙ teneat̃ emendaꝫ ſoluere pro ſuis familiaribus ꝙ non liberat̃ eos exhibendo. Tñ hec non habent locum in cõmentarienſi qui ꝓpoſuit carcerari aliquẽ familiarẽ vel adiutorem ſuũ ꝙ ſi ille delinquat:⁊ carcerati fugiant ꝙ exhibendo illum vilem liberet̃.vt eſt tex. cum glo.C.de cuſto.reo.l.ad cõmentarienſem:⁊ vide gl.in.d.l.dñs horreoꝝ.ff.loca.vbi an exhibendo cuſtodes ꝗs liberet̃.⁊ in.l.ex diui.C.e. Tñ ego vellem ꝙ tu ꝗ quotidie ſtudes in tabulis⁊ in alphabetis:⁊ in copijs alioꝝ vt videaris copioſus in populo facias me ſapiẽtẽ

3 de vno. Si poteſtas aliꝗs male egerit cõſilio aſſeſſoris per ipm electi an ipm aſſeſſorem exhibẽdo liberetur ſicut liberatur exhibendo famulum.vt.ſ.dr̃ ꝙ poteris ex ſupradictis decidere.⁊ ꝑ ea ꝗ hẽs in verbo aſſeſſor:⁊ in verbo ꝯſilium. ⁊ dixit Ang.in conſi.cccxxxviij.ꝙ ſi ꝗs adminiſtrauerit negotia alicuius:⁊ paſſus fuerit in bonis illis latrociniũ ⁊ latronem exhibuerit ab eo calpa abeſſe preſumit̃.ar.de ꝯdi.ob cãm.l.pe.de pub.l.ſi cum exhibuiſſent⁊.C.de fur.l.in ciuilẽ. cũ ibi no. ¶ An extortum a familiaribus ptãtis preſumat̃ cum ei⁹ conſcientia et mandato. Dic ꝙ nõ reg.c.cum ad ſedẽ.de reſti.ſpo.⁊ Bal.in.l.ad inuidiã.C. q̇d me.cauſa.niſi eſſet ꝯiectura veriſilis ad ꝓpoſituꝫ puta ꝙ cõmoditas ꝗ prouenit ex tali metu peruenit ad ptãtem.C.ꝯſtitutꝫ.de reſti.in integ.⁊ in.l.ſed exillo. in glo.de dolo.⁊ vide Bar.in.l.depo.§.ſiquis ipſi.de noui op.⁊ in.l.j.in fi.ꝙ vi aut clam.⁊ facit q̇d Bar.dixit in.l.cũ quis.§.ſi debitorẽ. e ſolut̃. Et dixit hoſti.† q̇d dñs ẽt ſi ſit eccl'iaſticus tenetur de violentia ꝑ hoies ſuos illata.q̇d eſt veruꝫ ſm Jo.an.qñ res in qua eſt violentia cõmiſſa ꝑueniſſet ad dñm.ꝑ not.in.c.j.de reſt. ſpoli. Uel qñ dñs mandaſſet vel ratum habuiſſet.d.c.cũ ad ſedem. ⁊ ideꝫ ſi fuiſſent depoſitati ad cuſtodiam illi⁹ territorij ſm do.Anto.in.d.c.j.⁊ q̇d no.Bar.i l.j.§.familie.de publi.⁊.l.ne ꝗd.de incẽdi.vbi dicit ꝙ dñs agri tenetur de violẽtia in eo illata ſi ſciuit et potuit ꝓuidere ⁊ nõ fecit.vbi plene ꝑ euꝫ:de ꝗbus vide

4 in.c.dile.de app.⁊ de ſen.excõ.dilec.in.vj. ¶ † Qualr̃ puniat̃ qui abſtulit a familia aliquẽ ꝯdẽnandũ.vide Cy.⁊ bal.in.l.aditos.C.de epi.audi.⁊ ꝗ habẽtur l.l. iij.§.trãſfugas.de ſicca.⁊ q̇d not.Are.inſti.de accuſa.§.penales.q̇d no.Jnno.i.c. ſane:ꝺ offi.del'.⁊ doc.i.l.aditos.de app.⁊bar.ad reprimẽ.in ver.tãgit.⁊ Bal.l.l. ſi.C.de op.libe.vbi de receptãte vel occultante bannitũ vel debitorem ne capiat̃ ꝙ non tenetur ad debitum.⁊ ꝗ habẽtur in rub.ff.ne quis eum.⁊ Bald.in.l.ſed ſi eximendi.§.item.eo.ti.⁊ bar.in.l.cuiuſlibet ad.l.iul.maieſta.ff.vbi qualr̃ tenet̃ arripiens. ¶ De quibus familiarib⁹ tenet̃ ptãs.vide in verbo ptãs infra. ¶ Si ptãs mittat familiares ſuos ad comitatum: ⁊ delinquãt tenetur ptãs.Bar.i.l. j.C.de exacto.⁊ execu.lib.xij.⁊ tenetur ꝓ furto barataria ⁊ cõcuſſione ſm Saly. in.l.ij.de his ꝗ latro. Qui ſi fugiat dꝫ reduci ſumptibus ptãtis ſm Bar.in.l. tra centibus de decurio.li.x. ¶ Officiales dñt ſecum ducere ſocios milites ⁊ beruarios.d.l.obſeruare.§.j.vbi hoc no.bal. Jſti vadant pedes lꝫ maximi magiſtrat⁹ de iure debẽt ire vt milites ⁊ nõ pedones in quo obſeruatur cõſuetudo ⁊ forma electionis a qua nõ pñt recedere.l.ſup creandis.de iure fiſci.lib.x.et ſi nõ tenẽt familiam quaꝫ debẽt ꝓ rata eſt ab eis ſalarium defalcandũ de adi.l.ſeyo legat. Bald.ibi. ¶ Si poteſtas mittebat famulum ad emendum carnes in credentiam iſtud pretium non debet ſolui per famulum:ſed poteſtatem:quia familiaris eſt nuncius qui non afficitur ex contractatu. Jta bal.poſt multa in.l.ſi.ff.ꝗ ſatiſd.

rogan.in lect.magna.⁊ facit de adminiſtra.rerũ ad ciuita.l.curatores.vbi gloſ. ⁊ Bar.ꝙ no.in.l.titium.§.meuium.de adminiſtra.tut. ¶An ſi ſtatutũ aliquod dicit ꝙ poteſtas in ſindicatu teneatur ꝓ delictis ſuorum familiariũ teneatur ciuiliter ⁊ criminaliter.dicit ꝙ teneatur ciuiliter:nõ aũt criminaliter.glo.eſt ſingu. in.l.obſeruare.in princi.in verbo exigit.ff.de offici.procon.et.§. latius. ¶†Si familia poteſtatis delinquat extra diſtrictũ Peruſij ptãs de hoc nõ poteſt inquietari.Bal.ar.illius tex.in.l.licet.§.dz.ff.nau.cau.⁊ qḋ no.Inno.in.c.nulli.extra de accu.⁊.c.cũ ſit.de eta.⁊ qua.ſm Bald.ibi.⁊ dixit Ludo.in.d.§.dz.ꝙ ſi ptãs diuertatur vel teneatur de facto ſuorum familiariũ.vt in.l. ſi poſt.de aſſe.non tenebitur de eo ꝙ extra territoriũ iudici ſubiectum cõmiſerint.per di.§.dz. ꝗ eſt ſin. ¶Magiſtratus tenetur pro eo qui nõ reperitur in rerum natura ſicut ꝓ colleg. et pro eo qui reperitur ⁊ non eſt ſoluendo.l.magiſtratus. de ma.cõue.ſm Bal. lʒ Bar.in.l.j.§.ꝙ nouiſſime.de publi.dixerit ꝙ non tenetur pro familiarib⁹ mortuis.⁊ vide in alio.c.qḋ incipit.An poteſtas qui ꝑmiſit.ĩ.proxime..

1 ¶Poteſtas an et qñ teneatur pro furto ſeu barataria ⁊ rapina miniſtrorũ familiarium ⁊ officialium ſuorũ.et nu.3.
2 Procuratori ſi ſoluatur indebitum:⁊ dñs ratificet condicitur a domino.
4 Abſens dicitur qui eſt in horto.
5 Executor iuſtitie ſi videat ſententiam iniuſtam an debeat illam exequi preſertim ſi ſit criminalis.et nu.6.
7 Cõſtitutus ad faciendum vſuram in nomine dñi non tenetur ad reſtitutionem.
8 Poteſtas condemnatus propter delictum famuli repetit ab illo.
9 Officialis principalis tenetur de facto ſui college.
10 Officialis nõ tenetur exhibere famulum bannitum ꝓ delicto cõmiſſo in offõ.

1 **Poteſtas** †tenetur pro furto ſeu barataria:ſeu rapina miniſtrorum familiarium ⁊ officialium ſuorũ.l.j. ad.l. iul.re.C.et.ff.c.l.j.vbi etiam Bart.et eſt tex.et glo.in.l.j.de aſſeſſo.et l.ſi poſt depoſitum.tñ illos exhibendo liberatur.ff.de publ.l.ſi cũ exhibuiſſent.⁊ idẽ bar.eo.tit.l.j.§.familie.niſi repugnet forma ſue cõmiſſionis:puta qꝛ dicatur ꝙ teneatur emenda ſoluere ſm ang.in.d.l.j. hoc tñ limitarem eſſe verũ niſi ipſe ptãs ratum habuiſſet:⁊ qꝛ illa rapina ſeu barataria veniſſet ad manus ipſius ptãtis:vel poſita eſſet in prouẽtibus ꝗ ſibi applicarentur
2 ꝙ ipſe nõ liberaretur exhibendo. ar.l.ſi procu.ff.de condi.inde.†vbi ſi procuratori ſoluitur indebitum ⁊ dñs ratificet condicitur a dño.vbi dixit Bar.de ſoluẽte vſuras ꝓcuratori dño eius ratum habente ꝙ tenetur dñs ſecus ſi ratũ nõ habeat. Et idẽ vbi poſſet ipſi poteſtati culpa imputari:qꝛ mandaſſet:qꝛ tunc non liberatur exhibendo.ar.l.ſi ſeruus.§.quid.de fur.⁊.l.iiij.in fi.de cõdi.inde.⁊ facit tex. cum ibi not.⁊ in.d.l.ſi procuratori.Et facit et qꝛ ex quo ipſe poteſtas eſt locupletatus ꝙ tenetur.ar.l.ſi me ⁊ titium.de cõdi.ob.cau.vbi dz ꝙ equitas illius legis habet locum qñ res mea ꝑuenit ad te titulo lucratiuo. vt in caſu noſtro.ſi autem titulo oneroſo ibi di.põt haberi recurſus ad alium aut non vel ſit ſoluendo vel non.⁊ facit qḋ Bar.dixit.ff.de penis.in.l.aut facta.l.§.fi.vbi dixit ꝙ ſi ciues particulares vniuerſitatis ſpoliauerũt aliquem caſtro ꝙ nunc tenet ipſa vniuerſitas qꝛ ipſa tenetur ex ratihabitione.l.ſi ex dolo.§.j. de dolo.et.l.j.§.deieciſſe.de vi et vi ar.Inno.in.c.grauem.de ſent.excom.facit etiam ꝙ ſubſtituens aliquem in officio ſuo periculo ſubſtituit.⁊ habes ſatis.ĩ.in.c.an ſubſtitutus vbi de ſubſtitutis diximus.Et qḋ dixit Bart.in.l.j.de admi.rerum ad ciui.pertinen.ꝙ ſi officialis de facto aufert pecuniam ⁊ detur ſuperiori ꝙ ipſe ſuperior tenetur ad reſtitutionem:⁊ ſic intelligitur Bart.in.d.l.ſi cum exhibuiſſent.ꝙ liberetur exhi

bendo ipſos quando commiſerunt aliquam baratariã ⁊ ſimilia:
vt locum habeat niſi ipſe principalis officialis ratum habuiſ-
ſet vel participaſſet: vt dicit baldus in.l.ex facto.ff.de nego.geſ.
et tz etiã Ludo.in.l.cum exhibuiſſet.⁊ in.l.precedenti.⁊ Bald.
5 in rubrica de pena iudi.† ꝙ poteſtas nõ tenetur pro factis extra
iudicialibus familie niſi mandauerit vel ratum habuerit.alle.
Bar.in.l.j.§.familie.de publ.⁊ ita practicaui.Naz baro ſeu gu-
bernator impoſuerat capitaneos qui capitanei extorſiones fe-
cerant ⁊ habebant ab ipſo gubernatore puiſiones annuas.⁊ in
ſindicatu exhibebat ipſos capitaneos. Nã dixi quod ex quo ex-
torta per ipſos capitaneos erant verſa in vtilitatem ipſius gu-
bernatoris: quia intrauerant in eius erarium ꝙ ipſe tenebatur
per.l.j.ij.et.iij.de in rem verſo.et propterea non erat liberatus
ipſos exhibendo.⁊ dicit Baldus.in.l.ex diui.C.loc. qđ quando
quis liberatur exhibendo aliuz oportet quod perſonaliter ipm̃
preſentet in iudicio.⁊ dicebat mihi quidam aduocatus: tunc qđ
ſi capitanei eſſent in regno viderentur preſentes per.l.final. C.
de preſcri.lon. temp. quod ego dicebam habere locum in mate
4 ria preſcriptionis.† Nam qui eſt in hortis dicit̃ abſens.l.et qui
in hortis.de procu. Ideoq; obtinui per domi.Bal.i.d.l.ex diui.
¶ Miles ptãtis qui eius mandato aliquẽ fecit decapitari iniu-
ſte non tenetur: q2 mandatum poteſtatis in forma iuſtitie eũ ex
cuſat.ar.no.per Dy.in.c.qđ quis.de reg.iur.in.vj.⁊ in.l.vtruz.
de pari.tñ Inno.dicit † ꝙ ſi executor iuſtitie viderit ſententiam
iniuſtam nõ debet eam exequi in cauſa criminali.vt no.in.c.pa-
ſtoralis.de offi.deleg.in verbo iuſtitie.⁊ eo.ti. cum in iure.⁊ ali
bi dr̃ ꝙ vbi iuſſus ſuperioris procedit ibi preſumitur neceſſitas
a ſeruilis[a].l.libe.de heredi.inſti.de neg.geſt.l.at qui natura.§.q̃
libe.Nam ex iuſſu ſuperioris fieri preſumitur de neceſſitate nõ
ex mero ⁊ libero arbitrio.ar.glo.in.l.j.§.que bono.qua. reruz.
Bal.in.d.l.libe.vbi dixit ꝙ ſi officialis aliquid extorſerit illici-
te iuſſu ſuperioris ꝙ excuſatur.ar.nota.in.l. nõ eo minus.c.de
accu.et qđ no.de rei vendi.l.qui rem.§.dignum.⁊.l.liber homo.
ad.l.acquil.et dixit idem Bald.in.l.liberum.§.qui iuſſu.de in-
fami.ꝙ excuſatur miles qui aliquid facit mandato executoris.⁊
in.l.ſi quis.ff.ad ſill̃.dicitur ꝙ iuſſus magiſtratus excuſat.⁊ idẽ
dixit Ange.in.d.§.qui iuſſu.alias.in.§.excuſant̃.in eadem lege.
6 † quod ſi ptãs mandat alicui de familia ꝙ torqueat aliquem in
caſu illicito quod licet teneatur mandans non tenebitur man-
datarius qui fecit vt executor: et facit quod dixit Dynus in ru
brica ſi quis mandato.in.vj.licet in contrarium faciat dictũ In
no.in.c.cum in iure.de reſcrip.et quod no.in.l.ſi quis vxori.§.ſi
fugitiui.de fur.et dixit gloſ.in cap̃.ſicut nec ſua.vbi Archi.xiiij.
7 diſtin.† quod conſtitutus ad faciendum vſuram in nomine do-
mini non tenetur ad reſtitutionem.et quod notat Bartol. in. l.
b non ſolum.§.ſi quis mandato[b].ff.de iniur.et vide.s. in hoc ver
bo.in cap̃.familia poteſtatis ducens inobedientez. ¶ † Si miles
8 vel aſſeſſor poteſtatis cõmiſit delictuz propter qđ poteſtas fuit
condemnatus poteſt repetere ab illo: vel de ſuo ſalario retine-
re niſi ſecum participauerit fraudem. Bartol.et Baldus. in.l.ex

a ¶ Seruilis. Sed nunquid euadet a peccato ſuſpẽdẽs i furca aliquem de mandato principis ſi ſine cauſe cognitione illđ exequitur vide fely.in.c. qui in eccle.j col.xxj.in v̄. q̃nta ꝯcluſio eſt de ꝯſtitu.

b ¶.§.ſi q̃s mandato. Et ibi oĩno vide d.ale.de im. ⁊ Lud. põ.in l.j.viij.co.de re iudi.⁊ flo. in.l.quẽ ad modũ.§.magiſtratus.⁊ l.liber.ad.l. acql.et ang. are.l tra.ma leſi.v̄.appel lante pe.col.

facto.de nego.ge.vbi dicit Bal.q̄ pticipē facit ſola fraudis ſcia.
9 et facit q̄d no.in.l.peñ.§.itē quero.de ſtatulibe.¶ Et etiā officia=
lis principalis de facto ſui collige tenet: et eodē ordine cōuenit:
vterq̄ vbi aūt officialis pricipalis ſua auctoritate aſſumeret ſi=
bi coadiutorē ex facto ipſi⁹ tenet.ar.l.nā et ſeru⁹.§.fi.de ne neg.
ge.et haberet cōtra ipm actionē ſm Bar.et Bald.in.d.l.ex facto.
¶ An ptās q̄ promiſſit et ſe obligauit p officialib⁹ et familiari=
bus q̄s ſecū duxit in officio teneat ſoluere vel liberet eos exhi=
bēdo.vide Bar.in.l.j.§.q̄d nouiſſime.de publica.vbi vide an te
neat ſi famul⁹ eſt iam mortu⁹ q̄ aliqua cōmiſerat.et dixit Lud.
in.l.ſ3 hi.§.q̄d tñ.eo.ti.q̄ ſi ex forma ſtatuti ptās tenet exhibe=
re famulū in ſindicatu et nō pōt exhibere q̄r ſine dolo et culpa po
teſtatis naturaliter deceſſit q̄ nō tenetur p.d.§.q̄d tñ.et facit.d.
l.nouiſſime.q̄r ita debet ſtatutū hec dictās de iure cōi interpre=
tari.ar.l.ceſſat.eo.ti.ſm Ludo.ibi et vide.s.¶ Ptās finito offi=
cio cogit exhibere iudices vel domeſticos ſuos quos habuit in
officio:vel vt cōueniant vel vt teſtimoniū ferāt de his que in
officio fecit.Hoſti.in ſumma de teſti.in principio.ar.l.poſt.de
a offi.aſſeſſo.¶ Familia ptātis capiēs ſcholarē vel monachū[a] ſi=
ne habitu nō tenet ad penā.Flo.i.l.ſi putator.ad.l.aqui.ff.ar.
glo.in.l.nemo.ff.p ſocio.et facit.l.Itē apud labeonē.§.ſi quis
10 virgines.ff.de iniur.et.l.ſi ignorās.ff.loc.¶ Officialis nō tene
tur exhibere famulū bānitū pro delicto cōmiſſo in officio.Bal.i
§.pficiſci.in prin.et in Spe.de accu.in ver.ſed nunq̄d pt ī s.et in
verſi.ſ3 q̄d ſi ſtatutū.et per bal.in.l.deceſſerit.ff.qui ſatiſd.co=
gā.et Bar.in.l.j.§.nouiſſime.de publica.Que puto vera niſi iſta
bānitio fuerit pcurata ab ipo officiali vel in fraudē facta.p no.
per Bar.in.l.j.in fi.ff.de queſtio.¶ Si familiaris poteſtatis vel
alterius ſuperioris eis precepto parēs domū alterius iniuſte
deſtruxit excuſatur.per no.per Bar.in.l.mulier.§.j.ff.rerū amo
ta.arg.l.nō minorē.ff.q̄ me.cā.et.l.phibere.§.penul.ff.q̄ vi aut
clam.Et q̄ in ſimili dixit Bar.in tracta.de tirāno.l.vij.queſtio.
vbi q̄ qñ tirānus fecit preconiū vt oēs debitores titij ſoluerent
tali officiali ſi oēs debitores titij ſoluerent tali officiali q̄ ſoluē
tes excuſabuntur.ar.l.nouiſſime.vbi bal.ff.q̄ falſo tuto.Dyn.et
Barto.in.l.creator.de ſolutio.

a ¶ Monachū.ad materiā vide que habētur per Fely.in.c.cū nō ab hole.de ſen.excō.et q̄ ibi dixi in apo.

3 Officialis an finito officio(ſi non poteſt dare fideiuſſores)
ſit relaxandus iuratorie cautioni:et nu.3.et.4.
4 Generalis clauſula non extenditur ad ea de quibus ſpecialiter
eſt prouiſum.
5 Fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur lata ſententia.
6 Fideiuſſoria cautio quō detur hodie.
7 Iudex an poſſit fideiubere pro vna parte: et an teneatur dein=
de in ſindicatu pro ipſa fideiuſſione?
8 Iudex poteſt ſtipulari pro parte abſente.
9 Pater tenetur p filio ad officium noiato ſicut fideiuſſor.
10 Fideiuſſor tutoris nō tenet ad ea que tutor poſt pubertatē ſpō
te geſſit:niſi negotiū ſit connexum ita q̄ geſſerit de neceſſitate.
11 Fideiuſſor an ſit liberatus qñ creditor prorogauit terminum
debitori? Et an fideiuſſor iudicij teneatur iudicio prorogato.

1 **Fideiuſſor officialium.** † An officialis finito offõ ſi nõ põt dare fide
iuſſores ſit relaxãdus iuratorie cautioni. Dic ꝙ ſic. l. j. C. vt oẽs
cauſe. ⁊ in auẗ. generaliter. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ in. c. odoardus. de ſo-
lu. niſi eſſet cepitaliter accuſatus. d. l. j. iter quas eſt barataria ꝑ
qua teneẗ crimine falſi. l. j. poſt prin. de fal. tñ vbi ẽ criminaliter ac-
cuſatus in ſindicatu an teneaẗ dare fideiuſſores ſcḋm formã cõſti. regni humani-
tate ⁊ ſindicatores poſſunt ipm cõpellere. ad hoc aliqui dixerũt ꝙ ſic ꝓpter gẽ-
neralitatẽ illi⁹ cõſti. humanitate. ⁊ ar. C. de cadu. tol. l. j. §. ſi vero. ⁊ ſic ꝙ illa cõ-
ſtitutio corrigat. l. j. C. vt oẽs cauſe. vbi dꝛ ꝙ officialis finito offõ cõmittiẗ iura-
torie cautioni nõ eſt verũ ſi bñ aduertaẗ qꝛ illa ꝯſtitutio cõtinet id qḋ iura ve-
tera. ideo non corrigit ſed concordat vt patet in. l. diuus. de cuſto. reoꝝ. tñ licet
alia iura corrigat dicta cõſtitutio nõ tñ corrigit illã. l. j. C. vt omnes cauſe. que
ſpecialiter tale priuilegiũ vt cõmittanẗ iuratorie cautioni cõceſſit officialibus.
2 † Na clauſula generalis non extendiẗ ad ea de quib⁹ ſpecialiter eſt ꝓuiſum. l.
ſanctio legũ. ff. de pe. ⁊. l. alimẽta. §. baſilice. de ali. lega. ⁊ qꝛ lex ſuperueniens
nõ tollit priuilegiũ ſpeciale niſi de eo faciat mẽtionẽ ſpecialẽ. extra de reſcrip.
c. cũ ordinẽ. ⁊. c. cũ inter. de re iudi. ſed. d. l. j. vt oẽs cauſe cõtinet ſpeciale priui-
legiũ ꝙ offãlis depoſito offõ cõmittaẗ iuratorie cautiõi. ⁊ ſic nõ dꝫ tolli ꝑ. l. cõeꝫ.
⁊ ſic lex illa remanet incorrecta ſcḋm Bar. de capua. ĩ dicta cõſtitutiõe vt vidi in
ei⁹ apoſtillis. hoc etiã tenet do. Lucas de pẽna ꝑ iſtas rõnes in. l. ordinarioꝝ.
de coarta. lib. dicens hoc tenuiſſe quendã dñm vt ipſe vidit in quodã ſcripto q̃
loquiẗ de Bar. de Capua. ⁊ hoc idẽ tenet do. Lucas i. l. quonẽs. de digni. li. xij.
3 † vbi dixit ꝙ ſi de delinquant pſone in dignitate exiſtẽtes ⁊ ſint accuſate ſi ſint
illuſtres vel inferioris grad⁹ nõ incarcerãtur ſꝫ fidei cõmittanẗ etiã in crimini
bus in quib⁹ nõ eſt oĩs accuſatus fideiuſſorib⁹ cõmittẽdus. alˀs nullũ eſſet coꝝ
4 priuilegiũ niſi ſit graue ſcelus. l. j. in gl. de cuſ. reo. † vbi dicit ꝙ iſti in dignitate
cõſtituti cũ accuſanẗ a priuato nõ coguntẗ dare fideiuſſores de iudicio ſiſti ſꝫ iu-
ratorie cõmittunẗ cautioni: vbi vide late [illegible] ꝑ verũ teſtẽ de deli-
cto ſi dꝫ carcerari vel expectari publicatio vel tortura q̃ tꝫ ꝙ dꝫ carcerari ne pe-
na illudaẗ ꝑ talẽ delinquẽtẽ: nõ tñ loquiẗ i hoc caſu i offãli carcerato ꝙ remit-
taẗ iuratorie cautiõi. ⁊ vide gl. i. §. ſꝫ hodie. iſti. de ſatiſ. i ṽbo ſue ꝓmiſſiõi. ꝙ offi
cialis finito offõ nõ teneẗ dare fideiuſſorẽ de ſtãdo i ſindicatu ſꝫ dꝫ remitti iura
torie cautiõi: q̃ glo. allegat tex. in. d. l. j. q̃ eſt ſing. ſcḋm Lud. in. l. j. ff. q̃ ſatiſda. cõ.
licet bal. teneat cõtrariũ in. l. edita in ſcḋa charta. C. de edẽ. ⁊ teneẗ obligare oĩa
bona ſua ſcḋm Bar. in. l. q̃cunqꝫ. de bo. pater. lib. xj. qḋ eſt verũ niſi inquireretẗ cã
capitalis qꝛ ſi nõ reperit fideiuſſores ꝙ carcerabiẗ ſcḋm Bal. in repe. §. ꝓficiſci. q̃.
viij. q̃ dicit ꝙ inter maximas cauſas capitales eſt barataria. ⁊ dixit bar. de Ca-
pua: ꝙ ſi rex poſtqꝫ officialis fuit liberat⁹ a ſindicatorib⁹ miſit inq̃ſitores cõtra
officiales q̃ inquiſitores aliqua repererũt ꝯtra ipm officialẽ an fideiuſſores ſui
teneanẗ: ⁊ dicit ꝙ nõ. ar. l. oẽs. ff. de excep. ⁊. l. exceptiões. ⁊ arg. l. fi. ff. de pac. pro
5 quo facit † ꝙ fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur lata ſententia: vt in. l. grece. §.
poſt litẽ. ff. de fideiuſſoribus. ⁊. l. poſtea. C. co. ti. ⁊ etiã finita inſtantia: vt. l. cum
lite mortua iudi. ſolui: cũ ſi. Tñ in regno oẽs officiales qui habent adminiſtra-
tionẽ cũ iuriſditone vt capitanei et iuſtitiarij dãt fideiuſſores de bñ adminiſtrã
do ⁊ ſtãdo ad ſindicatũ finita adminiſtratione: vt dicit Lucas de pẽna in. l. ſi
6 quis decur. de decuri. li. xj. † que fideiuſſoria cautio hodie datur in camera ſum
marie anteqꝫ capiat officiũ a certis tẽporib⁹ citra ⁊ in dominio Mediolani da-
tur ſemꝑ añ expeditionẽ literarũ officij corã dñis magiſtris ſeu queſtorib⁹ ca-
mere extraordinarie. Et adde qꝛ ſatis equũ ⁊ iuſtum eſt ꝙ cõmittatur iuratorie

cantioni ne iudex extra patriã ſuã officiũ gerens ⁊ in partibus remotis ⁊ iuſtitiã rigide in maleficiorũ punitione ſeruãs tributaqꝫ vehementer exigens ⁊ perinde odio habitus a ſubiectis. in aut. vt iudic. ſine quoquo. §. illo grauetur onere fideiſſionis que dicitur cõcuſſio. l. quotiẽs. de. digni. quã in loco incolatᵘ ꝓprij eſt difficile inuenire. in aut. de depoſi. in fi. ⁊ l. cũ nõ facilis. ff. ſi cui pluſqꝫ. per. l. fal. ⁊ l. iij. ne i poſ. lega. C. de epiſ. ⁊ cle. l. oẽs vide etiã de fideiuſſoria cautione dãda ab officiali. j. in. c. offi-
7 ciales publici. vbi de itellectu predictorũ. ¶ † An iudex qui eſt perſona publica poſſit fideiubere ꝓ vno partiũ ⁊ teneatur deinde in ſindicatu pro ipſa fideiuſſione. ¶ Dic ꝙ ſic: tex. eſt no. in l. ſi quis vxori. §. ſi fugitiuũ. ſm vnam lectu. ff. de fur. ⁊ qꝺ no. in l. romanus appulus. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. ⁊ not. bene tex.
8 d. §. ſi fugitiuũ in verbo diuũ viros. † ꝙ iudex poteſt ſtipulari
a pro pte abſenteᵃ: ⁊ ꝓ ea ſtipulationẽ recipere. Tñ in magna curia vicarie eſt obſeruantia ꝙ officiales dicte curie nõ recipiunt in fideiuſſores nec nobiles ciuitatis Neapolis. ¶ Fideiuſſor magiſtratᵘ tenet ſolũ ad id ad qꝺ ipſe principalis pro adminiſtratione officij eſt obligatus nõ in his q̃ ſibi ob culpã vel dolũ quã vel quẽ in adminiſtratione cõmiſit pene noie imponuntur l. j. de periculo eo. q̃ ꝓ magi. fideiu. ¶ Si quis noiauerit aliquẽ ad offm ⁊ ab eo nõ exegerit fideiuſſores vel exegerit minᵘ ydoneos tenet: ⁊ ſi ille magiſtratus eſt effectus nõ ſoluendo officio depoſito tenent illi q̃ potuerũt eundẽ magiſtratũ noie reipublice cõuenire ⁊ nõ fecerũt. l. j. de periculo nomi. ⁊ eo. ti. l. neminẽ. Et ideo primᵘ noiator tenet ex quo fideiuſſores non exegit. de adminiſtra. rerũ ad ciui. pertinen. l. iij. §. ꝑdiũ. ⁊ hoc rõne culpe eoꝝ. arg. de pe periculo ⁊ cõmo. rei ven. l. illud. Et de hac noiatione habet in. l. j. de magi. conue. ⁊ in. l. aduerſus. ⁊ in. l. magiſtratus. ⁊ de cõpẽſa. l. ſi tutores. ⁊ vide in. l. ij. C. quo. quis ordi.
9 vbi an cõueniat primo noiator qꝫ gerens vel fideiuſſor eiᵘ. † Pater tenet ꝓ filio ad officiũ noiato ſicut fideiuſſor. glo. cũ cõcor. in l. j. de periculo noia. vbi dicit ꝙ pr̃ nominãs filiũ ad officiũ efficaciᵘ obli. qꝫ fideiuſſor. ¶ An ſi officialis fuerit electᵘ ad offm pro ſex menſibus ⁊ dederit fideiuſſores. deinde ꝓ alio ſemeſtri remanſit in officio ſint obligati illi fideiuſſores de geſtis in ſecũdo ſemeſtri. Bar. in. l. titiᵘ. ff. de excuſa. tu. q̃ al's eſt Nicolaus de Neapo. recitauit opi. ⁊ cõcludit ꝙ fideiuſſores nõ tenent per l. labeo. §. ſi. cũ ſequẽ. ff. de arbi. ⁊ facit tex. in. l. lucius. §. paulus.
10 de admi. tuto. vbi † dr̃ ꝙ fideiuſſor tutoris nõ tenet ad ea que tutor poſt pubertatẽ ſpõte geſſit niſi negotiũ ſit cõnexũ ita ꝙ geſſerit de neceſſitate ꝙ tenetur fideiuſſor ſm Iac. de arc. vbi diſtinxit ſm Dy. ⁊ remittit ad dicta per ipſuz in. l. Item querit. §. qui
11 impleto. ff. loca. † Et de hoc qñ creditor prorogauit terminum
b debitori an ſit liberatᵘ fideiuſſorᵇ. vide in. l. cũ ermes. C. loca. et dicit ꝙ. nõ ar. l. ſi vnus. §. ſi cum reo. ff. de pact. licet in contra. faciat. d. §. qui impleto. hoſtiẽ. ⁊ cõiter alij in. c. conſti. de fideiuſ. dicũt ꝙ aũt fideiuſſor obligauit ſe ad tẽpus ⁊ nõ tenet poſt tempus: ſecus ſi erat obligatio pura ad tẽpus qꝛ nõ eſt liberatus fideiuſſor per progationẽ factam eo ignorantie: qꝛ etiam abſqꝫ

a ¶ Abſente. Adde. d. Alexand. de imo. in. l. ſi pupillus. ff. rempub. ſal. fo. et bal. in aut. gñalr. C. de epi. et cle. in. viij. et x. col. ⁊ in. l. poſtqꝫ. C. de pac. ⁊ l. l. poſ ſeſſio. §. j. de acq̃r. poſ. et Imol. in. c. j. de eo q̃ mit. i poſ.

b ¶ Fideiuſſor. Uide dominũ Alex. de imol. in. l. vbicũqꝫ. de fideiuſ. ⁊ fely. l. c. ij. de ſpõ. in. xij. colũ. poſt prin. in verſi. ij. adduco.

prorogatione tenebitur.ar.c.cum dilecti.de dolo ⁊ cõtuma.⁊ l.l.celſus.de arb. ⁊ vide in Spe.in ti.de fideiu.in §.illud. q̇ alias eſt.§.de fideiuſſore.vbi Jo.and. ⁊ bal.in addi.⁊ vide qđ bar.dixit in.l.ſi arbitris.§.j.de arbitris.⁊ vide An.in repetione.l.j.C.de iudi.Et circa hãc materiã vide late Andre.de iſer.in ti.q̃ ſint
11 regalia in verbo vectigalia,⁊ vbi an fideiuſſor iudicij teneatur iudicio prorogato.⁊ ibi an licitata gabella per primũ ſint liberati fideiuſſores primi.⁊ an ſi incantat gabellam ſibijpſi ſint liberati pmi fideiuſſores:⁊ ſi detur nouus iudex ſint liberati primi fideiuſſores vbi late de materia.Et vide Neapolitanum in gloſis quas fecit in capitulis regni de prouiſione.ſuper ſecretis ⁊ officio ſecreti.vbi late poſuit quando per aliquam innouationẽ vel cautionem ſint liberati fideiuſſores gabellarum dati in prima licitatione vel emptione.vide.j.c.an fideiuſſor.

1 ☞ Debitor ſi opere creditoris perdidit pecuniam quam ſoluturus erat creditori ſubuenitur debitori.
2 Officialis ſi minatur alicui facit ꝙ ille cui minatur cũ tota ſua familia eximit ab ipſius iuriſditione.et nu.5.
3 Promiſſio et iuramentum fideiuſſoris intelligitur rebus ſic exiſtentibus.
4 Juramentum põt ſperni ratione noui caſus emergentis culpa aduerſarij.
6 Excuſatio rei etiam minus legitima in iudicio ſiſtendi ꝓdeſt fideiuſſori.
7 Judex declarans parti ſententiã quã daturus eſt tenetur pena falſi.
8 Reus qui aufugit propter nimiam iudicis ſeuitiam non habet preſumptionẽ criminis contra ſe.
9 Suaſio doloſa alicuius ſi fuerit cauſa damni tunc ſuadens teneturet de dolo et de damno.
10 Officiales publici an ⁊ qñ teneantur dare fideiuſſores?
11 Qualiter tenetur is qui ſucceſſorem nominauit ad officium ſi ille nominatus in officio delinquat?

Subĳcio ſubtilem ⁊ vtilem queſtionem in quã conſului. Quidam capitaneꝰ baronis ſtabat ad ſindicatum:⁊ quia erat homo demonialis dederat fideiuſſores de iudicio ſiſti:⁊ iudicato ſoluendo ſub maxima pena ꝫ quẽ fuit datus libellus criminalis de corruptione furto ⁊ barataria ⁊ lite pendente ſindicator pluries dixit.Ego intendo iſtuꝫ capitaneũ laqueo ſuſpendere ad terrorem aliorum ſibi minando mortem quibus verbis auditis ductus timore mortis capitaneus aufugit propter quod ſindicator petebat a fideiuſſore penã oblationis fideiuſſor excipit ſe ad penam minime teneri pro eo ꝙ ſindicator vt haberet penam a fideiuſſore minatus fuit capitaneo velle ipſum ſuſpendere vt aufugeret ⁊ penam lucraret.⁊ fideiuſſor allegat hanc fugam dolo ſindicatoris ꝓcuratam eius opera. Et queritur quid iuris.⁊ omiſſis que dici poſſent ꝓ ⁊ contra.Cõſului ꝙ fideiuſſor ad penã nõ teneretur dicto ſindicatori.Et primo qꝛ viſo ꝓceſſu nihil repertum eſt eſſe probatum contra capitaneũ qui erat per calũniã accuſatus:⁊ merito veniebat abſoluẽdus per.l.q̇ accuſare.de edẽ.⁊ obſtat exceptio doli cõtra ſindicatorẽ q̇ miſeri cordias mortis intulit capitaneo vt aufugeret.ar.l.j.i verſ.dolũ.ff.de eo ꝑ quẽ
1 fac.erit ⁊ bñ facit tex.i.l.ſi opa creditoris.ff.de doli excep.⁊ Ubi dr̃ ꝙ ſi ope creditoris debitor ꝑdidit pecuniã quã ſoluturus erat creditori ſubuenit debitori. ⁊ illa verba minatoria mortis fuerunt ordinata ad caſum fuge:ergo tenet minãs caſu ſequuto.ar.l.fi.§.ſi ea conditione.ff.ad.l.rhodi.de iactu.ꝓpter qđ fideiuſſor videtur non poſſe ſiſtere capitaneũ ex indicijs illius ſindicatoris tales minas ꝓferẽtis.ar.l.ſi pater.de iſti.⁊ ſub.⁊.l.iij.de fideicõ.liber.§.ij.vbi ſi ꝑ heredẽ

ſteterit quominus illa pareret q̄ dedit medicamēta ſterilitatis
quod illi imputatur. et facit eo. titu. l. ſi filius. §. j. et in Rubrica
iuris cū ſtat p eū. de regulis iuris. in. vj. p Dy. ⁊ bn̄ facit tex. i. l.
in oibus cauſis. ff. de regulis iur. vbi tex. ad literā dicit i oibus
cauſis ꝓ facto accipere id in quo aliū porrexit quominus fiat.
⁊ bene facit tex. in. l. ij. §. ſimili mō. ff. ſi q̄s cau. vbi de impedito
ad iudiciū venire impedimēto cauſato facto official is videtur
ēm officialis ille ꝓrūpēdo ad tales minas a ſe abdicare iuriſdi
tionē contra eū cui minatus eſt p tex. in. l. j. C. ſi quacūq̄ predi-
tus poteſta. ſm Bal. Barto. Ang. et Saly. ibi ⁊ Bar. ⁊ Ang. i. l.
q̄ poterat. ad treb. vbi Imo. i qua. l. j. queſtio iſta decidit † quia
2 ſi officialis facit iniuriā alicui vel ſibi minacē ſeruorē infert q
ille cui minat̄ cū tota ſua familia eſt exēptus a iuriſditiōe ſua
in oibus cauſis ciuilibus ⁊ criminalibus ⁊ aliū iudicē ſortiunt̄.
nā minaces ſeruores officialiū iuſtū metū inferūt ſm Bald. ibi
⁊ in. l. j. C. ſi rector ꝓuincie. ⁊ ſic cū ꝓpter hoc fuerit officialis iu
riſditiōe priuatus nō poterit penā a fideiuſſore petere ex quo
nō fecit ſiſtere corā eo ſuū principalē q̄ in eū nō habebat am-
plius iuriſditionē miniſterio legis ab eo abdicatā p text. in. d.
l. j. ſi quacūq̄ predi. ⁊ ꝓpterea corā eo ſiſtere nō tenebat̄ tanq̄
3 corā ſuſpecto iudice ſuſpitiōe a iure īducta ipſo iure parti. l. j. †
⁊ ꝓmiſſio et iuramētū fideiuſſoris intelligit̄ rebus ſic exiſtenti
bus ⁊ in eodē ſtatu ꝑdurantibus: q̄ in iuramento intelligit̄ re-
4 ſeruata auctoritas legis. l. fi. ff. qui ſatiſ. co. † nā iuramētum pōt
ſperni rōne noui caſus emergētis culpa aduerſarij. C. quemad-
modū. de iureiu. Et facit: q̄ ſi ꝓmiſi ſoluere creditori et iura-
a ui q ſi creditor eſt excōicatus nō teneor ſibi ſoluere [a] glo. et Jn
no. in. c. fi. de hereti. vbi tenēt opi. Bartholomei Brixienſis i. c.
5 nos ſanctorū. xv. q. vj. et faciunt no. in. l. fi. C. de nō nu. pec. † Et
ſic cum lex in hoc caſu qn̄ officialis minat̄ ſubdito abdicet ab
eo iuriſditionē ⁊ alteri det fideiuſſoria cautio p̄ſtita coram mi-
nante non cōmittit̄ in fauorē minantis et ſic ſumus in caſu. l. cū
apud ſemproniū. ff. iudi. ſolui. coniuncta. d. l. j. C. ſi quacunq̄ p̄-
6 ditus poteſta. ¶ † Accedat etiā quia excuſatio rei etiā minus le
gitima in iudicio ſiſtendi ꝓdeſt fideiuſſori. l. ſed ſi q̄s rei capita
lis. in prin. in ver. dixerit aliq̄s eo. ti. videt̄ ēm ſindicator tales
minas atroces inferendo fuiſſe in dolo q̄ dolus nunc ex facto ſe
quuto intelligit̄. l. j. §. ſꝫ an dolo. de doli exceptione. vbi tex. di
cit iō hanc exceptionē pretor propoſuit ne cui dolus ſuus p oc-
caſionē iuris ciuilis contra naturalē equitatē proſit qui dolus
ꝓbatur nunc ex antecedētibus minis et ſuaſionibus quas fecit
contra ipſum per glo. no. in. l. apud celſum: in prin. eo. ti. quam
Bal. allegat per no. in. l. veteri. C. de fideicōmiſ. libe. ⁊. l. dolum.
C. de dolo. qui dolus etiā hic oſtēditur quia petit a fideiuſſo-
re penā fideiuſſionis. ar. l. dolū. C. de dolo. ⁊ oia iura nihil aliō
7 clamant niſi quod dolus ⁊ fraus nemini dꝫ patrocinari. ¶ † Te
netur autem iudex pena falſi qui declarat parti ſententiā quā
eſt daturus ſm Jaco. de aret. in quodam conſilio. arg. l. obſer-
uandum. ff. de offi. pre. coniuncta. l. j. de falſis. et de pen. l. ſi q̄d
8 aliud. §. j. ⁊. l. omne delictum. §. exploratores. de re mili. † nam
reus qui

a ¶ Soluere. Adde fely. i ca. iter alia. an ſi. ꝟ. vtrū debitor. de ſen. excom.

reus qui aufugit propter nimiã iudicis ſeuitiã vel propter eius minas atroces non hꝫ p̄ſumptionẽ criminis contra ſe:vt habet in.l.in lege cor.ff.ad ſilla.⁊ in.l.admonẽdi.per moder.de iureiu. ⁊ Andre.de Iſer.in conſti.regni.grãdis.⁊ cõſti.penam eorũ.⁊ q̄ᵈ no.in.l.ij.de his q̄ ſunt ſui.cũ ergo mine terribiles hui⁹ ſindicatoris dederint cãm fuge nõ tenebit̄ fideiuſſor.ar.d.l.iteꝫ apõ iul.§.iteꝫ queritur.⁊ dixit tex.in eadeꝫ lege.§.marcellus. Lõge equum eẽt ex eo qd̄ p̄fide geſtum eſt actorẽ nihil debere conſeq. nam tales mine atrociſſime ad fugam metu mortis incitarunt. ar.l.nec timorē.ff.q̄ me.cau.⁊ faciat ad predicta tex.in.l.legis. ad fi.ad.l.acq̄.⁊.l.arbitrio.§.fi.de dolo.vbi creditore occidente ſpẽm debitam debitor liberatur.⁊ Barto.in.l.ſi ſtichũ.de verb. oblig.⁊ ſic talis fuga tanq̄ ab eo p̄curata ei p̄deſſe nõ dꝫ. arg.l. item hi qui.ex cã.ma.⁊.l.pen.ſi quis obmi.cã teſti.cum ſi.ne ex
9 ſuo dolo penã lucret̄.l.ne ex dolo.ff.de dolo.†naꝫ q̄n ſuaſio alicuius doloſa eſt p̄xima cã dãni tenet̄ ſuadẽs de dolo.⁊ etiaꝫ de damno.Inſti.ad.l.acq̄l.§.cetex.⁊.l.cũ quis p̄ſuaſerit de dolo.⁊ ſic cũ ſindicator fuerit ĩ dolo ſeu culpa ob quã fuga fuit cauſata dicitur q̄ fideiuſ.non tenetur ad penam ipſi minanti rõne fuge: quia damnũ qd̄ quisſua culpa patitur pati nonvidetur:vt i rub. iuris damnũ cum ſi.ita mihi viſum:⁊ qui melius ſenſerit in pre-
10 ſenti caſu melius conſultat. ¶†Officiales publici regulariter non tenentur dare fideiuſſores niſi ipſe non ſit diues.l.quecũq̄. de fund.patrimo.⁊ niſi in caſu.l.Imperator.§.fi.de adminiſtrat. rerum ad ciui.pertin.⁊ in.l.priuatur.C. de muri.lib.xj.vbi Bar. hoc dixit.⁊ vide eundem Bar.in.l.j.C.de pericu.eorum qui pro
11 magiſtratu interue.⁊ in.l.fideiuſſores magiſtratuũ de fideiuſ.† vbi qualiter tenetur is qui ſucceſſorem nominauit ad officium ſi ille nominatus in officio delinquat ⁊ non ſit ſoluendo.⁊ vide in.d.l.j.q̄ fideiuſ.officialis non tenetur niſi de pertinentibus ad adminiſtrationem non autem ad penam ad quam magiſtratus incurrit delinquendo nec ad intereſſe: ⁊ vide in.l.penul.§. fi.de adminiſtra.rerum ad ciuita.perti.⁊ dixit gloſ.in.d.l.j.q̄ etiam ſi dedit pignora an tenetur vltra predicta. Et ideo bart. in.d.l. fideiuſſores.⁊ in.d.l.j.dedit cautelam q̄ iſte fideiuſſor promittat intereſſe ⁊ penam ſoluere condemnationem que de eo fieret ſi autem ſimpliciter fideiuberet ⁊ in actis diceretur q̄ fideiuſſit pro officiali vt bene ⁊ fideliter officium exerceat ⁊ poneretur clauſula in forma curie conſueta tunc teneretur ad penam.quia videtur facta in forma iuris per no.aliquorum doc.in.l.grege. ff.de fideiuſ.⁊ iſta clauſula in forma curie cõſueta que apponitur in fideiuſſoribus operatur q̄ tenetur preſentare toties quotiens opus fuerit ſm̄ moder.legentes ibi.⁊ idem Lucas de penna de iſta clauſula in forma curie conſueta dixit in.l. ſi quis decurio.de decurio.lib.xj. Et iſti fideiuſſores officialium nõ poſ-
a ſunt conueniri niſi excuſſo principali [a] Etiam ſic de bonis principalibus aliqua bona emerint.l.pe.de conue.fiſci.debi.qui loquitur in eo qui promiſit indemnitateꝫ ſm̄ Bar.ibi quia nõ põt ſciri damnum antequam ſit conuictus principalis :⁊ vide.ĵ. proximo capitulo ⁊ iura ibi allegata.

a ¶ Principali. Adde d.ale.d̄ imo. in.l. curatores.§.p magiſtratu.ff.d̄ admi. re .ad ciui.perti .⁊ bar.in.l.q̄ro ff.loca.

1 ¶ Judex maleficiorum recipiẽs fideiuſſorem minus idoneũ an teneatur? et nu.3.4.5.7.⁊.8.
2 Notarius actorum, qui fuit rogatus de tutela ſi recipiat fideiuſſores minus idoneos tenetur.
6 Fideiuſſor idoneus quis dicatur?
9 Fideiuſſor ſi tempore obligationis erat idoneus ſed poſtea effectus eſt non ſoluendo debet iterum caueri in iudicialibus: ſecus in conuentionalibus.
10 Illuſtres perſone accuſate ciuiliter vel criminaliter non tenentur dare fideiuſſores iudici ſiſti.
11 Judex qui tempore ſui officij cepit reum delatum quẽ voluit liberare an fideiuſſoribus teneatur in ſindicatu?
12 Judex qui ab accuſato non accepit fideiuſſores non poteſt excuſari ſic ꝙ non teneatur.
13 Judex poteſt ex officio ⁊ ſine libello ⁊ ſine ordine iudiciario cogere fideiuſſorem de iudicio ſiſti.
14 Judex poteſt procedere in criminalibus nemine petente.
15 Fideiuſſor non tenetur qñ contractus prorogatur, ſeu noua forma datur niſi ſit repetitus in nouo contractu.

1 Judex †maleficiorum in criminali recipit minus idoneũ fideiuſſorem tenet. ar. in. l. quotiẽs. qui ſatiſ.co. ⁊ in. l. iul. in prin. de ac. emp. † Nam qui recipit aliquem fideiuſſorem videtur approbare ipſum idoneũ. l. iij. ff. de fideiuſ. quod eſt verũ qñ ipſe recepit: vbi aũt aſſeſſores vel notarij ſui reciperent tenent ipſi vel alij officiales: ad quorum officium ſpectat recipere fideiuſſores ⁊ non ad maiores magiſtratus: vt in. §. fi. inſti. de ſatiſ. tu. vbi etiã dicitur ꝙ cautio recipitur periculo magiſtratus ⁊ ꝙ in ſubſidiũ datur actio ꝯ magiſtratum qui recipit minus idoneũ [a]: vt in. gl. no. ⁊. in. l. j. §. vſq. de tu. ⁊ ra. diſtr. ⁊ vide in. l. emilius. ff. de admini. tu. ⁊ in. l. ij. et iij. de magi. conue. ⁊ not. d. §. fi. iuncta gl. † ꝙ notarius actorum qui fuit rogat⁹ de tutela ⁊ recipit fideiuſſores minus idoneos ꝙ ipſe tenetur. de quo per gl. §. pe. de excuſ. tu. ⁊ in. l. j. §. neq. de magiſt. conue. Si tamen longe poſt reperiantur fideiuſſores non ſoluendo preſumitur ꝙ a principio fuerit non ſoluendo vt dicenti contrarium onus probandi incũbat. l. non eſt neceſſe. ff. de proba. quod eſt verum niſi iſti fideiuſſores fuiſſent recepti cum cautelis debitis qꝛ iudex habuiſſet informationẽ in ſcriptis ꝙ fideiuſſores erant idonei. ar. §. ex his. inſti. de acti. tut. ⁊. l. ꝙ in hereden. ⁊. l. j. §. ſciendum. de n. a. conue. ⁊ dicit bal. in. l. generaliter. de epi. ⁊ cle. alleg. l. j. ⁊. ij. de mag. conue. † ꝙ ſi iudex recepit malos fideiuſſores tenetur reipublice vel pti ad intereſſe ſi tñ ps eẽt pſens ſibi imputat. ar. l. ſi arbitrio. ff. q̃ ſatiſd. cog. † nam ille cui debet dari fideiuſſor ſibi preiudicat accept ĩdo ſcienter minus legitimum fideiuſſorem. l. inter cauſas. §. abeſſe. ff. mandati. l. j. vbi Bal. ff. ſi quis in ius vo. ⁊. l. ſi fideiuſſor. qui ſatiſda. cog. Si autem principalis eẽt idoneus preſumptione iuris ⁊ de iure non indiget fideiuſſore. l. cũ cleri. de epi. ⁊ cle. et quando eſſent approbatores fideiuſſorum ipſi tenentur. l. cum
6 oſtendimus. §. fi. de fideiuſ. tuto. ⁊ in. l. arbitrio qui ſatiſda. † vbi

[a] ¶ Idoneum. Adde Angel. ⁊. d. Alex. imo. in. l. ſi vo. §. q̃ p rei. q̃ ſatiſda. cogã.

autem iudex approbat vel affirmat aliquem eſſe idoneum fideiuſſorem qui non eſt tenetur ipſe iudex ac ſi ipſe eſſet fideiuſſor ſm Ang. in. l. iij. §. qui pro rei qualita. qui ſatiſ. cogan. p tex. i. d. l. cum oſtendimus. §. fi. lz Rap ha. ibi contrariū teneat. p tex. elegan. §. fi. de dolo. dicens ꝙ. d. §. fi. loquitur qñ talis approbatio eſt facta in iudicio vel loquitur in electo ad probandos fideiuſſores ſicut in ſimili loquitur tex. in. l. j. §. ſciendū. ꝟſi. diuus. de
5 ma. conue. ꝛ hoc tenent docto. moder. in. d. §. pro rei qualitate. † Et predicta ſunt vera niſi fuerit fideiuſſor de iudicio ſiſti ꝗ dat̃ fuiſſet per coniunctam perſonam quia ſi fuiſſet minus idoneus facultatibus non tenetur recipiens. l. j. §. ꝑtor. ff. de in ius vocā. vt cant. ꝛ in eandē. l. §. parrici. Et limita ꝑdicta qꝛ lz fideiuſſor non ſit idoneus tamen ſi principalis eſſet multum idone⁹ ꝙ ſuf
6 ficit[a] qualiſqualis fideiuſſor ſm gl. fin. in. l. mulier. de iure do tium. p⁹quo facit. l. tā dementis. C. de epi. aud. ꝛ. l. j. §. i agnato. de magi. cōue. ꝛ idē ſi fideiuſſor eſt multū idoneus ꝛ principalis non qꝛ ꝑ fideiuſſorē vr̄ ſuppleri pr̄imoniū principalis debitoris. l. ꝛ nō tm̄. ff. de fidei. ꝛ. l. ſi plures. §. pe. eo. ti. vbi dr̄ ꝙ vr̄ ꝑncipa lis ſoluēdo ſi ei⁹ fideiuſſor eſt ſoluendo. ſm bal. ꝗ dicit ibi ꝙ nō
6 eſt alibi. † Dr̄ aūt idoneus fideiuſſor ſi res ſue tm̄ valēt quātū eſt quātitas cauſe. l. fideiuſſor iudicij. ꝗ ſatiſda. ſm glo. ibi. ꝛ adde bal. in. j. §. ſi magiſtratus. ff. de magi. cōue. qui dixit ꝙ ſi ꝑ ſtatutum poteſtas ſub pena teneret̃ recepere fideiuſſores idoneos ab inq̄ſito ꝛ ipſe nō recepit idoneos ꝙ excuſat̃ minus idone⁹ prin
7 cipalis tpe quo ſit executio: ſec⁹ ſi eēt min⁹ idone⁹ qđ not. ¶ † Si tñ aliq̄s cōmendat ꝛ laudat fideiuſſorē eſſe idoneū ꝗ ꝑpter hoc fuit recept⁹ a creditore ſi poſtea reperit̃ nō eſſe idone⁹. an cōmē dator teneat̃. Dic ꝙ nō: niſi hoc fecerit fraudulenter. ꝑ. l. cōſilij. de reg. iur. ſi vero nō conſulendo ſz affirmando hoc dixerit tene bitur. l. iij. ff. man. ꝛ in. l. aduerſus. de ma. cōue. Si vō effuſo ſer mone generaliter amicū ſuū q̄s laudauit nō tenet̃. ff. de dolo. l.
8 elegāter. §. pe. † ꝛ vbi fideiuſſor fuit recept⁹ ꝛ approbat⁹ ꝛ non fuit reclamatū nec dz de nouo ſatiſdare niſi de nouo calamitas
9 ſuperuenerit. l. ſi arbiter. ff. ꝗ ſatiſd. † vbi vero tpꝛ obligatiōis fideiuſſor fuit idone⁹ ꝛ poſtea eſt effect⁹ nō ſoluēdo dz iterū caue ri in iudicialib⁹ nec⁹ in conuen tionalib⁹. l. pretorie. la. ij. de ꝑto. ſtipu. ꝛ i. l. ſi pupilli. §. ſoror. de ſolu. ꝛ vide Bar. i. l. iij. ff. de fide. vbi gl. ꝙ fauore dotis ſi fideiuſſor dat⁹ efficit̃ ꝑ. ſup tenet̃ iterum cauere. ꝛ in. l. ſi. finita. in prin. de dam. infec. ꝛ qñ ſuꝑuenit calamitas fideiuſſori eſt cā ꝙ vz iterū caueri: eſt calamitas ꝛ inopia inſignis. l. arbitror. ꝗ ſatiſda. ꝛ. l. ſi his a quo. §. fi. vt i poſ. lega. ꝛ vide i. l. de die. §. ſeru⁹. ꝗ ſatiſd. ꝛ Bar. i. l. ij. iudi. ſol. ꝛ Ang. in l. ij. i ꝑn. ꝗ ſatiſ. ꝛ i. l. ſi pupilli. de ſol. vbi an ſi fideiuſſio vitioſa ꝑſtita rōne pſone fideiubētis ſit iterū dāda: q̄b⁹ adde ꝙ lz ptās nō teneat̃ recipe fideiuſſorē puilegiū. l. j. ff. ſi q̄s i ius vocat. Fal lit in curialib⁹ vel alijs officialibus ꝑncipis ꝗ pñt dare vnū de
10 numero ipſoꝝ. l. ij. de agen. i reb⁹ li. xij. ꝛ in. l. ante. C. de palla. † ꝛ fallit i pſonis illuſtrib⁹ ꝗ ciuiliter vel crialiter accuſate nō tenentur dare fideiuſſores iudici ſiſti ſed eorum iuratorie cautio ni committūtur lz poſſideant. l. quotiēs. de digni. vel. cōmittun

[a] ¶ Sufficit Add. d. alex. de imo. in. l. ij. ff. qui ſa tiſ. co. ꝛ frāc. ð capi. li. i. l. fideiuſſor. c. titu.

tur cuſtodie militari.eo.ti.l.ſi grauius.q̃ etiã habẽt ex priuilegio q̄ nõ citãtur ſine ſcriptura ex priuilegio clariſſimarũ perſonarũ ſm Bar.vbi dr quod nõ car
11 ceratur: q̃ bene not. ¶ An iudex q̃ tẽpore ſui officij cepit reũ delatũ quẽ voluit liberare fideiuſſoribus teneat̃ i ſindicatu. Dy.in.l.ij.de exhibẽ.re.diſtinxit vbi Bal.dixit q̄ ſi p illo crie imponit̃ pena determinata ⁊ corporalis nõ remittitur fideiuſſoribus. ſi pena pecuniaria imponitur ⁊ ſi t cõfeſſus ſimiliter non relaxatur ſed dz d̃nari.l.ſi cõfeſſus de cuſto.reo.⁊.l.ſi q̃s.eo.tit.⁊ vbi eſſet relaxatus fideiuſſoribus tenebunt̃ cũ preſentare vbicũqʒ perſona eius erit neceſſaria ſi iudex velit interrogare reũ vel torquere vbi torture locus erit.l.diuus.de ſicca.⁊ vbi pena eſt arbitrario cõſiderabatur qualitas criminis ⁊ cõſuetudo iudicij ⁊ fori.ar.§.pena grauior.qr ſi eſt capitalis erit pena corporalis ⁊ idẽ erit q̄ pena ordinaria. Et ſi eſt pena pecuniaria tunc anteq̃ʒ ſit cõfeſſus ⁊ ↄuictus ⁊ ſit aliqua ſiniſtra ſuſpitio ↄtra cum dz mitti ad carceres ſi eſt vilis pſona.⁊ ſi eſt nobilis dz honeſto modo in palatio detineri.⁊ ita dz iudex arbitrari.l.j.de cuſto.reo.⁊ vbi eſt tantũ ſuſpectus de crimine ſi eſt crimen atrox.valde dz carcerari.l.j. de cuſt. reo.⁊ ſi nõ eſt atrox dz detineri ſub cuſtodibus in loco honeſto.d.l.ſi vero eſt plene cõuictus ⁊ cõfeſſus punit̃ in cõpedibus.d.l.j.⁊.l.fi.ſm bal.i.d.l.ij.⁊ vide bar. et Ang.in ſupradictis iuribus. Et i regno habemus cõſtitutionẽ humanitatis. et.c.ab illo inchoandũ in q̃bus vide q̃ no.qr vtplurimũ officiales ex hac cã impetunt̃ i ſindicatu qr fideiuſſoribꝰ nõ liberauerunt inq̃ſitos vt poſſent ſe defendere tñ vbi veniret imponẽda pena arbitralis:vt qr p alapa imponeretur ex forma ſtatuti pena corporalis nõ debet relaxari.l.q̃d ergo.§.pena graui. de iſami. Bal.in.d.l.ij.tamen Ludouic.in fi.de in ius vocan.dixit q̄ nõ debet relaxari fideiuſſoribus vbi p delicto venit imponẽda pena arbitraria quia licet aliq̃n ratione enormitatis delicti penam tranſgredi.p no.in.c.j.de cõſti.⁊ ratione enormis delicti.l.diuus.ad fi.de ſicca.vnde quia regno pro percuſſione ſine armis eſt pena pecuniaria.ſi quis percuteret vnũ comitẽ vel vnũ collateralem regis illa pena augebitur pper delicti enormitatẽ:p dñm Inno.que nota. Et adde q̄ ſi quis ſemel exiuit de carcere pdit beneficiũ qd pro crimine datis fideiuſſoribus liberetur.glo.ſing.in.l.in lege corne.ad fi.ff.ad ſill.⁊ Bal.in.l.iij.ad fi.de epi.aud.⁊
12 vide Bal.i.l.j.C.de exhi.q̃ dixit in aut.gñaliter.de epi.⁊ cle. † q̄ non poteſt excuſari iudex q̃ ab accuſato vel inq̃ſito non accepit fideiuſſores qr forma eſt tradita a lege q̄ rei dando fideiuſſores liberent̃ p illũ tex.⁊ facit.l.j.de ma.cõue. Et quãdo de carcerato pro crimine capitali nihil conſtat relaxatur ſententia non expectata.Bal.in.l.nullus.de exhi.re.vbi dixit idẽ ſi p debito.⁊ q̄ Bart.voluit i.l.ſi
13 quis vltimo.de pe.⁊ vide in verbo captura.§.⁊ in vbo carceratus. ¶ † Iudex põt ⁊ officio ⁊ ſine libello ⁊ ſine ordine iudiciario cogere fideiuſſorẽ de iudicio ſiſti quia ↄtractꝰ factꝰ in iudicio hʒ vim ↄfeſſionis de pac.l.tale pactũ.§.q̃ prouocauit. maxime q̃n pcedit̃ tũc ↄtra cõtumacẽ que eſt q̃dã mulcta in qua nõ cõſideratur ſolitus ordo iudiciorũ.ar.l.nullũ de teſti.⁊ q̄ dr de fideiuſſore iudicij facit.l. fi.de vſu.rei iudi.ff.man.l.ſi vero.§.mauri.⁊ de i ius vocã.l.ſi is pro quo.de fur. l.ſi q̃s vxori.§.fugitiuũ.⁊ quod no.de epi.⁊ cle.aut.generaliter.vbi ex cõtractu
14 iudiciali oritur offm̃ iudicis in quo pceditur executiue. † Nam in criminalibus poteſt iudex procedere nemine petẽte qr iudex ſemel auditus i criminalibꝰ poteſt procedere nec circũſcribit̃ edictũ licet accuſator ſit abſens.l.q̃uis.de adul.⁊ qd not.Inno.in.c.dilecto.de ſenten.excõ.bal.in.l.q̃ de crimi.C.q̃ accuſa.⁊ ideo non tenebit̃ in ſindicatu ſi taliter pceſſerit executiue cõtra fideiuſſorẽ iudicio ſiſti.⁊ vide eũdẽ Bal.in.l.cũ p quo.ff.de in ius vocan.vbi tenet idem in effectu lʒ aliter dicat i.l.ij.ff.ſi quis in ius vo.nõ ierit.⁊ i.l.ſi vo.ff.q̃ ſatiſdare.⁊ in.l.ij.§.fi.c.tit. vbi Bal.⁊ Lud. ¶ An poſſit peti q̄ officialis tpalis durãte offẽ caueat de ſtãdo

ad ſindicatū debito tpe.alle.ter.q ſic in.l.ſi adulterium.§.fi. de adul.ꝛ eſt tactū.ſ.¶An fideiuſſor officialis ad annū teneatur ſi poſt annū fuerit refirmatꝰ.Ur q nō .ꝑ ter.i.l.lucius.§.paulus. ꝛ per Ja.de are.ff.de admini.tuto.ꝛ idē tȝ Bal.in.l. ſi cū ermes. C.loc.vbi dixit ꝑ fideiubētibus ꝑ poteſtatibus q non tenenꝭ eo in officio refirmato ꝑ nono tpe.alle.Ja.de are.ibi.ꝛ ar.l.fi.i fi. de arbi.ꝛ idem dixit Bal.in.l.tam mādatori.C.de nō nu.pe. vbi
15 etiā.dixit† q ſi cōtractꝰ prorogatur ſeu noua forma daꝭ q fide iuſſor nō teneꝭ niſi ſit repetitus in nouo cōtractu.ar.d.l.ſi cū ermes.ꝛ.l.cū in plures.§.l.dicta.ff.loca. Tn̄ ſecꝰ eſt vbi tps ſolutionis ꝓrogaꝭ ſȝ Bal.in.d.l.tā na.ꝛ dixit idē Bal.in.l. ſi cū reo. ff.de pac.q prorogatio termini facta principali fideiuſſorē nō
a liberat.[a] ar.illius.l.niſi eſſet facta cū repetitione oblatiōis aio nouādi.l.valerianus.de ꝑto.ſtip.vel niſi fideiuſſiſſet ad tps.l. abeo.i fi.de arbi.ꝛ qđ not.Dyn.ff.ſolu.matri.l.ſi mora. ꝛ vide ſ.proxi.c.an ſi officialis.ꝛ.ī.latiꝰ.ꝛ in verſi.refirmatus.¶Si ex forma ſtatuti ptās in ꝑncipio officiū teneꝭ ſatiſdare ſi eſt ydoneꝰ ſtabitur ſue cautioni cū hypotheca bonorū ſuorū.bar.in.l.quicunqꝫ.de fun.patrimonialibꝰ.lib.xj.ꝛ dixit bal.ī.l.ſciēdū.C.quorum appellatio.q ſi eſt bone vite.ꝛ probate fideicom.quod ſufficiet ſola cautio.ꝛ vide.ſ.

a ¶Nō liberat.Adde eū deȝ.ſ.in ꝟ.ſi deiuſſor officialiū.ꝛ qđ ibi dixi i ap.

1 ☞ Feriata die poteſt ꝓcedi in cauſis ſummarijs quod eſt verū niſi in ferijs inductis in honorem dei.
2 Officialiū cauſe poſſunt agitari die feriata.

Erie.Cauſa ſindicatus dȝ expediri īfra.xx.dies vt.ſ.ꝛ ſi res ſit tpe breuiſſimo peritura nulle ſunt ferie etiā ī honorē dei.l.j.de ferijs.ꝛ debet lis conteſtari:vt eſt glo.in.l.j.ꝛ vide tex.in auꝭ.vt iuđ.ſine quoquo ſuffra.§.ſciāt.vt oēs etiā in glo.parua ꝓteſtaꝭ.bal.i.d.§.ꝓficiſci.q.x.Bar.aūt i.l.nec ꝗcquā.§.de plano.
1 de offi.procō.dixit q licet dicaꝭ† q i cauſis ſummarijs poſſit ꝓ
b cedi tpe feriato nō hȝ locū ī ferijs īductꝭ i honorē dei[b] ad limi.l. miles in.§.lx.de adul.ꝑ no.i.l.ſi feriatis.de ferijs.ꝛ vide.ī.i ꝟbo
2 iudicare i.c.an officialis poſſit iudicare vltia die officij.¶†Cauſe officialiū pn̄t agitari die feriata:qꝛ agiꝭ de publico intereſſe c.fi.de ferijs.Bal.i rub.extra de iudi.¶Officialis negligēs i officio poteſt die feriata amoueri per ſuperiorē ab officio.l.ij.in verbo officia.ff.de ferijs.

b ¶Dei.que cauſe ꝟo tractari poſſint vel nō ī ferijs inductis i honorē dei vide Spe.in ti.de ferijs.§.ſeqꝫtur videre.

1 ☞ Filiuſfa.qui imperite iudicauit teneꝭ ꝑ viribus peculij: vel quatenus religioni iudicantis videbiꝭ equum.ꝛ nu.2.
5 Pater qui cōſentit q filius ꝗ capit offm̄ an ſit obligatus ꝑ ipo filio ꝛ teneaꝭ in ſindicatu?ꝛ nu.4.ꝛ.5.

Iliuſfamilias officialis iudex ꝗ eſt filiuſfamilias ꝛ ꝑ imperitiam iudicat teneꝭ inquātū religioni iudicis videbiꝭ equū nō tn̄ vltra vires peculij ſed ſi ꝑ dolum teneꝭ inſolidū.Et hec obligatio rei tegra nō trāſit ad heredem.l.ſi filiꝰ.ff.de iudi.ꝛ ſic iudex ꝗ iudicat ꝑ imperitiā nō teneꝭ niſi quatenus facere pōt.i. quatenꝰ ſufficiūt vires ſui p.imonij nullo deducto.ꝛ dicit gl.q filio dāna

to in ſindicatu fit executio i peculio. ⁊ adde no. in. l. ⁊ ſi cōdēnat⁹. ff. de pecu. Tñ dicit bal. q̄ pſumit̄ p iudice vt nō videat̄ dolo pnūciare niſi pbet̄ euidēter con trariū p. d. l. ſi fili⁹. ⁊ i dubio ſi apparet male iudicatū pſumit̄ iperitia ⁊ non do lus: vt no. in. l. j. in pri. C. de appe. Un̄ qñ cōdēnātur ppter imperitiā modera tur cōdemnatio arbitrio boni viri. ſec⁹ vbi p dolū iudicat ſz Bal. in. d. l. ſi fili⁹. ⁊ adde no. p Inn̄. i. c. in noſtra. de pcu. ⁊ in. c. ſi qñ. de appel. ⁊ dixit etiā Bar. in
1 d. l. ſi fili⁹. † q̄ filiuſfamilias q̄ iperite iudicauit tenet̄ p virib⁹ peculij vel qua tenus religioni iudicātis videbit̄ equū: q̄ religio eſt vt nō teneat̄ niſi inquātum
2 poteſt nec in carcerem detrudet̄ ſi nō poteſt ſoluere. ſm Ang. ibi q̄ dixit † q̄ dz pe ti, cōdemnari inquātū religioni iudicantis videbit̄ ⁊ nō ad certā quantitatē. et ſi dolo iudicauerit debeat cōcludi ad certū intereſſe: q̄ intereſſe qualiter pba bitur. vide Inn. in. c. ſup eo. qđ me. cau. ⁊ in. l. in actionibus. de in litem iuran. ſz Bal. ⁊ in. d. l. ſi filius. ⁊ vide in. c. iudex. q̄ iudicauit p imperitiam. ⁊. verbo iudex
3 male iudicās. ¶ † An pater q̄ cōſentit q̄ filius copiat offm̄ ſit obligatus p ipo fi lio ⁊ teneat̄ in ſindicatu: vide in. d. l. ſi filius. ⁊ Bar. in. l. j. de decur. ⁊ in. l. j. C. de pericu. noia. ⁊ glo. i. l. q̄ diximus. §. ſi pr̄. ff. de excu. tu. vide Nico. de Neapo. ⁊ in l. iij. §. fi. ff. de admini. rerū ad ciui. ⁊ in. l. ſi fili⁹. eo. ti. ⁊ in. l. metha. de iure fiſci. et in. l. imperatores. §. idē ad muni. ⁊ in. l. ſi ſeruū. §. an fili⁹. de vbo. obl. gl. in. l. ſicut. de fideiuſ. vbi vide. An iſto caſu pater poſſit cōueniri filio nō diſcuſſo vel fi lius ſit ante diſcutiendus: vt deinde veniat̄ ad patrē: ⁊ vide in verbo plures of ficiales. ¶ Filiuſfamilias ppter imperitiā tulit ſniam heres eius nō fecit inuen tariū certū eſt q̄ fili⁹ nō tenet̄ niſi inquātū bono viro videbit̄ fore equū qz nō te netur vltra q̄ patiant̄ facultates inſpecto tpe ſnīe lz ppter dolum poneretur in carcerem. ff. de iudi. l. ſi filius. nunqđ ergo eodē mō tenebit̄ eius filius q̄ nō facit inuentariū. Bal. q̄ non: qz oblatio q̄ nō deſcendit in heredē ppter obmiſſionē in uentarij nō ꝯtrahit̄. ff. de iudi. l. iul. Speciale tñ eſt in filio gerēte magiſtratū q̄ patrem obliget de peculio. l. ij. ff. ad muni. ⁊ qđ patet qz in maleficijs nō dicit̄ p filio fideiubere. Bal. in aut. ſed cum teſtat̄. ad. l. falc. ⁊. s. in. c. j. ⁊ in. c. officiales
4 eiuſq̄ domeſtici. s. in verbo barataria. ¶ † Si pr̄ videns filiū debere eligi i ma giſtratum ipm emācipiat vt de geſtis p ipſum non teneat̄ obligabit̄ tanq̄ fide iuſſor. ff. ad muni. l. pe. qñ cōſulto vel in fraudē fecit: vt ibi q̄ eſt nota. dignum.
5 ¶ † Pater p filio officiali tenet̄ ſi ei aſtiterit in officio publico. l. fi. cū ibi not. C. de decur. ⁊ qđ no. in aut. de hereti. que ab inte. §. nulla. Tñ vnus fratrū non tene tur p alio in offō exñte. lz bona ſint indiuiſa. l. lz. C. de decurio. q̄ nō hz locū in fi lio emancipato q̄ accedēs ad honores nō obligat prēm. Ang. in. l. gallus. in. §. ⁊ quid ſi tantū. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ qđ no. in. l. ſi emācipati. de collat.

1 ☞ Officialis qui aufugit ⁊ noluerit ſtare in ſindicatu an teneat̄. ⁊ nu. 1.

¶ Fuga officialis.

1 An ſi † officialis aufugit ⁊ ſtare noluit in ſindicatu puniatur. Dic qñ aufugit ante finitam adminiſtrationez debet remitti ad locū vñ aufugit. l. ij. C. vbi de ratio. ⁊. l. j. C. de curiali. ⁊ ſi aufugiat dū ſindicari debet: tunc cogit̄ redire. C. vt . ea cauſe. l. j. C. vt ad. l. iul. res pe. l. j. in glo. Et carcerat̄ tanq̄ vilis ſeru⁹. in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuf. §. neceſſitate. ⁊ qualiter ꝯtra eū cognoſcat̄. vide Specu. de libe. cōcep. §. nunc dicendū. vſi. nota. ⁊ eſt reus maieſtatis qñ ante finitā adminiſtratione recedit ⁊ ſufficit pbare ſolam fugā. in aut. de admi. §. j. col. vij. Aūt poſt finitā adminiſtra tionē. ⁊ tūc aut poſt tps pfixū ſindicatui: ⁊ fuga nihil pbat ſz ſi q̄ cā fuit mota cō tra ipm ppter quā nō ſtetit pōt iudicari ⁊ ſniari contra ipſum: aut fugit infra tē pus pfixum ſindicatui: ⁊ tūc ſi fuit capt⁹ et detent⁹ in l co vbi debet reſpondere fuga cōtra eū facit aliqualē pbationem ⁊ debet reſpondere ⁊ cauſam pagere. l.

ſ.C.vt oẽs cauſe.⁊ in.d.§.neceſſitatis. Si vero nõ fuit captus nec detẽtus tũc fuga cõtra eũ facit ſemiplenã ꝓbationem.in auẽ. de colla.§.ſuper hoc.⁊ in.l.i bonefide.de iureiur.vbi doc.dicũt hoc verum ſi nõ erat traditus cuſtodibus. Si vero erat tradit᷑ tũc di-
2 cunt ꝙ fuga facit cõtra eũ plenã probationem[a].p.l.iij.§.de exacto tributo.lib.x.⁊ vide.C.de aſſeſ.l.cõſiliarios.q̃ lex dicit ꝙ officialis fugiẽs habeẽ ꝓ ꝯfeſſo.tñ loquitur qñ eſſet de aliquo iculpatus ⁊ fugeret:⁊ etiã ille leges loquunẽ in frãgẽte carcerẽ quo caſu etiã faciens eũ fugere tenebiẽ ad ſolutionẽ debiti fiſcalis ⁊ priuati ⁊ priuat᷑ põt iurare in litẽ.l.ſed ſi.§.j.ne q̃s eũ ⁊ melius l.eos.de cuſto.reo.vbi euadẽs carcerẽ fateri vr̃ illud ꝓpter qđ erat detentus q̃ intellige vera rectore quia dubiũ eſt q̃d de ſuis officialibus.⁊ vide Joan.an.in addi.Spe.in ti. de p̃ſumptis.§. ſciens.v.ad dãnationẽ criminis vbi dicit ꝙ fractio arreſtatiõis ⁊ fuga facit vt cõtra eos poſſit ferri ſñia vt l cõfeſſo ⁊ cõuictos. ⁊ idem Ang. in.l.j.de priua.car.C.Nõ etiã ſunt citãdi ad ſentẽtiam ſm Jo.an.in.d.verſi.⁊ facit.l.milites agrũ.§.transfuga.de re mili.⁊ vide q̃ dicit Barto.⁊ doc.in.l.admonẽdi.ff.de iureiur.
3 vbi diſtin. ¶ Et de officiali fugiẽte a ſindicatu vide.s.in prin. operis in.c.dr autẽ ſindicatus.poſt prin.vbi multa.⁊.i.primo. c.⁊.i.verbo probatio.i.in.c.qualiter probatio.i. Adde quia Lucas de pẽna in.l.ordinariorum coar.li.xij.q ſi officialis fugerat non reddita rõne ꝙ creditur cõtra eũ ſacramento agẽtis.p not. in auẽ.vt iudi.ſine quoquo.§.neceſſitate ⁊ p glo.in.l. in bonefidei.de iureiu.⁊ p nota.extra qđ metus cauſa.c.fi.dicẽs qđ fuga eo caſu violẽtie comparatur.l.ſi qñ.C.vnde vi. qđ videtur not. ſatis vt in hoc caſu fuga ſit loco violẽtie. Et de hac probatione vide latius.i.in verbo ꝓbatio in ſindicatu.

a ¶ Probatione. Adde Ang.i.l.leg.ad ſill.⁊ bal. in.l.ſuccuriẽ ex q̃.cau.ma. ⁊ in.d.l.i bonefidei. alle. in.tex.

1 ¶ Officialis fugiens a ſindicatu an ſi poſtea ſpõte reuertatur poſſit ſe excuſare ⁊ quõ⁊ nu.2.⁊.3.
4 Superiorem adiens non diciẽ fugere.
5 Furtum ⁊ barataria officialis licet probaẽ per ſolum iuramentum quãdo idem aufugit a ſindicatu tñ non poteſt condemnari per iuramentum ſuppletorium.⁊ nu.6.

1 An iudex vel officialis fugiens a ſindicatu poſſit ſe excuſare ſi poſtea ſpõte reuerſus eſt ſe receſſiſſe q̃ videbat ſindicatũ rigoroſuz contra ipſum p̃parari et ſindicatores aio ſe ꝓcedere cõtra ipſum vel ad carcerãdũ vel ad alium grauamẽ facit ꝓcedere ita qđ talis fuga nõ faciat ꝓbationẽ cõtra ipſum. dicit ꝙ ſic:nã is q̃ fugit ⁊ poſtea reuerſus eſt ſua ſpõte nõ grauatur ꝓpter ipſam fugã.vt no.bar.in.l.qd ſi fugitiu᷑.§.j.ff.de edi. edi.vel ſi ipſum fugiẽtẽ aliqua cã.excuſaret puta timor partialitatis contrarie vel capitalis inimicitia. vt quia minati fuerant officiali quod depoſito offic.ipſum male tractarent ; quia tunc fuga nullam contra eum probationem faceret .d.l. quid ſit §. apud labeonem vel qñ receſſiſſet aio reuertẽdi ⁊ reuerſus fuiſſet.ar.l.iij.cũ gl.i.§.emãſor.ff.de re mi.⁊ tz bal.l.l.j.C.de ſer.fu.⁊ tenet An.d iſer.l ꝯſt.regni hũanitatſ.ꝙ bãnit᷑ q̃ reuertiẽ liberaẽ

1 ¶ Ratio contradictionis ſemper eſt attendenda.

Circa. Pone q ſunt duo dñi vni9 terre hñtes i vno loco cognitionē cauſar criminalium. z vnus ex eis ſolus habens executionē in dicto loco velit erigere furcas altero ꝯtradicente an
2 poſſit inuito alio a. Oldra. in cōſi. vj. dicit q ſic: qz
1 in oi contradictione eſt rō contradictionis attēdēda. l. fi. de edi. diui. l. ij. §. j. ne quid in loco publ. Et qz ei competit ſignū cui z res ſignata. ad. l. cor. de ſicca. l. eos. §. q ſe. de iure diui aure. p totū. z. l. ij. de atte. li. x. z ar. de offic. pſe. afri. l. i noie dñi in verbo z clauſuris: z facit de vſu z habita. l. furca. §. ſi dñs. Et ſi dubitat alter ne ſibi etiā circa cognitionem in poſter preiudicium paretur fiat cū proteſtatione. ar. . lij. §. pe. de exhi. lib. de aqua q. zeſti. l. pe. i. verbo ſine pіudicio. de teſta. tu. l. idē fiet.

1 ¶ Latrones debent furca ſuſpendi in loco in quo furtum commiſerunt. et nu. 4.
2 Princeps non pōt rem priuati accipere pretio non ſoluto.
3 Territoriū ſuū quis cogitur vēdere fiſco ad erigendas furcas.
5 Damnū quod quis ſua culpa ſentit: ſentire non videtur.
6 Officialis pōt capere animal alicuius p malefactore trahēdo.

¶ Furcarum erectio.

Fuit conſultus q duo famuli vni9 nobilis cū mercator tranſiret p eius pdium ipm occiderunt in predio: z diſrobarunt: cōfeſſiq z conuicti de tali facinore ſuſpenſi fuerunt in illo predio. modo nobilis cōqueſtus eſt contra ptātem q furcas erexerit in predio ſuo priuato: z ibi hoies morti tradidit: feceritq locum illū publicum ſuſpectū: qz agricultores decreto non reperiebat aſſerentes terram minime frugibus abundare: z decreto eſſet prediū deterius effectum z ſuſpectum: z hoibus incolentib9 agēdo etiam actione iniuriar contra poteſtatem q hoies in pprio predio z nō in publico fecit trucidari. z ſic videtur feciſſe locum peſtilentē pпter vanas hoim ſuperſtitiones z ſuſpitiones. ar. l. habitatores. ff. loca. z q dānū z iniuriam dederit. ar. l. quemadmodū. §. ſi magiſtratus. ff. ad. l. aquil. z facit in ar. l. Itē apud labeonē. in prin. ff. de iniu. z. l. his q domū alienā. ff. eo. ti. z dixit tex. in. l. nec magiſtratib9. ff. eo. q ſi qs per iniuriā fecerit mgratus q tenebitur iniuriar. ¶ In ꝯtrariū facit: qz ſi quid mgratus ad vindictā publicaz fecerit non tenebitur iniuriar. l. nec mgratibus. cū ſequē. de iniur. z e. ti. l. iniuriar. §. j. vbi dicit text. his q iure publico vtitur nō vr iniurie faciende cauſa hoc agere. et ea l. §. que iure poteſtatis a magiſtratu fiunt ad iniuriar actionez nō pertinet: z ſic cū officialis non fecerit ad iniuriā illi9: nec mō pſumat qđ cā iniuriandi fecerit: ſed p executione iuſtitie p iura
1 predicta q non tenebit. z iure ſtatutū eſt q latrones debēt furca ſuſpendi in loco in quo latrocinia cōmiſerunt. ff. de penis. l. capitaliū. §. fi. z ſic hoc facit auctoritate iuris. igitur nō exceſſit ff. de penis. l. capitaliū. §. famoſos. ar. l. gracch9. de adul. z facit de curſu publico. l. penl. vbi dicit qđ curia pōt capere aialia ad vecturam deputata. vt arma deferant ſalario de publico pſolut

a ¶ Alio. Sz nunqd ſi vn9 habeat iuriſditionē z mixtum impium alter habēs meruz imperium poſſit erigere furcas. vide old. in conſi. clxj.

uendo.et facit.l.final.de fabric.et.l.penulti.de iure fiſci.z facit.l.ij.de lucr.ad aduo.z.l.ij.ne ruſti.ad ullum offm in verbo bouem.z de poſthu.publi.l.ij.in fi. vbi ppter neceſſitatē publicam q̄s ad aliquid cōpellitur:iſta em̄ fuit neceſſitas publica.z legis que iubet eos ſuſpendi.vbi delicta commiſerunt.ſi ergo ptās hoc nō faciebat.ad qd̄ tenebat̄ ratione officij: z publice diſcipline preſumebat̄ fuiſſe in dolo.ff.man.ſi fideiuſſor.z de verb.ſignif.l.magna.z qd̄ Bar.no.ff.de admi.tut.l.titium z meuiū.nam ratione publice vtilitatis quis cōpellitur rem ſuā cōcedere.l.ij.in pri.de his qui ſunt ſui.refert Flo.in.l.ij.§.locus.de religio. et Bal.et Ange.in.l.j.ad fi.ff.ſo.ma.Guil.in.l.decernimus.de epiſ.et cle.¶Nec ob.ſi dicatur φ dz ſolui merces vt iuribus.ſ.allega.qz legis prouiſio ad hec ſi non extendit ſicut quando caperentur animalia et alia bona pro vtilitate fiſci. vt in iuribus ſupra allegatis.vel qñ vellet dñiuz rei aliene acquirere.l.vene.§.
2 ſi conſtat.cōia predio.et per ea que dixit Andr.de Iſer.in titu.de capi.qui cur. ven.†φ ſi princeps velit rem priuati accipere qd̄ non pōt precio non ſoluto.de
3 quo vide late in.c.ſubijcio queſtionez.†vbi habes φ quis compellitur vendere territorium fiſco.vt ibi imponantur furce pro iuſtitia.Nam in hoc caſu non debet̄ pretiū:qz prediū in q̄ delictū fuit cōmiſſum ratione delicti ibi cōmiſſi affectū extitit huic oneri ſeredi ex iuris diſpoſitiōe vt ibi vindicaret̄ delictū:z fures ſu-
4 ſpēderēt̄ †qz lex puidet qd̄ vbi te inuenero ibi te iudicabo.l.j.et.ij.C.vbi de crie agi opz.et in.d.l.capitoliū.§.fi.nā rōne delicti in loco cōmiſſi delinquens illi lo co afficitur et obligatur:vt ibi puniatur per iura predicta:z ſic inibi contra delinquētem iuriſditio exercetur publice vindicte.p.d.l.j.et.ij.vbi de crimine.naz poteſtas ex iuris diſpoſitione in hoc caſu publice vindicte non hz a iure mandatum publicā pecunia expendendi: vt eſt in caſu.l.diuus.z in.l.cuz ratio.§.ſi plu res.de bon.damna.z gl.in.l.nulli.ff.φ cuiuſcʒ vniuerſi.noie:imputetur em̄ dño predi.q̄ vſus eſt opa malo℞ hoim in ſuo predio.ar.in.l.fi.§.hac autē actione.ff. nau.caupo.ſtabula in.l.ſi cum exhibuiſſent.ff.de publi.cum ſimili.ibi in gloſſ.
5 allegatis.†z damnū qd̄ quis ſua culpa ſentit ſentire non videtur.vt in Rubri. iure damnum cum ſi.preſertim ſi habuit ſcientiam z nō denunciauit p.l.j.C.de fal.mone.nō ob.ſi dicatur φ fiſcus dz ſoluere illis quo℞ bona capiti vt in iuribus in prin.allegatis.qz.d.§.fi.nihil de hoc pretio ſoluendo dicit:z qñ eſſet aliquid perſoluendum nō deberet ſoluere poteſtas:ſed ſuperior eius qui hz redditus regni vel ciuitatis vt iuſtitiaz miniſtret ſuis ſumptibus.in aut.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.cogitatio.z in aut.de iudi.§.ne autē.z.xxiij.q.viij.tributuz.ad
6 que facit qd̄ dicitur †φ officialis poteſt capere animal alicuius ad traxinādūz malefactorem.in.l.fi.ff.de pigno.actio.de quo vide in verbo manuolti.in.c. an officialis poſſit cogere ſubditum φ ſit manuoltis.z in.c.an officialis poſſit capere rem vel aial in verbo captura.tñ in iſtis deberetur pretiū p iura ibi alleg. z.s.in pricipio hui⁹ q̄ſtionis.z per no.p And.de Iſer.in ti.de cap.qui curiā vēdidit.vbi dixit φ princeps nō pōt auferre rē priuati ptio nō ſoluto.z ita allegaui.

1 ¶Officialis an teneatur ſoluere gabellas durante officio.

2 GAbella.†An officialis durāte officio teneatur ſoluere gabellas.Nico.de neap.in.l.athletas.§.j.ff.de excu.tuto.dixit φ non per illum tex.et per glo.in.l.honorem ſuſtinēti. ff.de mu.z hono.gl.i.l.actores.C.de exa.tri.li.x.tʒ ꝯriū.Tñ guil. in.l.neminē.C.de ſac.ſan.arguit φ nō tenet̄ p.l.his honorib⁹.de vaca.mune.z de decurio.l.curialis.lib.xij.z de cano.ſac.l.pcipit. Sʒ in ꝯriū vr̄ tex.in.d.l.actores.z in.l.fi.de appo.publi.cōcludens φ tenetur ad mūera ordiaria a qb⁹ nō excuſant̄ priuilegiati.ar.d.l.neminē.z.l.j.C.vt ab ep. ſpecie℞ dicēs ſic debere intelligi.d.l.actores.ſʒ in extraordinarijs ad q̄ pſone

priuilegiate nõ tenent nec ipſi tenẽt.ar.l.p onere.de mu.⁊ hono.Tñ ad refectio nẽ pontiũ.⁊viarũ tenẽt p ſupradicta iura.⁊ hoc ſeqt Nico.de Neap.⁊ q̄ ſint oꝛ dinaria plene notat i Ru.c.de ſup.⁊ i.l.j.de exa.trib.⁊ .d.l.actoꝛes ⁊ vid Bar.la te in.l.j.C.de immu.nõ cõce.li.x.⁊ i.d.l.honoꝛẽ.q̇b⁹ locis poſuit de collectis ſi tenẽt ſoluere collectas:⁊ vide late Lucã de pẽna in.l.iubem⁹.de.pꝛoximi. ſacri. ſcri.Et vide.ſ.in verbo ciuis.in.c.an poteſtates ⁊ ſui debeãt tractari tãq̄ ciues.

1 Heres officialis an teneat de extoꝛtis per defunctũ in officio.⁊ nu.3.4.⁊.5.

2 Tempus trimeſtre datur a die moꝛtis ad cõficiendũ inuentarium.

HEres. An heres moꝛtuo poteſtate debeat hr̄e ſalariũ defuncti
1 vide in ꝟbo ſalariũ.†An heres teneatur de extoꝛtis p de functũ in officio.tex.in.l.datur.ff.ad.l.iul.re.dicit q̄ dat infra annũ actio in heredẽ a moꝛte illi⁹ defuncti ⁊ glo.dixit q̄ illa actio erit i fa ctũ.⁊ de hoc q̄lr heres teneat tres ſunt opi.ibi.i gl.q̄rũ vna ẽ q̄ hoc ſit verũ ſi lis fuit cũ defuncto ꝯteſtata.⁊ ſit hic ſpãle cũ alr̄ regulariter deẽ ꝑpetuo. l.j.ex delicto defuncti.Scđa opi.ẽ q̄ heres.ĩ.annũ tenẽt i ſolidũ ẽt ſi nihil ꝑuenit ad eũ q̄ ſimiliter ẽ ſpãle:q: regulariter nõ deberet teneri i aliq̄ p.d.l.j.que due opi.vident ꝯrie.Alia opi.fuit Azo.dicẽtis q̄ ſemꝑ tenẽt heres ĩfra annũ etiã de eo q̄ ad eũ ꝑuenit cũ dꝫ teneri ꝑpetuo ⁊ erit ſilr ſpãle ſm gl.Bar.aũt ibi dicit q̄ opi.Azo.dꝫ intelligi gñalr vt teneat infra annũ de eo q̄ ꝑuenit ⁊ de eo q̄ nõ ꝑue nit:⁊ ſicut eſt ſpãle ꝯ eũ vt teneat de eo q̄ nõ ꝑuenit ita eſt ſpãle ꝓ eo vt de eo q̄ ꝑuenit teneat tñ infra annũ nõ poſt q̄ firmat Bar.i.d.l.dat.Et dicit q̄ ille ann⁹ incipiet a die q̄ heres icepit eſſe.de quo vide aliq̄d ꝑ Bar.in.l.j.ff.de priua. de lic.gl.aũt.⁊ Bar.⁊ Cy.i.l.ij.C.ad.l.iul.repe.firmat q̄ ĩfra annũ tenẽt heres ẽt ſi nihil ad eũ ꝑuenit ⁊ ſit ſpãle q̄ heres infra annũ teneat ẽt ſi nihil ꝑuenit ad eũ ſm eos.⁊ Ja.bu.Saly.ãt dt i.d.l.ij.q̄ ſm hugo.iſta duo ſpecialia iducũt p di.l. ij.vcꝫ q̄ lite nõ cõteſtata heres teneat ĩfra annũ de eo q̄ nõ ꝑuenit:⁊ q̄ de eo qđ ꝑuenit teneat vſq̄ ad annũ:cũ Ru.ſit vt de ꝑuẽtis teneat ꝑpetuo.d.l.j.Azo i ſũ ma dixit iducit p.d.l.ij.vt heres lite nõ cõteſtata tenẽt ſicut lite cõte.tenẽt de ꝑ uẽtis ſolũ vſq̄ ad annũ vbi ꝑpetuo dꝫ teneri.⁊ Saly.ibi ꝓſeqt hugo.dicens q̄ tp̄s anni erit a die moꝛtis defuncti p.d.l.ij.vbi Saly.ſuppler ⁊ adite hr̄ditatis q̄ vr̄ tenere Bar.i.d.l.dat.p cui⁹ dicto facit tex.⁊ gl.i.l.ſi de iure deli.vbi dicit tex.
2 †qđ dat tp̄s trimeſtre a die moꝛtis ad ꝯficiẽdũ iuẽtariũ:⁊ gl.ſubaudit:⁊ adite he reditatiſ.Ludo.aũt i.l.iiij.§.hoc aũt.de dã.infec.examinat iſtã materiã qñ ⁊ q̄lr heres tenẽt vbi vide ꝑ eũ vbi dicit Ang.ꝑ illũ tex.q̄ illa actio i factũ q̄ dat ꝯ ma giſtratũ dat heredi ⁊ ꝯ heredẽ ei⁹.vide gl.q̄ ẽt dicit q̄ heres magiſtrat⁹ tenẽt de eo q̄ ad eũ ꝑuenit p.l.q̄ in heredẽ.de calũ.⁊ vide gl.i.l.i ſucceſſ.de.C.de decurio. q̄ dixit q̄ heres officialis tenẽt ſi defunct⁹ male adminiſtrauerit.Tñ Ang.ibi dt
5 †q̄ heres aſſeſſoꝛis nõ tenẽt ſtare ad ſindicatũ.p tex.in.l.iubem⁹.ff.de iudi.vbi hoc etiã dixit Bar.⁊ Bal.tñ heres aſſeſſoꝛis tenẽt ſtare ad ſindicatũ ſꝫ Ang.i ca
4 ſu illi⁹.§.hic aũt ⁊ i caſu aũt ſcenicas i.§.fi.col.v.vbi caſus†q̄ heres aſſeſſoꝛis et ei⁹ bona ſunt tacite obligata ſi iudex nõ exigat penã a lenonib⁹ q̄ recipiũt iura mẽta a mulierib⁹ vt turpẽ eoꝝ vitã obſeruẽt ſm Ang.in.d.§.vbi caſus ſpãlis di cẽs regulr ꝯriũ p.d.l.iubem⁹ vt dt cũ gl.ibi q̄ iudex ꝯ quẽ pena ẽ cõmiſſa ex ne gligẽtia nõ facit heredes teneri niſi lite cõte.ꝯ ipſũ iudicẽ:⁊ ſic cũ iudex ſit rõne negligẽtie ex q̄ſi maleficio obligat⁹ ei⁹ pena lite ſuã ꝓpterea faciẽs nõ trãſit ad heredẽ niſi pri⁹ lit.cõte.ꝯ ipꝫ iudicẽ.ar.d.l.j.ex deli.defunc.⁊.l.fi.ff.ad.l.iul.re. ⁊.l.ex iudicioꝝ.ff.de accu.ſm Ang.ibi quem no.q: alias fuerũt de facto i q̄dã aſſeſſoꝛe qui in fine officij moꝛtuus fuit ex timoꝛe:q: multa enoꝛma cõmiſerat etiã quoddã magnũ ſtupꝛũ.Nam fuit dubium ſi heres tenebatur ſtare ad ſin dicatũ:⁊ qualiter teneret.⁊ Bald.in aut.ſed cũ teſtatoꝛ.ad.l.fal.dixit q̄ heres

officialis nõ teneṫ inſolidũ etiã ſi nõ conficiat inuentariũ.⁊ vide in ꝟbo barata=
ria.in.c.j.¶An heres q̇ nõ conficit inuẽtariũ teneaṫ vltra vires.vide i ꝟbo filiuſ
familias.¶† heres officialis nõ teneṫ niſi de leui culpa.l.in heredes. vbi Bar.
de magi.conuenien.⁊ vide.ſ.¶An ſi filiuſfamilias imperitus iudicat teneatur
heres:vide.ſ.in ver.filiuſſami.in.c.j.ij.⁊.iij.

☞ Inſtantia ſindicatus q̃ntum duret.

Inſtantia ſindicatus.

† Et eſt videndũ de inſtã
tia ſindicatus q̃ntum du=
ret.⁊ iter.in.l.j.C.vt oẽs cauſe:dicit q̄ libelli querimoniaꝝ depoſi=
to officio dentur infra dies.l.⁊ in.xx.diebus expediantṫ a tẽpore li=
tis cõteſtate.vt ibi in verbo poſtq̃ arta fuerint terminare al's pu=
nitṫ ſindicator fuerit ordinari⁹ vel delegat⁹:vt ibi in tex.⁊ in.l.pars
literarũ.ff.de iudi.ſm̃ diſtinctionẽ illi⁹ legis.⁊ ĩ.l.ij.ad.l.iul.repe.Et ſi ꝓceſſus
ĩfra hos dies nõ expediãṫ debẽt poſtea expediri.d.l.j.⁊ ſic q̄ ĩfra tp̃s iubeṫ poſt
tp̃s nõ ꝓhibeṫ.q꞉ tex.i.d.l.j.vṫ ſibi cõtrariari.quia primo dicit q̄ debet ſtare ad
ſindicatũ p̲ dies.l.⁊ q̃rele dari ĩfra.xxx.⁊ cãe expediri ĩfra.xx.dies.Et deinde di=
cit q̄ ſi ĩfra hoc tp̃s nõ fuerint expedite.q̄ dꝫ ꝓcuratorẽ cõſtituere in ciuilib⁹.⁊ re
cedere.In criminalibus vero dꝫ vſq̃ ad ſidẽ perdurare.vbi Azo etiã ſic decla=
rat.Bart.aũt in.l.properandũ.in princi.C.de iudi.indiſtincte tenet q̄ ex quo in
d.l.j.tp̃s.xx.dieꝝ ſtatuiṫ tm̃ iudici q̄ poterit elapſis.xx.dieb⁹ iudicare⁊ ſnĩa va
lebit ⁊ iudex punieṫ.⁊ vide.c.regni qđ incipit.Itẽ q̄ iuſtitiarij:qđ facit differen=
tiã inter cauſas criminales ⁊ ciuiles vt criminales poſſit deinde proſequi ⁊ nõ
ſtare in offõ.⁊ eſt dubitabile apud aliquos ⁊ ſnĩa lata poſt dies.l.vꝫ. bal.in re=
pe.§.ꝓficiſci.q.iij.dixit q̄ vbi tp̃s apponit ad ꝓponendũ eo elapſo nõ põt ꝓpo=
ni.de excuſa.tu.l.ſcire opꝫ.§.cõſequẽs.Ubi aũt tp̃s ſtatuiṫ iuri ꝓponendo ⁊ ꝓ=
ſequẽdo ⁊ nõ audiaṫ niſi ꝓbato impedimento ⁊ ſi eſt admiſſus valebit q꞉ ex cã
p̃ſumiṫ admiſſus.l.iam tñ.in.§.hac iudi.ſolui.Si vero ſtatuiṫ iuri diffiniendo
inſtantia perit niſi lex ſtatuat q̄ nõ pepereat.d.l.j.⁊ ideo dixit ibi Bal.q̄ ſi ſta=
tutũ apponit terminũ iudicij vṫ apponere pſone ⁊.nõ loco.⁊ iđ poſt tp̃s valebit
lata ſnĩa:q꞉ durat inſtãtia prima q꞉ niſi ſtatutũ expreſſe deroget iuri cõi ſtan=
dum eſt.ei.c.obertus.de feu.cogni.ſecus ſi apponit tp̃s inſtantie q꞉ dicat tm̃ du
ret inſtantia q꞉ tũc perit per.l.properãdũ.Licet alij dixerint q̄ poſt tp̃s ſtatutũ
ꝓcedeṫ de iure cõi qđ nõ ẽ verũ vbi aũt tp̃s apponiṫ iuriſditiõi vel cõmiſſiõi or=
dinarie expirat inſtantia cũ iuriſditione niſi habeat ſucceſſorẽ de p̃ben.c.dile=
cto.quẽ ſi nõ habet tranſit ad delegantẽ vel ad principẽ.¶Aut apponitur iuriſ
ditioni delegati vel ſubordinarie q꞉ p̃figitur meta vicario inſtãtia nõ expirat:
ſꝫ ipſe ſupior ĩ cã ꝓcederet qđ ipm̃ ſuperiorẽ iudiciũ nõ ſoluiṫ.l.iudicũ ſoluiṫ.
de iudi.Ita bal.in.§.ꝓficiſci.q.iij.⁊ dixit Bal.i.l.ſi cũi. prin.ff.ſi q̇s cau.q̄ lꝫ ſit
elapſum tp̃s aliquẽ ſindicãdi nõ vṫ iuriſdito ſublata quinimo adhuc eſt iudex
cõpetẽs ⁊ habeat inquirere veritatẽ niſi verba ſtatuti venit etiã ad iuriſditionẽ
excludendã elapſo tp̃e.Et adde q̄ Lud.in.cõſi.ccccxv.dicit q̄ ſi detur menſis ſin
dicatori his ad cauſarũ expeditionẽ poſſunt trãſacto tp̃e pronũciare q꞉ ei⁹ pre
figiṫ per.d.l.j.vbi alle.Bal.in.d.l.ꝓperãdum.⁊ in.d.§.cõſequẽs ⁊ Ioã.and.in
ti.de iudi.dele.§.reſtat.⁊ idẽ tenet.bal.in ti.de pace conſtã.in ꝟbo in ciuitate.⁊
in.l.fi.C.vt intra certũ tp̃s ⁊ cõſtitutio ⁊ capitula regni dicũt.qđ ſtabit iudex in
ſindicatu p̲ dies.l.ad rñdendũ ſup querelis ⁊ nõ p̃figit metã iudici nec iuriſdi=
tioni ideo ſnĩa poſt ꝓlata tenebit.⁊ vide Ang.in conſilio.ccxviij. ⁊ in conſilio
clxxxxiiij.⁊ Pau.de caſt.in cõſi.cccxxiij.Et de hoc infra quantũ tp̃s debeat ſtare
ad ſindicatũ.vide ang.in auṫ.vt iudi.ſine quoquo.§.opꝫ ⁊ i.l.ij.ad.l.iul.repe.
⁊ bal.in ti.de pace cõſtan.§.in cauſis⁊ dixit Bar.no.in.l.j.C.vt oẽs cauſe q̄ lꝫ

cā nō finiat īfra tp̄s p̄fixū ſindicatui tn̄ adhuc durat lȝ officialis nō teneat̄ ſtare ī loco vbi ſubdit q̄ inſtantia nō finitur. cū tp̄e p̄fixo iudici ad cauſas terminādas: ſȝ ſecus ſi p̄fixum ſit inſtantie q: elapſo tēpore perit inſtātia: de quo etiā p Bal. in. d. l. pperandū. i. §. j. ꝛ vide. ī. in. c. dicit cōſtitutio pncipis cū ſe. ❡ An ſi poteſtas fuit abſolutus in ſindicatu ab inſtantia poſſit deinde in propria patria conueniri. vide ſupra in ti. de offi. ſindicatorum.

a in. c. officialis[a] finito officio.

1 Multa fieri prohibentur que facta tenent.

2 Statutū ſi diſponat q̄ ſi quis nō dederit petitiones ſuas infra octo dies q̄ decetero non audiat̄: nunquid proceſſus poſtea factus ſit ipſo iure nullus?

3 Judici ſi ſtatuatur inſtantia a ſtatuto ad cauſaȝ finiendā an ſufficiat ſemel interpellari ad eius negligentiam puniendam.

Dicit conſtitutio regni ſicilie q̄ iudex teneat̄ cā concluſa ſniaȝ pferre īfra terminū. x. dierū vel cās īfra certū terminū expedire etiā ſūt cōiter ſtatuta Rome: ꝛ in Jtalia mō accidit q̄ iudex poſt terminum ſibi prefixū per ſtatutū ad cauſe expeditionē ſniaȝ ptulit ꝛ impetit̄ iudex in ſindicatu q̄ nulliter ad ſniam pceſſit ꝛ poſt inſtātiā finitā ꝛ cōtra formā cōſtitutionis ꝛ ſic grauauerit ꝛ ppterea ab eo petunt̄ dāna ꝛ expenſe litis ꝛ ſic dubitat̄ an ſnia valuerit: ꝛ vr̄ q̄ nō: q: vno tp̄e permiſſum alio tp̄e vr̄ phibitum. l. ſtatuliberū in. §. ſtichū de le. ij. ꝛ de lib. agno. l. j. §. ſi mulier. cū auē. hodie. C. de tēp. appe. ꝛ de legi. l. nō dubiū. Et q: ſi detur p legē nouā aliqua iuriſditio ſub forma q̄ cq̄d fit illa nō ſeruata eſt nullū. gl. in cle. j. de iure patro. alleg. c. pnida. de elec. i vj. ꝛ Ricar. malū. vt al's diximꝰ in q̄ōne diſputata quā refert Jo. and. in addi. Spe. in ti. de offi. iudi. §. reſtat. v̄ſi. q̄d ſi ſtatu. ꝛ in ti. de appe. in. §. breuiter determinauit q̄ nō. vcȝ q̄ agit̄ q: tale tp̄s ſuccedit loco tp̄is inſtantie triēnalis poſtq̄ nō valet qd̄ agi

1 tur. p. l. pperādū ꝛ i. l. ſcire opȝ. §. ɔſequēs. de excu. tuto. ❡ † Tn̄ in ɔ̄triū facit q: multa fieri phibent̄ q̄ facta tenent. l. pte de his q̄ ſūt ſui. l. j. §. biduū qn̄ app. ſit. ꝛ. l. fi. i fi. ff. q̄ me cā. ꝛ glo. in. c. ij. de offi. ordi. in. vj. vbi ſi iudex al'r faciat q̄ ſtatuat̄ vȝ ſnia ꝛ facit q: lȝ ſtatutū p̄figat terminū ad finiēdū cās vcȝ qd̄ agit̄ lȝ iudex puniat̄. C. vt oēs cauſe. l. j. in fi. ꝛ hec eſt cōis ſnia legiſtarū. Jaco. de are. Oldra. Cy. Bal. q̄ oēs hoc tenēt i. d. l. pperādū: excepto Ricar. malū. quē Jo. an. vbi. ſ. nō ſequit̄ nec ip̄robat et lȝ Ricar. dixerit tale tp̄s ſtatutū ſuccedere loco tp̄is inſtātie dato a iure cōi. auē. de triē. ꝛ ſemiſ. §. ɔſideremꝰ. poſſet eſſe verū qn̄ ſtatutū loqueret̄ eo mō quo ius cōe puta q̄ cauſe expediant̄ infra mēſem q: tūc poſt mēſem expediri nō pn̄t ſm̄ Ja. butri. q: corrigeret. l. pperādū ꝛ nō poſſet aſſumere tp̄s legale qn̄ eſſet cōtrariū alteri legi vel ipam corrigeret. ar. l. ij. de ɔdi. inſti. ꝛ. l. cōuenticulā. de epi. ꝛ cle. ꝛ tūc tp̄s ſtatutuȝ cenſeret loco tp̄is legalis qn̄ loquit̄ p eundē modū p quē lex dirigēdo v̄ba in ipſam inſtātiā recedēdo tp̄e legali. ar. de p̄to. ſtipu. l. valerianꝰ. ꝛ de arbi. l. qualē. §. fi. Sȝ quatenꝰ dirigeret v̄ba ad iudicē tūc opi. Ricar. nō

a ❡ Officialis. Et ibi vide q̄ dixi in apoſtil. allegādo Fely. in. c. venerabilis. in. iij. col. in pn̄. in verſicu. circa cautelā. de iudi.

eſſet vera.ɀ ſtatutū tūc ex quo nō iponit penā iudici videat̄ tacite iponere penā annullatiōis act⁹.ar.C.de ſacroſan.l.nemo mar.Et qñ iponeret penā iudici nō vr̄ voluiſſe annullare ſniam ɀ vbi ſtetiſſet p iudicē qui requiſit⁹ cām non expediuit nō currit ipſo iure qꝛ tp̄s ſtatuit̄ cauſe ɀ ſi ſnia poſt lata nō valeret actoꝛ pderet ius ſuū:ɀ ſic ex quo ſtetit p iudicē nō currit ipſo iure a tpe iterpellatiōis.ar.in aut.Itē ſi appellatiōe.C.de tēpo.appel.l ꝟbo nullū piudiciū.et tene glo.expreſſe in.l.ſꝫ ɀ ſi.p pretoꝛē.in pn.ex qui.cau.ma.ɀ glo.in.c.ex rōne.de appel.vbi idē Jo.an.ɀ hoſti.ɀ Jac.bu.i.d.l.pperādū.§.ſinaūt.ɀ bal.i.d.auť.vbi gl.tenet ꝙ currit ſꝫ reſti.ɀ idē Cy.ɀ bar.in.l.arbitrio.§.dolo.de dolo.ɀ iō tenebit ſnia:ita cōſuluit per pdicta oia P̄an.de caſt.ad literā: in cōſi.ccccxxiij.ɀ in cōſilio.xv.ɀ in conſi.xxvij.ɀ Ang.in cōſilio.ccxiij.ɀ in cōſil.clxxxiij.ɀ Lu.

4 in ɔſi.cccccxxxj.ɀ vide.J.c.an ſi iudici ɀ in ſequē. ¶ An ſi ſtatutū dicat ſi qs nō dederit petitiōes ſuas īfra octo dies decetero nō audiat̄. An tūc pceſſus poſtea fact⁹ ſit ipſo iure null⁹.bal.i.l.nō dubiū in fi.ɀ i.l.ſi eū.i pn.ff.ſi qs cau.dixit ꝙ ſi cōſtat iudici de lapſu tpis pp̄ter qd̄ ampli⁹ nō dꝫ audiri pceſſus eſt nullus et ſnia ſeq̄ nō pōt ex eodē.ff.de excu.tu.l.ſcire opꝫ.§.ɔñs.ɀ eo.ti.l.qnquaginta.ɀ.C.vt oēs cauſe.l.j.ɀ q̄ hr̄ in.l.pperandū.§.j.de iudi.Aut de lapſu tpis non cōſtat ipſi iudici ɀ pceſſus erit aliqd ɀ ſnia ſequi pōt ɀ iputet ſibi pars que de lapſu tēpoꝛis nō oppoſuit.ɀ ita Bar.i.l.abſente de.pen.ɀ ſentit.l.j.§.accuſare.ad turp.quē Bal.ſequit̄ in.l.j.ff.ſi qs i ius vocā.Et iō pcuratoꝛ ſi ptātis oppo

5 nat de lapſu tpis iudiciū nō valebit ſm Lu.in ɔſi.xv. ¶ An ſi iudici ſtatuatur inſtantia vel termin⁹ a ſtatuto ad cām finiendā ſufficiat ſemel interpellari ad ei⁹ negligētiā puniendā.vr̄ ꝙ ſic qꝛ vnica interpellatio cōſtituit in moꝛa.de leg.ij.l.titia.§.vſuras.ɀ glo.C.de fide inſtr.l.ſi tēpoꝛa.lib.x.ɀ.xviij.di.c.ſi eps.bar.in.l.q rōne.§.coheredes.de ꝟbo.ob.ɀ in.§.ſeya.de noui oper.l.de pupil.§.ſi qs ipſi ptoꝛi.bal.in.l.nā ita.de adop.ɀ de vſu.l.moꝛa. ¶ Tñ in cōtrariū facit qd̄ reqrat̄ trina requiſitio p tex.in.c.j.de ſuppl.negligētia pla.ɀ tex.in cle.ꝗ̄nis.de appel.vbi ſufficit trina denūciatio vno ɔtextu facta lꝫ al's ſit mul tiplicatio,vno tpe reputat̄ vna gl.ij.j.c.ab eo.de appel.in.vj.ɀ.ff.de pig.act.l.ſi conuenerit.ita Lud.in cōſi.ccccxxvij. Tñ ego intelligerē Lud.qñ cā eſſet cōcluſa vel eſſet inſtructa cā ita ꝙ nō reſtaret niſi pnūciare vel eſſet requiſitio facta in fine termini vel eſſent ſeruati termini.ſecus ſi ſemel tm̄ principio cauſe reqreret cū agit actoꝛ qꝛ oia acta debēt fieri ad partis inſtantiā.l.ad perēptoꝛiū.ff.de iudi.ɀ p not.in.l.pperādū.de iudic.ɀ in.l.plataꝫ.de ſen.qꝛ tūc nō ſufficeret vna interpellatio.niſi qñ nō reſtaret niſi ſnie platio qꝛ ſufficeret vna interpellatio vt pnūciaret.vide in.c.dicit cōſtitutio principis.ɀ in.c.iudex qui tenetur.

1 ¶ Termin⁹ nō currit ſi cā falſi pendet cū parte ſecus ſi cū teſte vel notario.

2 Tempus ſi pꝛefigatur iudici a ſtatuto infra qd̄ teneatur iudicare an et quādo eo elapſo poſſit iudicare?et nu.3.ɀ.4.

5 Inſtantia ſi ſtatuatur ad cauſam finiendam per iudicem an tunc ſit locus penitentie vt euitetur pena negligentie?

6 Canon late ſententie dicitur executio.

7 Sindicatoꝛes habēt iuriſditionē limitatā a lege iudicādi ad tp̄s ɀ nō ab hoīe.

8 Partes nō pñt inſtantiā legalē pꝛogare niſi iudex ſit impedit⁹ facto partiū.

DIcit conſtitutio pncipis vel eius reſcriptū ꝙ capitaneus teneat̄ ſub pena īfra dies quinquaginta continuos cauſas criminales terminare mō accuſatus de homicidio vel alter p eo teſtes accuſauit de falſo infra terminū dierū quinquaginta principaliter agendo nō excipiendo an pp̄ter hoc poſſit ſine metu pene queſtio homicidij differri poſt dies qnquaginta. Ricar.malū.diſputauit hāc qōnē p ɀ cōtra vſq

ad aſtra q̄ ego originaliter vidi ⁊ cõcludit q̄ ſi per actitata in cā falſi preiudice
tur queſtioni homicidij q̄ ſit differenda cā homicidij metu pene: q: pri⁹ eſt co-
gnoſcendū de incidēti q̄ de principali.l.j.de ordi.cogni.qḋ dicit eſſe verū niſi
iudici cõſtiterit q̄ hoc fiat cā differendi q: tūc non dꝫ differri.arg.l.j.de iura.
calū.⁊ de legi.l.ſi in fraudē.⁊ extra de in integrū.reſtit.c.ſubſtituta.q: in crimi
nalib⁹ nõ alia q̄ neceſſaria ſit dāda dilatio.C.vt infra certū tp̄s.l.ij.⁊.l.j.C.de
dila.in fi.Si vero nõ cõſtet de malitia ⁊ legitime excipiat ſi q̇d eſt qḋ imputari
poſſit accuſato cur tali tpe nõ excipit quo potuiſſet etiā exceptiõis cauſa intra
dies.l.diſcuti.tūc nõ pōt iudex differre ſine metu pene.ar.l.petendū.C.de i integ.
reſtit.⁊ de tēpo.appel.nemo.ad fi.Si vero nihil eſt q̄ poſſit iputari accuſato
excipiēti vt q: ꝓpe ſinē termini accuſator ſuos teſtes ꝓduxerat cõtra quos ho
die excipit tūc iudex nullis expectatis moris intra terminum pōt habere cauſe
cognitionē cām expediet.d.l.ij.vt itra cer.termi.q̄ ſi intra terminū plene diſcu
tere nõ pōt q: incognito negotio lis nõ dꝫ decidi poterit vltra terminū ſine me
tu pene differre cām homicidij.l.fi.C.de adul.⁊ de excu.tu.l.ſi cū ipſe.q: ſtatu-
tū recipit determinationē p iura cõia.ff.de mune.⁊ hono.l.vt gradatim.§.lꝫ ſi
lege.⁊ iuſta ⁊ neceſſaria cā ſemp intelligitur excepta.ff.de ſerui.l.ſi cui.de ritu
nup.l.q̄ſi.Et ĩõ ſi accuſator homicidij accuſat q̄ falſos teſtes ꝓduxerit differ-
rẽ accuſatio homicidij q: ſnia ſup falſo lata cāe homicidij p̄iudicabit p.l.fi.q̄
ſi p̄dictū.C.de fide.inſtru.⁊ qḋ no.in.l.j.C.q̇ accuſa.Ita cõcludit Ricar.q̄ qõnē
reaſſumpſit Cy.in.d.l.j.C.q̇ accu.⁊ ibi Bal.⁊ Ange.⁊ idē Cy.in.l.fi.de fide in-
1 ſtru.Cy.dixit † q̄ nõ currit terminus ſi cā falſi pēdet cū ꝑte: ſecus ſi cū teſte vel
cū notario aut cū tertio.⁊ vide Salv.in.l.ſi docueris.C.de falſi.⁊ q: lõga ē ma
teria vide Bal.in ti.de pace cõſtan.in ṽbo in ciuitatē.⁊ euudē Bal.in.l.ꝓperā-
dū.C.de iudi.vbi dixit q̄ dari dꝫ termin⁹ ad oēs actus.⁊ in.l.ij.C.vt ĩfra certuꝫ
tp̄s.⁊ i repe.§.ꝓficiſci.⁊ dixit Ang.in.l.ſi vni.de re iudi.q̄ ſi tanc in fine inſtātie
ſibi nõ liquet dꝫ iurare ſibi nõ liquere: ⁊ abſoluere reū ab obſeruatiõe iudicij et
penā euitabit a ſtatuto ipoſitā: ⁊ idē Bal.in.l.ſi de meis.de arbit.⁊ in.l.ſanci-
mus.quo tpe miles.⁊ Bar.poſuit aliā practicā in.l.p̄tor ait.in.§.j.de re iudi.⁊
vide etiā Bal.in.l.j.de iura.calū.⁊ in regno ſunt due cõſtitutiões: vna eſt in ti.
de offi.inſti.q̄ incipit cās: alia ē ⁊ i ti.de ſeruijs.q̄.incipit oēs baiuli: que iponunt
metā iudicib⁹ ad cās expediēdas.Tñ excipiūt niſi teſtes ſint in longinquo: vel
niſi ſit alia manifeſta cā pp quā cā nõ poſſet expediri p q̄s cõſtitutiões offāles
2 poterūt ſe excuſare pp ipedimēta.†Et adde q: Ang.i ꝯſi.ccxiiij.⁊ i ꝯſi.clxxxiij.
dixit q̄ qñ p ſtatutū p̄figit tp̄s iudici ifra qḋ teneat iudicare eo elapſo āpli⁹ nõ
3 iudicabit.p.l.j.C.qñ ꝓuo.⁊ ar.l.ab ex.eo.ti.⁊ de offi.ꝓconſul.l.meminiſſe.†dicēs
idē ſi prefigat iudici ⁊ iuriſditiõi vel parti.l.ſcire.§.ꝯſequens.de excu.tuto.⁊.l.
perēptorias.C.ſen.reſcin.nõ poſ.⁊.l.fi.de ex.⁊.l.diffamari.de arbi.l.ſi cū dies.
§.intra.ſec⁹ ſi ſoli iudici p.l.j.C.vt oēs cauſe.q̇ lꝫ tūc nõ iudicauerit: tñ iudica-
4 re tenebit: ar.de arbi.l.celſus.† Si tñ fuerit appellatū a multis iterlocutorijs
ꝓpter qḋ ꝓtelata fuerit illa inſtātia poterit ꝓpter hoc ipedimentū deinde pro
nūtiari niſi fuerit inhibitū pe ſuperiorē q: ſuſpendit inſtātia p.l.intra vtilis.
de mino.⁊.in.d.l.ꝓperādū.ſm Pau.de ca.in cõſ.xxvij.ad fi.⁊ dixit Lud.in cõſ.
ccccxv.q̄ ſi det mēſis ſindicatorib⁹ ad expeditionē cauſarū q̄ elapſo tpe pote-
rūt ꝓnūtiare p.d.l.j.C.vt oēs cauſe.vbi vltra p̄dicta alleg.Jo.an.i ti.de iudi.de
lega.§.reſta.vbi dat doctrina ⁊ qñ p̄figitur termin⁹ in pſona in iudices ad cau-
ſe expeditionē lapſus termini nunq̄ iudicē excludit.vide.ſ.in.c.ac ſi ſtatuatur.
¶Si capitane⁹ ppl'i dꝫ ex forma ſue electiõis vel ex cõſtitutiõe p̄ncipis ſtare ad
ſindicatū p.xx.dies ⁊ capitane⁹ guerre p.xxx.dies ſi vn⁹ eſt elect⁹ capitaneus
ppl'i: ⁊ capitaneus guerre ſtabit in ſindicatu per dies.l.tex.vbi Ange.in titu.vt

iudi.ſine quoquo ſuffrag.§.illud.¶ An ſi ſtatuatur inſtantia ad cām finiendā per iudicē ſit locus penitentie vt euitetur pena negligentie. Dic q̄ nō q2 pena ipſo facto imponit̃.gl.in cle.ne in agro.§.q2 vero.de ſta.mo.quā Bal.no.in auſ. habita ne filius pro patre:⁊ quia delictum negligentie eſt ↄſumatū:vt in rubri. in penis.⁊ Joan.an.in.c.ꝑpetue.de elec.in.vj. Nā lʒ in hoc caſu inſtantie lapſe poſſit iudex morā purgare ⁊ ꝓnunciare.l.j.in.fi. C.vt omnes cauſe. non tamen hoc poteſt vt euitet penā in quā incidit.d.l.j. Nam nec pena inducitur cū preſixione termini:⁊ lʒ iurauerit iudex ſeruare ſtatuta:tñ pōt de iure canonico purgare moram quo ad penā ſpiritualem.gl.ſing.xxij.q.j.apud miſericordeʒ.nō tamen quo ad penam temporalem.d.l.j.⁊.l.ſi quis maior.C.de tranſa.maxime vbi ſit executio in pena a.l.vel ab hoīe.de condit.indebi.l.q̄ ob rem.de leg.ij.l. ſi is cui.ad quam penā ne iudex incurrat tenetur ex ꝓprio officio ſupplere partibus etiam inuitis.ſm Bal.in.l.j.C.de ↄfeſſis.⁊ hoc vbi i ipoſitione pene ꝑ ſtatutum interuenerit canon late ſentētie vt eoipſo vel ipſo iure vel ipſo facto.gl.i.c. cupientes.de ele.in.vj.⁊ in.l.admiſſione.§.q̄ deficiūt. de capi.dimi.⁊ in.l.j.ff.de
6 infami. †q2 canō late ſnīe dicitur executio.gl.i.c.lʒ canon.de elec.in.vj.⁊ ſic ceſſat dubitatio:de qua in.l.inſulā.de verb.oblig.⁊ in.l.magnā.de cōtrahē.⁊ commit.ſtipul.⁊ in.c.l.de ſupplen.negligentia p̄lato.⁊ ita ꝑ hec iura conſuluit Ludo.in cōſi.ccccxxviij. An aliqui dixerūt q̄ ſi pars requireret iudiceʒ poſt lapſum terminū q̄ pronūciaret ⁊ citari faceret reum ad ſententiam ⁊ ambo peterēt ſententiaʒ proferri prout de iure dʒ fieri q̄ iudex ꝓnunciādo euitet penā q2 vident̃ illius iuriſditionē ꝓrogare tñ hoc non puto verum.primo q2 pena impoſita ꝑ
7 dictā.l.j.C.vt omnes cauſe.eſt pena legalis ⁊ nō ↄuentionalis † ⁊ ſindicatores habent iuriſditionem limitatā a.l.iudicādi ad tēpus ⁊ nō ab homine:⁊ quādo eſt data meta iudicandū a.l.ſcripta nō cadit prorogatio.gl.eſt in.l.ij.ff.de iud. ⁊ in.l.ꝓperandū.C.eo.vbi idem dixit Bal.quando per ſtatutum eſt limitatum tempus arbitro quoniam eſt terminus legalis.per not.in.l.ſi de meis.§.fi.ff.de arbi.⁊ puto ēt q̄ partes nō poſſent dictū terminū prorogare ſindicatoribus ad
8 pronūciādū ad effectū euitationis pene.ꝑ not.i.d.l.ꝓperandū.†q2 partes non poſſunt inſtantiā legalē ꝓrogare niſi iudex fuiſſet īpedit⁹ facto ptium vel cā eēt ꝑplexa vt ſibi nō liqueret vt dixim⁹ in precedētib⁹ capitulis. Tñ dubito ſi in regno hec pena hʒ locū nō eſt ritus q̄ citat⁹ veniens poſt terminū in vltimo perēptorio cū ſacco paratus euitat penā ⁊ periurium ſi iudex citatus ad ſoluēdam penā cōpareat ⁊ ꝓnunciet ſi poſt penā purgaret ex equitate dicti ritusq̄ obſeruatur in ꝓphanis:⁊ puto q̄ ſic:ar.c.potuit.de loca.cū ibi no.vbi penā admiſſionis rei emphyteotice purgauit ſi emphyteota cōpareat cū cēſu ⁊ ſoluere paratus:⁊ facit.l.fi.ff.de arbi.tñ nō eſt ſine dubio per.d.l.j.C.vt oēs cāe. q̄ ꝓuidet q̄ poſſint ꝓnūciare poſt dies quinquaginta ⁊ ſoluāt penaʒ in quo eſt cogitandū valde q2 iſte eſt vnus de caſibus fallentie in materia purgatiōis more: tñ ego admitterē iudicē ad purgationē more quo ad euitatiōeʒ pene iure reſtitutiōis in integrū ſi q̄uā cāʒ allegaret ꝑ ea q̄ habes.s.in ꝓxi.c.inci. Dicit ↄſtitutio p̄ncipis. ⁊ in alio.c.icipi.dicit ↄſtitutio regni.⁊ i.c.j.⁊ in ſequentibus in hoc verbo. Inſtantia: q2 iura Ludo.in.d.conſilio loquunt̃ in mera negligētia ⁊ in pena negligentie ⁊ nō habent locū qñ haberet iuſtā excuſationē quare cām nō expediuit.

1 ¶ Tempus non currit ei qui impeditur agere propter dilationem aduerſary.⁊.nu.2.⁊.3.
4 Dilatio data ad probandum non currit q̄diu diſputatur ſuper articulis admittendis.
5 Iudex qui peccat propter difficultatē probationum nunquid ſit excuſandus.

An ſi partes

AN ſi partes fuerunt impedite facto officicialis ſindicā
di:quia iuit ſubterfugiendo ſindicatū cū
ſuſpitionibus ⁊ alijs exceptionibus ⁊ dilationib⁹:vel petendo di
lationes vltra marinas ꝑpter qđ tpa ſtatuta ad ſindicandū ſunt
lapſa audiantur partes decetero.dic ꝙ ſic.ar.no.per Cy.in.l.fi.C.
1 de adul.qui dixit ꝙ ſtatuto cauet ꝙ infra certū temp⁹ cā terminet
ꝙ illud tempus non currit ei q̇ impeditur agere propter dilationem aduerſarij.
per illuz tex.⁊ per.l.ſi cum ipſe.de exc.tu.⁊.l.intra vtile.de mino.⁊.c.pla.de exc.
⁊.c.de cauſis.ꝺ offi.dele.qđ ēt ſeq̄t ibi ſaly.⁊ qđ no.ꝺ excu.tu.l.ſcire oportet.§.
ſufficit.vbi termin⁹ legalis ꝓrogat ꝑpter ipedimētū:⁊ ꝙ ſing.dicit Dy.⁊ Bal.
in.d.l.ſi cū ipſe.de exc.tu.ꝙ termin⁹ nō currit qñ impedio: vel facto aduerſarij
mei.⁊ dicit Bal.in.l.petēdc.de tēpo.in integ.reſti.ꝙ vbi eſt ꝑfixa meta iudici:⁊
pena appoſita ſi nō expediat cāz īfra tp̄s ꝙ ſi hoc ꝓceſſit facto partiū p̄t tp̄s ꝓro
gari:⁊ iudex in penā nō incidit:tñ idē bal.in.l.cum nō eo die.C.qñ prouo.dicit
2 ꝙ ſi dolo aduerſarij iudex nō potuit cām expedire:qꝛ tempus nō ꝓrogatur:tñ
hoc caſu nō currit tempus ad diffiniēdū:qꝛ poſt q̇nquaginta dies p̄t finiri cā.
per.d.l.vt oēs cās:vt.ꝭ.eſt tactū.de quo vide in.l.ſꝫ ad ea.ff.ex q̇.cau.ma.⁊ qđ
no.de dolo.l.arbitrio.§.fi.⁊ in.l.ſi finita.§.elegāter.de dā.infec.Bar.i.l.i.his cū
quo.de aqua plu.ar.⁊ ꝙ ibi no.i.l.ꝓhibere.ꝙ vi aut clā.⁊ vide qđ dixit Dy.in
3 d.l.ſi cū ipe.ꝺ exc.tu.ꝙ ſi ꝑ ſtatutū cā dꝫ ꝺcidi īfra.iij.mēſes:⁊ ps aduerſa petat
dilationē vltra marinā vltra tres mēſes:ꝙ poterit vltra tres mēſes:cogſci ꝙ vex
eſt quādo meta ꝑfigit liti:ſec⁹ ſi iuriſditioni qꝛ nō pōt ꝓrogari ꝑ iſtā dilationē
ſm Inno.de cāis.de offi.dele.qđ eſt verū niſi pars cōſentiat:qꝛ tūc fit ꝓrogatio
tp̄is ſm Bal.i.d.l.ſi cū ipſe.Et Nico.de neap.in.d.l.ſcire opꝫ.§.ꝯñs.⁊ dt bal.i.l.
j.C.de dila.alle.l.j.C.vt oēs cāe tā ciuiles.ꝙ vbi iudici ē ꝑfixū tp̄s ad expediē
dū ⁊ ē ipedit⁹ ꝙ nō punit:⁊ dixit Ang.in.l.j.C.q̇ accu.ꝙ ſi iudex facto ꝑtiū non
pōt expedire cāz īfra tp̄s a ſtatuto ꝑfixū ꝙ ē elapſuz ꝑꝑ ꝑtiū fruſtratio:qđ iudex
pōt vltra illud tp̄s cognoſcere.ꝑ gl.in.l.intra vtile.de mino.lꝫ Inno.dicat ꝯtra
in.c.de cauſis.de offi.dele.⁊ vide ꝑ eū.i.c.venerabilib⁹.de iudi.⁊ vide tex.in.l.ſi
cū.§.q̇ iniuriarū.ff.de ſatiſd.vbi de fruſtratiōe partis:⁊ vid in.l.j.§.adop.q̇.ex cā
ma.⁊ in.l.arbiter.§.pe.de dolo.⁊ tex.in.l.iij.§.denīꝙ.de mino.⁊.in.l.j.§.⁊ parui
ff.ꝙ vi aut clā.⁊ vide Bal.in.l.ij.§.oib⁹.de iudi.dicente ꝙ q̇ diu diſputat ſuꝑ
4 articulis admittē dis nō currit dilatio data ad ꝓbandū.¶ Ad excuſationem
iudicis q̇ nō potuit infra tp̄s inſtantie expedire ꝓceſſum.vide bal.in auc.cleri.
de epiſco.⁊ cleri.vbi ponit ſi ꝑpter difficultatem probationū cauſa infra certuz
tempus expediri nō potuit qꝛ illud tp̄s nō currit ei q̇ fuit facto aduerſarij impe
ditus.ſm Cy.in.l.liberta.C.de adult.⁊ vide Bald.in.l.ab eo.C.quō ⁊ qñ iudex.
5 vbi ponit an iudex q̇ peccat ꝑpter difficultatē ꝓbationū excuſet.⁊ adde Inn.
poſt glo.in.c.lꝫ cāz.de ꝓbat.vbi dixit ꝙ qñ eſt cōflict⁹ ꝓbationū ita ꝙ iudex nō
pōt cām expedire ꝙ dꝫ abſtinere a ſnia ſi forte partes vexate i litib⁹ ſe ꝯcordāt
vel cōpromittāt.vbi etiā Ant.de bu.hoc refer tñ hoc nō firmat ſꝫ faciūt no.in.c.
extra de mutuis petit.per Anto.de bu.q̇ dixit qđ rōne deſtructionis partiū pōt
iudex illas cōpellere ad cōpoſitionē.Et dixit bal.in.l.ſi pater.ff.de here.inſti.
qđ qñ ex vna parte eſt opi.⁊ ex alia veritas ⁊ dubitat de volūtate ꝙ tunc ꝑpter
repugnātiā nō iudicat in totū ꝓ veritate nec i totū ſꝫ opi.ſꝫ in partē ꝓ veritate
⁊ in partē ꝓ opi.q̄ no.ad excuſationē iudicis in ſindicatu.Et adde qꝛ Bal.in.l.
⁊ ideo.de his q̇.vt indi.dixit ꝙ iudex q̇ nō potuit expedire cām īfra tp̄s ſtatutū
excuſat:qꝛ q̇ nō ē i culpa nō dꝫ eē i pena.Et vid ēt Bal.i.l.perēptores.ſen.reſci.
nō poſſe.vbi iudex infra breue temp⁹ ꝓnūciat ſuper exceptione oppoſita.Et vide
ꝭ.in.c.infra certum tempus ⁊ ad excuſationem iudicis qñ nō expedit: vide ꝭ.in

imponitur neceſſitas pnũciandi in certa inſtantia ſi in fine inſtã tie ſibi nõ liquebat dz iurare de cã nõ liquere ⁊ abſoluere ptes ab obſeruatiõe iudicij ⁊ ſic euitabit penã ſtatuti. Ange.in.l.ſi vni.ff.de re iu.⁊ idẽ Bal.in.c.ſancimus.quo tempore miles.et ⁊ in.l.ſi de meis.de ar.Lz Bart.ponat aliam practicã in.l.ptor
6 ait.de re iudi.†Et lz iudex nõ poſſet inſtantiã prorogare vel bre uiare vt dixit Dy.in regula iur.indultũ:tñ põt prefigere terminum ad agendum vel reconueniendum.l.olum auf. vbi Bal.ff. de procu.⁊ vide.J.proximo.c.⁊ in verbo ſententia.

1 ¶ Iudex qui tenetur proceſſus expedire infra certũ tempus nõ cogitur expedire niſi circa finem temporis.
2 Iudex põt omnes terminos cumulare pter breuez inſtantiã.

1 Iudex †qui tenetur proceſſus expedire ifra certum tps non cogitur expedire niſi circa finem temporis.Bar.in extraua.ad repri.in gl.procedente.⁊ Bar.in.§.pena grauior.alle.l.j.§.expilatores:de effrac.Et etiam vbi labitur tempus inſtan
b tie non tenetur ad penam [b] ⁊ poterit poſtea expedire quando non expediuit quia pars non inſtetit per glo.in.l.curatoris.de iure delibe.⁊ facit tex.in.l.j.C.vt infra certum tps.⁊ dixit Bal.de pac.iuramen.fir.§.iudices.q ſi iudex nõ expediuit cauſam infra tempus nõ tenet ſi pars non petijt.⁊ vide Bald.C. de ſen.l.ſtatutz.Et tale tempus ſtatutum ad expediendũ cãs nõ currit quando eſt impeditus facto aduerſarij.C.de adul.l.libertatem.⁊ p no.in.l.ſi cuz ipſe.de execu.tu.⁊.l.intra vtile.de mino. Si tñ nõ potuit expediri pter difficultatẽ pbationum poterit poſtea tetigit Bal.i auẽ.cleric9.de epi.⁊cle.Si tñ cã debebat terminari infra tres menſes ⁊ protelatur propter teſtes producendos ex longinquis partibus in quibus requirebant tres mẽſes de cã cognoſci poſſit:dixit Cy.⁊ dy.q ſic.⁊ facit qd no. Inno.in c.de cauſis.de offi.deleg.Et de hoc eſt ɔſtitutio in regno Sicilie que dat metã inſtantie ⁊ excipit niſi teſtes ſint in longinquo vt in alio.c.diximus.⁊ i feliciſſimo ducali dominio Mediolani ſunt decreta optime puidẽtia circa oia.Et id qd dixit Cy.hz locũ qñ terminus pfigitur liti:ſecus ſi iuriſditioni qd eſt verũ qñ pars ɔtradicit:ſecus vtraqz ɔſentiẽte qz fit prorogatio:vt not.in.l.ij.et iij.de iudi.ff.⁊ in.d.l.intra vtile.⁊.l.ſic cũ ipſe.cũ concor.Et idez in cauſa criminali.l.fi.C.de adul.⁊ Cy.in.l.j.C.qui accuſ.in fin.
2 et ponit bal.in.l.ſi cum ipſe.ſ.alleg.† Et iſto caſu propter breuem inſtantiam poteſt iudex omnes terminos cumulare.l.properandum.C.de iudi.in pn.vbi dr per doct.q pt ſtatuere terminum ad articulandum:ponendũ:pbãdũ ⁊ pbatũ hñdum inſtra producendum:excipiendum ⁊ replicãdũ ⁊ ſi.⁊ nõ currit tps iudici.⁊ facit de exce.c.paſtoralis.⁊ iſta eſt optima cautela qñ peteret tps vltra marinũ p teſtib9.⁊ vid Cy.⁊ bal.l.d.l.j.⁊.ij.vt ifra certũ tps:⁊ vide Cy.in.l.j.C.q accu.⁊ bal.i.l.fi.C.de fi.iſtr. vbi poſuitq ſi teſtes accuſant de falſo ſi currat iſt.itia. ⁊ vid Bal. in.l.petẽde.C.de tẽpo.in inte.reſtit.⁊ dixit bal.in .l.pemptorias C.ſen.reſcin.non poſ.q iudex propter breue tps prenũciat reſeruando exceptiones ⁊ vbi iudex nõ fuit in culpa in expediendo

a ¶ In.l.labeo.Et iqidex vide do. Alex.ĩ imo. ⁊ in.l.abſente.de penis. ⁊ in.d.l.ſed ſi vni9.§.ſed ſi ante.de in iur.⁊ in.d.§. in popularibus all.i tex. ⁊ l.d.l.ann9. de cal.et l.l. pe.ſi qs te.libe.⁊ paul. d ca. in conſi. xxix. icip.vt q iſta accuſ.

b ¶ Ad penã. Quibus aſit cautelis ſuccurrat iudex antequã inſtãtia pareat cuz enim habeat tps deliberãdi vide fely.in.c. venerabilis. in.vij.col.v. ſigna cautelam.de iudi. vbi etiaz qd de arbitro.

gando. Secūdo etiā iudex ſic ꝓcedēs poteſt excuſari rōne generalis cōſuetudinis regni: q2 in oibus curijs regni procedit per capitaneos ſup ꝓſentatione inſtrumētoꝝ que generalis cōſuetudo excuſat iudicē. per glo. in. l. rē nō nouā. C. de iudicijs. ar. glo.
3 in conſti. regni. poſt machinā. †Et q2 cōſuetudo dat iuriſditionem. l. j. de eman. libe. ⁊ no. Andr. de iſer. in prohemio conſtitutionum. Et q2 cōſuetudo illorum inter quos iudicatur eſt ſeruādum. c. j. de feu. cogni. ⁊ l. viros. de diuer. offi. que cōſuetudo ꝓbabitur per acta ⁊ ꝓceſſus curie ar. no. p Bal. in. l. fi. de iure do. im. ⁊ q2 cōſuetudo excuſat a delicto Bal. in aut. alearum vſus. ⁊
4 in rub. de fide inſtrumentoꝝ. †⁊ q2 cōſuetudo h3 vim decreti et vim inſtitie ⁊ dat iuriſditionē. l. viros deuotos. de diuer. of. bal. in. l. j. q̄ feu. dare poſſ. ⁊ q2 ꝙ fit ſm cōſuetudinē vr iure fieri. bal.
5 in aut. ſ3 cū teſtōr. alle. l. fal. q̄ dixit in aut. iubemus. de iu. †ꝙ iudex qui iudicat cōtra ꝯſuetudinē facit litem ſuam maxime ſi in illa curia reperiat ſic ꝓceſſum i alijs cauſis q2 q̄libet curia ſuos habet ritus ⁊ modos p no. per And. de iſer. in conſti. regni ſi qs in poſterū de defen. p. l. fi. de veteri iure enu. q2 in inſtrīs apponi ſolet clauſula ꝙ poſſit cōueniri in oi curia ⁊ foro vbi fuerit inuentus vbi ꝓmiſit ſoluere: q2 etiā ꝓpter hoc ibi ſortit forū pōt
a ibi cōueniri. p no. in. l. j. a ff. ſi qs in ius vocan. ⁊ p. l. cōtraxiſſe. de ac. ⁊ ob. ⁊ l. heres abſens. de iudicijs. etiā q2 ſi qs renūciauit exceptioni fori: vñ nō pōt dicere ꝙ erat citandus executiue in magna curia. p glo. ⁊ ibi Bal. in. d. l. j. Itē rōne iuramēti qđ facit ꝙ pars poſſit ꝓciſe compelli ſm glo. ſingula. in. l. dedi. de cōdi. ob cau. q2 inſtrumēta que fiūt in regno cū iſtis clauſulis hñt ex cōſuetudine executionem paratā: ⁊ ideo iudex ſic ꝓcedēdo executiue ſup ꝟo debito excuſat. ar. l. fi. §. fi. ff. ꝙ me cau. vbi ſup vero debito inordinatus proceſſus valet: ⁊ facit qđ dixit And. de iſer. in cōſti. regni circa violētiarū: vbi de debito ꝟo exacto p iudicē non cognitionalr ⁊ et extra ordinē ꝙ t3 exactio. Itē q2 inſtrīs cōiter renūciāt debitores oibus iuribus auxilio ⁊ ritib9 ⁊ ꝯſtōnib9 omnib9 iurib9: ⁊ ad ius renūciatū nō dat regreſſus. l. ſi qs in cōſcribēdo. cum ſilibus. de pa. ⁊ de epi. audi. ⁊ ſic cōcluditur iudicem non teneri qñ debitū erat verum licet extraordinarie ꝓceſſerit ſm formā ritus ⁊ executiue incipiēdo a detentione ꝑſone. Tamē magna curia volēs obſeruare illū ritum ambitioſum ex cupiditate cauſarū potius q̄ ex iuſtitia ⁊ vtilitate publica qñ fuit appellatū in cauſis ꝑñtationū inſtrumentoru3 reuocauerit omnia ⁊ male ⁊ poſſunt per ſupradicta: q2 totū regnum ſeruat contrariū: ⁊ oēs capitanei cognoſcūt de preſentationib9 inſtrumentorum. Et etiam omnes barones merum ⁊ mixtū imperium habentes: ⁊ de hac prorogatione vidi aliquid. S. in verbo inſtā-
6 tia. ¶ †An iudex qui admiſit inſtrumentum non admittendum in iudicio ad probationem faciat litem ſuam: vide in verbo lis ſua. in. c. iudex admittens. et in. c. iudex qui admiſit. ⁊ in verbo iudex. in. c. ij.

a ¶ In. l. j. vide ibi. d. ale. de imo. ⁊ Fely. i. c. cū. R. canonic9. de offi. deleg.

1 ¶ Libellum cōtra aliquē ꝓponens in quo cōtinetur delictum dicit ꝓponere infamiā. etiā ſi actor iuret de calūnia. ⁊ nu. 2. ⁊. 3.
4 Agens ⁊ nō probans tenetur iniuriarum.

abolitis. Pro alijs vo criminibꝰ punit ex ordinē iudicis officio.
l.si priuatis ad turpil. Et posset accusari de iniurijs. d.§. si quis
libellos.⁊ l.iniuriarū.ʒ.allega.in q̄ accusatione veniet oē dam
num ⁊ interesse accusati.l.iniuriarū extimatio.ff.eo.⁊ l.damnū
C.eo.ti. Tenebit etiā de falsa accusatiōe.l.si q̄s obrepserit. vbi
6 Bar.ff.de falsis.⁊ dixit no.Ang.in.d.§.si q̄s libellos.† q̄ ponen
tes scripturā in publico:puta in vna col.ad infamiam magistra
tuum vel in alteri palatij priorū q̄ sunt capitalr̄ puniēdi. Per q̄
puto q̄ illi q̄ ad infamiam p̄tātis ponūt filosas muliebres in ia
nua camere vel in porta palatij ad infamiā potestatū q̄ sunt ma
xima pena digni ⁊ sepe occurrit a q̄bus est p̄cauēdū. Per q̄ cōsu
lui q̄ q̄dā q̄ depinxerat quādā honestā mulierez eius amasiam
que nolebat cōsentire nudaz cū certo vituperio:⁊ illā picturam
ad eius ignominiam affixerat in locis publicis quod esset rele
gandus in opus publicum in triremi siue l galea. q̄ talis pictu
ra erat libellus infamatorius.

1 ¶ Obijciens cōtra electionē p̄lati ⁊ nō p̄bans punit.⁊ nu.4.
2 Repellens testes non tenetur iniuriarum.
3 Inscriptio an sit necessaria q̄n crimen obijcitur ad repulsam.

AN si contra officialem offert q̄s petitionez iniu
riosam opponēdo q̄ nō pōt esse officialis p̄
pter aliqua delicta vel q̄ inhabilis vel ifamis vel q̄
fuit alias cōdēnatus de baratarijs an teneat iniuria
rum. Dic q̄ sic vt in.c.p̄sentiū.de testi.in.vj. et in cor.
quomodo op3 epōs in.§.si q̄s aūt. †vbi obijciēs cōtra electionē
1 p̄lati ⁊ nō probans q̄ punit. Et doc.nr̄i dicūt q̄ q̄ de vero diffa
mat nō teneret iniuriaꝝ per.l.eū q̄ nocētē.ff.de iniur. Quā legē
do.Lucas de pēna.in.l.ij.de peculio.lib.xij.intellexit q̄n ipse p̄
baret illud de quo diffamauit ⁊ vbi crimē iniuriosum propone
ret q̄ p̄bari posset p illum tex.dicēs q̄ Pet.⁊ Cy.in.d.l.eum q̄.
distinxerunt alr̄ q̄ aut expediret reipublice illud sciri aut nō:ibi
per eos. Et subdit do.Lucas ibi q̄ si q̄s nocētē alo iniuriādi in
famauit q̄ teneat iniuriarū.ar.l.j.in tex.⁊ gl.de fal.q̄ ex affectu
iniuria extimat.l.illud.ff.de iniur.vbi ipse late hanc materiam
4 iniuriarū prosequit q̄ alius doc. †ad q̄d etiā facit id q̄d d̄r de eo
2 qui facit repulsam cōtra testes q̄ nō teneat iniuriaꝝ [a]:q̄ facit cā
iuris sui p̄sequēdi.⁊ l.p̄mittēte s̄m Guil.⁊ Bal.in.l.fi.ff.q̄ q̄sq̄
tur.⁊ facit.l.libertꝰ.de in ius voc.⁊ dixit Bal.in.d.l.fi.q̄ est cau
b tela q̄ p̄testet:q̄ nō facit alo iniuriādi [b] sed cā sui iuris p̄seruādi
⁊ idē tenet Ludo.in.d.l.fi.alleg.Spe.in ti.de accusa.§.j.ver.q̄d.
⁊ Pe.de ancha.in quodā consilio.⁊ Bar.in.d.l.cum.⁊ Oldra.in
cōsil.ij.tn̄ nullus istoꝝ doc.declarauit an si obijciens iniuriā ad
repulsam si non p̄bat teneat iniuriarum ⁊ nō reperio aliquez
c doc.meliusa declarante in terminis repulse [c] in fi. Ang.in.l.qui
3 crimen.C.qui accusa.non pos.vbi dixit †quod licet quando cri
men obijcitur ad repulsam non sit necessaria inscriptio. Tamē
si obijcitur crimen contra patrem vel patronum tenetur iniuria
rum:secus si contra alium dummodo nō probauerit propter po
tentiam aduersarij vel q̄ fuit deceptꝰ a testibus:q̄ tūc apparet

a ¶ Iniuriarum. Vide Fely.in.c.j. de exce.circa in §. ⁊ scias. ⁊ in.c.dilecti in antepe. col.§.j.dū mō cir.me.e.nt.⁊ q̄d dicit in.d.ca.j.in apostil.⁊ ad de.d.pe.phi. cor.in cōsi. lxxx.incip. cōsuluit.in pn.l.iij.pte.

b ¶ Alo iniuriādi. Vide Fely.in.c.j. ver.excedit. circa fi.et q̄d ibi dixi l apo

c ¶ Melius. vid Fel.in.c. j.de exce.circa fin.vbi refert ⁊ sequit idem paridem hic.

ꝙ non animo iniuriãdi obijcit:⁊ ideo nõ teneť iniuriarũ.ſm Jo.an.i addi.Spe.
4 in tit.de accuſ.§.j.ṽſi.ſed pone.† Tñ obijciens ad repulſam prelati i cã electio-
nis puniť ſi nõ probat ꝑ tex.in.d.c.ꝑſentiũ.de teſti.in.vj.⁊ in corpore quomodo
oportet epõs.§.ſi ꝗs autem.⁊ iſta ſuut formalia verba Ange.ibi. pro quo facit
qᵒ dicit Bar.⁊ Dy.in.d.l.eum qui nocente.de iniur.dicentes ꝙ aut ꝗs infamat
de vero aut de falſo:⁊ qᵒ Bar.dixit in.l.verũ.ff.de fur.in rõne ſui.Et adduco gl.
in.l.poſſideri.in princi.ff.de acquiren.poſ.q̃ dicit ꝙ ad hoc vt quis non teneať
de turbatione debet proteſtari ꝙ poſſeſſionẽ intrat cauſa iuris ſui cõſeruãdi: ⁊
qᵒ habeť in.l.libera.C.de ſentẽ.⁊c.Et ideo dico ꝙ iſte talis obijciens cõtra offi-
cialem crimina:⁊ defectus non veros ⁊ nõ ꝓbãs ꝙ tenebiť iniuriarũ:etiã ſi pro-
teſtetur ꝙ non facit aio iniuriãdi cũ iniurioſe vř facere cũ nõ ꝓbat ꝑ ſupradicta
alle.per Ang.Et qꝛ ad hoc nõ neceſſitať ſicut ille ꝗ facit repulſaꝫ ꝯ teſtes qui di-
cit ꝯ ipſos teſtes ṽba iuris: qꝛ infames piuri ⁊cᷓ ꝗuis de iure cõi nõ ꝓbans pu-
niať ſimilitudine ſupplicij:tñ ꝑ cõſti.regni penã de calũ.qui nõ probat non pre-
ſumiť calũniari:ſed dꝫ eſſe in euidenti calũnia:vt puniať ſimilitudine ſupplicij:
vbi Andr.de iſer.dedit exẽplũ de euidẽti calũnia qñ accuſator dixit ego dabo
ſibi magnã litẽ:⁊ aliud exẽplũ poniť in cõſti.regni ſi ciuiliter agẽs.⁊ dixit And.
de iſer.in cõſti.j.de pena mulie.iniuſte querelantiũ ꝙ dꝛ calumniari qñ eius te-
ſtes fuerũt reprobati:qꝛ ꝑ ipſum pecunia corrupti:nõ aũt qñ tanꝗ infames vel
pauperes:⁊ vide in.c.regni accuſatorũ temeritas.vbi dꝛ ꝙ iudex differẽs punire
calũniatores puniť pena duarũ librarũ auri. Tñ dubito ſi ſindicatores formẽt
inꝗſitionẽ generalẽ ad eoꝝ informationẽ ꝯ officialeꝫ in fine officij ꝙ cõmiſit ba-
ratarias furta ⁊ extorſiones ⁊ nõ ꝓbauerunt an iniuriarũ teneneť hoc ex officio
faciendo.Et puto ꝙ non qꝛ a iure neceſſitanť ad hoc ar.l.cõgrui:de offi. preſi.⁊
in conſti.regni.de inquiſitiõibus.⁊ qꝛ ſolẽt tales inquiſitiones cõditionalř face-
re dicẽdo inquiriť cõtra talẽ officialẽ ſi i officio exiſtẽs ꝑdicta cõmiſit:⁊ qꝛ auto.
legis inꝗriť non teneneť.ar.l.gracchus.de adul.⁊ qꝛ lege ꝑmittẽte faciũt vt.s̃.dꝛ
de repulſa. Tñ ſi temere inquiſiuerũt cõtra ipſum officialẽ de aliꝗbus veniẽdo
ad ſpãlẽ inꝗſitionẽ nõ habita ꝑus informatiõe de cõmiſſis ⁊ dãdo libellũ vel ca-
pitula ⁊ nihil ꝯ eũ ꝓbãtes an teneanť ad expẽſas ꝑ officialẽ factas i defendẽdo
ſe.Dic ꝙ ſic ꝑ no.in.l.ſeueriter.de excu.tu.⁊ habes.ſ.in ṽbo inꝗſitio temere inꝗ-
rente ſi teneť inꝗſito ad expẽſas. ¶ Si vnꝰ iudex exercet capturã i territorio alte-
riꝰ iudicis teneť actiõe iniuriarũ illi iudici i cuiꝰ territorio vel iuriſditiõe exer-
cet ipſam capturã vel iuridictioneꝫ.vide.s̃.i ṽbo captura i.c.ſi iudex ꝓceſſit.

1 ☞ Officialis ſi proceſſit ſuper iniuria ſibi facta extra cauſam officij ⁊ aliꝗd ab
iniuriante extorſit ea de cã an teneatur ad reſtitutionem in ſindicatu.et nu.3.
2 Magiſtratus iuriſditionem exercens ſi offendatur poterit vindicare iniuriam
quaſi dignitati illatam.
4 Officialem ſi quis offendat non ad iniuriam reipublice:ſed officialis non com-
mittit crimen maieſtatis.
5 Coniectura ex quibus ſumatur?
6 Rex iudicat in cauſa propria: quia alteri cõmittit.

1 An ſi officialis† ꝓceſſit ſuꝑ iniuria ſibi facta extra cãm officij:⁊ ali-
quid ab iniuriante extorſit ea de cã teneať ad reſtitutionẽ i ſin-
dicatu.Old.in ꝯſi.vij.ꝯſuluit de quadã peſſima muliere q̃ fecit factu-
ras in perſonã dñi ſui tꝑalis.ꝗ de hoc crie cognouit:⁊ penã extorſit:
ꝙ tenetur ad reſtitutionẽ:quia quilibet habẽs iuriſditionem aliqñ
facit vt priuatus:⁊ aliqñ vtens officio ſuo.ff.de iniurijs.l. nec magiſtratibꝰ. ff.
de regu.iu.l.non videtur.§.ꝗ iuſſu.de elec.c.cum inter vniuerſas. et.c.qᵒ ſicut.
§.preterea.Sic etiam iniuria que infertur ei aliquando infertur vt in priuatum

et hoc caſu de iniuria cognoſcere non poteſt: nec penam imponere.ff.de iuriſd. om.iudi.l.qui iuriſditioni.ff.de iniurijs.l.lex cornelia.ff.de offi.preſi.l.ſenatus. ſed debuit coram ſuperiore querelam proponere.in auf. de defen.ciui.§.ſi vero
2 egerunt.†Quando aūt magiſtratus iuriſditionem exercēs offenditur: pōt vin= care iniuriam quaſi dignitati illatam.ff.de poſtul.l.j.in prin.ff.de iuriſdi.om. iud.l.ſi familia.circa prin.ij.q.vij.c.ſi quis ab epō.extra de pe.c.romana.in.vj.
3 et faciunt no.p Inno.de.d.c.dilectus.†Ꝗ concludit ꝙ cum delictum non ceſſerit in iniuriam officij:ſed in eum vt in priuatum non potuerit cognoſcere: et ideo omnis carceratio illicita fuit:quia non fuit facta iure licito:et per mgr̄atū li= cite agentē.ff.ꝙ me.cau.l.iij.⁊ etiā omnis promiſſio ob eam cām extorta nulli⁹ eſt momenti.ff.ꝙ me cau.l.qui in carcerem.⁊ cum nō tenuerit obiectio princi= palis minime acceſſoria.C.de vſur.l.eos.ff.de reg.iur.l.cū pricipalis.Ꝗmb⁹ ac= cedant que ſcripſit late And.de iſer.in ti.que ſint regalia.in verbo cōmittētium
4 crimen:vbi dixit †ꝙ ſi quis offendat officialem nō ad iniuriam reipu.ſed officia lis ꝙ non cōmittit crimen maieſtatis:⁊ in tit.de eo qui interfecit fratrē dñi ſui:⁊ que habentur in.l.qui iuriſditioni.de iuriſ.om.iudi.et in ti.de iniuria.curi.illa ta:in conſti.regni.⁊ Bar.in.l.ſiquis fortis.§.j.ff.de penis.Tū volo ꝙ cogites ꝙ in vno ſit cōmiſſum delictū in officialem.⁊ ſit dubium an ſit cōmiſſum reſpectu iuriſditionis ſue vel dignitatis:⁊ an vt in priuatam perſonam vt fuit i caſu Ol dra.quia illa iniuria potuit fieri in magiſtratum reſpectu ſue dignitatis forte: qr erat delata vel accuſata coram eo.vel qr cōtra ipſam vel perſonam ſibi con iunctā inquirebat:vel vt reſpublica tali viro careret:⁊ etiam fieri poterat ex cā priuata.vt eā diligeret:vel ex odio priuato:tunc quid eſſet iudicādū.Dic ꝙ erit recurrendum ad coniecturas et preſumptiones per no.p Andr.de iſer.in tit.hic finitur lex.⁊ p no.etiā p Andre.de iſer.in ti.q̄b.mo.feu.amit.vbi ſi nō pōt pro= bari liquido quod vaſallus ad damnū domini reuelauit credentiā ſumitur p= batio ex cōiecturis:ſi alias dñm habuit odio aut alias damnificauerit dñm ex aliqua cauſa:⁊ p no.p ipſum in.d.ti.que ſunt regalia in verbo cōmittentium:⁊ in ti.ex q̄b⁹ cauſis feu amit.§.porro.⁊ in ti.de ph.feu.alie.§.⁊ ſi vaſall⁹.vbi late
5 ſcribit †ꝙ coiectura ſumitur ex perſonis:⁊ cauſis ex diuitijs ex induſtria ex pecu nijs ex cōſanguinitatis amicitia ſocietate ꝯuerſatiōe ⁊ ex pſona:⁊ hec vltra di= cta p alios.Et dictā Oldra.puto habere locum in aliquo officiali inferiore nō aūt in magnis dñis qr ipſi hodie habent de conſuetudine cognoſcere de ꝓpria iniuria:vt dixit bal.in.l.j.C.vnde vi.Cuius Bal.dictū etiā puto poſſe habere lo cum ꝙ cōmittāt alijs cognitionē ⁊ punitionē ꝓprie iniurie vt ſingulariter vo= luit Andre.de iſer.in ti.de prohi.feu.alie.per Fede.§.p̄terea.ſi inter duos.vbi
6 dixit †ꝙ rex iudicat in cauſa ꝓpriā qr alteri cōmittit alios de p ſe non poſſe co= gnoſcere vbi ſic intellexit.l.proxime.de his q̄ in teſtamento delē.⁊ alia iura di- centia ꝙ rex cognoſcit in cā ꝓpria.ſ.alijs cōmittendo facit.l.bene a zenone.de qua.preſcrip.⁊ no.extra de iudi.c.cū veniſſent.Et quādo ipſemet vellet cogno ſcere dicitur tunc regnū vacare vt diximus.ſ.in.c.an ſi rex Sicilie requiſitus: vbi tractamus de iuſtitia denegata.

1 ¶ Iniurians ſi non faciat aio iniuriandi:ſed ex alia cauſa an teneat̄ iniuriaꝝ?
2 Iudex licet iniuſtam ſententiam proferat:non tñ tenetur iniuriarum.

Iudex ad inſtantiā Titij publice cōdēnauit Gayum q̄ appellauit:⁊ appellatio nō fuit admiſſa agit Gay⁹ cōdēnatus actione iniuriarum ꝯ Titium an teneat̄.Uꝛ ꝙ ſic ſi aio iniuriandi hoc actum fuit:qr tunc preſumitur iudex calumnioſe agere.l.q̄ iniuriaꝝ.§.ſi quis.de iniurijs.vbi Bar.et tꝫ Old.in cōſili.xxiiij.⁊ Io.andr.in titu.de accuſa.vbi dixit de eo qui in iudicio egit ⁊ nō pbat ⁊ iudex ſ ius faciēs vꝛ iniuriā facere.c.ſacro.

de ſen.excõ.de appel.c.ſollicitudinē.et iudicis auctoritas nõ excuſat niſi in mandato ⁊ iuſſu..nõ videt̃.§.qui iuſſu.de iniurijs. vbi bar.⁊ in.l.nõ ſolũ.§.ſi mãdato.e.t.glo.in.l.liber homo.ad.l. acq̃l.⁊ factũ iniurioſũ p̄ſumitur ex iniuria fieri.C.de iniurijs.l.ſi nõ cõuicij.Et hoc verũ ſi ſit auctoritas p̄toris iuſte intepoſita.l. iuſte.de acq̃.poſ.l.meminerit.vñ vi.⁊ no.l.c.cõquerẽte.de reſt.ſpo. Jo.and.in ti.de iniur.vbi recitat cõſiliũ Oldra.¶In cõtra.facit quiã ſi a.tus continet in ſe iniuriam ſi tamen agens non facit animo iniuriandi ſed ex alia cauſa nõ tenet̃ iniuriarũ:tex.ad.l. acq̃.l.ſed ſi.§.fi.no.Cy.in.l.ſi cõuicij.C.de iniurijs.⁊ no.ff.de iniurijs.l.illud.Et hoc etiã ſi cã ſit iniuſta quia excuſat ab iniuria.ff. de iniurijs.l.Itẽ apud.§.ſi q̃s.⁊ Jo.an.in tit.de iniurijs.in principio.Preterea factum auctoritate iudicis nõ eſt iniuria.l.iniuriarũ.§.ſi quis decreto.ff.eo.†Ideo licet iudex iniuſtam ſentẽtiã proferat nõ tenet̃ iniuriarũ.d.l.iniuriarũ.§.idẽ.⁊.§.quo iure nõ oportet.d.c.ſollicitudinẽ:quia intellligit̃ quãdo animo iniurie. ⁊.c.ſi mulier.in glo.xj.q.iij.intelligit̃ quãdo doloſe.⁊ in dubio non preſumitur:⁊ ſic reſpondetur ad.c.ſacro.qꝛ iudex q̃ profert ſentẽtiã iniuſtã etiã per gratiã nõ tenet̃ iniuriarũ ſed tenet̃ pena.c.cũ eterni.de re iudi.in.vj.⁊ ſic fuit deciſum in romana curia de quodã q̃ excõicauit quẽdã. publice ad inſtantiã cuiuſdã.

1 Judici q̃n ⁊ cõtra quos liceat inquirere:et nu.2.3.4.5.6.7.et.8.
9 Judex iq̃rẽs an abſoluto reo teneat̃ ad expẽſas ipi reo abſoluto?
Condẽnatio expenſarũ an fiat in criminalibus?
10 Luſores debent poni in galeis.
11 Luduseſt crimen.

12 Inquiſitio.†iudici faciliter nõ p̄mittitur
1 inq̃rere ſicut non permittitur alicui accuſare.l.ſi cui.de accuſa.tñ aliq̃n p̄mittitur inq̃rere ſine metu calũnie et p̄ denunciationẽ officialis.l.ea q̃dẽ de accuſ.rõ eſt qꝛ ſicut tutor inſtigat⁹ a matre ⁊ ab alijs excuſatur ⁊ calũnia rõne officij.l.tutorẽ.de his q̃.vt indi.eadẽ rõne iudex excuſat̃ a p̄ſumpta calũnia p̄ denũciationem officialis† põt ẽt inquirere p̄pter incidentẽ cognitionẽ.l.j.C.ſi aduer.liber.†Et ẽt p̄p ḡnalẽ inquiſitionẽ p̄cedẽtẽ põt venire ad ſpãlem.l.cõgruit.de offi.p̄ſi.et in aut.de colla.§.iubemus†Nam
2 alias heres accuſans illũ quẽ teſtator in teſtamento dixit feciſſe delictũ excuſat̃ a p̄ſũmpta calumnia propter notificationem teſtatoris.l.q̃ cũ maior.§.fi.de.bo.liber.†Ita iudex p̄pter inciden
3 dentẽ cognitionẽ venire põt ad inq̃ſitionẽ ſpãlẽ etiã ſi cõmitta-
4 tur crimẽ corã ipſo.l.nullus.de teſti.†Et vbi aliq̃s coram iudice
5 multũ exclamaret qꝛ p̄pter hoc põt mulctari.Bar.in.l.ſi qua pe
6 na.de verbo.ſig.†Et ẽt in crie immenſo ⁊ magno in q̃bus poteſt
7 accuſari ſine metu calũnie et in ipſis iudex põt inquirere.facit.
8 l.ſi q̃s in hoc genus.C.de epi.⁊ cle.ſicut ẽt iudex hꞭ latas habenas in puniendo ſm bar.in.l.ij.§.q̃ publico.de adul.†põt ẽt iudex inquirere ꝯtra calũniatorẽ ex offõ nobili q̃n cõmittit̃ corã eo ⁊ icõueniẽti ſm Guil.l.l.ſ.de calũ.q̃ itellige ſm Bar.ẽt i offõ mercenario ⁊ in eadem die.l.paulus.de re iudi.Et p̄babit̃ calũnia iſta regulariter ſtatim ꝙ quis nõ probat:[a] niſi in caſibus

[a] ¶Probat. Et an ⁊ q̃n q̃ nõ p̄bat calũniator p̄ſumit̃.vide Fely.in.c.ij.in iij.col.in ꝟſi. in gl.ij.cũ ſe. de calũnia.

exceptuatis in quibus non preſumitur calũniã ſi non pbat:de quibus p gloſ.in.d.l.Et talis pſumptio non eſt iuris ⁊ de iure: qꝛ admittitur probatio in ↄtrium p tex.in.d.l.j.puta p iſtum errorem q̃ cauſatur a fama publica.l.miles.§.mulier.de adul.vel ſi ei eſſet dictũ a perſonis fidedignis q̃bus deberet veriſilr credi ſm conditionem pſonaꝝ.l.qui cum maioꝛ.§.fi.ſ.alleg.⁊ no. Bar.in.l.athletas.de fal.lꝫ Cyn.aliter dicat.in.l.j.in.iij.q.C.de adno.diuer.iudi. Tñ iudex añq̃ cõdemnet dꝫ dare terminũ ad faciendaꝫ ſuã defenſionem:ita Bar.in.d.l.j.de calumnia.Vñ iudex inquirens in caſibus pdictis:⁊ ex neceſſitate officij excuſatur a pſumpta calumnia:⁊ a turpiliano.l.fi.ad turpil.niſi ſit euidenti calumnia. vt ibi in.§.eos.ſm bar.in.d.l.fi. qꝫ no.pro euitatione expenſaꝝ ſi iudex inquirat ⁊ ſuccumbat in inquiſitio
9 ne niſi inquireret de mandato ſuperioꝛis:vt.ſ.in.c.poteſtas. tenetur tñ ſan ipſe iudex tunc inqrens abſoluto reo teneaꝛ ad expẽſas abſoluto.Bal.in.l.ſancim⁹.de iudi.tꝫ qꝫ nõ qñ pceſſit pcedente fama vel indicijs:ſecus ſi nõ procedente fame vel indicijs:qꝛ tunc preſumiꝛ cõtra iudicem ſm Cy.non obſtat qꝫ pro iudice preſumiꝛ.l.ij.de offi.ciuili.iudi. Quia eſt veꝝ quando ſeruat debitum oꝛdinem in procedendo alias cõtra eum preſumiꝛ dicens qꝺ qñ agitur de proceſſu p viam appellationis cõſueuit: tũc iudex citari ſm Inno.de procur.in nͣ:tamen non eſt de ſubſtantia.Et ideo cum eris aſſeſſoꝛ anteq̃ venias ad ſpecialeꝫ inquiſitionem cõtra delatum recipias infoꝛmationem de delicto et ſi nihil reperiꝛ non pcedas ad dationem capituloꝝ.qꝛ tũc in ſindicatu tenebꝛis ad expenſas:⁊ ſi proceſſeris procedas ipo delato petente ⁊ volente vel etiã denũciatoꝛe inſiſtente:⁊ ſe obliget ad penam de probando vel ſe inſcribente.⁊ vide Bar.in.l.j. ff.de calum.vbi late an expenſe veniant in criminali. Cyn.in.l. ſeueriter de excu.tu.⁊ bal.late in.l.terminato.de fruc.⁊ lit.et in l.eos.§.ne temere.de appel.⁊ latius in.l.q̃ de crimi.C.q̃ accu.nõ poſ.p Bal.Et adde bal.in auꝛ.gñalr de epi.⁊ cle.vbi dixit de iudice calũnioſe inqrente.⁊ vide Bal.in auꝛ.ſꝫ hodie de epi.⁊ cle. Bal.in.d.l.ſancimus.vbi Cy.C.de iudi.vbi dixit de iudice temere inquirente qꝺ teneꝛ ad intereſſe. pti.et Bal.in rub.§.de pena iudi.⁊ Bal.in.l.non ignoꝛat.de fru.⁊ lit.⁊ qꝫ teneatur iudex male inquirens pti ad intereſſe.⁊ expenſas:⁊ etiã puniaꝛ criminalr.
10 lꝫ Cy.⁊ Bal.in.d.l.ſeueriter.⁊ de hoc an in crialibus fiat ↄdẽ
a natio expenſarũ[a].vide Cy.⁊ Salyc.in.l.iij.C.q̃ accuſ.⁊ Bal.in l.fi.de fru.et lit.Et quid quando pcediꝛ ex offi.vide Ant.de bu. in.c.dilecti.ad fi.de do.⁊ cõtu.⁊ Cy.in.l.ſancimus.C.de iudi. et bar.in.l.ſi poſtulauerit.in prin.C.de adul.Et q̃d qñ pcediꝛ ad denũciationẽ.vide Bal.in.d.l.ſancimus.in duobus locis.⁊ bal. in.§.pficiſci.q.xvj.Et adde qꝛ ſm conſti.regni officiales tenebãtur inquirere in prouincijs ſibi decretis primo gñaliter ↄ male factoꝛes ⁊ hoies male cõuerſationis et fame officiales ducalis do.Mediolani faciunt fieri in principio regis officij pclamationes ⁊ bãna ↄ iſtos malefactoꝛes et ſſſes:vt poſſint poſtea habitis indicijs ſpecialr iquirere:⁊ ita practicaꝛ que inquiſitio erat olim modus oꝛdinarius agẽdi.vt in.c.regni qꝺ incipit de violẽ

a ¶ Expenſarum. Uide tu Fely.in.c. accedens.circa fi.iij.col.ꝺ accu.ibi.vid not.

tiſs:in verbo ordine.ꝛ in.c.ſubiungēdo.ibi ſicut ſi p ordinariā inquiſitionē liquere.Et deinde ſuit cōſtitutio icquēs q̄ incipit hi qui.qua eſt puiſum q̄ hi q̄ per inquiſitiones ipſas fuerint inuenti culpabiles teſtimonio decē viroꝝ:que pbatio eſt moderata ad quatuor:vt in.c.regni.qđ incipit Subiungendo. qui malefactores inuenti per generalē inquiſitionē ſi nō veniat imponenda cōtra ipſos pena mortis vel mēbri abſciſiōis ſed ſint notati q̄ ſint rixatores vel frequentes armoꝝ delatores publici taxilloꝝ aut frequētatores tabernarū ꝛ nō ducētes vitā ex artificijs debēt deputari ad opus publicum ad tps:vt di.conſti.hi qui.hoc ideo quia ſunt ipſa crimina leuia ꝛ non ob ſeruabitur tunc diſpoſitio.l.libellorum.per no.per Barto.in.l.leuia.ff.de accu.ꝛ alias ad tempus arbitrio iudicis in ppetuū deputātur.
11 vt in.d.ↄſti.hi qui.vbi eſt cauſat⁹ iudicio meo q̄ luſores azardi debent poni in galeis ꝛ ſic ad opus publicum aliqua guerra
12 durante. Nā lud⁹ ipe eſt crimē:vt dicit Bar.in.j.conſti.ff.veteris.in.§.illud.[a] ꝛ ideo iuſtitiarius cognoſcit ꝛ nō baiuli ciuitatū q̄ hñt cognitionē ciuiliū.Nā etiā ipſa cōſtitutio punit pdigos q̄ pprias facultates pfundūt:vt ibi in gl.ꝛ And.de iſer. qđ.c.etiā puidet inquiri cōtra alios crimīnoſos:tamen quo ad ipſam inquiſitionē vr̄ aliter puiſum p.c.regni qđ incipit ſubiūgendo.in pcedendo cōtra ſpeciales pſonas vbi ſunt tria capitula que dant formā inq̄rendi ꝛ modū pbandi ꝛ reprobādi teſtes examinatos in tali inq̄ſitiōe.Inq̄ſitio aūt ſpālis non fit hodie in regno ex officio:vt in.c.regni.j.ꝛ.ij.de inq̄ſitionib⁹.ꝛ vltimo p.c.vt delatas.quo eſt puiſum q̄ nō inq̄rat̄ ↄtra pſonas ſpāles ex mero officio:ꝛ etiā eſt capitulū regine Joāne prime.que capitula loquunt̄ in publicis crīb⁹.Tñ in priuatis vt i furto ꝛ in alijs priuatis delictis.gl.i.d.cōſti.vr̄ tenere q̄ ſic:ſꝫ And.de ſer. i cōſti.ſequēti.tꝫ q̄ poſſit ſi iudex hꝫ certitudinē q̄ maleficiū ſit cōmiſſum ſaltim p famā ꝛ nō al's:ꝛ tenet Bar.in.l.fi.ff.de q̄ſtio. ita intelligens.l.j.de cuſt.reo.quā glo.alleg.in.d.cōſti.hi q̄.Et intellige q̄ delictū ſit tale ex quo imponat̄ pena mortis ciuilis vel naturalis aut mēbri abſciſio p.c.ſubiungēdo.nō ob.c.vt delatas.q2 illud capitulū corrigit dictas cōſtitutiōes ꝛ loquit̄ de ſpāli inſiquiſitione cōtra certā pſonā ꝛ in illis caſib⁹ que non poteſt fieri niſi accuſator vel delator exiſtat vel niſi premiſſa generali inquiſitione deſcenderetur ad ſpālem:vt per bar.in.l. ij.§.ſi publico.ff.de adul. ꝛ in.c.regni.j.ꝛ.iij.de inquiſi.Et hodie in regno ſunt ſublate inquiſitiones generales niſi de mandato ſuperioris ꝛ niſi parte querelante ꝛ petente inquiri ↄtra eos.qui tale ſcelus commiſerunt que inquiſitiones ex mero officio fieri prohibentur per capitulum regine Joanne ſeptimum in ordine.vbi etiam ſtatuitur non debere inquiri contra vſurarios niſi contra eos ordinarie agatur ad partis accuſatiōnē.licet And.de iſer.in ti.que ſint regalia.videat̄ dicere q̄ talis cognitio pertineat ad iudicē eccleſiaſticum.qđ eſt verum vbi dubitatatur ſi ſit vſura vel non.p no.in.l.quotiens.ff.de audi.cū ſi. Nam conſtitutio regni expreſſe punit vſurarios que in regno ſeruatur etiam contra iudeos.vt ibi.

a ¶ In.§.illud.Et ideo dicit ibi bar. not. q̄ ſi viget ſtatutū q̄ bannitus pter crimē poſſit offendi q̄ bānit⁹ ludēs pter ludū pōt impune offendi.

1 ¶ Frater admittitur pro fratre ad purgandũ ipſum de hereſi.
2 Iudex debet interrogare et inquirere de cõditione teſtis: licet pars non dicat.
3 Denunciator legitimus quis dicatur?
4 Officiũ iudicis quanto tempore duret qñ procedit̃ ex officio. Et an qñ procedit̃ ex denuntiatione dicatur procedi ex officio? nu. 5.
6 Clauſula de certa ſcientia que apponitur in priuilegijs principum idem operatur ꝙ clauſula non obſtante.
7 Tranſlatus per principem ex certa ſcientia ad aliud domicilium videtur liberatus ab oneribus primi domicilij.
8 Legis vigorem habet quod placuit principi.

Et aduerte qꝺ dicte cõſtitutiones in titu. de inquiſitione videnẽ loqui in delictis notorijs inquãtũ dicũt ꝙ requirat̃ ꝓbatio decẽ teſtiũ. Et qñ fiebat inquiſitio generalis in ꝓuincia ſi ſciebant̃ aliq̃ fures vel hoies male fame put ſ. dicit. c. regni incipiens. In primis. querat̃ a teſte quo caſu qñ cõſtabat cõtra aliquẽ nõ dabant̃ capitula ꝑut hodie fit: ſꝫ ſummarie ꝓcedebat̃ ⁊ dabatur copia illius inq̃ſitionis loco capitulorum. vt poſſet ꝑ ſe defendere. nec etiã obſeruabat̃ lex libellorum de accuſa. ſꝫ hodie facta examinatione ad informationẽ curie ex illa informatiõe eliciunt̃ capitula que dantur loco libelli. ⁊ illa capitula hodie ſunt copia repertorum: licet aliq̃ dubitauerint tñ iſte eſt cõis ſtilus. ¶ Nam ſi a iudice petat̃ copia repertorũ per citatũ dicat iudex dabo tibi copiã in quibus ſunt oĩa reperta. ⁊ datis capitulis fiet publicatio. ⁊ concedetur repulſa reo inq̃ſito vel delato probatorũ per inquirentẽ ad denuntiationẽ partis vel coadiutoris curie. vt dicit capitulũ regni incipiẽs. Pleruꝗ cõtingit ſine accuſatore. in Rubrica de dãdo coadiutore: ⁊ dat̃ hodie forma inq̃ſitionis in alio capitulo regni incipiente. Emerganus de ſabrano. ⁊ bñ no. ꝙ ꝗuis cõſtitutiões. ⁊ capitula ꝓuiderint ꝙ ſummarie ꝓcedatur in inq̃ſitionibus attamen requirũt legitimas ꝓbationes. ⁊ reſeruãt reo repulſe facultatẽ ꝯtra poſita ꝑ inq̃rentẽ ſeu coadiutorẽ ⁊ ꝯtra teſtes. ⁊ in. d. c. regni. incipiẽte in generalibꝰ inquiſitionibꝰ. eſt ꝓuiſum ꝙ accuſatori ſeu denũtiatori det̃ repulſa repulſis licet fuerit dubitatũ de hoc: qꝛ ſicut fiſcus teſtes nõ repulſat a reo ꝓductos. vt in quadã obſeruãtia antiqua magne curie quam puto originẽ habuiſſe ex auctoritate Bal. in. l. parẽtes. C. de teſti. qui allegãdo. c. lr̃as de ꝓſump. dixit
1 † ꝙ frater admittit̃ pro fratre ad ipſum purgãdũ de hereſi. ⁊ valet eius dictum. ⁊ dixit ꝙ frater põt inducere fratrẽ cõtra fiſcuꝫ q̃ fecit ad ſuã defenſionẽ. qꝛ nec ꝓpter hoc dꝫ fiſco nocere q̃ tractat de lucro odioſo: qꝺ dictũ alͣs allegaui ꝙ frater admittit̃ in teſtem ad purgãdã innocẽtiã fratris in dilectis. ¶ Ita vide bat̃ ꝙ nec accuſator vel denunciator: qñ proceditur ad eius denunciationẽ vel accuſationẽ per inquiſitionẽ poſſet repulſare. qꝛ ipſius loco ſuccedit fiſcus vel ipſe ẽ loco fiſci. vt dixit bar. ff. ad turpil. l. j. i fi. ⁊ ſic poterit accuſator vel denũciator vel iſtigator inq̃ſitiõis venire ad coadiuuãdũ fiſcũ. ⁊ facere repulſaꝫ teſtiũ delati. vt in. d. c. ⁊ faciũt no. ꝑ Bal. in. l. ſi q̃s teſtiũ. C. de teſti. ⁊ Inn. in. c. cuꝫ clamor. de teſti. ⁊ in. c. auditis. de reſt. in iteg. ⁊ tex. in. d. cõſti. hi q̃ delinq̃t arbitrio iudicis vt circũſpectꝰ ꝓuideat tã in ꝑſonis teſtiũ ꝓductorum ꝗ in oibus alijs circũſtantijs oĩa ſupplẽdo: ⁊ ſit ſenſus ꝙ ſi delatꝰ ꝓduxerit ad ſui defenſionem inimicos offenſi vel alios teſtes ĩhabiles ꝙ nõ adhibeat̃ fidẽ dictis ipſorum ſꝫ inquirẽs. vel eiꝰ fiſcꝰ nõ faciat repulſam tñ ſe poterit informare de cõditiõe ipſorum teſtiũ ex offõ. vt eſt gl. in. l. j. §. ſi curatores. de magiſtra. cõue. q̃ dicit. ar. illiꝰ tex.
2 † ꝙ iudex dꝫ interrogare ⁊ inq̃rere de cõditione teſtis lꝫ pars nõ dicat. vbi Bal. ⁊ Nico. de Neapo l. dixerũt ꝙ iudex dꝫ eſſe in hoc circũſpectꝰ ⁊ ſe informet ſecre-

te ſine citatiōe ptis vt ſciat qd debebat credere. argu.l.ij.§.ſ.ff. eo.⁊ hoc etiā voluit Inno.in.c.j.de poſt.prela.⁊ dʒ mittere p vicinis.ſm Bar.in.l.iiij.§.hoc aūt.de dam.infec.⁊ tʒ Inno.extra eo.c.p tuas.⁊ in.c.inqſitionis.de accuſ.Et inquātū.ſ.dixi q dictū.c.vt delatas corrigit cōſtitutiōes regni volentes q inquiri poſſit gnāliter ex mero officio vt hodie nō poſſit ɔtra ſpālem perſonā pcedit ex officio niſi p̄cedat denūciator vel accuſator vt ibi q capitulū vt delatas nō puto hr̄e locū in magna curia q̄ inquirit vbi ſibi vr̄.vt in alio.c.regni generales inqſitiones.⁊ q nō hʒ locū tpe guerre quo tpe aliud capitulū regni phibet ex offo mero inqri.vt in.c.regni.tpe plerūqȝ legib⁹ qd capitulū vt delatas licet videat̄ obſcurū.qꝛ in ſui principio ſtatuit pcedi minime poſſe ex offō in criminib⁹.vbi null⁹ apparet accuſator niſi vbi pena mortis ciuilis vel naturalis iponitur.qd intellige de iure cōi.⁊ in alijs caſib⁹ ibi cōtentis licet in fine ſtatuat q in illis caſibus ibi in principio exceptis. ſaltim requiratur denunciator.vt ſic cōcluſio leges attendat̄ per q̄ capitulū vt delatas.vr̄ corrigi cōſtitutio regni iuſtitiarij per calēdas.in.§.fragātia tn̄ nō puto q dicta cōſtitutio corrigat̄.qꝛ ipſa conſtitutio ſpāliter puidet q notoria delicta ſine accuſatore.⁊ denūciatore puniat̄.vbi pcedit̄ cōtra latrones ⁊ publicos homicidas.vt ibi in tex.qd etiā vr̄ de iure cōi:vt in.l.ea qdē.ſm glo.de accuſ. in qbus notorius qualis ſit proceſſus habēdus ponit̄ in cōſti. regni humanitatis tn̄ qꝛ hodie in regno nō fiūt inqſitiones generales quo ad delicta ⁊ quo ad pſonas per.c.regine Joāne.ſ. allegatū.⁊.d.cōſtitutio iuſtitiarij enumerat illos caſus i qb⁹ iuſtitiari⁹ inqrit ſpāliter de delictis.⁊ ſpāliter de pſonis.⁊ nō vr̄ corrigi per.d.c.vt delatas q generaliter loquēs nō vr̄ extēdi debere ad caſus ſpāliter deciſos.ar.c.j.ex de cōſti.in.⁊.vj.no.Bal. in addi.Spe.eo.ti.de cōſti.⁊ vr̄ tex.cū gl.in.l.ſʒ ſi p ptorē.§.deinde.ff.q.ex cau.ma.vbi eſt gl.cū cōcor. ¶Et aduerte ēt q.d.c. vt delatas.reqrit ſaltē denūciatorē apparere.⁊ tūc dubitat̄.an ſufficiat denūciatio nūtij vl offālis iurati.Dicitq ſic i notorijs qꝛ dictū.c.nō aperit de pte offenſa vel alio.ergo ois legitim⁹ denūciator admittat̄ de qbus pbat̄ in.l.diuus.ff.de cuſto.reo.⁊ in l.ɔgruit.de offi.pſi.⁊ i.l.ea qdē.de accu.⁊ pbat.in.l.j.§.ſane.de offi.p fec.vrb.[a] ⁊ ille dr̄ legitim⁹ denūciator[a] q poſſet legitime accuſare.c.i oi negocio.de teſt.iſto mō nō dr̄ pcedi ex mero offō curie ſʒ ex offō ad denūciationē qd pt fieri i oib⁹ criminib⁹ notorijs vel nō dūmō ingerāt penas.in.d.c.vt delatas cōtentas.¶Et aduerte ēt qd extat aliud capitulū regni.It ē ſtatuim⁹.q magiſtri iuſtitiarū i Ru.q nō poſſit fieri accuſatio p pſonariū.ſʒ illō caplm tn̄ dicit de accuſatore:⁊ idē vr̄ in denūciatore.ar.d.c.in oi negotio.⁊ Bar.i.d.l.diu⁹.tn̄ dictū.c. itelligit̄.i crie pūato nō in crie publico.vt ibi i tex.dūmō q ſit tale crimē p quo iponat̄ pena mortis vel mēbri abſciſiōis p.d.c.vt delatas.¶Niſi ipi offāles ſint offenſi quo caſu qn̄ offendit̄ in exercitio efficij ſeruabit̄ cōſtitutio vt pticipatio de iniuria.curi.illa.⁊ cōſtitutio eos tn̄.ſi eſſet notoriū delictū an pcedat̄ ad inqſitionē ex offō p denunciationē familiaris q nō pōt denūciare crimina.vt in.d.l.diu⁹.de cu

a ¶Denunciator. quis aūt dicat̄ denūciator.vide tu fel.i.c. ſicut olim.de accu. vbi ēt nōnulla no. ad materiam a qbus.creare poſſint et q eſſe poſſit ⁊ qd de his q referunt q pcipiunt ex auditu vel fama. et qd ſi nō ſit appoſitū tps iſtra q debeat denūciare: et non nulla alia q ibi per te vide.

ſto.reo. Dic q ſic ſi ſit tale crimē ꝓuatū cuiꝰ pena ſit mors vel mēbri abſciſio.vt in.d.c.vt delatas.⁊ adde gl.in extraua.ad reprimē.in ꝟbo.ad denūtiatiōe vel etiā ſi ſit denūtiator pars vel cuiꝰ intereſt de qbus ꝑ Bart.in.l.fi.de ꝑua.delic.tn̄ vr̄ deciſum per.d.c. Itē ſtatuimꝰ.q ēt in notorijs priuatis non poſſet inqri ad denūtiationē officialis.vel alteriꝰ priuati cuiꝰ nō intereſt.⁊ vide aliqd ꝑ And.de iſer.in cōſt.regni humanitatis.⁊ in periurio vbi de iure cōi nō erat pena mortis vel mēbri abſciſiōis ſed extra ordinē nō vr̄ poſſe ꝓcedi ex offō licet de iure cōſtitutionū imponat̄ pena mēbri abſciſionis vt fuit deciſum in conſilio tpe regis Caroli tertiꝰ de quo fuit facta obſeruantia in magna curia in ſcriptis redacta lꝫ in ꝯtrariū faciet capitulū regni ad audiētiā nr̄ꝫ.i fi.qd modificat̄ ꝑ.c.vt delatas vt ſaltim ſit denūtiator:⁊ ſic ſeruat̄ hodie ritꝰ ille qr dat̄ libellꝰ ſup piurio.ꝑ partē i quo dr accuſat in curia talis talē ⁊c.in quo libello ſeruat̄ ſolēnitas l.libellorū.ff.de accuſa. Et idē q Rubrica.d.c.vt delatas.fallit vbi eſſet cōmiſſum crimē vel iniuria ꝯ aliquē coram iudice quo caſu ꝓceditur ex offō ſine aliqua accuſatiōe iniuriati ex quodā quaſi notorio per.l.hactenꝰ.de fal.⁊ ꝑ no.per barto.in.l.ſiquis obrepſerit in fi.eo.ti.⁊ in.l.nullū.C.de teſti.⁊.l.j.de calū.vbi ꝑ doc.⁊ facit.l.licitatio.§.qd illicitis.ff.de publi.facit etiā in caſu capituli regni qd incipit ꝯtingit iterdū q eſt in fine capitulorꝫ: et qd dixit And.de iſer.in ꝯſti.pn̄ti in ti.de inqſitiōibꝰ. Et fallit etiam in caſu dicte conſti.prime de inquiſitionibus faciendis quando accuſator vel denūtiator timeret accuſare ve denuntiare ut ibi et vbicunqꝫ reperitur caſus ſpecialiter exceptus vt.ſ. fuit dictū. Et fallit etiam in.c.j.ducis calabrie.⁊ vide aliud capitulū incipiēs. Diu ⁊ ꝗplurics.⁊ fallit etiā in alio.c.regis Roberti incipiēte .ſicut.niam ⁊ in.c.de violētijs.⁊ in.c.cura nobis incūbit quod vr̄ corrigi per.c.pridē.⁊ not.d.c.vt delatas quod vr̄ tollere practicā ꝑ quā ꝓcedebat̄ fama deſerētis clamorē per l.iuſtiſſimos.de offi.recto.ꝓuinc.⁊ not.in.l.ea qdē.de accu. Et qbꝰ ꝟbis fiet iſta denūtiatio. Dic q dicēdo denūtiatio talē vel etiā quoquo nō ſufficit notificare curie delictū in ſe vel in alio cōmiſſum vel querelā facere vel informationē dare q inquirat ⁊ reperiat malefactorū ſicut ī ī in accuſatiōe cōtumacie vt:not. And.de iſer.in ti.de cōtrouer.inter me ⁊ vaſal.⁊ aliū de bn̄ficio. q allegt.l.fi.§.nos aūt.de cura.furio. Et vltimo ſciendum eſt q ꝗuis nōnulli ſapiētes de regno dixerūt q dictū.c.vt delatas nō eſt clauſum in corpore capitulorū regni q nō ſit obſeruādū.qr vr̄ localis.⁊ ad ſupplicationē vnius de ſulmona emanatū tn̄ qr cōiter tenet̄ ⁊ allegat̄ vt lex generalis oēs ligat. qr lꝫ leges dirigant̄ certis officialibus oibus directis vident̄ quando animo legis condende emanant:dummodo ſint ſcripte in corpore legum vel ſtatutorum aut conſtitutionum.vt in conſtitu. regni ſecunda.in titu.de bon..prodi.per not.in.l. cum prolatis.ff.de re iudi.de quo in.l.relegatorum.§.interdicere.ff.de interdi.et relega.in verbo ſed Imperator noſter.⁊ ibi not.barto.⁊ in prima conſtitu.C.et plene.ff.de conſtit.prin.l.j.§.j.et facit.l.fi.C. a de edi.priua.[a] ⁊ inſti.de iure na.gen.⁊ ciui.in.§.ſed q princip.

a ℭ.C.edi. priua. Et ibi plene vide.d alex.de imo. poſt Barto. ⁊ in.l.nō ſolū.§.ꝗꝗ de iniu.et. in.l. cū mulier.ff. ſo.matri.

4 †Et quāto tpe duret officium iudicis cū ex officio ꝓcedit. Dic ꝙ tāto quāto durat accuſatio pñcipalis. ſm Bar. ⁊ Ang. in. l. q̄relā. C. de fac. reprobata opi. gl. que eſt ibi q̄ dicit de. xxx. annis. †Et vltimo eſt ſciendū ꝙ in commiſſionib⁹ meri ⁊ mixti imperij ponitur illa clauſula cōcedimus lr̄as arbitrarias. ⁊ in littera arbitrali que incipit. Ne tuoꝝ cōcedit arbitriū ꝓcedendi ex officio in criminibus ingerentibus penam mortis ciuilis aut naturalis vel membri abſciſio an tunc obſtet capitulū p̄dictū, vt delatas qd̄ reqrit vt denūciator appareat. vr̄ ꝙ ſic qr tūc dr̄ eo offō cū nō apparet denūciator dr̄ ꝓcedi ꝑ denūciationē ad inquiſitionem: qd̄ ꝓbatur in. c. pridē: ſꝫ in dictis lr̄is admittit ꝓcedi ex offō: ergo in ꝯtrariū facit qr cum non dicat in dictis lr̄is nō obſtante capitulo. vt delatas nō vr̄ tolli per no. in. l. ſi qñ. C. de inoffi. teſta. ⁊ nō eſt nouū vt ēt vet⁹ lex diſtinguat nouā. ff. de hr̄. inſti. l. ſi pater. ⁊ de poſtu. l. iperator. ⁊. ff. ad muni. l. ordine. maxime cū
5 dictū capitulū vt delatas ſit poſterius p̄dictis alijs. † Nec vr̄ verū ꝙ cū ꝓcedit ex denūciatiōe nō dicat ꝓcedi ex offō qr ex officio dr̄ tunc ꝓcedi licet nō mero. ſꝫ ad denunciationem. ⁊ ꝑ Bar. ad repumē. in verbo per denūciationem. ⁊ ꝑ not. ꝑ Bar. in. d. l. diuus. de cuſto. reo. ⁊ in. l. ea q̄dē. Tamē puto ꝙ in hoc caſu non habeat locum dictū. c. vt delatas. qꝛ princeps ex certa ſcia concedendo officiali ꝙ poſſit vti illis quattuor litteris arbitrarijs ⁊ in vna ipſarū ſit cautum ꝙ poſſit ꝓcedi ex officio i ca ſib⁹ in ea cōtētis q̄s dubitat ꝙ officialis poſſet ꝓcedere ſine
6 denūciatore: ēt ꝙ nō dicat in cōmiſſiōe nō obſtāte. c. vt delatas. † qꝛ clauſula de certa ſcia q̄ apponit i ꝑuilegijs pñcipiū idē operat ꝙ clauſula nō obſtāte. l. q̄dā
7 cōſulebat. de re iudi. l. idē vulpia. de excuſ. tuto. vbi Bal. ꝑ illū tex. no. † ꝙ trāſlatusꝙ pñcipē ex certa ſcia ad aliō domiciliū vr̄ liberat⁹ ab onerib⁹ primi domicilij q̄ clauſula ēt operat plenitudinē ꝑtātis. gl. in. c. ad hec. in fi. gl. de reſcrip. q̄ clauſula ēt tollit legē ꝯtrariā. ſm And. de iſer. in tit. ſi de feu. fuerit ꝯtro. Naꝫ cū rex ꝯcedat in ꝑuilegijs meri ⁊ mixti iperij. ⁊ lr̄is capitane⁹ ꝙ poſſit vti illis quatuor lr̄is arbitrarijs. ⁊ exercitio illi⁹ officij, vr̄ exp̄ſſe derogare illi. c. vt dela
8 tas. † qꝛ qd̄ pñcipi placuit legis hꝫ vigorē. l. j. de cōſti. pn̄. ⁊ inſti. de iure na. §. ſꝫ qd̄ ⁊ in. l. fi. C. de leg. Nā iō hoc ponit in ꝑuilegijs capitaneat⁹ qꝛ ille ep̄le ſeu lr̄e fuerāt ſublate qꝛ erāt ad bn̄placitū ꝯceſſe ⁊ ſic expirate. ō exc. tu. l. iuriſpitos cū fi. Et iō nūc ꝑ nouā ꝯceſſionē viuificant. ⁊ erūt i obſuātia iuxta tenorē ꝑuilegij.

1 ☞ Judex non poteſt inquirerere ꝓ eo cui a ſtatuto audientia denegatur quia iudex inquirendo ſuccedit in locū accuſatoris. nu. 2.
3 Contumaci denegatur audientia per iudicem.
4 Poteſtas tenetur inquiſito ad expenſas ſi tenere cōtra ipſum inquiſiuit.
5 Regens ciuitatem habetur loco principis.
6 Judex in officio ſuo etiam nemine petente poteſt inquirere an perſone ſint legitime ne faciat proceſſum fruſtratorium.
7 Judex male inquirens tenetur ad intereſſe.
8 Inquiſitio generalis ad quid fiat?
9 Judex inquirens ad denuntiationem ſindici an teneatur ſicut ſi motu proprio.
10 Judex volens aliquem abſoluere debet citare offenſum ad contradicendum.
11 Probatio ſemiplena releuat accuſatorem a calumnia.
12 Inſtigationes officialium releuant a calumnia.
13 Clericus aſſaſinus poteſt puniri per iudicem ſecularem. Et quis dicatur aſſaſinus. nu. 14.
15 Iniuriā ſi fuerit remiſſa per partem an nihilominus iudex poſſit inquirere vt imponat penam applicandam fiſco.
16 Tranſigere non licet in publicis criminibus: ſecus in priuatis.
17 Inquiſitio generalis quō formetur contra officialem ſindicandum?

Dicit conſtitutio

Icit conſtitutio regni q bannit⁹ per ſiſtens in cōtumacia nō audit. et ſibi claudat limē iudiciorum. et idē dicit rit⁹ magne curie q tanquā rebellis curie nō audiat etiam per procuratorem modo iſte fuit ab aliquo percuſſus. et iudex noluit inquirere ꝯtra offenſorē. et ꝓpterea in ſindicatu impetit ꝑ cōſti. regni de inqſitiōibus faciēdis qua iudicibus imponit neceſſitas inquirēdi cōtra malefactores an ꝓpterea iudex teneatur in ſindicatu. q2 de hoc nō inqſiuit. Bar. in. l. nō ſolū. §. q̄q̄. ff. de in
1 iuriis tz ꝗ iudex nō poſſit inqrere ꝓ eo cui a ſtatuto audiētia denegat q2 ſi nō pōt ipſe cōqueri nec reſpublica ꝓ eo dicens q
2 ita diſputauit Ja. bu. ꝓ quo facit ꝗ q2 iudex inqrendo loco accuſatoris ſuccedit. l. ea qdez. C. de accuſa. et in. l. is q reus. de publicis iudi. cū ſi. qbus adde no. in. l. j. in pn. ff. ad turpil. et dn̄z dec. in. l. j. de his q ſunt ſui. argu. glo. ſ. et facit. l. dn̄m. C. de iniuriis. Licet aliqua pmittat inqſitio iudici in qb⁹ pti nō cōpetit actio. l. querela. C. de fal. ſm doc. in. d. l. ſ. et in. l. queſitū. de ius vocā. et q ibi bar. poſt gl. in. l. j. C. ſi tutor nō gelſerit. tn̄ ꝯtra doctrinam bar. tz Lud. in. l. de pupillo. §. ſi. de no. op. alle. c. ad noſtrā. lo. ij. de iureiur. et Ang. in. l. iuregē. §. ſi paciſcar. de pac. limitauit illō dictum Bart. Et cōtra Bar. tenet Ang. in. l. ſi vacantia. de bonis vacan. et Saly. in. l. ea quidem. C. de accu. Et ꝓ Bar. facit q ipſe notat in. l. querelam. ſ. alleg. Et ꝯtra Bar. videtur glo. et Bald. in. l. falſi. C. de fal. et in. l. j. C. de colū. et in. l. j. C. de accuſa. de quo Ang. in. d. l. ſi vacantia. in ſi. Et dixit Bal. in. c. j. in prin. hic incipiunt cōſti. regni q lz bannit⁹ nō poſſit audiri tn̄ poſſit inquiri de delicto in eum cōmiſſo. tn̄ cū Bar. tranſit Ang. in. d. §. q̄q̄. qſi ſtatutū faceret delictū ipūnibile. ſec⁹ ſi remoueret bannitū a qrelando per glo. in. d. querelam. Et cum Bar. tranſit Ancha. in. c. nulli. de accu. tamen opi. Bart. eſt obſeruata in regno nō ex illo capite q offendi poſſit. ſed quia tanq rebelli curie ius non reddatur. arg. l. ſz ſi per pretorē. §. ſi dum decreto. ff. qui. ex cau.
3 ma. vbi text. ꝗ q contūmaci denegat audientia per iudicē. licet Bald. in. l. cōſentaneum. C. quomodo et quando iudex dixerit q hoc non habet locum in aliis cauſis. Et quando occurreret caſus. vide late Lud. in conſilio ſuo. ccxiiij. vbi refert opinionem
4 omnium predictorū. ¶ ꝗ Poteſtas tenet inquiſito ad expenſas ſi temere ꝯtra ipſuz inqſiuit. C. de excu. tut. l. ſerueriter. et. C. de preſump. pub. re. l. j. q2 ſi nō temere preſumit ꝓ inqrēte ſi de fama vel indiciis conſtat. C. de offi. rec. prouin. l. iuſtiſſimos. Bal. in. d.
5 §. proficiſci. q. xvj. vide Bar. in. l. nā ad eos. et in. l. ſenatus[a]. ff. ad turpil. vbi ponit ſi iudex inqrat. et nō ꝓbat an incidat in turpil. et Bar. in. l. ij. §. ſi publico. de adul. ſ. Quod eſt ver ̄ niſi inquiſiuerit de mādato principis. q2 tūc nō tenet ptās ſi temere inqſiuerit. ꝑ no. ꝑ Inn. in. c. cū oporteat. de accu. et bal. in. l. nullus. ad
6 l. iul. ma. vl' ſi de mādato vel ſcia regētis ciuitatē fiat ꝗ q2 regēs. ciuitatem hr̄ loco principis. glo. et Cy. in. l. ſi. C. de preſcrip. lon. tempo. et Bar. in. l. hoſtes. de capti. vide. ſ. in ca. iudici faciliter nō permittunt. ¶ Iudex in offō ſuo etiam nemine petente poteſt

a ¶ Et in. l. ſenat⁹. et ibi vide. d. alex. de imo. et in l. athletas. §. fal.

inqrere an pſone ſint legitime ne faciat proceſſuʒ fruſtratoriũ. Bal.C.de lit.conte.auf.offerat.alle.c.j.de elec.in.vj.ꝛ idẽ Bal.
7 in.l.queadmodũ.de iudi.in.l.quos ꝓhibet.de poſtu.¶†Iudex male inqrẽs tenet ad intereſſe.l.ſeueriter .de excu.tu.bald. in Rub.de pena iudic.vbi dicit ꝙ in aſſeſſore q̇ tanquã perit⁹ eligitur error iures eſt lata culpa.l.ij.ff.ꝙ q̇ſq; iuris.¶Iudex qui male inqrit dʒ puniri vt conſcius.Bal.in.l.ij. de cõuer. merca. ꝛ intelligit eſſe ꝑticeps criminis qñ delicta nõ punit.vt ibi etiã
8 in cõſti.regni ſi qs in poſterũ.in gl.j.¶† Inqſitio gñalis aliqñ ſit ꝑpter officia publica corrigẽda vt cũ inqritur cõtra officiales preſidẽtes demũ fama deferẽte.vt per bar.in.l.iuſtiſſimos. de offi.rec.prouin.de offi.ꝑfec.ꝑto.l.ſi quos.de accu.C.inqſitionis.ꝛ cõtra alios officiales nõ preſidẽtes quacũq; ſuſpitione interueniẽte inqri poteſt.l.ij. de ſpoꝛ.ꝛ in.l.nullũ.C.de teſt .de ſuſpe.tu.l.iij.§.preterea.Bal.in.l.iubem⁹.C.de proba.Ubi etiã dixit ꝙ etiã ꝑpter illicita ꝓhibenda ſit inqſitio ex quacũq; ſuſpitiõe ad aures iudicis perueniẽte.l.ſi.de offi.pro.ceſa.de his qui ad eccl.l.denũciam⁹.de offi.preſi.l.illicitas.de vſufru.leg.
9 l.ſi cui⁹.§.deniq;.q me.cau.l.nõ eſt veriſimile.¶†An iudex qui inqrit ad denũciationẽ ſindici teneatur ſicut ſi motu ꝓprio.vide Bart.in.l ij.§.ſi preſes. de magi.conue. q̇ tenet cõtra.ei⁹ qđ ibi dixit in.l.ij.§.ſi publico.de adulte.Et vide Bal.in.l.iubem⁹. C.de ꝓba.vbi dixit ꝙ nõ ſi inqrat ad denuntiationẽ officialis ad hoc miſſi vel ſindici.ꝙ facit litẽ ſuã.argu.l.j.§.ſane.de offi.ꝑfec. vrb ¶Iudex dʒ inqrere per officiales nũciantes ſibi.Bar. in.l. ij.§.ſi publico ff.de adulte.quo caſu ſi nõ inqrat facit litẽ ſuaʒ. ſm Bal.in.l.iubem⁹.ꝛ in.iij.col.C.de iud.¶Iudex inqrens pro offenſa alteri facta dꝫ aſſumere ꝑtes accuſatoris.bar.in.l.ij.§.ſi publico.de adulte.ꝛ qđ bal.in.l.negãda.C.q̇ accuſa.ꝛ no.l.his qui reus.de publi.iud.ꝛ Ang.in.l.ſi vacãtia.C.de bo.vacã. vbi
10 dixit†ꝙ iudex velit aliquẽ abſoluere dʒ citare offenſuʒ ad ꝯtradicendũ alias talis abſolutio nõ preiudicat offenſo quin accuſare poſſet.ꝛ iudex tenet in ſindicatu. ſm eam q̇ etiã dixit ꝙ dʒ citari ſindic⁹ de cui⁹ preiudicio agit:ꝛ vide bal.in.l.ea quidẽ.C. de accuſa.ꝛ qđ not.Bart.in.l.inter oẽs.§.recte. de fur.¶Fama ſeu indicia releuant iudicẽ quãtũcunq; indebite procedentem ꝛ inquirentem.Cy.ꝛ Bal.in.l.athletas.§.calumniator. de infa. poſt.glo.ꝛ idẽ videt velle bar.in.l.ij.§.ſi ꝑſes de ma.co.licet contrarium videatur expreſſe in.l.ij.§.ſi publico .de adulte. ꝛ dicit bal.in.l.ſi.in.iij.co.C.de ꝓba.†ꝙ ſemiplena ꝓbatio releuat accuſatorem a calũnia [a] niſi re⁹ contrariũ plene ꝓbet:q̇ etiã dixit
11 in.l.ſi.C.de teſti.ꝙ teſtes examinati extra iudiciũ p ſindicũ ſup inqſitione ipſum excuſant.ꝑ gl.no.i.l.ſi ea qđ.C.de hisq̇.vt indig.ibi in domo nõ in iudicio ꝛ de iudice inqrente per calũniã. vide Bal.in.l.j.C.de re iudi.ꝛ vide aliqd.ff.de falſis.in.l.athletas .vbi bar.de inſtigatione alicuius ꝛ in.l.polla. de his qui.vt
12 indig.ꝛ dicit nõt.Bar.in.d.l.athletas†ꝙ inſtigatiões officialiũ releuãt a calũnia per.l.tutorẽ.de his q.vt indig.ꝛ idẽ ſi inſtigationes faiſſent facte perſonis quibus debet veriſimiliter credi. l.qui cum maior.§.pe.ꝛ ſi. de bo.libe.ꝛ ideo iudex debet inſti

[a] ¶A calũnia. Addo felix.l.c.ij.poſt ꝑn.§.not. ꝙ ille qui d calumni.

gatoribus credere vel non credere. ſm qualitatẽ perſonarum. ſm Bar. ibi: ⁊ idem Bar. in. l. j. in ſecunda col. ff. ad turpil. vbi ponit de matre ⁊ cõiũctis perſonis. lʒ Cy. in. l. j. C. de aduo. diuer. iud. aliter dixit. Ẽ. in verbo accuſatio. c. ij. ¶ An in inquiſitione facta cũ aſſaſino ꝓcedi poſſit mero officio iudicis. Dic ꝙ ſic ar. no. in. l. capitaliũ. §. craſſatores. ff. de pe. ⁊ c. ꝓ humani. ẽ homi. in. vj. ⁊ qð Bar. ⁊ Dy. no. in. l. nũꝗ̃ plura de priua. deli. ⁊ dñi hoſtien. Jo. an. lapus ⁊ domi. in. d. c. ꝓ humani. ꝙ ꝓpter immanitatem aſſaſinamenti ꝓceditur iuris ordine ꝑtermiſſo. ⁊ bar. in. l. nõ ſolũ. §. ſi qͣs mandato. de iniur. ꝙ cõtra eos de facto procedit ⁊ plus dicũt cano. in. d. c. pro huma. ꝙ in hoc crimine non exigit plena ꝓbatio. ſed ſufficit cõſtare ꝑ ꝓbabilia argumẽta. ar. l. non ois. §. a barbaris. de re mili. ⁊. l. famoſi. ad. l. iul. ma. ⁊. c. fi. ⁊. c. ſeculare. de fo. compe. in. vj. ver. probatiões. ⁊ qð not. Cal. in cõſi.
13 iiij. in tit. de dila. intãtum ꝙ ſi aſſaſinus ſit cleric⁹ poterit puniri per iudicẽ ſecularẽ. ſm Lapũ in. d. c. ꝓ humani. qꝛ ipſo iure videnť degradati. ⁊ vť data cuiꝗ̃ ptãs ipos capiẽdi. c. j. de ſciſma. in. vj. ⁊ per ius videnť ſpoliati omni priuilegio clericali. vt ibi per doc. q̃ tenenť reſtituere pecuniã quã acceperunt ꝓ aſſaſino. ſm bal. in. l. j. §. fi. ff. de eo per quẽ fa. erit. q̃ ſi nõ duxerũt aſſaſinum ad effectũ puniunť pro affectu. gl. in. l. j. ff. ꝙ q̃ſ ꝗ̃ iur. vbi Lud. ⁊ idẽ Ang. in. d. §. ſi mãdato. ⁊ nõ ſolum ipſi puniunť verũ
14 etiam qui mandant. ſm Ange. in. l. j. de ſepul. viola. vbi dixit † ꝙ hi ſunt ꝓprie aſſaſini q̃ pecunia corrupti delicta faciunt. ⁊ ali
15 quid per Ange. in. d. §. ſi mandato. ¶ † An ſi iniuria eſt remiſſa per partẽ poſſit iudex inquirere vt imponat penã applicandaʒ fiſco ⁊ non teneatur in ſindicatu. Bar. i. l. iniuria. §. j. ff. de iniur. tenet ꝙ ſic. qꝛ talis remiſſio non nocet quo ad vindictam publicam. ar. l. qui cetu. §. qui vacãte ad. l. iul. de vi pub. ⁊ de pac. l. iuriſgẽ. §. ſi paciſcar. ⁊ hoc tenet Dyñ. Tamen vbi pars que paſſa eſt iniuriã diceret ſe voluntariã recepiſſe[a] percuſſionẽ an iudex poſſit procedere. Bar. ibi. ꝙ ſic ſi eſſet percuſſio talis: quã de iure pati non poſſit. vt ꝙ corpus ſuſpenderet vel os frangeretur vel ſimile ꝙ ſi ipſemet ſibi faceret puniretur. l. fi. de bonis corũ. qꝛ nemo eſt dñs membrorũ ſuorum. ſecus ſi eſſet alia percuſſio per quã corpus non frangatur. vt alapa qꝛ conſenſus ille facit ꝙ non poſſit procedi. Si tamen quis fecerit pactum ꝙ ſi inueneris eum in vinea tunc poſſes eum verberare certe tempore verberationis deeſt voluntas ideo non valet pactum tale. l. non eſt ſingulis. de regu. iur. ſm Bart. in. d. §. j. ⁊ facit qð not. bald. poſt Bar. in. l. tranſigere. C. de tranſac. ⁊ in. l. j. C. de aboli. vbi bar. ⁊ Bald. et que habentur in. l. inter omnes. §. recte. de furtis. ⁊ Bartol. in. l. j. §. ſi ea. ff. de ven. in poſſeſſio. mitten. et Bald. in. l. filius a patre. de liber. et poſthu. vbi de reconciliatione. et quod poſſit procedere facit. ff. de public. l. publica. §. quod licite. C.
26 de officio recto. prouinc. l. iuſtiſſimos. † Et hoc tenet Specul. in publicis criminibus in quibus non licet tranſigere. per nota. in ca. j. de cenſibus. et quod notať in. l. diuus marcus. ad ſilleſianum. Secus in priuatis delictis. vt notať in. l. iij. de priuatis delictis. et inſtituta de iniurijs. §. in ſumma. et tenet Spe

a ¶ Voluntariã recepiſſe. An et qñ iuuet: et qñ non cũ in curiam paſſus ꝯfiteať verã eẽ excuſationẽ ⁊ ꝙ ioco ſe gerit vide Fely. in. c. in vlt. colũ. circa fi. ver. q̃d aũt de ꝑſumptio.

cu.in ti.de abo li.quia ex delicto quis obligaꝛ reipu.ꝛ offenſo.de pub.l. licitatio.§.ꝙ illicite.†qꝛ ius fiſco queſitū nō abolet facto litigātiū ad.l.iul. de vi publica.l.qꝛ cetu.§.q vacātē.ꝛ.l.diuus marcus.ꝛ de adminiſtratione rerū ad ciui. pertinē.l.ij.§.ius.ꝛ facit de furtis.l.inter oēs.§.vi bo.rap.l.pe.ꝛ vꝛ expreſſū in l.eum qui.de iureiur.ꝛ dixit Inno.in.c.licet de accuſa.ꝙ añ ꝓbationē licet deſiſtere.arg.ad turpi.l.queſitū.ꝛ vi bo.rap.l.pe.ꝛ dixit Bald.in.l.inſulā.§.fi.ff. ſo.ma.ꝙ ex hac recōciliatione nō tolliꝛ ius fiſci qḋ ibi ſequiꝛ.Imol.ꝛ vi de.S.in verbo cōpoſitio.ꝛ in verbo cōcordia.¶Iudex inqrēs ad denūciationē ſindici ſi perperā condēnat ita teneꝛ ꝛ facit litē ſuā ac ſi ꝓprio motu inqreret.l.j.§.j.de ma.cōue.vbi habeꝛ ꝙ paria ſunt fieri ꝓprio motu.ꝛ ad denūciationē alterius.

7 ſm Bal.¶†Qualiter procedaꝛ ꝛ formeꝛ inqſitio gñalis cōtra officialē ſindicādum.vide.S.circa principiū operis in.c.ꝓcediꝛ aūt in ſindicatu an in inqſitione generali que fit cōtra officialē poni debeat locus.vide.S.in ti.de offi.ſindicatorum.in.c.an cōtra poteſtatem ſindicandum poſſit fieri inquiſitio generalis ꝛc. proceditur autem in ſindicatu.ꝛ latius per Amodeum iuſtinum in tractatu ſindicatus.vbi ponit formam inquiſitionis.

1 ¶Iudex pōt alicui interdicere artē ſuā etiā extra iudiciū interloquēdo. Et an poſſit interdicere patriam alienam.nu.2.

3 Ille cui interdicitur minus officium nō pōt accedere ad maius.

1 **Interdictio** †Iudex pōt alicui iterdicere artē ſuā etiā extra iudiciū iterloquēdo.l.fi.ff.de penis. et talis interdictio ſic extraordinarie.ꝛ interloquēdo facta nō durat niſi durāte eius officio.Si aūt ſiat ſolēniter cā cognita ꝛ ꝑ diffinitiuam durat ꝑpetuo.l.j.C.de poſtu.vbi ꝑ doc.latius poſt gl. in

2 d.l.j.ꝛ hoc tenet Inn.in.c.quo ad tranſlationē.de offi.deleg.†Et an poſſit interdici patria aliena vel qḋ qs nō vadat ad faciēdū mercātias in aliqua patria.vide Bar.in.l.relegatoꝝ.§.interdicere.ff.de inter.ꝛ rele.vbi eſt tex. ꝙ iudex pōt interdicere alicui ne trāſeāt ꝑ aliquā viā vel vicū ex cā.qḋ no.quia multotiens interdiciꝛ ꝓcuratio alicui ꝓcuratori ꝑ ineptias vel alia.nā ꝓpter talem interdictionē nō poterit ꝓcurare ꝛ ſi interdiciꝛ ꝓcuratio nō poterit aduoca

3 re.†qꝛ cui interdiciꝛ minus officiū nō pōt accedere ad maius.ſm Bar.in.d.l.relegatorū.§.ſolēt.Nā nō poterit poſtea in ſindicatu iudex cōueniri ꝙ cā nō cognita.ꝛ de facto interdixerit ſicut etiā pōt officialis interdicere iter ad poſſeſſionē propter ſcādalū ꝑ.l.equiſſimū de vſuf.ꝛ vide.J.in verbo officialis.

1 ¶Iudex cogitur eius officiū cōplere:niſi ſuperueniat valitudo corporis.

2 Officialis tēpeſtate impeditus ſi nō venit ad exercēdum officium an ſibi noceat quoad ſalarium cōſequendum.ꝛ nu.4.

5 Poteſtas q̄ fuit electus ꝑ ſex menſibus ꝛ propter impedimentum nō potuit venire in termino an poſtea veniens ſit admittendus.

1 **Impedimentum.** †Iudex cogaꝛ eiꝰ officiū cōplere ꝛ perficere.exēplo arbitri ꝛ tutoris quod eſt verū niſi ſibi ſuꝑueniat valitudo corporis.l.ſi lōgius. in ꝑn. ꝛ.l.iudex de iudi.ꝛ.l.licet.de arb.ꝛ.l.filiuſfamilias.§.fi.de procura.ꝛ inſti.de excu.tu.§.itē ſi ꝓpter.ꝛ.l.j.C.q̄ morbo.ꝛ.l.poſt.ꝛ.l.nō ſolū.§. fi.cum ſequen.ꝛ.l.ꝑhi.ff.aduerſa.de excu.tu.Qḋ eſt verū ſi eſt duratura.ſecus ſi paruo tēpore.l.ꝑto:.§.ſi poſt.de excuſa.ꝛ vaca.mune.ꝛ ſic excuſabiꝛ in ſindicatu

2 ¶†An officialis q̄ debet venire certa die ad officiū ꝛ tempeſtate impeditus non potuit venire noceat ſibi quo ad ſalarium conſequēdū.Dic ꝙ ſic.qꝛ in iſto tēpore qḋ ſtatuiꝛ ad officiū inchoationem mora nō purgatur.Bald.in.l.itē illa.ff.de conſtitutione pecunia.†Et qñ ptās fuit electus ꝑ ſex mēſibus ꝓximis ꝛ non po

tuit venire in termino: qꝛ impeditus. An poſtea veniēs ſit admittēdus. Bal. in. l. liberti. de op. liber. arguit q ſic. ar. l. ceſar de publica. ꝛ de varijs cogni. l. §. j. di anis. Tñ in cõtrariũ cõcludit q iſte pptãs debet ſibi imputare caſum. ar. de cond. ob. cauſaꝫ. l. ſi pecuniã. i prin. ꝛ. l. j. de re mili. li. xij. Nõ obſtat. d. l. ceſar. qꝛ ibi al legat impedimētũ ad excuſationē nõ ad alterius obligationē: ꝛ q poſſit reſpui ſi non venit in tpe niſi ſteterit p ſuos aduerſarios facit extra de iudi. c. ſi. ꝛ Bar.
4 ponit. ff. de verb. ob. l. triticũ. † Et q ſibi nõ debeať ſalariũ niſi poſt adminiſtrationē ponit Bar. ff. de don. l. abſenti. Et q q̃ nõ adminiſtrat officiũ ſalariũ nõ hꝫ. no. in. l. titio. ff. ad muni. Bal. in. d. l. liberti. vide. ſ. in. c. ſi officialis decedat in officio. ꝛ l. c. an officialis q̃ a ciuitate ſibi decreta in officio in. c. an poteſtas vel capitaneus q̃ mortuus eſt. in verbo ſalariũ. ¶ Si poteſtas ex forma electionis dꝫ ſuo periculo in officio ſeruireq ſemeſtre ꝓximũ ꝛ ſupueniat impedimentũ ꝓpter qd nõ põt deſeruire ꝫn poſſet petere vt ſibi itegreť tps i fra q deſeruire poſſit. Bar. in. l. illa de verbo. ob. tenet q nõ p tex. in. l. vſufruct⁹. ff. de vſufru. leg. q eſt ideo qꝛ tunc id qd eſt obligatione mutatur ex tēporis curſu vt ſunt opere hois p. l. ſi nõ forte. §. libert⁹. de cõdi. inde. ſecus ſi ſit tale q ex tēporis curſu nõ muteť vt eſt conſtruere domũ. qñ tps reſtaurať. l. ꝛ ideo. eo. ti. qd eſt verũ qñ dictũ fuit q debeat ſeruire per tps ſemeſtre ꝓximũ ſecus ſi dicať in genere per tps ſemeſtre. qꝛ fit tũc tēporis reſtauratio. l. ſeru⁹ q̃ teſtõ. §. j. de teſta. libe. ꝛ hoc tenet An. de bu. in. c. ſi. de teſta. ꝛ Ang. in. d. l. in illa. licet in contrarium faciat tex. in. l. paulus. §. gayus. iuncta glo. de libe. lega. vbi legata libertas ſeruo ſi cõtinuo triennio ſeruierit q cõſequiť libertatē ſi interpellatim ſeruiat triennio q eſt ſpeciale fauore libertatis. ꝛ vide de hoc glo. in. l. tayꝯ. §. interdũ de fideicõ. liberta. ſm Ludo. in. d. l. in illa ꝛ vide Bar. in. l. j. ff. de varijs. cog. vbi multa dixit de ptãte ipedito.

1 ☞ Judex ratione inobedientie põt alicui iuriſditionē denegare.

1 Inobedientie.

† Judex rõne inobedietie põt alicui iuriſditio denegare in quacũqꝫ ſua cã. l. ſed ꝛ ſi p pretorē. §. ſꝫ ꝛ ſi dũ decreto. q̃. ex cau. ma. ꝛ ideo dixit Bar. q in hoc fundanť ſtatuta q bãnito ius nõ reddať qꝛ hoc eſt ꝓpter cõtumaciã. ꝛ adde in Spe. de actore. §. q ſi cõtumacia. ꝛ adde no. in l. j. §. eadē ſi quis ius dicenti. Et hoc põt iudex ꝓpter cõtumaciaꝫ. l. cõtumacia de re iudi. ꝛ cũ cauſe cognitiõe vt ſi q̃s receperit mãdatũ a iudice q reſtituat rem aduerſario ꝛ denegat facere p. d. l. cõtumacia. vel etiam qñ q̃s cõpelliť agere vt in. l. diffamari. ꝛ qꝛ poſtea põt denegare ſibi audientiaꝫ: d. l. diffamari ꝛ qd no. Inn. extra q̃ filij. c. cauſam. ꝛ de accu. c. licet in beato. Et licet nemo inuitus cogať agere tñ hoc põt iudex cũ cauſe cognitiõe. Dy. i. c. indultum. de reg. iur. Et adde Spe. in ti. de actore verſi. q eſt bannitus ꝛ qd not. Ja. in l. ſi tibi de offic. procon. ꝛ lega. que no. pro ritu magne curie quod bannitus durante banno non audiatur.

1 ☞ Inhabilis aſſumens officiũ remoueť ꝛ punitur de falſo.

1 Inhabilitas

officialis. † Inhabilis aſſumens officiũ remoueť ꝛ puniť de falſo. l. eos. §. q̃ ſe dicit de fal. ꝛ in. l. j. C. ſi ſeruus ad decurionatũ lib. x. ꝛ in corpore de armis. §. ſi. tñ In. in. c. ſuſcitat⁹. de reſcrip. dicit q nõ teneť ad officiũ aſſumpt⁹ ꝓprio motu ſupioris ſec⁹ ſi ad ſui inſtãtiã p dicta iura ſm Bal. i. l. q̃s ꝓhibet ꝛ. l. ſi cui de poſtula. ff. ꝛ l. d. l. j. e. ti. q eſt i culpa p. l. nõ eſt ſine culpa. de reg. iur. ſꝫ Ang. vide no. p bar. ꝛ bal. i. l. barbari⁹. ff. ď of. pto. Rõne ihabilitatis pſone dũmõ alꝯ poſſit eē iudex nõ reuocanť geſta niſi poſtq̃ eſt de inhabilitate exceptũ. Inn. in. c. prudentia. de offi. deleg. ꝛ de mino. l. in integrũ. §. q̃uis de reſcri. in. vj. vbi ſunt legitie cõfecta

fecta aliter ſec⁹ de hereti.c.fraternitatis.Bal.i.l.barbarius.de offi.pſi.q̄ dicit ꝙ cum nihil oponit̄ contra iuriſditionē tenet proceſſus.de excep.l.fi. q: obmiſſio declinatorie legitimat pſonā iudicis ꝙ eſt verū qñ exceptio nō obmittit̄ per negligentiam errorem vel ignorantiam quod no.

1 ☞ Iuſtitie an ſit derogandum ꝑpter eminētiam pſonarum.
2 Hominē improbum non accuſari tutius eſt ꝗ̄ abſolui.
3 Multitudo delinquens qñ puniri debeat.

1 **IUſtitia.** †An iuſtitie ſit derogādū ꝑpter eminētiā pſonaꝝ.adeo ꝙ iudex i ſindicatu nō teneat̄ in pleriſq̄ ciuitatibus potētiores regnāt q̄ iuſtitiā euertūt ⁊ opprimūt:dixit Imperator in aut.q̄.mo.na.effi.ſui.in.§.nos igit̄ tractemus ea q̄ tradita ſunt nobis ex memoria.in pſonis glorioſis. Nā ſi qs accuſat epm ſi peccauerit nō credet̄ ei.⁊ſi cōuictus fuerit nō punit̄.Hiero. in eccleſiaſtico.c.viij.⁊ facit extra de accuſa.c.qualiter.lo.ij.§.l3.⁊ de offic.pſi.l. obſeruādū.in pn.Vñ iudicēs magis potētibus ꝗ̄ iuſtitiā poſtulātib⁹ deferunt. in aut.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.ſi vo.Ille qdē maior cui⁹ vis ⁊ potētia prohiberi nō pōt.ff.loca.l.ſi fundus.ad fi.⁊ ita nec faciliter vēdicari.xxiij.q.iiij.quidam cū bonorū.Nam interdū ex malitia tēporū hec laudant̄ ⁊ iniquus potius
2 abſoluet̄ ꝗ̄ dānabit̄.⁊ vt ait titus liuius de bello mace.lib.iij.†hoīem imp:obū non accuſari tutius eſt ꝗ̄ abſolui.⁊ etiā inſtāte periculoſa turbatiōe vt fuit tpe Catiline quo notatus fuit iudicio tarq̄ni craſſus vir magnus ⁊ potēs vt eo tpe tanta vis hoīs magis leniēda ꝗ̄ exagerāda foret.⁊ decreto ſenatus ⁊ cōſilio Ciceronis tarq̄nis reprobato eius iudicio in vinculis piectus fuit vt refert.Salu. in catilinario:ſic interdū parcit̄ verecūdie ſacerdotū.⁊ Pap.eccleſie opprobriū: aut inſolētē.xi.q.iij.rurſus ad idē.lxxxij.diſ.c.fi.qđ em corrigendū eſt aliqñ ꝑpter tps manere pmittit:Imperator in aut.quō opor.epi.§.ſed neq̄ effuſas.Et extat in regno capitulū ꝙ tēpore guerrarū officiales nō procedant ex officio cō
3 queq̄ alias cū tps eſt a maioribus incipiēdū eſt.l.diſ.⁊ purgabit.†Nā vbi multi delinquunt.et diſciplina reipu.nō cōtemnit̄ ſed patienter ſuſtineat̄ eſt feriēda tūc multitudo.xxiij.q.iiij.nō poteſt in fi.⁊ de peni.di.vj.c.j.in fi.ſecus vbi timet̄ ſcādalum ⁊ multorū ſtrages iacet.nam tūc rigor iuris mitigat̄ in penis.lvj.di.c.vt conſtitueretur.Qui rempublicā tuebūtur in primis operam dabunt vt iuris et iudiciorum equitate ſuū q̄ſq̄ teneat.vt neq̄ tenuiores ꝑpter vtilitatem circumueniant neq̄ locupletibus ad ſua tuenda vel recuperanda obſit inuidia.arg.C. quod me.cau.l.ad inuidiam.

1 ☞ Officium exerceri nō pōt niſi pſtito prius iuramento.Et qualem effectum habeat iuramentum ab officiali preſtitum:nu.2.
3 Notarij cancellarie hodie ſunt primi ſacrorum ſcriniorum.
4 Officialis ſi ex iuſta cauſa vtilitatis reipublice non ſeruauerit ſtatuta q̄ iurauerat ſeruare an teneatur in ſindicatu.
5 Iudex qui iurauit ſeruare ſtatuta quid facere debeat ſi inueniat duo ſtatuta contraria.
6 Poteſtas ſi iurauerit ſeruare ſtatuta intelligit̄ de nō ſublatis cōſuetudine.
7 Contractus factus cū officiali an firmetur iuramento:
8 Officialis nouus hʒ iuriſditionē poſt introitū palatij:⁊ iuramētū pſtitum.
9 Poteſtas poteſt interdū tranſgredi ſtatuta.
10 Iuramentum magiſtratus nō debet intelligi preciſe.

Iuramentum officialis.officiales anteq̄ officiū recipiant debent iurare in manibus principis ⁊ vel eo abſente coram metropolitano epo et primate ciuitatis de bene gerendo.in aut.vt iudices ſine

quoquo ſuffra.ad fi.⁊ in auť.de deſen.ciui.§.interim ⁊ in.l.rem nõ nouam.de iudi. ⁊ in tali iureiurãdo adminiſtratio accipitur
1 co.tit.§.neceſſitatẽ.Et de hoc eſt.c.regni qđ icipit.†Itẽ recipiat iuramentum ⁊ ſine iuramento iſto nõ põt per aliquem exerceri officium.⁊ q̃ exercet tenet̃ eadẽ pena qua tenetur is q̃ ꝓpria auctoritate officiũ ſibi vſurpat ⁊ ſic pena criminis maieſtatis.l.iij. ad fi.ad.l.iul.maie.ſm do.Lucã de pẽna in.l.vnicuiqꝫ de proxi.
a ſacro ſcri.¶Dat̃ ⁊ alia forma iuramẽti[a] officialibus p conſt.regni q̃ incipit inter cetera vt deũ ⁊ iuſtitiã habendo p̃ oculis vnicuiqꝫ cõquerenti iuſtitiã faciãt ſine fraude ⁊ q̃ citius potuerint litigantes expedire curabũt:⁊ in hac forma addit̃ in.d.c. q̄ ꝓ officio habendo nihil ꝓmiſerunt nec aliq̃d dederunt nec dabunt⁊ ſi hoc non iurauerunt erũt priuate pſone:⁊ concordat.l. fi.ad.l. iul.ambi.⁊ vide etiã de iuramento officialis in.l.fi.C.ad.l.iul.
b repe.Et generaliter oẽs officiales debẽt iurare[b] in auť.iuſiurãdum.qđ preſtat̃ ab his.⁊ in auť.de iudi.§.oẽs.⁊ in.l.ſi vacantia de bo.vacan.cum ſi.⁊ non ſolũ officiales iurant.ſed etiã cõſiliarij principis qui ſunt illuſtres vt in.l q̃ſquis ad.l.iul.maie.qui iurent fideliter ꝯſulere.l.decuriones.de ſilentiarijs ſicut etiam iurant cõſiliarij ciuitatũ.l.fi.§.quoquo.de vẽ.rebus ciui.⁊ extra
2 de procur.c.fi.†Et iuramentũ tale hꝫ effectum q̄ licet officialis non habet iuriſditionẽ incõtinenti cũ ingrediat̃ ciuitatẽ tñ habebit poſtqꝫ iurauit ⁊ adminiſtratio ſibi decreta eſt:vt no.i auť. iuſiurãdũ qđ p̃ſtatur ab his: vbi hoc etiã no.Ang.Hodie aũt in regno iſto officiales p̃ſtant iſta iuramenta in manibus ꝓthonotarij q̃ in regno exequit̃ que ptinẽt ad iuſtitiam iuxta principem qui interdũ gerit officiũ per ſubſtitutum vel vice ꝓthonotarium qui ꝓthonotarius nõ vĩ poſſe ſubſtituere niſi quẽ p̃nceps duxerit probãdũ.far.l.j.§.j.de offi.ſm do.Lucã de pẽna allegantem. Andreã de barulo in rub.de offi.magiſtri ſcrineorũ q̃ erãt aliis ⁊ dictabãt reſpõſa p̃ncipũ ⁊ reſcripta.l.ñ.de diuerſis reſcriptis⁊ formabãt breues notas appellationũ ⁊ libellorꝫ q̃ i p̃ncipis auditorio recitabant̃.l.fi.§.in refutatorijs.de appel.q̃ hodie ꝓthonotarij exercent in regno.ſm Andr.de barulo ibi quẽ refert ⁊ ſequit̃ do.Lucas in.l.j.de cõi cõſiſto.⁊ alibi dicit Lucas de penna in Rubri.de q̃ſto.q̄ logoteca hodie in regno gerit offĩm q̃ſtoris vt fuit Seneca Neroni crudeliſſimo vt refert alter Seneca in libro variarũ in epiſt.dicẽs q̄ oẽs q̃s ad q̃ſture culmẽ vehim⁹ doctiſſimos extimam⁹ q̃les legũ interp̃tes q̄ offĩm do.bar. de Capua digne meruit.ſm do.Lucã q̃ ita dicit i dicta Rub.Et ab iſto prothonotario creant̃ hodie notarij ⁊ iudices ad cõtract⁹ ⁊ etiã notarij q̃ principis ſimiliter iurant bñ exercere officium ⁊ nemini pandere ſecreta conſilij qui habent dignitatem .l. j. de princip.agen.vbi dicit do . Lucas quod iſti ſunt notarij pape vel in regno notarũ cãcellarie vel forte ſecretarij:⁊ dicit idẽ lucas.l. j.de primis ſacrorꝫ†q̄ notarij cãcellarie hodie ſunt primi ſacrorum ſcrineorꝫ.Et hñt iſti notarij cãcellarie poſt depoſitionẽ officij ꝓpter ſenectutẽ vel aliã cãm honeſtã imunitatẽ ab exactione cẽſus.⁊ nõ debẽt eis iniũgi diſcutiones aut peqnationes nec aliud oneroſum que ipſorũ non deceant dignitatis.⁊ q̃ contra=

a ¶Iuramenti. Uide Fely.in.c.dilecti. de maior.⁊ obe.circa p̃nc.vbi ẽt remiſſiue ponit formas nõnullas et diuerſas iuramentorũ.

b ¶Iurare.ad qđ adde bart. cep. i.l.ꝟbũ oportebit.vij.colũ.de ꝟb.ſig. ⁊ Io. de por. i.l.ſi ſtipulat⁹ fuerim .§. cum ſtipulamur.de ꝟb. obli.⁊ Lud. pon.in Rub. C. q̃ admit.i j.col. et do. alex.de imo. l. qđ ğ.§. pena grauior de iſa.⁊ vide eũ.in.l.ſi hominẽ.ff.mã. ⁊ in ſuo ꝯſi. incipiẽ.obijcit carcerato ⁊c.

fecerit puniſ.vt in.l.precipua. de premi.ſm lucã.Et dicit Bart. in.l.eadem.ff.ad.l.iul.repe.ꝙ iſti notarij principis habent dignitatem per.l.j.de man.prin.ꝛ in.§.ſcriptum exemplar.vbi dr ꝙ quãuis ſint ſcriptores principis põt petere ſalarium pro ſcripturis priuilegioꝝ et reſcriptoꝝ que hic et per iam dicta daſ intellectus cõſtitutioni regni q̃ incipit ꝑcipimus.inti.de offi.magi.inſti.que vult petitiones de iuſtitia vel de gratia offerri magiſtro iuſtitiario.ꝛ que nõ ſpectant ad eius officiũ et conſciẽtiã regis requirunt remittũtur ad regem:ꝛ tunc ꝓthonotarius regni prouidebit ꝛ decretabit ipſas.vt dicit lucas de penna.vt.ſ.

4 ¶†An ſi officialis q̃ iurauit ſtatuta ſeruare ex iuſta vel euidẽti cã vtilitatis reipublice nõ ſeruauit ſtatutũ poſſit ſindicari de his.dic ꝙ nõ.ar.l.reſcripto.§.j.ð mune.ꝛ hono.de ſerui.l.iiij.§.cũ diurno.de in ius vocã.ꝗuis de cap.l.hoc edicto.ar.l.ita vulnerat⁹.ibi multa vł cã.ad.l.acq̃l.ꝛ.ff.de penis.l.aut facta.in fi.

5 de ſicca.l.q̃ cedẽ.ꝛ.l.j.C.ad.l.iul.repe. ſꝫ Frãciſ.accur. ¶†Si ptãs iurauerit ſeruare ſtatuta ꝛ in volumine ſtatutoꝝ ſint ſtatuta ꝯria q̃d faciat iudex.vide Jo.an.in.c.j. de iureiur.in vj. et facit glo.in.c.officiũ.de hereti.in.vj. in verbo duab⁹.vbi dixit Joã.an.ꝙ inter ſtatuta q̃ ſũt in vno volumine approbata nõ eſt

a dare prioritatẽ ꝛ poſterioritatẽ[a] ꝛ vide in.c.venerabilis.de ſen.

6 vide.ſ.in verbo ſtatutum. ¶†Si poteſtas iurauit ſeruare ſtatuta intelligiſ de cõſuetudine nõ ſublata.l.ij.§.ſed qꝛ.de veteri iure enucle.Sicut ẽt iurans ſeruare ſtatuta tenetur ad poſt edita Bar.in.l.ſi ſtipulatus.§.j.de verb.obli.ꝛ in.c.j.de iureiuran.in vj.¶Judex iurauit ſeruare ſtatuta:et non protulit ſniam infra inſtantiam datam a ſtatuto an ſit periur⁹.Ja.bu.ꝙ ſic in.l.properandum.in prin.ꝙ eſt verum ſm Bal.ſi fuit in dolo:qꝛ potuit et noluit:ſed ceſſante dolo nõ eſt periur⁹ qꝛ ſequeretur ꝙ ex culpa quis fieret infamis quod eſt falſũ tamen a pena pecuniaria nõ excuſaſ niſi ꝓpter cauſã ꝓbabilem de verbo. obli.l.cõtinu⁹.§.illud adde Jnn.in.c.pe.ꝛ gl.de off.deleg.Bal.in.§.ꝓficiſci. ꝛ

7 ſ.in verbo iudicare.in.c.an ſemper cum iudex ꝛ.ſ.proxime.ꝛ in verbo inſtãtia vbi latius.†¶An cõtractus factus cũ officiali ſi eſt iurat⁹ firmeſ iuramẽto.Dic ꝙ nõ ſed dꝫ peti abſolutio a dicto iuramẽto.Bar.in.l.ſi q̃s ꝓ eo.ff.de fideiuſ.in ver. quarto.

8 ¶†Officialis non⁹ hꝫ iuriſditionẽ poſt introitũ palatij ꝛ iuramẽtum preſtitũ.l.j.de offi.ꝑfe.augu.ꝛ quod no.de offi.ꝑſi.l.ꝛ ſi forte.ꝛ.l.obſeruare.§.poſt hoc.de offi.pro.ꝛ Bal.in.l.priuatorum.C.de iuriſdi.om.iu.¶Juramentum magiſtratus debet reduci ad equitatem non debe' intelligi preciſe.ar. in auſ. iuſiuran.§.equius.hinc Bal.dixit in.l. ꝛ ſi ſeuerior.C. de infa.ꝙ licet poteſtas iurauerit ſeruare ſtatuta tamẽ poterit alterare penas ſtatutorum ex cauſa:et.dicetur ſeruare ſtatuta quia poteſt hoc ex generali poteſtate ſibi tradita a iure alterandi per.l.hodie. ff.de pe.Jdeo non erit periurus dicens ꝙ in pena homicidij a ſtatuto impoſita licitũ eſt ſi pupillus fecit homicidium licet ſit doli capax alterare penam quia minor eſt dolus in eo ꝗ̃ in adulto vel maiore ꝓpterea iuſta cauſa eſt diſpenſandi etiam in pena ſtatuti vt non decapitetur ſed vt mitius puniatur. licet q̃dã

a ¶Et poſterioritatem. Adde Fely. in.c.venerabilis.ð exce. col.vj. ꝟ. trib⁹ modis limitatur circa ꝑn.ð exce. vbi ꝙ aliud eſt iuramẽtũ de ſeruãdis ſtatutis. Et aliud de ſeruandis contentis in ſtatutis.

impuberes puniatur pena capitali.ff.ad ſil.l.excipiuntur.et.ff.de tute.l.ſi abrogati.ſm Bal.Ite iuramentum officialis qui iurauit ſeruare ſtatuta intelligitur de iuſtis non de iniuſtis.ar.c.j.de iureiur.⁊ facit qđ no.de verb.obli.l.generaliter.⁊ dixit Bal.in.l.j.§.ꝗ aũt de offi.prefec.vr.ꝗ ſi officiales debet recipere omnes accuſationes ſub certa pena intelligitur de rite inſtitutis nõ de aliјs.¶An ſi poteſtas iurauerit ſeruare ſtatuta teneatur ſi non fuerunt ſibi preſentata.vide.j.in verbo ſtatutuꝫ.in.c.iudex.de neceſſita.⁊ in.c.j.vbi quando non fuit obſeruatum.†Si poteſtas iurauit ſeruare ſtatuta poteſt interdum illa tranſgredi ſecundum Inno.in.c.j.de conſti.Ideo non tenebitur in ſindicatu. quia fecit id in quo multorum ſalus procuratur.ar.C.de ſeruјs.l.pe. quia ſtatuta facta pro vtilitate publica non debent contra eam interpretari.ar.de tran.l.de his ſm Bal.in tepe.§.proficiſci.q.xj.et idem tenet de pace iur.fir.§.iniuria et vide.j. in verbo pena.in.c.in penis iudex cum ſeq.et in verbo iudicare in.c.an ſemper iudex.et in verbo lis ſua in.c.an ſi qu s petat in libello.⁊ in verbo ſtatutum in.c. ſi eſt ſtatutuꝫ in ciuitate.⁊ vide in verbo iudex in.c.licitum eſt iudici.Item iuramentum talis quo poteſtas iurat ſeruare ſtatuta non debet intelligi ſic generaliter vt contrarius ſeruet ſtatutum quia genus non claudit illicitum:vt no.Archi.in.c.j.de iureiuran.et facit.l.fi.ff.qui ſat ſ.et extra de appel.c.ad hec. Quia debemus concordare ſtatutum cum iure communi.iuxta no.in.l.omnes populi.de iuſti.⁊ iure.†Iudex qui iurauit ſeruare ſtatuta poteſt alterare penam ſta
10 tutorum quia iuramentum magiſtratus debet reduci ad equitatem et non debet intelligi preciſe.ar.in auc.iuſiur.§.equius.Bald.in.d.l.⁊ ſi ſeuerior.et latiᵘ in.§.pena grauior.que ſunt vtilia quando officiales regni iurant ſeruare conſtitutiones et capitula vt non ſemper aſtringantur:vt habes.s.in verbo arbitrium.vide.j.in verbo ſtatutũ.Iudex qui iurauit ſeruare iura et ſtatuta poteſt interdum tranſgredi leges.vide in verbo iudex in.c.licitum eſt iudici.

1 ¶Statutum an liget ſtatuentes.
2 Iudex non debet admittere teſtes inhabiles.
3 Iudex ex ſuo officio poteſt imponere infamiam teſti.
4 Iudex poteſt libellum lacerare.quando quis in eo proponit actionem ad quã admitti non debet.
5 Iudex non dꝫ iudicare ſcđm conſcientiam.
6 Leuia ſunt in quibus damnum non queritur.
7 Offenſa per quam filius põt exheredari dicitur grauis.
8 Maleficia leuia dicuntur ex paruitate cauſe.
9 Iudex cum cauſe cognitione poteſt prefigere terminum actori infra quẽ agat.
10 Iudex delegatus debet habere expenſas a partibus quando extra comitatuꝫ proficiſcitur.
11 Iudex põt ſcribere acta coram ſe:ſi ſit notarius.et nu.15.
12 Iudex qui capitaliter puniuit non puniendum : an debeat puniri ſimili pena.
13 Iudex non faciens id quod facere tenetur non punitur niſi fuerit requiſitus.
14 Iudex preſumitur iuſte facere que facit. et nu.18.
16 Calumnia euidens habetur loco libelli inepti.
17 Iudex non debet pati illicitas extorſiones.
19 Iudici lꝫ leges tranſgredi propter caſus emergentes.
20 Animal punitur propter criminis immanitatem.
21 Meretrix poteſt adhiberi in teſtem in cauſa criminali propter immanitatẽ crĩs.
22 Iudex eſt miniſter legis.
23 De malo iudice eſt male preſumendum.
24 Iudex non debet plus grauare ꝙ lex.

25 Judex lata ſententia non poteſt amplius gratiam facere.
26 Judex non debet aliquid facere ad clamorem.
27 Litem calumnioſam inſtituens dicitur trahere ius ad iniquũ compendium.

Judex. An ſi iudex mãdat aliquid nõ fieri ꝛ ipſe idẽ fecerit incidat i penã in quã voluit alios incidere. Cy. dixit ꝙ ſic. in auf. quibuſcũqꝫ de ſac. ſan. eccl. 1 † ꝙ pendet ex hoc an ſtatutũ liget ſtatuentes ꝙ ꝑ e. de ancha. tetigit plene in. c. canonũ ſtatuta. de cõſti. ꝛ ibi ipſe. et Jo. an. tenent ꝙ nõ ꝯ Cy. cũ quibus etiã tꝫ Bal. ꝙ non ligetꝰ ſtatuto officialis tñ ligetur pena iuris cõis ſi illud eſt iure cõmuni prohibitum. Et dicit etiam ꝙ ille qui luſit cum officiali tenetur pena bãni emanati contra ludentes: licet ipſe officialis non teneatur illa pena. ¶ Ponẽ ꝙ iudex admiſit aduerſariũ contra me per teſtes inhabiles vel admiſit inſtrumẽtum non admittendum an teneatur in ſindicatu. Dic qd̓ ſic ſm Inno. in. c. venerabili. de except. vbi dixit ꝙ etiam põt procedi contra teſtes. Bal. in. l. ſup Cyrographis. C. ſi cer. pe. ꝛ Lud. re-
2 fert. in. l. j. ff. quod quiſqꝫ iuris. ¶ † Judex em̄ non debet admittere teſtes inhabiles: immo ex ſuo officio debet de conditiõe teſtium inquirere. gl. in. l. j. §. ſi curatores. de magi. conue. que dixit ar. illius. l. ꝙ iudex dꝫ interrogare ꝛ inquirere de conditiõe teſtis. lꝫ pars non dicat tñ iudex in hoc dꝫ eſſe circunſpectꝰ ſm bal. ibi. ꝛ Nico. de Neapo. dicentes ꝙ iudex qui non hꝫ notã cõditionem teſtis dꝫ ſecrete ſe informare vt ſciat quid credere debeat. ar. l. iij. §. ſi. ff. de teſt. in qua inq̃ſitione nõ requiritꝰ partis citatio ſm Bal. ibi. ꝛ voluit Inn. in. c. j. de poſtula. p̱la. ꝑquo eſt gl. in. j. §. ſi duo. de pace tenen. ꝛ dixit Bal. in. l. quos ꝓhibet.
3 ff. de poſtu. † ꝙ iudex ex ſuo officio poteſt imponere infamiã teſti. licet pars nõ opponat: ꝛ eſt glo. in auf. de teſt. §. ſcimus. que dixit ꝙ ſi homies vnius ville ſint infames ꝙ iudex debet eos remouere etiam ſi pars conſentiat: ꝛ facit glo. in. l. age cum gemiano. C. de tranſac. ꝛ hoc ſeq̃tur Ange. in. d. l. quos ꝓhibet. alle. Inn. in. c. intimauit. de teſti. ꝛ dixit Bar. in. l. iij. in prin. ff. eo. ꝙ iudex de conditione teſtis inueſtigat interrogando ipſum teſtem qñ cõditio de qua interrogat nõ continet teſtis turpitudinem. vt in auf. ſi dicatur. C. de teſti. puta ſi eſt conſanguineꝰ vel domeſticus ſecus ſi cõtinet turpitudinẽ teſtis ꝙ intellige de cõditione teſtis in ſpecie non in genere. vt dixit glo. in. d. §. in ꝟbo querẽdum. ꝛ dixit Bar. in. l. iij. §. hoc aũt iudiciũ de dam. infec. ꝙ iudex põt mittere pro vicinis ad inquirẽdum de ꝯditione teſtis. ꝛ dixit hoc Inn. in. c. ꝑ tuas extra de teſti. ꝛ in. c. inq̃ſitionis eꝫ de accu. ꝛ vide Jo. an. in ti. de teſti. §. ij. ꝟſi. itẽ ꝙ domeſticꝰ qd̓ no. bñ. ꝛ vide Iaſ. in. c. iudex q̃ admittit inſtr̃m in verbo lis ſua.
4 ¶ † Cũ qs ꝓponit actionẽ ad quã admitti nõ dꝫ iudex põt libellum lacerare vel cõcremare vel reijcere ꝓnũciãdo. l. ij. in fi. C. vt nemo priua. ꝛ tex. ꝛ gloſ. in. l. ꝓhibitũ. de iure fiſci. li. x. vbi Bar.
5 hoc dicit ꝛ nõ tenebitur in ſindica. ¶ † Judex nõ dꝫ iudicare ſm
a cõſcientiãᵃ. l. illicitas. §. veritas. de offi. p̃ſi. Qd̓ eſt verũ niſi ha-

a ¶ Cõſcientiã. vide do. Iaſ. may. in ſtitut. de act. in. §. ſi minꝰ. in. v. co. i ꝟſ. in ea. glo. ibi niſi. ꝛ vide q̃ dixi in bonifacio vitaliani de Mãtua in ſuo tract. maleñ. in ꝑ he. i apoſtil. ꝛ ꝑ eundẽ. §. in verſi. alle gationes.

beāt cōſcientiam informatā ex notorio: ⁊ ſit ſibi notorium vt iudici: q2 tunc pōt in auť. de teſt. §. ſcimus. vbi Ange. no. pro quo vide Inn. in. c. ad nrām. de iureiur. et eſt glo. in. l. j. C. qui ⁊ aduer. quos vide .ĩ. ¶ Judex cum dī equitate debet cauſas audire lites breuiare ⁊ cauſas vilium pſonaꝝ ex nō ſcripto cognoſcere: ⁊ prouidere q subditi occaſione expenſaꝝ litium nō damnificenť: et ne propter eoꝝ negligentiā ad principē accedant de man. pn. circa pri. ¶ Judex vt ad veritatem pueniat pōt et dꝫ de multis circunſtātiis interrogare. l. quotiēs. de nau. vbi Bar. ⁊ in. l. teſtium. de teſt. ¶ Judex qui in cribus leuibus nō ſeruauit ſolennitates iuris: ⁊ ſine eis proceſſerit non tenetur in ſindicatu. l. leuia. vbi Bart. ff. de accu. q2 in his pceditur de plano. et ſine libello. l. nec quicꝗ. §. de pleno. de of fi. procon. vt ſi filius patri vel patrono libertus nō eſt obediens vel in leuib9 iniurijs. l. non ſolum. §. ꝗꝗ. de iniur. vel ſi quis reperiť ire de nocte vel cum cultel

6 lo vel ludere: ⁊ declarauit ēt Bar. in. l. non ſolum. §. ſi mandato. de iniur. ¶ † Q2 leuia ſunt in quib9 dolus nō requiritur vt dānuꝫ iniuria datum. l. liber hō. e. ti. et vbi cōmittiť dolus circa modicā rem. l. vel ad ea. de regu. iur. ⁊ de pe. l. reſpiciendum. §. furta. domeſti. ideo Bart. dixit q in iſtis leuibus criminib9 iudex dꝫ facere ſcribi q erat repertus ad ludendum: ⁊ ſtatim q eſt confeſſus ſit mādatuꝫ q ſoluat tantum: et ſi non poteſt ſoluere q fuſtigetur. Nam iſto caſu fuſtigatio cedit in locum pene pecuniarie: et proceditur ſummarie: licet alias fuſtigatio ſit maior pena ꝗ pecuniaria maxima. l. in ſeruoꝝ. de penis tamen in aliquib9 perſonis fuſtigatio modica pena eſſet. Et q2 in iſtis leuioribus ⁊ breuiorib9 nō ſit proceſſus. text. eſt in auť. niſi breuiores. C. de ſen. ex periculo. ideo dicit Bart. qđ fecit abſolui quēdam iudicē in ſindicatu ꝗ in cauſa leui non fecerat fieri depoſitum a reo añ condēnationem q̄ fieri debebat ex forma ſtatuti: q2 in leuib9 cauſis nō ſit proceſſus nec requirūtur ſolēnitates que fiunt in grauibus delictis. Et ita practicat magna curia vicarie ꝗ in iſtis penis leuioribus non ſeruat ſolēnia: q2 ſup citatione facit rñdere delinquentem. et cōſtito p confeſſionem vel teſtes mandat ſoli penā: vel detinet aut interponit decretum illum eſſe fuſtigandum vel mitrādum vel ſimilia: et nō dat ſniam cum ſolēnitatibus iuris. ⁊ ſic per iſta poteris euadere a ſindicatu ſi in inquiſitione delictoꝝ leuiū nō fuerūt adhibita omnia ſolēnia. Et dicit Jaco. bu. in. l. j. de his ꝗ ſibi aſcribūt. q delicta que ſine dolo cōmittuntur enumerenť inter leuia: et ēt qñ eſt cōmunis opi. q vnum delictū ſit leue. ſm Ang. in. d. l. leuia. Et dixit Bal. de percuſſiōe cū pugno an ſit

7 grauis in. l. ij. de libe. c. a. † q omnis offenſa per quā filı9 pōt exheredari dť grauis. ⁊ vide Bar. in. l. j. ff. ſi quis ius dicē. ⁊ in. l. ſi qua pena. de verb. ſigni. ⁊ vide Ang. in. l. ea quidem. C. de accuſa. dicentē q in iſtis criminib9 leuib9 crediť nuncijs vel ſindicis habentib9 ptātem denunciādi in his que ad eoꝝ ſpectāt officiū. per. l. fi. §. fi. de loco publico fru. ⁊ q2 inuent9 cum armis: ⁊ ſine lumine: ⁊ de no

8 cte ex quo debet ſoluere penā pecuniariā nō magnā. † Nam maleficia leuia dicūtur ex paruitate cauſe: et ex genere pene et culpabiles inuenire ſpectat ad familiam: ideo crediť eoꝝ delationi. d. l. fi. immo abſꝗ proceſſu viles inuenti cū armis ex ꝯſuetudie ponunť ad catenā. ⁊ vide .ĩ. i verbo nūci9. ¶ Judex pōt p abſente ꝗ nō cōparet nec aliꝗs pro eo in cauſa criali allegare cauſas abſentie ⁊ innocētie ſue: ⁊ perꝗrere de eius inocētia. l. j. in fi. de qō. ⁊. l. ſi nō defendanť. de penis Jnde dixit bar. in. l. accuſatorē. §. ad crimē. de publi. iudi. q vbicūꝗ pōt ferri diffinitiua i abſente: tūc iudex pōt de facto ſupplere ⁊ ꝗrere ei9 defenſionē. auť. ꝗ ſemel. C. qūo⁊ qñ. ⁊. l. āplioꝛē. de appel. lꝫ gl. ibi dicat q eſt ſpāle in cā appella. ⁊ male q2 eſt ius cōe. ⁊ hoc ſentit Inno. de accuſ. c. veniens. ⁊ habeť. in. l. iiij. §. hoc aūt. vbi late per Bar. de dam. infec. Tñ iſte talis ꝗ ventret ad allegandum innocentiam nō poſſet preiudicare abſenti. tñ hoc non poſſet procurator vt pcura=

tor:ſed vt extrane⁹ ⁊ vt q̄libet alius ſm̄ Bar.in.d.§.crimē.¶ † Iudex cuꝫ cauſe
cognitiōe pōt prefigere terminū actori infra quē agat vel ille ſe defendat.Bar.
in.l.titia.de accu.⁊ ponit cām vt ſi q̄s diffamat velle aliquē accuſare vel pete=
re poſſet ſunt etiā cauſe not.p glo.l.j.C.vt nemo inuit⁹.vbi Bal.⁊ ſi ſtatueret
iſtū terminū ſine cāe cognitione poſſet appellari p tex.in.d.l.titia.¶Si iudex
ꝓcedat cōtra aliquē quē ſciebat iuſte inpeditum:q̄ infirm⁹ vel citat⁹ ad mai⁹
tribunal ꝓceſſus eſt null⁹.bar.i.l.ij.de cuſto.reo.⁊ i.l.q̄ſitū.de re iud.⁊ i.l.ꝫ.§.
q̄ man⁹.de re indi.¶ † Iudex i oī cā criminali pōt teſtes ex ſuo offō nemine petē
te etiā facta publicatiōe recipere tā ad defenſam ⁊ p innocētia rei q̄ȝ ad offen=
ſam.Bar.in.l.ij.§.ſi publico.de adulte.⁊ in.l.j.in fina.de qō.vbi lati⁹.⁊ in qō=
ne diſputata p eū:⁊ in.l.iiij.§.hoc aūt iudiciū.de dā.infec.⁊ vide lati⁹ Bar.in.l.
abſentē.ff.de penis.vbi multa dicit in hoc.¶Iudex ſi extēdit iuriſditionē ſuā
ad aliā rē ſupra quā nō eſt ſibi cōmiſſa preter cōſenſum ꝑtiū tenet ad intereſſe.
c.ſacro.de ſentē.excōit ſi irrequiſito collega citauit partē.de offi.deleg.c.pru=
10 dētiā.⁊.d.c.ſacro.¶ † Iudex delegat⁹.dꝫ hr̄e expēſas a partib⁹ qn̄ extra comi
tatū ꝓficiſcit nō tn̄ intra domiciliū.c.cū ab.ol.de vi.⁊ hone.cle.⁊ de re iudi.c.cū
11 olim.⁊ in.c.ſtatutū.§.aſſeſſorē.de reſcrip.in.vj.¶ † ¶Iudex pōt ſcribere acta
corā ſe ſi eſt notari⁹.Bart.in.l.ſeruus cōis.de ſtip.ſeruo.la.ij.⁊ qđ no.aut.niſi
breuiores.C.de ſen.ex periculo.¶Iudex ex ſola nullitate ſn̄ie non facit litem
ſuā ex ſola ꝓnuntiatiōe niſi facti executio ꝓceſſerit cōtra reū.l.fi.de varijs cog.
vbi per Barto.⁊ vide.ſ.in verbo ſn̄ia.⁊ .ſ.¶Si a iudice aliquid petit qui dene=
gauit nō hr̄ regreſſus cōtra eū ſi ab alio iudice q̄ bene ponit petere.l.ſi cui.§.ſi
12 tam vicinū.de dam.infe.per Bar.⁊ vide.ſ.in verbo iuſtitia denegata.¶ † An
iudex q̄ non capitaliter puniendū puniuit puniat pena ſimilitudinis ſupplicij:
dic q̄ ſic.l.j.§.qui ne magiſtratus.de ſiccar.⁊ ecōtra q̄ puniēdū corporaliter non
puniuit qua pena punit.dic vt in.l.fi.circa fi.C.ne ſanc.bap.⁊ in.l.cuiuſue do=
lo.ad.l.iul.maieſta.ff.ſm Lud.in.l.j.q̄ quiſq̄ iur.vide i.d.c.regni.in ver.accu
13 ſatis.⁊ in ꝟbo barataria.¶ † Iudex qui non facit id ad qđ tenet nō patitur pe
nā niſi fuerit req̄ſit⁹.l.j.ff.vbi pub.edu.de.⁊.l.iiij.§.hoc aūt.de dam.infec.ſm
Dy.lꝫ alīs teneat inquirere.l.ij.§.cōfeſtim.ad ter.q̄ eſt verū:qn̄ inq̄ſitio eſt iuſ
ſa quo caſu ex quo iubet inquiri ſcia ⁊ fama hr̄ p munitione.l.iuſſionis.C.de
offi.rec.ꝓuin.vbi aūt eſt ꝑmiſſa inq̄ſitio iudex nō punit niſi ſit ꝓmotor ſi non
inq̄rit.vbi aūt eſt ꝓhibita inq̄ſitio nihil opatur ꝓmotio rōne ꝓhibitiōis.vt no.
in.l.ij.§.ſi pub.ff.de adult.ſm Bal.in.l.j.ff.vbi pub.¶Iudices nō debēt cās mo
tas corā ſe principi nūciare vt eā capiat dilationē:ſꝫ illas ſentētiare.in aut.vt
iudi.de cete.nō expectēt.in pn̄.q̄ p cognitiōes ad principē vel ad Papā ꝓpter
14 iniuſtitiā multi pauperes facti ſūt.in aut.de colla.§.ſi ꝟo exegerit.¶ † Iudex
p̄ſumit iuſte facere q̄ facit.c.bone memorie.de elec.Bal.in.l.gn̄aliter.de epiſ.⁊
cle.⁊ no.in.c.pn̄tia.de renū.q̄ eſt verū in his q̄ fiūt in iudicijs:ſec⁹ in his q̄ fiunt
extraiudiciū.vt no.Bal.in.l.ſancim⁹.de iudi.⁊ no.in.c.fi.de his q̄ fur.ordi.ſuc
ceſ.etiā in interlocutorijs p̄ſumit p iudice.Inno.in.c.cōqueſt⁹.de ferijs.⁊ alibi
dr̄ q̄ ea q̄ fiūt corā iudice magnā habēt p̄ſumptionē veritatis.l.pacta nouiſſima.
C.de pac.Et etiā vbi auctoritas iudicis interuenerit p̄ſumit oīs met⁹ et dolus
15 abeſſe.l.ſi q̄s.C.de predi.curiali.⁊ in.l.fi.C.q̄ me.cau.¶ † Iudex in iuriſditiōe
volūtaria pōt fungi offō iudicis ⁊ notarij:vt iſinuare ꝑtib⁹ volētib⁹ niſi in ꝓhi
bitis donatiōib⁹ i iuriſditiōe ꝯtētioſa:ſꝫ i leuib⁹ cauſis ſic ſꝫ Bar.q̄ in cauſis le
uib⁹ p iudice multū p̄ſumit.⁊ dicit Bal.q̄ p iudice inquātū iudex lex ſp p̄ſumit
l.q̄.ff.de offi.ciui.iudi.qđ eſt ſingulare.ſec⁹ in grauiorib⁹ in q̄bus nō pōt eſſe iu
dex et notari⁹ ſicut nec iudex ⁊ teſtis.l.de in arbitris.ſꝫ Bar.et Bal.in.l.iubem⁹
§.ſane.de ſacro ſan.eccle.⁊ vide in verbo lis ſua in.c.¶Iudex ex officio poteſt

16 pro reo ſupplere:ſi conſtat ſibi de calūnia accuſatoris:† qꝛ calū
a nia euidens habetur loco libelli inepti.[a] not. Innoc.in.c.j.de
offi.vica.ꝛ ſic vinotorij.ꝛ in.l.reos.de adulte.Et tūc eſſet noto-
rium:vt qñ ꝑduceret bannū ex archiuo vel ꝓceſſum ꝙ ille eſſet
bānitus.Bal.in.l.j.C.quō ꝛ qñ iudex.vbi dicit ꝙ pōt ſupplere
ꝓ accuſatore.l.ꝗuis.de adul.ꝛ ꝓ pro accuſato allegādo bānū
accuſatoris.❡Judex habens curare infirmitates actionū ꝛ obli
gationū ſufficienter legū rationibꝰ:ideo opꝫ ipſos cognoſcere
ſpecies egritudinis.ſm Bal. C.qui admit.l.j.In determinatis
a iure in qbus nō requirit̃ ꝓbatio facti nō pōt excuſari iudex ſi
fecit cōtra ius.ſecus ſi facit cōtra ius cōſtitionis.Bal.nō.in auf.
generaliter.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ hoc cōtra iudices qui ꝑ fatuitatē nō
recipiūt fideiuſſorē ab accuſatis.❡Judex idꝫ inueſtigare verita
tē:ꝛ de hoc conari.l.is apud quē.de eden.ꝛ.l.ſi.de ꝓcura.ꝛ.l.ſi
actor malit.eo.ti.ff.de ꝓba.l.cōprobatio.ꝛ.l.per hanc.de tēpo.
appella.ꝛ vt pleniore ſubueniat̃ veritatis lumine.ꝛ bene facit
C.de teſtibus.l.qm̄.verſi.iudices.ita dicit.in.d.l.is apud quē.
❡Judex in contentioſis non pōt de facto ſupplere circa legiti-
mationē perſonarū.not.ſi aduerſus rem iudi.l.cum ꝛ minores.
Bal.in.l.cū nō ſolū.§.neceſſitate.de bo.que lib.❡Judex cui ni
hil cōſtat nihil mandare pōt vel cui nihil eſt probatū.Inno.in
c.ſolent.de ſentē.excōi.Bal.in.l.qui accuſare.de eden.idē Bal.
in.c.ſcimus quo tēpore miles.ꝛ .ſ. ver.iudex.nihil eſt ꝓbatum.
17 ❡† Judex nō debet pati illicitas extorſiones imo ex officio de-
bet ſupplere.l.vbi pactum.de tranſac.ꝛ in.l.illicitas de offi.
18 preſi.❡† Ubi iudex decretum interponit ꝑſumit̃ ibi abeſſe ois
dolus:ꝛ ois metus.l.j.de ꝑdi.curi.ꝛ.l.ſi quos.de decurio . li.x.
Bal.in.l.pacta nouiſſima.C.de pactis.❡Judex nō debet pati ꝙ
quis vtatur iure incōpetēti.l.cū ꝓponas.vbi Bal.no.C.de pac.
19 ❡† Licitum eſt iudici propter caſus emergentes leges tranſ-
b gredi[b].no.Inno.in.c.j.de cōſtit.Bal.in.l.ꝛ ſi ſeuerior.C.de in-
fami.Propter ꝙ dictum:tpe Bal.fuit quidā ſuſpenſus:qꝛ iuxta
Papā cum intraret Peruſium quendā interfecit.nā ſtatim fuit
ſuſpectus cōtra ſtatuti formā per illud dictū Bald.allegantem
Innoc.ꝛ idem Bal.in.l.j.de preci. impera.offe.qui dixit.in.l.ſi
quid filio §.hi autem.ff.de inin.teſta.qđ licitū eſt de magiſtra-
tibus leges tranſgredi rōne periculi vel ſcandali vitandi.alle-
gat ibi Inno.dicens ꝙ ex cauſa predicta:licet ex ordine iuris re
cedere.adde ꝛ.l.cōſtitutiones.de appel.ꝛ dixit Bal.in auf.ho-
die.C.de iudi.alleg.Inno.in.d.c.j.ꝙ minoribus magiſtratibus
licet leges tranſgredi ratione emergentium criminuꝫ.arg.l.ho
die.de penis.Secus in minoribus magiſtratibus:qui iurāt ſer
uare legem preciſ.vt in auf.de iudi.exceptis.❡Idem hodie in
poteſtatibus qui iurant ſeruare ſtatuta:quia illa ſeruare tenē
tur:ꝛ ſtatuti formam non excedere.vt dixit Bald.in.l.ꝛ ſi ſeue-
rior.de infami.ꝛ in.§.pena grauior.ꝛ facit extra de conſti.c.cuꝫ.
M.ferra.Nam propter immanitatem criminis iudex legem po
teſt tranſgredi.Bald.in auf.ſed nouo iure.C.de ſer.fugi.alleg.
Inno.in.d.c.j.ꝛ facit tex.in.l.j.§.ſed nec de modo mulcta.ꝛ vi-
detur text.in.c.felicis.de pe.vbi pena creſcit propter criminis

[a] ❡Inepti. Adde tex.i c.dilecti filij circa princi. de indi.

[b] ❡Trāſgredi. Adde. de Alexand. de imo.in.l. qđ ergo.§.pena ff.de infami. in. hodie.de penis ꝛ bal. in.c. q̄. mo. feu.amit.

immanitatẽ debet pena legalis augeri per inferiorem: et cõſului ſuperior per. l.
diuus. de fal. in tex. et glo. ¶ Sed in contrariũ facit qđ no. l. et ſi ſeuerior. de in-
fami. et in. §. pena grauior. Nam ſi requireretur ſuperioris licentia nõ eſſet pote-
20 ſtate iudicis. vt dixit Inno. † Nã etiã ꝓpter criminis immanitatẽ punitur ani
mal et homo rationalis cum. eo. tex. in. c. mulier. xv. q. j. vbi pro concubitu cum
animali bruto fit punitio vtriuſq ad facti memoriã. et facit text. i. l. j. de mulie.
que propri. ſeruiſ. Nã etiã rõne immanitatis criminis corpus mortuũ qđ nõ dꝫ
poſt mortẽ ſuſpendi: vel penis ſubici põt ſuſpẽdi vel beſtijs ſubijci aut cõburi.
vt patet in latrone. glo. ſing. in. l. j. ff. arbi. fur. ceſa. ꝑ. l. capitaliũ. §. famoſos. de
21 penis. † Ita etiã ꝓpter criminis immanitatem meretrix põt in teſtẽ adhiberi
in cauſa criminali. c. tanta. de ſymo. et in. l. in qõnibus. ad. l. iul. ma. et in. l. mu-
lierem. de accuſa. idem in criminoſa. et. c. fideiuſ. et. c. accuſatio. de hereti. nam
propter facti atrocitatem multa permittuntur alias non permittenda: vt ha-
bes. ſ. in verbo crudelitas officicialis in. c. iudicibus. et vide de iudice cui licet
tranſgredi. ſ. in verbo. pena. in. c. in penis ſtatutorum. et in. c. ſi iudex pro pecu-
nia. et in verbo arbitriũ. c. illa que non poſſunt. et in ṽbo ſtatutũ. et in. c. ſi pote-
22 ſtas iurauit. et in verbo iuramentum officialis. in. c. an ſi officialis qui iura-
uit. ¶ † Iudex eſt miniſter legis ideo non eſt timendũ ꝙ inferat vim illicite: ſe-
cus: vt aliquid a iure permittitur priuato: qꝛ nõ eſt legis miniſter: ideo timetur ꝙ
priuatus illicitum faciat. glo. et Bal. in. l. accuſationis. C. ꝙ me. cau. ¶ Unus iu-
dex nõ debet ſe impedire de ſpectantibus ad iuriſditionẽ alienã. Inno. in. c. ꝑ
venerabilem. qui filij. Bal. in. l. conſulta diualia. de teſt. ¶ † Iudex qui fuit fa-
cilis in mittendo debet eſſe facilis extra mittẽdo. l. ſi minor. de euic. in prin. et
l. ſi pacto quo penam. de pact. in fi. Bal. in. l. fi. de edic. diui. vbi dicit ꝙ ſi poſſeſ-
ſor non eſt citatus reuocat cõſtito. de poſ. Si vero nõ diſcuſſa contradictione
tunc reuocat ſine aliqua probatione: qꝛ lite pendẽte innouatur. Bal. ¶ Omnis
actus qui fit corã iudice videtur ad iudicis redigi poteſtatẽ. ff. qui ſatiſda. cog.
l. de die. per Iac. bu. in Rub. c. q̇ admittit in. iiij. col. ¶ Iudex non debet ſe extẽ-
dere niſi ad ea que ſũt ſibi petita: et nõ vltra. in. l. j. vt in poſſeſ. lega. et no. ff. ſi cer.
pe. l. vinum. et in. l. fi. de fideicom. liber. niſi veniat in conſequentiã petitorũ ho-
cõte. not. de dam. infec. l. ſi quis. §. iudex. ¶ Iudex cui nihil eſt ꝓbatum nihil pro
nunciare põt. l. hoc autẽ. §. iiij. ff. qui. ex cau. in poſ. ea. et no. Inno. de ſenten. ex-
cõmuni. c. ſolent. in fi. qđ eſt verũ diffinitiue pronunciando. ſed ab obſeruatiõe
iudicij abſoluendo: ſecus. l. properandũ. §. j. de iudi. et nota. de offi. deleg. conſu
luit. et ibi Inno. ꝙ abſolutoria ab obſeruatione iudicij non põt ferri niſi ema-
net peremptorium vel trina citatio. per tex. in. d. §. j. vbi. Bal. hoc dicit: vt. ſ. ver
ſicu. iudex cum nihil cõſtat. ¶ Pro iudice preſumitur. l. ij. de offi. ciui. iudi. hoc
eſt verum quãdo iudex ſeruat debitum ordinẽ in procedẽdo: ſed qñ debitũ or-
dinem obmittit pro iudice non preſumitur: ſed contra eum ſic. ſm Cy. in. l. ſan
cimus. C. de iudi. et ideo qñ de proceſſu iudicis coram ſuperiore ꝑ viam appel-
lationis vel nullitatis cognoſcitur conſueuit iudex citari: vt no. Inn. in. c. noſtra.
de ꝓcura. tamen licet nõ citetur tenet ꝓceſſus ſm Inno. Bal. in. d. l. ſancimus. et
faciunt nota. per Bart. in. l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori. de noui oper. vbi
de preſumptione cõtra iudicem qui erat ſolitus exercere. et dixit Lucas de pẽna
23 in. l. ſi coloni. de agri. et cenſi. † ꝙ de malo iudice male eſt preſumendũ: qui alle
gat in. l. ſi per impreſſionem. C. ꝙ me. cau. et vide. ſ. in verbo fuga. in. c. ij. in fin.
et dixit Spe. in ti. de iudi. delega. §. vni. in verſic. item. ꝙ eſt odioſus ꝙ non dici
tur iudex is in quo non eſt iuſtitia. et vide in. c. ſi eſt appellatum. in verbo appel-
24 latio. ¶ Iudex nõ debet in plus grauare ꝙ lex: qꝛ mẽs iudicis preſumitur eſſe
conformis menti legis. ff. fami. herciſ. l. et puto. §. j. et. de iuſti. et iure. l. nam et ipſm.

Bal. in. l. ij. C. ſi pẽdente appellatiõe. ¶ Iudex nõ adit⁹ nihil facere põt. ff. de ꝯdi. inde. l. fi. §. fi. Bal. in. l. ampliorẽ. C. de appella. ¶ Iudex debet audire iura vtriuſqꝫ partis: et illa examinare ipſis preſentibus vel contumaciter abſentibus: quia cum magno ſtrepitu ꝛ cõflictu eſt danda ſententia diffinitiua. l. j. com. vel epiſtolas. Bal. in. l. ab eo. C. quomodo ꝛ quando iudex. ¶ Iudex debet obſtantia amouere: ꝛ ad rem de qua agitur venire: et non debet patiqꝫ per cauillationem cauſa protrahatur. l. ita no

25 bis pudor. C. de adulte. Bal. in. d. l. qui de crimine. ¶ † Iudex lata ſententia non poteſt amplius gratiam facere. l. ſi quis. de penis. quia ſolus princeps poteſt gratiam facere lata ſententia. l. j. §. ſequitur. de poſtu. ꝛ not. Inn. extra de re iudi. c. cum te. Bal. ibi. ¶ † Iudex non debet animi ſui motum manifeſtare niſi in ſententia prolatione. l. vbi. C. de fal. Bal. ꝛ in. l. ſicuti. de arbi. et mens ſeu motus animi iudicantis poteſt probari per teſtes. no. in. l. ſi quis iurans. de iudi. alias tenetur falſi. vt ibi. ꝛ vide in

26 verbo corruptio. ¶ † Iudex non debet aliquid facere ad clamorem: quia legibus magis qꝫ clamoribus debet adhere re. l. decurionum. C. de pe. Bald. ꝛ. s. in. c. an iudex. ¶ † Iudex non debet ſedere hora incõgrua. l. ij. de ori. iur. vbi dicit Bal. ꝙ eſt eis verecundia ſedere hora incõgrua. et in auſ. ſedebunt. de iudi. et ideo pars non erit contumax ſi non comparet ad illam horã. l. aut qui. ff. ꝙ vi aut clam. ¶ Iudex non dicitur grauare cum iura partium cuſtodit Bal. in. l. ſi arrogator. de adop. ¶ In iudice ſemper preſumitur minimum culpe propter auctoritatem iuriſditionis. l. ij. de officio iudi. et. c. accepimus. de eta. ꝛ quali. Nam non debemus credere ꝙ pretor male facit. Item ſi male ꝙ minus male. ſm Ioan. andr. ibi Bald. in. l. nõ enim. ff. de adop. ¶ Iudex qui propter difficultatem probationum: vel propter opinionez cauſam non expediuit non tenetur. vide. s. in verbo inſtantia. in. c. ad executionem iudicis. ꝛ in ſequentibus. ꝛ in. c. iudex. qui tenetur. ꝛ. j. et vide in verbo ſententia. c. conſtitutio regni Sicilie. ꝛ in ſeq. et ꝙ iudex excuſetur in perplexis. vide in verbo ſententia. c. conſti. regni ſicilie. ¶ Si iudex vel tabellio aut alter officialis: qui acta non publicata vel dicta teſtium nõ

a aperte manifeſtat parti tenet̃ de falſo[a]. ff. de fal. l. j. i pri. Et idẽ in inſtrumentis depoſiti. l. j. §. ſaccularios. de extraordi. crimi. ¶ Idem in iudice qui manifeſtauit ſententiã quã eſt laturus ante qꝫ pnunciet. ff. de offi. preſi. l. obſeruãdũ. ꝛ ar. de pe. l. ſi aliud. §. j. et §. transfuge. de re mili. l. omnes. §. exploratores. ꝛ ita cõſuluit Iac. de are. per iſta iura vt reperi in ſuo quodam cõſilio. ¶ Iudex ante omnia debet proſpicere et examinare ne quid per calumniam petatur. l. ij. C. de fal. Et poteſt etiam calumnioſe excipientem non audire et anteriora procedere. Inno. in. c. poſt electionem. de conceſſio. preben. quem Bald. refert in. l. peremptorias. C. ſen. reſcin. non poſſe. ꝛ etiam quando exceptio eſſet efficax ꝛ vera ꝛ iudex opinat̃ illam opponi cauſa litis morande põt illã reijcere ſm Inn. in. d. c. poſt electionẽ. vbi dixit Ant. de but. ꝙ in ſummario iudicio ex leui preſumptione calũnie iudex põt repellere exceptionem quã non debet repellere in iudicio

a ¶ De falſo. Adde Fely. remiſſiue l. c. vltra tertiã. añ. nie. ſ. col. l. ꝟ. ꝛ. ſus dẽte. vbi dicit etiã ꝙ notarius ẽ periurus: qui iurat: in creatione tenere ſecreta dicta teſtium.

plenario.vbi dicit q dz ſemper preſumi iudicē motū ex cā in repllēdo exceptio
27 nem.ar.c.in pſentia.de renun.⁊.c.ſicut.de re.iur.†qꝛ inſtituēs litē calūnioſaz
dr trahere ius ad iniquū cōpendiū.l.fi.C.de vſu.proempto.⁊ eſt de pda ſollici
tus ꝯtra.l.minores.in fi.ff.de admi.tu.⁊ nitit cōtra ius diuinū qꝛ facit cōtra bo
nam fidem.ff.de regu.iur.l.bona fides.⁊ cōtra naturalē rōnem q querit cū alie
na iactura locupletari.de cōdi.inde.l.nā hec natura.⁊ contra ius poſitiuū:qꝛ
contra.l.intentionem conuertit iura ad lucrum proprium.l.damni infecti.l.ſti
pulatio.§.pen.in fi.de dam.infec.⁊ cum aūt iuris bonum ⁊ equum violat quo
genere plerunqꝫ erratur.de verb.obli.l.ſi ſeruum.§.ſequitur.in fi. qd dicitur
perniciosum.l.qui edibus.de dam.infec.

☞ Iudices debent habere manus puras.

12 Iudex an poſſit committere parti executionem in re propria.⁊ nu.3.
4 Iudex nō tenetur in ſindicatu ſi in principio litis magis faueat actori qꝫ reo.
5 Iudex in his que vidit vt iudex non habet requirere aliam pbationem.
6 Iudex non inquirens a teſte cauſam ſcientie an teneatur parti ad intereſſe.
7 Negligentia officialis commiſſa ſine dolo punitur pecunialiter.
8 Iudex non poteſt variare iuris diſpoſitionem.
9 Iudex requiſitus vt pronunctet ſcdm conſilium ſapientis ſi hoc non faciat fa
cit litem ſuam inique pronunciando.
10 Iudex debet eſſe certus de ſua poteſtate alias non valet quod agit. ⁊ nu.21.
11 Pecuniam dare iudici non licet vt puniat delinquentem culpabilem.
12 Iudex eſt dei miniſter in terris.
13 Iudicis factum ⁊ factum teſtatoris equiparantur.
14 Iudex ſi ſibi ſtipuletur an acquirat partibus?
15 Iudex an ⁊ quando poſſit cogere ad pacta vel tranſactiones fiendas cū aduer
ſarijs.⁊ nu.18.
16 Iudex ſi viderit aliquē delinquentem an tanqꝫ priuatus poſſit procedere ex
viſu ſcdm ſuam conſcientiam ad delicti punitionem.
17 Arbitrio iudicis cōmittitur quis ſit pauper vel diues.
19 Iudex abſoluens reum nocentem dicitur proditor.
20 Iudex ſecularis an poſſit cognoſcere de periurio.
22 Excommunicatio iudicis reddit proceſſum nullum.
23 Iudex debet determinare caſus dubios per argumenta ⁊ ratiōes legū.
24 Contingentia extra iudicium non ſunt in poteſtate iudicis.
25 Autoritas iudicis non derogat autoritati iuris.
26 Iudici non plus licet qꝫ legi.
27 Iudex cui nihil probatum eſt nihil mandare poteſt.
28 Iudex debet omnibus modis prouidere ne ex alieno facto cauſam alicuius fa
ciat deteriorem.
29 Iudex debet tueri factum ſuum ⁊ ipſum executioni mandare.
30 Iudex poteſt audientiam ex cauſa.
31 Iudex debet prohibere vim fieri.
32 Quidquid in incerto per legē dimittitur:cōmitti videtur iudici.
33 Iudex poteſt reuocare decretum ſuum ex cauſa.
34 Iudex non dicitur poſſe niſi quod de iure poteſt.
35 Iudex debet omnia facere per regulas artis.
36 Iudex ſi viſo inſtrumēto det tenutam bonorum debitoris parte non citata an
talis tenuta valeat.
37 Iudex an poſſit proferre interlocutoriam ſine citatione?
38 Pena facit ſapientem illum quem culpa oſtendit inſipientem.

Iudices puras.

1 Iudices puras † debent habere manus. in aut.vt iudi.ſi ne quoquo ſuf.§.ꝗs aũt.qꝛ deus ꝑcipue ꝗrit oium ſacerdotũ puritatẽ.in aut.quõ oꝫ epi.§.ſi ꝗs aũt.⁊ in.§.oꝫ.de man.princ. de vi.⁊ hone.cle.c. ab omni. Unde ⁊ ꝑſes iubeť ꝯſiliariũ aſſumere virum optimum purũ vndiqꝫ ⁊ cõtẽtuꝫ his que a fiſco ſibi dantur.in aut.de mã da.prin.§.feſtinabis.Al's ſatiſfacto ꝑ eũ pti quã leſit puniť. in aut.de armi.§.ſi ꝗs aũt.⁊ in.l.j.de exacto.tribu.⁊ in.l.j.C.in qui.cau.colo.cẽ. ¶ Quĩ iudices maculanť eoꝝ iuſtũ iudiciũ per uertẽdo octo modis timore.cupiditate.odio.⁊ amore.xj.q.iij. quatuor.⁊ qñ pauperꝫ nõ miſerenť in iudicio.xxiij.q.iiij.c.ẽ iniuſta.⁊ Exo.xxiiij.⁊ nimia ſeueritate ⁊ nimia remiſſiõe. xlv.di. diſciplina ⁊ ignorãtia.inſti .de ob.ex quaſi delic.in princ.¶ An ipſi iudices ſe furtis ⁊ ſceleribus deturpãtes oi dignitate priuantur inſignib⁹ :ornamẽtis nobilitatib⁹ .honoribus. que oia ex dignitate iudiciali ſi bene ſe gerũt cũ ſurgũt.l.iudices.de digni.⁊.l.penul.de veteranis.nam cũ a iuſtitia deuiat.qꝛ dicitur ius dicens.de verb.ſig.c.forus.ꝑdit nomẽ iudicis.xj.q.iij.ipſe. xxiij.q.ij.c.j.⁊.ij.q.j.ſcelus.Nam dꝫ eẽ iuſtus ⁊ quaſi imobilis vt columna.ij.q.ix.c.re vera.vt nõ ſe flectat cõtra legẽ ſed ius integritatẽ cuſtodiat.in aut.de triẽ.⁊ ſemi.§.ſi ꝗs aũt.ideo dñi ſic ſuas adminiſtrationes gubernare vt nullus eoꝝ aut cupiditati ſit deditus aut violentias alias vel ipſe inferat vel iudicib⁹ aut eoꝝ officijs aut quibuſcunqꝫ alijs inferre permittat.de offi.ꝑfec. ꝑto.afri.l.j.§.optimus.⁊ dr in.d.c.forus ꝙ iudex dꝫ eẽ vt neru⁹ qui nõ frangiť ſed plicať.al's nõ eſt iudex:ſi ergo ius nõ dicit vel iuſtitiam nõ reddit ſed iniuriã ⁊ iniuſtitiã agit furtis ⁊ ſcelerib⁹ ſe maſculãdo nomẽ optimi iudicis ⁊ dignitatẽ ꝑdit.d.l.iudices. de dignit.⁊.l.pe.de veteranis.

2 ¶ † An iudex poſſit cõmittere pti executionẽ in re ꝓpria.[a] gl.l.l.iuſte poſſidet.de acqui. poſ.ꝙ ſic ⁊ in.l.meminerit vnde vi.preſertim in defectũ miniſtroꝝ.ꝑ not. per Jo.an.in addi.Spec.in tit.de cõſti.ante fi.⁊ in ti.de excul.§. ſequiť.in addi.mag.gl.Bal.⁊ doc.in.l.ſi vt ꝓponis.la.ij.C.quõ ⁊ qñ iudex.

3 ¶ † Nam vbi a iure magiſtratui ꝑmittiť vindictã facere põt iudex illud pti cõmittere in re propria.⁊ ꝑ not.in.l.in laqueum.de acq.re.do.⁊.l.iij.§.fi.de ſicca.ꝑ Bar.in.l.libertas.de acq.re.domi.ſm Paul.de ca.in cõſi.cxcj.⁊ cxcij.dicẽs † ꝙ ſtatutũ põt dare licentiam alicui faciendi vindictã auctoritate ꝓpria ſicut lex.per.l.j.C.qñ lice.ſine iudi.quo caſu in hoc habetur loco magiſtratus.¶ Tñ ſi iudex vellet capi facere aliquẽ ꝑ offenſa alicui facta ⁊ egeret auxilio alioꝝ ad capienduꝫ offendẽtẽ cõſulo ꝙ hoc nõ cõmittat pti offenſe nec cõſanguineis aut inimicis eius ne ipm capiẽdo occidant vel vulnerent ꝓpter dolorẽ dicte offenſe:qꝛ iudex eẽt in culpa ⁊ teneref de culpa.

4 ¶ † Judex non tenetur in ſindicatu ſi in principio litis faueat magis actori ꝙ̃ reo:quia ad hoc tenetur in medio vtriqꝫ ⁊ l fine reo. Azo in ſumma de rebus dubijs.⁊ in.l.de die.qui ſatiſda. Tamen alias non debet fauere magis vni parti ꝙ̃ alteri.alias poteſt recuſari. Jn no.in.c.accedens.vt lite nõ conteſt.⁊ debet cuiqꝫ ius reddere in-

[a] ¶ Jn re ꝓpria. adõ .d. Abba.in.ca. de cetero.de iudici . per gloſ. in.d.l. meminerint alle. hic per Paridem et ꝑ Fely.in.d. cj. decete. in iiij.colũ.cir. prin. in ver. inquantum concludit.

differenter.tñ debet declinare in partem que ſouet potiora iura.c.ſuborta.vbi doc.de re iudica.nec debet eſſe facilis qñ eſt contradictor in iudicio.Bal.in.l.fin.de edi.diui.& glo.in.l.quinquaginta.de execu.tu.q̇ lȝ nō habeat teſtes dȝ ſe ex multiplici cā informare.Paulus in cōſi.ccc.dȝ tñ ſe taliter habere ꝙ non ſit acceptio perſonaꝝ.in Spe.de leg.§.viij.verſi.Item ꝙ eſt q̇ dȝ cūcta diligenter inſpicere & rerū ordinē inq̄rere & alienā neceſſitatē ſuā eſtimare & delinquētes canonice punire.in Spec.de iudi.ordi.§.iij.& in ti.de offi.om.iu.§.fi.℣.ij.vidēdum.& de reſti.pre.§.j.in pn̄.& de aduo.§.vj.& dȝ eē iuſtus & equ⁹ & equalis medius inter partes nō decli nans ad dextram nec ſiniſtram.in Spe.de aduo.§.v.&.§.vj.in verſi.commendet aūt.cum ſeq.ſemper habendo pre oculis equitatem in Spe.depoſitī.§.vij.verſi.& non medius inter ptes diſcordes.Bart.in.l.legatum ciuitati.de vſufruc.leg.&.l.j.de cōi ſeruo.& teſtes interrogare ꝑ vtraqꝫ pte.Bart.in.l.ij.de eden.& declarare pacta obſcura.l.voluntas.de fideicom.&.l.veteribus.de pact.per Bar.& idem Bart.in.l.cum queritur.de rebus du.& in.l.la

5 beo.de contrahen.emp.¶†Iudex in his q̄ vidit vt iudex non hȝ requirere aliā probationē.ſecus in his que vidit non vt iudex in ſpe.de noto.crimine.ver.viij.& qñ opus eſt debet occulata fide videre loca.l.ſi q̇s.vbi.gl.fini.regū.& eo.ti.l.ſi in ruptiōe vocatis ꝑtib⁹.Bar.in.l.q̇ bona.§.huic.de dā.infec.¶Iudex denegans officium ſuum imploratū quandoqꝫ grauat.l.j.§.permittit.& ibi Bar.de aqua quoti.ideo tenetur in ſindicatu niſi reſidet in ſuo arbitrio.Inn.in.c.fi.de foro compe.& videtur tex.in.l.videamus.§.pe.ff.de in litē iura.¶†Et dȝ curare ne ꝓceſſus protelet ur friuolis exceptionibus.c.cū ceſſante.de app.&.l.nō igno.de fruc.& lit.expen.¶Si iudex iurauit in ſententijs & ꝓceſſib⁹ iuris ordinē ſeruare in notorijs pōt ꝓcedere nō ſm̄ iuris ordinem.q2 ibi eſt ordo ordinem nō ſeruare.c.ad noſtram.de iureiur.lo ſecundo.Andre.de iſer.in cōſtitutio.regni rapinas.& Bal.in.l.j.vt que deſunt.quem refert Ludo.in.l.j.de arbi.ff.in repe.¶Quando iudex abſoluit q2 fecit litē ſuam vide Ange.in.l.pe.§.fin.ff.ne q̇s eū.

6 & in.l.ſi quis do lo.§.j.de re.iudica.¶†An iudex non inq̄rens a teſte de cauſa ſcientie teneatur parti ad intereſſe:aliqui ꝙ ſic.ꝑ.l.ſi qñ.C.de teſti.&.l.ſi quos iudices.de offic.prefec.preto.Quod aliqui intelligunt vbi dolus vel notabilis negligentia interuenerit.ar.extra eo.c.per tuas.Tñ Spec.putat ꝙ in his duobus caſibus iudex parti tenetur in foro conſcientie ſi teſtis cauſam non exꝓſſit qua exꝓſſa ſibi nō nocuiſſet:ſm̄ Spe.in ti.de teſt.§.j.℣.ſed quid ſi cām inſeruit.

7 & in.§.ſequitur circa finem.¶†Negligētia officialis cōmiſſa ſine dolo punit̄ pecunialiter tertia pte mobiliū:vt in cōſti.regni cū iuſta.in fi.in primo libro.in ti.de ordinādis iudicib⁹.& in conſti.j.de ſurripientib⁹ aliquid ex naufragio.in fi.vbi ponit̄ alia pena.¶Iudex nō cōdēnans de fructibus & intereſſe vr̄ abſoluere adeo ꝙ nouū iudiciū moueri non pōt.Inno.in.c.grauis.de reſtit.ſpo.Bal.in.l.generali.de epi.& cle.dixit ꝙ obmittēs cōdēnationē expenſaꝝ vr̄ abſoluere:tñ aliqñ parte nō petente pōt ex officio cōdēnare in expenſis.l.ediles.§.itē.de edi.edic.tñ ſi nō cōdemnat qñ pōt nō facit litē ſuam.l.iiij.§.hoc aūt.de dam.infec.et Ang.in auť.de exhi.re.i.fi.q̇ ēt ex officio pōt cōdemnare ad fructus perceptos poſt morā vna cū fundo reſtituendos ꝑ poſſeſſorē.Inno.in.c.inter dilectos.de offi.dele.& Bal.in.l.cū ꝓpria ſi q̇s alteri.¶Iudex in cā dāni dati pōt de plano cognoſcere & ꝓcedere q2 eſt leuis cauſa.Salyc.in.l.nō ideo.de accuſa.Cano.in cle.j.in verbo de plano.de verb.ſig.Sicut poteſt de facto cōpellere ad ſoluendum.repertos de nocte vel cuȝ armis ex quo cā eſt leuis.Bar.in.l.leuia.de accuſa.ſemper.¶Si iudex aliquo caſu hȝ neceſſe ſe ꝓnunciare incōpetentem & ptē in expenſis cōdēnare dȝ prius ꝓnūciare ſuꝑ expenſis ne ſi ꝓnūciet ſuꝑ incompe

tentia nõ valeat poſtea ꝓnunciatio ſup expenſis. Jo.and.in.c.fi.de reſcri. ¶ An iudex perperã inqͥrens teneat in ſindica. vide in vbo inqͥſitio. ¶ Ubi fiunt pꝛouiſiones ad ſeditiões monopolia. ⁊ delicta cõmittẽda iudex totis conatib⁹ dꝫ obuiare. in auf. de man. pꝛin. §. deinde conueniens. C. de mono. l. j §. fi. ⁊ no. i. c. vene. de elec. alias eſt in negligẽtia: qꝛ dñt obuiare ne maleficia fiant. l. qͥcquid
8 ergo. §. ſi quis alic. de infa. Jo.an. in. c. dilecto. de ſen. exc. in. vj. ¶ †Juris diſpoeſt inuariabilis quã iudex ſua ſnia variare nõ põt nec ẽt ius. l. j §. item cũ ꝯtra. que ſen. ſine appel. l. ij. C. qñ ꝓuo. ad turp i. l. j §. j. in fi. ⁊ ad muni. l. oꝛdine. cũ ibi allega. Unde ſi ex pꝛoceſſu vel inqͥſitione nõ reſultat aliqͦd crimen iudex nõ põt illud crimen eſſe declarare vel pronũciare. Ange. ita in conſilio ſuo. xxij. ad. fin. vt ſi pꝛonunciaret furtum eſſe vbi de iure non eſſet vel homicidium ⁊c. qꝛ iudex non poteſt variare diſpoſitionẽ iuris. d. ll. ¶ An iudex qui in bancho pꝛonunciauit executionẽ inſtrumenti fiendaꝫ non obſtante exceptione oppoſita poſſit poſt ꝓnunciã per magnũ ſpacium anteqꝫ a bancho recedat pꝛonunciam ſuſpendere quouſqꝫ notario aliquid dicat. Ang. in conſi. cxij. qͦd incipit dictus punct⁹ tenet ꝙ ſic. vbi vide iura ſic. ¶ Si ſtatutum mandat iudici ꝙ debeat cãm cõmittere vel aliud facere ſub pena hꝫ tacitam commiſſionem ſi fuerit poſtulatum a parte. ⁊ ſic commiſſio fiat. ff. de magi. cõue. l. j. §. magiſtratibus. de dam. infec. l. iiij. §. hoc aũt. ⁊ dꝫ fieri talis poſtulatio ſeu iudicis requiſitio cũ importunitate. ar. l. j. de libe. dimiſſo. qͥbus aſſimiliatur cõmiſſio talis in coꝛ. vt diffe. iudi. §. j. ⁊
9 An. in conſi. xxxviij. incip. ſtatutum pꝛedictũ. ¶ †Judex requiſitus vt ꝓnunciet ſcḋm conſilium ſapientis ſi hoc non faciat rõne negligentie facit litem ſuam pꝛonunciando inique: tñ non poteſt conueniri ex ea parte iur. que punit iudices iudicantes inique: no. Bar. in. l. ſi iudex de varijs ⁊ extraoꝛ. cogni. licet quidã ꝯtra per. l. in conſcribendo de pac. ⁊. C. de teſt. l. ſi quando tñ iure diuerſimode iudices negligentes puniuntur. l. mancipia. de ſer. fu. ⁊. C. de anno. ⁊ trib. l. iudices. lib. x. de ſuſcep. ⁊ archa. l. j. ⁊ de colla. fundo. pat. l. placẽt ⁊. l. placuit. C. de offi. pꝛefec. pꝛeto. pena aũt iudicis negligentis non eſt vniformis: qꝛ fit dña an dolo an per imperitiam: vt. d. l. ſi iudex. Ange. in conſilio. clxxxiiij. incip. Uiſis igitur pꝛedictis. ⁊ idem in conſilio. ccxiij. ¶ Judex debet iudicare pꝛout equum ſibi ⁊ iuſtũ fuerit viſuꝫ in coꝛpo. iuſiur. ꝙ pſta. ab his. in pn. ideo non tenetur reqͥrere nec ſequi conſilium ſapientis licet bene faciat ſniaꝫ ferre de cõſi. l. ij. de ſen. ex periculo. Spe. de requi. conſi. ver. quid ſi iudex viderit conſiliuꝫ ⁊ quod ibi no. Joan. andre. vbi dicit ꝙ vbi conſultoꝛ ſit in officio iudex non tenetur ſequi conſilium ſapientis et valet lata ſententia conſilio non requiſito: etiam ſi hoc ſtatutum dicat Ange. in conſil. clxxxvj. incip. ſed nunc videndum reſtat. que no. pꝛo litteris capitaneoꝛum: vt habetur in verbo conſilium. ¶ Si iudex pꝛonunciauit taliter ꝙ faciat litem ſuam: vt in. l. iudex. de varijs. cogni. et de obligatio. que ex quaſi maleficio §. ſi iudex. tunc pactum partium pꝛecedens ſententiam iudicis de non querelando contra ſententiam non opitulatur iudici ſicut nec ſententia bis confirmata per iudicem appellationis opituatur ſibi quin non faciat litem ſuam ſi iudicauit iniuſte ſecundum Inno. de offi. deleg. ca. paſtoꝛalis. in gloſ. Et idem ſiquis appellauit ⁊ appellationem deſeruit recurri poteſt contra iudicem qui iudicauit inique: vt not. Innocen. de appel. ca. ſepe. multomagis quando qui de ex pacto partium non liceret appellare ſicut eſſet arbiter ⁊ arbitratoꝛ a quoꝝ ſententijs non appellatur. facit litem ſuaꝫ. l. ſi qͥs in cõſcribẽdo. de pac. ⁊ Cy. in auf. decernimus. C. de arbi. Si vero victus potuiſſet appellare ⁊ nõ appellaſſet: foꝛte tũc ꝯtra iudicẽ iniqͥ iudicantẽ nõ poterit haberi recurſus qꝛ nõ appellãdo ꝯfirmat qͦs ſniaꝫ ſuo ꝯſenſu. de appel. l. hi

a letur acquirat partibus.[a] vide Guil.in.l.ſi q̃s maior.C.de trãſactio.ꝛ quod querat abſenti tenet gloſ.in auť.matri et auie.C.quando mulier.et dixit Bald.in.l.j.per quas perſonas quod iudex ſtipulatur.et petrus.de.ancha.in.c.j.de renunc.quod illud quod geritur in preſentia iudicis aduerſario non preſente ꝙ pĩudicat gerẽti offm̃ ſi iudex ad hoc tendat vt ſuũ officium impedat.ꝑ no.ꝑ Cy.in auť.ſacra.pube.ꝛ Bar.i.l.ſi pupillus rẽpu.ꝛ Bar.in.l.nõ aliter.de adop.ꝛ in.l.j.§.exigere de magi.cõuẽ.ꝛ Lud.in.l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipu.de verb.obl. Bal.in.l.ij.

15 in fi.vt i poſ.leg.Bar.i.l.ſi q̃s vxori.§.fugitiuũ.de furtis.¶†Iudex vel referẽdarius nullũ cogere põt ad pacta vel trãſactiões fiendas cũ aduerſarijs ꝛ ſi coacte hoc fecerint nullũ eis preiudiciũ gñatur.in auť.vt liti iurẽt.§.qꝛ vero.vbi dicit Ange.ꝙ trãſactiones et compꝛomiſſa facta inter partes cogente poteſtate ſunt nulla quod eſt verum:niſi ſubſit timoꝛ armoꝛum inconti nenti aut rixe.per text.in.l.ſi cuius.§.de pꝛeteritis.ff.de vſufruct.quia poteſt cogere ipſos perſuadendo.et pꝛeciſe ſecundum An.ibi et vide.š.in verbo concoꝛdia.¶Iudicis imperitia aut ſeueritas parti obeſſe non debet.l.qui cum maioꝛ.§.ſi cum quis libertũ.de bo.lib.verſi.ſi patroni filius crimẽ leuiꝰ deduxit.ꝙ nõ veniret capitaliter puniẽdꝰ.ſi tñ iudex ſeueritate aut odio ductus cũ capitaliter cõdemnauit nõ obeſt illi ꝙ actionem leuiter inſtituit.vt ibi q̃ eſt tex.ſing.q̃ facit ꝓ clerico q̃ ciuiliter crimen inſtituit ꝙ ſi iudex criminaliter cõdẽnauit ꝙ nõ ſit irregularis.ꝛ facit.c.j.de homi.in.vj.¶Iudex dꝫ potiꝰ ꝓ illo iudicare ꝓ quo faciũt plures rõnes.de decimis.c.ſuggeſtũ.in fin.de pꝛoba.c.licet cãm.ꝛ glo.oꝛ.cũ cõcoꝛdãtijs.xiij.diſt.c.j.in gl.nõ intelligas.¶Iudex nõ dꝫ pꝛopꝛijs auribus audire iniuſta petentẽ.ff.de iur.dotiũ.l.ſi extraneus.§.j.vbi glo.ꝙ auribꝰ audio oꝛe loquoꝛ ſic oꝛe lucioꝛ eſt.qđ no.ad materiã.l.obſeruandũ.de

16 offi.pꝛeſi.†An ſi iudex viderit ꝑſonam delinquẽtẽ tanq̃ priuatus poſſit ꝓcedere ex viſu ſm̃ ſuam cõſcientiã ad delicti punitionez.poſito ꝙ pꝛobata ſint ꝯtraria.vide in.l.illicitas.§.veritas.de offi.pꝛeſi.ꝛ.l.j.C.vt q̃ deſunt.Bal.i.l.ij.de ſen.ex peric.ꝛ in.c.paſtoꝛalis.§.qꝛ ṽo.de offi.dele.ꝛ i.c.j.de offi.oꝛd. iij.q.vij.iudicet.ij.q.j.deus.vbi glo.ꝛ per doc.in.c.j.de re iudi.in.vj.ꝛ latius Io.an.in ti.de allega.ꝛ diſpu.ſatis in addi.que incipit in gloſ.

17 argu.contra.†Iudicis committitur arbitrio quis ſit pauper[b]

b vel diues.l.ſi conſtant.ſolut.matrimo. ſicut etiam que dicatur dos magna vel parua eius committitur arbitrio.gloſa.in auť.quod locum.de colla.vel que dicatur cauſa magna vel parua.auť.niſi bꝛeuioꝛes.ꝛ de ſenten.ex periculo.Sicut etiam quis dicatur ſenex vt plene per Ioan.andr.vt lite non conteſta.quoniam.pꝛout etiam quis dicatur iuſtus metus.extra ꝙ met.cau.c.cũ dilectus.pꝛout etiã q̃s dicať inimicus.de accuſa.c.cũ opoꝛteat.pꝛout etiam que dicatur perſona miſerabilis.c.ſignificantibus.de offi.delega.pꝛout etiam que ſit danda dilatio.l.j.ff.de iure delibe.ſicut etiam quod dicatur modicum tempus.in.l.ſi conſtanter.§.quos.ſolu.matrimo.ꝛ in.l.j.§.quod autem.de ſuperficie.Iudex ex officio repellere debet agentem ſine actione.

a ¶Partibꝰ. Uide eũdem paridem.š.in.verſi.fide iuſſoꝛ officialium et adde hoc quod ibi dixi i apoſti.

b ¶Pauper. Facit dictum Bal.in auť.ꝓterea.C.vnde vir.ꝛ vxoꝛ.vbi dicit qđ pauperes virgines q̃bus eſt relictũ ꝓ dote declarati arbitrio executoꝛis teſtamẽti tãq̃ boni viri qui ſi male arbitretur ad iudicẽ recurritur.

a ¶ Gloſ. ad a cuius glo. intellectū vide Feli. in c. ad aures in fin. prin. ver. ſtātibus illis de preſcri. ⁊ ad de q̄ ibi per eū hr̃ in fi.

et libellum ineptum gloſ.[a] in.l. vbi pactum. C. de tranſac. ⁊. C. vt que deſunt aduo. l.j. de offic. aſſe. l.j. de bo. q̃ libe. l. qui cum maio. §. ſi preſens. in glo. C. de ſacra. pac. l. ſicut. extra de offi. vica. c.j. ⁊ quod ibi per Innocen. ⁊ quod Bal. dixit in rub. C. de in dicta. libe. ⁊ in rubri. de manu. ⁊ quod no. Inno. in. c. que eccleſiarum. de conſti. ⁊ Bartol. in. l.j. quod vi aut clam. Bal. in. l. ex prediis. de eui. Adeo quod ſi ſtatutum diceret q̃ nil poſſit exponi etiam ex officio iudicis intelligitur quando aperte imploraretur: non autē ſi iudex ex ſe suppleret. quia ſtatuta ſunt reducenda ad ius commune. l. ij. de nora. l. fi. §. in computatione. de iure delib. l. Ceſar. de publi. de conſue. c. cum dilectus. ¶ Ubi iudex viderit aliquid non eſſe faciendum vel actorē nulliter agere. tunc ex officio nemine petente poteſt ne actus ſint eluſorii repellere eum. gl. in. c.j. verſi. de abſentia. de elc. in. vj. quam ſequitur Bald. in. l. exceptionē. de proba. Ang. in. l. inter quos. §. aliena. de dam. infec. ⁊ hoc probat gloſ. in. l.j. de offi. aſſeſſ. et in. l.j. vt que deſunt. ⁊. l. qui eum. §. ſi libertus. ver. calumnioſe. de bo. lib. ⁊ in. l. vbi pactum. ⁊ videtur caſus in. l. fi. in fi. C. vt nemo priua. ⁊ in. l. ſicut. de ſac. paga. Innocen. de iudi. c. examina. ⁊. c.j. ad fin. de offi. vica. Spe. de primo decreto. §. ſequitur. verſ. quid ſi conſtat. et hoc habet locum etiam ſi reus non opponat vel a ſtatuto non poſſet aliquam exceptionem opponere ex forma ſtatuti. per no. eleganter per Inno. in. c. cum olim. de cenſi. ⁊ ſequitur do. Ant. de conſti. cum dilectus. ⁊ Bald. in Rub. de manu. dicens quod ſi reo ex forma conſtitutionis denegetur defenſionis copia iudex ex proprio officio nulliter agentem ex officio repellit: ⁊ videtur pro hoc caſus. ff. de pe. heredi. l. plane. ⁊. l.
18 fi. eo. tit. † Iudex poteſt quando diu fuit diſcordia inter partes cogere ad pacem ⁊ concordiam faciendam text. ſingu. xc. diſt. c. placuit. d. Anto. plene in. c.j. de mutu. peti. Ludoui. in conſilio cxxvj. ⁊ vide. S. in verbo compoſitio. ⁊ in verbo cōcordia. ¶ Quādo quis timet indebite aggrauari poteſt officiū iudicis implorare vt ei a quo timet iniuſte vexari inhibeatur. C. qui. bono. ce. poſſ. l. ſi pater. vbi caſus. ff. de excep. l. fundi. Ludo. in conſilio.
19 ccxliiij. ¶ † Iudex qui reum nocentem abſoluit proditor eſt. in auſ. vt iudi. §. ſi quis vero. ⁊ in auſ. vt diffe. iu. §. ſi tñ inuenimus. ¶ Iudices debent eſſe diligētes ad maleficia puniēda ita q̃ ad principem nō crimina ſed iudicia peruenerāt. de offi. p̄fec. preto. l. ſi quos. quia iudicātiū culpa quā no. Innocē. de accu. ſicut ¶ Ubi verba legis referuntur ad iudicis officium eſt tunc partem poſtulandum. gloſ. fin. in. l. ſi ſoror. de colla. ⁊ Barto. plene in. l. de condit. ex. l. ¶ An iudex generalis poſſit cognoſcere de cauſa ſpāliter vni iudici attributa ⁊. vide i. c. ſtuduiſti. de off. de lega. ⁊ in. l.j. de offi. p̄fec. vrbiū in. l. fina. de iuriſditione omniū iudi. ⁊ in. l. conſulta diualia. ⁊ in. l. iij. C. de teſta. ⁊ in. l. q̃ in re-
20 rum. §. poſt. de leg. j. ⁊ in verbo iuriſditio. ¶ † An iudex ſecularis poſſit cognoſcere de periurio an quis inciderit in periuriū
b vel ſit periurus. [b] vide Lud. in. l. titia. ff. de ver. ob. ¶ Iudex poteſt libellum ineptum lacerare ex officio p̄prio etiam parte nō petente ⁊ etiam in contumacia exiſtente primum patet in. l.j. de.

b ¶ Periur⁹. Uide Fely. i c. ij. de ſpōſa. x. col. in ver. iiij. limita.

offi.aſſeſſo.ꝛ in.l.j.vt que deſunt.ꝛ.in.l.vbi pactum.C.de tranſ. gloſ.in.l.qui cum maioꝛ.§.libertuȝ.de bo.lib.ꝛ facit.l.fi.in fi.C. vt nemo priua.ꝛ ponit Specula.in titu.de primo decre.§. ſequitur.verſ.quid ſi conſtat. ꝛ quod no.Bart.in.l.iiij.hoc autem de danno infe.Bal.in.l.fi.de.appellatio.C. ¶ An ſi iudex impetrauit a principe abſolutionem quod non teneatur ſtare ad ſindicatum teneatur ad extoꝛta ꝛ ad ea que ſunt penes ipſum ex adminiſtratione ſua. vide Ang.in ꝯſi.clxxvj.quod incipit circa primum.ꝛ Ang.in conſilio.c.incipiente.Teſtatoꝛ adultum.ꝛ in cōſilio.clxxxiij.vbi late et.in conſilio.cccx. quod incipit factum eſt tale.vbi tenet contra Barto.in.l.non ſolum de libe.lega.ꝛ pau. in cōſi.ccclxxix.ꝛ Pau.in conſilio.ccclj.Ange.in conſi. ccccxxix. quod incipit teſtatoꝛ adultum:ꝛ in dictis conſilijs ſi tenetur heres eius.ꝛ Paulus.in conſilio.ccclxix.vbi an heredes teneātur ad reliqua ꝛ ad dolo extoꝛto ꝛ ibi ſimiliter remiſſa negligentia vel dolus.ꝛ Ange.in conſilio.cxxiij.incipen.viſo dicto ſtatuto. Iudex qui aliquid facit cauſa cognita non dicitur excedere modum.l.ſi pollidonium.C.de infami. Iudex ex cā inueniendi maleficia poteſt facere aliquas experientias in perſona inculpati. Bald.in.l.vnum precibus.C.de iſamibus vbi iudex dedit aquā calidam vt euomeret ficus quas comederat. Iudicis mens preſumitur eſſe talis qualis eſſe debet ideo magis eſt inherendū. menti iudicis ꝙ coꝛtici verboꝛum.Bal.in.l.j.C.de nego.geſto. facit quod not. Innocentius in fi.in.c.petitio.extra.de procur. Ideo dicit Bal.in.d.l.quod ſi iudex vtitur in ſententia aliquo verbo impꝛoprio intelligitur ſecundum ſubiectam materiam. vnde ſi dicat facio talem tutoꝛem legitimum qui eſt agnatus licet lex faciat tamen intelligitur facio id eſt declaro. Bal.ibi Iudex qui ſe intromittit de officio ad ſe non pertinente debet acriter puniri.l.ſi quis.C.de aqueductu. Iudici oꝛdinario exiſtenti in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis ſubditi nil opponere poſſunt Innocenti⁹ in.c.ex tranſmiſſa.de elect. ¶ Illa que iudicium contingunt non ſpectant ad iudicem niſi in iudicium deducantur. Ja.bu.in.l.de die.ff.qui ſatiſd.cog.vt refert Bald.in.l. ſi vnus
21 de pac.ff.in.§.pactus ne peteret ideo iudex non tenebitur. † Iudex opoꝛtet ꝙ ſciat ſe eſſe iudicem ad hoc ꝙ valeat id qꝺ agit. Barto.in.l.multum.de condi.ꝛ demon. Factū iudicis nō debet derogari iuri partis.de tranſac.l.cum pretoꝛ et.l.j.§.j.de ſeruis. Lex equiparat factum iudicis: ꝛ diſpoſitionem legalem de manu.l.j.Bald.in.§.pena grauioꝛ.l.quid ergo.de infami. Quo ad ſubſtantiam iudicij iudex non eſt tertia perſona immo fundamentum iudicij. ideo defectus iudicis magis annullat iudicium ꝙ defectus partis.Bal.per illum tex.in.l.ſi procuratoꝛ.ff.
22 de procura. † Unde excommunicatio iudicis reddit proceſſum
a nullum[a].l.j.de iur.ꝛ fac. ſecus in excommunicatione partis[b]
b c.j.de except.libꝛo.vj. † Iudex debet determinare caſus dubios per argumenta et ratione legum.l.qui filium.§. fina.ad trebel. de iure patronatus.l.diui. et poteſt procedere de ſimilibus ad ſimilia: nec leges deroget. Nam aſſimulatio iudicis eſt pro

a ¶ Nulluȝ. Fallit ſi excōicat⁹ eſt iudex ꝛ occult⁹ vt p felr.i.c. rodulph⁹.de reſcri.i ꝟſ.lȝ declaratoꝛia in fin. ꝛ vide cum i.c.ad probandū. de re iud.ꝛ an ꝛ qñ ꝛ p q̄ cria repellant vide p eū i.c.ſciſcitatus.i fi.de reſcri. ꝛ ibi i iiij.col. poſt me. vide ꝙ in dice patente occultum impedimentū.

b ¶ Partis. Nunqd autē xceſſus fact⁹ cū excōicato añꝙ excipiat valeat vide Feli.i.c.exceptionē de excep.col.xiiij. in ꝟ.itē inquātum: ſȝ qd ſi ſnia eēt lata p actoꝛe excōicato queȝ iudex ſciebat eū excōicatū tñ nō repulit vide p eū ibi dē i.xv.col.i fi.i ꝟ.qd aūt ſi iudex vbi refert opin. ſuā i rota cōtra alios dominos auditoꝛes.

veritate inter partes iter q̃s eſt iudicatũ. Bal. ibi. Cõtingẽtia i iudicijs ſunt i iudicis poteſtate: ⁊ illa poteſt cã cognita refrenare et moderare. C. de dilato. l. ſiue pars. Et an preſumatur cauſe cognitio interueniſſe. not. Innoc. de accuſ. ad peti.
24 ¶ Cõtingẽtia vero extra iudiciũ non ſunt in poteſtate iudicis: vt ſunt ꝯct⁹ añq̃s in iudiciũ deducant̃ ideo p̃ſcriptiões nõ pñt p iudicẽ artari. l. ij. de cõſt. pec. bal. in. l. dedit. qui ſatiſ. cog. Iudicis male actũ nõ p̃iudicat iuri partis producẽtis de verbo. obliga. que extrinſecus. ⁊ de auro ⁊ ar gen. lega. l. pediculis. §. libero.
25 Bal. in. l. teſtiũ. C. de teſti. ¶ Auctoritas iudicis non derogat auctoritati iuris. l. j. ff. de ſeruis. ſm Bald. q2 nõ põt iudex pcedere niſi ſm q̃ ius dictat bal. Iudex nõ põt ſe intromittere de eo qđ eſt ex̃ naturã rei p̃poſite. l. nõ poſſum⁹. ff. ſi pars heredit. peta. vbi Bal. dicit idẽ in arbitro ſec⁹ in arbitratore qui põt inter ptes
26 tranſigere. de arbi. l. ſi de meis. §. recepiſſe Bal. ¶ Nõ lz plus iudici q̃s legi. l. cui eoꝝ. de poſtu. q2 nõ ẽ maioris potẽtie factũ iudicis q̃s ſcm̃ legis: ⁊ ſic tenuit pnũciatio legis quã facit ipo iure tutelas. de capi. dimi. ⁊ nõ appellat̃ gl. i. c. cupiẽtes. §. ſi qs p. xxx. de elec. i. vj. bal. i. d. l. cui. Nõ dz p̃ſumi q̃ iudex faciat iniuſtitiã. notat̃ i. l. nõ cogẽdũ. l. §. j. de pcu. q2 nõ põt euenire p ſniaꝫ iudicis nõ ẽ ꝯſiderãdũ. l. ſi eo tpe de peculio. bal. ibi. Nã nõ p̃ſumit̃ q̃ faciat iudex qđ iniuſtũ. l. ij. de
27 offi. ciui. iudi. ⁊ in. l. j. de offi. p̃fe. ¶ Iudex cui nil pbatum eſt nihil mãdare põt. Inn. in. c. ſolũ de ſen. exc. Bal. in. c. j. quo tpe miles. Iudex nõ cogitur ad partis petitionẽ id agere q̃ lex eius tribuit ptãti. l. non q̃cquid. ff. de iudi. ⁊ ideo lz iudex poſſit poſt ꝯcluſum in cã partes p rei veritate interrogare ex officio pprio: non tñ cogitur ad ptis inſtantiã. no. glo. in. c. cũ ideo. de fide inſtru. ⁊ in cle. ſpe. de verb. ſig. Etiã licet poſſit teſtes poſt publicationem repetere: vt dictum eorũ declarẽt aut rõnem cauſe ſcientie addant. c. cum clamor. de teſti. nõ tñ ad hoc cogitur partẽ petẽ te ſm gl. in auẽ. de teſti. §. illud. Inn. extra eo. ti. c. p tuas. Etiaꝫ nõ põt ad ptis inſtãtiã cogi expectare ꝯtumacẽ. c. ꝯſuluit. de offi. dele. lz hoc poſſit de grã. vt ibi. ⁊ ſic ſi hos actus tributos ſue ptãti obmittit nõ poterit puniri de negligentia nec appellari. vt no. Spe. in ti. de offi. iudi. §. deſeruit. verſi. qđ ſi iudex. In iudice omittẽte in procedendo vel iudicando ordineꝫ iudicij: aut ſolẽnitatem dolus p̃ſumitur. l. nõ quicqđ. de iudi. itẽ in notario obmittẽte in inſtro claus ⁊ ſolẽnitates indictionẽ annũ ⁊ locũ. q2 punit̃ vt falſarius. l. iubem⁹. in fi. C. de teſtamẽtis. Boni iudicis eſt ꝯtrouerſias dirimere per ſniam vel concordiã. l. j. §. ⁊ poſt de noui oper. ar. in. l. equiſſimũ vſufru. ⁊ in. l. quidã extimauere. ff. ſi cer. peta. cũ ſi. Iudex qui non poteſt ſoluere non dz luere in corpus niſi propter dolum. ff. de iudi. l. ſi filius. ⁊ ſic ꝯ cum nõ ſit executio pter inopiã. Bal. in rub. de pena iudi. ⁊ vide in. c. iudex q̃ in ſindica. Iudex dz ſeq̃ formã legis: et ab illa nõ recedere. l. q̃ ſub cõditione. de ꝯdi. inſtit. q2 eſt miniſter legis ſm Bal. ibi. Dubium ex facto iudicis prouenieus dz per ipm declarari. l. ſi duas. ff. de excu. tut. q2 eius eſt declarare cuius eſt diſponere. Unde ſi iudex nõ vult declarare ⁊ eligere nõ valet q̃ actum eſt ſi eſt dubiũ. l. ſi cum duo. de in diẽ adiec. Bal. in. l. ſi duo. de teſta. tute. Si iudex non vidit pceſſum niſi qñ examinauit licet ſit probatum non dicitur ſibi liq̃re. glo. no. in. l. ſi de meis. §. ex cõpromiſſo. de arbi. ⁊ ideo dicit Bar. in. l. prolatã. C. de ſen. q̃ ſi pceſſus adhuc eſt penes magiſtrũ actoꝝ: ⁊ iudex pnunciauit dr̃ prouũciaſſe ſine cauſa cognitione. vbi idẽ tz Ange. qđ no. Bart. ⁊
28 Bal. in. l. prolatam. C. de ſenten. ⁊ Bar. in. l. ij. C. de eden. vbi late. ¶ Iudex dz modis oibus puidere ne ex alieno facto cãm alicui⁹ faciat deteriorẽ. l. j. in princ. de alie. iudi. et. l. nõ dz. de reg. iur. ⁊. l. vt perfecti⁹. de annali excep. ⁊. l. j. ſi qs ali. teſtari. in ti. ſi quis ob cãꝫ teſt. ſcꝫ gl. in. d. l. j. de alie. iudi. Iudex dz tueri factũ ſuũ
29 ⁊ ipſum executioni mãdare. l. ſed et ſi quis. ff. de relig. ⁊ cõcor. de re iudi. l. a diuo pio. §. ſi poſt. Ubi aliquid fit cauſa cognita: ⁊ coraꝫ iudice ibi preſumitur oĩa

30 frans ceſſare.l.j.de predi.cur.li.x.†Iudex ex cauſa poteſt ſuaꝫ audientiā denegare.l.iuſiurandum.§.ait pretor.de iureiuran.⁊ vide oēs caſus in q̄bus iudex pōt ſuam audientiā denegare. in c.in nomine dñi.xviij.di.†Iudex nō debet abſoluere condemnatum:nec cōdemnare abſoluendum:vt nō delinquat in partē alteram.l.j.C.de cuſto.reo.⁊ argu.de penis.l.decurionum.de religioſis.l.ſed et ſi quis.§.interdum.l. ius alimentoꝝ.vbi pupillis.Bal.in repe.l.ij.de iureiur.Iudex non dꝫ audire agentē ſine actione.de admini.tutoꝝ.l.quotiēs.§.itē.⁊.l.j.⁊.ij. ne quis ve-
31 la regia.⁊ in.l.vbi pactum.C.de tranſactio.† Iudex dꝫ prohibere vim fieri.l.nō eſt veriſile.ff.qđ metus cauſa. ⁊ ideo dixit bal. ꝙ iudex poteſt adiri ꝑ violentia futura:vt eam prohibeat inferri.facit.l.ſi.de offic.ꝓcur.ceſa.⁊ de vſufru.l.equiſſimū.⁊ Inn.ex
32 tra de ꝓba.c.in pñtia.⁊ de offi.ꝓſi.l.illicitas.§.veritas.†Quicquid per legē in incerto dimittitur iudici cōmitti videt̄.l.j.ff.de iure de libe.vbi Bal.dixit Ariſtote.hoc dicere primo ethicoꝝ. Ueriſile eſt ⁊ a iure preſumitur qđ veritate ſubiecta iudici fiat per eum ꝙ eſt iuris.l.j.vbi pupillus ⁊ facit extra de reſcrip.ſup litteris.⁊.l.tutor ſi petitus de tuto.⁊ cu.da.ab his.ſm bal.ibi.
33 ¶†Iudex ex cauſa pōt reuocare decretum ſuū.l.ij.ff.vbi pupillus.ſm bal.⁊.l.iudex.de re iudi.¶Iudex non dꝫ inter partes ſine cauſe cognitione decernere ne in alterutrā partē delinquat. bal.in.d.l.ij.¶Officialis dꝫ prohibere vim fieri itinerantibus: et dꝫ eis preſtare ſaluum cōductū.l.quibus diebus.de condit.et demon ſm bal.vbi glo.dixit ꝙ petit̄ vis amoueri agendo iniuriarum vel negatoria:qđ bal.non credit veꝝ denegatoria.tñ dicit ꝙ hꝫ locum offm̄ iudicis.l.denunciā.C.de his q̄ ad eccl.⁊no. Guil.in.l.illicitas.§.ne potentiores.de offi.preſi.ſm Bald.de iudi.l.quibus.¶Dicit̄ ſtare ꝑ iudicem qñ non procedit̄ in cauſa ad id qđ opꝫ ſm qđ dꝫ procedi.ff.ex q̄.cau.ma.l.ſed et ſi ꝑ pretorem.in.§.ait pretor.ſecus ſi ꝓcedendo ſuā iuriſditionēꝫ denegat cauſa cognita:puta ob cōtumaciā vel lapſuꝫ termini: qꝛ tūc
34 non dat̄ ob hoc reſtō.d.l.ij.vbi pupillus.†¶Iudex non dr̄ poſſe niſi de iure pōt.glo.in.l.j.C.quō ⁊ qñ.vñ ſi cum dicat admitto poſitiones ſi ⁊ inq̄ſtum intelligitur de iure: non de abſoluta poteſtate iudicis per quā pōt iniuriā facere.ff.de cōdit.⁊ demō.
35 l.ſi non fortē.§.heredi.bal.in.d.l.j.¶†Iudex oīa dꝫ facere per regulas artis.ſ.per leges et conſtitutiones . alias punitur:nec eum excuſat ꝓtenſa ꝯſcientia.qꝛ iniuriaꝫ facit legibus qui vult ſe meliorē videri:quam ipſe leges.in aut̄.de iudi.§.oportet.⁊ in eius mente debent eſſe duo ſales.c.cū eterni.de iudi.ita bald.in l.ij.C.quō ⁊ et qñ iudex.¶An ſi iudex viderit cōmittentem delictum et falſi teſtes dicant ꝯtrium an debeat iudicare ſm cōſciētiam.bal.in.d.l.ij.dixit qđ non eſt ſemper in medico.vt releuet̄ eger.c.tua nos.de homi.ideo debet iudicare ſm allegata ⁊ ꝓbata.Conſuluit tñ vt in ſnia primo ponat nomen appellatiuū: vt nos iudex talis:qꝛ preponendo nomen appellatiuū iudicat aliquid conſcientie ſue ab officio coacte.de quo vide.ꝫ.latius vbi
a tractatur ſi iudex dꝫ ſm conſcientiam iudicare.[a]¶Licet aliq̄d non ſit a iudice petitum ſit tñ illud eſt de natura petitoꝝ iudex

a ¶Iudicare. Et ibi vide que dixi in apoſtil.et an et qñ conſciētia omiſſa ꝓnunciat ſm acta et ꝓbata.vide ſe ly.l.c.paſtoralis.§.qꝛ vero.in me. ij. col.de offici. delega.

illud poteſt.vt qꝛ mandat ꝙ pignoꝛa rei dẽtur fideiuſſoꝛi q̇ co=
gitur ſoluere:qꝛ ſunt coꝛrelatiua vñ iudex recte agit ꝙ hec cau=
ſa deſiderat.ar.l.q̇ſq̇s.de poſtu.ita bal.in.l.cui coꝝ.C.de ſent.
¶Si iudex aratur ad aliquid faciendum qđ de iure non poteſt
a facere:dʒ facere de facto[a]:ꝛ excuſatur.l.mulier.§.fi.de cond.inſti.
qđ eſt veꝝ ſi poteſt ſine dãno alterius hoc facere.de ver.obli.l.
quidam.§.fi.alias non dʒ facere qđ eſt ꝓhibitum: qꝛ iurat iuſti
tiam facere qđ iuſtum ex q̇ obligat de iure diuino ꝙ potentius eſt
ꝙ̃ humanũ.bal.in.l.j.C.ſi a nõ cõpe.iudi.Judex qui de crimine
cognoſcit etiã cognoſcit de reſtitutione reꝝ ciuiliter qñ nõ põt
ſeoꝛſum examinari.ff.finiũ regũ.l.iij.§.ſi dicatur.ꝛ hoc qñ ciui
lis eſt incidens ſecus ſi ſit extraoꝛdinaria.l.meminerit.extra de
oꝛdin.ciui.Bald.in.l.j.C.ſi a non cõpe.iudi.Si iudex tenetur ve=
nire ad banchum certis diebus et hoꝛis dʒ hoc ſcribi facere die
qualibet in actis ab vno notario ꝙ interfuit.Bar.in.l.j.C.de ſta
tu.ꝛ imag.ꝛ hoc ſeruatur in camera ſummarie:ſi tamen aliquo
caſu venire non potuerit in die ſtatuto.vide Bal.in.l.item illa.
de conſtit.pe.ꝛ Bar.in.l.j.de varijs et extraoꝛ.cog.Et ſi ptãs ex
foꝛma ſtatuti dʒ tenere certum numeꝝ familiariũ qualiter pꝛobet
tenuiſſe.vide bar.ff.de cõdi.ꝛ demõ.l.ſi quis ita.Si aliquis ha
bebat inſtrm̃ contra ſuum debitoꝛem qui ſibi obligauerat oĩa
bona ſua cum poteſtate capiendi auctoꝛitate pꝛopꝛia poſſeſſio
nem bonoꝛum debitoꝛis ſine iuſſu iudicis:et ſine decreti inter=
poſitione.Iſte addit iudicẽ extraiudicialiter: ꝛ oſtendit inſtrm̃
et petit ſibi dari ꝑ iudicem poſſeſſionem vel tenutam bonoꝛuꝫ
36 debitoꝛis.†Judex viſo inſtr̃o dat ſibi tenutam bonoꝛuꝫ debi=
toꝛis parte non citata:an talis tenuta valeat.ꝛ ſic iudex non te=
neatur parti.Jac.but.in.l.nec quicꝙ̃.in.§.vbi decretuꝫ.de offi.
pꝛocon.tenet ꝙ ſic per glo.inſti.de libe.§.in multis.Bal. aũt ibi
dixit ꝙ illa licẽtia nõ eſt pretoꝛia cũ non emanet in foꝛma ꝓ̃to
rie cũ pars non ſit citata.C.vnde vi.l.meminerint.ꝛ hoc caſu iu
dex erit potius merus executoꝛ ꝙ̃ iudex.ꝑ no.per eundẽ Bald.
in.l.tale pactũ.§.q̇ pꝛouocauit.de pac.¶Ideo ſi quis miſſum ꝑ
iudicẽ talem non admittat nõ tenebitur ex edicto ne vis fiat ei.
qꝛ lʒ habeat pignus conuentionale non habebit pretoꝛiuꝫ niſi
ſuo oꝛdine.C.de pac.l.ſi pacto quo penã de iud.l.ij debitoꝛi. de
libe.legata.l.ſi fundus.ſcḋm bal.in.d.§.vbi decretum.licet alij ibi
dicant ꝙ per pactuꝫ tollitur cauſe cognitio in inſtr̃o:ꝛ ſic iudici
37 cõſtat†ꝛ põt pꝛoferre interlocutoꝛiaꝫ ſine citatione per tex. in
l.qui ratiario.de pig.act.†qꝛ inſtr̃a hñtia executioneꝫ paratam
poſſunt exequi ſine citatione.ꝑ gl.in.§.in multis.ꝛ ꝙ not.Bar.i
l.iij.in fi.C.de pigno.tñ puto ꝙ pꝛopter tale pactũ iudex non te
neatur ſi dedit tenutam parti nõ citata: ꝛ ex arrupto: qꝛ pretoꝛ
tuetur pacta.ff.de pac.l.j.ꝛ.l.pretoꝛ ꝛ.c.j.de pac.cuꝫ ſimi.¶Ju
dex qui preſtat auctoꝛitatẽ actui ipſo iure nullo nõ tenetur ad
intereſſe.bal.in.l.j.in pꝛin.de tute.ꝛ ra.diſtr.ꝛ vide in verbo lis
ſua.in.c.q̃ro.de qõne facti.¶Judices debẽt iniuſtitias remoue
re ꝑ̃ſumptiones abſcindere. laboꝛãtibꝰ ſuccurrere oppꝛobrijs
locum non ꝑ̃bere.ꝛ ei qui calũniam vel oppꝛobꝛium patitur ad
iniuriam ferre.l.j.C.de num.et.iij.q.j.c.deus.debẽt etiam tueri

a ¶De facto
Qñ aũt iudex
poſſit de fcõ
ſupplere.vi=
de ang.in.l.
fi.ſi pars he
re.pe.ꝛ in.l.
ſi pars.de in
offi. teſta.et
Jo.de imol.
in.l.euꝫ q̇.in
§.q̇ ita.de v̄
bo.obl.et.d.
Ale.de imo.i
l.iiij.§. hoc
aũt.de dam.
infec.d.Frã.
are.in.l.põ=
ponius.§. ſi
iuſſu.in fi.et
de acq̇.poſſ.

ſubiectos:nec illatas illis iniurias multas permittere.l.ij.in fi.de lucr.aduo.qꝛ ſcelestoꝝ craſſatus iniquitas ſi tranſit,impune eoꝝ pſumptio.naꝫ rigide in eos eſt exercenda iudicialis auctoritas ne amplius creſcat ſpes eis talia committē di.xxiij.q. v.relegantes.ꝛ extra de priuile.c.cum ꝛ plantare:ꝛ qꝛ a delinquēdo per penaꝝ impoſitioneꝫ repellūtur in prohemio.ff.§.hec aūt tria.ꝛ.l.j.de ſuper
58 exa.ꝛ.l.ij.de naui.non excuſa.† Pena quippe ſapientem facit quem culpa oſtendit inſipientem.xxxviij.diſtin.quia ea.ꝛ de offi.preſid.l.congruit.ꝛ in auc.de armis poſt prin.ꝛ p indulgentiam datur iterata occaſio iterata flagitia committendi.l.diſ.de his.de coharta.l.ſi apparitor in fin.¶ De iudicis poteſtate.vide in verbo concordia.ꝛ in verbo contumacia.in.c.j.et in.c.an iudex propter contumaciam.vbi late.

1 Qñ in actis reperitur ſcriptum ꝙ talis cōpoſuit ſe cum curia nolens cum ea litigare pro decem pro tali delicto videtur per viam tranſactionis hoc feciſſe.
2 Sententia lata contra abſentem cum allegatione doloſa eſt nulla.
3 Solutum vigore ſententie iniuſte poterit repeti p actionem in factum.
4 Error expreſſus ſi ſit in ſententia non validabitur per aliquem conſenſum vel approbationem.
5 Judex licet recte decidat cauſam non viſis actis tñ non tenebit.
6 Sententia vnde dicatur?
7 Judex qui iudicauit per imperitiam tenetur inquantum bono viro videbitur.
8 Judex legum imperitus debet formare ſententiam ſecūdum conſilium periti.
9 Judex an puniatur de culpa leuiſſima?
10 Judex qui male iudicauit:in dubio pſumitur per imperitiam iudicaſſe.
11 Judex an excuſetur propter diuerſitatem opinionum.ct.14.
12 Judex qui in ſindicatu non poteſt ſoluere condemnationem debet puniri pena corporali.
13 Judex male iudicans qualiter teneatur?

Iudex male iudicans.De iudice male iudicante vide.J.in verbo lis ſua:ꝛ in verbo corruptio.et in verbo iudex.ꝛ in verbo iudicare.¶ Si officialis aliquid exigat de facto:ꝛ detur theſaurario domini vel communis illud debet reſtitui per dominum vel cōmune quando exegit de facto:et ſic executiue exigendo.ſecꝰ ſi proceſſit ſententia condemnatoria officialis licet iniuſta: quia tunc a communi non poteſt repeti cōditione indebiti.l.j.C.de condi.indebi.ꝛ.l.ſi ſine.§.ſi pcura.p iudicem rem ratam haberi.ꝛ.l.cum putarē familia hercis.Bar.ſingulariter in.l.non vtique.§.grauis.de adminiſtrat.rerum ad ciuitat.pertinen. Jdeo tunc officialis male pnuncians tenet ſm Bar.ibi. Tñ an in ſubſidium poſſit repeti conditio.indebiti.vel alio remedio a communi vel a domino.vide in.d.l.j.ꝛ in.l.iul.verum debitorē.de cōdi.indebi.ꝛ in.l.ſi ptor.§.marcellus.de iudi.Sed dñs cataldinus dedit cautelā ꝙ in appodiſſis quas faciūt dñi de iſtis ſolutionibꝰ dicat ꝙ ſoluit talē quātitatē ſciēter ꝛ ſpōte:qꝛ tūc ſi indebite ſoluit non repetit a iudice neqꝫ a
1 dño p.l.j.de cōdi.indeb.† Et adde qꝛ vbi i actis reperit ſcriptū ꝙ talis cōpoſuit ſe cū curia nolēs cū ea litigare p decē p tali delicto videt p viā trāſactionis hoc feciſſe.p not.in.l.trāſigere.C.de trāſac.ꝛ nō repetit nec pꝑter hoc videret cōfeſſus maleficiū per.l.qñ.de infami.ideo facias eū confiteri delictu tēpore cōpoſitionis vel ꝙ det petitionē ꝙ vult ſe componere cū curia ſpōte ꝛ nō litigare. Tñ ſupradicta cautela dñi Cataldini lꝫ ſit bona.tñ nō eſt generalis:qꝛ ex actis idebite nunqꝫ oſtēdet apodiſſam ꝯ ſe facientē ad finē vt poſſet hre regreſſum cōtra iudicē niſi eſſet in actis regiſtrata vel eſſet cōpoſitio in pceſſu ſcripta.vt.ſ.diximus vbi de cōpoſitione ſcri. Tñ queſtio Bar.loquitur de condemnato indebite

per ſniam ad certū quid qui nō appellauit qui nō poterit repetere a dño cui cōdēnatio fuit ſoluta ⁊ applicat per cōditionem indebiti per iura Bar. qꝛ ſnia facit debitū ꝓpter eius auctoritatem. per .d.l.j.de cōdi.inde. ⁊ in.l.cū putarē.ff.fa.her. ⁊ p.l.fideiuſſor.§.in oibus.ff.mā. Attamē ego darē aliā cautelā iudici q̄ cōdēnauit ⁊ q̄ in hoc caſu in ſindicatu impetif ꝙ dicat cōdēnato danti petionē cōtra ipm iudicem dirigas actiōes ⁊ remedia tua cōtra dñm ad quem pecunia in condēnatione deducta peruenit meis ſumptibꝰ ⁊ periculo meo ⁊ audietur ⁊ interim ab inſtantia abſoluetur. per tex. iuncta gloſſ. in.l.inde queritur.ff.commo. vbi Bar. dixit hoc eſſe verꝫ in duobꝰ reis ꝙ vnus eorū cōuētus pōt dicere cōuenias correū meū ad quē tota pecunia peruenit meo periculo ⁊ dꝫ audiri. Et idē Bar. dixit in pluribꝰ curatoribꝰ in.l.j.§.ſi tres.ff.de cura.bo.dā. dicēs ꝙ curator q̄ nō geſſit pōt petere ꝙ gerens prius cōueniat ſuo periculo. q̄ ideꝫ dixit in materia duoꝝ reoꝝ in.l.duobus.in verſi.vij.ff.de duobus reis. Et ꝙ cōdēnatus iniuſte poſſit agere cōtra dñm ciuitatis ꝑ quem cōdēnatio ꝑuenit. pꝫ qꝛ licet iura ibi ꝑ Bar. alle. dicāt ꝙ ſolutum vigore ſnie iniuſte non poſſit repeti. cōditione indebiti per ſupradictā rōnem. qꝛ ipe Bar. dixit in.d.l.j.in fi.C.de ꝯdi.inde. ꝙ licet non poſſit repeti cōdi.inde. tñ ſi ſit aliqua actio ex qua poſſet veniri cōtra ſniam. vel qñ eſſet cauſa in ſnia que nō eſſet vera ꝙ dabitur repetitio per.l.incōmodato.in fi. ⁊ .l.fullo. ff.de cōdi.ſine cauſa. ⁊ in.l. ⁊ ſi ſine. vbi eſt Ange.ff.rem ra. ha. Et etiā poſſet eſſe remediū qñ ipſa ſnia fuiſſet prolata per doloſam inductionē aduerſarij. qꝛ tūc etiā poſt ſniam de iniquitate cognoſcef ſaltim ope reſtitutionis in integrū ſm Bal. referēdo Bar. d.l.j.de cōdi.inde. q̄ dixit ꝙ cōcedif reſtitutio rōne falſitatis partis aduerſe. nō erit rōne temeritatis partis q̄ debuit appellare vel facilitatis iudicis: qui etiā alle. glo. in.l.ſeruo inuito.§.cū pretor.ff.ad tre. q̄ dicit ꝙ qñ ſnia eſt gratioſa vel temeraria euidēter ſemꝑ daf reſtitutio in integrū. Et.l.j.de cōdi.inde. loquif in ſnia bene lata ⁊ nō per dolo vel latā culpā que eq̄paratur dolo.

2 Sed ſnia lata cōtra abſentē cū allegatiōe doloſa eſt nulla.l.ſi pretor.§.marcellus.ff.de iudi. vbi autē interuenit dolus aduerſarij in allegatiōe ⁊ falſe cauſe ſnia veꝫ reſtituitur. l.diuus.de re iudi. ⁊ dixit Ang. in.d.§.marcellus ꝙ qñ cā eſt falſa ſine allegatiōe doloſa requirif appellatio vel reſtitutio.c.dilecta.de reſcrip. ⁊ .c.cū bertoldꝰ [a]. de re iudi. ⁊ gl. in.d.l.ſi is ad quem.de re iu. tenet ibi Dy. ſed Bar. quē Bal. refert in.d.l.j.de cōdi.inde. dixit ꝙ ſi victo pōt imputari in ſciētia vel negligētia qꝛ nō vidit acta. ⁊ ideo fuit negligēs in appellādo. ⁊ multofortius ſi vidit ⁊ ſibi de iniuſtitia patuit ⁊ non appellauit. quia tūc nō pōt reſtitui. qꝛ ſm eū iſta reſtitutio daf ex clauſula generali ex qua nō iuuatur.ff.ex qui.cau.ma.l.nō eſt. ⁊ facit qᵈ no. in.l.j.§.j.ff.ꝙ quiſqꝫ iur. in gl. quā approbat Cy. in.l.fi.ff.de in inte. reſt. Et reſtitutio cōpetit ex generali clauſula ex alio capitis eq̄tate. veꝫ ne fiant illicite extorſiones per.l.illicitas in princi.de offi.preſi. qᵈ eſt ſatis no. verbum ſm Bal. in.d.l.j.de condi.indeb. quod erit optimum remedium qui plus dixit ꝙ ſolutum

a In.c.cū beltoldus.vide ibi Fely. in.vj.colum. ꝓ.ſemꝑ allegaf vbi ꝑ eū an ⁊ qñ ſnia lata ꝯ abſītē ꝓſumaf lata magis rōne cōtumacie q̄ ex eo ꝙ iuſtā cām habueris. ⁊ ibi per eū ēt an ⁊ qñ talis ſnia lata ꝯ abſītē cōtumacem noceat tertio.

vigore ſnie iniuſte poterit repeti per actionē in factuȝ vbi eſſet dolus dicens ꝙ in hoc caſu remediuȝ/vbi etiam dixit qualiter ſuccurrat̃ cōdēnato q̄ deinde reperit inſtr̄m ſolutionis ac etiaȝ in reo dabit̃ offm̄ iudicis.ar.l.plane:in fi.de pe.here.ꝛ per not. per Bar.in.l.j.ꝙ vi aut clam.ꝛ q̄ ſcribit Ang.poſt Bar.in.l.ꝛ ſi ſine.ff.re rē.ha.ꝛ late Pau.in cōſi.cccxxj.vbi tenet gl.l.in.l.fi= deiuſſoꝛ.§.in oībus.ff.mandati.que dicit exactū vigoꝛe ſnie ini que repetit̃ ꝑ.cōditionē ſine cā q̄ cōiter impugnat̃ niſi in caſu qñ cā ex qua ſolutū fuit reducitur ad nō cauſam:ꝛ etiā allegat Bal.in.l.ſub pretexu.C.de trāſa.Dabit̃ etiā aliud remediū cō= demnato vigoꝛe ſnie iniuſte ꝙ ſi ipſa ſnia eſſet lata ex falſa cā puta qꝛ iudex dixit i ſnia:qꝛ ꝑ tales teſtes ē ꝓbatū.vt appareret ex actis:ideo titiū cōdēno.ꝛ ex actis appareret teſtes nō ꝓbare. licet Inno.variauerit in.c.qm̄ cōtra.de proba.ad fi.tenuerat ꝙ ſnia valeat:tn̄ bar.in.l.ſi is ad quem.de acq̄.here.tenet contra= riū ꝙ nō valeat.ꝛ in.l.j.de manu.ꝛ in.l.ꝓbatum.vr̃ tenere cum Inno.ꝛ tȝ Imo.in.l.ſi is ad quē.qꝛ lata contra ius litigatoꝛis. niſi tale ius ſit notoꝛiū ꝙ notoꝛiū ex actis reſultat ſm Inn.in.c. ex inſinuatiōe.de appel.¶ Tn̄ ipſe Inno.in.c.cū bertoldus.de re iudi.ſe coꝛrexit.ꝛ dictū Inno.in.d.c.qm̄ cōtra ꝓcedat dūmodo nō cōſtet de manifeſto erroꝛe calculi.ꝛ tȝ Ant.de bu.i.c.i pñtia. de ꝓba.ꝙ dicit etiā ꝓcedere qñ iudex diceret̃ nō reperio ꝓbatū ideo abſoluo.nā lȝ ex actis appareat intētio actoꝛis ꝓbata.tñ iudex poſſet moueri aliter ex alia cā ſm gl.in.l.quotiens.§.qui
a dolo.de pꝛoba.qꝛ fides teſtium iudicis cōſiſtit arbitrio[a].l.iij.§. tu magis.de teſti.ſm Lud.in.d.l.is ad quē.ꝛ Imo.in.c.cū ber= toldus.de re iudi ꝛ examinat Bar.bal.ꝛ Ang.i.l.j.de erro.cal. ꝛ Bal.in.l.ij.de re iudi.ꝛ Imo.in.l.diuꝰ.eo.ti.ff.ꝛ cōis opi.eſt ꝙ ſi iudex expꝛ̃ſſe ſe refert ad acta ex q̄bus appareat de erroꝛe iudi cis qꝛ non valebit ſnia.ar.l.ſi expꝛeſſum.de appel.ꝛ.l.ij.C.qñ prouo.ꝛ bar.in.l.pꝛolatā.de ſen.ſecꝰ ſi iudex expꝛeſſe ād acta ſe nō retulit.qꝛ foꝛte ex alia cauſa ſe mouerat nō apparente ex actis ſm Imo.in.c.in preſentia.de renun.ꝛ Abbas.in.c.inter ce
b teras[b] de re iudi.Adeo ꝙ ſingulariter dixit Bal.in.l.erroꝛ.i fi.
4 ꝛ in.l.j.de iur.om.iu.¶ ꝙ ſi in ſententia ſit erroꝛ expꝛeſſus non validabitur per aliquē conſenſum vel appꝛobationem ꝛ non va lebit vi ſententie.nec alio modo nec tunc habebit locum.l.ij.cōi vtri.iudi.etiam ſi lata ſit ſecunda ſentētia que ſe referat ad pri mam qꝛ ſecundus erroꝛ in ſecunda.bal.in.l.j.C.de ſen.que ſine cer.quā.ꝛ bar.in.d.l.j.de erro.cal.ꝛ ideo ſi iudex diceret in ſen tentia qꝛ actoꝛ ita ꝛ taliter fundauit intentionem ſuam per te= ſtes ꝛ ꝓbationes ſuas in actis deductas ꝙ ſufficit ad victoꝛiaȝ cauſe ꝛ teſtes nihil deponerent vel de extra intentionem eiꝰ ꝙ ſnia erit nulla:ſecus ſi ſimpliciter dicat ꝙ cōſtat talē eſſe debi= toꝛem vel bona petita eſſe petētis ꝛc.qꝛ hic nō eſſet erroꝛ expꝛ̃ſ= ſus licet ſententia ſit iniuſta.etiā qñ eſſet ſnia lata pꝛo aliquo manifeſte actionem nō habente.ꝛ hoc fuit oppoſitū per reū.tūc ſententia erit nulla.de nego.geſt.l.ſi pupilli.§.videamus.ff.de admini.tu.l.quotiens.§.idem ait.Secus ſi manifeſtum hoc nō erat nec per reum oppoſitum:quia tunc ſnia valida eſt.ff.fami.

a ¶ Arbitrio.Uide.§.ꝑ eundē pari.in.§.arbitriū.ꝛ adde hoc qđ ibi dixi i apoſtil.ꝛ adde ꝙ ēt ſi ſint conteſtes pōt iudex ſe mouere ad credēdū ꝛ non credendū.ꝛ ita pariter ſi nō ſint cōteſtes vt ꝑ.d.barf.foꝛi.in cōſi.cclxij.ici.i cā M.petri.§.ꝑterea.ēt iſi.i.ij.pte.ſȝ nūqđ poſſit credere teſtibꝰ ꝑ illo q̄ eos reꝓbare voluit.vide Fely.i.c.preſentiū.l.iiij.col.§.i gl.ſi.in fi.de teſti.

b ¶ Inter ceteras.Et ibi oino vide Fely.in.ij.col.§.ij.declaratio vbi qđ de ſnia excōicationis vt ſit nulla an ſufficiat ꝙ ꝑ relationem ad acta conſtet euidentē de erroꝛe vel requiratur ꝙ erroꝛ ſi expꝛ̃ſſus inſoꝛ.

her.l.cuȝ putarẽ.ff.mandati.l.ſi fideiuſſoꝛ.§.in omnibus.de re iu.c.abbate ſane.§.ceterū.in.vſ.ꝛ ita barto.declarat.in.l. ſi titius.de verg.ob.quem refert ꝛ ſequit̃ Ludo.in conſi.ccclxxviij.

5 †Quinimmo etiā ſi iudex cām ipſaȝ recte decidat nō viſis actis nec coꝛam ea non pꝛoductis non tenebit.Bar.in.l.ij.C.de eden.ꝛ.q̃ ipſe no.in.l.multū.C.de cōdi.ꝛ demon.bal.in.l. falſus.C.de furtis.ꝛ in.l.generaliter.§.his.C.de rebus credi. Innocē.de offi.dele.c.cū olim.ꝛ Inno.in.c.cū bertoldus.de re iudi.bar.in l.pꝛolatā.C.de ſen.Bal.in.l.ab eo.C.quō et qn̄.ꝛ facit.ff.q̄ . ex cau.in poſ.ea.l.hoc aūt.§.in verbo cōſtare liquere/que ſunt vera niſi iura partiū eſſent notoꝛia iudici.ꝛ hoc cōſtet.l.ſed ſi per pꝛetoꝛē.§.quotiēs.ff.fa.herciſ.ſm̃ Bal.in conſi.cccxix.qd̃ incipit dominātibus magnificis.ꝛ Bar.in.l.ij.de edē. ꝛ bal.in.l.ab eo.C.quō ꝛ quādo.ꝛ bar.ꝛ Ludo.in.l.ſed ſi de ſua.de acq̄.her.

6 † Ideo aūt dicitur ſententia q2 iudex debet iudicare ſm̃ ea que ſentit.c.foꝛus.de v̄bo.ſig.ꝛ in.l.ſicuti.§.ſi queraẗ.ff.ſi ſerui.vē.ꝛ videtur glo.in cle.j.de ſeque.poſſ. Poſſet etiā venire contra ipſam ſententiam iniuſtam per viā nullitatis ꝛ introducta nullitate ſi appareat nullitas ſeu notoꝛia iniq̄tas ex actis reddet̃ ſnīa ipſa nulla tanq̄ notoꝛie iniqua ꝛ nullita . apparente.cum ex actis cauſetur notoꝛietas.ſm̃ Inno.in.c.cum bertoldus.de re iudi.Et ſi apparebit ſnīam ipſam fuiſſe pꝛolatam ſine pꝛobationibus.ſaltim veniat officio iudicis retractanda cum ex actis apparet.glo.in.c.eccleſia ſancte Marie.de ꝯſti.ꝛ faciūt no.in.l.iiij.§.condēnatū.de re iudi.co.ti.ſi cū nulla.Vel qn̄ de nullitate appareret ꝑpter non ſeruata ſubſtātialia iudicij:vel ex alia cauſa.ar.l.j.§.eū.ff.q̄ ſen.ſine appel.ꝛ.l.j.C.qn̄ ꝓuoc.ꝛ in.d.l.ſi his ad ad quē.de acq̄ren.here.cū ibi not.¶Et ſic poterit iudex qui īpetitur ſeruare faciendo ꝙ condēnatus agat contra dñm ad quē pecunia peruenit:tn̄ ſi iudex ſoluat an poſſit repetere a dño ſi ei⁹ ſnīa fuit iniqua pendet ex non in.l.mancipia.de ſer.fug.que vide īfra in verbo lis ſua.in.c.iudici litis extimationē ſoluēti.vide vbi ſi iudex nō ſoluendo ſi detur reſtitutio in integrum condēnato.ꝛ vide in verbo lis ſua.in.c.ſicut iudex male.

7 ¶† Iudex q̄ iudicauit ꝑ īperitiā teneẗ inquantū bono viro videbitur equū.ſ.inquantum facere pōt^a.glo.in.l.ſi iudex.de varijs ꝛ extraoꝛ.cog.Bal.in ti.de pa.iur.fir.§.iudices.in pꝛin.vbi dicit ꝙ ſi iudicauit per imperitiā de qōne vnius pꝛincipatus nō ſoluet ſibi impoſſibile.ar.de ſta.libe.l.cum heres.ꝛ de iudi.l.ſi filius.Licet in contrariū faciat.§.in eum.de dam.infec. Sed ibi eſt lata culpa ſeu dolus pꝛeſumptus iuri ſcripto non parere.ff.ꝙ cuiuſq̄ iuris.l.ij.cū debeat iura ſcire.l.j.q̄ ꝛ aduerſus quos.

> a ¶Poteſt. Vide quod per eundem habeẗ. s. in verſi.appellatio.

8 †Et ſi eſt legū imperitus debet foꝛmare ſnīam iuxta conſilium periti.Inno.in.c.ſi ꝑ debilitate.de offic.del.ꝛ de aſſeſ.l.j.al's tenetur ad intereſſe damni nō lucri.vt verbum ſonat ꝛ interdum pōt videri equū ꝙ nō punitur.inſti.de oblig.ex quaſi maleſi.in pꝛin. ¶ †Et foꝛte iudex nō puniẗ de culpa leuiſſima ſicut nec ar

9 biter.l.ſi quis in conſcribendo.de pac.nec tabellio,C.de magiſtratib⁹ conue.l.fi.nec tutoꝛ.l.fi.C.de neg.geſt. q2 neceſſitas officij excuſat.l.q̄cquid.C.arb.tute.¶Et ſi iudex eſt in dolo puniẗ

ad intereſſe partis ꝛ vltra ſi iudici videbit᷑.ꝛ iſtud vltra intelligit Jac.de bel.ꝙ teneatur de actio. iniuriarū.ar.qui ſatiſd.l.ſi vero.§.ꝗ pro rei.facit de execu.tu.l.ſeueriter.Bal.in.d.§.iudices. vbi dixit ꝙ iudices non tenentur pena tallionis ſed pecuniaria. vide Spec.in ti.de execu.ſnie.§.ſi index.vbi Bal.in additio.alle

10 gat Bar.¶† Judex qui male iudicauit in dubio preſumit᷑ per ignorantiam iudicaſſe.ad,tre.l.ſeruo inuito.§.cum pretor.niſi qualitas facti nulla poſſit paleatione velari.de iudi.l.ſi filius. §.iudex.Bal.in.d.§.pficiſci.vide in v̾bo appellatio.in.c.ex ſnia

11 cōtraria lata.¶† An iudex excuſetur propter diuerſitatē opi. dicit.Bal.ꝙ hoc habēt arbitrari ſindicatores qꝛ leuis ꝛ incolorata opinio nō excuſat ſed grauis ꝛ pōderoſa.ſic inſti.de obli. ex quaſi delicto.in glo.ꝛ quod no.in.c.ne inniteris.de cōſti.per Inno.Bal.in.§.proficiſci.ꝛ idē in.l.mancipia.de ſer.fug. ¶Judex qui aliquem de facto ſuſpendit tenetur parti ſimilitudine ſupplicij per ti.ꝙ quiſ ꝙ iur.Bal.in rubrica de pena iudi.ꝛ etiaꝫ tenetur ad intereſſe.vide in verbo iudex banniens.¶Poteſtas qui fecit cum ſuo iudice ꝙ malam ſententiam proferat tenetur l.iul.de vi publica.vide.ſ.in verbo appellatio.in.c.iudex ꝗ nō admittit.Judices maiores maiori pena digni ſunt.d.§.iudices. vn̄ ꝗ a principe recipiūt maiores dignitates maiori pena digni

12 ſunt ſi in offi.io delinquant.bal.ibi.¶† Judex qui in ſindicatū non poteſt ſoluere condemnationem debet puniri pena corporali.d.§.ſed de conſuetudine eſt ꝙ carceretur donec ſoluat. Bal.in.d.§.iudices.Tamen in principio dicit ꝙ nō tenetur niſi inquantuꝫ facere poteſt:ſed idē Bald.in rubrica de pena iudi. dixit ꝙ non luit in corpus niſi propter doluꝫ iudicauerit.per.l. ſi filius.ff.de iudi.ꝛ ſic tēperat tn̄ de iure cōſtitutionū aliter eſt ꝓuiſum.vt in ꝯſti.j.ꝛ.ij.de pena iudi.ꝛ vide.ĩ.in verbo filiuſfamilias.in.c.filiuſfamilias.ꝛ i.c.iudex ꝗ eſt filiuſfamilias.¶An iudex qui fuit condēnatus in ſindicatu.in decem ꝓ eo quod abſoluit debitoreꝫ ab illis decem quem debuit condēnare liberet debitorem vel poteſt repetere ab eo.dic ꝙ non.vt no.in.l.mancip.C.de ſer.fug.Et hoc qn̄ facit litem ſuam ex iniqua ſnia.ſecꝰ in exactore ſimplici qui facit litem ſuam ex negligentia mere executionis.C.de exac.tri.l.miſſi opinatores.lib.x.Bal.in.d.§. iudices.ꝛ.ĩ.in.c. iudici.litis extimationē.in verbo lis ſua.¶Licet ex forma ſtatuti ſtari debeat ſnie officialis.tn̄ ſi pars ſit leſa poteſt habere recurſum contra officialem.no.in.l.ſi ꝗs inꝯcōſcribendo.de pact.ꝛ in.l.ab executione. in fi.quomo.appella-

13 tio.¶† Si iudex male iudicat qualiter teneatur[a] .dic ꝙ inſoli

a dū ſi cum dolo.l.mancipia.de ſer.fu.Et idē ſi abſ ꝙ ſnia damnū infert.ff.de peri.ꝛ commo.l.lectos.cuꝫ ſeq.niſi id ex cā faciat.ff. ꝙ me.cau.l.ij.cōi diui.l.his cuꝫ quo.ff.de pig.ac.i.fi.¶Si vero credit ſe iuſte facere ꝗ facit ex ſuo capite tenetur.l.ij.ꝙ quiſ ꝙ

14 iuris.ꝛ.l.ſi iudex.de varijs cog.¶† Si v̾o ad id induciť ꝓpter diuerſitatē opi.ſi paſſus eſt dub. parcit᷑ ꝛ minꝰ punit᷑.inſti.de obli.ex quaſi delic.in princ.vt nō teneat᷑ niſi ad purū dānū partis nō ad aliud intereſſe.¶Si vero motꝰ eſt ꝓpter cōſiliū ſapiētis quē ipſe elegit teneat᷑ qꝛ mala electio eſt i culpa.Secꝰ ſi par-

a ¶Teneat᷑. Uide. d. pe. philip. cor. i conſi. cccxv. incip. vſ. in litera. h. in iij. parte.

tes eligerũt.vt no.in.l.ſi cõuenerit.ff.de re iudica.p Bar.ꝛ in.c.ſi ꝓpter.de offi. deleg.per Inn.ꝛ Jo.and.in.l.ij.ff.ꝙ quiſqꝫ iur.Bal.in.l.mãcipia.de ſer.fug.in Specu.de execu.ſenten.in.§.ſi iudex. vbi dixit ꝙ ſi ſecutus eſt conſilium vnius ſapientis male conſulentis quod tenetur quia non debuit ſequi auctoritatem illius contra ius ſm Bal.ibi in addi.¶An iudex qui in alicuius fauorez nulliter pronunciauit teneatur parti ad dãna ꝛ ad expenſas. vide in verbo conſiliũ. in.c.dicitur in litteris iuſticiariorum.ꝛ.ĩ.in verbo ſentẽtia.in duobꝰ capitulis.

1 ¶Ignorantia iuris excuſat iudicem a tanto non a toto.
2 Turpe eſt iudici ignorare ius in quo verſatur.
3 Memoriã omniũ habere ꝛ i nullo deficere diuinitatis eſt potiꝰ ꝙ̃ humanitatis.

1 Licet alias † cõiter dicaꝛ ꝙ ignorãtia iuris ciuilis vel canonici aut poſitiui iudicẽ excuſet a tãto non a toto.ſ.q.iiij.§.ſi.nõ habet locũ in facto alieno qꝺ ad iudicẽ pertinet cura ꝛ ſollicitudine.qꝛ puniꝛ ſi per imperitiã male iudicat.de varijs cog.l.ſi iudex.de actio.ꝛ oblig.l. ex maleficio.§. ſi iudex.de iudi.l.ſi filiꝰ.de ob.q̃ ex quaſi mal.in ꝑn. Et hoc qꝛ talis imperitia
2 culpe adnumeraꝛ.ff.loc.l. ſi q̃s fũdũ.§.q̃s vitulos.† Qꝛ turpe eſt iudici ignorare ius in quo verſaꝛ.ff.de orig.iur.l.j.§.ſeruus.nã nõ debet q̃s pati fieri iudex. nõ põt virtute.i.ſnĩa diſrũpere iniq̃tatẽ.ecclꝛ.vij.qꝛ ſnĩa virtꝰ eſt ſm Grego.pro quo.ff.qꝺ q̃ſqꝫ iur.l.ij.ꝛ in auꝛ.de iudi.§.j.ꝛ ideo de tali ignorãtia teneꝛ quãtũ bono viro videbiꝛ.Et iõ q̃ ius ignorat dꝫ cõſulere illos ꝑ quos ſciat.ff.de iur.et fac.in rub.§.ſꝫ iure.maxime vbi puniꝛ ꝙ culpaꝛ in ꝓprio.ff.ſol.mat.ſi cõſtãte.§. ſi maritus.¶Unde ſi iudex fecit diligentiã quantũ in ſe fuit ſtuduit per ſe examinauit ꝓceſſum deliberãdo cum alijs nõ obmiſit quicꝙ̃ de ſolitis ſi forte poſt appareat aliq̃d de iuris ſubtilitate vel verba ꝓceſſus aliter in facto poſſent intelligi vel ſi iudices cõiter ſic in ſimilibus condẽnabãt ꝛ ipſe ſic cõdemnauit nõ videꝛ ad aliq̃d teneri nullus bonus iudex diceret hũc obnoxiũ ꝛ nõ negligentẽ:
3 qꝛ ſufficit facere qꝺ põt.ar.C.de his qui.vt indig.l.ſi ideo.† ꝛ qꝛ oim habere memoriã ꝛ in nullo deficere diuinitatis eſt potiꝰ ꝙ̃ humanitatis.C. de veteri iure. l.ij.§.ſi q̃d aũt.ꝛ qꝛ hic fecit qꝺ potuit nõ dꝫ ſibi obeſſe ignorãtia talis.ar.ff. de inoffi.teſta.l.cõtra maiores.in fi.maxime ſi ſolitus iudiciorũ ordo ſic eſſet quia excuſabit a culpa.ar.C.de iniur.fi.de veteri iur.l.j.§.ſed neqꝫ.Sed ſi cõſiſus iudex nõ põderauit motus ꝛ cõſimilia in ſentẽtiando põderatis et deliberatis.ac cũ aliorũ cõſilio hoc agere dꝫ.l.ij.C.de ſentẽ.ex peri.de appel.l.ne cãs.ſi nõ ſtuduit nec laborauit ad veritatẽ habendã lꝫ nõ ſit in dolo credẽs ſic eſſe de iure.ꝛ ſic debere iudicari quia eſt inuiſus prudentie ſue quod culpatur. extra de conſti.c.ne innitaris.eſt negligẽtia diſſoluta que eſt prope dolum.ff.de man.l.ſi fideiuſ.in princi.et nimia negligentia punitur.de cuſto.reo.l.milites.et ſic eſt in lata culpa non faciendo qꝺ oẽs iudices in ſententijs faciunt non deliberare et non habere conſilium aliorũ nõ laborare pro veritate inuenienda eſt lata culpa.de verb.ſigni.l.lata culpa.non ſemel ſed pluries videat proceſſum qꝛ id eſt validum ꝙ repetita lectio comprobat.C.de emẽda.iuſti.circa medium:ꝛ culpãtur qui non relegunt.vt.l.fi.C.plus valere.ꝛ in quocũqꝫ iſtorum deficeret iudex eſſet in magna negligẽtia tunc de bono ꝛ equo iudex faciat emẽdari damnũ de proprio iudicãtis qꝛ qui cauſam dãni dat dãnũ dediſſe videꝛ.ff.ad.l.acqui.l.q̃ occidit.§.in hac.ꝛ in.l.ſi ſeruus ſeruũ.§.ſi ex plauſtro ignorãtia talis excuſat a pena.C.de pena iudi.l.ij.ꝛ auꝛ.nouo iure.Nam peccauit iudex cui erat commiſſum vt iudicaret ſicut iudex eſſet iudicaturus pro luce ꝛ ſapiẽtia ſua. ff.de offi. prefec.preto.l.j.in fi.ꝛ diligẽter non negligẽter debuit ſe gerere.l.j.§.j. de offi. procura.ceſa.ꝛ ideo quia ſub colore officij abutitur ſub poteſtate ad iniquum compendium

compendium vel alterius diſpendium protrahendo.ar.C.pro empto.l.fi.extra.
de priui. C.ꝙ nonnullis.Multomagis in conſultore qui poteſt vendere iuſtum
conſilium.xiij.q.v.ſane ſi non vidit veritate ſtudendo ⁊ perquirendo vt potuit
conſilium non obligat.ff.man.l.j.in fi.niſi ſit fraudulentium de reg.iur. l.conſi
lij.⁊ quando non eſſet alias facturus.de verbo.ſig.l.ſemper.§.fi.cum ſi. Et mul-
toplus in docto.approbante opiniones ⁊ docente in cathedra cuius dictum nõ
aſtringit de neceſſitate.C.de legi.l.j.in gl.And.de iſer.in vſi.feu.in ti. de cõtro.
inter dominum ⁊ emp.in additione magna que incipit notandum tamen.

1 ¶ Iuriſditionem ordinariam in certis cauſis habenti non põt alius ſuperior
illi inhibere ne ſua iuriſditione vtatur.⁊ nu.2.
3 Poſſeſſio iuriſditionis probatur per duos actus.
4 Iuriſditionis generalis exercitium queritur per vnicum vſum iuriſditionis.
5 Iuriſditio vbi attribuitur in certo caſu non procedit libellus coram alio pro-
ductus niſi narretur ille caſus in quo iuriſditio eſt attributa.

IUriſditio. Pone ꝙ poteſtas impetit in ſindicatu de vſur-
pata iuriſditione quia cũ eſſet in cauſis ciui-
libus vel ſuper annona ciuitatis deputatus iudex ſpecialis in
illa ciuitate ⁊ poteſtas intromiſit ſe de cauſis ipſis an teneatur.
Dic ꝙ non quia propter hoc non videtur adempta iuriſditio po-
teſtati q̇ eſt ordinarius ⁊ generalis iudex. tex.in.l.j.C.de offi.prefe.
anno.vbi videtur caſus ſm Bar.ibi ⁊ probatur in.l.viri.de offi.preſe.vrb .⁊ fa-
cit.l.fi.C.vbi cauſe fiſca.vbi licet committi detur iuriſditio ſpecialis in colonos
imperiales non videtur adempta preſidi habenti iuriſditionem generalem in
eos.⁊ eo.ti.l.cũ aliquis. ⁊ facit.l.quotiens. in fi.de adminiſtra.tut.⁊ q̄ no.Inn.
in.c.ceteris de iudi. ⁊ in.c.q̄ſto.de offi.ordina.⁊ dixit Barto.in.l.viros. C .de di-
uer.offi.lib.xij.vbi data iuriſditione vni ex cõſtitutione etiam taxatiua nõvidet
derogatum habenti iuridiſtionez ex conſuetudine. ad que facit quod Bar .no.
in.l.j.de officio proconſul.⁊ in.l.conſulta diualia.C.de teſta.Licet text. videat
in contrarium in auť.de defen.ciui.§.⁊ iudicare.vbi iuriſditione attributa ma-
giſtratui ciuilium cauſarum iure ordinario nulla competit preſidũ pronuncie
maiori.⁊ hoc ideo ibi ne ſubditi diſtrahant:qui tex.loquitur quando admittit
iuriſditio maiori magiſtratui.per not.in.l.quod in rerum.§.ſi quis.de leg.j.Et
ideo non erit locus preuentioni iudicis maioris quando ſibi admittit iuriſdi-
tio.⁊ facit de fundo inſtru.l.queſitum.§.ſi ſecus ſi non eſſet derogatum expreſſe
iuriſditioni maioris iudicis.⁊ per iſta alias dixi ꝙ regens magnaz curiã poſſet
cognoſcere in ciuitate Neapolis de annona vel graſſia vel de marinarijs licet
ibi ſit officialis ordinatus.ſ.admiratus preueniendo in inquirendo vel proce-
dendo quia non eſt ſibi ſpecialiter adempta iuriſditio vel quando ipſi eſſent
negligentes in iuſtitia miniſtranda vel mala non punirẽt per ea que habes. ż.
circa principiũ operis in.c.ſindicatus.de iuſtitia denegata.⁊ in capitulis ſequẽ-
1 tibus.¶ Si quis habet iuriſditionez ordinariã in certis cauſis alius ſuperior
non poteſt illi inhibere ne ſua iuriſditiõe vtatur.in auť.de defenſo.ciui.in.§.nõ
valente.⁊ no.Archi.in.c.j.de maio.⁊ obe.in.vj.⁊.xj.q.iij.de perſona.⁊ Bal.in.l.
j.de offi.conſu.Quod eſt verum niſi inferior habeat iuriſditionem ad nutuz ſu-
perioris conceſſam reuocabilem.ff.de iudi.l.iudicium ſoluitur.vel niſi ad eum
2 ſit deuoluta cauſa ex appellatione vel ſimili cauſa.¶ Si vnus iudex habet iu-
riſditionem in cauſis centum ⁊ alius in cauſis decem tunc iudex cauſarum cen-

a ℂ Decem. Sꝫ mō quid ſi ille iudex.l cauſis.x.non hꝫ cognoſce re a.x.lib.Ꝫ. valeat eius ſumma ſi iudicat de.xv. vide Fely.re miſſiue in .c. cū ſup in fin. j.col.de offi. delega.

centū nō pōt cognoſcere de cauſis a decē.Cy.in.l.fi.de iur.om. iu.qꝛ maioris et minoris ſumme.tūc facta eſt diſtinctio ſeparata et earū quelibet iuriſditioni ſpeciali attributa. Et id quod dicitur ꝙ maiori ſumme ineſt minori eſt verum niſi inter maiorem ꝛ minorem ſit facta diſtinctio quia tunc minor non includit ſub maiori.l.ex facto.§.itē quero.de vul.ꝛ pup.ꝛ i.l.ij.§.ſi pri⁹. de ſm tābu.ꝛ ſequitur Lud.in.l.j.§.ſi ſtipulanti.de verb.oblig. ℂ Pone ꝙ inter duos iudices eſt queſtio de iuriſditione.qꝛ vn⁹ dicit ꝙ iuriſditio eſt ſua. alter ꝙ eſt ipſius: vel quod vtriuſqꝫ eſt vt fuit.alias inter electos ciuitatis Neapolis ꝛ iuſtitiarum qui negabat electos habere iuriſditionē in annona. Et fuerunt perquiſiti liberi prouentinum ad probandam poſſeſſionem iuriſditionis eoꝝ dubitatur qualiter talis poſſeſſio ſeu quaſi potuerit probari. Dic ꝙ per preceptionem penarum ex iuriſditiōe probabitur ipſi⁹ quaſi poſſeſſio.ꝑ no.per Bar.in.l.fi.ff.ſol.ma. qui dixit ꝙ multi ſunt fructus iuriſditionis per.l.mulctarū.de modo mul.ſicut etiā ꝑ fructuū ꝑceptionē ꝓbatur poſſeſſio fundi vel dom⁹.l.ꝗ vniuerſas.§.ꝑ colonū.de acq.poſſeſ.et in.l.pōpo.qui.mo.vſufru.de ſol.l.titia.de agri.et cen.l.litibus.C.fi. reg.l.ſi quis cū.gl.etiā ꝓbatur per banna facta per poſſeſſorem caſtri.vt no.Inno.in.c.dilect⁹ de cape.mona.et refert Bal.in.l. ij.de ſerui.ꝛ aqua.ꝑ que etiā poſſet dici ꝙ ꝓbabitur per vexillum iuſtitie delatū in illo loco qñ fiunt nundine vt fit in regno. et de quaſi iuriſditionis poſſeſſione.vide In.in.c.mulieres.in c.olim.et in.c.ex parte de reſti.ſpo.l.c.bone.de poſt.ꝑla.ꝛ in.c. querelam.de elec.et in.c.cām de proba.Barto.in.l.j.in de itine. actuqꝫ ꝑua.in.§.ſi ꝗs.Bal.in.l.ij.de ſerui.et aqua.ꝛ in.l.nō epiſtolis.C.de proba.et qñ exercentur actus iuriſditionis.l.imperium.cū ibi not.de iuriſ.om.iu.ꝛ Inn.in.c.lꝫ cauſam.de proba.

5 ℂ Que quaſi poſſeſſio iuriſditiōis ꝓbatur ꝑ duos actus.c.j.§. ſi vero vaſal. quid ſit inueſti. Et etiā ꝓbatur per famā habentē originem ex veriſimilitudin ib⁹ qꝛ tūc aliqualem probationem inducit.ff.de teſti.c.veniens.de excuſa.tuto.l.ij.§.etas. Barto. in.l.fi.§.tormēta.de queſtio.ꝛ ꝑ no.in.l.proprietatis.C.de ꝓba. vbi fama adminiculatur in probatione dominij et poſſeſſionis. ff.de nego.geſt.l.at qui natura.§.cum me abſente vnde probato ꝙ fama eſt ꝙ ꝗs poſſedit caſtrū reſultat probatio poſſeſſionis tantū.Inn.in.c.illud de preſum.cuius dictū videt̃ probari in.l. ſi is ad quem.de acꝗ.here.ſm Lud.in conſi.lxx.que no.pro materia ſindicatus qñ iudex impeteretur de vſurpata iuriſditiōe. ℂ Licet per cognitionē quarundam cauſarum ſpecialiter attributaꝫ vni vt delegato cenſeatur derogatum iuriſditioni ordinarij.c.ſtuduiſti.de offi.dele.tamen per cognitionem quarundam cauſarum ſpecialiter attributam vni vt ordinario non cenſetur per eandem derogatum iuriſditioni alterius ordinarij cū alter poſſit de eadeꝫ recognoſcere.l.j.de offi.ꝑfec.vt ꝛ.l.viros.C.de diuer.offi.ꝛ.l.fi.cū glo.C.de iur.om.iud.ꝛ.l.fi.C.vbi cauſe fiſca. ꝛ.l.plane.ꝛ.l.j.de offi.conſu.ꝛ.l.ſi quis cum procuratorio.§.fi. de procu.ꝛ.l.ꝙ in rerū.§.ſi quis.de leg.j.Ang.C.de teſta.l.con-

4 ſulta diualia. ℂ Iuriſditionis generalis queritur exercitum

per vnicum vſum iuriſditionis.Inno.in.c.dilectus de cap.mona.Bal.in.l.ij. de ſerui.⁊ aqua.Anto.de bu.in.c.ſi.de cauſa poſſeſ.⁊ hoc cum quis intendit querere iuriſditionem generalem.ar. l.vna eſt. de ſerui.ruſti .ad tre.l.reſtituta.de acqui.poſ.l.iij.in prin.Quod eſt verum ſm Inno.ibi nullus alius erat in poſſeſſione niſi in illo actu in quo iuriſditionē exercuit.ar.l.quod meo.§.fi.de acq. poſ.⁊ quod not.in.c.j.de reli.domi.❡Et ſic exercendo quis iuriſditionē in ſuo territorio:vel dioceſi in vno videtur in omnibus acquiri vel retineri poſſeſſio alio non poſſidente in actu quocunq;.ar.l.ſi ſtillicidium.§.fi.ff. quemadmoduꝫ ſerui.amit.ſm Ludo.in conſi.ccclxviij.in fi.❡†An ſi per ſtatutum detur iuriſditio conſulibus alicuius artis ſuper cauſis ad dictam artem ⁊ denegotijs ipſius artis ⁊ lata ſit ſententia ſuper pecunia reſtituenda valeat.Dic ꝙ nō quia lꝫ pecunia omni arti ⁊ trafico comperet ⁊ omnes res ad cumuluꝫ pecunie redigant.l.ſi ita fideiuſ.ff.de fideiuſ.⁊ nō econtra.Tñ hoc non ſufficit niſi ex cauſa trafici illius artis pecunia debeat:⁊ deberi probetur per tex.in.l.hāc. ff.de inſti.⁊ pro
5 batur.ff.de dona.cauſa mortis.l.quicquid.in prin.cum alle.ibi in gl.vt hoc†qꝫ vbi iuriſditio attribuitur in certo caſu nō procedit libellus coram alio ꝑduct⁹ niſi narretur ille caſus in quo iuriſditio eſt attributa lꝫ alias libell⁹ generalis cōcludat.l.fi.de anna.exce.ita Inn.⁊ Jo.an.in.c.cum ſit generale.de foro cōpe. Ange.in conſi.ſuo.vj.ordine.

1 ☞Iudex debet in contradictorio iudicio omnia exercere inter partes per vulgaria iura alias tenetur in ſindicatu.

2 Iudex hꝫ multoties ſupremaꝫ poteſtatē aliquid faciendi ⁊ exequēdi neq; in ſindicatu tenebit ſi id nō egerit in cōtradictorio iudicio.vt nu.3.4.5.infra ꝑ totū.

1 Iudicis ſuprema poteſtas. Quia cōmuniter dicitur†ꝙ iudex q̄ iuſtitie miſterio ꝑeſt debet omnia cognitio
2 naliter ⁊ cauſa cognita in ꝯtradictorio iudicio exercere inter ꝑtes per vulgaria iura alias in ſindicatu tenetur.❡†Tñ aduertenduꝫ ꝙ multotiens iudex habet ſupremam poteſtatem aliquid faciēdi ⁊ exequendi ⁊ ſindicatu non tenebitur ſi id nō egerit in ꝯtradicto
3 rio iudicio.†Primo ſi coram ipſo ꝑducatur inſtrm falſum iudex pōt illud comburere.Spe.in ti.de inſtr.edi.in.§.poſtremo.in verſi.ſed nunquid iudex poteſt. ar.l.fi.de tab.exhiben.⁊.l.j.de famoſis libe.niſi alia ꝑſona eēt ibi deſcripta cui
4 valde preiudicaretur.†Item ſi quis hꝫ domū ruinoſam iudex cogit eam reficere ſi eſt diues captis pignorib⁹ ⁊ multa indicta.ff.de offi.preſi.l.preſes.⁊.l.procuratoris.de dam.infec.ne vrbs deformetur.C.de edifi.priua.l.ſi vt ꝓponis ⁊.l. ſingularis.de dam.inſe.l.ſi turris.vel cogeris vendere:vt reficiat.ad ſil.l. lege.
5 ⁊.ff.ſi ex cau.ſer.ꝑ libe.l.fi.†Item pōt aliquem cogere ad vendendum de territorio ſuo:vt poſſit ibi erigere furcas ad iuſtitiam exercēdam ſm Jo.an.in rub. de executio.ſnie.in addit.Spe.in fi.ar.l.ſiqs ſepulchꝛū.de religio.⁊.l. ſi loc⁹.§.
6 fi.quēadmo.ſerui.amit.†Itē poteſt cogere aliquem vt vendat partē ſerui ſui. ad manumittendum.l.j.C.de communi ſeruo.manu. ⁊.l.ſi ſeruus communis.
7 vulg.⁊ pupil.†Item poteſt cogere ciues ad emenduꝫ eius frumentum quod ha
8 bet ſuperfluum.l.j.vt nemini liceat ab emp. Spe.vbi ſing.caſus. †Item cogit habentem quantitatem grani tempore penurie ad vendendum pretio viliori. l.ſi pendentes.§.ſi quid cloacarij. ff.de vſufruc.⁊ quod not.in.l.j.de epiſ.audi. et in.l.j.§.cura.de officio profecti vrbis.⁊ in.l.fina.ad.l. iuliā.de anno.⁊ in ca. j.de emptione ⁊ venditione. †Item cogit illum qui habet rem vicinam dare aditum vicino non habenti ingreſſum ad bona ſua. Ange.in.l. ij. ſoluto matrimonio.et plene per eum in.l.j.de ſerui.lega.⁊ in.l.per agrum .de ſeruitu.
9 et aqua.Ludouicus.in.d.l.ij. ❡†Item cogere poteſt dominum vendere

ſeruũ quem ſeuere tractat.l.ij.§.dñorum.de his.q̃ ſunt ſui. & in
ſti.co.§.ſed maior.p que iura dixit Bal.ibi † q dñs ſeuerus cogi
tur per iudicem ſuã dominationẽ alteri vẽdere:ad qđ facit lex
gayo.§.imperator.de alimen.leg.&.c.literas.ad fi.de reſti.ſpo.
11 & videt tex.in.c.j.§.q̃cũq3.de pace tenẽ.ſeu de viola.pacis.† Itẽ
cogit dños locare domũ ſcholarib9 nõ habẽtib9 habitationem.
Guil.in.l.decernimus.de epiſ.& cle.Bar.& Bal.i.l.j.ff.ſolu.ma.
12 Itẽ iudex põt cõpellere partes q̃ diu litigauerũt ad cõcordiã[a]
a et cõpoſitionẽ.xc.di.c.placuit.quẽ no.Ant.de bu.in.c.j.in fi.de
13 mutuis petitis.l.eq̃ſſimũ.de vſufr.† Itẽ iudex põt cõpellere ele
ctũ i arbitrũ ſi ſit affinis ꝯpromittẽtib9 offim acceptare.Bal.per
14 illũ tex.in.l.j.vbi pupil.qđ limitat.l.iij.§.tã & fi.de arb.† Itẽ cõ
pellit q̃s dare animal ſuũ officiali p iuſtitia faciẽda.Bar.& bal.
15 in.l.fi.§.fi.de pig.act.ſm Guil.ibi.† Itẽ cõpellit agroꝝ cultores
deferre victualia i ciuitate advendendũ.tex ſing.in.l.ij.ff.de nũ
di.Itẽ cogit q̃s eſſe aſſeſſor:vt.s.late dixim9.in verbo aſſeſſor:
16 & in verbo cõſiliũ.† Itẽ officialis põt facere deſtrui domũ p̃ua=
ti:vt ciuitas fiat pulchrior.l.edificia.C.de oper.publicis.ſʒ Lu=
do.in ſingularibus ſecundi anni numero.ccvj.incip.q̃ro per il=
lum text.Et ita hoc anno.M.cccclxxxxiij.fieri facit in ciuitate Me=
diolani Illuſtriſſimus.D.D. Ludouicus ante dict9.† Itez põt
17 cogere ſubditos ad agriculturã. Bart.in.l. quotiẽs.in fi.ff. ad
municip.et in.l.ambitioſa.de decre.ab ordi.et Flo.in.l.ait pre=
18 tor.§.ſicut de his q̃ deie.¶ Ac põt taxare p̃tia frumẽtorũ. Bart.
19 in.l.j.C.de frumẽ.vrbis.li.xj.¶ † Et p̃tia pannorũ & hoſpitatio
20 onum qñ ſunt ad hoc deputati.l.j.C.de epi.aud.† Itẽ rõne cõmo
b diois diuiſionis põt iudex quẽ cogere ad vẽdẽdũ[b].l.ij.C.cõi di
ui.& .j. p̃ri.c.Iudex aliqñ:& in aliquib9 habet ſupremã ptãtẽ &
non tenet ad emendã.qr põt lacerare libros improbate religio
nis.ff.fami.her.l.cetera.§.mala.vbi eſt tex.q põt mala medica=
menta corrũpere & ſpargere põt etiã frãgere mẽſuras iniuſtas.
ff.loca.l.itez querit.§.ſi quis mẽſuras.&.l.lectos.ff.de peri.& cõ
mo.rei vendi.q̃ iura alias conſueui allegare ad multas q̃ões.
21 † Primo qđ officialis ſi ineniat aliquẽ cũ armis p̃hibitis põt il
22 la arma frãgere& ita ſeruat.† Scđo ꝓtomedicus põt ꝓ̃icere ab
apothecis aromatariorum medelas corruptas:& antiqua q̃ no
23 cẽt corporib9 hũanis.† Tertio q officialis põt ꝓ̃icere ex becca=
ria carnes immũdas:etiã corruptas.de quo vide in conſt.regni
24 de mercatorib9.† Itẽ q ſi inuenit aromatariũ immiſcuiſſe ceraz
antiquaz cũ noua põt facere frãgere.de q̃ vide p Ang.in.l.de re.
condi.in publ.horre.vbi dicit q ſi vẽdãt p noua q tenent de fal
ſo.Et dicit Ang.i.l.annona.ff.de extra cri. puniẽdo illos q̃ ven
dunt ſal.& miſceãt lapillos albos vel imiſcẽtes vinũ in malua=
tico:& immiſcentes auenã in ſegete vel granũ corruptũ i bono.
¶ Fallit in fiſco di.l.j.q̃ põt imiſcere ſuas ſpẽs corruptas cũ no
uis qñ ſine ſuo magno icõmodo vendere nõ poſſet niſi cũ bonis
immiſceat.Que etiã nota cõtra immiſcẽtes farinã fabarũ in ce=
ra.Nam oĩa illa illicita mercimonia poſſet officialis projicere&
25 corrumpere.& no.aliquid Cano.in.c.placuit.de emp.& vẽ.† Itẽ
poteſt officialis de domo propria extrahere: vt ſit officialis pu

[a] ¶ Ad concordiã. vide Fely.i ru.de treuga & pa. i pñ.& etiã di xi.s.in apo. vbi p eũdem tractat de cõ poſitiõibus.

[b] ¶ Ad vẽdẽ dendũ. An & qñ q̃s cogat vendere fide v.Frãci.are. in.l.ſeru9 cõ munis.đ vul. et pub.& qđ ibi dixi i ap. &.v.pe.phil. cor.in ꝯſi.clj. vci.l haci pn. in tertia p̃te.

blicus.l.ſi ad magiſtratum.⁊.l.ex oībus.vbi Bar.de decurio.li.
26 x.†Itē iudex pōt expellere de facto a ciuitate habētē infirmitatem q̄ alios inficeret.Guil.in.l.nullus.de ſum.tri.vbi Bald.⁊ facit tex.in.l.caſus.⁊ in.l.fi.C.de teſta.⁊ in auť.iuſiurā.circa medi.†Itē iudex pōt de facto ꝓcedere ꝯtra aſſaſinos.Bal.in.l.non ſolū.§.ſi q̄s mādato.ff.de iureiur.⁊ Cano.in.c.ꝓ humani.de homi.in.vj.⁊ vide.ſ.in verbo cōcordia vbi ſunt alij caſus in q̄bus iudex habet ſupremam iuriſditionem.

1 ¶ Lex correpta nō debet allegari.
2 Lex nunq̄ ſeruata nullo tempore tollitur quando nihil in contrarium fuerit obſeruatum.
Lex obſeruata tollitur per deſuetudinē.⁊ nu.4.
3 Iudex nō obſeruans cōſuetudinem facit litem ſuam.

Iudicare In regno ſtatuiť q̄ð iudex debet prius iudicare ſm conſtit.regni. Secundo ſm conſuetudines approbatas. Tertio ſm ius longobardū vbi viget. Quarto ſm ius cōe ⁊ romanū:vt cōſti.regni puritatē:⁊ in cōſti.vt vniuerſis de reſeruato in cōi.ec.⁊ in cōſti.poſt mundi. in fi.in cōſti.iudices.⁊ in cōſti.circa.Et Lucas de penna in cōſti. regni.Item ꝙ predicti iuſtitiarij in verbo probatorū. Tamen vbi eſſet conſuetudo cuius in cōtrarium memoriā vel alia conſuetudo rationabilis ⁊ preſcripta nō eſt iudicabitur ſm illā cōſuetudinē nō ſm cōſti.regni:quia tunc conſtitutio non diciť eſſe in viridi obſeruātia ſed conſuetudo illa. al.l. de quibus.de legi.⁊ ī dicta conſti.puritatem.⁊.ſ.latius:vide bis per not. per Andre. de iſer.in prohemio cōſtitutionuʒ.vbi dꝫ an cōſtitutio tollit cōſuetudines inductas ⁊ inducendas:⁊ hꝫ per Neapolitanum in ꝓhemio cōſuetudinum ciuitatis Neapolis ⁊ in cōſuetudine ſi q̄s aliquē in fine libri. Tñ vbi iudex vel aſſeſſor hoc caſu iudicaret per ius cōe:vbi cōſtitutio corrigeret vel iudicaret per cōſtitutiones correptas per cōſuetudines locorū vel per alia capitula regni.⁊ ſic ꝑ leges vel ſtatuta aut ꝯſuetudies corruptas teneбiť in ſindicatu:q2 teneť pena falſi.l.ſi q̄s falſis.ff.de fal.et facit.C.ð iuſti.co. cōfir.l.ii.§.fi.ſm Bar.vbi dicit glo.Idē ſi allegat legē q̄ nunq̄ fuit cōdita.vel fuit correpta.vbi Bar.intulit cōtra illos q̄ allegāt apoſtillas ⁊ dicta tanq̄ aliquoꝝ doctoꝝ que nō ſunt nec ab aliq̄ habuit:tñ ſi publice dicebať i ſcholis qꝰ erāt dicta talis doctoris tunc talis allegās excuſareť ſm Bar.ibi q2 propterea dixit ꝙ ſi q̄s velit decidere cās q̄ne habuerūt cām de preterito.ſ.tpe q̄ leges correpte vigebāt pōt hoc facere nō tamē ad deciſionē cārū futuraꝝ. ī auť.vt cū de appel.cog.circa fi. Tñ ſi adhuc ſint corpore iuris pñt induci ipſe leges correpte in argumentū.c.auctoritatē.de ꝓbē.l.vj.vbi Papa allegat leges correptas.In argumētū.ſecꝰ ſi nō ſint in corpore iuris:q2 non licet ex eis ſumere argumētū.ar.l.j.circa ꝓn.de lati.libe.quo caſu allegās teneť pena falſi.d.§.fi. Tñ ad deciſionē cauſaꝝ nullatenꝰ pñt iudici leges correpte vel ſtatuta abrogata ſm bar.in.d.l.ſi
1 quis.q̄ no.⁊ vide Bal.in.l.j.ff.ad.l.acquil. q̄ dixit ꝙ lex corre-
a pta nō debet allegari.ſ.⁊ allegās incidit in penā falſi: niſi al-

a ¶ Allegari. Adde Fely. in. c. fraternitatiʒ. de here.

legaret vt habeat noticia iuris antiq: vt dicut Cano. l. c. nouit de iudi. et q2 alsqn in regno allegant apostille constitutionu regni et capitulorū q̄ fuerūt Bart. de capua: et Luce de pēnis: vt. s. tibi allegaui q̄ iudicās ex eis si cōiter illi habētur nō tenet pena falsi si dicat a iurispitis q̄ fuerūt dictorum doctorum: et etiā no. p constitōnibus et capitulis regni q̄ sunt correpte vt iudex iudicās ex eis teneat si nō erāt in obseruātia: q2 lege cauet et ꝯsuetudine nō habet: vt dicit Bar. allegādo Spec. in. l. j. de fal. ¶ In hoc tn̄ vide distinctionē Ja. de bel. i aut. de here. et fal. post prin. dicentē

2 † q̄ vbi lex nunq̄ est seruata nec i ꝯtrariu aliud obseruatū q̄ nullo tpe tollit de leg. l. leges. de diuersis rescrip. l. falso. vbi aūt nō est seruata et semp in ꝯtrariū obseruatū tūc tollit per desuetudinē: vt insti. de phe. §. igit. Ubi aūt malus vsus legē transtulit in aliā figurā tollit p desuetudinē. in aut. de iudi. post pn. tn̄ text. in aut. vt nulli iudi. §. j. distinxit an vsus sit malus vel sit

3 dubiū. † vbi aūt lex aliqn fuit obseruata: et postea abijt in desuetudinē tūc tollit. §. j. de here. et fal. et de iterro. acti. l. j. §. de iterrogatorijs. vbi aūt est ꝯtraria ꝯsuetudo tūc tollit. l. de qbus. de le

4 gi. et. l. venditor. §. si ꝯstat cōia pdi. et. l. fi. de plagia. † Et lex desuetudine paulati cadit in aut. vt iudi. in pn. et i aut. vt ordo p̄fecto in prin. Et lex nō vtēdo pimit in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. fi. et in l. fi. de repu. ideo imperator eas leges obtinere vt vult qs iudiciorū frequēs ordo exposcit vel ꝯsuetudo vrbis pbauit. l. j. §. nulla. de vete. iure enu. et hoc dr eius optimū. l. j. de vsu. et ius. immitetur actū sm Lucā de pēna. in. l. fi. de excus. mu. vbi refert Jac. de bel. si tn̄ vna lege dispositū nō fuisset p multa tpa obseruatum quia ille casus nō accidit nō dr esse: sublata illa lex ar. l. in filijs. de decurio. lib. xj. Et q2 lex semp est in viridi obseruātia. l. ariani. de hereticis. et q̄ dicit Bal. in. l. iter. ff. quēadmo. serui. amit.

5 † quib9 adde qd iudex non obseruās ꝯsuetudinē facit litē suam. Bal. in aut. iubemus. de iudi. et in. §. pena grauior. et in. l. si quis non dicat rapere. de epis. et cle. et Bar. in. l. vinū. ff. si cer. pe. et vide. j. in. c. iudex. q̄ contra consuetudinē in verbo. lis sua. et vide. s. in. c. et inquantum. s. in hoc verbo.

1 ¶ Judex an possit scdm propriam cōscientiam iudicare et non teneri in sindicatu? et nu. 2. 6. et. 7. et. 11.

3 Judex debet iudicare secundum leges.

4 Papa et imperator iudicant secundum conscientiam.

Cōscientie iudicis vbi aliquid cōmittitur an tunc possit queri de malitia vel imperitia iudicis? Et an possit appellari? nu. 9. et an admittatur probatio in contrarium. nu. 10.

8 Apices iuris non excusant in foro conscientie.

12 Judex an possit deferre iurm malitie qn̄ videt esse expediens.

b ¶ Probata vide p eū. dē. s. in v. iudices circa fi. vlti. col.

An iudex † possit vel debeat sm ꝯsciētiā ppriā iudicare vt nō teneat in sindicatu. vide olno Spe. in ti. de dispu. et all. in. §. fi. i ver. licet aūt. vsq3 ad fi. et ibi an possit supplere sm ꝯscientiam: et qn: et dic primo q̄ iudex dz iudicare sz allegata et pbata b et nō sm ꝯscientiā. l. illicitas. §. vitas. de offi. p̄si. et p

2 glo. in. c. j. de offi. ordi. p Cy. in. l. j. C. vt q̄ desunt. Ideo si iudici

cōſtet vnū ⁊ aliud probet̄ p teſtes q̄d agēduȝ erit. dic vt in. d. c. j.
2 per glo. ⁊ doc. †Et q̄ dr̄ q̄ iudex dȝ iudicare ſm ꝯſcientiā: intelli ge ſm ꝯſcientiā quā habet vt iudex nō vt homo. iij. q. vi. poſtu lamus. tn̄ debet eſſe cōſcientia informata ꝓbationibus ⁊ ꝓba-
3 ta legibus ⁊ iuribus. c. ſacerdos. de offi. oꝛdi. †Item debet iudi care ſm leges nō ſm motū ſui capitis: inſti. de offi. iud. in prin. de iure naturali. §. reſponſa. tn̄ aliqn̄ iudex poteſt inniti ſuo ſen ſui vel ſuo ſpiritui. c. j. de cōſti. in gl. oꝛdi. ⁊ ibi Inn. ⁊ dicit bal. in. l. ſed reſtituatur. §. fi. de iudi. q̄ iudex debet iudicare ſm con ſcientiam que cadit in homine ⁊ in ipſo tanq̄ iudice. Et ideo di cit q̄ licet deus oīa nouerit: nō eſt ita in hoīe qui futura ſcire nō
4 poteſt. ar. d. c. ſi ſacerdos. †Tn̄ Papa ⁊ Imperatoꝛ qui ſunt ſu pra legē iudicant ſm ꝯſcientiā: vt dicit Bar. in. l. j. C. vt q̄ deſunt. licet in contrarium faciat tex. in. c. deus omnipotens. ij. q. j. vbi deus iudicat ſm allegata ⁊ probata. de quo vide Bar. ⁊ Bal. in l. ij. C. de ſen. ex piculo. ⁊ glo. in. c. j. de offi. oꝛ. ⁊ in. c. paſtoꝛalis. §. quia. de offi. dele. Spe. plene in ti. de alle. ⁊ diſpu. §. ſcitis cla re. ⁊ in. c. cum eterni. de re iudi. in. vj. ⁊ glo. ij. q. j. §. quoniā ple ne. Anto. de but. in. c. veſtras. de coha. cler. ⁊ in. l. illicitas. §. ve-
5 ritas. de offi. pſi. Ludo. plene. in. l. j. §. j. de ferijs. †Tn̄ vbi aliq̄d committitur conſciētie alicuius iudicis an poſſet queri de mali tia vel imperitia. Dic q̄ nō in his que ſunt parui preiudicij. no. in. c. ſtatutum. §. aſſeſſorē. de reſti. ſecus magni preiudicij. cle. j. de iurepa. vbi eſt glo. ſing. ſm Bal. in. l. j. C. de iureiur. et in hoc Bal. in. l. nulli. de epi. ⁊ cle. dixit q̄ vbi eſt cōmiſſum aliquid cō ſcientie executoꝛis ⁊ aliq̄d ſibi in dubiū refricaret̄ non debet fie ri ſcrupuloſa inq̄ſitio. ſed erit ſtandū ſuo iuramento qui iura uit oīa ſine dolo adimpleuiſſe. ⁊ dixit Bal. in. l. fi. in. iij. col. C. vn de cogna. q̄d vbi aliquid relinquitur conſcientie alicuius q̄ iu
a dicet ſm q̄ ſibi videbitur q̄ poterit ſine citatione* ſibi conſciē tiam facere nec poterit appellari vlterius niſi magnū p̄iudiciū ex ea inferat̄ ſm Bal. in. l. j. de re. cre. ⁊ in. l. ij. C. de ſen. ex peri. q⁊ ita reducit ad cōcoꝛdiā aliā. glo. in. l. j. de iurepatro. ⁊ dixit idē
6 Bal. in. l. ij. de vxo. ⁊ mili. all'. Ja. de but. ⁊ Bar. † q̄ licet conſcien tia iudicis ſit infoꝛmata ſi tn̄ nō eſt infoꝛmata per ꝓbatiōes ſuf ficientes illa infoꝛmatio nihil operat̄. Tamen dicit q̄ marc. te net contrarium q̄ iudex poſſet ſequi ſuam conſcientiam etiā nō infoꝛmatam p probationes rite factas q̄ dicit falſum. ⁊ facit q̄d idem Bald. dixit in. l. j. C. ſi plures vna ſnīa. q̄ in iudiciis parum
7 valet allegare conſcientiam: † quia conſcientia non debet profi ciſci de ſecretis iudicis: ſed ſm leges: vt. l. illicitas. §. veritas. ſ. alleg. ⁊ de conſue. recti feu. §. ſacramētum. ⁊ in clemen. j. de bap. tamen melius erit in conſcientia abſoluere q̄ condemnare: ⁊ di xit idem Bald. in. l. ij. ff. de iureiurand. in trigeſimaſecūda char ta: quod in his que commiſſa ſunt a iure conſciētie alicuius ſta tur eius dicto ſine iuramento: et dixit etiam in. l. j. C. de con
8 feſ. in principio. † Quod in foꝛo conſcientie apices iuris non excuſant vt quia in exceptione non numerata pecunia tempus biennij ſit elapſum: quia foꝛum conſcientie eſt boni et equi: et eſt tribunal veritatis et non fictionis. Et accedat quod dixit

a ¶Sine citatiōe. Adde Fely. in. c. canonum. i. xx. col. i ꝟ. ⁊ ſi dicatur ſm conſcientiam de conſtitutis.

idẽ bal.in.l.fi.de iure do.ꝙ qñ qd cõmittit̃ cõſciẽtie cõmittitur diſcretioni ⁊ cõ mittit̃ vt viro bono. p gl.in.d.l.fi.⁊ gl. in cle.j. in gl.ↄſcientiã oneramꝰ.de iure
9 patro.⁊ bar.i.l.j.i fi.de leg.ij.†Et tñ qñ aliqd cõmittit̃ auctoritati ⁊ ↄſcie iudi cis tũc ſi ledat nõ põt appellari ſꝫ Bar.⁊Bal.in.l.j.de leg.ij.vbi dicit ꝙ qñ aliqd cõmittit̃ iudici nõ vt diſceptatori:ſe.d vt bono viro nõ põt appellari ſꝫ Inn.in.c. pſenti.de reſti.Tñ ſuperior põt ſi ſibi videbitur errata corrigere.glo.ſingu.in cle.j.de bapti.⁊ dixit Bal.in.l.j.C.quomõ ⁊ qñ iudex.ꝙ a iudicis videre nõ ap pellat̃:⁊ dicit Inn.ꝙ ſupior non põt imutare cõſcientiã inferioris:qꝛ nõ põt vis animo inferri:tñ eſt conſulendũ erronee ↄſcie:vt deponatur error:vt no.per In no.c.p tuas.l.ij.de ſimo.⁊ hoc etiã tenet Bal.in.l.barbariꝰ.ff.de offi.po.i lectu ra. in col.xij.poſt op.xij.in verſi.⁊ not.⁊ ideo dixit idẽ Bal.in.l.ij.de ſentẽ.ex pe ri.circa fi.ꝙ ꝗuis cõſcientia:⁊ animus hominis nõ poſſit cogi:vt dixit ibi Inn. tñ p ſuperiorem eſt conſulendũ erronee conſcientie.⁊ Bal.in.l.nulli. de epiſ.et cle.in.l.generaliter.de rebꝰ credi.Et vbi ſtatutũ facit mẽtionẽ de ↄſcia iudicis vt ꝙ abolitio nõ poſſit fieri de ↄſcientia iudicis ſufficit ꝙ iudex audiat:⁊ intelli
10 gat licet nõ approbet expreſſe.ar.l.oĩm.de teſta.ſm Bal.i.l.nemo.C.d ſen.†Tñ vbi dꝫ ſtari ↄſcientie alicuius an admittat̃ ꝓbatio in ↄtrariũ. Dic ꝙ ſic.vbi ipſe inferret mihi magnũ preiudiciũ:ſecus ſi paruũ.p glo.ſing.in.d.cle.j.de iurepa. ⁊ ita intelligat̃ dicta gl.i.§.aſſeſſorem.ſ.alleg.ſm Bal.in.l.j.de re.cre. vt.ſ. eſt tactum.Et adde qꝛ bal.in.fi.de pena iudicis q̃ male iudicat.dixit ꝙ iudex q̃ fa cit ſꝫ ſuã ↄſciẽtiã:lꝫ faciat ↄtra iuſtitiã nõ incidit in penã.c.cũ eterni.de re iudi. in.vj.dicẽs ꝙ ille poteſt ſequi cõſciẽtiã q̃ nemini nocet.l.bonoꝝ q̃ admi.⁊ ꝙ tri plex eſt ↄſcientia.ſ.cõſcientia ligata rebus ligata rõnibus legum:⁊ ↄſciẽtia mo tiua ab intellectu:que nõ obligat animũ:⁊ tũc iudex põt ſeq̃ conſciẽtiã que ne mini nocet.l.bonoꝝ.qui admitti.⁊ vide Bal.late.in.l.in ruptione.ff.finiũ regũ. vbi late examinat an et qñ iudex debeat iudicare ſm cõſciẽtiã vbi inter alia dic
11 ꝙ iudex dꝫ iudicare ſm ↄſcientiam legalẽ ⁊ informatam.† Et ſubdit ꝙ ſi iudex viderit aliquem arma deferre ꝙ põt eũ punire ſine relatiõe vl̃ delatiõe qꝛ ei cre ditur de eo qđ vidit.Et inquantum.ſ. dr̃ ꝙ vbi aliquid relinquit̃ ↄſcientie ali cuiꝰ nõ põt ſibi in dubiũ refricari.¶Cõtrariũ tenuit Pe.de ancha.in cle.j.d iure patro.in gl.⁊ Jo.de imo.in.d.§.aſſeſſor.dicit ꝙ gl.in.d.cle.j.nõ ↄdicit glo.in.d. §.aſſeſſor.dicens ꝙ glo.d.§.aſſeſſorem.intelligi dꝫ niſi p viã appellatiõis vl̃ of ficij iudicis miſericordit̃ implorati:vt erronea cõſciẽtia nõ noceat parti:vt poſ ſit tũc ſupior ꝓuidere.Et ideo dicit Oſticus ibi ꝙ ab executore in cuiꝰ conſcien tia teſtator executionẽ cõmiſerat poterat exigi ratio diſtributionis p ſuperiorẽ vbi Jo.de imo.allegat ſupradicta.Bal.ꝙ aut agit̃ de modico aut de magno ꝑ iudicio:vt.ſ.tñ videtur ꝙ aliud ſit relinqui cõſcientie alicuius:vt.in.d.§.aſſeſſo rẽ.aliud ↄſcientiã onerari:vt loquit̃ tex in.d.cle.j.qꝛ ꝑmo caſu ſi agit̃ de ſecre to cõſcientie ꝙ ſtet̃ dicto ipſius p.c.ſi vero.de ſen.excõ.⁊ in.c.ſignificaſti. de ho mi.⁊ p no.p Inno.de iudi.c.nouit.Si vero oneret̃ ↄſcientia tũc ſit vera alia opi. ꝙ ſi cõſulendũ per ſuperiorẽ ꝑea q̃ .ſ. dicta ſunt:ad que facit glo.inſti.de act.§. alie.vbi in his que a conſcientia alicuius depẽdent ſtatur dicto eius:⁊ nõ reqri tur probatio teſtiũ ⁊ debet proprio iuramento firmare.c.ſi vero.de ſent. excom.
12 †Et debet iudex vbi viderit expedire deferre iuramentũ malitie.c.ij.in fin.de iu ra.calum.quia ↄſciẽtia debet arbitrio boni viri regulari non ſm habenas pro prie voluntatis.cle.exiui.de verbo.ſig.⁊ in.l.j.de le.ij.⁊ in.c.inqſitioni. de ſen. excom.Et adde quia iudices iurant iudicare ſm equitatem ⁊ illam obſeruare: vt in aut.iuſiu.quod preſtã.ab his enim.§.equius.quod intelligitur de his que eius arbitrio committuntur ſm Bart.late in.l.j.C.de legibus. vbi vide quando iudicet ſecundum equitatem ⁊ quando ſcđm ius ſcriptum:⁊ rigorem iuris ⁊ ibi

quando poteſt interpretari iura: vt iudicet. ꝛ in. l. non dubium. eo. tit. ꝛ in. l. cum de nouo. vbi bar. que no. quia cōmiſſiones pa ꝑales: vtplurimū dīit tuam conſciam oneramus.

1 ☞ Iudex qui dedit ſententiā ſm vnam opinionem: an teneat in ſindicatu. et nu. 2. et. 3.

4 Error ex cauſa ꝓbabili facit ꝙ iudex non teneatur parti leſe.

5 In diuerſitate opinionum ſtatur ei que plurimorum ſententia comprobatur.

6 Opiniones doctoꝝ reddunt ius dubium ꝛ obſcurum. et. nu. 13.

7 Quando opinio vnius doctoris fuit obſeruata in vna ciuitate non eſt recedendum ab illa.

8 Quanto iuniores tanto perſpicaciores.

9 Opinioni ſtanduꝫ eſt que fanet ſubſtantie actus quando ſunt diuerſe opiniones.

10 Opinione doctoris in ſuis dictis ſibi̇pſi ꝯtrarij: quō vtenduꝫ ſit.

11 Autoritas gloſſe vincitur per textum.

12 Iudicari non debet ſm legem q̄ habet varios intellectus.

14 Princeps eſt lex animata in terris.

15 Iudex non debet iudicare arbitrio ſuo.

16 Ius municipale derogat iuri cōmuni in loco ſuo.

17 Iudicare eſt munus publicum.

18 Iudices debent ſemper habere deum ante oculos in iudicijs.

19 Conſcientia legis: que ſit?

1 An ſi iudex † qui dedit ſniam ſm vnam opinionē teneatur in ſindicatu. Bal. in tit. de pace iur. fir. § iudices. dixit ꝙ aliqñ ſic: aliqñ non ſm dubiorum acerbitatem ꝛ doctoꝝ qualitatē dicens ꝙ nō

2 eſt recedendum a cōi opinione approbata[a] ꝛ a tex. et a ru. ſm Io. de imo. in. c. cupientes. de elec. in. vj. ꝛ dixit idem Bal. in. l. j. ff. ḳs ordo. in bo. poſ. ſeruet. alle. glo. in

3 in. l. cum prolatis. de re iudi. ☙ † Et iudex excuſatur in ſindicatu ſi eſt ſecutus opi. alicuius doctoris vel gloſatoris: lꝫ faciat iniuſtitiam. Tñ bart. in. l. de eo. C. de pena iudi. qui male iudi. dixit ꝙ ſi iudex in eo de quo ſunt opi. errauit: q꞉ eligit malam opi. ꝛ non illam q̄ ab oibus approbat̄ et tenetur cōiter ꝙ tunc punit̄: q꞉ minime mutanda ſunt ꝛ cetera. l. minime. de legib. † Si vero ſunt opi. ita fortes ꝙ qñq̄ obſeruat̄ vna qñq̄ alia: vt eſt in materia cōpendioſe facta per verbum cōe excuſat̄: q꞉ fuit error probabilis. vt no. in § q̄bus. de no. codi. ꝓ quo facit qd̓ no. i. l. ij. de

4 iuris et facti. ign. ☙ † Et no. ꝙ error ex cauſa ꝓbabili facit ꝙ iudex non teneatur in aliquo parti leſe. gl. xj. q. iij. temerarium. ꝛ dixit Bal. in. l. ſi cui. C. qñ prouo. ꝙ qñ lex hꝫ plures intellectus valet ſnia ſm alteꝝ intellectum: quibus adde Bar. in. l. cuꝫ prolatis. C. de re iudi. dicentem ꝙ ſi intellectus legis eſt ambiguꝰ: ꝛ iudex iudicauit ſm opinioneꝫ aliquoꝝ doct. qui nō intelligūt ſecure illam legem ꝙ pōt ꝯueniri in ſindicatu th̄ mitius punit̄. Quod Ange. ibi fatetur ſi ꝯtraria opinio erat approbata: ſed ſi neutra tunc non peccat iudex q̄ in vltimaꝫ ſniam inclinauit ſm Inn. in. c. ne initaris. de cōſtit. ꝛ ideo iudex dꝫ illam opi. eligere que maior nititur equitat. gl. xv. q. vij. epiſcopus. ꝛ que maiori

[a] ☙ Opin. approbata que autē dicatur cōis opi. ꝛ an et qñ ſit imitanda. et ei ī iudicando ꝛ ꝯſulēdo adherenda vid̓ no. fely. in. c. canonum. in xxj. col. circa me. de cōſti. et adde domi. Pe. phi. cor. in ꝯſilio clxxxvj. inci. ꝗꝗ. in pri. in. iij. parte. ꝛ in ꝯſi. lv. incipi. repio. ī littera. m. in ij. parte.

a ¶Et gloſis.Adde eũdem infra in ver.an cõtra in fi.⁊ qd̃ ibi dixi in apoſtillis.

b ¶Seruari Adde eũdeꝫ ⁊ Jnno. in.c.ꝑ tuas.lo.ij. de ſimo. ⁊ in c.innotuit.d̃ ele,añ fin.tñ vt refert do. fely.in.c.ij.i xxij.colũ. de reſcri.in verſi. de diuerſo. ibi ſnie Jnn. fuit Jnn. pr̃ et organũ veritatis ſm̃ archi.in.c.pia. de exce.i.vj. Et dictauit nos duplicẽ ſ.ſolenni apꝑatu.vt magiſter.et ꝯſtitutionibus: quas fecit vt põtifex quas nũc in.vj. habem⁹ ſm̃ Jo. and.in ſpe.i ru.ne ſed.vacante. ⁊ iura ab eo cõdita enumerat io an. in ſpe. in rub.de ſũma tri.⁊ archid. melius oib⁹ intellexit mẽtem Jnn.ſm̃ Jmo.de teſt. c.teſtimoniũ vlt.col.⁊ vbi

nititur rõne.l.ij.de vſuris.⁊ de reſti.ſpo.c.literas.⁊ dixit Bald.
5 in.l.j.de offi.queſto.†ꝙ in diuerſitate opi.ſtat̃ ei que plurimo
rum ſententia cõprobat̃:cõis em̃ opi.docto.nõ ſingularis eſt te
nenda.l.j.in fi.de ſena.ſm̃ Bal.⁊ qd̃ no.in.c.j.de decimis.ꝙ opi.
magr̃alis ſeruat̃ pro lege qñ eſt multũ obſeruata:vbi ſunt opi.
de iure ciuili ſeruari dꝫ opi.q̃ regitur per ius cano. approbata:
q̃ ſeruanda eſt in foro ciuili ſm̃ Jo.de imo.in.l.centurio.de vul.
⁊ pu.⁊ in.c.ꝑ venerabilem.q̃ fi.ſint le. Et dicit glo.in.c.ſciẽtes.
de deci.ꝙ media opi.eſt ſequẽda que eſt probabilior.tex.in cle.
j.de ſum.tri. Tñ in dubio vltima opi.vr̃ approbata. bal.in.l.j.
de conſti.prin.nam illa opi.eſt magis ambigua q̃ nõ ꝯfirmatur.
aut̃.tex.l.d.c.domino.vbi dr̃ ꝙ non eſt credendũ opi.magiſtra-
li quatenus aut̃.ꝓbetur vel rõne nitatur. ⁊ dicit Ange.ꝙ Old.
in.l.inſtra.de fun.inſtru.dixit ꝙ iudex excuſatur ab ęxpenſis in
ſindicatu.lꝫ opin.ſingularẽ magiſtri ſui ſeq̃tur ꝑ tex.ibi lꝫ in iu
dicãdo nemo debeat opi.ſingulari iherere.l.j.de ſena.⁊ ibi bal.
et.l.fi.de pena iudi.Nec ex noſtro capite debemus formare opi.
a ſed ex textibus ⁊ gloſis[a] quibus debemus inherere glo.i.l.oĩs
diffinitio.de reg.iur.ſicut nauis inheret timoni. et dicit bal.in
6 l.precibus.de impu.†Nã opi.do.reddunt ius dubiũ ⁊ obſcurꝫ.
C.de legi.l.leges.⁊ ar.de iud.l.certi iur̃.Jõ talis error iurꝫ vr̃ ex
cuſare a vitio nullitatꝫ:vt no.C.d̃ ap.l.j.ar.l.j.§.ſi iurꝫ.de iur̃.⁊
fac.igno.qd̃ no.Ja.de are.i.l.cũ ꝓlatis.C.de ſen.⁊ inſti.de obl.
ex quaſi mal̃.in princ. ⁊ in.l.diui.de iure patro.de cele.miſſa.c.
cum marte.de fer.c.capellanus. vbi gl.et in.c.j.de iu.in.vj.vbi
7 Jo.mona.†Attñ qñ in vna ciuitate fuit obſeruata opinio vni⁹
doct.ab illa nõ eſt recedẽdum.ff.de hiſq̃ not.infamia.ibi ⁊ gñali
liter oẽs de acq̃.here.l.ꝓ herede.§.papi.vbi vulgo putare.C.de
veteri iure.l.j.§.nulla.de fundo inſtru.l.q̃ſitum.§.ſed ſi fundus
ibi quam ſniam:qꝛ non valet vnius ſingularis opi.vbi ꝯtrariũ
ſeruat̃.de ſena.l.j.in fi.⁊.l.minime.de legi.⁊ de dã.infec.l.ſi edi
bus ibi veſtroꝝ preceptoꝝ ſententia.⁊ Bar.in.d.l.cũ prolatis.⁊
in.l.ij.de legi.tñ dictũ vni⁹ doctoris nõ eſt neceſſariuꝫ:nec artat
de neceſſitate.viij.di.c.noli.ẽt ſi eſſet papa.dũtamen loquat̃:vt
magiſter:vt no.Hoſti.in.c.paſtoralis.de decimis.Et dicit Hoſt.
in.c.ſolet.de ſen.exc.in.vj.audiuiſſe ab Jnn.ꝙ eius opi.lꝫ fuerit
b papa non debeat ꝓ lege ſeruari[b] tñ eſt probabilis no.de legib⁹
l.j.Jdeo habet iudicem excuſare in ſindicatu. Qꝛ opi.doct.eſt
deferendum quãtum põt ſalua veritate.ar.ff.de arbi.l. qualeꝫ.
x.di.c.nec.et eſt fauendum de deci.c.j.et qd̃ ibi no.Hoſti.⁊ Jn-
no.Nam dicit lex ciuilis ꝙ noſtroꝝ ſcriptorum eſt ſeq̃nda ſnia.
de dam.infec.l.in edibus.Et ideo in tali dubio probabili quili-
bet põt eligere opi.quam vult ſm̃ Jn.in.c.ne innitieris.de ꝯſti.
⁊ idem Hoſt.⁊ Spe.de appel.§.nunc dicamus.verſic.circa.et in
titu.de expenſis.§.jquibus adde qd̃ regulariter vltime opi.ſtã
dum eſt ſm̃ glo.in.l.qui filium.§.fi.ad tre.⁊ Cyn.in.l.j.de ſum.
tri.et Ange.in.l.ſi idem.§.fin.de iu.om.iudi.et Bald.in.l.quod
princeps.de legi.⁊ idem Bald.in aut̃.ex teſtamento.C.de colla.
⁊ Bal.in.l.ſi mater.ne de ſta.defun.Et ſi alij aliter dixerint quo
rum varietates rem dubiam reddiderint.l.dubitatum.de non

nu.pec.et.l.an inutilis.§.j.de except.et Innoc.in.d.c.ne innite-
ris.et quia hoc tale dubium reſultans ex doct.opin.licet nō ne-
ceſſitet dcō.c.noli.et ſi ceſſet opi.Pape eſt tamen probabilis.vt
ſ.et not.glo.in.l.j.C.de profeſ.qui in vrbe conſtan.Tn̄ non eſt
inconueniens noſtrorum patrum ſequi ſententias.l.cum accu-
tiſſimi.de fideicommiſ.et.l.ij.de inſtitu.et ſubſtit.¶Unde in ta
li probabili dubitatione propter docto.opini. quilibet poterit
eligere quam voluerit. in capitu.veritatis. de dolo et contu.et
Hoſtien.in ca.j.de ſac.vnctio.⁊ Spec.de appella.§.nunc videa-
mus.verſicu.circa.Archi.xxiiij. qō.iiij hereſis. Quoniam pro-
babilis dubitatio excuſat a culpa cap.j.de poſtu.in.vj.Et ſi ſint
quidam antiqui quidam noui habentis varias opini. antiquo
rum preualet.vide in.l.ſemper.de iure immu. et in capitu.j.de
ſumma trinita.in cle.vbi Guiliel.et Hoſtien.in capi.quanto.de
tranſlat.prela.et de ſacra vnctiōe.cap.j.vbi Joannes andre.li-
8 cet accurſi.dixerit.† quanto iuniores tanto perſpicaciores. in
l.gallus.de libe.⁊ poſthu.quidam dixerunt ꝙ via media ſit ſe-
quenda.cap.querenti.de offici.delega.de ſententia excōmuni-
ca.c.ſcientes.arg.l.adeo.§.cum quis. de acquirē. re.domi.qui-
dam quod vltima.vt .ſ.quidam dicunt.qđ antiquiori ſit ſtan-
dum:niſi conſtaret notorie quod male dicunt : vel rationabili-
ter conuinceretur quod erit iudic.arbitrio relinquendum ſecū
dum Joannem andr.in cap.j. de ꝯſtitutio.et de fer.cap. capel-
lanus.et ita intelligitur.l.athletas.in princi.de infami.⁊ Bal-
dus.in. l.de ſcena.quia ſi propter varias opiniones docto.quis
excuſaretur:non tamen ſi eſſet irrationabilis ſeu falſe. ſecūdū
Hoſtien.et Baldū.in.c.j.de conſtitut. Quoniam non opini.do-
ctoris.ſed ratio eſt ponderanda ſecūduz Hiero.ſuper cathedrā
Ideo alij dixerunt ꝙ in varietate opinionū eligi debet que me-
liori et probabiliori ratione nitatur.argu.l.ij.de vſufruc. et .d.
c.capellanus.⁊ de tranſ.c.quanto.⁊ in ſupradictis iuribꝰ:male
tamen eligens non peccat:ſed ſecunduz conſcientiam hoc egit.
vt dixit Hoſti.in.c.j.de re iudi.⁊ Bal.in.d.l.j.de offi.queſto.vbi
dicit:ꝙ vbi ſunt diuerſe opin.ſtatur ei que plurimoruz teſtimo-
nio comprobatur:⁊ alibi allegatur text.ſing.inſti.de iure natu
rali.§.rñſa.ꝙ opi.vnius ſtandum eſt quando eſt ſolus a qua nō
licet diſcedere.Et dicit Bald.in.l.iiij.§.hoc autem iudicium.de
dam.infec.ꝙ vbi ſunt hincinde opi.ſi detur ſentētia ꝑ vna opi-
nione nō poteſt dici nulla.vt ibi:⁊ in.l.cum prolatis.de re iudi.
et in.l.qui rome.§.duo fratres.de ver.ob.ꝙ dicit verum Ang.in
d.§.hoc autem.niſi aliqua opin.ſit in ſcholis vel in iudicijs. vt
verior approbaretur ſm̄ Inno.in.c.ne initeris.de conſtitu.†Et
9 ſcias ꝙ pluribus hincinde opi.illi ſtandum eſt que fauet ſubſi-
ſtentie actus.l.ſi pars.de inoffi.teſtam̄.de re iudi.c.fin.⁊ pro il-
lis ſit benigna interpretatio.c.cum dilecti.de dona. ⁊ facit de fi
deicom.libe.l.iulius.ſm̄ Ludoui.in.d.l.ſi pars.⁊ inſtum bar.
in princi.l.cum prolatis.dicit ꝙ iudex elegit vnam opinionem
de lege que multas opi.habet:vt eſt exemplū.in.l.dos p̄re pro
fecta.ſo.ma.et in aut.ex cauſa.C.de libe.preteri.qđ teneatur in
ſindicatu quaſi male iudicauerit ſi eligerit opinionem quam

Inno. eſt gl.
non dicēs in
noc. tenet ſic
ſed eſt gl. cū
qua concor-
dat Inn. ita
docet but.in
c.cuz cauſā.
in fi.de verb.
ſi.tñ fuit ſub
tilis nimiuz
ſm abb.in.c.
at ſi clerici.
pnc.i.vij.co.
de iudi.⁊ cōi
ter ꝯfuſe loq
tur.vt di.bu.
in.c. tāta.in
iij.col.de ex-
ceſ.prelat.et
ab.in capit.
nō minus.in
ij.co.de imu.
eccle.

multi doctores tenuerunt ſi tñ non eſt bona dicens q̃ mitius punitur.per not.
inſti.de oblig.ex quaſi delicto.in princ.¶Quod limitat ibi Ange.quando vna
fuit approbata:ſed ſi neutra tunc iudex non peccat.ſi in altera inclinauit ſm
Innocen.quem ibi refert Ange.⁊ plene per Bald.in tractatu de ſindicatu.in.§.
proficiſci . q.xxx.⁊ in.l.ij.⁊ in auẗ.ibi poſita de pena iudi.⁊ bart.in queſtione
10 ſua a ſententia iudicis.et in.l.fina.de var ijs ⁊ extraor.co.⁊ in.l.ſi cer.pet.† Si
tamen doctor in ſuis dictis eſſet ſibi cõtrarius.⁊ Bal.⁊ Cy.qui mutauit opinio
nem ſuã antiquã in.l.non pro matrimonio.C.ad orfi.licet indeterius : vt dicit
Bald.de his qui ante aper.tab.l.j.tunc debemus inherere ⁊ ſtare illi opinioni
que nitit̃ meliori ratione ⁊ que approbat̃ per predicta iura:⁊ dicit Cy.in.l.cun
ctos populos.q̃ vltima opi.glo.corrigit primã correptionẽ ꝓbabili non neceſ
ſaria ſm Pet.ibi vbi Cy.deridet gl.accur.dicẽs.q̃ vltima opinio intelligit̃ eſſe
opi.iuriſconſulti vel doctoris:⁊ ita etiã dicit Bal.in.c.j.an apud iudicem vel cu
re.dñi in vſi.feudo.Tamen vbi glo.aliquid dicit in vno loco.⁊ deinde cõtra di
cit in duob⁹ locis ſtatur auctoritati pluriũ gloſarũ.l.emilius.de mino.ſm Bal.
11 in.l.precibus.de impuber.† Tamẽ auctoritas glo.vincit̃ per tex.vel per rõnem
neceſſario inferẽtẽ ↄtra glo. ſm bal.in.l.cõuenticulam . per.l.labeo.§.ver.de
ſupp.lega.Tamen in dubio inherere eſt glo.vt.d.l.ois diffinitio.⁊ in.l.facta.§.
ſi in dãda.ff.ad trebel.vbi dicit glo.accur.occurrit.⁊ ſuccurrit tenebris iure ciui
lis ſm Bal.in.l.precibus de impube.Licet barto.in.l.j.ff.de cõcuſſio.dixerit q̃
in paucis locis inuenies ꝓprias opi.accur.tñ idem Bar.in.l.cum hereditas.C.
de poſitis. dixit q̃ non põt reperiri melius teſtimonium teſtimonio accurſij.et
ideo vbi accur.pedes firmauit non recedendum eſt ab eo:vt dixit Jaco.but.in
l.j.⁊.ij.C.qui pro ſua iuriſdi.maxime in conſulendo ſm Bal.in auẗ.defuncto.
ad tertiu.⁊ in.l.a procu.ff.de procu.⁊ in.c.pe.de natura ſucce.feu.⁊ in arduis et
12 magnis cauſis ſm Bal.in.l.ij.de ſentẽ.que ſine.† Ubi tñ lex varios haberet in
tellectus non debet ſm illam iudicari:vt dixit Barto.in.l.iij.ff.de reb.du.⁊ vbi
plures intellectus referuntur in legibus antiquiori eſt ſtãdũ.ſm Gra.xxiij.q.ij.
c.hoc ipm̃.dicẽs.q̃ vbi in geſtis cõſiliorum diſcors inuenitur ſnia illius magis
tenet̃ ſnia qui eſt antiquior aut potẽtior extat auctoritas:⁊ habetur. in.l.diſti.
c.domino ſancto.⁊ allegat ibi Joan.viij.diſtin.c.preſidi.vbi canones hodierni
preferunt̃ dictis apoſtolorũ antiquioribus ad idẽ.xxxj . diſtin.c.deinde.xxv.q.
j.contra ſtatuta cõcludens q̃ vbi conſtitutiones ſunt particulares alicuius lo=
ci habet locum quod dicit̃ in.d.c.domino ſancto.de quo.xix.diſtin.in canonis.
ſed vbi eſſent leges generales ſemꝑ poſterior preiudicat antiquioribus.c.j.de
cogna.ſpiri.⁊.ff.de leg.l.nõ eſt nouũ.que colligunt̃ ex dictis dñi Cataldini in
tractatu de ſindicatu.⁊ ex dictis dñi Antonij de prato veteri de Bononia ma=
giſtri mei in lectura ſua quam fecit in vſibus feudorum in.c.vbertus.in ti.qui.
mo.feu.amitta.aliquibus per me additis.quib⁹ addedicto per Lucã de pẽna in
l.ij.C.de num.lib.xj.vbi dixit.q̃ ſi iudex in iudicando ſequatur opinionẽ erro=
neam in his que non ſunt cõtra deum vel bonos mores:⁊ ſit humanior opinio
q̃ excuſetur.c.fi.de tranſ.Nam in his que nihil intereſt ad capeſcendũ regnum
dei non eſt peccatum errare ⁊ aliud pro alio putare.xxij.q.ij.inquibus.Jn alijs
autem que ſunt cõtra iuſtitiã ⁊ bonos mores illa eſt opinio preferenda que me
liorũ nititur ratione. extra de ferijs.capellanus.⁊.l.labeo.de ſup.leg. Si vero
iudex in rationis diſcuſſione deficiat:dicunt quidã qd excuſetur ſi ſequitur do=
ctoris opi.cuius antiquior ⁊ potior extat auctoritas.l diſtin.c.dño ſancto.etiã
ſi ſapere inueniatur errorem.viij.diſtin.conſuetudo.licet in cõtrarium faciat.l.
potioris.de offi.recto.prouin.Nam ſemꝑ eſt preferenda opi.preſbyteri que me
lior eſt ſententia epiſcopi.xcv.diſtin.eſto.⁊ Sen.lib.de quatuor virtutibus nos

moneat dicētis auctoritas.nō quis loquat̃:ſed quid loquatur attendas.ꝛ idē ix.diſtin.ago.in fine.ꝛ.c.ſane.ꝛ ecōtra.licet cōtra opi.doctoris famoſi facere cū iuſtitie ratiōe.xij.diſtinc.in prin.ꝛ.c.j.vbi Archi.hoc not.qꝺ eſt em̃ rōnabile eſt ius perfectū.l.j.in prin.de lati.lib.Nā rō.l.preferť.l.falſa.in prin.de cōdi.et de mō.ꝛ ex.l.nature debemus:rōni parcere:vt ait Tulli.primo offi.Nō ergo excuſať iudex ꝗ neſcitiiter opi.diſcernere que melior nitiť rōne cū non debuerit aſſumere officiū ſi non viderit ſe peritum circa illud Eccle.vij.noli iudex ſi nō vales ꝟtute diſrūpere iniquitates.Quare diſtinxit ꝙ aut iudex fuit creatus inuitꝰ et reclamans ꝛ de ſua imperitia cōteſtās ꝛ nullaꝫ cōmiſit negligētiam in virtutis inueſtigatiōe in ꝯſulendo peritiores ꝛ nihil obmiſit ꝛ excuſatur qui maiorē ſequiť errorē.c.inter.de tranſ.epiſcopi.ꝛ qꝛ delictū ignorantie nō ligat.l.generali.de tab.ꝛ excuſať a toto nō a tanto.d.c.inter.Nā regiť i prudētia ꝗ in iudice puniť:inſti.de obli.ex quaſi maľ.in prin.ſi aūt negligentiā in hoc cōmiſit punitur.l.fi.de varijs ꝛ extraor.cog.ꝛ teneť ad reſtitutionem eius in quo legit.in auť.de q̄ſto.§.vero aliꝗ.Ubi aūt data opa offm̄ acquiſiuit nō excuſať per.l.perequatores.de cēſi.qꝛ nō debuit affectare id in quo intelligere potuerit ſuā imperitiā alij dānoſam.ff.ad.l.acquil.l.idem iure.ad fi.ꝛ hoc eſt ſentētia Petri quā Cy.

13 ſequiť auť.hodie.de iu.† Sed cū ex nimia doctoris ſubtilitate varietas opi.cōſurgat in dubio excuſať:ſi opi.ſequiť equiorē.arg.l.ij.in verbo eq̄tatis:ne fiſcꝰ rē quā emit:niſi ius ſcriptū patēter cōtrariū oňderet.ꝓ quo vide Cy.in.l.j.de leg.in fi.vel inq̄rat ſi qua ipſaꝝ opi.reperitur cōſuetudine approbata.ff.de le.l.ſi.de interpretatis.ꝛ illā ſequať qꝛ pro ea ſatis p̄ſumiť.in auť.de vſu.nau.§.

14 fi.ꝛ patent hec extra de decimis.c.cū ſint.qua deficiēte referat p̄ncipi.† ꝗ eſt lex animata in terris ꝛ difficilibꝰ finē imponit i auť.de inſtrumē.cau.§.cū igiť.ꝛ de ſan.epiſco.§.ſi vero.ꝛ de queſti.l.j.§.fi.ꝛ de tabu.l.ij.de pen.l.diui fratres.ꝛ ꝙ in ſimili no.Cy.in.l.cum de nouo.de leg.In dubio autem videtur poſſe fauere cui vult.ff.de lega.ij.l.ſi quis ſeruum.§.ſi inter.ꝛ ad ſilľ.l.ſi quis in graui.§.ſi cum

15 omnes.ꝛ no.Bar.extra de ex.venerabilem. Hoc ergo eſt attendendum † ꝙ iudex nō debet iudicare arbitrio ſuo.C.de iure fiſ.l.ꝓhibitū.ꝛ de decurio.l.nemo.ꝛ de conſti.c.ne inniteris.ſed legibus ꝛ iuribꝰ.in auť.de iudi.§.ois aūt.ꝛ.§.iuſiuran.ꝟſi.fi omnē.Uñ ſi alicui mandeť ꝙ faciat ſm qꝺ ſibi videť intelligitur p̄uia diſcretione.extra de p̄ben.c.expoſuiſti.ſm dn̄m Lucam in.d.l.ij.de nūmarijs.ꝛ vide Spec.ꝛ Bal.in ti.de exec.ſentētie.in.§.ſi iudex.vbi de hoc.¶Si quis petat in libello ſibi fieri iuſtitiā ſm formā legis ꝛ ſtatutoꝝ ꝛ iudex in iudicādo ſequutus eſt ius ꝛ nō ſtatutum vel ecōtra.An fecerit litem ſuā.Dic ꝙ illa verba debēt intelligi ꝙ illud ius fiat ſm quod fieri debet ꝛ ſi hoc factū eſt iudex non fecit litem ſuā.de hoc in.l.rerū amotaꝝ.ff.re amota.per Bart.ꝛ Bal.in §.proficiſci.q.xxij.ꝛ idē bal.in.l.iniuria.de pace iura.fir.Et vbi ſtatutū diceret ꝙ iudex debeat cauſas tempore ſui officij decidere ſm ius an intelligatur de iure cōi ꝛ conſuetudinario.Joan.and.in ſpec.in ti.de arbi.in verſi.excipitur.tenet ꝙ ad ius cōe refertur tanꝗ dignus nō aūt ad ius municipale:argu.inſti.de iure naturali.§.ſed quotiens.ꝛ ſequitur Ang.in diſpu.duo ad inuicem.ꝛ bal.in.l.quicunq̄.de ſeruis fugi.Sed in.l.illa inſtitutio.de heredi.inſti.tenet opinionē cōtrariā ꝙ etiā referatur ad ius municipale.ꝛ tenet An.de bu.in.c. quintauallis.de iureiurā.

16 † qꝛ ius municipale derogat iuri cōi in loco ſuo.l.omnes populi.ꝛ quia iudices iurant illa ſeruare.c.j.de iureiurā.in.vj.ꝛ in auť.iuſiur.qꝺ preſta.in prin.et hoc idē tenet Ludo.in.l.poſt dotem.ſo.ma.quod intelligiť de iure ꝯſuetudinario per.§.ex nō ſcripto.inſti.de iure naturali.licet in.l.fi.de his qui ve.eta.ius refertur ad ius cōe.ꝛ nō ad priuilegiatum.ꝛ vide bar.in.l.rerū amotarum.ꝛ in l.gallus.§.eius.de libe.ꝛ poſth.ꝛ in.l.obſeruare.§.proficiſci.de offi.procon.et

not.in.c.cū veniſſent deeo ꝗ mit.in poſſ.❡An ſemper cum iu=
dex in iudicando pretermittit formā ſtatuti ſit periurusª.dicit
bal.ꝙ in leuibus nō:ar.de ven.inſpi.l.j.in fi.de ꝯdi.et demon.
l.quāuis.de edi.edic.cui dens.Tamē in grauioribus ſi dolo
facit eſt periurus ſi culpa nō eſt periurus tñ punitur de culpa
ad intereſſe partis.Et ſi culpa ceſſat nō punitur et tenet eiꝰ fa=
ctū:de trāſac.cū his.§.cauſa.vnde dolꝰ requirit̄:facit quod no.
de reg.iur.l.nō videt̄.§.qui iuſſu.❡Et cū eſt in dolo nō eſt ipſo
iure periurus ſed ꝑ ſententiā nō ob.l.ſi quis maior.de tranſac.
qꝛ ibi eſt ſpeciale quando iuratur ſuper contractu. facit quod
no.in.l.lucius.de infami.et in alijs caſibus nō receditur a regu
17 la generali.Bal.in.§.proficiſci.q.xxiij.❡†Judicare eſt munus
publicū.l.ꝗppe.ꝛ.l.iudicare.deiudi.iō oportet iudicē cūcta ri
mare.c.cum Jo.de fide inſtr.de offi.delega.c.ſuper queſtionū.
.§.intentionis.ꝛ dꝫ a ſe iudicare ꝛ nō habere cōſilium cū aduo=
cato partis ſm glo.in.l.proxime.de his que in teſta.delē..Tñ
poteſt diſputare cū aduocato partis:ꝛ ipſum reducere ad incō=
uenieñs.l.officiꝰ.de leg.iij.Et pōt emendare libellū formatū ab
aduocato.l.j.de offi.aſſe.Et pōt qđ ꝓnūciauit defendere.c.dile
18 ctus.de reſcrip.†Et in iudicando ſemꝑ deuꝫ habere ante ocu=
los.extra de accu.c.qualiter.de eo ꝙ certo loco.l.quot ſi ephe=
ſi.non tñ debet eſſe nimis iuſtus.j.di.c.deniqꝫ.de pen.di.prima
ſpecies.ꝛ dꝫ ꝓcedere ſine perſonarū exceptione.c.nouit.de iu=
di.ꝛ via recta.de accu.c.qualiter.ꝛ dꝫ diligenter attendere ꝓba
tiones ꝛ priuilegia que ſibi offerunt̄.c.dilecti.de priuile.❡Ju=
dex debet iuſte iudicare non obſtante aliqua pragmatica ſan=
ctiōe cōtra ius obtenta.in aut̄.de iudi.in fi.quod eſt ſumptū ex
Salomone dicente iuſte iudicate filij holm.ꝛ facit.C.de iudi.rē
non nouam:ꝛ; iſta verba ponuntur in ſigillo Imperatoris ſm
Ang.in.d.§.fi.ꝛ in moneta catholicorum regū regni huius po=
nitur honor regis iudiciū.❡Judex de cauſa cognoſcens debet
iudicare ſm legem nō ſm ſacras iuſſiones lit.penden.impetra
tas.in aut̄.in medio litis nō fieri in ꝑn.niſi fuerit interpretatio
principis ſuꝑ aliquo dubio iuris exorto in ipſa lite.vt ibi in.§.
ſentētia.Nec ſi iudex nō ſeruauerit propterea ipſam iuſſionem
tenebitur in ſindicatu per.d.§.qꝛ iuris auctoritatē ſpernit:ar.l.
gracchus.de adul.❡An officialis poſſet iudicare vltima die ꝗ
b finit officiū.Dic quod ſicᵇ in.l.pene.ff.de ferijs.ꝛ de offi. ꝓſū.et
l.ꝛ ſi forte.l.meminiſſe.de offi. procōſu.ꝛ lega.Etiā ſi dies feria
ta fuerit:gl.iij.in.c.ſignificauit.de iudi.❡Alij dixerūt quod aut
iudex fuit negligēs ꝛ non pōt ꝛ imputat̄ ſibi qꝛ ſe artauit.l.ij.§.
ſi quis tñ.ſi quis accu.Aut nō fuit negligēs tūc ſi dies fuit feria
tis in honore dei nō pōt.l.ſi feriatis.in fi.ff.de ferijs.al's ſic.l.ſi
de meis.in fine.de arbi.❡Judex debet ſequi in iudicando con=
ſcientiam legis ꝛ ſuā ꝛ magis conſcientiam legis ꝙ̄ ſuā.l. certi
19 iuris.vbi Bald.:C.de iudi.❡†Eſt autem conſcientia legis ſm
acta ꝛ probata.l.illicitas.§.veritas.de offi.preſi.vbi dicit Bal.
quod preſides poſſunt eſſe illiterati tamē habere debent aſſeſ=
ſores literatos.ꝛ adde quod no.in.ſi.de. ſenten.ex pericu. ꝛ in
ſti.qui.mo.ius pa.pote.§.relegati.ꝛ in.l.ciues.et incol.ꝛ.l.iij.

a ❡Periurꝰ. De quo dic vt per bal.in c.iniuria. in iij.col.de pa. iur.ſir. et in d.§. ꝓficiſci. xxxiij.q.ꝛ in l.ij. de cōſti. pecu.

b ❡Qđ ſic. Adde tñ ꝙ hodie proui ſum eſt ꝙ bi duo ꝯñ ſi.of ficij abſtine at ab officio

quod quiſq; iur. ⁊ l. fi. de pſcrip. long. tempo. in qbus legib⁹ habetur de iſtis poteſtatib⁹ ſm Bal. in d. l. certi iuris. ¶ Si iudex in iudicando tenet nouas ⁊ inſolitas opiniones in eo preſumit imperitia. l. j. ff. de ſenato. ideo in ſindicãdo nõ debet recedi ab opinione prudentum maxime gloſarum. bal. in. l. fi. C. de pena iudicũ. Tamen an dictum ſeu auctoritas vnius doctoris legentis in cathedra ⁊ opiniones aliquas approbantis excuſet: vel aſtringat iudicem ad ſic iudicandã. vide late An. de Iſer. in ti. de contentione inter dñm ⁊ emptorem. in vſi. feu. ita fely. in. c. cõſuluit circa fi. vj. col. de offi. dele.

1 ¶ Iudex an et quando dicatur facere litem ſuam. et numero. 2. et. 3.

4 Iudex qui facit litem ſuam efficitur aduerſarius litigatoris.

5 Iudici litis eſtimationem ſoluenti nullam ius acquiritur. et nume. 7.

6 Iudex negligens facere iuſtitiam delinquit in deum: in principem: et in partem.

LIs ſua. Uide in verbo corruptio: ⁊ in verbo iudex male iudicans: ⁊ in verbo iudicare: ⁊ in verbo negligentia.

1 † Quando et qualiter dicatur iudex facere litem ſuam: nota. ij. queſtio. vj. c. hoc etiam placuit. xxxiij. q. et. ij. c. dominus. extra de foro compe. c. cum ſit generale. Itẽ ff. de iudi. l. ſi filiuſfami. ⁊. ff. de iniurijs. l. iniuriarũ. §. idẽ labeo. extra de priui. c. dilecti. vbi de hoc. ⁊. ff. qui. ex cau. maio. l. ſed

2 ſi per pretorem. §. ait pretor. ⁊ §. ſequen. ¶ † Item iudex qui negligit facere iuſtitiam ad quam faciendam neceſſitas eum tenet. l. ij. C. de ſen. ex periculo. extra de probatio. c. quoniam contra. §. fina. Debet enim leges obſeruare. ix. q. iij. cu; ſcimus. ⁊ de epiſ. et cleri. l. ſi quis in conſcribendo. in fi. Et proinde punitur de ſua negligentia. de iudi. l. ſancimus. de offic. prefecc. anno. l. j. et nota. xxiij. q. vltima. c. preterea. que negligentia punitur etiam alio modo. de anno. et tribu. l. iudices. Item ſi tranſcendit legem ſine cauſa facit litem ſuam: et tenetur legis pena. in auf. de trien. et ſemiſ. §. ſtudium. Item ſi non admittit probationes: vt dz. ff. de eden. l. argentarius. §. ſed an hec. Item ſi differt examinare teſtes. l. ſi quando. in fin. de teſti. Item ſi ipſoru; audientiam cõmittat in caſu quo non poteſt: vt in cauſa feudali: vt not. Andre. de Iſer. in conſtit. in pecuniarijs. et in titu. quo tempore miles. vbi latius. ¶ An iudex faciens litem ſuã in proceſſu cauſe excuſetur per. c. deteſtantes. vide in verbo ſententia. in. c. dicitur. quod iudex ex ſola nullitate. ¶ † Iudex qui comdemnat litigatorem iniuſte iniuriam ſibi facit. xj. q. iij. c. illud plane. et. ff. de iniurijs. l. iniuriarum. §. item labeo. Quod puto verum quando dolo fecerit. per not. per Andre. de Iſer. in titu. de contro. inter dominum et emptorem. §. notandum. tamen eſt que additio. et eſt infra in verbo iudex male iudicans.

4 ¶ † Iudex qui facit litem ſuã efficitur aduerſarius ⁊ inimicus

litigatoris.l.ſi appellationū.C.de appel.Idez ſi aliam culpā cōmiſit.arg.extra de ſen.exc.c.ſacro.§.q̄cunq̄ꝫ.ꝛ vide q̄d no.Andre.de Iſer.in.li.feudo.in tit.de cōtro.inter dn̄m ꝛ emptorē.i.additiōe vbi tractat.An teneatur iudex ignorans ad emendationē damni ſi fecerit omnem diligentiam quā potuit circa veritatis inuentionem.ꝛ ꝙ no.Inno.in.c.fi.extra de iure calum.in vltima gloſ.¶An
5 iudex negligēs facit litem ſuam.vide in verbo negligētia.¶†Iudici litis extimationē ſoluenti nullū ius acq̄rit̄.Ang.in.l.mancipia.de ſeruis fugi. Ratio: q̄ꝛ quo ad iudicem eſt mera pena.et ſic non obſtat.l.litis extimatio.ff.pro empto. qui dicit ꝙ hoc eſt verum quando iudex facit litem ſuam in male pronunciādo qui ſui delicti penam ſuſtinet.Sed ſecus in alio qui facit litē ſuā negligēdo: q̄ꝛ tunc ſi ſoluit id q̄d in obligatione verſabat̄ poteſt recurrere cōtra eum qui erat obligatus.l.miſſi opinatores.de exac.trib.q̄ꝛ eum liberauit ſoluēdo ꝙ in obligatione verſabat̄.ſecus ſi aliud ꝑ tex.ſing.in.d.l.mancipia.ſm̄ Ang. Tamen ſm̄ alios.l.miſſi loquit̄ in extraiudicialibus in quib⁹ negligētia ſtat in
6 meris finib⁹.¶†Et in iudicialib⁹ iudex negligēs facere iuſtitiam delinquit in deum ꝛ in principē ꝛ in partē:vt in ti.vt diffe.iudi.ꝛ in.l.ſi quando.C.de teſti.Et ideo iudici male iudicanti non ſunt iura cedenda gl.in.d.l.mancipia. quando ſoluit litis examinationē.Quod intellige quando ſoluta extima tiōe litis qui iniuſte obtinuit nō eſt liberatus ſecus ſi fuiſſet liberat⁹.d.l.miſſi opinatores.
7 ¶†Ubi aūt iudex ratione doli faceret litem ſuam nūq̄ꝫ cedunt̄ ſibi iura.ar.l.ſi quis ꝛ.l.ſi culpa.ff.de rei vend.que not.quia vtilia ꝛ vide.ī.latius in.c.an iudex qui facit litem ſuam.¶ Si iudex male abſoluit aliquem ab inſtantia iudicij facit litem ſuam licet non perimat ius partis.Bar.allegat.l.ſi quis in conſcribendo.de pact.¶Sicut iudex male iudicando facit litem ſuam.ꝛ ſic etiam omne damnū parti reſtituere tenet̄.§.volumus.in ti.vt iudi.ſine quoquo cū ipſe ledit indebite.l.fi.ff.de varijs ꝛ extraor.cogn.ꝛ.l.filius.ff.de iudi. ¶Ita etiam iudex qui negligens eſt.C.de iudi.l.properandum.§.placet.ꝛ.C.de conue.fiſci.debi.iudices.li.x.ꝛ de negligentia illa vide in.l.mora.ff.ſol.matri.Et vide late in conſti.reg.ſi iudex fraudulenter.ꝛ in conſtitutionibus ſequentibus in tit.de pena iudicis.Et qualiter tunc conſuletur parti ciuiliter.Dic ꝙ aut agit̄ contra iudicem ad litis eximinationem:vt.l.fi.C.de pena iudi.ꝛ inſti.ꝛ de obli.que ex quaſi maleficio.in prin.ꝛ.ff.de iudi.l.ſi filius.Aut petet reſtitutionem in integrum ex clauſula generali aduerſus ſententiam.l.ſeruo inuito.§.fi.ff.ad treb. cum gl.ꝛ no.glo.in.d.l.fi.ꝛ vide.q̄d not.in.l.fi.in fi.C.de fide inſtru.ꝛ ꝑ Dy.in regula.non eſt ſine culpa.in.vj.Uel illud eſt verum ꝙ habet reſtitutionem in integrum:ſi iudex non eſt ſoluendo.ar.ff.de eo per quē fa.eſt.l.fi.ꝛ.C.de appel.aut. appellatione.ꝛ per no.in.l.ſi is ad quem.de acquiren.hered.Et vide Andre.de Iſer.in ti.de cōtro.inter dn̄m ꝛ emptorem.in fi. Innoc.in.c.paſtoralis.de offic. dele.Bal.ꝛ doc.in.l.j.ꝛ.ij.ff.ꝙ quiſq̄ꝫ iuris.ꝛ Specu.de requi.conſilij.§.j.verſi. conſiliarij.ꝛ Bar.in.d.l.ſeruo inuito.ꝛ ibi Ange.ꝛ Bar.in q̄one ſua an ſentētia iudicis qui per imperitiā iudicauit.Et quod dicitur de reſtitutione in integrū eſt verum quando agitur contra partem qui vicit per iniquam ſententiam dolo victoris accedente vel ꝯtra abſentem ex falſis allegationibus.vt ibi de intellectu predictorum.ꝛ vide latius in verbo iudex male iudicans.in.c.j.

1 ☞Emancipatio qualiter fieri debeat?
2 Emancipatio non poteſt dici lis.
3 Ratione patientie ꝛ conſenſus quis tenetur.
4 Notarius qui omiſit ſubſtantialia inſtrumenti an teneatur ad intereſſe.et nume.8.
5 Comes palatinus poteſt legitimare non ſubditum etiam in territorio alieno.

Dolus

6 Dolus non infertur volenti.

7 Judex proferens ſententiam quando proceſſus eſt nullus nõ tenetur ad intereſſe.

9 Judex vel arbiter admittens exceptionem dilatoriam non admittendam facit litem ſuam.

1 Vero de.q.facti.†Emancipatio de iure debet fieri coram iudice ordinario ſolemni iuris ordine ⁊ cum ipſius decreto.l.non nude.de emanci.liber.cum concor.⁊ de offi. pret.l.j.ver.nec ſane.⁊.l.emancipari.ff. de adop.cum ſi.⁊.l.emancipat.de fide inſtr. que celebrata fuit in regno.vbi fiunt inſtrumenta per tabellionẽ cum in ſubſcriptione iudicis ad contractus qui decretum interpoſuit propter qđ emãcipatio nõ valuit:vt.l.adoptio.C.adop.⁊ ꝓpterea dãnũ paſſus fuit ille emãcipatus:qꝛ nulliter facta fuit. ¶An iudex talis teneatur ſibi reſarcire hoc damnum.Quidam doctor determinauit ꝙ non:qꝛ cum non ſit iudex dici non poteſt feciſſe litẽ ſuper tex.in.l.j.in fi.ff.de varijs ⁊ extraordi.cogni.vbi dr ſi iudex litem ſuam fecerit:⁊ qꝛ iſte nõ eſt iudex cum ius dicere nequeat.

2 extra de verbo.ſigni.c.forus.† Et qꝛ emancipato fit in foro nõ ꝯtentioſo: ideo lis dici non põt per.d.c.forus.⁊ per no.ꝑ Arch.⁊ Jo.an.in.c.j.de re iudi.in.vj.in glo.in verbo in foro cõtẽtioſo iudicantibus.pro quo facit.l.j.ſi meſ.fal.mo.dixe.vbi meſſor tenetur de ſolo dolo non de imperitia.⁊.ff.ꝙ quiſqꝫ iuris.l.j.in fi. ¶In contrarium facit quia ille iudex deliquit vſurpando officium alterius.l.duũ virorũ.de decurio.⁊.l.ij.de exactio.⁊ de varijs cogni.l.ſi iudex.⁊ ideo puniatur tanqꝫ violator legis.l.j.vt digni.ordo.⁊ quia iudex ob crimen in officio commiſſum remouetur ⁊ reſtituit damna paſſis.in aut.vt nulli iudi.§.qm̃ vero.⁊ de adminiſtra.§.ſi quis vnde tenebitur de damno parti leſe:qꝛ hic iudex qui dolo aut culpa ſeu imperitia leſit emãcipatum de omni damno ſibi tenetur.ff.de offi.preſi.l.illicitas.§.ſicuti.⁊ qꝛ non debuit facere id in quo ſua ignorantia alij poſſet eſſe nociua.l.idem iuris.§.fi.ad.l.acquil.⁊.ff.loca.l.ſi fundus.§.celſus.†

3 Nam etiã quis tenetur ratione patientie ⁊ conſenſus.l.gñali.de tabu.vbi ſi dominus conſenſit ſeruum fieri tabulariũ ꝓpter quod inſtrumenta non valent tenetur contrahentibus ad intereſſe mittens falcem in meſſem alienã dictoꝝ duũ virorum.⁊ facit.l.ij.ff.de termino amo.vbi ex ſupina ignorantia:vel negligẽtia delinquens punitur vnde aduocatus tenetur ſi per negligentiam vel imprudentiam cãm perdat ſm Spec.de aduo.§.fi.verſiculo quid ſi.⁊ verſicu.quare nõ datur.⁊ quod ipſe notat.de requi.conſil verſicu.conſiliarij.vbi idem dicit de conſiliario:non obſt.l.ſi iudex litem ſuam.de varijs cogni.qꝛ intelligitur litem ideſt rẽ ſuã ad hoc.ff.de nego.geſt.l.ſi quis mandato:vt.ſ.damnum quod litigatori ex ſua imperitia paruenit ſuũ ſit nõ litiga

4 toris.†Et facit quod dicitur de notario qui omiſit ſubſtantialia inſtrumenti ꝙ tenetur ad intereſſe.l.iubemus[a].in fi.de teſta. Nam notarius ꝗ paſſus eſt ſe rogari cum iudice.de inſtrumẽto extra locum eorum iuriſditionis propter quod inſtrumentũ m

a ¶.L.iubemus. Et ibi vide pau.de ca.⁊ bald.in tracta.de tabell.x.q. et adde bald. in.l.ſi.ꝟitas C.de fideiu. quod hoc eſt verum in teſtamentis tãtum non in alijs inſtrumentis.

eſt nullum tenetur ad intereſſe parti.arg in.d.l.ij.de muners.cum gloſ.ſua vbi munerarius facit litem ſuam ex eius deſidia qui teſtificationem ſuam prout debuit non ingeſſit:multofortius tenebitur hic iudex qui deliquit committendo quod eſt grauius.argumē.l.ij.in gloſ.ad ſille.Et quia debuit talis iudex:poſtq̄ ſuſcepit officium iudicatus velle cognoſcere in quibus ſuum officium conſiſtebat.l.ij.ff.q quiſq iuris.⁊ ratione ignorantie eſt in dolo preſumpto vel ata culpa.d.l.iubemus.in fin.⁊ defectus ipſius non debet obeſſe contrahentib⁹:ſed ſibi imputatur.d.l.ij.q quiſq iur.arg.l.ſeruo.§.ſi pretor.de iudi.Ita cōcludit Lucas in.d.l.ij.de nūma.⁊ actu.li.xij.Tamen illa opi.vr̄ ſatis dura ⁊ non vera quia imputet ſibi qui petijt ſe emancipari coram non habente poteſtatē q: dr̄ eſſe in culpa per glo.in.l.vtiq.de rei ven.⁊ per glo.in.l.q ſi nolit.§.ſi mancipiū. de edi.edic.Ubi de emptore qui adhibuit maluꝫ aduocatuꝫ in cauſa qđ non hꝫ regreſſum.de euic.Et facit quia emācipatio eſt iuriſditiōis volūtarie in qua ſufficit conſenſus patris emancipare volentis ⁊ eius qui emancipatur.l.ſi conſul. ⁊.l.magiſtratum.ff.de adop.vbi ſi filius conſul poteſt coraꝫ ſeipſo emancipari:⁊ pater poteſt apud ſeipſum emancipare ſi eſt magiſtratus ⁊ ſic poteſt eſſe in hac emancipatione iudex ⁊ pars.ad qđ facit quod dixit Iac.bu.⁊ Bal.in prima

5 conſti.†⁊ q Comes palatinus poteſt legitimare non ſubditum etiam in territorio alieno vbi de ſolo preiudicio faciente legitimare tractatur.⁊ Barto.in.l. gallus.de liber.⁊ poſthu.hoc etiā tenet.Unde cuꝫ iſte iudex proceſſerit ad hoc conſenſus ⁊ voluntate emancipantis:⁊ emancipati non poteſt dici deliquiſſe in emancipatum propter eius conſenſum:quia licet non valuerit vi iudicij.tamen vi conſenſus partium inter ipſas valeret.argumen.glo..in.l.ij.communia vtri.

6 iudi.⁊ ratione conſenſus non poteſt dici commiſiſſe dolum hic iudex.†quia dolus non infertur volenti ⁊ ſcienti.l.cum donationis.C.de tranſac.in.c.ſcienti. de reg.iur.Nec etiam dicitur damnum intuliſſe parti..q: damnuum quod quis ſua culpa ſentit ſentire non vr̄:vt in.l.quod quis.de reg.iur.⁊ in.c.dānum.eo. titu.Nec pōt dici iuriſditionē vſurpaſſe ratione conſenſus partium ⁊ tacite prorogationis q: ille iudex hꝫ iuriſditionem in habitu:q: eſt cartelarius.glo.in.l. j.ff.de iudi.Tunc enim diceret̄ iuriſditionem vſurpaſſe qn̄ exerceret iuriſditionem contentioſaꝫ.ar.l.inter ſtipulantē.§.ſacrā.de verb.ob.Et facit qđ dicit de inſinuat̄.per Barto.in.l.modeſtius.ff.de dona.que pōt fieri etiā coram donāte qui eſt iudex rōne voluntarie iuriſditionis.Nam poſſunt expediri coram notario faciente inſtr̄m tanquā coram notario ⁊ iudice:aut̄.actui preſtāte.fin Bar. ⁊ Bald.in.l.iubemus.§.ſane.C.de ſacro.ſan.eccle.⁊ Bal.in.l.ſi conſul.de adop. Unde culpa partium non adeuntium iudicem ordinariū ⁊ ꝯſentientiū in iſtum iudicem eis dꝫ imputari ⁊ nō iudici per predicta.quia ſufficit amico in paucis conſulere.l.tutori.de nego.geſt.maxime quia hoc decretum:vt dictum eſt non fuit contentioſum ⁊ contra inuitū interpoſitum. Ideo puto q opinio Luce de penna nullo modo ſubſiſtat.nam iſti iudices ad contractus: vtplurimum ſunt iuris ignari ⁊ nō adhibentur ad iudicandū:ſed ad ſolēnitatē inſtrumentoꝝ:vt in conſtitutione regni inſtrumentorum robur ⁊ eorum officium tm̄ eſt:ſe ſubſcribere in inſtrumentis ⁊ in notario ſtat totum pondus inſtrumenti :vt in conſti. regni baiulos qui tenetur apponere in inſtrumentis clauſulas conſuetas alias

7 tenetur.l.iubemus.de teſta.in fi.C.¶†Et iudex proferens ſententiam quando proceſſus eſt nullus non tenetur ad intereſſe.l.ſi iudex.vbi glo. de varijs ⁊ extraor.cogni.¶Et quia cum iſte iudex ad contractus fuerit imperitus litterarū qui in iure errauit excuſatur.argumē.l.certi iuris.C.de iudicijs.cum ibi nota.

8 Etiam poteſt excuſari.†quia notarius apponat in inſtrumentis clauſulas conſuetas ⁊ ſi ponit incōſuetas ipſe tenetur per nota.in.l.gallus.§.idem.de liber.⁊

162

poſthu.ꝛ in.l.argentariꝰ.in prin.de eden.ꝛ in.c.cũ.p.tabellio. de fide inſtru.ꝛ Specu.ꝛ Joan.an.in tit.de inſtru.edi.in.§.oſtenſio.in verſi.q̃d ergo ſi abbreuiatura.ꝛ Jo.an.eo.ti.in.§.inſtrumentum.ver.quid ſi.ꝛ no.in.l.de dic.ff.qui ſatiſda.cogã. Ergo ipſe tenebitur ꝛ nõ iudex ad contractus q̃ ſe ſubſcribit ſecutus fidem notarij ergo nõ tenetur de facto notarij.l.j.C.vt nemo ex vica.ꝛ.l.j.ne filius ꝑ patre.cum ſi.ꝛ facit quod dixit bal.in.l.j. in prin.de tuto.ꝛ ratio diſtr.ꝙ iudex non tenetur qui p̃ſtat auctoritatem actui ipſo iure nullo. ¶Pone ꝙ reus reportauit primam ſententiã pro ſe.ſecundã contra ſe in qua fuit condẽnatus in expenſis.tertiam pro ſe ꝛ conuenitur iudex qui cõdemnauit in expenſis. An iudex teneatur. Dic ꝙ non quia res inter alios acta ꝛ cetera.nã ſi ex actis ſecunde cauſe apparet ꝙ non debuit condemnare vel dubitatur nõ facit litem ſuam ſi indici ſederit alr̃s nõ.no.in auc.de iudic.§.oportet.colla.vj.ita Bal.in cõſilio clxxxiiij.qđ incipit.ſtatutum quod dicit. ¶Judex non facit litẽ ſuam eo ꝙ arbitri ab eo electi male ꝓnũciauerũt qꝛ quod bona fide fit bene cenſet̃ fieri.arg.l.q̃uis.de condi.ꝛ demon.ꝛ quod no.de iureiur.l.eum q̃.§.in popularibus.ꝛ.ar.ff.manda.l.idẽq̃ ſi tutores.Bal.ita de pace cõſtan.in verbo volumꝰ ꝛ vide i ṽbo

9 delegatus. ¶†Judex vel arbiter qui admittit exceptionez dilatoriam non admittendam facit litem ſuam.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pact.vbi dicit Bar.ꝛ ꝙ ſi iudex abſoluat ab obſeruatione iudicij q̃uis propter hoc ius partis nõ ꝑmittat̃ tñ facit litem ſuã.vnde lʒ nõ fiat preiudiciũ in cauſa principali.tñ tenet̃ l.fi.de varijs ꝛ extraordi.cogni. Nam id eo facit litem ſuam:qꝛ fit preiudiciũ in inſtantia.Naʒ qui impedit ꝓceſſuʒ cauſe tenet̃ ad intereſſe totale totius cauſe.l.iij.in fi.ꝛ.l.querebat̃.iudi.ſol. Tñ opi.Bar.non videtur Bal.vera qꝛ non tenebit̃ niſi quãtum bono viro videbitur equuʒ qꝛ nõ videt̃ equuʒ:niſi vt ſoluat inquantum partem leſerit niſi dolo pronunciauerit:qꝛ rõne doli tenebitur penali:vt vi eximens:vt in ti.ne quis eum.infra.verſi. iudex.qui admittit.

1 Arbiter facit litem ſuam ſicut ordinarius.Et quid in arbitratore?nu.2.ꝛ in conſulente.ꝛ in aduocato.nu.3.ꝛ.4.

5 Eſtimator an faciat litem ſuam?

6 Judex ſequẽs conſilium iniquum ſapientis facit litem ſuam.

7 Judex admittens inſtrumentum quod non tenet quantum ad probationem facit litem ſuam.

8 Judex preſtans autoritatem actui inciuili ipſo iure tenetur ad intereſſe.

1
2 ARbiter †facit litem ſuaʒ[a] ſicut ordinarius. tex.ſm bar.ꝛ bal.in.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pactis.Tñ quãdo arbiter iurauit eque ferre ſñiam ſi dolo ferat ſententiam nõ facit litem ſuam:vt teneatur de periurio.qꝛ ſolum deuʒ habet vltorem.text.ſingu.ſm bald.in auc̃.decernimus.C.de arbitris.ſecundum Ludo.in Rubrica de arbitris. vbi dicit ꝙ non facit litem ſuaʒ.ꝛ vide gloſ.inſti.de obli.ex qua

3 ſi delic.in prin.Tamen † an arbitrator inique iudicando faciat

a ¶Suam. Adde fely.i c.paſtoralis.§.quia vero de offi.dele.ꝛ qđ ibi dixi in apoſtil.et idẽ dic ſi ſit negligẽs intra terminũ arbitrari:qꝛ ſic facit litem ſuam ſicut male arbitrando vt ꝑ.d.Ja.ma.in.l.ſi quis i cõſcribẽdo.l.ij.col.in fi.ṽſ.ꝛ no.vbi ꝑ bar.in vlt.col.verſi.vl.no.ꝙ quando.C.đ pac.ꝛ ludo.i fin.ver.arbiter.verſic.dicit tex.ꝛ oino i cõſilio ſuo:cccxxxviij.incipiẽ.i caſu ꝓpoſite conſultatiõis i ij.dubio ꝑncipali.

a ¶ Litē ſuā a Addō do. Ja. may. in. l. pe. in. iij. col. C. de pac. vbi ēt ad hoc vide Bar. i vl. col. in ver. vlt. ex hac. l. ꝛ bal. i vl. col. in ꝟ ſi. q̄d in arbitratore. ꝛ paul. de caſt. in cōſi. lxxj.

litem ſuam[a]. Dic vt p Bar. in. l. ſi iudex. de varijs ꝛ extraor. cogni. qui allegat. l. ij. ſi meſſ. fal. mo. ꝛ eſt glo. ord. in. l. j. C. de contrahē. emp. Itē qđ Bar. decidēs. q̄d i executore ſnie qui iniq̄ exequitur an faciat litem ſuam. Dic vt eſt tex. in. l. iij. §. ſi executor.
3 de nego. geſt. ꝛ in. l. ſi per ignoran. de euic. † Quid in conſulente inique an faciat litē ſuam. Dic vt p Spe. in tit. de requi. cōſi. §. j. ver. ſi conſiliarius. ꝛ glo. ordina. in. c. j. de cōfeſſis. Dy. in Rubrica nullus ex ꝯſilio. in. vj. Bar. l. l. ij. §. fi. mā. ꝛ eſt tex. ꝙ inique conſulens ad nihil obligatur: niſi dolo id conſuluerit. l. ij. et. l. idemq̃ꝫ. §. ſi quis ea. ff. mandati. ꝛ vide Bar. in. l. j. §. ſi plures. de exercito. ꝛ Bar. in. l. ex male. de actio. ꝛ ob. vbi etiā de conſulto-
4 re an faciat litē ſuam. † Tamen q̄d in aduocato an faciat litem ſuam. Bal. ꝛ Ang. in. l. j. §. pueritiā. ff. de poſthu. dixit ꝙ non qꝛ imputet ſibi qui malum aduocatū vel imperitū conduxit. tn̄ contrarium facit text. in. l. ſi domus. §. fi. ff. loca. vbi qui locat opas ſuas videt̄ ſe aſſerere peritum. ideo videtur teneri de imperitia quia videt̄ in culpa. de quo per Dy. in. c. imperitia. de reg. iur. in. vj. Et etiam idem in aſſeſſore. l. j. ad. l. iul. ma. Idem in arbitratore qui per imperitiam decidit cauſam ꝙ tenetur ad ſimilitudinem proſonete. de dolo. l. culpa. ſm docto. in. d. l. ſi domus. Quod dicit verum Bal. in. l. ſi quis in cōſcribendo. qn̄ immodice leſit alias non: qm̄ videtur ſibi cōceſſum ꝙ poſſit modice ledere cum ſit aſſumptus ad cōponendum inter partes. ff. pro ſocio. ſi ſocietatem. §. arbitratorum. Et de notario an facit litē ſuā vide tex. no. in. l. fi. de ma. cōue. ꝛ eſt ſimile in. l. fin. in fi. ff. ſi meſ.
5 fal. mo. † Et q̄d in extimatore an faciat litem ſuam. Bar. in. l. j. §. diuus. ꝛ in. l. fi. eod. ti. dixit ꝙ extimator deputatus a ciuitate ſi male extimat facit litem ſuā. alle. C. de fide inſtrumē. l. illate. ꝛ l. j. ſi meſ. fal. mo. ꝛ no. pro tabularijs ciuitatis Neapol. ſi doloſe male extimant ꝙ teneant̄ ad intereſſe partis quā leſerūt. ꝛ vide Specu. in ti. de executione ſnie. §. ſi iudex. vbi ponit formaꝫ li-
6 belli. ¶ † Iudex facit litē ſuā ſi ſequat̄ conſiliū ſapientis iniquū Ange. in. l. ſi filiuſfami. ff. de iudi. ꝛ Bart. ꝛ alij in. l. ſi cōuenerit. de re iud. ꝛ in. l. j. §. ſi plures. de exerci. p Bar. ¶ Iudex negligēs criminaliter punit̄: immo pōt priuari toto ſalario. Ange. in. l. ſi vacātia. in. xvj. q. de bonis vacan. ꝛ tex. vbi. Ange. in auc. vt iud.
7 ſine quoquo ſuffragio. in. §. volumus. ¶ † Iudex admittens inſtrumentū qđ nō tenet ꝯtū ad ꝓbationē facit litē ſuā. Inn̄. in. c.
8 venerabilis. de exce. Bal. in. l. fi. C. ſi certū peta. ¶ † Iudex q̄ ꝓſtat auctoritatē actui in ciuili ipſo iure tenet̄ ad intereſſe. Bart. in. l. j. §. ſi preſes. de ma. cōue. ¶ Iudex accipiens fideiuſſorem minus idoneū tenet̄ ad intereſſe. Bal. in auc. gn̄aliter. de epi. ꝛ cle. ꝛ. §. in verbo fideiuſſor. ¶ Iudex facit litem ſuam ſi ꝑſentato ꝓceſſu appellationis coram eo partē licentiauit ꝛ non dixit quod inſtaret propter quod tenetur parti ad intereſſe. ff. de iudi. l. ſi filius. inſtitu. de obli. ex quaſi cōtractu. in prin. ꝛ ſi per ignorantiā que culpe adnumeratur hoc fecerit. ff. loca. l. ſi q̄s fundi. §. ſi quis vitulos. And. de iſer. in cōſti. regni appellationū tēpora.

r ☞ Iudex qui omiſit condemnare victū in expenſis: quas ipſe ſoluit in ſindicatu repetit eas a reo.

2 Judex proferens ſententiam qñ proceſſus eſt nullus an faciat litem ſuam quo ad reum quem condemnauit.
3 Judex non condemnans in acceſſorijs facit litẽ ſuam.z nu.5. 163
4 Judex bãniens aliquem iniuſte tenetur ei ad omnia damna.

An iudex. qui fecit litẽ ſuã z ſoluit expenſas litis in quibus omiſit condemnare calumniantem poſſit a reo pro quo ſoluit qui erat condemnandus repetere. Ange.in.l.ſi quis dolo. de reg.iur.tenet ꝙ non per gl.ibi remittens ſe ad dicta in.l.mãcipia. de ſeruis fugi.non.ob.l.miſſi opinatores.de exa.tribu.lib.x.quia ibi exactor negligens in exactione tributorum ſoluit pro reo obligato z eum liberauit ſolutione ſua.ideo ab eo repetit:vt ibi ſecus vbi iudex non liberauit debitorem per ſolutionem ſuam:quia iam erat liberatus per abſolutoriam. z idẽ tenet Bald.in.l.ſancimus:in ſi.de iudi.z in.§.iudices.de pac.iur.z in.d.l.mancipia.tamen in hoc caſu iudex potius ſoluit in penam ſui delicti ꝙ̃ ad liberationẽ alterius.Sed Bald.z Specula.in tit.de expenſis.§.poſtremo.verſi. etiam tenet
1 contra:dicens.†quod ſi iudex omiſit condemnare victum in expenſis:z propter hoc ſoluit eas in ſindicatu poterit recuperare a reo.per.d.l.miſſi.Cuius opi.reprehendit Jmo.in.l.ſi tertius.de aqua plu.arcen.z per Bal.in dictis locis quia reus cenſetur liberatus ab expenſis eo ipſo quod iudex in ſententia nil iudicauit per.l.terminato.de fruc.z lit.Jdeo opinio Specula.videtur poſſe ſaluari in expenſis venientibus ratione contumacie:quia ille peti poſſunt iure actione:vt per Bar.in.l.ſancim⁹.de iudi.z ſic licet iudex in diffinitiua vel ante nil de eis pnunciet adhuc peti poſſunt iure actiõis:vt patet ex no.per Bar.in.l.iij.§.ſi rem. de leg.iij.z in.l.non ſolum.de rei vendi.z vide no.in.l.ſi eum.§.ſi mandato.de ſolut.z in.l.ij.in ſi.pro empto.Barto.in tractatu repreſaliarum.in.x.q.principali in princ.vbi allegat glo.in.d.l.ſi quis dolo. ad hanc queſtionem ſm Moder. in.d.l.ſi quis dolo.¶Et adde quia Ludoui.in.l.iiij.§.ſi.de dam.infec.tenet opi. Jmole.z dixit quod fuit originalis opi.Cy.in.l.ſancimus.C.de iudi. vbi reprobat Specu.allegando contra ipſum tex.z glo.in.l.mancipia.de ſer.fugi.vbi iudex penã quam ſua culpa ſoluit a parte nõ repetit:ſed dicit poſſe ſaluari.Spec. vbi ille expẽſe eſſent debite iur.actionis vel cõtract⁹ Ang.aũt in.d.l. mancipia. dixit p illũ tex.ꝙ iudici litis extimationẽ ſoluenti nullũ ius acquirit:qz quo ad iudicẽ eſt mera pena dicens ꝙ nõ obſtat lex litis extimatio.ff.pro empt.qđ dicit verum qñ iudex male iudicando:qz ſui delicti penam ſuſtinet: ſed ſi facit litem ſuam negligẽdo.tunc ſi ſoluit ꝙ verſabatur in obligatione põt recurrere cõtra eum q̃ erat obligatus.p.d.l.miſſi opi.Tñ illa lex loquit in extraiudicialibus: vbi negligentia ſtat in meris finibus ſuis.ſed iudex negligens facere iuſtitiã.facit iniuriã deo z principi.in aut.vt diffe.iudi.z patri ipſam petẽti. z ſic deliquit omittendo.z argu.l.ſi qñ.in ſi.de teſti.Jdeo opi.Ange.fluctuat ſm Moder. in d.l.mãcipia.z vide aliq̃d p Bal.in.d.§.pficiſci.q.xxij.Et ideo iudici male iudicãti nõ ſunt cedẽda iura.glo.in.d.l.mãcipia.qñ ſoluit extimationẽ qđ eſt verum quando ſoluta extimatiõe litis q̃ iniuſte obtinuit non eſt liberatus. ſec⁹ ſi fuiſſet liberatus.d.l.miſſi opinatores.vbi autem iudex ratione doli faceret litẽ ſuã nunꝙ̃ ceduntur ſibi iura argu.l.ſi quis.d.l.ſi culpa.de rei ven.ſm doc.in.l.man
2 cipia.z vide.ĩ.in.c.iudi.¶†Judex proferens ſententiam quando proceſſus eſt nullus non facit litem ſuam quo ad reum quem condemnauit.glo.in.l.ſi iudex. de varijs z extraord.cogni.z vide.ĩ.in verbo ſententia. vbi an teneatur actori ſi nulliter pronunciat in eius fauorem.¶†Judex non condemnans in acceſſorijs facit litem ſuam.gloſ.in.l.non quicquid.§.j.de iudi.Quod eſt verum:niſi hoc ſa

ciat ex cauſa.per not.in.l.properandum.§.ſinautem.de iudi.⁊ Bal.in auẞ.nouo iure.eo.ti.⁊.ī.pxime.¶Judex qui admittit exceptionē declinatoriam quam nō debet admittere vel pronūciat ſe non iudicē cū ſit teneẞ parti ad intereſſe totus cauſe nō iſtius articuli tm̄.arg.l.iij.in fi.⁊.l.cum querebaẞ.iudi.ſolui. Cum em̄ impediat proceſſum cauſe debet teneri ad intereſſe totale.ff.ne quis eū.l.pe.§.fi.ſm Bar.⁊ Bal.dicit non credere verum quia non tenetur:niſi quatenus bono viro videbitur equum.l.ſi iudex.ff.de varijs cogni.niſi forte doloſe pronunciaue rit:quia ratione doli penaliter tenetur ſicut vi eximens in quo poteſt ſuſtineri. Bar.in.l.ſi filius.ff.de iudi.Bal.in.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pac.ſ.vſi.iu=
4 dex vel arbiter.¶†Judex banniens aliquem iniuſte tenetur ei ad omnia dāna. c.ſuper eo.qd metus cauſa.quia q̇libet officialis officium ſuū male gerendo in damnum alterius facit litem ſuam.l.fin.de ma.conue.Bald.in.l.qui de crimine. C.de act.vbi dicit qd propter iniurioſam torturam etiam damna petuntur quia non debet quis impune contra ius torqueri.l.fallaciter.de aboli.Bal.ibi:⁊ ibi=dem Bal.in.l.fi.de pena iudi.vbi dixit ꝙ tenetur ei ad omnia damna per not. in fi.de fru.⁊ lit.⁊vide.ī.in.c.iudex qui de facto.vbi de tortura.¶Judex qui contra conſuetudinem iudicat facit litem ſuam.Bald. in auẞ.iubemus. de iudi.⁊ in.l.ſi quis non dicam.de epiſco.⁊ cleri.Bal.in.d.§.pena grauior.Bar.in.l. vinum.ff.ſi
5 cer.peta.dixit vnum verbum. ¶†Judex qui non condemnat in acceſſorijs facit litem ſuam ſicut ratione principalis cauſe.l.non quicquid.§.j.de iudi.vbi gloſ. dicit ꝙ iudex qui non condemnauit in expenſis tenetur.Quod eſt verum qn̄ fie=ri debuit quia pars non habuit iuſtam cauſam litigandi:et eſt neceſſe ꝙ a parte petatur.l.iiij.§.hoc autem iudicium.de dam.infec.vbi Bar.plene.Et idem in fru ctibus ꝙ eſt neceſſe quod petantur ad hoc vt iudex litem ſuam faciat:vide bart. in.l.fi.de varijs ⁊ extraordi.cog.⁊.l.j.C.quomodo ⁊ quando iudex.⁊ in.l.ſi fili⁹. vide.ſ.proxime.⁊.ī.in.c.iudex qui dat iuramentū.vbi habeẞ ꝙ debent peti.

1 ☞Judex admittens inſtrumentum ad probationem quod non tenet an faciat litem ſuam?
2 Judex poteſt admittere probationes alias non admittendas ratione alicuius priuilegiati contra quem fit retorcutio.
3 Judei non debēt eſſe magis priuilegiati ꝙ chriſtiani.
4 Cauſa ſummarie commiſſa eſt etiam ſummaria in cauſa reconuentionis.
5 Judex qui debet iuramentum deferre et non defert facit litem ſuam.
6 Officialis qui tempore ſui officij concedit non concedenda tenetur de proprio in ſindicatu.

1 Judex †qui admiſit inſtrumentū ad probationem qd nō tenet facit litem ſuam:⁊ tenetur ex titu.vt diffe.iudi.Innoc. in.c.venerabili.de excep.Bald.C.ſi cer.peta.l.ſuper chirographis et quod notat idem Bald.in.l.ſi qn̄.de teſti. Non tamen tenetur ſi preſtat auctoritatem actui ipſo iure nullo.l.in princi.vbi Bar.ff.de tute.⁊ ra.diſtra.⁊ dicit Bal.in.l.p̄ſcriptione.C.ſi contra ius vel vti. pub.ꝙ tenetur iudex qui debitas probationes non admittit.vnde iudex non de bet admittere inſtrumentū non ſolemne ⁊ falſum.l.iubemus.C.de teſta.in fi. ſi=cut etiā nō debet admittere alias probationes a iure non approbatas:vt ignis vel ferri candentis:⁊ ſimiles :vt dicit Bal.in.rub.C.de proba.†Nam multa ſunt probationum genera teſtiū inſtrumentorū iuramentorum ⁊ per rei euidentiā.⁊ per argumenta:vt in ſuis locis videbis.Ultra etiam ſunt alie probationes ex=
2 traordinarie:vt taliole quas faciunt piſtores.⁊ muliones ac beccarij inter ſe que

probant:vt dicit ſingulariter Dy.in.l.non ſolum.§.ſciendum de noui oper. per
illum tex.in verbo modulos.qd ſequitur ibi Bar.Bal.Ang.& Lud.vbi dicit Ang.
ꝙ iſtis talijs vtuntur qui dant panes ad credentiã.& facit tex.in.l.non ſolũ.in prin
2 cip.eo.titu.Et vt puto iſte talie ſunt ſcripture & libri ſcribere neſcientiũ. † Etiã
iudex aliquando poteſt admittere probationes alias non admittẽdas rõne ali-
cuius priuilegiati contra quem fit retorcutio:vt in iudeis qui habẽt priuilegia
ꝙ ſtetur libris ipſorum contra chriſtianos. Nam dico etiam ꝙ chriſtiani pote-
runt producere contra ipſos libros ipſorum & probationes alias nõ admitten-
das:vt teſtes familiares & alias inhabiles. & probo per tex.ſing.i.l.die ſabbati.
C.de iudeis.vbi fit retorcutio priuilegij feriarum contra iudeos. ſm Bart.ibi.&
3 Bal.late.in.l.ꝙ fauore de legi.qui dicit † ꝙ iudei non debent eſſe magis priuile
giati quam chriſtiani.quod eſſet abſurdum.Et facit quod idem Bal.dixit de re-
torcutione priuilegij que fit etiam contra eccleſiam.in aut.quas actiones.de ſa-
croſan.eccl.& quod dixit idem Bal.& alij in.l.j.&.l.hoc edicto.ff.ꝙ quiſq3 iuris.
vbi retorcutio locum habet in priuilegijs ratione equalitatis .Et facit qd dixit
Bal.in.l.fi.de fru.& lit.expen.quod priuilegium conceſſum vaſallo: vt pdat feu
dum propter cenſum non ſolutum retorquebitur contra eum ꝙ licebit etiam do
mino ſibi non ſeruare pactum:& quod no.idem Bal.de conſue.recti feu.c.ſacra-
4 mentũ.& gloſ.in.c.ij.de mu.peti.& glo.in cle.ſepe.de verbo.ſignifi. † vbi cauſa cõ-
miſſa ſummarie etiam eſt ſummaria in cauſa reconuentionis et eſt deciſio rote.
xxxv.& dixit Ang.in.d.l.j.ꝙ quiſq3 iuris.quod idem conſilium erit ſequendum
in cauſa aduocati quod ipſe in cauſa alterius dedit.Et dixit Bal.in.d.l. ſup cy-
rographis.ꝙ ſi iudex mandauit executioni inſtrumentum minus ſolemne etiã
in cauſa ſua hoc obſeruatur:allegat Inno.in.c.paſtoralis.de exce.& quod dixit
Bal.in.c.j.qualiter vaſal.feu.priue.Ideoq3 concludo ꝙ priuilegia iudeorũ cir-
ca probationes ſunt etiam ſeruanda contra ipſos in fauorem xpianorum:vt cre
datur teſtibus alias minus fidedignis productis a chriſtiano contra iudeũ.hoc
puto verum & non reperi qui contrariuz teneat & alias conſului.Nam iſta equa
litas ſeruanda etiam habet locum de iure cano.& in foro conſciente. c. cum om-
5 nes.de cõſti.& de immu.eccle.quia pleriq3 per cano.¶ † Iudex qui debet iuramẽ
tum deferre & non vult deferre facit litem ſuaz:quia facit contra ius in parte re
ſidens cui eſt ius queſitum.l.ſancimus.C.de iudi.Bal.in repe.l.ij.de iureiuran.
in.xiij.charta.¶ Item iudex qui reprobationes debitas nõ admittit ipſe tenetur.
Bal.in.l.preſcriptione.ſi contra ius.Et ſi non examinat teſtes facit litem ſuaz.
l.ſiquando.de teſti.Et ſi non condemnat in expenſis non petitis non facit litem
ſuam.glo.in.c.fi.de reſcrip.que eſt ſin.& vide in.l.properandum.& in.l.ſancimus.
de iud.& Bal.in.c.iudices.i.ij.col.de pace iur.fir.vbi dicit ꝙ iudex de negligẽtia
tenetur quando pars petit alias non & vide.ſ.¶ Iudex non facit litem ſuã quã
do ſentẽtia reuocatur ex nouis probationibus factis in cauſa appellationis: quia
non dicitur iniuſte iudicaſſe.c.cũ Jo.heremita.de fide inſtru.vbi hoc no. ¶ † Sicut
iudex & arbiter facit litẽ ſuã.l.ſi quis in cõſcribẽdo.de pac.Ita etiã arbitrator qui
eſt in dolo vel culpa ad inſtar agri menſoris.glo.in.l.fi.C.de cõtrahẽ.emp.Et idẽ
in ſcriba aut tabellione qui debet eſſe peritus quia faciãt litem ſuam vt iudex.l. i.C.
de magi.conue.Et etiam executor ſententie ſi dolo exequatur facit litem ſuam
tex.no.ff.de euic.l.ſi pignori.& facit.C.de reſcin.vẽ.l.ſi quis.&.l.fi. ſi ppter publi.
6 penſi.¶ † Officialis qui tempore ſui officij concedit non cõcedẽda tenetur de pro
prio in ſindicatu:vt no.per Odof.in.l.iij.C.de anno.& trib.lib.x.& vide Bar .in
l.ij.ff.ad.l.iul.repe.& in glo.ibi.&.ff.de admi.rerũ.l.ij.& glo.in.l.in onerarijs.§.
fi.&.§.pe.de pec.leg.¶ An ſi quis in libello petat ſibi iuſtitiã miniſtrari ſm for-
mam legũ & ſtatutorũ:& iudex in iudicando ſecutus eſt ius & nõ ſtatutũ faciat litẽ

a ſuam.vide.§.in verbo iudicare.in.c.ſi quis[a] petat in libello.
¶ An iudex qui ob negligentiam non iudicauit cũ potuerit facit litem ſuam.vide Bar.in.l.j.C.quomodo et quando iudex. vbi an teneatur parti ad intereſſe ex quaſi maleficio:vel ſit ſibi verecundia:⁊ quid ſi male iudicauit.

1 ¶ Rectores locorum non poſſunt recedere ſine licentia ſuperioris etiã ſi velint ſtare per vnam diem.
2 Magiſtratus an poſſit dare licentiam creditori q̃ ipſe ſua auctoritate capiat debitorem fugientem.
3 Officialis ſalariatus a ciuitate qui habuit licentiam pro aliquibus diebus dʒ habere ſalarium pro tp̃e eundi et redeundi.

1 Licentia officialis. Officiales: † ſeu rectores locorũ non poſſunt recedere ſi-
2 ne licentia ſuperioris ẽt ſi velint ſtare per vnã diẽ.
l.illud.vbi Bal.not.de offic.preſi. ¶ † An magiſtrat' poſſit dare licẽtiam creditori q̃ ipſe ſua auctoritate capiat debitorẽ fugientem.dic q̃ ſic:q2 licitũ eſt creditori etiã ſine iudicis lĩa cape. p gloſ.in auẗ.vt iudic.ſine quoquo ſuffra.§.illud neq̃.⁊ idẽ tʒ gl.inſti.de act.in princ.⁊ de pace iur.fir.§.ſi vero q̃s.⁊ tʒ Dy.in.l.ait ꝑtor.§.ſi debitorẽ.ff.q̃ in frau.cre.Ange.autem in.d.§.illud.dicit q̃ eſt debitor rõne delicti liciũ eſt capere.vt in auẗ.vt nulli iudi.§.ſi vero quis.col.xj.et.l.capite quinto.de adulte.et.ff.de fur.l. interdũ.§.q̃ fure. Et idem ſi eſt debitor ex contractu:et aufugiat cum pecunia.vl' re:q2 põt capi:⁊ ita intelligitur.§.ſi debitor. ratio eſt quia tunc capitur vt potius creditor ſuum retineat q̃ȝ vt alienum cõſequatur.glo.in.l.vbi crimine.hoc eſt verum ſi tempore crediti cõtracti non erat ſuſpectus:alias creditor ſibi imputet qui cũ tali cõtraxit.l.ſi creditores.de priuile.credi.de ſol.l.cum quis.⁊ vt in poſ.le.l.ſi is a quo.⁊.l.iiij.de dam.infect.Et vbi eſt licitum capere intellige dummodo ducatur ad iudicem.vt not.in.d.§.qui fur.⁊ in.d.l.capitur. ¶ Non ob.l.nullus.de iudi.⁊.l.ij.quando lib.ſine iudic.auẗ. vbi quis poteſt auctoritate propria: quia tunc iniuria nemini infertur q̃ verum eſt cum cauſa: vt dictum eſt ſm Ange.in.d.§.illud.et vide Barto.in.l.iuſte.de acquiren. poſſ.vbi ſi iudex poteſt dare licentiaȝ parti.⁊ in verbo iudex.in c.an iudex poſſit dare licentiã parti. ¶ An ſi officialis recedẽs
b infra tẽpus debet ꝑdere ſalarium[b] ex forma ſtatuti. ⁊ ſi receſſit de licẽtia poteſtatis ⁊ ſalarium amiſit an agat contra poteſtatem.vide in.l.j.in fi.C.de comme.⁊ i.l.hac lege.C.de prepo.ſac. ſcri.li.xij.⁊ ibi p Dy. Et facit q2 ſi ptãs dederit alicui lĩaȝ portandi mercantias in ciuitate ſine ſolutione gabelle: et propter hoc conducens ſit dãnificatus a gabellotis q̃ ptãs tenebitur ſibi reſarcire illud dãnum.p not.in.l.annonas.C.de ero.mili.anno.lib.xij.et q2 nõ erat offm eius cõduci facere ſine gabella per no.per ang.in.l.pars litterarũ.ff.de iudi. ¶ An recedens p aliquibus diebus cum lĩa interim lucretur ſalarium.vide.§.in verbo
3 ſalariũ.in.c.offi.ptãtis priuato.in fi. ¶ † Officialis ſalariatus a ciuitate qui habuit lĩam pro aliquib' diebus dʒ hr̃e ſalariũ p tp̃e eundi ⁊ redeundi.ff.de re mili.l.deſertorem.§.ſi ad diem.

a ¶ In cap.ſi quis:. Et ibi vide q̃ dixi i apoſtil.

b ¶ Salariũ Sed quid ſi officialis ſtetit officio finito in ciuitate. Ubi geſſit officiuȝ p decẽ dies datos ad ſindicanduȝ.⁊ nõ fuit abſolutus a ſindicatorib'. an ſi poſt dictum tp̃s diſceſſit dicat legitie ſindicatus:⁊ abſolut': vt debeat habere ſalariũ totius anni. vide.d.pe.ph.cor.in ꝯſil.v. incip. in hac in.iiij. parte vbi dẽt quid:ſi officialis diſceſſit cũ licẽtia pp peſteȝ de loco: vbi gerebat officium an pro tp̃e quo non ſeruiuit durante peſte debeat hr̃e ſalariũ in.d. conſi.in littera.e.f.g. ⁊ ſequen.

quaſ ſin.no.bal.in.l.ſi ea.de ꝯdi.inſer. Qđ puto verū qn is q̄ dedit liniam habe=
ret de hoc ptātem.ar.l.ſi q̄s.de aq̄duc. vbi dr̄ ꝙ iudex non dꝫ ſe intromittere de
officio ad ſe nō pertinēti cū ſi. Nō eſt ſingulis lnia ꝓcedendi eius qđ p ingrātuꝫ
fieri dꝫ.ff.de reg.iur.l.non eſt ſingulis.vbi glo.dixit ꝙ quia nō dꝫ a iudice habe
re lniam ſua auctoritate ſibi ius dicendi ne veniat ad arma qđ ptor dꝫ ꝓpeſcere
de vſuca.l. ſi eiuſ.§.ſed ſi inter duos. ¶ Ptās ꝯceſſit alicui lniam deferendi ar=
ma: qꝛ dicebat ſe ire velle extra ciuitatē ꝓ negotijs q̄ nō poterat exire portas cū
armis: ⁊ acceſſit appēſate ad hoiem occidendū: an teneat in ſindi. Dic qđ non.ꝑ
not.pe.Bal.in.l.quicūq̄.de ſer.fugi. Niſi eius ꝓbet ſcientia.⁊ facit qđ Bar.no.
in.l.qui vas.§.furti.in ꝟſic.venio ad ſcđm.de fur.vbi de p̄ſtante opem.⁊ qđ ipſe
Bar.in.l.oēs.C.de agri.⁊ cenſi.lib.xi. Nā iſte ptās dedit lniam in caſu licito.ſ.
cauſa accedendi in villā: quo caſu lꝫ arma deferre etiā ſine lnia: vt in cōſt.regni.
de illicita portione armoꝝ.⁊ in ti.de pace te.ergo nō videtur eſſe in dolo: nec in
culpa: qꝛ dedit operam rei licite.⁊ fruſtra precibus imploratur quod a iure con
ceditur.l.j.C.de theſau.lib.xij. cum ſimi.

1 ¶ Iudex poteſt accelerare penam ex cauſa.
2 Latrones ſunt a iure banniti vt nemo eos receptet.
3 Delegatus non habens executionem in cauſis meri et mixti imperij nihilomi=
nus poterit inſignem latronem punire.
4 Pena vnius eſt metus multorum.
5 Ex pluralitate delictorum quis punitur vt latro.
6 Iudex ad penā corporalem ꝓcedere non debet ad tumultum populi.

LAtro. Cum fama querula ad regē veniſſet ꝙ latrones in ꝓ=
uincia inſurrexerunt q̄ in ſtratis hoies inſultabāt oc
cidebant et diſrobabant: adeo ꝙ itinera agentes non practicabāt
proptereaq̄ cōmiſſario deſtinato cū ampla ptāte: ⁊ cum illis qua
tuor literis arbitrarijs reptum eſt hmōi latrones ꝑ ſummariā in=
formationem receptari in quadaꝫ villa qui cum ad villam acceſ=
ſiſſet oēs de villa aufugerunt vna cum latronibus. quorū vnum cepit a quo ex=
torta ꝯfeſſione latrocinij illum ſtatim ſuſpendi fecit ſpacio vnius diei nulla ſibi
data defenſionis copia: q̄ commiſſarius igne immiſſo nullo fabricato ordinario
ꝓceſſu villam cōburi fecit. Modo vtilis dn̄s petit dānum ⁊ iniuriā ville exhuſte
a cōmiſſario: qꝛ hic ex arrupto fecit ⁊ nō datis defenſionibus. ac ēt illum ſuſpen
di fecit de facto non data defenſionis copia aſſerendo cōmiſiſſe vim publicam et
incendium ꝓ quo imponitur pena capitalis modo cauſa ventilata dubitatum
fuit an cōmiſſarius teneretur. Et dico ꝙ non: qꝛ lr̄a arbitralis q̄ incipit de iuris
cenſura diſponit ꝙ ꝯ̄ diſrobatores ſtrataꝝ de facto.⁊ ex arrupto ꝓcedatur.⁊ iſti
latrones totam ꝓuinciaꝫ turbabant in qua erat terror ⁊ rumor. de hoc qđ tota
quies publica erat turbata: ⁊ ſedari faciliter nō poterat ꝓpter qđ erat pena ac
1 celeranda.ꝑ tex.in.l.q̄ cedē.in fi.ff.de ſicca.vbi bar.dixit ꝙ iudex pōt accelerare
penā ex cauſa.vbi' alr̄s requirebatur relatio ⁊ cōſultatio principis: nō tn̄ pōt oc=
cidere nō culpabilem. nā licitum eſt iudici ꝓpter immanitatē cr̄is leges tranſ=
gredi. Inno.in.c.j.de cōſti.⁊ Bal.in.l.⁊ ſi ſeuerior.ff.de infami.⁊ in.l.quid ergo.
2 §.pena grauior. Sunt eīm latrones ⁊ ſtrataꝝ diſrobatores a iure diffidati ⁊ bā
niti: vt nemo eos receptet ſed iudici p̄ſentet.l.j.et.ij.de his q̄ latro. Ideoq̄ tā=
q̄ diffidati ⁊ bāniti a lege poſſunt a quolibet occidi impune.l.j.C.qn̄ lice. iud.
et.l.iij.§.tranſfugas.de ſicca.⁊ de fur.aut.itē quecūq̄.de epiſ.⁊ cle. Nā diffida=
ti ceſaris vel a lege ſunt extra protectionē contra quos notorie bellum eſt indi
ctum.C.de accu.l.reos.ꝑ Cy.ar.l.ſi ſeruus.C.de his qui ad eccle.cōfu.et.C.vt ne
mo priua.l.j.in fi.extra de pe.ca.felicis.⁊ in aut.gazaros. de hereticis.et dixit

a ¶ proceditur. Et ad de q̄ ipune occidi pñt vt p.d. alex. de imo.l.l.iij.§.j.de ſic.ʒ ange.l cō. xiiij. incip.nos caro. vbi etiaʒ q̄ aſſaſin⁹ dʒ q̄ ſine pecunia occidit. vt dño placeat:vł obedi:st.vt etiaʒ p Jo.an.in.c.pe.de cle.nō reſi.ʒ per do mi.alexā. in l.j.§.j.de eo per queʒ fac.

b ¶ Multorum. Adde Fely. in ca:

no.Bar.in.l.non ſolū.§.ſi mādato.ff.de iniur.alle.c.j.de homi. in.vj.q̄ cōtra aſſaſinos de facto ꝓceditur[a].ʒ dixit idem Bar.ad repri.in verbo videł q̄ vbi ſtatutū dicit q̄ de facto ꝓcedał intelligitur manu regia:dūmō q̄ ius alterius nō tollatur.Et ēt prouiſum q̄ ꝯ iſtos in diebus paſcalibus ꝓcedał.l.prouinciaꝝ.de fer.¶ Nam ꝯ iſtos etiā ꝓcedił ad inſtar crīs leſe maieſtatis.vt in.c.regni in accuſatis.Si ergo iſti latrones ʒ ſtrataꝝ diſrobatores pñt tanq̄ diffidati a priuatis occidi.multomagis p iudicem.ar.gl.in.§.in multis.inſti.de lib.vbi q̄ lʒ parti licet etiā iudici pro executione iuſtitie. Nam ſi cōmiſſarius voluiſſet dare capitula ʒ ordinarie procedere interim prouincia ſtabat cū ſcādalo ʒ turbata:ʒ multa pericula imminebant.Et ideo dixit ſingulariter Bar.ſm Pet.ʒ Ray.in.l.j.de offi.ei⁹ cui man.eſt iur.
3 in.iij.col.q̄ lʒ al's delegatus nō hʒ in cauſis meri et mixti iperij niſi tm̄ cognitionē:non tñ executionem:tñ ꝯ inſignē latronē cuius penā differre eſſet valde periculoſum poterit talē latronem punire ꝓpter maius periculum euitandū. per.d.l.et per.l. ſi q̄s falſo.§.hi.ff.de iniuſto rupto.ʒ arg.de noui ope.l.de dub.
4 §.ſi quis riuos.† Pena em̄ vni⁹ metus eſt multoꝝ[b] et dixit bar. in.l.ij.C.de ſen.ex pericu.q̄ aliq̄n ꝓpter periculum ſnīa eſt ſubdito ꝓferenda.p.l.j.de dam.infec.Quandoq̄ propter facinoris immanitatē.naʒ latro vbi deprehendił dʒ furca ſuſpendi. ff.de penis.l.capitaliū.§.famoſus.et.l.ſi quis filio exheredato.circa medium.ʒ iſta eſt legis auctoritas: q̄ vbi te inuenero:ibi te iudicabo.l.j.vbi de crimine.q̄ hʒ locuʒ in principe.ʒ eius delegatis et in iſtis vagabūdis.l.iiij.§.pretor.de dam.infec.ʒ in expulſis a ciuitate bonis publicatis ꝓ quibus fiſcus tenetur.l.ij.ad l.iul.de vi.Spec.ʒ Jo.an.in addi.Spe.in tit.de cōpe.iudi.addi.§.j.ʒ.§.ſʒ pone.cū ſeq.Ant.But.ita dixit in.c.lʒ.de for.cōpe. et ſic arg.iurium p̄dictoꝝ dictus latro potuit celeriter ſuſpēdi.
5 † Nam etiā ex pluralitate delictoꝝ q̄s vt latro punitur.l.ne q̄d. de incē.ru.nau.vbi Bart.et in.d.§.famoſos.ʒ ſimiliter qui vites incidunt.l.ij.ff.arbo.fur.ceſa.qui latrones cōfeſſi ʒ cōuicti non appellant.l.conſtitutiones.ff.de appel.ʒ.l.ij.C.e.ʒ dixit Bald. i repet.§.proficiſci.q.xj.q̄ ptās qui iurauit ſeruare ſtatuta pōt interdum illa tranſgredi.alle.Jnn.in.d.c.j.q.forte fecit id in q̄ multoruʒ ſalus ꝓcurał.ar.l.pe.C.de fer.Uñ ſi ex cauſa publice vtilitatis ſtatuta tranſgrediatur.de hoc non ſindicabitur.quia ipſa ſtatuta nō ſunt interpretanda ꝯ rempub.ar.l.cum hi.§.cauſa.de tranſa.ʒ idem Bal.de pace iur.fir.§.iniuria. ʒ Bar.in.l.q̄ cedem.de ſicc.dixit q̄ aliq̄n pena eſt accelerāda.ʒ And.de iſer. in conſtit.regni.penam eoꝝ.dixit q̄ pōt mittere ad ſuſpendiuʒ cōfeſſum ex arrupto coraʒ ſe.nam facti atrocitas multa permittit.q̄ alias nō permitterētur.p no.in.l.pretor edixit.§.preterea. et fi.de iniurijs.vbi Bar.cū ibi alle.in glo. ʒ in.l.reſpiciendū.§. furta.ʒ in.§.ſi dicatur.de pe.ʒ in.l.ij.et.iij.de pari.ʒ in.l.vulneris magnitudo.de iniurijs.ʒ.d.l.pretor.§.fi. Et quibus dʒ q̄ licuit cōmiſſario accelerare vindictaʒ ʒ illū ſuſpendere:q: aliter prouincia ſedari nō poterat.ʒ dixit no.And.de Jſer. in ꝯſtitu. regni.rapinas.Quod licet iudex iurauerit iuris ordinē ſeruare

quod in notorijs poterat procedere non ſm iuris ordinem:quia ibi eſt ordinem nõ ſeruare per.c.ad noſtram. lo.ij.de iureiurã.
5 ꝛ idem Bal.in.l.j.C.vt que deſunt.quem refert ꝛ ſequitur Lud. in.l.j.de arbi.in repeti.Et facit ſ quia iudex ad corporalez penã procedere non poſſit ad tumulum populi.etiam ſi aliter ſedari non poſſet.C.de pe.l.decurionum.et.l.ſi priuatus.qui et a qui. cum ſua materia.tamẽ ad tumulum populi poſt ſententiã poteſt executionem accelerare etiam dilatione pendente ſi aliter ſedari non poteſt.d.l.qui cedem.ꝛ benefacit.d.l. ſi filio exheredato.ꝛ.l.conſtitutionibus.ff.de appel.Et ſic quo ad primum caput concluditur ꝙ commiſſarius qui ad ſuſpẽdium illius latronis proceſſit de facto ratione publice vtilitatis:vt prouincia pacaretur ꝙ non tenetur.nam in enormibus iudex debet vti ſeueritate.l.ſi preſes.ff.de penis.ꝛnon grauitate.l.diuus.ibi ſeuere iudica.ff.de re iudi.ꝛ Bald.in.l.ea que.de cõdi.inde.ꝛ tex.ff.de pe.l.reſpiciendum ꝛ Bal.in.l.pedius.de incen.rui.nau.ꝛ Inno. in.c.dilect⁹.cũ in verbo iuſtitia. de ordi.cogni.preſertiꝫ qꝛ erat confeſſus ꝛ in latrone condemnato eſt ſpecialis:aliud quod nõ poteſt appellare ſi eſt famoſus.Andre.de Iſern.in titu.de pace tenẽ.in.§.publici latrones.¶Circa vero ad ſcḋꝫ caput de incẽdio immiſſo in villa ſimiliter dicitur qḋ cõmiſſarius puniri nõ poſſet.primo per tex.no.in.l.j.C.de falſa moneta.quia cuꝫ iſta eſſent notoria non potuit dominus ville ignorantiam pretendere qui prope villam incolatum habere.per text.d.l.j.Secundo etiam per capitulum regni qḋ incipit frequens ꝛ in effrenata latronum nequitia quo cauetur:ꝙ villa parua i qua latrones receptantur debent igne cremari prius bonis ſublatis.Et facit ꝙ dr̃ de contumace ꝙ iudex poteſt domum eius incendere.de quo habes p Andre.de Iſer.in ti.de pace iur.firmã.§.receptatorib⁹ et lati⁹.S.in verbo cõtumacia.in.c.an iudex ꝑpter ꝯtumaciaꝫ. nã ꝯtra fugientẽ ex nõ ſcripto ꝓceditur iurisordine non ſeruato.in aut.vt iudi.ſine quo.ſuf.§.neceſſitatis.ꝛ And.de iſer.i cõſti.regni hũanitatis. ꝛ qḋ hꝫ in cõſti.regni penã coꝝ.Nec mireris:ſi ego deſignẽ tibi ſepe qõnes facti: qꝛ illa aperiũt intellectũ:ꝛ tota.l.j.ff.de qõnib⁹.q lõga ẽ fuit cõpilata p iuriſcõſultũ ex qõnib⁹ facti occurſi:ꝛ decretis ac reſcriptis iperatoꝝ de ſupfactis ad ꝯſultationẽ offãliũ:vt in illa videbis:i pleriſqꝫ iurib⁹.

1 ¶Fur aliquando dicitur latro.
2 Latro famoſus quis dicatur?
3 Blaſphemare conſuetus quando quis dicatur.
4 Fur et latro differunt.
5 Uindicta publica que dicatur?
6 Latronem recipiens et occultans punitur.
7 Latro inſignis renũciat ſimpliciciter defenſionibus.
8 Corpa cieres ꝛ oſſa ꝯdẽnatoꝝ ad mortẽ nõ ſũt negãda cognatiſ

Quia ſ.eſt dictũ ꝙ ꝯtra latrones ſtratarũqꝫ diſrobatores põt iudex ſine ſui ꝑiculi nota penã accelerare ꝛ pũireqꝫ maximũ ſcãdalũ i rep.iminebat. ¶Erit vidẽdũ qꝛ iudex nõ dꝫ penã iuris imutare delinquẽtib⁹:in qb⁹ latronib⁹ locũ hñt iura ꝛ ſtatuta tranſ

a ¶ Dicanł. Uid. d. alex. imo. in cōſi. xcj. iiij. pte.

de ipſis loquentia. Et dico primo ꝙ omnia iura degenerant cō
tra publicos latrones qui turbant quietem publicam ⁊ leges
calcant: in quo Bar. in. l. reſpiciendum. §. famoſos. ſm vnā lec.
1 ff. de penis. dixit † ꝙ fur qui clam furatur dicatur latro. et alio
a modo ꝙ latrones proprie dicantur [a] diſrobatores ſtratarū qui
hoc publice faciunt: qui ſuſpendio traduntur ſi ſint famoſi. ſm
glo. ibi: ⁊ in auć. ſed nouo iure. C. de ſeruis fugi. ⁊ in corpore. vn=
2 de ſumitur: dicens † ꝙ famoſus latro vel fur dicitur non qui ſe
mel fecit: ſed pluries: quia tunc erit famoſus latro. ⁊ ꝓpter illā
qualitatem pena augmentabitur. per glo. in. d. auć. quod dixit
verum. Bar. ſi contra ipſos de hoc publica laboret infamia per
illum tex. ⁊ per. l. graſſatores. eo. titu. ⁊ aliquid per Bar. in. l. ij.
ff. de furtis. Tamen Ange. in. d. §. famoſos. dixit ꝙ non intelli=
git famoſos latrones eos qui aſſidue furantur. ſed vbi aggre=
diuntur. cum armis in ſtratis: ⁊ vi auferunt. argumen. de ſepul=
chris violatis. l. pretor. §. aduerſus. et quod habetur eo. titu. l.
reſpiciendum. §. delinquunt. vbi quis ſit latro. et vbi per quos
actus iudicatur. ⁊ vide glo. no. in. c. cum inter. in verbo latro. de
3 immu. eccle. ⁊ faciunt no. per Cy. in. l. ij. C. de rebus credi. † vbi
per quos actus dicaƚ conſuetus blaſphemare: et quando dica=
tur ſolitus. vide Bal. in. l. j. C. quomodo ⁊ quando. ⁊ in. l. iij. de
epiſ. audi. vbi dixit ꝙ conſuetus et famoſus dicitur per binum
4 actum. † ⁊ differantiam inter furem ⁊ latronem poſuit Ange. in
auć. vt nulli iudi. §. pe. ⁊ Bar. in. d. auć. ſed nouo iure. vbi etiam
Ang. ꝙ licet quis clam pluries furetur non erit famoſus latro:
ſed famoſus fur: vbi dixit bal. ꝙ erit graſſator dicens de publi=
co ⁊ famoſo latrone. de quo aliter dicit ꝗꝫ de fure. vt vbi latius
per omnes. Et facit ad hoc tex. in. l. per omnes. de defenſoribus
ciuitatum. vbi de inſignibus furibus ⁊ latronibus quorum peri
culi ſui nota feruet infamia. ⁊ tex. iſte deciditur iudicio meo. in
d. §. graſſatores. vbi loquitur tex. de iſtis qui cū ferro aggrediū
tur ſepius in itineribus ⁊ ſpoliare nituntur ꝙ hi ſint publice ⁊
famoſi latrones. ⁊ facit. l. fi. §. qui ſepius. de abigeis. ⁊ tex. in. l.
iij. §. aduerſus. in verbo armati more latronum. de ſepul. vio.
¶ Et iſta ſunt ponderanda propter capitula regni: que loquū=
tur de latronibus ſtratarūq; diſrobatorib9. ⁊ de torturis ipſo=
rum latronum de confeſſionibus per ipſos factis: ⁊ qualiter cō
tra eos procedatur ad quorum declarationem. vide late Andr.
de Iſer. in titu. de pace te. in. §. publici latrones. vbi dixit. ꝙ ali
qui vocantur famoſi ⁊ aliqui inſignes: dicens ꝙ non ſufficit pro
bare aliquem eſſe publicum ⁊ famoſum latronem qui publice
dr ꝙ in ſiluis homines diſrobat: niſi cōſtet de diſrobatione. quo
probato ꝙ ſit famoſus latro ꝙ propter hoc torqbiƚ ⁊ nō appel
lat. Et ibi an requiratur deprehenſio: et quod ſit conuictus et
ſi nihil confitetur in tortura ſit relaxandus vel abſoluēdus vel
ſi de ſocijs interrogetur. in titu. que ſint rega. in verbo commit=
tentium. que bene declarantur. in. c. regni. quod incipit de iuris
cenſura. Et qꝛ leges ⁊ iura municipalia valde abhorrent ipſos
latrones: et diſrobatores ſtratarum: ⁊ propterea ſtatuarūt pro
quiete communi ꝙ poſſint oēs ſua et non iudiciali auctoritate

vindictam de eis aſſumere.l.j.⁊.ij.C.qñ liceat ſine iudice vindi. † Que dicetur vindicta publica.ſm Bar.ibi quorum odio etiam ſtatuit lex:vt contra latrones inſignes poſſit procedi diebus feriatis:etiam in honorem dei.l.prouinciarum. C.de ferijs.† Prohibetur etiam latronum receptatio vel reſidentia in locis et puniuntur iudices eos diſſimulantes.l.fi.ff.C.ad.l.Juliam de vi publi.vbi de latronibus in ſacris qui ſunt improbiores:et ponentes ligna in ore hominum ne clament etiam in eorum odium eſt inductũ † ꝙ latro inſignis renunciat ſimpliciter defenſionibus quod fieri poteſt:ꝙ ſecus eſt in alio ſm Ang.in.l.cuſtodias.de publi.iudi.vbi idem Jmo.per gl.in.l.j.de fur.Bal.forte.qui ius defendendum non habet per.l.prouinciarum.§.allega.vbi idem bald.⁊ Barto.in.l. ſeruum quoq;.§.publice.de procurato.⁊ per no.in.l.pactum inter heredes.de pactis:pro quibus vide dicta in precedenti capitulo:⁊ nota bene.d.§.famoſos. quia.ex illo text.iudicio meo poteris colligere limitationem ad.l.j.ij.⁊.iij.ff. de cada.punitorum.† vbi dicitur ꝙ corpora cineres ⁊ oſſa condemnatorum ad mortem non ſunt neganda cognatis.⁊ quibuſlibet petentibus ad ſepulturam: niſi in crimine maieſtatis quod ſit verum:niſi in cadaueribus latronum qui furca furce ſuſpenſi ꝙ nõ ſint eorum corpora tollenda de furca:quia debent manere ſuſpenſi vbi latrocinia ⁊ homicidia perpetrarunt:vt eorum conſpectu ceteri deterreantur.⁊ ſolatium ſit cognatis ⁊ affinibus interemptorum. ¶ Et ſic innuit ille tex.ꝙ debent ibi ſtare in conſpectu omnium ad terrorem ⁊ eorum corpora danda non ſint:quia non ſolum eorum condemnatio reſpicit fauorem publicum:ſed etiam conſanguineorum ⁊ affinium qui offenderetur ſi abinde tollerentur:⁊ darentur conſanguineis petentibus eorum corpora.ſicut dixit glo. in.d.l.ij.de Joſeph qui petijt corpus Jeſu a pilato.¶ Et ſcias vnum qđ dixit Albertus magnus in libro de ſecretis nature.ꝙ funiculus cum quo ſuſpenſus eſt latro cum palea quã turbo in aere ſuſpendit poſitus in vna olla facit ꝙ omnes alie olle cõmixte cum olla iſta frangantur:ab iſta etiam facit ꝙ poſitus funiculus ille inſtrumento cum quo panis in furno immittitur quod non poterit panẽ in furno immittere.ſed extra exiliet ſm Albertum magnum ibi.

☞ Latro famoſus ſi poſt confeſſionem criminis preſente accuſatore vel aduocato moriatur ante ſententiam poteſt agi actione furti contra heredem ad penam.
Libelli oblatio etiam ſine litis conteſtatione facit iudiciũ tranſire ad heredẽ.

Si latro † famoſus poſt confeſſionem criminis preſente accuſatore vel aduocato moriatur ante ſententiam agi poteſt actione furti contra heredem ad penam.ſm Specu.in titu.de accuſ.§.infra.verſi.quid ſi latro.vbi dixit ꝙ ſi talis latro accuſatus confitetur multa furta:⁊ ſuſpendatur ſolus accuſator vti poteſt beneficio dicte confeſſionis.ſecus ſi procedatur per viã accuſationis vel denunciationis:quia omnibus prodeſt talis confeſſio. vbi latius per Joan.andre.in addi.⁊ Barto.in.l.j.ff.de priuatis delictis.vbi dixi quando moritur ante condemnationem ꝙ ſua cõfeſſio nocet heredi.⁊ bald.in l.j.ex delic.defun.ſi erat in cauſa concluſum.de quo vide Joan.and.in.l.defuncto.de publi.iudi.⁊ que bar.dixit in.l.interdũ.§.qui furem.de furtis.† Una ſola oblatio libelli etiam ſine litis cõteſtatiõe facit iudiciũ tranſire ad heredem. glo.ſing.ſm Ang.in.§.penales.inſtitu.de peti.⁊ tempo.actio.⁊ vide Bal.in.l. j.in fi.C.de eden.Ang.in.l.de priua.deli.Bald.in.l.j.C.de iudi.⁊ in.l.mercalẽ. de condi.ob tur.cauſam.⁊ vide Bal.in in.l.j.C.de furtis.Et hec in vera confeſ-

ſione.tamen.ſecus in ficta ſm Barto.in.d.l.j.de priua.deli.et in l.eius delatorem.de iure fiſci.¶An ſi,fiat inquiſitio contra aliquem tanq̄ contra publicum latronem ꝛ diſrobatorem ſtratarum:qui confitetur omnia ꝛ ſingula vera eſſe ſit probatum ipm̄ eſſe publicum latronem? Dic quod non:quia eſſe publicum latronem eſt iuris et non facti:quia lex diffinit illum eſſe publicū latronem: qui conſueuit furari.l.capitalium.§.famoſos.ff.de penis.tamen qui confitetur plura furta ſibi preiudicat:quia factū confitetur.ff.ad.l.acqui.in.l.inde neratius.§.pe.ꝛ fi.de cuſto.reo.l.ſi confeſſus.de queſtio.l.j.§.ſi quis vltro.Et qui confitetur ſe publicum latronem ius cōfitetur ꝛ eius diffinitionem ꝛ non factum:ꝛ confeſſio iuris non nocet nec prodeſt:quia nō alterat iuris cenſuram nec ius inducit.l.ornamentorum.de aur.et ar.ꝛ no.glo.in.l.ij.§.quod.de iura.calū.ꝛ Cy.in.l.j.C.de confeſſis.ꝛ in.l.non fatetur.ff.eo.Ideo ex tali confeſſione nō poterit furca ſuſpendi niſi ſint probata tot furta:que eum faciant publicum latronem.Et probata vnica aggreſſura ꝛ vnica hominum captura ꝛ vnica preda:que ſint facta vno contextu reputantur vnum factum[a]:licet plura crimina etiam diuerſa reſultēt.arg.glo.in.l.j.C.vnde vi.ꝛ facit de priua. deli.l.nunq̄.ꝛ.C. ad.l.iul.de vi.l.quoniam.Ideo ex vnico actu non conſtat quem eſſe publicum latronē.Ange.ita concludit in conſilio.ccciiij.qd incipit ex forma ſtatuti :ꝛ eſt inter conſilia Bald.et adde Bald. in auf.nouo iure.C.de ſeruis fugi.vbi de pluralitate actuum qui in hoc requiruntur.

a ¶Unū factum. Adde tñ ꝙ vbi duo delicta ex eodem facto inſurgunt que habēt ſe: vt ſpēs ſeparata pōt q̄s de vtroq; puniri:vt p fely.i c.lr̄is.in pn. j.col.de preſump.

Incipit materia de formatione Libelli cōtra Poteſtatem in ſindicatu.

1 ☞ Libellus qualiter formatur cōtra Poteſtatem in ſindicatu.

1 Libellus in ſindicatu. † Qualiter autem formetur libellus cōtra Poteſtatem in ſindicatu quando aliquem tormētauit iniuſte. Dic ꝙ Ange. in.l. ſi poſtulauerint.§. ſi liber homo.ff.de adult. dixit ꝙ debet intentari cōtra ipſum vtilis actio non ad eſtimationem deformitatis cum liberū corpus non recipiat eſtimationem ſed ad operarum admiſſarum ⁊ admittendarū:per.l.ex hac. ff.ſi qua.pau.feciſ.dicatur.⁊.l. qua actione.ad l.acqui.⁊ de his qui deie.l.j.§.ſed cum homo. Tamen pro deformitate conſulo ꝙ agat criminaliter contra ipſum ad punitionem:quia cōtra ius tormentauit petendo eum puniri ſ̄m formam iuris et capitulorum regni.de quo infra in verbo tortura videbis:et ſic conſequitur etiam ſatiſfactionem in iure.vt.ſ̄.vidiſtis. vbi loquimur de ſatiſfactione in verbo cōpoſitio.

1 ¶ Libellus an debeat offerri in ſcriptis contra officialem in ſindicatu: ⁊ et nu.2.⁊.7.
3 Libellus quomodo formetur quando agitur contra officialem.l.iulia repetūdarum.⁊ nu.12.⁊.13.
4 Libellus requiritur in cauſis deſyderantibus celeritatem.
5 Libellus differt a petitione.
6 Cauſa pauperum debet expediri ſine libello ⁊ ſcriptura in ſindicatu.
8 Scriptura non eſt neceſſaria in cauſa dilationis prelati.
9 Lege vel ſtatuto diſponente ꝙ cauſa expediatur ex non ſcripto tunc intelligū tur reiecte omnes ſolemnitates iuris acta.libellus.⁊ ſententia.
10 Sindicatus cauſa eſt extraordinaria.⁊ ſummaria.
11 Leuato velo quando dicatur decidi:
14 Libellꝫ ſi quis offerat contra officialem ſindicatum ante dies ſtatutos an va leat oblatio.
15 Officiales perpetui poſſunt ſindicari etiam durante officio.
16 Libellus de imperitia contra iudicem in ſindicatu non dꝫ ad certum ꝯcludere.
17 Imperitia graui culpe non ſemper adnuneratur.

1 An contra † officialem eſt in ſindicatu debeat offerri li-
bellus in ſcriptis.bal.in repe.§.proficiſci.q.x.
de hoc q̄ſiuit ⁊ remiſit.ad no.in aut. niſi breuiores.C.de ſen.expe
ri.⁊ in titul .vt iudi. ſine quoquo ſuffragio.§.neceſſitate.⁊.j.q.iij.
quia preſulatus.in quo dic ꝙ glo. in.d.aut.niſi ſimpliciter dixit
ꝙ q̄n agitur contra preſidem finito officio non datur libellꝰ.alle.
tex.in.d.§.neceſſitate.Bart.ſimpliciter ſequitur glo. illam allegando. d.§.ne-
2 ceſſitate.in quo.§.in ꝟbo ex nō ſcripto.etiam dicit glo.† ꝙ ꝓcedit ſine libello.⁊
Ant.de but.i.c.j.de libel.obla.vbi cumulauit oēs caſus in q̄bꝰ nō dat libellꝰ di
xit ſimplr ꝙ in cā ſindicatꝰ iudicis nō dat libellꝰ.alle.d.§.neceſſitate.⁊. l.j. C.vt
oēs cauſe tā ciui.Qui tex.in.d.l.j.mihi hoc nō ꝓbat:tn̄ tex.ille probat ꝙ dꝫ lis
ꝯteſtari:vbi dicit poſtq̄ lites ꝯte fuerint.Bal.aūt in.l.ij.C.de ſen.q̄ ſine cer.quā
ti.vbi poſuit formā libelli q̄n agit ꝯtra iudicē in ſindicatu de negligētiis tꝫ ꝙ dꝫ
dari libellꝰ ꝯcludēs iudicē cōdēnari:q̄tenus religioni iudicis equū videbit. Et
bar.in.l.ſi filiꝰ.ff.de iudi.dicit ꝙ datur petitio.vbi Ange.clariꝰ.dicit ꝙ dꝫ dari
libellus ⁊ apte cōcludi.⁊ Ange.in.d.§.neceſſitate.dixit ꝙ cū fuiſſet datꝰ libellꝰ
ꝯtra ptātē Bononie i ſindicatu de tortura: ⁊ nō fuit cōfinatus locꝰ torture fuit
ille ptās abſolutꝰ q̄d dicit referre Albe.de roſate in tractatu maleficioꝝ:⁊ idem
Bal.in.l.que fortuitis.C.de pigno.act.dixit ꝙ q̄n agitur de culpis cōtra iudicē
in ſindicatu dꝫ in libello apto cōcludi.Et q̄n agitur contra iudicē de negligētia
dꝫ eſſe locꝰ ⁊ tempus.vt in.l.libelloꝝ.de accu.⁊ Bal.in.l.j.de his q̄bꝰ vt indig.⁊
idem tꝫ Ludo.in.l.iiij.§.fi.de dam.infec.vbi refert multos modos ꝯcludendi in
libello:q̄n agitur cōtra iudicē in ſindicatu.que vide īfra in ꝟbo negligētia in.c.
cōtra magiſtratū.⁊ in.c.an iudex negligēs.Spe.aūt i ti.de accu.in.§.ij.dixit † ꝙ
3 q̄n agit cōtra officialē.lege iulia repetundarū. de barataria dat libellꝰ in tali
forma.Ego talis ꝓpono cōtra.P.ꝙ cū ipſe in ciuitate Bono.ptātis vel iudicis
officium exerceret tpe ſui officij hoc anno:⁊ cetera.pecuniā accepit:a tali aduer
ſario meo ob iudicandū vel nō iudicādū:⁊ ꝓpterea iudicauit vel nō iudicauit:
quare peto ipſum ex veſtro arbitrio vel extraordinarie puniri.⁊ puniendū fore
ſnialiter declarari.Et ſi velis ciuiliter agere cōcludēs.Quare peto ipſuꝫ in qua
druplū condēnari.ꝑ.l.fi.ad.l.iul.repe.quo caſu nō req̄rit poni annꝰ vel nomen
principalis:lꝫ q̄n criminaliter agit.requirat:lꝫ Io.an.ibi teneat contra Spec.
quod vtroq; caſu requirantur ſolēnia.l.libelloꝝ.de accu.Mihi aūt videt diſtin

guendū: quod ſi q̄ de agatur cōtra iudicē vel officialē in ſindicatu in cā maximi p̄iudicij vel criminali: aut magni ponderis: ꝛ req̄ritur libell⁹ p. d. l. ſi fili⁹. ꝛ. l. ſi iudex. de vari. ꝛ extraoꝛ. cog. ꝛ inſti. de obli. ex quaſi maleficio. in pꝛin. ꝛ p dicta doctoꝛū pꝛedictoꝛū. Ad qd̄ facit qd̄ dixit Bal. in. l. edita. de eden. vbi dixit quod officialis q̄ reſpondet inq̄ſitioni contra ipſum foꝛmate pōt condēnari. ꝛ Ang. in. l. ſi vacantia. de bo. vacā. vbi tradidit foꝛmā inq̄ſitionis cōtra officiales. de qua. s̄. vidim⁹ in verbo inq̄ſitio. ꝛ Bal. in. §. pꝛoficiſci. q. quita. vbi dixit quod in inq̄ſitione gn̄ali cōtra officialem nō dꝫ poni locus: ſed in ſpeciali ſic. ergo in criminali datur libellus cōtra officialē: ſeu inq̄ſitio que habet̄ loco libelli. c. qualiter ꝛ qn̄. extra de accu. ꝛ idem Bal. in. l. fi. de pena iudi. ad qd̄ induco qd̄ habet̄
4 in. l. iiij. §. hoc. aūt iudiciū. ff. de dam. infec. vbi dicit Bar. † ꝙ in cauſis deſiderantibus celeritateꝫ requiritur libellus per cle. ſepe. de verbo. ſign. ꝛ per alia iura ibi allega. per eum: lꝫ Spe. in tit. de libel. concep. §. nūc dicendū. teneat ꝙ in iſtis deſiderantibus celeritateꝫ requiratur talis qualis petitio ſine ſcriptis. tamen Guil. in repe. §. vbi decretū. tꝫ ꝙ in iſtis cauſis deſiderantib⁹ celeritatē req̄rat̄ libellus qn̄ iudicialiter expediunt̄ ſm̄ doc. in. d. §. hoc autem. ꝛ lꝫ cā ſindicatus debeat celeriter infra dies. l. expediri. l. j. Tn̄ poteſt expediri poſt dies. l. qn̄ ſtetit per iudicē. Unde dico quod cū ſint tales cauſe ſindicatus maximi p̄iudicij: q꞉ iudex in ſindicatu cōdēnat⁹ ampli⁹ nō aſpirabit ad offm̄: vt infra videbis quod dꝫ dari talis qualis petitio ſeu libellus qui eſt fundamentū cauſe. aut̄. offerat̄. de lit. cōteſta. q꞉ libellus offertur nō ſolū ad inſtructioneꝫ partis vt poſſit ſe defendere vel etiam iudicis vt poſſit certam foꝛmare ſnīam: vt dixit ibi Jac. but. ꝛ bal. in. d. aut̄. cū attingūt articulum ſi libellus poteſt cōſenſu partiū obmitti: et facit quot dixit Bar. ad repe. in v̄bo ſummarie. vbi dixit quod in cauſis ſummarijs debet petitio dari: ꝛ dixit no. Bald. in. d. aut̄. offerat̄. quod in ſummarijs eſt qualis petitio offerenda. p. l. de ſubmerſis. de naui. non tn̄ neceſſario dꝫ libell⁹ dari: ꝛ talis petitio dꝫ offerri: vt ſententia poſſit ſup ea foꝛmari dicens ꝙ nō dabitur in modū libelli: ſed ſolum ad ſimplicem iudicis inſtructionem ꝛ quod bonum
5 eſt hoc pꝛoteſtari. alle. Spec. in titu. de libel. ꝯcep. §. reſtat. v̄ſi. fi. † differt aūt libellus a petitione ſimplici: q꞉ in pꝛincipio libelli cōmuniter d̄r de conſuetudine narro ꝛ ꝓpono ꝛ ago ꝯtra talē ſm̄ Bal. in. l. j. ff. de poſtu. ꝛ fit in eo narratio ſolēnis mediū ꝛ concluſio. l. edi. actio. de eden. cum ibi not. vbi aūt offert̄ petitio ſufficit quedā ſimplex narratio ſm̄ Bal. in. d. l. edita. in ſcd̄a rep. vbi dixit ꝙ p̄cedit petitio. Cōqueroꝛ de tali cui mutuaui decē ꝛ mihi reſtituere denegat vel cōqueroꝛ de titio qui oīa bona ſua in fraudē creditoꝛū alienauit. nā vult intentare reuocatoꝛiā. Et dixit ibi in alio loco qd̄ nō ſufficit ſola narratio: niſi ſit aliquod verbū ſapiēs petitionē vt hēat vim libelli: ꝛ dixit in rep. §. de plano. quod ſi q̄d narrat̄ p modū querele cū aliquali petitiōe ꝙ erit libellus ex tacita cōcluſiōe ꝛ iudiciū valet. alle. d. c. q꞉ ꝓſulatus. vbi d̄r ꝙ ſufficit: ꝙ quis dicat ꝙ talis me ſpoliauit tali re ꝛ illam mihi reſtituere denegat. Unde cum officiales diuerſimode in ſindicatu impetant̄ de barratarijs de iniurijs ꝑſonalib⁹ ꝛ realibus ꝛ extoꝛſionib⁹ de dolo de culpis de negligētijs: ꝛ de alijs p̄iudicialib⁹ de qb⁹. s̄. viſum eſt nō video quin nō ſit dand⁹ libell⁹ vel petitio ad inſtructionem partis: ꝛ iudicis p̄ſertim in iſtis p̄iudicialibus: ꝛ ita de conſuetudine obſeruat̄. Aut eſt cauſa modica: ſeu vilis ꝛ modici p̄iudicij. ꝛ nō dabit̄ libellus. p tert. in d. §. neceſſitatis. i aut̄. de man. pꝛin. §. ſit tibi vbi d̄r ꝙ in qōnibus viliū perſonaꝝ vel rerū aut viliū cauſarū ex nō ſcripto p̄cedit̄ ꝛ ſunt celeriter expediende. vbi glo. exemplificat in cauſis feni ꝛ palee. Uel qn̄ diceret̄ qd̄ ꝑtās illi abſtulit caldaream pignus: ꝛ etiam qn̄ actoꝛ eēt pauper vel vilis: q꞉ lꝫ eius cā eſſet magna libellus dabit̄. d. §. ſit tibi. vbi dicit Ange. per illum tex. ꝙ cauſa magna viliū. ꝛ

6 pauperum ex non ſcripto decidit ſicut etiã cã breuis. dicẽs † ꝙ cã pauperũ in ſin
dicatu expediet ſine libello ⁊ ſine ſcriptura. lʒ Bal. in. §. de plano. dicat ꝙ vbi ꝓ
ceditur ſummarie in cã modica ⁊ leui non datur libellus: ſed qualis qualis pe
titio per. l. leuia. de accu. dicens ꝙ ſi cã ſit pondere libell⁹ dabit ſm Guil. per. d.
cle. ſepe. tamen ideʒ Bal. in. l. ſi quis ſe. C. de accu. dixit qñ debet ꝓcedi ſine libel
lo ſufficit ꝙ in actis ſcribat ſaltim petitio verbalis. ⁊ idẽ bal. in. l. j. C. vt in poſ.
leg. alle. d. l. ſi qui ſe. ¶ Nõ obſtat text. in. d. §. neceſſitate ꝑ quem glo. ⁊ multi di
7 cunt. † ꝙ in cauſa ſindicatus nõ requirit libellus: qꝛ ille tex. loquit in caſu ſpãli
ſcilicet cõtra officialẽ fugientẽ a ſindicatu contra quẽ ex nõ ſcripto ꝓcedit: ⁊ ver
ba illi⁹ tex. ꝙ ex nõ ſcripto procedat nõ referunt ad ꝑncipiũ. d. §. ꝓpter dictionẽ
ita tñ q̃ eſt ibi poſita q̃. vt aduerſari ꝑcedentib⁹. Et ꝙ hoc ſit ſpãle in officiali fu
giẽte. tʒ ibi expſſe Ang. dicẽs ꝙ ꝯ officialẽ fugiẽtẽ ſindica. ꝑ epm loci ꝓcedit ex
nõ ſcripto ⁊ ſine libello: ⁊ ſine ſcriptura ⁊ etiaʒ ſnia cõtra ipm profertur ſine ſcri
ptura ſit ſpeciale in hoc caſu ſicut eſt ſpeciale in cauſis modicis: ⁊ vilium perſo
narum: ⁊ in aliĳs caſibus notatis in. d. §. ſit tibi. Jnde etiã dixit ibi Ja. de bel. ꝑ il
8 lum tex. † ꝙ in cã dilapidatiõis prelati nõ eſt neceſſaria ſcriptura neqꝫ ſnia qꝛ ta
lis cauſa celeritatẽ deſiderat. Et credo ꝙ rõ ſpãlitatis ſit i officiali fugiẽte ꝙ nõ
requiratur libell⁹ nec ſcriptura cõtra eũ: qꝛ fuga facit ipm cõfeſſum: vt in. l. con
ſiliarios. de offi. ciui. iudi. ⁊. ẽ. fuit examinatũ ſatis ꝙ cõtra ipſum fugientẽ ſunt
multa ſpecialia: vt ibi etiã eſt ſpeciale ꝙ nõ requirat libell⁹: ⁊ ſcriptura rõne per
ſone iudicis cognoſcẽtis. ſ. epi: qui ibi cognoſcebat: qꝛ eps qñ cognoſcit i cauſis
ex non ſcripto cognoſcit vel clerici apud proprios epos. §. j. ⁊ in auť. niſi breuio
res cũ alia auť. ibi poſita. C. de ſen. ex peri. Et hãc opi. etiã tenet Roſ. de lib. i ti.
in q̃. cauſis offi. libe. dicẽs ꝙ nõ dat libell⁹ qñ eps ꝑſidẽ fugientẽ cõprehendit ꝑ
d. §. j. neceſſitate. quẽ ſic itellexit: ⁊ ideo ſimplr dicẽtes ꝙ in cã ſindicatus non da
tur libellus per illum. §. erant. ¶ Et glo. hoc dicẽtes intelligent ſm tex. illũ quẽ
9 allegant. ⁊ no. d. §. neceſſitate. Ex q̃ Ang. ibi itulit † ꝙ vbi lex. vl' ſtatutũ dicit cau
ſam expediri ex nõ ſcripto ꝙ intelligant reiecte omnes ſolennitates iuris acta
libellus ⁊ ſnia: ⁊ tenet Bar. in. d. auť. niſi breuiores: vbi dixit: ꝙ qñ in cauſa pro
ceditur ſine ſcriptis nulla debet inde fieri ſcriptura ⁊ credet ſimplici informatio
ni iudicis dicens ꝙ nõ dabit libellus nec debebit ꝑ notariuʒ aliq̃d in actis ſcribi
vt alias fit. Sed ideʒ bar. i. l. i ſacris. de pri. ſacro. ſcri. ⁊ dixit ꝙ vbi requiritur li
bellus in ſcriptis offerri neceſſe eſt propriam ſcripturã adeſſe ⁊ nõ ſufficit ſi ne
gotium coraʒ iudice narret ⁊ inde per tabellionẽ rogatũ in actis ſcribat. Et idẽ
dicit Bar. in appellatiõe ab interlocutoria q̃ eſt dãda in ſcriptis ꝙ nõ ſufficit qḋ
notarius dicat ſe rogatũ de ipſa appellatiõe ⁊ dicat parti ſcribas eaʒ ⁊ dabis mi
hi qꝛ male facit: qꝛ anteqꝫ interponat dʒ eſſe dictata ⁊ ſcripta anteqꝫ notari⁹ ſit
rogatus ſm eũ in. l. cõtractus. de fide. inſtru. C. ⁊ idẽ dicit Ange. ⁊ Jo. an. ⁊ Jmo.
in. l. quicquid. de vbo. obl. Et idẽ dʒ in ſnia in ſcriptis ꝓferẽda q̃ anteqꝫ legatur
debet eſſe ſcripta: ⁊ non ſufficit ꝙ iudex vbo ferat ſniam ⁊ roget notarium. l. fi.
C. de ſen. ex peri. ⁊ in. c. fi. de re iudic. in. vj. Aut cã ipſa ſindicatus eſt mediocris
tunc ſufficit ſi pars vbo petat: ⁊ actor magiſter ſcribat in actis ꝙ talis compa
ruit corã ſindicatoribus ⁊ ꝑ modũ ſimplicis petitionis ſeu poſte petit ab officia
li ibidẽ pñte tale q̃d. ꝑ no. in. d. auť. niſi breuiores: ⁊ in. ẽ. dictꝫ iurib⁹ ⁊ i. d. cle. pa
ſtoralis. Vel ſufficiet ꝯtra ipm offerri citationẽ emanatã ſi illa ꝯtineat rẽ ⁊ cãm:
et id qḋ petit ab officali. ar. gl. i. l. quotiẽs. de priui. ſcho. que dixit. ꝙ citatio põt
offerri loco petitiõis: qḋ tʒ Jo. an. in. c. j. de li. ꝯte. in. vj. qñ pars nõ ꝯdicit. ⁊ refe
rũt docto. i. d. auť. offerat. lʒ Bal. in. di. auť. offerat dixerat ꝙ talis citatio abla
ta nõ habeat viʒ libelli: nec aliĳ effect⁹ ſequant q̃ ex libello ſequerent q̃ loquit i
cauſis ordĩariĳs in quib⁹ reqrit expſſus libellus: ⁊ dixit idẽ Bal. i. d. §. de plano.

in reſp. q pōt in cauſſis ſummarijs pcedi p modū poſitionis ſiue poſite in actis redacte. dū mō q talis poſitio habeat in ſe petitionē cōcluſiuā nō ſolam narrationes ptinens.
10 Eſt ergo cā ſindicatꝰ extraordinaria ꝛ ſūmaria. vt. d. l. j. et i. d. auk. niſi breniores in gl. quā ſic alleg. Bal. in. l. j. §. j. ff. ſi cui plus ꝙ. per. l. fal. ꝛ in ca cā iuriſditio eſt modico tpe duratura. vt dixit bar. in. l. ij. de re iudi. ff. ꝛ alij doc. dñt q in ea pceditur leuato velo p. d. gl. ꝛ lȝ hoc ſic dȝ fieri ſupradicta diſtinct. circa libellū dādum vel nō dandū. qꝛ alias nō poſſet pnūciari: nec reus ſe defēdere. Et ſi cā ſindic. expediret ſolo vbo mille petitiōes fierēt ꝯ officialē. Dr āt
11 leuato velo decidi qñ iudex pcedit ſine diſcuſſione: ꝛ examine negotij. Bal. ſm Dy. in. l. tribunus. §. cū alijs. de te. mili. de q verbo leuato velo ꝛ ſummarie. vide Barto. in. l. j. ff. furti aduer. nau. ꝛ in. l. de ſubmerſis. de naui. vbi tex. dicit leuato velo. ꝛ gl. expōit remoto oi velamine. ꝛ bal. i. l. ij. C. de ſpoꝛ. vbi dixit q nūcij coram iudice delinqntes leuato velo ab officio remouent. et hoc vbo ēt vtit Bal. in. l. fi. C. q bo. ce. poſ. vbi dixit de illo q temere: ꝛ leuato velo bonis ceſſit q pōt penitere. ꝛ Lud. in. l. ſi qs liber. de peti. here. dixit q tps ad agendū non eſt alicui pcedendū leuato velo: ſȝ cū cauſe cognitiōe pcedēti tñ de iure pſtit. regni libellus dȝ offerri in cauſis ciuilibꝰ ꝛ crialibus. i ciuilibꝰ a duobꝰ auguſtialibꝰ ꝫ. vt in pſti. regni q incipit dilationes. Et adde qꝛ Ange. in. d. §. neceſſitate. dixit q qñ in ſindic. libellus nō reqritur ſi det ineptus nō vitiat iudiciū: qꝛ cum dare nō debuit eius oblatio nō dȝ eſſe dānoſa offerenti dicens: ſecus eſſe vbi reqrit libellus q ſi det ineptus q vitiat. de quo vide gl. et nota. in. l. vinū. ſt. ſi cer. pe. et tȝ Bar. in. d. extraua. in verbo ſine ſtrepitu. alleg. glo. in. l. q teſt. §. mulier. ff. de ꝛ ſta. q dicit q actꝰ q pōt fieri ſine teſtibꝰ cū mobilibꝰ valet. per tex. in. l. j. §. j. de rei vxo. act. vbi in contractu dotis in quo nō requirit ſtipulatio ſi interueniat ſtipulatio inutilis datur actio meliori. que nota. quia nullus ita clare hunc articulū tractauit. ¶ Formabitur autē petitio penes acta qñ agitur in ſindicatu contra officialem in cauſis non magni preiudicij dicendo. Conqueritur talis de officiali qui ſub fauore officij indebite extorſit ab eo vnū ducatum: vel abſtulit ſibi pignus tale cū non eſſet obligatus: vel cōpuli ipm ire pro ſeruitijs curie: ꝛ nō ſoluit ſalariū vel indebite cōpoſuit eum p tanta pecunia cum fuiſſet innocens qre
12 petit ſibi iuſtitiā miniſtrari. vide pri. c. ¶ Formabitur libellus ptra iudicez in ſindicatu cum agitur ex capite imperitie cōcludendo q condēnetur p ſindicatores: quatenus eoꝝ religioni videbit equum. Inſti. de oblig. que ex quaſi delict.
13 in prin. et. l. ſi iudex. de vari. et extraordi. cogni. Qñ autē conuenitur ex capite doli dȝ concludi ꝯ eum ad totum ꝛ determinatū quid. ſ. ad totam ſummā i qua iudex leſit vl in ſnia declarauit. d. l. ſi iudex. ꝛ de iudi. l. ſi iudex: ꝛ ſi ſentētia illa nō contineret dari vel fieri opȝ q extimetur factuȝ: ꝛ illud veniat tanꝙ intereſſe. vt ſi ptineat dānuȝ. in pſona vel in mēbris: qꝛ pcludi dȝ in oi eo. qđ bannitus voluiſſet de ſuo pdere anteꝙ ſuſtineret ſniam dicti banni: ar. ff. de iniur. l. iniuriarum. in gl. qđ tȝ Inno. in. c. ſup eo. q me. cā. ꝛ vide qđ habes. j. prime. in. c. libellus. de imperitia. j. et. ꝫ. vbi ſunt alie forme libelloꝝ: ꝛ qñ aliquē iniuſte tormentauit qualr libellus formabit. vide. j. in verbo tortura. in. c. qualr aūt formtur libellꝰ. ꝛ qualr formet libellus ptra iudicē per imperitiā iudicantez: poſui etiā Spe. in tit. de execu. ſnte. in. §. ſi iudex. in fine. vbi dicit q dȝ cōcludere q nō
14 cōdēnetur in ſolidū: ſed arbitrio boni viri alias eēt ineptus. ¶ An ſi qs offerat libellū ꝯ officialē ſindicādū añ dies ſtatutos valeat oblatio. Dic q no. qm nō inducit verā litis pēdentiā de iure: ſed de facto q nihil operat tex. no. ſm Bal. in ar. in. l. niſi. §. adul. ff. de tute. ꝛ ra. di. et facit. l. fi. C. qui admitti. vbi ar. ad hoc. ꝛ
15 dicit bal. in. d. l. niſi. q officiales ppetui pñt ſindicari ēt durāte offō argumēto furioſi q nō hȝ certū tps determiatuȝ in furore q pōt pueniri durante furore. Et

alios modos cōcludendi in libello qñ agitur cōtra iudicem in ſindicatu:vide.ĩ.in verbo negligentia.in ca.an iudex negligēs vbi dicta Ludoui. in hoc in.l.iiij. in.§.fi.de dam.infec.ꝛ vide.ṡ.
16 ¶ †Libellus de imperitia contra iudicem in ſindicatu cuȝ pertineat ad ſindicatorem exiſtimare leſioneȝ partis non debet ad certum concludere:puta ad.x.in quibus me damnificauit:quia eſt ineptus cum non ſit in poteſtate litigantium iudicis arbitrium: ſed in arbitrio ſindicatoris: ex his que probantur: que certa non ſunt:argu.eorum que dicuntur de iniurijs: in.l.iniu=
17 riarū exiſtimatio.† Nam non omnis imperitia graui culpe annumeratur:quia non ea que eſt in apicibus iuris.ꝛ is qui iudicat forte non poteſt habere conſilium peritorum: ꝛ ipſe eſt idiota. inſti.de ob.ex quaſi mal.in prin.vñ dixit Jaco.bu.ꝙ in ma=
a gnis dubijs ſemꝑ eſt tenēda opi.gl.[a] Bal.ita in.l.ij.q.C.de ſen. que ſine cer.quanti.ꝛ vide.ṡ.in.c.formabitur libellus.in titul. de offi.ſindicatorum. ¶An qñ agitur cōtra iudicē in ſindicatu ratione negligētie requirant̄ ſolēnia.l.libellorū. vide in verbo negligētia.in.c.an aſſeſſores.ꝛ i ti.de offic.ſindicatorū. in.c. an cōtra poteſtatem.ꝛ.ṡ.in.c.ij.¶Libellus qñ agit̄ cōtra iudicem ratione culpe late vel leuis:aut negligentie.vide in verbo negligentia.in.c.qualiter officiales.de culpa teneant̄. ¶An ſi in libello agatur ſm formam iuris ꝛ ſtatutorum:ꝛ iudex eſt ſecut⁹ ſtatutuȝ teneat̄.vide in verbo lis ſua.in.c.ſi q̇s petat in libello.

a ¶Opi.gl. Quia auctoritas glo.eſt maxima:vt ꝑ do.petr.phi. cor. in conſi. lx.incip.diu poſt i lr̄a.m. in.ij.parte.

1 ☞Officialis an poſſit quē cogere ꝙ ſit maniuolt⁹?ꝛ nu.2.ꝛ.3.
4 Maniuoltus an poſſit petere ſalarium?ꝛ nu.5.
6 Seruus eccleſie an poſſit cogi ꝙ ſit maniuoltus.

1 **Maniuoltus.** †An officialis poſſit cogere ſubditū ꝙ ſit maniuolt⁹ Guil.de cu.in.l.fi.§.fi.ff.de pig.ac.dixit ꝙ nō niſi ſit multum vilis:ar.l.j.ꝛ.ij.C.ne q̇s inuitus.offi.pub. agere cog.ꝛ eſt gl.i aut̄.de mona.§.neceſſitate.ꝛ facit.l.j.ꝛ.ij.C.de his qui latro.et facit de ſan.epiſ.§. ſi vero moriatur.ſm Guil.quē ſequit̄ bart.ꝛ Bal.ibi:ꝛ idē Bal.
2 in.l.fi.in fi.C.de exe.rei iudi.auctoritate Guil.hoc firmauit.†qđ poteſtas pōt aliquē cōpellere ad exequendā cōdēnationem ad mortē:dumtamē nō ſit honeſta pſona:vt ſacerdos dicens ꝙ viles perſone ad hec ſunt deputande.arti.l.fi.ff.de iu. ſubdens ꝙ ignominioſum officiū eſt plus ꝙ̄ alia angaria mūdi. Pro quib⁹ iudicio meo poſſet adduci tex.in.l.j.C.de mendi.vali.li.xij.ꝛ habetur in paſſione Chriſti angariauerūt cireneum quendā:vt tolleret crucem Chriſti.Si t̄ñ officialis non inueniat maniuoltuȝ: ſed ſint plures captiui in curia pro criminib⁹ quos habet iuſtitiare an poſſit facere ꝙ vnus illorum alios ſuſpendat: ꝛ ipſe ſit liber.Dico ꝙ ſic ſi eſſet ꝑ graui delicto inquiſitus ꝛ carceratus vel delicti ſui qualitas talis eſſet ꝙ ꝓpterea poſſet ad opus publicum condemnari in perpetuum vel ad tempus.ar.l.aut damnum.§.in calcariam.cum ſequenti. ꝛ.l.capitalium.ff. de penis. Per quas leges.Bar.in.l.ij.de pub.iudi.ꝛ poſt eum Ange.dixe=
3 runt.†ꝙ iudex poteſt aliquem condemnare ꝙ ſit carnifex com=

mnnis:vel deputetur ad iuſtitias faciendas in perpetuum vel
ad tempus:quo caſu quando in perpetuum ad hoc deputaret
propter delictum eſſet ſeruus pene ſm eos ibi: et ſic ſi iſte talis
commiſiſſet tale delictum ꝙ deberet ad opus pnblicum deputa
ri iudex poſſet ipſum condẽnare ꝙ alios ſuſpenderet in perpe
tuum vel ad tempus per dicta iura ⁊ qui ſint iſti curioſus lector
inueniet:⁊ vide.ſ.in verbo familiaris.in capi.infamis. De iure
vero conſtitutionum regni luſores deputantur ad opus publi
cum vt in conſti.regni de inquiſitionibus quod intellige de his
q̇ in ludo continuo conuerſantur.vt in cõſti.regni de his qui lu
dũt ad taxillos. Et vide.j.in.c. an officialis poſſit cape rem vel
4 animal in verbo captura:† ⁊ qñ curia vellet cogere aliquem qđ
ſit manuolt⁹:an ille poſſit petere ſalariũ. Dic ꝙ ſic.ar.l.luci⁹.
ff.de euic.⁊.l.ij.C.pro qui.cauſis ſer.liber.de rei ven.l.itẽ ſi ver
beratum.§.preterea.⁊ in conſti.regni oẽs officiales:⁊ in.c.regni
grauamina:⁊ facit de offi.preſi.l.illicitas.§.illicita.⁊ in alia cõ
5 ſti.regni.que incipit ſicut noſtra ſeruitia.¶† Nam quando offi
ciales non habentes carnificem capiunt aliquem ſeruũ vel mẽ
dicantem pro facienda iuſtitia debẽt ipſis bene ſoluere pro mer
cede aureos qnq̃:vt in.l.diuus.de bo.dam.quia eſt magna an
garia.Et vidi obſeruatum Bononie ꝙ fuit captus quidaꝫ pere
grinus pro decapitando quendam nobilem:⁊ quia hic peregri
nus erat perſona honeſta poſuit ſibi velum in facie ne cognoſce
retur in poſterum et fuit hoc male actum:quia ille peregrinus
videbatur perſona honeſta:tamen vt plurimum capiuntur ſer
ui,nigri vel albi:quia ſunt viles perſone per.di.l.j.⁊.ij.C.ne q̇s
inuitus officium publicum.Et ſi inter curie ſeruientes eſſet ali
quis valde vilis cõpelletur.ar.d.§.ſi monachos. Nam hoc eſt
miniſteriũ dei.xxiij.q.v.nõ eſt.⁊.c.q̇ malos.⁊.c.iudex.⁊ iſti de
bent habere veſtes zonam et anulos damnatorum : vſq̃ ad au
reos quinq̃ valentes.d.l.diuus.de bo.dam. Et propterea pote
runt cumpelli ad hoc cum illo ſalario a iure ſtatuto viles ho
6 mines.⁊ ideo ſi officialis caperet ſeruum priuati hoc poſſet:† ni
ſi eſſet ſeruus aut libert⁹ eccleſie.xij.q.ij.c.dyaconi.⁊.c.de liber
tis.⁊.c.epiſcopus.⁊ quod no.de ſeruis nõ or.l.j.⁊.c.de famulis.⁊
eo.ti.l.nullus.Et de iſtis manuoltis.vide Spe.in tit.de execu.
ſen.in.§.nunc videndum.in ver.Itẽ no.ꝙ iudices:naꝫ ſubditi te
nentur in executiõe iuſtitie iudicibus parere.l.ſi quis in hoc ge
nus.de epiſ.⁊ cle.⁊ cum iudex teneatur condemnatos ad ſuſpẽ
dium facere ſi hoc alicui mandare nõ poſſet oporteret hoc face
re proprijs manibus:qđ eſſet impoſſibile ⁊ ꝯtra bonos mores.
ff.de cõdi.inſti.l.ſi fili⁹.⁊ officialiũ pudori eſt parcẽdũ.l.q̇tiens.
poſt prin.ff.mandati.ſm Barto.in.l.j.§.ſed iuxta hoc quero.de
vari.⁊ extraordi.co.¶Et an officialis poteſt aliquẽ ꝓprijs ma
nibus torquere.vide in verbo tortura. ¶Manuoltus aliquem
a iniuſte decapitans de mãdato poteſtatis excuſat[a].ꝑ no.ꝑ Bal.
in repeti.§.ꝓficiſci.vbi dixit ꝙ licet officialis poteſtatis debue
rit reſiſtere poteſtatis iniuſto mãdato.ſm Inno.in.c. paſtora
lis.de offi.dele.⁊ in.c.cũ in iure.eo.ti.⁊ qđ bar.no.in.l.furti.l.§.
q̇ iuſſu.de lſa.⁊ in.l.liber hõ.ad.l.acq̇.⁊ eo.ti.l.quẽadmodũ.§.

a ¶Excuſat. Vide eũdem ſ.in ver.poteſtas ⁊ ꝙ ibi dicit in apo.

magiſtratus per Flo. vbi dicit quod ſi detur petitio contra familiarem in ſindicatu de iniuſtitia ꝙ ſi alleget feciſſe poteſtatis mādato ꝙ excuſatur. ⁊ Lud. hoc ſequitur in. l. j. ff. de re iudi. ⁊ que no. in. l. omnes. de decu. lib. x. ⁊ vide in verbo familiaris. in. c. miles ptātis. ⁊ in. c. ſi miles. ¶ Iudices in criminalibus ſniaꝫ exequūtur per carnifices. xxiij. q. v. c. non fruſtra. c. cum homo qui nō peccat. ⁊ c. miles. et. c. non eſt crudelis. et. c. ſi homicidiā: qꝛ nō ipſe: ſed lex occidit. d. c. cuꝫ hō. Si tamen quis occidat quē ſcit de primo occidendum p iudicem peccat. ⁊ eſt homicida ea. q. cum miniſter. et. c. ſeq. ¶ Iudex aūt nō peccat ea. q. officia. ⁊ ſeq. et d. c. non fruſtra. ⁊ c. homicidium. ⁊ c. de occidendis. ij. q. iiij. queſitum. ⁊ c. ſeq. et c. iudex cum ſeq. qꝛ miniſter dei eſt. ea. q. qui malos: ⁊ deꝰ in hoc publicat. ea cā. q. iiij. ſi quis igitur ſm ſpec. in ti. de exe. ſnie §. nunc dicendum. in verſi. item no.

1 ¶ Officiales an et qn̄ poſſint facere ſuſpendi mortuos in carcere: vel illos qui ſibijpſis mortem conſciuere. et nu. 2. 3. et. 4.

5 Corpora olim comburebantur: hodie vero ſepeliuntur.

6 Tortus in tormentis ſi moriatur poteſt eius cadauer in criminibus grauioribus puniri.

1 **Mortuus.** †An officiales qui ſuſpendūt mortuos in carcere vel cōſcientes ſibijpſis mortē teneātur. tex. in l. defuncto. de publi. iud. facit qđ actione iniuriarum vbi dicūt moder. ꝙ aſſeſſores qui defunctos faciunt capitales executiones ꝙ tenentur iniuriaꝝ: tanqꝫ iniuriam inferentes cadaueri q̇ poterūt propterea tpe ſindicatus conueniri. ar. l. j. §. quotiēs. ff. de iniu. ⁊ tenet Cy. in. l. ij. C. q̇ teſt. vbi dicit ꝙ eſt peſſima practica ꝓ text. in. l. vniuerſi. in fin. vbi cauſe fiſc. Tn̄ bal. ibi dixit hoc eſſe arbitrariū mortuo q̇ ſe fecit toxicari inferre penam corporalem cum hoc non reperiat. l. ſtantum. ⁊ facit tex. in. d. l. defuncto. qꝛ mortuo corpe eſt extincta pena corporalis. ad qđ facit tex. in. l. ij. C. ſi reus vl̓ accu. mor. fuerit. Et hac opi. lꝫ non ꝑ iſta iura tenuit Bal. in. l. j. C. ne ex deli. de-
2 fun. que limi. ¶ †Primo niſi ſit pena que venit inferenda poſt mortem. vt eſt pena denegatis ſepulture: qꝛ illa morte nō finitur: vt ꝙ corpus ſuſpenſum non ſepeliatur ſine iudicis licentia. l. j. et. ij. de cada. punito. et no. glo. in cle. j. de peni.
3 et remi. ¶ †Scđo fallit in famoſo latrone qui furca ſuſpendit: ⁊ poſt mortē beſtijs ſubijcitur. et eſt glo. fin. l. ij. arbo. fur. cela. Ita intelligens. l. capitalium. §. famoſos. de penis. Qđ non eſt miꝝ: qꝛ propter delicti immanitatem: ⁊ facti me-
4 moriam etiam animal irrationale aliqn̄ punitur. xv. q. ođ. j. c. mulier. ¶ †Tertio fallit in monacho q̇ ſi moriens nō reuelauit pecuniam quā viuus tenebat: quia extra cimiterium ſepelitur cum pecunia in ſterquilinio. extra de ſta. mona. c. cuꝫ ad monaſterium. Et ideo tunc aſſeſſor puniret de iniuria illata cadaueri de ſuſpenſione poſt mortem: vt ꝓbatur in. d. §. quotiens. Nec eſt verum ꝙ dicunt aſſeſſores ꝙ propter delictum eſt effectus ſeruus fiſci: qꝛ non fiſci: ſed pene. ff. de iure fiſci. l. ſi in metallum. in fi. ſm Ludo. in. l. ij. C. qui teſta. fa. poſ. et Angel. in. d. l. j. C. ſi reus. vel accu. mor. fuerit. vbi dicit in hoc aſſeſſores errare. ⁊ in. l. defun-
5 cto. de public. iudici. vbi dixit ꝙ tenetur de iniuria. †Nam lꝫ olim corpora comburerentur hodie ſepeliunt. glo. in. l. pro herede. ff. de acqui. here. vt pꝫ in ti. de ſepul. viol. vnde ſi aſſeſſor hodie comburi faceret corpora poſt morteꝫ videret iniuriam inferre. de quo vide in. l. q̇ ſepulchra. de ſepul. vio. et in. l. oſſa de reli. et Bar. in. l. ſororem. de his qui. vt indig. et qđ not. in. l. j. C. qui accu. ⁊ ꝙ hoc ſit verum quod afficiatur iniuria cadaueri: facit quia mors omnia ſoluit: et poſt mortem quis non obligatur. Et in perſona mortui nihil initiari poteſt. ff. que ſen. ſine ap. reſcin. l. penult. et. ff. ſi cer. pe. l. eius qui in prouincia. et. j. queſt. vltima. in fin. et quod hoc ſit verum patet: quia poſt mortem nō poteſt hoīs dam

a nari memoria: niſi in caſibus in iure expreſſis[a]: de q̄bus in. l. ex iudiciorū. de accu. qđ ſi fiat in alio caſu a iure nō p̄miſſo ſnīa eſſet nulla tanq̄ lata in iā mortuū ⁊ p̄ iudicē mortis hn̄tis noticiam. ff. de re iudi. l. in ſumma. §. fi. eo. ti. l. queſitū. ⁊ Barto. in. l. j. in fi. de cadu. tol. Que licet vera ſint in mortuo qualitercunq̄ nō tn̄ iudicio meo in eo q̄ ob cōſciētiā criminis ſe occidit: q: ex quo notorie cōſtat q̄ moriunt̄ in peccato mortali q: eccleſiaſtica carere debēt ſepultura: vt in. c. oīs vtriuſq̄ ſexus. de pe. ⁊ remiſ. ⁊ tenet Th. de aq̄no ſcd̄a ſcd̄e. q. xl. c. j. vbi de occiſis i duello. ⁊ diximus in noſtro tractatu de re mili. in li. ix. i. c. an qui capitur ⁊ occiditur in duello. ⁊ Bar. in. l. j. C. de ſacroſanc. eccle. in repe. in. ix. col. q̄ iſti qui notorie moriuntur in peccato mortali non ſunt in vnitate eccleſie: dicēs q̄ ideo eorum legata ad pias cauſas non recipit eccleſia de iure ciuili vel canonico. Nam iſti dicūtur eſſe in poteſtate diaboli in aīa ⁊ corpore. per no. in. d. c. omnis. ⁊ ſic eorum videtur dānata memoria. per no. per Cano. in. c. clerici. de vi. ⁊ hone. cleri. ⁊ per Hoſti. in ti. de exceſ. prela. vbi dicunt de illis qui ludi cauſa moriutur deſperati. ⁊ etiaʒ de iure ciuili eſt confeſſio peccatorum. l. archigeruntes. C. de epi. audi. Nam iſti qui moriuntur in mortali peccato ſe occidentes

b non ſunt ſepeliēdi[b]. xxiij. q. v. placuit. ⁊. lvj. di. c. ſi q̄s. ⁊. c. ſeq. et ſic videntur ſubiacere bāno diuino vel eccleſiaſtico per predicta quia extra protectionem: ideo non vident̄ affici iniuria: ⁊ ſic pro firmo in hoc caſu in eo qui ſe conſcientia criminis vel aliter ſe occidat dico eſſe veram opi. ⁊ practicam aſſeſſorum ipſos ſuſpendentium. ¶ Et non ob. iura ⁊ rationes cy. ⁊ aliorūʒ quia locum habent in mortuis aliter. licet Bald. in. d. l. ij. ponat exēplum in eo qui ſe toxicari fecit ⁊ dicat fore arbitrarium. ¶ An ſi tortus fuerit mortuus in tormētis teneatur iudex in ſindicatu.

c vide in verbo tortura[c]. vbi late. ⁊ in titu. de tormentis in. c. regni huius. vbi late. ¶ An ſi poteſtas moriatur in officio debeatur ſibi ſalarium vel heredi. vide in. l. diem functo. de offi. aſſeſ.

6 et. j. in verbo ſalarium. ¶ † Si moriatur tortus in tormentis poteſt eius cadauer in criminibus grauioribus puniri ſm̄ Bal. in. l. ij. C. qui teſta. face. poſ. ⁊ Ang. ⁊ Imo. in. l. defuncto. de publi. iudi. ſicut punitur animal. xv. q. j. mulier. xxiij. q. ij. ſane. ⁊. c. ſi quis epiſcopus. de hereti. ⁊. l. ſi quis defunctum. de apoſta. gl. xxiij. q. ij. in ſumma. facit. xxiij. di. c. quorūdaʒ. ⁊. l. penul. ff. de ſicca. ⁊. l. ſi quis filio. §. his. de iniuſto rupto. Inn. in. c. j. de cōſti. Bal. l. §. pena grauior. ⁊ in. l. ⁊ ſi ſeuerior. ⁊ facit q̄ dno. gl. ⁊ Bar. in. l. ex iudiciorum. de accuſa. ⁊ Bar. in. l. j. de cada. punitorum.

1 ¶ Judex intra q̄tum tempus dicatur negligens: et nu. 13. Et quando dicatur ſtare per iudicem: nu. 2. 6. ⁊. 8. Et quid in notario impedito: nu. 7.

3 Judex dicit̄ negligēs ſi non expediat cauſam. Et tenetur ſi pars petiſſit alias non. nu 4.

5 Judex an debeat in cauſis peregrinorū ſummarie procedere.

9 Officialis diſſimulans malicioſe et non puniens debet acriter puniri. ⁊ nu. 10. Et quomodo probet̄ negligentia officialis. nu.

11 Et an poſſit moram purgare. nu. 14.

a ¶ Expꝛ̄ſſis. Tn̄ ad hoc vide oino Fely. in. c. cū nobis. de p̄ſcri. in. iij. col. ⁊ fa. ſup his in prin. iij. col. de accu. ⁊ i. c. ſi q̄s epūs. de here. ⁊ in. c. a nobis el. ij. d̄ ſen. excom.

b ¶ Sepeliēdi. Adē tex. i c. cuʒ grauia xiij. q. ij.

c ¶ Tortura. Et ibi vide q̄ dixi i apoſti.

14 Aſſeſſores an teneantur de negligentia in ſindicatu?
15 Negligentia in iudice eſt lata culpa ſeu dolus preſumptus.
16 Iudex negligens an faciat litem ſuam?
17 Officialis tenetur ad cuſtodiam pignoꝝ a ſe captorum.
18 Sutor tenetur dn̄o ſi veſtimēta fuerint corroſa a muribus.
19 Officiales qualiter teneātur de culpa?
20 Tutor non tenetur de leuiſſima culpa.
21 Iudex q̄ neglexit recipe teſtes tenet̄ ꝯditiōe ex.l.ſi qn̄.C.d̄ teſt.
22 Medicum non adhibere: ⁊ adhibere imperitum paria ſunt.
23 Infirmitatem allegans debet habere literas duorum medico rum qui teſtificentur de infirmitate.
24 Officiales habentes adminiſtrationem rerum publicarū te= nentur de dolo lata et leui culpa.

1 NEgligentia. †Infra q̄ntum tp̄s dicatur iudex eſſe negligens inin ſtitiaꝫ faciendo. Bal.in.l.mācipia.de ſer.fugiti.et remiſit ad bar.in.l.j.de his q̄. vt idig.vbi dixit qn̄ tranſiuit tm̄ tp̄s ꝙ facere potuit ⁊ non fecit.⁊ in.l. ad cogni.vbi Bar.et aliȷ̄.ff.ad ſill'.Tn̄ idem Bald. in.c.j.de mili.vaſ.qui ꝯtumax.dicit ꝙ p trinā req̄ſitionē cōuin= citur duritis prelati poſtq̄ꝫ recurri pōt ad ſuperiorem.c.ſtatui mus.de ſup.ne.prela.⁊ vt̄ text.in.d.c.j.et idem bal.in.c.j.ſi de inueſti.inter do.et vaſ.lis oriat̄.q̄ req̄ritur trina req̄ſitio.⁊ dei= de adit̄ ſuperior.Tn̄ de iure ꝯſtitutionū regni qn̄ officiales de= negant vel retardant iuſtitiam adit̄ magna curia q̄ reſcribit qḋ infra duos menſes faciat iuſtitiā:et deinde cauſas aduocat̄. vt in conſti.regni ſtatuimus.⁊ in ꝯſti.iuſtitiarȳ nomen et normā:vbi ſi Barones.ſint negligētes vaſſallis iuſtitiā miſtrare poſt mo= nitionē eis factā p iuſtitiariū regiōis vl'regē infra duos mēſes iuriſditio reuertitur ad ipſos:vt in.d.ꝯſti.⁊ in conſti.de offi.de diſ.cogni.cauſaꝝ.⁊ ſm̄ aliam ꝯſtit.regni.q̄ incipit hac lege.⁊ in ti.de cauſis cito decidēdis.vbi d̄r ꝙ iudici nō p̄ōt imputari niſi cām nō expedierit infra dies.x.facta ꝯcl'one in cā ⁊ oīa iura lo=
2 quūtur qn̄ ſtat p iudiceꝫ†d̄r aūt ſtare p iudicem qn̄ non ꝓcedit in cauſa ſm̄q̄ḋ dꝫ ꝓcedi.ff.qui.ex cau.ma.l.ſed ſi p pretoreꝫ.§. ait p̄tor.Niſi ex cauſa ſuā iuriſditionē deneget:vel ꝓpter cōtu= maciam vel lapſum termini vt ibi.qꝛ tūc nō pōt dici iudex in ne gligētia:⁊ vbi ſtetit p parteꝫ q̄ nō ſollicitauit:qꝛ cauſaꝝ merita partiū aſſertiōe pādunt̄.l.fi.ſi p vim vl'alio.⁊ in.c.inter q̄tuor.
3 de ma.⁊ obe.†In his q̄ ſpectāt ad iudicis offm̄ d̄r negligēs iu= dex ſi non expediat cām.l.ꝓper īdū.§.ſinaūt.et.d.l.ſi p p̄toreꝫ. §.ait p̄tor.ſecus in his q̄ ſpectāt ad partis ſollicitudineꝫ:qꝛ dꝫ inſtare ⁊ ꝓteſtari ꝯ̄ iudicē.arg.de cōdi.⁊ demō:l.quib⁹ dieb⁹.et de elec.his q̄b⁹.ſm̄ bal.i.d.§.ſinaūt.⁊ facit gl.in.l.ſi curator:is. C.de iure deli.quā ibi all'at āg.dicēs ꝙ oīa act⁹ i iudicio dꝫ fieri ad ptis iſtātiā:⁊ facit tex.i.l.j.C. vt īfra certū tp̄s.Et dicit bal. i
4 c.iudices de pace iura.fir.†ꝙ tūc iudex tenet̄ de negligentia qn̄
a non expediuit cām qn̄ pars petȷ̄t alſ nō[a]:⁊ vide eūdem Bal.in l.ſtatuitꝫ.C.de ſen.ex peri.⁊ adde gl.in.c.fi.extra de teſti.q̄ dicit ꝙ in iudice nō hꝫ locū pena negligētie niſi iuſtitia petat̄ a pte.⁊

a ℂ Alias nō Adde Bald. in.l.j.§.ma= giſtratus.de magi.quem vbi bo.text. et nō in.l.ar gentarius.§. cum autē.ff. de eden.

do.Ant.in.c.cum ſit.de fo.cōpe.& Bar.in.l.fi.de varijs & extraor.cogni.vbi ali-
quid dixit & in.l.dāni.§.ſabini.de dā.inie.p iura ibi allegata p Bar.Et hec vera
in cauſis ordinarijs.Tñ ſi vnus exter⁹ veniret ad iudicē cum vno inſtr̄o liq̄do:
vel cū alia ſcriptura aut.pro vno debito.& iudex vellet ordinarie ꝓcedere: tūc
iudex diceret iuſtitiam retardare:q2 dicit Andr.de Iſer.in ꝓhemio conſtitutio
5 num.† ꝙ iudex in cauſis exterioꝝ et peregrinoꝝ ſolet ſummarie procedere: & ma
xime vbi cauſa eſſet modica.p no.in aut.niſi breuioꝛes.de ſen.ex peri.reci.vel ſi
eſſet talis cauſa q̄ celeritatē deſideraret: vel i qua plus expēderet quā ſit valoꝛ
rei vt ſi eſſet qō de equo qui interim hoſpitio ſatis comederet.vt dixit Bar. no.
in.l.ij.ff.de re iudi.tunc iudex dꝫ procedere ſummarie & dilationibus breuiatis
et lite nō conteſta.& facit ꝙ idem Bart.not.in.l.ſi prius.de ope.no.nun.& in.l.j.
de glan.legē.& in.l.ſed ſi vſufructus.de vſu.lega.& Bald.in.l.libertiq3.de oper.
lib.Uel qñ eſſet: qō quis eſſe officialis ꝓ inſtanti anno.& tp̄s inſtaret:q2 dꝫ pro
cedere dilationib⁹ breuiatis p text.in.c.ſignificauit. de iudic.in verbo tp̄s inuti
liter labatur.& dixit Spec.in tit.de ſcr̄o decre.ꝟſi.videndū.& ꝟſi.qd ſit. ꝙ pro
6 cedi pōt lit.non ꝯteſt.† Nec etiā diceretur ſtare p iudicem qñ eſſet impeditus
multitudine cauſaꝝ.vt eſt in curia principis p no.in aut.ſed et lis.& in aut.Itē
ſi appellatione.C.de temp.app.vbi Bar.dixit qñ non ſtetit p iudicem ſicut etiā
7 dicitur † de notario impedito multitudine cōtractuū cui non imputatur.ff. fur.
aduer.nau.l.j.et eſt gl.no.in.l.ſenat⁹.ff.de offi.preſi.quia nō currit preſcriptio
ſi iudex ꝓpter multitudinē cauſarū eſt impeditus me audire ſm Ludo.in.l.j.ff.
8 de arbi.in repe.per q̄ poteris iudici fauere in ſindicatu.† Dicit̄ aūt ſtare p iudicē
qñ ſibi liq̄t & nō procedit:ſecus ſi ſibi nō liquet:q2 nō dicit̄ ſtare p eū.ſm Bal. in
l.ſi de meis.§.ex cōpromiſſo.de arbi.vbi dꝛ ꝙ ſtatur ſuo iur̄o ꝙ ſibi nō liquet: q2
cōſiſtit in aīo ſm gl.i.d.§.ex cōpromiſſo.& facit.l.pōpo.de re iudi.ideo iudex nō
dꝫ timere penā ſtatuti niſi ſe artaſſet.ar.l.intra vtile.de minoꝛ.lꝫ Jac.butri.dixe
rit.i.l. cū iudex.de ſen.ꝙ dꝫ pnūciare cōdēno cōdēnādū & abſoluo abſoluēdū ꝙ
Bal.nō placet.de quo etiā vide.j.in alijs capitulis.& vide.j.in.c.officialis. ꝓpter
negligentiā.&.s.circa principiū libri in.c.an.& qñ:vbi de iuſtitia denegata.et in
c.iudices debēt adiri.& in.c.c.officialis dicit̄.j.& vide in ca.iudex.q̄ tenet̄ in ver
bo inſtātia.s.vbi mulcta.¶ An ſi iudex in certis caſib⁹ pōt ex forma ſtatuti inq̄-
rere & nō inq̄rat teneat̄ de negligētia.Bal.i.l.gallus.i pri.dt ꝙ ſic vt ibi p Jmo.
vbi dicūt ꝙ cū ptās teneat̄ ex neceſſitate officij purgare ꝓuinciā malis hoībus.
l.cōgruit.de officio preſi.neceſſario ſeq̄t̄ ꝙ ꝟbū pōt imponat eādē neceſſitatē.
d.l.gall⁹.i prin.& ideo ſi fuerit negligens tenebit̄ de negligētia.Et facit qō not.
bal.& Ang.i.l.mācipia.de ſer.fug.ideo iudex tenebit̄ de negligētia i ſindicatu.
9 ¶ † Nā officialis diſſimulās malitia & nō puniēs dꝫ acriter puniri.l.j.de deſerto
ſm Bar.ibi.& l.fi.C.public.leticie.lib.xij.vbi Bar.lꝫ alibi dicat̄ ꝙ vbi aliq̄d po
nit̄ in arbitrio iudicis nūq̄ȝ iudex de negligētia puniat̄ ſi illō nō faciat.l.nō q̄cq̄d
de iudi.vbi Ang.niſi i eo ꝟſet̄ ptis itereſſe circa expēſas ſm Inno.in.c.ꝯſuluit.
10 de offi.dele.quē ibi refert Ang.† ¶ Judices negligētes i puniēdis ſceleratī pu
niūt̄ ſicut ipi ſcelerati.l.pe.C.de ia.pa.& i.l.fi.C.ne ſan.ba.& in.l.ſi q̄s.in hoc ge
nus.C.de epi.& cle.Tñ minoꝛi pena punit̄.d.l.fi.& i.l.fi.C.ad.l.iu.de vi pub.vbi
11 dꝛ ꝙ iudex q̄ delictū ꝓbatū nō punit eſt infamis.¶ † An aſſeſſoꝛes ſindicēt̄ de ne-
gligētia:vt ſic ꝯ eos fiat inq̄ſitio ſcrupuloſa.vt.l.ſi ſeu⁹ vetit⁹.de leg.j.dicitꝙ non
eſt ꝯueniēs.vt d̄ negligētis ſindicētur niſi ſit diſſoluta:& dolo ꝓxima ſm ang.ibi
q̄ dicit ꝙ qñ ſindicat̄ de negligētia dr̄ ſcrupuloſe ſindica.& acriter p illū tex.di-
cēs ꝙ hoc nō dꝫ fieri niſi ſit dolo ꝓxia:vt.s.& ita ſeruat ꝯſuetu. p quā aſſeſſoꝛibus
multū fauet̄ lꝫ de mero rigoꝛe:ita dn̄t ſindicari.de negligētia ſicut de culpa i fa-
ciēdo cōmiſſa.l.macipia.de ſeuis fugi.& l.ſiq̄s i ꝯſcribēdo.C.de pac.& l.iudices.
de decu.cū ſi.ſꝫ āge.in materia ſindicatus in additio.hs fecit.Et tūc eſt neceſſe

ꝙ officialis fuerit requiſitus ⁊ neglexerit ſm Archi.in.c.j.de iureiur.⁊ vide Spe.de inquiſitione.verſi.ſed pone iudex.⁊ gl. iij.q.vj.qui ſine.⁊ vide Ange.in.l.ſi vacantia.in verbo preſes.
12 de bo.vacantia.† ⁊ de mō ꝓbandi diligentiam vel negligentiā eſſe cōmiſſam ꝑ officialem in capiendo vel denūciando malefactorē.vide Bart.in cōſilio qḋ incipit. Chariſſimi iſti noſtri
13 nucerini.Et aliud conſiliū quod incipit eleemoſyna.† Et qñ di
a catur eſſe negligens [a].vide pulchra dicta Bar.⁊ Ang.in.l.ij.ff. de furtis.An i libello q̄ formaṫ de negligētia debeat eſſe locus ⁊ tempus.vide in.l.libellorum.de accuſa.⁊ bal.in.l.j.C.de his qui.vt indig.⁊ vide bal.in ti.de accu.⁊ in ti.de ſindico.in addi. Spec.vbi de materia ſindicatꝰ pulchra dixit:⁊ vide.Ang.i auſ. ſenicas nō ſolū.vbi dicit per glo.ibi poſitam:ꝙ ſicut iudex facit litem ſuam male iudicando ita in negligendo.vbi glo.allegat concor.⁊ facit.l.miſſi opinatores.de exac.tribu. Subdens ꝙ ſi ſtatutum dicat viſo inſtrumento illud exequaṫ ſi retardat executionem:ita facit litem ſuam ſicut ſi male iudicaſſet. Tñ iudex q̄ potuit de facto ſupplere ⁊ nō fecit nō facit licē ſuā:qꝛ aliud eſt denegare iuſtitiā ⁊ aliud nō iuuare.l.iuſtitia.de iuſti. ⁊ iure.⁊.§.iuris p̄cepta.Qḋ eſt verū niſi fuerit petitū. argu.l. iiij.§.hoc autem iudiciū.de dā.infe.Ang.⁊ ꝓbaṫ iſta negligētia ipſum reqrendo ⁊ ꝓteſtādo.text.no.in.l.placuit.de colla.fund. pater.lib.xj.vide.ſ.circa pricipiū.i.c.ifra q̄tū tp̄s.¶ Qñaliter excuſari poſſit iudex qui omiſit ꝓcedere ſuper aliquo maleficio.vide Bart.in.q.tria ſunt ſtatuta vbi ex iſta exceptione dico tale maleficium non fuiſſe cōmiſſum:ideo nō proceſſi ⁊ ſi nōdū eſt elapſum totum tempus quo poteſtꝰ procedi nō dicitur fuiſſe in mora cōmiſſa ad totale intereſſe licet ad particulare ſic vel ſi notitiam non habuiſſet.quia fuit in occulto cōmiſſum.vt habes.ſ.in.c.pe.ꝙ extat ſtatutum in verbo inſtantia.⁊ vide in.c.officiali poſito in verbo ſindicus.⁊ vide in.c.id qḋ incumbit.ſ.in
14 tertia charta.¶ † Et an poſſitꝰ officialis moram purgare et ſi fuit in modica negligentia an poſſit imputari officiali cur citiꝰ non proceſſit nec cum primum potuit.vide no.per Ang.in.l.ſi inſulam.ff.de verbo.obliga.⁊ quod Bal.no.in.l.q̄nis.de cōdi.
15 ⁊ demō.vbi dixit ꝙ officialis ꝑ modica culpa nō ſindicaṫ.¶ † Ne
b gligentia eſt lata culpa in iudice ſeu dolus preſumptus [b] ideo tenetur inſolidum.l.mancipia.de ſeruis fugi.⁊ quod not.in.l. ij.ff.ꝙ quiſq; iur.¶ Et ide niſi iudex male iudicat quia inſolidū tenebitur ſi cum dolo.¶ Et idem ſi abſq; ſententia dānum infert l.lectos.de pericu.⁊ cōmo.l..ſequēti.niſi faciat ex cauſa.l.ij.ꝙ me.cauſa.⁊.ff.cōi diui.l.ſi his cum quo.⁊ in.l.fi.§.fi.ff.de pign. ac.¶ Si aūt credidit ſe iuſte facere teneṫ ſi facit ex ſuo capite.ꝺ. l.ij.ꝙ q̄ſq; iur.⁊.l.fi.de varij ⁊ extraor.cog.Si aut ad id inducitur propter diuerſitatem opi.parcitur ſibi ſi paſſus eſt ſubtilis vel punitur mitius.inſti.de oblig.que ex quaſi delic.in prin.qꝛ tenebitur ad purum damnum partis non ad aliud intereſſe.Et idem vbi conſuluit cum conſilio ſapientis electi per eum:ſecus ſi per partes.ar.ff.de re iudi.ſi conuenerit.⁊ ibi Bar.Bald.in.l.
16 mancipia.de ſer.fugi.vbi iſta dixit.¶ † An iudex negligēs fa-

b ¶ Negligens. Et qñ dicatur.vide Do. Maria. ſozi. in cōſi. xxxj. incipi. ꝓſequando ꝟſi.vij. probatur in fi.i j.parte.

a ¶ Preſumptus. adde Bald. in.l.ſi qñ in.l. col. C.de teſti.

a ciat litem ſuam [a] in.d.l.mancipia.vt dici q ſic.Bar.dicit q nunq facit litẽ ſuã.ita q cõueniat act.i factũ ex quaſi maleficio.l.ex maleficio.§.ſi iudex.de actio.& obligatio.&.l.fin.de varijs & extraordina.cog.Sed conuenietur conditione ex titu. vt diffe.iudi. Sed Bald.ibi tenet contrarium.per.l.ſi quis in conſcribendo. C.de pac.per text.in.l.ſi quando.de teſti.Ange.autem ſuſtinet Barto.quia in.l.ſi quis in cõſcribendo.nõ ſtetit in meris finib[9] negligẽtie:ſed iudicauit cõtra acta:ideo facit litẽ ſuã:dicẽs q Bar.loqtur:vbi pena reperit a lege impoſita.ſecus vbi nõ reperitur determinata:ſed ſimpliciter.tunc iudex facit litẽ ſuã negligẽdo:ſm Bal.& ſic ſi negligẽtia eſt diſſoluta:& ſic prope dolum tenetur inſolidũ:aut accedit tm culpe:& tenet quaten[9] religiõi iudicantis videbitur equũ.& ſubdit Ang.q excõicatus nõ ſeruata forma:& maturitate a Canone introducta.in.c.ſacro. de ſen. excõmuni.nõ facit litẽ ſuã:ſed tenet ad intereſſe cõditione ex.c.

17 j.de ſen.excõi.lib.vj.¶ † Officialis tenet ad cuſtodiã pignorũ a ſe captorũ.l.quẽadmodũ.§.ſi magiſtrat[9].ad.l.aql.vbi dr q etiã ſi receperit ex partiũ cõuẽtiõe:& reddat illũ deterioratũ & tritũ tenetur de illo damno:ſi tm ipſa pignora ſint ſuppellectilia:& in curia a murib[9] corroſa an teneant illi qui pignora ceperunt. Dic q ſic.arg.l.itez querit.§.ſi quis.ff.loca.vbi dr q roſura muriũ eſt in culpa.p quẽ tex.dicũt doc.† q ſutor tenetur dño ſi veſtimenta que habet in apotheca mures corroſerunt:quia murium roſura non eſt caſus fortuitus:qr ſi hoc eſſet non imputartur.l.opus.eo.tit.& facit quod habetur in.l.j.§.ſi roſe tabule. de bo.poſ.ſm tabu.¶ Et ad pdicta facit q iudex tenetur de dãno iniuria dato.d.§.ſi magiſtratus.niſi fecerit iuridice ſuũ officiũ exequẽdo preſertim contra reſiſtentem ſibi vel iuriſditiõis ſue.per illum.§.vbi ſi cepit pecudes pignori:& nõ permiſit eas paſci permittendo fame necari non patiẽdo eis afferri cibaria. ſm Bal.& Flo.ibi:vbi dixit q ſi per imperitiam cepit pignora vel illicitam capturam quod ipe tenetur ad intereſſe.¶ Ubi qs ratione officij tenetur ad aliquid faciendũ ſi illud nõ faciat preſumit eſſe in dolo.l.fideiuſſor.ff.mãda.&.l.magna.ff.de verbo.

18

19 ſign.& not.Bar.in.l.titiũ & meuiũ.de admi.tuto. ¶ † Qualiter officiales de culpa teneantur.& Bal.in.l.que fortuitis.C.de pigno.ac.dum queſiuit qualiter culpe veniãt in officijs magiſtratibus & aſſeſſoribus.dixit q teneantur de leuiſſima culpa.ff.de ma.conue.l.nõ ſimile.&.l.in magiſtratum tamen mitius agitur quia ſindicatores poſſunt ex arbitrio condemnare in quota vel in tota.prout eis viſum fuerit.inſtitu.de oblig.ex quaſi maleficio.in prin.Et ſi non ſint ſoluendo non retrudẽtur in carcerem: ſed tenentur ſolum inquantum facere poſſunt.ff.de iudi.l.ſi.filius.Ideo in libello cõtra eos ratione culpe leuis vel leuiſſima non debet certa quantitas peti:ſed debet cõcludi ad cõdemnationẽ quaten[9] bono viro equũ videbit.ff.de varijs & extraor.cogni.l.ſi iudex.&.l.q.cũ ibi not.ff.q quiſq iur.Alij cõtra.qr magiſtratus tutori equiparat.l.preferk.ff.de ritu nupt.†.& tutor

20 non tenet de leuiſſima.l.tutori.de nego.geſt.l.ex facto.in quo Bal.dixit q ſi officiuz fuit procuratũ a magiſtratu vel ab aſſeſ

[a] ¶ Suam. Adde.d.ale. d imo.l.l.argẽtarius.§. ſi.ff.de eden. & l.l.ſi iudex de var. cogni.

ſore q̄ teneť de leuiſſima:ſec⁹:ſi fuit rogat⁹ q: qm̄ teneť de leui.ar.ff.depoſiti.
l.j.§.ſtipu.⁊ ſi cer.pe.l.ſi quis nec cauſam.⁊ de pſcrip.verſi.l.ſi gratuitam.§.j.
¶Q: rõne pcurationis officiũ ſollicitudo augetur idē in arbitrio vel arbitrato
re.de pac.l.ſi quis in conſcribendo.ita Bal.in.d.l.que fortuitis.vbi late ponit
de tutore pſoneta:⁊ pcuratore de qua culpa teneť.⁊ vide etiã.ĩ.in.c.magiſtra=
tus.¶Si im petať in ſindicatu iudex q̄ neglexerit examinare teſtes alicuius ⁊
propterea litem ſuã feciſſe dicať impetẽs dʒ probare q̄ pduxit pſonaliter te=
ſtes in iudicio:⁊ fuit iudici pteſtatus q̄ ipſos examinaret aliter iudex nõ diciť
negligẽs.iuxta no.per.Bar.in.l.dãni.§.ſabini.de dã.infec.⁊ habet neceſſe pro
bare q̄ illi teſtes pbaſſent intẽtionē ſuã:⁊ q̄ intereat ipſos fuiſſe examinatos
in tãta quãtitate q̄ dʒ in libello deducere alias nõ teneť iudex in ſindicatu.ſm
Bal.in.l.in pecuniarijs.ff.de fer.allega.l.q̄ cõmeatu.de re mili.¶Et ego addo
q̄ dʒ pbare q̄ ppter illos teſtes nõ examinatos ſuccubuit in cã illa:q: poſſet
eſſe q̄ deponebant p eo nõ tñ ipſum releuabat depoſitio eoꝝ:nec elidebant in=
tentionē partis aduerſe.arg.l.nõ hoc.vnde cogna.⁊.c.in preſentia.de renũ.⁊ q̄
infra terminũ pduxerit:⁊ parte citata.ad vidẽdum eos recipi.l.ſi qñ.de teſti.
alʼs iudex nõ dicereť eſſe negligẽs:q: pars nõ ſeruauit formã iuris.⁊ dixit Bar.i
21 l.ſi.ff.de var.cogni.† q̄ iudex qui neglexit recipere teſtes teneť cõditiõe ex.l.ſi
qñ.C.de teſti.vbi tex.⁊ Bar.niſi iudex ſe poſſet excuſare excuſationib⁹ iuridi=
cis.⁊ vide.ĩ.in.c.ſi iudex nõ interrogat.¶An iudex q̄ dʒ extimare an q̄s fuerit
mortuus ex vulnere:⁊ an vulnera ſint mortalia vel mẽbra ſint debilitata:vel ſi
carcerat⁹ q̄ infirmať rõne infirmitatis que ſit mortalis ſit liberandus a carcere
excuſeť in ſindicatu ſi medic⁹ ab eo adhibit⁹ ex imperitia male retulit vel ex do
lo:⁊ carcerat⁹ erat leui infirmitate tentus:⁊ aufugerit vel medic⁹ male arbitra
tus fuerit.Dic ad hoc vt excuſeť q̄ dʒ primo adhibere medicũ cõis ad hoc de=
putatũ cui⁹ ſoli⁹ dicto ſtabiť.Si aũt nõ eſt deputat⁹ a cõi dʒ duos adhibere ſi
reperianť in ciuitate.l.cõparationes.de fide inſtru.⁊ de re mili.l.ſemel.lib.xij.
Alias ſi duo nõ repianť vn⁹ ſufficit.in auť.de non alie.aut permu.§.qui aũt.ita
Bar.in.l.j.C.de põde.auri.li.x.Nec ſufficiat adhibere vnũ:niſi ſit ꝑit⁹.glo.in
22 l.ab hoſtib⁹.§.ſi vir.ff.ſo.ma.† vbi paria ſunt medicũ nõ adhibere:⁊ imperitũ
adhibere.Ideo dixit ibi bal.q̄ factũ a iudice qui adhibuit medicũ īperitũ reuo
cať qñ iudicio peritoꝝ ꝯtrariũ apparet adeo q̄ ſnia lata pretextu cõſilij talis ipe=
riti nũq̄ trãſit in rē iudicatã.ſm Jo.an.in tit.de homi.§.ſʒ pone.x̄ ſi.ſi vulnera
uit.⁊ Cano.in.c.ppoſuiſti.de prebē.Et ideo ſi dicať aliquē mortuũ ex imperitia
medici:⁊ nõ ex pcuſſiõe iudex bonos ⁊ peritos medicos dʒ adhibere:vt ipſe ex=
23 cuſeť.Et prima dicta faciũt pro ritu magne curie dicẽte.† q̄ ſi aliq̄s allegat in
firmitatē dʒ hr̄e lr̄as duorũ medicoꝝ q̄ teſtificanť de infirmitate.quē intellige
ſi in illa ciuitate poterãt hr̄i duo alʼs ſufficiciat vnus:vel ſufficiat ille q̄ eſſet a
cõi ad hoc deputat⁹:vt ritus itelligať:⁊ interpreteť ſm ius cõe:q: ſtatuta ſunt
interpretanda ſm ius cõe:vt in.l.oẽs ppli.de iuſti.⁊ iur.⁊.l.ij.de noxa.cũ ſi.Et
facit qđ no.in ꝯſti.regni.in cã depoſiti.vbi glo.dixit q̄ illa cõſti.requirẽs in de
poſito fore adhibẽdos tres teſtes intelligiť:ſi ſint in loco in quo hr̄i pñt.Et di
cit idē bar.in.l.ſemel.de re mili.li.xij.q̄ nõ ſufficit denũciatio medici dicẽtis q̄
ſit remãſura cicatrix:niſi pcedat iudicis diligẽs inq̄ſitio q̄ dʒ aſſeſſor ſcribi fa=
cere in actis q̄ iudex de hoc inquiſiuit ⁊ medic⁹ retulit.⁊ vide de ſupradictis in
l.ſi in rixa.ff.ad.l.cor.de ſicca.circa fin.Et an excuſeť ſi delegat⁹ ab eo male iu=
dicat.vide in verbo delegat⁹.vbi etiã de arbitrio.⁊ vide in ti.ſi meſſor.fal.mo.
24 dixe.¶ † Officiales hñtes adminiſtrationē rerũ publicaꝝ teneñť de dolo la=
ta ⁊ leui culpa.l.magiſtrat⁹.de admi.reꝝ ad ciui.pti.⁊ Bar.in.l.ij.de naui.vbi
dicit q̄ ſi illa cõmiſerũt minus idoneę pſone teneñť.l.eum qui.in ſi.⁊.l.argen=

tum.ff.cõmo.¶Si eſt data ptãs ſpecialis capitaneo vlciſcẽdi iniurias illatas iudicib⁹ inferiorib⁹:q̃ eſt negligẽs poterit vlciſci ptãs.Ang.per illũ tex.in auk. de defen.ciui.§.ſi vero.⁊ vide tex.in eo.ti.in verbo ampli⁹.q̇ ptãs tenek vlciſci ſi qs faciat iniuriã alteri officiali ciuitatis.⁊ vide etiã ang.in repe.l. ſi vacan. de bo.vacã.li.x.⁊ dixit idẽ ang.in auk.de defen.ciui.§.audiant.q̇ ſi officiali eſt data ptãs audientie cauſarũ videtur ſibi delegata cognitio.

1 ¶Contentio ſi ſit inter duos de vna poſſeſſione ita vt deueniant ad arma iudex debet partibus mandare vt non accedãt poſſeſſionẽ.Et quid ſi vna pars appellauerit? nu.2.

3 Officiali poteſt ſindicari ſi non fuit diligens in exactione tributo⁊ũ fiſcalium.

4 Officialis in ſuo officio negligens condemnatus non poteſt impetrare abſolutorium reſcriptum.

5 Officialis nolens recipere libellum querimoniarum facit litem ſuam.

6 Officialis infra quantũ tempus dicatur negligens.

7 Officialis perpetuus an debeat deponi ꝓpter negligentiam?

8 Judex an poſſit prohibere alicui ne tranſeat ante domũ ſui inimici.

9 Judex non tenetur ponere aliquẽ ad torturam niſi petatur.

1 Judex vt nõ arguak de negligẽtia in ſindicatu † ſi eſt cõtentio inter duos de poſſeſſione ⁊ eſt timor armo⁊ partibus debet mãdare:vt nõ accedãt ad poſſeſſionẽ:vt no.extra de ꝓba.c.in pñtia. ⁊ q̇d no. Cy.in.l.j.vti poſſi.⁊ in.l.fi.de offi.ꝓcu.ceſa.vbi eſt tex.Iſte aũt timor nõ hꝫ nidiſtincte in qualibet pſona: ſed qualitas pſone eſt ꝑ iudicẽ attendẽda.vt no.Cy.in.l.denũciam⁹.de his q̃ ad eccle.ita Bal.i.l.nullus.de ſum.tri.⁊ dicit Bal.in.d.c.in pñtia.q̇ qñ plures armata manu cõtẽdũt de poſſeſſione adipiſcẽda cuilibet eſt ꝓhibẽdus acceſſus añ cognitam rõnẽ.Si aũt cõtẽdũt armata manu de poſſeſſiõe retinẽda:q² vterq̧ ſe poſſidere aſſerit. tũc ſũmatiꝫ cognoſcik qs poſſideat ⁊ alteri ihibek: ne accedat añ cognitã qõnẽ: ꝓ quo vide no.ꝑ bar.i.l.ordinarij.de rei v̄e.Idẽ ſi vterq̧ ꝑiter ꝓbat:q² vtriq̧ mãdabik:vt nõ accedet ad poſſeſſionem:⁊ ipa ſeq̃ſtrabik donec de ꝓprietate ꝓbek. vt no.Bal.in.l.j.C.vti poſ.circa fi.⁊ in.l.j.de ꝓhi.ſeq̃.poſ.ꝑ Bald.Si aũt vnus vult iuadere aliter vult retinere nõ dꝫ hoc iudex ꝑmittere.l.illicitas.§.ne potẽtiores.de offi.p̄ſi.⁊ in.d.l.fi.Si aũt poſſeſſio erat vacãs:⁊ vn⁹ p̄uenit aliũ in poſſeſſiõe occupãda ille q̃ p̄uenit hꝫ loco poſſeſſo⁊is:nec põt vim pati:nec ꝑ iudicẽ expelli:niſi cõueniak:vel niſi in bñficijs:⁊ ꝓ bẽdie q̃s iudex nõ dꝫ pati occupari:

2 lꝫ vacẽt.ſm Bal.vbi.ſ.⁊ vide Inn.⁊ Ant.de bu.in.c.lꝫ cãn.de ꝓba.in fi.†.Si tñ ps ꝓhibita ab igreſſu poſſeſſiõis appellaret iudex nõ dꝫ admittere:q² iſta ꝓhitio venit ex legis ꝓuiſiõe:⁊ eq̃tate legis.l.eq̃ſſimũ.de vſufru.Que ꝓuiſio ⁊ eq̃tas nõ infert iniurias vel grauamẽ.l.iniuriarũ.§.j.⁊ q̃ ibi no.de iniur.⁊ vbi nullũ grauamẽ nulla appellatio.l.j.in ꝑn.⁊.§.q̃ſtiu.de appel.reci.Et tãq̃ friuola appellatio nõ iuuat appellãtẽ:l.ſi q̃ pena.de v̄b.ſig.ſm Bal.i.l.j.C.ex deli.defun.¶Et nõ ob.q̇ Inn.dixit in.c.ad hoc.de appel.vbi tꝫ q̇ ſi qs eſt ꝓhibit⁹ ab ingreſſu poſſeſſiõis q̇ appellak:q² loq̇k qñ mãdatũ tale fieret.ſimplr nõ excuſat.l. auctoritate.Et vide aliq̇d ꝑ Bal.i.l.ſi cleric⁹.de epi.audi.q̃ not.ad excuſationẽ iudicis i ſindicatu.i his ⁊ ſimilib⁹ caſib⁹:⁊ vide.ī.in.c.ſi ſint duo.q̃ adinuicẽ hñt guerrã:in v̄bo offãlis.⁊ i.c.ſi offãlis viderit aliq̃s.ī.prima charta.¶Si iudex nõ interrogat teſtẽ de cã ſcie ꝓpter q̇d pars ꝑdit cãm ipe iudex tenek pti ad intereſſe ꝑp negligẽtiã ſuã.ſꝫ doc.⁊ Ant.de bu.in.c.cũ cãm.de teſti.⁊ de edẽ.l.argẽ.cũ aũt.Et erit tũc intereſſe:q² debẽt repeti ſuo ſumptu:ſi põt in cã appellationis al's aliter tenebik.Q̇d puto verũ:niſi ipſe teſtis a ſeipſo deponeret de cã ſciẽtie:⁊ ꝑcipi poſſet ex ſua depoſitiõe.Uel ſi eſſem⁹ in caſibus in quibus teſtis debet deponere etiã non interrogatus:vt in dũio. ¶Adminiſtrato⁊ ſindicatur

de negligentia.vt not.in.l.ſeruus.in prin.de leg.j.iuxta ſi.qđ no.pro aſſeſſoꝛi-
bus.vt nō ſindicent̃ de negligētia:niſi ſit diſſolut⁹:ꝛ in faciēdo cōmiſſa.l.mācı-
pia.C.de ſer.fugi.ꝛ de pac.l.ſi qs i cōſcribēdo.ꝛ.C.de decurio.l.iudex.cū ſi.ꝛ.l.
3 ſi quos.de offi.p̄to.¶ ꝟOfficialis pōt ſindicari ſi nō fuit diligēs ꝛ vigilans ad
aſſiſtēdum in exactione tributoꝛū fiſcaliū in.§.eos aūt.vt iudi.ſine quoquo:vbi
ēt dꝛ q̄ debēt poti⁹ ſe exhibere deuotis p̄ncipis benigne eos tractādo prnc.ꝛab
his nihil accipere:ꝛ indeuotos puniēdo:nec ſinere vt ſubditis violētia inferat̃:ꝛ
eſſe debēt equi in executione iuſtitie. ꝛ delicta punire:ꝛ innocētes abſoluere q̃
ſi cōtra fecerint in ſindicatu tenent̃.d.§.eos.q̄ poſſent eſſe aliqñ cāe minuēdi ſa
lariū ꝑpter dictas culpas:ꝛ alibi dꝛ.q̄ officialis negligēs i exigēdis collectis
nō dꝫ habere ſalariū.l.iudices.C.de anno.ꝛ tribu.li.x.ꝛ i aut̃.de man.prin.vbi
hr̃ de negligētia in exactiōe collectarū.¶Judex q̃ negligit ferre ſniam:ꝛ ſic iu-
ſtitiā miniſtrare punit̃:ꝑ ti.vt diffe.iudi.nō tñ facit litē ſuā ex capite.l.ſi iudex.
ff.de varijs ꝛ extraoꝛ.cogni.qꝛ alia pena imponit̃ iudicib⁹ negligētib⁹.ideo nō
hꝫ locū illa pena.Si tñ fuit in dolo.ꝛ nō in ſimplici negligētia facit litē ſuā ex
illo capite tenet̃.ſm Bal.in.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pac.ꝛ Ang.in.l.mā
cipia.de ſer.fugi.ꝛ Ang.i.l.j.C.quō.ꝛ qñ.Et dicit Bal.in.l.ſi qs i cōſcribēdo.q̄
lꝫ a ſnia iudicis nō poſſit appellari tñ pōt haberi recurſus ꝯtra iudicē male ꝓ-
nunciāntē:per illū tex.iuncto.§.ſtari.de arbi.q̄ no.¶Et qñ iudex eſſet negligēs
ab eius negligētia appellabit̃.Bal.in.l.ij.vt lite pendē.vbi allegat text.i aut̃.
de queſto.in.§.ſꝫ hoc.vj.colla.ꝛ Guil.in.l.nemo.de iuriſ.om.iudi.ꝛ vide Bar.
in.l.j.C.quo ꝛ qñ iudex.vbi dixit q̄ qñ iudex q̃ neglexit iudicare qđ nō facit li-
4 tē ſuā:ſed tenet̃ parti ad intereſſe.vbi vide ꝑ eū.¶†Officialis in ſuo officio ne
gligēs cōdēnatus nō pōt impetrare abſolutoꝛiū reſcriptū:ꝛ ſi ſoluit nō hꝫ re-
greſſum cōtra partē cui fauit.l.mācipia.C.de ſer.fugi.q̄ lex facit q̄ ſi princeps
facit generale indultū ciuitati nō extendit̃ ad iudicē ciuē illius ciuitatis q̃ i ali
5 quo offō deliquiſſet.¶ ꝟOfficialis dꝛ negligēs ſi noluit recipere libellū queri
moniarū:ꝛ litē ſuā facit vel ſi accuſationē ſibi poꝛtatam ad camerā noluit reci-
pere:nec ꝓcedere:vel recipit ꝛ noluit teſtes examinare ſup ea.ff.de edē.l.argē-
tarius.§.cū aūt.in ꝟbo iudice.Uel nō fecit ſatiſfieri parti de furto vel dāno:ꝛ ta
lis negligētia eſt lata culpa:ſeu dolus p̄ſumpt⁹:ideo hic tenet̃ inſolidū.d.l.mā
cipia.vbi Bal.q̃ etiā dicit qñ iudex male iudicauit qualiter teneatur.ꝛ vide.s.
6 ¶†Officialis ifra quātū tp̄s dicat̃ negligēs.Bar.no.i.l.j.C.de his q̃.vt idig.ꝛ
ff.ad ſille.l.in cognitiōe.Bal.in.d.l.mācipia.ꝛ vide Ant.de bu.in.c.j.de ſupplē.
7 negli.p̄la.ꝛ vide.s.circa prin.in.c.j.quātū tp̄s.¶ ꝟOfficialis negligēs in offō
ꝑpetuo nō dꝫ deponi:niſi culpa inducat depoſitionē:vt qꝛ in offō deliquit.C.de
ſuſcep.ꝛ archa.l.ſi aliq̃d.in gl.ꝛ.ff.de infami.l.iiij.§.miles.ꝛ talis dꝛ extinct⁹.
C.de priuile.l.ꝑclara.adeo q̄ ad idē officiū reuerti nūq̄ pōt.no.in aut̃.de armis.
in fi.colū.vj.¶Si officialis viderit aliquos rixari:ꝛ ſe intromittit pōt ab offi
cio remoueri Bal.in.l.j.§.qēs.de offi.p̄iec.vbi allegat Pe.ꝛ Cy.l.ſi ſeru⁹.C.de
nora.Jtē dicit Bal.in.l.j.C.de ſum.tri.in.q.qñ inter duos eſt qō de poſſeſſione
ꝛ timetur:vt ne veniēt ad arma qđ dꝫ ꝓuidere qđ nemo ad poſſeſſionē accedat:
vbi dicit no.cōtra p̄tātez q̃ vidit rixātes:ꝛ nō obuiat:qđ no.ꝑ arguēda negligē
8 tia iudicis.ꝛ facit qđ no.i.l.q̄ iuſſit.de re iudi.vbi dr̃ ꝟq̄ iudex dꝫ ꝓhibere q̄ qs
nō trāſeat ꝑ domū inimici ſui:ne ſuccedāt rixe ꝛ delicta iter ipſos.vide.s.in.c.
iudex.vt nō arguat̃ in hoc verbo.ꝛ in.c.iudex q̃ ſe fingit doꝛmire.i.hoc verbo
ꝛ in.c.officialis vidēs rixantes in hoc verbo.¶An iudex ꝑpter negligētiam fa
ciat litē ſuā.Dic q̄ ſic:quatenus partē leſit.tex.eſt no.in ti.de pa.iura.fir.§.iudi
dices.ꝛ de q̄ſto.§.ſup hoc.Nō tñ dr̃ negligere ſi pars nō petit.de edē.l.argēta-
9 rius.§.cum autē.ꝛ qđ no.C.de ſer.fug.l.cū ſeruū.† Ubi glo.dicit q̄ iudex non
tenetur

tenetur aliquē ponere ad torturā.niſi petat̃ p eū cuius intereſt Bald.in.d.§.iudices.⁊ dixit not.gl.in.c.fi.de reſcrip.ꝙ in iudice nō hʒ locū pena negligētie:niſi iuſtitia a pte petat̃.⁊ Ant.de bu. in.c.cū ſit.de fo.cōpe.⁊ vide bart.in. l.fi.ff.de varijs ⁊ extraoꝛ. cog. ¶An iudex negligēs faciat litē ſuā ſicut male ꝓnūcians: dic ꝙ c.cū eterni.de iudicijs.in.vj.imponit penā irregularitatis iudicibus qui cōtra ſuā cōſcientiaʒ ꝙ tñ an habeat locū in negligente.vide ibi Cano.⁊ Jo.an.in.c.legitima.de appella.in nouella. Ad ꝓpoſitū ergo dic ꝙ due glo.tenēt vnā in.l.non icirco.de iudi.alia in.§.hoc ēt.ij.q.v.ꝗcquid.Bar.dicat in.l.fi.de var. ⁊ extraoꝛ.cog.⁊ in ſua diſputatione iudex.ꝗ tñ Lud.dixit ꝙ tripliciter facit litē ſuā.Primo cū iniuſto ꝓnūciat ex ignoꝛātia:⁊ tunc tenet̃ inquātū bono viro equū videbit̃ p.l.filiuſfa.de indi.⁊ inſti.de oblig.que ex maleficio.⁊.l.ex maleficijs.§.ſi iudex. de ac. ⁊ obli.quo caſu cōcluditur inquātū iudicis diſcretioni vr̃ equū debere cōdemnari. Scđo qñ dolo ꝓnunciat quo caſu tenet̃ ad oia dāna:⁊ intereſſe paſſo per talē ſniam.l.fi.de pena indi.⁊ tūc petit̃ ꝯdēnari ad oia:⁊ ideo erit drīa qñ ex negligentia. ⁊ qñ ex dolo.Qñ ex negligētia actio que dat̃ contra ipm dabit̃ contra heredē.per.l.iiij.§.fi.de dam.infec.ſed qñ dolo iudicauit actio nō dabitur ꝯtra heredē.l.iuli.de iudi.⁊ hoc procedit iure ciuili. Et vide de iure cano.in.c.fi.de ſepul.cū ſi.Lud.in.l.iiij. de dam. infec.in.§.fi.⁊ vide bar.in.l.j.C.qūo ⁊ qñ iudex.vbi dicit ꝙ rōne negligentie in iudicando cōmiſſe non facit liteʒ ſuam:ſed tenet̃ parti ad intereſſe.⁊ in.d.l.fin.de vari.⁊ extraoꝛ.cogni.qui plus etiam dixit ꝙ eſt iudici verecundia.

1 ☞ Officialis propter negligentiam vel culpam in officio commiſſam remotus non recepitur ad aliud officium.

2 Judex facit litē ſuā qñ ius partis perditur p negligentiā ſuaʒ.

1 Officialis † propter negligētiā vel culpā in officio cōmiſſam remot⁹ non remittit̃ ad aliud offm̃ vel honoꝛē. l.ꝗcunq̃.de diuer.offi.li.xij.†Idē ſi propter aliud vitiū vel delictum:[a] vt furtum vel ſimile.l.ſi quos.de offi.p̄fec. 2 pꝛeto.vel ſi ꝓpter dilapidationē ꝓpter quā remonetur etiam lite pēdēte.cū opʒ.de excu.tuto.foꝛtius poſt ſnīaʒ. l.ſi aliquid.de ſuſcep.⁊ archa.⁊ de hoc.ij.q.iij.c.qꝛ ea.⁊ de offi. delega.c.venerabili.Et intellige ꝙ officialis remouet̃ ꝓpter negligētiā qñ eſt magna.ex de ſta.mo.c.cū ad monaſteriū.i fi.ſec⁹ ſi pua.ar.j.q.j.c.ꝗcqd.⁊ no.lxxxj.d.c.dictū.niſi mai⁹ inde poſſet ꝑiudiciū gñari.ſic intellige.ff.de cuſt.reo.l.carcerari.negligentia oia ledit.⁊ in aut.de ꝗſto.ad fi.de quo hr̃ i.l.ij.de nau.¶Uñ officiales remouent̃ ſi ſunt abiecti:⁊ etiā ꝓpter negligētiā ſicut epi.j.q.j.§.ecce.⁊ extra.de hereti.excōicam⁹.⁊.l.fi.de diuer. offi. ⁊ extra de offi.cuſt.c.j.⁊ Abbates.xviij.q.ij.ſi qs.⁊.xj. q.iij.placuit.Unde ſi fuit negligēs in adimplēdo mādatū. ⁊ remouet̃ ſi fiat cōtra id qđ eſt expſſe mādatū de nauicul.l.ꝗ fiſcales. ⁊.d.l. ꝗcūq̃.⁊.l.j.in fi.de priui.co.ꝗ i pala.melli.Nā nō eoipſo ꝙ mādatum non implet̃ ꝯtēnit̃:ſed qñ fit cōtra id qđ eſt mādatū.d.l. qui fiſca.⁊.x.di.c.ſi ꝗs aūt.Nā ſi qs ſemel iubet̃ ꝙ fiat ſi iſtđ im-

a ¶Uel delictum. Adde Fely.in.c. ex lřis.i.ix.col. in princi. de conſti.

plere negligat nō dr̄ ꝯtēnere: vt puniat̃ ex cōtēptu: ſed tūc demū qn̄ ſc̄o ꝛ tertio monit⁹ iſtō negligit. xxiij. q. v. adminiſtratores. in fi. ꝛ facit. ff. de re iudi. l. de vnoquoqꝫ. §. j. vbi ꝓbat̃ negligētia vel cōtempt⁹ eoipſo ꝙ ꝓbat̃ mādatū factū: ꝛ nō ipletū: ad idē de curſu publico. l. nō patimur. Itē cū ꝑ ſupbiā negligit̃. tūc nō eſt op⁹ monitiōe tertia. l. di. c. ꝯtumaces. ꝛ niſi i mādato. l. ſcripti. vl̃ animatis. qꝛ eq̄ punit̃ negligentia: vt cōtēptus. ar. l. j. vt digni. ordo. ar. ꝯtra. in aut. vt iud. ſine quoquo. §. ſi ꝟo q̄s. ꝙ eſt iō. i. qꝛ illa reqſitio fiebat iuris aut. Et iō vr̄ magis negligere ius q̄ʒ iudicem reqrentē: ꝛ ibi nō expediebat tot reqſitiōes fieri. ꝛ qd̄ dr̄ in. d. c. adminiſtratores. hꝫ locū in excōicati: ſec⁹ in alia pena q̄ ꝓ mādato neglecto ꝛ cōtēpto veniret. d. §. ſi q̄s no. ſm̄ Lucā i. d. l. q̄cūqꝫ. ꝛ idē Lucas poſt multa. in. l. ne diuti⁹. de numera. lib. xij. tenet ꝙ vbi q̄s arguit̃ ꝙ mādatuꝫ iudicis nō impleuit ꝓbato: de mādato eſt ꝓbata intentio officij: ꝙ tenet̃ ad penā ꝑ. d. l. de vnoquoqꝫ. ꝛ de re mili. l. iij. §. ſi ad diē.
2 ¶ †Si ꝓpter iudicis negligētiam ius partis ꝑdit̃ iudex facit litē ſuā. an in totū vel in partē. vide Bald. in. l. ſi quando. C. de teſti. in princi. ꝛ in. l. j. C. q̄n ꝛ qn̄ iud. ꝛ in. l. fi. de var. cog. ¶ Id qd̄ incumbit offō magiſtratus tacitā hꝫ cōditionē ſi fuerit denunciatū vel poſtulatū. l. j. §. magiſtra. de magi. cōue. Un̄ dicit Bal. ꝙ ſi ꝑ ſtatutū punit̃ ptās nō inqrens ꝙ excuſat̃ ptās ſi nemo ei denunciauit nec erat notoriū qꝛ in magiſtratu ꝓſumit̃ ignorātia: niſi ꝓbet̃ ſciētia qd̄ eſt no. dignum: ꝑ illū tex. q̄ eſt melior de iure ad excuſationē officialium. ꝛ in. l. iiij. §. hoc aūt. de dā. iſec. q̄ loquit̃ in iure ꝓuato. vbi iudex nō pōt ſuum offm̄ exercere motu ꝓprio. ſecus vbi eſt ꝑmiſſa vel iuſſa inqſitio: ſm̄ Bal. in. d. §. magiſtra. vbi dicit ꝙ id qd̄ incūbit offō magiſtrat⁹ dꝫ a parte peti. adeo ꝙ excuſat̃ magiſtrat⁹ nemine petēte rōne ignorātie. Et ēt excuſat̃ vbi eſt tale qd in quo nō pōt ignorātia ꝓtendi ꝛ cōſiſtit in iure ptis radicato: qꝛ excuſat̃ niſi ps petat. d. §. hoc aūt. ſec⁹ vbi cōſiſtit in mero ꝛ libero arbitrio iudicis: qꝛ tūc nō ē neceſſe ꝙ ps petat. C. de appel. l. eos. §. fi. ſꝫ Oldra. ꝛ Inn. de iureiur. ad noſtram. lo. ij. ſm̄ Bal. in. d. §. magiſtra. ꝛ vide. ſ. in verbo iuſtitia denegata.

1 ☞ Iudex negligens facere iuſtitiam magis punitur q̄ʒ male iudicās. Et an ratione negligentie teneatur pena capitali? nu. 3.
2 An iuretur in litem contra male iudicantem?
4 Offālis q̄ nō iqſiuit ad dnūciatiōeꝫ offālis nullo mō ꝑt excuſari
5 Iudici negligenti totum ſalarium aufertur.
6 Iudex punitur de lata culpa.
7 Negligentia iudicis arguitur eoipſo ꝙ delictum ſit notorium.
8 Officialis an poſſit prohibere ne quis rem ſuam vendat.
9 Notarij ꝛ alij qui ſua negligunt officia ipſi tenentur neqꝫ ſuos obligant rectores.

b ¶ Actio in factū. Adde Dy. i regu. nō eſt. de regu. iur. i. vj.

Contra magiſtratū negligētē facere ꝓſtari cautionē: aut aliud ꝙ ipē facere pōt datur actio i factū ad itereſſe. l. iiij. §. i eū. ff. de dā. iſec. Un̄ ſi magiſtrat⁹ fuerit negligēs i his q̄ ſibi icūbūt circa cautionē: circa tpa: ꝛ alia tenet̃ ad verū intereſſe. ſꝫ Ang.
2 ibi q̄ dicit ꝙ ꝯ iudicē negligētē iuſtitiā exhibē. dat̃ actio. i factū.

in multis caſibus: de quibus per bar. in ti. de vari. ⁊ extraor. cogni. in. l. ſi iudex ¶ Tamen negligens facere iuſtitiã accuſatur criminaliter. in. auf. vt diffe. iudi. per totum. ⁊ tenetur ad intereſſe actione in factum. l. qui nomine. de fal. licet gloſ. in. l. non quicquid. de iudi. ⁊. ij. q. vj. §. hoc etiam teneat q ratione negligẽtie iudex facit litẽ ſuã: ex ti. de obli. ex quaſi delic. Qđ Lud. dixit falſum: qꝛ non facit litẽ ſuã: ex negligẽtia vł male iudicãdo: ꝗ caſu ex iperitia tenetꝰ inq̄tũ iudici videbitꝰ equũ: ⁊ ita dꝫ liberari. l. ſi filiꝰ. de iudi. cũ ſequẽ. ⁊ qđ no. i. l. ex maleficijs. de ac. ⁊ obli. §. iudex. ⁊ in ti. de obli. ex ꝗſi delicto. ¶ Si aũt dolo iudicat male facit litẽ ſuã. ⁊ tenetꝰ ad dãna ⁊ intereſſe. p ti. de pena iudicis: nõ ob. l. ſi ꝗs in ꝓſcribẽdo. de pac. qꝛ ibi iudex. negligẽs facit litẽ ſuã. Qđ eſt verũ exiti. vt diffe. iudi. qñ nõ ẽ pẽa determinata a iure. ⁊ põt iudiciũ ciuile cumulari p qđ fit reſtõ dãnorum cũ petitꝰ iudicẽ criminaliter puniri. Ang. in. d. §. in cũ. Et vide Bar. in. d. l. ſi. ff. de var. cog. vbi q iudex negligẽs alteri facere iuſtitiã regulariter tenetꝰ pti. vt diffe. iudi. ex maleficio criminalitꝰ ⁊ ciuiliter ad itereſſe. ⁊ ibi ẽt gl. ⁊ idẽ Bar. in. l. j. C. quõ ⁊ qñ. ⁊ nõ ex maleficio: lꝫ gl. in. l. nõ q̇cq̇d. de iudi. in pn. teneat con-

1 trariũ. ⁊ ibi Bar. ⁊ gl. in. c. hoc ẽt. ij. q. vj. tꝫ q ẽt faciat litẽ ſuã. † ⁊ ſic vꝛ magis puniri negligẽs facere iuſtitiã ꝙ male iudicãs: qꝛ negligẽs idiſtincte tenetꝰ ad intereſſe: ⁊ ſic ad verã eſtimationem litis. d. §. i eũ. ¶ Et ſi male iudicat p imperitiaꝫ tenetꝰ ad id qđ iudici videbitꝰ equũ qđ vꝛ minꝰ quã ꝟa litis eſtimatio. p. l. ſi filiꝰ. de iudi. Sꝫ ſi dolo tũc in verã eſtimationẽ. l. ſi. de pena iudi. rõ qꝛ negligẽs nõ vꝛ hr̃e excuſationẽ: ſꝫ iperite iudicãs magis excuſatꝰ rõne iperitie: niſi fuerit ſupina ignorãtia: qꝛ tenetꝰ in ꝟa eſtimatiõe. gl. inſti. de obli. ex ꝗſi delicto. ſecꝰ ſi

2 nõ fuit ſupina ignorãtia: vt qꝛ errauit in. l. difficili. p. d. gl. † Et an cõtra male iudicãtem p dolũ iuretꝰ in litẽ. Ang. tetigit in. d. §. in eũ. de quo vide no. i. l. ſi ꝗs in cõſcribẽdo. ⁊ q̄ hñtur. in. l. pe. ad fi. ff. de appel. ⁊ bal. in. l. ſi qñ. de teſti. Et ẽt qñ nõ expediuit ꝓceſſuꝫ ifra inſtãtiã. vide Bar. ⁊ alios i. l. ſeyꝰ. ff. ad. l. falci. ⁊ dixit Ang. i auf. ſcenicas nõ ſolũ q ita facit litẽ ſuã iudex negligẽdo ſicut faciendo. Et qñ index male iudicauit: ⁊ ẽ appellatũ an teneatꝰ ad itereſſe litis vł ad verã eſtimationẽ. vid Bar. i diſpu. ſua iudex q̇ p iperitiã. ⁊ i. l. ſi minores. đ admi. tu.

3 vbi tꝫ q tenetꝰ ad itereſſe litis tm̃. vbi oĩno vide. † Et an rõne negligẽtie teneatꝰ pena capitali. cũ eterm. de iudi. in. vj. Jo. an. ibi tꝫ q nõ: ⁊ in. c. dilecti. de ꝑuile.

4 ⁊ vide in ꝟbo offãlis. in. c. ſi ſunt duo. ¶ † Officialis q̇ nõ inq̇ſiuit ad denũciationem offãlis nullo mõ põt excuſari ꝓpꝰ qđ dꝫ i ſindicatu ꝯdẽnari: in. l. j. §. magiſtra. de ma. cõue. vbi bal. ¶ An ſi magiſtratꝰ fuit negligẽs in pſtari faciẽdo cautionẽ: ⁊ pars potuit adire aliũ iudicẽ ciuitatis vł ꝓuicinũ: ⁊ ſibi ꝓuidere teneatꝰ Bar. in. l. iiij. §. ſi cũ vicinum. de dam. infe. tꝫ q nõ. p illum tex. ſingulariter dicẽs q qñ ꝓ eo negotio pñt adiri plẽs iudices: lꝫ vnꝰ aditus ſit negligẽs nõ facit litẽ ſuam: qꝛ ab alio potuit cõſequi. Tñ Ang. ⁊ Lud. ibi tenẽt cõtra Bar. qꝛ ptis negligẽtia: nõ dꝫ ꝓdeſſe negligẽti iudici. p no. in. l. de pupil. §. ſi pluriũ. de no. ope. ⁊ p no. p Jnn. in. c. ſepe. de appel. ⁊ in. c. paſtoꝛalis. de offi. dele. Nã nõ dꝫ iteruꝫ vexari corã alio. l. j. i. fi. de aſſer. tol. dicẽs q nõ ob. d. §. ſi cũ vicinũ: qꝛ loq̇tur. qñ offm̃ magiſtratꝰ ſilebat: nec poterat imploꝛari ꝓpter vicinitatẽ pſidis. ⁊ dictũ Bar. põt intelligi qñ officium iudicis foꝛet oꝛdinatum ſolũ in ſubſidiũ: ⁊ ob neceſſitatem alterius ſupioꝛis q̇ poſtea de facili nõ põt adiri: ſꝫ Ang. ibi: ⁊ reuera dictum Bart. non pꝛobatur per illam legem ⁊ põt rñ deri. d. l. j. de aſſer. tolł. qꝛ ibi iudex aditus non erat negligens. Et vide Jo. de Jmo. in. d. §. ſi tam vicinũ ⁊ in. l. ſi pꝛius. de no. oper. ⁊ qꝛ habetur in. l. nulli. C. de iudi. Et pꝛedicta iura limitarem: niſi iudex pꝛimo aditus eſſet impeditus multitudine negotioꝛũ: qꝛ nõ põt argui eius negligẽtia. ar. no. per Bar. in. l. j. ff. furti. aduerſus nau. ¶ Ubi de notario q̇ tenetꝰ ſuũ offm̃ oĩbus petentibꝰ impẽdere qđ nõ habet locũ qñ eſſet

a impeditus multitudine negotiorum: ꝛ alibi diximus.[a] ¶ Judex denegans facere iuſtitiã incurrit penã.c.cũ eterni.de ſen.ꝛ re iudi.in.vj.ſm Joã.an.in.c.legitima.extra de appella.ꝑ quod facit l.mora.ꝛ qđ ibi no.ſolu.ma.ꝛ.l.in fraudẽ.que in frau.credi. et l.qui nõ facit.de verb.ſig.ꝛ priuat officio.l.ſi qs. de offi. preſe. afri.Secus ſi fuerit negligẽs.ſm Jo.an.in.d.c.dilecto.de priui.

5 ¶ † Judicibus negligẽtibus totũ ſalariũ aufert[b].l.iudices.C.de anno.ꝛ tribu.li.x.Qđ eſt verũ in iudice q̃ tenet exigere tributa: et qꝛ publice neceſſitates aliter expediri nõ pñt.in aut. vt iudi. ſine quoquo.§.opoꝛtet.ꝛ.l.obſiſtere.eo.ti. ¶ Et ſic iudex negligens ꝑ toto ſalario punit.d.l.iudices.qđ eſt ſpãle.Qđ eſt verũ qñ illa negligẽtia reſpicit totũ tp̃s officij:ſecus ſi nõ reſpiciat totũ tp̃s officij:ſed partẽ qꝛ ꝑ illa parte ꝑdit tm̃.l.ſi fundus.ff. loca.ſm Bar.in.l.meuia.§.j.ff.de anno.lega.ꝛ ponit Ja.de are. in.l.qđ autẽ.de excu.tu.Bar.in.d.l.iudices.ꝛ vide in.c. an ptãs cõdẽnat᷒ in ſindicatu.in verbo condẽnat᷒ in ſindicatu.ꝛ in.c.iudices.ſi q̃ conuicti.circa prin.opis. ¶ Judex ex negligentia que abſoꝛbet ius partis tenet ad totũ intereſſe:ꝛ ſi in aliquo lederetur ius partis tenet ad itereſſe particulare.l.ſi qñ.C.de teſti. Et ex negligentia ex qualibet parte litis iudex facit litẽ ſuã:vt ibi. et.ff.de eden.l.argentarius.§.tunc.ꝛ de pac.l. ſi qs in cõſcribendo.Bal.in.d.l.ſi qñ.tñ Bar.tꝫ ꝯ.i.l.j.C.quõ ꝛ qñ iudex.ꝛ in.l.fi.

6 de var.ꝛ extraoꝛ.cog. ¶ † Lata culpa iudicis punit:vt dolus qñ punit ea.l.vt in.l.in lege.de ſicca.ꝛ ſicut in ꝯtu eq̃parat quo ad rei ꝓſecutionẽ:ꝛ in quaſi maleficio:vt iudex cõdemnet ad intereſſe non tñ ex lata culpa punitur aliqua pena famoſa.l.i actis. de in litẽ iurãdo.qꝛ nunq̃ ex quaſi delicto ſurgit infamia. ¶ Et in iudice nõ p̃ſumit dolus.Bal.in.l.j.de pena iudi.q̃ male iudi. ¶ Judex negligẽs vel remiſſus in penis imponendis vel in ꝑcedendis debet puniri.glo.in.l.ſeruus.C.ad.l.iul.de vi.ꝛ in.l.fin. C.ne ſan.bap.ibi:ꝛ in.l.mãcipia.ꝛ in aut.ſtatuimus. de epiſ. et cleri. ¶ Et iudex negligẽs punire maleficia debet puniri.l.j. de mono.ꝛ.l.j.de deſerto.li.xij.vbi no.q̃ dom᷒ in qua fit ludus vel pꝛoditio debet deuaſtari a iudice. ¶ † Judex remouetur ab officio publico ꝑpter negligẽtiam.l.fi.de cuſto.reo.gloſ.ibi Bald. ¶ Judex negligẽdo facit litẽ ſuã ſicut iudicãdo.glo.in.l.q̃cq̃d. de iudi. vbi iudex negligẽdo legẽ offendit:ſicut faciendo.Licet Bar.teneat cõtrariũ.tñ glo.etiã tenet per.l.argentarius.§.j.de eden.ꝛ.l.ſi qs in ꝯſcribẽdo.de pac.de quo ibi.l.mãcipia.de ſer. fugi.C.ꝛ ibi Bal.ꝛ Butri.ꝛ vide oino Bart.in.l.ĵ.C.quõ ꝛ qñ iu.

7 vbi tenet q̃ tenet ad intereſſe qñ negligit iudicare. ¶ † Negligẽtia iudicis arguit eo ipſo q̃ delictũ eſt notoꝛiũ.Jo.an.in.c.quãto.de offi.oꝛdi.nã eius qđ publice factum eſt neminẽ ignoꝛãtia excuſat.xvj.di.c.q̃d dicitis.ꝛ ar.l.ignoꝛare.de iur.ꝛ fac.ign.ꝛ.l. nec ſupina.ꝛ.l.ij.extra q̃ ma.accu.c.cũ in tua.ꝛ talis dicet ignoꝛantia affectata qñ quis non vult intelligere:vt bene agat. xlj. di.c.fin.Et hoc caſu quando arguuntur de negligentia iudicis: tunc dicitur fieri ſcrupuloſa inquiſitio contra eos .l. ſeruus. in prin.de lega.j.ad fi.titu.ꝛ.C.de ſer.fugi.l.mancipia.de pac.l. ſi quis in conſcribendo.ꝛ.l.iudices.C.de decurio.lib.xj. ¶ An oſ-

a ¶ Dixim᷒. Uide.ſ.i ṽſ. q̃ no.ꝛ adde hoc q̃.ſ. dixi in apoſtil.

b ¶ Aufert. Uide oino do.alexã. de imo.in.l.iiij. §.i eũ.de dã. infec.ꝛ in.l.ſi iudex. đ var. cogni.ꝛ ang. in.l. ſi vacantia.iiij.car.đ bo.va. lib.x.

ficialis poſſit ꝓhibere ne q̄s rem ſuā vendat.vide gloſ.in.l.in quorū finibus.ff. de pigno.⁊ Cy.in.l.fi.de reb⁹ alie.nō alie.vt nō teneaꝛ in ſindicatu.¶Officialis qui fingit ſe dormire vel egrotare ſe abſentare a loco:vt ſubditi rixenꝛ vel committant maleficia:vt ipſe poſſit lucrari teneꝛ in ſindicatu.ar.l.ſi q̄s barbaris.⁊ de re mili.li.xij.vbi glo.de ptāte caſtri frāchi qui ſe fingebat dormire:vt inimici irruerēt in diſtrictu.bal.in.l.nō dubiū.C.de leg.dixit ꝙ iſta eſt quedā fraus officialis.ſicut etiaꝫ aſſeſſor q̄ ꝓhibetur aſſidere in aliquo loco q̄ faciat ſe vocari cōſiliariū ꝙ vꝛ fieri in fraudē.ſm Bal.ibi ꝙ infert ꝙ ſi aſſeſſor ꝓhibeꝛ reconduci nō poterit ſub alio noie reformari p.l.ij.§.tractari.ff.ad tertul.⁊ facit.l.j.de ꝑui le.ſchol.ꝙ ille q̄ nō pōt refirmari in ptātē nō poterit alio noie refirmari. ſm gl. ibi.Qḋ eſt verū qn̄ ſolū nomen mutatur:ſecus ſi mutatur auctoritas.ꝑ not.in.c. hi qui.de prebē.in.vj.ſꝫ Bal.ibi.⁊ in.l.fraus.ff.de legi.vbi de dn̄o Odone.Et dixit etiā alius no.Bal.in.d.l.nō dubiū.ꝙ aſſeſſores aliqn̄ faciunt fraudē in ſtatuto:qꝛ qn̄ nō pn̄t aliquē abſoluere patiunꝛ ꝙ tp̄s labaꝛ:⁊ ſic faciunt ꝙ tp̄s abſoluat.per glo.in.l.j.cū tex.C.de ſer.li.xij.que no.pro ſindicatu officialiū.⁊ vide.ſ. in hoc verbo:in.c.ſi officialis viderit aliquos rixari:⁊ ſe nō interponit ꝙ teneatur.¶†Notarij ⁊ alij q̄ ſua negligūt officia ipſi teneꝛ nō autem obligāt ſuos

9 rectores.glo.inſtit.de ſatiſda.tuto.§.fi.in glo.romane.Flo.i.l.ſi ſeru⁹ ſeruū. in §.fornicari⁹.ad.l.acq̄l.⁊ habes.ſ.in verbo fideiuſſor.

1 ¶Negligentia iudicis in capiendo malefactorem qualiter arguatur? et numero.2.

3 Teſtes deponentes ſuper negatiua ſine coartatiōe loci et temporis nō probāt.

4 Diligentia debet eſſe moderata.

5 Officialis negligens an ſit deponendus?⁊ nu.7.

6 Officialis capiens aialia dānū dātia dꝫ illa paſcere ſumptibus domini.

8 Officialis ſi videat rixantes ⁊ nō occurrat rōne negligentie priuatur officio.

1 Qualiter †arguaꝛ negligētia iudicis in capiendo malefactorem.Dic ꝙ reqrꝛ primo ſciētia maleficij:qꝛ ſi maleficiū fuit cōmiſſum in ſecreto ꝓbata eſt diligētia .ff. ꝙ vi aut clā.l.j.§. hoc.ver.ſed ⁊ his.Nā ignorātia nō imputaꝛ ad negligentiā vel reperiri.l.ſi ideo.ff.de his q̄.vt indig.⁊ facit.ff.de calū.l.ſi annus.Et qn̄ diligētia eſt facta ad capiēdū:⁊ illi capiēdi nō poterāt capi:qꝛ flumē trāſcenderāt vel cōfinia:ita ꝙ plus capi nō poterāt.ff.de nova.l.in deli.in prin.de edil.edic.l. quis ſit fugitiuus.Et qn̄ officialis erat pſecutio.l.naturalem.in prin.de acq̄.re. do.de acq̄.poſſeſ.l.iij.§.nerua.Et qn̄ cōmiſerunt malū clā ⁊ ſine rumore.ad ſil.l. j.§.occiſores.⁊ in ſequē. Et qn̄ in loco remoto fuit cōmiſſum ꝙ voces clamātiū non exaudiebāt. d.l.j.§.eodē tecto.⁊.§.ſi q̄s.⁊.C.ad ſilꝛ.l.fi.Uel ſi hoies erāt occupati tūc in rebus magis arduis.ad ſilleianū.l.j.§.ſi cū oēs.⁊ de re iudi.l.cōtumacia.⁊.l.ꝯ pup.§.q̄ ad mai⁹.Et qn̄ diligētia req̄ſita nō potuit exerceri nō imputatur negligētia ſi captus nō fuit malefactor:qꝛ ianue erāt clauſe vel ꝓpter ſuſpitionē exire nō poterāt ſine bello.l.aditos.de epi.aud.de rap.virgi.l. raptores.§.ſinaūt.⁊.l.raptores.de epi.⁊ cle.⁊.l.fi.de his q̄. vt indig. Uel qꝛ malefactor ſe in arce reduxerat.ff.ad.l.iul.maie.l.iij.Uel ſi intrauerāt locū religioſuꝫ ſtatim.C.de his q̄ ad eccl.cōfu.p totū. Bar.i cōſi.chariſſime iſti noſtri nucerini. Pōt eīm diligētiā ꝯ negligentiā ꝓbari qn̄ fuit facta ois diligētia.l.fi.C. de his qui latro.⁊ in.l.j.§.ſi aūt.de raptu virgi.Et qn̄ cuſtodes fuerūt appoſiti in loco trāſitus malefactores.l.in noie dn̄i.de offi.prefec.afric.⁊ rumor fact⁹:vt oēs accederent.l.pe.§.ſi q̄s.ff.vi bo.rap.⁊ ad ſille.l.j.§.tuliſſe. ⁊ campana pulſata.l. ſed ex dolis.§.j.de dolo.⁊.l.aliud.§.refertur.de regu.iur.Et etiam contra negligentiam probatur ꝙ diligenter fuit perquiſitum per omnia loca vbi veriſſimi

liter poterat eſſe malefactoꝛ.l.iij.§.nerua.de acq.poſ.Et qn̄ fie
ret bānū p ciuitatē:vt quicūq caperet malefactores hr̄et tātū:ꝛ
q̄ ſcirēt puniret.ar.ō his q̄ nō pſcri.l.j.ꝛ de iuſt.ꝛ iu.l.j.ad ſill.
l. hoim.cū ſiꝛ Bart.in.d.cōſilio dixit ꝙ obligatus ad aliquid
certo loco ꝛ tpe eoipſo ꝙ ille nō facit eius eſt pbata negligen=
tia:niſi doceat de impedimēto.l.iij.§.ſi ad diē.de re mili. ꝛ.l. q̄
2 cōmeatus. ꝛ.ff.ſi quis cau.l.ij.ſed ꝛ ſi q̄s.†Et ideo officiali qui
eſt obligatus capere malefactorē oportet pbare ſcientiā male
ficij cōmiſſi illi loco:ꝛ tpe.ff.de admini.tuto.l.quidā decedens.
§.ſi.cum ſeq.ꝛ pbabit ſciētia ſi erat publice notū.l.j.de peri.
tuto.de iur.ꝛ fac.l.pe.§.ſed ꝛ fact.Et qn̄ potuit alteri committe
re faciliter.ꝛ nō fecit pbabit negligētia.l.idemq.ff.p ſocio. et
facit ad ſille.l.j.§.ſi q̄s in villa.ꝛ in.§.ſeque.ꝛ.§.eodē.C.ad ſill.
l.ſi.Et qn̄ ſuccederet caſus ꝛ teſtes examinati.de negligentia di
cerent ꝙ officialis fuit negligēs nō pbant:qꝛ dicere quē negli=
gentē eſt q̄d negatiuū:vel priuatiuū:ꝛ negligētia eſt priuatio:ꝛ
diligētia:ꝛ priuatio:ꝛ negatio idē ſunt.de verb.obli.l. inter ſti
pu.in pri.vt ibi in gl.Et qd no.gl.i.l.ſi.in ſi.de doli except.in ſi.
3 glo.†Et teſtes deponētes ſup negatiua ſine coartatiōe loci ꝛ tē
poris nō pbant[a].de pba.l.actoꝛ.cū ſi. Nā negligētia nō eſt q̄d
formatū qd poſſit pcipi viſu vel ſenſu corporeo niſi pbet: et ex
actibus pcipiat negligētia talis p intellectū pptereа teſtes de
ponentes de negligētia ſine ſenſu corporeo:et ſine rōne magis
iudicant p intellectū ꝙ teſtificent de facto ad qd ſunt adhibiti ꝛ
ſic eorū teſtificatio nō debet valere[b].de excep.rei iudi.l.ſi vt p=
ponis.ꝛ no.in.c.cū cām.de teſti.Et teſtis volens probare negli=
gentiā debet affirmare ſe illū actū vidiſſe ex quo illa negligen=
4 tia reſultat.in auē.de heredi.ꝛ fal.§.ſi vero abſunt. †Et adde
ꝙ diligētia debet eſſe moderata.tex.ſingu.in.l.ſi bene colloca=
tis.ff.de vſur.Et qualiter probetur negligētia ꝛ diligētia vide
bar.in tractatu.de teſte.in.vij.charta.in.c.iconomica prudētia.
ꝛ in.d.tractatu.in.c.lata culpa.ꝛ in.c.leuis culpa.ꝛ in.c.leuiſſi=
5 ma culpa.ꝛ vide.j.in.c.an officialis teneat de robaria.¶†An of
ficialis negligēs ſit deponēdus vltra dicta.Bal.de ſer.fug.l.mā
cipia.vide no.p ipſum in.l.j.§.quies.de offic.prefec.vrbis.Nam
etiam propter ſeueritatem priuatur.per no.per Barto.ꝛ Bald.
in.l.ſ.de his qui ſunt ſui.Et etiam propter delictum remouet.l.
ij.ꝛ ibi Bart.de ſportu.ꝛ in.l.properandum.§.ſin autem vtraq.
de iudi.Et etiā priuatur propter enormia.ſm Bald.in.d.l. mā=
cipia.ꝛ vide etiā Bal.in auē.ſtatuimus.de epiſc.ꝛ cle. ꝛ Ang.in
l.ij.de his qui ſunt ſui.C.ꝛ Ludo.in.l.diē functo.ad ſi. de offi.
6 aſſeſ.¶†Officialis capiens vel capi faciens animalia damnum
dantia debet illa paſcere ſumptibus dn̄i: alias ſi illa fecerit de
perire tenebit ad intereſſe.l. queadmodum.§. magiſtratus. ad
l.acquil.vbi Flo.dixit hoc eſſe verū:etiā ſi ſint capta pro pigno
re quia etiam pignora debent diligenter cuſtodire a tineis: vt
ibi.ꝛ in cōſti.regni ſicut noſtra ſeruitia in tit.de apparitoribus
ꝛ eorum ſalario.in primo libr. vbi quando animalia capta pro
ſeruitio curie capiuntur:ꝛ propter negligentiā ducentiū ipſa
deteriorantur aut moriuntur ꝙ debet reſarciri damnum illud

a ¶Non pbant. Qꝛ nō cadit in notitiā hois: vt habetur p.d. pet.phi. coꝛ. in cōſi.ccxcix. incipi. videt in: litera. k.i iij. parte. et in: cōſi.xliij. incipi.in hac litera. k. in ij.parte.

b ¶Valere. Quō autē et qualr negligētia pbet: ꝛ quō ꝛ qualiter iducat: ꝛ an in dubio pſumat.vide tu in.c.ſi aūt. in.ij.co.ꝟ.negligentia pbat.ō reſcri.

per curiã vbi late vide. ¶ Officialis nõ dicitur negligẽs: niſi a parte petat. Bal.
7 in addi. Spe. in ti. de executione ſnie. ver. iudex. † Et propter negligentiã non re
moueт ab officio: ſed tenebit in ſindicatu Bal. in. l. mãcipia. de ſer. fug. Niſi l ca=
ſu. l. ſi. ad. l. iul. repe. Tñ an ꝑpter delictũ remoueat ab offõ. vide bar. i. l. libertꝰ
§. in qõnibꝰ. ff. ad munic. Niſi ſit negligẽs ex culpa: qꝛ põt remoueri. gl. in. l. ij. §.
miles. de infami. vel a ſuperiore ſuo tñ. in aut. de deſen. ciui. §. in tm̃. Et ꝑ mino
ribus delictis non remouetur: ſed in ſindicatu punit: in aut. vt iud. ſine quoquo
ſuffra. in. §. neceſſitatis. ⁊ §. opꝫ. ⁊ in. l. j. C. vt oẽs cauſe. ⁊ Bald. in. d. l. mancipia.
8 ¶ † Officialis vidẽs rixantes ſi nõ occurrit rõne negligẽtie priuat officio. Bal. in
l. nullus. de ſum. tri. Cy. in. l. ſeruus. de noxa. Bar. ⁊ Bal. in. l. j. de offi. prefec. ver=
bis. C. Qđ puto verũ: niſi rixa eſſet cũ armis: vel tumultu: qꝛ tũc non dꝫ cũ pericu
lo ſue perſone occurrere per no. per Andre. de Iſer. in cõſti. regni penã eorũ. vbi
dixit ꝙ q̃ tenet aliquẽ capere nõ tenet id agere cũ periculo ſue perſone etiã ſi ſit
vaſallus. nam viſum eſt aliqñ ꝙ aliqui tumultuãt: vt poſſint officialẽ extra pa=
latiũ intercipere. vt ipſum offendãt. Ideo ſit cautus ſi habet ſufficientẽ familiã
illã mittere vel alios cõuocare: ⁊ non exponat perſonã ſuam periculo. ⁊ vide. ſ.
in hoc verbo in. c. ſi officialis viderit aliquos. Ubi quis tenet obtinere aliquam
cõfirmationem vel cõſenſum a proximo ſuperiore: vt illũ conſtituat in negligen
tia non ſufficit vna interpellatio: ſed requirunt tres. c. j. de ſupplẽ. negligentia
prela. Et ad hoc vt poſſit aliũ maiorẽ ſuperiorẽ adire. Nec etiã excuſat: niſi illi
primo iniũgi fecerit: ⁊ denegauerit. ar. ff. ſi q̃s ob cãm teſtamẽti. l. j. l pn. i. in vſi.
quid ergo. Nec ſufficit: vt in penã nõ incidat ꝙ vadat a ꝓncipio ad maiorẽ ſupe
riorẽ: qꝛ vr̃ illũ ꝓrimũ ſuperiorẽ cõtẽnere eũdo ad maiorẽ. ar. ff. de arbi. l. litiga
tores. ⁊ ar. de appel. l. Imperatores. vbi iperator ſi ad eũ appellat obmiſſo gra
du remittit ad magiſtratuꝫ ad quẽ ꝓmo debuerat appellari. qꝛ princeps ſupior
cuiqꝫ ſuã iuriſdictionẽ ſeruare debet ne iuriſditiones cõfundant. xj. q. j. ꝓuenit.
⁊ ſic q̃ ad ſummi loci faſtigia poſtpoſito recto gradu q̃ſiuit aſſenſuꝫ corruere de
bet in penã. xlviij. di. c. ſicut. ⁊ glo. de neg. geſt. l. que vtiliter.

1 ¶ Iudex non dꝫ facere niſi ſolam executionem in notorijs.
2 Iniuria vel delictũ ſi fiat corã iudice: iudex poterit ex officio punire ſtatim deli
quentẽ. ⁊ nu. 5. Et an ab eo appellari poſſit. nu. 10.
3 Iudex poteſt abſqꝫ ꝓceſſu punire producentem coram ſe inſtrumentũ quod eſt
ipſi producenti penale.
4 Iudex offenſus reſpectu ſue dignitatis vel officij an poſſit offendẽtẽ punire.
6 Omne crimen qđ committitur coram iudice dr̃ notorium.
7 Iudex ſi viderit aliquẽ portare arma poterit ſtatim eũ punire.
8 Miles non poteſt deferre arma in palatio.
9 Accuſatio ordinaria nõ tollit per penã extraordinariam impoſitam.
11 Irreuerenter loquens iudici an debeat puniri. ⁊ nu. 14.
12 Militãtes i ſacrĩ ſcrineis nõ ꝯpellũt ſalutare iudices ſpectabiles l ꝓuic. exñtes.
13 Doctores legum poſſunt ſedere cum iudicibus.

Notorium iudicij. ꝓtãs in delicto notorio cogno=
ſcit de criminibꝰ illatĩ offõ ſuo ⁊
officialibus eius. ⁊ vide in verbo poteſtas. ¶ An iudex q̃ ſtatim ex
officio ſuo cõdẽnauit illũ q̃ corã eo delinq̃t: vel aliq̃d ꝑ obreptionẽ
impetrauit vel alteri iniuriatꝰ eſt nullo iuris ordie obſuato teneat
i ſindicatu. Dic ꝙ nõ ꝑ no. ꝑ bar. i. l. ſi q̃s obrepſerit. de fal. qꝛ de de
lictis factis corã iudice ipſe poteſt inquirere: ⁊ ſtatim punire extra ordinem per
dicta per eum in. l. ij. §. ſi publico. ff. de adul. vbi dicit idem Bartol. quod iudex
propter magnum dolorem vel propter magnã offenſam: vbicũqꝫ crimẽ cõmittit

coram eo de illo pōt iudex ipe per ſpālē inqſitionem pcedere: vt in calūniatorē.l.j.de calū.z in falſo teſte.l.nullū.C.de teſtib. z i falſa charta pducta.l.pe.de pba. et in alijs delictis in aliuz coram iudice cōmiſſis de qbus in.d.l.ſi quis obrepſerit.de falſ. vbi Bar.dicit.q qñ ſit delictum coram iudice ad offenſam iudicis nō in actu iudiciario:vel dr ſibi aliqua iniuria: vel pcutitur ipſius familia:tunc ipſe iudex pōt ex officio pcedere:z ſi crimē ſit notorium:tunc ptās pōt punire offenſam iudiciū et familiariuz:qz ceſſat rō ſuſpitionis.†qz in notorijs:iudex nō dr facere[a] niſi ſolam executionem.ſm Cyn.in.l.j.ne quis in ſua cā.et no. Spe.de noto.cri.Ubi aūt crimē non eſt notoriuz:tunc ſi principaliter cōmittit contra offm non ꝯ perſonā iudicis pōt pcedere z punire.l.ſi quis forte.ff.de pen.vbi Bar.z ang.in.d.l.ſiquis obrepſerit.Ubi aūt delinquit circa pſonam ſolum nō pōt pcedere.l.ſenatus.de offi.preſi.et.d.l.lex corne.z hoc determinat Inn.in.c.fi.de pe.z de ſen.exc.ex pte.ſm Bar.in.d.l.ſi quis forte.z Bal.in.l.j.C.ne quis in ſua cā.dixit idē q rōne notorietatis pōt punire p iniuria ſibi facta. ar.no.p Inn.in.c. ex pte.de vb. ſig.Et ēt ſi delictū nō eſt notoriū:tñ ſi iudex eſt offenſus cōtemptu ſue dignitatis pōt punire p.l.nullum.de teſti.alr ſecus.l.q iuriſditioni.ff.de iu.om.iu.Lz Petrus dixerit q qlibet poſſit pſequi iniuriā quotiēs tāgit intereſſe reipublice.l.j.et.ij.de offi.eius dz alius adiungi.z Bal.dixit.l.nō probari.z Bar.etiā di-

2 xit in.d.l.ſi quis obrepſerit†q qñ in actu iudiciario fit aliq iniuria vel delictum corā iudice a pte aduocato vel notario pōt iudex ēt ex officio pūire.l.j.de calū.z.l.falſi.§.j.de fal.z ang.in d.l.ſiquis obrepſerit. z vide Inn.in.c.cū dilectus fili⁹.de iur.

3 †Et adde qz Bal.ſinglr in.l.ij.C.vt lite pen.dicit q vbi corā iudice pducit inſtrm qd pducenti eſt penale.q poterit abſqz proceſſu punire.z facit q ang.dixit in.l.iij.C.de iud.z dixit bar.l.l. ſi qua pena.de vbo.ſig.q ſi qs corā iudice multum exclamaret q pōt mulctari.Et vide in ꝯſti.regni iuſtitiarij p kalendas.z in c.Itē ſtatuimus q magiſtri iuſtitiarij:vbi dr q officialis pōt cognoſcere de iniurijs illatis illis quos ſecū ducit. Tamē vbi falſitas:vel delictū fieret corā iudice cauſarū ciuiliū an debeat remittere ad iudicē cauſarū criminaliū.Bar.in.l.diuus. de fal.dixit q tex.in.l.nullus.de teſti.facit q ſic.tñ text.in.d.l.diuus.videt dicere cōtrariū q poſſit punire:ſi alr habet auctoritatē puniēdi.z hoc tenet Bar.per tex.in aut.de teſti.in.ij.colū.z p not. per Inno.in.c.pe.z antepe.de penis.de quo vide latiſſime Ange.in repe.l.ſi vacan.C.de bo.vacā.vbi latius qz alius.† Et vi-

4 de Bal.De hoc an iudex offenſus reſpectu ſue dignitatis vel offi-

b cij poſſit punire[b].in.l.j.C.ne quis in ſua cā.idem tenentē.z dixit idē Bal.in.l.j.C.vñ vi.q dñi habēt de cōſuetudine q poſſint cognoſcere de iniuria eis facta:dicēs etiā in.d.l.j. q etiam princeps pōt in cā ppria cognoſcere.l.pro xi.de his que in teſta.delen.z vide in.l.qui iuriſditioni.per doc.de iur.om.iudi. Et adde qz Bar.in repe.l.ſcriptus.de relig.z ſumpti.func.ff. in materia notorij iuriſtis incognitam dum attingit dubitationem di-

5 ctam.†ſi iudex poteſt in eadem inſtantia punire aduocatuz vel

a ¶ Facere. Et quid rōne notorij facere poſſit vide Fely.late in.c. audientia. de accu. in prin. in vbo.j.

b ¶ Punire. Sed nunqd an penā mortis arbitrari poſſit ꝯ dātē alapā ptāti alicuius terre.vide oīno Fely.in.c.ex lrīs.l.xij.coſū.circa fi.de conſti.

alium iniuriantẽ ſibi vel alteri qui ꝓ tribunali aſſidet dixit ꝙ pōt ſtatiꝫ in eadẽ
die punire delinquētẽ corã ipſo in exercitio iuſtitie:ꝛ cũ eſt preſens delinquẽs.
Dicẽs ꝙ poſtꝗ̃ ſe abſentauit dꝫ citari etiaꝫ ad ſniam vbi ſubdit que ꝓbationes
requirant̃ ſi cõſtat eſſe notoriũ.Et dicit cũ delinꝗ̃t corã iudice interrogabit̃ de-
linquẽs ꝗ̃ ſi cõfiteat̃ cõdẽnat̃.ꝛ idẽ tꝫ Andr.de Iſer.in cõſti.regni humanitatis.
vbi dixit ꝙ ſi quis deliquerit iudice ſedẽte ꝓ tribunali perinde eſt:ac ſi probatũ
eſſet ꝑ teſtes:ꝛ ſic tũc iudex ſtatiꝫ poſſet ipm̃ punire. ij.q.j.c.qñ. dicẽs ꝙ ſi dice-
ret ꝙ ad meã defenſionẽ ꝑcuſſi:qꝛ poſſet eẽ ꝙ alij viderunt ꝙ ad defenſionẽ hoc
fecit ꝛ pri⁹ viderũt eũ ꝑcuſſum:ꝛ iudex nõ viderit:tũc iudex examinabit teſtes ſu
per hoc ꝛ iuſtitiã faciet.Et vide eundẽ Andre.in cõſti.regni.poſt mũdi.in fi.vbi
ſimpliciter dicit ꝙ pōt ſtatim puniri:nõ aũt dicit ꝙ ſine teſtib⁹ puniet̃.ꝛ vide eun
dẽ in cõſti.regni.penã eorũ.de bãni. vbi de teſte ꝗ̃ dicit falſum teſtimoniũ ꝙ pu-
nit̃ ſine nouo ꝓceſſu.ꝛ idẽ Bal.in.l.pr̃ſbyteri.de epi.ꝛ cle.ꝛ in hoc dixit Lucas de
6 pẽna.in.l.quotiẽs.de digni.li.xij.†ꝙ om̃e crimẽ qđ cõmittit̃ corã iudice eſt no-
toriũ:qꝛ ſemꝑ multi aſtãt:ꝛ etiã ꝓpter acta ꝗ̃ inducũt notoriũ. extra de excep.c.
exceptione.ꝛ ꝑ no.in.l.geſta.de re iudi.dicẽs ꝙ ſtatim cõtra ipſos in iudicio de-
linquẽtes fit cõdẽnatio ſine alio ꝓceſſu:ꝛ etiã executio qꝛ detinet̃ ꝑ.l.falſus.§.j.
ff.de fal.ꝛ de iudi.l.ꝓperandum.§.illo ꝓculdubio.ꝛ.l.quiſꝗ̃s.de poſtu. ꝛ in aut̃.
vt nõ luxu.cõtra naturã.vbi dicit̃ ꝙ iurãs corã iudice ꝑ capillos dei ſtatim pu-
nit̃:qꝛ publice dr̃ fieri id qđ fit corã magiſtratu.l.j.§.in publicũ.ff.de fugi.Et ꝓce
dat iudex interrgando delinquentem ſi hoc tale dixerit vel fecerit ꝗ̃ ſi negaue-
rit aſtãtes interrogãtur:ꝛ ꝓcedet ad punitionẽ.ſm̃ Spec.i ti.de noto.§.ij.et.§.
iam de notorio.ꝛ.§.ſi vero.Nec ſufficit ſm̃ eũ ſola viſio iudic.ad puniendũ:ꝗ̃a
iudex ad hoc delictũ puniendum nõ ſedebat:niſi ſibi ꝯſtet ꝑ confeſſionẽ vel per
teſtes:qꝛ iudex ſedebat ad cauſas audiendas nõ ob. iſta cr̃ia:qꝛ tũc iudex videt
vt iudex qñ illi rei aĩm adhibet:vt iudex.l.ſi in ruptiõe fini.regun.ꝛ ei rei ſedet
ff.quis ordo.l.j.§.dies.ꝛ in.§.ſequẽ.ꝛ ad tertu.l.ij.§.cõfeſtim.qꝛ non ſufficit vi-
ſio ſine aĩo.ff.de aut̃.tu.l.j.§.fi.ſꝫ Lucã.in.d.l.quotiẽs.ꝗ̃ ita dicit.Tñ iſtud vlti
mum nõ vr̃ mihi verũ:qꝛ iſti delinꝗ̃ntes iudice ſedente ꝓ tribunali turbãt iuriſ-
ditionẽ iudicis:ꝛ pñt ab ipſo ꝓpterea puniri.c.j.de offi.deleg.et.l.ſi ꝗ̃s ius di
cen.et etiã offendit eius maieſtatẽ.l.ſi his.C.de falſis.ꝛ ita offendit aures iudi
cis. l.nullũ.C.de teſti.ideo punire pōt ꝑ dicta iura:lꝫ ad hoc principalr̃:nõ ſede
rit.Et adde:qꝛ non ſolum ꝓ offenſa publica ꝛ manifeſta in alium facta: ſed pro
iniuria clam:ꝛ ſubdole dicta ꝯ aliquẽ in pñtia iudicis ꝗ̃s punit̃ ſm̃ Azo.i ſum-
ma de dolo:qꝛ etiã ſubdole pōt quis alteri ꝯuiciari:et iniuriã dicere:puta non
ſuꝫ ego ille ꝗ̃ furtũ feci.ar.de leg.ij.l.codicillis.§.matre.ꝛ l.l.ꝗ̃ſquis.de poſtu.
vbi gl.et.ff.de fal.l.oẽs.§.ꝗ̃ deinde.de or.iur.in.§.ſeruus:aut ſulpiti⁹. Nã ex tur
piverbo etiã aures audientiũ polluũtur.xxxiij.q.j.c.in eo.ꝛ in aut̃.de reſtit.et
ea ꝗ̃ parit.§.vnũ.ſicut ẽt riſu fit contumelia.v.q.iiij.in loco.in fi.ſm̃ do. Lucam
in.l.ij.de pecu.mili.ꝛ inꝗ̃tum.ſ.dixi ſm̃ Luc.ꝙ ad hoc vt quis poſſit puniri de
iniuria.vel delicto facto corã iudice ꝙ requirit̃ cõfeſſio delinꝗ̃ntis:.vel ꝙ teſtes
examinẽtur in actu.Adde qꝛ Bar.in.d.l.ſcriptus.dixit ꝙ Spe.tenuit in.d.§.iã
de notorio.ꝙ requirit̃ ꝙ ſint tot teſtes cũ iudice ꝙ poſſit dici notorium.In quo
Bar.tꝫ contrariũ dicens ꝙ ſm̃ hoc nihil faceret iudicis pñtia.ꝛ:qꝛ qđ apparet ꝑ
acta ꝛ ꝓceſſus dr̃ notorium.ꝛ idem vr̃ dicere Bal.in.l.nullum.C.de teſti.Ange.
et Ludo.in.l.ij.ff.de ferijs.dicẽs.ꝙ ſi iudex in tribunali viderit aliqueꝫ delinꝗ̃-
re ꝙ ſtatim pōt eum vocare ꝛ punire.ꝑ glo.in.c.ſi peccauerit.iij.q.ij.et ꝓbatur
7 in.l.ſi in ruptiõe.ff.fini.regũ.vbi Bal.dicit†ꝙ ſi iudex viderit arma portare pōt
punire ſtatim.Nã lꝫ aliꝗ̃s habeat ptãtem portandi arma ſi deferat illa in ꝯſpe
ctu iudicis dꝫ puniri.ſm̃ Ang.ꝑ illũ tex.l.ꝗ̃ dolo.ff.de vi pub.vbi ẽt dicit ꝙ non

debet illa deferre in cōgregatione hominum.ꝛ vide tex. in ff.de
8 pace tenē.in verſi.ad palatiū.† vbi dicit ꝙ miles nō pōt deferre arma in palatio.lꝫ alias habeat ptātē illa deferēdi: tūc punitur a iudice ex ſola viſione iudicis per p̄dicta. Tn̄ dubitat ſi ptās in tribunali viderit aliquē delinquere.ꝛ ibi nullus eſt teſtis et dicat ptās magiſtro actoꝝ ſcribe hoc ꝛ ſcripſerit.ꝛ deinde condēnauit:ꝛ cōdemnatus negauerit hoc feciſſe an credat actis:et mihi facit magnū dubiū:qꝛ delictū niſi ſit cōiuratio:vel aliqua falſitas regulariter nō pōt ꝓbari ꝑ inſtrumētū:vt no. Bar.in.l. in ſenatu.ff.ad turpil.ꝛ Bal.in.l.cōtra negantē.ad.l.acquil.ergo nō poterit ꝓbari per acta ꝛ iura all.ꝑ Bart. videntur loqui in his q̄ geſta ſunt inter partes corā iudice:ꝛ cōſtant per ꝓceſſuꝫ. qꝛ de illis ſtat actis.per no.in.l.geſta.de re iudic.ꝛ.l.his apud quē.C.de edē.ꝛ in.c.qn̄ cōtra falſam.cū ſi.de ꝓba.ꝛ in cōnexis.ꝛ dependētibus a cā.vt in.d.l.nullū.ꝛ.l.ſi his.de fal.Et nō ob.dictum Bal.qꝛ loquitur in deprehēſo flagrāti cū armis. ꝛ aliud dictū bal.in.l.preſbyteri.loquitur qn̄ teſtis variauit:vel vacillauit: vel falſum dixit penes acta:vt habetur.ī.in verbo tortura.vbi tractauimus de variatione teſtis:vel ſpreuit mandatū iudicis:vel fuit cōfeſſus.l.creditor.§.iuſſus.de appel. vel vbi fuiſſe ꝓducta falſa charta i iudicio.l.vbi.ꝛ.l.q̄rela.de fal.Et hoc videtur veri⁹: lꝫ ſit cogitandū:qꝛ videtur pēdere ex illo articulo an iudex poſſit iudicare ſm̄ propriā cōſcientiā.de quo vide.ī.in verbo iudica-
a re[a].in.c.an iudex poſſit iudicare ſm̄ propriā cōſcientiā. de quo vide.ī.in.c.an iudex poſſit vel debeat.ꝛ in iuribus ibi allegatis: niſi dicamus q̄ fauor iudicij.ꝛ viſio iudicis et odiū delinquētis in tribunali operentur ꝙ credat iudici:qꝛ vt iudex hoc vidit i quibus dubito de alio.ſi iudex iſtum corā ſe iniuriantem alteri cōdemnauerit ſi iniuriatus debeat habere portionē ſuā de iſta cōdemnatione:ac ſi egiſſet actione iniuriaꝝ de quo debuiſſent habere tertiā partē:vt in cōſti.regni varietate. de iniurijs:ꝛ puto ꝙ nō qꝛ hic incidēter fuit cōdēnatus ꝓpter offenſam factā in p̄ſentia iudicis:ꝛ qꝛ iudicis aures:ꝛ preſentiam offendit per iura ſ.allegata.ꝛ nō fuit actum per partē ad eſtimationem ſue iniurie.vt illa cōſtitutio requirit qn̄ vult habere partē. ſi tamē vellet agere:ꝛ proſequi ſuam iniuriam:puto ꝙ poſſet.per gloſ.in
9 l.nullū.que dicit.† ꝙ per extraordinariā penā impoſitam non tollitur accuſatio ordinaria.vbi Bal.late:ꝛ Cy.ꝛ Bal.in.l.vbi. C.de fal.ꝛ per no.in.l.ſenatus.de accu.ꝛ Ang.in.l. qui de crimine.C.de accu.Tamē vbi iſti iniuriati egerūt ordinaria actione ne curie non habebit iteratam penam:ſed prima erit contenta inquantum.ſcd̄a non excedat primā.arg.nota.per Bar.in.l.nū-
§ plura.de priua.delic.ꝛ in.l.ſenatus.de accuſ.ꝛ in iuribus ibi allegatis.ꝛ in.l.iij.C.de ſepul.vio.ꝛ Ange.in.l. ſi vacan. de bo.
10 vacan.†Et vbi in iſtis notorijs iudex condēnaſſet non admittitur appellatio.vt in.l.abſtinēdum.C.quo appel.ꝛ Bart.in.d.repe. l.ſcriptus.ꝛ alij.in.l.ea quidē.C.de accu.Tamē credo ꝙ poſſet appellari a nimia condemnatione.per not.in.l.executorem.de execu.rei iudic.ꝛ in.l.ab executione.C.quo appel.ꝛ in.d.conſti. regni varietatis.vbi dicitur ꝙ appellatur ab exceſſu eſtimatio-

a Judicare. Et ibi vide que dixi in apoſtil.

niſi iniurie. ⁊ ſentit Bar.in.d.repe.vbi etiã dicit ſi ſentẽtia eſſet iniuſta. ꝙ reuocatur: ⁊ inhibeť per ſuperiozẽ: vt ibi. Jdeo cõcludo ꝙ practicatur in regno ꝙ in iſtis delictis: ⁊ iniurijs curia ſedẽte ꝓ tribunali teſtes examinanť qñ extra acta eſſent cõmiſſa delicta per iura.ś.allegata.tñ magna curia ex preeminẽtia interponit decretũ ſi dicať iniuria.vel fiant offenſe in quacũꝙ parte palatij: vbi ipſa
11 curia regitur. †Et adde q2 fuit dubitatũ ſi quis irreuerẽter loquať iudici an puniatur.de quo vide in.l.j.ff.de poſtu.vel etiã ſi ꝗs dixerit poteſtati in tribunali tu.an videať iniuriari iudici vt poſſit puniri tanꝗ irreuerenter loquens. Dic ꝙ nõ.l.j.de vetera.lib.xij.vbi imperatoꝛ fuit dictũ tu.qꝺ dicit Bar. eſſe verum:niſi cõſuetudo ſit in contrariũ ꝙ dicať vos.vbi glo.dicit ꝙ non:licet alicui ſalutare principẽ.per tex.in.l.j.C.de ſen.paſ.⁊.l.fi.de ſilen. vbi decurio habet poteſtatẽ ſalutãdi adminiſtratores principis.nã reuerẽtia magna debeť officialibus.l.j. de dome.lib.xij.vbi dicit ꝙ domeſtici principis ſalutare debẽt officiales: ⁊ non alij. ⁊ in tali ſalutatione pñt ipſos oſculari tñ debẽt oẽm reuerentiã adhibere.
12 ⁊ vide in.l.ij.de pri.ſacro: †vbi dicit ꝙ militãtes in ſacris ſcrineis nõ compelluntur ſalutare iudices ſpectabiles in prouincia exiſtẽtes tñ eis dꝫ in ſalutatio
13 ne reuerẽtia adhiberi: ⁊ habẽt poteſtatẽ ſedẽdi cũ iudice: †ſicut etiam doctores legũ pñt ſedere cũ iudicibꝰ.C.de offi.ciui.iudi.vbi dicit ꝙ pñt ingredi conſiſtoriũ principis: ⁊ ibi ſedere cũ cõſiliarijs.magnus em̃ eis debeť honoꝛ adeo ꝙ nõ debẽt in ſupraſcriptionibus appellari fratres.d.l.ij.cũ ſe.q2 officialis quẽ princeps honoꝛat ab oĩbus eſt honoꝛãdus.l.j.C.de ꝓpoſi.labo.⁊.d.l.j.de domeſt.⁊ l.ij.de crimine ſac.⁊.l.inſtituendũ.in fi.de aduo. diuerſo. ⁊.l.j. de ſilẽ. vbi dicit ꝙ adoꝛať princeps: ⁊ ſalutanť officiales.⁊ in.l.j.de proxi.ſacro.⁊.l.v.⁊ in.l.j.C. de cõmi.⁊ tribu.⁊ in.l.fi.de offic.ciui.audi. in ꝗbus dicit ꝙ officialibus debeť in eoꝝ ſalutatione reuerẽtia: ideo ſi quis ſine debita reuerẽtia loquãť officiali poterit punire.arg.dictoꝝ iuriũ. Uel ſi ꝗs cũ arrogãtia vel officij cõtẽptu ſe gerat corã officiali: q2 contẽnes cũ dicit ſibi inferre cõtumeliã.l.j.in princ.ff.de iniur. Uel ſi quis vadit ad faciem iudicis.cum digito.arg.l. item apud labeonem.§.j. de iniur.⁊ facit text.in.l.omne delictum.§.j.ff.de re mili. Jdeo conſuluit contra quẽdam qui cum magna iracundia dedit pugillum ſupra bãchum iudicis dum ibi aſſidebat in tribunali ꝙ debebat puniri extra oꝛdinem: ⁊ interponi decretuꝫ contra ipſum ratione illius contẽptus.arg.dictoꝝ iurium.⁊.l.qui ſtatuas.ad.l. iuli.maieſt. Nam punienť ſtatim ex quo deliquerunt coꝛam iudice tanꝗ ex noto
14 rio: vt.ś.qꝺ no.q2 iudicibus etiã a maximis curialibus debetur reuerẽtia.† Et ideo ſi quis corã iudice loquereť irreuerẽter etiam ſi eſſet magnus puniť per dicta iura.que no.⁊ dixit late in.l.j.ff.de fer.ꝙ ſi iudex in tribunali viderit aliquẽ delinquere poteſt ſtatim eũ vocare: ⁊ punire: allegat gloſ.in.l.ſi peccauerit.j.q. ij.⁊.l.ſi in ruptione.§.fini.regũ.vbi Bal.⁊ ꝑ Cy.in.l.C.vt que deſunt.⁊ in.l.illicitas.§.veritas.⁊ facit.l.voluit.§.ꝙ ait.de interro.acť.⁊ Cy.C.de confeſ.in.iij.q.⁊ vide in.c.regni qꝺ incipit cura nobis.⁊ Spec.in tit.de cõfeſſi.§.nunc dicendum reſtat.⁊ in tit.de noto.cri.§.fi.verſi.de ſap.⁊ Ange. in.l.j.C.de confeſ. ⁊ glo.in.l. ictus fuſtium.ff.de infami.⁊ vide caſum.ij.q.j.c.deus omnipotẽs.⁊ vide And.in conſti.regni humanitatis. Et fuit per decretũ condẽnatus quidã qui in camera poteſtatis litigans cum aduerſario corã ipſo poteſtate qui poteſtas ignẽ aptabat audiendo partes in iure earum dedit cum quodam inſtrumento in facie aduerſarij: qr poteſtas tũc ſtabat ad ius reddendũ: licet nõ eſſet in tribunali.

1 ☞ Preceptum iudicis turpe et inhoneſtum non debet obſeruari.
2 Judex an poſſit mandare ne quis exeat de domo?
3 Aduocatus nimis verboſus poteſt ab officio remoueri.
4 Doctoꝛ debet concluſiue loqui.

Iudex. in tribunali p̄cepit allegāti corā ſe ne de iure ſuo ampli⁹ loquereẗ ſub pena.c.⁊ ille fuit locutus:⁊ pena exacta:⁊ de hoc fuit in ſindicatu impetitus:⁊ fuit dubiū:an iuſte exacta fuerit illa pena. Uṫ q̄ nō q̄ tale p̄ceptū fuit ex arrupto:⁊ nō ex iuſta ſnia.l.j.⁊.ij.ꝯini.vel epiſ. Et q̄ ptās dꝫ audire oim deſideria.de offi.ꝓcōſul.l.nec q̄cq̄.§.aduocatos.de offi.p̄ſi.obſeruādū.Et q̄ diem calore iracūdie:⁊ cā nō cognita.ar.de ſuſpe.tu.l.iij.§.fi.⁊.l.ſe.⁊ de infa.§.ignominie.Et q̄ iudicis p̄ceptū impoſſibile nō dꝫ obſeruari.l.fi.ſcia re
1 ſcin.† Nec etiā turpe:⁊ inhoneſtū.ff.de arbi.l.ſi cū dies.§.in cōpromiſſo.Et q̄ fit ꝯ bonos mores dr̄ ipoſſibile.ff.de ꝯdi.iſt.l.ſi li⁹.cū ſi.nā ē ipoſſibile:q̄ dꝫ ptās patiēter audire.l.obſeruādū.de offi.p̄ſi.In ꝯ.q̄ edictū p̄toris nō dꝫ eē eluſoriū.ff.de iud.l.ſi p̄tor.⁊.l.fi.ne q̄d in loco publi.⁊ de bo.q̄ libe.l.cū nō ſolū.§.pe.¶Et q̄ iudex cā honoris quē ſuſtinet pōt grauare ſubditū.ff.q̄ me.cau.l.cōtinet.Et lꝫ defendere iuriſditionē ſuā:ſpeciali iudicio.l.j.ſi q̄s ius dicē.Item q̄ pretori deneganti ſuā iuriſdi
a tionem nō obtemperatur^a.ff.q̄.ex cā maio.l.ſed ſi per p̄retorē.§.ſi dū decreto.q̄ ille fuit inobediēs:⁊ cōtumacia penā accreſcit.ff.de pe.l.in rebus.Et q̄ nō vr̄ dolo carere q̄ iudici nō obtēperat.l.nemo pōt.de reg.iur.⁊ ptās dꝫ cōminari.de admit.tut.l.tutor.in.§.ſi depoſiti.de offi.prefec.vr.l.iij.Et q̄ debuit appel
2 lare.l.cū multis.de appel.⁊.l.q̄uo ⁊ q̄n.† Etiā pōt mandare ne quis exeat de domo.l.fi.de iniur.Tn̄ prima opi.eſt verior.q̄ pena nō potuerit exigi.p.l.filiuſfami.§.diui.d̄ leg.iij.l.pater.§.Iulius.ita cōſului.Mar.de Fano.⁊ Guil.de ſuza.Tn̄ de iure ꝯſti. regni aduocatus:vel alius monitus p̄ iudicē:vt taceat ſi contra
3 faciat puniẗ:vt in cōſti.regni de cultu iuſtitie:† ⁊ de iure cōi aduocat⁹ nimis verboſus pōt ab offō remoueri.l.ex ea pte.de poſtu. vbi glo.ſingu.⁊ pōt iudex iponere finē dictis aduocatorū q̄n ſibi vr̄.l.prima.de his q̄ in teſta.⁊.l.ampliorē.§.in refutatorijs.
4 de appel.C.ideo vr̄ pena cōmiſſa.† nā doctor dꝫ cōcluſiue loq̄ ⁊ pauca:⁊ vtilia effundere.glo.in.c.cum ſit ars.de eta.⁊ qua.et Cano.in prohe.decre.⁊.l.q̄ſq̄s.de aduo.diuer.iudiciorum. Et vide de hmōi precepto.ſ.in verbo preceptum.vbi late.vbi de huiuſmodi preceptis.⁊ vide in conſti.regni de obſeruatione ſilentij.vbi an liceat clamare corā iudice p̄ cāe defenſiōe.¶Si iudex iurauit in cāis iuris ordinē obſeruare i notorijs pōt ꝓcedere nō ſꝫ iur.ordinē:q̄ in notorijs ordo ē iuris ordinē nō ſeruare.c.ad noſtrā.de iureiur.lo.ij.Bal.in.l.j.C.vt que deſunt.quā refert Lud.in.l.j.ff.de arbi.⁊ And.de Iſer.in conſti.regni rapinas.

a ¶Non obtēperaẗ. Et adde q̄ publice intereſt pretoriū decreta nō contemni vt per Dy. in cōſi. ſuo.xxix.l ꝟ. l.j.q̄one.vbi etiā an q̄ p̄toris maieſtatē cōtempſit q̄libet d̄ populo eum accuſare poſſit:⁊ an daẗ ꝯ eum actio popularis: aut actio in factum.

1 ¶Nuntius tenetur regulariter fidem facere de mandato.
2 Mercum alienum poteſt apponi rebus alienis.
3 Pileus olim erat ſignum indicte libertatis.

Nuntius. An nuntius exetutor qui nō pōt facere fidē de ſua cōmiſſione:⁊ ꝓbaẗ
1 q̄ executus fuit teneaẗ in ſindicatu.dic † q̄ nūtius teneẗ regulariter fidē facere de mādato.l.ꝓhibitum. de iure fiſci.l.fi.§.pe.de agē.in rebus.q̄ regulariter

non credit̃ nũtio: niſi portat baculũ vel aliud ſignũ portari ſo=
litũ: vt birretũ in capite: q2 ad iſta q̃s conſueuit cognoſci. l. pe.
§. de aqueductu. de fabri. l. ſtigmata. ꝛ de iniuri. l. apud labeo=
nẽ. §. ſi quis virginẽ. Nã citare põt verbo nec realiter ſine licen
tia ſuperioris. l. neminem. de exhi. re. in auť. de queſto. §. ſi vero
aliq̃. qui etiã nõ poterit accipere aliquẽ malefactorem ſint mã
dato niſi eſſet periculũ fuge. arg. l. generali. de decurio. l. j. §. j.
de fal. mo. ꝛ q̃ infra cre. l. ait p̃tor. §. ſi debitorem. ꝛ cuſto. reo. l.
diuus. ꝛ. l. ij. de exa. exe. ¶ Tñ tali nuntio credit̃ in modicis: et in
citatione: q2 nõ eſt veriſimile ꝛc. l. fi. ad. l. iul. repe. Nõ tñ in his
que eſſent magni preiudicij. d. l. diuus. ꝛ extra de appel. c. cum
parati. ꝛ de pbationibus. c. qm̃ cõtra. in verſi. citatione. ꝛ de ac=
cuſa. l. ea q̃dẽ. ꝛ Spe. de cita. §. ſequitur. ¶ Tñ in regno credit̃ ſine
literis. ꝛ etiã ſi extra ciuitatem citat debet facere relationem cũ
teſtibus. vt in cõſti. regni citationis litere. ꝛ in cõſti. edictorum.
Si tñ nuntius habuit commiſſionem: ꝛ illam perdidit poterit
probare per teſtes mandatum: dummodo probet adminiſtra=
tionem. l. non modo. de emãci. liber. ꝛ. l. ij. de fide inſtrumẽ. ſuf=
ficit enim ſemel extitiſſe ſcripturam. l. ſi tab. teſti. nulle ex. et. l.
teſtium. in fi. de teſti. qđ proſequere. vt extra, de priuile. c. por=
ro. Ubi autem non portaret ſignum qđ ſolet portare pro ſigno
officij ſui: ꝛ vellet exequi vel aliquem capere põt ſibi reſiſti. ar.
l. ſtigmata. de fabri. ꝛ q2 videt̃ priuatus ſine ſigno. l. j. de ꝑpõ.
ſacri. cub. ꝛ. l. pe. de aqueductu. quia ex habitu perſona cogno=
ſcitur. l. ſpecioſas. de verbo ſignifi. de iniur. l. item apud. §. ſi q̃s
virgines. ꝛ ideo ſibi non parendum. l. j. de man. prin. Niſi ſciret
ipſum eſſe nuntium curie vel eſſe notorium: q2 debeo ſibi obe=
dire: quia in certis: ꝛ nõ certis ꝛ. l. cõtinuus. §. cum ita. de verb.
obli. ꝛ. ff. loca. l. ſi ignorans. Nam fabricenſis per ſigna cogno=
ſcitur. d. l. ſtigmata. ꝛ procõſul cognoſcit̃ p ſigna conſularia. l.
j. ff. de offi. proconſul. extra de auť. ꝛ vſu pallij. ad honorem: et
per habitũ cognoſcit̃ ſeruus a liberto. l. j. §. ſed qui pileum. de
lati. lib. Nã ꝛ alias credit̃ anulũ eſſe alicuius: ex quo eſt ſigna
tum eius ſigno vel merco. l. j. in fi. ff. de fugi. ꝛ arg. l. pe. de aque
ductu. quia eius videtur eſſe res ſigno cuius eſt bullata. arg. ff.
de pericu. ꝛ commo. rei ven. l. ꝙ ſine. §. fi. ꝛ in lõbar. de ſigno. l. j.
que ſunt vera ſi pbetur appoſitio mera. arg. l. iij. de bo. vacan. ꝛ
d. §. fi. ad qđ. l. diſtrahent̃. de rebus alie. ꝛ ar. l. monumentorum.
4 de reli. † Non prohibet̃ q̃s reb⁹ alienis apponere mercuz alie=
num. l. j. de naui. nõ excu. ꝙ ſi quis apponit ꝙ rem pdit. argu. ff.
ad. l. iul. pecula. l. ſacrilegos. §. qui cum. ꝛ. l. j. vt nemo priua. et
in auť. de man. prin. §. titulos. Nam ꝛ alios officiales portabãt
certa ſigna dignitatis. ſ. faſſes. de q̃b⁹ late p Lucã in. l. duumui
ros. vbi tex. ꝛ glo. de decurio. ꝛ in. l. procõnſules. de offi. procõ=
ſul. ꝛ in. l. j. de cõſulibus. quas faſſes deponebant in aductu. in
auť. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. neceſſitatem. ꝛ in ſignũ digni=
tas deferebãt pileum. ꝛ in. l. marilegi. de muri. vbi dicit Lucas
5 † ꝙ pileus [a] erat ſignum indicte libertatis. per. d. §. ſed qui pi=
leum. quem dicit portaſſe Terentium in ſignum libertatis poſt
currum Scipionis affricani ſm Quintilianum. nam pileus eſt

a ¶ Pileus. Et adde ꝙ dicit̃ a pilis q2 pilos capitis tegebat ꝛ ſtringebat ſm Jo. and. in cle. ij. de vita ꝛ ho. cle. Põt etiam dici a pilis: q2 de pilis factus erat.

ſignum dignitatis quem deferebant grecoꝝ ſacerdotes in feſtis ꝓ eminentia ſacerdotíj.xxi.di.c.clericis ſm Lucã ibi: vbi multa dicit de infulis diuerſoꝝ officioꝝ: ꝛ ideo doctores Neapolitani qui deferentes pilcos cũ faſſa aurea nõ fuerunt digne reprehenſi: qꝛ pilcus eſt ſignum honoris: vt.ſ. ꝛ faſſam auream merent in capite portare. vt dicit Ang.in.l.j.de ca.tol. vbi dicit ꝙ doctores legũ in capite deferũt aureas literas que no.ꝓ nuntijs infulatis: vt.ſ. dictum eſt.

1 ¶ Iudici nec denuntiatori creditur in grauibus delictis.
2 Probatio euidens dicitur illa que colligitur ex cõiecturis.
3 Deprehenſio in crimine pꝛobatur multis modis.
4 Banno facto ꝙ deprehenſus in armis punietur iudex poterit ſine ſententia exequi.
5 Ambaſiator ſi iſirmet in itinere dꝫ curari expẽſis reipublice.

Iudex. in officio ꝓceſſit ad punitionẽ multorum pro portatione armorum vel ambulatione nocturna: ex denũciatiõe ſindici ciuitatis vel nuntij habentiũ ptãtẽ denũciandi an teneat in ſindicatu. Dic ꝙ regulariter eis nõ credit. glo. eſt in.l.ea quidẽ.C.de accu. vbi Cy. niſi in leuib⁹ q̃ ad eoꝝ ſpectant offm.l.fi.§.fi.ff. de loco publi.fruen. qꝛ inuent⁹ eſt aliqs de nocte ſine lumine vel cũ armis: ex quo dꝫ ſoluere penã pecuniariã: ꝛ nõ magnã. nã maleficia leuia dicuntur ex paruitate cauſe: ꝛ ex genere pene ꝛ culpabiles inuenire ad familiã ſpectat: ideo tũc credit eorũ delationi ex cõſuetudine terrarũ.l.ictus fuſtiũ.de infami. Nã nuntio credit de citatione.c.qm cõtra[a] falſam.cũ ſi.de proba. qꝛ ad eius ſpectat officium citare: ꝛ ad iſtoꝝ officialiũ qui deputant ad maleficia denuntiãda ſpectat officiũ malefactores trãſmittẽdi inuẽtos ſub fida cuſtodia preſidi interrogare participes: ꝛ latronũ receptatores ꝛ: eoꝝ reſpõſa ſub ſigillis trãſmittere.l.diu⁹.de cuſto.reo. ita Ang.in.d.l.ea quidẽ. Tñ iſta prio fuit opi. Bar.in.d.l.diu⁹. vbi dixit † ꝙ nõ creditur in grauib⁹ delictis iudici coequali nec denũtiatori p.l.j.C.de decuri. ſecus in leuib⁹. vbi qñ mittit denũtiator ad ſcrutãdũ p̃ portas ludẽtes portãtes arma ꝛ ſimilia leuia: ꝛ in iſtis credat tali officiali dicẽti ſe ſic inueniſſe. ar.l.j.§. quies.de offi.pfec.vigi.l.leuia.de accu. Secus ſi mittat non ad videndũ: ꝛ referendũ id qđ vꝫ: ſed id qđ reperit ex auditu: et fama alioꝝ: tũc ipſis nõ credit ad puniẽdũ: ſꝫ ad inquirendũ: ꝛ hoc tenẽt alij l.d.l.ea qdẽ. niſi aliter ſtatutũ ꝓuideret. Et idẽ qđ Bar. tenuit. Bal.in.l.neminẽ.C.de exhi.reis. ꝛ idẽ Bal.in.l.magis puto.in.§.ne tñ de rebus coꝝ. dixit ꝙ credit huic nũtio qñ aliqd facit ſm naturã ſui officij in modicis: ſꝫ in magnis ꝛ nimis preiudicialibus nõ credit vni nũtio.l.j.de decur. ꝛ no.in. d.l.diu⁹. dicẽs ꝙ etiã ſic credit dicte familie ptãtis qui vadit ruinando ꝓ armis. Et idẽ vt.ſ. tꝫ Lud.in.l.j.ff.de eo per quẽ factũ eſt. allegat dicta iura. ꝛ Bar.in tractatu ad reprimendaꝫ. in verbo per nuntiũ. Tñ Odo.in ti.de punio. ꝛ ſcđo decreto dixit ꝙ ſibi non credit ſoli per.l.j.de decuri.lib.xij. niſi aliter ꝓbetur: vt ibi. et vide.ſ. in verbo iudex.in.c.iudex.in criminalibus leuibus. Et

[a] ¶ Ca. qm ?. ꝛ ibi vide d.fel.ad hoc in ea.col. ꝛ l c.ad petitionem.de accuſa. in.ix. columm.

per predicta puto intelligēda fore cū grano ſalis qn̄ ꝓ ipſa ambulatiōe noctur
na vel armoꝝ delatione: aut alio leui delicto veniret imponenda pena pecu=
niaria aut alia leuis vt ꝙ ſtet per vnā ſeptimanā in carcere: ſecus ſi alia grauis
pena: vt ꝙ habeat tractus chorde vel fuſtigetur: vt aliqn̄ aſſolet fieri ꝓpter fre
quentiam armoꝝ delationis: ⁊ forte ꝓpterea: q2 quotidie fierent rixe: ⁊ homici
dia q2 cū iſta tortura ſit maxima pena: ⁊ maior ꝙ̄ man⁹ inciſio: vt in auſ. vt nul=
li iudic. §. fi. ⁊ in. c. tortura grauior. in verbo tortura nō puto ꝙ credi debeat ſo=
li nūtio referēti illū detuliſſe arma vel ambulaſſe de nocte ꝑ iura primo loco al
legata. niſi eſſent plures, familiares vel nūtij iurati q̄b⁹ ꝓpter numerū crederet̄
l. iij. in verſi. numerus. ff. de teſti. vel niſi ipſe nuntius referens illū cepiſſet cum
armis noctis tpe vel de die: ⁊ ipſum detuliſſet captū ad curiā cū armis quo caſu
putarem ſibi credi debere, rōne rei euidētie: ⁊ notorie deprehēſionis. Et qn̄ eſt
pena chorde vel fuſtigatiōis: quia ipſe eſt officialis iuratus ad deunnciandum
vni ſoli credit̄. ſm Bar. in verbo ꝑ nūtiū ad reprimē. q2 cum eius relatione cō=
currit nūc veriſimilitudo ⁊ rei euidentia ⁊ quaſi notoriū ꝙ arma portās depre
henſus dr̄ inueniri in fragranti ſm glo. Neapolitani in. c. regni. vt ſtipendiarij
vel familiares. q2 illum duxit ad curiā captū noctis tpe ⁊ cū armis que rerū eui
dētia eſt ꝓbatio optima. C. de cano. fru. vrbis Rome. l. j. ⁊ l. iiij. ff. de dam. infec.
2 ⁊ in. l. ſi in ruptione finiū reg. Inno. in. c. ꝓpoſuiſti. extra de proba. † dr̄ em̄ eui=
dēs ꝓbatio q̄ colligitur ex coniecturis. de vul. ⁊ vup. l. ſi plures. de leg. j. l. licet.
Imperator. depͨhenſio em̄ in crimine dr̄ habere ꝓbationē. C. de epiſ. ⁊ cleri. l. ra
3 ptores. ⁊ in. l. fi. C. de mo. mul. in. l. ſi fugitiuū. vbi dixit Ang. † ꝙ deprehenſio in
crimine ꝓbatur multis modis preſertī ꝑ indicia ⁊ preſumptiones. l. nō oīs. §.
a barbaris. de re mili. per quā. l. dr̄ qđ ea q̄ non pn̄t liq̄de ꝓbari. vt ꝙ q̄s fuerit
deprehēſus ad hoſtes accedere ꝓbantur per veriſimiles coiecturas per indicia
⁊ per preſumptiōes. vt ibi late Ang. ⁊ qđ no. glo. in. l. j. ff. de ꝓba. ⁊ Cyn. in. l. j.
de ſicca. ⁊ facit. ff. de teſtib⁹. l. ob carmē. §. fi. vbi dicit iuriſconſultus ꝙ veritas
argumentis ⁊ teſtimonijs colligitur: deprehenſio em̄ in crimine inducit noto=
rietatē ipſius criminis. glo. in. c. cū nō ab hoīe. de iudi. Licet glo. in. l. capite q̄n=
to. de adul. dixerit ꝙ facit tm̄ indiciū. niſi ſit aliqua ꝯiectura. tn̄ alia gloſ. in. c.
ex literarū. de eo q̄ duxit in vxorem. dixerit ꝙ inducit infamiā. ⁊ ꝙ nec plene ꝓ=
bat per. l. palā. §. pe. de ritu nup. ⁊ iō. xv. q. vi. c. fi. glo. lxxxj. di. c. preſ. cōcordat
ꝙ ſi quis deprehendatur in actu adulterij probetur veritas ⁊ tranſire poſſit in
notoriū ſi fiat coram multis: ſec⁹ ſi poſt deprehenſionē ſuperueniāt teſtes ſoli
detentioni. tunc poteſt tranſire in infamiā ſi corā multis detinetur. ⁊ ſic intelli=
gatur glo. in. d. c. ex literarum. ⁊ poteſt tranſire in iudiciū in crīe occulto ſi co=
ram paucis determinat̄. d. l. capite q̄nto. ſm Ant. de bu. in. d. c. cum nō ab hoīe.
q̄ dixit in hoc attendi qualitatē aſſiſtentiū ⁊ qualitatē deprehēſionis ꝙ Inno.
no. i. c. j. de offi. dele. in. vj. Et lꝫ iſte offīalis ſit vn⁹. tn̄ ad min⁹ faciet indiciū ad
torturā. l. iij. in gl. C. ad. l. iul. ma. dixit Ang. gl. ⁊ Bald. ⁊ oēs in. l. ict⁹ fuſtiū de
4 infami. † ꝙ ſi fiat bannū ꝙ deprehēſus cū armis tormētet̄ ꝙ iudex poterit exeq̄
ſine ſnia. ⁊ And. de iſer. i cōſti. regni hūanitatis. Et dixit Ang. i. d. l. ſi fugitiui ꝙ
aliqn̄ actualis depͨhēſio req̄rit̄. l. ſi barſatorā. de fide. ⁊ gl. in. l. palā. §. q adulte
ro. de ritu nup. ⁊ Cy. i. l. j. C. d acq. poſ. Et aliqn̄ dr̄ depͨhēſus, ꝑ q̄ teſtes cōuincit̄
luſiſſe: aut arma portaſſe ꝑ. l. iij. de cuſto. reo. ⁊ gl. in. l. j. C. vbi libe. ſena. lꝫ ipſe
firmet primā opi. Et ſic illa relatio officialis iurati vna cum deprehenſione ac
iudici preſentatione rei ⁊ armorum probabit per ſupradicta. Nec obſtat ꝙ ſit
vn⁹ teſtis vel officialis. q2 vt dictū eſt cū iſtis veriſimilib⁹ ꝓbabit: faciūt not. ꝑ
Bal. in. l. q̄m. de infami. ⁊ l. ſi q̄s in hoc gen⁹. de epi. ⁊ cle. ꝙ cū cōfeſſione debet
cōcurrere veriſimilitudines vt quis ex ea puniatur. vt habet̄. ſ. in. c. q̄m ſepe. in

verbo ꝯfeſſio.ꝛ meliꝰ in.c.qꝛ cōiter dr.in verbo tortura.vbi de iſtis veriſſimilitu
dinibꝰ.Nō ob.cōſtitutio regni citationis littere.q̄ vult ꝙ nunciȷ̄ debēt citare co
ram vno notario vel duobꝰ teſtibꝰ qꝛ loquiť ſi citatio cōmittiť extra curiā alteri
nūcio vel ignoto.ſm Ant.de Iſer.in ſuo ordine iudiciario.in prin.¶Dicit ꝯſti
tutio ꝙ nuntij q̇ vadunt citando extra ciuitatē debent hr̄e ꝑ quolibet miliari
granū vnū.ſi nunciꝰ curie vadit ꝑ viā tranſuerſam ꝛ magis longam.vt habeat
maius ſalariū nō poſſet ꝯſeq̇ illud plus.Bar.in.l.q̇ fiſcales.de cur.pu.ꝛ no.in.l.
eos.de fal.ꝛ Nico.de Nea.in.l.nō ſolū.de excu.tu.q̇ dicit ꝙ berruarij q̇ accipiūt
certum q̄d ꝑ quolibet miliari ꝙ ſi ꝓpter timorē nō vadant ꝑ viā rectā ꝙ nō de
bent habere ſalariū ꝑ via quam faciūt.ſed ꝑ ea quā facere debēt ſm Ja.de are.
facit.C.de naui.l.fi.ꝛ ſi q̄s cau.l.ij.§.pe.Et ſi in vna die expediuit qđ erat expe=
diendū in duobꝰ duplicať ſalariū ſm glo.ꝛ Dy.in.d.l.eos:lꝫ ſit ꝯtra.de lega.ij.
l.lucius.§.j.ideo tenebiť illud plus extortū reſtituere in ſindicatu.ꝛ intelligo
illam conſtitutionem ꝙ habebit granū vnū pro quolibet maliari.tā ꝑ eūdo ꝙ̄
redeūdo.qꝛ ſi peteret aliud granū ꝑ reuerſione nō poterit petere ⁊ qđ etiā facit
cōtra ſcriptores magne curie q̇ ſcribūt copias ꝛ proceſſus ꝛ faciūt virgulas lar
giores ꝛ litteras propēſas ꝙ pro illo pluri teneantur ad reſtitutionem in ſindi
catu.¶An ſi poteſtas mittit nūcios ſuos ad villas ꝑ executiōe fiēda vel de no
cte ſcrutando ciuitatē inſultati ꝛ ꝑcuſſi poteſtas teneať in ſindicatu ſoluere dā
na illoꝝ.vide bar.ꝛ doc.in.l.ſi ſeruꝰ cōis.§.ꝙ ſeruū.ff.de fur.vbi de ambaſiato=
re.ꝛ Bart.in.l.lega.de lega.ꝛ vide bal in ſimili.de vaſallo.in.c.j.an aqua.vbi
dixit de vaſallo miſſo a dn̄o.ꝛ not.in.l.j.C.de leg.ꝛ no.Inno.in.c.ſi cūcti.de iu
reiuran..ꝛ facit que bar.dixit.in.l.j.C.de ſen.q̄.ꝑ eo.in viij.col.an ſit hn̄darō in=
tereſſe extrinſeci.ꝛ qđ not.ꝑ Spe.in ti.de iudi.§.ſpāliter.ad fi.ꝛ no.ꝑ doct.in.l.
q̄m.ad.iul.de vi.ꝛ vide in.l.ſociꝰ ꝑ eo.ff.ꝑ ſocio.ꝛ faciunt no.ꝑ Bar.in.l.ſi cui.
5 in ỽbo tādiu.de leg.j.vbi dixit † ꝙ ſi ambaſiator iſirmareť in itinere dꝫ curari ex=
penſis reipublice.ꝛ quod idem Bart.no.in.l.ij.i punci.ad.l.rhodi.de iactu.

1 ¶ Nuntius curie aliquando appellatur viator.
2 Nuntio iurato deponēti de facto ſuo creditur regulariter.ꝛ nu.4.tamen q̄nꝙ plus creditur parti.nu.5.
5 Officiali creditur ꝙ inuenerit tales ludentes:vel animalia damnum facientia.
6 Nuntio non creditur in propria cauſa ſine literis.

FUit magna queſtio in ſindicatu cuiuſdā militis qui
impetebatur ꝙ condēnauerat quendam
nobilem ad penā vnciaꝝ q̄nquaginta ex eo qđ cū nuntius curie
voluiſſet ipſum pignorare auferendo ſibi equū nobilis ipſe fece
rat reſiſtentiā ꝛ equū de manibus nūtij abſtulerat:ꝛ hoc fuerat
probatū tm̄mō per relationē ipſius nuncij in actis redactam et
apparebat cōmiſſo de pignorādo ꝛ nobilis negauerat reſiſtētiā
feciſſe ſicqꝫ fuerat dubitatū ſi ex ſola relatiōe nūtij in actis redacta potuerit no
bilis de reſiſtētia cōdemnari.Et q̄uis vulgata fuerit.ꝛ ſit queſtio ſi credať nun
1 tio referēti ꝑmitto † ꝙ nuntius curie aliq̄n appellať viator.ff.de rebus eo.l.ma
gis puto.§.illud. vbi eſt caſus ſpālis ꝙ crediť ſoli viatori aliq̄n appellanť mini
ſtri ꝛ dn̄i eſſe legales.in auť.de queſto.§.maxime aūt.coll.j.q̇ poſſunt eſſe viles
2 ꝑſone:vt in.l.ad cōmentariēſem.C.de cuſto.reo.cū ſi.† ꝛ regulariter crediť nun
tio iurato deponenti de facto ſuo circa offm̄ ſibi cōmiſſum puta ꝙ mandauerit
parti dari ſibi pignora ſi ſit nuntiꝰ publicꝰ.ꝛ iuratꝰ fideliter exequens ſuū offm̄
glo.in.c.cū parati.de appel.in glo.ar.ꝙ ſimplici.ꝛ de ꝓbatio.c.q̄m cōtra.in gl.
in verbo citatiōis.Et hōc niſi pars iuret non iuiſſe ſibi mandatū qꝛ tunc magis
crediť ſibi q̄ꝫ nuntio:vt not.Spec.in titulo de citatione.§.ſequiť.verſi.ſed nun
quid.Et

quid. Et hostien. pleue in. d. c. cū parati. & de elec. c. super. per Archi. Et sic ꝙ citauerit credetur nuntio publico iurato & ꝙ sic citauerit non creditur sibi. vt si dicat ꝙ mādauit citato de tali die
a compareat cū ministris. q: hec forma est extra officium[a] cōmiſſum & iuratū. per glo. in. c. sicut. extra de electio. Nō ergo credet sibi ꝙ negauerit pignus: q: hoc est delictū: quia de delicto non creditur etiam officiali qui habet delictuʒ referre. nisi ꝓbet. C. de decurio. l. j. li. xij. vbi nō creditur officiali qui hʒ criminoſos deferre. & hoc ſm Neapolitanum doctorē de regno qui remittit ad doc. in. l. diuus. de custo. reorum. & in. l. ea quidē. C. de accuſa-
3 tio. vbi Bar. dixit † ꝙ creditur officiali ꝙ inuenerit ludētes vel animalia dānū dantia. & in. l. ediles. ď via publica. & in. l. si librarius. de regulis iur. maxime iurato. d. l. magis puto §. ne tamē. maxime in concenētibus eius officium. puta ꝙ fuerat deputatꝰ ad perquirendum ludentes & damnum dantes. l. si q̄s decurio. de fal. C. ad audientiā. de preſcrip. Spe. i ti. de teste. §. vij. versi. hoc aūt. Qui si falsuʒ referat tenebit in sindicatu. Ja. bu. & Bal. in. l. j. C. si aduersus reʒ iudicatā. & no. in. l. sancimus. C. de iudi. & dixit Spe. in ti. de citatione. §. iiij. ꝟ. sed nūquid. ꝙ officiali iurato credit sup citationibꝰ & denunciatiōibus criminū: & in ti. de noto. crie. §. viij. versi. pen. Et etiā in minimis maleficijs. ſz Bar. in. d. l. ediles. cui etiā creditur qñ citat ad cōparandū sine litteris mandati. Ang. in. l. j. si vacātia. in prin. de bonis vacan. & dixit etiā Bar. ad repri. in verbo p lras. ꝙ ei credit. lʒ litere mandati nō sint sigillate: dūmodo ibi sit subſcriptio notarij: dicēs ꝙ ꝓpter lras iudicis ꝑsumit ꝙ sit eiꝰ nūtius: & sibi credit. & in. c. q̄m contra. de proba. Quod est veꝝ: si sit publicus & iuratus. ſm Bal. in. l. vt pfectus. de anna. excep. & Specu. l. d. §. iiij. & Bar. ad reprimen. in ꝟbo p nūtiū. & l. oēs. §. finaut. de ver. ob. Et dixit ēt
4 Bar. in. l. fi. de offi. prefec. vi. † ꝙ nūtio referenti maleficiū credit ad inquirendū & Bar. in. l. testator. de dot. prelc. & in. l. j. §. ne tū. de re. eo. dixit ꝙ sibi credit ēt si citatus neget se citatum ꝙ erit arbitrio iudicis. ſm Jo. an. in. c. cū parati. de appellatiōibꝰ. & Saly. in. c. tres denunciatiōes. C. qūo & qñ. lʒ Cy. in. l. si q̄s decurio. dixerit magis credi nūtio: & hoc tenet Bald. in. l. hac. §. illud. de secun. nup. Specu. in titu. de citatione. §. sequit. & in. §. iam de ci-
5 tatione. † Tñ qñ ꝙ plus creditur parti si nūtius sit vilis & pars est nobilis & bone vite. ſz host. & i. c. cū parati. & Bal. i. c. q̄m ꝯtra tʒ ꝙ sit arbitrariū q̄ si male arbitraret pōt appellari. ſm Jnno. in. d. c. cū parati. Si tñ ex actis cōstet ꝙ citauit magis credit nū-
6 tio ꝙ parti neganti. ſm Cy. & Bal. in. l. si q̄s decurio. de fal. † tñ in causa propria nō credit nuntio sine literis. glo. & doc. in. l. si vt proponis. C. qūo & qñ. iu. Uel qñ citat personā illustrē. l. quotiens. vbi Bar. C. de dignita. li. x. Uel qñ personaliter citat. Uel qñ vellet capere tenutam in bonis suspecti. Bar. in. l. prohibitū. de iure fisci. & in. l. palatinos. de colla. fun. libro. x. & Specu. in titu. de ꝓba. in. §. iij. ver. quid de auditoribus. dixit ꝙ sibi nō creditur sine cōmiſſione qñ vellet cape bona alterius. Uel qñ vellet aliquem capere sine cōmiſſione: q: requirit mādatū iudicis. al's sic ſm Bald. in. l. si qñ. de testibus. & Bart. in. l. neminem. de

a Extra officium. adde do. Pe. phi. cor. in consi. lxxix. incip. viso l littera b. l. iij. parte.

exhi.re. Et quando nuntio eſſet credendum: poſſet contrarium probari. Bald. in. d. l. j. de reindi. gloſ. ⁊ doct. in. l. ij. ſi ex not. cauſa. ⁊ in. d. c. cũ parati. ⁊ in. d. l. magis puto. ⁊ in. d. l. ea quidem. ⁊ vide Bar. in. d. l. prohibitum. De iure autem conſtitutionis regni non creditur ſoli nuntio vel citatori: niſi citauerit coram vno notario: vel corã teſtibus vt in cõſtitutione regni citationis littere. in tex. ⁊ glo. in ꝯſtitutiones edictorũ que cõſtitutiones loquunt in citatione magiſtri iuſtitiarij: vel iuſtitiarij q̃ fit etiã in terra: vbi eſt curia. ſm Andre. de Iſer. ibi q̃ dicit ꝙ nuntiꝰ dꝫ referre ſe citaſſe corã talibus: qꝛ eſſet abſurdũ ꝙ vni ſeruiẽti q̃ ꝯſueuerũt eſſe leues perſone in vna magna re ſoli credaṫ: tñ in cauſis ciuilibꝰ creditur nuntio iurato: vt in cõſtitutione regni in ciuilibꝰ ſm Andre. de Iſer. in ordine iudiciario in titulo de citatione: in prin. vbi ſic intelligit dictas ꝯſtitutiones ꝙ qñ quis citatur coram magiſtro iuſtitiarij. vel iuſtitiario dꝫ citari coraꝫ teſtibus: ⁊ ſi citetur ꝑ baiulum comitis: vel baronis credaṫ ipſi ſoli: ratio diuerſitatis eſt. qꝛ iuſtitiarij ſemꝑ cognoſcunt de cauſis crimialibus tñ: vt in cõſtitutionibus. Fede. de officio iuſtitiarij. vbi cũ maiori ſolemnitate eſt procedendũ: qꝛ maius periculũ vertiṫ: vt in. c. vbi percu. in prin. de elec. ⁊ de appella. l. aditos. nam iuſtitiarius nõ hꝫ apparitores ⁊ baiulos ad hoc deputatos qui ſemper in prouintie ciuitatibus alijs cõmittunt citatiões. ⁊ ideo corã teſtibꝰ mandant citari. ſm And. de Iſer. in. d. tractatu. ⁊ propterea in eorũ citationibus dṙ in fine die vero citationis littere: ⁊ coram quibus: ⁊ q̇cq̇d inde feceritis nobis veſtris lr̃is reſcribatis: qm̃ dabimus plenam fidem ſm And. de Iſer. in dicta conſtitutione edictorum qḋ non dꝫ poni qñ dirigitur ſpecialis nuntius iuſtitiarij iuratus. Et ex p̄dictis poteris colligere veritatem huius queſtionis. ¶ Poteſtas ciuitatis tranſmiſit nuntium curie ad alterum officialẽ cum litteris credentie cã capi faciendi bannitos ⁊ bona ipſorum: ⁊ in dictis lr̃is dixerit latori preſentiuꝫ noſtro nũtio de noſtra intentiõe informato ad plenaꝫ fidẽ q̇ nũtius retulit officiali ad quẽ miſſus fuerat ꝙ reciperet quendã diuiteꝫ hoiem iuriſditionis mittentis: ⁊ ipſum tranſmitteret captum ꝑ ipſum nuntiũ q̇ nuntius in itinere cõpoſuit illũ pro certa quãtitate ipſumq; liberauit modo in ſindicatu impetiṫ ptãs de tali barrataria cõmiſſa per dictũ nuntium: ac etiam impetiṫ alter officialis qui fuit credulus ⁊ fidẽ adhibuit dictis lr̃is credentialibus: an teneaṫ ptãs vel his q̇ recipit lr̃as credentiales: qꝛ nũtius ille aufugit cũ pecunia. Bar. in. l. luciꝰ. ff. de fideiu. dixit ꝙ lr̃e cõtinẽtes q̇d certum preiudicãt ſcribenti: niſi ſint gñales: vt tali dabitis fidem plenã in his que dixerit: qꝛ in preiudicium ſcribentis nihil põt dari delatori qñ lr̃e ſunt cõmendaticie ⁊ nõ obligãt mittẽtẽ. l. fi. ꝙ cum eo. de dolo eleganter. § fi. niſi ex qualitate ſcribentis aliud appareat vt qꝛ ille erat inſtitor vel factor ſcribentis in aliqua mercantia per cuius dicta ⁊ aliorũ ibi ſcribentium poterit cauſa decidi: ⁊ per ea que habes. s̄. in verbo familiaris vbi late an ⁊ qñ poteſtas teneatur de facto familiarium.

Officiales qui eliguṅt ad regimẽ ciuitatis debẽt habitare in palatijs publicis.

Officiales inferiores delinquentes per quem puniri debent?

Apparitores conueniuntur coram eo cuius ſunt apparitores. Et quid in apparitoribus magiſtrorum rationalium? nu. 4.

Iudex debet inducere ciues ad concordiam.

Officialis non dꝫ admittere reſcripta principis contra publicam vtilitatem vel contra ius niſi ſecunda iuſſio emanauerit.

Officiales quibus data eſt poteſtas exigẽdi dacia ⁊ collectas: poſſunt vendere omnia bona ceſſantium in ſolutionem ipſorum.

Officialis exigens aliquid pretextu officij poteſt accuſari de robaria.

Per officialẽ publicum alteri queritur actio in eo qḋ pertinet in eius officium.

10 Officialis debet abſtinere ab exercendo officio prima die ⁊ vltima.
11 Reſpublica non ſolum per reivendicationem ſed etiam per hythecariaꝫ poteſt queſita per officialem durante officio conſequi.
12 Bona inuenta apud officialē an p̄ſumātur queſita ex bonis publicis.et.nu.13.
14 Omnes officiales habentes merum ⁊ mixtum imperium continentur appellatione preſidis.fallit in delegato.nu.15.
16 Iura loquentia de poteſtatibus terrarum an locum habeant in iuſtitiariis et
17 Officialis cōis non poteſt auferre lapides vel ligna aliena niſi ſoluto pretio.
18 Officialis ſi pro obſeruatione iuſtitie dederit damnū alicui in re ſua an teneat ipſe vel debeat de publico emendari.
19 Iudex debet ſequi conſcientiam partium.

1 **Officialis.** †Officiales q̄ eligunt ad regimen ciuitatis debent habitare in palatiis publicis:ſeu p̄toriis. l.nulli.de offi.ciui.iudi.⁊ in.l.j.C.vt oēs cauſe.in auc.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.Et nō cū ſubditis ꝯuerſari in eoꝝ domib⁹ vt ne det materia fraudādi iuſtitiā ⁊ p̄ce odio vel amore iudicādi.ar.l.j.de ambi.⁊ in.l.j.d offi.ciui.iudi.¶†Officiales īferiores qui deliquūt
2 p quē puniant vr̄ ꝙ p ſuū ſupiorē:ꝓ quo.l.ij.de ſpor.⁊.l.ij.de exac.trib.Circa ꝙ dic ꝙ ſi offāles delinquāt ī ꝓuincia ſibi decreta aſſiſtente.eo q̄ eis ꝑeſt:tūc ſunt puniēdi p ſupiorē ſuū imediatū in auc.de defen.ci.§.ſi ꝟo egerint.de mā.ꝓn.§.habebis.⁊.§.ſeq.ff.de pe.l.ſi fortis.§.ſi q̄s ⁊.l.ſi q̄s aliq̄d.§.iudices interdū delinquūt nō in ꝓuincia ſibi decreta nec aſſiſtēte eo q̄ eis p̄eſt. Tūc aut q̄rim⁹ de officiali ſuperiorē iudicū q̄ imediate poſt principē ptātē habent:vt ſunt p̄fecti p̄toris de q̄b⁹ in.l.j.de offi.prefe.preto.⁊ tales puniēdi ſunt p iudices locoꝝ.In q̄bus delinquūt.l.q̄nq₃ ſummatos.de decurio.vbi Lucas de pēna.et in.l.ij.de
3 appa.prefec.p eundē.†regulariter aūt apparitores corā alio iudice ꝯueniri nō poſſunt q̄₃ corā eo cui⁹ ſunt apparitores.l.ij.d offi.ma.mili.⁊.ff.d re mi li.l.offi. in fi.ꝙ eſt regulare in oī miniſtro ⁊ officiali:vt ſub eo p̄ſide ꝯueniat ad cui⁹ prouidentiam ⁊ iudiciū illi⁹ offm̄ noſcitur ptinere.l.pe.de fabri.vbi fabricenſes q̄ fabricant imperialia cōueniunt corā magiſtro officioꝝ:ad idem de pala.ſacra.lar.l.viros.§.in aliis cū concor nec diſtrahant a miniſterio cui⁹ obſequio ſunt deputati.l.penul.de ſilē.⁊.l.ij.de decani.Quod eſt verū ſi talis magiſtrat⁹ eius cauſe habet cognitionē:q₂ milites quoꝝ miniſteriū ptinet ad offm̄ magiſtri militum non cōueniunt ſub eo pro alia cauſa q̄₃ ꝓ crimine militari.l.fi.de re mili. l ꝓn.⁊ de iur.om.iu.l.magiſterie.⁊ facit de fo.cōpe.c.cū cōtingat.ad fi.qd̄ eſt verū preterq̄₃ in cauſis tributariis:q₂ debēt reſpondere ſub p̄ſide in cui⁹ ꝓuincia bona ꝓ q̄b⁹ tributa petunt ſita ſunt.l.fi.§.fi.de caſtrē.⁊ de p̄ui.ſchola.l.ij.cū cōcor.
4 †Quid aūt in apparitorib⁹ magiſtroꝝ rōnaliū an p̄nt declinare foꝝ magne curie vicarie.dic ꝙ nō q₂ magiſtri rōnales nō habēt meꝝ imperiū. Et q₂ ꝯuenti in magna curia nō excedūt ꝓuiciā nec laborāt.Ideo nō ſunt audiendi.ff.de adul. l.ſi maritus.§.ſi q̄s.⁊ q₂ ex ipſa vacatione nō diſtrahuntur ab obſequiis eorum dem.ar.l.ne ad diuerſa.de ſilē.⁊ eſt tex.apt⁹.l.pe.vbi cauſe fiſ. ⁊ q̄.ex cau.ma.l. ⁊ q̄ data.in fi.Lucas de pēna in rub.de appari.p̄fec.vr.⁊ .J.in verbo ptās in.c.pote.an poſſit.¶An ptās vel officialis timet ne in aliqua domo malū committat licite:vt impune pōt ingredi ⁊ in q̄rere ne ibi fiant maleficia.l.oīs.vbi Bar.no. de aqueductu.li.x.⁊ in.l.q̄cū₃.de ſer.fug.⁊ meli⁹.l.l.req̄rendi.⁊.l.l.j.de falſa mone.¶No pōt q̄s exercere offm̄ in quo ſemel deliquit.l.ſi aliquis.de ſuſcep.⁊ archa.ad quod.l.iudices.de digni.⁊.l.j.ſi qua predi.poteſ.ij.q.vij.non poteſt.ſꝫ eſt gloſ.ibi not.in auc.de armi.in fin.vbi de tabellione.⁊ de cenſibus ⁊ cenſatoribus.l.j.libro.xj.⁊ de edendo.ſiquis ex argentariis.§.ſed ſi omnis.verſicu.

quid vbi glo. per quã dicit ꝙ notarius ſemel condemnatus de
a falſo inſtrumēto nõ põt offm notariatus exercere.[a] Si tñ notarius ſit condēnatus de alia falſitate quã in offõ. An poſſit exercere officiū notariatus. vide Bar. in. l. iij. ff. ad. l. iul. repe. verſ. plene. ⁊ vide latius in. l. caſſius. ff. de ſena. ¶ Tamen an intelligatur de delicto cõmiſſo extra officium: puta homicidio vel ſtupro vide Bal. in. l. ſi quis ex argentariis. §. j. de edē. vbi de notario dãnato in delicto cõmiſſo extra officiū. ⁊ in. d. l. caſſius. ⁊ in c. inter pares. de. l. cotra. ver. dicit ꝙ intelligitur de delicto cõmiſſo in offõ. In quo bene aduerte: q2 ſi ex aliqua negligētia vel imperitia cõdemnat̃ ꝙ põt redire ad offm per iura. ſ. allegata. vide in. c. ſindicatur etiã officialis. ſ. circa principium operis. ¶ Oportet magiſtratus mũdas habere manus fiſcalia tributa diligēter inſpicere ⁊ exigere pacem ciuitatibus dare: prohibere ſeditiones inter ciuitates ⁊ ciues. in auf. de manda. prin. vbi di-
5 cit glo. †ꝙ iudex debet reducere ciues ⁊ ciuitates ad concordiã et pacē: de quo plene. ff. de vſufruc. l. equiſſimum. ⁊. ſ. in verbo concordia. Sicut congruit bono preſidi prouinciã purgare malis hoibus in terra. l. cõgruit. ita etiã ⁊ in mari. l. j. de claſſi. vbi Bar. qui dicit ꝙ preſes põt punire delinquētes in mari adiacēti ſuo territorio. ⁊ facit de publ. l. ceſar. ⁊ que not. in. l. inſule. ff. de
6 iudic. ¶ † Officialis non debet recipere vel admittere reſcripta principis cõtra publicã vtilitatē vel cõtra ius niſi ſecūda iuſſio emanauerit. in auf. de mãda. prin. §. deinde. vbi gloſ. dicit ꝙ iſte text. eſt cõtra miſeros prelatos qui nõ curant niſi mãdata pape
b obſeruare.[b] Inde dicit An. ꝙ officiales ⁊ prelati videntes litteras pape ⁊ principis cõtra eos emanatas dicũt reijcere: ⁊ illa nõ admittere niſi ſecūde littere venirēt. de quo in. l. ⁊ ſi non. C. ſi cõtra ius. ⁊ in auf. vt nulli iudi. §. ⁊ hec. ⁊ no. C. de appel. l. fi. ⁊ in. c.
7 ſi qñ. de reſcrip. ⁊. l. ſi vēdicari. C. de penis. ¶ † Officiales quibus data eſt poteſtas exigēdi dacia ⁊ collectas poſſunt vendere oia bona ceſſantiũ in ſolutionē ipſoꝝ. in auf. de mã. princ. §. nõ permittas. ⁊. l. j. ſi ob publicã pen. ⁊. l. ſi deſerta. Tamē dictã vēditionē debēt coꝝ periculo celebrare quantuꝫ ad hoc: vt debeant idoneis emptoribus vēdere: qui pro futuro ipſas collectas ſoluere poſſint. in. d. §. ſm Ange. in. d. §. nõ permittas. tñ ſi talis emptor erat idoneus tēpore vēditionis. ⁊ poſtea effectus eſt nõ ſoluendo nõ tenet̃ officialis. q2 ſibi imputari nõ põt. l. fi. C. de ꝑdic.
8 naui. ſm Ange. in. d. §. nõ permittas. ¶ † Officialis aliquid exigens pretextu officij poteſt accuſari de robaria. Bart. in. l. miſſi opinatores. de exacto. tribu. libr. xj. Et debet annotare in libro quicq̃d exigit ⁊ quãtũ. l. apparitores. de exacto. tribu. vbi Bar. ꝙ niſi ſcribat qõ recipit tenet̃ pena dupli. Bar. in. l. excellētia. de ero. mili. anno. ¶ Officialis an qõ acq̃ſiuit poſt ſuſceptũ officiū ꝑſumat̃ acq̃ſiuiſſe ex offõ publico puta theſaurari9. gl. i. l. facultas. de iure fiſ. ꝙ ꝑſumat̃ ſubtraxiſſe. Guil. ⁊ Spec. dicũt cõtra. in auf. licentiã. de epiſ. ⁊ cle. q2 cũ tenet̃ reddere adminiſtrationis ſue rationē ⁊ reddit. ceſſat ibi preſumptio. ſi bene reddit. ⁊ ſi male. tunc condemnat̃ hoc pretextu. non autē eſt alia ꝑſumptio cõtra eū. ꝙ ſubtraxerit. ſm eos Guil. aũt loquit̃ in illis qui non

a ¶ Exercere. Limita tñ niſi cã cognita ſit ſibi reſeruatũ ꝑ iudicē ius ipm qõ poteſt ſz bal. i. l. depoſitam. C. de poſ. ⁊ in. l. iubemus. §. ſane. C. de ſac. ſanc. ecc. ⁊ tꝫ bar. i. l. ſi q̃s in. ꝓn. §. fi. de leg. iij. ⁊ in. l. ex militari. C. de teſt. mili. ⁊. d. Alex. de imo. in. l. ſi q̃s. §. cogētē. de edē. ⁊ i l. ij. ad. l. iul. repe. ⁊ adde d. Fely. in. c. fraternitatꝭ. de here. i ꝓn. in. j. colũ. et bar. in ꝯſi. incip. punctus opinionis talis eſt ꝙ q̃rit̃ an notari9.

b ¶ Obſeruare. An et qñ vero ꝓceptio pape ſit obediēdum vel ex cã tardandũ et ſuperſedēdũ. vide tu Fel. in. c. ſi qñ ꝑ totũ cõm. de reſcrip.

cõſueuerũt reddere adminiſtrationis rõnem cũ ſint ꝑpetui adminiſtratores. ⁊ qđ no. Roffr. de pecu. cleri. ⁊ archi. in. c. ſine manifeſte. xj. q. j. tñ Bal. dicit qđ gl. in. d. l. facultas. eſt ſpecialis in his q̃ gerunt adminiſtrationẽ fiſci ꝙ idem ſit in eis qđ in prelatis. ⁊ dicit notãter ꝑ theſauris. vide And. de iſer. in cõſti. regni ſi qñ. de homi. baro. in fi. ⁊ vide in tit. de feu. guar. c. j. circa fin. vide in. c. rõne officij preſumit. j. prima charta. ¶ Si deputetur vnus officialis ſuꝑ certo gñe cauſaꝝ. ſ. ſuper dãnis datis: ⁊ habens iuriſditionẽ gñalem ſi impediat de dãnis datis. an teneatur in ſindicatu hñti ſuꝑ hoc iuriſditionem ſpãlem. dic ꝙ nõ qꝛ per hoc non derogatur hñti gñalem iuriſditionẽ. Bal. in. l. j. de offic. prefec. vr. Bal. vr ſentire ꝯtra. in. l. repetita. de epiſ. et cle. et facit tex. ꝑ Bar. in. l. cõſulta diualia. de teſta. ⁊ facit tex. in. c. j. de ſupplẽ. neg. p̃la. ⁊. l. oĩa ſolẽnia. de offi. preſi. ¶ Aliq̃ tenẽt ꝯ per. l. ſi ita ſcriptũ. circa me. de leg. j. vbi id qđ vni eſt datũ alteri videt ademptũ. qui loq̃tur in hñtibus pareꝫ iuriſditionẽ ſm aliquos. Et not. illã. l. j. ꝙ lꝫ inſtitiari⁹ ſcholariũ ciuitatis Neapolis habeat iuriſditionem in delinquẽtes in Craſſia ciuitatis Neapolis. ꝙ etiã reges ⁊ capitaneus pñt punire fraudẽ cõmittentes. vel vltra aſſiſiam vẽdentes. Bar. de annona dat exemplũ et in. l. j. de offi. prefec. anno. ⁊ in. l. fi. C. vbi cauſe fiſca. vbi lꝫ comiti detur iuriſditio ſpecialis in colonos imperiales non videt adempta preſidi habẽti iuriſditionẽ generalẽ in eos. eo. ti. cuꝫ aliquis. ad idẽ tex. in. c. ſuper hoc. de here. in. vj. Et in cle. j. eod. ti. ⁊ qđ no. Inno. de offi. ord. in. c. quãto. ⁊ qđ Bar. dixit. in. l. viros. de diuer. offi. lib. xij. vbi dixit ꝙ data iuriſditione vni ex cõſtitutione etiã taxatiua nõ videt derogatũ habenti illã iuriſditionẽ ex cõſuetudine. ad que facit qđ Bar. no. in. l. ꝙ in rerũ. §. ſi q̃s. de leg. j. ⁊ in. l. j. de offi. procõ. Et ang. in. d. l. conſulta. ⁊ An. bu. in. c. ceterũ. de iudi. ¶ Licet in cõtra. videatur text. in auk. de defen. ci. §. ⁊ iudicare. q̃ tex. loquit qñ admittit iur. maiori magiſtratui ne ſubditi diſtrahant de vna ꝓuincia in aliaꝫ per. l. ꝙ in rerũ. §. ſi q̃s. de leg. j. ⁊ qđ Bar. no. de re mil. l. tam cõlla. in fi. et. ſ. in. c. an ſi alicui iudici. ¶ Officialis q̃ nõ habet adhuc exercitium vel nõ eſt in poſſeſſione officij nõ põt adminiſtrare: quia offm̃ ⁊ adminiſtratio differũt de auk. tu ſi plurib⁹. Bal. i. l. tutor in quib⁹ cau. in inte. re. ⁊c. ¶ Officialis q̃ expulit aliquẽ de poſſeſſione ſi ꝓceſſit ordine iudiciario nõ tenet: qꝛ eſt execut⁹ offm̃ publicum ſi tanq̃ perſona priuata tenetur: ſicut ſi non eſſet magiſtratus. Bald. in. l. ſi quis. vbi gloſſ. C. vnde vi. ¶ Per officialem publicum alteri queritur actio in eo quod pertinet in eius officiũ. Salyc. et Bald. qui hoc not. in auk. libellum. C. de lit. conteſt. et idem in. l. j. de iuſti. et iur. ⁊ in auk. generaliter. de epiſco. ⁊ cleri. Item officialis ex ſua ſtipulatione querit ſubdito. gloſ. in. l. eum pro quo. de in ius voc. ¶ Officialis recipiens pecunias publicas. et illas non ſcribens in libro introitus punitur pena manus[a]. per. §. coges. quem Bal. allegat in. l. data opera. C. qui ac. non poſſunt. ¶ Officialis non tenetur venire ad banchum eadem die qua ius non redditur. l. pridie. vbi Bal. ff. de ferijs. Fallit in magna curia vicarie propter caſus quotidie

a ¶ Manus. Adde idẽ tenẽtẽ do. Barto. ſozi. in cõſi. ccxiij. incipi. in preſenti verſi. quinto vult. in. ij. parte.

10 occurrentes in ciuitate. ¶ †Officialis prima die et vltima ſui officij debet abſtinere ab exercendo officio[a] l. predie. de ferijs. in auk. de iudi. §. fi. Qđ eſt verum ſi ſucceſſor iam venerit. ſecus ſi non venit. q2 nunq̄ ante eius aduentū claudiť iuriſditio predeceſſoris cum eius officiū prorogeť vſq̄ ad aduentū ſucceſſoris: vt in. l. meminiſſe. de offi. procō. Vñ licet his duobus dieb⁹ non debeat ius reddere: tñ ſi reddit: tenet iudiciū gl. in. c. xp̄s. de iureiur. in. vj. ⁊ facit ad p̄dicta. l. plautius de cōdi. ⁊ demō. Bald. in. d. l. pridie. vbi dicit ꝙ idē eſt eſſe extra officiū: ⁊ eſſe i fi. officij. et vide. s. circa prin. operis. ¶ An factū ab aliquo tanq̄ ab officiali preiudicet ei in iure ꝑprio tex. facit ꝙ ſic in. l. cū in eo. ff. de pac. vbi cōpoſitio facta ꝑ tutorē cū creditoribus pupilli p̄iudicat ſibi tutori ſi eſt actor: vt illam cōpoſitionē ſequi teneať: ⁊ ſic videť ꝙ officiū ſit ei damnoſum ad qđ glo. reſpondet in. l. cū hereditas de admi. tu. Et dicit Bal. ꝙ tale p̄iudiciū non cauſať ab eius cōſenſu qñ cōſentit: vt officialis nō ſuo noie. C. de admi. tu. l. cum quidā. ſed ex diſpoſitione legali. ꝑ. l. reſcriptum. in fi. de pact. Bal. in. d. l. cū in eo. vide. j. in verbo officiū. in. l. ſi qs aliqd facit. Rōne officij preſumiť qs ſubtraxiſſe bona dñi: eo qđ apud ipſum reperiť de bonis dñi: vt in titu. de cōten. inter do. ⁊ vaſal. Niſi ſibi reddiderit vel probet mandatū: vt arg. ff. de furt. l. qui vas. §. vetare. ⁊ mandati. l. actor. §. ſi inter. Aut ſi de bonis alterius reperiť apud eum non p̄ſumiť acq̄ſiuiſſe: de bonis dñi: niſi contrariū probeť a dño. l. ſi defunctus. arbi. tute. Tñ gloſ. in. l. facultas. de iure fiſci dicit. ꝙ officialis publicus q̄ habet in p̄tāte ſua publicā pecuniam: vnde predia emit durante. adminiſtratione preſumitur de pecunia publica emiſſe: q2 reſpublica equiparať eccleſie. l. fi. de ſacroſan. eccle. Qđ dicit Bal. vero: niſi officialis reddiderit rōnē de geſtis ⁊ reliqua perſoluerit q̄ non p̄ſu-
11 mitur emiſſe de publico: ſecus ſi aliqua nō reſtituerit. †Vñ non ſolum ꝑ rei vendicationē: ſed etiā ꝑ hypotecariā reſpublica poteſt queſita cōſequi. Prelatus aūt raro reddit rōnem: ⁊ magis preſumiť contra p̄latos ꝙ empta queſiuerint de bonis eccleſie: facit qđ no. in. l. ij. de cōtrac. iudi. ⁊ Cy. in auk. quibuſcūq̄. de ſacroſan. ꝙ eſt notabile. ſcḋm Bal. in. d. ti. de cōtētio. inter dñm. ⁊ vide etiā. s. in. c. officialis. qđ acquiſiuit ⁊. j. in. c. an pecuniam que reperiť. ¶ Illud qđ facit officialis exercendo partes ſuas d2 iure fieri. l. iij. ff. ꝙ me. cā ſecus ſi faciat extra executionē ſue iuriſditionis. vt in. l. non vr. §. qui in iuſſu. ff. de reg. iur. ⁊. l. prohibi-
12 tum. ⁊. l. deuotū. de iure fiſ. Bald. in. d. l. iij. ¶ †An pecunia que reperitur penes officialem preſumiť queſita ex bonis publicis: an ex proprio labore ipſius officialis. Saly. in. l. principalibus ff. ſi cer. pe. tenet ꝙ ex ꝑprio labore: de quo vide Bal. in auk. licētiam. de epiſ. ⁊ cle. in. l. principali. ⁊ glo. q̄ tenet cōtra in. l. facultas de iure fiſci. li. x. vbi Bar. ⁊ ꝑ doct. in. c. cū ex officij. de teſta. ⁊ Bal. in. l. cū oportet. de bo. q̄ li. ⁊ in. c. j. de cōten. inter. do. ⁊ fide-
13 lem. ⁊ And. de iſer. in ti. de feudo guar. ⁊. s. ¶ †Eoipſo ꝙ res aliqua ciuitatis reperiť penes officialē poſt depoſitā adminiſtrationē nō p̄ſumiť ꝙ apud eū ſit ex iuſto ti. ſ3 ex cā furtiua tex. in c. j. de cōten. inter dñm ⁊ fidelē. ſcḋm Lud. in. l. principalibus. ff. ſi

a ¶ Officio. vide que ad hoc dixi. in precedenti verſi.

tex.pet.⁊ Bald.ibi. ¶ Qui eſt in aliquo officio gerit vicem duorum ſcʒ ſuiipſius ⁊ officij.l.quęſitū.ff.de voca. de adop. l.ſi cōſul.⁊.l.ſi plures.de pac.⁊ in.c.ad appel.in.vj.⁊ gl. in.c.ex literis.de proba. ¶ Ideo ſi qs ...uit agere ſine certa ſolēnitate ſi agat alieno noīe poterit agere.d.l.queſitū.⁊ facit. l.quius in prin.de acq̄rē.poſſeſ. Et ideo filiuſfa.q̄ non pōt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris poterit:vt pcu.alterius agere. ſm Guil.in.l.queſituʒ.§.alle.licet Spec.dubitauit in.ti. de accu.§. j.tamē p Gui.eſt caſus in.l.filiuſfa.in qōne quam de procur. refert.⁊ ideo dixit Ludo.q̄ quāuis quis nō poſſit cōtrahere ſine cōſenſu alteri⁹ poterit ſi eſt tutor vł pcurator alteri⁹.ar.d.l.q̄ſitū.
14 ſʒ Lud.p illū tex.in.d.l.q̄ſitū. ¶ Oēs officiales habētes merū ⁊ mixtū imperiū ptinent p̄ſidis appellatiōe.l.j. vbi Bal.de offi. p̄ſi.⁊ dicit idē Bal.i.l.ex facto.de neg.ge.q̄ in officijs pcedit̃ a ſimilibus ad ſimilia per illū tex.vnde ſtatutū in vno officiali extendit̃ ad ſimiles:niſi illud ſtatutū haberet ſingularem rōnem ad illud per.l.ius ſingulare.de leg.⁊ ſic ſtatuta in capitaneo extenduntur ad poteſtatem.Bal.in.d.l.ex facto per appel.p̄ſidis. continētur etiā habentes cognitionem ſpiritualem ⁊ tēporalem
15 ⁊ habentes ordinariā tex.no.in.c.veniens de p̄ſcrip.† Nō tñ venit appellatione predicta delegatus:licet glo.dicat cōtrariū in l.cognitio.de offi.eius cui mā.eſt iuriſditio.⁊ dicit.Bal.in.l.tutor.de teſta.tut.q̄ nomē pretoris eſt gñale p quolibet officiali
16 Et adde predictis†an iura q̄ loquūtur de ptātibus terrarū locum habeant in iuſtitiarijs ⁊ capitaneis regni:et dic q̄ ſic.quis
a verbum ptās ſignificat offi[a].de offi. preto.l.j.de offi.procō.l. proconſul.⁊ aliqñ iuriſditionem cōtentioſam.l.j.et.ij.de offic. procō.⁊ aliqñ imperiū.l.imperiū.vbi glo.de iur.om.iudi.⁊.l.j. ff.ſiqs ius dicē.⁊ aliqñ ſumit̃ pro quolibet hñte ptātem ſtatuēdi.l.j.§.magiſtratus.q̄ q̄ſq̄ iur.⁊ aliqñ poteſtas ſumitur p officio.l.j.C.ſi rector puin. Et dixit Jo.and.in.c.j.de iure immut. in.vj.qḋ poteſtas varijs et diuerſis noībus appel.ſm conſuetudines locorū.⁊ in hoc regno appellantur iuſtitiarij et capitanei equiperātur preſidibus.ſm Cy.in.l.j.qui p ſua iuriſditione.et Bald.in tit.de pace cōſtan.in verbo.in ciuitatib⁹. Nā ſtatutum loquens de poteſtate habet locum in capitaneo : ſi capitaneus habeat eandem poteſtatem.Barto.in.l.ij.§.equidē.ad tertu.et Bal.in.§.liberti.C.de interdi.ma.q̄ no.q̄ de vno in materia ſindicatus arguitur ad alium. Nam etiam lex cōis diuerſis nominibus appellat officiales ⁊ ſic conſtitutiones regni. Et adde q̄ Bald.in conſil.cxxj.quod incipit ſtatuto ſeu cap.dixit q̄ ſtatutum.de vno officio nō ſtatuit̃ de alio in quo reperitur idem eſſe ſtatutum:niſi lex vltra procedat declarando.de dam.infe.l.iiij. §.duos ad tre.l.ij.§.antepen.⁊.l.j.ff.ſi quis ius dicen.q̄ diuerſorum officiorum differens eſt ratio.l.j.in princip.de offic.eius.
17 ¶ Officialis communis non poteſt auferre lapides meos:nec ligna mea precio non ſoluto me inuito:licet commune egeat illis propter edificium.l.venditor.§.ſi conſtat.ff.communia predio. Licet in contrarium faciat.l.ſi.in fin.eod.titul.ſm Guil. et Bald.in.d.§.ſi conſtat. Ideo dixit Bald.ibi quod reſpublica.

a ¶ Officiū. Et adde qḋ verbū ptās i genere femino ſignificat dignitatē ⁊ potentiā.ita fely.l.c.ſignificauerūt. in j.col.verſ.no. ex iſto tex.de iudi.

dz vti.l.priuatorū.q2 debet preciū ſoluere illarū rerū q̄s pro ſe vt etiā .p edificijs:et ēt ſi cōſuetudo diceret q̄ poſſit recipere dz ſoluere precium.Et ideo infert Bal.q̄ ex lapidibus priuatoꝝ non lz aliquid reipubli. recipe precio nō ſoluto p illū text.vbi gloſ.dixit q̄ ſalarium eius eſt decima fiſco.7 decima parti.per. l.j.C. de me. li.xj.que no.cōtra barones q̄ capiunt ligna 7 lapides priuatorū cauſa cōſtruendi caſtra ipſorum q̄ debent ſoluere dñis 7c. ¶Si magiſtratus inter ſe faciant pactū non preiudicat tertio in cui⁹ p̄iudiciū venit q2 primo eſt excutiēdus ille q̄ recipit piculū ſupra ſe q̄̄ alij.vt.l.j.§.inter magiſtratus.vbi Bal.de mag.cōue. ¶Officialis q̄ fecit q̄cq̄d incūbebat ſibi nō tenet.d.l.j.§.ſi magiſtratus. vbi Bal.no. ¶† Magiſtratus non tenet de caſu fortuito.d.l.j.§. ſi magiſtratus q2 ſufficit quo ad hoc.vt non teneat q̄ ſuam diligentiam fecerit. Bal. ¶Ille q̄ui tenet ex officio aliq̄d facere debet probare ſe diligenter feciſſe.d.§.ſi magiſtratus. vbi Bald.not.de ma.conuenien. ¶Bona magiſtratus nō obligant tacite ex quaſi delicto ſeu ex negligētia.d.l.j.§.priuilegiū.de magi.cōue.Qḋ eſt ſingulare ſm Bal.ibi:tñ bona emētiū iure curie obligant tacite pro adminiſtratione.de iure cōſti.regni.in cōſti.ſi qñ.de homi.baro.7

18 vide in.l.p officio debi.tute.†Si officialis p obſeruatione iuſtitie 7 nō temere dederit damnū alicui in re ſua:an teneat ipſe vel debeat de publico emēdari.vide in verſi.captura.in.c.an officialis poſſit.7 in verbo cōtumacia.in.c.an iudex propter cōtumaciam.7 in verbo manuoltis. ¶An officialis poſſit capi facere animal alicui⁹ p iuſtitia exequēda.vide in verbo captura.in c.an officialis poſſit. ¶Magiſtrat⁹ q̄libet tenet inſolidū ratiōe doli.ſed rōne culpe tenet q̄libet p parte.vbi tex.no.in.l.an magiſtratus.de magi.conue.nā doloſi nō hñt beneficiū diuiſiōis. ſm Dy.p Bal. ¶†ptās nō debet aliū p alio grauare.nec citātē aut vicū punire dz p vno delinquēte.alˀs dānū reſtituāt.7 in exiliū mittant ip̄e 7 ꝯſiliarij.q̄ in ſcriptis ꝯſenſerit.d.§.qm̄.℣.ideo nō poſſent cōcedi rep̄ſalie p delicto vniuſcuiuſq̄ ciuit.niſi ciuitas iuſtitiā facere denegaret[a] p illū tex.ſm Ang.dicē.q̄ ſi in villa dat dānū aliq̄d q̄ villa nō tenet emēdare qḋ eſt verū qñ ſciretur dans dānū 7 eſſet ſoluēdo.alˀs qñ ignoraret vel ſciret 7 non eſſet ſoluendo.7 villa potuit phibere 7 nō fecit. tūc villa tenet ſm Ang.de quo vide in.l.ne q̄d.de incē.rui.nau.vbi Bar.7 in.c. ſciant.de elec.in.vj.7 in cōſti.regni.ſi damna clādeſtina.vbi latius .s̃. ¶Officiales qui vadūt ad terras vbi ſunt diuiſiones in populo q̄ nō pñt ſalua ꝯſciētia ptranſire.ſed oportet eos ſequi partialitates incidūt in penam.c.cū eterni.de re iudi.in. vj. ſm Bal.in.l.j.de pena iudic.verſi.dixit.p.d.c.Qḋ cui laxior dat habena dz magis pre oculis habere equitatē.in aut.iuſiuran.qḋ preſtat.7.l.q̄ ſi eſ.de eo quod cer.lo.Qui autem facit ſm cōſciētiam.licet faciat contra iuſtitiam ſcriptā non incidit in penā illius.c.Et dixit Bald.quod iudex poteſt ſequi ſuā conſciam que

19 nemini nocet.l.bonorum.qui admi. ¶†Item iudex debet ſequi conſcientiam partium.vt in.l.j.de ſecun.tab.in.di.l.j.ver. dixit de triplici ꝯſcientia.†Et adde q2 Bar.ſingulariter dixit. in.l.j. de var.7 extraor.cogn.quod ſi officialis fuerit electus in ciuita

a ¶Denegaret. An 7 qñ 7 i quib⁹ rep̄ſalie concedi poſſint 7 q̄ requirant ad eas concedēdas 7 an ſi iniuſte cōcedunt impetrās teneatur. vide tu not. et plene d.bar.ſoꝫ. in ꝯſi.ccxxxj. in ci. cū in p̄ſenti.℣.circa ſeptimā.7 vlt. q.cū.℣.ſe.vſq̄ ad fin.7.d. pe. phi.cor. i.ꝯſi.lxij.ici. clariſſima. p totū i.ij.parte.7 in conſi. clx.incip. circa p totū in. ij.parte.

te ⁊ anteq̃ vadat mutat ſtatũ vel ibi inſurgit tyrãnus vel ſecta: ita ꝙ exercitiũ iuſtitie nõ remanet liberꝛ poteſtati ꝙ debet hr̃e ſalariũ: qꝛ vr̃ ſtare ꝑ ciuitatẽ. qꝛ iuſte facit q̃ nõ vult accedere ſub tyrãno. ar. l. fulcinus. §. q̃d ſit lati. qui. ex cau. i poſ. ea. qꝛ verecũdum eſt ad locũ accedere i quo q̃s nõ poſſet iuſtitiã libere exercere. l. filius. de inſti. conſti. ⁊ l. ꝯſtõnes. eo. ti. ⁊ eadẽ rõne ſi in ciuitate durante officio inſurgit ſecta vel tyrãnus. Ex quo rectoꝛ non põt remanere ſine verecũdia ꝙ põt reuerti. ⁊ debet habere totum ſalariũ. Et hoc an poſſit remanere ſine verecũdia. vel nõ debet intelligi ſm̃ moꝛes ciuitatis. l. itẽ apud. §. conuitiũ. de iniur. nã timendũ eſt id qᵭ reputaꝛ verecundũ apud graues homines. ar. l. quinꝛ. ff. manda. Bar. ibi licet latius.

1 ☞ Judex poteſt cõcedere familiam alicui ne offendatur a ſuo inimico ſumptibus tamen petentis.
2 Caueri debet qñ timetur offenſa de ꝑſona ad perſonam.
3 Officialis non poteſt ſe intromittere de officio vel iuriſditione alterius.
4 Pꝛoꝛogatio non habet locum vbi eſt certus iudex deputatus.
5 Officialis vel ptãs intelligitur habere tacitũ mãdatũ ad expẽdendum ea que in vtilitatẽ reipublice verſantur.

SI ſunt duo adinuicem habent guerram officialis ne arguaꝛ de negligẽtia ⁊ ſcãdala eſſent in ciuitate debet ꝓuidere ꝙ non cõmittant ſcandalũ idẽ dꝛ ꝙ põt ꝓhibere ꝙ vnꝰ nõ trãſeat ꝑ plateas: ⁊ domũ alteriꝰ. Bar. in. l. ꝙ iuſſit. de re iudi. ꝑ glo. ibi. ⁊ faciũt no. in. l. j. in fi. de offi. pꝛefec. vꝛ. Pꝛopterea dꝛ ꝙ is q̃ habet ſcholare ſuſpectũ de vxoꝛe poteſt a iudice impetrare ꝙ ꝓhibeat vt nõ trãſeat ꝑ domũ eiꝰ: facit qᵭ habeꝛ in auꝛ. ſi q̃s ei. C. de adul. qꝛ oꝛdinare dꝫ iudex ne maleficia cõmittanꝛ. C. de ſum. tri. l. ij. ⁊ ne veniaꝛ ad rixas ⁊ arma. l. eq̃ſſimũ. de vſufru. ⁊ etiã qñq̧ ꝓhibere poteſt aliqua partiũ ad poſſeſſionẽ accedat. vt no. doc. ⁊ Ang. in. l. j. vti poſ. ⁊ Bal. in l. oꝛdinarij. de rei vẽ. ⁊ alij. in. l. iũcti. de interdi. ⁊ Bal. in. l. nullꝰ de ſum. tri. Jnn. in. c. in p̃ſentia. de ꝓba. ⁊ in. l. j. de ſeq̃. poſ. ⁊. §. circa pn̄. põt iudex etiã partes rixãtes ad ꝯcoꝛdiã reducere ꝑius puniẽdo eas ſi delinq̃rũt. vt dicit Bal. in. l. trãſigere. C. de trãſ. ⁊ idẽ Bald. C. lib. cã. l. cũ affirmes. ⁊ adde Bar. in. l. ſanctũ. de re. di. dicẽtẽ ꝙ iudex põt ꝯcedere familiã[a] alicui ne offendaꝛ a ſuo inimico ſumptibꝰ tñ petẽtis familiaꝫ. tñ an iſte timens offendi poſſit a iudice petere vt caueri faciat de nõ offendẽdo. in q̃ bart. in. l. capitaliũ. §. cũ. de pe. dixit ꝙ ſic. ſi cã timoꝛis offenſiõis appareat. dicẽs ꝓpterea ꝙ ſi percuſſi aliquẽ ⁊ timeo ab illo offendi ꝙ poſſum petere. vt mihi caueat ſed mea culpa offẽdi timeã. ⁊ hoc vbi verti poteſt periculum perſone. ſecus in periculo rerum: quia mea culpa pꝛecedente non poſſum petere mihi caueri. ne mihi des damnũ in rebus meis. l. qui bona. §. ſi quis. de dã. infe. de quo etiam vide Bar. in. d. l. ſed ſi ſuſceperit. §. fi. de iudi. ⁊ Ang. in. d. §. ſi quis ita. ⁊ Spe. in tit. de pigno. §. ſequiꝛ. ver. ꝙ ſi timeo. ⁊ glo. ⁊ Cy. in. l. pꝛeſenti. §. fi. de his qui ad eccle. ⁊ per Cy. in. l. ſi ſeruus. C. de nox. ⁊ Bald. in. l. ſi de poſſeſſione. C. de

[a] ¶ Familiã. Tu de hoc vide Felx. in c. in p̃ſentia. ī vlt. col. ℣. poſtremo de ꝓbatio.

trãſ.ꝛdoc.in.l.ꝗ iuſſit.de re iud.Que no.q: in iſtis ꝯſiſtit diligẽtia vel negligẽ=
tia iudicis:q: ſolẽt partes dicere ꝙ ſi iudex ꝓuidebat ſcãdalũ nõ ſuccedebat:iõ
2 iudex ſit ſollicitꝰ ne vidicte iter partes ſuccedãt.†Et adde q: qñ timeẽ offẽſa de
ꝑſona ad ꝑſonã dꝫ caueri.l.denũciamꝰ.de his q̇ ad eccl.ꝯfu.ꝛbar.i.l.dãni.§.cete
rũ.de da.infe.ꝛ in.d.l.qꝺ iuſſit.ꝛ Spec.i ti.de pign.§.ſeq.ver.ſi timeo.quẽ Bar.
ibi refert.ꝛvide Bar.i.l.ſi q̇s.ff.ſi q̇s cau:.ꝛ i.l.j.§.ñ hoñ.ff.quaꝝ reꝝ.ꝛ in.l.liti=
bus.de agri.ꝛ cẽſi.ꝛ in.l.illicitas.§.ne potẽtiores.ff.de offi.preſi.Tñ Ang.in.d.
§.ceteꝝ.dixit qꝺ ſi q̇s timet offẽdi ꝑter ſuã culpã q: inimicitia eſt orta ꝑter ſuã
culpã.eſt ſibi cauendũ cũ maiꝰ ſit ꝑiculũ ꝑſone q̃ rerũ.l.in ſeruoꝝ.de penis.Tñ
iudex dꝫ ſtatuere tp̃s:ne ille in ꝑpetuũ inueniat ſe ligatũ:ꝛ qñ inimicitia eẽt or=
ta ſuo facto nõ dꝫ caueri.gl.in.l.p̄ſenti.de his q̇ ad eccle.cõfu.de cautione vxori
ꝑſtãda.ꝛ in.c.j.vt lite nõ ꝯte.ꝛ in.c.lr̃is.de reſti.ſpol.alias qñ ipſe cãm inimici=
tiarũ dedit nõ eſt ſibi cauẽdũ.q: in legẽ cõmiſit.l.auxiliũ.§.in delictis. de mino.
alĩs petet cautionẽ de nõ offendẽdo ſꝫ Bar.in.d.§.ceteꝝ.ꝛ in.d.§.ſi q̇s iuſta.ꝛ idẽ
dixit in.l.j.C.in q̇.cau.colo.cen.lib.xj.ꝛ in.d.§.ne potẽtiores.ꝙ ſilr ang.dixit eẽ
veꝝ.qñ inimicitia ꝑuenit ſine facto petẽtis cautionẽ.ſecꝰ vbi ipſiꝰ aliqua culpa
nõ interuenit:q: petet cautionẽ ante aliquã offenſam ab eo factã:ꝛ cogetur ca=
uere.l.j.§.ſi quis.de offi.preſi.ꝛ de vſufruc.l.equiſſimum.ꝛ glo.in.d.l.ꝙ iuſſit.ꝛ
qꝺ no.Inno.in.c.in preſentia.de probatio.Maxime ſi ex tali inimicitia reſpubli
ca lederetur.l.ſi quis ingenuã.§.in ciuilibus.de captiuis. Niſi petens cautionẽ
ſibi preſtari fuiſſet offenſor:q: non põt ipſam petere. vt.ſ.quicquid dicat Bart.
in.d.§.ſi quis iuſta.ſm Ange.ꝛ Ludo.in.d.§.ceterum.Sed bene poſſet per iudi=
cem decerni.arg.l.furti.§.pactus.ꝛ.§.ſi iuſſu.de infa.q: ſua culpa preceſſit:ergo
ſibi non cauetur.d.§.illo.ꝛ per.d.l.auxiliũ.ꝛ in.c.q: fruſtra.de vſuris.niſi inimi=
citia talis longo tp̃e duraſſet ꝛ duratura eſſet cũ deſtructione partiuꝫ:quo caſu
poſſet iudex partes cõpellere ad concordiam ꝛ pacem ꝛ vt ſuper lite trãſigatur
que diu durauit per tex.ſingula.xc.diſt.c.placuit.ſm Ant.de butr.in.c.j.ꝛ.ij.de
mutu.pe.ſm Ludo.qui ita dixit Bar.forte ſaluandũ:ꝛ etiã in alio caſu;vbi pete
retur cautio ratione eius rei quã is a quo petitur habere deſiderat.per.d.c.lit=
teris.Et ita intelligitur quod no.Joã.an.de pigno.in.§.ſeq.in verſi.ꝙ ſi timeo.
vbi de hoc articulo.ꝛ qꝺ no.Bal.in.d.§.ꝛ in.d.l.preſenti.de his qui ad eccle.cõ=
fugi.Et vt dictũ eſt preſtabiẽ talis cautio ad tẽpus:ſm Ang.in.d.§.ceterum.ꝛ in
l.iiij.eo.titu.ꝛ Ludo.in.d.§.ſi quis ita.Et dixit Barto.ꝛ docto.in.l. quidam.§.ſi
quis.ſ.alleg.ꝙ ſi petis a me cautionem de non offendẽdo:ꝛ ego a te peto ꝙ niſi
mihi caueas non cauebitur tibi per me:niſi ex vna parte eſſet iuſtus timor:et ex
alia vanus:q: habenti timorem vanum non eſſet cauendum per.l.hoc autem.in
prin.ff.ſi cui pluſq̃ per.l.fal.ꝛ vide in verbo negligentiam.in.c.cõtra magiſtra=
3 tum negligentẽ.ꝛ in.c.iudex vt non arguaẽ.¶†Officialis nõ poteſt ſe intromit
tere de officio vel iuriſditione alterius.l.repetitia.de epiſco.ꝛ cle.Quod eſt ve=
rum etiã de iudice notario ꝛ quocũq̃ officiali.not.ibi.l.quacũq̃. de exce.ꝛ exa.
4 lib.xij.vbi ſingularis glo.Gui.ꝛ Bal.†qꝺ nõ habet locũ prorogatio:vbi eſt cer=
tus iudex deputatus.ꝛ in.l.ꝯſulta diualia.C.de teſtib͛ dixit Bal.in.l.repeti.§.fi.
C.de cõſti.pecunia.in fi.ꝙ vnꝰ officialis nõ põt ſe impedire de geſtis tp̃e alterius
officialis:vbi dixit de ꝯſule mercãtieꝙ ſe nõ impedit de geſtis tp̃e alteriꝰ conſu=
lis.Sicut inter duos collegas officiales coequalis ptãtis daẽ actio negotioruꝫ
geſtoꝝ:ſi vnꝰ ſoluit id qꝺ aliũ ſoluere oportebat.l.ex facto.ff.de neg.ge. vbi An
ge.dixit idẽ inter eos q̇ collegę nõ ſunt ſed in offõ ſubalternanẽ ꝑ illũ tex. ꝑ quẽ
etiã dixit ꝙ officiales principales ad aliqꝺ offm̃ deputati tenenẽ de dolo ꝛ lata
culpa miniſtroꝝ eis aſſignatoꝝ ꝑ cõe ſicut ipſi ꝑncipales tenenẽ vnꝰ ꝓ alio qui
5 agẽt ꝯ miniſtros actiõe negotioꝝ geſtoꝝ:ſm Ang.ibi.¶†Officialis vel ptãs in
telligiẽ habere tacitũ mãdatũ ad expẽdendũ ea q̇ in vtilitatẽ reipublice verſanẽ,

glo.in.l.nulli.ff.qđ cuiuſqȝ vniuer.nomine.ꝛ vide in verbo expenſis.

1 ¶ Curiales principis prohibentur emere iura principis ſine eius conſenſu.
2 Gratiam facere eſt lata culpa.
5 Seruus pagan⁹ alicui⁹ iudei ſi efficiat̃ xpian⁹ nõ cogit̃ iude⁹ illũ relaxare gratis.

Officialis. Si ſtatutũ vel cõſtõ pncipis dicat ꝙ ſi officialis amouerit de pecunia curie puniat̃ habebit locũ etiã in amouẽte vnũ denariũ.Ang.in.l.ſi ſeruũ.§.ptor.de acq̃.he.Tñ aliqñ excuſat̃ ſi deeſt theſaurari⁹:qꝛ tũc dꝫ aſſignare theſaurario puicie.ſꝫ bar.i.l.fi.de cano.largi.li.xi.Et ẽt excuſat̃ ſi pecuniã ex multis puẽtã expẽdat.ſꝫ bar.i.l.diu⁹.de bo.dã.Nõ ſtat⁹ eſt ne i ſuos vſus ꝯuertat.l.minime.de ſuſcep.ꝛ archa.ꝛ.l.ij.de his q̃ pupil.rõ.li.x.ꝛ.l.ſi q̃s.de aq̃ductu.ꝛ ſꝫ ius p tali amotiõe iponit̃ pena dupli.i aut.de coll.§.nulli.ꝛ.§.ſe.qđ itelligit̃ ſꝫ no.i.l.ſacr.legiũ.§.his.ꝛ.l.ſacri legij.§.labeo.ad.l.iul.pecu. ¶ Officialis q̃ ſuffragio alioꝝ aut ſuo ipetrat dignitatẽ vel offm̃ ex q̃ multe obueniũt imunitates ille ſibi nõ ꝯcedunt̃ ex q̃ data opa illud habuit ſꝫ bar.i.l.ſi vniuerſe.de leg.li.x.q̃ dixit i.l.j.de ſtan.aut mã.lib.xij.ꝙ debitoꝛ reipublice offãlis cõis eẽ nõ põt.l.reſcpto.§.debitores.de mun.ꝛ hon. Qui ſi ad hoc vt offm̃ nõ ꝯſequat̃ debita ꝯhat data opa ꝙ hoc ſibi nõ pderit q̃n hẽat offm̃:ꝛ ſequit̃ Lu.i.l.ſi q̃s i graui.§.ſubuenit̃.ad ſill.ꝛ.l.ſi ſuus pluriũ.§.ſi q̃s.de le.ij.ꝛ.l.q̃ data opa cũ ſeq.ff.q̃.ex cau.ma.ꝛ.l.ab hoſti.§.ſi vir.ſol.mri.ꝛ.l.
1 vniuer.de leg.j.ad ꝟbũ offm̃.c.fi. ¶ †Officiales pncipis vel ei⁹ curiales phibent̃ emere iura pncipis ſine ei⁹ ꝯſenſu:qꝛ ſũt difficiles ad ꝯueniẽdũ.l.curiales.C.loc.gl.i.c.potuit.de loc.Et ſi p iterꝑ oſitã pſonã emat tenet̃ in q̃druplũ ꝛ lucrũ fiſco q̃rit̃ gl.i.l.nõ lꝫ.de ꝯhẽ.emp.Bal.i.l.q̃ſq̃s.ſi cer.pet.i.l.j.de ꝯc.iudi.ꝛ in.l.pncipalib⁹.ſi cer.pet.Et phibet̃ mutuari officialib⁹ ſine cauſe neceſſitate.d.l.q̃ſq̃s. ¶ Officialis q̃ officij occaſiõe aliq̃d p iniuriã abſtulerit tenet̃ ad reſtõnẽ illius e q̃drupli.i ꝯſti.eos tñ de iniuria cur.illa. ¶ Officialis q̃ iniuriã itulerit ſubditis punit̃ publicatiõe tertie ptis bonoꝝ cũ amotiõe ab offõ cũ iſamia ppetua:ita ꝙ nllo tpe ad aliud offm̃ admittat̃ ibidẽ. ¶ Offãles ꝓpoſiti ad eſtimãdũ vel pequãdũ ſi p g̃raꝫ aut p negligẽtiã omiſerint i offõ puniũt̃ in q̃druplũ ꝛ puant̃ ſalario
2 qđ pcipiũt officij rõne.l.peq̃tores.C.de cẽſi.ꝛ pequa.li.xi.†Qꝛ facere g̃raꝫ eſt lata culpa.ff.mã.l.ſi pcu.§.fi.Et alibi dꝛ ꝙ eſt dol⁹.ff.de admi.tut.l.tutoꝛ q̃ repto.§.cõpetit.Nã qñ public⁹ officialis facit g̃ram dꝛ dol⁹.ꝛ.ff.mã.l.dol⁹.ꝛ facit.ff.ſi q̃s omiſ.cau.l.ſi q̃s pec.Niſi hoc faciat ex arbitraria eq̃tate.l.ij.de meta.qꝛ nõ tenet̃ ſi ſꝫ ſuã opinionẽ hoc faciat.ar.gl.i.l.fi.de pdic.naui.ad qđ exacto.tribu.l.miſſi.ꝛ de erog.mili.anno.l.opinatores.ſec⁹ ſi doloſe.d.l.peq̃tores.ꝛ.l.ij grauatos.e.ti.Si ꝟo faciat vt vir bon⁹ tꝫ.ar.ff.loc.l.ſi merces.i pn.ꝛ.l.j.i fi.ſi p inimicitia creat.fctã fuerit.nã põt ab ipſo ad bonum virũ haberi recurſus.de iniur.l.ſed ſi vni⁹.§.ait ptoꝛ.ꝛ tenet̃ parti leſe ad reſtõnẽ.de decur.l.ſi ille.ꝛ qđ habet̃ in.l licitatio.§.ꝙ illicite.de publica.ꝛ i.l.j.qñ ciui.actio.ꝛ qđ hẽt i.l.j.de diſt. ¶ Delinquẽs i offõ nũq̃ȝ redibit.Bar.in.l.mãcipia.l.aliq̃d.de ſuſce.ꝛ archa.ꝛ facit tex.i l.j.C.ſi q̃cũqȝ pdi.pote.ꝛ bal.i.c.j.ſi duo.de pace tenẽ.ꝛ i.l.iudices.de digni.lib.xij.Ex q̃ infert vnũ no.Bal.i.l.ij.de ĩdicta li.ꝛ facit.l.ſi q̃s.C.de offi.pfe.pto.ꝛ dixit bal.i.l.ij.de lib.ꝛ coꝝ li.ꝙ doctoꝛ puat⁹ doctoratu ppt̃ delictũ nõ põt iterato itrãdo examẽ redoctorari. ¶ Cõſtitutio regni volẽs ſpectas penas ſolũ ſpectare regie curie vl iuſtitiarijs:ꝯphẽdit ẽt alios offãles hñtes merũ ꝛ mixtũ impiũ ꝛ capitaneos:qꝛ ea rõne q̃ iuſtitiarij dñr pſides eadẽ rõne:ꝛ capitanei p ea q̃ gl.no.i rub.de an.exce.ꝛ i ꝯſti.regni iuſtitiarij nomẽ.ꝛ clare colligit̃ i.c.regni.Itẽ ſtatuim⁹ qđ iuſtitiarij vl alij offãles ꝛ i alio.c.qđ icipit ſubiũgẽdo ꝛ ꝙ capitanei dicũt̃ pſides.pꝫ i q̃dã.c.regni.i ru.ꝙ tpe guerraꝝ ex offõ nõ pcedat̃.Offãles q̃ ptextu officij pñt ſubiectꝭ eẽ terribiles phibẽt̃ aliqđ obſeq̃ũ ruſticano ipõere aut

accipere ſibi ſeruū bouē vel aliqđ animal ēt punit̄ propterea exilio ⁊ bonoꝝ pu blicatiōe. Et eadē pena punit̄ publicanꝰ qui oneri p̄fato ſe ſpōte ſubiecerint. l. ſi q̇. C. ne ruſt. ad aliqđ obſequiū denotet̄. ⁊ facit in aut̄. vt iudi. ſine quoquo ſuf fra. §. nolumꝰ aūt. Nam iſta non ſunt facienda fiducia magiſtratus. ff. de iniur. l. nec magiſtratibus. Nam iſti terribiles eſſe conſueuere pretextu officij vel pu= blici muneris. quod licet ar. etiam. l. j. ſi recto. prouin. ⁊. l. j. ſi qua predi. po= te. de iude. l. fi. ꝙ me. cā. l. ſi per impreſſio. ⁊ extra de iude. c. cum ſit etiam. pro= pterea iuſtitiarij capientes aīalia ruſticoꝝ eiꝰ officij rōne puniunt̄. facit l aut̄. de colla. §. ad hec. Et idē vt̄ in republica q̄ indigeret aīali ꝙ nō poſſet illud reci pere. ⁊ in ti. ne opere a colla. etiā de ero. mili. anno. l. iij. Tñ in cōtra. facit. l. fi. §. j. de pigno. act. ⁊ vt̄ expreſſum in. l. j. in prin. de mune. ꝙ reſpublica poſſit ac= cipere pretio ſoluto. l. ij. in qui. cau. ſerui. ꝓ p̄mio. etiā. ff. queādmodū ſerui. l. ſi locus. ⁊. l. ij. de lucro aduo. † etiā facit. liiij. diſt. c. freternitatis. ver. ſi paganꝰ ſeruꝰ alicuiꝰ iudei efficit̄ chriſtianꝰ nō cogit̄ iudeꝰ illū relaxare gratis. etiā. ff. de poſtlimi. reuer. l. mulier. etiā. l. in. bello in. §. fi. deportat̄. in fi. ✠. licet ppl'o romano accipere ſeruū alteriꝰ ꝓ vtilitate reipublice pretio ſoluto. no. in. l. bar bariꝰ. in glo. fi. de offi. p̄ſi. etiā qñ recipit tenet̄ ad emēdationē dāni. ff. ad. l. ac quil. l. queādmodū. §. municipales. verſi. itē ſi dū. ⁊ vide not. per And. de Iſer. in ti. de capi. q̇ cur. vē. in fi. ⁊ in ti. q̄ ſint regalia. in ver. ⁊ plauſtroꝝ. etiā l. l. ij. de naui. nō exigē. ⁊ eſt ſpeciale. al's eſt pena quadrupli. l. iij. de aſſeſ. etiā in. l. deuo tum in fi. de meta. in. l. j. de meta. vbi etiam eſt ſpeciale.

Blatio. Si officialis ſit condēnatus in ſindicatu propter qđ nō poſſit vlteriꝰ eſſe in. d. offō qualiter cōſulet̄ ſibi: dic ꝙ cautela erit vt ante cōdemnationē offerat pecuniam in cōdemnatione deducēdā ⁊ abſoluet̄ ⁊ habebit̄ pro abſoluto ⁊ in= famia nō notabit̄ ſm doc. in. l. ſi reus paratus. vbi Bal. ff. de ꝓcur. ⁊ tenet Bar. in. l. ait pretor. §. ſi q̇s paratꝰ. de no. ope. nū. Et ideo ſi extat ſtatutū in ciuitate ꝙ ſi aliq̇s eſt cōdemnatus in offō ꝙ nullꝰ de domo ſua poſſit eſſe amplius officialis in illa ciuitate ꝙ nō habebit locū qñ ipſe officia= lis depoſuit pecuniā. ſm bal. in. l. itē ſi verberatū. §. fi. de rei vend. ⁊ nō notabit̄ infamia. Et idē dixit Bar. practicari debere per. d. l. ſi reus paratꝰ. ⁊ qđ no. in. l. j. C. de dolo. ⁊ in. l. ea q̄. C. de cōdi. indebi. per Bal. ⁊ in. l. vtiq̧. de rei ven. Et ſic ante condemnationē facientes cōpoſitionem vel ſoluentes proteſtentur ꝙ pro pter dubiū litis euentū hoc faciūt ⁊ ne vexent̄ litibus ⁊ expēſis ⁊ abſolui debe= būt ab inſtantia iudicij ſimpliciter nec habebit locum. l. q̄m. ff. de infami. ne vi= deant̄ delictū cōfiteri: q: faciunt cā redimendi vexationes: per not. per Moder. in. l. interdū. §. ſtichi. ff. de verbo. obli. ⁊ ita faciunt officiales: q: ante ſententiā conant̄ partē cōcordare. vt euitēt ꝯdēnationē ꝑ quā eis pararet̄ maximū preiu diciū. ⁊ vidi in Tuſcia ꝙ quidā poteſtas nō ſcripſerat certā pecuniam modice quātitatis vez ducatoꝝ decē in ꝓuentibꝰ qui voluit ſoluere ducatos ducentos ne cōdēnaretur in ſindicatu ꝓpter alia officia ⁊ nō fuit admiſſus. ⁊ fuit condem natus. ⁊ vide de iſta obligatione per domi. meū Andre. Barbaciam in repe. ca= pituli preſenti um. de teſti.

☞ Officiales non debent officia aſſumere vt queſtui et pecunie deſeruiant.
Cupiditas eſt omnium libidinum radix.

Fficium. † Officiales nō debēt officia aſſumere vt queſtui ⁊ pecunie deſeruiant. l. ad ſplendioris. de diuer. offi. vnde Ambro. ij. de offi. decet oēs, cēſura fragilitatis cōtinētie au ctoritas. ⁊ maxime eū q̇ honori preeſt ne p̄eminentē virum theſauri poſſideant ſui: ⁊ pecunie ſeruiāt: q̇ preeſt liberis illud magis decet.

vt ſupra theſaurū ſit aīo.⁊ īfra amicū obſequio: hūilitas eñ augget gratiā hec plena laudis ⁊ digna pmario viro cōtrariū vero ſcʒ munera a iudicib⁹ ⁊ magiſtratibus affectare inſidere miſerrimis animis ꝯſueuit. de iudi. pperandū. §. ſinaūt vtraqꝫ. Et qui aurū diligit nō iuſtificabitur. Eccle. xxxj. ⁊ ibi de hoc ſatis poſtremo ignis deuorauit tabernacula illoꝝ qui libenter munera recipiunt. Job. xv. in fin. hodie vero in regnis ſatis cupiditas abundat: qꝛ auꝝ imperat. auꝝ iudicat. argentū remouet. paſſio pmouet affectionē. ſilent leges ⁊ canones. ⁊ rō eqtas proſcribitur. mendicat bonefidei literatus: abundat malefidei exaltatus. i. ibi null⁹ quātum mercaꝛ. ſed oēs quātū dare ſufficit. eſtimat ibi oē tribunal pecuniȷs. expugnaꝛ ibi nulla integritas. nulla fides. null⁹ humilis mūdus vt magiſtratus eligiꝛ. ar. in. l. ſi quēꝙ. de epiſ. ⁊ cle. ibi ad reddēdā iuſtitiā. nō iuſtitia dei queritur. ſed magis pecunie venerant. ⁊ nobiliſſima officia ſordes reputanꝛ. poſtqꝫ iuxta libitū ptio cōparanꝛ. quid ergo faciūt leges vbi ſola pecunia regnat aut vbi paupertas vincere nulla pōt polli. lib. v. c. ix. improbitas curialiū eo vſqꝫ innotuit vt de teſtimonio cōſciētie. de honeſtate moꝝ. de ſinceritate cauſe niſi ptio interueniente qꝫ ꝯfidat. oēs eñ curias inuaſit peſtilens auaritia. Ideo ſepius q puniendus fuerat in locū vltoris apponiꝛ. j. q. j. fertur. ibi nihil pro teſtimonio bonoꝝ operū obtineꝛ
2 ſed p effuſiōe munerū cuncta cōplenꝛ. ea. q. placuit. † cupiditas eñ oim libidinū radix eſt. Tulli⁹ primo rheto. Archi. di. xlvij. ca. qm. ⁊ ca. veꝝ. nō ex officio ſuſcepto nō peccandi licentiā. ſed neceſſitatatē bene viuendi ſe nouerint aſſecutos. xl. di. in' pn. et c. j. ⁊ facit. viij. q. iij. ca. j. ⁊ facit. l. per illicitū. de cohar. vbi dicit ꝙ iudex nō bebet amare pecuniam: ſed iuſtitiam.

1 ☞ Officiales ppetui poſſunt conueniri et agere durāte offō.
2 Poteſtas poteſt conueniri pro contractibus celebratis añ officium. Et quid in locumtenente.
3 Officialis datus ad beneplacitum ſedis apoſtolice eſt ppetu⁹.

¶ Officialis perpetuus.

1 Officiales † perpetui poſſunt cōueniri ⁊ agere durante officio.[a] ar. de tute. ⁊ ra. diſtra. l. niſi. §. ſi. ſm Guil. dicit Bar. ꝙ officiales qbus nō eſt certū tps prefinitū pſumuntur perpetui. de excu. tut. l. iuriſperitos. in prin. de no. ope. l. de pupillo. §. ſi qs ipſi. per Bart. ⁊ Bal. idem in. l. pars literarū. ff. de iudi. vbi dicit bal. ꝙ eps ex quo eſt ppetu⁹ pōt cōueniri ne actio ſit inanis. ⁊ vide. l. preſidis. ff. ſi cer. pe. ⁊ vide Bald. in. l. princi-
2 palibus. eo. ti. pro † cōtractibus celebratis ante offm pōt cōueniri poteſtas ſm Azo. in. ti. de in ius vo. Quid in locūtenēte vide in. l. vicarios. ff. de leg. ⁊ ꝙ no. Azo. in ti. vt oēs tā ciuiles. et in auꝛ. clericus. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ dicit Ang. in. l. hoc accuſare. ff. de accu. ꝙ officialis durāte officio ꝯueniꝛ a nō ſubdito. ſm Azon. in ti. de in ius vocā. ¶ † Officialis datus ad beneplacitū ſedis apoſtolice eſt perpetu⁹: qꝛ ſedes nunqꝫ moriꝛ: ſecus ſi ſit datus ad beneplacitū pape qꝛ eo mortuo expirat. c. ſi gratioſe. de reſcrip. in. vj. ⁊ dicit Bal. in. l. iuriſperitos. de excu. tu. ⁊ cameras-

[a] ¶ Offō. vide q ad hoc dixi. ſ. l ver. durante officio i apoſtil. vbi etiam p eundem.

rius Pape cuius offm̄ non expirat per mortē Pape.c.ne romas
ni.de elec ꝛ vide Bar.in.l.de pup.§.ſi quis ipi pretor.de no.ope.
nū.licet officiales non debeāt eſſe perpetui ſed annales.l.nemi
nem.de ſuſce.lib.x.ꝛ in conſti.regni volumus.de nume.offi.
¶An ꝛ qn̄ officiales perpetui cōueniātur durante officio.vide
ſ.in verbo durante officio.

1 ¶Marito licet occidere omnem adulterū cum vxore in adulterio deprehenſum.Et quid de magiſtratu.et nu.2.
3 Adulterium per que indicia probetur.
4 Vaſallus an poſſit occidere dominum ſuum vel regem repertum in adulterio.
5 Vaſallus non poteſt occidire dominum ſuum bannitum.
6 Maritus vilis non poteſt occidere magiſtratum.

¶Officialis offenſa.

Quia dicitur ꝙ non licet offendere maſtri-
tum finito officio dum ſtat ad
ſindicatū ꝛ ꝙ offenſor punit̄ ſicut ſi officialē offende
ret:vt.ſ.in.j.c.ꝛ.ſ.in verbo durāte ſindicatu.limita
hoc nō habere locū:qn̄ ſpeciali odio offenderet vel vt
inimicū vel ſe defendendo:vt in conſti.vt participatio de iniu-
ria curia illa.in.j.lib.vt late per Andre.de iſer.qꝛ tūc puniret̄
tanꝗ offendēs priuatā perſonā ſm̄ Andre.ibi vbi loquit̄ de re
gibus ꝛ Cardinalibus ꝛ aliis officialibus ſi offendant̄.ſi tenet̄
offendens crimine maie.leſe.ꝛ vidi latius Andre.de iſer.in ti.
que ſint rega.in ver.cōmittentium.vbi late.† Tn̄ ſi officialis
eſſet inuētus in adulterio.an poſſit occidi.vide tex.in.l.mari-
to.in.ſi.ff.de adul.vbi de patre.an poſſit occidere magiſtratū.
vbi Bar.dixit ꝙ quidā dixerūt ꝙ nō:qꝛ magiſtratus iure mari-
ti nō pōt accuſari.l.ſi maritus.in pn̄.eo.ti.l.hos accuſare.de ac
cuſ.tn̄ Bar.tenet ꝯtrariū dicēs ꝙ lꝫ verū ſit ꝙ magiſtratꝰ nō po
teſt accuſari eſt vex niſi accuſatio ſit tpe pitura:qꝛ tūc bene pōt
accuſari.d.l.hos.ꝛ.l.ſenatus.de offi.pſi.ꝛ in tm̄ poſſet accuſa-
ri ꝙ ſi eſſet cā ꝙ p lit.cōte.nō ꝑpetuaret̄ ageret̄.vſꝙ ad ſentētiā
vt not.in.l.ſi reſtituat̄.§.ſed ſi cā.de iudi.Et ad ꝓpoſitū ius oc-
cidēdi adulterū eſt tpe periturū:qꝛ niſi ille tūc occidat non pōt
poſtea occidere.l.ꝙ ait.lex.in ſi.eod.ti.ſic ergo ſicut pōt ipſum
a accuſare qn̄ accuſatio eſt tpe peritura ita ꝛ occidere[a] cum iſtud
ius occiedendi ſit tpe periturū q̄ ſunt vera in patre:marito aūt
non licet occidere magiſtratum ex quo magiſtratus nō eſt tur-
pis pſona.vt no.in.l.hac lege.ꝛ in.l.nupta.§.ius occidendi.eo.
ti.ita Bar.in.d.l.marito.ꝛ facit tex.in.l.gracchus.de iure vero.
2 de cōſti.regni.† licet viro occidere omnē adulterū cū vxore in
adulterio deprehenſum cuiuſcūꝙ cōditionis exiſtat ꝛ in oī loco
dūmodo adulterā occidat.vt in ꝯſti.regni ſi maritus.ver.etiam
in glo.de repudiis.ꝛ dicet̄ deprehēſus in adulterio vbi ſtatutū
requirit deprehenſionē qn̄ adulter eſſet deprehenſus in came-
ra cū vxore ſua in rebus venereis per glo.in.l.ꝙ ait lex in verſi.
3 celſus.de adul.ſm̄ Bar.vbi etiam dicit.† ꝙ p iſta preparatoria
b veneris probatur adulteriū.[b] ꝛ dixit idē Bar.in.l.ij.eo.ti.ꝛ in.l.
capite quinto.ꝙ ſi teſtes dicant ꝙ inueniri in camera ſolū cum

a ¶Occidere. Adde ꝙ adulterū occidens ſemꝑ peccat nō obſtante.l.cuili quādoꝙ.hoc ꝑmittente aliquid ꝯ Fely.in.c.j.circa prin.de preſcrip.

b ¶Probat̄ adulterium. Vide Fely. in.c.pterea. de teſti.ꝛ qd̄ ibi dixi i apoſtil.

ſola vel oſculantem: vel tangentem ꝙ iſta ſufficiant ad ꝓbatiõnem adulterij. per glo. in. d. l. capite quinto. ⁊ eſt tex. in. c. pena. de teſti. ⁊ in. c. literis. de preſump. ⁊. c. tertio loco. ⁊ dixit Bar. in d. l. fi. ꝙ adulteriũ probat̃ preſumptiue. lʒ lex requirat ꝓbationem qꝛ ſi videres in lecto duos vel in camera neſcires quid facerent. pro quo facit ꝙ not. Bart. dixit in. l. ij. de aqua plu. arcen. ⁊ dixit Bar. in. l. furem. ff. de fur. ꝙ ſi aliq̃s deprehẽditur in domo alicui⁹ vbi eſt pulchra mulier ꝙ eſt adulter manifeſtus ꝓ que dixi cũ quidã fuiſſet occiſus per maritũ in camera vxoris ſue. et nõ poterat ꝓbari per teſtes ꝙ fuiſſet deprehenſus in adulterio ſed ꝓbatur per multa indicia ꝙ ante fuerat diffamatus ꝙ ille cognouerat. ⁊ fuerant viſa aliqua ſigna veneris ꝙ maritus non debebat decapitari. ſed mitius puniri per predicta cõiuncta. l. j. §. fi. ff. de ſicca. q̃ deprehẽſum in adulterio occiderit. ⁊ licet diceret̃ ꝙ alibi occiderat et occiſum diſpõrtauerat dixi ꝙ cum ibi repertus fuerit occiſus preſumit̃ ibi occiſus ⁊ nõ alibi per dicta bar. in. l. j. ff. de via publica. ⁊ per Dy. in. l. fi. de here. inſti. Et diceret̃ magiſtrat⁹ deprehẽſus in adulterio cũ vxore ſi inuenerit ipſum in camera in actu veneris ⁊ perſecutus fuit eum per horas ⁊ ipſum alibi occidat perſequendo ⁊ nõ dimittẽdo ſm Bar. in. d. l. ꝙ ait lex q̃ no. ⁊ vide in cõſtitu. regni. de adul. vbi optima glo. quia ſepe occurrit quod magiſtratus committunt adulteria in terris ſibi decretis ⁊ vidi pluries de facto in officialibus qui de ſtupris: ⁊ adulterijs fuerunt inquiſiti in officijs ⁊ nunc

4 eſt de facto. † Tamẽ an vaſallus poſſit occidere dominum ſuũ

a vel regem repertum in adulterio cum vxore ſua: dico ꝙ non a per. l. ſi adulterium cum inceſtu. §. fi. de adul. vbi libertus nõ poteſt occidere patronuʒ in adulterio. per quem tex. dixit ibi Dy.

5 ſm Barto. † ꝙ vaſallus non poteſt occidere dominum bannitũ ar. in aut. de nup. §. j. ⁊ de obſequi. patro. preſta. l. fi. ꝙ etiã probatur: quia vaſallus equiparatur liberto: vt not. And. de Iſer. in titu. qui. mo. feu. amit. ⁊ in titu. que fuit prima cã. §. ſed qui. ⁊ reſpectu domini dicitur vilis perſona vaſall⁹: quia eſt vt liber-

6 tus vt. ſ. † ⁊ maritus vilis non poteſt occidere magiſtratum. d. l. marito in fi. ⁊ quia magiſtratus non eſt turpis perſona. d. l. marito. ergo ſicut vilis maritus non accuſat de adulterio. l. iij. ⁊ ibi glo. eo. ti. ita etiam non poteſt occidere ſm Bar. in. d. l. marito. §. illud. nec puto ꝙ cõſt. regni. in hoc corrigat ius cõmune quia cõſtitutio illa fuit facta per Imperatorẽ qui erat ex regni ⁊ non videtur cõtra ſeipſum hoc ſtatuere voluiſſe ⁊ in generali ſermone nõ cõtinet̃ pſona loquẽtis pen. l. de act. emp. Naʒ nemo intelligitur legem ponere contra ſeipſum. arg. l. peculium. de pecu. le. in. §. ſicut. l. lucius in fi. ſm Bal. de pace iur. fir. §. ad hec. Tamen an iſto caſu ſindicatores poſſint cognoſcere de adulterio cõmiſſo per officialialem vbi ſpectet cognitio alteri poteſtati vel ſit remittẽdus ad principẽ: puto ꝙ ſindidicatores nõ poſſunt de hoc cognoſcere per no. per. Guil. in. l. nulli. C. quo. ap. ⁊. ſ. dixim⁹ circa p̃n. niſi adulteraſſet offm̃ exercẽdo: vt qꝛ mulierẽ citari feciſſet i curia cã teſtimonij vl̃ ſub colore ingrẽdi ꝯ ipʒ delictum ⁊ cũ fauore officij aut eius p̃textu eã adulteraſſet vel

a Sʒ ꝙ nõ ſʒ qd de papa dic. idẽ et ꝙ accuſari nõ põt: ſʒ tñ mulier q̃ cuʒ eo adulteriũ cõmiſit accuſari põt ita fely. in. c. q̃ i eccle. i. xliij. col. inf. xvj. in. fi. de ꝯſti.

ſi fuiſſet detenta ꝑ aliqua cā vel ſi litigaret in curia et ea de cā fuiſſet adultera q̄ꝛ cognoſcerent ſindicatores.ar.c.mulieres.de offi.dele.in.vj.cum ibi not.ꝛ dixit hoc Guil.in.d.l. nulli .ꝛ vide ſ.de officio ſindicatorū.circa prin.operis.ꝛ vide in verbo adulteriuȝ officialis.ſ.ꝛ vide.ſ.in ꝟbo iniuria officialis. ¶An offēdens officialē remoto teneat̄ ac ſi oſtēdiſſet officialē.vide in ꝟ. remotum .ꝛ in verbo durante officio.¶Offendēs officialē tenet̄ pena parricidij : q̄ꝛ eſt ciuis et pater ciuitatis.vide.ſ. in titu.de ... .ſindicatorum.c.ſi.

1 Officiū ſi valeat maleficiuȝ ꝛ penam maleficij minuat.intelligit̄ ꝙ valeat maleficium preſumptum.
2 Officium non perditur propter maleficium niſi poſt ſententiā.
3 Duplici officio an quis poſſit fungi?
4 Ratione officij vnus homo fingitur alius.
5 Promittens ſub nole officij per errorem an obligetur.
6 Officium inuitus acceptare quis dicatur?
7 Faciens aliquid ex neceſſitate officij quod quis hȝ nō meretur penam aliquam.
8 Officialis poteſt aliquem de domo extrahere vt offm̄ acceptet ꝛ eius occultatorem punire.

Officium. Nemo debet niſi offm̄ ſibi cōmiſſum exercere ꝛ de officio alteriꝰ tangere ꝛ ſe impedire de offō alterius.l.ſi. de offi. procō.ꝛ.l.ij.de offi.ꝓfec.anno.ꝛ.l.in prouincijs.de mu.ꝛ actu.li.xij.ꝛ.l.ij.de exa.tri.li.x.ꝛ.in.l. conſulta diualia.C.de teſt.ꝛ.l.ſi q̄s de aquedu. vbi punit̄ ideo tenebit̄ in ſindicatu.ꝛ in.l.duos,de ſuſce.ꝛ archa.vbi hr̄ ꝙ punit̄ officialis q̄ ſe impedit de offō alterius:vbi.Bar.dixit ꝙ punitur officialis:qui mādat pecuniā ſolui alteri q̄ꝫ cui debetur.

1 ¶†Offm̄ ſi valeat maleficiū ꝛ penā maleficij minuit.l.ſi nō multi.ff.de public.ꝛ.l.ſacrilegij.ad.l.iul.pecu. ꝙ itelligit̄ ꝙ valeat maleficium ꝓſumptuȝ:ſed non liq̄dum.l.poſt.de his q̄.vt indi.ꝛ no.in.l.athle.§.calūniator.de infam.Bal.in.l.etiā.C.de fur.dixit idē Bal.in.l.ij.C.q̄ accu.ꝙ lȝ offm̄ excludat ꝓſumptū maleficium non excludit penā ꝛ aptā ꝓbationē.ꝛ vide in ꝟ.ꝓſumptio

2 officialis.¶†Offm̄ nō ꝑdit̄ propter maleficiū niſi poſt ſniam.l. qui decurio.de fal.ꝛ no.Inno.in.c.fraternitatis.de hereti.Ideo delictum de quo q̄s nō eſt ꝯdemnatus nō impedit ꝓmotionē ad

a aliud offm̄ ſm̄ Bal.ibi.¶†Quis nō poſſit fungi duplici offōᵃ.l.

3 hac pte.de ꝓpoſi.ſacro.qđ eſt verū qñ officia ſint ꝓtinus diuerſa ſecus ſi non diuerſa ſint.ſed circa idem tendētia.l. comperimꝰ. C.de prepo.ſacro.ſcri.vbi glo.pro quo vide no.p Bal.in.l.iubemus.§.ſane.de ſacroſan.Et ideo ſi iudex q̄ erat tabellio ſcripſit omnia acta coraȝ ſe facta fidē facit ꝛ ex illis pōt ꝓnūciare ꝛ ſnia lata valet ꝛ nō impeditur fungi duplici officio:q̄ꝛ ad idē tēdūt. pro quo facit q̄ mili.nō poſ.l.is q̄dē ꝛ.c.ij.de cōſue .ꝛ de preben. c.cū ſingula.in.vj.ſm̄ Bal.in.d.l.cōperimus.ꝛ vide in aut. niſi breuiores.C. de ſen.ex peri.ꝛ vide in.l.j.C. de agē.in rebus.lib. xij.ꝛ in.l.is.C.q̄ mili.nō poſ.ꝙ qñ quis aſſumit duo officia ꝛ nō poteſt habere niſi vnuȝ:nō pōt habere ſalariū niſi primi officij tantum

a ¶ Offō .vide tu fely in c.iij.poſt me. iij.col.ꝟ.iiij. intelligeba. ſi.de pro

vbi Bar. ꝙ ꝗs nõ poſſit duo officia ſubire vt ibi: ⁊ in.l.ſi cõſul.de adop .qñ ſunt incõpatibilia qd nõ poſſit deſeruire vtriqꝫ: ſecꝰ ſi poſſet ꝑ.d.l.cõperimꝰ. ⁊ vide Bal.i.l.cõſul.de adop. ¶ Et ideo ſi officialis ſe geſſit negligẽter in vno offõ impedit in exercitio alterꝰ officij tenebit in ſindicatu ꝑ ꝓdicta. ⁊ vide.ĩ.c.vbi duo officia. ¶ An ſi duo gerãt vnũ offm̃ ⁊ ĩueniat defectꝰ in rõnibꝰ cõis vel in libris an ꝗlibet inſolidũ teneat.vide Bar.in.aut.hoc ita.de duo.re.⁊ not.in.l.cũ alicui.de neg.ge.⁊ vide i.l.j.§.ſi plures.de exercitijs.⁊ in.l.ſi tuto.de admi.tuto.ꝑ Bar.in.l.ambitioſe.de decre.ab or.⁊ i.l.eandẽ.ff.de duo.re ⁊ vide.ĩ.in ꝟ.plures officiales.ver.latius. ¶ Ubi duoꝰ officia coniungunt in vnũ offm̃ mutat nomen officij ⁊ oẽs redditꝰ ⁊ ſalaria ipſoꝝ officioꝝ etiam vniunt: vt oẽs iuriſditiões vtriuſqꝫ.d.tit.vt iudi.ſine quoquo.§.illud tñ.vbi dicit Ang. ꝙ ſi vnitur offm̃ capitanei ꝑuſij cũ offõ guerre intelligunt vnite iuriſditiões quas exercebat vtrũqꝫ offm̃ ⁊ etiã ſalariũ ⁊ periculum adminiſtratiõis vtriuſqꝫ dicens ꝙ ſic capitaneus populi dꝫ ſtare ad ſindicatũ octo diebꝰ ⁊ capitaneꝰ guerre.xv. habẽs hoc offm̃ vnitũ tenebit ſtare ad ſindicatum toto dicto tꝑe vtriuſqꝫ.ſ.per dies.xxiij.⁊ oẽs eius officiales familiares quos quilibꝫ coꝝ tenebat añ vnionẽ officij.niſi aliud appareat.⁊ facit.l.ꝗ binos.C.aduo.diuer.⁊ eo.ti.§.hec aũt.per Ange.ꝗ dicit ꝙ ſi de vno officio efficiant duo ꝙ ꝗlibet officialis habebit tm̃ ſalariũ quantum habebat vnus.alle.Jaco.bu.in.l.binos.C.de aduo.diuer.iudi.ꝙ dicit veꝝ qñ ſalariũ ſtatuit ꝓ induſtria vel ꝑſona: ſecus ſi ſtatuit rõne expenſaꝝ: qꝛ ꝯſideratio habebit de modo expenſarum: vt ſm̃ modum expenſarũ ſalariũ ſtatuatur Ang.⁊ iſta faciũt ſi vnꝰ doctor efficiat capitaneꝰ ⁊ aſſeſſor vniꝰ ciuitatis: de quo vide in.l.ſi conſul.ff.de adoptio.per Bar.⁊ Bal.⁊ vide in.c.ꝗs nõ põt fungi ſu-
4 pra proxime. ¶ † Rõne officij vnꝰ homo fungit alius.l.etiã.de fideicõmiſſis.⁊.l.tutor.ff.de his ꝗbꝰ vt indi. ¶ An ꝗue fiunt in officio ꝓſumunt facta cõtẽplatiõe officij.c.j.§.ſi ꝟo.de feu.guar.ſecus ſi fiant añ inchoationẽ officij vel põ ipſum cõſummatũ: qꝛ qđ fit ex officiũ nõ vr̃ fieri noĩe officij.de doli excep.l.ſi ꝓcuratorio.Et etiã ꝙ fit inter fidedignos ſub noĩe officij ꝓſumit factũ tẽpore officij.tex. valde no.in.d.§.ſi vero.Bal. ¶ Si in aliquo ꝯtractu ponit nomẽ officialis ⁊ priuati in dubio cõtractus vr̃ factus ꝓ illo priuato ⁊ nomẽ officialis videt adiectũ ad fauorem.tex.no.ſm̃ doc.in.l.fideicõ.§.plerunqꝫ.de lega.iij.vbi habet ꝙ idẽ
5 eſt dicere ꝓ titio ⁊ nomine titij.⁊ l.l.cũ pater.§.ticio genero.de leg.ij. ¶ † An ꝓmittens ſub noĩe officij per errorem obligetur.vide in.l.qui erat.ff.ſa.her.ver.
6 ampla.glo.in.l.ſi legato.ſerui.de lega.j. ¶ † Quis appellatur inuitus offm̃ acceptare.gl.in.l.ij.ff.ꝙ ꝗſqꝫ iuris.vbi dicũt doc.ꝙ poteſtarie dant iuitis ⁊ habet in canone.ij.q.vj.vidue.⁊ l aut.de defen.ci.§.interim.⁊ in.l.ſi ꝗs magr̃atus .de vi.⁊ hone.cleri.adeo ꝙ põt ꝓpter hoc expelli de domo contra regulã.l.pleriqꝫ. de in ius vo.⁊ hoc ꝑ.l.ex omnibus.C.de decu.li.x.Et ſi fecit reſiſtentiã ⁊ aufugit punitur quia tenetur tempore duplicato ſtare in eodẽ officio.ꝑ tex. ſingularẽ. in.l.ſi ad magiſtratuꝫ.de decur.l.x. Tñ in officijs ſpiritualibus.vide glo.diſtinguentem in.c.epiſcopis.xiij.q.j.inter papam ⁊ inferiores.⁊.d.An.in.c. ſi vnanimiter.de poſtu.prela.ſm̃ Ludo.in.d.l.ij. ꝙ ꝗſqꝫ iuris. ¶ Si quis aliꝗd faciat vel participet neceſſitate officij nõ ꝓiudicat iuri ſuo.l.ſi ꝓs.§.illud.ff.de inoffi. teſta.vñ tutor recipiẽs ex teſtamẽto legatũ pupillo ſuo factũ nõ vr̃ teſtamentũ approbare: qꝛ ex ſua ꝑſona nõ poſſet poſtea venire ad ĩpugnandũ: ad qđ.l.tutorem.de his ꝗbꝰ vt indig.⁊ de adminiſtratiõe tuto.l.cũ ꝗdã.Quia ꝗlibet in offõ exñs vicem duplicis ꝑſone gerit: vt ipſe.⁊ vt officialis.l.ſi cõſul.de adop.cuꝫ ſi. ⁊ facit.l.ſi.de inoffi.teſta.vbi de aduocato ⁊ procuratore ꝗ ſibi nõ ꝓiudicãt.⁊ vi
7 de in.c.an factuꝫ ab aliquo.ſ.in ꝟbo officialis. ¶ † Faciens aliꝗd ex neceſſitate officij ꝙ quis habet non meretur penã aliquã.l.moneta.C.de dila.li.x.vbi glo.

dicit q offm qd qs habet mone.aliquã.vbi Bar.dixit q qñ vna causa ad publicã vtilitatẽ pertinẽs est cepta p aliquez q̃ moritᷣ vel ſe abſentat iudex ex ſuo offõ põt illã cãm proſeq̃.l.pe.in pñ. de publi.iudi.ꝛ.l.ij.de abol.Et põt etiam tunc iudex dictã cãm ceptam ab alio proſeq̃.per tex.l.d.l.moneta.ſm Bal.¶†Officia lis poteſt aliquem de domo extrahere:vt offm accept at ꝛ eius occultatorẽ punire.l.ex oibus.de decurio.lib.x.Quod eſt veruz in quocunq ad publicũ offm vocato ſit curialis:vel non.ſz bal. ibi per.l.ſi ad magiſtratũ.co.ti.lz al's q̃s non poſſit ex cauſa de domo extrahi.l.plerique.de in ius vocan.ꝛ.l.nemo.ff.de regu.iu ris.ꝛ extra primo.c.¶Qui aliorum:aut ſuo ſuffragio impetrat offm nõ gaudebit immunitatibꝰ dicit officij ex quo data opera illud habuit.Bar.in.l.vniuer.de leg.lib.x.q̃ etiã dixit in.l.j.C. de ſtantio.ꝛ man.lib.xij.q debitor reipublice q̃ officialis eſſet non põt.l.reſcripto.§.debitores.de mu.ꝛ hono.Qui ad hoc vt offm non ꝯſequatᷣ debitum contrahit data opa.q hoc nõ obſtã te offm habebit quod ſequitᷣ Ludo.in.l.ſi q̃s in graui.§.ſubue= nitur.ad ſillᷣ.pro quo facit.l.ſi ſeruus plurĩũ.§.ſi quis.de leg.ij. ꝛ in.l.ij.§.ſi quid tñ.ſi q̃s cau.ꝛ in.l.ꝛ qui data opera.cuz ſequẽ ti.qui.ex cau.ma.ꝛ facit.l.ab hoſtibus.§.ſi vir.ſolu.ma.ꝛ.l.vni uer ſi.de lega.qꝛ videtur procuratum:vt dictis iuribus.ꝫ.ad ver bum officialis.el.ij.c.ij.

1 ☞Iudex qui poteſt ex officio aliquid facere ꝛ non facit non te netur parti ad intereſſe nec in ſindicatu.

2 Officium iudicis imploratur ſummarie ꝛ ſine libello.

3 Iudici ſi conſtat actorem non habere ius agendi reo etiam non opponente debet ex officio iudicis repelli.Et quid ſi iudex eum non repulit an teneatur in ſindicatu:nu.4.

5 Iudex poteſt ſupplere in his que reſpiciũt ineptitudinẽ libelli.

¶Officium iudicis.

1 Iudex †qui põt ex offõ aliq̃d facere ꝛ nõ facit nõ tenetᷣ parti ad intereſſe nec in ſindi= catu.Ang.in.l.iuſtitia.de iuſti.ꝛ iur.qꝛ in cõmiſſis iudicis arbitrio nõ põt appellari:vt plene in.c.ij. de iur.calum.ꝛ Io.de imol.in.l.ij.de pub.iudi.ꝛ vi de.J.¶Cõſtitutio quantũcũq gñali ois remedij ex cluſiua nũquam intelligitᷣ excludere implorationẽ officij ſupio ris q̃ cõſiderata equitate eius offm dz imploranti annuere.l.j. §.qñtũ.ff.de ſepara.ꝛ.l.plane.ꝛ.l.fi.de peti.here.ſicut nũq in= telligitᷣ cogitare d eo qd põt cauſari ꝑpter implorationẽ officij ſuperioris.l.iiij.§.j.de fideicom.lib.ꝛ in.l.ij.§.ſi bonoꝝ.ad ter= tul.ſm glo.in.l.ij.§.expectandi.de ſm tabu.¶Iudex ex offõ ſuo facit interrogationes ad ſuã ꝛ partis declarationem.l.age.vbi Bal.no.de tranſact.¶Iudicis offm põt implorari ſi q̃s timet q a fiat ei vis in poſ.ª.l.fi.de offi.pcu.ceſa.ꝛ Inno.in.c.in pñtia. 2 de pba.Bal.in.l.ſi ſup poſ.de tranſac.ꝛ in.l.ſi ſeruꝰ.C.q cũ eo.† Et imploratᷣ ſummarie ſine libello.l.equiſſimum.de vſufruc.Et idez ſi q̃s timet ab aliquo inquietari.C.q̃ bo.cede.poſ.l.iij.ff.de fide.l.ſi ꝯtendat.ꝛ.l.aurelius.§.centũ.de li.lega.ꝛ q ibi no.ꝛ qd Bar.no.in.l.ſi finita.§.ele.de dam.infec.Que ꝓhibitio inquieta

a ¶In poſ. circa hãc do ctri.vide no. cum nonnul lis remiſſio= nibus.d.Fe ly.in ca.cum oporteat.cir ca pñ.de ac= cu ſa.ꝛ in.c. i pñtia.i pri. ij.col.de pro ba.

3 tionis poteſt cā cognita fieri:vt in dictis iuribus.¶† Si cōſtat iudici actorem nō habere ius agēdi etiā reo nō opponēte dʒ ex offō iudicis repelli ⁊ tenetur etiā ad penā:ita Bald.in.l.vbi pactum.C.de tranſac.⁊ eſt gloſ.in.l.qui cum maior.§.ſi patris.de
4 bon.libe.† Quid aūt ſi iudex cū nō repulit.an teneat̄ in ſindicatu:dicit Pau.de caſt.ibi ꝙ ſi reꝰ nil dixit ꝙ non teneł etiam.ar.l.q̄cq̄d.de iudi.Secus reo poſtulante in.l.iiij.§.hoc aūt iudiciuʒ.de dam.infec.vide Ang.in.§.pactus ne peteret.vbi allegat ſpecula.¶ Judex pōt vbi reꝰ q̄ non debebat audiri ⁊ fuit auditus ⁊ admiſſus ad ꝓbandū exceptioneʒ ⁊ equietate gn̄ali.l.illicitas.de offi.preſ.repellere actorē:qꝛ ex liq̄do ex actis iudicis poteſt ſupplere defectum perſone excipientis.q̄ defectū cauſe non pōt ſupplere:ſed defectum perſonale ſic.ar.ff.de peti.here.l.plane.
5 ⁊.l.ſi.ſʒ Bal.i.d.l.vbi pactū.¶† Judex pōt ſupplere in his que reſpiciunt ineptitudinē iudicij.l.j.cum glo.ff.de offi.aſſeſ.Item in his que reſpiciūt nullitatē ꝓceſſus: vel eius validitatē .glo.eſt in.c.j.in ver.abſentia.de electio.in.vj.Itē reſpiciētibꝰ reuerentiā alterius iudicis.l.eos.§.ſi.de appel. Item in interrogando parteʒ poſt litē conteſt.l.vbicūqꝫ.de interroga.⁊ in.c.cū in ſi.de fide inſtru.Item in repetēdo teſtē cū declaratione ſui.c.cū cla
a mor.ᵃ de teſti.⁊ in.§.qꝛ vero.de teſt.Item ꝓ inuenienda veritate inſtrumēti producti in auſ.de tabel.circa p̄n.¶ Judicis offm̄ hʒ etiā ꝯditionē ſi fuerit poſtulatuʒ.ff.de dam.infec.l.iiij.§.hoc aūt.⁊.ff.de ma.conue.§.magiſtratibus.Qđ eſt vex in facto nō in iure.qꝛ ius ſcire teneł.l.ij.qđ q̄ſqꝫ iuris.¶† Judex pōt ſupplere in facto ſibi noto:qꝛ examinauit negotiū:vel qꝛ ꝑceperat per facti euidentiam.l.inruptiōe.§.ad officium fini.regnū.

a ¶ Cū clamor. Et ibidē.ad materiam vide oī no Felr.

1 Officiales an poſſint recipere oſculenta et poculenta.

¶ Oſculenta.

AN finito officio poſſunt officiales iſta dona recipe. Bal.tenet qđ non:quia qđ fit in ingreſſu:vel egreſſu officij dicił fieri in officio.l.iuriſgen.§.quinimmo.ibi ea cū de pac.⁊ arg.l.j.§.beſtias.de poſtu.⁊ quia poteſt preſumi promiſſum durāte officio.l.ſi ventri.§.fina.de pri.credit. Bal.in.l.pars literā.ff.de iudi.¶ An ſi officialis non recipit munera ſed pactus eſt.An iſtud ius confiſcatur.dic qđ non:quia pactum non tenet:vt not.de pac.l.iuriſgentium.§.ait pretor:tamen de pacto turpiter facto punitur.arg.d.§.beſtias.ff.de poſtula.Bald.in.d.l.pars lite
2 rarum. ¶† An officiales poſſint recipere oſculenta et poculenta.glo.qđ non:in autenti.ſcriptum exemplar.⁊.l.plebiſcita.§.nunc vero. de offic.proconſul. Guil.tenet contrarium propter equitatem.d.§.Jaco.de bel.dicit in.d.auł. qđ in defectu ſui ſalarij.poteſt illa recipere:qđ ſequitur Bald.in.d.§.nunc.qui dicit qđ pro quibuſdā minimis lex non offenditur:vt pro vno paruo caſeo vel pro duabus fialis maluatice.ar.l.quāuis.de condi.⁊ demonſtra.quia pro tam paruis animus rectoris nō flectitur.Bal.in.d.§.nunc vero.vbi dicit qđ etiam aſſeſſores non poſſunt recipere iſta enſenia ⁊ poteſt poteſtas compellere malos aſſeſſores.mantēti iuſiurā.qđ preſtatur.⁊ ibi per Jaco.de bel.Bal.

in.d.§.De iure autem conſtitutionum ⁊ capitulorum regni ſunt diuerſa capitula:que videas de per ſe.

1 ¶ Judex ordinarius non habens ſalariũ de publico vel minus ſufficiens põt licite oſculenta ⁊ poculenta recipere.

2 Munera excecant lumina ſapientum.

3 Judex an poſſit ſupplere de facto in notorijs:⁊ nu.4.

5 Probationes in cã inducere non ptinet ad officiũ iudicis.

6 Judex ſupplet procedendo de ſimilibus ad ſimilia.

Onſiliarij officiales ⁊ notarij q̃ a iure aliq̃d recipe prohibent̃ videntur etiã ꝓhiberi a ſpõte dãtibus recipere.in tit.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.⁊ de me.l.deuotũ.⁊ de re mili.l.fi.§.j.⁊ de ſalmi.l.j.lib.xij.¶Nã iudices ⁊ defenſores ciuitatum nihil accipere nec aliq̃d ſubditis auferre debẽt:niſi ſalarium: eis cõſtitutũ:etiã ſi ad victũ eis nõ ſufficeret:vt l.d.§.fi.⁊ l.§.ſcriptũ eſt.vbi di. Ang.ꝙ qñ aliq̃ mittunt̃ ad comitatũ ꝑ exactiõib⁹ faciẽdis:licet nõ habeãt aliqđ ſalariũ de publico:vel habeãt:ſ; nõ ſufficiẽs ad victũ nõ pñt ab inuitis ꝑ victu aliq̃d extorquere ſed bñ a volẽtib⁹ pñt accipere oſculẽta ⁊ poculenta:niſi habeãt ſalariũ ſufficiẽs q: etiã a volentibus nihil accipere pñt:vt ibi in gl.ꝑ qđ vr̃ correcta.l.ſolẽt.de offi.ꝓſu.⁊ de off.p̃ſi.l.plebiſcita.⁊ idẽ i ti.iuſiurã. in prin.inverbo annonis ſm Ang.⁊ idẽ tenet Lucas de pẽna.in.l.in ſacris.de ꝑ

1 ti.ſacro.dicẽs † ꝙ iudex ordinarius nõ habens ſalarium de publico vel minus ſufficiẽs oſculẽta licite capit ⁊ poculẽta.ꝑ tex.in.c.ſtatutũ.§.ſicut.de reſcri.l.vj. ⁊ ꝑ tex.in.l.ij.§.q̃ iõ.de offi.p̃ſec.pro.⁊ in aut.iuſiurã.in gl.imo etiã expẽſas moderatas.d.c.ſtatutũ.§.inſuper.q̃ ſufficiãt ad mediocrẽ vite ſuſtentationẽ.Quod dicit verũ maxime vbi eſt cõſuetudo.j.q.ij.placuit.De iure cõſti.reg.ab vniuerſitatibus non poſſunt recipere oſculẽta ⁊ poculenta.immo priuant̃ gagijs vni⁹ anni:⁊ qui non habet gagia tenet̃ in quadruplũ ⁊ pro alijs donis ⁊ muneribus tenet̃ iudicis arbitrio:vt in conſti.reg.Jtem ꝙ iuſtitiarij.Tñ per aliã cõſti.reg. que incipit apud iuſtitiarios:⁊ ibi And.de Jſer.poſſunt accipere oſculẽta ⁊ poculenta q̃ cõſumant̃ infra duos dies:⁊ dixit And.de iſer.in conſt.oẽs.de offi. magiſtri iuſtitiarij ꝙ non pñt capere pecuniam pro ipſis oſculẽtis ⁊ talia oſculẽta tñ ſemel pñt capi in conſti.j.de offi.iudi.Tamẽ deinde ſuperuenerũt alia capitula in regno ꝑ ⁊ cõtra.iſtis oſculentis q̃ vide tu lector curioſe ⁊ de cõſuetudine recipiunt̃ ⁊ aliqñ ponit̃ in litteris cõmiſſionum ꝙ pñt illa recipere.tñ periculoſum eſt recipere illa a litigãtibus: q: nõ dant̃ cũ charitate ſed per corruptionẽ ⁊ q̃ dat iudici vnã gallinã dat cũ intẽtione vt habeat ab eo bouẽ:⁊ dñt ruſtici ꝙ enſenium intrat per portã iudicis et diabol⁹ erit per feneſtrã:ſatis eñ in.l. an

2 tiqua prohibet̃ munera.vbi dicit̃ † ꝙ munera excecant lumina ſapientũ ⁊ mutãt verba iuſtorũ.⁊ in Job.viij.c.dicit̃:ignis cito deuorabit tabernacula eorũ q̃ libenter munera accipiunt:⁊ licet modica ſint tñ ruſtici dicere ſolent:ego portaui ſibi vnã gallinã:⁊ fecit quicquid volui:ideo incurrit̃ infamia ⁊ nõ ſunt recipiẽda:q: q̃ dat putat polluere mentẽ iudicis q̃ mũdas habere manus debet.in aut. vt iudi.ſine quoquo.§.neceſſitatẽ.⁊.§.illud.⁊ magis iudex eſtimabit̃ ſi non recipiat:licet de iure recipe poſſit ⁊ etiã ſm capitula regni:vt.ſ.tñ q̃dã aſſeſſor dicebat q̃ſto te toglio e bñ nõ te voglio.Jdeo a munerib⁹ cauete ⁊ p̃cauete et eſtote contẽti ſtipẽdijs veſtris q: virt⁹ augebit̃:⁊ iuſtitia munda erit.Nam Jmperator multum fauet officiali q̃ manus mundas habuit.in.d.§.neceſſitate.⁊ in.§.illud. vbi pollicet̃ p̃miũ alterius officij:⁊ cõtra ſtatuit ꝙ ſi manus mundas non haberit vt offendat offendens nõ puniatur:vt offendens officialẽ.vt ibi intãtum enim prohibetur iudex premium recipere poſt ſiniam et cõuenitur in ſindicatu. argu.

no. per Bal. in. l. j. § beſtias. de depo. vbi dƺ ꝙ qui recipit pmiuƺ
poſt factũ punit̃ ac ſi recipiſſet ante factum. Ex quo infert̃ cõtra
3 cardinales qui recepiũt pmia poſt beneficia impetrata. ¶ † Iu-
dex non põt ſupplere de facto in notorijs que ſui natura patẽt:
quia nõ eſt neceſſaria ꝓbatio. l. ij. in fi. ff. de ferijs. ⁊ ꝙ nota. in. l.
4 j. q̃ ⁊ aduerſus quos. ¶ † Iudex põt ſupplere in his q̃ ſunt noto
ria actu ꝑmanẽte: vnde ſi ſtatutũ dicit ꝙ ſuꝑ cicatrice non poſſit
fieri cõdemnatio ſine medicis: tñ ſi medici non reperiunt̃. ⁊ cica
trix eſt notoria iudici: ⁊ cuilibet intuenti põt iudex ſupplere. ſƺ
5 Bal. in. d. l. j. vt q̃ deſunt aduo. ¶ † Ad officiũ iudicis nõ ꝑtinet
probationes in cã inducere: qꝛ eſt officiũ partis. l. ꝑ hanc. de ap
pel. ff. de arb. l. nõ ex olbus. Fallit vͦ. iudex ꝓcedit inq̃rẽdo not.
Inno. in. c. j. de poſtu. p̃la. ¶ Itẽ fallit in his q̃ pertinẽt ad digni
tatẽ p̃toris ẽt ꝓpter publicã vtilitatẽ. l. quos ꝓhibet. de poſtu.
⁊. l. filiuſfami. § veterani. de ꝓcura. ¶ Itẽ fallit. ff. de iniur. l. itẽ
apud labeonẽ. § ꝙ ait ⁊ ibi not. Licet cõtra bãnum nõ opponat̃
exceptio iudex põt ex officio: qꝛ reipublice intereſt ad terrorem
delinquentiũ ꝙ bannitus nõ audiat̃. arg. de publica. l. licitatio.
6 § ꝙ illicite. Bald. in. d. l. vt que deſunt aduoca. ¶ † Iudex ſup-
plet procedendo de ſimilibus ad ſimilia: ⁊ poteſt aſſimilare ex
officio etiã nemine petẽte. glo. in. l. j. vt que deſunt. facit qͦd no.
Spec. de diſputa aduo. in prin. Bal. ¶ Iudex ex officio etiã par
a te nõ petẽte põt libellũ ineptũ reijcere[a] glo. in. l. j. de off. aſſeſ. ⁊
eſt alia in. l. j. C. vt q̃ deſũt. ⁊ ꝓbat̃ in. l. fi. i fi. C. ne fiſc⁹ vel p̃ua. ⁊ l.
l. j. ſi meſ. fal. mo. dix. ⁊ i. l. fi. C. de ſac. pag. ⁊ in. c. examiata. de iu
di. vͦ ſi. dicit põt lacerare ⁊ põt reijcere calũnioſum libellũ. Inn.
in. c. j. de offi. vic. ⁊ eſt gl. ſingula. in. l. q̃ cũ maior. § ſi patris. de
bon. liber. vide Lud. latius in. l. pactũ. C. de trãſac. ⁊ in. l. j. vt q̃
deſunt. ⁊ in. l. j. de off. aſſeſ. in quibus locis late ponit. ⁊ i. l. iiij.
§ hoc autem iudicium. de dam. infec.

a ¶ Reijcere. Adde Fely. i. c. ad aures circa fi. in vſ. dum allat. de preſcrip. ⁊ an qñ libell⁹ admitti debeat vide ꝑ eũ. in c. dilecti. circa pn. de iudi.

1 ☞ An plures officiales ex eodem delicto teneantur inſoliduƺ?
et nu. 2. 3. 4. ⁊. 5.
6 Pecunie publice cura ſi ſit commiſſa pluribus officialibus an vi
deatur commiſſa inſolidum.
7 Plures magiſtratus an videãtur dati inſolidum vel ſuſtineãt
vicem vnius.

PLures officiales. An quando plures geſſe-
runt officium publicum auctoritate ⁊
vtilitate: vel priuatum auctoritate ⁊ vtilitate: aut pu
blicam auctoritatem ⁊ priuatum vtilitate locum ha-
beat inter eos exceptio ordinis vel cedẽdarũ: vt pri-
mo cõueniat̃ qui geſſit ꝙ̃ qui nõ geſſit: vt vide in. l. j. § nũc tra-
ctem⁹. de tute. ⁊ ra. diſtra. ⁊ in. l. j. C. de trãſa. vbi gl. ⁊ Cy. ⁊ bal.
in. l. ij. quo quis ordo conue. ⁊. l. qm̃. de conue. fiſci debi. ⁊ in. l.
cum alicui ciuitati. de neg. geſt. ⁊ man. l. eleganter. § duobus. ⁊
quo ordine ꝯueniãtur officiales. vide in aut. hoc ita. C. de duo.
re. ⁊. l. ij. ff. ⁊ per Bart. in. l. cum alicui. de nego. geſt. et in. l. j. § ſi
plures. de exerci. ⁊ in. l. ſi tutor. ff. de admi. tut. ꝑ Bar. ⁊ in. l. am-
bitioſa. de decre. ab ordi. ⁊ in. l. aduerſus. ⁊ de ma. cõue. ⁊ ad mu
ni. l. magiſtratus. ⁊. l. imperatores. vbi Bar. ⁊ Bal. in. l. ij. de ad-

mi.tuto.ꝛ in.l.ij.de ma.conue.ꝛ Ang.in.l.magiſtratibus.ff.eo.ti.vbi an vno li
1 bello.ꝛ in.l.cum filius.de verbo.ob.¶†An plures officiales ex eodẽ delicto te
neantur inſolidũ.dic q́ ſic: tñ exactio fit ꝑ parte:niſi altera erit nõ ſoluẽdo. tex.
ſingularis in.l.multi.ff.de publica.Fꝛ eſt ſpãle q́ plures officiales delinquẽtes
in officio teneanꝫ inſolidũ ꝛ exactio fiat ꝑ parte.per.l.iij.in fi. de iure fiſci.in.l.
tres.de admi.tu.ꝛ.l.ſacrilegij.de crimi.ſacrilegij.Quia officiũ dꝛ valere crimẽ.
2 d.l.ſacrile.ꝛ.d.l.tres tutores.ſꝫ Bal.ibi.¶†An qñ ſunt ordinati plures officia
les ꝛ delinquãt teneanꝫ inſolidũ vel q̃libet ꝑ parte:vide Bar.in.l. magiſtratꝰ.
ff.ad muni.ꝛ in.l.ſi multi.de publi.ꝛ in auẗ.hoc ita.de duo.re.ꝛ in.l.cũ alicui. de
3 neg.geſt.ꝛ in.l.ambitioſa.de decre.ab or.per Bar.ꝛ.ſ.¶† Qñ plures habentes
officiũ deliquũt:tũc oẽs puniunꝫ ꝑ vna pena debeaꝫ fiſco vel ꝓuato. l. auferꝫ.§.
fi.ff.de iure fiſ.ꝛ.l.ſi mlti publi.de pub.ꝛ.l.tres tutores.ad admi.tu.Secꝰ ſi ſint
plures nõ hñtes officiũ.vt ibi:ꝛ vide in.l.fi.de ſicc.in.l.hoc eſt de publi.in q̃bus
iuribꝰ vide Bar.ꝛ.d.§.fi.¶An ſi ꝑ principẽ aliq̃d ſub pena reſcribaꝫ vni ex offi
cialibus an oẽs teneanꝫ q̃ ſunt in illo officio vel principalis tñ.dic q́ oẽs ſi ſcri
bat ſub noie officij noie ꝓmo ꝓncipalis nõ exꝓſſo ꝛ ſi oẽs ſunt equales intelligi
tur de oibus.glo.in cle.ꝛ ſi ꝓncipalis.de reſcrip.ꝛ venit etiã ſubſtitutꝰ.Bar.i.l.
j.§.his.de le.iij.qď facit ꝑ lr̃is deſtinatis ꝑ regẽ regẽti. ꝛ iudicibꝰ vel regẽti ſub
4 noie officij:q̃ no.ad multa.¶†Officiales inſolidũ creati ad vnũ offm̃ tenenꝫ iſo
lidũ.Bar.i.l.j.§.ſi apud.ff.depoſi.ar.l.pe.de cura.bo.dã.ꝛ in.l.j.vbi Bar.C.quo
quis ordi.ꝛ ſic debebũt habere vnũ ſalariũ.Bar.in.l.binos.de aduo.diuerſo.iu
di.ꝛ in.l.reſtituẽdũ.eo.ti.vbi Bar.nã officiales ſimul delinquẽtes puniunꝫ.l. ſi
multi.de publi.vbi per omnes:ꝛ de iure fiſci.l.qui incontractibus.ꝛ latius in.l.
ſi quis id.de iuriſ.om.iudi.vbi dꝛ q́ ſufficit q́ ſoluant vnã penã.ꝛ not.in.l. tres
tutores.de adminiſtra.tuto.ꝛ Bal.in.l.j.de pena iudi.vbi dicit q́ ꝑ rata oẽs te
nenꝫ ꝑ iniuſtitia tñ reſpectu priuati qualr̃ tenenꝫ:vide Bar.in.l. cũ alicui.de ne
5 go.geſt.†Tñ vnus teneꝫ ꝑ altero nõ exiſtẽte ſoluẽdo tpe finiti officij alias nõ
ſꝫ Bal.in.l.ex pſona.de neg.geſto. Tñ officiales publici tenentur inſolidũ.l.di
ui.vbi Bar.de adminiſtr.tuto.ꝛ vide in.l.ſi pupillus.ꝛ in.l.lucius.§.ſempronij.
eo.ti.Tñ habẽt inter ſe bñficiũ diuiſionis.l.ſi tu.vbi docto.de magi. cõue. ꝛ vi
de latius.Bar.in.l.j.§.nunc tractemus.ꝛ in.§.vſq₃.ff.de tute.ꝛ rõ.diſtra.vbi dicit
ſi debet fieri diſtinctio ſint ſoluẽdo vel nõ:vide Bar.in.l.materia duorum reoꝝ.
C.ꝛ.ff.ver.latiꝰ.ꝛ.l.tres tutores.de adminiſtra.tuto. ꝛ in.l.ſi plures.ꝛ in.l. ſi pu
6 pillus.ꝛ in.l.luciꝰ.§.ſempronie.ꝛ in.l.tres tutores.¶†Quando cura pecunie pu
blice committiꝫ pluribus officialibus vr̃ cõmiſſa inſolidum.l.j.C. quo quis or
di.lib.xj.Tamẽ prius cõueniri debet qui adminiſtrauit:ꝛ alter in eius defectu.
ſi eſt ſi ſoluẽdo:vt ibi.Quod non habet locũ cũ alter eorum obijt quia de dolo
ꝛ culpa commiſſis poſt mortẽ gerẽtium nõ tenenꝫ heredes mortui.ꝛ facit qᵒ ha
betur in.l.q̃d ergo.ff.ad muni.Et vbi nõ ſunt ſoluẽdo pñt impetrare diuiſionẽ.
ff.de tute.ꝛ ratio.diſtra.l.j.§.nunc tracte.ꝛ vide in.l.ij.ꝛ.iij.C.quo q̃s ord. cõue.
7 ¶†Plures magiſtratus an videanꝫ dati inſolidũ vel ſuſtineãt vicez vnius:vide
Bar.in.l.magiſtratꝰ.ff.ad municipa.¶An plures magiſtratꝰ habeãt bñficium
ordinis:vt primo cõueniaꝫ delinquẽs principalis vel is quẽ ipſe creauit officia
lem q̃ deliq̃t ꝛ nõ geſſit.vide glo.in.l.j.§.nunc.de tute.ꝛ rõ.ꝛ in.l.ij.quo q̃s ord.
conue.lib.x.ꝛ.C.de ꝯue.fiſci.debi.ꝛ aliq̃d in.l.j.C.de trãſ.ꝛ in.l.cũ filius. de vb.
obli.ꝛ.j.in verbo filiuſfami.in.c.an pater qui conſentit.¶An ſi filij vnius domi
ni feudatarũ diuidant bona et vnus delinquat poſſit alter cognoſcere.Bartol.
quod non:quia par in parem non habet imperium.in.l.inter tutores.de admini
ſtra.tuto.ꝛ in.l.fi.de rerum diuiſione.

1 ¶.Officialis an poſſit remittere collectã vel aliud onus ꝑpter paupertatem.

1 Paupertas. †Officialis ꝓpter paupertatē poteſt remittere collectā vel aliud onus.l. oēs.de anno.ꝛ tri.qꝛ pie debet agere.in auē.vt iudi.ſine quoquo.§.eos.ꝛ facit.l. in pſona.de pac.de publi.l.fi.ꝛ de decre.ab ordi.l.iiij.ꝛ idem in pena.vt.l.illiſcitas.de offi.preſi.§.fi.ꝛ Bart.in.l.j.in fi.ff.ſi quis ius dicen. ¶ Aut ſi pauper litigat cum potentiore vel officiali in ſindicatu debeat habere expenſas de illo.vide in verbo expenſe.

1 ¶ Iudex an poſſit ad clamorē populi grãz facere ꝛ relaxare penā delinquēti.
2 Princeps poteſt remittere penam ex cauſa.

¶ Pena.

1 An ſi tēpore officialis fuerūt cōmiſſa delicta ꝛ proceſſus facti ꝛ tēpore ſucceſſoris fuerīt exacte pene ſint pmi officialis vel ſecundi.vide in verbo ꝓuentus.ſ. ¶ An ſi vnus cōmiſit delictū tpe vni⁹ officialis q̄ eſt remot⁹ ab officio penā ſpectet ſibi vel ſucceſſori.vide.ſ.in verbo ꝓuentus.vbi late. ¶ †An iudex poſſit ad clamorē populi gratiam facere:ꝛ relaxare penā delinquēti vel ad penā corporales ꝓcedere ad tumultū populi:ꝛ nō teneať in ſindicatu:dico ꝙ iudex hoc nō poteſt.p.l.decurionum.de penis.ꝛ.l.ſi priuatus.ff.q̄ ꝛ a q̄.ꝛ ſi aliter tumultus ſedari nō poſſet tñ ad tumultū populi poſſet executionē accelerare etiā dilatione pēdente:ſi aliter cedari nō pōt.l.q̄ cedem.in fi.de ſicca.ꝛ.l.ſi filio exheredato.ff.de iniuſto teſt. ꝛ l.conſtitutionib⁹.de appel.ꝛ facit.l.ad beſtias.ff.de penis.vbi tex.ſingularis.ꝙ ſi eſt condēnatus ad mortē aliq̄s homo magni roboris vel inſignis artificij qui eſſet vtilis reipublice ꝙ iudex dꝫ principē cōſulere:ꝛ nō mandare ſniam executioni:p quā.l.dixit Dy.ꝙ cū quidā inſignis faber ꝑcuſſit ſocium propter qđ debebat ſibi manus amputari fuit ſibi mitigata pena ꝑ principeꝫ rōne ſui artificij facit.l.nō oēs.§.fi.de re mili.vbi dicit text.ꝙ ſi transfuga multos alios demonſtrauit ꝙ pōt ei indulgeri ꝑ principē:ꝛ ideo licet aliter princeps nō poſſit dānatum ad mortē ſine partis iniuria liberare:tñ ſi pſona ſit ſtrenua ꝛ ſingularis ar-
2 tificij:ꝛ vtilis reipub.ꝙ pōt.arg.d.l.ad beſtias. ¶ †Nā pnceps ex cā pōt remittere penā.l.imperatores.ad muni.ꝛ extra de cenſi.innonam⁹. Si tñ hoc ſine cā faceret peccaret.xxij.q.ij.faciat. Pōt em̄ princeps remittere penā ſibi debitā.et in d.l.imperatores. Non tñ debitā ꝑ ti.l.ij.de in ius vo. Tñ in principe ſemꝑ cā ꝑſumiť qꝛ eius volūtas cā eſt.l.relegati.de penis.in vlt.glo.de quo vide And.de iſer.vbi videť ita concludere in titu.que ſunt regalia poſt multa.in verbo bona committētiū. ¶ Que no.qꝛ iudices ſepe ſe excuſant penarū remiſſiōes feciſſe cōtemplatiōe populi ciuitatis quā regebāt:qꝛ teneņť:ꝛ vidi inquiſitum quendaꝫ officialē q̄ remiſerat inq̄ſitionē homicidij clādeſtini ad inſtantiā vniuerſitatis. Et primū dictū vcꝫ ꝙ rōne inſignis artificij pena mitigať fuit obtētū i cōſilio regio in quodā bōbarderio inq̄ſito de homicido q̄ vt accederet ad deſeruiēduꝫ in bello:ꝛ ſtrage idrontino contra teucros fuit facta relegatio a patria per annos quinq; me pro eo patrocinante:quia allegaui dictū Dy.ſupra allega.

1 ¶ Executio differtur in aliquibus caſibus.
2 Cardinalis ſi obuiat cōdēnato ad mortem pōt eū liberare.
3 Meretricem ducenti in vxorem oīa peccata remittuntur.

An ſi iudex aliquem condēnauit capitaliter ꝓ crimine qui ꝓmiſit multos crimino ſos alios latrones apphēdere:ꝛ demōſtrare trāſfugas poſſit vel debeat ꝓpter hoc penā remittere vel differre ꝛ non teneatur in ſindicatu:dico quod non poteſt hoc facere.per gloſ.et tex.notabi.l.omne delictum.§.fina.de re mili.vbi dicit gloſa quod multa promittentibus non eſt credendum: et ad idem

ter.ſingularis.in.l.ſi quis forte.ff.de penis.vbi ſi cōdēnatus ca
pitaliter penā differri petat dicēs q̄ hʒ aliqua principi reuela-
a re ꝓ ſalute eius q̄ iudex nō dʒ differre[a] penā ſed dʒ grauius pu
niri:q2 videt̄ dicere cā differēdi penā: ⁊ nō debuit tādiu facere.
⁊ facit.l.nec dum.C.de penis.⁊.l.ſi vēdicari.eo.ti. vnde pena ad
petitionē dānati nō dʒ differri ſi aliq̄d allegat̄ poſt ſniam: niſi
ad petitionē alicuius qui cōpareat ⁊ dicat q̄ ille geſſit negotia
ſua:petēs q̄ rationē ponat per.l.j.C.de bo.dam.vbi Cy.⁊ bal.
dicūt:niſi iſte amicus fuiſſet in mora veniēdi:ſm Bal. in p̄dicta
l.fi.⁊ q̄d habet̄ per Dy.in.l. ſeruo legato.§. ſi ſeruus. de leg.j.⁊
in.l.fi.de publi.¶ Tamē Ange.⁊ Jo.de imo.in.d.l.ſeruo lega-
to.dicūt q̄ hoc nō ſeruat̄ de ꝯſuetudine:q2 poſſet fraus faciliter
1 cōmitti.†Et etiā executio differt̄ aliqñ in caſib⁹no.in.l.ij.de cu-
ſto.reo.per Bar.q̄ eſſet ſi cōdēnatus accuſet̄ de crimine grauio
ri.per text.ſing.in.l.j.§.fi.nil noua.⁊ in.l.j.de queſt.in fi.vbi di-
cit q̄ differt̄ aliqñ pro motu iudicis:⁊ accidit q̄ cū quidā nobi-
lis romanus fuiſſet cōdēnatus ad mortē dixit velle ex cā neceſ-
ſaria alloqui papā Joannē coſſam Neapolitanū q̄ cū ſenator
ei hoc permiſiſſet ille dānatus cū fuit corā papa dixit:ſibi tu vis
me decapitari facere ego nō ſum dignus iſta pena ſed es dign⁹
tu q̄ es papa ⁊ maiora crimina cōmiſiſti propter q̄d papa indi-
gnatus mādauit ſenatori q̄ eū decapitaret: quo audito ille dā
natus exclamauit q̄ papa erat irregularis:q2 mādauit hominē
occidi ⁊ intantū clamauit ſuper irregularitate pape q̄ fuit libe
b ratus[b] ne diceret̄ pontificē ꝓpterea irregularitatē incurriſſe:tñ
male facit ſenator per dicta iura.Et vide pulchrā q̄ſtionē Bal.
in.l.ij.§.poſt.de ori.de eo qui furto ſubtraxit archā putans ibi
inuenire pecunias ⁊ inuenit litteras ꝓditionis quas reuelauit
principi ſi meret̄ habere veniā.⁊ cano.in.c.j.de cōſtitutio.nunq̄
eñ capitalis condēnatio eſt differēda niſi ex cā:vt.s. vel ratiōe
2 alicuius caſus emergētis:†vt q2 condēnatus obuiaret cardina
li:q2 ipſi habēt ex cōſuetudine q̄ ſi obuiāt dānato ad mortē q̄
c poſſunt eū liberare:vt dicit Bal.in.l.aditos[c].C.de appel.⁊ dicit
glo.in.l.j.de offi.prefec.preto.q̄ cardinales ſunt inſtar regum
tamē alij clerici vel monachi hoc nō poſſunt. per tex.in.d.l.adi
tos.niſi cōtra iuſtitiam eſſent dānati.glo.xx.q.vj.c.hi qui.ideo
alias monēdo dicebā q̄ filius regis qui patre viuēte dicit̄ rex.
xxiij.q.j.c.fi.⁊ Andr.de Iſer.in proemio cōſti.ſicut cardinalis
poteſt maiori rōne ſi regis filius obuiat cōdēnato ad mortē po-
teſt ipſum liberare filius regis:tamen dubiū eſt:q2 talis conſue
tudo non viget in filijs regum:⁊ q2 ipſi tenent̄ facere iuſtitiam:
ideo non debēt executioni iuſtitie obuiare.l.meminerint. vnde
vi.Si tamē iſte dānatus fuit ſuſpenſus ⁊ laqueo facto illeſus ⁊
viuus cecidit in terrā an ſi dicat̄ ex diuino miraculo hoc actū ſit
executio differenda:vide longam diſputationē Luce de pēna.in
l.j.C.de deſerto.qui cōcludit principi referendū poſt multa pro
et contra.¶Et alia que non omitto ſi damnatus ad mortē velit
meretricē in lupanari publico exiſtentē vxorē ducere:⁊ illā pec
cato tollere ſi debet execu.impediri:hiſpani practicant q̄ ſic de
iure non reperi:niſi quia ad hoc facit.c.inter opera.de ſpon.vbi

a ¶Differre. An ⁊ qñ ⁊ q̄-bus caſib⁹ in criminali differt̄ vel auferet̄ executio. vide tu Fely. i c. q̄rēti circa p̄nc.ij.col.de offic.dele.

b ¶Liberatus. hoc idē refert Fely. in.c. ſi qñ.in j.col.añ me. ibi ꝑ iſtū tex. de reſcri.vbi alle.eūdē pa ridē:hic:⁊ refert etiam de hoſti. d. eēt legat⁹ bononie q̄ hoc idē ſibi euenit vt ibi late vide per eum.

c ¶In.l. aditos.Et ibi vide pau.de caſtro.⁊ idē dic ſi obuiaret corpori xp̄i. vt tʒ Archi. xiij. q.ij.c.q̄ſitū.ꝯ glo.et ibi ⁊ Lud. in ꝯſi.eccl.ver. fugiēs.de q̄ vide p Oldr. in cōſil. liiij. in fine.

3 tex. ꝙ omnia peccata remittuntur ducenti in vxorem meretricem[a]: ⁊ illā a lupanari extrahēti de q̄bus eſt cogitandum. Et de iſta dilatione executionis criminalis condēnationis. et vide in l. pregnātis. de penis. vbi differt̄ executio mulieris pregnantis ꝓpter partū qui magis naſcitur reipublice q̄ꝫ pene. l. j. §. ſi ea. de ven. in poſ. mit. vbi vide Bar. qui dixit in. l. excuſant̄. in §. verū. ſi q̄s caut. ꝙ. d. l. habet locū vbi eſſet effecta pregnās poſt capturā ꝙ non videt̄ verū: q2 ſemper etiā habet locū ratio. d. l. pregnantis[b]. vide Ludo. in rubri. de bo. dam. ⁊ vide gloſ. in. l. is q̄ reus. de accuſa. vbi dixit ꝙ ꝓpter neceſſitatē alterius criminis indaganti pōt differri pena: niſi eſſet cauſa calūnioſa ſm Bart. in. l. penul. de accu. Et q̄n non reperiet̄ mulier que vellet lactare puerum vel nollet puer ſugere alienū lac. per no. in. l. imperator. de ſta. hominis. ⁊ vide glo. in. c. cū apud theſſalonicam. xj. q. iij. et Saly. in. l. ꝓpter inſidias. C. de accu. ⁊ Bal. in. l. aditos. C. de appel. ⁊ ang. in. l. j. de bo. ꝓſcrip. ⁊ tex. vbi Ange. in. l. ſi vindicari. de penis. ⁊ Ang. in auc. vt determi. ſit num̄. cleri. col. ij. et Bald. in. c. j. de eo qui interfecit fratrem dn̄i: que omnia nota.

a ¶ In vxorē meretricem. Et adde q̄d nec eſt culpādus q̄ eā ducit in vxorē: vt fecit oſeas ꝓpheta. xxxiij. q. j. nō eſt culpād⁹.

b ¶ Dicta. l. p̄gnātes. Et ibidē vide. d. Alex. 3° imo. olno ꝯ bal. ī l. j. §. nūerū. de excu. tut.

1 ☞ Iudex an poſſit ratiōe amicitie remittere penā pecuniariā.
2 Comites et barones qui nō recognoſcunt ſuperiorē an poſſint poſt ſententiā ratione dubij penā remittere?
3 Iudex ex cauſa inopie et neceſſitatis pōt remittere penā extraordinariam illatam per interlocutoriam.
4 Renuntiatio facta in vltimo vite ſpiritu vel in nimia ſenectute videtur facta in fraudem expectantium.

Vxta predicta. Quero aliquis inquirebatur de delicto ꝓ quo veniebat imponēda pena extraordinaria vel alia pecuniaria: aut arbitraria; ⁊ inquiſitione pēdēte officialis p̄ce. vel ex amicitia remiſit penā pecuniariā: ꝓ qua ille inq̄ſitus veniebat componēdus vel multādus: tūc venit ſucceſſor in offō: et vult ꝓſeq̄ inq̄ſitionē cōtra illū. De hoc oppo. ꝙ de delicto eiuſdem hominis nō dr̄ ſepius queri: ⁊ ꝙ pena illa fuit abolita: et remiſſa per p̄deceſſorē. Dubitat̄ an ſucceſſor in officio poſſit ꝓſeq̄ illā inq̄ſitionē vel penā. ⁊ dico ꝙ ſi iſta pena vel multa q̄ dicit̄ remiſſa cōcernebat merā offenſam iudicis remittētis: vt q2 erat pena ꝯtumacie m̄dati ſpreti vel bāni ſolā iuriſditionē ipſi⁹ iudicis concernēs: ⁊ ſucceſſor in offō nō poterit ꝓſeq̄ vel illā penā exigeret ſi talis officialis remittēs faciebat multas ſuas: ⁊ pene: ⁊ multe intrabāt in eius burſaꝫ: ⁊ cōmodū. ar. c. cōſuluit. de offi. dele. et arg. l. j. §. hoc iudiciū. ff. ſi quis ius dicē. ⁊ in. c. niſi. de offi. de
1 leg. vbi tex. iūcta glo. valde no. ꝙ iudex ratione amicitie pōt remittere multā ſiue penā pecuniariā. alle. etiā. c. clerico. l. diſ. et de cleri. excō. c. illud. ⁊. xxxv. q. c. veniā. ꝙ hoſt. intelligit verum q̄n facit gratiā in his q̄ ex ſuo offō pēdēt ſine graui detrimento partis. arg. d. c. cōſuluit. dicēs ꝙ q̄n alicuius pecunialiter intereſſe ſine illius cōſenſu remittere nō poſſit. ⁊ idē videt̄ ſi ſuā iniuriā ꝓſequat̄. Et idē dicit ibi Innoc. ſi alio agēte ſit cōdemnatus ꝙ nō poſſit remitti pena ſine illius cōſenſu ſi eius pecunialiter intererat: vbi autē tale delictum concerneret partis offenſam et

pars fuit concordata ⁊ eſſet delictū: de quo liceret trāſigere. l. trāſigere. de tranſac. tūc valeret illa remiſſio ſi conſtaret de remiſſione legitimi quādo vt. ſ. dixi officialis remittens erat talis: q2 illa pena ſeu mulcta intrabat in eius burſam. vt dicit gl. et Bar. in. l. acta. §. j. ff. de re iudi. vbi dicit Bar. † de comitibus: ⁊ baronib⁹ qui nō recognoſcūt ſuperiorē ꝙ pñt penas añ ſententias ⁊ poſt rōne dubij remittere: ⁊ minuere: tamen illa glo. dicit ꝙ hoc nō pōt: niſi principes cū clauſula nō obſtāte illa lege. Nā etiā inferiores iudices qui haberēt ex priuilegio ꝙ facerēt mulctas: ⁊ penas ſuas: vt ſunt hodie in regno capitanei ⁊ iuſtitiarij quibus ex forma cōmiſſionū ſuarū applicanꝉ omes pene ſprete ⁊ mulcte ⁊ ꝓuētus officioꝝ qui ꝓpterea in illis penis ſuccedunt in ius principis: ex quo ſunt eis conceſſe pro ſtipēdijs: et gagijs eorū. arg. l. qui in ius. de reg. iur. ⁊ in re ſua ꝗlibet eſt moderator ⁊ arbiter. l. in re mā. C. in ādati. dico ꝙ poſſent illas remittere ⁊ donare: ex quo de ſolo eoꝝ preiudicio tractaꝉ ſiue eſſent ordinarie pene vel extraordinarie. ¶ † Nam iudex etiā ex cā inopie ⁊ neceſſitatis pōt remittere penā[a] extraordinariā illatā per interlocutoriā. §. j. ⁊. l. illicitas. d. §. fi. de offi. pſi. Non tñ ordinarie pōt minuere: niſi ante ſentētiā: q2 poſt ſniam nō pōt qñ eſſet inferior iudex: niſi vt. ſ. ⁊ hoc q2 tunc preiudicareꝉ iuri publico cui pene applicanꝉ per. l. ſeruos. in fi. C. ad. l. iul. de vi publica. ⁊ in. l. fi. de priua. carce. ⁊ per infra dicēda. Unde qñ pene applicarenꝉ ciuitati vel curie nō poſſet hoc facere remittēdo: niſi vt dixi rōne inopie q2 nō pōt iudex: niſi iudicare cū remittere penas ſpectet ad principē. l. fi. in fi. de qō. cū ibi alleg. in glo. ⁊ plene ꝑ And. de iſer. in cōſti. regni. fi ꝗs in poſterū. vbi dicit ꝙ officiales nō poſſunt remittere penas fiſco acquiſitas per multa iura. tex. iuncta glo. in. l. ij. C. de deſerto. ⁊ occulto. lib. xij. vbi iudex punitur bonoꝝ amiſſione cū infamia ſi delinquēti diſſimulat penam imponere: ⁊ facit. l. ij. C. de cōmercijs ⁊ merca. ⁊ puniꝉ eadē pena. l. j. ne ſanc. bap. Tamen vbi eſſet delictū tale: de quo non liceret trāſigere vel eſſet actio popularis: tūc ſucceſſor veniēs poterit cōtra illū delinquentē ꝓcedere maxime inſtāte parte offenſa: q2 illa remiſſio nō valuit. per tex. ⁊ ibi Bar. in. l. j. C. de deſerto. lib. xij. vbi dicit Bar. ꝙ officiales ꝗ penas a legibus vel ſtatutis impoſitas grā vel diſſimulatione imponere differūt puniunꝉ. ergo remiſſio nō valuit in ꝑiudiciū reipublice quā offendit. l. licitatio. §. ꝙ illicite. de publica. Idē bar. in. l. j. ⁊. ij. C. de publice leti. li. xij. ꝙ acriter puniēdi ſūt officiales penā diſſimulātes: ⁊ ꝙ nō punientes delicta. nā iudex nō d3 eſſe clemētior legi. in auꝉ. de iudi. §. oportet. ideo diciꝉ ꝙ iudex remiſſus: ⁊ negligēs in penis: et molliorē penā īferēs puniꝉ. d. l. fi. de priua. carce. ⁊. l. fi. ne ſanc. bap. nā iudex nō debet flecti cōtra. l. in auꝉ. de trien. ⁊ ſemiſ. §. ſi ꝗs. ⁊ d3 iudex ſupplicia inferre legitima. auꝉ. de coll. §. iubem⁹. ſic que. ne delicta ſint impunita. l. ita vulneratus. ad. l. acql. poterit ſucceſſor illū mulctare ⁊ punire vbi remiſſio illius peccatū eſſet contra ius facit: vt. ſ. ad que faciunt plene ſcribit Andr. de Iſer. in titu. que ſint rega. in verbo bona cōmittentiū. vbi tenet late ꝙ officiales qui diſſimulāt maleficiā nō preiudicant reipu-

a ¶ Remittere penā. Uide bal. i. l. acceptā. xxiij. q. C. de vſu.

blice: ꝛ facit qd no.doc.in.l.mācipia.de ſer.fugi.ꝛ in auč.ſtatuimus.de epiſco.ꝛ cleri.Et dixit vnū And.de Iſer.in dicto loco. ꝙ rex charolus ſecūdus fecit ſuſpē di quendā iudicē qui ꝓ homicidio impoſuit penā manus cū debuiſſet ſuſpende re.Unde caueant capitanei: ꝛ iuſtitiarij regni etiā habētes litteras arbitrarias: vt iuſtitiā in penis: ꝛ mulctis: ꝛ in alijs nō diſſimulant.Ex quibus infero contra officiales qui in fi.ſui officij ante aduentū ſucceſſoris cancellāt denūciationes ꝛ inquiſitiones: vt gratificēt qd hoc non poſſunt facere in preiudiciū rei publice: ꝛ ſucceſſoris q̄ habet acta pendētia: cōtra quos Bald.in.l.ſi quis filio.§.eius.ff.de iniuſto rupto.exclamat/alias gl.in.l.meminerint.C.vnde vi.que dicit ꝙ officiales in fine officij cōſueuere eſſe nimis gratioſi.ꝛ ideo ſm Bal.in hoc prouidetur per ſtatuta terrarū ꝙ in fine officij nō poſſunt cancellare: quo caſu poterūt pronunciare cancellandū.per tex.d.§.eius.dicēs ꝙ talis ꝓnunciatio: tunc effectum habebit ſi ſucceſſor illā cōprobat: ꝛ a die cōprobationis nō retro: ꝛ tūc debet illā cōprobare quādo inuenerit recte factū alias non in iure noſtro.de teſta.tute. Et ꝓpterea talia ſtatuta reſtringētia habenas officialiū in fine officij ſunt probabilia.Et ideo ꝙ iſte remiſſiones in fine officij facte preſumuntur facte in fraudem ſucceſſoris.arg.l.filie mee.ſolu.mat.ꝛ.l.omnes.§.lucius.ff.que in frau.cred.per
4 quas leges.Bal.ibi: ꝛ in auč.niſi rogati.ad trebel.dicit † ꝙ renunciatio facta in vltimo vite ſpiritu: vel in nimia ſenectute videť facta in fraudē expectantiū per c.j.de renun.in.vj.ꝛ ibi ſubdit Bal.de renunciante bñficio ꝛ incōtinenti vxore recepta ꝙ preſumiť in fraudē expectantium feciſſe.ꝛ idem Bal.in.l.ſpadonē.§.iaz tamē.de excuſatio.tuto.Nam ille remiſſiones nō debent valere oñ ꝑtextu ſucceſſoris venientis facte eſſent.arg.in.l.j.ff.ſi quis te.liber eſſe iuſſus fuerit.vbi bar.per illū tex.dixit de ꝑfecto vrbis.qui ſcit aduentū imperatoris qui teneť ſoluere omnia debita ipſius: multa debita contrahit ꝙ non teneť imperator ad illa debita: qꝛ videť in eius fraudē illa cōtrahere.Ad que facit qd dixit Bal.in.l.j.ff. ſi ex noxa.cauſa agatur.ꝙ habens rem ꝓ derelicto: vt alius occupet qd videť in fraudem gabelle hoc facere.ꝛ qd no.in.l.nihil intereſt.de inoff.teſta. ¶ Et facit qd no.dixit idem Bal.in.l.cum pater.C.de vſufruc.vbi dixit de vſufructuario q̄ in fine temporis quomodo finiebať ſuus vſufructus: ꝛ de colono qui in fine ſue conditionis vult decerpere fructus immaturos ꝙ ſi facit: vt preiudicet domino vel ſucceſſori: ꝛ non pro ſua neceſſitate ꝙ hoc nō poſſet facere.Et ideo cum ſucceſſor qui ſuccedebat in officio ꝛ in actis pendētibus : vel fiſcus erat percepturus cōmoda iſtarum denūciationū ꝛ actorū pendētium que ſunt fructus ꝛ commoda iuriſditionis: vt dicūt docto.in.l.diuortio.ꝛ in.l.fi.ff.ſolu.ma.ꝛ ibi Bal. in.l.fi.de fru.ꝛ litis expen.ꝙ iſte officialis nō potuit caſſare ꝛ cācellare: ꝛ delinquētes liberare in preiudiciū reipublice: ad q̄ facit qd habeť in.l.pendētes.§.j. de vſufruc.q̄ not.qꝛ quotidiana ꝛ nullus tangit. Et alibi dicemus: an tunc pars offenſa viſo ꝙ officialis impoſuit penā molliorē gratia vel diſſimulatione ſi poteſt dicere delictū non eſt plene punitū: puniať iterū per ſucceſſorē.Et de his ſepe ſindicanť officiales quia magiſtri camere ꝛ fiſcales iſta reuelant.

1 ☞ Statutum non poteſt penam homicidij commutare in pecuniariam.
2 Lata culpa non equiparatur dolo in penis . fallit in cuſtode carceris qui tenetur de lata culpa ſicut de dolo.
3 Iudex an poſſit condemnare ad mortem furem pro vno delicto.
4 Pena quelibet a iure vel ſtatuto impoſita: eſt ordinaria ſecus in pena impoſita a principe que dicitur extraordinaria.
5 Sententia an requiratur in omni pena?
6 Iuſtiſſimam cauſam litigandi habens an excuſetur a pena legis vel canonis?
7 Iudex poteſt mitigare penam legalem propter imbecillitatem etatis.

8 Delicta recentia grauius puniri debent ꝙ̄ antiqua.
9 Iudex in penis debet accipere minorem eſtimationem.

Quid ſi per ſtatutū ꝓ homicicidio imponitur pena pecuniaria: vt eſt in marchia ⁊ poteſtas nihilominꝰ imponit penam mortis. an ipſe poteſtas decapitari non obſtante ſtatuto ꝙ dicit ꝓ homicidio imponit penā pecuniariā cū eodem iure dꝫ vti quo vſus fuit in alium. ſm Bar. in. l. j. ff. ꝙ quiſ iur. arg. illius. l. per tex. in. l. leg. §. fi. ad. l. iul. repe. vbi iudex tenetur ſimilitudine ſupplicij. ⁊ ita etiam tenet Ang. ⁊ Bal. in. d. l. j. ꝙ quiſ iur. Tamen in hoc eſt aduertēdū ſi tale ſtatutū tollebat ⁊ derogabat penā iuris cōis: ita vel ne in ꝗ: vide bar. latius in. l. j. ff. vi bo. rap. vbi dixit: aut ſtatutū exp̄ſſe tollebat penam iuris cōis vel nō. ⁊ vide bal. in. l. j. in. x j. oppo. C. de ſum. tri. ⁊ in. l. placet. de ſacroſan. ⁊ i. l. ⁊ ſi ſeuerioꝛ. de ifami. ⁊ qđ no. Bal. in. l. ſanctio. de pen. ⁊ dixit Bal. in. l. nō eſt nouū. de legi. ꝙ indiſtincta. pena ſtatuti ē ſequēda ⁊ nō pena iuris cōis. qꝛ ptās iurat ſeruare ſtatuta ⁊ iuramentū obligat in foꝛma. c. ad noſtrā. de iureiur. ⁊ vide Saly. in. l. ꝗ crimē. C. de accuſ. ⁊ Bal. in. §. pena grauioꝛ. ⁊ Bar. in. l. data opa. C. ꝗ accu. dixit ꝙ pena ſtatuti facit ceſſare penā iuris cōis. vide Joā. an. in addi. Spec. in ti. de fur. ⁊ Bal. ⁊ doc. in. l. j. ff. de no. ope. ⁊ vide etiam Specu. ⁊ Joā. an. in ti. de pena temere liti. §. fi. ⁊ Pet. de anchara. in. c. Canonū ſtatuta. de ꝯſti. ¶ Qđ limi. niſi ex cā faceret qꝛ iudex cā ſubſiſtēte pōt leges trāſgredi: vt dixit Inno. in. c. j. de ꝯſti. Et iō hoc caſu erūt multū pōderāda vba ſtatuti ſi expꝛeſſe derogāt iuri cōi: ita vel ne: vel addāt nouā penā pene iuris cōis
1 ꝓ iura. Bar. Attemen ſi tu velles iudicem adiuuare dices † ꝙ ſtatutū nō pōt penā homicidij cōmutare in pecuniariā. ſm hoſti. in. c. fi. de accuſa. ⁊ Jo. de imo. in. l. j. ff. de pub. iudi. ꝗ alleg. Tā. in ſumma cōpendio. ⁊ Bal. in. l. tranſigere. de tranſac. ⁊ idē Bal. in. l. j. §. iniuria. de pace iu. fir. ¶ Et ego tenerē ꝯtrariū: qꝛ ſtatutū illud nō vꝫ: qꝛ eſt cōtra. l. diuinam. c. fi. de homi. in. vj. dixit hoſti. in. c. ij. de elec ⁊ de peni. c. pꝛeſbyter. ⁊ ſtatutū ꝯtra ius diuinū nō vꝫ. no. de iuſti. ⁊ iur. l. vt vim. ⁊ Bar. l. l. oēs ppl'i. de iuſti. ⁊ iur. Ex iure diuino hꝛ ꝗ occidit occidat. l. iij. de epi. audi. ⁊ ꝓpterea ego nūꝗ̄ punirē iudicē ꝓpter dictū ſtatutū ꝯ ius naturale et ꝯ ius diuinū. ⁊ qꝛ ē ambitioſum ꝓpter q̄ſtū pecunie factū. ¶ † Licet dicat ꝙ
2 in penis lata culpa nō equipareꝛ dolo. l. i lege. ff. de ſicca. limi. hoc tñ nō vꝛ hīe locū i cuſtode carceris ꝗ teneꝛ de lata culpa ſicut de dolo: ⁊ capitaliter puniꝛ. l. milites. de cuſto. reo. ſm Lud. in. l. i actionibꝰ. de in litē iuran. licet Ang. ibi dicat cōſuluiſſe ꝯtriū p. d. l. milites. ⁊ l. ſi ꝗs aliquid. §. aboꝛtiōis. de penis. ⁊ vide Bal. ⁊ Saly. in. l. j. de ſicca. ¶ Si p̄nceps mādat vel ſtatutū ꝙ magiſtratus ſtudeāt ad cuſtodiā ciuitatis vꝛ eis data ptās: ⁊ iuriſditio cōpeſcēdi ad hoc. vt cuſtodia fiat. l aut. iuſiurā. i p̄n. vbi Ang. no. hoc. Et idē ſi dicat ꝙ ſtudeat ne maleficia remaneāt ipunita: qꝛ vꝛ data ptās maleficia puniēdi: ⁊ facit de man. p̄nc. §. ſi tibi. vbi tex. dicit ꝙ pꝛioꝛes debēt ſtudere ſup bono ſtatu ciuitatis eis impōnēdo neceſſitatē. ¶ An ſi index faciat bānitis ⁊ malefactoꝛibꝰ cōuētionē remittēdo eis oēs penas incurſas acto ꝙ ſi vlteriꝰ delinquāt ꝙ re incidāt in omnes ipas penas p̄teritas: ⁊ ſi poſtea reincidāt poſſit p̄teritas penas exigere ⁊ nō teneatur ipſe iudex ſi exegerit ipſas. Bart. in. l. non ſolum. §. j. ff. de iniur. tenet ꝙ obligationes ex delicto poſſunt pacto tolli: non autem reuiuiſci. per illum tex. et per. l. ſi vnus. §. pactus. de pactis. Quod non firmat: tamen dici poſſet ꝙ pꝛopter reiterationem delicti grauius puniatur. per not. in. l. iij. de epi. audi ⁊ per
3 not. per barto. in. l. ſi cui. in ſi. de accuſa. ¶ † Iudex poteſt ſuſpendere fures publicos et latrones ſue iuriſditionis qui in ſua iuriſditione commiſerunt vnum tantum furtum: ⁊ alibi, extra ſuam iuriſditionem plurima: quia delicta alibi

a cõmiſſa aggrauãt[a].hic vt acrius puniant.l.iij.C.de epi.audi. vbi Suil.ꝛ bal.ꝛ.l.ſeruos ad.l.iul.de adul.ꝛ.l.j.ff.de iurepatro.Nã fures publici ꝛ famoſi ſuſpẽdũt.l.capitaliũ.§.famoſos.de penis.ita Bar.i.l.ſi cui.i fi.ff.de accu.ꝛ vide aliqd p Ang.in repet.l.vacantia.de bonis vacan.vbi an poſſit per inquiſitionem perpendi de commiſſis extra iuriſditionem iudicis domicilij.ꝛ i.l.cũctos pplos.p bar.ꝛ Bal.

4 ¶ † Pena qlibet a iure vel ſtatuto ipoſita eſt ordinaria: ſecꝰ in principe:qꝛ ois pena quo ad principẽ eſt arbitrariaq arbitriũ ſumit ex motu celeſti.Bal. p illũ tex.i.l.cũctos pplos.de ſum.tri.ꝛ in.l.fi.ff.de ſena.ꝛ vide Bal.in.l.legis virtꝰ.ff.de leg. Que allegaui in pena bãni impoſita p regẽ cõtra extrahentẽ arma ꝛ nõ percutientẽ ꝙ eſſet pena manus:lꝫ cõſtitutiones regni minorẽ penã imponãt.¶ In pena vniformiter taxata a lege vel ſtatuto nõ eſt habenda diſtinctio perſonarũ.l.nemo.de ſum.tri.l.j.§.expilationis.de crimine expilat.Tñ mitiꝰ agit cũ nobili ꝙ̃ cũ ignobili:qꝛ nobiles nõ luũt in corpus.Bal.ibi:vbi ponit multoplus puniat conſtitutus in

b dignitate ꝙ̃ priuatꝰ ꝛ q deliquit palã ꝙ̃ q deliqt clã[b].ꝛ dixit bar.in.l.capitaliũ.§.ſerui.ff.de penis.ꝙ hoies nobiles ex cõſuetudine nõ ſuſpendunt nec patiunt penas viles ſic etiã populares diuites ꝛ honeſti. ꝛ an puniat magis nobilis ꝙ̃ ignobilis.

c vide glo.in.l.pedius[c].de vi ꝛ vi arma.vbi diſti.ꝛ vide in.l.deſertorem.de re mili.vbi bar.ꝙ pro eo delicto pro quo plebeius dꝫ ſuſpendi miles decapitatur:ꝛ vide bal.in.l.j.§.ſi qs ruſticus.de pace tenen.ideo iudex nõ excedit in hoc ſuſpendẽdo nobilẽ: qꝛ

5 alias teneret.¶ † In omni pena obligatiua:afflictiua:priuatiua ꝛ excluſiua requirit ſnia.l.ſi qua pena.de verbo.ſigni.ꝛ.l.ꝙ ad ſtatum.de penis.q ſnia inducit obligationẽ. in bonis vbiqꝫ ſiſtentibus.ar.l.inter multa.de pub.iudi.ꝛ.d.l.ſi qua.Bal.in.l. iubemus.de ſacroſan.ꝛ vide bald.in.l.celſus.de arbi. vbi dicit ꝙ ſemp iudex debet declarare penã eſſe cõmiſſam pter exactionem.p.l.iij.§.ſi ad diem.de re mili.vbi etiã allegauit Innocen. in.c.ſup his.de accuſa.ꝛ in.c.extirpãde.de pben.ꝛ facit qđ dicit Bar.in.l.hoc iure.de verbo.obli.ꝛ Bal.not.in.l.ſi cũ exceptõe §.hoc aũt.ꝙ metus cauſa.vbi latius de hoc arti.ꝛ Bal.in.l. ſi poſt tres.in repe.ff.ſi qs cau.ꝛ in.l.j.§.hoc iudiciũ.ff. ſi qs ius

6 dicen.¶ † An a pena legis vel Canonis excuſet qs pter iuſtiſſimã cãm litigãdi.Bal.in.l.ij.C.de epi.audi.dicit ꝙ admittit excuſatio in facti cã nõ aũt in diſpoſitis a iure in ↄtrariũ.vt nu.in c.j.de elec.in.vj.Et alibi dꝫ ꝙ ſemp bonã probatio nõ excuſat a pena legali.eo.ti.c.ne circa:ꝛ in.c.ſi fortis.in nouella.de q vide imaddi.Spec.in ti.de arbitro.ꝛ Bal.in.l.edita.de eden.ꝛ Bal.l

7 l.generalis.de epi.ꝛ cle.¶ † Iudex põt mitigare penã legalem pter etatis ibecilitatẽ.l.in auxiliũ.§.in delictis.de minoribus. glo.in.l.ꝛ ſi ſeuerior.de infami.vt ſi minor exhibeat iſtrumẽta apud ſe depoſita aduerſario deponentis.Itẽ ſi quis delinquat ſine dolo qꝛ lꝫ temeritas ſit puniẽda tñ rõne doli ceſſantis pena ne delinquẽtis augeat:ꝛ per cõſequens pena:vide Fely.in.c.cum quidem, circa prin.in ver.concluſio.cum pluribus.ſeq.de iureiur.

a ¶ Aggrauãt.Uide eũ dẽ.j.in ꝟ. qꝛ multa.in fi.ꝛ.qꝛ ibi dixi in apoſtil.

b ¶ Clã.vide Fely.in.c.cũ qdã.i.iij.co.i ꝟ.vj.declaratio.de iureiuran.vbi plene An.et qñ deliquẽs palã magis delinquat ꝙ̃ deliquẽs occulte rõne exempli ꝛ ſcandali:ꝛ an dicat ſp in maiori culpa.

c ¶ In.l.pedꝰ.Et ibidẽ vide.d.Alc.de imola i.§.priꝰ.ꝙ mitiꝰ agat.cũ nobili ꝙ̃ cum ignobili . tu limita niſi qñ p nobilẽ ↄtemnit mãdãtum pncipis:ita bal.i.c.ſi qs ꝟo temerario.ꝺ pa.iura.fir. Itẽ dic verũ quo ad penã corporalem non quo ad ſpiritualẽ.vt p Car.in.§.pe.de here. Et an ꝛ quãdo per dignitatem perſo

ordinaria mitigatur:exēplū in.l.reſpiciendum.§.delinquerūt.de pe.ꝛ.l.nō oīs. in fin.de re mili. Uel ſi quis ex laſciuia cōmittat homicidium equo currendo: quia punitur mitius quod fit ex imbecillitate ꝛ in debilitate.l.ij. de ſicca. Et etiam mitigatur pena per.l.falſi.§.ordine.de falſ.Et ratione euentus nō ſecuti l.is qui cum telo.de ſicca.Bal.in.d.l.ſed ſi ſeuerior. ¶Iudex poteſt ex cauſa ne preiudicetur tertio cōmutare penam ſtatuti ordinariā in aliam penam:vt.ſi domus homicide debet deuaſtari ꝛ ipſe habebat domum cōmunem cū alio et inferior pars ſit homicide quo caſu debet eſſe contētus confiſcatione domus:quia ſtatutum deberet intelligi ne preiudicetur tertio.l.ij.§.ſi quid a prin.ff.ne quid in loco.Nā etiā ſtatuta penalia interpretationē artatiuā recipiunt cōmuni.d. l.ſi is cum quo. Si tamen domus eſſet cōis pro indiuiſo poteſt iudex diuidere ꝛ homicide aſſignare partē ſuperiorem ad diruendum.Bal.in.§.pena grauior. ꝛ Cy.ꝛ bal.in.l.ſed ꝛ ſi ſeuerior.Et ideo dixi quod cum quidam haberet ſeptē filios ꝛ filias infantes ꝛ deberet ſibi abſcindi manus quod ne filij fame perirēt qđ deberet relegari aut pena mitigari ne preiudicetur alimonijs filiorum.ar. l.j.ff.ſolu.matri.ꝛ ꝙ habetur in.l.ad beſtias.de pen.vbi fauore reipublice pena mitigatur in aliquo homine neceſſario repu.ꝛ ita cōſului.nā etiam executio differtur ſnie criminalis ne preiudicetur tertio.vide ſupra in.j.c.ꝛ vide in ver. cōtumacia.vbi an poſſit dirui domus cōis in preiudiciū ſocij. ¶In penis per iudicem exigendis ratione mādati ſpreti requiritur ꝙ contra mandatum formaliter veniatur.l.in teſta.de condi.ꝛ demon.quia in concuſſione penarū nō ſufficiunt cōiecture:ſed debet eſſe probatio liquida.Bal.in.l.j.de his que pene no. per.d.l.in teſtō.dicēs ꝙ qui penam petit debet liquide probare:quia non ſufficiunt coniecture quia in penis nunꝙ defertur iuramētum ſuppletoriū ꝙ alias defertur in cauſis dubijs. Bald.ibi:et idē bal.in.c.qualiter dn̄s propriet. pri.

8 ¶Iudex in penis imponēdis maiorem debet imponere penā in delictis de recēti factis quā in delictis antiquis.glo.not.in.l.ſi diutino.ff.de penis.que glo. eſt ampla. ¶Quādo ponitur in inſtrumēto clauſula.ꝙ pena totiens cōmittat an poſſit exigi pena pluries.vide bald.in.l.j.de his que pene no.ꝛ bart.in.l.ſi ſic.de verbo.obli.ꝛ latius bald.in.l.ſi duo.§.fi.de arbi.vbi aliquid per bar.ꝛ in l.j.C.de ſenten.qui pro eo.vide Bart.in.d.§.fina.vbi ſi debet quis puniri pro portatione armorum in centum.ſi tota die quis ſtetit in palatio cum armis ſi plures pene committantur:vide Specu.in titu.de arbi.§.ſequen.ꝛ verſi.ꝙ ſi compromiſſio.quē in refert Bald.ꝛ Cy.in.l.cum autem.C.de arbi.ꝛ Ludo.in.l. ſi finita.de dam.infec.Ubi lex aliquid prohibet.ſimpliciter eo quod eſt contra bonos mores pena erit arbitraria.Guil.in.l.j.§.ꝙ ſi.ff.de poſtu.vbi Bald.et.l. nemo.de ſacroſan.facit.l.ij.C. ſi ſeruus aut liber.ꝛ in autēti. de arma. in fine.

n¶†Iudex in penis debet accipere minorem eſtimationem.Bart.in.l.pedius. ff.de incē.rui.nau.ꝛ Cy.in.l.ſi quis id quod.de iuriſdi.om.iudi. dixit ꝙ ſi ſint duo iura imponētia diuerſas penas maiores et minores:iudex minori inherebit.ar.c.odia.de penis.ꝛ facit quod dixit Inno.in.c.cū dilectus.de or.cog.ꝛ tex.in.l.ſi preſes.de pen. vbi lex loquens de violentia in dubio intelligitur de priuata:ꝛ facit.l. hec tamen cauſe.de ſuſpec.tu.

1 ¶Luere in corpus quis non debet pro modico.Et an poſſit peti in libello qđ quis luat ſi nō poſſit ſoluere.nu.2.

3 Cedens bonis cum vituperio ſi poſtea fiat diues non tenebitur ſoluere creditores.

4 Pene ſi ſint duplicande per ſtatutum nihilominus non poterit duplicari pena amputationis manus.

5 Pena mitigatur ratione ebrietatis.

5 Licet † dicatur ꝙ qui non pōt ſoluere iudex de beat ipſum puniri in corpore. l. ſi quis id quo. de iuriſdi. om. iudic. alias in. l. fi. de in ius vo can. vbi Bal. Quod eſt verum: niſi modicā quātita tē reſtaſſet ſoluere: q2 pro illo modico nō dʒ luere
a in corpus[a]. Bal. in. l. q̄cunqꝫ. de ſeruis fugi. ⁊ vide eū ⁊ in. d. l. fi. in vtraqꝫ lec. vbi Bal. dicit qñ debitor dicit volo luere penā ⁊ creditor petit ipm detineri in carcere cuius ſit ele ctio. glo. in. d. l. fi. ⁊ Guil. tenet ꝙ eſt electio creditoris: in ciuili tñ in criminali eſt iudicis electio. ꝑ no. in. d. l. q̄cūqꝫ. ⁊ Spe. de accu. § ſeq. ⁊ ver. quid ſi. ⁊ de effra. l. j. § expilatores. bal. ibi in vtraqꝫ lec. ⁊ i. l. fi. d i ius voc. ⁊ i. l. ſi nō cōuitij. de iniur. ⁊ Bar. e. ti. l. ſi quis iniuriā. ⁊ in. l. ſed ſi vnius. in § ſi ante vbi is q̄ luit in corpus dꝛ ſoluere. ¶ Et adde q2 quidā doctor antiqu⁹ ⁊ de inde Ang. dixerūt ꝙ ſi clietul⁹ eſt ꝯdēnat⁹ ⁊ carceratus ꝓ ma gna q̄titate q̄ nō pōt ſoluere ꝙ facias ſibi inferri ꝑ iudicē tibi gratū aliquē paruā penā corporalē vel facias eū torquere in palatio ad funē vel cū aq̄ ſecrete ⁊ facias fieri inſtr̄m ꝙ hec tor tura fuit facta: vt lueret ex quo ſoluere nō poterat qd̄ dixerunt eſſe notandū ꝑ ſindicatu in quo ne erres dicas ꝙ haberet locū iſta cautela qn̄ eſſet cōdemnat⁹ ꝑ aliqua pena rōne delicti quā ſoluere nō poterat. Secus ſi ꝓ debito: q2 tūc inanis eſſet actio. l. nā is. de dolo. ſḿ doct. in. d. l. ſi q̄s id qd̄. q̄ loquiť in pena pe
3 cuniaria que conuertitur in corporalem propter inopiam. † Et an hoc debeat in libello peti ꝙ ſi non poteſt ſoluere luat. Cyn. in. l. ſi non conuicij. de iniur. tenet ꝙ non: quia venit ex officio iudicis incidēter. ar. l. j. de in litem iurā. Bald. in. d. l. fi. in vna lec. ⁊ in. l. ꝙ ſi minor. de minoribus. in § ſeru⁹. Bar. in. l. j. de pe. et in. l. j. ⁊ ſi ſeuerior. de infami. Si tamē poſtqꝫ luit venerit ad
b meliorem fortunā non tenetur ſo luere penā[b]. ſḿ Bald. in. d. l. fi. per text. in. l. ſi vnus. § ſi ante. de iniur. quia illa pena ſucceſ ſit loco ſolutionis. ꝓ quo videtur glo. in. l. ſicut dignū. de homi. ⁊ in. c. peccatū. de regu iur. in. vj. que dicūt †. ꝙ ſi quis ceſſit bo nis cū vituperio: ⁊ poſtea acquirat non teneť ſoluere creditori bus. Et quō ꝓbabiť ⁊ infra qd̄ tp̄s an poſſit ſoluere vel ne: ponit Bal. no. in. d. l. quicūqꝫ. dicēs qd̄ īfra breue tp̄s ⁊ iudex mittet ꝑ amicis vel faciat diſcuſſionē ⁊ ꝑ libros ⁊ per eſtima. que ibi vi de. ¶ Judex tenetur cuiqꝫ iuſtitiam miniſtrare. ideo dicitur ꝙ ſi non mulcte mulctādū: debet puniri. in aut. vt diffe. iudi. § ſi vero.
4 ⁊ in aut. ſtatuimus. de epiſ. ⁊ cleri. ¶ † Si ꝑ ſtatutū pene ſint du plicāde nunqꝫ poterit duplicari pena amputationis manus. idō tunc imponet pecuniariā ſuo arbitrio. bal. in. l. j. C. de ſilen. que pro eo. quia amputatio ſcd̄e manus longe maior pena eſt q̄ pri ma ſicut patet in euulſione oculorum. bal. ibi. ¶ Licet alij dixe runt ꝯ ⁊ male. ſḿ eū. tñ idē Bal. in § pena grauior: aliter dixit ⁊ latius in fi. etiā in. l. quicunqꝫ. de ſeruis fug. ⁊ in aut. ſed noto
c rio iure. de furtis. ¶ Judex q̄ vult penā alterare augēdo vel mi nuēdo dʒ hoc facere tpe ſnīe q2 poſtea nō poſſet[c]. gl. in § pena grauior. ſḿ Bal. ibi qui dicit ꝙ illa eſt mens illius glo. Et de bet hoc facere cum cā acta vel ex act. patēti. vt non faciat litem

a ¶ In cor pus vide Fe ly. in. c. q̄ ad ꝯſultationē. in. vij. col. in fi. de re iud. ⁊ i. c. ad libe randā. de iu de. ibi no. iij.

b ¶ Penam. Adde Lud. Ro. in ſin. ꝟ. debitor. qui non habet.

c ¶ Non poſ ſet. Sed nun qd tūc cā al terationis ex primere ha beat. vid̄ Fe ly. in. c. ſicut de re iud. co lū. ix. ſtatim poſt me. i. ꝟ. pterea alte ratio.

ſuam ſi tñ exactio non apparet:nam preſumitꝰ pro iudice quo ad ipſum excuſandũ.vnde dicit gl.ordi.ꝙ qñ iudex ſupplet ex offõ incumbit ei probatio cauſe .glo.xxx.q.ſi.c.iudicantem Et ſunt cauſe ad augendũ frequẽtatio delictorũ.l.aut facta.§.fi.de penis.Et iõ minuendi eſt ſenectꝰ ⁊ ceſſatio doli.q2 nimis ienex cõuertitur ad ſenſum puerilẽ.de penis.c.diſcordiam. Tñ vbi iudex alterat penam ex aliqua qualitate hoc nõ facit vltra legẽ: quia qualitas factuȝ aggrauat vel attenuat.d.l.aut factũ.in §.

5 qualitas.†Etiã pena mitigatꝰ rõne ebrietatis.[a].d.l.aut.§.delinquunt.⁊ rõ multitudinis delinquentiũ[b].d.§.fi.⁊ dixit gl. decre. ꝙ non dꝛ multitudo:niſi excedat numerũ.l.Erit etiã iuſta cã minori audi penam:vt q2 multum regi ſeruiuerã vel coniuratione detexit.argu.ad ſille.l.ſi ꝗs.§.hoc quoqꝫ.⁊ rõne dignitatis ſm Cy.in.l.ij.de ſum.tri.Bal.in.d.§.pena.vbi etiaȝ dicit ꝙ ſi iudex nõ apponat cãm mitigatiõis ſuppletur p.l.ꝙ ſnie deeſt.⁊ ꝙ no. Jaco.de but.in.l.ij.de infami.ꝙ iudex ſi vltra ſniam vult mitigare penam vel augere dȝ cuȝ cauſa.l.in ſenat.§.j.de iure fiſci.⁊ vbi cauſa nõ inſeritur leuior cã inſeri videtur.l.eum.de ſuſpec. tuto.⁊ vide Bar.in.l.j.ff.ſi quis ius dicẽ.⁊ Specu in ti.de ſen.§. j.verſi.eſt aũt.vbi dicit ꝙ dȝ fieri mentio in actis.¶Si pena eſt arbitraria ⁊ cõſideramus ꝯſuetudinẽ q2 illa dȝ imp. ni que eſt conſueta.gloſ.in.§.pena grauior.⁊ ſi iudex cõſuetudinem excedat dꝛ modũ excedere vel qñ arbitrium boni viri excedit. l.certis.§.fi.faber.de leg.iij.l.ſi ipſe.Bal.in.d.§.pena.in vtraqꝫ lect. dicens ꝙ gl.eſt in.l.reſpicienda.§.j.⁊ alias in.l.aut damnũ.ſ.de penis.⁊ de infami.l.athletas.§.calũniator.† Item in penis conſuetudo hȝ vim ſtatuti:vnde licitũ eſſe forma ſtatuti tranſgredi propter cõſuetuetudinem.l.ſaccularij.de extraordi.crimi.Et ſi ſtatutuȝ dicat ꝙ latro ſuſpendatur.⁊ conſuetudo ſit ꝙ trahatur iudex hoc facere poterit:⁊ dicit Bal.in.l.qcũqꝫ.de ſeruis.fug.ꝙ in penis id qꝺ eſt conſuetũ fieri dꝛ neceſſariũ nõ arbitrariũ.de extraor.cri.l.ſaccularij q2 cõſuetudo eſt actus practicus.ideo ſeruandus ad vnguẽ tñ nõ dȝ eſſe minus gratioſus in penis.c.j.de re iudi.in.vj.⁊ qñ de hoc eſſet dubiũ q2 iudex vellet mulctare vel mulctaſſet vltra ſolitũ ꝓbabitꝰ p inſpectioneȝ librorũ prouẽtuũ curie qualiter fuerit ſolitũ ꝓ illo delicto pena :vel vbi pena eẽt pecuniaria:⁊ mulcta imponi.ar.no.in.l.cũ de lege.ff.de ꝓba.⁊ in aut.de heredi.⁊ falci.§.ſi vero.vbi per librũ ⁊ inuẽtariũ bonorum probatꝰ hoc eſſe vel nõ eſſe ſic: ⁊ qꝺ not. in.l.ij. C.qñ ⁊ qui. quarta pars.⁊ vide.ſ.in tractatu de compoſition.bꝰ.¶Pena ꝑ iudicem imponenda dȝ ꝓportionari delicto.Andr.de Jser. pulchre in conſti.j.de offi.⁊ in co ſtitu.officialis.⁊.ſ.habes: vbi de compoſitione diximꝰ.¶An qñ pena dȝ mitigari a iudice pars debeat hoc petere ad effectũ ꝙ ſi nõ cõcedatꝰ poſſit appellari dic ꝙ ſic.ar.l.j.§.permittitꝰ.de aqua quoti.⁊ quod no.in Specu.de offi.iud.§.expedit.ṽ.ꝗd ſi iudex.nã id qꝺ expeditꝰ p iudicis offm poteſt peti p partẽ.l.iiij.§.hoc ãt iudiciũ.de dã.infec.⁊ ſi ps non petat in criminali pt iudex ſuo motu ipẽdere.bal.in.§.pena grauior.⁊ dicit Bal.in.l.quicunqꝫ .de ſer .fugi.ꝙ in corporalibus cadit diſpẽſatio:⁊ etiam in penis ex cauſa.puta ſi eſt minor vel

ſenex

a ¶ Ebrietatis. Uide in ver.ſeb.⁊ ad de hic ꝙ ibi dixi in apoſtil.

b ¶ Delinquantiũ. Et an ⁊ qñ multitudo delinquẽtiũ excuſat a pẽa .vide fely.in.c. dilect.de exceptio.l.iiij. colũ.ṽſi. qꝺ aũt.d excõicatione dicitur.l.

ſenex q ſtatim morietur tamen non cogitur nec poſſit propter ea appellari.ar.ad ſille.l.qui poſthumos.in fi.in ratione littere τ ſic videtur ſibi contrariari.tamen primum dictum verius.

1 ☞Multa ſunt propter que pene alleuiantur τ relaxantur a iudicibus.τ nu.2.

1 Quot † ſunt q̄ faciūt penas a iudicib' alleuiari vel relaxari.¶Primo pſona :τ hoc eſt multiplex.ſ.peccantis τ in quē peccat̄ vt ſi ſenex in iuuenē peccet.l.ij.ff.de termino amo. lxxxvj.diſti.c.tanta. Uel minor ex defectu etatis.ff. de minori.l.auxiliū.§.in delictis.τ.c.ſi.de ſent.excom.Nam etas facit haberi dr̄iam pene.xxvj q. vltima hoc ſit. Uel ſi magiſter in diſcipulū.ff.loca.l.item q̄ritur.§.iulia.Uel ſi cōiunctus in coniunctam nō tñ ex inimicitia vel odio.l.j.de emen.propinquo.Uel ſi nobilis ex virtute vel dignitate peccet in ignobilem ex vitio vl̄ gradu.ad hoc facit.ff.de iniur.l.ſed ſi vnius.§.quedā.τ.l.ſi.τ.l.item apud.§.ait pretor.de incēdio pedius.de ſicca.l.j.iu ſi.de ſac.pag.l.fin.Uel ſi maior in ſubditū rōne poteſtatis:vt dñs pater vel maritus.xj.q.iij.ſi dominus.Itē cū plurimi ſunt peccantes qr tunc eſt pena leuianda.xxiij.q.iiij.non poteſt.j.q.vij. quoties. Itē pſona punientis :vt qr preſidēs eſt debilis:τ potentie imbecillis:vt nequeat ſeuiorē imponere penā.xxxiij.q.iij.quidā.Item pſona:vt;qr receptauit ꝯſanguineū vel affinē.l.ij.C.de recepta.Uel alias peccauit pro ſalute;pximi.xij.q.ij.ſi q̄libet.Item vbi pena mitigat̄:vt alij ad melioris vite frugē reducantur.ar.j.q.iij.ꝯuenientibus.Itē pſona intercedētis vel intercedentiū q̄ ſunt multi.xxiij.q.v.c.prodeſt.τ.xxij.q.ij.§.itē.ad fi.Item pſona eius in quem peccat̄:vt ſi excōmunicat' zelo eccleſie occidat̄.Aliqñ ex cā q̄ eſt multiplex vcȝ pietatis.d.l.ij.τ.di.c.quelibet.Itē rōne pietatis future.vt ꝓpter filios nutriendos.extra de his q̄ filı.occi.c.ij.τ.ff.de ritu nu.l.q̄ in ꝓuincia.§.j.Itē cā neceſſitatis:vt ſi ex precepto ſuperioris peccauit quem alias iuſta pōt ratione timere.l.di.c.pſbyteros.extra de homi.c.ſicut dignū.§.illis.cū ibi not.tūc em̄ pena mitigat̄ lȝ alias nō teneat̄ ſibi in atrocioribus obedire. ff.de re.iu.l.ad ea.τ ad. l.acqui.l.liber homo.Itē cā vniuerſalis vtilitatꝭ.ff.de penis.l.ab beſtias vij.q.j.c.ſcias.Item qr peccans vel eius progenitores p̄ repub.multū laborauerūt.ar.ff.de pen.l.honor τc.e.ti.c.iij.in fi.τ.ff.de re mili.l.nō omnes.§.fi.Itē cā ſimplicitatis vel boni zeli q̄b' delinquēs inductus exceſſit.c.ex tuarum.de ſor.nam ſimplicitati venia dat̄.de cōſe.di.ij.ſcriptura.Itē cā ruſticitatis.ff.de iuriſdi.om.iud.l.ſi q̄s id q̄d.τ.l.ij.de in ius vocan.Itē cauſa nimie:τ importune humilitatis quam peccans exhibet in ſupponendo penā ſibi remitti.de peni.di.j.importuna.Itē cā vnitatis:qr peccans vnica vice tñ exceſſit.xlv.di.c.lȝ plerūq̄.τ de peni.di.j.c.libenter.Itē cā ebrietatis[a].ff.de re mili.omne delictū.§.vinū.xv.q.j.τ.c.inebriaueris.Item cauſa infamie:τ leuitatis .l.j.ſi quis impera.Item cauſa ire.ar.ij.q.iij.ſi q̄s iratus.xj.q.iij.ira.τ ea.q.c.cum apud.Item cauſa debilitatis ꝓbationū :vt qr delictuȝ non plene probatur ;ſed per indicia indubitata:tunc debet eſſe

a ¶Ebrietatis.Adde Fely.in ca.ſicut ex litteris.in me.pme col. de iureiur'. per eundeȝ.§.in ver.precedenti.

iudex tardus in cōdēnādo/ꝛ vbi q̄s excuſat̃ a tanto:ſ; nō a toto.ff.de ſicca.l.j.§.ſi claua.ꝛ.l.iiij.§.j.ſed ex ſena.de re mili.ꝛ.l.iiij.§.fi.ꝛ.l.milites.Et vbi multi fue runt peccātes vel pauci qui multos ad nequitiā ſecū trahūt.l.di.c.vt conſtitue ret.j.q.vij.§.quotiēs.xxij.q.iij.cū q̄s.Loc⁹:vt in nemoꝛe:aut in honeſtioꝛe loco vel in celebꝛi:nam ſicut honeſtus vel celeber loc⁹ facit iniuriam grauioꝛē ꝛ pe= nam durioꝛē inferri d;.ff.de iniur.l.pretoꝛ.§.atroce; ſic ecōtra.Item ſi in domo grauius peccatur q̄ꝫ extra domum ꝛ grauius in ꝓpꝛia q̄ꝫ in aliena.eode; titu.l. lex coꝛne.in ꝑncipio.§.domum.de furtis.Bal.l.j.ꝛ de effra.l.j.§.expilatoꝛes.Et grauius ſi in eccleſia q̄ꝫ ſi extra.Tempus:ꝛ hoc aut ex qualitate vel q̄ꝫtitate.in aut.qūo opoꝛtet epiſco.§.ſi vo.Item ſi tempoꝛe pacis q̄s militiā deſerat.ff.de re mili.l.non oīs.§.qui in pace.Uel muros trāſcēdat.ff.de rerū diuiſio.l.fi.Et ſi noctis tpe furem adulterum vel offendentem q̄s occidat.ff.de ſicca.l.furen.ff. de adul.gracchus.q2 tunc minoꝛatur pena.Ex quātitate.nā ſicut tpis diuturni tas aggrauat peccatum.ff.de pen.l.ſi diuturno.ſic breuitas alleuiat.ff.de pen. reſpi.in.§.tpis.ꝛ.C.de deſerto.l.j.§.deſertoꝛ.Dignitas ēt facit alleuiari pena;. xxiiij.q.j.q̄ ꝯtra.ꝛ extra de pen.c.fi.Defert autē ꝑnceps his ꝑſonis ne verecun dent̃.ff.de iudi.l.obſeruādū.Tñ an ꝯſuetudo faciat leuiari penā.vid̃ extra de tēpo.oꝛdi.c.ij.Etiā ſpōte ꝯfitētib⁹.ꝛ deuote ſupplicātib⁹ pena minoꝛat̃.ff.ad.l. acquil.l.inde neratius.§.fi.c.ij.de tranſla.epi.ꝛ de peni.di.v.c.quē penitet.Uñ oīs iudex ꝛ rex d; eſſe incoꝛrept⁹ꝛ beniuolus.xlv.diſtin.c.l;.In iudicio iuſtus. iij.q.vij.iudicet.In aduerſiōe miſericoꝛs.xlv.di.ꝟa.Nec excādeſcere d; in eos quos putat iniquos.de offi.preſi.l.obſeruādū.Miſericoꝛs aūt ſit circa coꝛrigi biles.Erga icoꝛrigibiles ſeuerus.ij.q.v.c.quāte.in fi.ꝛ de poſtu.ꝑla.c.j.Poſſet aūt ꝑnceps remittere crimē ex his cauſis quas ꝓſequit̃ Tulli⁹.ij.noue rheto. vt ſi plura aut maioꝛa obſequia videbunt̃ conſtare q̄ꝫ maleficia/ſi qua virt⁹ aut nobilitas erit i eo q̄ ſupplicabit/ſi q̄s ſpes erit vſui futura ſine ſupplitio diſceſ ſerit ad hoc.ff.de pen.l.ad beſtias/ſi ille ſupplicās māſuet⁹ et miſericoꝛs in ꝑtā tib⁹ oſtēdet̃ fuiſſe/ſi ea q̄ peccauit nō odio:necꝫ crudelitate ſ; officio:ꝛ recto ſtu dio cōmotus fecerit/ſi tali de cā alijs quocꝫ donatū ē ſi nihil ab eo nobis ꝑiculi futuri videbit̃/ſi nulla vituperatio ab ea ſuſcipiet̃ hec vera in ꝑncipe. A iudice autem non eſt poſtulandum ignoſci qui eſt vltoꝛ peccatoꝛum. † ſunt autem ſe= decim rationes quibus prouocantur ſuperioꝛes ad miſerendum quas ponit ibi Tul.ꝛ quincꝫ ſunt ſm illum.de quibus.ꝫ.

Iudex non poteſt imponere noua genera penarum.

Iudex habet poteſtatem mirabilem in penis fiſcalibus habentibus originem a maleficio.

An iudex qui debebat imponere delinquenti penam du= centoꝛum aureoꝛum a ſtatuto impoſitam impo= ſuit penam centum.ꝛ in ſententia dixit ꝙ ſi ſententia eſſet lata con tra ſtatutum quod intelligatur reducta ad foꝛmam ſtatutoꝝ.an il la clauſula excuſet iudicem in ſindicatu.Bal.in.§.pena grauioꝛ.ar guit ꝙ illa reſeruatio que fit in ſnīa opetur.per.l.labeo.§.j.fami. her.ꝛ quia vr̄ ex mente ſua ſe referre ad ſtatutū.ꝛ q2 potuit ſe coꝛrigere per ver ba ſpālia.c.qualiter.de accu.ꝛ per generalia.arg.c.dānamus.de here.Iaco.de bel.diſputauit contra:q2 illa verba nil operent̃.Bar.in.l.ſi ꝑſes.de pen.t; qd̄ ſi illa clauſula ponit̃ in fine ſnīe nihil operat̃:ſecus ſi in ꝑn.ꝛ ide; Bar.in.l.iudex poſtq̄ꝫ.de re iud.aliter diſtinxit.tñ Bal.tenet ꝯtra Bar.cū opi.Iac.de bel.ꝙ illa proteſtatio generalis nō tollat factū ſpāle.ff.loca.l.inter.§.locatoꝛ.ꝛ idē Bal. in.l.ij.C.q̄ ꝯcu.t; ꝙ illa clauſula nō excuſet iudicē male iudicantē.ꝛ videat̃ ap poſita ex ꝯſuetudine.argu.no.p Bar.in.l.j.de iure codi.vbi de cl̄is cōſuetis.de

quibus in.l.quotiẽs.de here.insti. Bar.aũt in.l.cũ ꝓpter.de le. preſtã.dixit ꝙ ſi iudex in decreto dicat interpono: ſi ⁊ inquantũ de iure ꝓceſſerit actus ꝙ illa verba referunt ad defectum ſi non eſſet interpoſitio decreti.ſed ad alios defectus eſt: ⁊ idem Bar. in.l.ambitioſa.dixit ꝙ iſta verba ĩportant ſi de iure põt effectualiter.⁊ vide Bar.in alijs terminis in.l.ſi qñ.de le.j.⁊ in.l.ſi cõditionalis.de aucto.tuto.⁊ vide Bal.in.l.j.C.qui admitti.⁊ Bal. in.l.diffamari.de inge.man.⁊ in.l.cui eoꝝ.de ſenten.q̃ no.⁊ vide not.Bar.in.l.iudex.de re iudi.⁊ ibi ꝑ Moder.⁊ vide .ĩ. in verbo

1 ſententia.¶†Iudex nõ põt imponere noua genera penaꝝ vel inſolitas penas: ⁊ qð q̃s baliſtetur qꝛ certe pene ſunt a iure ꝯſuetu

a dine inducte a q̃b⁹ iudex nõ dꝫ diſcedere[a].l.moris.§.iſte fere.et l.capitali um.§.moris de pen.Bal.in.l.incredibile.C.de penis.

2 nam iſte ſunt pene tyrãnoꝝ.¶†In penis fiſcalibus habẽtibus originẽ a maleficio iudex hꝫ ptãtẽ mirabilẽ: qꝛ p̃t cã cognita legem transgredi: ⁊ ꝯmutare penas: ⁊ ẽt põt ꝓuatã penã ꝯmutare in fiſcalẽ vt penã dupli ⁊ ictus fuſtiũ ex arbitrio.l.hodie.de pe. ⁊.C.de.infa.l.ſpado.⁊ ſic vꝫ factũ iudicis: ex cã legẽ trãſgrediẽtis ꝙ dꝫ facere cum cauſa rõne alicuius qualitatis vel perſone digne miſeratiõe.ſm gl.in.§.pena.⁊ in.l.⁊ ſi ſeuerior.⁊ bal.ibi.

a ¶ Diſcedere. Sꝫ quid ſi nõ reperiatur a iure impoſita quã ĩponet vide Fely.l.c. q̃liter et qñ. in j.col.vſ.iiij. de accu. Et ſic ẽt vbi pena nõ ĩcadit in delinquẽtẽ. iudex arbitrio ſuo dũ imponet: vt ꝑ eũ in.c. poſtulaſti.de iudeis.in ꝟ. no.j.

1 ☞ Ignorãtia an excuſet a delicto ꝓhibito iure naturali vel gẽtium? Et quid in alijs prohibitis de iure poſitiuo.nu.2.

3 Probatio veriſſimilis an ſufficiat in cauſa ignorantie?

4 Delictum caſu commiſſum an ⁊ qñ non puniatur.⁊ nu.5.

6 Lata culpa ⁊ ignorantia non equiparantur qñ per ſtatutum imponitur pena capitalis.

7 Iudex poteſt interpretari penam mortis in ſtatuto impoſitam.

8 Punit⁹ ſemel an poſſit iterꝫ puniri ĩ penis ꝓuatiuis vl' afflictiuis.

9 Pena debet minorari a iudice propter inopiam probationis vel quando quis condemnatur ex preſumptionibus ⁊ indicijs.

10 Libelli concluſio non requiritur in criminalibus.

11 Iudex poteſt leges tranſgredi ratione caſuum emergentium.

12 Iudex an procedat de ſimilib⁹ ad ſimilia in penis imponẽdis?

13 Conſuetus calumniari duplici pena tenetur.

14 Delicta parua reiterata aggrauant.⁊ nu.15.

Quia multa poſſunt occurrere pericula iudicibus in impoſitionibus: ⁊ non impoſitione penarum corporaliũ volo te facere aduertentẽ: qꝛ aliquãdo ⁊ ſepe delinquẽtes ſe excuſando dñt ſe deliquiſſe ignoranter: ⁊ nõ dolo: an ſint cõdẽnãdi: ⁊ videt ꝙ nõ qꝛ ſcientia nõ ignorãtia punit.ff.de infamib⁹.l.gño.qꝛ ignorãs nõ delinq̃t.ff. de actio.⁊ obl.l.ex maleficio.⁊.l.fi.ð decre.ab ord.ad ſille.l.ſi q̃s in graui.§.ſi q̃s.de iuriſdi.om.iudi.l.ſi quis id qð. Que ignorãtia regulariter p̃ſumit.ff.de ꝓba.l.q̃tiẽs.§.q̃ dolo.ecõtra tñ punit delictũ ẽt ignorãter ꝯmiſſuꝫ.de iniur.l.eũ q̃.§.ſi iudex.de publi.iudi.l.fi.§.lꝫ.ad.l.acq̃l.l.ſcientiã.§.pen.de ſicca.l.diu⁹.C.vñ

1 vi.l.cũ querebatur.¶†Pro ſolutiõe dici põt ꝙ ignorãtia nõ excuſat a delicto iure naturali vel gentium prohibito.ij.q.iiij.notandum. Nec etiam conſuetudo olim hominum excuſat.xxij.q.

viij.in.c.flagitia.idē in alijs obſeruationib⁹ iure canonici vel ciuilis:q2 nō dat venia his q̄ edicti ſecuritatē ſe ignorare pretendūt.l.diuus.ff. de fal.in prin. q2 nō licet ignorare iura.l.ij.§.j.de iur.⁊ facti.nā in his cōtemnendis dolus videt adeſſe tāq̄ in delictis.ff.vi bo.rap.l.ait.§.fin.q2 omne malū praue preſumitur actū.c.j.de preſump.⁊ ſic loquant iura ꝑ ſecūdā parte allegata.ff.de iniur.l.illud relatū.in quo vide Dy.in Rub.de obſcuris.in.vj.¶ † In alijs aūt q̄ ſunt de iure poſitiuo cōſtitutionū vel decreto ſuperioꝝ ante publicationem iuſte cauſe ignorantia excuſant.ff.de pen. l.reſpi.§.pe.extra de tēpo.ordi.c.ij. in fi. niſi ſit craſſa ⁊ ſupina.c.ij.de ꝯſti.in.vj.⁊ hoc in ciuili de qua iſta ignorātia iuramento ꝓbat.xxxiiij.q.ij.c.i lectū.⁊ extra de ſent.excō.c.ſignificaſti.⁊ qḋ no.ff.de adi.l.

3 ſi cui.§.j.† ⁊ alibi dr ꝙ ignorātie veriſſīs ꝓbatio ſufficit:vt no.ij.q.j.c.ſi q̄.q2 in his dolus regulariter nō p̄ſumit.⁊ hic eſt q̄ dr dolus p̄ſumptus.ff. mā.l. dolus.de doli excep.l.j.in fi.⁊ vbi deeſt bona fides p̄ſumit adeſſe dolus.extra de pac.c.bona.⁊ ex iſta p̄ſumptiōe fiet cōdēnatio:vt ibi no. ¶Ubi aūt q̄s cōmiſit delictū non ex aīo ſed culpa:aut negligētia nō vr puniēdus.q2 res ipſa dolo caret.ff.de ſicc.l.in lege.⁊ de iure ciuili.q̄ deliq̄t ſine dolo mitius punit.d.l.in lege.ad idē.de incen.rui.l.q̄dam. de pen.l.abſentē.l.ij.in fi.de termio amo.de admi.rerū ad ciui.ꝑti.l.imꝑator.§.reſcriptū.de pen. l.reſpiciēdū.§.peñ.Et diſtin. dabat operam rei licite an nō:⁊ nihil de ꝯtingētib⁹ obmiſit.vt no.extra de iniur.c.fi.ad.l.

4 acq̄.l.q̄ occidit.§.pe.de hom.c.ſignificaſti.¶ Uñ aūt caſu fctm̄ nō punit de pe.l.reſpiciēdū.§.delinquūt.lz obſtet.ff.ad.l.acq̄.l.ſciētiā.§.pe.ſz ibi tenet q̄tū ad illā actionē nō q̄tū ad penā ⁊ ita dicebat Tācre. Ang.aūt l.l.j.ff.de pign.dixit ꝙ q̄ allegauit erraſſe rōne temeritatis vel erroris ſi faciat illicitū iure naturale ſi excuſat ꝑpter temeritatē malitiā ruſticitatē ſexū:aut etatē.l.ij.de in ius voc. q2 ergo furari occidere vi inferre ſunt ꝓhibita ex iure nature nō excuſat q̄s allegando ſe in iure erraſſe.ſz bn̄ excuſat ꝑpter cām iuſtā.l.apud labeonē.§.ſi quis virginis.ff.de iniur.⁊.l.ſi ignorās.ff.loc.c.ſi iudex layc⁹.de ſen.excō.in.vj.¶Si vero q̄s faciat illicitū ſolū de iure cōi:aut etiā eſt certū ꝙ errauit in iure:tūc excuſat ꝑpter ignorātiā iurꝫ a pena q̄ imponit ꝑpter dolū:q2 lz ignorantia iuris ſit lata culpa iſta lataculpa.nō eq̄paret dolo:ex q̄ dol⁹ ſigillati req̄rit.d.§.doli.⁊.l.in lege.cor.ſ.allegata.⁊ eſt gl.in.l.ſi q̄s intantū.in.viij.q.prie partis:aut ergo certū eſt ꝙ nō errauit:⁊ fuit in dolo.⁊ tenet:aut dubitatur:⁊ preſumit eſſe in dolo:niſi ip̄e ꝓbet cōtrariu ꝙ errauit.ar.l.j.ff.C.de ſicca.⁊ probatur iſte error ꝑ iuramētum purgationis.l.marcellus.ff.rerū amo.l.preſenti.de his q̄ ad eccleſiam confugi.vel ex alijs veriſimilibus cōiecturis:exēplū:j rem ꝑpriam recipere de manu alterius nō eſt iure nature ꝓhibitū ſed ciuili.l.ſi q̄s intantū.vñ vi.Uñ ſi ſtatutū puniret capientē rē doloſe:⁊ aliquis reciperet rē ꝑpriā excuſaret a pena ſtatuti requirētis dolum:ſi iuraret ꝙ credebat ſibi licere q2 interrogauit aduocatum:q̄ dixit ſibi hoc licere ⁊ excuſabit ꝑpter auctoritatē aduocati ignorantis.l. per no.per Inn.i.c.ne initeris.de cōſti.licet poſſit impingi cur nō conſuluerit peritiſſimū ꝙ nō includit dolum ſed temeritatē:⁊ vbi lex non requirit doluꝫ an excuſaretur ratione temeritatis vel ex iuſta cauſa.Ang.in.d.l.j.C.de pla.dixit ꝙ aut pena que infertur ꝑ maleficio eſt capitalis:⁊ excuſatur propter temeritatē:q2 lata culpa i capitalib⁹ nō eq̄parat dolo.d.l.lege corn.imo pl⁹ dt bar. ꝙ pena vltimi ſupplicij nō ē poſſibile ꝙ iferat ꝑ lata culpa:tñ Ang.dt ſe tenuiſſe ꝯtrū ſemꝑ p.l.j.de pua.carce.⁊ p.l.fi.ad.l.iul.de vi.⁊.ff.de cuſto reo.l.mili. et ff.de pen.l.ſi aliq̄d aliō.§.q̄ abortiōis.⁊ p.l.excipiunt.ff.ad ſill. vbi pena vltimi ſupplicij iponit ꝑ lata culpa. Tñ iudicio meo iſta iura Ang.loquunt in caſib⁹ ſpālib⁹:⁊ vbi lex hoc exp̄ſſe ſtatuit.¶Si xo pena q̄ imponit ꝑ maleficio nō eſt capitalis.dixit Barto.ꝙ vbi lex vel ſtatutuꝫ loquitur per verba ſui natura do

lum importantia: vt in falſo vel in furto ꝙ non committitur ſine dolo: tunc lata culpa nõ eq̄parat̃ dolo: ſed excuſat̃ quis propter temeritatẽ: ſicut ſi in iure expreſſe eſſet facta mẽtio doli: ꝑterea Ang. dicit qḋ ſis cautus in allegando temeritatẽ ⁊ in probando eam per coniecturas ⁊ per tuum iuramentũ. vt. ṡ. ⁊ tunc licet excuſeris a pena temeritatis nõ excuſaberis a culpa propter quã incurris crimen ſtellionat⁹: ⁊ erit pena arbitraria cõſiderata pena facti ⁊ conditione perſonarũ. ff. de pen. l. hodie. et l. ij. de crimi. ſtellio. ¶ Aut quis nõ fuiſſet temerarius ſed erraſſet iuſta ratione ductus: hoc caſu iuſta rõ excludit culpã: ⁊ ideo nullo modo deberet puniri per. d. l. j. C. de plag. vbi iuſta cã excuſat a pena. ⁊ de inteƒro. actio. l. de etate. in. §. ex cauſa. ⁊ §. q̄ in ſto. in verbo ſcriptura ductus: ⁊ tenet glo. in. d. l. ſi quis in tãtã. vbi de eo qui credidit dicto ſerui vel filij. Et vbi lex non faceret mentionẽ doli punit̃ ſimpliciter factũ qḋ põt cõmitti cũ dolo ⁊ ſine dolo ⁊ pena nõ erit capitalis: in quo dixit Bar. ꝙ aut punit actũ prout infertur in perſonã. exẽplũ ſi q̄s turbauerit aliquẽ in poſſeſſione vel ſi quis percuſſerit: tunc requirit̃ dolus cum iniuria nõ infertur abſq; eo: ⁊ ideo a pena ſtatuti excuſabit̃: tũc mot⁹ ex iuſta ratiõe. ſec⁹ ſi punit actũ in rẽ ⁊ ẽt lata culpa dolo cõparat̃: ⁊ ſic nõ excuſabit̃ temerarius: ſed bene excuſabit̃ iuſta rõne mot⁹: ⁊ ita tenet bar. in. l. pe. §. nõ erit. ff. ſi q̄s teſta. ꝓ quo videt̃ tex. in. d. l. ſi q̄s in tãtã. vbi dicit̃ ꝙ minor mulier ⁊ ruſticus non excludunt̃ a pena illi⁹. l. q̄ꝛ illa nõ exigit dolũ ⁊ punit̃
5 ibi violẽtia: ꝑut infert̃ in rẽ. ſm Ang. Et aduerte. quia homici
a dium nõ dolo cõmiſſum nõ puniunt̃ [a]. l. coꝛ. q̄ꝛ anim⁹ ⁊ ꝓpoſitũ diſtinguũt maleficiũ. l. j. de ſiccar. q̄ꝛ vltra ꝓpoſitũ delinq̄t: ideo tunc an puniat̃. vide bar. in. l. eũ. ff. de iniur. ⁊ in. l. diuus. de ſicca. ⁊ plus dixit Ang. in. d. l. j. de ſicca. ꝙ ſi duo colluctãt ad brachia ⁊ vn⁹ h̃z gladiũ accinctũ vel falcẽ: ⁊ cũ eo colluctãs manuꝫ ſuã ꝑcuſſit ad illũ gladiũ vel falcẽ ⁊ moꝛiat̃ ꝙ punit̃ tenẽs gladiũ accinctũ vel falcẽ. allegauit extra de homi. c. cõtinebat̃. vbi ſubdit ꝙ ſi proſtratus ad terrã habebat gladiũ accinctũ in quẽ proſternens incidit ⁊ ꝑcuſſus moꝛit̃ ꝙ nõ tenet̃ proſtratus de occiſo. q̄ꝛ ſine ſua culpa ꝑ tex. in. c. latoꝛ. de homi. ita Ang. in. d. l. j. vbi glo. ꝙ allegãti ſe nõ feciſſe maleficium dolo incũbit onus probandi per preſumptiones: vt. ṡ. hoc ideo quia preſumptio erat contra eũ: q̄ꝛ facit actũ illicitũ de ſui natura/alias allegãti dolũ incumbit onus ꝓbandi. d. l. quotiẽs. §. q̄ dolo. de proba. ibi aũt ſufficiunt preſumptiones. vt in glo. Et ideo vbi non eſt dolus. lꝫ quis nõ puniatur vt homicida: tñ punit̃ de culpa arbitrio iudicantis: nam q̄ꝛ caſu foꝛtuito eſt cõmiſſum homicidium et foꝛtuita ſunt extra oẽm culpã ⁊ nõ punibilia. l. que foꝛtuitis. de pig. ac. ⁊. ff. loca. l. ſi merces. §. vis maioꝛ. quia vbi p̄ceſſit aliqua culpa. l. colluctatio nõ eſt mere ⁊ abſolute caſus foꝛtuitus. d. l. j. de ſicca. vbi Ange. ⁊ idem Angel. in. l. his qui. de ſiccar. ſequendo Bartol. dixit qḋ in homicidio requiritur dolus: tamen dixit rationem Barto. non foꝛe verã: quia ſepe ſine dolo imponitur pena capitalis. l. j. de priua. car. ⁊. l. fin. ad. l. iul. de vi. nam etiã ex dolo p̄ſumpto q̄s decapitat̃. ad ſill. l. excipiunt. ⁊ cõcoꝛ.

a ¶ Non punit̃. Adde. d. Marianũ. ſo 31. in q̄ſ. xvj. incipiẽte circa p̄dicta. in p̄ma pte. vbi nõnulla non ad materiaꝫ vbi ẽt p eum q̄d de homicidio ꝯmiſſo p ꝓiicienteꝫ palum vł ſaxum in ludo vel i tẽtatione: ad ꝓtectioneꝫ pali: vel ſaxi in loco conſueto facta an teneatur aliqua pena.

l.ſi qs.C.de ſicca.vbi dr ꝙ a pena homicidij qs nõ excuſat̃ imñ-
6 tute ſed innocẽtia: ꝛ vbi ꝑ ſtatutũ imponit̃ pena capitalis †: tũc
lata culpa ꝛ ignorãtia nõ equiparant̃: ideo tũc aliter punit̃.l.
plagij.de plag.ſm Ange.in.l.pe.C.de ſicca.in.q.eius q̃ ꝑcuſſit
pregnãtem q̃ fecit abortiuũ: que no.qꝛ tibi ſeruient: ꝛ vide.j. in
c.tu qui vadis in birraria.¶Ubi ꝑ lures pene criminales ꝓ de-
a licto alternatiue imponunt̃ eſt electio ꝛ arbitriũ iudicis nõ rei^a
l.j.§.expilatores.de expila.tunc iudex poſſet dare electionẽ reo
qñ eſſet cõdemnatus pluribꝰ penis corporalibꝰ qua pena velit
puniri.tex.no.cũ gl.in.l.aut dãnũ.in prin.ff.de pe. Et dicit bal.
in.l.q̃cũq3.de ſer.fugi.ꝙ ſi is qui debet ſoluere penã ex delicto
eſt ſoluẽdo.ꝛ vult potiꝰ fuſtigari q̃ ſoluere iudex nõ debet ip3
audire: ſed debet cogi ſoluere: ꝛ bona ſua vendere.ff.de polli.l.
de pollicitationibꝰ l3 idẽ Bal.dicit in.l.ordo.de exe.rei iud.vbi
ſubdit Bal.ꝙ ſi delinquẽs non poteſt ſoluere penam: ꝛ aduer-
ſarius dicat ꝙ nõ vult aliter vindictam: niſi ꝙ detineat̃: donec
ſoluat ꝙ debet: aut fides haberi de debito vſq3 ad pinguiorem
fortunã: aut ꝙ fuſtiget̃: qꝛ non eſt detinendus in carcerẽ poſtq̃
de debito conſtat.l.diuus.§.fi.de iure patro.¶Si aũt volẽs po
tius detineri quã fuſtibus cedi audiat̃.ar.l.j.de ceſſio.bo. bal.
in.l.quicũq3.ꝛ an in electione iſtius pene ſi electio iudicis.vide
Bal.in.l.fi.de in ius voc.vbi glo.ꝛ Guil.ꝛ vide.c. licet dicat̃.ſ.
7 in hoc verbo.¶†Iudex põt interpretari penam mortis in ſtatu
to impoſitã: qꝛ ſi dicat ſtatutũ ꝙ occidẽs occidat̃.nã ſi culpa,nõ
dolo te ꝑcuſſi ꝛ moriaris nõ debeo puniri: qꝛ illa eſt interpreta
tio iuris naturalis ꝙ nõ puniat̃ ad mortẽ qui noluit delinque-
re: qꝛ dolus ꝛ nõ dolus eque puniri nõ debet.l.j.§.ſi claua.de ſic
ca.ꝛ ar.l.intelligit̃.eo.ti.qꝛ nõ ſunt ſimilia occidere ꝛ nõ ex pro
poſito occidere. qꝛ vbi loquimur de pena corporali ſubintelli-
gitur dolus.l.in actionibꝰ.de in litẽ iurã.qꝛ ſtatuta nõ ſunt in-
telligenda iudaice.de dam.infec.l.dãni.§.ſi is.in glo.Bal.ꝯin.l.
quicũq3.de ſer.fug.ꝛ vide.j.in.c.tu q̃ vadis i birraria. vbi late.
¶Si de vno delicto puniũt diuerſi iudices: ꝛ ille q̃ eſt primꝰ in
puniẽdo nõ põt ſufficiẽter punire d3 ſuppleri ꝑ ſuperiorem.l.ij.
C.de ſpon.ꝛ qđ no.de iudi.c.at ſi clerici.qꝛ ſupplenda eſt pena q̃
non fuit ſufficiẽter impoſita: ſed Bal.in.l.ꝛ ſi ſeuerior. de infa.
dixit qđ ex quo iſta pena fuit terminus pene ꝙ nõ põt vlterius
puniri: l3 Bart.in.l.ſenatus.de accu.hoc teneat: ꝛ Iac. de bu.cõ
ſuluit ꝯtra Bar.ꝛ dixit Bal.in.d.l.ij.ꝙ ſi qs delinq̃t corã iudice q̃
nõ põt cognoſcere niſi vſq3 ad.l.ſolidos.ꝙ nõ põt vltra mulcta
ri ſi qs deliquit corã ipſo.ꝛ facit.l.certa rõne.C.qñ ꝓuo.ꝑ que
iura dixit qđ ſi aliqui hñt baſſam iure in loco ꝛ q̃dã cõmiſit de
lictum enorme ꝙ vſq3 ad iure baſſam iuſtitia ꝑtineat ad ipſos:
reſiduũ vero iuſtitie pertinebit ad ſuperiorez qui poterit vltra
punire ſm Cy.ꝛ Bal.i.d.l.ij.ꝛ facit qđ no.in.l.nullũ.C. de teſti.
8 ¶†Et de hoc an in penis priuatiuis vel afflictiuis ſemel puni-
b tus poſſit iterũ puniri^b.vide diſtinctionẽ Bal.in.l.ij.C. vt infra
certũ tps.que faciũt pro conſti.regni. qđ baiuli nõ pñt mulcta-
re niſi ad vnũ auguſtale qđ ſi qs cõmiſit graue delictũ corã ba-
iulo qđ reſiduũ pene ꝓſeq̃ poterit magna curia vel iuſtitiarius

a ¶Non rei. Et an ꝛ qñ ſit in electiõe iudicis vel rei. vide tu no.fely.i.c.iter ceteras l.ij.co. ꝟ.x.modis. de reſcrip.

b ¶Puniri. vide tu fely. i.c.de cauſis circa fin.iij. col.de off.de le.remiſſiue.

aut capitaneus ciuitatis vel ſuperior baiuli: puta baro. ¶ † Pena minorari debet a iudice ꝓpter inopiā ꝓbationis vel vbi quis cōdēnatur ex pſumptionibus et indicijs. Bal. in. l. fi. C. de ꝓba. dicēs qđ ꝓpter defectū probationū nō pōt quis condemnari criminaliter quia non ſunt ꝓbationes ſufficiētes ⁊ nō poteſt poni ad torturā ex aliq̄ cā vel quia tortus fuit ⁊ nō cōfeſſus qđ debet fieri cōdēnatio in ciuili ſub dēs ꝙ qñ pene hñt certos fines nunq̄ pñt ex qualitate ꝓbationū aggrauari vel exaggerari gñalr. in pn. de decurio. ⁊ vide eūdem in. l. ſi fugitiui. de ſer. fug. ⁊ in l. preſbyteri. de epi. ⁊ cle. vbi dicit ꝙ qñ iudicatur ex pſumptionibus mitigaꝛ pena quia ſi teſtis depoſuit ī cā ⁊ iudex ſuſpicaꝛ de eius falſitate ⁊ nō pene liq̄t debet ſentētia temperari. per. d. l. nullus. de teſti. vbi Bal. q̄ not. pro compoſitionibus fiendis. quia ſi delictum conſtat p vnū teſtē vel per indicia ⁊ preſumptiones tantū nec ſit torture locus minus cōponet quā ſi cōſtaret legitime. ⁊ vide. ī. vbi de tortura. vide. ſ. in. c. q̄nq̄ ſunt. ¶ In penis iudex poſſet egredi naturaʒ libelli recte concepti ⁊ aliā imponere penam. l. quid ergo. §. pena grauior. in text. ⁊ in glo. ꝙ habet locū ſi ꝓcedat per inq̄ſitionē vel actionem. ſm Spec. in abol. §. j. ver. ſed cum. ſ. ⁊ ſic pōt iudex ſuo motu ꝓcedere in criminalibus vltra ⁊ contra naturaʒ
10 libelli. l. ⁊ ſi ſeuerior. de infami. † quia in criminali nō requiriꝛ cōcluſio libelli. c. licet. de ſymo. ⁊ quia partis cōcluſio ī criminali nō pōt auferre ptātem iudicis ſm Bar. quia talis poteſtas eſt iuris publici. l. ius publicum. de pac. ⁊ quia pena iudicis
11 ſurrogatur loco pene petite ī libello ⁊ hoc ꝓpter arbitriū. l. hodie. de pe. † quia ratione caſuum emergentium iudex poteſt legem trāſgredi: vbi verſatur ſuū arbitrium: ⁊ licet iurauerit ſeruare leges nō erit infamis nec periurus. ſm Innoc. quia iuris auctoritate vtitur arbitrio ſibi conceſſo. c. cognoſcentes. de conſti. Et licet eēt piurus ⁊ infamis valet qđ agit donec priueꝛ. ſm Inn. de accu. c. qualr. bal. in d. §. pena grauior. ¶ In penis ſtatutoꝝ iudex pōt ſtatutū trāſgredi cā ſubſiſtēte ſʒ bar. l. d. §. iō ſʒ bal. quia miſter iurꝭ cā ſubſiſtēte ex cā pōt a mādato recedere ſicut miniſter ꝑuati. ar. l. ſi hoīeʒ. ff. mā. Tñ alij ꝯ: quia ſtatutū dʒ ſuari tenaciter. l. pſpexerit. qui ⁊ a qui. tñ ſentētia valebit: ſʒ iudex tenebiꝛ quia ſtatutū exceſſit: quia lex hodie non habet locū in ſtatutis. Bal. in. d. §. pena. qui eti ī dicit in alia lectura. in illo. §. qđ in nouis litibus nō habet locū regula. l. hodie. de penis. quia propter ſtatutū in ſpeciali videꝛ derogatū illi gñalitati. l. hodie. de pe. argu. l. ſanctio legum. C. eo. vide in verbo iudex. in. c. licitū eſt iudici. vbi late de hoc. ¶ Iudex pro pecuniaria pena: que parti debetur poteſt cauſa ſubſiſtente tranſgredi ad penā corporalem ex officio qñ non eſſet ſoluendo. l. ſed ſi vnius. §. ſi auteʒ. de iniur. ⁊ l. fin. de ſepul. viol. ¶ Et pronunciabit condēnando in penā pecuniariā quam ſi nō ſoluerit infra. x. dies iubeo fuſtigari. arg. agraria. de termino anno. ſm Guil. ⁊ ſic excedit libellum partis in defectum ſolutionis. Archi. xviij. diſt. c. propter. Bal. in. d. §. pena. Et hoc qđ qui nō pōt ſoluere penā debet luere in corpore. l. fi. de in ius vocā. eſt verū ratione maleficij: vel doli: non in ſimplici debito ꝙ non deſcendit ex maleficio. l. nemo carcerē. de anno. ⁊ tri. Ideo bald. in. d. l. fi. dixit qđ inuito offenſo iudex nō poſſet loco pene pecuniarie caſtigare in corpus. argu. illius. l. fi. quia talis caſtigatio ſuccedit loco pecuniarie: ⁊ ab ea liberat. de iniu. l. ſed ſi vnus. §. ſed ſi ante. adeo qđ ſi lucrabiꝛ nō teneꝛ: plus etiā dixit qđ iſta corporalis non irrogatur loco pecuniarie: niſi facta excuſſione bonoꝝ. l. iij. §. tutores. de ſuſpe. tu. ⁊ l. fi. de ceſſio. bonoꝝ. ⁊ vide in. c. vbi plures pene. ⁊ in. c. licet dicaꝛ. ¶ An ſi ſtatutū ciuitatis dicat qđ homicida puniaꝛ in centū. et ſi non ſoluat infra diē decapiteꝛ habeat locū: vbi eſt culpa ⁊ nō dolus: dic ꝙ nō ſed dānari dʒ ad ſoluendū: ⁊ hoc iudex exprimere dʒ in ſnīa: quia ſemꝑ cā cōdēnationis eſt querenda. de re mili. l. qui cū vno. §. athlete. ¶ Et vbi ſtatutum punit homicidam ad mortem ⁊ non facit mentionem doli: tūc iudex dʒ ſnīam tēperare per

pena grauior.ꝛ.l.qui edes.ff.de incē.rui.Bal.in.l. data opera. C.qui accu.ꝛ vide eundē.in.l.quid ergo.§.cū aūt.de infami.vbi dixit.ꝙ ſi ſtatutū punit facientē aliquid nō facta mētione doli: an illa pena debeat imponi etiā pro culpa:ꝛ etiā dicit ꝙ diſtinguit ex genere pene que non cōſueuit imponi:niſi rōne doli.vbi requirit dolus.Si vero ratione culpe vt pecuniaria pena nō requiratur dolus:ſed requiritur culpa dolo ꝓxima.i.lata.nā leuis nō punitur iudicio criminali.vt no.Cy.in.l.ſi quis nō dicā rapere. Bal.in.d.§.cum aūt.qui etiam dixit in.l.j.de leg.ꝛ in.l. edita.in ſcđa charta.ꝛ vide Lud.in.l.in actionibus.de in lit.iuran.vbi an in ſtatutis lata culpa equiparet dolo. ꝛ vide in.c.qꝛ

12 multa pñt incurrere pericula.š.proxime.¶ †An iudex in penis imponēdis ꝓcedat de ſilibus ad ſilia gl.in.l.liqs.id qꝺ.de iur. om.iu.ꝙ ſic.ꝛ qꝺ no.in.l.ſi qs ſeruo.de fur.Qꝺ eſt verū:qꝛ tunc ꝓceditur de ſimilibus ad ſilia qñ caſus ad quē procedit eſt ob miſſus:ſi aūt eſt in.l.expreſſus ſtat verbis.l.proſperit.qui et a qui.de exerci.l.j.§.his qui nauem.ꝛ de in ius vocā.l.ꝙuis.bal. in.d.l.ſi quis id.Et dixit idē bal.in.c.j.§.porro.que fuit prima cauſa.ꝙ in penalibus procedit de ſi.ad ſi.ꝛ maiora:qꝛ attendit ratio legis potius ꝙ grāmatica verboꝝ.Et dixit Bar. ꝙ hoc ē verꝝ:vbi in ſtatuto ineſt rō naturalis vel ciuilis.de verb.oblig. §.cato.ꝛ in.l.j.vti poſſi.per ipm.ꝛ in.l.j.de interdi.vbi gl.ꝛ eſt tex.in.d.§.porro.ꝛ in.d.l.ſi qs ſeruo.ꝙ nō hꝫ locum qñ pene imponunt habito reſpectu ad priuilegium alicuius perſone:quia tūc nō fit extenſio de ſilibus perſonis ad ſilia:ꝛ de caſibus gloſ. ſing.inſti.de actio.§.item mixta.Bal.in.d.§.porro.¶Iudex pōt criminoſum ꝓpter ꝯſuetudinem delinquēdi capitaliter punire. vbi alias non poſſet:ꝛ non tenebitur in ſindica.tex.no. in.l.om

13 nes.C.de dilatio.lib.xj.vbi text.† ꝙ conſuetus calumniari dupli pena tenet.ꝛ crimē ſi capitale efficit capitale.vbi de hoc no. Bar.ꝛ idē bal.in.l.gallus.§.j.de li.ꝛ poſthu.ꝛ facit.l.iij.de epi. au.Et dixit ſingulr Bald.in.l.apud antiquos.C.de fur.ꝙ†quis

14 ꝓ furto pluriū reꝝ vilium etiā pena furti punitur.arg.d.l. iij. ideo ſi princeps mādat liberari de carcerib us crimioſos ꝓpter aliquā letitiā nō hꝫ locū in incarcerato reiterante delictum ꝓpter qꝺ als fuit incarceratus et liberatus.argumēto dicte.l.iij. ꝛ facit qꝺ Bar.no.in.l.licitatio.§.qꝺ illicite.de publica.ꝛ in.l.ſi

15 diuturno.de penis.†ꝙ delicta momētanea reiterata aggrauāt. ꝛ facit tex.in.c.nullus.ꝛ in.c.frequēter.iij.q.v.et als dr ꝙ delictum alibi cōmiſſum aggrauat penā delicti[a].l.ſi cui.§.ſatis.de accu.ꝑ dy.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.ſeruos.ad.l.iul.de vi.Jo.an.in addi.Spe.in ti.de fur.in rub.ēt ſi illa delicta eſſent alibi punita: qꝛ pſeuerauit in delinquēdo.ar.d.l.ſeruos.ꝛ facit.l.capitaliū. in.§.ſolent.C.de pe.et habetur in.c.ſemel malus.et Bar.in auk. qui ſemel.l.j.C.quomodo et quando.

a ¶Delicti. Adde Tancredū ꝺ Corneto i ſua cōpendioſa in prima rubr. q.iiij.ꝛ Alb. in.iij.ꝑte ſtatut.q.xxxix. et nelū i tracta. bānitoꝝ in.vj.q.ij.ꝑtis et limita vt ꝑ do.are. in.c.ſicut de teſti. ꝓpter gl.ibi in verbo adulterio in fi.q̄ ꝓbat niſi de illis fuiſſet punitus: tñ Bal. ꝯtrium ſentit in auk. q̄ ſemel.in penk. colū. C. qūo et qñ.

1 Dius an reqratur in penis ſtatutorum vel factum. et nu.2.
3 Lex preſumit ꝙ qñ quis inſultum facit in aliquem cum armis ꝙ faciat animo occidendi.
4 Occidens aliquem manu vacua cum dolo tantum tenetur quātum ſi occideret gladio.

Tu qui vadis in birraria ꝛ cõtinuo per officia: ꝛ nõ habes niſi cõſtitutiones regni ꝛ recollectas volo ꝙ ſcias vnũ ꝑ qđ poteris in ſindicatu euadere: dicit cõſtitutio regni terminũ vite hoim. in ti. de homi. ꝙ ſi qͥs hoies inſultauerit ꝛ occiderit ꝙ capite puniat. vbi And. de iſer. extẽdit illã ꝯſtitutionẽ etiã ad eũ q̄ hominẽ veneno occidit ſtrãgulauit vel alr interemit: mõ qͥdã homicidiũ cõmiſit nõ ex ꝓpoſito vel ex aio: ſed negligẽtia caſu vel culpa an puniat pena illius cõſtitutionis. videt qđ nõ: qꝛ res q̄
1 dolo caret nõ videt puniẽda. ff. de ſicca. l. in lege. ¶ † Aliq̄ dixerũt ꝙ in penis ſtatutoꝝ nõ reqͥrit anim⁹: ſed factũ per id qđ not. bar. in. l. j. §. diu⁹. ꝛ in. l. fi. de ſicca. qui nõ bñ intelligũt bar. ꝛ credũt ꝙ ꝑ homicidio nõ dolo cõmiſſo imponatur pena mortis. tñ idẽ Bar. in. l. j. §. j. ff. ſi qͥs teſtõ. tꝫ qđ pena corpalis ſtatutaria requirat dolũ lꝫ ſtatutũ de dolo nõ faciat mẽtionem ꝛ nõ ſufficiat culpa lata: ꝛ ſic qñ per ſtatutũ imponit pena mortis pro homicidio requirit dolus ꝛ ꝓpoſitũ ſicut qñ per ius cõe. l. in lege. de ſicca. nec ſufficiat lata culpa vt ibi: ꝛ hoc tenet bal. in. l. data opera. C. de accu. qui dixit eſſe tẽperãdũ penã q̄ per. l. qͥd ergo. §. pe
2 na grauior. de infami. ꝛ. l. qui heredes. de incẽ. rui. † Et ideo dicit Pau. de caſt. in cõſi. cxcj. qđ bar. dꝫ intelligi in. d. §. diuus. ꝛ in d. l. fi. dum dicit qđ in penis ſtatutarijs nõ inſpiciet animus ſed
a factũ[a]. ſcꝫ quantũ ad hoc vt ſol⁹ aius puniat ſine facto. per. l. is qui. ec. tit nõ aũt vult dicere ꝙ non inſpiciatur animus quo ad hoc: vt factũ ſine animo ꝛ dolo puniatur pena mortis: ꝛ ideo requiritur dolus vel propoſitũ: ꝛ idẽ Bal. in. l. ij. de nota. dicit qđ tunc ſtatutũ intelligitur de homicidio ex propoſito ꝛ nõ de culpabili: ꝛ idẽ tenet Saly. ꝛ Anto. de but. in. c. ij. de cõſtitu. in. vſ. dixit etiã ꝙ tũc requirit dolũ per. l. in lege cor. de ſic. ꝛ idẽ Bal. in. l. quicũqꝫ. de ſer. fugi. ꝛ Car. in. c. lator. de homi. ꝛ ideo Pau. de caſt. in. l. j. de legi. poſt bal. dixit ꝙ ſi ſtatutũ dicat qđ occidẽs occidat nõ occidetur niſi delinquerit dolo ꝛ ex ꝓpoſito ſed mitius punit arbitrio iudicis: ꝛ idẽ tenet Ange. in cõſi. cclxxxv. incipiente viſo themate. dixit qđ lata culpa in penis capitalibus ponẽdis nõ equiparatur dolo: ꝛ idẽ Angel. in cõſilio ſuo. xxvij. dixit qđ ſi probetur cõtra aliquẽ qđ in rixa ſpinſit aliquem qui tenebat gladiũ in manu ꝛ ſe percuſſit ꝛ mortuus eſt: qꝛ ille act⁹ rixa extorta nõ eſt ordinatus ad homicidiũ. argu. l. j. §. ſi claua. de ſicc. ꝛ. l. j. eo. ti. ꝛ. l. ſi nõ cõuicij. ꝛ. l. qua actione. ꝛ. l. proinde. ꝛ. l. ſi ex pla. in fi. ad. l. acq̄. qꝛ ille actus infert culpã ꝛ nõ dolũ: ideo arbitrio iudicis puniet ſm Ang. ibi: ꝛ idẽ tenet Bal. in. l. pign⁹. C. de pig. acti. dicens ꝙ ſi ſtatutũ puniat delictũ ꝛ de dolo nõ faciat mentionẽ ꝙ nec nos facere debem⁹: vt in. l. proſpexit. q̄ ꝛ a quib⁹. niſi ꝑ ſtatutũ atrox pena imponeret. quo caſu ſaltim lata culpa requiritur: ꝛ facit. l. j. §. in factum. de infa. ꝛ vide Bart. in. l. j. C. de ſtrato. li. xij. ꝛ adde qꝛ dominus cardi. in. d. c. lator. dixit de quodam q̄ in naui caſualiter percuſſit ſociũ cũ ligno in quo erat ferrum operando in naui mortuus extitit ꝙ fuit abſolutus quia non fuit in dolo ꝛ ſtabat dictũ ſtatutũ per ſo. in. d. l. ij. ꝛ in. c. in noſtra. de iniur. de dam. da. ꝑ no. in. l. reſpi=

a ¶ Factuꝫ. Adde. d. frãciſ. Are. in. l. clã. §. qui ad nũdinas. de acqui. poſ. ꝛ qđ ibi dixi in apoſtil.

ciendum.§.delinquũt.de pe.⁊ vide bal.in.l.ij.de nora.: Tũ vbi eſſet in culpa nõ excuſaret a culpa ex qua puniret criminaliter l.ij.§.hec actio.vi bo.rap.per no.p bar.in.l.ij.de adul.et in.l.ſi mulier.§.j.ff.rer amo. ¶ Et p culpa tali mitius puniret ꝙ ſtatutum.dicit.d.l.in.l.ad idẽ.de incen.rui.l.quidaʒ.⁊.l.ij.de termino amo.de adminiſtra. rerum.l.imperator.§.reſcripſerunt. Tũ põt diſtingui dabat operaʒ rei licite:vel nõ:⁊ nihil omiſit de contingentib⁹.per no.extra de iureiur.c.fi.ad.l.acq̃l.l.q̃ occidit.§.pe.de homi.c.fi.⁊ qñ cõſtat caſu factum nõ punitur. d.§. delinquũt.tñ tenebitur:quo ad actio.l.acq̃.eo.ti.l.ſciam §.fin. non quo ad penã. ¶ Et aduerte:q: cõſtitutio illa dicit.ſi q̃s aliquẽ inſultauerit ⁊ occiderit ⁊c.q̃ videt reqrere dolũ quo ad il-
3 lã penã.† q: lex preſumit ꝙ inſultans in aliquẽ cũ armis qđ faciat aĩo occidẽdi.ver.d.l.j.§.diuus.de ſicca.⁊.l.is q̃ cũ telo.eo. ti.ſm Bar.in conſilio vanutius Pet.⁊ Bal.conſuluit ꝙ in caſu huius ſtatuti mandans homicidiũ nõ punietur pena ſtatuti q: eſt homicida.ſm q̃d ⁊ non ſm q̃d in conſilio.clx.incip.caſus talis eſt. ¶ Et limitabitur dictũ ſtatutũ.niſi ſit prouocatus:q: mitigabitur pena ſtatuti.l.lege iul.§.fina.ad.l.iul.repe. ¶ Et qñ percuſſiſſet q̃s cum pede mulierẽ pregnantem q̃ facit abortiuũ
a an puniatur pena tali ſtatuti[a] vide Ang.in.l.pe.C.de ſicca.qui diſtinxit ſciebat:vel non:⁊ latius Lud.in.l.j.§.occiſorum.ff.ad ſill. Et qñ deliberaſſet baſtoniʒ arc tantũ: et eſſet mors ſecuta. vide latius Pau.in cõſi.cxc.vbi latius.⁊ in ſequẽti conſi. Et accidit ꝙ quidam tpe guerre volebat experiri bombardas ⁊ vna pparata fuit fracta:et occidit quẽdam q̃ acceſſerat ad videndũ conſului ꝙ non tenebatur pena mortis:q: dabat operã rei licite. Tñ fuit alius caſus ꝙ quidã tpe carniſpriuũ parata ſpigarda cum bõbice:et impoſito igne fecit miram ꝯ quendã a longe ſtantẽ cauſa ludi:⁊ pcuſſit illum cũ bõbice que exiuit vt ignis a ſpingarda:⁊ dedit illi in ore ⁊ illico mortu⁹:dixi ꝙ debebat puniri pro culpa crĩaliter:⁊ non ad penã mortis:q: nõ dabat operam rei licite ⁊ ex genere inſtrumẽti.ſ.bõbicis apparebat q᷑ ioco ſe ⁊ nõ animo occidendi hoc fecerat:lʒ aliqui dubitaſſent per
4 iura añ dicta.⁊ Bal.dicentẽ in.c.j.§.iniuria.de pace iur.fir. †qđ occidens aliquẽ manu vacua ꝙ tenet ſicut cuʒ gladio dũmodo ꝙ dolus inſit.p.l.q̃ actione.§.j.ad.l.acq̃.⁊ Bal.in.l.ſi negotiuʒ. C.q̃ accu.tñ hic nõ fuit dolus ſed lata culpa:q: debuit ſcire ꝙ ille ictus ſpingarde nocere poterat. Et vide omnino.ſ.in.c.quia multa poſſunt.

a ¶ Pena talis ſtatuti. qũo & qualiter teneat q̃ dedit cauſaʒ abortiõi.vide plene ⁊ nota.p.d.Fely. in.c.ſicut ex tua.p totuʒ. de homi.vbi etiã not.q̃d de femia impediẽte cõtẽtionẽ vt com placeret ſub ſtituto marito ſi deceſſerit ſine filijs vel propter paupertateʒ cõcipere nolẽte vbi etiã q̃d pe muliere pregnãte quaʒ medici dicũt nõ poſſe mortẽ euadere niſi exiſtẽs in vtero occidatur.

1 ¶ Iudex an poſſit penam capitalem imponere ſtatuto diſponente ꝙ pene ſint in arbitrio iudicis.et nume.2.et.3. Et an poſſit appellari ſi excedat modum.nu.4.et.9.
5 Iudex imponens grauiorem penam quam debeat punitur. et numero.7.
6 Pena furcarum eſt vile ſupplicium.
8 Pena perſonalis aliquando mutatur in pecuniariam propter dignitatem perſone.

1 An ſi ſtatutũ †relinqt penas arbitrio iudicis poſſit penã capitalẽ imponere. glo.alleg.ꝙ ſic in.§.in ſumma. inſti.de iniu.⁊ videt̃ ſimilis in.l.pe. C.ſi aduerſus liber.quã impugnat Ant.de but.in.c. de cauſis .de offi.dele. ꝙ dictũ ſtatutũ intelligat̃ de pena q̃ imponeret̃ ꝓ ſimili delicto cuius pena eſt arbitraria ꝑ gl.ſingularẽ.ſm eũ i.c.inqſitionis.§.fi.de accu.Tñ Lu.in rub. de arbi.dixit qḋ intelligitur de illa pena que eſt conſueta pro ſimili delicto imponi.ſcđm glo.not.in.l.quid ergo.§.pena.de inſa. ⁊ in.l.⁊ſi ſeuerior.eo.tit.Et inde; Bal.dixit in.l.quicunqꝫ.de ſeruis fugiti. vbi ſtatutum dicit: quod ſit pena pecuniaria vel arbitraria qḋ iudex dꝫ imponere penã pecuniariã.et idem dicit in.l.conuenticulã. de epiſco.⁊ cleri.Et idem ſi ſtatutũ imponit penã maiorẽ vel maximã iudicis arbitrio intelligitur de maxima pecuniaria ⁊ nõ capitali.Bal.in.l.ij.de proba.⁊ ſic intelligitur de ſimili.⁊ vide bal.in tit.de pace tenẽ.vbi dicit̃ ꝙ ſi ſtatutũ facit penas arbitrarias qḋ poteſt per iudicẽ imponi pena publicationis bonoꝝ et in ere ⁊ in perſona. in auſ.de armis in prin.ar.d.§.in ſumma.⁊ in.l.in ſeruoꝝ.de pe.Bal.in.d.§.in ſumma.ſm illam glo.⁊ aliȷ doc.vbi dicũt. ꝙ ſi ꝓ iniuria agatur criminaliter eſt arbitrio iudicis quã penã velit imponere.⁊ Bal. in.d.§.pena grauior.ſeqtur etiã illã gl.dicẽs ꝙ ꝓpter arbitriũ indefinitum iudex põt imponere penã mortis ꝙ adeo reſidet in pectore ⁊ arbitrio iudicis qḋ poterit ꝓ iniuria capitalẽ ⁊ ſtatuta imponere.Et vide aliam glo.in.l. licitatio.§.qḋ illicite.ff.de publi.Et licet alꝗ dicat̃ qꝛ iudex officio nõ poteſt cedere relegationem.l.j.§.expilatores.de effra.Tamen vera eſt illa glo.attẽta qualitate facti ⁊ perſonarũ.ſm doc.in.d.§.fi.Et illã glo.etiã ſequit̃ Bal.in.c.j.in verbo damna.de pace conſtã.⁊ dixit notanter Bal.in.l.j.de his qui latro. qḋ licet habẽs arbitrium poſſit procedere in penis vſqꝫ ad ſuppliciuꝫ intelligit̃ ſi hoc deſiderat magnitudo pene vel delicti.l.fi.de iniur.⁊ vide Bal. in.c.j.§.in-
2 iuria.de pace iur.fir.†qḋ pro iniuria q̃ cadit in atrocitate facti vt ſi qs dat alapã p̃ſtãti ꝓpter ſingularem iniuriã poterit caplr
a puniri[a] ꝑ.d.glo.in.§.in ſumma.dicens qḋ pene arbitrarie extẽ
b duntur vſqꝫ ad morteꝫ [b]incluſiue ꝓpter exceſſus facinoꝝ per di
3 ctam gl.¶†Et adde ꝙ Jo.de imo.in.d.l.ij.ff.de publ.iudi.dixit ꝙ ſi ſtatutum dicat ꝙ pena ſit in arbitrio iudicis vſqꝫ ad morteꝫ qḋ poteſt mortẽ imponere per.l.ſaccularij.de extraordi. crimi. Sed vbi dicit ꝙ pena ſit arbitrio iudicis ſimpliciter.vr̃ quod debeat arbitrari tanqꝫ vir bonus.argu.l. vir bonus.ff.iudi.ſolui. ⁊ no.Bar.in.l.ſi qua pena.de verb.ſig.dicẽs.quod ſm facti qualitatem aliter ⁊ aliter dꝫ arbitrari.arg.c.ſicut dignuꝫ.de homi. et ſi iudex euertat arbitriũ mortẽ imponendo.vbi qualitas delicti non requirit: poterit appellari vel peti ꝙ reducatur ad boni viri arbitrium.argumẽ.glo.c.ſuper his.de accuſ. et per not. per gloſ.et Barto.in.d.l.ſi qua pena.ʒ.allegata.¶Et aduerte quod dicta gloſſ.in.§.fina.ſm aliquos locum habet.vbi ex officio proceditur contra aliquos extraordinarie. lꝫ videatur con

a ¶Puniri. Adde. Fely. in.c.ex litteris.circa fin. xij.colum.de conſti.

b Ad mortẽ Et an ⁊ qñ vide tu Fely. i c.inqſitiõis. vlt.col.verſ. vlti.tãgit.de accuſa.

frariū notari.in.l.j.C.de effra.¶Que no.pro cōſtitutiōe ꝛ capitulis regni q̄ dāt
arbitriū officialibꝰ cōponēdi ꝛ puniēdi vt ſi natura delicti vel eius magnitudo
deſiderat poſſit imponere penā capitalē.Quibus adde ꝙ aliqui dixerunt ꝙ ꝑ
arbitriū datum poteſtati nō pōt irrogari penā mortis vel mutilationis per.l.
j.§.fina.de effra.ꝛ per.l.j.§.fina.de furi.balne.ꝛ per.l.iiij.de crimi.ſtelli.¶Niſi
conſuetudine vel alia lege in ſimili delicto talis pena imponeretur:vel in ſimi=
libus penis arbitrarijs:qꝛ tūc poſſet imponi per.l.ſaccularij.§.ſunt quedā.de
varijs ꝛ extraor.crimi.ꝛ.d.§.pena grauior.Ceſſante ergo cōſuetudine:vel lege
debet iudex vti ſuo arbitrio:non tn̄ eſſe debet nimis gratioſus:nec vltra modū
ſeuerus.ſm Jo.and.in.d.c.j.de re iudi.in.vj.vt Bal.infert.C.de ſer.fugi.l.q̄cū=
ꝗ.per.l.reſpiciendum.§.plane.de pe.Et dꝫ iudex cōſiderare qualitatē delicti ꝛ
modum:ꝛ an delictum in loco frequentetur:qꝛ propter frequentiam iudex po=
teſt augere penā.d.l.ſaccularij:ꝛ dicit Bal.in.d.§.pena ꝙ iudex poteſt penā gra
uare in perſona vnius:vt multis ſit exemplū.l.aut facta.§.fi.de pena.¶Nam
vilis perſona:tūc etiā poſſit fuſtigari.ar.l.ij.§.ſi vero.ff.de termi.amo.ꝛ de pe=
nis in ſeruoꝝ.ꝛ ideo dictus.§.in ſumma.debet intelligi.ſm predicta ex quali=
tatibus delicti magnitudine:ꝛ ſi delictū hoc reqrat:ꝛ qn̄ cōſueuerat mores im
poni ꝛ nō aliter.¶Et adde Bal.in conſilio qḋ incipit ſcire opꝫ quis ſit titulus
criminis dixit illā glo.ꝓcedere iter penas in iure expreſſas:vt qn̄ ſumus in ma
teria i qua poſſet pena ꝑſonalis:ꝛ pecuniaria poni:qꝛ iter iſtas penas ē iudicis
arbitrio quā velit eligere.ſm gl.in.l.aut damnū.de pe.Bal.in.l.quicunq;.de
ſer.fug.Secus dicit vbi arbitrium datur iudici aggrauandi penas.iuxta nota.
in.l.hodie.de pe.qꝛ per hoc non videtur ei datum arbitriū:vt poſſit penā capi=
talem iponere nec pōt vigore talis arbitrij trāſire:de vna ſpecie ad aliā ſpēm:
vt de nō capitali ad capitalē.l.j.§.expilatores.de effra.ꝛ facit.§.pena grauior.
4 † qui ſi excederet modū in arbitrando poſſet appellari:vt not.in.l.fi.de rebus
cre.vel ſibi de facto reſiſti ꝑ not.in.l.aditos.de appel.ꝛ.l.nō tm̄.plus etiā dixit
Bal.in dicto conſilio.ꝙ dicta glo.in.§.in ſumma.hꝫ locū in delictis cōſumma=
tis:ſecus in attentatis:ꝛ nō cōſummatis:qꝛ tunc non includitur mors:q̄ intelle
ctus ſunt ſingulares.Et ideo grauiter errauerunt aliq̄ dicētes:ꝙ ꝓ graui iniu=
ria verbali poſſet pena extendi:ꝛ vſq; ad mortem arbitrari.licet pro vno verbo
iniurioſo ꝓlato cōtra vnū virū inſignē ſit pena iniurie aggrauāda:vt ſi vocaret̄
quidā miles ꝓditor quā iniuriā milites equiparāt morti.¶Judex tanq̄ mini=
ſter reipublice ex cauſa in criminali pōt alterare penas.arg.in rōne ſui.ff.mā=
dati.l.ſi hoiem.ꝛ.ff.de manu.l.ſi q̄s dicat.ꝛ qḋ no.in.l.tranſigere.ꝛ Bal.in.l.ꝛ
ſi ſeuerior.de iſa.qꝛ cū hoc facit ex poteſtate a lege tradita vr̄ factū a lege.Bal.
ibi.¶Boni iudicis ſeu aſſeſſoris eſt nō vti gratificatiōe in penis:abſoluere vel
cōdēnare.Tn̄ recta via eſt cōdemnare ꝛ vti ſeueritate ꝛ nō pietate in enormi=
bus.ff.de re iudi.l.diuus.in ꝟbo ſentire.Bal.in.l.ea que.C.de condi.inde.et ſi
gratia vel diſſimulatiōe nō punit ipſe dꝫ puniri.Bar.in.l.j.de deſerto.li.xij.ꝛ in
l.fi.de primi.eo.li.¶Quia ſupra dictum eſt ꝙ iudex debet imponere penas ſoli=
tas:nec debet imponere noua genera penarū.¶† Unde iudex q̄ impoſuit aliā
penam ꝛ grauiorem q̄ꝫ deberet punitur.l.iubemus.C.ad.l.iul.repet.et.l.pro=
rumpere.ff.eo.propterea debet penā cuiq; condignā imponere.Quā ſi eſt no=
bilis nō debet ſuſpendi.ſed decapitari pro crimine ſi plebeꝰ debet furca ſuſpē=
di.Bar.in.l.deſertorē.§.locū.ff.de re mili.vbi dicit ꝙ hoc ſeruat̄ in Jtalia nō in
Frācia vbi iſta ſuſpēſio non eſt ita ignominioſa.inde dixit Ludo.de pe.in.l.de
deſerto.lib.xij.ꝙ decapitatio eſt prerogatiua nobilitatis preſertim illoꝝ qui
dicunt nobilitatē ex militia vindicari ꝛ ꝓpter turpitudinē militē ad furcas nō
poſſe cōdēnari.de iniur.per.d.§.locum.nec etiā de cōſuetudine niſi propter.la=

trocinium per qd omni priuilegio eximitur.l.veterani.de cohar.eo.tit.ſeq.τ.l.ſi.
6 eo.ti.C.qñ lice.vnicuiq;.¶ qꝛ pena furcarũ eſt vile ſuppliciũ.ſm Vale.in li.de militari diſciplina.qꝛ maledictus a deo eſt qui pendet in ligno.deuterono.xxi.c.in fi.τ vide de pena nobiliũ τ ignobiliũ:τ priuatoꝝ.xxiiij.q.j.qui cõtra.τ qd
7 not.de pe.c.fi.¶ † Quod no.qꝛ iudex teneret in ſindicatu ſi aliter faceret:qꝛ iudex q̃ imponere põt penam mortis pro delicto τ imponit in cõſuetam tenet.l.aut damnũ.in pn.ff.de pe.τ aliqd per Bal.in.l.non dubiũ.de legi.ideo ſuſpendi feci quendã armigerũ ex nobili ꝓgenie qui furto ſubtraxerat crucem argẽteam:τ Calices ſacre eccleſie qui non erat dignus pena nobiliũ iuſtitiari:non enim ignoſcendũ eſt militi cui obuiare opꝫ vt latroni.dicit gl.in.cõſti.regni ꝓſequẽtes.in ti.de teſtibus τ ꝓbationibus cõtra comites.per tex.in.d.l.j.τ.ij.C.qñ liceat vnicuiq; ſine iudice:in qua cõſti.eſt glo.in q̃bus caſibus milites τ in dignitate poſiti torquentur.¶ Licet dicatur ꝙ iudex ex cauſa poteſt augere:et minuere penas.vt.ſ.viſum eſt:debet hoc cũ cauſa facere:qꝛ ſi ſine cauſa faciat:debet puniri.Ludo.roma.in ſuis ſingularibus allegauit hoſt.in ſumma in tit.de offi.dele.c.de cauſis relatũ.per Joã.and.in nouel.ꝙ iudex incurrit infamiã.per tex.in.l.ſeruos ad.l.iul.de vi publi.τ puniet eadẽ pena iudex.ꝑ tex.ſingu.
8 in.l.iij.in fi.C.ne lice.ſan.baptiſ.¶ † Pena aliqñ alteratur de ꝑſonali in pecuniariã ꝑpter dignitatẽ ꝑſone.l.q̃cunq;.τ.l.fi.de decurio.lib.x.Et aliqñ augetur.Bar.late in.l.q̃dam.ff.de pe.Et aliqñ ꝑpter antiq̃tatẽ tẽporis delicti pena aggrauatur minuitur.ſm do.Bar.in.l.ſi diuturno.ff.de penis.cõiter alle.c.fi.de cõſue.Et aliqñ ꝑpter paupertatẽ minoratur.de offi.pſi.l.illicitas.§.fi.τ Bar.in.l.j.in fi.ff.ſi q̃s ius dicẽ.Spec.in ti.de ſen.§.j.in ver.eſt aũt.vbi dixit ꝙ debet in actis ſcribi facere moderata cõdẽnatione ꝑpter paupertatẽ.¶ Ex quo dicto inoleuit practica ꝙ offãles qñ cõponũt ſup mulctis ſcribi faciũt cõpoſuit cũ curia ꝑ tota quãtitate moderata ꝑpter pauptatẽ.Et hoc ne qñ ponũt rõnem de prouentibꝰ ipſi teneantur:ſicut etiã põt ꝑpter paupertatẽ remittere collectas τ tribu.bar.in.l.oẽs.C.de anno.τ tribu.lib.x.¶ Sed an ꝑpter amicitiã quã iudex hꝫ cum parte poſſit penã minuere:vel remittere.vide glo.in.c.ſicut.de pe.Inno.in.c.j.de conſti.τ de accuſa.c.qualiter τ qñ.cano.in.c.niſi.extra de offi.dele.τ vide l.c.
9 iuxta pdicta quero.¶ † Si pena iponitur iudicis arbitrio.ſi male arbitratur põt peti reductio ad boni viri arbitriũ.c.ſuper his.de accuſa.vbi glo.τ talis dꝫ ſolitã penã imponere.ff.de effra.l.j.C.de inoffi.teſta.ſi qñ tex.ſing.i.l.j.de fur.balne.Et vbi pena nõ eſt certa dꝫ illa imponi que magis timetur.Inno.in.c.de cauſis.de offi.dele.vbi etiã dixit qd vbi ſũt plures pene põt eligere mitiorẽ.τ faciũt.no.l.iij.τ in.l.q̃cunq;.C.de ſer.fu.τ bar.in.l.j.de offi.iudi.vbi dixit cuius ſit electio in pluralitate penarũ que etiã dixit i.l.ſi ꝑponas.ff.de tigno iniuncto an vniꝰ electio tollatur.τ Bar.in.l.hos accuſare.ff.de accu.dixit qñ pena nõ cadit in delinquẽte:an iudex ex offõ poſſit illã alterare:τ qñ pena eſt iudicis arbitrio quã dꝫ potius imponere corporalẽ:vel pecuniariaꝫ:vide glo.in.l.ſeruꝰ.ff.ad.l.iul.de vi.Cy.i.l.nemo.de ſum.tri.j.q.iij.ſaluato.v.q.vlt.preſbyteri.de trãſ.a.pla.c.fi.glo.in.c.cũ quidã.de iureiur.Et qñ pena in delictis relinquitur arbitrio iudicis intelligitur ſemper de conſueta apponi veriſimiliter ꝑ illo delicto:vt not.Bar.in.l.pen.§.ad crimẽ.de pub.iudi.τ Bal.in.l.ſi ſeuerior.de infa.τ dixit Bal.in.l.q̃cunq;.ſ.alleg.ꝙ in penis debet iudex ad minorẽ inclinare nõ tñ debet eſſe nimis gratioſus:τ dixit bal.in.l.iij.C.de infa.ꝙ in penis iudex debet ſequi conſuetudinẽ preſcriptã.¶ Officialis remittens penã ordinariã a lege vel a ſtatuto taxatã tenetur in ſindicatu.Secus in mulcta:vel in pena arbitraria.l.illicitas §.ſi.de offi.preſi.τ.l.ſi qua.de verb.ſig.τ in.l.fi.ne ſan.baptiſ.τ vide Bal.in.l.ſi aduerſus delictũ.τ in.l.ij.de vſur.rei iudica.τ in.l.preſes.C.de tranſac.τ q̃ ha

dētur in.l.quid ergo.§.pena grauior.⁊ in.l.⁊ſi ſeuerior.de infami. Niſi hoc faciat rōne inopie.de offici.preſi.l.illicitas.§.fi.⁊.§.eſt dictū. Uel niſi is q̄ dr incidiſſe in penā cōtumacie ſe poſſet aliqua ex cauſa etiam minus legitima excuſare.glo.ſingula.in.l.j.circa fi.ff.ſi q̄s ius dicen.⁊ in.l.ex conſenſu.§.fi.de appel.⁊ facit.l.plagij.ad.l.iul.de plag.vbi iuſta cā excuſata a dolo:⁊ eſt gloſ.in l.j.ad fi.ad.l.iul.de ambitu.vbi nō tm̄ iuſta ſed ēt iniuſta excuſat a culpa.⁊ Jo.and.in ti.de arbi.in addi.dixit iuſtam cauſam in ſuccūbente excuſare a pena:⁊ dixit etiam Bal.in.l.generaliter.de epiſ.⁊ cleri.q̄ iuſta cauſa h3 quēdam excuſare a pena legali.⁊ glo.in.l.ſi cū militaribus.C.de in inte.reſti.vbi q̄ nō excuſat a pena cōuentionali.⁊.inſti.de pena teme.liti.in prin.⁊ Bar.in.l.ex diuerſo.§.j.de rei ven.⁊ in.l.iul.verū debitorem.de conditio.indebi. Hodie aūt vix pene legales ſunt in vſu. ¶ Licet iudex ad penā corporalē ꝓcedere non poſſet ad tumultū populi etiā ſi aliter ſedari non poſſet.C.de pen.l.decurionū.⁊.l.ſi priuatus.ff.qui ⁊ a qui. Tamē ad tumultū populi pōt ſnīe cōdemnatorie executionē accelerare etiam dilatione pendente ſi aliter ſedari non poteſt.l.q̄ cedē.in fi.ff.de ſica.⁊ ſi filio exheredato.de iniuſto teſtamē.⁊.l.conſtitutioni.de appellatio.

2 ¶ Poteſtas tenetur de delictis ſuorum officialium.⁊ de his quos ſecum ducit etiam ſi non ſint de officio.nu.2. Et an teneatur de eo cuius officio non fungitur.nume.3.

4 Poteſtates terrarū non tenentur obedire prioribus volentibus eum impedire:vel cogere ad aliquid.

1 **Poteſtas.** † Ptās tenet̃ de delictis ſuoꝝ officialiū q̄ fecerūt aliquā barratariā.l.j.C.de execu.vel exac.li.xij. q2 tenet̃ vinculo iuramēti malos cōpeſcere. Jac.de bel.in auꝫ.iuſiuran.qđ preſta.colla.ij.qui etiā pōt remouere ſuos officiales.i auꝫ.de iudi.§.j.⁊ ēt malos aſſeſores in.d.auꝫ.iuſiurā.in p̄n.nō tm̄ remouebit defenſorē ciuitatis.in auꝫ.de defenſo.ciui.§.interim. Tm̄ an poſſit punire equalē ſibi in iuriſdi.tex.vr̄ q̄ ſic.in.l.j.C.ne lice.potē.ſed bar.in l.ſiq̄s violauerit.ff.de rerū diuiſio.vbi de hoc dixit q̄ ibi erat equalis in dignitate ſ3 nō in adminiſtratione:tm̄ vbi quilibet h3 iur.inſolidū:vt in.l.j.de offi.cōſulis pōt punire.ff.ad muni.l.quid ergo.nā preſes punit collegā.ff.de pen.l.ſi quis fortis.vbi bar.§.ſi quos.⁊.l.j.vt litis. Tamē Gui.in.d.l.ſiquis tenet cōtra:q2 par in parē nō h3 imperiū.ff.de arbi.l.nam magiſtratus.ad trebel.l.ille a quo.in.§.tempeſtiuū. Collega enim ſuū collegam nequit cōpellere.ff.de adminiſtra.tuto.l.iij.niſi volentem.de iuriſ.om.iudi.l.eſt deceptū.⁊ que no.in.l.ex aſſe.ff.ad trebel.⁊ i auꝫ.de appellatio.§.illo.vbi nō obſtat q̄ p̄ſes punit eq̄lē ſibi q2 punit̃ equalē nō in adminiſtratiōe.in auꝫ.vt iudi.ſine quoquo.§.qđ aūt ſic.⁊ archieps̄ dū eſt in dyoceſi epi.extra de ꝓui.in.c.ex ore.⁊.c.volētes.⁊ quod in eis no. Jnno.⁊ in ca.cum cōtingat.de foro compe. Quis aūt ſit par.vide in.d.l.nam magiſtratus.⁊ in auꝫ.de appel.§.illo. ¶ † Poteſtas tenet̃ de his quos ſe
2 cū duxit etiā ſi nō ſint de offō.l.obſeruare.in princi.vbi tex.⁊ in auꝫ.de iudi.§.ne aūt.colla.vj. Secus in officialib⁹ q̄ nō habēt iuriſditionē in iudicādo.l.j.§.familie.de publica. Tenebit̃ etiā nō ſolū ꝓ vxore quā ſecū duxit:vt dicit tex.cū gl.in.d.l.obſeruare.ſ3 etiā ſi duxerit matrē q̄ ꝓmitteret victoriā cauſe vel remiſſionē ⁊ veniā delictorū pro pecunia vel ꝓ ſerico aut lino ſibi donato:q2 tenebit̃ poteſtas.ar.d.l.vt multi fecerunt.l3 mater non videat̃ eſſe in familia filij.ff.de adop.l.qui in adoptio.ver.ita. ¶ Et ideo ſi princeps cōceſſerit poteſtati vt famiłiā ſuā ad ſe vnire faciat in offō nō alios pōt adducere ſuā vxorē liberos ⁊ ſeruos emptos ⁊ nō aſcriptos.l.q̄cūq3.de re mi.⁊ nō alias ꝑſonas ſibi neceſſarias.

+ nō [illegible] familia [illegible]

l.j.de tracta.tanq̃ tale reſcriptũ ſit ſtricti iur.c.edoceri.de re=
ſcrip.ſicut iudicis ꝓhibitio.ff.de pigno.l.in quorũ finib⁹.⁊ ali
quos. ¶ Tñ cõtrariũ eſt veri⁹ q2 p2iuilegiũ cõceſſum alicui ex=
a tendit ad ſuã familiã[a].ff.de vſu.⁊ habita.l.ij.§.j.⁊.l.ſanctus.⁊
ſeq.ff.ad muni.l.aſſumptio.⁊.l.vxori q̃s.§.j.⁊ de vſu ⁊ habita.
l.ſi habitatio.§.fi.⁊ de verb.obli.l.ſi ſtipulat⁹ fuero.de ỽbo.ſi=
gni.l.ꝓnũtiatio.§.j.de lega.ij.peto.in fi.qđ not.Inno. extra de
arbi.c.cũ olim.etiã amic⁹ large cõtinet appellatione familie.l.
lati⁹.§.amicos.de ỽb.ſig.in ỽbo familiaritatis.⁊ etiã affines.
ff.q̃ peta.tut.l.ij.in pñ.⁊ q̃ habent p Archi.in.c.lz.in ỽbo fami
liariũ.de p2iuilegijs.in.vj.vbi ponit de multiplici familia ꝓpe=
tua mercẽnaria ⁊ nõ mercẽnaria:an gaudeãt p2iuilegio dñi ꝙ
admittant ad diuina tpe interdicti.⁊ qđ hr̃ in.l.pe.C.qui accu.
3 nõ poſ.q̃ no.q2 al's fuit de facto. ¶ † Tñ an ptãs teneat de deli=
cto familiaris cui⁹ offõ nõ fungit.vide de publica.l.j.§.vñ q̃rit.
p Bar.nõ tñ tenet de facto ſui berruarij.extra officiũ delinquen
tis.l.fi.§.hec actio.ff.nau.cau. ¶ An ſi ptãs fuerit in offõ elect⁹
ꝓ vno ſemeſtri ⁊ fuerit impeditus in primo mẽſe reſtituat ſibi
alius mẽſis in fine tpis:poſuit Bar.in.l.⁊ ideo.de ỽbo.obli.vbi
per alios.⁊ Bal.in.l.liberti.liberteq3.de ope.lib.dixit ꝙ ſi ceſ=
ſauit per paucos dies admittet:vbi etiã dixit ꝙ ſi ptãs nõ ſer=
uiat in offõ:q2 ſtetit p cõmunitatẽ ꝙ habebit ſalariũ ⁊ intereſſe.
⁊ idẽ bar.in.l.ſi mihi vſufruct⁹.de vſufr.leg.in additio.Spe.in
ti.de loca.in ỽſi.⁊ ſcias.p Spe.⁊ Bal.in addi.in ỽſi.q̃ locauit.
Et dixit ꝓpterea Bal.i.l.ſi pecuniã.ff.de ꝯditiõe ob cãm.ꝙ ſi ꝓ=
hibet a cõmunitate intrare officiũ põt petere intrare.⁊ in.l.j.§.
diuus.de vari.cogni.Qđ limitarẽ:niſi ſua culpa intereſſe ꝓhi=
beatur:vt q2 habebat aliquã inhabilitatẽ quã nõ manifeſtauit
ante ſuã electionẽ:q2 punit.ſm Bal.in.l.caſſius.de ſena.allega
uit.l.q̃ cũ maior.de re mili.Qui nõ poterat tũc creare vicarium
loco ſui:q2 ſibi iſta cã nõ ſubeſt.per no.per Bar.in.l.obſeruare.
de offi.cõſul.vbi dixit ꝙ ex cã parue infirmitatis poſſet poſtq̃
offm̃ eſt ingreſſus.⁊ hic q̃ nõ ſeruiuit toto tpe an debeat habere
imunitatem.vide bar.in.l.ſed ⁊ milites.§.quandoq3.de excuſa.
4 tuto. ¶ † Poteſtas terrarum non tenetur obedire p2ioribus
volentib⁹ cum impedire vel cogere ad aliquid.ſm Bart.in.l.ſi
tutor.de aucto.tuto.vbi dicitur ꝙ tunc poteſtas poterit dicere
non poteſtis me nunc cogere vel hoc examinare:ſed reſeruet cõ
gnitio in ſindicatu:niſi euidentiſſime malefaceret:quia tũc co=
gi poteſt.in aut.vt differen.iudi.in p2incip. ¶ Quod intellige
ſane ſi illud tale eſſet contra iuſtitiam:ſecus ſi eſſet iuridicum
quia eſt poſitus vt faciat iuſtitiam ad quam debet compelli.in
aut.vt diffe.iudi.vt in hoc.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.quod eſt
magni effectus quia ſi iuſte eum compellant et facere noluerit
p2iuabitur officio vel ſalario in ſindicatu tanq̃ iuſtitiam fa=
cere denegans vt alias diximus. ¶ Poteſtas iurans ſeruare ſta
tuta non non tenebitur ſeruare ſtatuta illicita.c.j.vbi gloſ.et
docto.de iureiur.bald.in.vj.in.l.ſi quis ſub condictione.in fi.de
condi.inſti.⁊ in.l.j.de verbo.oblig.vide in verbo iuramentum
officialis. ¶ An ſi duo ſint electi poteſtates:vnus pro primo

a ¶ Familiã Et an ⁊ qñ. vide fely.in c.nullus.in j.colũ.in ỽſ. gñaliter qñ. de fo.cõpe.⁊ in.c.quã ſit. circa fi. de iude.

ſemeſtri aliter pro ſecundo ⁊ vnus non veniat an ſtatim habeat locum ſecūdus. vide Bar. in. l. cum ſub hac. de condi. ⁊ demon. ⁊ in. l. ꝗdiu. de acqui. heredi.

1 ¶ Poteſtas an poſſit punire alium officialem aſſeſſorez nō ad hoc expectato ſuperiore vel ſindicatoribus. ⁊ nu. 2. ⁊. 4.

3 Judex poteſt remouere ſine proceſſu nuntiuz curie qui deliquit coram eo.

5 Poteſtas proficiſcens extra ciuitatem eundo per comitatum nō debet grauare homines comitatus.

6 Rector an teneatur cōducere ⁊ reducere officiales ſuis ſumptibus? ⁊ nu. 7.

8 Poteſtas tenetur ſuis iudicibus infirmis emere medicinas ſed quas?

1 Poteſtas † an poſſit punire alium officialem aſſeſſorē ⁊ nō ſit expectāduz vt puniat a ſuperiore vł a ſindicatorib. Dy. in. l. ſi qs forte. §. ſi quos. de penis. dixit ibi caſum ꝙ iuſtitiarius poſſit punire aſſeſſorē ſuū. Tñ cōtra euz videtur tex. in. l. ij. de offi. ꝑfec. orien. dicēs ꝙ iudices pedaneos corruptos bene poſſet punire p tex. i. l. ſi qs aliqd. §. iudices. eo. tit. Tamen aliqui dicunt per tex. d. l. iij. ꝙ ꝑfect᷒ pretorio poteſt inſufficiens iudices vel ꝑpter diuerſam corporis valitudinē negligentiam vel furtum deponere vel principi referre ⁊ alios ſurrogare: tñ loquit̃ ille text. in prefecto qui hꝫ ſupremā poteſtatē per. l. j. de offi. prefec. Barto. vero in. d. §. ſi qs dicit ꝙ glo. eſt in. l. ſenatus. ff. de offi. prefec. que dicit ꝙ ſi officialis cōmittat delictum qḋ preſes non poſſit cognoſcere quare ipſe Bart. dicit ꝙ ſi officialis deliquit in officio: rector pōt eum punire. per. d. §. ſi quos. ⁊ per tex. in. l. ij. C. de ſportu. ⁊ ar. de mā.

2 princi. §. feſtinabis. ⁊ in auḱ. de queſto. in. §. maxime. Si ꝟo delinquit extra officiū in aliū: tunc nō pōt ipſe de hoc cognoſcere. d. l. ij. qꝛ eſſet ſuſpectus iudex: ſi tñ crimen eſſet notoriū: ita ꝙ rector nō haberet niſi punire. per. d. l. ſi qs. §. ſi quos. que nō loquitur niſi de puniendo nō de procedendo: ad qḋ facit qḋ no. in Spe. i ti. de ꝯpe. iudi. adi. §. ſeq̄t. ꝟ. itē no. bar. Tu dic idqḋ bar. dixit ꝙ ſi deliquat i offō pōt ipe punire hꝫ locū qñ ipſemet ptās eū elegerit vel creauerit in aſſeſſorem vt poſſit eū ab offō remouere. d. §. ſi quos. ⁊. d. l. iij. Secus ſi fuerit creatus a principe vel ab alio ſuperiore: ⁊ tunc non poſſit eum punire. vt. d. l. ij. de offi. prefe. auguſta. qꝛ par in parem non habet imperiū. l. nam magiſtratus. de arbi. ⁊. l. precipimus. §. j. de appella. Et facit in ar. ꝙ dicit̃ in. l. iij. ꝙ quiſqꝫ iuris. de aſſeſſore aſſumpto a poteſtate ſi male iudicauit ꝙ ipſe poteſtas teneat̃: ſecus ſi fuerit creatus a

3 ſupiore: vt ibi not. ¶ Et aduerte qꝛ dicit̃ in. d. l. ij. C. de ſportu. qꝛ iudex pōt remouere nuntiū curie q̄ deliquit corā eo ſine proceſſu. ſm̄ Bal. ibi: qꝛ procedit̃ leuato velo. ar. l. nullus. de teſti. ⁊ ff. de infami. l. ictus. ⁊ idem in. l. ne diu. de penis: quem tex. dixit ibi Ang. ſingula. ꝙ apparitor delinquens in offō dānat̃ lite nō conte. etiā abſens qui vdet̃ habere locū qñ rōne delicti in offō

a cōmiſſi [a] remouerent̃ tales nuntij. Tñ ſi eſſent creati a ſupiore ⁊

extra

a ¶ Cōmiſſi. Adde eūdē. S. in. ver. carcer ⁊ carcerari: et qḋ ibi dixi in apoſt.

extra offi alibi delinquerent nō poſſuntꝗ ptātes puniri ⁊ remoueri p predicta iura. Bal. aūt in. l. iudiciū ſoluitur. de iudi. dicit per illum tex. ꝙ poteſtas qui deputauit aſſeſſorem pōt illum remouere dicens. idem in epō ꝗ remouet vicarium qd eſt verū ſm Bal. niſi iſti inferiores habeant iuriſditionē a ſuperiore: vt no. Archi. xj. q. j. c. de pſona. vnde ptās nō pōt prohibere cāberlingo: ne cognoſcat inter ſuos ſubditos nec eps ſuo archidyacono ne ſua iuriſditione vtat. ar. de re iudi. l. ſepe. lꝫ ſint minores iudices. l. j. de offi. prefec. vrbis. ſm Bal. ibi vide. S. in verbo oſculenta in. c. an officialis poſſit oſculenta. ⁊ in. c. officiales inferiores ꝗ delinquūt. in ʋbo officialis: ⁊ in ʋbo aſſeſſor. i. c. an iudex delinquēs in officio. ⁊ in verbo notoriuꝫ. in. c. j. vbi de. his late.

¶ Poteſtas debet tractare officiales ⁊ maxime iudices bene nō ſicut berruarios in potu cibo ⁊ honore ⁊ in alijs cōmoditatibus ipſorum. l. medicos. in princi. de oper. libe. qꝛ non ſalarium dat de ſuo: nec eſt eius officialis ſed eſt officialis dñi ⁊ cōis ſicut in vicario epi. ex de offi. vic. c. ij. li. vj. ideo nō dabit paneꝫ ⁊ caſeuꝫ
4 ad comedendū vel porcos: ſed de optimo. J. c. fin. ¶ † Poteſtates poſſunt oēs alios officiales curie arcere ⁊ punire ne opprimāt ſubiectos iniurijs: ⁊ etiā eos punire ſi a leſiōe nolūt deſiſtere. in auē. de man. prin. §. deīde. ¶ Et poteſtates poſſunt malos expellere de ciuitatibus in. d. §. deinde. vide in. c. iudex poteſt alicui in
5 verſi. iudex. ¶ † Poteſtas proficiſcens extra ciuitatē diſcurrendo per comitatū nō pōt grauare comitatēſes angarijs vel perangarijs mandādo vt cum beſtijs portent eis victualia vel enſenia. in auē. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. non permittas. vbi Ange. hoc dixit ꝙ ſtipendiarij diſcurrētes tpe neceſſitatis nō debēt vi
6 uere gratis: ſed de eoꝝ ſtipendijs. Ang. ibi. ¶ † An rector teneat conducere[a] ⁊ reducere officiales ſuo ſumptu. dic ꝙ ſic p no. in. l. j. §. ⁊ ſnie. ff. de vari. ⁊ extraordi. cogni. ⁊ ꝙ no. in. l. vnica. de ſuffra. p odo. ff. loca. l. ſi duo. §. itē cū qdā. ⁊. l. ſed ⁊ addes. §. fi. ⁊ ita bar. conſuluit. ⁊ hoc tꝫ in. l. ſup creandis. de iure fiſ. l. j. ⁊ p tex. ⁊. p. l. dñi prediorū. de oi agro deſerto. li. xj. ⁊. ff. loca. l. excepto. et tenet Bal. i. l. j. de neg. geſt. ⁊ facit. l. j. qn̄. C. de teſti. ⁊ vide Bar. in cōſi 10 qd incipit rector. q: ſi officialis nolit redire ad locū vñ eſt cōductus ꝙ dꝫ ſibi dare tn̄ qtuꝫ fuiſſet impēſurus in recōductione: qꝛ rector tenet ad factū qd cū nō pōt pſtari loco tenet ad intereſſe. l. ſi qs ab alio. de re iudi. ⁊ in. l. j. de actio. emp. Et ideo qui conduxit cōmiſſariū ad ſindicandum vel executoreꝫ conſilij vel magne curie pro certo ſalario die qualibet tenet etiam pro diebus reuerſionis p dicta iura. Et etiā tenet ſoluere vecturas p libris iudicis maleficioꝝ ſm Bar. in. l. j. de iure fiſci. Si tn̄ moriatur ⁊ faciat ipſum ſepelire nō aget ad funeralia. ſm Cy. in. l.
7 ꝗ mortis. C. de neg. geſt. ¶ † Et in dubio pſumit officialis ptātis cōductus eius ſumptibus in eūdo: ſtando: ⁊ redeūdo. d. l. dñi. et Bar. in. l. gallus. §. j. de lib. ⁊ poſthu. Et dixit bar. in. d. l. ſup. qd habebit ab eo ſumptus pro modicis medicinis. ⁊ Bald. in. l. ꝙ in vxorem. de neg. geſt. Joan. and. in. c. ſi. de conſue. in. vj. ¶ Poteſtas dꝫ tractare officiales ⁊ maxime iudices non ſicut berruarios in cibo ⁊ potu ⁊ honore ⁊ in alijs cōmoditatibus ipſoruꝫ. ar.

a ¶ Conducere. Adde. d. Alex. de imo. in cōſi. ccv. ij. parte. vbi nota. an officiali itinerāti dbeāt expenſe.

l.medicos.in prin.de oper.liber.ꝛ quod not.Bal.in.l.volũtate.C.de fideicõm.
vbi dicit de expenſis ruſticoꝝ.ꝛ idem Bal.in.l.ij.C.ꝙ cũ eo.vbi dixit de arbitro
quod verſatur in alimentis:ꝛ idem Bal.in.l.nec filium.de liber.cã.vbi dixit de
alimentis que ſunt danda ſm decentiã eius cui debent̃:ꝛ Ang.in.l.neſennius.
§.j.ſol.ma.qꝛ non dat de ſuo:ſed ad expenſas cõmunis.ar.ex̃ de offi.vica.c.ij.
vnde nõ dabit ad comedendũ panẽ caſeum ꝛ cepas vt quidã poteſtas faciebat:
qꝛ iſta cibaria ꝛ alia groſſioꝛa nõ cõueniunt iudicibus:qꝛ dixit Dy.in.l.ius ali
mentoꝝ:vbi pupil.qꝛ in alimentis verſatur arbitriũ boni viri:ideo ſunt dãda
competenter.vbi idem dicit bal.per tex.in.l.cum vnius.§.ff.de alimentis lega-
8 tis.ꝛ vide bal.in.l.quod in vxoꝛem.C.de neg.geſt.dicentẽ.ſm Cy.ibi:†ꝙ ptãs
tenetur ſuis iudicibus infirmis emere etiam medicinas modicas tñ ꝛ parũ ſum
ptuoſas.ꝛ facit.l.ſicut impendia.cum glo.ff.de vſufruc.vbi expenſe medicinaꝝ
modice veniunt in expenſis alimentoꝝ:ꝛ idem bal.in.l.ſi cum dotez.§.ſi aũt.ff.
ſo mat.ꝛ qđ no.in.l.ab hoſtibus.§.ſi vir.co titu.Licet bar. aliter videat̃ dicere
in.l.legatis.de ali.leg.Et dicit Raph.i.d.l.ꝙ i vxoꝛẽ.ꝙ qñ iſti officiales p̄ſtãt
offiñ non gratuitũ non grauant̃ poteſtates eos alere ꝛ dare medicinas.ar.eoꝝ
que dicit bar.in.l.ſi non ſoꝛtez.§.libertus.de condi.inde.Tamen intellige pre
dicta qñ poteſtas pꝛomiſit aſſeſſoꝛibus ꝛ officialibus ſalaria ꝛ alimenta quod
debet dare medicinas:vt.s̃.Multa de poteſtate.ꝛ vide in verbo officialis.s̃.

1 ¶ Pꝛeſumit̃ contra officialẽ qui ꝓcedit ad aliquid agẽdũ ſine iuſſu pꝛincipis.
2 Extoꝛſio ſemper pꝛeſumitur in officiali.
3 An ꝛ quando pꝛeſumatur pꝛo iudice?
4 Ementes officia pꝛeſumuntur omnia male agere.

1 PReſumptio officialis †pꝛeſumit̃ cõtra officialem qui
ad aliq̄d agẽdũ ꝓcedit ſine iuſſione pꝛin
cipis.l.facultas.de iure fiſci:etiã p̄ſumit̃ contra ꝓceros ꝛ iudices
excedẽtes.l.ſi cui.de defen.ciui.Sicut etiã p̄ſumitur cuſtodes car
cerum faciliter coꝛrumpi.l.iudices.de epiſ.audi.Sicut etiam pre
ſumitur executoꝛes iudicioꝝ pertinaces foꝛe auaros ꝛ ꝓteruos.
l.omnes.§.q̇ preterea.de epiſco.ꝛ clericis.Sicut etiam publicani preſumũtur
tamen ad illicitas extoꝛſiones.l.quanto.de publica. ¶ Nam officiales preſu-
muntur plura mala ſcire ꝛ cõmittere ꝙ̄ alij.in aut̃.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.
§.illud quoq̄.Nam etiam iudicantes pꝛeſumuntur potius deferre potentibꝰ
ꝙ̄ iuſtitiam impotentibus miniſtrare.in aut̃.vt omnes obe.iudi.ꝓuin.§.neq̄
4 lateat vos.¶ †Item in officiali ſemꝑ p̄ſumit̃ extoꝛſio.l.j.C.de ſalga.hoſpi.nõ
p̄ben.lib.xij.¶ Itẽ in officiali recipiẽte mutuũ p̄ſumit̃ barrataria.no.bar.in.l.
q̇ſq̇s.C.ſi cer.peta.¶ Itẽ officij ratione pꝛeſumit̃ aliquẽ ſubtraxiſſe bona q̄ re-
periunt̃ apud eũ.Bal.in.l.cũ opz.de boniſq̄ libe.per gl.in.l.facultas.de iu.fiſ.
li.x.¶ Officialis nõ pꝛeſumit̃ acq̇ſiuiſſe bona:q̄ hꝫ ex offõ:qđ adminiſtrauit.l.
ſpadonẽ.§.ſi nõ extitit.de excuſ.tut.ſm Nico.de neap.ibi tñ Bar.tꝫ cõtrariũ in
l.facultas.de iure fiſ.poſt gl.ibi.Cõtra quẽ tꝫ Bal.in.l.quiſq̇s.ſi cer.pe.quem
vide in aut̃.lniam.de epiſ.ꝛ cle.in.c.j.de cõtẽ.inter dñm ꝛ fidelẽ.ꝛ in.l.fi.de bo.
que lib.vbi dixit ꝙ p̄ſumit̃ ſubtraxiſſe de bonis dñi ex qualitate ꝑſonarũ tñ ꝓ
veritate vide And.de Iſer.in tit.de feudo guar.vbi late ꝑ ipſuꝫ:ꝛ ibi an in offi
ciali pꝛeſumat̃ dolus vel metus qñ contrahit cum aliquo magno viro.vide in
verbo officialis in tribus capitulis.¶ Officialis nihil p̄ſumit̃ omittere.Bal.in
l.ij.C.q̇ accu.¶ Nõ pꝛeſumit̃ ſtare per officialem:niſi ſibi fiat ꝓteſtatio.l.j.C.de
ſuſci.ꝛ archa.li.x.ꝛ.l.placuit.de colle.fun.patr.li.x.Bar.in.l.dãni.§.ſabini.de
5 dani infec.ꝛ vide in verbo inſtantia.ꝛ in verbo negligentia.¶ † An ꝛ qñ ꝛ quo
modo p̄ſumat̃ pꝛo iudice.vide.J.in verbo iudex in ſex capitulis.¶ Pꝛeſumitur
pꝛo iudice.l.ij.de offi.ciui.iudi.Sicut pꝛeſumitur pꝛo arbitro caſus ſingularis

ſm Jac.bu.in.c.niſi.de pbē. ¶ †Itē preſumit̄ p̄ decreto iudicis.l.itē.§.ij.ff.q̄ cū iuſq̄ vniuer. ¶ Itē preſumit̄ pro tabellione.l.ſciēdū.de verb.obl. ¶ Itē p̄ teſte inſtrumenti.de verb.ob.§.ſcriptū.ꝛ eſt glo.in.l.emp.de teſta.ſm Bald. ¶ Iudex non p̄ſumit̄ iniurioſe agere:vide in ver.captura.in.c.pen.q̄ impetit̄ officialis:
4 vbi de iniuria iudicis. ¶ †Ementes officia p̄ſumunt̄ oīa mala agere.vide.s.in prin.tractat⁹ in.c.ꝛ primo videndū eſt de q̄bus ſindicant̄ ꝛ in remiſſionibus ibi poſitis.nō p̄ſumit̄ p̄ iudice q̄ ſolit⁹ eſt excedere in iudicādo.vide in v̄bo iudex. in.c.p̄ iudice p̄ſumit̄. ¶ In iudice ſemp p̄ſumit̄ minimū culpe p̄pter auctoritatem iuriſditionis ibidē in.c.in iudice ſemper. ¶ Officialis ꝛ iudex ſemper preſumitur oīa bene agere.vide.s.in ti.de offi.ſindicatorum.in.c.ſi.

2 ¶ Premiū p̄miſſum capiēti bānitū nō debet̄ illi q̄ bānitū cepit ratiōe ſui officij ꝛ nu.4.Et q̄d ſi ſoci⁹ reuelet ſociū debeat habere p̄miū p̄miſſuz reuelēti.nu.2.
5 Officialis an poſſit aſſignare premium capienti bannitum de burſa fiſcali.

1 **Premium.** †An ſi eſt factū bannū q̄ q̄cunq̄ ceperit malefactorē habeat tale p̄mium ꝛ aliq̄s officialis dictum delinquentē manifeſtauit vel ceperit ꝛ petat hoc premiuz an debeatur ſibi:dic q̄ non.ſm Bald.in.l.iij.§.vtrum.ff.ad ſil.Niſi bannum expreſſe loqueretur de officiali.ſm eundē.Bal.in.l.iij.C. de oper.liber.Et dicit Bal.in.d.§.vtrum.q̄ ſi villa cepit malefactorem ex neceſſitate ſibi a ſtatuto impoſita q̄ nō meret̄ p̄miū talis:ſicut nec familia poteſtatis.Tn̄ dicit Bal.q̄ hoc premiū qḋ datur huic reuelāti nō dabit̄ niſi probet.in aut.ſed nouo iure.C.de pena iudi.ꝛ hoc ēt ſequit̄ Ang.in.l.ſi pri⁹ de no.ope.q2 nō ſufficit aliq̄s agere p̄ premio niſi illud p̄bet.l.j.cuz glo.ff.ſi qua. pau.fe.di.in v̄bo ꝛ verū ſit ꝛ idē Bal.in.d.§.vtrū.allegat bar.ibi q̄ ſi q̄s capiat talem malefactorē ignorās eū eē malefactorē qḋ nō habebit tale premiū:q2 nō fecit ſponte voluntarie:ſed ignorāter:ꝛ facit qḋ Bal.ēt no. in.l.ſi q̄s herede.de
6 inſti.ꝛ ſubſti.ꝛ ad p̄dicta;vide Bal.ꝛ Guil.in.l.ea.ff.de iuſtitia ꝛ iu. ¶ †Tn̄ in caſu talis lis bāni ſi vn⁹ ſoci⁹ reuelauit ſociū nō habebit p̄miū banni.ſm Bar. quē ibi ſequit̄ Bal.in.l.ſi q̄s in graui.§.ſi ex ſtipulatiōe.ff.ad ſil.p.l.iij.ꝛ.l.idē. ff.de cōdi.ob tur.cau.q2 iſtud p̄miū nō intelligit̄ eſſe p̄miſſuz p̄ticipi criminis. ſm bar. ¶ Et q̄n ſtatutū dat p̄miū accuſatorib⁹ an debeat̄ denūciatorib⁹ poſitis a iudice ad iudicandū ludētes ꝛ arma portātes ꝛ referēdū.Guil.de ſuza.in q̄ōnibus ſtatutoꝝ determinauit q̄ ſic.ar.l.eū q̄.§.nō tn̄.ꝛ.l.j.§.itercidit ad turpil. ꝛ facit qḋ Spec.dixit in ti.de inq̄ſitio.§.nūc tractem⁹ qualiter.v̄.ex quo.cū ſeq. ꝛ facit.C.de accu.l.ſi q̄s.ꝛ vide Saly.in.l.ea q̄dē.C.de accuſa.ꝛ Ang.in.l.diu⁹.
3 de cuſto.reo.ꝛ Bald.in.l.j.de oper.liber.Spe.in tit.de denū.§.j.ꝛ.j. ¶ †An officialis poſſit aſſignare p̄miū capiēti bānitū:vel aliq̄d faciēti de burſa fiſcali:vel de p̄uētib⁹ curie.Bal.in.l.j.de iuſt.ꝛ iu.q̄ ſic ſi facit cū aut.ſupioris.l.cū nauar coꝝ.C.de naui.q̄ loq̄t̄ i expēſa neceſſaria:ꝛ ipetit̄.tn̄ regularit̄ nō pōt.l.p̄hibere.§.planc.q̄ vi aut clā.ꝛ.l.ābitioſa.de decre.ab ordi.p̄ Bar.q̄ dixit idē.i.l.j.C. de prebē.ſalario.li.xij.Tn̄ vnicuiq̄ lz bannitū capere.l.ſi.de mathe.Et q̄ expēdit reſpublica cui exhibetur reſarciri.l.mulier.de cap.ſm Guil.ꝛ Bal.i.d.l.j.et in.l.p̄clama.C.cōmi.vel ep̄las.p̄ Bal.vbi tz idē:ꝛ idē Bar.in.l.lege.ff.ad ſill.dixit q̄ primo hoc ſalariū erit ſoluēdū de bonis deliquētis q̄ ſi nō ſint dz ſolui de bonis offenſi.alias de bonis fiſci.ſz Ang.in.l.ſi q̄s libellū.de iniurijs.ꝛ vide.s.
4 ¶ †Si debet̄ premiū capiēti bānitū nō debebit̄ ſi capiat eū rōne eius officij:vt no.in.l.iij.§.ſi tibi.ff.de cōdi.ob tur.cau.vbi Bar.Nec etiaz ſi capiat ignorāter. ſecundum Bald. ibi quod premium etiam debebitur ſi his qui capiat bannitum alias erat inhabilis quando erat vtilitas publica:vt caperetur.vt ibi bar. poſuit de denunciante:vel capiente ſocium criminis qḋ non habebit premium

niſi expreſſe ſit dictũ in banno:ꝙ nõ teneat etiã ſi ſit ſocius:vt ibi. Et volo ꝙ cogites in vno dubio ſi fiat bãnum qđ manifeſtans homicidaʒ habeat mille ⁊ homicida ſeipſum manifeſtat ſi debebit habere premiũ vide aliq̃d in ti. de his q̃ ſe deferũt. ¶ Si q̃s ſurripiat librũ alicui q̃ poterat eſſe vtilis publice vtilitati merebitur inde premiũ ⁊ non penã per. l. ij. §. poſtea. de origi. iuris. ⁊ tale premium debebitur de bonis proprijs ciuitatis. C. de ſta. ⁊ imag. l. ij. vbi tex. no. ꝙ virtutũ premia ⁊ honoris debent magſtatibꝰ ꝑ quẽ tex. alias dixi ꝙ officiali q̃ geſſit bñ ⁊ laudabiliter in officio debet dari a principe in honore eiꝰ aliqđ vexillũ vel arma: aut inſignia honoris: ⁊ in arduis exigit ſibi ſtatuta: vt alias legimus feciſſe romanos. ⁊ ita obſeruat i italia ⁊ nõ memini legiſſe tex. q̃ meliꝰ faciat ad hoc ꝓpoſitum. vbi Barto. aliquid dixit de arrenga facienda in eius laudẽ ⁊ honorem in fine officij.

1 ¶ Iudex ſi precipiat extraordinarie preceptum tenet qñ ꝓceditur extra ordinem in delictis.

¶ Preceptum.

1 Ubi †procedit extra ordinẽ in delictis ſi iudex faciat preceptuʒ extraordinarie tale ꝑceptũ tenet. gloſ. ⁊ Bal. in. l. ictus fuſtiuʒ. de infa. qđ hʒ locũ vbi agit de leui pena imponẽda. l. leuia. ff. de accuſa. ꝑ Dy. ⁊ vbi reus fuit deꝑ henſus: q⁊ pōt fuſtigari ꝑ ſolam interlocutoriã vel ſine: vel in delictis notorijs vbi non deſiderat ordo iudiciorũ propter qđ iudex rõne notorietatis delicti pōt legem transgredi in modo procedendi. ideo dixit Bal. in. d. l. ictus. ꝙ ſi famulus reperiat aliquem cũ armis ⁊ faciat hoc ponere in actis iudex per illam relationẽ in actis poſitã poteſt facere preceptũ ꝙ ſoluat penam maſſario cõis. ar. glo. in. d. l. ictus. ⁊ idem ſi reus ſit extra ordinem confeſſus. Tñ vbi iudex procedit in alijs caſibus extra ordineʒ đ; de facto procedere. C. qñ ciui. actio. in rub. ⁊ facit de furtis. l. interdum. §. qui furẽ. Et lʒ ſit omiſſus ordo vel forma ꝓcedendi qđ interdũ fieri poteſt in maleficijs ex cauſa: vt in. d. glo. ſm Bal. ibi.

1 ¶ Contẽnens ꝑceptum imperiale qua pena puniatur?
2 Precepta iudicialia requirunt cauſe cognitionem precedentem ſecus in extraiudicialibus.
3 Preceptũ iudicis factum cũ cauſe cognitione hʒ vim ſententie. ⁊ nu. 5.
4 Preceptum ſi ſit iniquum debet iniquũ declarari.
6 Solutum vigore precepti iudicis licet inordinate facti non repetitur ſi verum erat debitum.
7 Prelatus poteſt mandare ſine cauſe cognitione in his que ad ſui officium pertinent.
8 Iudiciale preceptum iudicis eſt interlocutoria.
9 Quando periculũ eſt in mora iudices ſepe incipiũt a precepto.
10 Preceptum qđ in ſe remedia iuris nõ includit đ; nudum.
11 Precepta que recipiuntur poſt litem conteſtatam ſunt diffinitiua. et ex eis oritur actio in factum.
12 Preceptum ⁊ diffinitiua interdum ponunt pro eodem.
13 Precepta quõ debeant iuſtificari? ⁊ nu. 14.

Quia ſepe contingit quod officiales in ſindicatu impetuntur de penis et mulctis exactis ratione ſpreti mandati vel contempti banni: ideo de eorum effectu validitatis et inualiditatis eſt videndum. ¶ Et primo de mandatis factis a principe vel ab officialibus mandato principis: in quo dico quod aut certa pena eſt im-

poſita in tali precepto principis et illa erit ſequenda: aut non eſt certa pena impoſita: vt quia dicitur in mandato ſub ira et indignatione et pro quanto gratiam regiam caram habent: et debebit imponi ſm facti arduitatem et conditionem perſonarum extra ordinem et ex principis arbitrio vel iudicis de quo eſt ampla glo. in princi. conſti. regni. ⁊ Barto. in conſti. ad reprimen. in fi. ⁊ aliquid per ipſum in. l. is cui bonis. de verbo. obliga. ⁊ valde eſt notanda illa gloſ. que limitat. l. omne delictum. §. contumacia. ⁊. l. iij. §. in bello. de re mili. videtur ſpeciale in milite cuius delictum cohercetur aliter ꝙ communis diſciplina depoſcit: ideo ſumme obediendũ eſt mãdatis regũ: qꝛ occaſione queſita grauius animaduertere ſolẽt i ſubdictos diuites nõ habentes aliam cãꝫ ꝙ alicuius mãdati ſpreti etiã minimi: ⁊ ponit And. de Iſer. in titu. que fuit prima cauſa bene. amittẽ. de pena ſpreti mãdati regis: ⁊ habet in ſacra ſcriptura qñ deus precepit adde ne comederet de ligno vite ex cuius minimi mãdati transgreſſione fuit maxima

1 pena punitus. ¶ † Nã etiã iure codicis pene cõtentus imperialis mandati eſt vltimu ſupplicij cõfiſcationis bonorũ ⁊ dignitatis priuatione. l. j. in fi. C. de offi. ꝑfec. aphrice. ⁊. cap. ij. de maio. ⁊ obe. Et aliqñ eſt pena ſacrilegij. in aut. vt digni. ordo. ſerue. l. j. Aliqñ etiaꝫ pena cõtentus mãdati eſt carceratio. ff. de iniu. l. iniuriarũ. §. ſi qs. Et aliqñ alia pena. ff. de iur. om. iu. l. ſi qs id qđ. Et aliqñ ſm exigentiam negotiorũ: qꝛ magnus iudex in magnis cauſis: ⁊ in magnis mulctis poteſt inobediẽtes mulctare: ⁊ punire: ⁊ paruus in paruis. l. j. ff. ſi qs ius dicen. nõ obtempe. vbi qlibet magiſtratus põt penali iudicio ſuam iuriſditionẽ defendere. ⁊. ff. de iudi. l. ad peremptoriũ. de offi. prefec. vrb. l. j. §. ſed cũ patronus. Que remedia ad iuriſditionẽ ſuam defendendaꝫ ſunt multa: qꝛ etiã poteſt perſonaꝫ capere. l. ſacrilegij. in fi. ff. ad. l. iul. repe. ⁊ in. l. j. de ſacri. C. quõ ⁊ qñ iudex. l. conſentaneum. ⁊. l. plerių. de in ius vocan. ſm Bart. in. d. l. j. ſm ius ſue ptãtis ⁊ ex virtute ſui officij. C. de calum. l. j. ⁊. l. nulluꝫ. de teſti. Sic ergo poterit imponere mulctã cõtradicentibus ſuo officio in aliquo ſpeciali delicto ſpernendo eiꝰ mãdatũ iuridicũ: vt ꝙ veniat ſub tanta pena. C. comi. vel epiſtolas. l. interlocutio. et. l. ꝓ grãma. ne eius preceptũ eludat. ff. de iudi. l. ſi ꝑtor. ff. ne quid in loco pu-

2 blico. l. fi. † Tñ eſt aduertendũ ad ꝑcepta iudicialia vel extra iudicialia: qꝛ precepta iudicialia requirũt cauſe cognitionẽ precedentem: ſecus in extraiudiciali ꝙ nõ requirit cãm. Inn. in. c. cũ ad aures. de temp. ordi. ⁊ no. in. l. cre. §. iuſſus.

3 ff. de appel. ⁊ in. l. nõ videt dolo. ff. de re. iur. ¶ † Nã preceptum iudicis factum cũ cauſe cognitione habet vim ſententie. Inno. in. c. ij. ⁊ in. c. in literis. de reſti. l inte. ⁊ de tempore. ordi. ad aures. ¶ Sicut eſt ꝑceptum factũ de ſoluẽdo ſꝫ formã. l. ſi debitori. ff. de iud. de quo p Bal. in. l. nõ fatet. de cõfeſ. ⁊ Barto. in. l. error. de iur. ⁊ facti. ⁊ Bar. in. l. fi. §. neceſſitate. de bon. que lib. Quod ſi fiat ex arrupto nõ habet vim ſnie: nec citationis. de foro cõpe. dilectus. ⁊ in. c. veſtra. de coha. cle. Et requirit ꝙ fiant ꝑcepta cum cã. C. de fideicõ. l. quotiẽs. Jo. an. in ti. de ſen. §. ij. ver. eſt quoꝗ. ⁊ ver. hoc aũt. ¶ Tñ iſta precepta facta ſine ordine iudiciali vel ſpetu ꝙ ſoluat vl nõ ſoluat ex arrupto nõ tenẽt. ff. de. l. cõmi. l. fi. ⁊ vide l. l. fi. §. fi. ff. ꝙ me. cauſa. ꝙ poterit reuocare ſine cauſe cognitiõe ex q notoriũ eſt ꝙ nõ tꝫ ſꝫ Inno. in. c. querelã. de reſti. in inte. ⁊ facit. ff. de mino. l. minor. Bal. in. l. ſi aquã.

4 de ſerui. ⁊ aqua. ¶ † Nam quando preceptum eſt iniquum debet iniquum declarari: ⁊ poteſt reformari. nota. de appel. vt debitus in fi. ⁊ vide text. in. l. generaliter. §. ſinautem. C. de iureiuran. ¶ Nam tale preceptum quando emanat ſine cauſe cognitione et ſine cauſe inſertione dicitur ſtrangulatum. l. j. C. de predi. curi. libr. x. Cy. ⁊ Bald. in. d. l. quotiens. ⁊ in. l. filiuſfamilias. §. diui. de le. j. ⁊. l. pater

5 filium. §. iulius. de leg. iij. ¶ † Nam iudicis preceptum dicitur comminatio: ⁊ tũc habet vim diffinitiue: vel interlocutorie: quando fit a iudice cauſa cognita de

a eo quod ſpectat ad eius officium[a] alias ſi fiat de eo qđ ad eius non ſpectat officium non habet vim ſententie.l.j.C.commi. vel epiſto.Uel ſi fiat legis aucto.valebit.vt ibi in glo.in verbo exol uiſſe.dum allegat.l.tutor vel ſi fiat ad malitiam ſuperandã. vt in.l.peremptorium.ff. de iudic.Non autẽ qñ ſit ad grauandam partem ꝑ terrores comminat.onuꝫ quod non permittitur .ſcḋm Angel.in .d.l.j. ¶Nam iudex non debet comminari in caſu de biti non ſoluti: quia tunc dicitur comminatum non iudicatum ſecũdum Angel.in.l.ij.C.commi. vel epiſto.vbi dixit qđ verba imperantia indiſcrete ⁊ ex arrupto pro lata a iudice etiã ſcri pta in actis non neceſſitant.Hoc verum quando ſine cauſe co gnitione iubet aliquid puta partem introduci in poſſeſ.rerum aduerſarij: quia talis iuſſus nihil operabitur:neqꝫ vim rei iu dica.obtinebit:ſcḋm Guil.in.l.v.⁊.vj.eodem tit.qꝛ qñ ſine cauſa emanat vim ſnle nõ habet:vbi Bal.dixit no.ꝙ ſi preſes vel ali' officialis nõ poteſt facere proclama vel ꝑceptũ cum pena capi tali:puta manus:vel pedis:vel perpetui carceris: niſi faciat cũ deliberatione ꝓcerum ciuitatis:qꝛ tunc valet ſcḋm Bald.ibi late per.l.j.§.magiſtratũ.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.no.vbi idẽ tenet Ang.

6 ¶Solutũ tñ vigore precepti iudicis inordinate facti non repe ritur ſi verũ erat debitũ.l.fi.§.fi.ff.ꝙ me.cã.⁊.c.fi.eo.ti.ꝑ Inno. ⁊ idem Ang.in.l.fi.C.cõmi.vel epiſto.⁊ in.l.quotiẽs.C.de fidei com.Nec haberet locũ cõtra.l.qđ me.cã.quaſi fuerit cõpulſus ſoluere.ſcḋm Ang.in.d.l.fi.C.cõmi.vel epiſto.Ubi dixit no.ꝙ in terlocutoria vel ꝑceptum iudicis pro facto manifeſto puta ꝯ ꝓcuratorẽ velꝫ aduocatũ improbe aduocantẽ cui iudex interdi cit de facto aduocationẽ vel ꝓcurationẽ valet ⁊ tenet ⁊ dꝫ ſer uari toto tẽpore officij ꝑcipientis:vel interloquẽtis.l.moris.⁊ l.fi.ff.de penis.ſcḋm Ang.ibi.¶Et ideo:qꝛ talia ꝑcepta facta a iu dice ſine ordine iudiciario:vel impetu nõ valẽt põt inde illa re uocare ſine cauſe cognitiõe ⁊ partis citatiõe.ſcḋm Inno.in.c.que relam.de elec.⁊ facit de euic.l.ſi minor.⁊ de bo.auc.iudi.l.iij.§. penl.⁊ in.d.l.fina.in fi.quod me.cauſa.⁊.l.fin.de.l.commiſſo.⁊ Baldus in.c.bonus.de poſtul.prela.quia ſunt nulla.d.l.filius. §.diui.de leg.j.⁊.l.fina.de fideicommiſ.l.quotiens.vbi Cyn.et dixit Baldus in.l.ait pretor.§.permittere.de mino.ꝙ ꝑceptum vt teneat dꝫ eſſe rationabile quãdo emanat per modum iuriſdi tionis voluntarie:⁊ qñ pertinet ſolum ad auctoritatẽ ꝑcipien tis alias ſec' ſi ſine cã emanat ſcḋm Dy.in.d.§.diui.⁊ facit qđ no. Inn.i.c.j.de iud.i.vj.⁊ qđ no.in.l.creditor.§.iuſſus.de appel.⁊ que no.Ja.de are.in.l.j.§.itē.ꝙ fal.tuto.ſcḋm Bal.in.d.§.permit tere.Adeo ꝙ ſi ſit inhoneſtũ nõ valet:nec tenet.ſcḋm Bal.in.l.cel ſus.de arbi.per.l.ſi cũ dies.§.cõpromiſſum.eo.ti.ar.l.non vr.ff. ꝗ iuſſu.de regu.iur.vbi dꝛꝫ ꝙ ꝗ iurat intelligit iuſtis licitis ⁊ ho neſtis iurare vel ſi ſit factũ ex arrupto ⁊ ſine cãe cognitiõe:⁊ nõ ſit appellatum non tranſit in rem iudicatã Innoc.in.c. cum ve niſſent.de in integ.reſtit.⁊ in.c.cum in tua.qui ma.accuſ. poſ.⁊ qđ Bar.no.in.l.de pupillo.§.meminiſſe.de noui ope. Quod eſt verum in mandatis:ꝗ ſunt iuriſditionis ꝯtentioſe.ſcḋm Jo.and. in.d.c.cũ veniſſent.ſecus in alijs ſcḋm Inn.in.c.ad aures:de tem

a ¶Officiũ. Adde qđ tũc omnino parẽdũ eſt ſi ſit factuꝫ ſine or dine ⁊ cãe co nitiõe.ita In no.i.c.ad au res. de tẽ.or. paulo poſt medi.bal. in marga.verſ. ſnia.vj.col.

7 po.ordi.vbi dixit: † q prelatus pot mandare ⁊ ſine cauſe cognitione in his que ad ſuū officiū ptinent ſi tn̄ fiat cū cauſe cognitiōe: ⁊ ſi ſit iniquū facit appellationē iuſtā. ſcḋm Inn. in. c. cū ceſſante. de appellatio. ⁊ in. c. cum ad aures. de tempo. ordi. ſalſ ſi nō appellatur: ⁊ ſit iuſtū tranſit in rem iudicatā. ſcḋm Innoc. in. c. inter cetera. de prben. Niſi fieret ſine cauſe cognitione. l. fi. de offi. procu. ceſa. ⁊ Inn. in. d. c. cū veniſſent. q ſi fiat ſine cauſa erit nullū. ſcḋm Dy. in allega. §. diui. licet Inno. dixerit in. c. ij. de reſti. in inte. q valeat ſi ad eius ſpectat officiū: ſecus ſi nō ptineat ad eius officiū: vt q q vadat ad ſanctū Iacobū. ſcḋm Inno. in. c. ij. de iud. in. vj. Et dictū Dy. intelligit qn̄ preceptum eſſet contra ius cōe: vt de non alienando bona ſua: quia ſine cauſa non valet. p not. in. c. raynaldus. de teſta. Si aūt ſit ſcḋm ius cōmune. puta de comparendo: aut de nō nouando lit. pendente: tunc ſine cauſe expreſſione valet: q arbitrium datum iudici facit p eo in arbitrarijs preſumi: vt no. Inno. de eo q furti. ordi. ſuſcepit. c. innotuit. ⁊ extra de accu. c. ad petitionē. vbi dixit q dilatio iudicis arbitraria semp pſumit moderata: p quo vide eūdem in. c. ad aures. de tēpo. ordi. Itē q natura cauſe iuſtificat ipſum preceptum. l. ſi vero. §. ſi p rei qualitate. ff. q ſatiſda. ⁊ ita debet intelligi Inn. ſcḋm Bal. in repe. l. ij. ff. de iureiur. in. vij. charta. dixit idē Bal. in. l. j. §. viſus. ff. de pcur. q preceptū iudicis ſine cā factū iuri non derogat: nec valet[a] arg. d. §. diui. ⁊ Dy. in. l. quotiēs. de fideicō. dicēs q cā dz exprimi in citatorio. ſcḋm Inno. in. c. ij. de iudic. in. vj. ⁊ in c. preterea. de dilatio. ⁊ vide eundē Bal. in. l. q ait lex. ff. de poſtu. ſnā preceptū iudicis ſemp dz iuſtificari p cām p no. in. l. de pupil. §. meminiſſe. de noui ope. ⁊ de pac. l. iuriſgē. §. ſi paciſcar. Adeo q ſi fiat ſine cāe cognitiōe: licet ab eo nō appellet nō trāſit in rē iudicatā. ſcḋm Inn. in. c. cū veniſſent. de in integrū reſti. hoc ideo: q nō eſt a precepto incipiēdū. l. fi. §. fi. ff. q me. cau. q preceptū iudiciale requirit cāe cognitionē ⁊ pbationē: ſecus in extraiudiciali. c. ad aures. de tēpo. ordi. ⁊ in. c. cui. de in integrū reſti. ⁊ ibi gl.
8 ⁊ facit. l. cer. §. iuſſus. ff. de appella. † q iudicis preceptum iudiciale eſt interlocutoria[b] in. §. ſi quis aūt. de heredi. ⁊ fal. ⁊ facit bal. in. l. athletas. §. qui iuſſu. ff. de infami. ⁊ dixit no. Bal. in. l. j. §. fi. ff. ſi qs ius dicen. q iudices pnt facere precepta penalia ⁊ applicāda fiſco: ⁊ habent vim diffinitiua ſi fiant cauſa cognita: alias nō per. l. proclama. ⁊ l. iudices. C. commi. vel epiſtol. que precepta iudicum ad cauſam facientia ſunt interlocutorie: per gloſ. in. d. §. iuſſus. ⁊ facit in auť. de liti. §. ad excludendas. ⁊ l. qualem. §. fi. ff. de arbi. ⁊ in. l. cā clericis. de epi. ⁊ cle. ⁊ l. cū ex ſtipulatione C. de ſen. que ſi fiant ſine cauſe cognitiōe non habent p: nuda citatione. ſcḋm Inno. in. c. tua. de coha. cleri. ſcḋm Bal. in. l. ius alimētorū. vbi pupil. edu. dz. ⁊ dixit no. Bald. in. l. ſed ⁊ ſi quis. ff. quē
9 admo. teſt. aperi. † q quando periculum eſt in mora iudices frequenter a precepto incipiunt: ⁊ poſtea illud iuſtificant per examinationem cauſe. per no. in. d. §. meminiſſe. idem tenet Io. an. in addi. Specul. in tit. de ſenten. in. §. iuxta. q vbi periculum eſt in mora: ne partes veniāt ad arma quod iudex poteſt facere preceptum ſine alia cauſe cognitiōe: licet poſtea ceſſante piculo de

a Nec valet. adō pau. de caſt. l cōſi. xxxix. alias xliij. lci. viſis actis ⁊ actitatis. ⁊ l cōſi. v. incipi. cā q̄ ritur.

b Interlocutoria. an preceptum ſit interlocutoria vel diffinitiua. vide Fely. in rub. de re iudi. l col. iij. in ver. ad iſtud de precepto.

beat reuocari:ꝛ dixit ſinglr Dy.in.d.§.diui. quē ibi Bal.refert ꝛ ſequit.ꝙ ſi index facit aliquē citari coꝛam ſe:ꝛ ſibi mandat ꝙ iuret obedire ſuis p̄ceptis. ꝙ ſi iſte non obtēperat non eſt contumax:qꝛ eſt nudum ſine cauſa.ar.de:le.iij.l.pf.§.iuſſu.ꝛ.l.lucius.ꝛ per Dyn.in.d.l.iij.vbi pupi.et.C.de fideicō.l.poſt moꝛtē. per Cy.et vide Jnn.in.d.c.ad aures.de temp.oꝛdi.ꝛ facit gl.in.l.nō vř.§.qui iuſſu.

10 de re iu.ſꝫm Bal.in.d.§.diui.q̄ etiā dixi.†ꝙ p̄ceptum dř nudum qđ in ſe iuris remedia non includit.in.l.quotiēs.de fideicō.dicens ꝙ paria ſunt eſſe nudū:ꝛ redire ad nudum ex poſtfacto. q̄ ſubdit ꝙ preceptū de non alienando factū minori donec eſt in minoꝛi etate eſt veſtitum ꝑ.l.ij.ff.ꝑ empt.idem ſi fiat eccleſie per tex.in auť.de alie.ꝛ emphy.§.ſctiſſimas.dicens ꝙ cauſa legitima erit ſi perſona ſit al's alienari ꝓhibita:ꝛ dř etiā ſubeſſe cā ſi ſit ꝑſona cuius fauoꝛe fiat ꝓhibitio alias dř nudum:ꝛ ſine cauſa.l.peto.§.fratre.deleg.ij.dicens ꝙ ſufficiet tacita cauſa ex cōiectura ad validum p̄ceptum:ſicut expreſſa vbi dixit ꝙ etiā dř nudum qñ eſt ꝯtra legē.ar.dele.j.l.ſi quis.§.ſi.nec p̄ter legē per.d.§.diui.ꝛ.l.cerdonem.de oper.li.qꝛ reqͥritur ꝙ preceptum ſit lege validum:et non ſit contra ius.

11 †Precepta añt que recipiunt poſt litē cōte.ſunt diffinitiua: ꝛ oꝛitur ex eis actio in factum:ꝛ debent ꝓferri in ſcriptis ſicut ſnia:ꝛ poteſt appellari viua voce. de appel.l.creditoꝛ.§.iuſſus.ſꝫm glo.in.l.non ſoluꝫ.§.neceſſitatis. de bo.que liber. Et qñ ſunt iterlocutoꝛie pōt:tunc iudex interloqui de plano.l.ſi debitoꝛi.de iu. et ſine vlla interlocutoꝛia poſſet iudex cōfitentē cogere ad ſoluēdū.Bal.in.d.§.neceſſitate.vbi dixit ꝙ ſi qua exceptio cōpeteret dictuꝫ p̄ceptū nunꝗ trāſit in rē

12 iudicatam.†tñ preceptum ꝛ diffinitiua interdum ponūtur ꝑ eodeꝫ.l.ſi pecuniā C.de re iudi.vbi Bal.ꝙ interdum ponit pro interlocutoꝛia:vt cām decidēs.d.§.neceſſitatis.Et ꝓpterea Bal.in Rubꝛ.C.cōmi.vel epi.dixit ꝙ ſi ſtat ſtatutum qđ iudex viſo inſtr̄o debeat facere preceptum iuſtificatum creditoꝛi : ne de palatio exeat quin ſoluat:ꝛ ſi debitoꝛ eſſet abſens iudex ſibi fecerit tale preceptuꝫ ꝙ veniat ad palatium:inde nō diſceſſurus quin ſoluat:niſi oſtēdat ſuas defenſiones ꝙ valebit hoc p̄ceptum:ꝛ cum ſit iuſtificatum reſoluit in citationē eo cōparēte al's firmū remanebit:ita ꝙ poterit capi ſine alia citatione.Tñ vbi iudicis preceptū ꝯtineret īpoſſibile nō teneret.ff.qui ſatiſd.l.ſi deceſſerit.vbi Bal.dixit ꝙ nō tꝫ preceptū cuius executio eſt impoſſibilis:qꝛ impoſſibile nō eſt imponendū alicui.l.iij.§.videam⁹.de nego.geſt.ꝛ.C.de leg.l.ab adminiſtratiōe.ꝛ.l.tit⁹.de adminiſtra.tuto.in ſi.ꝛ.l.in ſumma.in ſi.de re iudi.ꝛ.l.pe.q̄ ſen.ſine appel.ꝛ Bart. in.l.queſitum.ff.de re iudic.dixit ꝙ p̄ceptum ꝯtinens difficile excuſat ipſo iure: vt ibi latius per doc.Et ideo ad tollendum oē grauamē qđ poſſet pars p̄tendere ꝓpter hmōi precepta iudicialia q̄ incipiunt a p̄cepto añ litem cōteſt. ꝛ cauſa non cognita.debēt iuſtificari p̄cepta per cl'am ſi ſenſerit ſe grauatum cōpareat recepturus iuſtitie cōplementū.ſꝫ Bal.in.l.iuriſgen.§.ſi paciſcar.ff.de pac. vbi Bar.ꝛ in.l.de pupillo.§.meminiſſe.de noui.oper.Quod quidem mandatū iuſtificatum ſi ſit inualidum reſoluitur in comminationem. Si vero ſit validum eo comparente reſoluitur in citationem.ſcđm Jnnocen.in.c.tua.de cohabi.cleric. ſꝫm Bartol.in.d.§.meminiſſe.ꝛ Jnnocenti.in.c.ex parte. de verbo.ſignificat.Si vero non compareat tunc mandatum ſtat firmum:ꝛ nihil poteſt iudici imputari:quia mandatum fuit iuſtificatum.l.ea quidem.C.ſi manci.ita fuerit alie. ſcđꝫ Bal.in rub.comi.vel epi.de quo per eū in.l.actione.ꝛ ꝑ Joā.an.in addi.Spec.l.titu.de iuriſ.om.iudi.Et ideo ſi quid ſoluitur ꝑ tale mandatū repetitur. ſꝫm Jnno.in.d.c.cum veniſſent.ꝛ vide glo.in.d.§.meminiſſe.ꝛ.in.l.j.de execu.rei iudi.

14 ꝑ Ja. but.†Et ſi nō apponit illa clauſula tale mādatum nō tꝫ ꝑ no.in.d.c.tua. ꝫ.all.ꝛ in.l.j.C.comi.vel epi.ꝛ l.d.c.cū veniſſent.ꝑ Jn. Tñ dixit Bart.in.l.j.C. de relat.ꝙ ſi iudex faciat mādatū qđ nō valeat ꝛ pa taceat:ꝛ nō pꝛoclamat mā-

datur executioni cõſulens ꝙ ſtatim fiat proclamatio ⁊ cõtradi
ctio.⁊ in actis ſcribat.l.fi. C.ꝙ cum eo. Inno.in.c.cuȝ cãm.de te
ſti.et facit.l.j.C.de poſtu.Lȝ Bal.in addi.Spe.in ti.de citatiõe
dixerit ꝙ mãdatum iuſtificatũ qđ factum neceſſario grauat:pu
ta tradas poſ.nõ vȝ etiã ſi dicat ſi ſenſeris te grauatuȝ.Et dixit
Bal.in.l.ad peremptoriũ.ff.de iudi.ꝙ lȝ preceptum iudicis poſſit
iuſtificari per clãm iſtam ſi ſenſeris te grauatum ⁊c.eſt verũ niſi
citatio ſit nulla ipſo iure:qꝛ tunc non põt iuſtificari.arg.l.q̃dã
mulier.ſa.her.⁊ de teſta.tute.l.iure nr̃o.⁊ talia precepta iuſtifi
cata parte cõparente hñt vim ſimplicis citationis ꝑ glo.ſingu.
in.c.ex parte.de verb.ſig.⁊ Inno.in.c.fi.de coha.cle.ſꝫm Bal.in
l.j.§.pretor.ff.de iure delib.⁊ vide Bal.in.l.ſcire opꝫ.de exc.tu.
et Bar.in.l.j.C.de execu.rei iudi.vbi Ang.in.l.nõnunq̃.ff.de iu
di.ꝑ Ang.⁊ qđ hr̃ in.c.ex parte.de verb.ſign. Qđ eſt verũ in his
que non ꝯcernunt ordinem iudiciariũ:⁊ vbi de plano ꝓceditur.
a et non in figura iudicij:vt no.in.d.§.meminiſſe.[a] Secus in p̃ce
ptis diffinitiuis ⁊ deciſiuis:⁊ in decretis litigioſis.l.hoc aũt.q̃.
ex cau.in poſſeſſ.ea.in q̃bus req̃ritur ordo iuris.l.meminerint.
ſi per vim vel alio modo.⁊ ſic intelligitur cle.appellanti.Et ſic
in precepto per qđ quis ad iudicium ꝓuocatur dicta clã operat
nõ in mandato deciſiuo.vbi non tenet.ſꝫm Bal.in quodã ſuo re
perto.Et ideo mandatũ iudicis ꝙ quis exeat de poſſeſſione:niſi
ſenſerit ſe grauatum đꝫ conditionale ⁊ reo cõparente ⁊ dicente
ſe grauatũ reſoluit in citationẽ ſimplicẽ.ſꝫm Bal.in.l.nec actio.
de tranſactioni.C.⁊ dixit no.Bal.in.l.nec q̃cq̃.§.vbi decretũ.de
offi.ꝓconſul.ꝙ tale mãdatum cũ clã iuſtificata nõ operat.vbi ꝯ
abſentẽ eſſet interpoſitũ ſꝫm decretũ:⁊ ei intimatũ cũ iſta clã:qꝛ
tunc demũ operatur:vbi nõ dꝫ p̃cedere citatio:ſed põt incipi a pre
cepto qđ eſt ſolum in certis caſibꝰ. vt in noui ope.nun.que põt
fieri ꝑ priuatum:⁊.ꝑ iudicẽ nõ precedẽte citatione. tñ iudex iu=
ſtificat:⁊ non priuatus.d.§.meminiſſe.⁊ ẽt qꝛ iſta clã hꝫ cõditio
nem:qꝛ ſi nõ ſentit ſe grauatũ:qꝛ decretũ eſt nullum nõ tenetur
cõparere:ad qđ facit ꝙ dixit Inn.in.c.tua.nos.ꝫ.alleg. in verſi.
itẽ monitio iudicis qua monet reum:vt ſatiſfaciat non habetur
ꝓ citatione:qꝛ monitioni nõ tenet comparere:ſi iuris hꝫ excuſa
tionem.d.c.tua.⁊ dixi ſing.Bal.exclamãdo Cy.⁊ Jac.de are.in
l.ſi in aliquã.alleg.l.nec q̃cq̃.§.vbi decretum.in fi.ꝙ ſi aliquis
ad iudicẽ vadat et conquerat de aliquo a quo dꝫ aliq̃d recipe=
ſi iudex dicat faciã tibi lr̃am ꝑ quã precipiaȝ tibi ſolui ꝙ hoc fie
ri non põt:⁊ quidã dicunt ꝙ cõparente abſente iſta clã facit trãſ
fundi p̃ceptum in citationẽ:facit qđ no.in.l.ea quideȝ.C.ſi mã.
ita fuerit alie.qđ non eſt verũ:qꝛ ſi eſt iuſtum p̃ceptum dꝫ confir=
mari:ſi tñ eſt iniuſtũ illa clã non tranſfundit p̃ceptum in citatio
nem:niſi ex ñte vera cõcluſione.ſ.ꝙ grauet:qꝛ iudex nõ intendit
indebite grauare ptes qñ ponit iſtam clãm.ar.l.ſi qs locuplex.
in fi.de manu.teſtamẽ.ſꝫ Bal.in.d.§.vbi decretũ.Et ex predictis
poteris colligere an pene ſeu multa ſit cõmiſſa vel nõ:qꝛ ſi p̃ce=
ptuȝ eſt factũ incognitionalr̃ ⁊ ex arrupto:aut ꝯ iura nunq̃ trã=
ſit in reȝ iudicatã:⁊ non cõmittet pena ſeu multa:tñ ꝯſuis iſta
precepta cũ hac clauſula nõ debeant fieri:niſi incauſio extraor=

a ¶.§.memi niſſe.vbi ple ne.vide dñȝ alex.de imo. ⁊ ang.are.in ſti.de ac.§.cu rare.⁊ paul. de caſt.in cõ ſil.v.inci.cã que vertit.

dinarijs:ꝛ nõ in ordinarijs:ſed hodie indiſtincte fiunt in oībus cauſis etiã ordinariis vt pars timore pene precepti pareat mã dato: vel cõpareat. Tñ an iſte pene precepti ſpreti ſint exigibiles ex eodẽ proceſſu. vel requirat̃ noua citatio. vide Bar. in. l. j. in fi. ff. ſi q̃s ius dicen. vbi tenet ꝙ nõ requirit̃ nouus proceſſus qñ inobedientia. vel cõtumacia eſſent cõmiſſa corã ipſo iudice: ſecus ſi corã alio: qꝛ requirit̃ nouus proceſſus. vide Joã. an. in tit. de iureiurã. §. j. ver. ad hoc. And. de Iſer. in tit. quo tpe miles. vbi qñ reperitur preceptũ ſpretum penes acta qꝺ põt executio ipſius fieri: ꝛ ideo qñ examinauit tale preceptũ penale. Ad hoc: vt non ſit opus nouo proceſſu pars cõpareat ꝛ accuſet cõtumaciam rei: ꝛ deinde iudex pronũciet ſup illa pena: ſeu mulcta cõdemnãdo ipſum ad penã dicti mandati ſpreti. de quo per eundem Bar. in. l. iij. §. ſi ad eum. de re mili. ꝛ dixit not. Bart. in d. l. j. in fi. ꝙ hãc penã ſiue mulctã iudex poterit augere: ꝛ aliqñ minuere ꝓpter peupertatẽ. p. l. illicitas. §. fi. de offi. preſi. ꝛ idẽ tenet Spe. in ti. de ſen. in. §. j. in verſi. eſt ꝛ quarta ſpecies. Et an iſte pene ſeu mulcte imponant̃ per oẽs magiſtratus: ꝛ poſſit appellari ab impoſitione ipſarũ: vt nõ fiat executio: ꝛ an tranſeãt ad heredes.[a] vide not. Bart. in. l. ſi q̃ pena. de ỽbo. ſig. vbi late. et bar. in. d. l. ſi quis ius dicen. vbi etiã de legatis ꝛ arbitris.

a ¶ Ad heredes. Sed q̃d ſi ſtatutũ diſponat ꝙ poteſtas habeat. x. ꝓ executione q̃ fit ꝯ condẽnatũ: an dẽat hẽe x. de executione q̃ fit ꝯ heredẽ cõdẽnati ex quo lꝫ ſit heres: tñ nõ eſt ꝯdẽnatꝰ. vide p d. Bart. ſo. 31. in ꝯſi. cclxxiij. incipi. quibꝰ ỽſi. ex quibꝰ ibi cõfirmat̃ iſta opi. cum verſi. ſequẽ. in. ij. parte.

1 ¶ Poteſtas non põt ſtatuere circa ſtatuta ciuitatis quã regit ſine conſenſu conſilij ciuitatis vel defenſoris.

2 Debitor qui confeſſus eſt in iudicio põt capi ꝛ incarcerari īfra tempus quatuor menſium: niſi caueat vel bonis cedat.

Reſtat videre de p̃ceptis ſeu bannis q̃ extra iudicialiter fiunt nõ cõtra certã perſonã: ſꝫ generaliter cuꝫ penis ex auctoritate imperio vel offõ precipiẽtis eius mera volũ. propter ſeruandũ vigorẽ publice diſcipline. Et dico ꝙ iſta precepta ſeu banna non requirũt partis p̃ſentiã vel citationẽ: ſed ſufficit comminatio: vel ꝓclamatio: aut programata publice ꝓpoſita: vt ne maleficia cõmittant̃: ꝛ vt delinquẽtiũ refrenet̃ audacia: vel qꝺ nemo de nocte ambulet: vel arma deferat ꝛc. valẽt ꝛ fieri pñt ſine partis alicuius citatione: tñ cãm requirunt ſaltim intrinſecã: alꝰ ſi qua fiant nuda voluntate p̃cipientis nulla ſubſiſtẽte cauſa non valent: puta ne ꝗs loquat̃: ne exeat palatium: ne manũ moueat ſub pena cẽtum. ſm Guil. de ſuza. in ti. cõmi. vel epi. ꝛ. l. j. ꝛ. l. interlocutio. quẽ refert Joã. an. in addi. Specu. in ti. de iuriſ. om. iudi. in fi. p multa iura. ꝛ cõcordãtias ibi alle. que reqrunt cãm et in ti. de ꝯtumacia. §. nunc dicamus. verſi. ſed pone. et p not. in l. j. ff. ſi quis ius dicen. Quo caſu qñ fiũt ſine cauſa nõ cõmittit̃ pena ſm Jo. and. ibi. põt eñ iudex cum cauſa talia precepta facere. vt ſi mandat qꝺ tales de ciuitate: vel domibus ꝓprijs non exeãt. l. fi. de interdi. ꝛ rele. vt qꝛ ſunt rixoſi. l. de offi. ꝓcur. ceſa. vel qꝛ infecti vel leproſi: ſunt q̃bus ꝓhibetur hoim cõuerſatio: et pñt repelli ab hoim cõmercio. p not. p Guil. in. l. nullus. C. de ſum. tri. vbi ẽt Bal. vel ſi mãdat ꝙ nemo ludat ad azardũ q̃ eſt ludus ꝓhibitus. aut. alearum vſus. nam in prohibitis a iure ſic iudices licite cõminatur. ff. de offic. prefec. vꝛ. l. j. §. cum patro

nus.de offic.prefec.vigi.l. nam ꝛ ſalutis.§.j.et in.l.illicitas.de offic.preſi.c.cuʒ ſimi.ꝛ in aut.de heredi.ꝛ fal.§.ſi quis vero.in.l.meminerit.C.vnde vi.vbi dicit̄ ꝙ id qđ imperatur neceſſe eſt fieri:et ideo magiſtratus pñt facere ꝓhibitiones penales tp̄e ſui officij duraturas in cōcernētibus exigentiā factoꝝ vel ꝓhibitio
1 nem criminū.†Si tñ vellent ſtatuere circa ſtatutū ciuitatum quas regunt req̄ritur conſenſus cōſilij ciuitatis vel defenſoris:aut ſindicoꝛuʒ.per plene no.per Bar.in.l.j.ff.ꝙ q̄ſqʒ iuris.ꝛ in.l.ij.de decre.ab ordi.fa. ꝛ in.l.ioēs populi.de iuſti.et iure.ꝛ tetigit Bal.in.l.v.C.commi.vel epiſt. vbi dicit ꝙ magiſtratus non poſſunt in banno vel precepto imponere penā corporalem. niſi in cōſilio ꝓceꝝ ciuitatis.tñ hodie iſta ceſſant in regno:qꝛ oēs magiſtratus capitanei ꝛ iuſtitiarij hñt merum et mixtū imperiū plenum.ꝛ pleniſſimuʒ.ꝛ ideo penas imponunt pro eoꝝ arbitrio.vbi a iure nō ſtatuitur dūmodo ꝙ non excedant metam iuris et arbitrio abutunt̄.vt alſas plene diximus.dū tractauimus de arbitrio ptāti bus dato que oīa nota ꝑ bānis officialiuʒ.Et adde no.qꝛ Lucas de penna.in.l.pe.in.§.ſuper. his.C.de ero.mili.anno. dubitauit. ſi iudex pōt mandare alicui vt non diſcedat a curia.donec ſoluat.ꝛ poſt multa cōcludit ꝙ ſic dicens ꝙ vr̄ detentus.ar.l.q̄ ordinariā.ff.de offi.rec.ꝓuincie.ꝛ de arbi.l.quid tñ.§. ſolutioni. et.l.in hoc iudicio.§.ſi cōueniat.ꝛ de precario.l.cū precario.ꝛ.l.q̄ neqʒ.de ỽbo. ſig.et.l.ij.de lib.ho.dicens ēt qđ hoc pñt minores magiſtratus.ar.de iuriſ. om. iudi.l.magiſtratib⁹.ꝛ de offi.eius.l.fi.§.j.tñ iſta iura nihil faciūt ad hoc ꝓpoſitū.qꝛ lex q̄ ordinariā nihil de hoc dicit.ꝛ.d.§.ſolutiōi.nō facit nec alia iura ꝑdicta:tñ iudicio meo meli⁹ facit.l.ſi debitori.ff.de iudi.vbi per illū tex.in ỽbo ca
2 ueat.dicit Bar.et Bal.ꝛ Ang.†ꝙ debitoꝛ in iudicio ꝯfeſſus pōt capi ꝛ incarcerari infra tp̄s q̄tuoꝛ mēſium niſi caueat vel bonis cedat.l.j.de ceſſio.bo.Tñ dicta deciſio eſt intelligenda qñ iudex cū cauſa cognita hoc faceret.vt qꝛ de debito cōſtabat vel erat obligatus ꝛ iuſte.vt.ſ.latiſſime diximus.Et ſubdit ibi no.Luc. de penna ꝙ aliqñ iudex mandat.vt quid fiat vel ſoluat̄ anteqʒ extinguatur vna candela.de quo in.c.in vteri.de electiōe.tñ iſto modo ꝓcedere eſt tyrannice agere.qꝛ debet dari dilatio cōpetēs per.d.l.ſi debitori.cū ibi.not.Quib⁹ adde an ſi iudex mandat hoc modo cū preſentia talis ſit nobis neceſſaria mandes vt cōpareat corā nobis tale mādatū teneat ꝛ cōmittat̄ pena.ꝛ vr̄ ꝙ nō cum mandatum ſit ſine cauſa ꝑ iura.ſ.allegata.et.v.q.ij.c.j.ꝛ vlt.vbi videtur decidi.ꝛ qꝛ in his que iudices agūt eſt cauſa inſerenda.ff.de appel.l.ſciendum.ꝛ.c.veniēs.ꝛ.c.ꝓpoſuit.de fil.preſby.cū ibi no.ꝛ vr̄ tenere And.de Jſer.i tit.de mili.vaſal.i pri. qui vr̄ tenere ꝯtra.in ti.de exoꝛ.ꝛ prepara.iudicioꝝ.Lucas de pēna.hoc tʒ.in.l. ante oīa.de cōſiſto.vʒ ꝙ nō valeat.niſi forte rōne ꝯſuetudinis:vel quādo arduū ſubeſt.ar.di.l.ante omnia. qꝛ ſine magna captione a noſtris negotijs aduocamur.ff. quēadmodum teſta.l.ſi q̄s ex ſignatoꝛibus. Tñ iſta locū nō habent in mandato principis:in quo nō requirit̄ cauſa:qꝛ in his q̄ ipſe agit nou⁹ requirit̄ cauſa.l.j.de metro.liberi.ꝛ.j.q.vij.c.exigūt.ꝛ.c.dānatū.ꝛ.l.j.de cōſt.prin. Que vident̄.habere loco in cauſis criminū:nō tñ qñ princeps iudicialiter vellet procedere:qꝛ tunc cauſa req̄rit vt venire poſſit inſtructus.ar.l.fi.de legi.ꝛ.l.edita. de eden.ꝛ.l.fi.ſi per vim vel alio modo.ideo inoleuit practica. ꝙ fiat preceptū ꝙ veniat informaturus curiā:ꝛ aliqñ fit mandatū ꝙ veniat auditurus ꝛ facturus:quicq̄d per curiā rōnabiliter iniunget̄ que videntur cauſe.

1 ☞ Queſtio ſi ſit inter duos de aliqua re:ꝛ quilibet probet de dominio illi⁹ rei ſimul ꝑ teſtes equales q̄d tūc fecere debeat iudex.ꝛ.nu.2.

3 Cōiecture veriſimiles ꝛ indicia ꝛ preſumptiones naturales faciunt probationē qñ liquido res probari non poteſt.

PRobatio. Quia dr ꝙ iudex l perplexis debet abſtinere a iudicando: vt hr .j. in verbo ſnia. ¶ † Quero ſi ſit queſtio inter duos de aliqua re: ⁊ quilibet ꝓbat de dñio illius rei: ſimul per teſtes equales q̄ faciet iudex vtª in ſindicatu nō teneat̄ dic: ꝙ iudex debet attendere teſtiū dignitatē veriſimilitudines: ⁊ alia que dicunt̄. ff. de teſti. l. ob carmē. §. fi. extra eo. c. p̄terea. in fin. ⁊. c. in nr̄a. Et ſic hoc nō apparet aliq̄ dixerūt ꝙ iudex abſtinebit a ꝓnūtiando. arg. gl. cū ibi no. in. l. j. C. vti poſſi. qꝛ non pōt hic ꝓnūtiare de re: de qua nō cognouit. ar. ff. de iudi. l. de qua re: qꝛ vr̄ impoſſibile duos effectos dños inſolidū. ff. que ſentētie ſine ap. l. pe. ⁊ fi. Alij ꝙ iſta ſunt duo iudicia: ⁊ ꝓbationes in vno nō ſūt cōtrarie. Alij ꝙ nō ſunt eedē: nec vnius iudicij: nec vnius hoīs. † Alij ꝙ fiet: ſicut qn̄ ꝓducant̄ duo teſtamenta eodē die facta: ⁊ in vno cōtinet̄ titiū in alio ſemproniū inſtitutū ſm glo. in. l. fi. de edi. diui. ⁊ Azo. in. d. ti. vr̄ declarare ꝙ neutri dabit̄ hereditas. Rofre. aūt l libellis. l ti. de ſm tabu. dixit ꝙ di uidet̄ ⁊ cōcordabunt: ſecus ſi actoꝛ ꝓbaret ꝑ duos teſtes in rei vendicatione ſe dñm ⁊ reus ſe dñm per totidem: qꝛ abſoluetur reus: quia qn̄ iura ſunt obſcura ꝑ reo ꝓnuntiabit̄. inſti. de interdictis. §. cōmoda. ⁊ per no. in. c. ex literis. ⁊ in. c. in preſentia. de ꝓba. ſm And. de Iſer. in ti. de ꝓhi. alie. ꝑ Fede. l. c. ſi iter duos. vbi latius ꝑ ip̄m. Ex q̄bus infero ad q̄ōnē quotidianā a nemine hucuſqꝫ tactā vēdicat̄ equus a quodā detētoꝛe ꝑ quēdā qui ſe equi dñm aſſerit: ⁊ ex aduerſo alter ſe opponit: ⁊ dicit equū eſſe ſuū: ⁊ nō illi. ſed ſibi reſtituendū vterqꝫ probat per teſtes de dominio: ⁊ poſſeſſiōe equi: ⁊. q̄ſqꝫ eoꝝ probat ꝙ equus natus eſt ex quadā equa quā habebant in domo: put pluries in facto accidit qui eſt ſufficiēs dñij ꝓbatio in talibꝰ. C. de rei vendi. l. partinꝫ. ff. de acquirē. re. dñio. l. item que ex animalibus. ⁊. ff. de rei ven. l. ſi frumētū. §. ſi equā. Quid ergo faciet iudex nō pōt l hoc caſu dici qd̄ ſtante paritate ꝓbationū qd̄ reus abſoluat̄: qꝛ hic ambo iſti cōpetitores ad equū ſunt actores. erit ergo per ſubtilitatem iudicis inueſtigāda veritas. l. ij. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. de edē. gl. in aut. de tabellio. in prin. ⁊ in. c. cū Ioānes. de fide inſtru. ⁊ in. l. teſtiū. de teſti. ¶ Et certe iudex faciet ad ſe venire equū quē per aliquod ſpaciū faciet ieiunare. ⁊ deinde equū mittet ad illā partem ciuitatis in qua dr̄ fuiſſet equū enutritū: ⁊ faciet equuꝫ in ſuā libertateꝫ ponere per viā: ꝑ quā itur ad domum vnius ex dñis: ⁊ ſi intrabit domū illius erit p̄ſumptio ꝙ iſte equus ſit illius cuiꝰ domū intrauit. arg. l. iij. in. §. quidā aūt rectis putant. in verſi. ſm cōſuetudinem redeunt. vbi iuriſconſultus arguit a coſnuetudine: ⁊ naturali inſtinctu aīalium: ⁊ bene facit text. in l. naturalē. §. ceruos. in verſi. in his em̄ animalibus que ex conſuetudine abire ⁊ redire ſolent. in verſi. donec reuertendi aīm habuerint. ⁊ inſti. de reꝝ diui. §. pauonū. per que iura vr̄ ꝓbari dñium: ⁊ poſſeſſio animalium ſac etiā veritas inquiri ⁊ inueſtigari poterit ex ſignis ⁊ merco animalis. ar. l. ij. ff. de ſer. fugi. in fi. in verbo. ⁊ no. argu. cuius dicit̄ ꝙ aīal ex merco cognoſcitur. et facit. l. ſtigmata. de fabricē. ac etiam ex ſimilitudine matris:

a ¶ Iudex. a Uid tu felyr. in. c. ex lris. l j. col. in ver. in tex. ibi ꝙ ſi amboꝝ. de proba.

vt ſi dicatur alal natum ex tali equa: ⁊ haberet ſigna in pedib⁹: ſicut mater vel eſſet illius pili: q2 ſepe ſolet filius ſimilis eſſe parentibus. ff. de edi. edic. l. qđ ſi nolit. in § q̄ mācipia. Alia etiā cōiectura admittit̄: q2 iudex faciet venire equā cuius filius dr̄ eſſe equus: ꝑ quo litigat̄: ⁊ faciet ꝙ ſibi obuiet: ⁊ ſi equa cū viderit equum inhiat vel equus dicunt ruſtici experti in naturis alalium qđ ſignū eſt euidens ꝙ ipſa mater eſt: ⁊ ille equus filius eius eſt. in his em̄ caſibus ad iudiciū expertoꝝ recurrit̄ iuxta no. in. l. j. ff. de ven. inſpi. nā naturali credit̄ de natura. ff. de ſolu. l. ſi pactum. in aut̄. de non alie. § qđ autē. Nā in animalibus iuriſcōſultus eorū naturā ⁊ feritatē: aut māſuetudinē attendit: vt in. l. j. ⁊ per totam. ff. ſi qua. pau. feciſ. dicatur. † Iſta em̄ que liquido probari nō poſſunt ꝓbant̄ ꝑ veriſimiles cōiecteras per indicia: ⁊ per preſumptiones naturales. ar. ff. de re mili. l. non omnis § a barbaris. ⁊ qđ glo. not. in. l. j. ff. de ꝓba. de ſcḋm tabu. l. qui ex liberis. in prin. ⁊ Cy. in. l. j. de ſicca. rō em̄ naturalis hec eſt que in his attendit̄. ar. l. nec adiecit. cum gl. ff. de verb. ſigni. vbi dixit glo. ꝙ ex imaginatione matris tp̄e cōceptionis filius qui tunc cōcipit̄ ſimilat̄ adultero: quē etiā extenditur ad adulteriū: qui cognoſcendo cogitat: ne vir femine cognite veniat nam ꝓpter hoc filius qui gignitur ſimilabitur viro etiam per glo. cū ibi not. in l. ſunt liberi. ff. de ſtatu ho. vbi glo. ꝙ per aliquā imaginationem aliquando filius naſcitur monſtruoſus. Iſte etiā ſunt cōiecture nature que ſunt etiam coniecture legales que dicuntur euidentiſſime. l. ſi tutor. de pericu. tuto. l. licet imperator. de lega. j. huc enim caſu ruſtici ⁊ paſtores equorum: ac etiam pubbulici ⁊ maſſarij armētorū erunt interrogandi q̄ deponāt: ꝙ iſta ꝑdicta ſunt de natura equoꝝ: ⁊ equaꝝ credet̄ eis: de hoc ſicut meſſori circa meſſem. ff. ſi meſ. fal. mo. dixe. l. j. ⁊. l. di. c. vt cōſtitueretur. C. de iudi. l. certi iuris. ⁊ in ꝓhemio. ff. § j. late. Spe. in. ti. de ꝓba. § vidēdū. verſi. hoc quoq; notandū. ⁊ facit qđ h̄r in. c. afferte. de ꝑſumpt. Et de perplexitate ꝓbationū. vide in verbo ſnīa. ⁊ in verbo inſtātia. vbi quādo propter perplexitates probationū non potuit cauſam expedire īfra tempus inſtantie ſtatutarie.

1 ℣ Probationes debent eſſe euidentes in ſindicatu. et nu. 3. et. 6.
2 Iudex ſi cōmiſerit barratariā mediante quodam tertio nūquid ille tertius poterit teſtificari contra ipſum iudicem in ſindicatu?
4 Delatio iuramenti in defectum ſemiplene probationis non habet locū in cauſa ſindicatus.
5 Intereſſe qualiter probetur contra iudicem?
7 Fuga officialis an probet plene vel ſemiplene?
8 Conuinci quis dicitur ex quinq; ſpeciebus probationum.

1 **Contra officiales.** † In ſindicatu requiruntur ꝓbationes euidentes. ſcḋm Bal. in repe. § ꝓficiſci. q. x. in fi. q2 ꝑ eis ꝑſumit̄. vnde nō habebit locū delatio iuramēti in defectū plene ꝓbationis. l. j. vbi de ratio. vbi Ange. ⁊ facit. l. j. vbi de curia. ꝑ quo vide no. in. l. in bonefidei. C. de iureiurā. ꝑ Bal. ⁊ Saly. ⁊ Bar. ⁊ Ludo. in. l. admonēdi. ff. eo. Tamen data ipſius officialis cōpulſione vel violētia aliqua ꝓbata poſſet ꝓbari q̄ntitas rerū quas officialis per cōcuſſionē receperit per iuramētū paſſi cōcuſſionē. ꝑ not. in. l. ſi qn̄. C. vnde vi. ⁊ in. c. ſi. extra ꝙ me. cau. per Inn. Et ſi qs dicat dediſſe officiali aliqđ an ſtet̄ dicto ſuo cū iuramento. gl. in aut̄. de iudi. ſine quoquo ſuffra. § op3. tenuit ꝙ ſic: q̄ glo. vr̄ intelligi debere qn̄ aufugerit a ſindicatu. q2 ſi nō aufugeret deberet ꝓbare per teſtes ſcḋm Ang. ibi ⁊ quando fugeret ideo ſtatur eius iuramento quia fuga faceret eū ſuſpectum. per no. in. l. admonendi quo caſu propter fugam poterit torqueri. ſcḋm Ang. in. d. aut̄. per no. in. l. admonendi. ℂ † Si tamen iudex

cōmiſerit baratariā mediāte quodā tertio. ille tertius poterit teſtificari in ſindicatu cōtra ipſum iudicē: per tex. in. c. j. de teſti. li. vj. qñ ciuiliter ageret ꝓpter pecuniā datā dicta occaſione. Nā qñ criminaliter qꝛ cū ſit particeps criminis nō admittit in teſte. vt ibi no. Jo. mo. Et qñ dicat agi criminaliter vel ciuiliter in hoc caſu. vide tex. in. c. p tuas. ꝛ in. c. fi. de ſymo. Attamē qñ iudex in ſindicatu impetit ꝙ fecerit iniuſtitiā vel dānū dederit: dꝫ tūc ꝓbari iniuſtitia manifeſta euidēs: ꝛ nō occulta: nec preſumpta. tex. ſm Jaco. de bel. in auē. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. ſi quis aūt. in verbo iuſtitiā. ꝛ in verbo dānis. vbi dicit euidētibus ꝛ manifeſtis. ꝛ in ver. oppo. vbi dicit ſi iniuſtitiā damnuꝫ vel calūniā manifeſtā vel euidentē ſubditis inferat. ꝛ eo. tit. §.
3 illud. † Et io dixit bal. in. d. §. ꝓficiſci. q. x. i fi. ꝙ ꝓbatiōes in ſindicatu debēt eſſe cōtra officialē multū euidētes: qꝛ ꝑ eis multū ꝓſumit. C. de offi. ciui. iudi. l. ſi qs. Et ideo etiā dixit Ang. in. l.
4 fi. C. vbi de rō. † ꝙ in cā ſindicat⁹ nō hꝫ locū delatio iuramenti in defectū ſemiplene ꝓbatiōis: lꝫ gl. in auē. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. in. §. neceſſitatis. dixerit ꝙ ſufficiat iuramētū quā intelli
5 ge in caſu fuge: vt. ĩ. † Et qualiter ꝓbet intereſſe ꝯ iudicē Jnn. tetigit in. d. c. fi. ꝙ me. ca. quē Bal. ſequitur in. l. ſi filius. ff. de in di. ꝛ no. in. l. in actionibus. de in litē iurā. ꝛ an ꝑ delationē iuramēti. vide. ĩ. ꝛ regulariter. in ꝓbādo intereſſe requirunt duo teſtes. l. j. C. de ſen. que ꝑ eo. ꝛ dixit Bal. in. l. ſi traditio. C. de ac. emp. ꝙ iudex eſtimat itereſſe nō ſolū ex probationibus: ſꝫ etiā ex cōiecturis ex qbus ꝓbatur intereſſe. vbi dixit bar. ꝙ lꝫ intereſſe nō ꝓbetur clare iudex ſuo arbitrio arbitrabit in arbitrarijs: ꝛ in actionibus bonefidei: qꝛ in alijs actionib⁹ intereſſe eſt
a cōcludētis probandū[a]. l. fi. de ꝓto. ſtipu. Et adde ꝓdictis Bal. in auē. ſꝫ nouo iure. C. de pena iudi. vbi dixit ꝙ ad hoc vt puniat iudex dꝫ is q dicit ſe dediſſe hoc ꝓbare alias punitur: vt ibi in tex. Et adde ꝓdictis: qꝛ in regno emanauit capl̄m qđ icipit. Jtē in omni caſu quo cauet. ꝙ ſi nō ꝓbatur cōtra officialem ꝙ aliqd receperit dꝫ ſe purgare ꝑ iuramētū tā is ꝗ ille per cui⁹ manus đr receptū qđ iuramētū ſi facere recuſauerit ſtabit iuramēto partis que dicitur dediſſe. quod capitulum fuit factum propter dictā glo. que volebat ſtari iuramēto partis. ꝛ cōcor. i auē. vt liti iurent. §. ſi qs ex litigātibus. ꝛ etiā cōcor. capitulū regni. Jtē ꝙ iuſtitiarij in omni caſu. ꝛ. d. auē. nouo iure. ꝛ aliud capitulū regni q᷒ incipit. Jtem qđ occaſionē. ꝛ aliud capituluꝫ regni: qđ incipit remedia ſtudio. ꝛ capituluꝫ ſequēs. qđ incipit. Jtem ꝙ officialis inuentus. vbi đr ꝙ cōtra officialē ꝓbatur per teſtes ſingulares: ſi ſint multi qui dicāt ꝙ recipiebat. Extat etiā. c. regni vulgaris fame preloquium. vbi diſtinguit qualitas officialis eiuſqꝫ fama: ac etiā fama: cōditio eius q đr dediſſe officiali indicia que eſſent cōtra officialē q đr accepiſſe. tñ dictū capitulū vulgaris fame ꝓloquiū fuit ad beneplacitū edictū qđ bñ placitū fuit: ꝛ eſt morte cōdētis finitū: vt late ſcribit bar. in. l. cēteſimis. ff. de vb. obl. alle. c. ſi gratioſ⁹. đ reſcrip. ꝛ bal. i. l. j. de poſtu. ꝛ in. l. poſt dotē. ſo. ma. ꝛ lꝫ morte ſit finitū illud beneplacitū: tñ in regno fuit obſeruatū dictū. c. qꝛ hꝫ magnaꝫ rōnem. ꝛ eſt quaſi

a ¶ Probandum. Adde Fely. in. c. ſacro. ad fin. de ſen. excom.

viri cõi cõforme: ⁊ ẽ incorporatũ in libro capitulo⁊: ⁊ eſt in viri di obſeruãtia ⁊ in vſu: ⁊ cõis ꝓ lege obſeruat̃: ⁊ facit q lʒ lex ſit correcta vel abrogata remanet ſaltim ei⁹ rõ per.l.eos.C.de ap pel.ꝑ quã dixit Dy. ꝙ lʒ nõ poſſit allegari lex correpta vel abo
a lita ꝙ poterit illi⁹ rõ allegari[a]: q lege correpta nõ corrigitur rõ.bal.in.l.cũ multis.C.de dona.⁊ ſic allegabit̃ pro rõne non ꝑ auctoritate. ⁊ vide.ſ.circa pn. operis.in.c.qualiter aũt ꝓbabit̃ iuſtitiã denegatã.⁊.ſ.in.c.qualiter fiet ꝓbatio cõtra officialẽ. ⁊.ſ.in ꝟbo correptio.c.j.⁊ vide de hoc ſatis ad ſaturitatẽ.j.in
b c.ſui ſemel interrogatus.in verbo teſtis.¶ † In cã ſindicat⁹ de bẽt eſſe ꝓbatiões euidẽtes adeo ꝙ lʒ alias teſtes ignoti admit tant̃ cũ tortura.nõ tñ in cã ſindicat⁹. Ang.in.l.j.C.vbi de rõ.agi opor.⁊ vide.ſ.circa prin.opis.in.c.qualiter aũt ꝓbatur iuſtitiã denegatã. Si quid fuit ꝓbatũ in primo iudicio ꝯ partẽ poterit ꝓbari in illo iudicio ꝯ iudicẽ qñ eius culpa ſunt ĩpedite proba tiões: ⁊ ꝯ quẽlibet in quẽ eſt regreſſus.de eden.l.argẽtari⁹.§.cũ aũt. Sec⁹ ſi in culpa ptis eſſent ꝓbatiões ĩpedite: ⁊ ſic vbi ꝓpter culpã iudicis aliquid accidit eſt regreſſus ꝯtra ipm. Bal.in.d.§. cũ aũt vbi dicit Bar. ꝙ qñ facta ꝓbatione iudex male tulit ſen tentiã ꝙ tenet̃ actiõe in factũ ſm glo.ibi: ſec⁹ ſi partẽ volẽtẽ ꝓ bare nõ admiſit ad ꝓbãdũ: q tenet̃ ꝯditiõe ex.l.ſi qñ.C.de teſti. de quo p bal.in.l.mãcipia.de ſer.fug.ꝙ dicit ꝙ facit litẽ ſuã: et dixit bal.in.l.emili⁹.de mino. ꝙ iudex in ſindicatu põt ex nouis ꝓbationib⁹ ſuã cãm defendere: ⁊ vide in ꝟbo ſindicatus.in.c.iu
b dex in ſindicatu. ¶ † An fuga cõtra officialẽ ꝓbet plene vel ſe miplene. vide in ꝟbo fuga .ſ. ¶ Iudex qui in ſindicatu impetit̃ de cõmiſſis dʒ cõuinci legitimis cũ diſertiſſimis ꝓbationib⁹.v. q.vj. epiphanũ.in fi.extra de iudi.c.at ſi clerici.ſm Lucã de pẽ na.in.laudices.de digni.qui etiã dixit in.l.ſi ille.C.de decurio. li.x.ꝙ is qui dr manifeſtus cõuictus cõtra quẽ clare: ⁊ manife ſte cõſtat per innocẽtes et legitime examinatos.ij.q.j.prima tes duos.aut tres.lxviij.diſ.c.quoniam.inde dicitur quis con uinci veris documentis et teſtibus.xxiij.q.iiij.c.fortis.in fi.aut legitimis probationibus.in aut.vt liberti.decetero.§.hebeãt. verſi.ſed ſi quid in rationabili probatione.lxxix.diſt.c. ſi quis. ad finem.et manifeſtarium rerum probatione.l.j.verſicu.decu
a rio.ſ quinimmo dicitur quis conuinci ex quinqꝫ ſpeciebus pro bationum: ſcilicet teſtibus propria confeſſione inſtrumẽtis rei euidentia et violenta preſumptione: vt not. extra de reſtitutio. ſpoliato.c.cum ad ſedem.§.nos igitur.et.ij.queſtio.vij.plerũqꝫ. et queſtio.j.c.j.de dolo et contumacia.c.fina. ff.de teſti. et.l.iij. §.lege iulia. Unde captus in fragranti crimine ex eo ſolo dici tur eſſe conuictus.l.j.§.j.de raptu virginum. In regno Sicilie prouiſum eſt per ca.regis charoli.quod incipit. Item quod in omni caſu.

1 ☞ Probatio contra officialẽ qui aufugit a ſindicatu qualiter fiat de commiſſis vel extortis per ipſum.

2 Eximens aliquem de carcere tenetur creditoribus etiam ſi car[...] fuerit reductus ad carceres.

a ¶ Allegari. Adde frã. are.in.l.ij.in iiij.col. ſtatĩ poſt me. de vul.⁊ pupil. et Fely.in.c. tua nos. de iureiuran.

1 **P**Robatio in ſindicatu.†Qualiter ſiat ꝓ
batio contra officialẽ q̄ aufu
git a ſindicatu de cõmiſſis vel extortis ꝑ ipſum.
gl.in ti.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.dixit ꝙ ꝑ te-
ſtes vel iuramẽtũ q̄ ẽ in ꝟſi.furat⁹ oñdit.vbi gl.
dixit ꝙ ſm̃ Albe.ſufficit iuramẽtũ agẽtis ꝑ tex.
in.§.ſuꝑ hoc.de colla.vbi dixit Ange. ꝙ qñ non
fugeret ꝙ requirit ꝓbari ꝑ teſtes.ſecus qñ fugiſſet:qꝛ fuga fa-
cit eũ ſuſpectũ ꝑ.l.in bonefidei.de iureiur.ꝛ de hoc vꝫ text.in.l.
conſiliarios.C.de aſſeſſoꝛibus.vbi Bar.dixit ꝙ fuga facit fidem
ꝯtra officialẽ cui aliq̇d imponit ſi aufugeret:ſꝫ Jaco. de bel .in
d.§.ſuꝑ hoc.dicit ꝙ fuga nõ facit eũ manifeſtũ ꝺ oĩ crimĩe ꝙ ſibi
impingit ſꝫ eſt neceſſaria ꝓbatio vt ibi ĩ ver.ſinaũt.nec ſufficiat
ſolũ iuramentũ agẽtis.ꝓut dixit Ang.niſi eo caſu quo ꝑmanet
in fuga.d.§.ſuꝑ hoc.vbi tex. apt⁹ ꝙ ꝯtra fugiẽtẽ a ſindicatu ſit
ꝓbatio ꝑ iuramẽtũ dãnũ paſſi.ꝛ ꝓ hoc facit qꝛ fuga nõ eſt plena
ꝓbatio.ſꝫ preſumptio ſm̃ glo.in.l.bonefidei.ꝛ in.l.admonẽdi.
ꝓpterquã delictũ ꝯſumat fugiẽdo.l.iij.§.trãſfugas.de ſicca.ꝛ.l.
deſertoꝛem.ꝛ.l.non omnis.§.a barbaris.de re mili.ſm̃ Cy.in.l.
j.de rap.virgi.ĩ addi.bal.aũt in.d.l.in bonefidei.dixit ꝙ officia
lis qui dꝫ ſtare in ſindicatu vel in milite fuga facit plenã proba
tionem.ꝑ.l.deſertoꝛẽ.Et qꝛ illa fuga cõtinet delictũ vel ĩponit
a vt delictũ plene ꝓbat[a].Ang.aũt ĩ .d.§.neceſſitatẽ.ſequẽdo dicta
doct.in.l.admonẽdi.dixit ꝙ ſola fuga ſufficit qñ fuga ĩponit vt
delictũ.l.j.ꝺ ſer.fugi.ꝛ ẽt ĩ criminalib⁹ ĩ q̇b⁹ ſufficit ſola ſuſpitio
ſufficit fuga.l.in paupib⁹.de ſuſpe.tu.vbi aũt req̇rit vera ꝓba-
tio req̇rit fuga cũ effractiõe carcerũ.l.placuit.de cuſto.reo .ſec⁹
vbi nõ eſt fractura.qꝛ ſola fuga non ſufficit.d.l.diuus.ſm̃ Ang.
in.d.§.neceſſitatẽ.Tñ aduerte qꝛ tex.in.d.§.ſuꝑ hoc.nõ loquit
de pena delicti vt fuga ſufficiat cõtra officialẽ ad punitionẽ ei⁹:
ſed ad emẽdã dãnoꝝ ꝙ ſufficiat iuramẽtum dãnum paſſi.prout
alias in.l.ſi qñ.C.vñ vi.Lud.aũt in.d.l.admonẽdi.dixit ꝙ vnus
caſus eſt ꝙ fuga plene ꝓbat cõtra officialem in.d.l.cõſiliarios.
C.de aſſeſ.dicẽs ꝙ ſi fugiat añ finitã adminiſtrationem ꝙ tenet
crimine leſe maieſtatis.caſus ſing.in aut.de admini.§.ſi ꝟo fu-
giet infra tp̃s ſindicat⁹ ſi inuitus erit reduct⁹ ad locũ ſindicat⁹:
fuga contra eum ꝓbat legitime .d.§.neceſſitatem. Si vero non
eſt reductus ad locũ:tunc fuga cum iuramẽto probat :plene per
tex.in aut.de colla.§.ſuper q̇buſdam.ꝛ.§.ſi vero cõtingerit.vbi
cõtra officialẽ fugientẽ probat ꝑ vnũ teſtem:ꝛ facit.l.iij.de exa.
2 tribu.lib.x.qꝛ eſt caſus mirabilis ſm̃ Saly.in.l.admonẽdi.†q̇d
eximens aliquẽ de carcere tenet creditoꝛibus:etiã ſi carceratus
eſt reduct⁹ ad carceres:ideo tene ꝯuis:qꝛ ſemꝑ male ſtabit of-
ficialis.ꝛ vide.l.j.C.vt oẽs cauſe.vbi dicit:ꝙ officialis fugiens
a ſindicatu ſtabit ibi per ſex menſes:ꝛ ex vinculis cauſam dicet.
ꝛ hoc etiã tenet Lucas de pẽna.in.l.ſi coloni.de agri.ꝛ cenſi.li.
xj.Unum nõ eſt omittendũ ꝙ ſi ſucceſſoꝛ in officio videret offi-
cialem depoſitum recedere:vel ſciuerit ꝛ nõ prouidit eũ tenere
in ſindicatu ꝙ ipſe de proprio tenetur pro eo etiam ſimili pena
punit:qua ipſe veniebat puniendis.C.vt oẽs cauſe tam ciuiles
ꝙ̃ criminales

a ¶ Probat. vide Fely. ĩ c.nullus. de p̃ſũ.ꝛ ſpe. ꝺ proba.§.fin. ver.vlti.no.

ꝗ criminales.l.j.§.ſimiliꝗ.ꝛ vide.ſ.in verbo fuga officialis vide late.ſ.proxi.c.contra officialem.

1 ☞ Officialis an ꝛ quando finito officio poſſit incontinenti recedere ꝛ dimittere ꝓcuratorē in ſindicatu.ꝛ nu.2.3.4.5.6.ꝛ.7.

1 PRocurator.† Officialis finito offō: an poſſit recedere icōtinēti: et dimittere ꝓcuratorē in ſindicatu: quedā gl. ꝛ allegatur ꝙ officialis ꝓcuratorem cōſtituit in ſindicatu.in.l.in bonefidei.C.de iureiu.que gl. hoc nō dicit expreſſe: ſed dicit fuga rei.qui debuit finito offō rñdere ꝑ ſe: vel ꝑ ꝓcuratorē: vbi offm̄ geſſit: ꝓbat contra ipſum per tex.in auẽ.de coll.§.ſup hoc.ꝛ.§.ſi ꝗs autē.ꝓ qua gl.vr̄ tex. in.l.j.C.vt oēs cauſe tam ciui.ꝗ cri.in ver.qđ intra .l.dies.in fi. ibi vero dato ꝓcuratore inſtructo.in quo Azo in ſumma dicit ꝙ in cauſa ciuili officialis cōſtituit ꝓcuratorem poſt dies.l.etiam ſi cauſa nō fuerit finita.Bar.in.l.j.poſt.§.q̄ ſi intra.vr̄ tex.in contrarium: ꝛ in auẽ.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.in.§.neceſſitatem. Tñ glo.in auẽ.de adminiſtratore.ibi vero deſtinaẽ arguit ꝓ ꝛ contra.Ja.de bel.ibi dicit ꝙ aliq̄ tenēt: ꝙ tex.in.d.§. ſuper hoc corrigat alia iura dicētia: ꝙ nullo mō poſſit ante recedere: etiā ſi eſt euocatus ad aliquā adminiſtrationē principis iuſſione: tñ ipſe dicit ꝙ tex.in.§.ſi ꝗs aūt.loquūtur qñ ex iuſſione ꝑncipis.i. in tpe.l.dieꝝ recedit: ꝛ dereliq̄t ꝓuinciā ꝛ vadit ad aliā adminiſtrationē ꝓ republica: vel in cauſa ciuili ꝙ ꝓcuratorē cōſtituat non tñ in criminali ꝑ.d.§.ꝙ ſi intra.Et hoc tꝫ etiam quidā doct. antiquus in.d.§.ſuper hoc.ꝙ pōt cōſtituere ꝓcuratorē: qñ ipſe vocatur ad aliud offm̄: ꝛ recedere: ꝛ nō alr̄s.Ange.aūt in.d.§.ſup

2 hoc.dicit † ꝙ ſi officialis: vel aſſeſſor finito officio fuit deſtinatꝰ ad aliam ꝓuinciam ꝙ poſſit conſtituere ꝓcuratorē: ꝛ recedere ante.l.dies per illum tex.expſſum: alr̄s puniẽ: ꝛ ſic vr̄ ꝙ in cauſa ciuili pōt cōſtituere ꝓcuratorem: nō tñ recedere ante dies .l.a ci-

3 uitate: ꝙ ſentit Bar.vt.ſ.† Qūo eñ recedere poteſt ſi ſit inq̄ſitio generalis de criminibꝰ: vel ſpecialis: ꝛ ante datas querelas oēs cōtra eū: qꝛ dari poſſent petitiones criminales ꝛ accuſatiōes: de delictis grauiſſimis: ideo vr̄ nō poſſe recedere: añ dies.l.lꝫ poſſit in ciuilibꝰ ꝑ ꝓcuratorem rñdere: vl̄ in caſu: qñ vocaẽ ad aliā adminiſtrationē ex iuſſione principis: ꝛ ita vr̄ diſtinguere text. in.d.§.ꝙ ſi intra.ꝛ in cā criminali criminaliter mota poſſit. vbi

4 tex.expreſſus.† ꝙ in cā furti criminaliter mota contra officialē ꝓcurator non interueniat: niſi fuerit perſona illuſtris per.l.fin. de iniuri.Tñ dubiū eſt qñ eſſet criminalis cā: ꝛ vocareẽ ad aliā adminiſtrationem a principe: ſi pōt ꝯſtituere ꝓcuratorē: in quo tex.in.d §.ſi quis autem vr̄ dicere ꝙ in cā reſtitutionis damnoꝝ epō cognoſcat: tñ ſi non intelligeretur in cā criminali nullū eēt priuilegium euocati a principe ꝙ poſſet cōſtituere ꝓcuratoreꝫ: qꝛ hoc ſibi permittitur a iure: qꝛ in hoc dꝫ aduerti ꝙ oīa iura in-

a clinant ꝙ in criminali nō admittatur procurator.[a] Et in regno eſt conſtitutio regni ſtatuimus.de officio magiſtri inſtitiarij .in ver.his autem.vbi iudex qui fuit inculpatus in magna curia de iuſtitia denegata: vel retardata dꝫ finito officio ſe ꝑſonaliter: ꝛ

a ☾ Procurator. Uide ad hoc oio d.alexan. de imo.i.l. pe.§.ad crimē. de pu. iu. et Ro .in deciſi.cxcv. ꝛ. d. alexand. de Jmo.in conſi.cxvj.ij.parte. ꝛ latiſſime.d.Felyn. c.meminimꝰ. l.iij.co.ante me.ver.not. ibi excuſaret.cuꝫ ſeq. de accuſa.

non per ꝓcuratorem preſentare redditurus rõnem de omnibus:⁊ ſi conuictus
fuerit de hoc ſuſtineat penam periurij: que cõſtitutio vř loqui in cã criminali.
Et alia cõſtitutio regni que incipit volumus nihil in hoc derogat iuri cõi:nec
etiam capitulũ regni. Itẽ ſtatuimus. in Rubrica pro quãto tpe ꝙ capitulũ loq̃
tur in criminali ⁊ corporali pena:aliud etiã capitulũ regni q̇ incipit veterũ iu
riuꝫ:vult nõ ꝙ poſſit infra tps ſindicãdi recedere mõ aliquo:niſi ex iuſta cã:⁊ cũ
diſpenſatione regis.vel eius vicarij de certa ſciẽtia facta:vt ibi lati⁹ dř:tñ illđ
capitulum loquitur de iuſtitiarijs:⁊ dicũt doc.regni in capitulo regni.qꝛ nulla
iuris ſanctio ꝙ cõſtitutio q̃ loquiť de iuſtitiario nõ hꝫ locũ in capitaneo.ar.l.
cũ ꝑtor.ff.de iudi.⁊ qꝛ ſi voluiſſet de capitaneo dixiſſet ꝑ.l.j.C.de cadu.tol.⁊ ita
dñt pluries fuiſſe iudicatũ in cõſilio regis ꝓpter qđ redditur dubiũ:ſi iſtud ca
pitulum veterum iuriũ hꝫ locũ in alijs officialibus:⁊ credo ꝙ ſic:ꝑ not.ꝑ Bal.
in.l.ex facto.de neg.geſt.qꝛ dicit ꝙ ſtatuta loquentia de capitaneo hñt locũ in
ꝑtãte.de quo vide.ſ.in.c.oẽs officiales.l ꝟbo officialis. Tñ in regno vidi plu=
5 ries obſeruatũ. ꝙ officialis in ciuili ꝯſtituit ꝓcuratorẽ:tñ qñ eẽt cã criminalis
non grauiſſima lit.cõte.poſſet ꝯſtituere procuratorẽ ad media volentib⁹ ſindi
catoribus.per nota.in.l.accuſatorẽ.§.ad crimen.de pub.iudi.⁊ in ſimilib⁹:⁊ ita
practicatur:tñ nõ põt recedere añ dies.l.ꝓcu.dimiſſo.ſed dꝫ ſtare in ciuitate et
põt rñdere ꝑ ꝓcuratorẽ ipſo ſtãte in ciuitate:⁊ poſt dies.l.recedere ꝓcuratore
ꝯſtituto in ciuilib⁹ per dicta iura:nõ tñ in criminalibus.vt.ſ.Et in ſtu in ſupra
dictis iuribus dř ꝙ officialis q̃ vadit ad aliã adminiſtrationẽ põt cõſtituere ꝓ=
6 curatorẽ. ꝙ limito nõ hře locũ qñ talem adminiſtrationẽ ꝓcuraſſet cã ſubter
fugiendi ſindicatũ:⁊ data opera:vel doloſe tale offm̃ obtinuiſſet:vel ad ei⁹ po
ſtulationem hoc actũ eſt:qꝛ nec priuilegio tali:nec aliqua imunitate gaudebit
nec ꝓcuratorẽ ꝯſtitnet.qꝛ nũc nõ dř cã reipublice abeſſe.nec reuocat⁹ a principe
recedere.ꝑ.l.j.⁊.l.his q̃ reipu.⁊.l.q̃ data.ff.q̃.ex cau.ma.de quo Bald.in.l.q̃.for
tuitis.C.de pigno.ac.dixit ꝙ ille q̃ ꝓcurauit offm̃ magis obligať rõne culpe q̃ꝫ
ille q̃ nõ ꝓcurauit.nec etiã puto hře locũ i eo q̃ obtinuit tale offm̃ ꝑ ambitionẽ
vel data pecunia qꝛ ꝑ hoc dꝫ puniri ⁊ nõ hře priuilegium ꝑ.l.j.ad.l.iul.repe.et
melioꝛ tex.in.l.j.C.vt oẽs cauſe.in ver.nõnulla virtute ꝙ ꝑ quacũqꝫ alia admi
niſtratiõe obtenta nõ poterit infra illud tps recedere nec aliquo alio caloꝛe q̃ſi
to vt ibi in tex.Et per ea tertio limita nõ hře locũ ꝙ tale officium ad qđ diceret
euocat⁹ obtinuiſſet cã cõmercij vel ꝓprie vtilitatis qꝛ illud cõduxiſſet ꝓ certa
mercede ⁊ ſui lucri cã.ꝑ tex.not.in.l.milites cõmeatu.ff.q̃.ex cau.⁊.d.l.reip.ꝑ q̃
iura dñt doc.regni ꝙ illi q̃ emũt baiulatiões exariat⁹ nullũ hñt ꝑuilegiũ in iu=
dicijs in q̃b⁹ limitatiõib⁹ rogo vt bñ cogitetis ſi ꝓcedũt. Tñ de iure codici.etiã
ſi eſt vocat⁹ ad aliã adminiſtrationẽ nõ põt diſcedere ante dies.l.ẽt euocatione
principis.tex.mirabilis in.d.§.nec vllã.q̃ tex.vř.corrigi ꝑ dictũ.§.ſuꝑ hoc qđ ſi
eſt euocat⁹ ad aliã adminiſtrationẽ a ſuo ſuꝑioꝛe ꝙ recedere poſſit vt.ſ.eſt di=
ctum q̃ ſunt noua.Et adeo qꝛ licẽtie impetrate iniuſte ꝑ ꝑtãteꝫ in fine officij ſui
nõ valẽt nec excuſant a dolo ⁊ a pena.ꝑ gl.in.l.meminerint.vñ vi.q̃ dixit ꝙ offã
les in fine ſui officij cõdeſcẽdũt vt faueať eis.Et adde Lucã de penna in.l.oꝛdi=
7 narioꝝ.C.de coharta.lib.xij.q̃ dixit. ꝙ is qui vocatur ad ponendum cõputum
rationis de officio geſto non poſſit ꝓcuratorem conſtituere.ar.l.creditoꝛ.ff.de
pigno.act. ⁊ ſol.ma .l.ſi filio.quibus cauetur ꝙ debent cauere ꝙ nullam frau=
dem cõmiſit ⁊c. de ꝓcu.c.querela.in glo.magna.de iudi.⁊.c.paſtoralis .ꝙ hoc
non poteſt expediri per alium q̃ꝫ per principalem.l.de bo. proſcripto. Tamen
in regno admittitur iuxta ritum curie cuꝫ idonea cau.⁊ fideiuſſoribus de ſoluẽ
do toto eo in quo per computum rõnis debitoꝛ apparebit ꝙ ſatis hꝫ equitatis
⁊ de ementibus officia ſatis dictuꝫ eſt.ſ.in prin.libri.in.c.⁊ primo videndũ eſt.

1 ☞ Pene ⁊ emolumenta caſtri dati in dotē ſunt mariti ſol. mat. niſi ſint bona ſta bilia coherentia territorio.
2 Statutum ſi diſponat ꝙ commoda cōdemnationum ſint iudicum pro certa par te: cuius erunt quando iudex a quo condennauit: ⁊ iudex ad quem ſimiliter?
3 Banna dicuntur fructus iuriſditiōis quos lucrant̄ bonefidei poſſeſſores ⁊ em ptores gabellarum.
4 Fructus prebendarum pertinent ꝓ rata temporis ad heredē canonici mortui.
5 Prouentuum appellatione quid veniat?

PRouentus. Princeps conceſſit titio offm̄ capitanee ciuitatis Neapo. cum mero ⁊ mixto imperio pro vno anno cū oib⁹ gagijs penis penarūq; cōpendijs bānis. ⁊ cū actis pedētib⁹. ⁊ ꝓuentibus ex eodē offō ꝓuenturis pro illo anno. vt i lr̄is capitaneoꝝ ꝯtineri ſolet. accidit ꝙ cōmiſſa fuerāt delicta. ⁊ ſpreta mādata ⁊ bāna: ac ꝯtumacie tpe anteceſſoris iſti⁹ titij. ⁊ tpe officij titij facte ꝯdēnatiōes ⁊ pene delictoꝝ bānoꝝ ⁊ cōtumaciarum exacte ꝑ ipſuz titiū. Et cōparet anteceſſor iſti⁹ titij. ⁊ petit a titio qui nunc ſtat ad ſindicandū iſtas penas ⁊ condemnationes exactas. ⁊ prouētus ipſaꝝ dicēs ad ſe ſpectare ꝙ ꝯtumacie ⁊ delicta cōmiſſa fuerūt tpe ſui officij ex aduerſo titius dicit ꝙ ipſe nullū ius hꝫ ꝓ eo ꝙ fuit negligēs in exigēdo ⁊ ꝓcedēdo. ⁊ iſti fructus iuriſditionis nō fuerūt recōditi. ⁊ pcepti ꝑ eū. ⁊ ipſe titius habuit offm̄ cū actis pendētib⁹. ergo ſpectāt ad ipſum tāq̄ pēdētia mōiquerit q̄d iuris. Et reperto ꝙ Cy. poſt Pe. in. l. fi. ff. de iur. om. iud. poſuit hanc q̄ōnē. ⁊ arguit ꝙ iſta pena ſit primi. arg. l. his q̄ puteū. §. ſi poſtea. ff. ꝙ vi aut clā. vbi ſi res in qua q̄s dedit mihi dānū deſinat eſſe mea. ꝙ emolumentū illius dāni erit meum. ⁊ hoc dixit tenere petrū ꝙ primus dꝫ hr̄e emolumēta penarū. lꝫ ipſe non mulctet delinquētē. ar. l. definita fructuaria. de vſufru. Licet in cōtra. faciat. l. fi. ff. de iure fiſci. dicens qꝺ ꝓ hac prima parte facit de iniurijs. l. cōſtitutionib⁹: per quā dicit ꝙ ſi fiat iniuria ſeruo meo quē alienaui ꝙ mihi remanet illa actio. ⁊ ſic q̄ fuit iniuria facta reipublice. lꝫ alienauerit offm̄ alteri remanet pria actio iniuriarū. ar. l. quicunq;. de actio. ⁊ obli. Nō obſtat ꝙ in popularib⁹ actionib⁹ q̄s non eſt actor ante li. cōteſt. de verb. ſig. l. ſi qua pena. q̄ hic ſuccedit in ius
1 fiſci. ⁊ ita dixit ibi Cy. ⁊ Bar. in. l. fin. ff. ſol. ma. poſuit queſtionem. De marito cui datum eſt caſtrum in dotem. ⁊ dixit ꝙ oēs pene ⁊ emolumenta. ſolu. matri. ſunt viri. niſi ſint bona ſtabilia coherentia territorio. q̄ fuit queſtio Dy. ⁊ idem ibi tenet Bald. ⁊ Ange. et Bal. in. l. fi. C. de fru. ⁊ litis expen. dixit ꝙ ſi princeps conceſſit mihi commoda iuriſdi. pro ſemeſtri et malefactor delinquit in fine mee iuriſditionis. ⁊ ea finita eſt cōdēnatus ꝑ principē ꝙ cū iſta pena ſit fructus iuriſditionis nondum reconditus in hoc horreo per me ꝙ ad principem pertinebit. ꝑ. l. diffinita. de vſufru. ff. Et q̄ in penis an̄ ſniam ius nō habem⁹. de verb. ſig. l. aliud. §. inter. ⁊. l. ſi qua pena. Et pene non ſunt in lucra iudicibus: niſi per ſniam: aut. bona dānatoꝝ. C. de bonis dāna. Alij dicunt qꝺ ſi erat ꝓceſſuz vſq; ad ſniam excluſiue dꝫ hr̄i ꝓ ꝯdemnato. ar. l. ſi ideo. de euictio. Et idem ſi cōdemnationes eſſent diſtribute inter me. ⁊ ſucceſſorē meū. q̄ cōmoda condēnatiōis pertinent ad illum qui cōdemnat. ar. l. ij. §. j. de mino. Tn̄ ideꝫ Bal. in. l. fi. ff. de iuriſd. om. iudi. ſecutus eſt ſupradictam opinionē Cy. dicentis ꝙ ſi vnus emit a principe fructus iuriſditionis vnius menſis ⁊ vnus alius ſequentis menſis. ⁊ in vltima die primi menſis eſt cōmiſſum maleficium ꝑpter qꝺ is facit punitionē ꝙ illa pena erit primi. ſm Cy. q̄ eſt ei ius queſitū. ꝑ. l. q̄cunq;. de actio. ⁊ obli. de q̄ idē Bal. allegādo. l. is q̄ in puteū. §. ſi poſtea. ꝙ vi aut clā. dixit ꝓpterea ꝑ illa iura ꝙ ſindicus antiquus in cuius officij fine fuit maleficiū cōmiſſum dꝫ demum

ciare maleficiū. ⁊ nō nouus. arg. l. ꝓuidendū. C. de decurio. ⁊ idē videt̄ Bal. tenere per dictā auctoritatē Cy. in. l. diuortio. ff. ſol. mat. ꝙ pertineāt ad emptorē illius anni quo fuit maleficiū cōmiſſum. Et idem Bal. in. l. ſi vir in fundo. eo. ti. ſo. ma. dicit ꝙ cū banna et pene iuriſditionis ſunt cōmodi tates iuriſditiōis que quotidie naſcunt̄ iudicent̄ a pari cū fructib⁹: ⁊ ideo iſte pene ꝑtinent ad maritū ſi illas exegit ante matrimoniū ſolutū. Bald.
3 in. d. l. fi. de iuriſ. om. iudi. dixit † ꝙ ſi ſtatutum dicat̄ qđ commoda cōdemnationū ſint iudicū ꝓ certa parte iudex a quo cōdemnauit: ⁊ etiā iudex ad quē cōdēnauit qđ tūc erit lucrū iudicis: a quo licet executio fiat ꝑ iudicē. ad quē. ar. l. cū filius. de verbo. oblig. In ſportulis aūt dic: vt in aut. de iudi. § ne aūt labor. ⁊ vi
5 de Bal. ad materiā in. l. fi. de fru. ⁊ litis expen. † ꝙ bāna dicūtur fructus iuriſditionis quos lucrant̄ bonefidei poſſeſſores ⁊ emptores gabellarum. ar. l. creditor. ⁊ in. l. ſi qs ſine. de euic. ⁊ idē Bal. in. l. fi. ff. ſo. ma. arg. l. vſufructu. § j. de. vſufr. vbi dixit Bar. qđ nō ꝑñt eſſe in fructu: q̄ nō renaſcunt̄: niſi idē genere. Tamē Bal. ibi dixit ꝙ bānū cōfiſcationis bonorū qđ territorio cohe ret ⁊ ſequit̄ territoriū ⁊ applicat̄ illi cuius eſt territoriū: ⁊ non emptoris fructuū. Secus in bāno quātitatis pene qđ eſt cōmodum iuriſditionis: ⁊ oīa cōmoda nōīe fructuū cōtinentur. l. loci corpus. § j. ſi ſer. ven. qđ applicatur ei q̄ ꝑ tēpore fuerit. ſm bal. ⁊ Ang. in. d. l. fi. ⁊ vide And. de iſer. que ſint regalia. in prin. Et adde predictis Bald. in. l. j. ff. de ori. iur. ⁊ in. l. ſed et milites. § ignominie. de execu. tuto. dicentē. ꝙ ſi vnus ptās habet arbitriū ſup maleficijs ſuo tpe ꝑpetratis: ⁊ tpe vnius officialis q̄s eſt percuſſus: ⁊ tpe iſtius habentis arbitrium eſt mortuus qđ ſup hoc maleficio nō habebit arbitriū tanꝗ nō cōmiſſo tpe officij ſui: et dixit Nico. de Neap. in. l. iuriſperitos. § cū oriūdus. de excu. tu. alleg. Dy. in. l. ſi vrbana. § fi. de verb. ſign. ꝙ ſi eſt factū ſtatutū. quod ptās non poſſit cognoſcere: niſi de maleficijs cōmiſſis ſuo tēpore ⁊ aliqs fuit vulneratus tpe precedētis officialis: ⁊ mortuus tpe ſuo ꝙ ipſe pōt cognoſcere rōne dubij: ⁊ idē tenet Ang. in. l. q̄ ſcitū. ff. de cōfeſſus. Et ad predicta facit glo. q̄ eſt in. l. j. C.
4 de anno. ciui. ſm Bar. q̄ dicit. † ꝙ fructus prebendarū pertinent ꝓ rata tpis ad heredē Canonici mortui: ⁊ facit de equa. dotiū. § ꝯñs. qđ ſequit̄ Bal. in. l. diuortio. [a] ꝫ. allegata. ⁊ per Cy. in aut. licentiam. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ Cano. in. c. ſtatutū. § aſſeſſorē. de reſcrip. in. vj. ⁊ in. c. pen. de peculio cle. Et id quod dicit̄ in herede emphyteote: ⁊ feudatarij. in. l. j. de fruc. ⁊ lit. expen. ⁊ in. l. defuncta. per glo. ⁊ Ang. de vſufru. ff. per q̄ iura poſſet nō improbabiliter dici: ꝙ ſi ſecundus officialis reperit accuſationem: vel denunciationē in actis: ⁊ remoto primo proſecutus eſt cauſam: ⁊ pronunciauit in cauſa: ⁊ cōdemnauit delatum ad mulctam: vel penam ꝙ debebat pena vel mulcta diuidi cum primo propter labores hmōi ſecundi qui habuit officium a principe cum actis pendentibus. Tamen in regno obſeruatur ꝙ primus officialis non poteſt petere prouentū delicti cōmiſſi ſuo tempore: niſi ipſe condēnauerit delinquētē q̄ appellauerit ⁊ interim fuerit amotus ꝙ ſi ſnīa confirmet̄ ꝙ pena erit ipſius cōdemnātis: vel ſi co

[a] ¶ In. l. diuortio. Et ibidem vide. d. alex. de imo. in. ij. colū. in fi. cū concor. ibi per eū ſignatis. ⁊ firmanū i tract. ð epo. iiij. li. ⁊ Cano. l. c. pñti. de offi. or. l. xj. ⁊ gl. in verſi. ꝙ Seſtum. in fi. in l. de anno. tribu. li. xj. ⁊ ibi per Bar.

poſuerit: ⁊ dederit terminum ad ſoluẽdũ: ⁊ interim fuit remotus: q2 erit cõponẽtis: ⁊ nõ ſucceſſoris: vel ſi eſſent capta pignora per iura. ſ. allegata circa principium: q2 in cõmiſſionibus dr cum actis pendẽtibus ⁊c. Pone ꝙ baro: vel ꝑnceps concesſit officiali offiñ cum aliquo pacto oim obuentionũ. Et q̃dã de illa iuriſditione offendit principẽ propter qꝺ debet ꝑdere bona. an iſte officialis habebit quartã partẽ de illis obuentionibus. ⁊ Bal. in. c. j. de capi. q̃ curiã vendi. dixit ꝙ nõ: q2 ꝙ alicui cõfertur ob vindictã: vel iniuriã ꝓprie ꝑſone alteri non confertur. l. ij. §. emãcipatus. de col. bono. Pene aũt que deſcenderent ex delictis inter alios cõmiſſis venirent cõmunicãdi ꝓ illa rata. ar. d. l. creditor. ⁊ per not. ꝑ Cy. in. d. l. ſi. de iuriſ. om. iudi. Et non obſtat contrarium de obuentione in conceſſione appoſitum ꝙ tãq̃ generale debet intelligi ciuiliter prout rõ dictat ⁊ nõ abuſiue. ff. de ſer. l. ſi cui. ⁊ de pig. l. obligatiõe generali. ſm Bal. in. d. c. j. Tamẽ hoc fuit cõſilium Oldr. ⁊ idẽ Bal. alle. Oldra. in. l. diuortio. §. qꝺ in cõmo. ff. ſol. mat. q̃ dixit ꝙ in hoc caſu qñ fructus iuriſditiõis ꝑ principẽ locanẽ nõ vr̃ eſſe cõceſſum huic officiali cõductori qꝺ ꝑſtaẽ principi in ſuo iucũdo aduẽtu: q2 illa ꝑſtatio cõcernit ꝑſonã cõcedẽtis: ⁊ nõ patrimonium eius. ar. d. l. diuortio. §. q̃cq̃d. licet Bald. dicat eſſe. ar. d. §. ꝙ in anno. Ideo capitanei ⁊ iuſtitiarij hñtes cõmoda: ⁊ ꝓuentus ſue iuriſditionis nõ habebũt cõmoda ꝓuẽtuũ: ⁊ penaꝝ delinquẽtiũ in ꝑſonã principis vel ꝓditionem contra principẽ facientiũ ꝑ predicta ⁊ per no. per And. de iſer. in cõſt. ſi qñ. de fiſco ſucce. for. ⁊ in. c. ſi q̃s hoiem. §. ſi violator. de pace tenẽ. Nec etiã penas ſprete defenſe que nõ põt imponi: niſi ſub noĩe principis: vt in cõſt. defenſas. de defen. niſi in literis officiorũ dicaẽ penas defenſarum ſpretarũ ⁊c. arg. dictorũ iurium. Et cũ officialibus cõcedi ſolent ꝓuentus

5 officiorũ. † q̃d tũc veniat appellatione ꝓuentuũ. vide Ang. ⁊ Inno. in. c. paſtoralis. de dona. vbi dr ꝙ verbum prouentus eſt ita generaliſſimũ ꝙ cõprehendit omnes redditus vndecũq̃. ⁊ vide in. c. generali. de elec. in. vj. Et de verbo emolumentũ. vide in. c. ſtatutũ. de elec. in cle. ⁊ in. l. poſſeſſione. C. vñ vi. ⁊. l. cum fundus. ſi cer. pe. vbi Bal. remittit in. l. j. §. q̃uis. ſi cui pluſq̃. ꝑ. l. fal. Qui prouẽtus tantũ eſtimantur quãtũ valent deductis oneribus. ſm Bal. in. l. quidã. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ qꝺ notatur ad legẽ falcidiã. l. quotiens. ⁊ vide Andr. de iſer. in ti. q̃ dux. in. §. his qui. ⁊ in. §. ceteri. ⁊ in titu. de pace tenen. in verſicu. probare poſſit. vbi late per Andre.

☞ Principium officij quomodo intelligatur in ſtatuto?

1 PRincipium † officij. ſi ptãs ex forma ſtatuti teneẽ in pricipio ſui officij inq̃rere contra malefactoreſq̃ñ dicaẽ principiũ. Bar. in. l. ij. ff. de fur. dixit ꝙ habebit terminũ vni⁹ mẽſis cum eius officium duret per mẽſes. Ang. ibi tenet cõtrariũ: q2 non inquirẽdo deprehendiẽ negligẽtia ex qua punitur: q2 in ti. vt diffe. iudi. Unde dixit ſemper in initio feciſſe ſi fecit q̃ primum potuit: ⁊ nõ. alias. ꝑ tex. no. in. l. diuortio. ff. de neg. geſt. in verbo eueſtigio. ⁊ vide Bart. in. l. j. §. j. ff. ſi q̃s ius dicen. Quid eñ ſi maleficiũ erat occultum: vel magna varietas erat in ciuitate q̃s illud maleficiũ cõmiſerit: q2 nõ debuit precipitare ad inq̃rendũ. l. diu⁹. de cuſto. reo. dixit idẽ Ang. in. l. inficiãdo. §. infans. eo. ti. ꝙ ſi de maleficio nõ põt rector cognoſcere poſt tres menſes: ⁊ facta fuit cõfederatio iam ſunt ſex mẽſes: propter cuius timorẽ nõ potuit ꝓcedi. ꝙ ex quo quotidie ſubeſt iſte timor ſubuerſionis. ꝙ poterit ꝓcedi nõ habito reſpectu ad initiũ lige cõtracte. ꝑ illũ tex. ⁊ vide Bar. in. l. iiij. de tẽpo. appel. ⁊ Bal. in Rub. de rerum diui.

1 ☞ Poteſtas qui cõdẽnat ad deſtructionem bonorum poteſt diuidere rẽ cõem quam habet condẽnatus cum aliquo.

2 Mulier habens tacitum vel expreſſum vigorem inſtrumenti prefertur fiſco? et

numero.3.

4 Jus offerendi non habet locum contra mulierem repetentẽ dotem eo ꝙ maritus vergat ad inopiam.

Publicatio bonorũ. quero de vna vtili. q. ꝛ quotidiana: maritus cõmiſit delictũ ꝓpter qḋ bona ſua publicanṫ iudex vult bona ſtabilia confiſcare vel illa deuaſtare cõparet vxoꝛ cũ inſtrumẽto dotali: ꝛ defendit iſta bona tãq̃ ſibi obligãtẽ iudex dicit aſſigno tibi mobilia q̃ ſufficiũt tibi vel alia bona ſtabilia vel dolo deuaſtare hec bona ꝛ ſufficiat tibi ſolũ qḋ remanet: ꝛ valet tñ q̃tũ dos. an iudex ſit
1 audiẽdus: vr̃ ꝙ ſic. ꝑ no. ꝑ Bar. in. l. cũ alicui. ff. de nego. geſt. † ꝙ ptãs q̃ ꝯdẽnat ad deſtructionẽ bonoꝝ põt diuidere rẽ cõez quã habet cõdemnatus cũ aliquo: ꝛ illã detrahere ꝑ. l. ſabinus. cõi diui. vbi Ang. tenet idẽ ꝛ facit: qꝛ ſolutiõe eius ꝙ debeṫ ois tollitur obligatio. inſti. de obliga. in princ. ꝛ qꝛ ſecundus creditoꝛ offerens pꝛimo ſatiſfactionẽ audiṫ. l. paulus. qui po. in pigno. Item qꝛ vr̃ eſſe locus diſcuſſione alioꝝ bonoꝝ debitoꝛis fiſco poſſidentis. C. de pigno. act. hoc ſi debitoꝛ. ff. de euic. l. mancipium. ꝛ per no. ꝑ Bar. in. l. fi. ſi cer. peta. ꝛ in. l. decem. de verbo. oblig. ꝛ in. l. nobis. de iure fiſci. Et facit qꝛ facta generali confiſcatione bonoꝝ mariti fiſcus debet ſoluere dotẽ vxoꝛi: ꝛ nõ maritus. ff. de fideiuſ. l. inter eos. §. bonis. C. ad. l. iul. de vi. l. ſi tutoꝛis. ff. ſo. ma. l. marito. De bonis mariti etiã ꝓ partis cõfiſcatis teneṫ fiſcus ꝓ illa parte ad dotẽ reddendã. ꝛ. l. in lege res. §. res. de iure fiſci. ꝛ ſic vr̃ ꝙ vxoꝛ capiat dotes de manu curie. ꝛ di-
2 xit Ang. in. l. ſabinus. in contrariũ facit. † qꝛ mulier habẽs taci-
a tum vel expꝛeſſum vigoꝛẽ inſtrumẽti fiſco pꝛeferṫ[a] vt no. in. l. j. de pꝛiui. dotis. ꝛ in. l. j. de pꝛiui. ꝛ in. l. aſſiduis. C. q̃ potio. cũ ſi. Preterea creditoꝛ pꝛeferṫ penis fiſcalibus. l. j. C. pꝛeferri. ꝑeni. cre. fiſca. li. x. ꝛ in. l. auferṫ. §. ꝙ a preſide. de iure fiſci. ꝛ in. l. poſt cõtractũ. ff. de dona. ꝑ Bar. nã creditoꝛ hñs bona hypothecata põt eligere. l. q̃diu. de diſtra. pig. ꝛ. ff. eo. ti. l. creditoꝛis. ꝛ gloſ. in. l. mochis. de iure fiſci. ff. ſi res magna vel parua. vt ibi. ꝛ in. l. ſi quis poſt hac. C. de bonis damna. qꝛ vxoꝛ debet ꝑ̃ferri vt ſibi dotes conſeruentur. ff. ſol. ma. l. j. extra de dona. inter virũ. c. nu-
3 per. ꝛ. l. ij. ne vxoꝛ ꝓ mari. † Ideo ſi fiſcus inquietat vxoꝛẽ ꝓ delicto mariti vim ſibi infert. l. j. ad. l. iul. de vi publi. ꝛ ꝓbaṫ in. d. l. creditoꝛis. ꝛ qꝛ cã dotis ꝓferṫ oblatiõi delicto. ꝛ de bonis. dãna. l. quinq; legibus. extra de pigno. C. ex literis. de dona. inter virum. l. res. ꝛ. ff. eo. l. ſed ſi interim dotis fauoꝛe delicti. l. j. in fi. ꝛ conſti. regni penã carere volẽtes: ꝛ de hoc fuit magna queſtio cõtra officialẽ q̃ oĩno bona volebat: ꝛ ita ego determinaui pro vxoꝛe cũ mihi cauſa foret cõmiſſa ꝑ regẽ. Tñ volo ꝙ cogites in vno ſi ipa vxoꝛ poſſet dicere bona mariti ſunt mihi obligata: volo illa tenere loco pignoꝛis vel pro alimentis. in quo vide Bar. in. l. ſi cõſtante. ff. ſo. ma. vbi tenet ꝙ ſic. ꝛ no. in. l. vbi adhuc. C. de iure do. vſq; ad q̃titatẽ dotium: ꝛ non vltra vt ibi. Et adde qꝛ
b Bar. in. d. l. ſi cõſtãte.[b] ff. ſo. ma. i ver. ex his. ergo rñdetur dixit.
4 ꝙ ius offerẽdi nõ habet locũ cõtra mulierẽ repetentẽ dotẽ pro-

a ¶ Preferṫ. Vide pau. de caſt. in cõſ. cccxcij.

b ¶ In. d. l. ſi cõſtante. Et ibi vide ale. ĩ imo. in. xvij. colũ. ℣. item inq̃tũ. Bar. cũ cõcordantijs ibi ꝑ eũ ſignatis. et ibi Joan. de por. l. iij. col.

ꝑter vergẽtiã viri ad inopiã. ⁊ idẽ tenet Bal. in. l. adhuc. ꝑ. l. cũ tibi. C. q̇ potio. vbi idẽ tenet Saly. Licet Bal. in. d. l. ſi cõſtante. dixerit ꝙ ſicut maritus põt offerre: ita etiã creditori: ⁊ vide Bal. in aut. ꝙ locũ in. v. q. Et idẽ in creditore mariti ex delicto q̇ nõ habet ius offerẽdi vxori ex quo nõ habet bona obligata. ff. de pac. l. reſcriptũ. ⁊. l. j. C. de pe. fiſ. ⁊. C. de ſol. l. obligatione. Quo caſu eſſet in electione vxoris qñ bona plus valerẽt ſupplere p̃ciumvel dotẽ recipere ⁊ dimittere res. ff. que in frau. cre. l. i fraudem. Que nõ videant̃ tibi extranea a materia ſindicatus: q: ſem per vxores ꝯtra curiã q̄ vadit ꝑ bonis mariti cõparent ꝯtra officiales cũ inſtrumẽtis dotalib⁹: vt bona euadãt a cõfiſcatione: et oportet officialẽ ſe tẽperare: vt in ſindicatu nõ teneat̃. vide in. c. an iudex. ꝑpter cõtumaciã alicuius. in verſi. ꝯtumacia.

1 ☞ Judici excedenti modũ in exercitio ſui officij an licitũ ſit reſiſtere? Et qd in principe? nu. 3. ⁊. 5.
2 Judici in dubio obediendum eſt.
4 Malefactor defẽdẽs ſe ꝯ̄ familiã ꝑtãtis põt abilla ipune occidi.
6 Judex poteſt reſiſtere literis principis cõtinentib⁹ iniuſtitiam.
7 Officiales debẽt reſiſtere ꝑtãti iniq̄ facienti.
8 Reſiſtere lꝫ ꝓpria auctoritate faciẽtib⁹ exactionẽ vltra modũ.

1 REſiſtentia. †An ſi iudex vel ei⁹ nũtı⁹ in exercitio officij excedat mo-
2 dũ in exequendo debeat expectari ſindicat⁹ vel poſ ſit ſibi reſiſti: dic. ꝙ põt ſibi reſiſti[a] etiã ab amicis ⁊ vicinis. l. ꝓhibitũ. de iure fiſci. ⁊ in. l. ꝯtra. C. de exe. li. xij. ⁊ hoc cũ ẽ certũ ipꝫ iniq̄ agere ⁊ manifeſte ꝯ̄. l.
2 †q: in dubio eſt obediẽdũ iudici ſm Dy. in Rub. ꝙ q̇s. lib. vj. Et dixit Bar. in. d. l. ꝓhibitũ. ⁊ in. l. deuotũ de meta. ꝙ officiali exequẽti iniuſte põt ꝑ quẽlibet cui⁹ intereſt reſiſti. ⁊ idẽ Cy. in. l. j. C. vñ vi. ⁊ Guil. de iuſti. ⁊ iur. l. vt vim vbi Bar. aliter dixit ⁊ vide glo. in. l. queãdmodũ. §. magiſtrat⁹. ad. l. acq̄l. ⁊ Ludo. in. l. j. ff. de regu. iur. q̇ dicit ꝙ ſi officialis faciat de facto extra officiuꝫ põt ſibi reſiſti ipune. ⁊ idẽ ſi ſit executio irretractabilis ꝑ. l. j. §. fi. ne quis eũ. Et idẽ ſi exequat̃ appellatiõe pẽdẽte. ſm Jnn. in. c. ſi qñ. de offi. deleg. Et qꝺ quo ad reſiſtẽdũ cõuocare amicos cõiunctos q̄ etiã pñt ſine vocatiõe venire. ꝑ no. ꝑ Bar. in. l. ſi q̇s in ſeruitute. l fi. ff. de fur. ⁊ qꝺ no. l. l. iij. §. cũ igit̃. ꝺ vi ⁊ vi ar. Et ẽ de cõſuetudine vt talis cui iſert̃ violẽtia clamet ſuccurrite ſuccurrite. l. ait p̃tor. §. ſi q̇s aduẽtũ. vi bo. rap. ⁊. d. l. vt vim. ⁊ vide Bal. i. l. aditos. de epi. au. ⁊ in. l. aditos: de appel. dicẽtẽ † ꝙ ſi officialis appellatiõe pẽdẽte mittat ꝯdẽnatũ ad furcas ꝙ ꝯſanguinei pñt reſiſtere iudici: q: ꝑ appellationẽ ei⁹ iuriſd. eſt ſuſpẽſa. vbi etiã dixit ꝙ cardinales q̄ obuiãt iuſtitie hñt ex p̄eminẽtia ꝙ auferũt cõdẽnatũ: imo et alij officiales pñt ⁊ debẽt reſiſtere ꝑtãti iniuſte exequẽti. l. j. C. de decu. Quinimo ẽt aſſeſſor dꝫ reſiſtere offãli ꝯ̄ ius facienti: ⁊ regi nũtiare ꝙ ſi nõ facere: punit̃ eadẽ pena qua ipſe faciẽs: vt in. c. regni. Jtẽ caueãt: ⁊ etiã alij officiales debẽt reſiſtere iudici male agẽti. l. oẽs. ⁊. l. iudices. de decu. C. ⁊ Cyn. ⁊ Bartol. ⁊ in. l. iul. §. j. ad. l. iuliam repe. ⁊ not. in aut. iuſiuran. in gl. annonis. Et eſt capitulũ regine Joanne p̄me qꝺ icipit. Jtẽ

a ☞ Reſiſti. Circa materiaꝫ hui⁹ ꝟ. vide ꝑ eũdeꝫ in ꝟ. appellatio. i. j. col. ⁊ in ꝟ. aſſeſſor ⁊ in ꝟ. conſiliũ. et qꝺ ibi dixi. in. d. ꝟſ. appellatio. i apoſtillis.

predicti iuſtitiarij. ꝙ aſſeſſores debent reſiſtere officiali ſiue ſe
5 habenti ⁊ ſcribere regi. ⁊ habes in verbo aſſeſſo. §. †Et de hoc
an liceat reſiſtere iudici vel principi iniq̃ agenti. vide Andr. de
Iſer. in cōſti. vt pticipatio. ⁊ in ↄſti. prima de homi. vbi ponit de
rege q̇ perſeq̇tur aliquē vt ip̄m occidat ꝙ pōt ſibi reſiſti: ſi fa-
ciat ex ſpeciali odio: ſecꝰ ſi vellet occidere ꝓditorē. vt fecit Rex
manfredus. Et adde Bar. in. d. l. j. vñ vi. qui dixit poſt Cy. ⁊ gl.
ꝙ pōt reſiſti iudici: tunc demū cū facit vltra ſuū offm̄ ⁊ nō recte
alias ſi non faciat rite: vt in figura iudicij: ⁊ nō de facto. tñ q̇ad
euz cui iudex facit iniuriā ſi eſt ꝑiculū allatura pōt reſiſtere. ar.
l. ſi quis ꝓuocatꝰ. de appella. ⁊ idē Bar. ⁊ Cy. in. l. ab executiōe
C. quo. appel. ꝙ executori q̇ iudicis auť. exequiť non pōt reſiſti
niſi talis iniuria de facto repari nō poſſet. Aut ſine auctoritate
iudicis: q̇ pōt ſibi reſiſti. al's non: ſi pōt ciuili modo ſine armis
reparari. Et adde. vij. q. j. c. frequēter. ꝙ iudici pōt reſiſti. ſi pro
cedat circa ſibi nō cōmiſſa. ⁊ facit de iniurijs. l. nec magiſtratibꝰ
Itē ſi ꝓcedat circa ſibi cōmiſſa: ⁊ eſt appellatū: q̇ poſt appella
tionem iuriſditio ſua eſt ſuſpenſa. c. bone. ⁊. c. delicta. de appel
la. Qđ eſt verū: ſi ille ↄ̄ quez procedit poſſideret rem vel ius ſup
quo vult exequi alr̄ ſecus: ſed ſi non eſt appellatū nō dʒ violen-
ter reſiſtere ſed appellare. C. ſi qñ. de offi. delega. Sed tertius
pōt violēter reſiſtere: q̇ nō eſt cū eo litigatū: nec poſſet ſibi ali-
quid iputari. C. ſup eo. de re iudi. q̇ cuilibet lʒ defendere ſuam
poſſeſſionē etiā vi. c. ſi vero. de ſen. exc. ⁊ ꝓ ſui ⁊ patrie defenſio
ne licent oīa ſm̄ Inn. in. c. venerabili. de cen. ⁊ dixit. Bal. in. l. vt
vim. de iuſti. ⁊ iure. alle. Inn. in. d. c. ſi qñ. ꝙ ſi mareſcalchꝰ cu-
rie vult aliquē capere in domo ꝓpria ↄ̄ formā. l. plerique. de i ius
vocan. ꝙ licite pōt reſiſti ⁊ manu militari. ⁊ idem in. d. l. ab exe-
cutiōe. ꝓ quo facit. l. contra de execu. et exactio. li. xij. ⁊ dixit In
no. in. d. c. ſi qñ. ꝙ ſi delegatꝰ ꝓcedat in ſibi nō cōmiſſis ꝙ teneť
vñ vi. ⁊ pōt ſibi reſiſti: tñ in ſibi cōmiſſis nō dʒ reſiſti: ſʒ dʒ appel
lari. vbi ēt dixit ꝙ ſi iudex ꝑperam: ⁊ iuris ordinez non ſeruato
mādat aliquez capi q̇ ſe defendit et euadit manꝰ curie: ꝙ iſte nō
diciť reſiſtere ſed defendere ſe. l. j. §. ſi ideo. ne vis fiat ei: et. l. j. §.
offidius. ne quis eū. Tñ q̇ licite pōt capi nō pōt ſe defendere. l.
ſi ſeruꝰ. de his q̇ ad eccle. ꝑ Bar. q̇ dicit ꝙ ſi iſte occidať dū ſe de
fendit licite occideť. Uñ iſta exceptio ꝙ potuit impune offendi
ad ꝓceſſum oppoſita impedit lit cōt. d. l. ſeruꝰ. ⁊ dixit Bal. in. d.
l. vt vim. ꝙ lʒ ſe defendere a iudice q̇ facit vt priuatꝰ etiā manu
armata: ⁊ ēt ſi in figura officij ſine cauſe cognitione inferat gra
namen reale vel pſonale pōt reſiſti ſi nō pōt reparari poſtea. Et
adđ q̇ Io. an. ⁊ Hoſ. i. c. ſignificauit. de pe. ⁊ remi. dixit ꝙ etiā
cōtra principē pōt q̇s ſuā defendere libertatē: quos Bal. refert
in. c. j. §. j. de pace iur. fir. Et vide Bal. in. l. hoſtes. ff. de cap. dicē-
tem ꝙ ſi ſubditi committāt inobedientiaz ↄ̄ officialē: q̇ eos male
4 tractat qđ nō dicunť rebelles principis. †Et adde predictis ꝙ ſi
malefactor dū capereť vult reſiſtere ſi familia volēs capere vtiť
iure ſuo poteſt occidi.[a] d. l. ſi ſeruus. ⁊ l. itaque. ⁊ tenet Andr. de
Iſer. in cōſti. terminum vite. de homi. Si autē vtitur iure publi
co non videtur hoc licere. l. ſi. de male. tña Bal. in. l. ſed ⁊ ſi aut.

a ¶ Occidi. Uide eūdez §. in verſi. familiaris.

ad.l.acquil.⁊ dixit Bar.in.l.fi.§.diuus.de pub.⁊ in.l.ſi qs magiſtratui.§.ſi man dato.ad ſil.ꝙ ſi ex forma ſtatuti ruſtici tenentur capere malefactorē⁊ aliqs vo= lens capere bānitum q̄ ſe defendit:⁊ in ipſa concertatione eū occidat ꝙ ad pe= nam nō tenet.⁊ vide Bar.in.l.ſed ſi eximendi.ne qs eū.vbi dixit ꝙ ſi quis libe= rat eum q̄ ducebat ligatus ꝑ familiā q̄ capi non poterat ꝙ non tenet per.l.j.de his qui latro.⁊ ꝑ tex.in aut.vt oēs obe.iudi.prouin.⁊ ide.ī Bal.in.d.l. offidi⁹. Ang.tñ dicit ꝙ vbi citatio vel captura prima facie erat valida ꝙ tenet ad penā fiſci.ſecus ſi erat nulla qꝛ tenetur eximens per.d.l.ꝓhibitum.Qđ eſt veꝝ in or= dinario:ſecus in delegato:qꝛ non punitur eximens.eum q̄ ab eo vocatur.et l. c. ſi qñ.de offi.delega.ꝑ Inno.qꝛ aliter loqtur in.c.j.eo.ti.⁊ facit tex.in.l.ij.C.de ſpoꝛ.vbi dꝛ ꝙ delegatus hꝫ iuriſditionē contra turbantes ſuam iuriſditionem. Et vbi allegaretur ignorātia reſcripti debuit ſe informare.c.ad aures. de tēpo. ordi.⁊.l.qui cū alio.de reg.iur.vnde ſi citatio erat nulla ops exceptionis tenet vt tanꝗ iudicis iuriſditionem impediēs.l.ſi qs ex aliena.de iudi. ſecus vbi cita tio erat notorie nulla ꝑ.l.prohibitū.pro quibus facit qđ not.Dy.in.c.qđ quis. de re iu.⁊ in.l.iudices.C.de appel.⁊ in.l.oēs.C.de decurio.li.x.⁊ qđ no.Bar.i.l.

5 ius eius.C.de ꝓba.vbi dicit ꝙ detentus iniuſte aufugiendo nō tenetur.†Uñ qñ iudex offm iuſte exercet non pōt ſibi reſiſti.l.milites agrū.§.irruens.de re mili. nam ſemꝑ preſumitur ꝙ vigore officij faciat.l.pretoꝛ.§.ſi publicann⁹.vi bo.rap. ſi facit que ſine iuriſditione exerceri nō pñt.ar.l.pro herede.ff.de acqren. here. ⁊ vide gl.in.l.oēs de accu.⁊ Pau.in ꝯſi.cxcij.Adde ꝙ ſi familia ptātis poteſt ca= pere reum fugientem vel reſiſtentē:ſine vulnere.⁊ cōmode:⁊ ſine offenſa non dꝫ ipm offendere:et ſi offendat tenetur ſecus.vbi cōmode:⁊ ſine offenſa cape nō po terat:qꝛ non tenetur.l.quēadmoduꝫ.§.magiſtrat⁹.ad.l.acql.et.l.continet. ff.ꝙ me.cau.et.d.l.ſeru⁹.de his q̄ ad eccle.vbi hoc tenent doc.⁊ tꝫ Salyce.in.l. fi.C. de exhib.re.vbi dixit ꝙ priuatus cui iudex dedit lniam capiendi malefactorem pōt illum reſiſtētem vulnerare:⁊ plus ibi dicit ſi in fuga moriatur nō tenetur: ⁊ idem tꝫ Salyc.in.l.j.C. de his qui latro. Licet Florianus in.l.itaqꝫ.ad.l.acql. dicat ꝙ familia tenetur ſi occidat illū.ꝑ tex.in.l.fi.C.de male.Qđ intellige.vt.ſ. eſt dictum.qñ aliter capi nō poterat.⁊ vide pulchre Ang.in.l.iteꝫ apud labeo nem.§.adijcit.de iniurijs.⁊ in.l.nō ſolū.§.ſi quis.eo.ti.vbi de milite q̄ percuſſit cum baculo inobedientē ſi excuſetur.Et ſcias circa ꝑdicta ꝙ Lucas de penna.in d.l.ꝓhibitum intulit ad qōnem talē qdam regnicola fuit capt⁹ in bello ꝑdonū et inuaſoꝝ regni q̄ cum alr a carcere in q̄ detinebatur euadere nō poſſet occidit et vulnerauit cuſtodes:et euaſit an tenetur de occiſo:⁊ dixit ꝙ cum eſt notū detē tum contra iuſtitiam detineri:ꝙ lꝫ ſibi occidere detentores: qꝛ ſi non pōt aliter euadere:dꝫ qliter cūqꝫ pōt euadere.ar.l.nihil itereſt.ff.de captiui.⁊ no.inſti.iuſ gentium.⁊ ar.no.in.l.ſuccurrit.q̄.ex cau.ma.qꝛ capite punitur captus iniuſte ſi nō fregit carceres cū pōt.l.nō oēs.§.q̄ captiuo.⁊ qꝛ lꝫ cuiqꝫ redimere ſanguinem ſuum quār pōt.l.j.ff.de bon.coꝝ.⁊.xxiij.q.iij.fortitudo. et hoc ſm cano. Licet iuriſte dicant ꝯtrarium.vt no.Dy.in regula culpa caret.⁊ in rub.non eſt ſine culpa qui dicit hoc veꝝ eſſe etiam in capto a malis iudicibus:⁊ in condemnato cōtra iuſtitiam:qꝛ licet tunc reſiſtere condemnāti:vt non ducat ad mortē:quia tale iu dicium eſt ſimile violentie latronū.⁊ ſicut licet reſiſtere latronib⁹ liceat reſiſte= re malis principib⁹.ſm.d.Lucā ibi qđ eſt ſingulare.¶†Et adde ꝙ iudex pōt reſi

6 ſtere lris pncipis ꝯtinētib⁹ iniuſtitiā.l.reſcriptis.de preci ipera. offe.⁊ in aut.vt deter.ſit nume.cle.in priu.Et ſi iudici preſentetur reſcriptuꝫ cōtra ius dꝫ ſupſe= dere ⁊ principi reſcribere.vt no.in.l.ſi qñ.de reſciꝰ.⁊ in.l.ſi vendicari. de penis

7 et de reſiſtentia.vide.l.c.facientib⁹ executionē.¶†Officiales ptātis debēt reſi= ſtere ſibi iniuſte facienti.l.oēs.de decur.li.x.vbi gl.dixit ꝙ tenetur ſi cogat iu=

dicem malam pferre ſnlam. Et ſubditi debēt reſiſtere prelato male agenti. ⁊ l. j. vt oēs cauſe tam ciui. ⁊ de appel. l. qm̄. ⁊ in auẗ. quo op3. §. fi. ⁊. in. l. j. §. penul. de excu. mu. ⁊. l. deuotū de meta. ⁊. l. phibitu3. de iure fiſci. vide latius. i. c. ptās
8 ſeu alius officialis. ¶ † Facientibus exactionem vltra modū pōt licite reſiſti au ctoritate propria. l. contra. de execu. ⁊ exac. li. xij. vbi dicit Bar. ↄtra baiulos de putatos ad pignorādum ꝙ ſi accipiant pignora vltra modum debitū licite d3 eis reſiſti ⁊ dñt puniri. ⁊ vide in. l. defenſiōis facultas de iure fiſci. ⁊ gl. not. in. l. oēs. de decur. vbi dicit ꝙ officiales debēt reſiſtere iudici ⁊ ſubditi prelato male agenti. l. aditos. C. de appel. ⁊. l. j. C. vt oēs cauſe ciuiles. ⁊ vide. ṡ. in. c. j. ¶ Magiſtratus pōt reſiſtere ꝯ inobedientē ⁊ reſiſtentē. ⁊ ſi in ipſa reſiſtentia ſibi dam num dederit vt obediat nō tenetur. ff. ad. l. acquil. l. queadmodum. in. d. §. mgrā tus. ⁊ vide qđ no. in. l. vt vim. de iuſti. et iur. ⁊ in. l. non vr̄. §. qui iuſſu. de reg. iur.
9 et de pig. act. Et ideo dixit p illū tex. ꝙ ſi magiſtratus cepit aliquē et ille ſe vulnerauit: et laqueo ſe ſuſpendit: quod non tenetur magiſtratus per illum text. valde nota. in. §. magiſtratus. et vide. ṡ. in verbo carcer.

1 ¶ Vicini an poſſint percutere impune volentem expellere aliquem de poſſeſſione ſua?
2 Qui et quando poſſint ex ciuitate eijci?
3 Reſiſtentia que fit officialibus debet fieri modeſte.
4 Reſiſtere dicitur qui pertinaciter inſiſtit.

Excedunt plerūq executores q̄ miſit ad exequēdū exequunt in locis ⁊ in caſibus ⁊ in bonis a lege phibitis exe qui ꝯ quos lex prouidet ꝙ liceat dño rei ſibi reſiſtere. l. deuotu3. C. de meta. li. xij. p quem tex. dixit ibi Lucas de pēna ꝙ l3 populo reſiſtere cum alicui ex eis irrogat iniuria. Et pōt expelli q̄ acceſſerit cauſa ho ſpitandi in pdio alterius p quēlibet. p tex. hic pbat ibi. in verbo q̄ primus ve
1 nerit. p quē etiā dixit bar. † ꝙ ſi q̄s velit me expellere de poſſeſſione mea ꝙ ami ci et vicini mei pñt illum impune pcutere ne me expellat. etiā ſi p magiſtrū fue rit miſſus talis executor. q2 ppl's et q̄libet de populo poterit illi reſiſtere impu
2 ne illum arcēdo ab alia neq̄tia quā cōmittit. ⁊ facit. xj. q. j. c. ſi quis eps. † Sicut etiā ppl's pōt inſurgere ꝯ vſurariū manifeſtū ⁊ illum ab vrbe depellere. vt not. p gl. ⁊ Archi. in. c. j. de vſur. in. vj. Sic et l3 ab vrbe depellere ſacrilegiū. ij. macha. iiij. c. in fi. Sic etiā l3 pplo expellere idolatriā. leuiti. xx. c. etiā hereticus ad rumorem ppli expellitur de ciuitate. l. ij. in fi. de ſum. tri. ⁊ in. §. ſi q̄s aūt. ſic in mathematicis. C. de epi. au. l. mathematicos ⁊ ſeditioſos. xj. q. iij. c. ſi q̄s eps. Etia3 expelluntur alij. de quibus in ti. de eccle. ti. §. ſi q̄s in domo. in fi. §. j. Et expellet p iudicem cui hoc fuit denūtiatum. in auẗ. vt in prius. domi. in fi. vel p dñm domus vbi leno moraẗ et ſuum ppoſitū agit in auẗ. leno. §. ſi q̄s aūt. † Etiā leno expellitur de ciuitate. in auẗ. de leno. §. ſed etiā ipſos. vbi dicit Guil. ⁊ Bal. ꝙ infecti ⁊ leproſi ne alios inficiant: ſunt de ciuitatibus expellendi. ⁊ ſic etiam vt. ṡ. dictū eſt hoc locū habet. ſi mittatur per officialē. q2 cū officialis facit a iure prohibita vim inferre vr̄. l. plerūq. de in ius vocā. alias. nullū eſſet hoc priuilegiū. vt no. in. l. j. C. q̄n liceat ſine iudi. ⁊ facit in auẗ. vt liti iurent. §. ex hoc quoq. ⁊ in titi. vt nemini. liceat ſine iudi auẗ. ſingnare. ipo. l. j. ⁊ de ope. pu. l. nemo. ff. de vſu ⁊ habita. l. ſi habitatio. §. pe. extra de exceſſ. prela. c. cum ad quorundam. Nam executores cōtra leges ⁊ precepta legalia ſuum exercētes offm̄ excedunt: ⁊ puniūtur. l. cōtra. C. de exactori. ⁊ execu. li. xij. Et prouinciales poſſunt ipſis modū excedentibus reſiſtere vt vbi. ⁊ poſſunt impune repelli. in auẗ. vt liti. iur. §. hoc quoq. ⁊ manu reſiſti contra eos. de iure fiſ. l. prohibitū impune. de decur. l. oēs. Quinimmo pñt prouinciales ipſos non ſuſcipere. in auẗ. vt nulli iudi. §. ad ma-

ſorem. Et licet dicat͠ ꝙ officiali apte gerenti offm̃ nõ ſit reſiſtendũ ſed obediendum. de reg. iur. l. nan põt videri dolo. ꝛ no. de iuſti. ꝛ iure. l. iij. ꝛ ſi grauaret eſſe potius appellandũ. l. ab executoꝛe. C. quo. appel. ꝛ de cenſi. l. q̃ ſe grauatos. Qđ eſt verum. niſi excedat offm̃ ſuuʒ. vt qꝛ hʒ certũ offm̃ ꝛ intromittit ſe de alio ad ſe non ptinente. ꝛ tunc reſiſtit͠. d. l. ꝯtra. ꝛ de meta. l. deuotum. qꝛ tunc eſt puata pſona. l. fi. de iuri. om. iud. l. iij. de officijs preſidi. ꝛ vbi non ꝓcedit ad factuʒ nõ reſiſtitur ſibi: qꝛ reſiſtentia in facto cõſiſtit. l. ij. de deſerto. Uel põt reſiſti nõ obtẽperando. ff. de ſeruis. l. j. Et vbi eſt certuʒ ꝙ nõ excedit offm̃. nec in offõ non dʒ reſiſti. imo dʒ pareri. alias punit͠. d. l. non põt. ꝛ de re iudi. l. contumacia. §. fi. Et vbi eſt dubiũ ſi eſt officialis in magna ptãte conſtitut⁹ dʒ ſibi pareri. ꝛ non reſiſti in dubio: et nõ parent punitur. ff. de iudi. l. ſi quis ex aliena. ꝛ in. l. j. ff. ſi quis ius dicen. qꝛ preſumitur ꝓ talib⁹ ꝙ non excedent. l. j. de offi. prefec. preſi. ꝛ de offi. ciui. iudi. l. j. Et ſi ſit in vili officio non preſumit͠ ꝓ eo. ꝛ ſibi põt reſiſti niſi mãdatum oñdat. d. l. prohibituʒ. ꝛ. l. defenſionis. in fi. ꝛ in auſ. vt liceat mr̃i ꝛ auie.
3 §. is quoq;. ꝛ. l. nulli. C. quoꝝ appella. † Et illa reſiſtentia dʒ fieri ligitime nõ in effrenate. vt. xvj. q. j. ad hec. ꝛ qñq; manu. d. l. prohibituʒ. et ideo ſnia nulla non erit executioni mandanda et exequẽti nõ parendũ. immo reſiſti põt officiali volenti bona capere ſine ſnia imperatoris. d. l. ꝓhibitum. de offi. de le. ex lr̃is. i gl. pen. et dr̃ proprie q̃s facto reſiſtere. l. ſi deſertores. de ſerto. vbi dr̃ qđ deſertores fugientes capiendi ꝛ corrigẽdi ſunt. ꝛ. l. j. eo. ti. q̃ ſi capientib⁹ reſiſtunt. vel oppugnent puniũtur. ꝛ facit. l. ij. verſi. fi autẽ. de his q̃ latro. occulta. ꝛ de his q̃ ad eccle. cõfu. l. ſi ſeruus. Punit͠ aũt q̃ ſuo duci reſiſtendo manus intulerit. de re mi
4 li. l. milites. §. irreuerẽtes. † Et qui ptinaciter inſiſtit dr̃ reſiſtere de ſuſpec. tut. l. iij. §. tutores. obijciendo manus. d. §. irreuerens. et. d. l. ij. §. j. de his qui latro. Et qñq; reſiſtit͠ verbo. vt cũ aſſeſſor reſiſtit preſidi. de decur. l. oẽs. Sic etiã officiali ptãtis excedenti modum in pignorando. vel collectas exigendo reſiſtit͠. Bart. in l. exactores. de exa. tri. q̃nto etiã ſubditi reſiſtere ꝛ rebellare ſe pñt officiali eos ſe male tractanti: ꝛ non dr̃r hoſtes principis. ſed officialis. vt not. in. l. hoſtes. de capti. ꝛ in ti. qui ſint rebelles. qꝛ officiali iniuriam facienti reſiſtitur. Ja. but. in. l. vt vim. de iuſti. et iure. Cy. in. l. j. vnde vi. glo. in. l. non vr̃. de reg. iur. ꝛ in. c. ex lr̃is de offic. dele. ꝛ And. de Iſer. in ꝯſti. regni. vt participatio. Etiã officialis põt reſiſtere iudici male agenti. no. C. de decur. l. oẽs. ꝛ. l. iudices. Cy. ꝛ Bal. in. l. lege iul. §. j. ad. l. iul. rep. ꝛ gl. in auſ. iuſiur. in verbo annonis. Sic etiã priuatus reſiſtit aliqñ officiali ꝑ gl. in. d. l. contra. ꝛ glo. in. c. ex lr̃is. de offi. dele. Fit etiaʒ reſiſtentia officiali ꝑ retentionem rei. ff. de vſu. l. non ſolum. ff. loca. l. item q̃rit. §. exercitu. ver. de reſiſtentia. Fit etiã reſiſtentia ſi executori ianua dom⁹ claudatur. vt in ipſam intrare nequeat. l. cum fundus. in prin. ff. de vi ꝛ vi armata.

1 ¶ Statutum diſponens ꝙ offendens poteſtatem debeat capite puniri. non extenditur ad filios et nepotes.
2 Officialis prohibitus refirmari in vno officio non poterit refirmari in alio.
3 Refirmatus in officio an debeat bis ſindicari.

Refirmatio. Si ſtatutum prohibet poteſtateʒ in officio refirmari nõ porrigit͠ ad filios eius vel nepotes: niſi ſtatutum faciat de eis ſpecialẽ mentionem vltra procedendo. Bald. in. l. j. C. ſi rector prouin. vbi dixit ꝙ ſi poteſtas eſt ꝓhibitus in officio refirmari quod hec prohibitio non trahitur ad ſibi aſſiſtentes aſſeſſores milites et domicillos: qui etiam dixit:
1 † qđ ſi oñdens poteſtatem debet capite puniri ꝙ nõ extenditur ad filios. ꝛ nepo
2 tes. nec ad colleterales. niſi expreſſe dicatur. ¶ † Si officialis ꝓhibet͠ in officio

a reſirmari non pōt ibi ad aliud officiū refirmari a. Bal. in. l. ſ. de le. per no. in. l. j. de puil. ſchola. lib. xij. Quo caſu non poterit cō tinuari in eodē officio cū ſucceſſore per. l. nemo. de aſſeſ. ꝛ. l. ho nores. §. fi. de mu. ꝛ hono. ꝛ. l. hominib⁹. de vaca. mune. Tñ offi cialis vni⁹ ꝑtoris finito officio poterit ſe refirmare cū ſucceſſo re. Bar. in. l. iiij. C. de princi. agen. in rebus. li. xij. Idē ſi poteſtas
b ſuus ſit mortu⁹. Bal. in. l. diem b functo. de offi. aſſeſ. ꝛ Bal. in. l. j. C. ſi rector prouin. vbi dixit ſi ptās prohibeṫ refirmari nō ꝓ hibentur eius officiales. nec etiā aſſeſſor. l. lz. vbi gl. C. de aſſeſ ſori. Tñ vbi vellet refirmari non poterit: niſi pri⁹ de eodē offō ſindicetur. Bar. in. l. neminē. de ſuſcep. ꝛ archa. li. xj. nec aliud officiū eligi in eadē ciuitate. ſm Bar. in. l. reſcripto. §. j. de mu ne. ꝛ hono. ꝛ in. l. j. C. vt oēs cauſe. Ideo opꝫ refirmari qꝛ offi
c cicialis nō pōt cōtinuare c in eodē officio cū ſucceſſore. l. nemo. ꝛ. l. honores. §. fi. ff. de mune. ꝛ hō. ꝛ. l. hoibus. de vaca. mune. Qꝛ ſtatim cū venit ſucceſſor in ꝓuincia deficit iuriſditio alterius. Bar. in. l. j. de offi. ꝑfec. augu. ꝛ diximꝰ plene in principio opis. Et iſta refirmatio dꝫ fieri nemine diſcrepante. in aut. de defen. ciui. §. ſi vero. niſi ſubeſſet vtilitas publica. Abb. in. c. cōſtitu. de
3 appel. vbi etiā per Moder. ¶ †An refirmat⁹ in offō debeat bis ſindicari: ꝛ ſint duo officia: dic ꝙ ꝙ ſic: ſec⁹ ſi ſit vnū prorogatū: qꝛ vnicū eſt tp̄s totius rōnis reddende. ar. ad tertul. iō ꝛ non dꝫ prorogatū: niſi ſit eiuſdē forme nature. c. his qui. de preben. in
d vj. ſm Bal. in. §. proficiſci. ꝛ vide Bar. in. l. iiij. §. dies. d de dā. in fec. ꝛ qd̄ no. in. l. nemini. de aduo. diuer. iudi. tñ capitulū regni vult ꝙ pro ſingulis annis ſtet. xl. dieb⁹ in ſindicatu: vt habes ſu pra circa prin. in. c. ꝛ mō vidēdū. ¶ An ſi officialis eſt in offō re firmatus fingatur eſſe vnū officiū. Bal. in. l. ꝙ dꝫ: in. §. miles. de teſt. mili. dicit ꝙ ſic. Quid non dicit verū indiſtincte: vt no. in. c. his qui. de ꝑben. in. vj. per glo. ꝛ Archi. ꝛ Ang. in. l. ſi qui. de bo no. poſ. ar. glo. ibi. ꝛ vide in verbo ſalariū. ꝛ in verbo. officium. in. x. vbi duo officia.
1 ☞ Statuto diſponente ꝙ ptās non poſſit cognoſcere de ma leficijs non ſuo tempore cōmiſſis non poterit cognoſcere de cō miſſis in tempore prorogato.
2 Officialis ſi durante officio fuit caſſatus ab officio ꝛ poſtea re aſſumptus fuerit: intelligitur reaſſumptus cum eiſdē pactis.

Refirmatus.

Rex cōceſſit alicui officiū ca pitanei in vna ciuitate ꝑ ſex mēſes cui cōceſſit illas q̄tuor lr̄as arbitrales ſeu con ceſſit ſibi arbitriū ciuitatis: an ſi deinde refirmaṫ ſim pliciter in eodē officio ꝑ alio ſemiſtre: an videaṫ re firmatus cū illis arbitrarijs lr̄is vel cū arbitrio. Bar. in. l. memi niſſet. ff. de offi. ꝓconſul. retulit ibi Cy. tenere ꝙ nō: qꝛ illud offi ciū ꝛ arbitriū expirauit: lꝫ dicat ꝙ in ꝯ. facit. l. ſꝫ ſi manente. de ꝑca. ꝛ. l. ſi donationē. §. fi. de dona. inter virū. ꝛ ſic nihil firmare vr̄. Sꝫ idē Bar. in. l. j. dies cautiōis. in ꝑn. de dā. infe. diſtinxit ꝙ aut ſcd̄a electio fuit facta infra tp̄s ꝑmi officij ꝛ duret arbitriū: aut eo finito: ꝛ vr̄ nouū offm̄ dicēs aduertēdū ad ꝟba: qꝛ ſi dicaṫ eligimus eū ꝑ futuris ſex menſibus: ſit nouū offm̄: ſecus ſi dicaṫ

a ¶ Refirma ri. Dic tñ ꝙ nō ſeruaṫ in vſu: ꝑut quo tidie i multis et diuerſis officijs vi detur.

b ¶ In. l. diē tubi idē di centem: vide pau. de ca. ꝛ adde ꝙ tunc talis offālis agere pōt cō tra heredes defuncti ad intereſſe ſi ꝑ minori ſala rio ſe cōdu xit: vt ibi per bal. pau. de caſt.

c ¶ Conti nuare. Limi ta vt ꝑ Lud. pon. in ſing. in. ꝟ. offālis ver. no. ꝙ cō tinuatio.

d ¶ §. dies. Et ibi ad hoc vide oino. d. Alexand. de imol.

prorogam⁹ alios ſex meſes. allegauit glo. in ſimili. in. l. ſi vn⁹ §. pact⁹. de pac. et facit dicta. l. ſꝫ ſi manētis. Et adde ꝙ Bar. in. l. qđ dr. §. miles. de teſta. mili. dixit ꝙ ſi officialis refirmat in offō fingit eſſe vnū offm̄ dicēs hoc nō eē verū: indiſtincte. per nō. per glo. ordi. in. c. is q. de pben. in. vj. ⁊ qđ ibi not. archi. ⁊ ⁊ Ange. in l. ſi qs. de bono. poſ. ar. glo. ibi dixit idē. ⁊ dixit Bal. in. §. pficiſci. q. xix. ꝙ offm̄ prorogatū vel refirmatū eſt vnicū tp̄s toti⁹ rōnis reddēde. arg. l. ideo. ad tertu. dicēs ꝙ nō vr̄ prorogatū: niſi ſit eiuſdē forme ⁊ nature. p gl. d. c. is q. Tn̄ Ange. in. d. l. dies. ſequit ſimplr̄. Bal. per. d. l. ſed ſi manentis. de precario. Sꝫ Bal. in. l. ſi a te. C. de pac. interemp. ⁊ vēdi. vr̄ ſequi Bar. in. d. l. dies. preterꝗ in vno quia dixit ꝙ ſi prorogatio infra terminum fiat cū noua qualitate ⁊ forma diuerſis a primo offō: ⁊ tunc dr̄ diuerſum officiū: vt per glo. in. d. c. is qui. dicens ꝙ vbi fuit facta ſimplr̄ cenſet: idē offm̄ in fauoribus: ⁊ quantū ad odia cenſebit diuerſuꝫ ⁊
1 nouū offm̄: p. l. cū quidā. de libe. ⁊ poſthu. vbi ſubdit † ꝙ ſi ſtatuto cauet ꝙ poteſtas nō poſſit cognoſcere de maleficijs nō ſuo tpe cōmiſſis nō poterit cognoſcere in tpe prorogato de cōmiſſis: primo tpe ante ꝓgationē fauore liberatiōis. Qui etiā dixit in. l. petēde. C. de tēpo. in inte. reſti. ꝙ ſi eſt prefixa meta iudici nō expedienti cām infra certū tp̄s ex facto poteſtatis pōt illud tp̄s prorogari. ita ꝙ nō incidat ad penā. ⁊ Lud. in. d. l. dies. ſequit Bal. in. d. l. ſi a te. per. l. p retentionē. C. de vſur. ⁊ de arbi. l. labeo. §. fi. ⁊. C. loca. l. ſi cū hermes. Licet bal. dixerit ꝯtrariū. in. l. ſi cōſtante. C. de dona. ante nup. vbi dixit ꝙ ſi p alijs ſex mēſib⁹ prorogatus aſſumit noua lege: vel nouo pacto dr̄ nouū offm̄. per. d. c. is qui. In dubio intelligit eadē lege vel pactis ꝓgari. ar. d. l. cōſtante. ⁊. ff. de pac. l. cū iter
2 §. inter. patrē dicēs † ꝙ ſi durāte tpe fuit caſſat⁹ ab offō: ⁊ poſtea fuit reaſſumptus in offō intelligit reaſſumpt⁹ cū eiſdē pactis. l. penul. §. vxor. ff. ſol. ma. qui hoc bn̄ ꝓbat. Et dixit bal. in. l. titi⁹. §. ſi ita. de excu. tuto. eſſe vnū offm̄ ſi ꝓrogat cū eiſdē capitulis. alias ſec⁹: tn̄ in ꝑuilegio capitaniatus dicat ꝓ ſex mēſib⁹. et deinde in antea vſqꝫ ad noſtrū bn̄placitū. tunc dr̄ ꝑpetuus p. l. iuriſperitos. de excuſa. tu. ⁊. l. ſufficiet. de cōditiōe indebi. Bar. in. l. de pupillo. §. ſi qs ipſi p̄torī. de noui ope. Cy. in. l. qſqs. C. ſi cer. peta. Et ideo tūc ſi fieret ꝓrogatio officij tacite: qꝛ p̄nceps ꝑmitteret eū exercere offm̄ poſt ſex mēſes de alio nō ꝓuidēdo ſiue expſſe cōcedēdo offm̄ ꝓ alijs ſex mēſibus: puto ꝙ vr̄ cū illomet arbitrio prorogare: qꝛ a principio vr̄ prorogatū rōne bn̄placiti: ⁊ per iura p̄dicta: tn̄ vt bar. dixit vis eſt in verbis. Et vide Bar. in. l. item q̄ritur. §. q impleto. ff. loca. vbi aliqđ de illa materia. ⁊ ſupra in verbo fideiuſſor. c. an ſi officialis fuit electus. vbi de refirmato ⁊ eius fideiuſſore. ¶ Nullus dꝫ in officio refirmari anteꝗ primi rationem reddiderit. vide in verbo ſindicatur. in. c. ſindicatur etiam officialis. ſi aliquo tempore fuit in iſto officio. ¶ An remotus ab officio poſſit ex cauſa ibi refirmari. vide in. d. c. ſindicatur.

1 ☞ Officialis ſimpliciter remotus an preſumatur remot⁹ ob dolū vel culpā.

¶ Remotus ab officio.

An officialis remotus ab officio dicatur amplius officialis: adeo ꝙ ſtatutū de officiali verificet i eo: vide. ſ. in ti. de offō ſindicatorū. in. c. fi. circa principiū capituli. ¶ An remot⁹ ab offō rōne delicti poſſit ad illud offm̄ aſpirare. vide. ſ. circa principiū opis. in. c. ſindicat. etiā officialis ſi aliquo tpe fuit i iſto offō latus. ¶ An remotus ꝓpter inhabilitatē pſone. vel ꝓpter vitiū aſpiret ad dictū offm̄ vide ibidē latius. ⁊ in verbo delinquēs in offō. ¶ Officiales inferiores remouent leuato velo. vide in ꝟbo appellatio. in. c. an a ſnia lata cōtra officiales. in ꝟbo ptās. ſ. vbi an ptās poſſit remouere officiales inferioris. ¶ Remo

netur officialis ꝓpter negligentiã:ꝓpter ſeueritatẽ:ꝓpter delictũ:⁊ ꝓpter enormia.vide in verbo negligẽtia.in.c.an officia
1 lis negligens.⁊ in.c.ſequẽti.¶†An officialis ſimplr remotus videat ob dolũ vel ob culpã remot⁹:ſi nihil in ſnia dicat.vide Bar.l.l.nec em̄.de ſuſpec.tu.ff.vbi dixit.§.ꝑtoꝛ.ꝙ ꝓhibitiuo gerere dꝛ remotus.vbi etiã an cã remotiõis ab offõ ſit ciuilis vel criminalis:adeo qḋ in libello debeãt obſeruari ſolẽnia.l.libelloꝛũ.⁊ in.l.j.eodẽ tit.de ſuſpec.tuto.¶Remot⁹ ab officio propter delictũ nunquã redibit ad illud.vide in v̄bo delinquẽs in officio.⁊ in iuribus ibi allegatis.¶An officialis p̄ſumit remotus culpa aſſeſſoꝛis.vide in verbo aſſeſſoꝛ.c.an ſi p̄ſes eſt remotus.¶An ſtatutũ de offendente officialẽ habeat locũ in eo qui offendit de ꝑio remotũ ab offõ.Albe.de roſ.in tracta.ſtatu.dixit ꝙ ſi per.l.oꝛdo.de pub.iudi.⁊ meli⁹ facit.l.ſi.de decur.vbi
a remot⁹ a dignitate hꝫ reliq̃s proxime dignitatis.[a] ⁊.l.pen.C.de qḋ.facit.l.fruſtra de ſen.paſ.lꝫ ſit dubiũ.qꝛ qualitas iũcta verbo dꝫ intelligi ſm tp̄s ⁊ actũ verbi.in.l.in delictis.§.ſi detracta.de noxa.⁊.l.habebit.de inſti.cum ſi.⁊ ſic non habebit locũ in rem oto.de quo lex nõ eſt locuta.l.ſi vero.§.de viro.ſo.ma.et l.cui.§.affi.de poſtu.nõ opꝫ dicta iura cauillare.qꝛ ibi lex exp̄ſſe hoc ſtatuit de remota.⁊ facit de hoc tex.in.c.j.de vaſa.qꝛ contra cõſti.Lothar.vbi vaſallus liberatus a vaſallagio nõ tenet defendere dñm:⁊ hoc tenet Lud.p iſta iura.Sꝫ ego diſtinguerẽ aut offendat cõtẽplatiõe geſtoꝝ in offõ aut nõ vide de hoc.ꝫ.in v̄bo offenſa offãlis.⁊ in v̄bo durãte offõ.in.c.ſtatutũ puniens.

a ¶Dignitatis.Adde eũ dẽ.ꝫ.in ver.⁊ nõ lꝫ.⁊ qḋ ibi dixi l apoſtil.

1 ¶Iudex laicus moleſtans clericum eſt excõicatus.
2 Uerecundia illata delinquenti eſt pena.

REmiſſio. officialis remittẽs aliquẽ ad ꝓpriũ iudicẽ cũ ignominia vel cũ aliqua re vel cathena in collo.vel clericũ cũ mitra quẽ punire nõ poterat.dꝛ cõmittere vim publicã.tex.vbi Bar.in.l.lege iul.de vi publica.lꝫ Bal.dixerit in auẽ.ſi v̄o C.de bo.auẽ.in poſ.ꝙ põt ip̄ꝫ mittere legatũ.dũ tꝫ remittẽs malefactoꝛẽ remittere aſſociatũ ⁊ periculo ſui officij.alr̃s ſi neglexerit ipſe ⁊ ſui offãles tenent pena triũ libraꝝ auri.in auẽ.vt nulli iudi.§.ſi q̃s v̄o.Et vide i auẽ.d mã.p̄n.circa fi.ꝙ remittẽs dꝫ ip̄ꝫ remittere ẽt ꝯfeſſũ ⁊ cõuictũ.vt no.i.l.ij.C.vbi de crie.⁊ i auẽ.ibi poſita.q̃ no.qꝛ q̃dã regẽs q̃ remiſit clericũ cũ cathena i collo ad ep̄m fuit p̄uat⁹ offõ.⁊ adde An.l.d.l.iul.idẽ eẽ ſi remittat clericũ cũ aliq̃ vituperio.puta cũ tubis ſonãtib⁹ qḋ dicit vidiſſe i Peruſio.Et dicit Ang.in ti.de defen.ci.ad fi.ꝙ officialis põt mittere malefactoꝛẽ ad ꝓpriũ iudicẽ cũ cathena ligatũ.que no.qꝛ faciũt ad limt.coꝝ q̃ dicit Bar.in.d.l.in leg.vt Bar.loquat qñ faceret p ignominia re miſſi nõ p cuſtodia.Et adde qꝛ Domi.de ſctõ Gemi.in.c.ſi iudex laic⁹.de ſen.excõ.in.vj.dixit ꝙ ſi iudex laic⁹ clericũ remittat ad ep̄m ignominioſe cũ aliq̃ v̄ecũdia ꝙ punit:qꝛ iferẽs aliquã v̄ecũdiã magnã penã dꝛ iferre.de pe.diſ.j.c.
1 quẽ penitet.v̄ſi.opꝫ em̄.⁊ † iudex laic⁹ faciẽdo moleſtiã clerico eſt excõicatus.c.nuper.de ſentẽ.excõ.in.vj.⁊.xvij.q.iiij.ſi quis
2 ſuadente.ergo põt puniri.domi nicus ibi.† Et adde qꝛ inferre

alieni verecūdias ꝓ delicto eſt pena.tex.in.c.cū dilecti.de accu. ꝛ pudoꝛ in leuibus delictis habeẗ ꝓ pena.glo.ij.q.vij.q̄ſquis. Et alias magna pena eſt hominū priuari cōmercio.glo.in.c.ex eo.de ſen.excō.in.vj.ver.dignoſcitur. ꝛ vide in ca.apparito.qui cepit clericum.§.in verbo clericus.

¶Redditio rationum officialium.

Si aliquis officialis deſtinaẗ ad aliquā neceſſitatem tributorum vel functionum procurādā in aliqua ꝓuincia dꝫ infra annū componere ꝛ oꝛdinare rōnes officij ſui ꝛ eis collectis redire ad iudicē q̄ miſit eū oſtēdas ꝙ exegit: ꝛ qꝛ reſiduu eſt ꝛ q̄s eſt debitoꝛ reſiduoꝝ ꝛ cuius culpa. ꝛ ex qua cā talis reſiduū in ipſa ꝓuincia eſt debitum. Si aūt anno elapſo repeꝛiaẗ p̄datoꝛ in ipſa ꝓuincia inſidians moꝛari. ꝛ tūc exutus puniatur in.x.li.auri. ꝛ elapſo anno per p̄ſidem illius ꝓuincie mitti dꝫ admittentē ligatꝰ vinculis ferreis per officiales alterius ꝓuincie nec ſe poterit excuſare ꝙ finito anno alterius officij ſibi cōmiſſi occaſiōe moreẗ ibi. qꝛ oīs ē ſibi ſublata occaſio qua poſſit in eadem prouincia exactionem continuare.tex.eſt qui omnia ſic dicit in.l.fine.C.de exac.tri.lib.xij.

1 ☞Officialis finito officio tenetur ſtare ad ſindicandum ꝛ reddere rationem officij.

2 Juramento expendentis ſtatur in valde minutis expenſis.

1 Officialis † finito officio ſuo tenetur ſtare ad ſindicādū. ꝛ reddere rōnē officij ꝛ reliqua reſtituere ac cōputū ponere.l.oꝛdinariorū. de choarta. ꝛ teneẗ ꝓpterea librū aut volumē rationū aſſignare.d.l.oꝛdinarioꝝ. Et libri rōnū reliquoꝝ appellationē cōtinenẗ.ff.de manu.teſta.l.ſi ita fuerit.§.pen.ibi in reliq̄s. ꝛ de tute. ꝛ rō.l.j.§.officiū.de cōdi. ꝛ demō.l.ſi cui. ꝛ.l.cū ſeruꝰ.ibi legēdas offerre primū. ꝛ deinde cōputādos ꝛc.coꝛpoꝛa itaqꝫ rōnū ēt ſi q̄s ex offō res: aut pecunias detinet reſtituere de ſingulis iſtruere dꝫ.ff.de fideicō.libertа.l.ſi pure.i ſi. Quodqꝫ etiā rōnes ip̄e ſūt in mēbranis ſcribēde ff.de edē.l.argētariꝰ.§.edi. Quinetiā docere dꝫ oīa fideliter ſe geſſiſſe.et ꝙ nihil ſubtraxit ex his q̄ adminiſtrauit. neqꝫ aliud quā veritatē i rōnibꝰ ſcripſit.ff.d̄ ꝯdi. ꝛ demō.l.q̄ ſub cōditiōe. ꝛ l.cū ſeruꝰ. ꝛ de libe.leg.l.creditoꝛ.poſt prin. Debetqꝫ offālis q̄ ponit fiſco rōnē.de offō geſto ꝑ eū cauere ꝙ iura fiſci ſua negligētia deperire nō fecerit.kꝫ Bart.de capua qui ad hoc iducit.ff. ſol.ma.l.ſi filio.§.maritū.de pig.act.l.creditoꝛ imo de his cauere deberet priꝰ q̄ȝ officij adminiſtrationē accipiat. Et adde quia Bar.i.l.cōperimꝰ.C.de naui.dixit ꝙ modꝰ rōnū conficiēdaꝝ ab offālibꝰ q̄ multa recipiūt ꝛ multa trāſmittūt ad alios ē ꝙ debēt ſcribere a q̄ recipiūt noīatiꝫ ꝛ ex q̄ cā.l.apparitoꝛes.de exa.tri. ꝛ cui dederūt noīatim.l.neminē.de exa. ꝛ arc. ꝛ debēt ponere ēt

a diēª receptiōis.l.cōperimus.de naui.li.x.qꝛ ſi illa ſingulariter ſcripſerūt nō reddita rō.qꝛ nō vr̄ poſſe cōprehēdi ſi aliqua ma-

2 chinatio facta eſt.vt dicit tex.in.d.l.neminē.† Quod eſt verum niſi in expenſis valde minutis de q̄bꝰ ſtatur iuramēto expēdentis.l.ſcimus.§.in computatio.de iure delibe.de dona.l.ſi quis

a ¶Etiā diē. Adde.d.Alexan. de imo. in cōſi.clxxxij.parte.

pro redemptione: ita Bar. in. d. l. comperimus. Et ideo admini-
ſtratores. qui non reddiderunt dño plene rōnes ꝛ non perfecte
oia q̄ ex publico acceperūt i libro ſcripſerūt appellant̄ ꝑdones ꝛ
cōdemnantur in quadruplū ſm tex. in. l. excellētiā. de ero. mili.
anno. li. xij. lꝫ in aliquibus libris dicat̄ in duplū. ꝛ in. l. pompo.
§. ex facto. de acq̄. poſ. ꝛ facit qd̄ habet̄ in. l. iul. §. proinde. ff. ad
mace. ꝛ in. l. iij. §. ſuffi. de cōtrario iudi. tute. ꝙ reddēs rōnes vt̄
habere aium fraudādi qn̄ tpe rōnū reddēdaꝝ aliq̄d celat. vnde
gerens aio fraudēdi non obligat dñm: niſi factus locupletior.
vt no. Bar. in. l. ſi pupil. §. ſed ꝛ ſi q̄s. de neg. geſt. Debent etiam
iſti libri continere introitum ꝛ exitum. l. actuarij. de ero. mili.
anno. ꝛ. d. l. excellētia. Et ꝗbus de poſitis i introitu ſtet̄ ꝯtra ſe.
de adminiſtra. tu. l. lucius. §. tutor. ꝛ depoſi. l. publia. in fi. tn̄ de
expenſis in exitu poſitis nō ſtat̄ ꝓ ſe ſed illa dꝫ ꝓbari. de condi.
ꝛ demon. l. qui ſub cōdi. ꝛ hoc in rōne ſcripta nō pōt eſſe aliqua
rō nō ſcripta. l. libertatis. in ꝑn. de ſta. libe. Tn̄ an ſtetur libris
iſtoꝝ adminiſtratoꝝ qn̄ reperit̄ aliq̄ partita nō ꝟa: ſꝫ falſa. ita
ꝙ in totum preſumatur contra libros cogita nunc.

1 ☞ Baro an teneatur de roboria facta in ſuo territorio? Et an
ꝛ quando dominus vel ciuitas teneatur emendare dāna facta
in ſuo territorio? nu. 2. 3. ꝛ. 4. ꝛ. 5.

6 Confeſſio in qua eſt preſumptio fraudis vel ſimulationis non
operatur effectum.

7 Confeſſio vnius non nocet tertio.

1 Robaria. † An baro vel officialis teneat̄
d̄ robaria facta i ſua iuriſditiōe
vel in ſuo territorio: nō repio iure cautū ꝙ offi-
cialis teneat̄ niſi fuerit ꝯſcius ꝛ ꝓhibere valēs.
ar. ſ. dicēdoꝝ. niſi ēt ipſe iudex fuerit dñs territo
rij. vt dicit bar. i. l. j. de incē. rui. na. ꝑ tex. ꝛ gl. ibi
vbi dixit ꝙ tenet̄ i ſimplū ſi fuerit ſciēs nō ſi igno
rans. hoc ideo q2 tenet̄ ad cuſtodiā ſui territorij. Lꝫ gl. i aut. vt
nulli iudi. §. qm̄. ꝛ Ja. de bel. ibi tꝫ ꝯtrariū ꝙ dñs territorij non
teneat̄. ꝛ nō bn̄ dixit Bar. in. d. l. j. idē iuris eſſe in dño vni⁹ ꝑdij
ſi eſt ſciēs ꝛ valēs ꝓhibet̄ p. l. j. i fi. ſi fami. fur. feci. dicat̄. ꝛ q2 etiā
dñs loci ꝑticularis tenet̄ cuſtodire locuꝫ. l. j. §. j. de ſal. mo. ꝛ de
hoc q̄ deie. l. j. §. dñi. Niſi eſſet hō ita modice potētie ꝙ hoc ꝓhi
bere nō poterat q2 nō tenebit̄ dicēs ꝙ id quod dr̄ de dño vl̄ ali
cuius caſtri eſſe idem de vniuerſitate ꝙ ipſa teneatur in ſimplū
ſi fuerit ſciens ꝛ ꝓhibere valeas. Licet glo. in. d. §. qm̄ videatur
dicere cōtrariū. Licet alias ſola ſcientia nō faciat quē teneri de
maleficio. l. ſcientie. de pactis. ꝛ. l. j. ff. ſi fami. fur. feci. dica. Et in
telligit̄ vniuerſitas ſcire qn̄ eſt factū maleficiū: ita palā ꝙ maior
pars vniuerſitatis ſciuerit. ar. l. ꝙ maior. ff. ad muni. ſm Barto.

2 † Tenet̄ etiaꝫ dñs emādere oia dāna paſſo in ſuo territorio qn̄
a ipſe exigeret paſſagiū [a] a tranſeuntibus ꝑ ſuum territorium ſm
Odof. in. c. j. que ſunt regalia. all'. Archi. xliiij. q. ij. ſi q̄s rompe
ras. quē ſequit̄ Bal. in. c. j. de feu. da. po. ꝛ in. c. de pa. iu. fir. §. con
uenticulas. ꝛ in aut. habita. C. ne fili⁹ ꝓ pa. etiā ſi fuerit ignorās.
Et in regno eſt cōſtitutio ſi dāna clādeſtina ꝙ vniuerſitas tenet̄
de robaria

a ☞ Paſſagiū. Adde fe-
ly. i. c. poſtu-
laſti. l. iij. co.
ver. ex iſtis.
circa ꝑn. ꝟ.
de fo. cōpe.
ꝛ qd̄ ibi di-
xi in apoſtil.

de robaria facta in ſuo territorio:nõ aũt furto facto p ſpeciales pſonas:vt in.c. reg.Caroli.ſecundi.qđ incipit Edicto.⁊ de hoc vide And.de iſer.in cõſti. regni
3 ſup inciſionibus.Et lz dicat q̄ dñs tenet̃ de dãno illato in ſuo territorio.†Non hz locũ qñ trãſiẽs errauit viã ⁊ iuit ex ſtratã ⁊ ibi fuit diſrobatus qꝛ nõ tenent̃ cuſtodes deputati p dñm ad cuſtodiã viaꝝ.ſm Bar.in.l.pe.§.in ſumma.de his q̄ deiece.Et adde qꝛ fuit deputatũ:ſi ex forma ſtatuti ciuitas tenet̃ ad emendã paſſo:vt eſt in regno in conſti.reg.ſi dãna clandeſtina:an tunc excuſet̃ vniuerſitas ſi fuit damnum illatum ab inimico ſuo de nocte in [quo Ludo. Roma.in cõſilio xvij.dixit q̄ excuſabit̃:qꝛ alias nõ cõſtet de malefactore in ſpẽ tñ probabit̃ ſi cõſtet q̄ damnũ paſſus inimicũ capitalẽ habebat in ciuitate:qꝛ p̄ſumit̃ q̄ ille inimicus dederit damnũ.ar.l.j.§.cũ alijs.de queſtio.⁊ Spe.in tit.de preſum.§.j.in iiij.co.⁊ idẽ Bar.in.l.fi.de queſtio.Quod ẽt pbari poterit ex cõfeſſiõe illius inimici ẽtpte abſente q̄ i criminib⁹ facit indiciũ ad torturã.l.capite qnto. de adul. ⁊ de edi.edic.l.quero.§.fi.Et etiã ex fama:que veriſimilitudines faciunt aliqualem pbationẽ.per no.in.l.iij.§.eiuſdẽ.de teſti.⁊ extra.c.veniẽs ad ſill.l.excipiũtur.de excu.tu.l.iij.§. etas.cũ ſi. Que probatiões pbant:lz ſint diuerſi generis in caſu difficilis probatiõis.l.ſi cũ exceptiões.§.i hac .q̄ met⁹ cã.⁊ facit.c.cũ cãꝫ. de proba.⁊.c.pena.de teſti.licet ſit dubiũ.an alias cõiungantur:vt in.d.§.etas.
4 ⁊ in.l.admonendi †excuſabit̃ ẽt ciuitas:qꝛ de nocte factũ pter qđ hoies in dolo:nec culpa fuerũt:qꝛ licuit ignorare.arg.d.§.in hac.⁊.l.j.§.occiſoꝝ.ad.l.acql. vbi Bar.hoc vr̃ tenere de ſeruo q̄ dño nõ auxiliauit occiſo de nocte.⁊ ad ſill.l.ſi quis in graui.§.ſubuenit̃ ⁊ arg.l. ſi iõ.de his q̄.vt indi.vbi Bal.hoc decidit q̄ lz cuſtos teneat̃ de dãno in re cuſtodita.l.ſi mercedem.ff.de loca.⁊.l.iij.§.effractu re.de offi.p̄fec.vi.⁊ qđ no.Ang.in.l.fi.de cuſto.reo.attñ nõ tenetur qñ dolo ſeu negligẽtia nõ accidit.ff.loca.l.ſi qs domũ.in.l.iperator.⁊ facit.ff.nau.cau.l.itẽ
5 ait.§.ſz ſi gratis.ff.†vbi nõ tenet̃ de dãno q̄ ignorauit ⁊ puidere nõ potuit ⁊ p.l. fi.de decre.ab or.⁊ gl.in.l.ne qd.de incẽ.rui.vbi poſſeſſor nõ tenet̃ de dãno dato in ſuo fundo ſi ignorat:⁊ etiã vbi nõ potuit reſiſti dãnũ dentibus.de p̄di.mino.l.ob es.vbi gl.ſm Lu.Quibus adde q̄ ſi occiſus in ciuitate in qua eſt p̄ſens eius inimicus capitalis p̄ſumit̃ ab illo occiſus.p no.p Spec.l.d.ti.de p̄ſump.in §.j.ſm doct.in.l.j.§.conditio.ad ſill.vbi ẽt Ludo. Et vide Paul.de caſt. in cõſl. cccl xiiij.vbi dixit q̄ in cauſa huius ſtatuti ſi qs eſt dãnum paſſus ſui culpa q̄ recuperabit a ciuitate:quia ipſa ſuccedit loco dantis dãnũ:qꝛ cũ ſit in dolo nõ excludit̃ qs pter ſuã culpã.ad.l.acq.l.itẽ ſi obſtetrix.§.fi.vbi tenuit q̄ hoc ſtatutum nõ ſeruabit̃ cũ foreñſi q̄ non videtur verum qđ pro nunc obmitto.Ubi etiã cõſuluit q̄ ſi damnũ paſſus in hoſpitio iſtud recuperauit ab hoſpite q̄ hoſpes nõ recupabit a ciuitate.argu.iudicis qui cum recuperauit a parte.p no.in.l.mãcipia.de ſer.fugi.Et in regno inoleuit peſſima practica qñ iſti caſus ſuccedunt vniuerſitas repetit vnũ pauperẽ ⁊ facit illum confiteri q̄ ipſe fecit illud homicidium ⁊ ſibi dant pecuniã ⁊ ille deinde aufugit ⁊ dñt repertũ eſſe malefactorẽ qui hoc cõfeſſus eſt:tñ iſta practica impugnat̃:qꝛ Ja.bu.ꝯſuluit Parme.q̄ ſi in hoc caſu is q̄ dr̃ damnum dediſſe miſerit epiſtolam poteſtati q̄ ipſe dedit hoc damnum q̄ talis epiſtola in p̄iudicium damnũ paſſi non tenet̃:qꝛ iſta ꝯfeſſio nõ põt nocere dãnuꝫ paſſo:ſed confitenti.ff.de interro.ac.l.de etate.in.j.reſponſo. de proba.l.executio.⁊ in aut.de iureiur.amo.preſti.⁊ qꝛ fuit ꝯfeſſio facta abſente damnum paſſo ⁊ ſibi non dꝫ nocere.l.certũ.§.ſi qs confeſ.l.fi.de interro.acti.Et confitenti tanq̄ inimico damnum paſſi non creditur.ff.de qõ.l.j.⁊.§.queſtio.de alimẽ.lega.l.iij.q̄ concludit q̄ tali epiſtole nõ credit̃ ſi per partem fuerit cõtradictum qua poſtea non poterit in ſui fauorem vti:qꝛ viſus fuit impugnare eaꝫ. per no.in.l.poſt legatum.de his qui.vt indi.⁊ vbi non fuerit contradictuꝫ:ſed

b

acceptata probat. per not. in. l. ſi filius ad mace. qđ eſt per taciturnitatem. ⁊ in cle. j. de procura. ⁊ faciũt not. p Bar. in. l. titius. de conſti. pecu. Que ſunt vera niſi ex indicijs appareret veram eſſe talem confeſſionem: p ea q̃. ſ. diximus. Et etiã cũ illa fuga non cõcurreret talis veriſimilitudo niſi ꝙ ex hac cã fugerit qꝛ corruptus: vt confiteaꝛ ⁊ fugiat per not. in. l. in lege corne. ad ſillꝛ. ⁊ per Bar. ⁊. j. dicenda: quia iſtis cõfeſſionibus iudex non debet ſtatim credere niſi verificenꝛ. ff. de qõ. l. j. vbi ſingulariter tex. in. §. fi. Et faciunt not. p Bar. in. l. deo nobis. d e epiſ. ⁊ cle.
6 vbi dixit. † qñ in cõfeſſione ineſt preſumptio fraudis: vel ſimulationis nõ operaꝛ effectũ. vbi dixit idẽ Bar. ⁊ idẽ Bal. in. l. ij. C. qñ licet ab emp. diſ. Facit qꝛ dicenti ſe cõmiſiſſe barratariã cũ aliquo ſibi nõ crediꝛ cõtra illũ. auꝛ. ſed nouo iure. C. de pena
7 iudi. ⁊ Bar. ad ſillꝛ. l. j. §. illud. ⁊ de fur. ſi his q̃. §. ſi tu. p Bar. † Et generaliter vnius ꝯfeſſio nõ nocet tertio[a] ad ſillꝛ. l. ſeya. §. mancipia. ⁊ Bar. in. l. ſi pluſorio. de ap. dixit ꝙ confeſſio principalis nõ nocet tertio venienti ad cauſam. Confeſſio em̃ extraiudicialis debet habere veriſimilitudines: vt i. l. capite q̃nto. de adul. vbi cũ cõfeſſione fuit viſio ⁊ deprehẽſio in loco. Bal. in. l. bone fidei. ⁊ in. l. admonẽdi. de iureiur. ⁊ ſic eſt per predicta euacuata. ꝯ. practica quam ſepe vidi fieri in hoc regno.

[a] ℭ Tertio. Quo caſu autem non preiudicat tertio. vide ff e ly. in. c. j. ij. col. in ver. v. limita. circa me. ver. đ fi. inſtru.

Repreſſalie.

Repreſſalie. Quidã dñs ciuitatis fecit iniuſtitiam Mercatori ſibi contra iuſtitiã certã pecunie quãtitatẽ occaſiõe cuiuſdã accuſatiõis đ qua nõ ꝯſtitit auferẽdo. ⁊ ſic ꝯtra. l. j. ⁊. iij. ad. l. iul. repe. ⁊ in auꝛ. đ iudi. §. j. ⁊. l. ij. in fi. de ꝯdi. ob. tur. ca u. ⁊. c. j. de re iudi. in. vj. Modo hic Mercator in alia ꝓuincia vel in ꝓpria vult ſibi ius dicere cõtra iſtũ dñm vel ſuos ſubditos ꝑ dicta iniuſtitia an poſſit: dic ꝙ nõ. qm̃ lꝫ ad hoc iſte Mercator eẽt potẽs non liceret ſibi auctoritate ꝓpria ius dicere. l. nullus. C. deinde. l. extat. ꝙ me. cau. ⁊. l. j. ne q̃s in ſua cã. ⁊. l. j. de priua. carcer. ſed dꝫ recurrere ad ſupiorẽ dicti dñi. ar. l. j. ⁊. ij. vbi ſena. vel calcari. ⁊ in auꝛ. vt diffe. iud. circa mediũ. ⁊ propter hanc iniuſtitiã nõ debent ꝯueniri ſubditi eius. in auꝛ. vt nõ fiant pig. col. vj. ⁊ in. l. j. C. vt nullus ex vica. ⁊ in auꝛ. habita. ⁊ in. c. j. de iniur. ⁊ dãno dato. Quod eſt verum ſi ad ſuperiorẽ recurſus haberi põt contra dictum dñꝫ qui iniuſtitiam illi fecit: ⁊ vbi nõ poteſt haberi copia põt ſibi ius dicere. l. ſi ali⁹. §. belliſſime. vbi Bar. ff. ꝙ vi aut clã. ⁊ i. d. l. null⁹. cũ gl. ⁊ qđ no. Inn. ⁊ i. c. oliꝫ. lo j. de reſti. ſpo. Et Inn. ⁊ Cano. in. c. poſtulaſti. ponũt ſi ꝑ delicto cõmiſſo p nõ ſubditũ ꝯ dñm vel ei⁹ ſubditos ſi põt ipſe dñs reſtringere bona delinquẽtis q̃ ſũt i ſuo territorio. ⁊ ad ſupradicta vide Bar. in. l. hoſtes. de captiuis. ⁊ in. l. j. in. ij. col. de ſer. ⁊ aq̃. ⁊ in. l. ſi q̃s ad ſe fundum. ad. l. iul. de vi. Et potuit impetrare repreſalias contra ſubditos dicti dñi. per id qđ habetur in auꝛ. ſi ꝓo dominus. de here. C. ⁊ per no. in. l. pro herede. §. ſi qđ. de acq̃r. heredita. ⁊ Bar. in tractatu repreſa. ⁊ in ſimilibus. ⁊ vide Ang. in conſilio ſuo. cxx. ℭ An ⁊ quando repreſalie poſſint concedi officiali qui in terra in qua fuit officialis extitit iniuſte condemnatus in ſindicatu. vide ſupra in titulo de officio ſindicat⁹. in. c.

quidam de regno Sicilie.
1 Officialis vnus ſi ſit poſitus loco duorum cum ſalario cõſueto habebit vtrũq; ſalarium.
2 Doctor dans vocem in vtroq; iure an debeat habere duplicatum ſalarium.
3 Tabellio pro prima ſcriptura debet habere vnũ ſalarium ꝛ aliud ꝑ exẽplari.

Salarium. An ſi capitane⁹ creat̃ i ciuitate ad certũ annuũ
ſalarium ſibi deputatũ. deinde ꝑcepit vel ha-
buit aliqua emolumenta: puta ꝑ examinatiõe teſtiũ. ꝑ pedatico:
pro triceſimis ꝑ luminarijs ꝛ cãdelis. ꝑ ſigillo. an iſta emolumẽ
ta ſint ſua vl' dñi q̃ creauit ipſum officialẽ. dic ꝙ ꝑmo ſtandũ erit
cõuentioni facte inter ipſos. ff. de var. ꝛ extraor. cogni. l. j. §. ſi cui
appareat. nam dñi vel ciuitates aliqñ creãt officiales ad gagia ꝛ ſolita ꝛ cum
promiſſionib⁹ limitatis. aliqñ ꝙ habeãt ꝓuent⁹ ꝛ emolumẽta officij. aliqñ ali
ter ꝯueniũt. ꝛ ꝓpterea aliqñ ponunt errarios in exigẽdis ꝓuẽtib⁹. ꝛ mulctis et
alijs q̃ ex iuriſditiõe ꝓueniũt ꝛ vbi pactũ nõ apparet ſtabim⁹ ꝯſuetudini. ar. l. lꝫ
C. loca. ꝛ q̃ ibi Bal. in. l. ſi fundus. de euic. ꝛ idẽ Bal. not. in. l. binos. C. de aduo-
ca. que cõſuetudo eſt ꝙ iſta extraordinaria preter mulctas ꝛ penas ꝛ triceſimas
ſint officialium qꝛ ipſa habẽt ex operibus ꝛ labore perſone vltra regimẽ officij
ꝛ ſic ſeruabit̃ conſuetudo. Et vbi diceret̃ in electione ipſi⁹ ꝙ ordinat̃ officialis
cum gagijs ſolitis ꝛ ꝯſuetis. tunc ſi ſalaria cũſueta eſſent difformia: qꝛ hacten⁹
conſueuit eſſe centũ florenoꝝ. ꝛ poſtea ducentum intelliget̃ ſalariũ longo tpe
conſuetum. nõ illud qð eſt duobus annis vel tribus ꝑſtitum. qꝛ cum de cõſuetu
dine facimus mẽtionẽ intelligit̃ de longa cõſuetudine. extra de elec. c. cumana.
Tamen melius dicemus ꝙ inſpiciant̃ ꝓximi precedentes anni. ꝛ ad illos ſit re
1 latio. l. melle. §. j. de alimẽ. lega. ſm bal. in. d. l. binos. Ubi dixit† ꝙ ſi loco duo-
rum eſt poſitus vnus officialis cũ ſalario ꝯſueto vel ſimplr̃ ꝙ habebit vtrumq;
ſalariũ qꝛ gerit offm̃ cui ſalariũ eſt annexũ. l auẽ. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §.
illud. lo primo. nã q̃ gerit duplam curam dꝫ habere duplicatum ſalariũ ſm gl.
in. d. §. illud. ꝛ in. d. l. binos. tꝫ hoc etiam Jo. Andr. in. c. cum olim. de re iudi. in
2 nouella. †Sicut doct. q̃ dat vocem in vtroq; iure q̃ hꝫ duplicatum ſalariũ. ſm
Bal. in. l. ſi q̃s ad ſcribatum. C. de appel. ꝛ in ꝓhemio. C. Et vide Ang. in. d. ti. vt
iudi. ſine quoquo ſuffra. ꝛ in auẽ. vt deter. ſit numerus cle. ꝛ aliquid per bar. in. l.
ſi conuenerit. in. §. j. de pino. ac. vbi quãdo vna prouincia addũcitur vni regno ꝛ
quando officialis eligitur per ciuitatem vel dominum ciuitatis ad officiũ cum
gagijs ſolitis ꝛ cõſuetis. ſi deinde pro ſeruitijs ciuitatis mittatur ad regẽ extra
prouinciam an debeat habere aliud ſalarium ꝓ illo acceſſu fuit de facto in apu
lia qꝛ illud ſalariũ repetebatur ab officiali in ſindicatu. ꝛ ſindicatores pronun
ciaſſet ꝯtra officialẽ ꝙ tenebat̃ ad reſtitutionẽ illius ſalarij. ego cũ cã fuiſſet in
troducta per ſupplicationem conſului contrarium ꝙ debebatur ſibi aliud ſala
rium quia geſſerat vltra adminiſtrationem officij aliud officium. ſ. legationem
pro ciuitate non coherentem officio ſuo per iura ſupra allegata. Non ob. text.
in auẽ. vt nulli iudi. in. §. nullus. colla. ix. ꝛ in auẽ. ſcriptum exemplar. in. l. ij. c.
fin. ꝛ in titu. de man. princi. §. illud. ꝛ in. §. nõ permittas. ꝛ de iudi. §. ne autem. in
quibus dicitur ꝙ ſalariatus a publico nihil debet recipere ꝛ cum vadit per pro
uinciam ſibi decretam ꝛ etiam extra prouinciam debet ſuis ſumptibus milita-
re ꝛ non alienis quia illa iura non attingunt caſum noſtrum qui eſt qñ profi-
ciſcitur extra ꝓpriã ꝓuinciã nõ pro exercitio ſue adminiſtrationis ꝛ officij: ſed
ꝓ alijs negotijs ciuitatis extraneis ab officio vel tãq; ambaſiator. quo caſu; vr̃
licere ſibi recipere expẽſas vel ſalaria. qꝛ nõ fuit ſalariatus ꝓ hac cã. ꝛ facit qð
no. extra de vi. ꝛ ho. cle. c. cũ ab oĩ ſpẽ mali. ꝛ in. c. nõnulli. de reſcrip. Et cũ ſibi

aliud officiū.ſ.legationis ad principē iniūgat̃ dʒ ⁊ aliud ſalarium hr̄e p iura primo loco allegata. Non ob.qd̄ dixit.Spe. la te.in ti.de ſalario.§.j.qꝛ loquit̃ de iure cano.⁊ in ordinario habente beneficia q̄ cū vadit p ꝓuinciam ſibi decretā nihil dʒ habere vt ibi.ſecus in officiali q̄ mittit̃ ad principem ex cauſis extraneis extra officiū ſuum qꝛ pro illo acceſſu habebit aliud ſalariuʒ. p no.in auſ.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.illud.⁊ qd̄ no. ff.de condi.⁊ demō.l.q̄ duobus.vbi Bal.⁊ idē in.d.l.ſi qs ad ſcribatum.de appel.⁊ i.l.ij.cōia delega.⁊ Jo.an.in.c.cū olim.de re iudi.Nā geminato labore ſalariū creſcit.d.§.illud.⁊.d.l.q̄ duo
3 bus.⁊ facit tex.in.l.fi.C.de prin.agen.in rebus.†vbi tabellio p prima ſcriptura.dʒ hr̄e vnū ſalariū ⁊ aliud.p exemplari.ita etiā cōſuluit Lud.in ꝯſi.xxv.Et quare ep̄s legatarius vtrūq̄ percepit vt ep̄s ⁊ vt legatarius.c.officij.de teſta.⁊.c.req̄ſiti.⁊.c.Raynaldus.verſi.de ꝑceptiōe duarū quartarū.⁊ Lapus latius in allegatione.lxxxix.p multa iura.⁊ facit tex.in auſ. vt determinatus ſit nume.cle.p quē dixit Ang.ibi q̄ ſi duo officij vniantur ⁊
a vni tribuantur debebit̃ ſibi ſalariū duplicatuʒ[a] vtriuſq̄ officij. vbi etiā allegat Gui.de cuneo in.l.item ſi fundus.ff.de vſufru.⁊ ibi Cy.i addi.⁊ idē Ang.in.d.§.illud.in ti.vt iudi.ſine quoquo ſuf.dixit q̄ vbi duo officia cōferunt̃ vni vel vniunt̃ q̄ ille habebit duplicata ſalaria.lʒ tex.i.d.§.nō ꝑmittas.faciat in cōtra.vbi dixit Ang.q̄ milites q̄ proficiſcunt̃ de vna ꝓuincia in aliā.de mādato principis debēt eſſe cōtenti de eorū ſalario ⁊ de illo ſibi facere expēſas.niſi plus ea occaſione expendat qd̄ intelligitur niſi vadat ad aliam ꝓuinciam ſibi non commiſſam ⁊ extra officiū ſuū non.p negotijs officij ſui ſed extraneis per iura.ſ.allegata. ⁊ vide in.c.iudices ⁊ milites quibus.

a ¶Duplicatum. Adde Pau. de ca.i l. ſic eadē de aſſeſſo. Bal. in ſiti.in.c.j. vl.co.de feu. guar.

1 ¶Foꝛenſis delinquens in ciuitate pōt puniri ibi auctoritate publicarum legum ⁊ ſcdm̄ formā ſtatutorum.
2 Delinquens poteſt puniri pro delicto alibi commiſſo ⁊ in loco originis ⁊ in loco domicilij.
3 Poteſtas qui habuit diſpenſationem a ſuperiore q̄ non teneat̃ tenere aſſeſſorem an poſſit petere ſalarium pro doctore.
4 Poteſtas an teneat̃ ſoluere capiſoldum de ſuo ſalario?
5 Salarium debet̃ poteſtati quouſq̄ venerit ſucceſſor.

Facta eſt electio ptātis cui eſt ꝓuiſum ſalarium a ciuitate de camera.ita prouentus ſint ciuitatis mō accidit qd̄ Rex commiſit poteſtati q̄ caperet nōnullos exteros q̄ cōmiſerāt delicta in territorio dicte ciuitatis q̄ morā trahebant extra diſtrictū ⁊ iuriſditionē illius ciuitatis in loco originis vel domicilij eorū.q̄ acceſſit ad illos cepit ⁊ duxit ad aliā ciuitatem in qua deliq̄rant.⁊ in qua erat officialis ⁊ ipſos cōpoſuit in cētū vncijs quas ſuis cōmodis applicauit.modo in ſindicatu ciuitas petit iſtas centum vncias a ptāte vigore conuētionis habite cū eodē q̄ ꝓuentus eſſent ciuitatis. querit̃ modo q̄d iuris.Et primo vr̄ q̄ iſte ꝓuentus applicet̃ vniuerſitati etiā primo:qꝛ licet iſti exteri.alias nō ſint de iuriſditiōe ipſi⁹ poteſtatis ⁊ i nō ſubditos nō poſſit dici ius.l.fi.de iuriſ.om.iu.

ti rõne delicti ſunt effecti de iuriſditiõe iudicis in qua delique
runt.l.j.ꝛ.ij.C.vbi de cri.agi oportet.ꝛ in auk.qua in ꝓuincia.c.
ti.ꝛ in.l.iiij.C.vbi de curia.vel cohorta.vbi dr ꝙ forenſis delin=
quens in ciuitate põt puniri ibi auctoritate publicarũ legum et
ſm formam ſtatutorũ.ꝛ late in.l.cunctos populos.C.de ſumma
tri.ꝛ in.l.ſi cui.§.fi. de accuſa. Pro quo etiã facit qꝛ iſti deliquẽ=
tes erãt remittẽdi ad locũ delicti ꝯmiſſi illo iudice poſtulãte.in
auk.vt nulli iu.§.ſi ꝗs vero compꝛhenſorum.ꝛ in auk.ſi vero cri=
minis de adulte.ꝛ ꝑ Bar.in.l.fi.§.fin.ff.de publi.iudi.ꝛ in.d.l.ſi
cui.§.fina.ꝛ Bar.in.d.l.j.C.vbi de crimine.dixit ꝙ ſm opinionẽ
aliquorum dꝫ cognoſci ꝑ vnũ iudicẽ. ꝛ deinde fieri remiſſio ad
locum delicti cõmiſſi ad puniẽdũ. ꝛ ſic iſte iudex erat ordinariꝰ
illius dicti ratione criminis in ſua iuriſditione cõmiſſi ſm legẽ
illius loci dꝫ puniri.l.j.vbi ſena.ꝛ licet fugerint erãt ad illũ lo=
cum remittendi ꝑ.d.iura.ꝛ.l.j.C.vbi cã ſtatus.ꝛ in.l.j.ꝛ.ij.C.vbi
a de curia.vel cohar.ꝛ nũc eſt ibi remiſſus.¶ †In cõtrariũ facit qꝛ
quis põt puniri ꝓ delicto alibi cõmiſſo in loco originis ꝛ i loco
a domicilij[a].d.l.j.vbi de crimine.in.§.j.ꝛ in.l.relegatorũ.§.ſꝫ eos
de interdi.ꝛ rele.ꝛ late ꝑ Bart.ꝛ Bal.in.d.l.cũctos populos.er=
go cũ ipſi delinquẽtes erant in loco ordinis iudex originis erat
eorum ordinarius.ſi ergo iudex originis erat eoꝝ ordinarius ſi
rex ꝯmiſit cauſam ꝑtãti in cuius territorio delinquerat erit iſte
iudex delegatꝰ i hac cã:qꝛ ſi ordinario ꝯmittat ꝑ ꝑncipẽ aliꝗ cã
aliꝗd in addẽdo vel dimittẽdo de ſua iuriſditione:aut illã alte
rando erit delegatus in illa cã ꝛ nõ ordinarius primo ꝑ no.in.l.
ius ciuile.ff.de iuſti.ꝛ iure.ꝛ Ja.bu.l.l.j.C.ne lice.potẽ.ꝛ Ang.
in.l.ꝛ qꝛ.de iu.om.iu.Bal.in addi.Spe.in ti.de dele.in fi.ꝛ Gui.
in.l.diez functo.de offi.aſſeſ.ꝛ cano.in.c.licet de offi.ord.ꝛ in.c.
placet.ꝛ ꝑ no.in.l.ſepe.de off.preſi.cũ.l.ſeq.ꝛ de offic.eius cui
man.eſt iuriſ.l.ſi ꝑtor.in ꝗbus dr ꝙ ſi cauſa cõmittat ordinario
b videtur eius iuriſditio excitata[b] ꝑ principẽ:niſi in reſcripto di=
catur aucto.noſtra ꝓcedas:qꝛ ordinarius tũc efficit delegatus.
c.cũ aliꝗbus.de reſcrip.in.vj.qꝛ vr addere iuriſditioni ſue ꝛ qđ
rex addiderit iuriſditioni ordinarij.ptꝫ qꝛ ſcripſerit ꝙ caperet
illos delinquẽtes in ſua iuriſditiõe:ꝛ exiſtẽtes in aliena iuriſdi
tione in qua nullã habebat poteſtatẽ:nec iuriſditionẽ illos ca
piendi.ꝛ ſic vr delegaſſe cum ꝑ iura ꝑdicta:ꝛ ideo iſte cõuentus
nõ ſpectabit ad ciuitatẽ ſed ad ipſum ꝑtãtẽ:qꝛ vt delegatus ꝓ=
ceſſit ꝛ cõdẽnauit vel cõpoſuit:nam ꝗuis illos ſimplr ꝯdẽnaue
rit vel cõpoſuerit:nõ dicẽdo vt ordinarius:vel vt delegatꝰ non
exprimẽdo:ex quo capitis iuriſditiõis hoc fecerit ꝙ vr ꝓceſſiſ=
ſe ex ea qualitate iuriſditionis:ex qua reſultat validitas ꝓceſ
ſus.ſm Ant.de bu.in.c.cũ ex officio.de offi.or.ar.C.de teſta.mi
li.l.iij.vbi Bal.ꝛ vr tex.de ꝑben.c.niſi eſſent.ꝛ qđ in ſimili dr in
Spe.in ti.de arb.§.ſequit.ver.ſed pone.ſicut quotidie fit:vbi de
eo.qui eſt arbiter.ꝛ arbitrator.ꝛ qđ no.in.l. ſi dñium.ff.de fur.
ꝛ in.l.non codicillũ.C.de codicil.ꝛ in.l.ſi ſeruus.§.fi.dele.j.naꝫ
hic reſultat validitas ꝓceſſus ex qualitate iuriſditiõis delega=
ti.qꝛ ſine dicta cõmiſſione non potuiſſet extra ꝓpriam iuriſdi=
tionem illos capere ꝛ ſi cepiſſet captura fuiſſet iniuſta ꝛ fuiſſent

a ¶ Domicilij. Etiã ꝛ qñ vbi delinqre incepit ꝛ vbi delictũ cõſũ=mauit. vide Feli.i.c.j.de preſum.l.iij.co.ix.no.iij.

b ¶ Excitata Uide tu Fely.in.l.lꝫ.cir ca prin.de of fi.ordi.

relaxandi priſtine libertati ⁊ nō̄ puniendi:ꝑ ea q̄ late ſcripſi in.c.ſi iudex ꝓceſſit ad capturā.i ṽbo captura.Et ſic qḋ remanet dubia:tñ primā partē puto ṽiorē: q2 rōne delicti ſunt effecti de ſua iuriſditiōe ꝑ iura primo loco alle.¶†An ptās qui habuit diſpēſationē a ſuperiore qḋ nō teneaꝛ retinere aſſeſſorē doctorē poſſit petere ſalariū ꝓ doctore.Bar.⁊ Bal.in.l.adminiſtrāte.C.de excu.tu. dixerūt qḋ ſic:⁊ idē ibi tenet Ang. Tñ niſi eſſet auctoritas tātorū doctoꝝ.ego vellē tenere ꝯtrariū:ſed nō audeo:⁊ hoc eſt notū:q2 ſepe regēs magnā curiā vicarie impetrat a rege diſpēſationē qḋ nō teneaꝛ tenere totā familiā in illo officio deputatam qḋ erarius debebit ſibi ſoluere ꝓ tota familia quā teneꝛ retinere: de quo dubito:niſi exꝑſſe hoc dicaꝛ in priuilegio:⁊ cogitandū eſſet.¶†An ptās teneaꝛ ſoluere capiſoldū vł decimā de ſuo ſalario:ſicut ceteri hñtes ſalariū a ꝓpublico: dic qḋ nō q2 vr̄ actū vt integrū preſteꝛ ſalariū.ar.l.vēditor hoīs.de actio.emp.⁊ tenet Bar.in.l.pe.§.fi.de do.prele.⁊ facit.l.iij.§.idē.de edil.edic.Uel venditor dꝫ predicere ſi res vēdita habeat ſeruitutē.alias teneꝛ nec debet ſub verboꝝ inuolucro decipi.de euic.l.q̄ libertas.§.pe.Maxime vbi ptās ex verbis cōductionis potuerit hoc pcipere vel fuerit certificatꝰ.ar.l.j.§.licet.de act.emp.Nō ob.ſi dicatur ꝙ electio ptātis intelligiꝛ fieri ſḿ cōſuetudinē vel ſtatutū ciuitatis.l.ſuper creandis de iure fiſ.lib.x.⁊ de edil.edic.l.ꝙ ſi nolit.§.q̄ aſſidue.⁊.l.ſi prius.§.recte.de aqua plu.arcen.Q2 hoc intelligiꝛ de gñali cōſuetudine ciuitatis: ⁊ de cōſuetudine no.⁊ hec cō ſuetudo nō eſt vbiqꝫ ⁊ cū iſta cōſuetudo nō ſit vbiqꝫ nō preſumitur qḋ ptās ſciuerit.ar.no.ꝑ Bar.in.l.cunctos populos.⁊ qḋ no.glo.in.l.fi. C.ſine cenſu.⁊ ꝑ hec ita cōſuluit Paulus in conſil.cccxv.¶†Salariū debeꝛ ptāti quouſqꝫ venerit ſucceſſor.de offi.pconſu.l.meminiſſe.ff.loca.l.itē queriꝛ.§.q̄ impleto.ff.ſolu.mat.l.penul.⁊.l.vxor.C.loca.tñ poſtq̄ ſciuerit ſucceſſorē aduenīſſe officiū expirauit:⁊ ſtipēdia ſibi nō debenꝛ tanq̄ non adminiſtranti. no.l.j. §.quāuis.de var.cogni.de aſſeſ.l.diē.functo.l.j.de re mili.li.xij.bal.ita in conſ. vij.¶An poteſtas ſit remotus ab officio ante finē tpis debeaꝛ integrū ſalarium officialibus ſuis.vide Bar.in.l.ij.de offi.aſſeſ.⁊ verbo remotus.

☞Officialis impeditus caſu fortuito veniens poſt tempus ſtatutum debet habere totum ſalarium.

Officiali priuato officio ſua culpa debetur ſalarium pro tempore preterito ⁊ nō pro futuro.

Officiali infirmo debetur ſalarium pro tpe infirmitatis.

Quando vnum officium vnitur alteri vel confunditur cum altero tunc illud qḋ extinguitur non debet inſpici.

Rex conceſſit alicui officium capitanei vel iuſtitiariꝰ cum annua ꝓuiſione vnc.centū ſoluēdarum ex ꝓuentibus dicti officij:ad hoc ꝙ debent tenere familiā deputatam magiſtros actorum:⁊ alios ſeruientes ſolitos ⁊ cōſuetos.hic officiū adminiſtrauit ⁊ tenuit familiā neceſſariā:ſucceſſit guerra in prouincia:q2 inimicꝰ regis inuaſit ꝓuinciā:vel ipſe rex alios inuaſit ꝑpter qḋ nō fuerūt facti ꝓuentus q2 iuſtitia nō fuit miniſtrata:an rex teneaꝛ de ꝓprio ſoluere illā annuā ꝓuiſionē vł.ꝙ non. ar.l.ſi debitor.§.veriſimile.ff.de cōtrahen.emp.vbi ſi q̄s vēdidit decē pondos olei eiꝰ qḋ natū erit i eiꝰ fundo ⁊ nō fuerūt collecta:niſi q̄nqꝫ ꝙ nō teneꝛ:niſi ad q̄nqꝫ collecta.⁊ bar.poſt Dy.i.l.iter ſtipulātē.§.nā ⁊ ſi q̄s.ff.de ṽ.ob.diſtīxit an fructus ſint ꝓmiſſi ꝑ relatiuū q̄s vel q̄.⁊ tūc ꝓmiſſio eſt cōditionalis:⁊ ipſis nōmatis debenꝛ:ſecus ſi nō cōditionaliter:q2 tunc debenꝛ fructus ſequētis anni. allegat.l. firmo.ff.q̄n dies leg.ce.⁊ Dy.l.ſi q̄s argentū.in fi.C.de dona.⁊ qḋ habetur in.l.

legatū.de vino tri. Et inferri pōt ad caſum noſtrum qđ debebit ſibi officium proſequenti anno vel qđ princeps ſibi teneat ſolvere puiſionē de proprio: qñ illa guerra ſurrexit facto ſuo.per tex.no.in.l.nec emptio.ff.de contrahen.emp.in ver.ſed ſi egerit vbi qñ venduntur fructus futuri ⁊ per venditorem factum ꝙ eſt minus naſcatur ꝙ ipſe tenetur ⁊ vbi ipſe ſciebat fructus non naſcituros per.l.ſi ſterilis.de act.emp.niſi vt allia vel cepes vendātur.d.l.ſi emptione.⁊ ideo tenebit princeps ad intereſſe:niſi ſalarium cōſtituiſſet in prouētibꝰ vt allia vel vt cepes:per.d.l.ſi in emptione.§.ij.de heredi.vend.nā hic ⁊.l.ſeq.ſm glo.vbi. Et ad predicta vide no.in.l.q̇dā.de leg.j.⁊ Bar.in.l.ferro.§. qui maximos.de publi.⁊ vide no.in.l.ex conducto.§. vis maior.⁊ in.l. ſi vno.in.§.cum quidā.ff.loca.per que iura cū caſus cōtingerit po

1 teris decidere cauſam. ¶ † Officialis impeditꝰ caſu fortuito veniens poſt tp̄s ſtatutū debet habere totum ſalarium.Bal. in.l. item illa de conſti.pecu.⁊ qđ no.Bar.in.l.ab hoſtibus.§. ſed qđ ſimpliciter qui.ex cau.ma. ¶ Si tñ nō voluerit ꝙ exerceat offi nunc ſed alio tpe debet habere totū ſalarium.Bar.in.l.ſi mihi. de vſufru.lega.⁊ Bal.in addi.Spe.de loca.in ver. q̇ locat. ⁊ ibi

2 Spe.in verſi. ⁊ ſcias.cum ſeq. ¶ † Officiali poteſtatis priuato ab officio ſui culpa debetur ſalariū pro tempore preterito nō tamen pro futuro. Et tenetur nunc poteſtati ſuo ad intereſſe pro tempore futuro.Bar.in.l.meuia.de annu.lega.⁊ in.l.quid autē de excuſa.tuto.Nico.de Neapo.in.l.ex his eo.titu.Bar.⁊ aliȷ̄.in

a l.diem[a] func.de offi.aſſeſ. Sed ſi p̄tor eiꝰ remotus ſit tenet ſuis officialibus ad totum ſalariū ſm Paul.in.l.diem functo. Si tñ ſit condēnatus in ſindicatu nō debet perdere ſalariū.Bald.in.l.

3 j.in fi.C.de ſuffra. † Si tñ fuerit infirmus ſibi debetur ſalarium pro tpe infirmitatis.glo.⁊ Florianꝰ in.l.arboribus.§.de illo.de vſufru.niſi ſui culpa venerit infirmitas.ſm Flo.ibi. Quod ego intelligo ſi in ciuitate permanſerit:ſecus ſi iuerit ad patriā pro ſe curādo:qꝛ vr officium derelinquere.Bar.in.l.j.in prin.de his qui.vt indig.vbi dixit ꝙ ſi officialis relinquens officium non lucratur fructus officij:ideo cōſulo vt dimittat ſubſtitutū vel locū tenentē:aut ꝙ recedat cū licētia ſupioris qꝛ ſi ſit impeditus infirmus:aut legitime occupatus poteſt adminiſtrare per ſubſtitutū. Ange.in auč.vt cle.apud proprios epiſcopos.coll.vj. Et ſi cum licentia receſſerit pro aliquibus diebus ex iuſta cauſa habebit ſalarium illius temporis quo cum licentia fuit abſens. gloſ.ſingula.in.l.deſertorem.§.ſi ad diem.de re mili. ſecundum Bald.in.l.ſi ea conditione.de condi.inſer.C.⁊ vide in verbo ſalarium. ¶ Officialis ad duo officia electus cum ſalario con

b ſuetudo debet habere duo ſalaria. [b] ſicut qui gerit duo officia.Bald.in.l.binos.C.de aduo.diuer.iudi.in auč. vt indi. ſine quoquo ſuffragio.§.illud.vbi Angelus ⁊ aliȷ̄ in.l. ſi eadem .de aſſeſſo.Baldus in cap.j.in fin.de feu.guar. Et ideo debet tenere familiam pro vtroq; officio.Angelus in dicto.§. illud.et in autenti.vt determi. ſine nume.cle. Et plus dixit Angelus in. d.§. illud. quod debebat ſtare ad duos ſindicatus.vbi etiam poſuit quando gerit duo officia vnita.et Baldus.in.l. qui duobus.de

a ¶ In.l.dic. Et ibi vide d.ale.d imo. ⁊ adde Flo.i l.arboribus. §. de illo. ff. de vſufru. et qđ p eundez infra in v̄ſi. ſi officialis.

b ¶ Salaria Adde q̇ dixi ſ.in ver.ſalarium.in fi.

condi.et demõ.vbi ẽt Moder.et Bar.in.d.l.binos dixit ꝙ due lecti ad duo offi-
cia vnita hñt:ſalarium vnius q̃libet ꝑ rata.Et qñ duo officia vniũtur debeꝛ du
plex ſalarium ſm Ang.in.d.ti.vt iud.ſine quoquo ſuffra.⁊ qñ de vno offõ vl de
vna ꝓuincia fiunt due.vide.in.l.eadẽ.ff.de offi.aſſeſſo.⁊ econtra aliqñ fit vnio
ꝙ de duabus prouincijs fit vna q̃ vniꝛ alteri priuilegiũ conſeq̃tur illi⁹.extra.de
ſta.mo.c.recolentes.de priui.c.paſtoralis.per Inno.⁊ Bart.in.l.j.§.ſic here-
des.ad.l.fal.⁊ in.l.j.de metro.li.xij.extra de exceſ.ꝑla.c.ſicut vnire.de ſta.mo.
c.ne in agro.§.in hoc.⁊ Andre.de iſer.in ti.de capit.corra.in pe.co.vbi de vniõe
4 eccliarum.⁊ Bar.no.in.l.ſi qñ.C.de appel.vbi dixit†ꝙ qñ vnum offm vnitur al
teri vel ꝯfunditur cũ altero:tunc illud qd extinguiꝛ nõ dꝫ inſpici ꝑ text.in.d.§.il
lud.in ti.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.q̃ alleg.d.l.j.de metro.lib.⁊.c.j.ne ſede va
can.†Ubi plus dixit.ꝙ ſi vnus rex hꝫ regnum ⁊ vnũ comitatũ ꝙ ſi iudicat vt co
mes ꝙ appellaꝛ ad ſuperiorẽ comitatus nõ inſpecta dignitate regia.⁊ idẽ Bar.
in.l.j.§.fi.de appel.⁊ qd voluit idẽ Bar.in.l.ſi cõuenerit.§.ſi nuda.ff.de pigno.
ac.vbi ponit de prouincia.q̃ additur regno vel caſtrũ aut villa ſi debeat regi.vt
regnum cui additur ꝙ dicit decidi in.c.j.extra ne ſede vacan.

1 ☞ Sindicatores an ⁊ a quo debeant habere ſalarium.et.nu.3.
2 Sindicatores habent merum et mixtum imperium.
4 Judex ſi viſis allegationibus vtriuſqꝫ partis dubitat ſuper queſtione:⁊ cõmit-
tat cauſam conſulendã ſapienti:cui⁹ expenſis fieri debeat. et nu.5.

1 An ſindicatores debeant habere ſalarium:et a quo
et qñ ipſi ſindicatores volũt habe-
re ꝯſilium cum aliquo doctore de ſentẽtijs ꝓferendis debeãt ſolu
facere ſalarium a ꝑtãte ⁊ ab his q̃ ſindicanꝛ.dic ꝙ ſi ſucceſſor in of
ficio ſindicat eos nõ põt petere ſalariũ:qꝛ ipe dꝫ habere ſuos aſſeſ
ſores.et hꝫ ſalariũ a publico.⁊ ſindicatos ſuo incũbit offõ.vt in.l.
j.C.vt oẽs cauſe.et cum ſit ordinarius non dꝫ hr̃e ſalarium a partib⁹.in auꝛ.vt
nulli.iu.§.nulli.de man.pri.§.opꝫ.et in.§.illud.qꝛ dꝫ facere ſuo ſumptu.qꝛ eſt of
ficialis ad hoc.ar.l.j.C.de monop.⁊ de iudi.§.ne aũt.Ubi antẽ non ſindicaret
ſucceſſor in offõ.⁊ idem ſi ſindicatores ex priuilegio vel ſtatuto eſſent deputati
a ciuitate q̃ caſu ſunt ad inſtar ordinarij.d.l.j.vt oẽs cauſe.⁊ in auꝛ.vt iu.ſine q̃-
2 quo ſuffra.§.neceſſitatẽ.et dicit Bal.in.§.ꝓficiſci.q.j.†ꝙ ſindicatores hñt merũ ⁊
mixtũ imperiũ per dicta iura ⁊ tanq̃ ordinarijs a ciuitate deputatis ciuitas ipa
debebit ſibi ſalarium ſoluere.vel alr̃s habebit a publico ⁊ nõ ab officialibus ſin
dicandis.⁊ ciuitas ipſa ſoluet ſalariũ ſindicatoribus.ar.l.annonas.de anno.et
trib.vbi dicit do.Lucas de pẽ.ꝙ ſi rex mittat capitaneũ ad aliquã terrã dꝫ ſibi
dare ſalariũ ex camera ſua.non aũt põt ad hoc cogere ſubditos ciuitatis.qꝛ idõ
habet redditus regni vt iuſtitiam ſuis ſtipendijs faciat miniſtrari.in auꝛ.vt iu-
di.ſine quoquo ſuffra.§.cogitatio.⁊ de iudi.§.ne aũt.⁊.l.ij.§.hoc aũt.de offi.ꝑ-
3 fec.affri.vbi dr.†ꝙ officialis non dꝫ a ſubditis ſed a principe hr̃e ſalarium.vt in
auꝛ.vt iu.ſine quoquo ſuffra.§.itaqꝫ.⁊ facit quod no.in.c.ſtatuimus.§.inſuper.
in verbo moderatas de reſcrip.in.vj.vbi dicit.no.Jo.an.ꝙ ſi ordiarius aliquẽ
delegat ad vniuerſitatẽ cauſaꝝ dꝫ ſibi de oĩbus prouidere vt nihil ab aliquo re
cipiat ⁊ ſic ipſis ſindicatorib⁹ dꝫ ſolui ſalarium a publico:vel ab ipſa vniuerſi-
tate.que haberet priuilegia ſindicandi officiales ſuos.⁊ ſindicatores eligendi.
ad quod facit extra de cen.c.cum apls.ſm Lud.ibi.⁊ ita ſeruari.vide de ꝯſuetu-
dine.qꝛ vniuerſitates ipſe ſoluũt ſindicatorib⁹ ſalaria ſi hñt gabellas vel alia
tera in cõi:vel ſolent iponere collectas.Nam cũ ipſa vniuerſitas ſindicat officia
les ſuos ꝑlectos ab ea:⁊ ipſi volunt hr̃e ꝯſilium ⁊ iudicare ipſa ciuitas dꝫ ſolue
re ſalariũ ꝑ no.ꝑ Bar.in.l.ſi poſtulauerit.ff.de adul.vbi dicit ꝙ ps petẽs cõſiliũ

ſapientis de ſuis expenſis hr̄e ꝯſilium: q2 ipſa eſt q̄ conſiliū pe-
4 tit: et que ſola p̄bet cām huic cōmiſſioni. vbi Bart. dixit. † qꝺ ſi
iudex viſis allegationib⁹ vtriuſ partis ſup qōne dubitat. tūc
ſi qōne cōmittit ꝯſulēdam ſapienti dꝫ fieri expenſis cōibus qm̄
vtra pars p̄bet cām cōmitti. Et idem in ſilibus actibus q̄ fiunt
in iudicio. p no. in. l. iiij. §. j. fini. regun. vbi menſuratori dꝫ ſolui
de cōi. ſm Bar. ꝛ idē Bar. in. l. gn̄aliter. §. de his. de re. cre. ꝛ ideꝫ
qꝺ Bar. tꝫ Spec. in ti. de aſſeſ. §. ſalarium. vſ. fi. ꝛ Joā. and. de re
qui. ꝯſili. vbi dicit arguēdo qꝺ vtra pars ſoluet. ar. l. j. §. pe. ne
quid in lo. pub. ꝛ. C. de iur. calū. l. ij. ꝛ in reg. iu. ꝙ oēs ꝛ q' ſolue
re dꝫ petēs ꝯſiliuꝫ. facit. ff. qui. ex cau. in poſ. l. pretor. §. defendi.
vbi de hoc. ꝛ de edē. pretor ait. i fi. ꝛ. C. ſi. reg. l. ſi q̄s. ꝛ de reſcrip.
c. ſtatutū. §. pe. Tn̄ vbi p ſtatuta terraꝝ vel priuilegia ciuitatuꝫ
ipſi ſindicatores eligūtur p ciuitates. tūc dꝫ ſoluere ciuitas ipa
ēt ſi officialis daret allegatiōes ſuas p iura in pria pte allega-
ta. q2 ipa ciuitas dedit cām hn̄di ꝯſilium ex quo ipſa elegit ſin
dicare et iuſtitiam facere: ꝛ vbi ipſi officiales peterent mitti ad
cōſilium ꝯtribuant in expenſis. vt dicit Bar. ꝛ ſupradicti docto.
Qꝺ dictuꝫ Bar. intelligit qn̄ partes peterēt ꝯſiliū: q2 ſi aſſeſſor
dubitaret ꝛ ꝯſilium peteret nō dꝫ abſolui a partib⁹: q2 dꝫ eſſe pe
ritus. vt dicit Bald. ꝛ alij in. l. ij. ff. ꝙ q̄ ſ iur. ꝛ ita ꝯſului p̄lies
qn̄ ſindicatores q̄ vt p̄lm̄ ſunt ideote petierunt velle habere cō
ſilium ꝓferendis ſentētijs ꝙ officiales nō teneātur ad expēſas
cōſilij: ſed ſoluere dꝫ ciuitas. vt. ſ. Et hodie eſt facta noua prag-
matica ꝙ vniuerſitas ſoluat. ꝛ in multis ptibus ſunt de hoc ſta
tuta ꝙ ſoluat poteſtas ſalariū ſindicatoꝝ. vt eſt Florentie. et in
ducali dn̄io Mediolani adeſt decretum ꝙ ſindicatores q̄ dn̄r ex
priuilegio vicarij gn̄ales nihil ꝓ ſindicantib⁹ ab officialib⁹ ſin
dicādis recipere poſſunt q2 ſunt a pn̄cipe ſalariati ꝛ al's fuit du
bitatum ſi officialis exegit pecuniaꝫ a partibus cā mittendi ad
cōſilium. q2 carebat aſſeſſore ex q̄ in ei⁹ offō non erat ordinat⁹.
et impetebat in ſindicatu de hoc: ꝛ dicebatur ꝙ habebat gagia
et ꝓuiſionem a ciuitate ꝛ ſuis expenſis debebat hr̄e ꝯſilium. ꝛ p
p̄dicta determinaui ꝙ in cauſis ciuilibus tenebātur ptes ſolue
re p cōſilio hn̄do: ſecus in crialibus qn̄ prouent⁹ erant officia-
lis: q2 ipſe petebat ꝛ dabat cām hn̄di cōſilium. ꝛ vbi ꝓuent⁹ eſ-
ſent ciuitatis. ꝛ nō ſui deberent de ꝓuentibus haberi ꝛ ſolui cō
ſultoribus. q2 ideo mittit ad cōſilium. vt poſſit fieri ꝓuent⁹. Et
5 adde q2 Luc. de pē. in. l. in ſacris. de ꝑx. ſacro. l. j. in hoc de cōſi-
a lio hn̄do arguit. † qꝺ ille ſolus q̄ petit hēri ꝯſilium ſoluat[a] per
l. j. de ſpe. et p. l. fi. de ero. mili. anno. et p. l. fi. de ſta. ꝛ ima. lꝫ pro
vtra ptei ferat conſiliū. p no. p gl. in. c. pn̄ti. de reſcrip. ꝛ finalr
cōputabunt cum reliq̄s expēſis. ar. d. l. iiij. fini. regun. tn̄ ar. eſt
in ꝯtrarium ꝙ vtra contribuat p. l. p̄tor. in fi. de edē. ꝛ de edil.
edic. l. dꝫ. ver. ceteꝝ. Tn̄ Spec. in. d. tit. de aſſeſ. §. ſalariuꝫ. dicit
qꝺ ſi petitur. id qꝺ eſt vtri ꝓfuturum. ꝛ de vtra ſoluat. ar. l.
penul. §. expenſis. de re. cre. et. iiij. q. iij. Itē in criminalib⁹ ven-
turis. Licet hodie p ſtatutum dicat eſſe expeditum qꝺ ſi ab vno
petatur ꝙ vtra contribuat. vbi hoc tenet Archi. Tn̄ Lud. di-
xit ꝙ ca. ſtatutuꝫ. loquitur in aſſeſſore qui ab initio cauſe aſſu-

a ¶ Soluat. Adde ꝙ rlr q̄ aliquid fie ri petit ſol- uere dꝫ in du bio ꝟo cuius expenſis ali quid fiat iu- dex arbitra- ri hꝫ. ita Fe- l y. in. c. j. in me. iiij. col. ꝺ lib. oblatio.

mitur: tunc q2 cõe negotium gerit eſt cõiter ꝓperandus: ſecus in cõſilio iuriſpe riti qd ab vna parte petitur incidenter: quia tunc habet locum qd ſupra dixi. Tñ in caſu nr̃o tenet primã partez ꝙ ſoluatur a ſindicatoribꝰ: qñ non petitur ſpãle conſilium ſapientis ab vna partium. ⁊ vide ibi Archi. qñ vna pars eſt pauper ⁊ non põt ſoluere: et etiã qñ conſultor eſt pauper quid fiendum.

¶ Officialis ſi conſueuit habere cẽtum ꝓ vno officio: et deinde duo aſſumant̃ ad illud officium an diuidi debeat inter eos illud ſalarium.

An ſi officialis ſ conſueuit habere centum ꝓ vno officio: et deinde duo aſſumant̃ ad illud offm̃: an diuidat̃ inter eos illud ſalarium. Bar. in. l. binos. C. de aduo. diuer. iu. ꝙ ſic dicens qd ex quo ſalarium erat vnicum: ꝙ intelligetur ſcd̃s cũ conſueto ſalario aſſumptꝰ. C. loc. l. l3. ⁊ ſic adiectione pſonaꝝ illud ſalariũ intelligit̃ diuiſum. de condi. ⁊ demon. l. cui fundus. in fi. ſic ergo ſibi facient partes p concurſum. ar. c. maioribus. de p̃bẽ. vbi de duobꝰ ad vnã prebẽdam aſſumptis. vbi Bald. ſubdit ꝙ ſi dñs deputauit vnum vicariũ duobus caſtris: et poſtea deputauit ibi duos cũ ſalario cõſueto ꝙ non habebit q̃libet dictum ſalariũ integrũ: ſed diuidit̃ eq̃liter non q̃ ad quantitatez: ſed quo ad ꝓportionem: vñ q̃ntum ad ſolidum et libram primo ꝯferebãt in illo ſalario: ita tũc quiſq ꝯtribuet ſuo vicario. ar. glo. in. l. ſancimus. de aduoca. diuer. iu. ⁊ per Inn. in. c. grauem. de ſen. exc. Et vbi ſalarium ꝯſueuerat primo eſſe centum florenoꝝ: ⁊ poſtea ducentũ: ⁊ lr̃e fiant cum ſalario ꝯſueto inſpiciet̃ ſalarium longo tp̃e cõſuetum nõ illud qd eſt duobꝰ vel tribus annis preſtituz: q2 cum de conſuetudine facimꝰ mentionẽ intelligitur de longa ꝯſuetudine. extra de elec. c. cumana. Et ꝙ ſunt inſpiciendi primi p̃cedentes anni. ⁊ ad illos fit relatio. arg. l. mella. §. j. de ali. ⁊ ciba. leg. Tñ ſi loco duorum eſt poſitꝰ vnus officialis cũ ſalario cõſueto vel ſimplr̃ habebit vtrunq ſalarium: q2 gerit vtrũq offm̃ cui ſalariũ eſt annexũ. in aut. vt iudi. ſine quoq̃ ſuf fra. §. illud. ⁊ qd not. Inno. in. c. j. ne ſede va. ſed Bal. in. d. l. binos. Et idez dixit Bal. in ꝓhemio. C. ꝙ qui gerit duplicem curã dz habere duplicatũ ſalariũ. p gl. in. d. §. illud. lo primo. idem dicit Joã. an. in. c. cum olim. de re iu. ⁊ Inno. vbi de Canonico q̃ gerit duo officia ꝙ põt habere duas canonicas diſtributiones. idẽ in doctore vtriuſq: q̃ dat vocẽ in vtroq ſꝫ Bal. in. l. ſi q̃ ad ſcribatũ. C. de appel. Et idem in. l. ſi conſul. de adop. Et idem Ang. in. d. aut. vt iu. ſine quoq̃ ſuffra. ⁊ in aut. vt determi. ſit nu. cle. ⁊ Bal. in. l. ſi plures. §. filio. de vul. ⁊ pu. ⁊ Bal. in. l. q̃bus diebus. de ꝯdi. ⁊ demõ. vbi dicit de doctore q̃ legit duos lib. ⁊ de eo q̃ gerit duo officia ꝙ habebit ſalarium duplex. et aliq̃d probat in. l. ſi cõuenerit. de pig. actio. Que no. q2 quotidie in lr̃is et priuilegijs officialiuz regni huiꝰ ponit̃ clauſula iſta cum gagijs ſolitis et ꝯſuetis. Judices et milites q̃ proficiſcunt̃ de vna prouincia in aliã de mandato p̃ncipis vel eoꝝ ſupioris dñt de eoꝝ ſalario ſibi expenſas facere non aũt gubernari gratis a prouincialibꝰ. alẽs puniũtur in d. §. nõ permittas. vbi dicit Ange. ꝙ ptãs miſſus ad ciuitatẽ cauſa ſedãdi tumultum ꝙ ſalarium quod habet in ciuitate ſibi ſufficiat ad expenſas ꝙ dicit verũ ſi extra ciuitatẽ exiſtens non expendit plus q̃ in ciuitate expenderet. per. d. §. vbi Angel. propterea infert ꝙ familiares miſſi ad aliquem locum longinquuz non poſſunt ratione talis itineris nouum petere ſalarium: niſi in dicto itinere plus expendit quã cum moreretur in ciuitate vel in domo. qd not. pro iuſtitiarijs regni et iudicibus magne curie cum vadunt per prouincias inquirendo vel examinando pro curia: vt non habeant aliud ſalarium. et vide latius de hoc. ſ. proxime. in. c. an ſi capitaneus creatur in ciuitate. verſi. aliter.

¶ Officialis ſi decedat in officio nondum finito nunquid heres debeat hr̃e ſalariũ totius tẽporis? Et quare magis dz habere ſalariũ totius temporis qñ mori

tur ꝙ quando infirmatur ⁊ recedit. nu. 2.
3 Poteſtas ciuitatis ſi priuetur officio ſine cauſa dz habere totũ ſalarium. et quid ſi ſua culpa. nu. 8. et. 15.
4 Famulus ſtipendiarius an debeat habere ſalarium pro tẽpore quo captus fuit ab hoſtibus?
5 Poteſtas qui mortuus eſt poſt ſuam electionem anteꝙ inciperet offm̃: an debeat habere ſalarium?
6 Status tyrãnic⁹ dicit̃ eſſe in ciuitate qñ ſubditi nõ poſſunt voce libera defendere bonũ publicum ciuitatis.
7 Succeſſor in officio qñ dicatur adueniſſe?
9 Ptãs ſi non teneat familiã neceſſariam defalcat̃ ſibi ſalarium.
10 Aduocat⁹ dimittẽs cauſam indiſcuſſaʒ in tpe periculoſo: ⁊ ſubſtantiali non habebit ſalarium. ⁊ acceptum reſtituet. et quid in alijs opificibus. nu. 11.
12 Tutor remot⁹ ꝑpter ſuſpitionẽ vel delictũ nõ ꝯſeq̃tur premiũ.
13 Famulus qui ante tempus abijt inſalutato domino an debeat habere ſalarium? Et an poſſit ſpoliari. nu. 14.
16 Aſſeſſores tpe ſindicatus poſſunt ſibi conſtitui facere ſalariuʒ ex officio ſindicatorum.

1 Si officialis †decedat in officio nonduʒ finito heres eius dz habere ſalarium totius tpis. l. ſi q̃s. de pxi. ſacro. ⁊. l. poſt duos. de adno. diuer. iud. ⁊ de primi. l. ij. ⁊. l. iij. de agen. in rebus. et. l. diem functo. de aſſeſſo. Eidem in aſſeſſore decedente. Sed Bart. in. l. fi. de dome. lib. xij. vbi tex. no. ꝙ ſi domeſticus principis ꝓtector añ finituʒ offm̃ decedit dz hr̃e heres eius ẽt ſalariũ illi⁹ anni: ⁊ anni ſeq̃ntis: q̃ eſt tex. ſinglaris ſm Bar. ⁊ vide text. in. d. l. iij. de agẽ. in rebus. qꝛ ibi dr̃ ꝙ heres eius ex teſtõ vel ab inteſtato dz hr̃e totũ ſalariũ. Tñ in locũ mortui dz ſubrogare alios. Si aũt eſſet infirmus: ⁊ recedret de loco ꝑ multos mẽſes an habebit ſalariũ ꝓ illis mẽſib⁹ dicerẽ ꝙ ſi receſſit cum lnia ſuperioris ꝙ ſic. ꝑ no. per Bal. in aut. habita. C. ne fili⁹ pro pr̃e. ſecus ſi ſine licẽtia. vt ibi.
2 †Et q̃re magis dz hr̃e ſalariũ toti⁹ tpis qñ morit̃ꝙ qñ infirmat̃ et recedit: qꝛ qñ morit̃ in offõ morit̃ nõ ſtat ꝑ iõm ſecus qñ recedit infirmus tñ dicereʒ ꝙ ſi infirmat̃ in offõ: ⁊ ſtat in ciuitate q᷑ a habebit ſalariũ[a] ꝑ. l. cũ heres. §. ſtichus. de ſtatulibe. ⁊ ibi ſunt re videnẽ q̃s curam⁹ egros: et ꝑ gl. in. l. arborib⁹. §. de illo. ff. de vſufru. ⁊ in. l. j. §. fin. de var. et extraor. cog. vbi ſunt glo. ample. Et ideo ꝯſulo ꝙ qñ aſſeſſor in officio infirmatur: ⁊ velit recedere ad domuʒ propriam cauſa ſe curandi ꝙ cum licentia recedat ꝙ habebit ſalariũ eo redeũte: ⁊ ꝯualeſcente. ꝑ gl. in. l. iij. §. ſi ad dieʒ. de re mili. ad q̃ bene faciũt no. ꝑ Bal. in. l. ij. C. loca. ⁊ q̃ no. glo. ⁊ Bar. in. l. ſi vno. §. itẽ cum quidã. ff. loca. ⁊ Bal. in. l. eaʒ. in ver. ſʒ pone famul⁹. ff. loca. Et dixit Bal. in. l. pecuniã. C. de ꝯdi. ob cãm. ꝙ †ſi ptãs ciuitatis vel doctor ſine cauſa priuatur offõ ꝙ
3 dz hr̃e totũ ſalariũ. Et ad predicta vide latiſſime Bar. in. l. j. ff. de va. ⁊ extra or. cog. vbi ſatis ſe inuoluit. ⁊ ẽt late in. d. §. itẽ cuʒ quidam. et Ludo. in. l. j. de vſufru. leg. dixit q᷑ officiali infirmo debetur ſalarium: qꝛ ſeruire videtur ex quo per eum nõ ſtat per

a ¶ Salariũ Adde q᷑ per eundem. §. I verſi. rex conceſſit. ⁊ quod ibi dixit in apoſtil.

d.§.ſticus.ꝛ per glo.d.§.de illo. Tñ Bar.tȝ cõtra in.d.l.j.ꝛ in.d.§.item cũ quidã. que dr eſſe cõis opi. Et de hoc an officialis q̃ in offõ infirmatur debeat habere ſalariũ totius tpis.vide Bal.in.l.ꝙ in vxoꝛẽ.C.de nego.geſt.ꝛ in.l.ſi ea.de ꝯdi.
4 inſer.† vbi dixit de famulo infirmato ꝛ de ſtipẽdiario q̃ ꝑ tpe quo fuit captus ab hoſtibus qđ nõ dȝ habere ſalariũ ꝛ ad materiã dixit Bald.in.l.liberti.C.de ope.li.ꝙ famulus poteſtatis infirmus nõ dȝ habere ſalariũ ꝑ tpe infirmitatis. vbi alle.Bal.in opere.ff.de vſufru.lega.qꝛ locatio requirit implemẽtũ vtriuſq̃ partis:ꝛ lȝ dicat̃ ꝙ famul⁹ infirm⁹ debeat hr̃e ſalariũ intelligit̃ poſtq̃ fuerit ſanus debeat ꝑ illo ſalario ſeruire ſm̃ Bal.in.d.l.fi.de cõdi.inſer. Si tñ in ciuitate in q̃ eſt officialis ſalariat⁹ vel aſſeſſoꝛ ſupuenerit peſtis ꝛ opoꝛteret recedere ꝑ timoꝛe peſtis an debeat̃ ſalariũ ipſi officiali.tex.i.l.ſi ea cõditiõe.C.de ꝯdi. inſertis.facit qđ ſic:vbi dicit Bal.ꝙ ſi nouerca,cui eſt relictũ ſi moꝛã traxerit cũ priuignis ꝙ ſi moꝛari eſſet ſibi periculoſum ꝙ põt recedere ꝛ dȝ habere relictũ ꝑ.l.ſi diſceptet̃.ff.vbi pup.edu.dȝ.ꝛ ꝑ hoc faciũt no.ꝑ Barto.in.l.j.§.ſed iuxta hec quero.in.vj.col.C.de var.ꝛ extraoꝛ.co.vbi dixit ꝙ ſi in ciuitate ſurrexit nouitas vel tyrãnus ꝑpter qđ ptãs nõ põt exercere ſuũ offm̃ debet habere ſalariũ:vt ibi lati⁹ per ipm̃:lȝ in cõtra.faciãt no.in.l.habitatoꝛes.ff.loca. ꝛ que idẽ Bar.dixit in.l.generaliter.de acq̃.poſ.vbi dixit ꝙ moꝛtalis eſt diuina hoſtilitas:tñ nõ eſt ſine dubio.ꝛ vide.ſ.in.c.an officialis:q̃ dȝ venire in verbo impedi
5 mentũ.ꝛ vide etiã.j. ¶ † An poteſtas vel capitaneus q̃ moꝛtuus eſt poſt ſuã electionẽ.ꝛ anteq̃ incipiat offm̃ debeat hr̃e ſalariũ.vide late Bar.in.l.j.de var.et extraoꝛ. cogni. Et ibi a q̃ tpe debeat currere ſalariũ an a tpe electionis:vel quo ad ingreſſum officij:idẽ Bar.in.l.diẽ functo.de offi.aſſeſ.Bal.aũt in ti.quis dr duxi in ꝑncipio.tȝ ꝙ nihil dȝ hr̃e qꝛ cõmoda officij habent̃ rõne adminiſtrationis.l.j.de pe.lib.rij.ꝛ vide q̃ Bar.no.in.l.abſenti.ff.de dona.ꝛ Pau.de eleazar.i c.potuit.in pꝛin.ex̃ de loc.ꝛ vide.ſ.circa pꝛin.ꝛ Bar.in.l.ſi vno.§.itẽ cũ quidã.ff. loca.ꝛ vide.j.in.c.ſi officialis decedat in offõ nondũ finito.ꝛ in.c.an officialis q̃ dȝ venire.in.verbo impedimentũ. ¶ An poteſtas qui fuit electus ad offm̃ ꝛ anteq̃ vadat ciuitas mutat ſtatutũ ꝛ ibi inſurgit tyrãnides vel aliqua ſecta. pꝛopter q̃ꝰ exercitiũ iuſtitie nõ remanet liberũ poteſtati vel nõ põt cũ ſuo honoꝛe dictũ offm̃ exercere nec põt remanere niſi cũ ſua verecũdia an debeat hr̃e ſalariũ integrũ.Barto.in.d.l.j.de vari.ꝛ extraoꝛdi.cogni.in.vij.colũ.dixit ꝙ ſic:qꝛ vr̃ ſtare per ipſam ciuitatẽ vel caſum foꝛtuitũ in ipa ciuitate contingẽtẽ.nã iſte timet q̃ nõ vult accedere ſub tyrãno.ff.q̃.ex cau.in poſ.ea.l.fulcini⁹.§.q̃d ſit latitare.ꝛ ſꝫ moꝛes ciuitatũ turpe ꝛ verecũdũ eſt quẽ eſſe in loco officialẽ in quo nõ põt iuſtitiã libere exercere ꝛ vr̃ nõ poſſe accedere cũ honeſte nõ poſſit.l.fili⁹. de ꝯdi.inſti.ꝛ.l.ꝯditiones.eo.ti. ¶ Dices idẽ ſi durãte offõ inſurgit tyrãnus de ciuitate vel aliq̃d ibi fiat de quo ptãs nõ põt remanere ſine verecũdia qꝛ põt reuerti ꝛ dȝ habere ſalariũ totũ de iſta verecũdia dȝ eſtimari ſm̃ moꝛes ciuitatũ. l.itẽ apud.§.cõuitiũ.de iniur.ſm̃ Bar.ibi.ꝛ pꝛo hac deciſiõe Bar.facit tex.in.l. ſi ea.C.de condi.inſert. vbi per illũ tex.dixit Bal.ꝙ ſi nouerce relinquat̃ centũ ſi moꝛã traxerit in obſequijs ꝑuigni ꝙ ipſa nõ põt moꝛari cũ illo ꝑpter periculum:ꝛ in honeſtatẽ ꝛ ſi moꝛari eſſet ſibi periculoſum ꝙ põt diſcedere ꝛ debebit habere illa centũ per.l.ſi diſceptetur.ff.vbi pub.edu.dȝ. Et dixit etiã Bal.in.l.
6 decernim⁹.C.de epi.ꝛ cle.† ꝙ i ciuitate dr imminere ſtat⁹ tyrãnic⁹ qñ ſubditi nõ pñt voce libera defendere bonũ publicũ ciuitatis.ꝛ facit qđ hr̃ late ꝑ Bar.i.l.ſi vno.§.item cum quidam.ff.loca. Nã per ciuitatem vr̃ ſtare ꝛ nõ per poteſtatem ſm̃ Bar.in.d.l.j.ꝛ in.d.§.item cũ quidã. ¶ Officialis qui remanet in officio pꝛopter defectum ſucceſſoꝛis expectans ei⁹ aduentũ dȝ hr̃e ſalariũ pꝛo illo tẽpoꝛe.
7 tex.in aut.de adminiſtra.§.illud.Bal.in.d.l.meminiſſe.ſm̃ Guil.ꝛ dicit.† ꝙ nõ

dʒ ſucceſſor aduenisse niſi applicauerit ꝛ iuramentū fececerit.l.j.de offi.preſi.et adde not.in.l.in hac.C.de dona.Licet in cōtra.facit ꝙ no.in.l.pridie. in.j. glo. ff.de ſeruis.Bal.ibi ꝛ vide Bal.in.l.eū qui.§.iudicare.ꝛ de iuriſ.om.iudi.vbi de aduentu ſucceſſoris.ꝛ de intellectu meminiſſe.ſ.allega. ¶Poteſtates vel rectores ꝓuincie q̄ capiunt malefactores pō pn̄t propterea aliquod ſalariū recipere vel habere.in auſ.de colla.§.iubemᵘ.Etiā ſi ꝯſuetudo eſſet in contrarium vt ibi p quē tex.dʒ ꝙ ſi ſtatutū dicat ꝙ quicunqȝ ceperit aliquē ex rebellibᵘ cōis peruſij habeat centū qꝛ illa cētū nō habebit familia ptātis qui rebellē cepiſſet ſm Ang.per illū tex.qꝛ officialis capiēs malefactorē nō dʒ hr̄e premiū qꝛ officialis tenet̄ ex debito ſui officij ad hoc ideo premiū nō cōcedit̄ niſi ſponte recipienti ꝛ non illi qui tenet̄ ex debito ſui officij. Tn̄ ſi aliquē ſumptū feciſſet miles ptātis pro ipſo malefactore capiēdo recuperabit a cōi per.l.mulier in opus ſalariū.ff.de cap.ſm Ange.in.d.§.iubemus.Et idē ſi officialis occidiſſet talem rebellē ſe defendēdo qꝛ nō deberet hr̄e premiū:ita Bar.in.l.macula.de delato. lib.x.dicens ꝙ premiabit̄ ille qui ſe ſponte offert ad aliqd qđ eſt cā p̄mij ſecus ſi fortuna coactus vel caſu faciat hoc.l.ſi quis.§.vtrū.ff.ad ſille.ꝛ.l.ij.de cōdi.ꝛ

8 demon.¶† Si officialis ꝓpter ſua demerita ſindicat̄ ante finitum officiū ꝛ ꝓpter ſua demerita ab offō priuet̄ vel remouet̄ poſſit petere ſalarium illius tpis quo ſeruiuit.Dy.in.l.nemo.de anno.lega.ꝙ nō vbi plene.ꝛ bar.plene i.l.gayo. de ali.ꝛ ci.le.vbi de officiali:ꝛ ſcriptoribus:vel familiaribus q̄ ex aliqua cā recedūt:ſi pn̄t petere ſalariū totiᵘ tpis.Et cās ꝓpter quas officialis pōt ab offō remoueri.vide in.l.ſi quos.C.de offi.p̄fec.p̄to.ꝛ vide Bar.in.l.iudicis.de anno. ꝛ tribu.lib.x.vbi dicit ꝙ iudicibᵘ neglıgētibᵘ ſeu delinquētibᵘ totū ſalariū aufert̄. Tn̄ ſi eſt cōdēnatᵘ i ſindicatu:an reddat totū ſalariū vide.ſ.i.c.ptās cōdē natus.in ꝟbo cōdēnatᵘ in ſindicatu.¶Si duo officiales eligant̄ ad ꝑficiendum vnū offm̄ ꝛ vnᵘ eoꝝ decedat:vel offm̄ nō impleat ſalariū decedētis:vel non implētis accreſcit ſuperſtiti q̄ ſolᵘ ipleuit.Barto.per illū text.in.l.j.C.de leg.lib. x.ꝛ Ang.i.l.j.C.de pericu.ſuc.ꝛ in.l.j.C.de muli.ꝛ in quo loco.ꝛ facit.l.binos. de aduo.diuer.iudi.ꝙ officialis ſubrogatᵘ loco pluriū habebit:tm̄ quantū oēs

9 illi haberēt.ꝛ vide.ſ.¶ † Si ptās nō tenet familiā neceſſariā defalcat̄ ſibi ſalariū.vide in verbo familiaris in.c.ſi ptās.qđ not.qꝛ iſtud ē p̄ncipalr̄ dequo fit inq̄ſitio in ſindicatu ꝯtra officialē.¶Officialis q̄ culpa ciuiū nō geſſit offm̄ dʒ habere ſalariū.Bal.i.c.j.ſi de feu.ꝯtro.ine.per no.in.c.aduerſus.de imu.eccle.¶Si tn̄ venerit officialis poſt terminū an habeat ſalariū.vide Bar.in.l.et ideo.de ver.obl.ꝛ Bal.in.l.liberti.de ope.libe.Et qualiter ſoluant̄ ſalaria officialiū.vide Bar.in.l.j.de mu.ꝛ in quo loco.ꝛ facit.l.j.de anno.ꝛ tribu.ꝛ vide.ſ. ¶An officialis qui a ciuitate ſibi decreta ſe abſentauit an̄ finitū offm̄ ꝑdat totū ſalariū.deciſio huiᵘ q̄onis pōt ſumi ex plene not.p Bal.in.l.edē.C.loca. † vbi dixit de doctore ꝛ de medico ꝛ ſtipēdiario.ꝛ fabro ꝯductis.ꝙ ſi iſti ſūt ꝯducti ad tale q̄d in quo vnᵘ caſus pōt valere quātū mille : vt in medico cōducto ad practicā:ꝛ in doctore cōducto ad lecturā:ꝛ honorē publicū:ꝛ in ſtipendiario ꝯtracto ꝓpter caſus futuros q̄bus recedētibus nihil debet̄:qꝛ nihil vr̄ impletū cuꝫ

10 aliqd eſt implēdū ꝛ p eū ſtat.ar.ij.de manu teſta.l.ſi ita fuerit.† idem dicens in aduocato dimittente cauſam indiſcuſſam in tempore periculoſo ꝛ ſubſtantiali quia nihil habebit ꝛ habitum reddet.l.j.§.diuus.de vari.ꝛ extraor. cogn.vbi etiam Barto.hoc late examinat.Secus in alijs opificibus in quibus cadit proportio ſeruitij ꝛ operis vel diuiſio partium operis quia cadit rata tēporis.ſm Bal.ibi quia dicit idem in fabro qui promiſit facere domū certe forme ꝙ ſi recedit ante domū cōpletā ꝙ nihil habebit in quo tn̄ aliter dicendū vr̄ ꝙ ſi quidē iſte officialis infra ꝛ ante finitū offm̄ ꝛ in tpe officij recedit qꝛ ſui culpa ꝛ negli-

gentia eſt ab offō ipſo remotus:vel ꝓpterea ſe abſentauit:⁊ tūc ſi illa negligentia vel culpa reſpicit totū offm̄ toto ſalario priuatur:ſecꝰ ſi partem officij vt.ĩ.in fine vbi ſunt remiſſiones. Ubi aūt ipſe officialis receſſit ab ipſo offō ex aliquo īpedimēto inſto ſibi ſuccedēte vel ꝓpter infirmitatē ſuā vel ſuoꝝ:⁊ tunc ſi cū licentia receſſit dʒ habere ſalariū tp̄is quo in offō ſeruiuit etiā durante abſentia:glo.eſt in.l.iij.§.ſi ad diē.de re mili.⁊ tex.in.l. hac lege.de pri.ſacro.ſcrine.⁊ no.Bal.⁊ Moder.in.l.ſi ea conditiōe.de cōdi.inſti. Et etiā debet ſibi ſalariū tp̄is reſidui ſi reuertat. Et vide Bar.in.l.j.de vari.⁊ extraor cogni.vbi qñ ſtetit pe culpā officialis quo minꝰ exerceat totū offm̄ an debeat hr̄e a totū ſalariū.⁊ vide pro pfectiōe Bar.in.l.diē[a].functo.ff.de offi. aſſeſ.vbi dixit ꝙ remoto ab officio ſui culpa debet ſalariū p̄teriti tp̄is qui idē tenet in.l.meuia.ff.de anno.leg.⁊ vide tex.i.l.ſi.

12 ff.de excu.tut.† Ubi tutor remotꝰ ꝓpter ſuſpitionē vel delictū nō cōſequit premiū.⁊ tex.in.l.iudices.C.de anno.⁊ tribu.lib.x. in quibus caſibus eſt ſpeciale:⁊ dixit Bal.in.l.nenſenius.de excu.tuto.ꝙ remotꝰ ab offō ꝓpter culpā nō dʒ habere ſalariū.per d.l.meuia.⁊ dixit idem Bal.in.l.mācipia.de ſer.fugi.ꝙ remotꝰ ab offō ꝓpter ſuſpitionē nō dʒ hr̄e ſalariū. Si aūt receſſit ſine licētia:⁊ hoſpite illicētiato:an debeat hr̄e ſalarium pro tp̄e quo

13 ſeruiuerat. vide Bald.in.l.ij.C.loca.vbi dixit.† de famulo qui ꝓmiſit ſeruire vno anno expēſis dn̄i ⁊ receſſit inſalutato hoſpite ꝙ ſi ꝓmiſſio ē indiuidua:⁊ ꝑ forma facta nihil pōt petere:vt in doctore q̄ ꝓmiſit lecturā totꝰ libri:ſi forma deficit culpa doctoris nihil recipit.al's ꝓportionaliter recipiet ſalariū eatenus quatenꝰ recipit vtilitatē:niſi ſit i dolo:qr nihil habebit.ar.l.j.§. ſi cū.de colla.bo.⁊ vide eundē Bal.in.l.j.C.de ſuffra.⁊ Bal.in.l. ⁊ ſi partē.de le.j.vbi de aſſeſſore recedēte in medio tp̄is.⁊ vide late Bal.l.c.j.q̄s dicat dux:vbi examinat materiā.l.diē functo. de offi.aſſeſ.de ptāte mortuo in offō ſi debet heredibꝰ ſalariū.⁊ in.d.l.diē functo.per oēs.⁊ per Bal.⁊ Lud.⁊ vide aliq̄d ꝑ Bar.

14 in.l.pe.ff.ſolu.ma.† vbi de famulo ante tp̄s recedēte ſi pōt ſpoliari.Bal.in auť.habita ne filiꝰ ꝑ patre. Et vide etiā in p̄dictis c.ex q̄bus poteris hr̄e deciſionē cuʒ caſus occurrit.⁊ vide.ĩ.d.c. officialis deputati.⁊ l.c.an officialis.q̄ dʒ venire certa die.§.in verbo impedimētū.⁊ vide in verbo licentia.vbi de officiali qui habuit licentiā pro aliquo tp̄e:ſi dʒ habere ſalariū illius tp̄is. ⁊ vide.§.proxio.c.an ſi officialis decedat.⁊ vide.§.in ṽbo negligentia.in.c.iudicibꝰ negligētibus.⁊ in.c.officiales deputati.in q̄bus habet.ſi perdāt ſalaria ꝓpter receſſum cū licētia:vel ſine

15 vel ꝓpter negligētiā.¶† Remotus ab offō ꝓpter culpā nō dʒ habere ſalariū.Bal.in.l.nenſenius.in fi.in ver.remouendus.ff. de excu.tuto.⁊ l.meuia.de annu.lega.ſm̄ Jaco.de are. Et adde qđ no.in.l.mancipia.de ſer.fugi.vbi Bal.dicit ꝙ ptās remotus ꝓpter ſuſpitionē nō debet habere ſalariū.vide in verbo remotus. ¶ Officialis qui non reperit deſcriptꝰ in originali regiſtro quo regiſtrant oia noia officialiū nō debet habere ſalariū:nec gaudet priuilegio.l.pe.de proxi. ſacro. vbi dicit Barto. ꝙ ad probandū que eſſe officialem cōis debet videri matricula cōis

a ¶.L.diem. Et ibi vide pau.de ca.⁊. l.d.alexā.de imo.ꝙ debeat hr̄e ſalariū ꝑ tp̄e p̄terito ſed tenet tūc ptāti ſuo ad intereſſe ꝑ tp̄e futuro ſecus ṽo ſi ſit remotꝰ ptās qu tunc tenet eiꝰ officialibus ad totū ſalariū vt ibi ꝑ p̄ſa. docto.

in qua regiſtrata ſunt nomina officialiũ:⁊ nota illũ tex.qđ ille qui nõ eſt ſcriptus in matricula regiſtrata in memorialib⁹ prin
16 cipis non dʒ habere ſalariũ.† ℂAſſeſſores tpe ſindicatus poſſunt ſibi ꝯſtitui facere ſalariũ ex offõ ſindicatoꝝ.ſi eis non eſt cõſtitutũ ſalariũ:vt no.in.l.j.§.comites. ff.de vari.⁊ extraor. cogni.vbi Bar.⁊ habẽt alias actiones.l.j.C.de ſuffra.Et etiã officialis q̃ dedit petitiões cõtra rectorẽ in ſindicatu.⁊ ꝓpterea nõ vult ſtare cũ eo dʒ habere expẽſas ab ipſo:allegat gl.in.l.fi.de ordi.cog.⁊ in.c.ex parte.de accuſa.ℂOfficialis ꝯductus ſimpliciter nõ facta mentione ſalarij intelligit̃ ꝯduct⁹ cũ cõſueto ſalario.ſcḋm Bar.C.loca.l.excepto.⁊ facit.l.prius.§.placuit.de aqua plu.arcen.⁊ Joã.an.in.c.fi.de ꝯſue.Bar.in.l.gall⁹.§.fi.de libe.⁊ poſthu.⁊ Bald.in.l.binos.de aduo.diuer.iudi.ℂSi nuntius curie cuſtodiret aliquẽ debet ſolui ſalariũ ipſi nuntio cuſtodiẽti nõ ꝓtãti.tex cũ gl.in.l.fi.de ero.mili.anno. ℂ†Si collateralis ꝯductus inuenit̃ imperitus põt reprobari⁊ nõ dʒ habere ſalariũ:niſi pro rata tpis quo ſeruiuit ſcḋm Bal.in.l.ſed reprobari.de excu.tuto.⁊ vide no.ſcḋm eum in.l.ij.C.de profeſſo.⁊ medi.per Andr.de barulo.ℂAn ſi vnus habeat duo officia debeat habere duplex ſalariũ.vide Bal.in.l.ſi conſul.de adop.⁊ vide in verbo offm̃.in.c.quis non põt.vide Lapum allegat.lxxxij.ℂAn condemnatus in ſindicatu perdat ſalarium.vide in verbo condemnatus.in ſindicatu.

1 ℂPoteſtas an poſſit dare ſecuritatem malefactori:et eaʒ ipſi ſeruare.et nu.2.et.3.

1 Saluus conductus.

†An poteſtas poſſit dare ſecuritatem malefactori ⁊ teneatur eã obſeruare vel ipm̃ punire:⁊ ſibi fidem non obſeruare. dic ꝙ poteſt in cauſis ciuilib⁹ tpe paruo. ſed.xxx. dierũ.⁊ cũ equali cauſe cognitiõe.in auẗ.de man. prin.§.ſed neq̨.⁊ eſt ſeruanda:nec eſt contra.ff.ne q̃d in loco publico.l.ij.§.merito.⁊.§.ſi q̃d.⁊ de confir.vtili.c.dilecta.vbi in cã ciuili.nõ dat̃ fiducia:qꝛ eſt verũ cũ alteri⁹ iniuria:⁊ qñ ſiue cauſe cognitiõe excedit̃ in tpe.xxx.dierũ cũ delinquentib⁹ ⁊ debentis tributa ſoluere nõ dʒ dari:vt ibi in tex.ſcḋm Ang.vbi videtur etiam tex.qđ iſta ſecuritas operatur qđ põt venire ⁊ꝛ remeare: ⁊ debet ſaluus reponi in terminis in q̃bus erat ante datã ſecuritatem.facit.ff.de ſepul.viola.l.verum.Et de hoc an ſit danda ſecuritas malefactori.vide ibi Ange.late ⁊ Jaco.de bel.in.d.§.
2 ſed neq̨[a].vbi diſtinctio longa per barto.in.l.his qui reus.de publi.iudi.vbi aliter diſtinxit.⁊ vide Cy.in.l.preſenti.C.de his
2 qui ad eccle.cõfu.qui tenet †quod poteſtas poteſt punire delinquentem non obſtante ſecuritate tali.per.l.j.de dolo.Licet alij contra:quia debet ſibi ſeruari ſecuritas. per.l.his qui reus. de quo vide bal.in.d.l.j.de dolo.⁊ Ang.⁊ Jaco.de bel.in.d.§.ſʒ neq̨.Et adde qꝛ Cy.in.d.l.preſenti.dixit ꝙ poteſtas qui dedit ſecurũ conductũ homicide.⁊ deinde fecit eũ decapitari ꝙ bene fecit ꝑ glo.in auẗ.de man prin.§.homicidas.ℂ†Tñ alij.tenent cõtrariũ.ſcḋm Rapha.q̃ ibi refert diſputatione Oldra.ſcḋm Albe.

[a] ℂ.§.ſʒ neq̨. Uide bal.in.§.itẽ ſacrã. vlti. colũ.in verſi.quero. vtrũ ſi iudex de pa. iura. fir.vbi ꝑ.d.§.ſʒ neq̨.dicit ꝙ iudex etiã iurãs ſecuritatẽ bãnito nõ tenet̃ eaʒ ſeruare. niſi faciat iure permittenti.

ibi: ⁊ vide Ange. in ſua diſputatione. q̄ incipit bononienſis. vbi aliter diſtinxit. ⁊ vide late Angel. in. l. vtimur. ff. de ſepul. vio. q̄ no. vt excuſet in ſindicatu: ſi affidauerit. delinquentē vel debitorem alterius: q̄ venit ad ciuitatē pro aliq̄bus diebus et non ſatiſfecit parti: vt officialis nō teneat propter hoc q̄ potuit aſſecurare: ⁊ vide in. l. relegati. in fi. de pen. Et ideo Andre. in ti. de accu. in tertiā parte. in ver. ſequitur. ⁊ in verſi. ſi bānitus. ⁊ vide Bald. de pace conſtan. ⁊ in verſi., ſed diſpenſari. ⁊ Ange. in. l. ad
3 l. iul. maie. ⁊ bar. in. l. ſe d filius. §. ſi penā. de in ius vocā. † q̄ non pōt dari ſecuritas bannito veniendi ad agendū: licet Ange. in q̄ōne bononienſis videat dicere cōtrarium. ⁊ vide bar. in. l. reos. C. de accu. q̄ no. q̄ ſepe ptātes dant licentiā: vt veniāt cauſa deferendi alios: vel cauſa teſtificādi in cauſis: vel ex aliqua affrontatione q̄ ſi capet ab alio ſuperiore ⁊ puniret eſſet dubiū. ſi ille poteſtas teneat vel ſi in itinere occideret. ¶ Et per iſta iura pōt decidi illa quotidiana q̄ō. ſi aliq̄s fuerit detentus in fortia iudicis pro graui delicto q̄ examinatus negabat oīa ⁊ deinde iudex perſuaſit ſibi q̄ deberet confiteri ⁊ dicere veritatē dādo ſibi fidē q̄ ipm nō puniret ſi ꝯfiteret delictū: an extorta ab eo ꝯfeſſiōe
a delictū ꝑpter fidē datā teneat iudex obſeruare fidē ⁊ ipſum nō punire [a]. ⁊ ſi veniat cōtra fidē teneat in ſindicatu. de quo vide in ſupradictiſ iurib⁹ ⁊. S. i v̄bo tortura. i. c. ⁊ aduertēdū ē. q̄ iudex.

1 ☞ Judex debet ſniam diffinitiuam proferre in ſcriptis.
2 Sententia principis debet proferri in ſcriptis.
3 Sententia poteſt proferri ſine ſcriptura in cauſis breuioribus.
4 Judex an faciat litem ſuam qñ ſententia eſt nulla? ⁊ nu. 5.

1 **Sententia.** Judex etiam in dignitate conſtitutus vel alius minor debet ſententiā diffinitiuam proferre in ſcriptis aľs tenetur ad expenſas ⁊ damna litigantib⁹ vt cōſti. regni ab oībus de cauſis ⁊ iudi. cito deci. vbi glo. dixit q̄ eſt verū in cauſa in qua requirit libellus. vbi
b aūt nō requirit nō debet proferri ſnia ſcriptis [b]. vt in cōſti. j. de dilati. ⁊ in cōſti. in pecuniarijs. ⁊ extra de re iu. c. fin. in. vj. ⁊ in. l.
2 ſtatutis. C. de ſen. cum aūt ibi poſita. † Etiā principis ſnia dz proferri in ſcriptis. in auſ. in medio litis. §. ſi v̄o aliq̄. ⁊ fallit in auſ. de manda. prin. §. ſit tibi. colla. iij. ⁊ in cōſti. inter multas. ⁊ in cōſtit. ad repri. in verbo ſine figura. ſecus in interlocutoria. ca. qm̄ ꝯtra. in verbo interlocutiōes. extra de ꝓba. Et qñ ꝓcedit ex non ſcripto ſine libello ⁊ ſine ſcriptura ſnia nō dz ꝓferri in ſcriptis. q̄ tunc cā examinatur ex nō ſcripto. in auſ. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. in. §. neceſſitate. ⁊ in Specu. de ſen. §. iuſta. ver. nō em̄. item Lucā de penna. in. l. in ſubeūdis. de caſtre. om. palea. pecu. ⁊ adde q̄ Bal. ⁊ etiā bar. lati⁹ in auſ. niſi breuiores. C. de ſentē. ex pe
3 ricu. dixerunt per illum tex. † q̄ in cauſis breuioribus ſententia pōt proferri ſine ſcriptura: vbi bal. dixit q̄ cauſe breues ſunt in
c ter homines parue cōditiōis [c]: nā cā vnius bonis eſt magna in

a ¶ punire. Facitq̄ꝺ per Feli. hr̄. i. c. affert. i. j. nota. circa fi. d preſump. de papa alexā. iij. cū hrēt p̄ manib⁹ ep̄z ſymoniacū ꝓmiſit ei in ſecreto q̄ ſi publice fateret delictū ſuū diſpēſaret cū eo. et ſtatiz cū ille cōfeſſus fuit corā cardinalibus depoſuit eū. ⁊ ſic dic q̄ licitū eſt iudici aliq̄d ſimulare cā vitatis idagāde ⁊ excuſatur ꝓut ibi lati⁹ per eum.

b ¶ In ſcriptis. Adde do. alexā. de imo. in. l. videm⁹ §. j. de i litē iurā. ⁊ Pau. de ca. in. l. hac cōſultiſſima. §. at cū hūana C. q̄ teſta. fa. po. vbi ēt vide bal. i v̄ſi. itē eſt. ar. ⁊ p Lanfran. in c. q̄m̄ ꝯ. i v̄. ſnia. i. v. col. d probatio.

c ¶ Parue cōditionis. Que ſint cauſe breues. vel magne. vide tu Fely. i. c. i cauſis de teſta. circa. princi. ⁊ in. c. ij. de of. dele. circa fi. j. col.

ruſtico

ruſtico: quia forte eſt maior pars fortunarũ ſuaꝝ. de offi. pre. l. illicitas. §. veritas: vbi gl. de vno porcello. ¶ Itẽ ſi ruſtic⁹ peteret ſuam mercedẽ: q͛ proceditur ṽbo ſine ſcriptis: ⁊ ſine ſportulis que ſunt arbitraria inſpecta cõditione pſonarum ⁊ rerum. ar. de tranſac. l. cum hi. Nam coram iudice rurali nõ dꝫ libell⁹ offerri: q͛ rõne ignorãtie legum ſimplici via ſunt ꝯtenti. ſm Bal. ibi: ⁊ vide Ang.
4 in. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. de iudi. §. j. q̃ no. ¶ †An ſi ſnia eſt nulla iudex faciat liteꝫ ſuam. ⁊ glo. in. l. iudices. ff. de extraordi. cogni. ꝙ non vbi Bar. ꝙ eſt verũ pnunciando. ſed bene faceret litem ſuam in exequẽdo. arg de piculo ⁊ cõmo. rei vendite. l. lectos. ⁊ tenet ad intereſſe parti. ſecus ſi partis nõ intererit: q͛ erat verũ debitum ad qđ de facto fuit cõpulſus. l. fi. in fi. ꝙ me. cau. ¶ Et ideo iſto caſu credit Bal. ꝙ non tenet parti: q͛ non intereſt: ſed tenetur ad penã extra ordinẽ: q͛ nõ ſeruauit legẽ. de ſacroſan. eccle. l. iure noſtro. Bal. in. l. j. ff. ꝙ q̇ſqꝫ iuris. in ſecunda lectura. vbi dicit ꝙ q̃n ſnia eſt nulla non fit retorcutio ꝯtra iudicẽ: ⁊ vide Andre. de Iſer. in cõſti. regni. circa violẽt iarum. ¶ Et adde: an ſi iudex dederit ſniaꝫ nullã in fauorẽ actoris: i qua nõ appoſuit ponẽda: nec eã dedit in ſcriptis ⁊ nõ ſeruauit titulũ. de ſen. ex periculo reci. teneat actori. Bart. in diſputatione ſua tenuit ꝙ ſic: dãdo ibi intellectuꝫ: ad glo. in. l. fi. ff. de vari. ⁊ extraor. cogni. ⁊ tenere vř in. l. ſi q̇s in conſcribendo. in fi. C. de pac. q̃n facit ꝑiudicium parti ⁊ in iuſtitiã. ¶ Iſta eñ nullitas rõne omiſſionis ſubſtãtialiũ: ſnie ẽ nullitas ipſi⁹ iudicis facto ꝓueniẽs: ꝙ tenet ſniam ꝓferre ſeruata forma: ⁊ ordine iuris: vt in. l. prolatã. ⁊ in ti. de ſen. ex pericu. recitã. ⁊ iõ tenebit parti ad intereſſe q͛ debebit ꝯdẽnari quaten⁹ iudici videbit. ſꝫ bar. i dicta diſputiõe. ſcilicet ad expẽſas ⁊ dãna vt iterũ ſuis ſumptib⁹ ꝓferat: ⁊ ẽ hodie deciſuꝫ p. ꝯſti regni. q̃ incipit ab oib⁹
5 in. tit. de cauſis cito decidẽdis. ¶ †Et iura q̃ dicũt ꝙ iudex ꝓnũciãdo nulliter nõ facit litẽ ſuã: loquunt q̃n ꝓnunciat nulliter ꝯtra reum q͛ quo reo non fit ꝑiudicium eius reſpectu non facit litẽ ſuã ſecus reſpectu actoris q̇ eſt leſus rõne nullitatis p iura p̄dicta q̃ no. q͛ ita opꝫ diſtinguere. ⁊ vide in verbo executio ſnie.

1 ¶ Iudex qui tulit ſententiam iniuſtam propter metum non tenetur.
2 Iudex poteſt cogi per ſuperiorem ſuum ad iudicandũ ⁊ non per alium.
3 Iudex non facit litem ſuam quando ſententia nulla nullum generat parti preiudicium. ⁊ nu. 4.
5 Solemnitates iudiciĳ que ſint. ⁊ nu. 8. Et que ſubſtantialia. ⁊ nu. 6.
7 Ueritas intelligitur quatenus conſtat ex actis.
9 Citatio eſt de ſolemnitate ſubſtantiali proceſſus. Et q̇uis poſſit prodi. ſine ſolẽnitate iuris tñ requiritur citatio. nu. 12.
10 Cauſe cognitio debet fieri partibus preſentibus.
11 Omni ſolemnitate iuris omiſſa nihil aliud eſt dicere: q̃ʒ ſummarie.
13 Uerba. Sine figura iudiciĳ. licet videantur importare liberam facultatem debebit tamen iudex ſeruare regulas iuriſgentium.
14 Sententia eſt de proceſſu.

V**trum iudex** qui p vim vel metũ tyranni ꝓfert malaꝫ ſententiam alias nõ latur⁹ excuſet: dic ꝙ ſic: niſi a principio ſciuiſſet hoc euenire potuiſſe q͛ non debuiſſet offm̃ acceptare. ar. de dãno in fec. l. q̇ bona. §. de illo. ⁊. ff. loca. l. ha-
1 bitatores. §. fi. ⁊. l. ex cõducto. §. j. ¶ †Si aũt iudex p metuꝫ tulit iniuſtam ſnĩam. dicit bal. ꝙ nõ tenetur: q͛ neceſſitas eſt ꝯtraria volũtati q͛ iudicis volũtas dꝫ eſſe libera ſicut electio: ⁊ inſtitutio. l. illa. de heredib⁹ inſti. de arbi. l. qualẽ. ¶ Et hoc ſi fert nõ obſtãte metu tñ ſi met⁹ niſcet q͛ cogit ſic ꝓnunciare vitio nõ caret ⁊ reſcinditur. xj. q. j. quatuor not. in. l. j. de le. ij. ſm bal. in. d. l. fi. de pena iudi. ⁊ addõ Bal. in. l. j. C. q̃uo ⁊ q̃n iudex. q̇ dixit ꝙ ſuperior

poteſt cogere iudicem qui habet cauſam ab ipſo ad pronunciandum:ar.l.qua
lem.de arbi.niſi eſſet princeps. per.l.j.de conſti.prin.ſecus in eo qui nõ habet
iuriſditionem vt epiſcopus ⁊ archiepiſcopus.⁊ ſicut notarij qui nõ habent iu=
riſditionẽ a poteſtate q̃ nõ põt ab eo cogi.ſed dꝫ recurri ad preiudiciuꝫ.in aut.
vt diffe.iudi.Bald. ibi.¶†Et adde qꝛ iudex poteſt cogi ꝑ ſuperiorem ſuum cui
ſua iuriſditio ſubalternat̃ adiudicãdũ nõ tñ ꝑ aliũ.i aut.de q̃õ.§.⁊ ſic de defen.
ciui.item nulla.⁊ facit. C.de exac.tribu.l.miſſi.⁊ vide Bal.in.l.fi.de pena iudi.
¶Et adde ꝙ poteſtas q̃ facit cũ iudice ſuo ꝙ ꝓferat ſniaꝫ falſam in criminali ꝙ
tenet̃.l.corne.de ſicca.l.j.ff.¶Et idẽ ſi potes hoc faciãt cũ ptãte ꝙ tenent̃.l.iul.
de vi publi.ſꝫ Bar.ibi per.l.j.de vi publi.l.qui dolo malo.Et facit qđ dixit Inn.
in.c.paſtoralis.in verbo iniuſtum.de offi.delega.⁊ facit.C.de decuri.l.oẽs.⁊ ꝙ
Bar.no.in.d.l.q̃ dolo.¶Idẽ ſi poteſtas cogat teſtes ꝑ tormẽta:vt falſum dicãt
ꝑ illũ tex.per quẽ dixit Bal.in c.j.de pace.iur.fir.ꝙ falſus teſtis tenet̃ eadẽ pena
q̃ dixit in tit.de pace iur.fir.ꝙ falſus teſtis deponẽs ꝯtra innocẽtẽ:tenet̃ vt ho=
micida:⁊ idẽ Bald.in.l.preſbyteri.de epiſ.⁊ cle.in.l.data opa.C.de accu.dixit
de falſo teſte:q̃ no.contra iudices q̃ dolo aliquẽ cõdẽnauerũt ad mortẽ:an tunc
ſnia lata per metũ ſit nulla:vide late bal.in.l.decernim⁹.C.de epi.⁊ cle.vbi di=
3 ſtinctio.¶†Iudex nõ facit litẽ ſuã:qñ ſnia nulla nullũ generat pti ꝑiudiciũ in
l.ſi iudex.de vari.cog.ſecus ſi generat preiudiciũ parti qꝛ facit litẽ ſuã.l.ſi qs
in cõſcribendo.de pac.¶Qñ ergo ꝓnũciat admittẽdo exceptionẽ ꝓ reo ⁊ abſol
uit eum ab inſtantia iudicij ⁊ generat preiudiciũ actori facit litem ſuã:niſi eſſet
error exꝓſſus in ſnia:qꝛ nõ facit litẽ ſuã.l.j.§.j.ꝙ quiſqꝫ iur.Bal.in. d.l.ſi qs in
4 conſcribendo.¶†Dicitur ꝙ iudex ex ſola nullitate ſnie vel ꝓceſſus nõ facit li=
tẽ ſuã:niſi executio ꝓceſſerit.l.fi.đ vari.cogni.q̃ examinant̃ i.c.an ſi ſnia eſt la
ta.⁊ in.c.iudex.nõ facit liteꝫ ſuam.⁊ in.c.an ſi ſnia eſt nulla.qđ hodie indubita
tum vr̃ per.c.regni qđ incipit deteſtãtes.quo vr̃ ꝓuiſuꝫ ꝙ ꝓceſſus cãrum ex de=
fectu omiſſe ſolennitatis iudiciarie nõ poſſunt dici nulli agẽdo:nec excipiendo
dũmodo debito mõ liqueat de pura ſubſtantia ꝟitatis ⁊ poſſit ꝓcediad ſniam ꝓ
celeri executiõe iuſtitie ꝓpter qđ capl'm hodie videt̃ poſſe iudex excuſari:ſi ex ꝓ
ceſſu:ſine debitis ſolẽnitatibus formato ſniaꝫ ꝓtulit:⁊ execut⁹ fuerit ꝯtra ruſti
cos q̃ iudices ſolent accuſare ꝙ ſine ordine iudiciario cõpulit ad ſoluendum.
¶Sed inter doctores regni ſemꝑ fuit dubitatũ ſi diſpoſitio illius.c.deteſtãtes
qđ loquit̃ de omiſſione ſolemnitatis iudiciarie locũ habeat:ſi omittant̃ aliq̃
5 ſubſtãtialia iudicij ꝓpter qđ eſſet vidẽdũ.†que dicant̃ ſolẽnitates iudicij i quo
aliq̃ docto.regni dixerũt in hoc ꝙ gl.i.l.ꝓlatã.ponit aliquas que tñ loq̃tur de
ſolẽnitatib⁹ ſnie.de q̃b⁹ in ti.de ſen.ex pericu.⁊ dictũ. c.deteſtãtes.dicit iuſtitia
rie qꝛ de illa nõ põt intelligi cũ erat ſuꝑ illa ꝓuiſum de iure cõi.l.abſentẽ.ff.de
penis.cũ ſolẽnitates iudicij ꝓprie ſunt forma ⁊ figura iudicij.de q̃b⁹ loquitur
Bar.ad reprimẽdã.in verbo forma ⁊ figura.⁊ in.l.nec q̃cq̃.§.de plano .de offi.
ꝓconſul.⁊.c.ſtatutũ.de her.in.vj.⁊ bal.in addi.ſpe.i.ij.ꝑte.in Rubrica de ꝓpa.
bart.l.j.§.ſi plures.de exercito.Et dictũ.c.deteſtãtes.loq̃ vr̃ i ꝓceſſu cãrũ ⁊ nõ i
ſnia ⁊ ſic de nullitatib⁹ ꝯcernẽtib⁹ ꝓceſſuꝫ ⁊ nõ ſniaꝫ:⁊ vult ꝙ ſnia lata i ꝓceſſu
6 nullo teneat lꝫ de iure nõ teneret.† Tñ alie ſunt ſolemnitates iudiciorũ : alia
ſunt ſubſtãtialia iudicij vt vr̃ dicere And.de Iſer.i ꝓhemio cõſti.regni .⁊ cũ di
ctum.c.deteſtantes.dicat dũmodo alias debito mõ liqueat nõ põt liquere debi
to modo niſi ſeruet̃ ſubſtãtialia maxime litis ꝯteſta.⁊ ſimilia vt ẽ gl.i.l.ij.C.de
here.vel actio.ven.⁊ bar.in.c.grauis.de rebus eccl.nõ alie.Et qꝛ talia ſubſtan=
tialia ſunt inducta ad vtilitateꝫ reipublice auctoritate ⁊ vtilitate.ergo tolli nõ
vident̃ :vt no.in cle.ſepe. de ꝟbo.ſignifi.ꝑ Guil.de mõte lau.Tñ vr̃ ꝙ dictuꝫ.c.
ſupplet defectus ſubſtãtiales omiſſos vt puta litis cõteſta.⁊ ſimilia.qꝛ nõ ſub=

ſtantiales nō vitiāt ꝓceſſum: vt dicit Archi. in. c. j. de accuſa. in vj. Et ſi hoc nō eſſet dictū. c. deteſtātes. nobis de vento ſeruiret. ad qđ facit ꝙ dicit And. de Iſer. in ꝓhemio cōſti. in. ij. char ta. ꝛ can. in. d. cle. ſepe. ꝛ qꝛ dictū. c. tollit. ll. in ꝯtrariū faciētes. ꝛ loq̄tur indiffinite que equipollet vniuerſali ac ſi diceret nō obſtāte quacūqꝫ nullitate iudicij. l. ſi duob⁹. de lega. ij. ꝛ qꝛ dictum. c. loquitur de ſolēnitatibus ꝓpter quarū defectū cōtingit proceſſus eſſe nullos ſed litis cōteſta. ꝛ ſimiles ſunt tales que reddūt
a ꝓceſſus nullos. [a]. c. j. ꝛ. ij. vt lit. nō ꝯteſta. ꝛ qꝛ eſt factū de certa ſcientia quod tollit ius ciuile. l. quotiēs. in gl. de preci. impera. offe. ꝛ per Andre. de Iſer. in conſti. ꝓſequentes. ſꝫ litis cōteſta. ꝛ alia ſunt de iure ciui. vt per Bar. in conſti. ad reprimendā. ꝛ qꝛ ita vr̄ de iure cano. de nouo induci. per. d. cle. vt veritas videat̄. ꝛ qꝛ ſupplet defectus per quos ꝓceſſus ſunt nulli: ꝛ non dicit de ſnia: qꝛ de ſnia erat iam ꝓuiſum. p. l. abſētez. cum ſimilibus. de penis. ¶ Et qꝛ dicit dūmodo liqueat de pura ſubſtantia veritatis: per que v̄ba ſupplētur ſubſtantiales defectus ſm̄ Bar. in. l. ſi fideiuſ. §. quedā. ff. manda. ꝛ ꝓpter verbū veritatis ad quā iubet attēdi: qꝛ iudex dꝫ illam ſp̄ attēdere. l. illicitas. §. veritas. de offi. preſi. ꝛ. d. §. quedā. ꝛ l. l. j. C. de lati. libe. ꝛ Saly. i. l. ſi q̄s. §. initiū. de edē. ꝛ in aut. vt defunc. fune. in prin. coll. vj. ꝛ. l. nemo.
7 C. de ſen. vbi Ang. qꝛ †veritas itelligit̄ quatenus cōſtet ex actis. c. ex lr̄is. de iureiur. ꝛ in. c. inter. de re iudi. ꝛ And. in ti. hic finit̄ l. cōtradi. §. his. Et qꝛ dictum. c. nō excipit: niſi priuilegia baronum que ſunt duo: vnū p̄ cōſtitutionē: vt vniuerſus: aliud p̄ conſti. ꝓſequētes. que cōcernūt ſnīam ꝛ ꝓceſſum: ꝛ exceptio dꝫ cōtineri ſub regula. ergo neceſſe eſt dicere ꝙ intelligat̄ de his que cōtinent̄ in exceptiōe. ꝛ ideo doc. regni huius p̄ ſupradictas rōnes interꝓtati ſunt. c. deteſtātes. quod habeat locū in omiſſiōe ſubſtātialis defectus iudicij: pro qb⁹ adducit̄ Bal. in. l. ꝓlatā. C. de ſen. q̄ dicit ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ valeat ſnia oī iuris ſolēnitate omiſſa ꝙ valebit p̄termiſſo ordine iudicij. de quo in. l. ꝓlatā. lꝫ glo. ibi videat̄ dicere ꝯtrariū ꝙ nomē ſolēnitatis poni pōt: ēt pro ſolēnitate ordinis ꝛ p̄ ſubtilitate iuris. ff. de reſtitutio. in integ. l. diu⁹. vbi bal. ſubdit ꝙ ſi ſtatutū diceret oī ſubtilitate omiſſa ꝙ valeret ſnia nō ſcripta ꝛ nō lecta: ꝛ viua voce lata: ꝛ dicūt
8 aliq̄ cauo. in. c. ea q̄. de elec. in. vj. †ꝙ ſolēnitates iudicij ille dicūtur q̄ magis ſpectāt ad ordinē q̄ꝫ ad inuentionē veritatis: quos ibi refert Inn. ꝛ nō ſequit̄: tn̄ bal. dicit ꝙ ordo ē iter plura. ſꝫ ſolēnitas eſt facere ſꝫ formā iuris. ſꝫ gl. i. d. l. ꝓlatā. vt lis ꝯteſtet̄ ꝛ
9 cetera. ꝛ ēt ibi dixit ang. †ꝙ citatio ē de ſolēnitate ſubſtātiali ꝓ
b ceſſus [b] p̄ no. i. l. ꝯſentaneū. C. ꝛ qūo ꝛ qn̄ iudex. Tn̄ bar. dicit ꝙ de ſolēnitate ſubſtātiali iudicij eſt cāe cognitio p̄ illā gl. ꝛ p̄. l. ex ſtipulatiōe. e. ti. †Cauſe aūt cognitio dꝫ fieri preſentib⁹ ꝑtib⁹. l.
10 in cauſe. §. cauſa. ff. de minori. Unde ſi ꝑtes ſemper eſſent preſentes vel cōtumaciter abſentes non requiritur citatio ſm̄ bar. ibi. Et adde Bart. in. l. ſi filius. ff. de dona. dicentemqꝫ ſi ex forma ſtatuti poteſt ꝓcedi: ſine iuris ſolēnitate vr̄ remiſſa ſolēnitatꝫ iuris ciuilis nō naturalis vel gentiū. ar. l. ij. de natali reſti. quo caſu req̄ritur legitimus numerus teſtium et defenſiones legitime:

a ¶ Nullos. Adde Pau. de ca. in conſi. xcviij. lci. viſo quodaꝫ proceſſu.

b ¶ Proceſſus. et adde ꝙ iſta ſolēnitas citatiōis nō videt̄ remiſſa. immo ſp̄ dici p̄t de nullitate ſententie rōne citatiōis omiſſe: vt p̄ bart. ꝛ rapha. fulgo. in. l. milites. C. de teſta. mili.

et q̄ teſtes parte pn̄te examinentur ⁊ citetur pars ad oēs actus q̄ citatio eſt dē iure naturali.cle.paſtoralis.de re iud.⁊ idē Bar.in.l.j.ff.de re mili.⁊ ad repri. in verbo figura iudicij:vbi etiā dicit Bar.q̄ iudex tūc nō poterit admittere teſtes inimicos:nec etiā credere poterit teſtib⁹ ſine cā ſciētie:ſm Bal.in.l.ſolaz. de teſti.tñ teſtes recipere poterit:ſine iuramēto ſm bar.ibi lʒ Bal.dicat ꝯᵗʳᵃ.l. milites.de teſtō militis.⁊ in.l.p̄ſbyteri.de epiſ.⁊ cleri.Uñ Lud.in Rub.de arb. vbi ponit:an poſſit admittere teſtes ꝓhibitos.⁊ furioſos ⁊ impuberes ad teſtimoniū.Etiā ad p̄dicta facit qꝛ Bar.ad reprimendam.in verbo videbiꝛ eq̄parat verbū ſine figura iudicij:⁊ verbū nō ſeruata ſolēnitate:vbi videbis q̄ ſi ſtatutū diceret q̄ poſſet de facto ꝓcedi:tūc ꝓcediꝛ nō ſeruata ſolēnitate iuris dūmodo q̄ non auferat defenſionē partis:⁊ ita intellige q̄ Bar.dixit in.l.nō ſolum.§.ſi mandato.ff.de iniurijs.vbi dixit q̄ cōtra aſſaſinos de facto ꝓcediꝛ.Et dixit idē Bar.in.d.l.ſi filius.q̄ vbi pōt ꝓcedi ſine iur.ſolēnitate.pōt diebus feriatis in honorē dei.lʒ cōtrariū teneat in dicta extrauaganti:qd̄ limitat Ludo.in.d.l.ſi filius.niſi in die dñico.de quo p oēs in.l.j.de ſacroſan.eccle.Dixit etiā Bart. ad ꝓpoſitū.d.c.deteſtātes.q̄ qñ in ſtatuto dr̄ q̄ ꝓcedaꝛ oi ſolēnitate iuris omiſſa:dūmodo q̄ legitime cōſtet de maleficio:tūc in ꝓbationib⁹ faciēdis requiritur ordo iuris:nō tñ in alia parte ꝓceſſus.Et puto q̄ Bar.ſomniauert. dictū capitulū deteſtantes.qꝛ ponit mētē ad aliqua verba ipſius.c.ad q̄ faciūt plene dicta p Bal.in.l.nec q̄cq̄.§.de plano.de offic.p̄ſec.vr.ibi ſubſtātialia iudicij:⁊ ꝓ-
11 bationū appellat ſolēnitates iudiciorū q̄bus ſubiūge† q̄ nil aliud eſt dicere oi ſolemnitate iuris omiſſa quā ſummarie.⁊ de plano.quo caſu ꝓceditur:ſine libello litis cōte.iuramēto calūnie.⁊ alijs:vt in cle.ſepe.de v̄bo.ſign.q̄ late examinat ibi Bal.tñ nō tolliꝛ p.d.moduʒ ꝓcedēdi:qn̄ pſone nō ſint in iudicio legitimāde qꝛ filius debebit habere cōſenſum patris qui eſt de ſubſtātia nō de ſolēnitate.ſm Bar.in.d.§.de plano.in repe.dicēs q̄ tale ſtatutū interp̄tabiꝛ legitimatis pſonis.arg.l.fi.de teſta.mili.⁊ qꝛ pſona nō eſt legitima diceret pars grauari.⁊ poterit appellari de minori.l.ait p̄tor.§.ꝑmittiꝛ.⁊ qd̄ no.In.i.c. inotuit. de eo q̄ fur.ordi.ſuſce.Et dt̄ Bar.in.l.ij.de edi.diui.q̄ i cā ſummaria req̄runꝛ legitime ꝓbatiōes q̄ ad legitimationē pſone.⁊ Bal.in.l.iij.§.ibidē.ad exhiben.nā licet alias ꝓceſſus q̄ nō teneret rōne dubij teneat p glo.in.l.ſi putās.fa.herſ.eſt verum:dūmodo habeat fundamentū legitimationis perſonarū.l.nō idcirco.de iudi.⁊ Bal.idē in.l.ſi q̄s ex aliena.eo.ti.Nā legitimatio pſone ꝓcuratoris nō legitimat ꝓceſſum nullū ex pſona dñi.d.l.nō idcirco.§.j.vñ qñ dñi pſona non fundat ꝓceſſum:qꝛ eſt illegitima:vt qꝛ ſeru⁹ ꝓceſſus erit nullus.lʒ ꝓcurator ſit legitimus.ſm Bal.in.d.§.j.Et tenet etiā Bar.ad reprimēdam in verbo figura iudicij.vbi dr̄† q̄ q̄uis cā cognoſcaꝛ ſine figura iudicij debebūt legitimari pſone.per tex.illius cōſtitutiōis.⁊ p.c.nō debet.de re iudi.ne factū alicui⁹ nō habētis mandatū mihi noceat.de re iudi.factū.cū ſi.Et ideo alias cōſului q̄ ſi eſt factus ꝓceſſus cū tutore pupilli q̄ nō ꝓduxit ſolēnia:nec perſonā ſuā bñ legitimauit in iudicio q̄ ꝓceſſus talis nō iuuabiꝛ per.d.c.deteſtantes.q̄ nō ſupplet legitimationes perſonarū.ſʒ tm̄ iudiciorum ſolēnia.lʒ iudices magne curie de hoc dubitauerint ⁊ nō bñ.Et ſubdit Bar.i.d.§.i v̄bo ſine figura iudicij.q̄ q̄uis poſſit ꝓcedi ſine figura iudicij vel iudicij ſolēnitate req̄rereꝛ citatio:qꝛ de⁹ citauit Adā.dicēs q̄ ꝓpterea fuit reuocata ſnīa lata ꝯ regē Robertū q̄ nō fuit legitie citat⁹.vt i.d.c.paſtoralis.⁊ req̄rereꝛ ēt q̄ deꝛ aliq̄lis petitio i ſcriptis.vel v̄bo iactis ſcribaꝛ. nā mulier corā Salomōe dixit fili⁹ me⁹ viuit ⁊c.c.afferte.de p̄ſump.Et ſufficit q̄ ipſa petitio ſit gn̄alis.lʒ nō habeat oia req̄ſita.de iure ciui.l.j.i fi.de edē.Et etiā ſufficit ſi ei⁹ ꝑcſo nō ſit legitime facta.l.j.ff:ſi inceſ.fal.mo.etiā ſi nō petat reum cōdemnari:ſed dicat reum cogi quod fieri non debet.l.ij.de execu.rei iudi. ¶ Nā

21 (margin, beside "rint ⁊ nō bñ")

vbi procedit ſine figura iudicii valebit iudicium vbi ſit ſola facti narratio ſine concluſione. idē ſi concluſio nō eſt bene apta. ſi tñ ex narratione poteſt cōprehēdi qd actor velit. ar. l. j. §. j. de rei vẽ. ac. Et ſic ſufficiat pnuntiari iuxta petita dummodo ꝙ nō ſit tāta ineptitudo ꝙ tollat defenſio reo. Poterit etiā ſm Bar. opponi exceptio rei iud. ⁊ finite ad pceſſum: qꝛ eſt de iure naturali. ne bis iudicet in idipſum. Tñ exceptiones que magis differunt et fruſtrant cāꝫ ꝙ ipſam veritatem reſpiciant pōt tunc iudex depellere. d. c. ſepe. qꝛ nō ſunt de iure naturali. immo cōtrarie. Tñ litis conteª. non requiritur: qꝛ eſt ciuilis ſolēnitas quo caſu primi actus q̄ fiunt legitimatis pſonis. quo ad certos effectus habebunt vim litis conteſta. l. nihil. de procurato. Itē amputatur dilationū materia ⁊ lites breuiant nō in tm̄ quin pbationes necessarie defenſiones nō admittant. d. cle. Et valebūt etiā ſi fiant ſine dilatione. ff. de qōnibus. l. vnius. §. cognitarum. tamē dāde ſunt dilationes congruentes equitati q̃ ius non auferat: nec reo defenſio q̄ ex equitate naturali procedit. l. vt vim. de iuſti. et iure. cū ſi. Debent etiā cū taliter procedit teſtes iurare. l. iureiu. C. de teſti. ⁊ dicta teſtiū debent neceſſario cōcludere ſicut in cauſis ordinariis: ſicut dꝛ in Daniele. ⁊ Suſanna. vt no. in. l. teſtiū. ¶ Nec requiret pñtia partium in examinatione. ſm Bar. in. l. ſi qñ. §. fi. de teſti. licet Bal. cōtra. vt. ṡ. vbi de iure diuino debebit etiam fieri publicatio: qꝛ alias auferetur reo ius defenſiōis: qꝛ non poſſet teſtes impugnare ⁊ eorum dicta ⁊ auferet defenſio. ¶ Tamen nō poterūt teſtes produci poſt didicita teſtificata: ne alter alteri inſidietur. l. vt vim. de iuſti. ⁊ iure. In quo aliqui errauerunt q̄ dicūt ꝙ in eorum curia pceditur ſm veritatem: ⁊ volunt recipere teſtes ſup eodē poſt didicita teſtificata ꝙ non poteſt hoc facere. ¶ Et hoc etiam ſeruata curia mercatorū in qua non recipiūtur poſt didicita teſtificata etiam non petet actor a reo ſibi edi inſtrumenta: qꝛ eſt iuri naturali ⁊ ciuili prohibitū. cle. qui accuſare. de eden. nō tamen requireretur concluſio in cauſa. d. l. ſepe. quia ſolēnitas ciuilis ꝙ ſuper cum iudici liquet poteſt ſententiare: vt in ſnia. Salomo. regum. iij. c. Nec etiam debet dari terminus ad allegandū debebit tñ citari ad ſententiaꝫ. d. cle. ſepe. ſm Bar. q̄ dicit ꝙ requiretur citatio ſpālis ad ſentētiam ⁊ nō ſufficiat prima citatio: vel alia ad procedendum. Nec requiritur ſententiam proferri pro tribunali. ⁊ ꝙ feratur in ſcriptis. d. cle. ꝙ nō eſt neceſſe de iure ciuili: niſi vt probare poſſunt quia aſſeſſori iudicis etiam ſi ſit papa vel imperator non creditur. c. qm̄ contra. de pba. ⁊ in cle. j. eo. ti. Et idem ſi non ſoluatur ſolēnitas. l. j. C. de ſenten. que eſt iuris ciuilis ⁊ nō naturalis ꝙ valebit ſnia. licet alias ſecus: vt. l. furioſo. de re iudi. ¶ Idem ſi precedente cognitione iudex iuberet res capi ⁊ diſtrahi pro debito. nam valeret ſicut olim ante ius ciuile omnia manu regia expediebantur. l. ij. de origi. iur. ⁊ ſic Bar. dicit debere procedi: vbi ſine figura iudicij proceditur etiam dixit in verbo videbit. in fin. quod ſi ſtatuto dicatur quod in tali negotio procedatur de facto vel per alia ſimilis verba: quia tunc procedetur manu regia ſi ſicut olim ⁊c. ſic omni ſolemnitate ciuili remiſſa: nō au-

a ¶ Lit. cōteſta. De hoc vide aliqd p Fely. in. c. exceptionē. de exce. col. vlt. v. iij. itelligeniſi eēt cā i q̄

tem q̄d iura alterius aliquo modo ledantur contra equitatem naturalem: nam nō poteſt quis eſſe magis ſolutus legib⁹ q̄ imperator ⁊ tamē ſua poteſtas ad hoc extenditur: ideo fuit caſſata ſententia in.c.paſtoralis.de re iudic.pronunciando in q̄buſdam contra naturalem rōnem.

13 †Et ideo licet verba ſine figura iudicij [a] videantur importare liberam facultatem debebit iudex ſeruare regulas iuriſgentium ⁊ naturalem equitatem omiſſis ſolēnitatibus iuris ciuilis ſm Bar.in dicta conſti. ad repri. qui vr̄ gloſarc.d.c.deteſtantes.ꝙ ſolum attendit ꝙ debito non liqueat puta ſubſtātia veritatis que verba excludunt proceſſuꝫ rigoroſum a iure ciuili inductum ⁊ dant formā procedendi eq̄tate canonica;⁊ ſm rōnem iuriſgentium.ſm cano.in.c.dilecti.de iudi.⁊ dn̄m Ant.in.c.literas.de iura.calum.vbi dicit ꝙ iſta verba excludunt etiaꝫ iuramentum calumnie ⁊ ſolemnitates iuris: ciuilis veritatem negotij nō tangentes que dicunt̄ apices iuris vt eſt peremptorium lit.conteſtatio ſolemnitas ſtipulationis: vel ſi eſſet intentata actio directa ⁊ competebat vtilis vel exceptio ordinis.ſm glo. in.l.ſi mancipium. de euic.ſm Bar.in.l. ſi deiuſſor.§.quedam.ff.man.⁊ Bal.in.l.ſi pro ea.C.eo.ti.⁊ glo.in d.c.cum dilecti.⁊ vide deciſionem rote.xxxij.q̄n cauſa committitur ſubſtantia veritatis inſpecta ꝙ non ſeruantur termini iuris niſi ſubſtātiales.ad quod facit q̄d dixit bal.in.l.nemo.C.de ſenten.ꝙ ſi princeps committit cauſaꝫ de veritate ⁊ iuſtitia ꝙ intellige de veritate cui ius patrocinatur: ⁊ dixit in.l.iuſtitia. de iuſti.et iur.⁊ per iſta verba iuſtum ⁊ verum decidat non ſit a iure diſceſſum.ar.l.ſi q̄n.de inoffi.teſta.vbi vide per eum: an teneat̄ ſeruare ius municipale.Et tn̄ aduertendum ꝙ Andre.de Iſer. in prohemio conſtitu. vr̄ facere differentiam inter ſolēnitates iudiciorum ſubſtantialia.Ideo tempore regine Ioanne ſecūde fuit facta quedam declaratio.q̄d.d.c. deteſtantes locum habet etiam in ſubſtantialibus iudiciorum cum additione tali: dūmodo ꝙ ſententia rite ⁊ recte proferatur que additio vr̄ deſtruiſſe. d.c.in hoc ꝙ d̄r de ſentētia rite ⁊ recte ferenda: quia licet de ſentētia nihil in eo.c.diceret̄.tn̄ ſit mētio de ꝓceſſu: ⁊ ſupplēdo oēs ſolēnitates omiſſas i ꝓceſſu: ⁊ ſic itelligit̄ ēt ſuppleuiſſe ſolēnitates ſnie.

14 †q: ſnia eſt de ꝓceſſu.l.ij.vt lite pē.ſꝫ Bal.allegātē Ja.de bu.in.l.in fraudē.de iure fiſ.in.d.l.ij.⁊ in.l.actorūverba. et in.l.acta.de re iudi.⁊.d.c.q̄m contra [b].ſm Bald.in.d.l.ij.vbi dicit ꝙ appellatione actorum continetur ſententia.⁊ ſic per illā additionem requirit̄ ꝙ hodie ſnia ꝓferat̄ ſm formam.l.j. ⁊ ſequentiū.de ſen.ex peri.⁊ hoc ꝓpter verbū rite ⁊ verbuꝫ recte: q: videt̄ includere ꝙ ſnia nō ſit iniqua: nec cōtra iuſtitiā ⁊ interrogaui reformatores q̄ fecerūt hāc dictā additionē q̄ dixerunt feciſſe: ne tota.ll. obſeruatio in iudicijs edita fuiſſet per.d.c. ſublata.In quibus bene aduerte: q: ſunt quotidiana: quia aduocati ⁊ procuratores faciunt clipeum.de.d.c.deteſtantes.in defendēdo proceſſus ineptos q̄n conſtat de veritate.de cuius intellectu vide.j.in ſequentibus capitulis.

1 ¶ Barones an poſſint cauſas ſummarie committere? Et quid in epiſcopo? nu.2.

[a] ¶ Sine figura iudicij Quid operetur hoc clauſula.vide Oldra. in cōſil. cxv.d.ale.de imo.in conſ. xxxi.iiij.parte ⁊ in conſi. lx.i ea.parte ⁊.d.Bar. for=zi.i ꝯſi. cxvi. lci.viſo ꝓceſſu circa me. f.co.in.j.parte ⁊ q̄d ipor=tet i ꝓpromiſſo.vide do. pet.phi.cor. i ꝯſi.liiij.lci. vr̄ in litera.i. in.ij.parte.

[b] ¶.C.q̄m ℨ. Ubi vide oīno feli.in.iſ. co.ꝑſi.no.v.

Et tamen aduertendū q̄ p.d.c.deteſtā: t:s.qđ prouidet in cauſis ꝑcedit reiectis ſolēnitatib⁹ iuris qn̄ cōſtat de ſubſtā tia veritatis ꝓpter qđ capl'm:vt puto in regno ho
1 die oēscauſe ſunt ſummarie ꝑ p̄dicta oia.ſ.prime dicta ⁊ cū ſint ſummarie dico.† q̄ licet barones nō pn̄t de iure cōi cōmittere cauſas ſūmarie.⁊ de plano:vt no.Andre.de iſer. in ꝓhemio cōſtitutionū.⁊ in fi.q̄ hodie ex quo p.d.c.ſunt facte oēs cauſe ſummarie q̄ barones pn̄t cauſas ſummarie ⁊ de plano cōmittere:q: cauſas ſic cōmittēdo videnẽ iuriſditionē cōceſſam in.d.c.in ꝓcedēdo ſummarie excitare ⁊ nō de,nono cōmittere:nec ſolēnitates iuris ciuilis iā p.d.c.remotas tollere.ꝑ no.in.l.fi.§.dato.ff.a q̄.app.nō licet.vbi ſi princeps mandat ordinario qđ faciat actū quē facere poterat autē ordinaria videt̃ iuriſditionē excitare ⁊ illū actū faciat auctoritate ordinaria ⁊ nō aliter:ad qđ facit.c.licet.de offi.ordi.⁊ no.in.l.j.§.pe.ff.de appel.⁊ qđ no.in.l.ſepe.de offi.preſi.⁊ in.l.j.C.q̄ ꝑ'ſna iuriſdi.argu.l.ius ciuile.de legibus.Et q: expreſſio eorū que tacite
ᵃ inſunt nihil operat̃ᵃ.l.iij.de leg.j.vbi dixit Bald.⁊ in.l. ſi arrogator.de adop.de arbi.q̄ dedit legalem dilationē q̄ nō addit iuri cōi.⁊ per ea que habent̃ in.c.licet.de offi.ordi.ver.vbi ſi:princeps cōmittit cām a qua ſi appellat̃ appellatione remota nō appellatur:q: illa clauſula reducit̃ ad ius ꝑ id qđ dicit glo.in.c.j.de cōſti.in.vj.vbi ſtatutū cōtinens idē qđ ius cōe eſt ius cōe:⁊ ſic talis commiſſio tanq̄ ſapiens ius municipale introductum per d.c.deteſtantes.valebit.ar.predictorum.⁊ idem vbi cā eſſet ſui natura ſummaria:q: ſi baro tunc illam ſummarie cōmitteret q̄ valebit cōmiſſio:q: vr̃ iuriſditionē excitare ꝑ ſupradicta⁊ ꝑ no.per Moder.in.l.nemo pōt.de lega.j.⁊ ita cōſului in cā collectarū ſūmarie cōmiſſa ꝑ baronē q̄ valeat cōmiſſio.⁊ita tz Lap.in al
2 leg.cij.†vbi dicit q̄ eps pōt cōmittere cāz ſūmarie qn̄ cā ſui natura eſt ſūmaria qđ mihi vr̃ vex ⁊ nouiter inductū p.d.c.deteſtātes.⁊ a nemie tactū qđ.c.lz ſolū dirigat̃ magne curie tn̄ regina Joāna tpe reformationis rituū iuſſit in omni curia obſeruari.

ᵃ ¶ Operat̃. adde.d.bar.ſoꝛi.in cōſil.ccxxvij.inci.pn̄s cōſultatio ꝟ.ex qb⁹ infero.in.ij.parte.

1 ¶ Capitulum deteſtantes an habeat locum vbi eſt datus libellus ineptus ⁊ acta ꝓceſſus ſunt inepti.⁊ nu.2.
3 In cauſis ſummarijs dz plene liq̄re de ꝟitate:niſi ſit leuis cā.
4 Ineptitudo eſt quadruplex.
5 Ineptitudo actionis an vitiet ſnīam?⁊ nu.8.⁊.13.
6 Libellus in dubio vr̃ ꝓductus ſuper iure cōpetenti libellanti.
7 Libello dato ſuper dn̄io nō pōt pronūtiari in quaſi dominio.
9 Actio inepta que dicatur?
10 Ineptitudo libelli vnde cognoſcatur?
11 Libellus an poſſit ſuppleri per probationes concludentes:⁊ ꝑ aptam probationem.
12 Mora per lapſum diei ſi ſit narrata in libello ⁊ in ꝓceſſu ſit ꝓbata mora ꝑ interpellationē tunc dz ſequi cōdēnatio.
14 Princeps dz iudicare ſcđm veritatem ⁊ non ire ꝑ ambages.
15 Citari debet pars ad ſnīam principis.
16 Princeps pōt ſuam ſnīam corrigere.

1 AD dictum capitulum deteſtantes quod vult procedi in cauſis non ſeruatis ſolennitatibus iuris veritate inſpecta habeat locum vbi eſt datus libellus ineptus: et acta et proceſſus ſunt inepta: ita quod non obſtante ineptitudine proceſſus ſi conſtat de veritate poſſit ad ſniam procedi. dic quod Bart. in conſti. ad reprimendum in verbo ſine figura iudicij. dicit quod pōt ad ſniam procedi vbi eſt cauſa cōmiſſa ſine figura iudicij. dūmodo non ſit talis ineptitudo quod tollatur defenſio reo quod eſſet quando petitio vel libellus actoris fuiſſet ita obſcurus quod nō potuiſſet reus deliberare vel rñdere. et cum nō cōtinet rem et cām. et reus contradiceret. vt in. l. j. de lite conteſ. et actor non declaraſſet. nec in proceſſu probaſſet cām. l. j. C. de ſen. quod pro eo. et. l. j. §. ſi quis argentū depoſiti. et. l. j. de edē. ¶ Nā quibus in hmōi cauſis vbi procedit ſine figura iudicij. et ſine ordine a ſolemnitatibus iudiciorum ſufficiat dari qualē: qualem ſimplicē petitionē vel verbo in actis petere vel incipere a poſitionibus: vel inferre citationē pro ſimplici petitiōe et pōt. vt not. gloſ. in. l. q. de priui. ſcho. lib. xij. vbi citatio pōt loco petitiōis offerri. vt. ſ. dictum eſt. et in. d. cle. ſepe. et Bal. in. d. §. de plano. tū iſta ſimplex petitio nō dz deficere in ſubſtātialibus: vt dictis iuribus. et in. l. in rem. de rei vend. ¶ Uñ diſtinguo quod aut eſt ineptitudo ſolemnitatis forme libelli et ordinis iudiciarij: aut eſt ineptitudo in ſubſtantia libelli: ſeu petitionis ſed iudicij. pro lo caſu. d. c. deteſtantes ſupplet. vt. ſ. dictū eſt in precedentibus qōnibus.

2 ¶ †Uñ qñ libellus ſeu petitio eſt ineptus rōne forme ēt procedet iudiciū. p. d. c. deteſtātes. quod vult ſolum inſpici ſubſtātiā veritatis. et per ea que no. Bal. in. l. conuenticulam. de epiſ. et cle. et in. j. conſtit. c. §. qbus. vbi dicit qñ prepoſtero libellum: vt quia peto talem cogi et cōdemnari etc. contra formā. l. j. de excu. rei iudi. vbi Bar. idem tenuit. et cano. Anto. de but. in. c. examinata. de iudi. vel ſi in realibus detur libellus qui concludat parti et non iudici. l. bar. ſi ſerui ven. et in. l. ſicuti. §. ſi queratur. Nā poterit cōdemnatio ſequi: vt in. c. nouit. de offi. iud. ¶ Uel ſi ſit oblatus libellus in ciuili ſine actione contra. l. fi. de fideicō. lib. iuuabitur p. d. c. deteſtātes rei veritate probata. ¶ Et idē ſi petatur id quod eſt ſolone cū debuerit peti id quod ē in obligatiōe vt dicit Bar. in. l. ſi ſtipulatus ſim. x. l mille. de ſolu. nā etiā puto quod iuuabitur proceſſus. p. d. c. deteſtātes veritate probata. ¶ Uel ēt ſi in libello eſſent verba trāſpoſita quia non preiudicāt veritati. vt no. Bar. in. l. qdā. de pecu. lega. vel quia aliter ſit formatus libellus quam formari debuerit: et generaliter in oi actiōe in qua datur certa forma ſi inepte actū fuerit illud. c. deteſtātes prouidet. vt probata veritate etc. nā illud capitulum reducit totam obſeruantiam iuris cōis circa formā libellorum ad ius canonicū. ſcḋm quod nō requiritur nomen actionis in libello: ſed proceditur ex equitate vt in. c. dilecti. de iudic. vbi ſufficit iuſtitia naturalis reſultans ex cauſis ſine actiōe. ſcḋm bal. in. l. fi. de edict. diui. et reducit ad tpa quo actiones nōdum erāt inuēte et manu regia. i. poteſtāte regia oia exercebātur. vt dicit Bar. in. d. conſti. ad repri. in verbo ſine figura iudicij vt. ſ. eſt tactū. Et idē ēt dicit. d. Ant. de bu. i. d. c. dilecti [a] de iudi. quod de iure cano. nō eſt neceſſario actio edenda in libello: ſed ſufficere

a ¶ Dilecti. Uid tu oino ibi Felyn. in princi. et circa finem.

equitatem iuriſgẽtium: ⁊ ſic vr̃ per ius Cano. reduci ad illam equitatẽ iuriſgẽtium. q̃ ſuberat antiquã foret ius ciuile: q2 ex ſola naturali agebat̃. ⁊ factũ ſimpliciter ꝓponebat̃ et manu regia iuſtitia miniſtrabat̃. d. l. ij. de origi. iur. ad q̃ not. Inn. in. c. q̃ in in eccl̃iaꝝ. de ꝯſti. vbi ẽt Jo. de imo. ⁊ de immu. eccl̃ia. q2 plerique. vbi ẽt dicit do. Ant. de but. ꝙ verba in cõmiſſionibus poſita ꝙ ꝓcedat̃ pure: et ſimpliciter factũ inueſtigando excludunt ꝓceſſum rigoroſum a iure ciuili inductũ: ⁊ ꝓcedendũ eſt ex ſola eq̃tate. Et idem Bal. in. l. nec quicq̃. §. de plano. de
3 offi. ꝓconſul. †vbi dicit no. ꝙ in cauſis ſummarijs d3 plene de veritate liquere. l. hec aũt. §. j. q. ex cauſ. in poſ. ea. ¶ Niſi ſit leuis cauſa ad tre. l. ille. §. j. dicens ꝙ iudex q̃ cognoſcit ſine figura iudicij non põt ius partis ledere ſicut qñ oĩa manu regia gubernabat̃. ¶ Et vt apertius loquamur in hoc puncto an dictũ. c. tollat ineptitudies: vt ꝯſtitutio de veritate poſſit iudex ꝓnũtiare. l3 libellus ſit in-
4 eptus. ¶ †Et aduertendũ ꝙ ineptitudo eſt q̃druplex. prima eſt rõne ſolẽnitatis omiſſe in libello criali. de qua in. l. libellorum. de accu. ⁊ de hac. j. tanget̃ ⁊ in ciuili. c. j. de libel. obla. Alia eſt ineptitudo forme reſpectu narratiõis ⁊ ꝯcluſiõis qñ narratio nõ ꝓportionat̃ cõcluſioni: vt q2 dicit ſe dñm: ⁊ cõcludit ad dandum: vel dicit ſe poſſeſſorẽ ⁊ cõcludit ad reſtitutionẽ dñij que vitiãt libellũ. l. j. §. vti poſ. et. c. examinata. de iud. q̃ caſu puto ꝙ ꝓuiſum ſit. p. c. deteſtãtes: vel vbi agit̃ vtili actiõe natiua ⁊ nõ ſit mẽtio oblationis vñ naſcit̃. Bal. in. l. ex legato. vbi etiam Ang. C. de lega. Et idẽ puto vbi libellus eſſet inept⁹ reſpectu cauſe ⁊ actionis vt q2 ago ꝯ meſſorẽ et narro me locaſſe petendo illum cõdemnari ex locato que nõ cõpetit ꝯ illum: ſed ꝑſcriptis ꝟbis ex illo edicto. ſi meſ. fal. mo. dixe. Et idem qñ eſt ineptio circa actionẽ: vt q2 cauſa apta eſt in ſe ⁊ actio inepta ad cãm ꝓpoſitã vt ſi narro ꝯeludentia actionẽ ⁊ peto ꝯdemnari p offiñ iudicis illud iplorãdo ꝙ nõ preſupponit obligationẽ. l. ſi per colluſionem. de ac. emp. q2 tunc ſaluatur ⁊ vr̃ intentatũ offm̃ deſeruiens. ſ3 Ja. bu. in. d. l. haꝝ. ſi ſerui. ven. et. l. iiij. de vſur. Uel libellus eſſet inept⁹ reſpectu mere ſolẽnitatis deficiẽtis ⁊ apparẽtis ex ci⁹ ſerie. Et ide3 vbi libellus eſt apt⁹ ex cã agendi ſ3 in actione eſt inept⁹: vt q2 dico me dñm: ⁊ peto cõdemnari ad reſtitutionẽ actione ex locato. quo caſu ſi cã pro-
5 betur. †ineptitudo actionis nõ vitiat ſn̄iam ſm̃ Inno. in. c. examinata. ⁊ Spec. in ti. de ac. et perſequit̃. ꝟ. hec quoq3. vbi ẽt t3 Joã. andr. ꝙ valet ſn̄ia: q2 inutilis adiectio nõ vitiat: tñ ſi ab initio opponit̃. §. de ineptitudine: ⁊ illam agẽs nõ remouet repellit̃. ⁊ idẽ t3 Cy. in. l. j. vt q̃ deſunt. tñ Hoſt. in. d. c. examinata. ⁊ Ant. de but. t3 ꝯ. per no. per Cyn. in. l. ij. loca. †vbi locator narrat ex locato: ⁊ petit ex ꝯducto: non d3 audiri: q2 agit ex actione: ⁊ nõ ex ſola cã circũſcripta actõe. l. ij. §. deinde. de origi. iur. al's ſupfluo fuiſſet introducta actio ſi ſola cauſa ſufficeret. Bar. vero in. l. j. de eden. t3 ꝙ iudiciũ valet: q2 ſi actione3 nõ expreſſiſſet teneret iudiciũ. ergo tenebit ſi ineptã expſſit. p. l. j. §. j. de rei vxo. actio. Et nõ obſtat in. l. j. ſi meſ. fal. mo. dixe. ꝙ ibi erat actio ⁊ cã inepta ſ3 Bal. ¶ In q̃ caſu puto p dcm̃ c. deteſtãtes ſi ꝓuiſum ꝙ valeat ſn̄ia: q2 iſta nõ cõcernũt veritatẽ negotij: ſ3 apices iuris ciuilis. Et idẽ in oĩ caſu in q̃ libellus eſſet ineptus ex actione: et poſſit quoq3 modo ꝓportionari cauſe intẽtate: l3 iproprie nã valet ſn̄ia: q2 libellus eſt latiſſimi iuris. l. ſiq̃s intẽtione. de iudi. ¶ Et ſi dico depoſui penes te librum q̃re peto te ꝯdemnari ad reſtitutionẽ. Nã deponẽs eo q2 depoſuit nõ itẽtat rei vẽdicationẽ: ſ3 q2 dñs eſt depoſit⁹ põt ꝓportionari dñio: ideo põt ſup depoſito ꝓnũtiari. ſm̃ Specu. in ti. de act. ⁊ peti. §. hoc q̃3 facit q̃ dixit Spe. in ti. de offi. iud. §. idẽ ſeruit. vbi q̃d ſi petit̃ vſufruct⁹ rei q̃ vſu ꝯſumit̃. ⁊ debeat peti vſus ꝙ poterit ꝓnuntiari ſup vſu: q2 quoquo modo libellus ꝓportionat̃ ſaltim in larga ſi-
6 gnificatione. l. ſed ſi poſſeſſ. §. fi. de iureiur. †nam in dubio vr̃ libellus ꝓductus ſup iure cõpetẽti libellanti ſm̃ Inno. in. c. ceterum. de iudi. Ideo ſi det̃ libellus

ſuper aliqua actione ſimplici videtur intentata vtilis vel directa que libellanti competebat.adde not.per gloſ.in.l.ſi mater.§.an eadem.de except.rei iudic.et Cyn.in.l.vbi pactum.de tranſac.tamen Bartol.in.l.j.ff.de act.et obl.dicit † qđ
7 dato libello ſuper dñio non poteſt pronunciari in quaſi dñio. licet Inno.dicat ꝙ in dubio videtur deductum directum in.d.c.examinata.dicit Bart.in.l.ſtipulationes.nō diuiduntur.verſi.ſed circa libellum debere intelligi ſcđm illuꝫ modum qui magis facit pro actore.ꝛ tenet Inno.in.c.conquerente.de offi.ordi. vt dicat ſe dñm intelligatur etiam de quaſi dño.Licet Anto.de But.dicat in.c examinata.ꝙ hoc ſibi non placet ratione contrarietatis.ꝛ ſic dicat ſe poſſeſſorē intelligatur quaſi poſſeſſor.ſm Guill.in.l.ſed ſi poſſeſſori.ſupra allegata. ad qđ Innocent.de reb.eccle.ꝛ Bartolus in.d.§.an eadem.ꝛ Cyn.in.l.j de iure emph. et Bartol.in.l.ſi olei.C.loca.et in.l.ſcire.in fin.principij de verbo.obligat. licet aliter dixerit Spec.in titu.de acti.ꝛ peti.§.ſequitur.verſi.hoc autem.Et vide dominos de rota concluſione.clxxiij. ſcđm dominum Antonium in.c.examinata. ¶Ubi autem libellus non eſt ineptus in ſubſtantia actionis:ſed in qualitate ſolo:quia narratio et concluſio concludit ad actionem directam:et competit ſibi ſola vtilis vel econtra.et ſuper libello probata eſt ſola vtilis.glo.in.d.§.an eadem.et Cy.in.l.j.de actio.et obli.ꝛ Spec.in.d.§.ſequitur.verſ.in ſumma.ad fi. tenet qđ non poteſt ſequi ſententia pro actore quaſi petitio ſit inepta: et ſequatur abſolutio.per.l.j.§.j.ſi meſ.fal.mo.di. ¶Ideo actor debet exprimere quā ipſarum intentat:niſi ex cauſarum expreſſione:et modo proponendi appareat quā intentat niſi aliud videatur indici et circunſtantijs.ad quod notat Bartol.in.l. emptor.de here.vendit.qui dicit ꝙ nunꝗ̄ quis vr̄ agere velle actione ceſſa niſi de ceſſione faciat mentionem.Bartol.in.d.l.j.dixit qđ ſi libellus habet ita lata verba quod intentata directa poſſit comprehendere vtilem interpretatur illam deduxiſſe:ſecus ſi verba libelli non ſint proportionabilia vtili:quia libellus a principio eſt ineptus et non profertur ſententia ſuper illo: tamen Bartolus ibi facit differentiam in reali vel perſonali.et in dicto.§.an eadem.Spec.vero in ti. de ſent.pro.§.qualiter.verſi.quid ſi lis in fi.tenet ꝙ poteſt ſententia ferri ſuper vtili quia ex quo liquet de debito non eſt locus alijs coniecturis:quia eſt notorium.allega.l.j.de priui.credi.et gloſ.in.l.j.in fi.ff.ſi meſ.fal.mone.dixe.ꝛ plus dixit ibi Spec.in.d.verſic.quod ſi lis.qđ ſi ago actione depoſiti et probaui cōmodatum qđ poteſt ſequi ſententia: quia conſtat de debito cōmodati per dicta iura ſupra allegata.Tamen Anto.de butr.in dicto.c.examinata.tenet cōtra ꝗa ſuper non deducto etiam ſi conſtaret per confeſſionem non poſſet ferri ſententia.et hoc tenet Joan.andr.in titu.de actio.et peti.§.ſequitur.verſicu.hoc quoꝗ.Et hoc videtur tenere Specu.in titul.de teſti.§.ſequitur.verſic.ſed pone egi. vbi quando agitur ex mutuo et probatur confeſſio mutui ſi poteſt ſententia ferri pro actore.et vide in dicta deciſione.clxxiij.et in.l.ij.ſi cer.peta. ¶Et ſimiliter dico ꝙ ex quo iſta ſunt de apicibus iuris ciuilis.ꝙ.c.deteſtantes prouidet dari
8 ſententiam pro veritate probata: vbi poteſt proportio fieri. vt.ſ. † vbi autē libellus eſt ineptus ratione inepte intentionis.vt quia narratio et concluſio libelli ſunt apte ſed reſpectu facti deficit intentio.vt quia narro titiuꝫ poſſidere: et dico me dominum:et peto ipſum condemnari ad reſtitutionem poſſeſſionis. hic libellus ab initio procedit ſed conſtito.et factis probationibusquod intentio ſit inepta:quia ille non poſſidet:ſed ego vel aliꝰ reijcitur agens:ꝛ pnunciatur intētionem nō teneret.vt in.c.examinata.de iudi.¶† Dicitur em̄ intētio inepta qn̄
9 actio apte proponitur:.ꝛ nō competit contra illum contra quem dirigitur:quo caſu eſt actio inepta:ſcđm cano.in.d.c.examinata.Uel quando conſtat de iniuſtitia agentis quod eſt quando apte narratur. Et inde detegitur ineptitudo in probationibus: tunc eſt ineptus libellus in intentione: et pronuntiabitur non

tenere intentionem: et erit interlocutoria ſecundum Innocen. in.c.examiata.et Spec.in titulo de officio iudic.§.deſeruit.verſiculo in prolatione:et poterit aptam deinde proponere. Licet dominus Antonius dicat quod erit diffinitiua. ¶Et idem vbi haberet defectuz iuris agendi: et impoſſibilitatis inſtantie: vt quia agit filius contra patrem.l.lis nulla.de iudi.tunc non teneret ſententia lata ſuper inepto libello. ¶Idem ſi eſſet ineptus ex cauſa notorie actionis deficientis.c.inter cetera.de iudic.de appellati.capi.ſollicitudine.§.ſi vero.Secus ſi non eſſet notoria.de inofficioſo teſtamento.l.ſi quis poſthumus.et. l.cū putarem.familie herciſcun.ꝛ gloſa inſtitu. de obliga. in prin. Et idez vbi eſſet libellꝰ ineptus in ſubſtātia actiōis q̄ non cōpeteret ꝑ ſupradicta iura.ꝛ vbi vnū intētaꝛ ꝛ aliud ꝓbaꝛ:vt qꝛ peto medietatē fundi ad me ſpectātem ꝓ diuiſo.ſm Fede.de Senis.ꝯſilio.clvij.qꝛ nō pōt in alio q̄ꝫ in petitiōe ꝯdēnari.l.vt fundus.cōi diui.q̄ dicit ꝙ ſuꝑ petitione ꝓ diuiſo non pōt cōdēnari ſuꝑ indiuiſo.ꝛ facit inſt.de actio.§.ſi qs.vbi ſi q̄s petit aliud ꝓ alio reus abſcluiꝛ:et variata re dr̄ variari cā agendi.l.ſi mr̄.§.fi.et.l.ſiquis cū totū.de excep.rei iudic.¶Tn̄ in hoc vltimo de diuiſo:ꝛ indiuiſo puto ꝙ ꝑ.c.deteſtātes.poſſit ſeq̄ cōdēnatoria qꝛ pōt ꝓportionari ꝑ ſupra alleg.ꝛ dicit Bal.in.l.edita.de edē.

b ſꝙ libelli ineptitudo ex forma actiōis deficientis cognoſciꝛ:ꝛ eſt viſibilis:vt ſi ago ꝓ re quā dico eſſe meā.ꝛ ꝓbaꝛ ꝙ eſt ſacra: vel ſi ago ex ꝓmiſſione q̄ poſtea appet nuda:tūc ſeq̄tur abſolutio.¶Nā ꝓbatio ſeq̄ns detegit ieptitudinē libelli vtqꝛ egi ex ꝑ̄ſſe furti nō manifeſti.ꝛ ꝓbeꝛ furtū manifeſtū et ꝓnūcieꝛ in q̄druplo:qꝛ ſnīa nō valebit qꝛ lata ſnīa nō valebit in diuerſa actiōe ꝛ lite non ꝯte.ſecus cōtra qꝛ actuz eſſet furti manifeſti ꝛ ſnīatum in duplo: qꝛ maior ſnīa includit minorē.de edil.edi.l.bouem.§.aliq̄ſi.ſm Bald.ibi q̄ etiā dicit ꝙ materia libelli ꝯſtat ex cauſa: ꝛ ex re:et ex cā facti ꝛ iure.puta Ictu obligatione vel iure dn̄io q̄ ſi hn̄t inter ſe ꝯſonantiā libellus eſt aptus ſi hn̄t diſſonātiaꝫ libellus eſt ineptꝰ.l.ij.§.circa.de doli exceptio.Et dixit Barto. in.l.j.ff.de eden.ꝙ ſi ꝓbatio ſit apta et libellus ineptus nō pōt ſequi ꝯdemnatio ꝓ quo.l.habebat de inſti.qꝛ req̄ritur ꝙ ꝓbatio ꝯcludat cum libello limita ꝛ declara.vt.ſ.eſt dictum.ꝛ.ſ.di-

c cetur. ¶ſEt aduertendum ꝙ licet de iure cōmuni libellus non poſſit ſuppleri per ꝓbationes cōcludentes et per aptam probationem.vt no.Inn.ꝛ Ioan.an.in.c.examinata.de iudi.et ꝑ no.ꝑ Spec.in ti.de offi.iudi.§.deſeruit.ver.q̄d ſi libellus.dicētez ꝙ vbi libellus eſt ineptus ꝛ ꝓbationes apte iudex non pōt ꝓ actore ſupplere:niſi pars eſſet ꝯfeſſa.ꝑ.c.piſanis.de reſti.ſpo.ꝛ bal. in.l.j.de iuriſ.om.iud.ꝛ.l.quotiēs in fi.C.de iu.ꝛ idē bar.in.l.ſ.ff.ſi meſ.fal.mo. Tn̄ iſtō puto ꝙ ſit ꝑ decī.c.deteſtātes emēdatū i regno ꝙ ſi ꝯſtat de ꝟitate iudex nō obſtāte ineptitudine libelli poſſit ſnīam ꝓferre:niſi eſſet ineptꝰ rōne inepte intentionis vel qꝛ vnum petitum et aliud probatū.vt.ſ.proxi.c. ¶Tn̄ aduertenduz:quia hodie plerumq̄ꝫ in libellus poniꝛ in fine illius clē

a petens ſibi iuſtitiam miniſtrari que cauſula ſaluat ꝛ ampliat[a] libellum:ſine actione et ſupplet defectum ineptitudinis peti-

a¶Ampliat Adde.d.Pe.phi.cor.i ꝯſ.xcj.incipi.in cauſa. in lr̄a b.in.iiij.ꝑte. et ꝙ ꝑ cuz in ꝯſi. cxxxviij. incipiē.viſio in lr̄a. q.i.ſ.ꝑte.ꝛ in cōſi. xvij.nu.icip. in p̄ſenti. in lr̄a.e.ꝛ.h. in iiij.parte.ꝛ in ꝯſil.xvj.ici. in hac.in lr̄a b.ea.ꝑte.ꝛ i ꝯſil.ccxxviij. icip.vr̄ i lr̄a b.e.parte.ꝛ i ꝯſi.cclxxviij. viſo in lr̄a b. et i lr̄a d.vbi an tollat ineptitudinez libelli.ꝛ i cōſi.cccj. inci.i p̄nti ꝑ totuz in ꝯſ.ccc ij. inci.lz in lr̄a g. e.ꝑte.ꝛ adde do.Fely.remiſſiue.in.c. cāmqꝫ.el.ij. de teſti.i p̄n. j.colum.ꝛ ꝙ ibi dixi in apoſtil.

tionis ꝛ preceſſus ſcḋm Inno. ꝛ Io.an.in.c.ij.de oꝛ.cog. ꝛ Bal.tꝫ in.l.j.de excep.rei iu. ꝛ Imol.in.l.ſi cū nulla.ff.de re iudi. Uel etiā vbi eſſet libell' generalis ꝗ poſſit cōprehendere ꝛ adaptari ꝓbatis. ꝛ re' nō petijſſet declarari.ſcḋm Bal.i.l.edita.de edē, qui etiā dixit in.l.ij.C.de oꝛ.cog.ꝙ illa clauſula intelligitˀ de iuſtitia'ſcḋm qualitatē ꝓbādoꝝ. ꝛ vbi diceretˀ in libello ꝙ petit iuſtitiā adminiſtrari omni via iure: ꝛ mō ꝛc. tunc vˀ omne ius ſuū in iudicio deduxiſſe per.l.ſi.de anna.ex. Et dixit bar.in.l. vinum.ff.ſi cer.peta.ꝙ per iſta verba vˀ inductū etiā ius cōſuetudinariū. ꝛ hoc tenet Inn.in.c.dilecti.de offi.archi. ꝛ Bal.in.l. generaliter.de epi. ꝛ cle. ꝛ Inno.in.c.certificari.de ſepul. ¶ Et operabitur etiā ꝙ ſi fuit actum vna actione: puta rei ven. ꝛ in proceſſu iudicij ꝓbatˀ de cōmodato fertur ſnīa pro actoꝛe.ſcḋm Spec.in ti.de ꝑlatiōib⁹ ſnīe.§.qualiter.vel ꝗd ſi lex.vbi dicit Ioā.and.in addi.ꝙ ſumma equitas ex quo debito cōſtat ꝙ ex eadē inſtātia fertur ſnīa: lꝫ alia actio fuerit deducta. Qḋ eſt verum ſcḋm cano.in.c.examinata.de iudi.qñ ꝟba libelli ſunt lata. ꝛ facit qḋ dixit idē Spec.in ti.de obli. ꝛ ſolu. ꝛ ſequitur verſi. ꝗd ſi libellus ꝙ ꝗs vˀ petere id qḋ de iure petere pōt ꝛ eodem oꝛdine ꝛ iure quo a iure ꝑmittitur. que bal.ſeqˀtur in.l.ſancimus.de ſacroſan. Et facit qḋ ſingulariter dixit Bal.in.l.vinum.

12 ſ.alleg. ꝛ in.l.ij.eo.ti.† ꝙ ſi in libello ſit narrata moꝛa ꝑ lapſū diei. ꝛ in ꝓceſſu ſit ꝓbata moꝛa ꝑ interpellationē quod debet ſequi cōdēnatio. ¶ Licet in ꝯtrariū faciat qḋ dixit idē Bal. Cy. et Iaco.but.in.l. ꝛ ſi ſi ſeuerioꝛ.de infa. ꝛ in.l.ij.C.de pꝛoba.vcꝫ ꝙ ſi quis egit.l.iul.de vi pꝛiua. ꝛ ꝓbauit de publica.cū armis. ꝙ reus dꝫ abſolui: niſi eſſet ꝓbatum per cōfeſſionem per.c.piſanis.de reſti.ſpo.qꝛ iſte ꝓbatiōes ſunt lite non conteſtata recepte.l.denūciaſſe.§.ꝗd tñ de adul. Licet Bal.ibi pꝛo ꝛ cōtra multa dixerint. Licet Guil.i.§.pena grauioꝛ.dicat ꝙ ſi agatˀ de percuſſione cū ſanguine ꝛ ꝓbetur ſine ſanguine vel de vi publica: ꝛ ꝓbatˀ de pꝛiuata ꝙ dꝫ cōdemnari in eo qḋ eſt ꝓbatū que cū dubia ſint conſueuit in criminalibus apponi clauſula in fi. inquiſitionis: ſuꝑ quib⁹ oibus ᵃ ꝛ eoꝛū ſingulis cū oibus dependentibus emergētibus ꝛ cōnexis ex eis ꝛ pꝛoꝛſus extraneis petit iuſtitiā miniſtrari ꝛ puniri ꝛ cōdēnari ꝛc. cuius clauſule virtute.lꝫ nō ſit ꝓbatū delictū ita ꝗlificatū.vt fuit deductū ſequeretˀ cōdemnatio.ꝑ not.ꝑ Bal.in.d.l.ij.vbi dixit ꝙ iſta clauſula operatˀ ꝙ nō vˀ agi cōnexe.ſꝫ diuiſim. Et dixit Bar.in ꝯſilijs ſnīs cōſilio nono.ꝙ iſta talis clauſula operatˀ ꝙ pꝛocedetˀ ad cōdemnationē illoꝝ de quib⁹ actū nō fuit: qꝛ iudicis offm̄ latiſſimum eſt l.j.de iuriſdi.om.iudi.que colliguntˀ ex no.in.c.per inqˀſitionē.de accu.tangit etiā Bal.in.l. ꝛ ſi ſeuerioꝛ.de infa. ꝛ Ange.in l.ſi vacantia.de bo.vac. ꝛ dixit Andre.de Iſer.in cōſti.regni.ſi quis dāna clādeſtina ꝙ ſi inquiſitio eſt facta de vno crimine: et ꝓbatˀ aliud crimen cōnexū qḋ ſequitˀ punitio: ſec⁹ ſi nō ſit cōnexum. Et dixit Bal.in.d.l.ij.ꝙ qñ dꝛ in inquiſitione quod petitˀ reus puniri ſcḋm foꝛmam.l. ꝛ ſtatutoꝝ videtˀ intentari omnis lex ad vindictā ꝛ vna intentata alie ſunt fruſtra que oia not.quia

ᵃ ¶ Suꝑ ꝗbus oibus. De hac clā vide ꝗ hābētur per.d.pe.phi.coꝛ.in cōſi.cxcij.incipi.viſa.in lfa.d.l.ij.pꝫte. ꝛ qḋ ꝑ fe. in.c.ex parte el.j.ꝟ reſcriptis.in.ꝟ.copula.in.viij.colum.

quotidiana ꝛ ſeruiunt quotidie in ſindicatū officialiū ad ex=
b cuſationē iudicū. ¶ † Et in q̄ẜtum. ẜ. tangitur ꝙ ineptitudo li=
belli de iure ciuili ꝓceſſum vitiat ꝛ nō pōt ſuppleri per apertas
ꝓbatiões. Adde ꝙ iſtud hꝫ locū corā iudicibus inferioꝛib⁹ nō
aūt corā ꝑncipe vel in eius ꝯſiſtoꝛio in quo ineptitudo que vi=
tiat corā alio iudice non vitiat corā ꝑncipe. Et ſingulariter di=
14 xit Bal. in. l. emilius. ff. de mino. † q: ꝑnceps debet iudicare ẜꝫ
veritatē ꝛ nō ire per ambages. per tex. in. c. ad petitionē Gualte
rij. de accuſa. vt dicit idē Bal. in. c. j. de forma fide. q: nō tenetur
princeps ſeruare ordinē iudicioꝝ in procedēdo ẜm Inno. in. c.
in cauſis extra de re iudi. que Bal. refert in. c. ij. ſi de inueſti. lis
15 ori. † Debet tñ pars citari ª ad eius ſniām. l. fi. de legi. q: eſt iu
a ris naturalis. c. paſtoꝛalis. de re iudi. Et dixit Bal. i. d. l. fi. ꝙ co=
ram principe requiritur examinatio ꝛ ventilatio veritatis quia
veritatis inquiſitio eſt de iure gentium qui licet non teneatur
obſeruare ſolemnitates legales tamen obſeruantia iuriſgen=
tium non debet deeſſe q: pertinet ad naturalē equitatem. ꝑ tex.
ibi: in ƀbo cognitionaliter: q: ad ipſum ſpectat ẜm conſcientiā
iudicare. ẜm Bar. in. l. j. C. vt que deſunt. Et ita imperatoꝛ fecit
in. d. l. emilius. Et ita etiā indicat vt deus ẜm Bal. in. l. ſancim⁹.
C. de iudi. Et iudicat plerūq ẜm bonā equitatem que ſibi vř. vt
dixit in. l. preſenti. de his qui ad eccle. confu. ꝛ inde dixit Hoſti.
in. d. c. ad petitionem. ꝙ nulla iuris ſubtilitas obſtat proceſſui
pape vel principis ex quo veritas coram ipſo ꝓbatur. ẜm Ioā.
andr. in. c. cum olim. de priui. ꝛ. l. fi. ꝛ de fideicō. liber. ꝛ. l. vt fun=
dus. cōmuni diui. nō habet locū in papa ꝛ imperatoꝛe qui ſunt
ſupra legē. ꝛ cognoſcendo in cauſis poſſunt vltra petita pronū
tiare ẜm Ioan. an. in. c. cū inter. de cōſue. ꝛ in. c. cū ſuper. de exceſ.
ꝑla. ꝛ etiā ſine lite conte. c. j. de litis ꝯteſta. in fi. per Ioan. and. ꝛ
Inno. in. c. cōſtitutus. de reli. do. ¶ Ideo quātū ad principem ꝛ
ei⁹ ꝯſiſtoꝛiū nō fuit neceſſaria ꝓuiſio. c. deteſtan. q: ibi iudicaꝛ
ẜm ſubſtantiā veritatis ꝛ non curaꝛ ſolēnitatibus iudicioꝝ in=
ductis a iure ciui. q: iura ciuilia in ꝯſiſtoꝛio principis allegāꝛ
nō ꝓ auctoꝛitate ſꝫ ꝓ rōne ẜm Bal. in ti. de pace iura. fir. ẜ. iniu=
ria. q: vbi princeps ſcit veritatē nō debet ire per ambages ẜm
Bal. in. c. ij. de noua foꝛma fide. vbi dixit ꝙ quicq̄d facit ꝑnceps
vt deus facit. in auť. de here. ꝛ falſ. in prin. ꝛ de veritas eſt. c. cū
teſtes. de teſti. ꝛ ideo non fallit neq fallitur. l. fi. de ponde. auri.
ẜm Bal. ibi. ¶ Nā alia multa ſunt ſpecialia in cōſiſtoꝛio princi=
pis in iudicialibus: q: ibi cauſa appellationis introducta non
currunt fatalia. auť. ſed lis. C. de appel. ꝛ Bart. tangit in. l. j. de
lib. dimi. Nam etiā coram ipſo agitur ex nudo pacto ẜm cano.
in. c. que in eccleſiarū. de conſti. Et vbi ipſe incipit de cā cogno=
ſcere oibus ſilentiū imponiť ẜm Inno. in. c. cū. M. de conſti. Et ſi
cām delegat oꝛdinarius nō pōt de illa ſe intromittere. Bald. de
pa. iur. fir. ẜ. ad hec. ꝛ. l. vt cū. ẜ. ex facto. ff. de mino. vbi dī ꝙ qñ
in negotio ꝑnceps manū apponit nihil pōt inferioꝛ in illo ne=
gotio: vt dixit Inno. in. c. vt noſtrum. ꝛ in. c. intimaſti. extra de
appel. Et dixit do. Ant. in. c. cū olim. de priui. ꝙ papa citādo ali
quē ad deciſionē negotij totā cām ad ſe auocare videtur, ſꝫ ad eum

a ¶ Citari. Et in q̄bus caſibus cita=tionē omitte=re poſſit. vi=de Fely. in c. cū olim. de re iudi. ad fi. x. col. v. pri=ma eſt ꝙ in caſib⁹ in qui=bus alij iudi=ces.

non ſit legitime deuoluta p.c.paſtoralis.§.pen.de offi.delega.
16 ¶ † Item poteſt princeps ſuam ſententiam corrigere.c.cum olim.de re iudi.⁊ Bald.in.l.ij.de ſerui.⁊ aqua.iudiciorum ordinem peruertit.d.c.in cauſis.Et ſolus reſtituit aduerſus ſententiam ſui vicarij vel delegati.Bal.in.l.ij.ſi aduerſus rem iudi.Et
a iudicat in facto proprio[a].l.proxi.de his qui in teſt.delē.qđ facit ex ſuprema poteſtate in quo fungit̃ vice dei ſm Bald.in.l.cum antiquioribus.de iure delibe.Tamen melius faciet.ſi cauſam delegat alicui.⁊ ſe illi ſũmittat.ſm Cy.in.l.ij.C.de eden.⁊ habetur in clemen.paſtoralis.de re iudi.Nam etiam equitatem non ſcriptam preferre poteſt in iudicãdo rigori ſcripto.l.j.de legi. ſm Bal.in.l.j.de iure au.annul.¶ Item ſi miniſter dei eſt in terris:⁊ debet ſibi obediri.l.inter claras.de ſum.tri.⁊ in auł.habita.C.ne filius pro patre.¶ Non tamen qñ aliquid contra con-
b ſcientiã mandat:quia tũc nõ eſt ſibi obediendũ[b] in pace:nec in guerra ſm bal.in dicta auł.Etiam ab eius ſententia non appellatur: ſed ſupplicatur ſibi auł.que ſupplicatio.de preci.impe.⁊.l.j.de offi.pfe.preto.Et libellus datus principi habet vim ingreſſus iudicij.l.ij.C.qñ libe.pri.datur q̃ nõ habet locũ in alio repreſentãte principē.d.l.j.ſm Ludo.in.l.quãuis.de in ius vocan.¶ Item ſua conſtitutio extenditur ad preterita ⁊ pendentia.text.ſingula.in auł.in medio litis.§.j.⁊ in auł.vt cum de appel.cog.§.j.ideo conſiliarij cõſilij regni huius ſolent indicare ſm veritatē ⁊ equitatem naturalem qui habent ſupremã iuriſditionem:quia conſilium principem repreſentat.Bald.in l.humanum.de legi.⁊ pronunciant in perſona regis ⁊ ſunt illuſtres.l.quiſquis.ad.l.iuliã maie.Et omnia que ſupradicta ſunt de preeminentia principis in iudicando habent locum in rege regni huius qui in hoc regno eſt monarcha ⁊ liber ⁊ habet iura imperialia ⁊ eſt ab imperatore exemptus ſm glo.in prohemio conſtitutionum.⁊ licet in regno ſeruentur iura imperatorum eſt ex conſuetudine ⁊ ex tacito conſenſu regũ.gloſ.ibi:vbi dicit Andre.de Iſer.ꝙ regnum fuit tranſlatum in eccleſiam.cũ ll.imperatoꝝ.⁊ dixit glo.ꝙ papa contulit ei plenitudinem regie poteſtatis ſicut erat penes eccleſiam:vbi vide Andre.de dignitate regis huius regni.Quia licet regnum teneat ab eccleſia tamen habet omnia regalia.⁊ etiam.l.condere poteſt:quia papa nihil ſibi ſeruauit:vt ibi in conceſſionibus regni factis Charolo primo.ideo omnia que dicuntur ſupra de conſiſtorio habent locum in conſilio regis huius.Nam etiam ex antiquiſſima conſuetudine ſemper in regno viguit conſiliũ.regiũ ⁊ vſq ad diem hodiernum in quo ſemper deputati fuerunt viri eminentiſſimi:nã ⁊ hi conſiliarij iudicantes p̃termiſſo iuris ordine ⁊ ſm veritatē auctoritate regia nõ tenebũtur in ſindicatu tanꝗ peruertentes ordinem iuris in procedendo per predicta.

a ¶ In facto ꝓprio.adde Fely.l.c.j.ð iud.i.vj.col. ꝟ.v.ꝯcluſio poſt pn.ꝟ.et nũqđ poſſit eſſe iudex in cã ꝓpria ⁊ recuſari poſſit vide p eũ in c.cum veniſſent l.iij.col. in.ver.limit. h.co.ti.

b ¶ Obediẽdũ.⁊ an ⁊ qñ ſit obediendũ.vide Fely.in.c.inquiſitioni.poſt princi.in ꝟſ. ex gloſ.poſt princ.ꝟſi.de ſen.excom.

1 ☞ Solemnitates.l.libelloꝝ.ff.de accuſa.an ſuppleantur per c.deteſtantes.et nu 5.
2 Locus et tempus.an apponi debet in libello criminali:⁊ nu.4.
3 Reus an poſſit renunciare iuri pro ſe introducto?

1 An per dictum † capitulum deteſtã= tes ſupplicant ſolẽni tates.l.libellorũ.ff.de accuſ. adeo qḋ poſſit pcedi ad ſententiam ſi conſtat de pura ſubſtantia veri=tatis.dic ꝙ nõ:qꝛ illud capitulũ loquit in ciuili=bus:vt in annali.k.hr.Et dubiũ facit qꝛ in criminalib' pceditur ad inſtar ciuiliũ.l.abſentẽ.de penis.ꝛ tamẽ in cri=minalibus non ſupplet:qꝛ in criminalibus vbi actionis famo=ſe intentat ad vindictã ſunt iſte ſolẽnitates legis libellorũ de ſubſtantia libelli ꝛ cõcernunt probationes criminum ex parte
2 actoris:vt.l.pretor edixit.de iniur.ꝛ in.d.l.libellorũ.† quia lo=
a cus[a] ꝛ tempus in libello criminali apponi debet fauore rei vt melius poſſit cauſam ſuã defendere.ſm Bal.in.l.cum fratrẽ.de his qui.vt indig.ꝛ eo.ti.l.j.Et dixit idem Bald.in.l.j.C.vbi de poſ.agi opertet.ꝙ ſi accuſo te quia de tali menſe me turbaſti in poſſeſſione rei mee ſic confinate ꝙ libellus non pcedit ratione incertitudinis loci maleficij:qꝛ iſta violentia poteſt committi etiam extra poſſeſſionem.ꝛ idem Bal.in.l.in cauſis.de accu.et in.l.mora.ſolu.ma.alle.Joan.an.in ti.de accu.ꝛ Bal.in.d.l.li=bellorũ.Et dixit idem Bal.in.l.ius ciuile.de iuſti.ꝛ iure.ꝙ ſi in libello criminali nõ apponitur menſis eſt ineptus ꝛ non poteſt iuuari:ſed de nouo agi adeo ꝙ propter ſui ineptitudinem non interrumpit preſcriptionem:nec etiam conteſtat lis ſuper eo.l.accuſatus.de accu.Et quia locus tempus ꝛ menſis debent fauo re rei apponi vt poſſit ſe defendere et accuſatio continet ꝙ te percuſſi non poterit per me tunc negatiua probari per teſtes ꝙ alibi fui.tunc ſi non adijciatur locus et menſis:quia potero pro bare ꝙ tunc diſtabam a loco per tantam diſtantiam ꝙ non po=tuiſſem venire infra menſem criminis commiſſi a tempore quo teſtes me deſierunt videre.ſm Joan.and.in nouella in.c. ex te=nore.de teſti.vel poterit per reum probari ꝙ per totum illũ mẽ ſem fuit infirmitate detentus quod probatur per medicos.l.q̃ ſemel.de re mili.lib.x.ꝛ facit glo.ſing.in.l.ſi ex pluribus.§.ti.de ſol.ſm Bar.ꝛ Ang.in.l.libellorũ. Et ſic cum iſta ſolẽnitas ſit fauore rei introducta ꝛ concernat eius defenſionem circa pro=bationes no videt ſublata per.d.c.deteſtantes.vbi dicitur cum tamen alias debito modo liqueat veritas.Tamẽ ſi locus ꝛ tẽ=pus non apponitur in libello ꝛ reus hoc non apponat an pro=cedat iudicium.ꝛ Bar.ibi dixit ꝙ etiã reo non opponente iudex cõcedit abolitionem:ꝛ pter libellis ineptionem pronuntiare põt non eſſe procedendum:ꝛ idem Bart.in.l.edita.de eden.vbi Bal.dixit ꝙ ſi reus nõ edit.locuz ꝛ tps ꝛ eſt proceſſum ſup libel=lo non cõtinente locũ:nec tempus libellus eſt nullus.d.l.libel=lorum.ver.ꝙ ſi libelli.Niſi forte ꝙ deficit in libello appareat ſuppletũ per pbationes:vel confeſſionem:qꝛ tũc iudex ex offõ ſupplendo põt maleficiũ punire per.l.congruit.de offi.pſi. Qḋ bal.nõ cõcedit in teſtibus ſed in cõfeſſione per.c.j.de accu.li.vj. qꝛ liquidato crimine non debet iudex reo vel actori abolitionẽ concedere.l.ꝗuis.de adul.Addens ꝙ parti facinoroſe liqda=to crimine nõ licet de iuris apicibus diſputare.alle.Inno.in.c.

a ¶Locus. Adde tamẽ ꝙ ſi loc' fuerit apposit' idetermiat' et declarari poſſit libel=lus ſuſtinet. ita do. bart. ſozi. in cõſi. cxlvj.incipi. viſo pceſſu. circa me. vij. colũ. in pri=ma pte. vbi etiã ꝙ libel=lus actionis iniuriarũ dz exprimere lo cus ꝛ tẽpus. alias nullus eſt ibi circa me.v.colũ.

b ¶Renun-
tiare. Et an a
tqñ copioſe
τ no. tu vide
fel. in. c. ſi di
ligẽti. de fo.
cõpe. p totũ
commentũ.

3 ſi. de pur. ca. †Et ſic dicit ꝙ reus iuri ꝓ ſe introducto pōt renun
ciare[a] Ubi etiã dixit Bal. ꝙ oẽs iſte circũſtãtie loci τ temporis
ſunt deponende qñ ꝑs petit vel proceditur per accuſationẽ per
Inno. τ hoſti. in. d. c. fi. τ no. in. l. prius. ad ſille. Licet Bart. in. l.
edita. teneat cõtra. Inno. in. d. c. fi. Quos Bal. reducit ad cõcor.
4 q2: Bar. loquitur de iure ciui. τ Inno. de iure cano. †Sm ꝙ nõ re
quirunt̃ iſte ſolẽnitates. iij. q. vij. libelloꝝ. vbi Archi lʒ in cõtra.
videatur. tex. in. c. tue. de ꝓcura. Que bal. dixit procedere in accu
ſatione criminali τ nõ qñ ꝓceditur ꝑ inquiſitionem. per gl. no.
inſti. de publi. iu. in prin. τ vide Andr. de Iſer. in cõſti. regni. ſi
damna clã. vbi dixit ꝙ crimina vndecũq3 claruerunt ſunt puniẽ
da. τ hoc etiam tenet Ang. in repe. l. ſi vacantia. C. de bo. vacã.
per illam glo. que dicit ꝙ ſolemnitas. l. libellorũ nõ dʒ ſeruari
in inq̃ſitiõe dicens ita tenere Inn. in. d. c. fi. ſʒ Ang. dicit ꝙ Ia.
but. dixit ꝙ excepta inſcriptione oĩs alia ſolemnitas eſt ibi ſer
uanda dicens ita limitari debere. d. glo. τ dictũ Inno. l. nõ pro
bari. quod etiam dixit Bald. in. l. edita. Et in. l. j. C. q̃ accu. dixit
ꝙ illa gl. hʒ locũ in inquiſitione gñali non in ſpeciali. alle. Ia.
bu. inſti. de act. in prin. niſi in cã inq̃ſitionis in crimine vſuraruʒ
ſuſpecti tutoris hereſis in quibus inquiritur de crimine in gñe
non in ſpecie: q2 genus nõ circũſcribit̃ loco: τ idẽ bal. in. l. fi. C. q̃
accu. in. l. per ea q̃dem. τ Bart. ad reprimẽ. in ꝟ. inq̃ſitiõe dixit ꝙ
in denũciatiõe capitali ẽt dʒ poni loc⁹ τ tp̃s ſicut in accuſatiõe
Et vide oino bar. in. l. ij. §. ſi duplico. ff. de adul. vbi dixit ꝙ Inn.
d. c. fi. loquit̃ in inquiſitiõe ſpeciali quo ad pſonas τ gñali quo
ad delicta. τ vbi non agitur ad puniendum aliquẽ ſed ad remo
uendum ab officio. vbi Bar. hoc declarat. Tamen dicta. l. libel
lorum. non hʒ locum in delictis ſecretis. vbi nõ pōt ſciri tẽpus
vt ſi producat̃ inſtr̃m raſum corã iudice in quo crimen eſt liqui
dum per falſam raſuraʒ τ in ſimilib⁹ ſm bal. in. d. l. edita. τ in. l.
cum clericis. per Bald. de epiſ. τ cle. τ in. d. l. j. C. qui accu. Et ſic
in cã ignorantie procedet inq̃ſitio generalis τ ſpãlis ſine iſtis
circunſtantijs. Etiam dixit bar. in. d. l. libelloꝝ. τ in. l. leuia. e. ti.
qd̃ hʒ locuʒ in delictis leuibus. Et hoc etiã tenet bal. in. l. edita.
niſi quãdo intentant̃ cauſe criminales: vel criminales ciuiliter
mote que ſunt famoſe τ cõpetũt ad vindictã: τ dolum arguunt
vel interdictis quãdo agit̃ criminaliter. de quo per Bart. in. l.
pretor edixit. de iniur. τ in. l. item exigit. de dolo. vbi bal. τ in. l.
an eadem. §. actiones. de exe. rei. iudi. τ bar. in. l. j. ff. de eden. et
in. l. fi. de priua. de li. τ. l. j. ff. d excep. l. l. j. §. interdictũ. ff. vti poſ.
τ in. l. j. C. de poſ. p bal. τ in. c. j. q̃. mo. feu. amit. τ l. l. fi. C. de neg.
ge. τ cano. in. c. j. de lebel. oblati. τ in. d. c. tue. Et idẽ in notorijs
in quibus procedit̃ leuato velo de quo p bal. in. l. cum fratrẽ. de
his qui. vt indig. vbi dicit ꝙ in notorijs nõ requirit̃ locus q2 eſt
notori⁹ vt delictũ: τ tʒ Saly. in. l. ea q̃dem. in Spe. in ti. de no-
torio crimine. Unde cũ iſte circũſtãtie ſunt ponẽde fauore rei vt
in ſupradictis iuribus ſi non ponantur τ reus proteſtetur de in-
5 eptitudine vel nõ conſentiat abſoluetur ꝑ predicta. † Ideo con
cluditur ꝙ per dictũ. c. deteſtantes nõ ſupplentur ſolemnitates.
l. libellorum. quia ꝯcernunt ꝓbationes: quia tex. d. c. dicit dum
modo

modo ſup. negotio liqueat alſ debito modo. Et hoc ſeruat magna curia: quia non recipiunt in ea libellus accuſatorius nec denũciatio ſine predictis circũſtã tijs: necetiã ſine his dãtur capitula. Tamen mihi facit magnum dubium ſi dat libellus ſine iſtis circunſtantijs vel capitula ꝛ reus opponat de ineptitudine et poſtea ꝓbetur ꝯtra ipſum de delicto ꝛ ſubſtãtia veritatis delicti cõmiſſi p reũ ꝛ reus nihil in cõtrariũ ꝓbet ꝙ poſſit puniri: qꝛ ꝯſtat de ſubſtãtia ṽitatis ꝛ ꝙ de lictum commiſit p. d. c. deteſtantes. ꝛ ꝗ criminua vnũqꝫ claruerint ſint puniẽda. xxiij. q. iiij. ecce. dicit andr. de Iſer. in cõſti. regni prima de defenſis in quo cogi ta bene qꝛ bal. in. d. l. edita hoc bene ſentit vt. s. Et de iſtis circũſtantijs in crimi nalibus. vide late and. de iſer. in ti. de pace tenẽ. §. ſi autẽ omnibus. Et de genera litate libelli ꝛ de probationibus in eo factis latiſſime.

1 Inſtantie lapſus an ſuppleatur per. c. deteſtantes?
2 Arbitriũ habẽtes ſuper bono ꝛ pacifico ſtatu ciuitatis poſſunt ſtatuere vt cau ſe compromittentur.
3 Tempus triennalis inſtantie eſt odioſum.
4 Acta iudicij pereunt finita inſtantia.
5 Inſtantie prorogatio impetratur a principe.
6 Tempora ſi ſint decurſa per procraſtinationẽ aduerſarij conceditur reſtitutio.
7 Princeps poteſt vno verbo caſſare ſententias iudicum recte latas.
8 Ueritas eſt iuſtitie mater.
9 Curſus temporis non immutat ſubſtantiam veritatis.
10 Statutum tollens facultatem iudicandi ſcdm veritatem non valet.
11 Melius eſt ſub iuſto rege viuere ꝙ̃ ſub iuſta lege.

1 Reſtat † vnum aliud ad dictũ caplm deteſtãtes an ſuppleat lapſum inſtantie. ita ꝙ ſi iudex ꝓnũtiaret pempta in ſtantia valeret ſnia: ꝛ dico ꝙ dictũ. c. nõ ſupplet vbi inſtãtia eſſet perempta. qꝛ. d. c. deteſtantes fuit ſcm ad amputandas lites. ꝛ vt executio iuſtitie cito fieret: ꝛ ſic fauore publice vtilitatis: qꝛ ampu tare licitũ ꝓlixitatẽ pertinet ad publicã vtilitatẽ: vt l pma ꝯſti. c.
2 vbi hoc no. bar. † Et dicit ꝙ habẽtes arbitriũ ſup bono ꝛ pacifico ſtatu ciuitatis pñt ſtatuere vt cãe cõpmittanẽ. qꝛ ptinet ad publicã vtilitatẽ ꝛ pacificũ ſtatutũ ciuitatis vel lites amputanẽ. ꝛ idẽ in. l. ꝓperãdũ. in pñ. ꝛ in. §. j. de iudi. vbi text. ꝙ hoc ẽ itroductũ fauore publico: qꝛ crimina oriebanẽ ex litigijs. Et iõ dixit gl. ꝙ nõ põt ꝯſenſu partiũ ꝓrogari. vbi bar. dicit ꝙ nõ poſſit ẽt cũ iuramẽto partiũ cõſenſu ꝓrogari inſtãtia. ꝛ idẽ in. l. ſi ꝗs ꝓ eo. de fide. ꝛ bal. de pace ꝯſtã. in ṽbo in ciuitate. qꝛ iuramẽtũ nõ firmat actũ cõtra publicã vtilitatẽ: ꝛ idẽ bar. l. l. ſei⁹.
3 ad. l. fal. Et dicit bal. in. d. l. ꝓperãdũ. † ꝙ tẽpus inſtãtie triẽnalis eſt odioſum ꝛ
4 eius abbreuiatio eſt fauorabilis. Et dicit idẽ Bal. in. c. j. ſi de feudo lis oriaẽ † ꝙ id qð fit finita inſtantia ꝛ clauſa iuriſditione nõ valet qꝛ fit a iudice incõpetẽ ti. ar. l. facta. ad trebel. in. §. ſi ꝗs bonoꝝ. ꝛ in. l. iij. §. impuberi. eo. ti. Finita inſtã tia acta iudicij pereunt: vt. l. cũ lite mortua. iudi. ſol. vbi Bar. ꝛ Cy. in. d. l. ꝓpe randũ. Et inde dicit ꝙ ſnia lata finita inſtãtia nõ valet nec tꝫ: qꝛ lata ſine actis ꝛ ſine inſtantia. gl. in. d. l. ꝓperandũ. ꝛ Bal. per. l. ſcire opꝫ. §. cõſequens. de execu. tu. ꝛ dicit Bal. de pace conſtan. in verbo in ciuitate. ꝙ talis ſnia nõ nocet ꝛ ſolu tum ex ea poteſt repeti. Et dicit Petrus in. d. l. properãdum. ꝙ iudex puniẽ. Un cum dictuꝫ. c. deteſtantes. fuerit factum fauore iuſtitie vt eius executio diutius nõ prorogaretur ſi vellemus dicere ꝙ ꝓuideret in hoc eſſet cõtra mentẽ illius c. ꝙ lites elongarentur ꝛ poſſet quandocũqꝫ cauſa agitari ꝛ pronuntiari in infi nitum quod eſſet abſurdũ p iam dicta: nec dictũ caplm in totũ remouet acta iu dicij: qꝛ dicit dummodo legitime conſtet de veritate: ꝛ ſic requirit acta ꝛ termi

nos pbatorios:qr cum perempta inſtātia ſint termini extincti.vt ſupra merito
5 ſnia nō valebit.†Tamē practica eſt q a principe impetretur prorogatio ipſius
inſtantie vt in ritu antiquo magne curie vicarie quod incipit.itē ſeruat magna
curia.vt inſtantia q loquitur qñ in ciuili vel criminali ſit pgatio:vbi aūt inſtātia
eſſet ex toto perēpta p lapſum triēnij quo tps vite inſtātie:ꝛ ſic vita ſua eſſet fi
nita tunc ſupplicatur principi q cum lis ſit mortua qd ſpm vite inſufflet ꝛ det liti
ſpm vite:vt dicit gl.in.l.ab hoſtib9.§.ſz qd ſimpl̄r.ff.q.ex cau.ma.quā Bal.ibi.
no.in eadē.l.§.quotiēs.ꝛ bar.i.l.ab hoſtib9.C.e.dixit q finita vita actiōis ptor
inſufflat ſpiraculū vite vt naturales dnt.Et etiā dicit d chriſto q ſuſcitauit filiū
matris iam mortuū.Cōcedit ergo iſta ſuſcitatio inſtantie iam mortue a pncipe
ex cauſa vt ſi lite cauſa principalis pēdēte ſuperueniat peſtis in ciuitate vel ter
remotus:aut alia impedimēta publica vel priuata vt legatio vel qr pcutorē
dimiſit ꝛ mortuus fuit vel propter ferias repentinas a principe inductas.pter
que ius non fuit redditum:ꝛ ſic ſtetit p magiſtrat9.de quibus in.l.ſed ſi per pre=
torē.ꝛ.l.necnon.ff..ex;q.cau.ma.vel ex alijs cauſis iuſtis viſis principi qr ſigilla
tim enumerari non poſſunt.d.l.§.item inquit.cū ſequēti.vbi declarat iſta clau=
ſula ſi qua iuſta cauſa videbitur in quibus caſibus princeps ſolet pcedere reſtau
ratiōem inſtantie.Et etiā vbi protractione vl dolo aduerſarij perijt inſtantia tē
pora prolongantur.ſm gl.in.l.arbitrio.§.dolo.de dolo.ꝛ vide gl.in auf.de his
qui ingrediuntur ad appellandū.lz glo.in.d.l.pperandū.dicat q curat ipſo iure
qui dolus aduerſarij culpe actoris preponderat:vt.d.§.dolo.ꝛ facit qd no.in.l.
6 intra vtile.de mino.ꝛ in.l.ſi.cum ipſe.de excu.tut.vbi dicit Cy.q ſi pter pro=
craſtinationē aduerſarij tēpora ſunt decurſa cōceditur reſtitutio:ꝛ dixit Inn.in
ca.venerabilis.de iudi.q ſi inſtātia cauillationis aduerſarij eſt perēpta vltra
terminū q non perijt ꝛ peti pnt expenſe.per.l.nō ignorat.de fru.ꝛ lit.expen.ſm
Bal.in.l.pperandū.ꝛ tenet etiam Bal.in.d.§.dolo.vbi etiam dr q qñ perijt fa=
cto tertij q contra ipſum agitur ad expenſas.In quibus caſibus qñ ſtetit p iu=
dicem:vel qr iudex fuit mutatus:puto q pars impetrans reſtaurationem inſtā
tie nō teneatur ad expenſas.ar.l.properandū.§.ſin autem.vtraq;.de iudi.ꝛ.l.eū
quem temere.de iudi.ꝛ.l.qui ſolidum.§.j.de lega.iij.qr ſine ſui negligentia pe
rijt.vbi autem fuiſſet inſtantia perempta nō ex cauſis predictis ſimilibus ſed ex
negligentia actoris:tunc ipſa pars impetrans inſtantiā ſuſcitari dz ſoluere ex=
penſas parti contrarie.argu.l.properandum.ꝛ.l.cum quem temere.ſ.alleg.et
tenet Andr.de iſer.in conſti.regni.ſponte volentib9 a lite diſcederet:ꝛ ita pſue=
uit regiā curiā qñ impetrantur reſtaurationes inſtantie ex aliqua cauſa calorata
qd pceditur cū hoc vt reficiat parti expenſas qr pter lapſum inſtantie vr ſuccu
buiſſe ꝛ nō poſſet aliter agere:niſi illis refectis.d.l.properandū.ꝛ.l.ſancim9.e.
titu.fieri aūt ſolet iſta progatio inſtantie a principe p ſupradicta iura.Et etiā
cauſe appellationis deſerte progatio p principē fieri pōt ex eius certa ſcientia
ſm bal.in.l.pemptorias.C.ſen.reſcin.nō poſſe.vbi dicit q lz reſcripta principū
cāe appellationis deſerte regulariter impetrata nō valeāt:vt.d.l.tn̄ eſt verū:ni
ſi in reſcripto dicatur expreſſe non obſtāte q appellatio ſit deſerta vel alia clau=
ſula equipollēs.vt qr vtatur pnceps in pdictis plenitudine poteſtatis:qr in oī
ſnia intelligitur ſalua principis ſuprema ptāte.l.fi.de legi.ſm bal.ibi:vel niſi
ex certa ſcientia hoc fieret ab eo qui haberet plenitudinem poteſtatis:vt no.in
glo.in.c.ad hec.in fi.gl.magne.de reſcrip.nam clauſula talis tollit.l.ptrarias.
per no.per And.de iſer.in.c.naturales.ſi de feudo fuerit cōtrouerſia:qr ēt talis
clauſula hz vim diſpēſatiōis ſpecifice ſm gl.in.c.cā.de eta.ꝛ quali.ꝛ Ang.in.l.
7 j.de ſen.paſ.dicit.†q princeps ſnias iudicū recte latas vno verbo extra ordinē
procedendo caſſare pōt.argu.l.apud.de manu.vin.ꝛ.l.j.de crimi.ſacrile.ꝛ dn̄s

242

dñi de rota in decis.ccxxxviij.que icipit nõ sufficit petẽti ꝙ prin ceps põt restituere ad appellãdũ ↄtra sniam que iam trãsiuit in rem iudicatã que no.qꝛ quotidiana. ¶Et aduertendũ ꝙ dictũ c.detestãtes.solum ↄsiderat substantiaꝫ veritatis in iudicio de ducte ad quã inquirendã iudex dꝫ modis oibus q̃bus põt ꝓce dere.l.qm̃.de testi.ꝛ in.l.is apð quẽ.de edẽ.ꝛ in auẽ:de tabellio in prin.naꝫ veritas semper debet eẽ in pectore iudicis.l.ꝟbicũqꝫ de interroga.act.ꝛ .c.cũ Joannes .de fide instru.Bal .in.l.fi.de eden.vbi dicit ꝙ iudicãtẽ oportet cũcta rimari .ꝛ dixit idẽ Bal. in.l.fi.in fi.ꝛ in.l.neqꝫ.C.de testa. ꝙ veritati semꝑ dꝫ esse locus in his que non pñt induci:nisi ab ipsa naturali ꝟitate. l.fi.in fi. ff. de proba.nam sine veritate nemo experiẽ.l.si veritas.C.de fidei cõmis.ſm Bal.ibi dicenteꝫ ꝙ veritas causatur ex parte rei intel lecte.vbi subdit ꝙ defectus veritatis nunqꝫ purgaẽ:lꝫ aliq̃ñ ve lat lata snia cõtra ꝟitatẽ quã lex collit.l.cũ ita.de cõdi.ꝛ demũ. in ꝟbo si veritatem amamus.quã Bal.declarat ibi. si recte cõsi deremus.nã iuris intellect⁹ idẽ oꝑatur ꝙ ipsa veritas .ſꝫ bal. in.l.si adducta.C.de fur.nã veritas seruãda:est sine q̃s cõueniaẽ siue agat.l.j.C.de nõ nu.pecu.vbi bal.quã veritatẽ subtilitas iu ris ciuilis absorbere nõ põt.ſm Bal.per illũ tex.in.l.reb⁹ .C.de iure do.qꝛ vbi agim⁹ de veritate mera nõ est curãdũ.de iur. api cibus.l.si fideiussor.§.quedã.ff.mã.ſm bal.in.l.clarum.de auẽ. ꝑstã. Et ideo dẽ ꝙ snia dꝫ hr̃e fundamẽta a veritate ꝛ iustitia ꝛ legib⁹ ꝛ a ꝓbatiõe.ſm Bal.in.l.nemo.C.de sen.q̃ dixit qð si prin ceps cãm cõmittat de veritate ꝛ iustitia intelligiẽ de illa ꝟitate cui ius patrocinaẽ. ꝛ qð no.Jnn.l.c.que in ecclesiarũ.de ↄstitu. vbi dẽ ꝙ si ↄmittaẽ cã simplr̃ ꝛ pure sola veritate inspecta itelli giẽ inspecta ꝟitate ꝛ omissa rigorositate ꝛ eq̃tate sequẽdo ꝟita tem ꝛ iuris equitatẽ ſm doc.ibi:ꝛ dẽ.xxij.q.ij.c.hoies.in glo.ꝙ nõ sufficit veritas rei:nisi cõcurrat veritas cõscientie.vbi gl.ꝛ in ca.animaduertendũ.eadẽ cã ꝛ qõne.Et dixit Bal.in.l.magis pu to.§.ne passim.de rebus eoꝝ.ꝙ iudex dꝫ semꝑ veritatẽ inq̃rere ab his quos credit cã scire ꝓbabiliter:nec dꝫ eẽ nimis crudelis

a quinimo q̃ñ cã cõmittitur veritate inspecta ᵃ põt iudex in facto supplere.auẽ.q̃ semel.C.q̃uo ꝛ q̃ñ iudex.No.bar.in.l.duo sunt titij.de testa.tu.ꝙ veritas iuris ꝑpõderat veritati facti.qꝛ ꝟitas q̃ vestimẽtis legalibus non iuuaẽ nõ teneẽ pro veritate :ꝛ idem Jo.an.in.c.j.de offi.iudi.libro.vj.vnde dixit bal.in.l.iustitia.de iusti.ꝛ iure.ꝙ per ista verba iustũ ꝛ verum decernas non vẽ a iu re discessum.ar.l.si quando.de inoffi.testa.Et q̃uis alias prin ceps iudicare debeat ſm veritatem:ista veritas debet eẽ proba ta taliter ꝙ ei patrocineẽ.l.fi.C.de leg.in verbo cognitionaliter. Et dixit Bald.in.l.cum q̃dam.§.seruum.de acq̃.here.ꝙ in iudi cijs veritas occulta non sufficit inimo requiriẽ veritas apparẽs per probationes vel ꝑsumptiones legales.ar.no.in.l.pe.de pi. tuto.Quia in iudicijs req̃riẽ certitudo nec sufficit certitudo na

g ture:vel legalis:sed existentia veritatis. nã ꝟveritas est iustitie

b mater ᵇ.l.libertini.de statu ho.que triplex est ſm Bal.in.l.j.C. de confes.nam veritas non dꝫ affectiõe obũbrari.l.si filio.de li. ꝛ posthu.bal.in.l.ij.de accep.qꝛ id qð nõ põ ꝛ disponi per veri

a ¶Veritate inspecta. Quid auteꝫ hec cla ipor tet. vide tu Fely.in ca. oli post me. v.colum. de accu.

a ¶Justitie mater.vnde suꝑ oia amã da est ꝓut illud aristote lis duobus aũt existẽti bus amicus Socrate et platone:ma gis amica ꝟi tas vt refert do. Maria. sozi .i. cõsi. viij.incipiẽ. visis.ꝟ.qua litercũqꝫ cũ ꝟ.seq.i.j.p te. Et ple rũqꝫ contin git veritatẽ obũbrare et errari ꝑ iuris subtilitateꝫ vt.p.d. bar. sozi. in cõsi. clvij.incipi. ꝑses.ꝟ. qb⁹ tñ nõ obstã tib⁹.in.ij.p te.et sic iu dex. dꝫ cum diligẽtia in spicere quic q̃d agit ꝓut hoc.d. par.

tatem nec etiã per fictionẽ.l.fi.C.de adop.vbi Bal.no.nã ſolam veritatẽ ſpectamus.l.ſi forte.de caſtrẽ.pec.Bald.in.l.j.C.qui accu.nõ poſ.que veritas talis eſt
9 ꝙ nunꝙ moritur.l.ſicut.de ſal.vbi dicit Bar.†ꝙ curſus tpis nõ immutat ſubſtã tiã ꝟitatis:qꝛ occultari nõ pt:nec dꝫ.xx.q.iij.c.ꝟitas ꝛ ẽ ꝯdẽda.l.j.de edi.liber. ꝛ diſt.ij.c.ꝟitas:qꝛ ex celo orta eſt vt ibi:ꝛ qꝛ qſqꝫ iudiciũ dꝫ illã ſeq.l.illicitas. §.ꝟitas.de offi.pſi.nã ad illã erucẽdã ꝛ inueſtigãdã aliq̃ ꝓcedunt.d.l.his apud quẽ.ꝛl.ſi eum.ſi qs cau.nã in qualibet iudiciorũ parte iudicis offm inqrere dꝫ veritatem.xxx.q.fi.c.iudicantẽ.ꝛ.l.ꝙ ſi epheſi.de eo quod certo loco.vbi dr qd ad oculum iudicis ſpectat veritatem inſpicere.ꝛ in aut.de tabel.in princ.Et dixit Jo.an.in.c.j.de cle.egro.in.vj.qd ad veritatem indagandã oẽs circunſtãtie ſunt inueſtigãde.Oia aũt iura facta ſunt vt veritas non opprimat que non debet propter legum ſubtilitatem occultari.l.in rebus.de iure do.quia iſte ſubtilitates ſunt a iudicibus reſpuende.l.ſicut.§.ſi debito.in q.mo.pi.quia aduerſarius qui veritatem nõ vult dicere nocere deſiderat.xj.q.iij.quiſquis.Et ideo ad veritatis indaginem.ꝛ cauſarum expeditionẽ probationes teſtium ſcripturarum ꝛ
10 iuramentorum inuente ſunt.l.j.ff.de iureiur.qbus†adde ꝙ non valet ſtatutum tollens facultatem iudicandi ſcḋm veritatem in iudicijs.c.cõſtitutus.extra de fideiuſ.Et vbi cauſa committit ſola veritate inſpecta terminis non ſeruatis pñt termini incipere ab articulis quibus probatis ſtatim procedit ad ſniam.ſcḋ Jo.an.in.c.fi.de here.in.vj.ꝛ in deciſione rote.xxiiij.ꝛ Specu.in ti.de poſitionibus. quo caſu dicunt poſſe aſſignare terminum ad primã diem:ꝛ ad contradicenduꝫ articulis ꝛ ad producendum oia ad primam diem.ꝛ ad ſecundam ad contradicẽdum:ꝛ hunc modum procedendi inuenit papa Urbanus ad imponenduꝫ finem litibus.c.fin.litibus.de dolo ꝛ contumacia.ꝛ .c.vt litigantes.de offic.ordina.in vj.Et dicunt alij cano. quod ſufficeret hoc caſu vnum terminum ſtatuere ad ponendum:probandum:et producendum oia.Et ideo infideles faciunt meliorem iuſtitiam ꝙ Chriſtiani:qꝛ ille qui veritatem negat fuſtigatur ſtatim ꝙ eſt cõuictus:ꝛ ſic nullus negat veritatem.Et in Bononia ſunt ſtatuta ꝙ ꝓ qualibet poſitione negata ſoluit certa pena.Et in regno eſt ꝯſtitutio ꝙ negans mutuũ depoſitum vel commodatũ punit in duplũ que non obſeruantur propter iudicum negligentiam.Et propterea inclitus dux Calabrie cuius zelus in iuſtitia ſanctiſſimus ꝛ maximus fuit recte ꝓuidit ꝙ illud caplm deteſtãtes. vt iuſtitia fieret ſcḋm veritatem q̃ intendebat ſanctiſſimas leges facere tñ repentina mors illum ſuſtulit.xxv.anno.vt apparet in regiſtris.hoc ideo:qꝛ immenſa fuit eius crudelitas
11 in quibus vidi teſtamentum eius.ꝛ ſcriptum eſt†melius eſt ſub iuſto rege viuere ꝙ iuſta lege:quia iudicat ſcḋm equitatem que ſibi vr ſcḋm Theologos:qꝛ bar. refert in.l.preſenti:de his qui ad eccle.confu.ꝛ Bald.in.l.ex hoc iuregen.de iuſtitia ꝛ iure.vbi dicit ꝙ boni reges ſunt de iuregentium qd eſt poſitum ſupra bonum ꝛ equum qd eſt amicuꝫ humano generi:non tñ tyrãni vt ibi:iuxta illud qd ſcribitur in teſtamento veteri qr ſi nõ ſeruaueris pcepta mea dabo tibi regeꝫ in furore meo puerũ ꝛ effeminatũ meum qui in furore ſuo populũ iudicabit.¶Hec de veritate dixiſſe ſufficiant poſt alia q̃ dicta ſunt ſupra in proximis capitulis q̃ tibi ꝓficient in prohemijs allegationũ ꝛ cũ orationẽ facies in ingreſſu officij.
1 ¶Ultimo verbo ſententie [illegible] eſt.

An ſi iudex in ſnia cõdẽnat ad penã cẽtũ ꝛ i eadẽ ſnia iponat clauſulã ꝙ ſi iudicaſſet vltra vel pter ſtatuta ꝙ reducit ad debitã ꝗtitatẽ operet aliq̃d hec clauſula i fauorẽ iudicis ne in ſindicatu teneat.bar.i.l.iudex.de re iu.tꝫ ꝙ nõ:ſiſit adiecta poſt verbũ ꝯdẽno.ꝛ in.l.moris.de pe.ꝛ.l.l.j.in pn.ad turpil.ꝛ fuit diſputatio Ja.de bel.ꝛ cũ opi.bar.tꝫ Ja.bu.in.l.ſi pacto q̃ penã.C.de pa.ꝛ facit qd dixit

Spe. in tit. de expẽſis. §. iuxta hec ꝟo. ⁊ Jo. an. in. c. fi. de reſcrip. Sed cõtra Bar. tꝫ Bal. ⁊ Ang. in. d. l. iudex. ꝑ gloſ. in. l. labeo. ff. fami. hercíſ. quã gloſ. pro ſingulari allegat Bart. ⁊ Bald. in. l. terminato. de fru. ⁊ litis expẽ. ⁊ ɔtra ſm Bar. facit qd no. Joã. an. in ti. de ſen. §. ſpẽs. ꝟ. q̃d ſi iudex. ar. l. cõtractus. de fi. inſtru. Sed Jo. de imo. in. d. l. iudex cõcordãdo dixit. ꝙ opi. Bart. pcedit qñ illa ꝟba ponerent̃ ex interuallo. puta cõdẽno in cẽtum ſi iſte fuerit cõdẽnandus dicẽs: ſecꝰ eſſet ſi verba ſint reſolutiua q̃ dixit ꝙ clauſula. d. l. labeo. venit ad qualificandũ ſniam non ad corrigendũ q̃ etiã dixit ꝙ illa glo. nõ eſt vera. ſm Cyn. in. l. terminato. vbi Bar. late. ⁊ cũ opi. Bar. trãſiuit Bald. in. l. ⁊ ſi ſeuerior. de infa. ⁊ in. §. pena grauior. ⁊ idẽ Bald. in. l. ſi qs filij. §. fi. de inin. teſta. ⁊ i. l. itẽ labeo. vbi dixit ꝙ illa gl. loquit̃ qñ clauſula illa reſpicit omiſſa: alias ſecꝰ. ⁊ idẽ tenet Saty. in. l. ea q̃dẽ. de accu. ꝑ. d. glo. ⁊ Bal. in. l. terminato. alle. gloſ. ⁊ Bar. in. l. iudex. de re iudi. dicẽs. ꝙ illa cl'a ſaluo ⁊ reſeruato reſoluũt actuꝫ ſnie cũ effectu. licet Bald. teneat cõtrariũ in addi. Spe. in ti. de ſentẽ. ꝓlatione. Dicenſq; ex quo illa clauſula eſt cõtraria ſnie ꝙ nihil operat̃. alle. glo. in. l. iiij. cõmi. vel epi. ⁊ Bal. ⁊ Ang. in l. ita. in fin. C. cõmi. vel epi. ſm Moder. in. d. l. poſtq̃. ¶ Et mihi

1 videt̃ equior opi. Bal. ⁊ aliorũ. † q2 debet ſtari vltimo verbo[a]

a ſententie. ar. l. ſtichus. de manu. teſta. per quã. l. dr ꝙ ſi in ſententia dicatur condẽno immo abſoluo ꝙ ſtatur vltimo verbo. ⁊ dixit gloſ. xvj. q. j. c. predicator. ꝙ vltimo verbo ſnie dꝫ ſtari. licet primũ verbũ ſecum traxerit executionẽ: q2 non habet locum in verbis ꝓlatis eodẽ contextu: ſecus in diuerſis orationibus. l. j. ſenten. reſcin. nõ poſſe: ⁊ eſt glo. ſing. xj. q. iij. c. ſi ſnia. q̃ dicit ꝙ ſi iudex dicat excommunico vel abſoluo ꝙ eſt abſolutus. ſꝫ Lu do. in rubri. de arbi. ⁊ q2 ſnia debet reſtringi ad mentẽ iudicis. ſm Bal. in. l. ⁊ puto. §. fi. fami. her. ⁊ mens iudicis pſumit̃ talis qualis eſſe dꝫ ꝑ no. ꝑ Jnn. in. c. petitio. extra de ꝓcura.

a ¶ Ultimo ꝟbo. adde ꝙ per Bal. in. l. quidã in. ij. co. in ver. iij. caſu. C. de iure delibe. ⁊ l trac. ſciſma. pe. co. ⁊ pdo. fely. in. c. qlr ter ⁊ qñ. l ſi. xvij. co. de accuſa. ⁊ l. c. nemo. de ſyndo.

1 ¶ Judex debet oĩa rimari anteq̃ ferat ſniam.
2 Judex cito pronũcians nõ pſumit̃ bene iudicaſſe.
3 Judex excuſatur in perplexis.
4 Judex ſi ex forma ſtatuti miſit ad ɔſiliũ ſapiẽtis: ⁊ dixerit l ſnia pnũtio vt in cõſilio cõtinet̃ an valeat ſnia tanq̃ cõdẽnatoria.
5 Judex ſi in ſnia retulerit ſe ad ſcripturã non productaꝫ in actis an valeat ſententia?
6 Probatio an ſit de ſubſtantia ſentẽtie.

An ſi iudex ex forma ſtatuti aſtrigat̃ ſniare infra certũ tp̃s poſſit ſniarecũ aliquali reſuatiõe: veꝫ ꝙ ſi poſtea aliq̃d appareat habeat̃ p nõ lata ſnia: dic ꝙ ſic. ⁊ iterũ põt fieri executio. l. ſi pecuniã. ſi cer. peta. nec eſt nouũ ꝙ ſnia pẽdeat. l. in lege acq̃l. ſi deletũ. ff. ad. l. acq̃l. q̃ vꝫ ſub ɔditiõe itrinſeca et neceſſaria. l. ſi qs iura. ⁊. l. gñalr. de rebꝰ cre. ⁊ de ſen. l. cũ iudex de re iu. l. a diuo pio. §. ſi deniq̃. Et in ſentẽtijs qñq; fiũt reſeruatiões. ff. fa. her. l. labeo. §. j. ⁊ ponunt̃ qñq; ꝟba ſine piudicio ſentẽtie potioris. l. claudiꝰ. C. q̃ potio. Et ẽt apponit̃ cl'a ſine piudicio iuris alieni. ff. de lib. homi. exhi. l. iij. §. pe. Et iſto caſu recte

piuntur ꝓbationes lata ſnia nec peruertitˀ ordo ꝙ poſt ſniam fuit ꝓbatū qꝛ ſnia nō erat liquida.l.cum iudex.de ſen.ꝛ ar. de cōfeſ.l.j.ꝛ.l.pe.ita Bal.in.l.j.C.de ac.¶Cōſtitutio regni Sicilie affectās ꝙ iudices ad deciſionē negotiū deū ꝛ iuſtitiā intendāt q̄bus ꝓpter cauſarū multitudinē certū ꝓnuntiandi tp̄s nequiens diffinire tp̄s decē dierum ſtatuti a die cōditionis vel renunciationis numerandū infra ꝙ cām ſtudeant ſentētiari calculo terminare: vt in cōſti.vniuerſos.in tit.vt infra duos dies poſt publicationem cōcludatˀ.ꝛ in cōſti.hac lege.de offi.magiſtri iuſti.vbi alˀs eſt rubri.vt poſt renūtiationē infra decēniuꝫ pronūcietˀ que cōſtitutio iudici hoc tp̄s dierum decē: ideo p̄fixerunt: qꝛ ius cōe reputat modicuꝫ tempus decē dierū eſt tp̄s legale: primo in appellādo: vt in autˀ.hodie.C.de tempo. appella. ſcđo confeſſis in iudicio: vt in.l.ſi debitori.de iudi.ꝛ in cōtractibus.l.promiſſor[a].ff.de cōſtituta pecunia cū ſimilibus.Tñ puto dictā cōſtitutionē nō eſſe ſic amare intelligendā qꝛ ſi iudex viderit proceſſum dubium ꝛ rigoroſum inuolutū ꝛ probationibus hincinde dubijs ꝛ cōtrarijs cōtextuꝫ nō aſtringitˀ tali breui termino cām decidere ꝛ cōſtitutio ipſa intelligatˀ iure claro exiſtente: †qꝛ iudex anteꝙ̄ ſniaꝫ ꝓferat dꝫ cuncta rimari añ ſniaꝫ. xxx. q.v.iudicantem: ꝛ facit.C.de fal.l.vbi. in verbo liquere.xj. q.j.c.ſummopere.ꝛ C.de iudi.l.ꝓperandum.§.ꝛ ſiquidē.in verbo acta cōſpicere.extra de fide inſtru.c.cū Joānes heremita.et iudex nō debet feſtinare ad ſniam velociter ꝓferendā.l.fi.in fi. C.de iudi.nā diuinus actus eſt iuſtitiā ſepius recenſere.d.c.cū Joannes.ꝛ debet iudex in ſentētiādo in ſe habere tēperamētū. C.de priui.l.q̄ ſniam.ꝛ partes ſepe interrogare an velint aliq̄d allegare.C.de iudic.l.iubemus.ꝛ partium allegationes audire ſine q̄bus nō vˀr ꝙ ſnia rite proferre poſſit.extra de electione dudum.ꝛ arg.de mune.ꝛ hono.l.munerū.§.iuſta. et deum habere pre oculis.c.cū eterni.de re iudi.in.vj.nam precipitatio eſt nouerca iuſtitie.cle.paſtoralis.de re iudi.ꝛ non ſunt precipitanda negotia.c.in quorundā.de elec.in.vj.ꝛ.l.ꝛ qꝛ.ff.de interro. act. Et dixit Bal.in.l.j.C.q̄ accu.ꝙ melius eſt differre ꝙ̄ precipitare ſniam.nā non dꝫ feſtinari ſnia.l.j.de req̄.rei.Et dixit gloſ.in.l. ſi expreſſim.ff.de app.ꝙ q̄s ſe excuſabat: qꝛ nō putabat iudicem ita feſtinare ſniam: ꝛ dicit cano.qđ imputatˀ ei q̄ mihi nimiū p̄currit: nā licet controuerſie ſint celeri ſnia terminande qđ excepit equitati ꝛ rigori.de re iudi.c.iuriſgentiū.adeo qđ ſi nō viſis plene cauſe meritis pronuntiet indig.ſnia nulla eſt.Jnnoc.in.c. cum Bertoldus.de re iudi.Bar.in.l.ꝓlatā.C.de ſenten.vbi bal. ꝛ in.l.ij.C.de edē.Bal.in.l.ab eo.C.q̄n ꝛ q̄ñ iudex.ꝛ optime in c.cū ex literis.extra de reſtitu.in integrū.niſi habeat nota acta cauſe.bar.ꝛ Lu.in.l.ſed ſi de ſua de acq̄.here.ꝛ i.d.l.ij.ꝛ in.d.l. ab eo.Bal.¶†Jn q̄bus iuribus dꝛ ꝙ ſi iudex cito ꝓnuntiet p̄ſumitur non bene iudicaſſe ꝛ dixit idē Bal. in p̄ma cōſtit.ff.veteris. ſm ꝙ ſnia nō eſt pōderata q̄ nimis eſt feſtinata.vbi dicit ꝙ ꝓceſſus factus in vna die non valet: nā ſnia debet habere tres comites ſicut iuramentū.ſ.iudicium.i.animi deliberationē veritatē: et iuſtitiam.l.j.de iuſti.ꝛ iu.licet aliq̄ñ probationes veritatem

a ¶.L.ꝓmiſſor.Et ibi vide Bar.

ſubuertant.l.ſi non fortem.§.heredem.de conditio.indeb.ſm Bald. in repe.magna.l.ij.ff.de iureiuran.⁊ dixit Barto.in.l.prolatam.C.de ſent.ex ſnia fulminantis lata per iudicē eſt nulla.⁊ Inno.in.c.cum Bertoldus.de re iud.lz alij contra in.c.cū ex literis.de reſti.in integrum.qđ declarat Lu.in.l.ij.C.de edē. nā iudex
3 debet pferre ſnias ponderatas nō vt fallat nec fallat.l.ij.de ſen.ex peri.⁊.l.fi.de pondere au.ne ſi fallat cōtra eū iuret in litē de dolo.l.arbitrio.§.fi.†Sic ergo re dubia vel difficultate pbationū iuris vel facti aliqua exiſtente:quia excuſat iudex in perplexis.ſm Bald.in.l.cum iudex.de ſen.C.Ac etiam excuſabitur ratione multitudinis cauſarum:vt deprehendi poteſt.ar.dicte conſtit.Etiam excuſabitur ſi eſſent alie cauſe priuilegiate concluſe in curia ⁊ per prius expediēde. vt cauſe eccleſiarum:fiſcales:orphanorum:pupillorum.⁊ viduarum:pauperum: ⁊ debilium perſonarum:que ſunt primitus decidende ⁊ determinande:vt in cōſtitutione regni.iuſti cultoris.in ti.de qui.cau.primitus cognoſcatur.Ac etiā vbi eſſet relatio principi facienda vel ſe ageretur de bonis q̄ curia tenet.Uel ſi nouus acciderit caſus in quo reqreret principis cōſultatio:vt in.d.conſtit.hac lege.et in ti.de relationibus que tendūt ad excuſationē iudicū.Uel ſi ſtat aliud ſtatutū vel alia conſtitutio reqrat cōſiliū ſapientis ⁊ artat iudicē certa die pronūtiare ⁊ ſapiens nōdum tranſmiſerit proceſſum:vt Bal.dixit in.l.cū iudex.C.de ſent.⁊ in his ⁊ in ſimilibus excuſabitur iudex ſi infra tps nō pnuntiauerit:⁊ vide inverbo in
4 ſtantia.in.c.ad excuſationē iudicis ⁊ in alio.c.qđ incipit infra q̄tū tps.¶†An ſi iudex miſit ad cōſilium ſapientis ex forma ſtatuti ⁊ iudex dixerit in ſnia pronūtio vt in cōſilio cōtinet ⁊ ſapiens cōdēnauerat excuſet iudex et valeat ſnia tanq̄ cōdēnatoria dic q̄ ſic ſm Ange.Imo ⁊ Lud.in.l.j.ff.de re iudi.⁊ idē Cy.in.l.fin. vbi ⁊ apud quē.⁊ Bal.in.l.cum iudex.C.de ſen.⁊ alij in.l.j.§.ſi q̄s ita.de verbo. ob.Imo.in.l.ſi cōuenerit.de re iu.⁊ in ca.ſi p debilitate:de offi.dele.Ant.de bu. in.c.venera.de exce.Licet aliter dicat Jo.an.in tit.de exce.§.viſo.⁊ Bar.in.l.j.C.
5 ſi aduer.liber.†Si tū iudex in ſnia referat ſe ad ſcripturā in actis non productā vt ad teſtimo.valebit ſnia.Inno.in.c.cum venerabilis.de exce.Bal.⁊ Saly.in.l. pe.de ſen.que ſine certa q̄ti.p tex.in.l.ait ptor.§.ſi iudex.de re iudi. ⁊ Bal.in.l.
6 fi.de ſen.ex peri.reci.Ad qđ facit†q̄ lz nō vz ſnia ſine cauſe cognitiōe.l.ex ſtipu. ⁊.l.platā.c.de ſen.⁊.l.j.C.cōmi.vel epi.Tū pbatio nō eſt de ſubſtātia ſnie q̄rvz ſine pbatione.l.j.§.itē que ſnie ſine appella.⁊ in.l.cū putarē.fami.her.ſm Bal. in.l.cum ⁊ minores.C.ſi aduer.rem iudica.⁊ in.l.ij.de eden.Tū Jo.an.tenet cōtra.q̄ requiratur ſcripturā eſſe pductam.in ti.de ſen.prola.verſi.qualiter.ver. quid ſi.Et eius opi.tenuit Ange.⁊ Imo.in.l.ſi cōuenerit.de re iudi.⁊ vř gl.in.d. l.pe.Tamen primā opi.tenent Moder.in.d.§.cum iudex.

1 ☞ Qñ iudex aſtrigit pnuntiare ifra certū tps p̄t pnūtiare cū aliq̄ reſeruatiōe.
2 Officialis non tenetur in ſindicatu p ſnia nulla que ius non tribuit.

Pone quod iudex aſtringitur per ſtatutum ad pronunciandum propter quod iudex dicat in ſententia condemno ſi eſt probatum an ſnia valeat.Bar.in.l.ait pretor.§. ſi iudex.de re iu.q̄ ſic:⁊ idem Bal.⁊ bu.in.l.cum iudex.eo.ti.vbi dicunt idem ſi dicat iudex condemno in.x.ſi actor probabit. ⁊ p Bal. in.l.non dubium.C.de leg.⁊ in.l.peremptorias.ſententiam reſcin. nō poſſe.⁊ i.l.añpe.C.q̄ ac.⁊ bal.i addi.Spe.i ti.de ſen.pla.⁊ alij i.l.q̄ Rome.§. duo fřes.de vb.ob.Tū niſi pbatio fiat icōtinēti dr ſnia iniuſta:q̄z dz iudicari ex pbatis.p.l.pperandū.⁊ idē ſi dicat ſi iurauerit:q̄z dz iurare añq̄ iudex diuertat l.gñalr.i pn.C.de iureiu.Et dat alia cautela q̄ iudex abſoluat ab obſeruatione iudicij:q̄z ſibi nō liquet p no.p Inn.in.c.j.de cōfir.vti.Qđ intelligit ſm qđ Bar. dixit in.d.l.pperandū.§.ſi q̄dem.⁊.in.l.admonendi.Aliā cautelā ponit Bald.

in.l.ab eo.C.quõ ꝛ quãdo iudex.videlicet ꝙ dicat abſoluo reū
ſi appareat ex ꝓbationibus factis ꝛ faciendis abſoluendū:qui
etiam dixit ꝙ in ꝯplexis ꝓpter ꝯflictū ꝓbationum poterit dice
1 re vti ꝓbaſtis poſſidetis.¶†Quibus adde ꝙ qñ iudex a ſtatuto
aſtringit̃ ꝓnunciare īfra certum tp̃s pōt pronuntiare cum aliq̃
reſeruatiōe.vƺ ꝙ ſi poſtea aliqs appeat habeat̃ ſnia ꝓ non da
ta:nam in ſentētijs aliqñ fiunt reſeruationes.ff.famil.herciſ.l.
labeo.§.j.Et apponūtur qñqꝫ verba ſine iudicio ſnie potioris.
l.claudius.q̃ potio.in pigno.Et etiā verba ſine diminutiōe iu=
ris alieni.ff.de libe.homi.exhi.l.iij.§.pe.¶Et iſto caſu recipiet
ꝓbationes lata ſnia.ſm bal.in.l.j.C.de accu.Poterit ēt condē=
nare.in.xx.ſaluo ꝙ ſi librū dederit infra mēſem ꝙ ſit in totum
liberatus.bal.in.l.tale pactum.§.q̃ ꝓuocauit.de pactis in repe
titione.et eo.tit.l.ſi intra.ꝛ vide aliqd per bal.in.l.fi.de fru.et
litis expen.Tñ illa cautela Jac.bu.cnodēno.ꝯdemnandū:ꝛ ab
ſoluo abſoluendum reprobatur quaſi ꝑ oēs doctores.¶An ſi
iudex iu ſindicatu poſſit defendere ſniam quam ꝓtulit ſup qua
impetit̃ ex nouis ꝓbationibus.dic ꝙ ſic:qꝛ pōt defendere ſniaꝫ
ſuam:ꝛ teſtes ꝛ ꝓbationes inducere ꝓ ſue cauſe defenſione:ma
xime qñ ex officio ꝓceſſit.ar.per no.per Jnn.de ꝓba.c.in nr̃a.ꝛ
glo.qualr recipiant̃.vbi dicit ꝙ tunc iudex vocabitur cū ex offō
proceſſit:ꝛ queritur ſua ſnia reuocari:ſecꝰ vbi proceſſit ad par
tis inſtātiam ꝛ faciunt no.ꝑ Jnno.extra de appel.cum ſpāli.et
que no.Archi.in.c.j.de verb.ſig.in.vj.et de ſent.exc.c.venerabi
lis.Etꝰ qꝛ vt euitet infamiaꝫ ꝛ pudorem ſuum:pōt ad hoc inter=
eſſe.ar.de procu.l.que oia.in verſi.niſi.ꝛ in ꝟſic.ſeq.ꝛ qđ no.de
inoffi.teſta.l.ſi ſuſpecta.in.ij.gl.ꝛ no.Archi.ij.q.vj.c.hoc etiā.
Et qꝛ iudex nunc eſt ꝑs formata.ſecus eſſet.qñ iudex nō impete
retur:ſƺ vellet defendere ſniam ſuā ꝓ intereſſe partis.ꝑ no.per
Jnno.in dictis locis.ꝛ idē dixit Bal.ar.illius legis.in.l.emiliꝰ
2 largiamus.ff.de mino.¶†Officialis in ſindicatu nō tenet̃ ꝓ
ſnia nulla [a] q̃ ius non tribuit:nec ꝓ decretis inualidis.bal.in.c.
iudices de pace iur.fir.ꝛ in repe.§.ꝓficiſci.q.xxj.ꝛ in.l.ij.de epi.
audi.Lu.in.l.j.ff.ꝙ q̃ſqꝫ iuris.ꝛ qđ bar.no.l.l.pe.ad fi.C.ď pac.
et in.l.filium.§.ſi q̃s.de le.preſtā.Niſi ſit facta illius ſnie exec.
bal.in.§.ꝓficiſci.ꝛ no.in.l.fi.de vari.ꝛ extraord.cog.vbi gl.all.
ꝙ ſi iudex ꝓfert ſniam nullam non facit litē ſuā.ſed glo.in con=
trarium.in.l.venales.de quo vide Andr.de Jſer.in ti.de proh.
feu.alie.ꝑ Fe.§.iudices.Que puto vera reſpectu cōdemnati et
nulliter.Si aūt ꝓferat ſniam ꝓ actore ꝛ nulliter.vt qꝛ ſine ſcri=
ptura aut die feriata vel parte nō citata:an teneat̃.bar.in.l.ar=
gentarius.§.cum autem.ff.de eden.Dixit ꝙ quando facta pro=
batione iudex male tulit ſententiam ꝙ tenetur actione in factū
ſm gloſ.ibi.ꝛ vide.ꝫ.in alijs capitulis.et vide in verbo ꝯſiliuꝫ.
in.c.dicitur in literis iuſtitiariorum.et in verbo probatio.in.c.
ſi quid non fuit probatum.et vide in conſtitu.regni prima.in ti
tu.de pena iudicis qui male iudi.

a ¶ Nulla. Uide.d.alexand.ď imo.olno.in.l.j.§.hoc autē.ꝙ quiſqꝫ iur.ꝛ in.l.iij.§.fi.de dam.infe.ꝛ adde Lud.pon.i di.l.j.vj.col.

1 ¶ Sententie quedam ſunt que ius tribuunt: licet ſint iniuſte.
2 Decreta inualida non faciunt ius.

An ſi ſentētia eſt lata ſine dolo:ꝛ eſt nulla ipſo iure.iudex faciat litē ſuam in eo in q̄ ptē dānificat:dic ꝙ ſic:qꝛ partē grauat de facto ptextu officij.de euic.l.ſi per iprudentiā. de pericu.ꝛ commo.rei ven.l.lectos.Et ꝙ enormiter factū eſt nō dꝫ tranſire ipunitū ꝛ ſine emendatione.ff.de verb.ſi.l.ſi qua pena.p gl. Tn̄ aliud eſt ſentētiare aliud grauare etiaꝫ ſi ſnīa eſt lata de iure:etiam ſi in effectu nō granat:pōt tanq̄ ab iniuria ab ea appellari de minori.l.ait pretor.§.pmittiꝛ.Sed a non grauamine nō poterit appellari: qꝛ eſſet implicare ɔ̄dictionem:ꝛ ideo ſi maius eſt dānum q̄ ſit litis eſtimatio nō tenetur niſi iuſtam eſtimationeꝫ intereſſe.ꝛ hoc dꝫ videri bono viro. et ita intelligitur no.in.l.ſi iudex.de va.ꝛ extraor.cog.ct.l.j.§.qui

1 magiſtratū.ꝛ.l.ij.ꝙ quiſq̄ iuris. ¶†Nam q̄dam ſunt ſnīe q̄ ius tribuūt:lꝫ iniuſte:qꝛ iudex hꝫ duas claues veritatis ꝛ pietatis: et quādoq̄ veritas pietati ſuccūbit.ff.fami.herciſ.l.cū putarē. et de peculio.l.eo tpe.Quedam em̄ ſnīe ius nō tribuunt vt que nulle ſunt:ꝛ dicit Jo.an.ꝙ obiectus nullitatis dꝛ defenſo.c.j.in

2 fi.de reſcrip.in.vj.in nouella. †Et decreta inualida ius non faciunt.de inoffi.teſt.l.filie.§.ɔtuber.l.iij.§.ſi cauſa. et de bo.poſ. per acc.et tunc iudex qui nihil efficit non teneꝛ.Bal.in ti.de pa. iur.firmā.§.iudice.ꝛ vide in.c.iudex nō facit litem ſuam.vbi de nullitate ſnīe teneaꝛ iudex.et in.c.an ſi ſnīa eſt nulla.ſ. ꝓxime. Judex ꝓtulit ſnīam criminalem cōdemnatoriam.et in fine ſnīe poſuit clām talem has ɔdemnationes ꝓferimus ſm̄ formā ſtatuti vel iuris:et eatenus q̄tenus eſſet vltra vel p̄ter formā ſtatuti vel iure caſſamus ꝛ irritamus ꝛ annullamꝰ:ꝛ ad formaꝫ iuris reducimus:an iſta clauſula excuſet iudicem.ſi q̄d contra formam ſtatuti fecerit.Barto.in.l.aut dāna.in ſi.de penis.tꝫ ꝙ nō quia illa clauſula eſt incerta: et continet incertitudinem:ꝛ non valet.l.j.C.de ſentē.que ſine.latius per eum.in.l.iudex.de re iudi.vbi late per moder. et infra.

1 Ptās qui proceſſit in cauſis ciuilibꝰ contra ſcholarem: an teneatur in ſindicatu.

2 Artem non exercentes non gaudent priuilegijs illius artis:licet ſint de collegio artis.

3 Poteſtas hꝫ iuriſditionem in ſcholares vnius ſchole q̄ turbāt ſcholares alterius ſchole.

¶Scholaris.

1 An poteſtas q̄ proceſſit in cauſis ciuilibꝰ ɔ̄ ſcholarē teneaꝛ in ſindi.dic ꝙ ſi ſcholaris erat mr̄iculatꝰ:ꝛ vt ſcholaris reputatꝰ ꝙ teneꝛ p tex.in auꝛ.habita.C.ne fi.pro pa.cū ibi no. Si ỽo non erat mr̄iculatus nec ſcholas intrat: tunc

a nō tenebiꝛ ptās:qꝛ ille talis nō gaudet ꝑuilegio ſcholariū [a].l.

2 j.C.de colle.vbi bar.ēt dixit†ꝙ illi q̄ ſunt de collegio artis ꝛ nō exercēt artē nō gaudent priuilegio illius artis.Et ēt ſi nō eſſent vere ſcholares:lꝫ intrarēt ſcholas nō gauderēt ꝑuilegio ſcholariū:vt ſi famuli ſcholas intrāt ad pōpā doctoris nō dicerētur ſcholares.p bart.in.l.j.C.de ſtulibe.artiū.ꝛ dꝛ i.l.ij.e.ti.ꝙ illi q̄

b ¶Scholarium. Adde fely. in.c.clerici.in pnc.j. col.ỽſ.vlt.p nūc.de iudic. Et idem dic ſcholare nō ſtudente nec intrante ſeu ludente. vel blaſphemante:vt per euꝫ in.c. ſignificantibus circa fi.ij. colū. de offi. dele.

5 audiũt i loco ꝓuato nõ hñt ꝓuilegiũ scholariũ. † Tũ ptãs aliq̃ hꝫ iuriſditionẽ in scholares qñ eſt q͛ scholares vniꝰ schole turbant scholares alteriꝰ schole vel ipſos impediũt: qꝛ tũc põt ipſe ptãs remouere inſolẽtes ꝛ turbãtes ſtudiũ ꝛ lecturã. Bart. in. l. fi. de ſtu. libe. artiũ. Ubi aũt scholaris, degeret extra ciuitatẽ ſtudiȷ̃ ꝯuenitur ꝑ ordinarium. ſm Bart. in. l. fi. de ꝓpoſſ. ſacro. vbi dicit ꝙ ſtatutũ dicens ꝙ scholaris nõ poſſit ꝯueniri coram alio
a quã coram rectore[a] intelligit̃ ꝙ̃diu eſt in ciuitate ſtudiȷ̃: ꝛ itelligitur in ciuili ꝛ in criali. ſm bar. Et etiam ptãs haberet iuriſditionẽ in scholarem qñ scholaris incepit aliud exercitium: vt eſſet aſſeſſor vel aduocatus. ſm bar. in. l. aut facta. de penis qui dicit arbitrio iudicis eſſe etiã vbi scholaris fuiſſet abſñs q̃nquẽnio: qꝛ ꝑdit priuilegiũ mẽicole. l. ij. de primi. lib. xij. et. l. ij. de dome. ꝛ ꝓfec. ſm Bar. tñ in criali ſeruabit̃ ſtatutũ priuilegium vel ꝯſuetudo: de q̃ vide in aut. habita. in ꝑn. ff. de vete. ꝛ ibi ꝑ glo. ꝛ doc. ꝛ aliq̃d per Ang. in. l. ſi vacantia. de bo. vacã. Que no. quia scholares ſunt primi q̃ dant q̃relas ꝯ officiales in ſindicatu.

a ¶ Rectore. Sꝫ quid de scholaribus clericis. dic idem in ꝯcernentibus ſtudium etiãſi rector ſit laycus. ita fely. in. c. ſi q̃s clericus. in ꝑn. de fo. cõpe.

Sindicus.

Sindicus. Quidam erat ſindicus vel magr̃ iuratus alicuiusville q̃ tenebatur capere malefactores ibi delinquẽtes ꝛ in ptãtem iudicis deferre ꝓut cõiter tenẽtur magiſtri iurati. Nõ aliq̃s cõmiſit delictũ in illa villa: ꝛ quidã alius cepit illũ malefactorẽ ꝛ iudici pñtauit an ſindicꝰ vel magr̃ iuratꝰ ſit liberatꝰ. albe. de roſ. i tractatu ſtat. in. ij. pte. dixit ꝙ ſit liberatꝰ qꝛ non refert a q̃ malefactor ſit captꝰ. ꝑ. l. ſualiũ. §. docere. ff. ne q̃s eũ. ꝛ. l. ſup. ff. ꝙ vi aut clã. Dicens hoc verũ ſi ex illa cã fuit captus: qꝛ non refert a quo ſit ſcꝫ. ar. l. cũ ſeruꝰ. ff. de ꝟb. ob. Secꝰ ſi illũ cepit ex alia cã. ar. l. fi. ff. quẽadmo. ſer. ami. Tñ in ꝯ. facit qꝛ non ſufficit aliq̃d facto ipleri. l. ij. de ꝯdi. ꝛ demõ. ꝛ. l. nullũ. e. ti. Jõ dr̃ ꝙ ſi illi põt negligẽtiã imputari nõ liberet̃. l. ij. §. ꝯfeſtiꝫ et. §. ſi mr̃. ff. ad tertul. aut nõ. ꝛ liberet̃. ar. dictoꝝ. ꝑ bart. in. l. j. §. occiſoꝝ. ad ſille. vbi ẽt dixit bar. ꝙ ſi delinquẽs eſſet cũ armatis: ita ꝙ magr̃ iuratꝰ nõ potuit cape illũ ꝙ nõ tenebit̃ ad penã. et idẽ ſi ſtati aufugiſſet ad aliud territoriũ. qꝛ ipſe ibi tã cito accedere nõ potuit ſꝫ bar. ibi niſi potuiſſet ꝯtinuato initio in proprio territorio. iſeq̃ ꝛ cape in alio territorio. ar. l. q͛ ait. §. fi. de adul. ꝛ. l. j. vbi de curia. ꝛ ang. i. d. l. nemo carcerẽ. Et ita limitat̃ et bar. in. l. ſi cui. de accu. in. §. fi. ꝛ ꝑ bal. in. l. quicũq̃. de ſer. fug. dẽm cum ipſe in hoc nõ fecit ſuaꝫ diligentiã eſſet in negligentia ex qua poſſet puniri. ſm Lud. in. d. §. occiſorum.

1 ¶ Sindici dicto an ſit ſtandum.
2 Uulnera ſi q̃s teneatur denũtiare nõ intelligit̃ de vulnuſculis.
3 Sindicus an teneatur denũtiare delicta non punibilia. ꝛ nu. 6.
4 Uaſallus an teneatur morti ſe exponere ꝓ ſalute dñi ſui.
5 Ptãs ſolus nõ põt creare ſindicos ad denuntiãdum maleficia.

Sindicus qui tenetur denũtiare maleficia intelligit̃ a tpe ſcie qñ nõ eſt prefixũ tps: qꝛ nõ tenet̃ precipiti feſtinatiõe denũciare: ſꝫ inq̃ſita ꝟitate. bal. i. l. cũ ancillis. C. de iceſt. nu. vbi dixit ſi tenet̃ denũtiare maleficiũ cõmiſſuꝫ: ꝛ eiꝰ finito offõ

ad ſui notitiam pũuentũ.bar.in.l.hr̃dem.de his q̃.vt indig.vbi dixit qñ maleficiũ neſciuit.⁊ang.in.l.⁊ iõ.C.eo.tit.tñ Anto.de bu.in.c.innotuit.de elec.argu.gl.ibi dixit q̃ p̃ſumitur ſcire maleficia cõmiſſa:niſi pbauerit legitimã inq̃ſitionẽ:⁊ tetigit bar.in.l.ſi cui.§.iſdẽ.de accu.in.ꝟ.quo tp̃e.Et qñ ſtatuiť ſibi terminus ad denũtiandum dãna data:intelligitur a die proteſtationis.ſm Bal.in.l.ſi quis volentis.de nego.geſt.¶Si tñ ſindico fuit notificatũ maleficiũ p aliquẽ cui ipſe credere non debebat:ex qualitate ſue pſone excuſabitur.Bar.in.l.athletas.per illũ
1 tex.ff.de falſis.¶†Et an debeat ſtari dicto ſindici.qui falſum retulit.vide bal.in.l.j.C.ſi aduerſus libe.nõ tñ ipſum excuſat ſu-
2 pina ignorantia.Bart.in.l.cũ lex.ff.de edil.edi.per illũ tex.†Et vbi tenetur denuntiare vulnera non intelligiť de vulnuſculis.Bald.in.l.predium.C.de edi.acti.Et ſi tenetur denuntiare non excuſabitur qñ nõ fuit in dolo vel lata culpa:ſi requiritur exactiſſima diligentia.Bal.in.l.raptores.de epiſc.⁊ cle.Et vbi denuntiauerit maleficiũ:et appoſuit teſtes neſcientes maleficiũ vt reus abſoluať dr̃ preuaricator.Bar.in.l.athletas.§.calũniator de infa.Si tñ ab alio denũtieť maleficiũ an excuſeť.vide bar.in l.j.§.eleganter.ff.de libe.agno.⁊ moder.in.l.ſororẽ.de his qui.
3 vt indig.⁊ Bart.in.l.diuus.de cuſto.reo.†Tamen an teneatur denuntiare delicta non punibilia poſuit Bar.in.l.fi.ff.de publica.et in.l.j.§.accuſator.in fi.ad turpil.et Bal.in.l.ſi quis in graui.§.ſi tñ.ff.ad ſillã.dixit q̃ non tenetur ſi non denũciauerit mortem banniti qui poterat impune offendi.Et quando iſti ſindici neſciunt inuenire malefactores debent inquirere a viciniis:⁊ generaliter ab oĩbus teſtes examinãdo qui veriſimiliter ſcire poſſunt indicia delictoꝝ:et ſi hoc modo nequeant inuenire debent proteſtari:et facere publicũ inſtrm̃.ſm Ang.in.l.⁊ ideo.de his qui.vt indi.Et idem ſi ſindicus aſtringatur ad capiendum malefactorem:q2 non tenebitur ſi non potuit capere.l.j.§.occiſoꝝ.ff.ad ſillã.Niſi cõmiſerit ille delictum non punibile.Bart.in.l.iij.§.ſi maritus.eo.t.Uel niſi non potuerit capere ſine periculo ſue pſone:vt q2 delinquens erat armatus quẽ ſi capere voluiſſet eundem pcuſſiſſet.per no.per And.de Iſer.in conſti.penam eorum.in.ij.libro.in fi.vbi dicit q̃ non tenetur capere malefactorem cum periculo ſue perſone:nec etiam clamare etiam ſi ſit
4 vaſallus†qui nõ tenetur ſe morti exponere p ſalute dñi ſui[a].q̃ no.¶Officiali poſito ad denũciandũ maleficia parciť et excuſatur in ſindicatu:ſi nõ denũtiauit ex cauſis:q2 ignorauit malefactores.l.ſi ideo.de his qui.vt indig.et etiã ſi fuit cõmiſſum maleficium in occulto ⁊ſclã.⁊.l.annus.de calũ.et.l.j.§.occiſoꝝ.ad ſillã.et.l.ſemp.§.hoc interdictũ.q̃ vi aut clam.Et etiã ſi fuerit p̃uentus ab accuſatore.⁊ nullã in hoc cõmiſit negligentiã.l.edito.§.tu.de iure fiſ.et.l.j.§.eleganter.de libe.agno.Etiam nõ tenetur denuntiare illam perſonam quam non poteſt accuſare.l.fi.C.qui accu.non poſ.Barto.in.l.diuus.de cuſto.reo.vbi etiã ponit:an teneať denuntiare delicta.de quib9 nõ vendit imponẽda pena.de q̃ p eũ.in.l.j.§.diui.de publica.⁊ in.l.ſi q̃s i graui.ad ſil.⁊ Bal.in.l.ſororem.de his q̃.vt indig.vbi ẽt Bar.in.l.j.§.ac-

a ¶Dñi ſui. Sed nũquid teneatur cõtra ppriũ filiũ.dic idẽ q̃ nõ tenetur vt p.d.Fely.in.c.afferte.ĩ ij.not.de preſumptio.

cuſatorē.ad turpil.⁊ qđ ipſe etiã no.ff.de.acqui.here.l.cũ quidam.§.quod.⁊ Bald.in.l.raptores.de epiſ.⁊ cleri.⁊ Saly.in.l.ea qdē.C.de accu.⁊ Lud.in.l.pe.ad ſilē.que no.ad accuſationē officialis vt ꝓpter hoc ſalario nõ priueť.Et de iſtis officialib⁹
7 vide in.l.j.§.quies.de offi.prefec.v:.⁊.l.j.de denũ.li.xij.¶† Poteſtas ſeu officialis ſolus nõ poteſt creare ſindicos ad denũtiãdum maleficia vel milites ad capiendũ malefactores ſed reqriť ſuperioris auctoritas.l.j.de decurio.lib.xij.⁊ Bar.in.l.diuus.de custo.reo.¶Creditur ſindico poſito ad denuntiandũ: vide ſupra in verbo nũtius.vbi late.¶Sindicus q̃ teneť denũtiare maleficiũ ſi neſciat malefactorē:q2 fuit cõmiſſum de nocte : que nox faciat vt lateat.l.ſi cũ exceptiõe.§.i hac.qđ met.cã.Et ſi duo teſtes ſciant maleficiũ eſſe cõmiſſum ⁊ nõ malefactorē teneť denũtiare maleficiũ cũ illis teſtib⁹ ſine pſona delinquẽtis:q2 ſufficit ꝙ faciat id qđ poteſt.ar.de calũ.l.auus.Bal.in.l.ſi tibi idiciũ.de cõditio.ob tur.cãm.
8 ¶† An ſindicus poſit⁹ ad denuntiãdum maleficia teneať ſi nõ denuntiauerit delictũ:ex quo nulla imponiť.Bar.in.l.j.denũtiatorē.ff.ad turpil.tꝫ ꝙ ſic.Licet bal.in.l.ij.C.vt nemo ꝓpriua.dixerit cõtrariũ.Et idē bar.tenuit Bal.in.l.ſi quis in graui.§.maritus.ad ſille.Et cũ bar.tenet Saly.in l.ea quidē.C.de accuſa.in.l.diuus.de cuſto.reo.Licet bald.teneat cõtra.in.l.decuriones.C.de infa.Et adde bar.in.l.ſi ſeru⁹.C.de his qui ad eccle.Et dixit bal.in.l.data opa.C.qui accu.ꝙ teneť denũtiare maleficia caſu commiſſa:q2 eſt maleficiũ preter legem cõmiſſum.Secus dicit in maleficio cõmiſſo ad ſui defenſionem: quia id fit lege permitente.⁊ limita:vt per Ange.in.d.l.ij.C.vt nemo priua.

1 ¶Trãſgreſſor ſtatuti quod non fuit decẽnio obſeruatum an debeat puniri⁊ nu.2.
3 Sententia lata contra extrauagantem non regiſtratam in volumine ſtatutorum tenet.
4 Interdictus ab officio nõ habeť pro officiali.
5 Iudex qui iurauit ſtatuta ſeruare an teneatur ꝓnuntiare ſcđm ſtatutum quod nõ fuit allegatum in iudicio⁊ et nu.7.
6 Iudex ſeruans ſtatutum contra libertatem eccleſie an debeat puniri⁊
8 Rector ſi ex forma ſtatuti teneatur dare cõitati baliſtas nõ auditur volens dare pecuniam.

Statutum.

Si ptãs tulit ſnĩam ſm formã ſtatuti lꝫ talis ſnĩa ſit directo ꝯ formã noue reformatiõis facte ſi hec reformatio non fuit ſibi aſſignata:nec illã hꝫ non teneť in ſindicatu.iuxta no.p Inno.in.c.j.de cõſti.Et dixit Ang.in auť.de cõſulib⁹.i fi.ꝙ offĩales nõ ſeruãtes reformatiões eis nõ traditas nõ teneņť.Et i hoc ꝓualet ſtatũ ſꝑ practicũ:lꝫ reformatio appareat cõtraria ſtatuto.ſm bal.in auť.oẽs peregrini.C.cõmunia.de ſuc.⁊ in.l.rem nõ nouã.in fine.C.de indi.Et dixit Archi.ij.diſt.c.in legibus.ꝙ ſi ſtatutũ nõ eſt more vtentiũ approbatũ illi qui nõ ſeruant nõ dicanť tranſgreſſores.[a] ⁊ ſic intelligiť ꝙ glo.no.in.c.j.de treu.⁊ pace.⁊ etiã quod ibi Inno.dixit ⁊ facit

a ¶Tranſgreſſores. Adde fely.i c.j.de re iu.in.j.col.ante me.ver.niſi eſſet ſtatutũ.

xxviij.diſt.c.ecce.ver.illud aũt.¶Et nõ potius ſtandũ eſt ſtatuto ꝙ reformatio-
ni nõ inſerte in volumine.bar.in.l.oẽs.in fi.C.de peti.bono.ſubla.li.x.vbi dixit
ꝙ preſumit̃ ꝓ ſtatuto cõtra reformationẽ factã ad inſtantiã alioꝝ.⁊ vide quod
no.in.l.cũ ꝓlatis.ff.de re iudi.Et aliq̃d in cõſtitu.regni poſt mũdi machinã.in
glo.in ꝟ.ꝑſcriptionẽ.in fi.Et adde bar.in cõſilio iudex cõis.⁊.in.l.fi.§.cũ antiq-
1 tas.de cura.furio.Ideo glo.in.d.c.j.de treu.⁊ pace.† dixit ꝙ ſi ſtatutũ nõ fuit
decẽnio obſeruatũ nõ punit̃ trãſgreſſor illius ſtatuti:q̃ licet primi non obſer-
uantes peccent.c.ij.de maio.⁊ obe.⁊ .xj.q.iij.c.qui reſiſtit. Tamen contra ipm
põt preſcribi:⁊ ita Bal.in.d.c.j.⁊ cano.in rubri.de cõſue.⁊ ideo ſublato iam ſta
tuto preſcriptione non peccant non obſeruãtes:ſm cano.in.d.c.j.Et ſic requiri-
tur tps cũ nõ obſeruãtia ſubditoꝝ:per glo.in.c.fi.de conſue.in.vj.⁊ p not.in.l.
de q̃bus.de legi.⁊ in.l.ſi q̃s diuturno.de ſerui.vrba.Et anto in.c.canonũ ſtatu
ta.de cõſti.Et dixit bal.in.l.de q̃b⁹.ꝙ in his que nõ ſunt de ſe mala conſuetudo
2 excuſat a pena.¶† Nõ ob.ꝙ per nõ vſum nõ tollit̃ lex q̃ eſt verũ qñ nihil fie-
ret cõtra legẽ:q̃ caſus nõ accidit:ſecus qñ caſus accideret ⁊ fieret cõtra legem:
q̃ tũc illi derogat̃.Bal.in.l.ij.de cõſti.prin.Cy.in.l.ij.C.que ſit lon.cõſue.Iac.
de.bel.de here.⁊ fal.in prin.bar.in prohemio.ff.in.§.⁊ dña.Et requirit̃ ꝙ talis
vſus cõtrari⁹ fuerit obtent⁹ in contrario iudicicio.d l.de quib⁹.vbi Bar.⁊ oẽs
⁊ in.l.ij.C.q̃ ſit lon.cõſuetu.Io.an.in.c.Ioannes.de cle.cõiu.Et ideo excuſabit̃
iudex in ſindicatu q̃ nõ obſeruauit aliquas cõſtitutiões regni que hodie nõ ſũt
in vſu nec de ritibus magne curie qui nõ fuerũt obſeruati.arg.no.in.d.l.cũ ꝓ-
3 latis.† Quia ſnĩa lata contra extrauagantem in volumine ſtatutorum ⁊ nõ re-
giſtratã valet.⁊ Bar.tenet in.l.iij.C.qñ prouo.⁊ Ant.in.c.paſtoralis.de fide in-
ſtrumen.Niſi talis extrauagãs ſit notoria.ſm Anto.de bu.in prohemio decre-
taliũ.§.ſane.vel de ea ſit fides facta in proceſſu:q̃ eſſet notoria.arg.de reiudi.
c.cum inter.⁊ ſentit Bal.in.l.leges.de legi.Que debet produci infra tps proba
toriũ.ſm Bar.in.l.oẽs populi.de iuſti.⁊ iu.⁊ in.l.ornamentoꝝ.de auro ⁊ argẽ.
leg.⁊ idẽ Iac.but.in.l.fi.C.que ſit lon.cõſue.Et vbi ſnĩa eſſet lata cõtra ſtatutũ
antiquũ non vſitatũ valebit glo.ſing.in cle.j.de treuga ⁊ pace . quam allegat
Bal.in.l.fi.§.ſed cũ antiquitas.de furtis. ¶Si iudex iurauit ſeruare ſtatuta ⁊
ea non ſeruat incidit in periuriũ non tñ officiũ perdit niſi deponatur.l.fi.C.ad
l.iul.repe.C.de falſis.l.ſi q̃s decurio.⁊ no.ff.de infam.l.ij.§.de vul.Bal.in cõſi.
4 cclxxvj.incipiẽte proceſſus factus.vbi dixit † ꝙ interdictus ab officio nõ habet̃
pro officiali:licet ab eo non ſit totaliter offm eradicatũ. not.de auc.tu.l.ſi plu-
ribus.⁊ patet.l.iij.de decurio.Bal.ibi.¶Si ptãs iurauit ſeruare ſtatuta intel-
ligitur de conſuetudine non ſublata.l.ij.§.ſed q̃.C.de vete.iure.Si tñ in eodẽ
volumine ſint ſtatuta contraria q̃d faciet:tũc poteſtas poſuit Ioã.an.in.c.j.de
iureiu.in.vj.⁊ facit gloſſ.in.c.vt offm.de here.in.vj.in verbo duabus. vbi dixit
Ioã.an.ꝙ inter ſtatuta:q̃ ſunt in eodẽ volumine approbata nõ eſt dare ꝑ prie-
tatem nec poſterioritatem.⁊ habetur in.c.venerabilis.de ſen. excõ. in.vj. ⁊ qñ
eſſet ſtatutũ ꝙ ptãtes non poſſent facere cõtra ſtatutũ ſi acciderit caſus ex quo
propter obſeruantiã ſtatuti lederet̃ ciuitas poterit excedere ſtatutũ Bar. in.l.
5 cũ nauarcorũ.de noui.lib.xj.† Et qñ ſtatutũ non eſſet in iudicio a.legatũ pote-
rit tm̃ pronuntiare ſm ſtatutum:q̃ iurat ſtatuta ſeruare non ſic in ꝯſuetudine
que dꝫ ꝓbari.Bal.in.l.j.C.vt que deſũt.Et qñ ptãs iurat ſeruare ſtatuta tene-
bitur etiã ſeruare edita poſt Bar.in.l.ſi ſtipulat⁹.§.j.de ꝟb.obl.facit.c.j.de iu-
reiur.in.vj.Tñ nõ tenebit̃.ſeruare ſtatutũ ꝙ q̃s nõ audiat̃ in ſuis defenſionib⁹.
ſm Bar.in.l.cũ mulier.ſo.ma.q̃ nõ vꝫ:vel ſi diceret ꝙ alicui iuſtitia deneget̃.
Inno.in.c.q̃ in eccleſiarũ.de cõſti.Et vbi ſtatutũ diceret ꝙ ptãs puniri debeat
ſi aliquẽ plus debito cõdẽnauit intelligit̃ etiã de illo q̃ in nihilũ debuit cõdẽ-

6 pari.ſm Bar.in.l.ſeruis legatis.§.ſi ita.de le.j. ¶ An iudex ſeruans ſtatutum cōtra libertatē eccleſie puniat. dic q̄ nō q2 eſt pctm̄ in ipſo: ſed legiſlatore: q2 ſi iudex vellet aliter ius reddere nō poſſet. de epi. ⁊ cle. auf. ſtatuim⁹. per Jac. bu. ſm Bal. in.§. pficiſci. q. xxvij. ¶ Si eſt ſtatutū in ciuitate q̄ vulnerans aliquē puniat tali pena ſi iudex punit vulnerantē nō ſeruata pena ſtatuti vel iure iudex dʒ puniri eadē pena qua debuit puniri delinquēs. bar. in.l.j.ff.q̄ q̄ ſcꝫ iur. ⁊ in.l.j. de pena iudi. per Bal. ⁊ p.l.iul.repe. ⁊ And. de Iſer. late in ti. q̄ ſint rega. in verbo cōmittentiū crimē leſe maieſtatis. ⁊ vide in.c. an iudex. qui de=
7 bebat in verbo pena. niſi faciat ex cauſa vt alias dixim⁹. ¶ † Iudex de neceſſitate tenet ſeq̄ ſtatutū licet illud nō ſit in cā pductū: q2 iurauit illud ſeruare: ſec⁹ in cōſuetudine nō ſcripta: q2 illa indiget pbatiōe. Et onus pbandi in cā ciuili nō ptinet ad iudicē. bal. in.l.j.C. vt que deſunt aduo. ¶ Qd̄ limi. nō hebere locū qn̄ illa ſtatuta eſſent extrauagātia. nō poſita i. volūine ſtatutoꝝ: vt q2 in archiuo: q2 ſunt allegāda ⁊ pducēda. Bar.i.l. oēs ppli. ¶ Alias pōt ptēdere ignorātiā. Bar.i.l. cū platis. ff. de re iudi. vide oia ſuprā i principio opis i.c. ſequit. de modo ⁊ forma. ⁊ nota illa q2 ſemel quidā nobis noſter Rome in ſindicatu fuit cōdēnat⁹: q2 nō ſeruauit noua ſtatuta: que nō fuerant obſeruata ⁊ male: ⁊ talis ſentētia reprobata per ſummū Pontificem eius diuino eloquio. ⁊ vide. ſ. in. c.
8 ¶ † Si rector ex forma ſtatuti tenet dare cōi baliſtas nō audit volēs dare pecuniā. Bar. in.l.ij.C. de fabri. q̄ eſt no. p ritu donarū q̄ naues que vadunt ad ptes oriētales q̄ debēt dare vnā baliſtā regie curie: vt nō audiant velle pecuniā dare. ⁊ dixit bar. in.l.ij.C. de decu.li.xj. q̄ nō eſt licitū officiali p aiali cōducēdo ad ſeruitia curie recipere pecuniā q2 punit: vt ibi. ¶ Qn̄ iudex iurauit ſeruare ſtatuta. vide in v̄bo iuramentū officialis ſupra in multis capitulis. ⁊ in verbo iudex. in.c. licitū iudici. pter caſus emergentes. ¶ An iudex poſſit omittere penas ſtatutorū: vel eas alterare. vide. ſ. in verbo iuramentum officialis.

1 Magiſtratus creans aliquem in officio tenetur pro eo.
2 Officiales qui tenentur perſonaliter ſeruire in aliquo officio non cogūtur ſubire aliud munus perſonale.
3 Officia ſolemnia non poſſunt per alium exerceri niſi in neceſſitate.
4 Subſtitutus in officio an gaudeat priuilegijs ſubſtituentis.

1 **Subſtitutus** † magiſtratus q̄ creat aliquē in offō ipſe tenet.l.j. in pn̄. de magiſtra. cōue. q2 creās ſuſcipit in ſe periculū: vt ibi ⁊ ſi ſint plures magiſtrat⁹ illi tenent q̄ ſuſcipiūt piculū. ſm Bal. ibi ⁊ nō minus tenet nominās quā dans.l.ij. de fideiuſ. tute. ſm bal. in. d.l.j.§. ſi qn̄ deficiūt. Et adde q2 Ang. in ꝯſilio ccxxxv. incipiē. ex figura ſecūde reformationis. dixit q̄ ſi officiales habētes certū formare cū ptāte ibi ponēdi aliquos notarios ad ſcribēdū q̄ ibi eos deputauerūt q̄ ſi iſti delinq̄uāt in dicto offō male ſcribendo vel falſo: aut aliter q̄ ipſi tenent.l.j.ff. nau. ca ⁊.l.j.§. familie. de publi. Licet aūt ipi nō potuiſſent illos remouere qn̄ fuiſſent a ſupiore deputati in dicto offō imputabit eis cur tales miniſtros ſuſceptos nō fecerūt. ff. de neg. ge.l. ex facto. vbi tex. no. Si aūt nō delinq̄rūt in offō tabellionat⁹: ſed aliter in recipiendo. ⁊ vſurpādo pecunias qd̄ ad eorū offm̄ nō ſpectabat: tūc ipſi pponētes nō tenent: niſi fuerūt participes.l. vt rū. de pari. Et q2 non tenebatur ipſos hoc caſu facere ſuſpectos: vt remunerent. ſm
2 Ang. ibi. ¶ † Officiales q̄ habent perſonaliter ſeruire in aliquo offō nō cogunt ſubire aliud mun⁹ perſonale: puta ad exercitiū vel ad cuſtodiā ire.l.iij. vbi bar. C. de can. larg. lib. x. vbi tex. q̄ notarij camere non grauant ad munera que pſone l..bo: ē iniungūt. Et vide ibi Bar. q̄ iſto caſu iudex ex ſuo offō poteſt defendere ſubditū qn̄ videt eū grauari in oneribus ad que nō tenet dicēs. q̄ etiā eꝑ i ex

toꝝ.offō defendunt ſuos clericos.¶ An ſi qd donet alicui ſubſtituto:vel alteri cuius gerit offm̄ videat donatū illi.dic ꝙ ſi donat pro alio ꝓ quo gerit illi acquiritur.de dona.inter virum.l.mulier.ꝛ in.§.in arrogato.de vul.ſubſti.ꝛ de iure do.profectitia.¶ Ubi ꝟo donat ꝓpter aliud ꝛ ipſe gerit pſonā repreſentatā illiꝰ in illa acqſitione acqrit illi de iure delib.l.cū aliqs.et.l.ſi.C.de vſufru.Aut gerit pſonā repreſentatā:ſed nō in illo actu vt ambaſiatore:ꝛ nō querit dn̄o q: nō repſentat in hoc perſonā illius.Qn̄ vero recipiēs nō repreſentat aliū ſibi querit.l.ſi cum

a queris.§.ſi.pro ſocio.In dubio[a] vero requirit ad cōiecturas:q: ſi offm̄ qꝺ qs gerit eēt cā acqſitiōis acqrit dn̄o:ſecꝰ ſi.ſua pſona eſt cā acqſitiōis:ſibi qrit:ꝛ ſi nihil appare q:.qrit ſibi:vt i.l.q ro me.i.§.griſogonꝰ.de ꝟb.ob.q: extranea pſona nō ſubintelligit.Bal.ita in.l.dotalē.ff.ſo.ma.ꝛ vide And.de iſer.in titu.de feudo guar.vbi late.Et eſt nunc de facto in ambaſiatore regis Frā

3 cie qui habuit maxima munera.¶†Officia ſolēnia vt poteſtarie vel capitanie nō poſſunt per aliū explicari niſi cū neceſſitate.in auf.de colla.§.ꝓhibemꝰ.ꝛ in.l.j.§.huiꝰ de offi.ciꝰ cui mā.Et de iure ciui.mors ꝛ mēbri abſciſio vicario cōmitti nō:pōt ſecus de iure canonico.ex de rap.i.c.i archiepiſcopatu.Bal.i.c.ſi qs deceſſerit.ſi de feu.fuerit ꝯtrouerſia.Et adde ꝙ ſi dꝫ aliquid

b facere ꝓpria manu hoc non pōt per ſubſtitutū[b].l.per hanc.vbi Bar.C.de ero.mili.anno.lib.xij.Tn̄ an prohibitus ſubſtituere

c poſſit ſubſtituere filiū ſuū[c] vide in.l.ſciendū.ff.de leg.† Tamē

4 an ſubſtituti gaudeant priuilegijs ſubſtituentis.dic ꝙ non.l.j.C.de qui.mu.lib.x.

a ¶In dubio.vide in ſiſi cy.l coſſi.xij.circa medi.j.col.vbi de legato.facto filio an i dubio ipſi vl' pr̄is cōtēplatiō e pſumat factum:ꝛ cui acquiratur.

b ¶Per ſubſtitutū.De qͣ tu vid plene ꝛ no.fel.i.c.vno delegatoꝝ.in.§.is aūt.in pn̄.de offi.delega.

c ¶Filiū ſuū vide tute fely.in:d.§.is aūt.in fi.

1 ☞ Subſtituens aliquem in omnibus an teneatur ſtare in ſindicatu pro illo quē ſubſtituit?ꝛ nu.2.ꝛ.5.

3 Subſtituere alium in officio an quis poſſit.

4 Locumtenens quis eſſe poteſt in propria patria.

6 Locumtenens poteſtatis an poſſit alium locūtenentē facere?

7 Locumtenens non poteſt penam mortis.vel abſciſionem membri imponere.ꝛ nu.8.

9 Conceſſio facta ſimpliciter in priuilegio intelligitur ſecundū ius cōmune.

10 Locūtenens poteſtatis conſtitutus per ſuperiorem non poteſt reuocari per poteſtatem.

1 An ſubſtituens † aliquem in oībus teneatur ſtare ad ſindicatū ꝓ illo quē ſubſtituit:dic primo ꝙ de iure cōſtitutionū regni offāles nō pn̄t ſubſtituere in terris demanij alios loco ſui:nec facere locūtenētes:aut vicarios ſine ſpāli mādato regis:vt in conſtitutiōe regni.vt iuſtitiarij nō faciāt alios in aſſeſſore ꝛ actoꝝ magiſtro:ꝛ i cōſti.iuſtitiarij nō pōt p callētias.ꝛ in.c.regni.de vicarijs nō ordi.ꝛ eſt caplm̄ regiū Io.ꝑme.ꝙ offāles nō poſſint ſubſtituere qcūqꝫ colore qſito:nec ēt poſſint ipa offā vēdere ꝛ ē tertiū caplꝫ i ordine.Iō ex forma cācellarie ponit in ꝑuilegijs officioꝝ cū ꝑtāte ſubſtituēdi:ꝛ ꝙ de oībꝰ culpis ꝛ defectibꝰ ſubſtituēdi nobis ꝛ nr̄e curie ꝑncipalr̄ tenearis.Et vide Bar.in.l.ſi cū

2 exhibuiſſent.ff.de pub.vbi dixit de hoc.† ⁊ iudex tradita poteſtate ſubſtituto
tenetur ꝓ ipſo ſubſtituto de cõmiſſis.ꝑ ipſuȝ tex.in.l.agẽtes.de agen. in reb⁹.⁊
in.l.neminẽ.de decu.⁊ in.l.null⁹.de epiſ.⁊ cle.l.ſi quis nau.cau.l.lȝ.⁊.l.fi. Jnn.
de fide inſtru.C.ꝙ q̇buſdã.in fi.glo.magne.⁊.l.ſi ſeruus.cũ ſeq.de tribu. Jdeo
tenet̃ niſi q̄cito ſciuerit purgauerit ei⁹ delictũ.ḋ oi agro deſerto.l.iij.⁊.l.ſi q̇s.
Et dicit Luc.de pẽna in.d.l.agentes etiã ꝙ ſi in litteris commiſſionũ non dicat̃
ꝙ tu nobis de illius defectibus tenearis ꝙ ſubſtituens tenebit̃:q꞉ reſcripta prin
cipum ſunt ad ius commune redigenda.ff.de vul.⁊ pu.l.ex facto.⁊.l.ſi qn̄.de
inoffi.teſta.⁊ facit qḋ no.Jnn.de reſcrip.ex pte.⁊ de iureiur.c.veniens.pro quo
facit:q꞉ q̇ nominat aliquem ad offiñ periculo ſuo noiat.⁊ prius dȝ cõueniri q̄
ipſius collega.l.imperator.ad municipa.⁊.l.quid ergo.de pericu. nomina.⁊.l.
ij.de ſuſcep.⁊ archa.⁊.l.exactores.de ma.cõue.iulius.⁊ per totũ ⁊ qḋ no. Jnn.
de eta.⁊ qua.ex ratione.¶ Jn quo tamen dominus Lucas in.d.l.in rebus diſtin
xit:ꝙ aut ſubſtituens hoc fecit ex voluntate propria.⁊ tenet̃ ex facto ſubſtituti.
aut hoc fecit ex neceſſitate:q꞉ princeps ei iniũxit aliud negotiũ ⁊ oportebat ſub
ſtituere in offõ in quo erat.⁊ tunc ſi eligendo ſubſtitutum cõmiſit defectuȝ:quia
minus ydoneum ſubſtituit.idẽ q꞉ tenet̃ de facto ꝓprio poti⁹ q̄ ſubſtituti ꝑ iura
ꝓdicta:vbi aũt in electione ſubſtituti fraudis negligentie vł defectus nihil ad
hibuit:ſed eũ elegit q̇ ydoneus fidelis ⁊ bonus q̇ ſic publice habebatur:⁊ tunc
excuſatur:licet ſubſtitut⁹ mutet mores.l.etiã. de ma.cõue.⁊.l.j.§ ſi magiſtrat⁹
⁊ dei rei ven.l.ſi a bonefidei ⁊ commo.l.argentũ ⁊ q꞉ pacitur nõ diuinãti.l.iij.in
prin.ff.ad macedo.Et facit qḋ dr̃ in.l.ſi cum cornelius.de ſolu.de procu.mutan
te mores ꝙ eius mandatum intelligitur reuocatum.Et dixit Cy.in.l.falſus.de
furtis.q꞉ ſufficit bonum ſubſtituiſſe:lȝ euentum habuerit aduerſum.l.iij.§ ſuf
ficit.de contrata .ſm̃ dñm Ludo.in.d.l.agentes.vbi dicit Bar.ꝙ q̇s põt ſubſti-
tuere.vbi lex permittit niſi offiñ requiratur perſone induſtria.d.l.q̇ſq̇s.q꞉ tũc
ſuo periculo ſubſtituit.l.fi.quo quis ordi.⁊.l.nullus de decu.⁊ tunc põt ſubſti-
tuere qñ in alijs officijs multũ elaborauit ꝑ.d.l.j.quo caſu dȝ ſubſtituere hoieȝ
eiuſdẽ cõditionis.d.l.j.q꞉ ſi ſit doctor deſeruiet per doctorem vel ꝑ alium bene
3 eruditum.⁊ ideȝ in multis.ſȝ Bar.in.l.d.j.¶ † Regulariter aũt q̇s nõ põt in offõ
ſubſtituere:vt late ſcribit Bal.in.d.l.q̇ſq̇s.q꞉ in dignitatibus nõ lȝ ſeruire per
ſubſtitutũ.l.fi.de.pxi ſacro.niſi rõne dignitatis ſuperuenientis.l.null⁹.de decu.
⁊ de agen.in rebus.l.penul.⁊ rõne neceſſitatis imminentis.l.fi.de proxi. ſacro.
ſm̃ Bal.ibi q̇ etiã dicit in.l.parabolani.c.ti.ꝙ ſubſtitut⁹ in offõ debet eſſe talis
q̇ debuerit eſſe a principio dicens ꝙ iuſtitiarius prouincie cuȝ recedit nõ poteſt
ſubſtituere aduocatum qui ſit de prouincia:q꞉ a principio eſſe nõ põt .per .l.iij.
de offõ aſſeſ.allegando Bar.de Capua.hoc dicere in.d.l.parabolani.Tñ idem
Bal.in.l.j.de õffi.aſſeſ.in repe.dixit contrarium ꝙ preſes prouincie põt facere
locumtenenteȝ qui ſit de prouincia:quia ab extra habiliter haberi non poteſt.
4 alleg.Guil.⁊ Cy.hoc ibi tenere:† ꝙ licet quis non poſſit eſſe aſſeſſor vel iudex
in propria patria non prohibetur eſſe locum tenens vel delegatus.Quib⁹:adde
ꝙ ſubſtituens in officio ſubſtituit ſuo periculo.l.ad ſimilitudineȝ.de epi.⁊ cle.
⁊ facit quod no.Jnno.in.c.j.vt lite non contc.⁊.ff .loca.l. cum in plures § ſer-
uum.⁊ eſt capitulum regni.Jtem predicti ſecreti ꝙ ſubſtituens in officio tenet̃
de facto ipſius ſubſtituti.vt ibi:⁊ vide tex.in.l.in re cõmuni.§ ſi ſeru⁹. de noxa.
5 † Et dicit Bal.in.l.nam ⁊ ſeruus.§ ſi mandato.ff.de nego.geſt .ꝙ quis tenet̃ de
culpa ſubſtituti ſui dicens ꝙ qui ignoranter eligit inſufficientem ſubſtitutum
eſt in culpa:ſi ſcienter eſt in dolo:⁊ q꞉ imprudens electio.eſt in culpa:⁊ facit.l.ſi
quis mandato.de nego.geg.⁊.l.nã ⁊ ſeruus .in fi.⁊ in.l. ex facto.eo.ti.in q̇bus
legibus Bald.multa dicit de ſubſtituto et ſubſtituente in vtraq; lectio. ⁊ dixit

in.d.l.

5 in.d.l.ex facto[a] q ſi miles vel aſſeſſor poteſtatis cōmiſit delictū q poteſtas fuit cōdēnatus qd poteſt ab illo repetere vel de ſuo ſalario retinere: niſi ſecum participauerit fraudem & facit eum

6 participez ſola ſcientia fraudis. ¶ †Si tñ qs haberet poteſtatē a pncipe ſubſtituēdi in offō: tūc ſi faceret locūtenētē vel ſubſtitueret ille locūtenēs vel ſubſtitut⁹ nō poſſet aliū locūtenētē facere ſʒ bal.l.i.j.§.a pfectis.de le.iij.ar.l.a iudice.C.de iudi.de le.ij.l. ſi tā augu.vbi Bal.dixit q null⁹ pōt facere locūtenentē ſine licētia principis per illum tex.& p.l.j.de tuto.& cura.da.ab his.& p c.j.de offi.vica. ¶ Licet in contrariū faciat.in auē.vt nulli iudi. §.ad hec.& l.j.C.de offi.eius qui vicez alterius.que loquunt in caſu a iure permiſſo quando aliquis ſubrogatur a principe in locum defuncti.nec etiam poteſt aliqs ſubrogari in locū defuncti: niſi per ſuperiorem.d.§.a prefectis.vbi tex.q gerens vicez alterius habet idem imperium quod eſt veruʒ quando gerit vicē alterius non ex delegatione iuris.ſed ex cōmiſſione principis q poteſt merū imperium cōmittere per.l.q pro ſua iuriſdi.Et idē dicit Bart.in.l.ſuggerentē.de offi.ei⁹ q vicē alteri⁹ gerit.q princeps pꝑter impedimentum officialis principalis facit vicegerētem.qui habet iuriſdi.ordinariam per illum text.& per.§.a pre-

7 fectis.& ille qui cōſtituit ab ipſo officiali erit delegat⁹ †Tñ iſti locumtenentes alterius non poſſunt imponere penam mortis: nec mutilationis membri: que eſt de mero imperio.d.l.ſuggerēte.de offi.eius qui vicem alterius gerit.& in auē.de col.§.ad hec & bal.in auē.omnino.de act.& obli. in materia repreſaliaruʒ di-

8 xit per.d.l.ſuggerēte.†q cauſe ſanguinis non poſſunt expediri per vicarium generalē.de offi.cōſul.l.nec qcqd.§.vbi.& p Arch. in.c.j.de offi.vica.& in.l.j.§.ij.de offi.eius.& Bald.in.l.ij.de offi. conſu.vbi dicit Bald.q generalis vicarius non pōt ferre ſniam amotionis ab ordine niſi qñ eſt factus vicarius: & ſubſtitut⁹ ad hoc de lnia ſuperioris. per.d.§.ad hoc: & eſt gl.& doct.in.d.l.j.§. a prefectis.q nemo pōt facere locumtenētē in offō ſine lnia principis.tamen videtur tex.in contra.in.c.j.de offi.vica.& in.l.j.de offi.eius cui man.eſt iuriſdi.Tñ Bald.tenet contra.per.text.in auē.vt nulli iudi.& quod dicitur de pena mortis: & mutilatiōis membrorum q locumtenentes meri non imponant eſt verū qñ eſt locūtenens auctoritate hois: ſecus ſi aucto.legis: q2 lex dat merum imperium: q magiſtratus alteri conferre non pōt.l.j.de offi.eius cui mā.eſt iuriſdi.vbi dicit Guil.q mandatum factum officiciali non pōt expediri per locūtenentē: tamen mandatum factū vicegerenti cogit dñs implere.ſm Jnn.in.c.cā.de reſcrip. tamen de iure cano.locumtenens poteſt omnia expedire.c.in archiepātu.de rap.ſm bal.in auē.ſed nouo iure.C.de ſer.fug. Tñ i hoc dubito ſi princeps ꝯcedat offm̄ Capitanie & dicat in priuilegio capitanie cū ptāte ſubſtituēdi an ſubſtitutus ſeu locumtenens poſſit vti mero imperio: & punire ad mortem vel membra: & primo facit.q eo.textu.in.l.j.ff.de offi.eius.vbi cauſe meri et mixti imperij q cōcedunt maioribus iudicibus ſpāliter non veniunt in generali cōceſſione iuriſditionis: niſi expreſſe dicatur: hec ēt pñt delegari: niſi in caſu abſentie.& qñtum ad executio-

a ¶ Jn.l.ex facto.vbi vide bar.q dicit q inter eos hʒ locū actio mādati qñ officialis ipſe ſubſtituit aliqn ſub curatorē: vl ſubſtitutuʒ: ſed ſi ſubſtitutus det auctoritate publica dat iter eos ac.neg. geſ.

nē.ꝑ tex.in auť.de colla.§.ꝓhibemus.ſm gl.ibi quā gl.ſeq̇tur Bar. Lʒ Guil.dixerit cōtra.ꝙ etiā quātū ad executionē demādenť ꝙ nō ſeq̇tur Bar.dicēs ꝙ tm̄ ad cognitionē.Et idē tʒ azo in ſumma.de offi.ciꝰ q̇ vicē.niſi caſu qn̄ eēt latro inſignis:q2 talis delegatꝰ hr̄et executionē:q2 eius penā offerre eēt ꝑiculoſum:q2 poterit talis delegatꝰ illū latronū punire ꝓpter maiꝰ ꝑiculū euitādū.ꝑ.d.l.j.7 ꝑ l.ſi q̇s.§.his tn̄.de inu.rup.Vn̄ q̄ꝰuis princeps dicat in ꝓuilegio cum ptāte ſubſtituēdi intelligiť tale priuilegiū ciuili mō 7 ſm ꝙ ius itelligit.arg.l.lʒ.in prin.ff.de arbi.7.l.q̄ꝰuis.de i ius vocā.7.ff.de ſer.l.ſi cui.7 illa itelligere debeamꝰ q̄ ius intelligit.vt dicit And.de Jſer.in ti.q̇.mo.feu.amit.7 ſic dictū priuilegiū intelligiť ꝙ poſſit ſubſtituere quo ad cognitionē tm̄ in caſu abſn̄tie ſm ꝙ.l.diſponit reducēdo ꝟba priuilegij ad ius cōe.ꝑ.l.vt gradatiʒ.§.j.de mune.7 hono.7.l.ſi qn̄.de inoffi.teſt.7 vt.s̄.dictū eſt:q2 ſub illa gn̄alitate ꝟboꝝ cū ptāte ſubſtituēdi i eodē nō vr̄ ꝯceſſa executio meri iperij ꝑ.d.l.ij.de offō ciꝰ cui mā.ē iu.vbi ꝯceſſa iuriſdi.nō venit merū iperiū:niſi exp̄ſſe dicať.Et q2 illud priuilegiū vr̄ cōtinere ius cōe ꝙ ꝑmittit ſubſtituere i caſu neceſſitatis:7 iō erit idē ꝙ ius cōe.l.j.

9 de theſaurꝭ.7.c.j.de ꝯſti.i.vj.7 gl.i.l.ſi qn̄.de inof.teſt.†vbi ꝯceſſio facta ſimplr in ꝓuilegio intelligiť.ſm ius cōe.Lʒ in ꝯtra.faciat ꝙ princeps ꝯcedēdo facultatem ſubſtituēdi in offō capitanie.Et tunc cognoſcit de cauſis crialibꝰ.l.ſolemꝰ.in.§.latrūculator.de iudici.ſi cōceſſerat cū mero 7 mixto iperio videať illa cl'a cū ptāte ſubſtituēdi in eodē referri ad merū 7 mixtū iperiū:vt cl'a illa ad totum referať tanq̄ꝫ in fine poſita ꝑ.l.ſi ſeruꝰ ſeruū.§.inq̇t lex.ff.ad.l.acq̇l.7 i.l.ꝓtor.§.erit.vj.bo.rap.7 in.c.olim.de reſcrip.cum ſi.Et vt priuilegiū cū ptāte ſubſtituēdi cōceſſum aliq̇d vltra ius cōe opeť in.l.j.7.l.iperatores.ad muni.7.l.ſi qn̄.in auť.habita.ne filius pro patre.7 de bo.liber.l.etiā.§.j. Dy.in.c.ea q̄ de reg iur.in.vj.Vel poſſet dici ꝙ opabiť ꝙ de iure ꝯſtitutio regni nō pōt ſubſtituere in aliquo caſu ꝙ ſubſtituat in caſibꝰ a iure cōi ꝑmiſſis: 7 ſic vr̄ ipſe ſubſtituere principis auctoritate ꝑ tex.d.l.ſuggerēte.7 ꝑ dicta Bar.ibi.7 ꝑ ſupradicta.Et quia ptās ſubſtituēdi cōceſſa a principe in offō capitanie parū opareť:q2 in ipſo non cognoſcit:niſi de cauſis meri 7 mixti imperij ꝑ.d.l.ſolemꝰ.in.§.latrunculator.

Tn̄ prima opinio eſt tutior 7 ſm illam cōſului ꝙ ſubſtitutus in executiōe expectet principalē ſuū ſubſtituētē.Et ſcias ꝙ Bal.in.d.l.ij.de offic.ꝓcōſul.declarauit qualiter cognoſcať ꝙ q̇s ſit ad vniuerſitatē cārū delegatꝰ vel vicariꝰ:7 dixit ꝙ cognoſciť ex forma cōmiſſiōis ſue.ꝑ.l.j.ff.q̇ a q̇.appel.7 vide Bar.i.d.l.j.§.a prefectis.de lega.iij.Si ptās ex cā pōt facere filiū ſuū vicegerentē quē Bal.ſe-

10 quiť in.d.l.ij.vbi dicit.† ꝙ vicegerēs cōſtituťꝰ in offō ptātis ꝑ ſuperiorē nō pōt reuocari ꝑ ptātē.l.ij.de decurio.vbi habes tex.ꝙ ſuperior ex cā pōt facere vicegerentem in offō:7 eſt gl.in.l.ij.§.ignominie.ff.de infami.q̄ dicit arg.ꝓ dādo curatore debili.7 in.c.j.de cle.egro.vbi dr̄ ꝙ epō debili dať coadiutor q̄ no.ꝓ locū teneute magne curie vicarie q̇ vt plurimum a rege creať ꝙ magiſter iuſtitiariꝰ non poſſet illū reuocare expreſſe lʒ tacite ſic ſi ipſe veniat ad regendam curiā.Et adde p̄dictis ꝙ ptātes terrarū non pn̄t ꝯſtituere vicarios 7 ipſi accedere ad ſolatium.in auť.de defen.ciui.§.fi.in verbo vices.ꝙ eſt verum ſine cā tn̄ cum cā pn̄t.in auť.de colla.§.anteq̄ꝫ.7 in auť.de adminiſtra.§.j.de colla.§.ad hoc iubemus q̄ ſunt valde no.digna 7 quotidiana.¶ Subſtituēs aliquem in offō teneť de facto illiꝰ ſi q̇d male geſſerit:q2 ſubſtitutꝰ intelligiť exercere dāno ſubſtituētis.l.ij.ff.ſi menſor.fal.mo.7 in.l.ad ſimilitudinem.de epiſ.7 cle.in.l.agētes.de agen.in rebꝰ li.xij.in.l.ſi q̇s ex corpore.de muri.lib.xj.7 i.l.nullꝰ.de decuri.li.x.Et q2 cōſtituēs teneť de facto vel negligentia ſuoꝝ officialiū cū dolꝰ:7 negligentia cōmiſſa ſit circa ea que pertinēt ad offm̄ ſibi cōmiſſuʒ ſm Bar.in.l.j.§.fami.de publica.7 in.l.ſi.furti.aduerſus.7 Bal.in repe.§.ꝓficiſci.in prin.7 in Rub.de

pena iudi.⁊ liberatur cū exhibendo.quia de eius facto tenet.l.j.§.quod noui' de publi.Si autem delinquat ex offm̄ non tenetur.ſm̄ Bar.in.d.§.fami.⁊.ff.nau' cau.l.⁊ ideo.verſi.ceterum.vbi Bal.⁊ vide in verbo familiaris.

1 ¶ Judex qui poteſt proceſſum expedire ⁊ dimittit ſucceſſori punitur.

1 Succeſſor in officio.† Judex q̄ pōt pceſſum expedire ⁊ ſucceſſori dimittit dʒ puniri.bar.in.l.j.§.ſciendum. de ma.cōue.⁊ ibi Bal.vbi alle.C.de decurio.l.puidēdū.lib.x.⁊ ibi vide bar.Lʒ Bar.in cōtra.vr dicere in extuagā.ad repri.in verbo p=cedatur:vbi dicit Bar.ꝙ quātūcūqʒ iudex debeat ifra certū tp̄s expedire pceſſum nūqʒ cogit expedire:niſi in fine tpis:⁊ hoc dicit Bal. in pen a grauior.vbi alle.l.j.§.expilatores. de extra. Si tn̄ labit tp̄s ſtatutū facto partis que nō petijt cāʒ expediri nō tenet:qr nō poterat expedire:niſi parte petente. glo.notabilis.in.l.ſi curatoris.vbi Ang.de iure delib.⁊.in.l.pe.eo.tit. ita Bal.conſuluit per.l.j.C.vt.ifra certū tp̄s.⁊ vide bar.in.l.ciuitas.ff.ſi cer.pe. ⁊ vide.ſ.in.c.magiſtratus.qui ⁊ quando non poſſet expedire pp̄ter difficultatē probationis.vide.ſ.in verbo inſtantia.in.c. ad excuſationem iudicis.⁊ in ca.ſi iudici imponitur neceſſitas.

1 ¶ Aſſerens ſe habere dignitatem vel adminiſtrationem debet hoc probare.
2 Litere commiſſionis principis debent etiam oſtendi priuatis.
3 Delegatio inferioris poteſt probari per teſtes.xxv.
4 Officiali principis non creditur ſine literis.
5 Promiſſio facta iudici nomine officij an tranſeat ad ſucceſſorem.
6 Princeps ſi conceſſerit iuriſditionem ordinariam ad beneplacitum nunquid talis iuriſditio expiret per mortem principis ante aduentum ſucceſſoris.
7 Mandatum factum vltima die regiminis officialis non tenet.

An officialis ſucceſſor veniēs ad offm̄ ſine lr̄is deſiſtētie: ⁊ ſine lr̄is regijs ſuarū ꝯmiſſionū quas dicat pariter amiſiſſe caſu vel incurſu hoſtiū ſit admittendus in officio p eum cui ſuccedit ſi dicat velle pbare p teſtes habuiſſe lr̄as ⁊ perdidiſſe cōmiſſiones ipſas:dic ꝙ nō credit officiali ſine lr̄is venienti.l.phibitum.de iure fiſci.lib.x.⁊.l.j.de man.prin.⁊ in.l.ſi qua.de epi. ⁊ cle.⁊.c.cum in
1 iure.de offi.de le.† Un̄ aſſerēs ſe hr̄e dignitatē vel adminiſtrationem habet hoc probare per lr̄as vel inſtrumenta non per teſtes ad.l.j.⁊ de agē.in reb' .l.iij.§. ſi.de re mili.l.neminē.⁊.l.pbatorias.de diuerſis officijs .⁊.l.ſi publicanus.ſ.de publi.⁊ in auc.vt nulli iudi.§.ſi quis vero.Que ſunt vera quando talis adminiſtratio quā q̄s vellet pbare cōcernit cām publicā.d.l. pbatorias.Ubi aūt diceret ſe hr̄e mādatū ab alio quā a pncipe poſſet teſtib' pbari.in auc.de litigio.§. ſi vero.de ſan.epi.§.ſi neqʒ.in Spe.de pba.§.videndum ver.ſed nunquid.xxv. q.ij.inſtitutionis.⁊.xcvij.d.c.nobiliſſimus.⁊ Dy.in.l.j.de man.prin.⁊ in auc.vt iudi.ſine quoquo.in prin.in ver.priuilegium.ita Lucas de penna.in.d.l.prohi
2 bitum.vbi ſubdit.†ꝙ litere cōmiſſionis principis debent etiam oſtēdi priuatis q̄ tāgunt lʒ ſit in ꝯtrariū.in auc.de col.§.vbi ptʒ ꝙ ſunt inſinuāde p̄ſidi puincie tamen vr ſentire ꝙ ſi officialis mittit de vna puincia ad aliā qd̄ hʒ locuʒ.l.prohibitū.qr in puincia ſua p̄ſumptio ꝙ ſit not' ⁊ ſi portat inſignia officij ſui:vt in §.eos.dr ꝙ ſunt inſinuāde cōmiſſiones in iudicio puinciali.publice coram preſide.Et eſt verum qn̄ eſſet gn̄ale mādatū ad offm̄ qd̄ ſufficit inſinuare p̄ſidi: et nō dʒ cuilibet oñdere .d.§.eos.de mā.prin.§.pe.ſec' ſi ſpāliter mādatū eſſet ſup certo:quia debet edere illius quos tangit.d.l.prohibitum.Tamen in caſu perditionis dictarū cōmiſſionū vbi viſe fuiſſent. ⁊ perditio pbaret pſequere hoc: vt in .c.porro.de priuile.Ubi autem ipſas literas p̄ſentaret :⁊ negaretur illum

eſſe:de quo ſit mẽtio literis ſi eſt notoriuz ꝙ ita vocet creditur
ſibi cuz literis.ff.de inſti.l. ſi pupillus.§.pſcribere.ad macedo.
l.ſi qͥs filiũ.alʼs oportet eũ probare.ar.de fugi.l.j.§.fi.de quo p
Cy.in.l.ſi qua per calumniam.de epi.⁊ cle.⁊ vide Bal.in.l.j.de
3 man.prin.dicentẽ.†ꝙ delegatio inferioris põt probari p teſtes.
xxv.q.ij.c.inſinuationis.vbi dicit ꝙ delegatio nõ preſumit:niſi
probet:⁊ idẽ in offõ tabellionis qḋ debet probari p priuilegiũ.
ſm Bal.ibi licet in contrariũ faciat tex. in aut.de liti.§.j.⁊ glo.
in.d.c.nobiliſſimus.Tñ Rapha.in.d.l.j.dicit ꝙ in curia põt p=
bari per teſtes delegatio ⁊ põt cognoſcere ibi ex viuevocis ora=
culo.vt in cõtrarijs tñ in partibꝰ extra curiã requirit.ſ. ſcriptu=
ra.per.d.l.probatorias.⁊.l.ſancimus.de diuer.reſcript.Tñ in
feriores delegationes pñt probari per teſtes.c.quotiens. xxv.
a q.ij.Tñ Cardinali dicenti ꝙ papa ſibi cõmiſit credit [a] ſi ſit ho=
neſtus ſm gl.in.c.cũ olim.lo.j.de priuile.⁊ in.c.ego.de iureiur.
et ibi Innocen.in.c.cum dilectus.de accu.⁊ Joan.and.in.c.cum
a nobis.de teſti.⁊ Spec.in tit.de teſti.§.j.et in titu.deleg.§.exci
4 pit.dixit Bartol.in.d.l.prohibitum.† qḋ non creditur officiali
principis ſine literis.⁊ vide Bartol.in.l.palatinos.C.qui ad cõ
ductionem fiſca.idem dicentem. qḋ non creditur baiulo ſine li
teris commiſſionis.per illum textum.⁊.l. miſſi opinatores. de
exa.tribu. Quando vero eſt notus bene creditur ſibi ſine lite=
ris.ſm gloſ.in.l.ſed interpellatus.§.j.de arbi. Qḋ eſt veruz qñ
perſonaliter vult grauare aliquẽ rõne magni preiudicij: ſecus
ſi verbaliter citet:q: ſi eſt notus non requirit litera.ſm Bartol.
ibi.⁊ dixit Guil.in.l. nec qͥdem.§.vbi decretũ.de offi. procon.ꝙ
mandatũ principis qḋ ꝯtinet cõe põt probari per teſtes: alʼs nõ.
⁊ Inno.in.d.c.olim.⁊ glo.in cõſtitutiõe regni.ſi dubitatio.Tñ
glo.in cle.j.de ſepul.dicit ꝙ mandatũ iuriſditionis põt probari
5 p teſtes: in qͥbus locis vide ⁊.j.in proxi.c.¶ † An ſi fiat promiſ=
ſio iudici nomine officij:⁊ ſuperueniat mutatio perſone finiat
illa promiſſo ⁊ promittens non teneat ſucceſſori in offõ. dic vt
in.l.eum.p quo.ff.de in ius vocan.⁊ de iudi.l.proponebat.⁊ in
c.ſignificaſti.de preſcrip.in.vj.Si vero fiat iudici nomine pro
prio expirat cũ officio.l.cũ apud.⁊ ibi Bart.iudi.ſolui.⁊.l. cũ in
diem.§.ſi quis alio.de iudi.ſm Lud.in.d.l.eum.pro quo etiam
qḋ habet in.l.qͥ erat.ff.fami.herc.¶ † Officiũ pͥdeceſſoris durat
vſqꝫ ad initium ſucceſſoris.l.meminiſſe.de offi.procon.vbi dicit
Guil.ꝙ nõ habet locũ in alio officio quã in iuriſditione ordina
ria.n.ã.nõ habet locũ in ꝯcedẽdis pͥbẽdis. ar.no.in.l.ſi cum her
mes.ff.loca.vñ dicit Bal.ꝙ legatus de latere qͥ eſt poſitus cum
tpis prefinitate non põt cõferre bñficia:⁊ poſt illud tp̃s licet ante
aduentũ ſucceſſoris.vñ dicit Bal.ſm Guil.ꝙ illa lex habet locũ
ſi ſucceſſor non venit:ſed miſit vicarium qḋ eſt verum:ſi eſt tale
negotium ꝙ cõpetat vicario:q: officiũ ſtatim expirat per aduẽ
tum vicarij.in aut.de colla.§.iubemus.Bal.ibidẽ.⁊ idem Bald.
in.l.cum qͥ.§.iudicare.de iuriſdi.om.iudi.¶ An pro tp̃e quo du
rat officialis in officio ante aduentum ſucceſſoris intelligatur
idem officiũ numero. Dic ꝙ ſic:q: etiã prorogatio primi que fit
a lege ſine noua electione eſt idem officium numero.de preca.l.

a ¶ Credit. Adde Fely. in.c.cũ in iure.de offi. de leg. ⁊ in.c.cũ ex iniũcto.de here. ⁊ ibi in d.c. cũ in iure. vide ꝙ de dlegato ſi ſit pſona notabilis ⁊ d ſub delegato.

ſed ſi mã. de neg. geſt. l. nam ⁊ ſeruus. §. ſi vno. cum ſi. Baldus in. d. l. meminiſſe.
6 ¶ †Si princeps conceſſit iuriſditionem ordinariam ad beneplacitum: ⁊ moritur princeps expirat iuriſditio ante aduẽtum ſucceſſoris. Guil. in. d. l. meminiſſe. Qđ non eſt verum in bñficijs ⁊ gratijs: erit ergo ordinarius: donec reuocet̃ p ſucceſſorẽ. in auẽ. de: queſto. §. ſuper hoc. Gratia vero ⁊ beneficiũ expirat. c. ſuſce
7 ptum. de reſcrip. in. vj. Bal. in. d. l. meminiſſe. ¶ Nõ tenet mandatum factũ vltima die regiminis officialis. l. cum q̃ iudicare. de iuriſdi. om. iudi. Quod eſt verum: ſi ſucceſſor venit: alias ſecus. ſm glo. ⁊ Bal. Tñ ſententia valet vſq; ad vltimum momentum: vt no. Innocẽ. extra de iniuran. ⁊ ſi xp̃s. ⁊ Cyn. ibi in lec. ſm Bal. in ſcđa lec. ⁊ vide in. l. officiũ. de admi. tu. Magiſtratus q̃ dz actũ expedire ⁊ differt in tp̃s ſucceſſoris: vt ſucceſſor faciat punir̃. l. j. §. ſcire. de ma. conue. Inde Bal. dicit ꝙ officiales q̃ maiorẽ partẽ ꝓceſſuũ reſeruant ſucceſſori puniũtur qđ nõ expediunt proceſſus quos potuere ⁊ debuere expedire qđ eſt nota. Qđ eſt verum: ſi fuit ſibi denũtiatũ ꝙ expediret: q: alĩs nõ tenet̃: eo. ti. l. magiſtratib⁹. ⁊ vide. l. ꝓuidẽdum. de decurio. Et hoc eſt not. cõtra arbitrũ q̃ noluit expedire infra tp̃s datũ in cõpromiſſo. de quo p Bar. in. l. ſi iudi. de vari. ⁊ extraord. cogni. ⁊ facit. l. ſi q̃s in cõſcribẽdo. de pac. Bal. in. d. §. ſciendũ. ⁊ vide. S. in ver. inſtã. in. c. j. ⁊ in. c. ſi iudici imponit̃ neceſſitas. ⁊ in. c. index qui tenetur.

1 ☞ Sindicatores officialiũ an poſſint allegari ſuſpecti? ⁊ nu. 2. 3. 8. ⁊ 9.
4 Teſtes in cauſa criminali deponentes contra aliquẽ habent̃ ꝓ eius inimici.
5 Aduocatus an dicatur inimicus partis contra quẽ aduocat.
6 Uerba contumelioſa prolata a iudice contra aliquez an ⁊ quando reddant ip̃m ſuſpectum?
7 Delegatio facta a principe ex certa ſciẽtia de imperito prodeſt.
10 Caput conſilij ſi ſit ſuſpectum totũ conſilium erit ſuſpectum.
11 Suſpitio fraudis cadit aliqñ in perſona honeſtiſſima.
12 Suſpitiones iudicum per quos actus tollantur?

1 SUſpitio. †An ſindicatores officialium poſſint allegari ſuſpecti. Dic ꝙ licet officiales promiſerint ſtare ad ſindicãdũ corã ſindicatoribus ꝙ nõ tenerent̃ rñdere corã ſibi ſuſpectis inimicis: q: verba debẽt itelligi ciuili mõ. l. ſi cui. de ſerui. Bal. in. c. j. de cap. q̃ curiã vẽdi. q: ſi ſcire intelligit̃ boni viri arbitrio. l. vir bonus. iudi. ſolui. ⁊ hoc vir bonus nõ arbitrabit̃. l. põpo. de procura. ⁊ in cle. ſi. de iudi. ⁊ Bart. plene in cõſilio inq̃rit̃ cõtra do. Jo. de piſana. vbi tenet ꝙ ſindicator põt rõne inimicitie allgari ſuſpectus q̃ ſi deinde ꝓcedit nõ valent acta ⁊ ſnĩa lata p ip̃m ſindicatorẽ. vt ibi plene p Bar. q̃ dixit ꝙ ſi ꝓpter hoc ptãs hñs illũ ſindicatorẽ ſuſpectũex q̃ corã eo nõ ſtetit ad ſindicatũ ꝙ nõ punit̃ ⁊ licet nõ appellauerit a ꝓceſſu cauſe ⁊ nõ obeſt ſibi qñ cã ſuſpitiõis erat notoria Bar. In quo dicẽdũ ꝙ q̃dẽ iſti ſindicatores ſint ordinarij vt eſt de iure cõi p̃fect⁹ ꝑtorio: ⁊ ep̃s vel vicari⁹: vel ſucceſſor. vt in. l. j. C. vt oẽs cauſe. ⁊ in auẽ. vt iudi. ſi ne quoq; ſuffra. ⁊ Bal. in. §. ꝓficiſci. in prin. Uel certi officiales p ſtatuta vel priuilegia deputati: vt qñ ſindicatus capitanei committit̃ ptãti vel ecõtra: vel q: inſtitnarij regionũ hñt ſindicare alios officiales: vt ſint in ducali dñio Mediolañ. vicarij generales: ⁊ iſti tñ ordinarij non pñt allegari ſuſpecti vt remoueant̃ ex toto: aut alius adiungat̃. l. apertiſſimi. ⁊ auẽ. ibi poſita. ⁊ de iudi. Licet ſit ſecus de iure cano, extra de appellationibus. c. cum ſpeciali. ⁊ tunc cum recuſatur ordinarius debet concludi ꝙ aſſocietur ibi ep̃s vel archiep̃s ſi non ſit cauſa ſanguinis. in auẽ. vt diffe. iudi. ⁊ dicta auẽ. Tñ vbi eſſet aliqua euidẽs cã: tũc recuſatur ordinarius. l. ſolet. de iuriſ. om. iu. puta cõſanguinitatis vel aduocationis prece

dentis:⁊ vbi eſt ſuſpectus ꝙ nõ eſſet ſibi cõtrarius.l.eos.in pⁱn.de appel. Lʒ de iure cano.poſſit indiſtincte cũ legitima cã recuſari.c.ij.de appel. Et iſto caſu qḋ ſuſpitio reqrit cãm allegari nõ põt ꝓbari iuramẽto talis ſuſpitio.⁊ Bal.in.d.l. 2 apertiſſimi.† Si aũt iſti ſindicatores ſint delegati:vt ſunt ciues vel alij q̃ ex forma priuilegiorũ vel ſtatutoꝝ eligunť anno q̃libet vel delegati ſpãliter a principe:⁊ iſti de iure ciuili pñt allegari ſuſpecti ⁊ remoueri:⁊ ꝓbať talis ſuſpitio ꝑ iuramentũ:vt no.in.d.l.aptiſſimi.⁊ in.l.fi.de iudi.Et lʒ iſti ſindicatores ſint delegati ad vniuerſitatẽ cãruʒ nõ pñt regulariter recuſari:qꝛ ſunt redacti ad inſtar ordinarioꝝ.tñ Ja.bu.⁊ Bal.tenẽt cõtra glo.qꝛ facilius elidiť iuriſditio extraordinaria:⁊ ſic delegata q̃ reputať odioſa q̃ȝ iuriſditio ordinaria q̃ eſt fauorabilis ⁊ ſolo coheret.argu.l.eius militis.§.militia miſſus.de teſt.mili.⁊ declarat Bal. in.l.iudice.C.de iudi.quõ accipiať delegatꝰ ad vniuerſitatẽ cauſarũ.Tñ in his ſuſpitionibus hodie eſt ꝓuiſum ꝑ literã Joanne regine ſecũde:q̃ vult ꝙ non ſufficit fieri recuſationẽ iudicis ſine cã iuſta ⁊ legitima dicẽda ad aures ꝓthonotarij vel epĩ loci quo caſu:ſi cã ſuſpitionis eſt iuſta aſſociať eps alias non.de quo vide in dicta litera:qꝛ eſt in viridi obſeruatiõe:niſi eſſet cauſa criminalis. Et ad de predictis:qꝛ vbi epꝰ eſſet ſuſpectus:tũc eius vicarius poſſit addi ſi nõ eſſet ſuſpectus.ſm Bal.in.l.j.C.ſi qua predi.ptãte.Niſi eadẽ cã ſuſpitiõis eſſet in vicario que in epõ:qꝛ alius ſociabitur.ſꝫ Bald.ibi ⁊ qḋ dꝛ ꝙ ſindicatore ordinario allegato ſuſpecto addiť epꝰ loci de iure ciuili.d.l.fi.hʒ locum in ordinarioꝰ magno mgr̃atu nõ ĩ ꝑuis mgr̃atibꝰ qꝛ iſti de iure ciuili pñt in totũ recuſari gl.no.i l.nã cũ vterq̃ȝ.in ṽbo ceſſabit.ff.ne q̃s eũ.ſꝫ Lu.ibi:⁊ eſt alia ĩ auť.vt defun.fune. §.ſꝫ hoc.vbi iudices cartularij recuſanť.⁊ alij ſubrogãť.nã ſcrinia ẽt ſine ſuſpitiõe ꝓcedere debẽt ſm Bal.in.l.ij.de rela.⁊ in.d.l.aptiſſimũ.⁊ l.c.ſtatutũ.§.aſſeſſorem.de reſcrip.in.vj.Et facit qḋ Bar.de ſuſpi.notarij dixit in.l.ſcire oportet.§. ſemꝑ.auť.de tu.⁊ cu.⁊ de triẽ.⁊ ſemiſ.§.qḋ ſemꝑ.col.iij.Et ad p̃dicta facit ꝙ habetur in.c.p̃terea.de prohi.feu.alie.ꝑ Fede.vbi Bal.dixit ꝙ partes curie q̃ ſunt ordinarij ⁊ ſingulares in cã feudi nõ pñt ſuſpecti allegari:ſed adiungiť aliꝰ niſi ſit iuſta cauſa ali qua.ar.c.licet.de fo.cõpe.Uel vbi eſſet aliqua incolorata:⁊ nõ iuſta cauſa.c.ſuſpitionis.de offic.dele.lʒ Jac.de bel.dicat ꝙ pares nõ recuſanť: qꝛ ordinarij qḋ intellige.vt.ſ.Uñ qñ ciuitas haberet priuilegia eligendi ſindicatores:⁊ eligerenť ſuſpecti poterũt:vt ſuſpecti allegari:ſiue ſint ordinarij ſiue 3 delegati ⁊ ꝓuideri:vt.ſ.† Erũt aũt iuſte cauſe ſuſpitionis.vt ſi ſindicatores fuiſſent ipſi vel aliqui de ſua familia tpe officij ſindicandi ꝑ ipſum inq̃ſiti vel puniti aut carcerati licet pro iudice p̃ſumatur.c.ea que.de re iudi.in.vj.⁊ in.l.ij.de offi.ciui.iud.⁊ iuris executio nõ hʒ iniuriã.Tñ ex quo inquiſitor equiparať accuſatori ⁊ q̃ accuſat ⁊ q̃libet de populo.l.ait lex.de iure iur.⁊.l.q̃ iuriſditioni.de iuriſ.om.iudi.⁊ de arbi.l.qm̃.ſm Bal.in repe.l.cũ mulier.ſo.ma.⁊ in.l.ea q̃dẽ. de accu.allegat Jnno.in.c.ex parte.de verb.ſigni.dicentẽ ꝙ inq̃ſitio aſſumit primordialẽ naturã accuſationis.per.l.certi cõdi.ff.ſi cer.pet.Et dixit Bar.in.l.ij. §.ſi publico.ff.de adulte.ꝙ exceptio inimicitie ⁊ alie que pñt opponi cõtra inq̃rentẽ ꝓpter qḋ p̃ſumiť ꝙ ipſe inq̃ſitus vel carceratus gerat in aĩo inimicitiã cõtra iudicẽ inq̃rentem:qꝛ veritas odiũ parit.ſm Terẽ.⁊ dicit Hiero.in epiſtola quarta ad Sala.ꝙ amara eſt veritas que odium generat.vt refert Luc.de pẽ.in l.quotiẽs.de naufra.Nam partes ſolent cõuiciare iudicibus cõtra ipſos ꝓnũciãtes.l.illud.ff.de appel.Et dicit Andre.de iſer.in cõſti.prima.de rap.ṽgi.ꝙ odiũ preſumiť in eo q̃ aliquẽ cõdemnauit.⁊ facit qḋ dixit Bart.in.l.poſt legatum.§. 4 ſi vero.de his q̃.vt indig.† ꝙ teſtes in cauſa criminali deponentes contra aliquẽ habenť prout eius inimici.per no.in.c.cum.P.manconella.extra de accuſa. vbi etiam dicit Jnnocen.ꝙ detractores et diffamatores alioꝝ ſine cauſa de

criminibus veris vel falſis a teſtificando contra illum repellun tur: qđ ſequit̃ ibi Ange. nã nõ ſolum inqrens ⁊ teſtes incurrunt inimicitiam eius cõtra quẽ teſtificat̃. ſed etiã fideiuſſoꝛ accuſatoris ꝗ ſe inſcripſit. ꝑ tex. in. c. poꝛro. vbi Bal. que fuit pꝛima cã
5 bene. aĩt. † Et etiã ꝙ dĩ de aduocato ꝗ incurrit inimicitiaꝫ partis cõtrarie cõtra quẽ aduocat glo. eſt in. l. pecuniã. in verbo repetitur. ff. de cõdi. ob cãm. Nã ipſe inq̃ſitus vel a iudicẽ carceratus pꝛeſumit̃ cõtra eũ habere cauſas odij in mente: q: iudex tenet locum accuſatoꝛis: vt. ſ. ⁊ Bar. in. l. etiã. de fur. ⁊ Inno. in. c. qualiter. de accuſa. Et hñtes cõtra aliquem cauſas odij etiãꝫ ſi odiũ habere nõ ꝓbent̃ eius inimici dicũtur. ſm Inn. in. c. cũ. I. ⁊ a. de re iud. ⁊ Bal. in. l. reſcrip. ſi cõtra ius. ⁊ dixit Bar. in. l. j. de his ꝗ. vt indig. ꝙ ſufficit vt pꝛoberis meus inimic⁹ ꝙ mihi ignoranti feceris ea ex quibus ſi ſcirem inter nos inimicitia veriſimiliter oꝛta eſſet. nam inimicitia grauis inter aliquos ꝓbatur ex quo ex cã capitali litigant. ſm Bar. in. l. ij. ff. de teſti. vbi ideꝫ dixit ſi de bonis aut maioꝛe parte bonoꝛũ litigant vel ſi alias notabilis q̃titatis ciuiliter litigent. ar. l. ꝑpter litem. de excuſa. tuto. ⁊ c. frequens. verſi. illud. de reſti. ſpo. in. vj. ⁊ non refert. ſi fuerit actoꝛ vel reus. ſm Bal. in. d. l. ꝑpter litẽ. §. dat remiſſioneꝫ. ⁊ in hoc nõ refert ſi fuerit ꝗs cauſe criminalis delatoꝛ: accuſatoꝛ: pꝛomotoꝛ: aut alias inſtigatoꝛ: vt dicit Bar. in. l. j. §. interdicit. ⁊ in. l. ſenatus. in pꝛin. ⁊ §. ad eos. ff. ad turpi. Ex q̃bus cõcludo ꝙ cũ talis ſindicatoꝛ ipſe in animo ſuo odiũ gerere pꝛeſumat̃ contra iudicẽ talẽ ſindicãdũ ꝗ ipſum inq̃ſiuit vel carcerauit qđ põt iuſte ſuſpectus allegari ex cauſa p̃dicta. Et etiã erit iuſta cã ſuſpitionis qñ ſindicatoꝛ ip̃e ad aliqua verba minatiua pꝛoceſſiſſet cõtra ipſum iudicẽ ſindicãdũ dicendo ꝙ in ſindicatu expectabo eũ vel ſalia ſimilia: q: erit iuſta cã ſuſpitione. arg. not. in. l. j. C. ſi quacũq̧ p̃di. ꝑtãte. vbi oꝛdinarius rõne cõtumeliarum recuſatur ab illo cui intulit verba contumelioſa: ⁊ per totam ſuã familiam. ⁊ no. Inno. in. c. irrefragabili. de offi. oꝛdi. ⁊ facit de libe. cau. l. ſi filiũ. ſm Bald. in. l. ſi pretoꝛ. de iuriſ. om. iudi. vbi dicit ꝙ oꝛdinarius recuſat̃ etiã ex cã inimicitiaꝝ. per. l. ſi pariter. de libe. cau. ⁊ ex alijs que ſunt de iure ciuili ꝓbãde: vt ipſe dicit
6 in aut. ⁊ inconſequenter. C. de ſen. Et limita † quia id quod dicitur quod iudex recuſatur pꝛopter aliqua[a] verba dura vel contumelioſa pꝛolata contra aliquem non habere locum ſi illa verba pꝛotulerit ex cauſa vt videretur terribilis illi tanq̃ delinquenti: vt dicit Bald. in. l. j. in. vj. colum. C. de confeſ. Et habes. ſ. vbi diximus de crudeli officiali: et etiam ſindicatoꝛ poteſt ſuſpectus allegari quando ſe ingeſſiſſet contra iudicem conuocando alios vt querelarent. per not. per Bartol. ⁊ Bald. in. l. que omnia. de pꝛocura. in. §. nec. et facit. l. vxoꝛi. de falſi. in fin. et quod dixit Barto. in. d. l. poſt legatum. vbi de teſte qui ſe ingerit quod dicitur ſuſpectus ⁊ etiam notarius ſe ingerens. ſecundum Barto. in. d. §. ſemper. Erit etiam iuſta cauſa recuſationis ipſoꝛum ſindicatoꝛum ſi quibuſcũq̧ verbis ipſoꝛum perciperetur odium. de dolo. l. dolũ. ⁊ l. fulcinius. §. quid ſi latitare qui. ex cau. quia nemo pꝛeſumitur dicere ꝙ mente non agitat. l.

a Pꝛopter aliq̃. Sꝫ q̃d ſi ab aduerſario allocut⁹ ſit: an recuſari poſſit. vid̃ fely. in. c. conſuluit. circa fi. vij. col. de offi. deleg. et qñ vis videre q̃ ſunt cãe ſuſpitiõis vide phi. de perufio. l. c. poſtremo de appel. vbi põit. xl. cãs. ſuſpitiõis. ⁊ an q̃litates ſuſpitionis extendant̃ ſeu non egrediunt̃ ꝑſonã. vide fely. in. c. inſinuãte. de offi. dele. circa pꝛin. j. co. ibi dicit hoc ⁊ q̃liter iudicis ſuſpitio indicat̃. ⁊ an illud qđ nõ eſt ſufficiẽs ad eaꝫ cauſandã ꝓbatio ſemiplena ſufficiat ad ſuſpitionẽ inducẽdaꝫ. vide do. Bar. ſozi. icõ ſi. cc xiiij. lci. ꝯſiderata. vbi ſi. cõfirmant̃ p̃dicta. in. ij. parte.

labeo. §. tubero. de ſupe l. lega. ꝛ. l. iiij. ad fi. ff. de carbo. in quibꝰ non ſit differentia: an illa verba pferens fuerit cõſuetus illa dicere cum effectu. ſm Bald. in. l. metũ. C. ꝙ me. cau. qꝛ immo ſi dixiſſet ꝙ eũ nõ diligebat preſumptiue illius pbaꝛ inimicitia. ſʒ Inn. in. l. inqͦſitiõis. de accu. ꝛ ſequiꝛ Ang. in. l. ſi vacã. C. de bo. vacan. Licet al's dicaꝛ ꝙ iudex verbũ durũ pferẽs cõtra aliquez non poſſit recuſari. ſm Bal. i. l. verbũ. de infami. alleg. Joã. an. in. c. ſi qñ. de reſcrip. ꝛ in. c. cũ ceſſante. de appella. ꝛ facit qd no. in. c. ſi qñ. de reſcrip. ꝛ in. c. cũ ceſſante. de appella. ꝛ facit qd no. ceremi illi vel ſi non admittat electũ vehementẽ a curia recuſaꝛ tñ dictũ bal. et dicta lex verbũ loqͣtur qñ pfertur verbum durũ cõtra delinquẽtez. vt. ſ. Et adde. l. lʒ. ff. de arbi. in glo. qñ qͥs minatur diſplicentiã capitalẽ cõtra aliquẽ illius pbaꝛ inimicitia. et. C. ꝙ me. cã. l. ij. p bal. Probaꝛ etiã inimicitia ꝯ ipſos ſindicatores non ſolum ex ꝟbis. vt. ſ. ſed ẽt ex geſtis: vt ſi ad tp̃s adinuicem locũ nõ ſunt. p gl. in. c. adrianus. lxiij. di. dicentem pbari inter aliquos inimicitiã ob hoc ſolum ꝙ ſibi obuiantes ſe non ſalutãt: qꝛ fortiꝰ geſtu ꝙ̃ verbis aliꝰ pbatur de edi. edic. l. ſi tñ. §. et qui. et de appellatio. cũ dilectus. et. l. de quibus. ff. de legi. vbi Bal. ad qd gl. in. d. c. adrianus. relata p Jo. an. in prohemio vj. libꝛ. dũ concludit ꝙ ex ſola vnica olim inimicoꝝ ſalutatione
a pbatur inter eos inimicitia remiſſa[a] ergo ex vnica nõ ſalutatione pbatur inimicitia orta. arg. a ꝯꝛio de quo in. l. et ſic ꝯ. de vulga. et pupil. cũ ſimi. et. §. fi. inſti. de iniur. et in ꝓhemio decreta. circa mediuz ꝙ maxime pcedit ſi laboraſſent inter illos amici: vt ſeinuicẽ diligerẽt ꝛ alloqͣrẽtur: ꝛ nõ obtinuiſſent: qꝛ tũc radicatum pſumitur odium ſe non reducentiũ ad ꝯſilia amicoꝝ qͥbꝰ credere debuerũt iuxta not. p gl. in. l. titio fundus. ff. de ꝯdi. ꝛ demõſtra. et in. l. ij. qñ anna. eſt actio. Et vltra poſſet ẽt ſindicator recuſari rõne imperitie ſi eſſet electus iperitius qͣ hʒ iudicare de iure p no. p Cy. et Pe. in. l. certi iuris. C. de iudi. lʒ Jacob. de
7 are. inſtit. in prohemio dixerit† ꝙ delegatio facta a principe ex certa ſcientia de imperito valet ꝙ Cyn. ibi reprobant. de quo vide glo. in auꝛ. de iudi. in prin. quã refert ꝛ ſeqͣtur Bal. in. l. dubiũ. C. de dona. qͣ dixit in. l. fi. C. de hr̃di. iſti. ꝙ cauſe ſubtiles nõ ſunt ꝯmittẽde aduocatiſ groſſis: qꝛ ſunt ſuſpecti ppꝛ iuris ignorantiã. Si tñ eſſent plures et officiales oẽs vellet allegare ſuſpectos audiri nõ deberet: qꝛ preſumitur hoc facere in fraudem ſm Bal. allegat Ray. in. l. hoc mõ. de cõdi. et demon. arg. illius tex. vbi dicit hec eſſe veꝝ qñ cauſa eſſet de re parua qͣ extra ciuitatem cõmode cõmitti non poſſet. ꝛ hoc etiã tʒ ibi Joã. de imo. et. d. Ant. in. c. j. extra de iudi. Et facit qd dixit Spe. in ti. de req. conſi. ꝙ ſi cã eſt mera canonica que cõmittiꝛ mero iuriſte põt ſuſpectus allegari. Quinimo ipſi ſindicatores: ſi ſunt ſupecti officiales erũt ẽt ſuſpecti oĩbus ſuis familiaribꝰ. ſm Bal. in. l. j. C. de epi. et cle. vbi dixit ꝙ tota familia dñi cõtemplatione eximiꝛ a iuriſditione iudicis ſuſpect. alleg. Inno. in. c. inſinuãte. de offi. deleg.
8 † Quibꝰ adde ꝙ ſi eſſent plẽs ſindicatores ꝙ lʒ vnꝰ ex ipſis ſindicatoribꝰ eſſet ſuſpectus nõ remouebitur: qꝛ alij nõ ſuſpecti ſupplebunꝛ ſuſpitionẽ illius. arg. eius quod diximus. de

a Remiſſa Uide tu Fel. in. c. repellãtur. j. col. ꝟſ. vltio. tangit hic Innocẽ. de accuſa.

teſt.in.l.ſi qs ex argentarijs.§.ſed omnes.de eden.⁊ hoc etiaʒ tʒ Bal.in.l.pſcrip.ſi ꝯ ius.in.xix.col.alleg.Innoc.in.c.ſupeo.in l.duo ex trib⁹.de re iudi.⁊ in.c.cum plures.de offi.deleg.in.vj.
9 vbi qn̄ vn⁹ ordinarioꝝ iudicū vel delegatoꝝ ipedimento aliq̄ ipeditr:an poſſit alius procedere:qꝛ longa eſt materia. dic vt in c.fina.de arbi.in.vj.et in.c.prudentiā.de offi.dele.† Ubi autem eſſet ples ſindicatores electi ad ſindicādu cum ſucceſſor in offō et principalior eſſet ſuſpect⁹ vel ipſe ſucceſſor:tunc oēs erūt ſu
10 ſpecti.per no.p Bal.in.l.j.C.ſi rector prouincie.vbi dixit† qd ſi caput cōſilij eſt ſuſpectū totum ꝯſilium erit ſuſpectū. p no.in.c. j.de iudi.vbi dixit Ant.de but.ꝙ ꝯſilium principis pōt allegari ſuſpectū qn̄ principaliores ſunt ſuſpecti.⁊ facit qd dixit Bal.in c.j.de iudi.ꝙ ſi cauſa cōmittit collegio pōt totuʒ allegari ſuſpe
a ctum[a] ſicut ſingularis pſona. Sunt enim multe alie cauſe ſuſpitionum que pn̄t opponi ſindicatoribus:ſicut etiaʒ opponūt iudicibus delegatis: vel ordinarijs de quib⁹ ſubijciam aliquas. Et primo ſi ſindicator eſſet cōpater q̄rulantis de quo p Ioā.an. in.c.cum ſpāli.in.iiij.glo.de appella.⁊ tāgit eo.ti.c. paſtoralis et in Spec.in ti.de appel.§.nunc dicam⁹.circa pri.vbi dixit ꝙ iuſta cā recuſandi eſt ſi iudex eſt ꝯpater aduerſarij:qꝛ p cōpaterni
b tatem ꝯhitur cognatio ſpūalis q̄ eſt fortior carnali[b] ſm bal.i.l. ſi qs alumnā.de nup.adeo ꝙ vnus p alio non pōt teſtificari ſm Bal.in.l.gnaliter.de in ius vocan.vbi dicit ꝙ equiparat patri adoptiuo.et Ang.idē dicit eo.ti.l.adoptiuū.in prin.⁊ idē Bal. in.d.l.j.C.de acc.ꝙ non pōt eſſe teſtis p eo quē qs de ſacro fonte leuauit:lʒ ꝯtradixerit in.l.parentes.C.de teſti.tn̄ verius vr ꝙ dixit in.d.l.j.qꝛ in ſubſidiū tenetur ſibi ad alimenta ſicut pr naturalis ſm eum.in auſ.niſi rogati.ad trebel.⁊ idē in bal.in alia lec.in.l.ꝯuis.de in ius vocā.tʒ ꝙ pōt eſſe teſtis ꝙ ibi Lu.intellexit in ciuili non in criali.Pōt etiā recuſari qs ſi eſt pſumptio ꝙ pnuntiat ad voluntatē partis ꝯtrarie.extra de eo.q̄ mit.in poſ. c.cum ſicut.⁊ vbi votum ſuuʒ ppalauit.ſm Inn.in.c.irrefragabili.de offi.ordi.et rōne amicitie.iij.q.viij.abſens.⁊.l.legatum. de legat.preſtan.q̄ eſt ſing. Uel ſi ſindicator ſit de vno collegio cū parte.extra de elec.c.innotuit.Uel ſi ꝯcanonicus vel ſi eſt de terra q̄rulantis.c.accedens.lo.ij.vt lite nō conte. vel ſi eſt cōmēſalis.c.inſinuāte.de offic.deleg.⁊.c.inſinuatione.de appell.vbi ſi aduocat⁹ partis eſſet cōmenſalis iudicis:qꝛ pꝑter hoc nō eſt ſuſpectus iudex.c.j.de offi.iudi.vbi de archiepō amalficano.tn̄ illa ſuſpitio alias adiuuaret.d.c.inſinuatiōe.⁊ in.c.ſi tanq̄ .eo. ti.vbi ſi eſt dn̄s vel ſubditus actoris.d.c.accedens vel ſi ſibi attinet:vt ibi vel ſi eſt inimic⁹ rei.iij.q.vij.c.qꝛ ſuſpecti.Et vbi terra illa vn̄ eſt iudex hƺet graues inimicitias cuʒ terra rei.de offic.deleg.c.ol.Si tn̄ cuʒ cōmittatur pſone valde fidedigne;de q̄ nulla pōt eſſe ſuſpitio non pōt allegari ſuſpecta.per glo.no.in l.titio fundus.de cōdit.⁊ demō.ſm hoſt.ſing.in.c.poſtremo.de appel.et do.Ant.in.c.finē litibus.de do.et contu.et glo.Ioan. Theutonici.xxij.q.ij.c.expedit.et vide ꝙ per eum dixit Bal. in
11 l.iudicia.de rei vendi.†licet ſuſpitio fraudis aliq̄ cadat in pſona honeſtiſſima.cum eſt aliquid legibus interdictum.ff.de leg.

a ❡Suſpectum. Adde Felyn. in. c. cāniqꝫ. circa princi. j.col. de offi. dele. et l.c.j.ij.co. verſi.in gl. i ꝟſi.iterrogatus circa me ꝟſi.de iudi. vbi ꝟt. an et qn̄ pꝑter caput ſuſpectū totum recuſari poſſit.

b ❡Fortior carnali. Facit qd no.refert Fely. tene.Abba. in c. decernim⁹ circa finē. de iudic.ꝙ ſepe reperitur ecclīam diſpēſare in cognitione carnali:ſʒ in ſpūali nunq̄.

ff.l.cum quis.§.titia honeſtiſſima.ſm Bald.in.c.ſi vaſal.de contro.inueſti. Et
per iſta dixi in tractatu de re milit.ꝙ rex Francie qui in cauſa cuiuſdam ſingu-
laris certaminis fuerat electus ab vna parte nõ potuit allegari ſuſpectꝰ. vt ibi
latius ſcripſi. Tñ ꝯſulo tibi officiali q̄ð a ſuſpectis caueas: qꝛ eſt ꝯſiliũ legiſla
latoris.vt in.l.j.C.vbi pupil.edu.de. ꝙ triſtes ſolent ſortiri euentus. Et ideo ſi
non obſtante legitima ſuſpitione allegata ſindicatores ad ſniam ꝓcederẽt nõ
valeret.l.apertiſſimi.Ꝫ.alľa. Sed Bar.in ſupradicto ꝯſilio: qꝛ facta tali recuſa
tione ex legitima cauſa ille eximitur a iuriſditione recuſati.l.j.ſi quacũꝗ p̄di.
ptãte.et no.in.l.qꝛ poterat.ad treb.ꝛ tꝫ Jo.and.in.c.cum ſpãli.de appel.et hꝫ
in pleriſꝗ locis. Unum tñ non omitto ꝙ lꝫ officialis officio finito ſm formã iu-
ris dediſſet cautionẽ coram ſindicatoribus de ſtando ad ſindicatũ ꝙ non eſſet
ſibi precluſa via ſuſpitionũ ſi quas hꝛet cõtra ſindicatores.ſm Bar.in.d.ꝯſi. Et
vt videatur in ipſos conſentire.ꝑ not.per Cy.et Bal.in.l.j.C.de lit.conte.vñ ca
ſus et in corpore vñ ſumitur: qꝛ poſt datos fideiuſſores hꝫ.xx.dies ad recuſan-
dum iudicem.vt ibi tex.ꝛ tꝫ Bar.in.l.quidã cõſulebant.ꝛ.l.vir bonus.iudi.ſol.
Et dixit not.Bal.in.l.gallus.§.j.de libe.et poſthu.q̄ð ille q̄ promiſit iudici ſol-
uere ſportulas nõ videꝛ in iudicem ꝯſentire: ꝙ tꝫ expreſſe Inno.in.c.inter.extra
12 de re iudi.† Et ꝑ quos actus tollanꝛ ſuſpitiones iudicum.vide bal.in.l.aptiſſi-
mi.et in.l.fi.C.de iudi.vbi late. Et vide ꝙ Ang.are.latius ꝗ̄ alius diſputauit il
lum arti.in.l.fi.ff.quando appellandum ſit.

1 ☞ Familia ptãtis an poſſit teſtificari in ſindicatu pro ipſo ptãte vel contra.et
nu.5. Et quid in ep̄o.nu.2.
3 Familiares ſunt idonei teſtes in factis domeſticis.
4 Jus ſuum per famulum probare volens: debet licentiare famulum et ſic in te-
ſtem producere.

1 TEſtis. † An familia ptãtis.ſ.notarij berruarijꝛ milites.ꝛ alij
poſſint teſtificari ꝑ eo in ſindicatu.Bal.in repe.§.pſi-
ciſci.q.xviij.dixit ꝙ ſic ſi non tãguntur teſtificantes.ar.l.conſenſu.
§.ſup.de repu.qꝛ in factis domeſticis non repelluntur teſtimonia
domeſtica.c.veniens.de teſt.in fi.et Bal.in.l.etiaꝫ.C.de teſti. Dixit
idẽ q̄ñ non ſunt amplius familiares dũmodo non ſint ita ſuſpecti
ex vtilitate vite.arg.l.affinitatis.de in ius vocan. Secꝰ ſi non receſſerunt ab eo
vel ſint redditurri cuꝫ eo: qꝛ adhuc durat familiaritas.l.j.ſi rector ꝓuincie.et.l.
ſi qua.predi.po.et ideꝫ ꝙ Bal.tꝫ Ang.in.l.ſciendũ.ff.de vſufru. Et dixit Bal.ibi
alleg.Inn.tenere in.d.c.lr̃is.de teſti.et de offi.deleg.c.inſinuante † ꝙ familiares
2 ep̄orum vel dñorum bone fame recipiũtur in teſtes: qꝛ iſti nõ habent ſecuꝫ: niſi
familiares diſcretos: ꝛ bone opi.ſecꝰ ſi ſint pauperes ꝛ viles vt ſunt familiares
ſcholaris vel berruarij q̄ ſunt cum aliquo officiali: qꝛ iſti nõ recipiunꝛ in teſtes.
Et idẽ tꝫ cardinalis in.d.c.inſinuãte.vbi dꝛ ꝙ familiares non morantes in domo
non poſſunt recuſari vt ſuſpecti: ꝙ dicit ibi Inno.eſſe verum: niſi reciperent ali-
quod ſalarium ab ep̄is dñis.argu.l.preſenti.de his q̄ ad eccłiam confug. ꝛ etiã
ſi ſtent ꝑ expenſis in domo ſm Joan.an in tit.de teſti.§.j.verſi.aut excipe. Saly.
autem in.d.l.etiã.tenet contra Bal.ꝙ in ſubſidiũ poſſunt: ꝛ ꝙ admittanꝛ ſi non
ſint receſſuri cũ eo ꝛ ſint bone fame. Et aliqui tenẽt: vt.d.Cataldinus in tracta-
tu de ſindicatu.ꝙ admittanꝛ in ſubſidiũ.ꝑ no.xiiij.q.ij.ꝗꝗ.ꝛ arg.dicte.l.con-
ſenſu.C.de repu.ꝛ per not.in.d.c.inſinuante.in prima glo.ꝛ in.c.licet.in verbo
familiaribus.de priui.li.vj.ꝛ ꝑ Jo.an.in.c.dilecto.de offi.archi. Mihi videꝛ di-
ſtinguendũ ꝙ aut iſti familiares producunꝛ per poteſtatem ad probanduꝫ ea q̄
ſunt geſta in officio ꝛ q̄ ꝑ alios quã ꝑ ipſos ꝓbari nõ pñt ſit ſi aliqua geſta ſint in
palatio ptãtis in exercitio officij.vel de nocte cũ ptãe: vel conneſtabili curie ex-

nitatem cuſtodiebant: et tunc admittant ad teſtimoniū. p not. in Spec. in ti. de teſti. in §. j. in verſic. qd ſi teſtis p. d. l. conſenſu. de repu. et. c. veniens. de teſti. vbi dixit Joā. an. q ſi acta ſunt pdita poterunt pbari p procuratores: et aduocatos partis: qr alij non pnt illa veriſilr ſcire: et hoc qn aliter veritas haberi non pōt. Et adde Bar. in. l. ſancimus. §. licentia. de iure delib. dicentem q: in factis domeſticis familiares ſunt idonei teſtes. [a] per tex. in aut. de mona. §. cogitanduz. et. l. ij. C. qn et qui. quarta pars. Ad qd dixit not. Saly. in repe. l. ea quidē. in. xiij. charta. C. de accu. qd de geſtis in barratataria admittunt lenones et alij ibi cuerſantes. ar. l. de ſubmerſis. de naui. lib. x. Et ſic in his q non ſolent tractari: niſi in preſentia iſtoruz: et vbi alr veritas apparere nō poſſet admittantur iſti domeſtici ſeu familiares. ſm Joan. andr. in. d. §. j. verſi. item. et verſicu. quid ſi olim. alleg. Guil. vbi Joan. an. in hoc limitat Spec. qui ſimplr dicit domeſticos admitti i iſtis caſibus: vt vez ſit q ipſi teſtificentur: lz ſint domeſtici qn aliter veritas ſciri non poſſet non obſtat vilitas: qr rndeo q iſta vilitas eos nō repellit rōne officij: qr iſti viles ſolēt in iſtis officijs deputari. vt dixit bar. in. l. eadem. §. hac. ff. ad. l. iul. repe. alleg. l. neqz. C. de decurio. et. l. j. de infami. Iſti em lz minimi ſint tñ appellant officiales. Bal. in. l. ij. C. de ſpor. et And. de Iſer. in ti. que ſint rega. in verbo bona. Nā rōne cōnexitatis officij eoz fides augetur. ar. not. p Guil. in. l. ſi conſul. de adop. ff. vbi dixit de notario: et q: offm valeat eoz vtilitatem. ar. no. p Barto. in. l. ſi multi. de publ. alle. l. ſacrilegij. de crimine ſacrilegij. q autē iſti dicātur officiales eſt glo. in aut. de deſen. ciui. in gl. in ver. vicē. et eis crederet de geſtis. de his q non ſunt maximi preiudicij. vt no. ff. de cuſt. reo. l. diuus. et. l. ea quidem. C. de accuſa. et and. de Iſer. in cſtitutione humanitatis. de his q ſi. da. non pnt. et glo. in. l. finita. §. fi. de loco publi. fruen. et ſic rōne vtilitatis pp̄ter comitantiam officij. q habuerūt nō repellant. Ubi aūt familiares poteſtatis producerētur ad probanda aliqua extranea ab officio: tunc ſerua qd dixit Inn. q credatur quando ſunt bone fame et pbate vite. Tñ vbi tractatur de probanda ſola innocētia poteſtatis qui p fiſcum de crimine impeteret pro aliqua pena et nō ad alterius impugnationem: tunc puto q familiares etiaz mereri poſſunt teſtificare pro ipſo poteſtate quēadmodum teſtificat frater pro fratre ad excuſandum fratris innocētiam ctra fiſcū: ſecus ad ſui defenſionē. ſm Bal. Saly. in. d. l. parentes. C. de teſti. vbi dixit q vbi teſtificatur ad ſimplicem defenſionez fratris etiam c fiſcuz valet eius teſtimoniū. alleg. c. literas. extra de pſum. et tz Flo. in. l. pe. ff. de teſtibus. et alij in. l. qui teſtamēto. §. per cōtrariuz. ff. de teſtamē. Et dixit Spe. in ti. de inquiſi. §. j. v. ſed nūquid q ad pbandam innocentiam familiares. et cubicularij ſint idonei teſtes. arg. xij. qōn. j. c. manifeſta. et. c. ſequen. et ij. qōne. vij. cum paſtoralis. et qd not. Joan. and. in tit. de teſti. §. j. verſi. quid ſi olim. et quod ht. in. c. in literis. de preſumptionibus. preſerti ſi iſti familiares propter finitum officiuz ptātis eſſent licentiati ab ipſo officio in quo erant deputati per poteſtatem: quia admittātur pro ipſo. per not. per Bald. in. l. j. C. de

a Teſtes. Uide Fely. in. c. in literis de teſti. in principio.

epiſ.ꝛ cle.etiã ſi licentiã ꝓceſſiſſet ab ipſo ꝑtãte.ſm Bal.ibi ꝑ no.per.Jo.an.in ti.de teſti.§.j.verſi.quid ſi olim.ꝛ Cy.in.l.ij.de
4 teſti.dicens.† ꝙ ſi quis velit ꝓbare ius ſuũ põt famulũ licentia
a Licẽtia= a re.a vt eũ poſſit in teſtez ꝓducere:qꝛ nõ eſt fraus parare ſibi ꝓ=
re.Uide.Fe= bationes.ar.l.at qui natura.§.cũ me abſente.de nego.geſt.niſi
ly.in.c.in li= incõtinenti rediret.ar.not.per Bart.in.l.vir mulieri.de dona.
teris.de teſt, inter vir.ꝛ vxo.ꝛ in.l.ſi venter.§.in bonis.de priuile.cre.ꝛ in.c.
5 officij.de electiõe.† Tñ an iſti familiares admittanẽ in teſtes in ſindicatu cõtra ptãtem. Bal.ibi in.l.etiã dixit ꝙ ſic.qꝛ cõtra domeſticũ põt recipi dicens ꝙ ſi teſtificareẽ partim ꝓ eo ꝛ partim cõtra nõ poſſet diuidi fides teſtimonij.ſm glo.in.d.l.etiã.ꝛ vide eundẽ in aut.ſi dicaẽ ad fi.C.de teſti.ꝛ Pe.de ancha.in.c.dilecto. de teſtibus.ꝛ in.c.accedens.el.ij.vt lite non cõte. Tñ idem Bal.dixit ſm aliquos in.l.ij.de execu.tuto.ꝙ birruarius nõ põt cõpelli ad teſtimoniũ cõtra ptãtem ꝓpter reuerentiã quã ſibi debet ꝓ quo poſſet adduci in arg.tex.in.l.iul.in fi.ff.de teſtib9. Tñ Bal.l repe.§.pficiſci.in fi.dixit ꝙ a familia ptãtis põt cõtra ipſum in ſindicatu indagari veritas allegans Azo.in ſumma de aſſeſſoribus.Et adde Angelum ſimpliciter dicentem in.l.lege iul.ff.ad.l.iul.de vi publica.ꝙ ptãs põt ꝓbare ꝑ illos de domo.ꝛ per familiares ſuos ꝙ in tortura in qua tortus defecit nõ exceſſit modũ dicens ꝙ ex quo torrura adhibetur in ſecreto:et corã familiaribus tm̃ ꝙ admittẽtur ad teſtimoniũ ꝓ ipſo.arg. dicit.l.conſenſu.§.verum.ꝛ hoc probato per familiares erit ſecurus:que not.qꝛ nullus ita ad plenũ iſtum articulũ examinauit:ꝛ eſt quotidian9. Et vide infra inverbo tortura in.c.an ſi officialis aliquẽ tormentauit.de quib9 adde no.in.l.fi.de ſicca.et C.de adulte.l.verba.ꝛ de queſtionibus.l.interrogari.ſicut etiã que fiunt in capitulo ꝛ in collegio.c.veniens. de teſti.ꝛ de ꝓbationi.c.iij.ꝛ qđ dicit̃ de tutore in re pupilli.ff.de teſtamen.l.qui teſta.ꝛ.l.fi.de teſti.ꝛ Hoſtiẽ.in ti.de teſtibus cogendis.in prin. Et preſertim qñ actus non eſſet alias prouiſibilis.ff.de fur.l.in actionẽ.iu glo.iij.ꝛ ꝑ Dy.ꝛ Cy.in.l.ſi qñ.C.vñ vi.ꝛ facit.l.iiij. C.de muri.lib.xi.Et dicit Bar.de capua ꝙ aut eſt actus qui clã fit vt deſponſatio vxoris coram famulis vel daẽ liber vſurario coram famulis in ſecreto: vel ſi quis venit ad domuz meã ꝛ me verberauit:ꝛ tunc hec poſſunt per domeſticos ꝓbari.d.§.ſeru9. ꝛ.C.de adminiſtra.tut.l.res que tutores.Secus ſi volo alia ꝓbare:vt dominium fundi mei.Barthol.de capua.

1 Judei non poſſunt eſſe teſtes cõtra chriſtianos.
2 Delictum patris mei nocet filio.
3 Infames admittunẽ in teſtimonio quãdo veritas aliter haberi non poteſt.
4 Probatio bone fame minuit ꝛ debilitat fidẽ indicioꝝ.Et ecõtra probatio male fame auget.
5 Bonitas notarij facit preſumere pro inſtrumento.
6 Teſtes viles admittuntur cõtra valde diffamatum.
7 Ex cõiecturis ꝛ preſumptionib9 procedit̃ in his que cõmuniter conſueuerunt fieri in ſecreto.

8 Lex correcta vel abolita põt allegari pro ratione ſui.
9 Leges allegantur in conſiſtorio regum non pro auctoritate ſed pro ratione.

Tali ſemel rogatus a doctore mari
movt cõſulere
in hoc dubio. Quidã nobilis fuit ſindicat⁹ i apulia
vbi fuerat officialis ꝛ opponebãt: vt receperat pe
cuniã ꝓ miniſtranda iuſtitia ꝓducebant in teſtes
duo iudei qui aſſerebant interfuiſſe ſicq; dubita
bãt ſi potuiſſent eſſe teſtes argumenta feci ad partes: ꝛ primo
1 ꝙ nõ. ſ. qꝛ iudei ꝯtra xpianos teſtes eſſe non poſſunt. ar. C. de iu
deis. l. nullus. ꝛ in. c. iudei. ꝛ. c. lz. ꝛ. c. j. extra de iudeis. ij. q. vij.
c. ſi hereticus. ꝛ. c. nõ põt. ꝛ in. l. j. C. de ſum. tri. vbi nõ credit he
reticis ꝛ teſtibus infamib⁹ infamia iuris ꝛ Hoſt. in ſumma. de te
ſtibus. in prin. Et licet tex. in. d. c. iudei. videat dicere ꝙ iudeus
ꝯtra xpianum admittatur in teſtẽ. dicit ibi Ant. de but. ꝙ intelli
gitur ꝙ de facto admittitur non de iure: ꝛ licet etiã glo. C. de he
re. l. quoniam. dubitauerit de iudeo: vbi allegat librum nouel
larum dixit ꝙ poteſt teſtificari tantum quo ad preſcriptionis
interruptionem. ꝛ Bar. ibi diſtinxit ꝙ ad probanda acta ꝛ acti
tata non admittat: ſecus in cõtractibus teſtamentis ꝛ in crimi
nibus. Tamen hoc nõ firmat. niſi quia allegat dictam glo. Et
Bar. de capua allegando dicta iura canonica dexit ꝙ de iure ca
no. iudeus non poteſt eſſe teſtis contra xpianum: ſecus de iure
ciuili. Ludo. autem. in. l. pactum ꝙ dotali. C. de colla. ſequitur
glo. d. l. quoniam. ꝙ tantũ poſſit eſſe teſtis quo ad preſcriptio
nem interrumpendam. Specu. in titu. de teſti. in. §. j. in verſicu.
item ꝙ iudeus vel paganus poſt multas chartas. idem expreſſe
dicit ꝙ iudeus non poteſt teſtificari ꝯtra chriſtianum. vbi alle
gat. d. capitula. ꝛ. d. l. quoniã. ꝛ auẽ. ibi poſita. in quibuſdam li
bris etiam ſi chriſtianus a chriſtiano: ſi conuentus. ij. q. vij. c. ſi
hereticus. et. c. pagani. vbi dicit: ſecus eſſe inter ipſos iudeos.
ſm glo. d. l. quoniã. in prin. Pro qua opinio. facit. qꝛ iudei non
poſſunt habere aliquem iuriſditionem. l. j. C. de iudeis. adeo ꝙ
a non poſſunt doctorari.[a] ſm bart. ibi alleg. l. honores. C. de de
curio. ꝛ Bal. i. l. j. de ſumma tri. vbi dixit ꝙ etiã arbitri: nec arbi
tratores poſſunt eſſe inter chriſtianos. nã ipſi iudei ſunt fenera
tores ꝛ īfames. de quo p Azo. in ſumma. de iſa. ꝛ de exceptio. c.
b cũ dilectus. ꝛ ideo non eis debet credi nec libris ipſorum.[b] Bal.
in. l. caſſius. de ſena. in. d. l. j. de ſumma tri. Itẽ qꝛ ſunt blaſphe
mi chriſt. c. j. ꝛ. c. cũ ſit. de iude. ꝛ qꝛ iudei non poſſunt eſſent iu
dices aſſeſſores nec conſultores chriſtianorum quibus ſunt in
feſti. liiij. di. nulla. c. cum ſit. ꝛ. c. ex ſpeciali. de iude. quia repel
luntur ab actibus legitimis. ij. q. j. alieni. ꝛ. c. iudei. de iudeis. ꝛ
c eo. titu. conſului.: ſicut nõ poteſt eſſe teſtis.[c] contra xpianum:
ita neq; notarius neq; porterius: aut curſor. de quibus in. c. cuʒ
perſonaliter. de appella. ꝛ in. c. olim. lo. ij. de priuile. per not. in
cle. j. de iudeis. Licet inter ſe poſſunt: qꝛ nil iudeus iudeo. l. quo
niam. de heret. ꝛ in. l. in arenam. de inoffi. teſta. Ita etiam nõ

a Doctorari. adde ſe ly. in. c. j. l ſi. de iudeis. et qd ibi dixi i apoſtil.

b Nec libris ipſorũ. Vide. d. maria. Sozi. in ꝯſi: lxiij. ici. ipſi. ꝟ. pter ea. clare i. ſ. pſe cart. cix.

c Teſtis. Sʒ qd de cõuerſo an a teſtimonio repellat ob crimen poſtea cõmiſſum. vide. Fely. i. c. teſtimoniũ. poſt me. x. col. ꝟſi. vj. cõ cõcluſio. de teſt. et an et qñ iudei teſtificẽtur. vide per eum in. c. iudei de teſti.

poſſunt habere honores nec dignitates patrie.d.l.fi.vbi Bart. ꝛ in.l.fi.ꝛ in.l.omnes.de decurio.ꝛ abbas in.c.j.extra eo.quia doctoratus eſt dignitas.c.quanto.de magi.c.quā ſit.de iudeis. vbi Abbas ꝙ non poſſunt dari tutores aut curatores chriſtianorum. Nam etiam non poſſunt eſſe gabellarij ſeu officiales portarum vrbium nec etiam macellatores: vt carnes ab eis neglectas chriſtiani comedant. Abbas in.c.ex ſpeciali.de iude.arg. xvij.q.j.c.omnes.ꝛ Inno.in.c.cum ſit.de iude. Et qꝛ ſunt ſerui principum.c.ꝛ ſi iude⁹.de iude.xx.q.iiij.§.ſed qui.ꝛ.xxij.q.viij. diſpar.ꝛ Hoſtien.de teſti.iude.ꝛ.c.qui ſincera.xlv.diſ.mancipia.ꝛ.c.mācipia.ꝛ.liiij.di.ꝛ ſolus ſeruus ꝛ impubes teſtis eſſe non poteſt.glo.ſingularis in auꝭ.de teſti.in prin.ſcḋm An.in verbo duo.vbi dicit ꝙ eorum teſtimonium nullum eſt etiã ſi pars non opponat.licet glo.in.l.multum intereſt.de verbo.oblig.dicat.qḋ eſſe iudeum non eſt delictum cum ergo ſint odioſi legi ꝛ ab omni actu legitimo prohibitum.ꝛ ferre teſtimonium ſit dignitas generoſa.xxxij.q.v.c.preceptum.ꝛ glo.in.c.teſtimoniū. eod.titu.ꝛ infamibus ſunt preclusa ea que ſunt dignitatis.l.j. C.de dignita.lib.xij. In contrarium fortiter facit: quia crimen corruptele in iudice ſeu baratarie equiparatur crimini leſe maieſtatis: vt in auꝭ.ſed nouo iure.C.de pena iudi.qui male iudi. vbi glo.quam Bald.dixit mirabilem. † ꝙ delictum patris nocet filio[a] quia bona confiſcantur ꝛ habet locum penitentia: et in criminis exceptuatis.ꝛ iſtud eſt crimē ſymonie ſeu ambitus. l.j.C.ad.l.iul.de ambitu.in quibus admittuntur alias prohibiti ꝛ inhabiles ad teſtificandum.c.licet heli.de ſymo.ꝛ.c.tanta.ꝛ.c.propterea.ꝛ in.c.veniens.de teſtibus.vbi de crimine ſymonie admittitur ſocius criminis.ꝛ in.c.fi.eod.titu.vbi de iſtis criminibus reſeruatis.ꝛ in.c.ſi quis preſbyterorum.de rebus eccle.non alienan.ꝛ in crimine leſe maieſtatis.l.in queſtionibus.ff.ad.l.iul.ma.ꝛ in.l.nullus.C.eo.vbi infames.ꝛ teſtes inhabiles ꝛ minus idonei in illo crimine admittuntur: niſi ſint inimici eius qui defertur: quia inimici facile mentiuntur. Ideo lex de eis in iſto crimine non confidit vt ibi dicit Barto.ꝛ Spe. in titu.de accuſa.§.fi.verſi.fi.per.c.per tuas.de ſymo.ꝛ.iij.q.v. c.j.nam etiam creditur vni teſti.in hoc crimine maieſtatis.ſcḋm Specu.in titu.de teſti.in ver.Item ꝙ in crimine maieſtatis ad probandam admittitur vnus teſtis.vbi allega.vj.q.j.§.numeris.ꝛ conſuluit ancha. Licet Innocen.dixerit in.c.cum.p.manconella.de accuſ.ꝙ quando iſti tales ad teſtimonium admittuntur non admittuntur ſine tormentis.in gloſ.j.de quo Barto.in l.ex libero.de queſti o. Sicq̧ videtur iſtis iudeis fore credendum.ꝛ puto maxime in delictis ſecretis: vt eſt crimen corruptele qḋ fit in camera iudicis in ſecreto.vt dixit Barto.ff.de fur.l. qui ea mente.ꝛ expedit reipublice veniā concedere ea producētibus in lucem.per text.in auꝭ.ſed nouo iure.C.de pena iudi.ꝗ male iudicauit.ꝛ vbi aliter veritas haberi non poteſt admittātur teſtes qui alias non admitterentur: vt in.c.licet heli.de ſymonia.ꝛ.c.per tuas.vbi dicitur ꝙ mediator poteſt teſtificari in crimine ſymonie quando aliter veritas haberi non poteſt po-

[a] Filio. Caſus in quibus fili⁹ punitur ꝓ pr̄e enumerat. Archi.in.§.ſi ergo.l vlt.col.xvij.q.j. ꝛ habent et per glo.in.l. diui fratres. in ver.fuiſſe de iu.patro. ꝛ in.l.emancipatū.§.fi.ꝛ ibi bar.ff.de ſena.ꝛ ꝑ Dy. plene in reg. nō dꝫ.in.vj. Et qḋ ecōtra pr̄ ꝓ filio vide latiſſime ꝑ ludo.in.l. ſi filio.la.ij. in'.xiiij.col. ſolu.ma.ꝛ ꝑ pau.de caſt.l cōſi.xxxiij. ꝛ per are.et moder.l tracta.maleſi.l ꝟſic.dictum ſempronium. in vi.col.

tius ad preſumptionem ꝙ̃ ad probationem. et in.c. quoniam aliqua. in glo. de teſti. Bar. in.l.j. de ſumma tri. vbi dixit. † qđ infames admittuntur ad teſtimonium vbi alias veritas haberi non poteſt: tamen cum tormentis. per tex. in auť. de teſti.§. ſi vero. ⁊ ea. in.c. teſtimonium. extra eo. vbi hoc intelligunt de infamie infamia iuris et in ſubſidium: ⁊ in.l. ob crimen.§. ſi ea. ff. de teſti. ſm Jaco. vbi dicit ꝙ iſti qui repelluntur ex voluntate eorum admittuntur: vbi alias veritas haberi non poteſt: ⁊ idem in eo qui ratiõe ſui peccati a teſtimonio prohibetur. d.l. quoniam. de hereti. Et idem in magiſtratibus qui licet fauore publico prohibeantur a teſtimonio: tamen ſi vtilitas publica ſuadeat coguntur in defectum teſtificari. arg.c. a nobis. ⁊.c. dilecto. extra eo. Et facit de muner. ⁊ hono.l. vt gradatim.§. quotiẽs. ⁊ late cano. in.c. peruenit. de teſti. cogen. quia vbi aliter veritas haberi non poteſt: peccatum eſt illã celare. ij.q. iij.c. ſi quis. Et ſic iſti iudei: quia aliter veritas haberi non poteſt videntur poſſe admitti in hoc caſu ad teſtimonium. ⁊ dixit not. Joan. andr. in titu. de teſti. in.§.j. verſi. item ꝙ eſt ſeruus ꝙ deficientibus probationibus recipitur ſeruus etiam in alieno facto. per.l. ſerui reſponſo. ff. eo. ⁊.l. quero.§. ſi. de edi. edic. ⁊.l. diuus. de queſti. Quinimmo etiam mediatores ⁊ proſonete ſymo. poſſunt teſtificari in crimine ſymonie: vt in.c.j. de teſti. lib. vj. cum agitur ciuiliter. ⁊ quando criminaliter inducuntur ad faciendam p̃ſumptionem: vt ibi in glo. not. Et Bald. dixit in.l.j. de ſum. tri. ꝙ licet infames infamia iuris: vel facti non ſint habiles ad teſtimonia[a] proferenda quo ad condemnationem ꝙ erunt habiles ad inquiſitionem: et ſic quo ad torturam quod dixit fuiſſe dictum Odo. et videtur tenere Barto. in.l.j.§. queſtioni. de queſtioni. Quid ergo dicendum erit premitto igitur pro ſolutione ꝙ iura dicunt ꝙ iudex qui de corruptela impetitur debet eſſe legitime conuictus.l. iudices. C. de digni. ⁊ in.l. fi. ⁊ auť. ibi poſita. C. de pena iudicum. vbi text. expreſſe dicit ꝙ accuſans iudicem de corruptela debet hoc probare adeo ꝙ dixit Jaco. de bel. per illum tex. in auť. vt iudi. ſine quoquo ſuffra.§. ſi quis autẽ. in verbo iniuſtitia. ⁊ in verbo damnis. ꝙ ſi impetatur iudex in ſindicatu de iniuſtitia vel damno ꝙ debet probari euidens iniuſtitia manifeſta ⁊ non occulta nec preſumpta vt ibi. ⁊ in.§. illud. adeo quod dixit etiam Bald. in repeti.§. proficiſci. queſtio. x. ꝙ probationes contra officiales in ſindicatu dicunt eſſe probationes euidentes cum pro eis multum preſumatur. C. de offi. ciui. iudi. l. ſi quis. et facit de euic.l. herennius.§. gaya. adeo ꝙ dicitur ꝙ in cauſa ſindicatus non habet locum delatio iuramenti ſuppletorij.l.j. C. vbi de ratio. vbi Ange. hoc no. et facit.l.j. vbi de curia. et idem docto. in.l. bonefidei. Bald. Saly. Barto. et Lucas in.l. admonendi. ⁊ tex. in conſtitu. regni. de pena iudi. qui male iudicauit. in verbo conſtiterit requirit probationes legitimas in probatione corruptele. Licet Joannes mona. dixerit in.c. primo de teſti. in. vj. ꝙ quãdo ciuiliter agitur pro pecunia data officiali pro barrataria ꝙ ſtatur dicto tertij q̃ in hoc fuit mediator qđ videť ſpeciale in hoc crimine. Tamen ego diſtinguerẽ ꝙ

[a] Ad teſtimonia. vide D. Jaſ. may. in rub. de ſu. tri. in fi.

ſi quidē iudex q̄ in ſindicatu de corruptiōe arguit̄ fuerit al's bone fame ſolitus
mūdas habere man⁹ ⁊ nō credat̄ dictis iudeis quoꝝ fides vt. ſ. vacillat: qꝛ pro
bono officiali ſp lex p̄ſumit: vt. ſ. ⁊ argu. ff. de re mili. l. nō oīs. §. a barbaris. vbi
tex. no. ꝙ nō p̄ſunut̄ cōtra iuuentū in itinere ꝙ vadat ꝯtra deuctū ſi al's eſt bone
fame nō ſolitus p̄dicta cōmitterē: ⁊ facit bon⁹ tex. ff. de libe. exhi. l. iij. §. iul. vbi ſi
his q̄ patrē ſe dixerit auctoritate prudētie ⁊ fidei exploratis eſſe. Et dixit ſing.
4 Bar. in. l. ſertorē. §. ſi ex iprouiſa. ff. de re mi. † ꝙ ꝓbatio bone fame minuit ⁊ de
bilitat fidē iudicioꝝ: ⁊ ecōtra ꝓbatio male fame auget. ⁊ idem dixit Ang. C. de
queſt. l. milites. ⁊ accedat ꝙ ſingulariter dixit Jac. de bel. ar. illi⁹ tex. in aut. vt
iudi. ſine quoquo ſuffra. in. §. eos aūt. q̄ dixit ꝙ inſtrumenta ⁊ teſtes producti a
bono viro ⁊ a fidedigno digna ⁊ honeſta perſona preſumantur boni teſtes ⁊ ꝙ
inſtrumēta ſint vera vbi ex fide eligētis p̄ſumit̄ bonitas ꝓ electo vbi etiā dixit ꝙ
ſcholaris preſentatus in examine a bono doctore preſumitur bonus. ⁊ facit de
defen. ciui. in prin. ⁊ facit de offi. p̄fecti vigi. l. j. §. j. Et faciūt q̄ no. Spe. ⁊ Jo. an.
in addi. in ti. de inſtrumento edi. in. §. reſtat. in ver. ſ; q̄d ſi ꝓducit̄. ⁊ in. §. inſtru-
5 mentum aūt. in verſi. ſed nunquid confecto inſtrumento. vbi dr̄ † ꝙ ex bonitate
notarij preſumit̄ pro inſtrumento qđ ſit legaliter cōfectum: qꝛ bona fama no-
tarij hoc opatur: qꝛ ꝓ notario: ⁊ ſic ꝓ officiali preſumit̄ ratiōe iuramenti quod
p̄ſtat. extra de preſump. c. illud. ⁊ de preſcripti. c. ad audientiā. ⁊ bene facit text.
cum glo. in. l. iij. in prin. in v̄bo honeſta. ff. de teſti. vbi p̄ſumit̄ qn̄ fieri ꝙ a bono
fit. ꝑ tex. ⁊ gl. in. l. ſi q̄s ex argen. §. j. ff. de eden. ⁊ dixit Bal. in fi. C. de ꝓba. alleg.
d. §. a barbaris. qꝛ qualitas bone vite precedens eligit preſum. ⁊ indicia q̄ face-
rent ꝯtra aliquē. per. c. cū in iuuētute. de preſump. Aut ipſe officialis eſt nō inte
gre fame. ⁊ alias cōſuet⁹ baratarias ꝯmittere: ⁊ tūc cū ꝯtra ipſum degereret pre
ſumptio precedētis mali: vt in. l. ſi cui. §. iſdeȝ. de accuſa. ⁊ de ſuſpec. tuto. l. iij. §.
ſinaūt. ⁊ tūc hec p̄ſumptio ipȝ aggrauat. l. iij. §. ſi cū. de libe. homi. exhi. ⁊ l. l. nō
eſt veriſimile. ff. ꝙ me. cau. Et admittatur depoſitio dictoꝝ iudeorū cū qb⁹ con-
currit preſumptio predicta ꝙ officialis ipſe ſit cōſuetus cōmittere barratarias
per regulam ſemel malus: qꝛ ex perſonarum qualitate locus eſt coniecture. de
ver. obli. l. ꝯtinu⁹. §. cū ita. de act. ⁊ obli. l. fi. ⁊ in. l. j. ſi quis impera. male dixe. ſ;
6 Bal. in repe. l. ij. ff. de iureiur. in. xviij. charta. † Accedat quia contra valde diffa
matum admittunt̄ teſtes viles. Inn. in. c. cum J. ⁊. a. de re iudi. preſertim ſi cū di
cto ipſoꝝ concurrāt aliq̄ veriſimilitudines: ⁊ qꝛ dicatur ꝙ habuit vnū equū vel
veſtem de ſerico qui ⁊ que fuerūt viſa in poſſe ipſius officialis. ar. c. afferte. de
preſump. ⁊ dixit bar. in. l. filiofami. ff. de dona. ꝙ idem eſt aliquid expreſſe appa
rere vel ex cōiecturis. ⁊ ꝑ no. in. l. ciuile ⁊ in ciuilē. C. de fur. ⁊ ꝑ bar. in. l. fi. de qō.
vbi ponit qn̄ aliqua bona ex furto ſubtracta fuerūt viſa vel repta in poſſe inq̄-
ſiti ꝙ eſt indiciū cōtra ipſum inq̄ſitū. ⁊ arg. in. l. i. §. iulia. de teſti. ⁊. l. optimā. de
cōtrahē. ⁊ cōmit. ſtipula. Et faciunt no. per Inn. in. c. per tuas. de ſymo. que veri
ſimilitudines ⁊ cōiecture ſeu rei euidentie coadiuuāt ꝓbatiōes. ar. C. de cano.
fru. l. j. ⁊. l. iiij. cū ibi no. de dā. infec. Inn. i. c. ꝓpoſuiſti. de ꝓba. ⁊ ꝙ gl. dixit in. l.
j. ff. de proba. vbi de probatiōe q̄ coadiuuat̄ ex adminiculis. ⁊ dixit bal. in. l. fin.
7 C. de proba. ⁊ in. l. ſi q̄ adulteri. C. de adulte. † ꝙ in his q̄ cōiter conſueuerūt fieri
in ſecreto ꝓcedit̄ ex cōiecturis ⁊ p̄ſumptiōibus ꝑ no. in. l. fi. C. de pericu. tuto. vbi
vt̄ gl. ⁊ per eūdē Bal. in Rub. de ꝓba. Et hanc diſtinctionē coadiuuo in regno. ꝑ
capitulū regni vulgaris fame p̄loquium. vbi ſit dicta diſtinctio: ⁊ l; dici poſſet
ꝙ diſpoſitio illius capituli hodie locum nō habeat. qꝛ fuit edictum ad bene pla
placituȝ reg. Roberti vt in tex. ipſius capli expreſſe dr̄ ⁊ beneplacitū regis mor
te ſit finitū: vt late ſcribit bar. i. l. cēteſimis. de verb. ob. Bal. in. l. j. C. de poſtula.
R̄ndetur ꝙ dictum. c. fuit incorporatū in volumine cōſtitutionū ⁊ capitulorum
regni:

regni:ꝛ tanq̄ incorporatum pro lege hr̄ per .l.cum prolatis .ff. de re iudic.cum ibi no.q2 deinde fuit in regno allegatū ꝛ obſeruatum ſpacio longiſſimi tpis:ꝛ ideo dr̄ nunc vigere.ꝛ dz obſeruari:per no.in.l.in.ſi quis diuturno.ꝛ in.l.de q̄bus.de legi.ꝛ.l.j.in repe.C.que ſit lōga cōſuetudo.per bal. lz per mortē ſit bn̄ placitū expiratū:ꝛ ſic dicta ꝯſtitutio ſit oblita ꝛ exticta tn̄ remā

ſit rō ipſius ꝯſtitutiōis abolit.l.eos.de appel.p quā dixit Dy.† ꝙ lz nō poſſit alari lex correcta vel abolita ꝙ poterit allegari ꝓ ratione ſui adeo quod dixit Bal.in.l.cum multis.C.de dona.ꝙ

a correcta lege nō corrigūtur rōnes[a] ꝛ argu. Et ideo licet illud capitulum ſit abolitū vel morte cōdentis finitū remanet rō ipſius per p̄dicta:ꝛ ideo ex eo poterit argui:ꝛ dixit ſing. Bald.in ti.de pace tenē.ꝙ imperator Fed.fecit conſtōnem que incipit monarchiam permittēs duella in regno que licet ſit localis ex quo hz rōnem vr̄ generalis.ꝛ facit qd̄ dixit Bal.in ti.de pace iur.firmā.

in.§.iniuria.† ꝙ leges in conſiſtorio principis allegant̄ nō pro auctoritate:ſz pro rōne hoc ideo q2 leges nō debent allegari in conſiſtorio principis.in auṫ.de cōſulibus. Sic ergo illud.c.vulgaris fame ex quo fuit diu allegatum ꝛ obſeruatuz in regno :et eſt rōnabile ac cōcordās cū mente ꝛ diſpoſitione iuris cōmunis dz in regno obſeruari.ar. a cōtrario ſenſu eoꝝ que dicuntur de ſtatuto nouiter edito ꝛ non obſeruato.in.c.j.de treug.ꝛ pace.ꝛ Dy.in.c.fi.de cōſue.in.vj.ꝛ no.per Bar. in.l.fi.§.ſz cū antiq̄tas. de cura.furio.ꝛ in conſil.ſuo iudex cōmunis.ꝛ Bal.in auṫ.oēs peregrini.cōmunia.de ſucce.vbi dixit ꝙ ſi fuit facta reformatio ꝯtraria ſtatuto:tn̄ ſtatutū añ ꝛ poſt fuit obſeruatū:ꝛ non reformatio ſtatutū adhuc remanet q̄n̄.nō dr̄ interruptuz qd̄ ſemper viguit. Archi.ꝛ Dy.in.c.fi.de reg.iur. Pe.de ancha.in repe.c.canonum ſtatuta.ꝛ quod glo.no.in.l.rem nouā.C.de iudi. ꝛ.ſ.morte regis fuit finita prouiſio illius capituli vulgaris fame.tn̄ q2 deinde fuit obſeruatum in regno ꝙ illi ſtabimus per predicta.

1 Cauſa vniuerſitatis q̄n eſt ardua ꝛ criminalis minus credit̄ illis de vniuerſitate q̄ꝫ domeſticis.

2 Teſtis vacillans aut negans an ſit torquendus?

3 An ꝛ q̄n vni teſti ſtetur de veritate vel auditu mandati homicidij quo ad iudicium faciendum?

Vniuerſitas petit officialem ſindicari debere de culpis ꝛ defetib9.ꝛ ipſuz priuari ſalario ſibi ꝯſtituto ab ip̄a vniuerſitate:q2 iuſtitiam non adminiſtrauit an poſſint in hac cā teſtificari illi de vniuerſitate. Et an illi q̄ ſe ſubſcripſerunt in ſindicatu facto contra officialem ꝛ regi tranſmiſſo:vt ab officio remouetur ſuis exigentibus culpis dicas ꝙ lōga fuit diſtinctio doc.in.l.quedā.§.vniuerſitas.ff.de re.diui.ꝛ concludit̄ p Guil.ꝛ bar.ꝛ quando cauſa ſpectat ad vniuerſitatez principaliter q̄ꝫtum ad honorem:ꝛ cōmodum vniuerſitatis:ꝛ tunc vnus de vni

b uerſitate pōt eſſe teſtis[b] in cauſa vniuerſitatis:q2 dr̄ cā omniuz non aūt propria aut ſpectat ad commodum ſingulorum de vniuerſitate.ꝛ tunc vnus de vniuerſitate non poteſt eſſe teſtis ꝛ ibi

a Rationes. Ad dō eūdem.Ʒ.in ꝑ. ƺ officialē.ꝛ ꝙ ibi dixi in apoſtil.

b Poteſt eē teſtis.vide tu firmanū in ſuo an reo reperto rio.in ver.teſtes q̄. verſi. xxxviij. vbi plene an eē quando.

latinꝰ.hic autem igitur de honore:⁊ commodo vniuerſitatis in genere qui eſt ꝙ officiales ſindicentur:⁊ priuilegia obſeruēturq̄ hn̄t de ſindicatu officialium ⁊ nō de commodo ſingulorū:⁊ ideo poterint teſtificari per ibi dicta.⁊.in.l.iij.§.j.ff.ꝙ cuiuſcꝫ vniuerſi.no.⁊ dele.j.l.ciuitatibus.Et hoc etiā ibi tꝫ Ja.bu.vbi dicit ꝙ poterunt teſtificari in his que non ſunt in dn̄io ⁊ vſu ciuitatis.⁊ Jaco.de bel.in auẗ.de mona.§.cogitandum.vbi dixit de vniuerſitate que nihil habet in communi:⁊ quod hꝫ in.l.j.de colle.illi.Et ſic cum in hoc caſu non tractetur de aliquo commodo vniuerſitatis quod ſingulos reſpiciat poterunt teſtificari:in quo etiam vide longam diſtinctionem Saly.in.l.parentes.C.de teſti.vbi Cy.⁊ alij.⁊ Spe in ti.de teſti.§.j.ver.ſed nūq̄d.⁊.cano. in.c.iſup.⁊.c.tuis.⁊.c.veniēs.lo.ij.de teſti.de in ius vocan.l.ſed ſi hac.in.§.qui manumittuntur.in quibus locis fit etiam diſtinctio an poſſit probari per alios vel non:vbi.vide ⁊ in materia ſindicatus:qꝛ plerūcꝫ agitur de cōmodis illoꝝ de.vniuerſitate qui querelas pꝛoponunt ſine dubio.ceteri erunt idonei teſtes:qꝛ non agitur de aliquo cōmodo particulari vniuerſitatis vel ſingulorum per iura predicta.Et dixit bal.in.d.§.intantū.ꝙ aliqui de vniuerſitate ⁊ de conſtituentibus poterunt adhiberi in teſtes in inſtrumento ſindicatus.ar. inſti.de teſt.§.teſtes.Tamen dixit tutiꝰ fore ꝙ eẍ collegiū q̄dā in teſtes adhibeanẗ.⁊ idē Bal.dixit in.l.§.ſi municipes.ff.ꝙ cuiuſcꝫ.Spe.aūt in.ti.de teſti.§.j.ver.ſꝫ nunq̄d in cā vniuerſitatis.primo dixit ꝙ in cā criminali.vt in accuſatione p̄lati eccleſieꝑn̄t eē teſtes illi de vniuerſitate.xiiij.q.ij.ſup prudētiā.⁊ eẍ.e.inſup.⁊.c.tuis.⁊.c.veniēs.lo.ij.eẍ.e.cū nūtiꝰ.de accuſa.olim.⁊ de ſymo.heli.Quod intelligitur in defectum aliorum non aliter ſm̄ aliquos doc.antiquos.Et hoc quando illa cauſa criminalis eſſet vniuerſitatis:ſi tamen accuſatur prelatus ab aliquo de ipſa vniuerſitate pn̄t eſſe teſtes alij de vniuerſitate contra ipſum.extra de.teſti.ca.j.in omni negotio:extra de accuſa.ex parte.⁊ de electio.c.per inquiſitionem.vbi allegat rationem:qꝛ non magis reputantur domeſtici accuſantis q̄ꝫ accuſati.Subdens ꝙ ſi aliq̄s de vniuerſitate accuſat extraneum non poteſt teſtem inducere ſocium qui eſt eiuſdem vniuerſitatis:niſi in defectuꝫ.extra de accu.c.repellanẗ.xiiij.q.ij.c.ſup.iij.q̄.v.accuſatoribus.⁊.c.accuſatores.Tn̄ anto.de bu.in.d.c.nūtius.dixit hoc pcedere in cauſa vniuerſitatis eccleſie:⁊ nō in cā vniuerſitatis ſecularis:qꝛ nō datur fides plena ꝙ nō tenet imo.ibi.Tn̄ ibi Jo.an.facit dr̄iam inter vniuerſitatē magnā ⁊ paruam.in criminali:qꝛ ſi eſt magna pn̄t:ſecus ſi parua ⁊ in propoſito noſtro vbi tota vniuerſitas vel maior pars congregata inſurgeret contra ſuperiorem ipſorum vel contra officialē aut gubernatorem:⁊ faceret ſindicos ad deferendum accuſandum vel denuntiandum ipſum ſuperiori:⁊ petenduꝫ ipſum remoueri ab officio ;vel adminiſtratiōe:puto ꝙ illi de vniuerſitate q̄ interfuerūt in talibus vel qui ſubſcripſerunt in ſindicatu vel ſupplicatione data ſuperiori contra officialem de malo regimine.⁊ ad priuationem ⁊ punitionem ꝙ ſint ſuſpecti ⁊ nō poſſint teſtificari. per tex.in.d.c.repellanẗ.⁊per.d.c.veniēs.de teſti.⁊ Archi.lxxxj.di.c.tantis.⁊.ij.q.vij.c.lator.Et;ſentit Bal.allegando Cy.in.d.l.intantum.§.vniuerſitatis.vbi hec iura allegat nam iſti ſunt cōſpiratores cōtra ipſum officialē ideo repelluntur a teſtimonio contra ipſum:vt in.c.per tuas.⁊ c.licet.de ſymonia.⁊ in.c.cum.J.⁊.a.de re iudi.xj.q.j.conſpiratores.Jtem ſunt accuſatores ipſius officialis:ideo non admittendi.d.c.repellanẗ.de accu.⁊.d.c.accuſatores.⁊ ipſi tenentur ſi male egerunt ⁊ non tota vniuerſitas.l.ſicut.§.municipes.ff.ꝙ cuiuſcꝫ vniuer.no.l.ſed ⁊ ſi.§.j.de dolo.l.aliud.§.refertur.de reg.iur.Bar.in.l.aut factam in.§.fi.de pe.⁊ Jnn.in.c.grauē.de ſen.excom.ergo non poterunt teſtificari tanq̄ꝫ in cauſa propria nō obſtat dictum Specu.ꝙ in cauſa criminali vniuerſitatis pn̄t eſſe teſtes illi de vniuerſitate:qꝛ debet intelligi qn̄

cauſa vniuerſitatis agere̅t p ſindicos vel p gubernatores alias deputatos vel p actore̅ vel ꝓcuratore̅ vniuerſitatis: qꝛ vniuerſi
a tas per ſindicu̅ accuſata a vt no. Bal. in. l. ij. C. q̄ accu. ꝛ in. l. reos C. de accuſ. ꝛ in ꝯſti. regni. vt vniuerſitas accuſata. No̅ au̅t qn̄ ciues co̅ueniſſent ꝛ co̅gregaſſent ꝛ ꝯſpiraſſent ꝯ ſuperiore̅ ipſoꝝ qꝛ tu̅c iſti co̅ſpirantes no̅ poterunt eſſe teſtes p iura p̄dicta: preſertim qn̄ ꝓ libertate accuſare̅t eoꝝ ſuperiore̅: qꝛ vr̄ tractari de
2 eoꝝ co̅modo particulari. p. l. ij. ꝛ. iij. de libe. cau. †Et dixit bal. l. rub. ff. de reru̅ diui. qꝓ qn̄ ca̅ vniuerſitatis eſſet multum ardua ꝛ criminalis minꝰ crede̅t ipſis ta̅q̄ teſtibꝰ domeſticis. ar. d. c. repellu̅t. Attame̅ fuit dubitatu̅ an q̄relantes in ſindicatu ꝯ officiale̅ poſſint teſtificari ꝯ ip̄m in alijs cauſis ceteroꝝ ciuiu̅: i quo Bal. in. l. j. ff. q̄ quiſq̄ iuris. dixit qꝓ qua̅uis in facto qd̄ oe̅s ta̅git generaliter q̄libet de pp̄lo eſt aduerſariꝰ. tn̄ ſecꝰ eſt in facto ſpali: qꝛ no̅ e̅ aduerſariꝰ: niſi is que̅ factu̅ ta̅git: p gl. l. d. l. j. niſi diceres qꝓ iſti cenſe̅t inimici offa̅lis ꝓpter q̄relas tn̄ iſta inimicitia no̅ e̅ de oibus bonis officialis nec de maiori parte bonoꝝ ꝓpter qd̄ a teſtimonio non repelluntur. per no. in. l. iij. ff. de teſti. ꝛ per no. in. l. propter litem. de excu. tuto. ꝛ inſti. eod. §. inimicitie. ꝛ qd̄ hr̄ in. c. frequens. in ver. illuꝫ. aute̅ti. de teſti. ſpo. ꝛ q̄ bal. no. in. d. l. propter. in. §. dat remiſſionem. Niſi fuerit iſte teſtis alicuius cauſe criminalis contra officialem accuſator: delator: denunciator: promotor: vel inſtigator: vt probatur in. l. j. §. incidunt. ꝛ in. l. ſenatus. in prin. ꝛ in. §. ad eos. ꝛ ibi Bar. ff. ad turpil. Nam etiam teſtes in tali cauſa: vt inimici habentur ſcd̄m Bart. in. l. poſt legatum. §. is vero. de his qui. vt indi. per. not. in. c. cum. P. ma̅conella. ex̄ de accu. q̄ oia ſunt quotidiana. ¶An teſtes reprobati ꝛ q̄ no̅ poſſunt examinari ꝓpter inimicitia̅ vel etate̅ examinati facia̅t indiciu̅: vide. i. i verbo tortura. in. c. an teſtes reprobati. ¶An teſtes examinati poſt dicicita teſtificata facia̅t indiciu̅.
2 vid̄ ibide̅. ¶An teſtes viles ꝛ diffamati. vid̄ ibide̅. ¶†An teſtis variꝰ vacilla̅s aut nega̅s ſit torque̅dꝰ. vide i v̄bo tortura. in. c. teſtis. in teſtimonio. ¶An ſte̅t dicto torti q̄ de alijs ꝯfite̅t. vide in verbo tortura in. c. an ſte̅t dicto torti. ¶An dictu̅ vniꝰ teſtis integri faciat indicium ad tortura̅. vide in verbo tortura. c. dictuꝫ vniꝰ teſtis. ¶An iudex maleficioꝝ poſſit ex ſuo officio examinare teſtes a parte no̅ ꝓductos ꝛ inq̄rere. vide in v̄bo tortura. l. c. iudex maleficiorum. ¶An teſtis q̄ no̅ debuit examinari examinatus faciat indicium. vide in verbo tortura. c. an teſtis qui no̅ dꝫ examinari. ¶Si duo teſtes ſu̅t deſcripti in inſtr̄o: ꝛ vnꝰ mortuꝰ eſt ꝛ alter dicat ſe no̅ recordari reſultat p̄ſumptio co̅tra inſtr̄ꝫ. vide in v̄bo tortura. in. c. ſi duo teſtes. ¶Si teſtes ꝓducti ſuper accuſatio̅e aliud depona̅t noce̅t accuſato. in v̄bo tortura. c. ſi teſtes ꝓducti.
3 ¶†An ꝛ qn̄ vni teſti de v̄itate vl' de auditu ma̅dati homicidij ſtetur quo ad indiciu̅ facie̅du̅. vide in v̄bo tortura. in c. vnꝰ teſtis. ¶An teſtis q̄ no̅ dꝫ interrogari vel e̅ minꝰ idoneꝰ faciat indicium. vide in. c. an teſtis qui. in verbo tortura. ¶An teſtis qui non fuit legitime examinatus ratione ordinis non ſeruati vel qui non dixit plene factum faciat indicium. vide in verbo tortura. ꝛ in. dicto capi. an teſtis. ¶Ad probandam inno=

a ¶Accuſat Adde fely. l ca. paſtoralis in. ij. col. v̄ſi. vniuerſitas. de indi. ꝛ qꝓ ibi dixi in apoſtil.

centiaꝫ delati admittunt̃ teſtes domeſtici.vide in.d.c.an teſtis. ⁊ in.c.an ad torturã inferẽdam.¶An teſtis infamis faciat indicium ſi adiuuet̃ ex alijs p̄ſumptionibus ibidẽ.¶An teſtis q̇ nõ debuit interrogari.vide ibidẽ.¶An teſtis tortus cõtra legẽ faciat indiciũ ibidẽ.¶Teſtes viles admittunt̃ cõtra valde diffamatũ .Inno.in.c.cum.J.⁊.a.de re iudi.

1 ¶A tortura accuſati de crimine nũq̄ eſt incipiendum.
2 Indiciorum duo ſunt genera.
3 Iudicium d̄r indubitatũ qñ crimen eſt notorium.
4 Indicia que iudicis religioni ſunt commiſſa an et quando faciant indubitatam veritatem.
5 Confeſſio facta in tormentis añ ⁊ qñ poſſit reuocari.
6 Ueritas indicatur ex multitudine indiciorum.
7 An poſſit ex ſolis indicijs procedi ad cõdemnationem?
8 Uxor tacens de morte viri in domo interfecti preſumitur culpabilis.
9 In delictis ſecretis deuenitur ad tormenta propter difficultatem probationum.
10 Indicium quid ſit?

Tortura. Qꝛ plerũq̄ in ſindicatu iudices impetuntur de tortura:ne indicijs illatis: ⁊ immenſis:⁊ exceſſibus torture.ideo añ oĩa aliqua decreui inſerere de indicijs.†Et dico primo ꝙ nũq̄ a 1 tortura accuſati de crimine eſt incipiẽdũ:ſꝫ poſt indicia legitime apparẽtia incipit̃ a tortura.l.cũ cognitio aliter.de queſtio.vbi d̄r ꝙ tortura nõ legitime ſeu indebite facta ⁊ nõ caſu pmiſſo extinguit efficaciã debite ꝓbationis.l.j.C.de q̄ſti. nõ tñ vitiat reliquũ ꝓceſſum ex poſt factũ.gloſ. ⁊ Bal.ibi.ppterea 2 eſt ſciendũ ꝙ duo ſunt indicioꝝ genera[a] principaliter.ſ.indicia indubitata:⁊ dubitata q̄ dubitata ↄſiſtũt ĩ indicijs.et p̄ſumptiõibus argumẽtis veriſimilitudinibus.vt.ĩ. ſubijciam. ideo rectores tormentantes aliquẽ cõtra iuſtitiã puniunt̃ ſm Bal.in.l.q̄ſtionis.de queſtio.idem ſi exequãtur capitalem ſniam appellatiõe pendente:qꝛ decapitantur.ſꝫ Bal.in.l.ſi quis filio.§.his qui.de in iuſto.teſtamen.⁊.in.l.aditos.de epi.audi.Sunt autẽ indicia indubitata.ſm Tho.de piperato.in tractatu de fama quem refert ⁊ ſequitur Jo.an.in addi.Specu.in ti.de notorijs criminibus ⁊ poſt eum Sandi.in tractatu maleficiorum.⁊ Bal.in.l.fin. C.de proba qñ contra aliquem extat preſumptio iuris ⁊ de iure.que ideo dicũtur indubitata:qꝛ ſunt a lege approbata: ideo quia lex vult per illa procedi poſſe nedum ad torturam:ſꝫ etiaꝫ ad condemnationem.ſm doct.⁊ Bal.in.d.l.fi.que ſunt quando aliquis inquiſitus de adulterio ſe excuſat pretextu conſanguinitatis ⁊ poſtea reperitur cũ illa matrimoniũ cõtraxiſſe. naꝫ eſt legitima preſumptio ⁊ debet puniri.l.hi qui.C.de adulte.Et qñ eſt conuictus.l.qui ſniam.C.de penis.Et qñ conſtat aliquem ſuper crimine qd̄ penã ſanguinis non ingerit trãſegiſſe.ar.l.ij.ff. de bo.corum.⁊.l.furti.§.pactus.de infami.⁊ de iure fiſ.l.eũ. qui ⁊ not.C.de proba.l.fin.quo caſu poteſt ex iſtis condemnari. ſm 3 Jo.an.in.d.tit.⁊ †d̄r indiciũ indubitatũ qñ eſt crimẽ notoriũ.l.

a ¶Indiciorum genera. circa indiciorũ materiã vide tu Feli.in c.iij.loco.de proba.⁊ diffuſe.l.c.veriſimile.de preſumptio.⁊ in c.cuꝫ dilecti. de accuſati.i. vltima co.

cõfeſſus.de cuſto.reo.⁊.c.cũ in tua.de coha.cle.quo caſu etiam accuſatio non requirit.c.veſtra.co.ti.Et indiciũ etiã indubitatũ per euidentiã ⁊ qualitatem facti:vt qñ conſtat ꝙ quis alicui eruit oculũ q꞉ ex hoc atrox iniuria colligit.l.ij.in fi.ff.de iniur.⁊ qñ quis fecerit vel dixerit alicui nõ dicenda.ex hoc colligit ꝙ dolo illã iniuriam dixerit.l.j.C.de ſicca.cum ſi.Et qñ officialis deputatus ad inquirendũ non ad denũciandũ inuenit aliquem committentẽ maleficiũ vel accidentẽ de nocte aut arma portantem q꞉ ſufficit ad cõdẽnationẽ.ar.l.ſi irruptiõe.fi.regũ.in.§.fi.⁊ l.ij.in fi.ff.de iniur.l.illicitas.§.veritas.de offi.preſi.q꞉ oculorũ inſpectio habetur ꝓ quadã ſpecie ꝓbationis qñ aliquid oculis iudicis ſubijcitur more iudiciario inquirẽtis. Eſt etiã idiciũ indubitatum qñ ex domo vnũ habente introitũ viſus eſt exire aliquis pallidus cum gladio ſanguinolento in qua inuenit homo recẽter mortuus.ar.l.fi.C.de probatio. nã iſto caſu palliditas: ſeu trepidatio eſt vnum indicium.ff.de qua.ſ.l.de minore.§.pe.et arma ſunt aliud indicium:q꞉ contra arma portantem lex preſumit omne malũ.in aut.de armi.⁊.C.vt armo. vſus.li.xj.⁊ ex gladio ſanguinolento capit aliud indiciũ ex quo capit cõiectura ex qualitate facti ſicut alias in.l.vtrũ.ff.de don.inter virũ.Et etiã indiciũ indubitatum vbi.q erat inimicus capitalis occiſi in vinea ⁊ viſus fuit ſolus ambulare cũ gladio euaginato cõtra illũ ⁊ viſus eſt tpe maleficij ibi.⁊ erat fama cõtra ipm.nam hec quatuor bene ꝓbãt aliquẽ occiſum ꝑ illum.ꝑ.d.l.fi.de ꝓba.⁊.l.iij.§.numerus.ff.de teſti.Tñ vr̃ fienda tortura vt ex ore ſuo: iudicet.xxj.di.c.nunc aũt.⁊ de iure fiſ.l.imperatores. In quo aliud ponitur exemplũ.vt ſi dicatur ſeius occidit titiũ ⁊ nõ ſunt teſtes ſ꞉ probatur qđ ſeius erat inimicus titij.de quo in.l.j.§.preterea.de queſtio.de lega.l.ſciendum.§.ij.⁊ ipſe ſolus erat ꝓpe locum illũ tempore homicidij ⁊ ꝙ ipſe domeſticus erat homicide.vel homicida eius familiaris ⁊ eum receptauit vel ſi iactauit ſe qđ faceret eum occidi ⁊ erat homo ad hoc poteſt.l.metũ.C.ꝙ metꝰ cauſa.⁊.l.ij.⁊.iij.ff.q.ex cau.ma.⁊ ꝙ inimicitie.vel offenſe ꝓceſſerunt inter ipſos ⁊ erat publica fama.nam hec omnia ſimul iũcta vident eſſe indubitata indicia.ita dicit hoc vltimũ Io.and. in addi.Spe.in ti.de ꝓba.in fi.allegans tho.de piperato.⁊ hoc etiam tenet Bal.in.l.fi.ff.de here.inſti.vbi etiã Io.de imo.ſeq̄tur Io.an.⁊ hoc etiã t꞉ Gãdi.l ti. de maleficijs dicẽs qđ ex iſtis a licet idubitatis nõ poſſet q̃s in perſonã condemnari[a]. Tñ poteſtas habens arbitriũ poſſet ꝑ iſta indicia ꝯdẽnare ad penã pecuniariã que licet ſint indubitata tñ poſſet cõtrariũ ꝓbari.arg.in aut.de tabel.§.ſi vero.⁊.l.fi.C.q ad li.ꝓcla.q꞉ nihil eſt adeo idubitatũ ꝙ nõ recipiat ꝓbationẽ in cõtrariũ ſm Gãdi.in dicto loco.Et dixit Bal.in.d.l.fi.de ꝓba.ꝙ ex quo iſta indicia ſunt indubitata legi.debẽt etiã eſſe indubitata iudici.ff.de peri. tuto.l.ſi tutor.dicẽs ꝙ ex quo talia indicia ꝯcludũt iudici ſi aĺr iudex fa4 ceret facit litẽ ſuã ſubdẽs ⁊ ꝙ illa indicia q̃ nõ ſunt a lege ꝓlata. ſed iudicis religioni ſunt cõmiſſa.tũc ſimul collecta inducũt indubitatã veritatẽ ponẽs exẽplũ in cõfeſſionibus extortis ꝑ tormenta q̃ nõ ꝑ ſe ſ꞉ cũ perſeuerãtia ⁊ fama veriſimilitudine facti

a Cõdemnari .vide tu d.ale.d imo. in.l.abſentẽ ff.de penis.⁊ Gandi.alle. hic ꝑ pari.in trac.maleſi.ti ru.de indi.et preſumpt.et olno.pau.de ca.l cõſ.cxcj.

vel adminiculis indubitanter indicant veritatē .per.l.qui ſniam.ff. de penis.⁊
l.j.§.diuus.de qō.ꝓpter qđ dicit ibi † ꝙ nō ꝓdeſt cōfitenti in tormentis reuocare
cōfeſſionem ꝑ ſe factam ſi ſint alia indicia cōiuncta cū cōfeſſione extorta q̄ indi
cant veritatē niſi reuocās cōtrariū clare ꝓbaret:vel ꝑ indicia euidētia cōtraria
5 indicia dicens † ꝙ ex multitudine indicioꝝ veritas indicaṫ qđ eſt ad inſtar qñ ex
oculis corporalib⁹ lux·vť ex q̇bus itulit ꝙ ſi quis de die viſus eſt intrare domū.
⁊ poſt modicū eſt auditus clamor mulieris.⁊ viſus eſt ſtatim,q̇ intrauit exire cū
gladio ſanguinolēto.⁊ reperta eſt mulier in facie vulnerata ꝙ ſufficiēter eſt ꝓ-
batū cō tra illū.q̄z nō ꝑſumiṫ ꝙ illa mulier voluerit ſeipſam ꝑcutere. q̄z iſta in-
dicia indubitata plura ſimul collecta.⁊ in vnā conſonantiā tendētia: indicant
ꝓbabilē veritatē.l.milites.§.opꝫ.de qō.ſm Bal.in.d.l.ſi.Et etiā ſi reperiṫ po
ſitus libellus infamatorius in loco ⁊ ꝓbeṫ ꝙ ille ſolus viſus fuit inde exire erit
indicium cōtra eū ſm Ang.in.l.cuꝫ cognitionaliter.C.de qō.⁊ Bal.in.l.aditos.
de epi.audi.ꝙ indiciū notoriū eſt qñ q̇s viſus eſt aufugere per plateā in conſpe
ctu populi cū gladio ſanguinolento.q̄z facit maleficiū notoriū. ſm Innoc.in.c.
ſtatuimus.de offi.deleg.⁊ facit qđ no.Bar.in.l.iij.ff.de fur.⁊ idē dixit Bal. in.l.
7 milites de qō.† ꝙ pñt eſſe tot ⁊ talia indicia.ꝙ ex ipſis ſolis ſine tortura aliqua
veniaṫ ad cōdēnationē.ꝑ no.in.l.ij.§.j.de execu.tu.dicēs ꝙ ex indicijs indubita
tis ſine tortura pōt veniri ad cōdemnationē.tñ dicit qđ iudex dꝫ extorquere cō-
feſſionem per torturā.⁊ dixit idē Bal.in.l.excipiunṫ.ff.ad ſill'.ꝙ ex multis indi-
cijs reſultat plena probatio etiā ad cōdēnationē capitalē etiā cōtra impuberes
per illū tex.vbi pluribus concurrētibus augeṫ delictū licet Inn.in.c.ſicut:de ſy
mo.dicat ꝙ magis eſt tēperanda ſnia qñ iudicatur ex indicijs q̄ qñ ex certa ſciē
tia.ar.c.q̄z veriſimile.de preſum.ſm Bal.in.l.nō eſt veriſimile.ff.ꝙ me.cau.licet
Gādi.vbi.ſ.dixerit ꝙ ex pluribus indicijs nō pōt cōdēnatio fieri in perſonā ſed
8 in pecuniam.vt.ſ.dictum eſt ⁊ dixit Bal.in.d.l.excipiuntur.ſm Dy.eſſe ar.† cō-
tra vxorē que tacet de morte viri in domo interfecti qđ ꝑſumaṫ culpabilis vel cō
ſcia de morte eius vel ꝑſumptiue:per quod dictū vidi ꝙ fuit torta quedam mu-
lier que diu tacuerat de morte viri q̇ nō reperiebaṫ que quadā die clamauit plo
rans qđ in ſtabulo erat fetor maximus ⁊ vicini occurrerunt ⁊ reptus eſt ibi viri ſe
pultus ⁊ torta confeſſa fuit qđ occidi fecerat virum a quodā adultero.⁊ inde ſu
ſpenſa.⁊ dicit Dy.quē ibi refert Bal.in.l.nō eſt veriſimile.ff.qđ me. cauſ. qđ ex
pluribus indicijs vel argumētis vehemētib⁹ pōt in cauſa crimnali iudicari. Et
adde q̄z Ang.in.l.milites.C.de qō.in lec.dixit ꝙ ſi fieret inq̇ſitio de furto pāno
rum vel pecuniarum:⁊ probareṫ qđ vnus magnus mercator bone fame ⁊ vite no
bilioris viſus fuiſſet exire de domo de qua dr̄ res vel pecunia ſubtracta ⁊ viſus
fuiſſet aliquid portare ſub clamide.etiā ſi probareṫ iſtud indiciū ꝑ duos teſtes
nō erit ſufficiēs ad torturā q̄z nō eſt veriſiľe qđ tantus vir ad tā vile miniſteriū
prorupiſſet ſi tamen cum iſto indicio concurrerent alia indicia vt quia probare
tur quod incontinenti cum exiuit viſus fuit expēdere multam pecuniam illius
cunei cū illa q̄ dicebaṫ ſubtracta:⁊ reperiṫ qđ tpe ſubtractiōis nullus domum in
trauerit.niſi ipſe ⁊ cōſtabat pecuniā ſubtractā talia eſſent indicia ad torturā et
ille torquebiṫ q̄z ex iſtis duobus induciṫ veriſimilitudo ⁊ obfuſcaṫ illa prima ꝑſum
ptio.ſm Ange.ibi etiā ſi reperiaṫ mortuus aliquis ⁊ ſint aliqua ſigna venatio-
nis erit indiciū indubitatū ſi probetur ille de quo ſint ſiniſtra vel veriſiľis ſuſpi
tio emerit venenū.ar.no.ꝑ Bar.in.l.j.de parrici.⁊ in.l.ij.de ſic.⁊ in.l. abortiōis.
9 de penis.⁊ adde Bal.in.l.q̇cunq̄.de ſer.fugi.dicentē † ꝙ in delictis ſecretis ⁊ tra
ctatib⁹ ⁊ ꝯſilijs ꝓpter difficultatē ꝓbationū deueniṫ ad tormēta ⁊ q̄ñcūq̄ ad ꝯdē
nationē ⁊ abſolutionē ex ſolis indicijs ſi ſint ita certa ꝙ vix negari poſſint.de qō.
l.milites.de execu.tuto.l.ij.§.opꝫ.ꝑ ang.i.l.ſi.C.de ꝓba.⁊ dixit idē bal.i.l.nemo.

de epi.audi.q in delictis enormib⁹ ad eorũ inueſtigatiõnẽ ſpecialiter in illis que clam committunt ſicut eſt venenatio ⁊ incantationes facere adulteriũ cõmittere monetã falſare ⁊ in ſimilibus iudex dꝫ eſſe promptior ⁊ facilior ad torturã: ⁊ regulariter illa indicia ſunt ſufficiẽtia ad torturã que non pñt ſe ad aliud habere ꝙ ad illud delictũ: vt no.in.l.fi.C.de qõ.per Jac.bu.in.l.fi.de proba.dñt autẽ eſſe indicia prima maleficio non autẽ remota.
10 l.placuit.de queſtio. ¶ †Dicit aũt indiciũ notabile ſignũ maleficij ſm. Odofre.in tractatu de indicijs.in.c.quarto.

1 Indicium eſt cõtra inuentũ in loco in quo ſcelus cõmiſſuꝫ fuit.
2 Repertus in crimine vtplurimũ certis paſſionibus agitur.

1 SI quis †eſt inuent⁹ in loco vbi ſcelus cõmiſſum eſt quodãmodo eſt argumentuꝫ ⁊ indiciũ ꝯtra eũ.ff.ad ſil.l.j.§.q̃d.ergo.⁊.§.hoc autẽ.⁊.§.eo.⁊ eſt indiciũ nimiũ violẽtũ vñ fur ꝺ̃r depꝛehenſus ſi inueniꝛ occidiſſe fregiſſe vel effudiſſe.l.ſine.ff.de cõdi.fur.§.j.ſicut cõtra inuẽt⁹ in alio loco nõ reuertẽs a ſcelere eſt innocẽtie.ar.ſm Quinti.Si aũt reperiaꝛ i loco ꝓpiq̃ vr̃ idẽ ac ſi repiaꝛ loco ipõ.ar.ff.de via pu.l.edilles.in pñ.de flu.l.pe.§.j.de munc.⁊ hono.l.fi.§.ſi qs.⁊ quẽad.ſerui.amit.l.ſi loc⁹.§.cũ viã.⁊ inſti.ad.l.acq̃l.§.itẽ ſi putator.ibi ꝓpe viã.⁊ i.c.ſi ciuitas.de ſen.exc.i vj.Qð eſt ver̃ ſi nimis eſt propinquus vt q̃ſi ꝯtiguus videaꝛ: ſec⁹ ſi remot⁹ ad hec de cõſe. eccle.c.j.i.vj.nõ tñ vt tãtã p̃ſumptionẽ faciat: ſꝫ ꝑ vicinitatis ⁊ diſtãtie quãtitate.ar.l.ꝓlocis.de ãno.⁊ tribu.li.x.⁊.l.pe.de ſuſce.⁊ archa.e.li.⁊.ff.de ambi.l.iij.§.j.ſm Lu.de pe.q̃ hec dixit. in.l. euictiões.de curſu pub.lib.xij.Et dixit bar.i.l.iij.ff.de fur. q ſumiꝛ indiciũ ꝯ valde frequẽtãtẽ viã: vbi repiꝛ cadauer.⁊ Bal.i.l. multũ.C.ſi qs alteri.⁊ in.l.j.C.de ſer.fug.⁊.in.l.fi.C.de here.inſti.⁊ ang.in.l.j.C.ſi qs ipera.⁊ qð Bar.no.i.l.iuſto.ff.de vſuca.⁊ in.l.ij.§.j.de priui.credi.⁊ ſm Bar.ſi res repta eſt apud aliquẽ niſi oſtẽdat a q̃ habuit.l.fi.ff.de qõ.⁊ Saly.i.l.fi.C.e. vbi dixit: niſi faciat illaꝫ artẽ: vt qꝛ emat ⁊ vẽdat mobilia: qꝛ nõ p̃ſumiꝛ ꝯ
2 eũ. ¶ †Rept⁹ i crie vt plurimũ certis paſſiõib⁹ agiꝛ qꝛ eiſde ingẽs ꝯtigit trepidatio ⁊ iutẽ hũani coloris ſuccedit pallor: ⁊ inepta locutio vt credaꝛ a culpa nõ eẽ vacu⁹.ſꝫ Oui.x.metamor.⁊ Quiti.i ceco.⁊ lumie ſilẽtiũ ẽ admiratio ſubita miſeroꝝ neſcit tacere depꝛ̃hẽſoꝝ ſceleꝝ trepidatio q̃ oia idicia ſunt ad torturã: vt ꝓbaꝛ.ff.de qõ.l.de mino.§.pe.⁊ ſi ſuſpitiõib⁹ re⁹ vrgereꝛ torquendus eſt.e.ti.l.fi.ita Lucas de pen.d.l.euictiones. de curſu publico.⁊ vide.ĩ.in.c.tortura.licet regu.

1 Cõfeſſio in criminalibus extra iudiciũ facta delictũ non ꝓbat.
2 Confeſſio facta parte abſente an ⁊ quãtũ valeat: ⁊ nu.3.
4 Confeſſio extraiudicialis an valeat ſine pſeuerantia.

1 VIa cõiter dꝛ̃ † q ꝯfeſſio in crĩalibus extra iu-
a diciuꝫ facta delictũ non ꝓbat[a] glo.in.l. qñ.ff.de infami.et glo.in.l.pen.de interdic.mſi. tñ eſt ſufficiens ad torturã.glo.⁊ Bar.in.l.capite quinto.de adul. q̃ confeſſio extraiudicialis: tunc eſt ſufficiens ad torturaꝫ qñ eſt iuncta cũ veriſili

a ¶ Non probat. Et an et qñ opaꝛ vide Fely.in.at ſi clerici ꝺ iud. l.v.co.ꝟ. iij. alle.poſt pñ. vbi q̃d cũaſit ꝟ.ſeq.⁊ in.c. ſi cautio.iiij. col.ĩ fi.ĩ.ꝟſi. iiij. declaratio ſꝫ q̃d ꝺ cõfeſſiõe facta corã iudice ĩ cõpetenti an valeat vt extraiudicialiſ ⁊ opetur idiciũ. ad torturã. vide p eũ i.d.c.at ſi clerici.i.iiij.co. in ꝟ.vrũ autẽ.cũ plu.ſe. et tractat de cõfeſſione facta p clericũ coraꝫ iudice ſeculari.

cauſa ratione loci ꝛ tpis. Ita bal. intellexit illam gl. in. l. admonendi. de iureiu ran. et eo. modo rñdet ad. l. q̄ro. de edi. edic. ꝛ ideo qñ ꝯfeſſio extraiudicialis eſſet informis: nec ſi certa ꝛ qualificata ꝯtinens locū ꝛ tp̄s cōmiſſi criminis qđ nō pōt ex ea venire ad torturā: ſecus vbi locum ꝛ tp̄s ꝯtineat. ad qđ facit ꝙ idē bal. in. d. l. q̄m. dixit ꝙ ꝯfeſſio informis vt q2 q̄s confitet̄ homicidiū commiſiſſe nihil operatur. ꝛ ꝙ In. in. c. p inquiſitionē. de elec. ꝛ exceſ. p̄la. c. quam ſit graue. ꝛ qđ
2 idē Bald. in. l. in bonefidei. C. de iureiur. † ꝙ confeſſio facta abſente pte non ꝓbat ſemiplene. dicens ꝙ ideo in. l. capite quinto. de adul. facit ſemiplenam. ꝛ eſt ſufficiens ad torturam: q2 ibi fuit ꝯiuncta cū veriſimili ꝯditione tpis: q2 ſequūtur legentes in. d. l. admonendi. ideo vr̄ ꝙ confeſſus crimen extra iudiciū pōt cogi ad pſeuerandum in illa ꝯfeſſione p. d. l. capite quinto. † Qđ h3 locum ſi illa ex
3 traiudicialis ꝯfeſſio ſit verſilis ſecus ſi nō veriſilis. ar. l. j. C. ſi quis impera. male dixe. ꝛ. l. milites. de qō. et not. Bal. in. l. j. de auť. tuto. Et ideo in. d. l. capite. v. glo. dixit ꝙ illa ꝯfeſſio eſt ſufficiens ad torturā: q2 ibi cōcurrebant plura cū confeſſione. ſ. ea veriſilis ratione tpis ꝛ loci captio in flagranti. L3 idem Bald. in. l. ictus fuſtium de infami. dixerit ſimpliciter ꝙ faciat indiciū ad torturā. et in iuribus. ſ. alleg. ſm̄ And. de Iſer. in cōſti. regni humanitatis. t3 ſimplr ꝙ faciat indicium: l3 alij dicant ꝙ eſt ver̄ qñ fuit facta parte pñte. alias ſecus: tñ ide3 Bal. in. d. l. q̄m dixit qđ faciat indicium parte pñte facta vel abſente. ꝛ not. illa gl. q2 licet dicatur † qđ illa confeſſio facta in tormentis nō teneat niſi ſit pſeuerata qđ
4 non h3 locū vbi quis eſt tortus rōne extraiudicialis confeſſionis q2 cōfeſſio talis remanet ꝛ valet ſine perſeuerantia. ꝛ vide Bar. qui dicit ꝙ ille corā teſtibus cōfeſſus fuit ſe captum q̄ dep̄ehenſus in adulterio q̄ non ſunt oibus not. Adde vnum ſingulare ꝙ licet iſta confeſſio extraiudicialis nō ſit ſufficiens ad condēnationem: ſed tantū ad torturam ꝙ poterit puniri confitens tanq̄ ſe delicto glorians extra ordinem arbitrio iudicis per tex. ſingu. in. c. q̄ ſit graue. de exceſſibus prelatorum. ꝛ vide qđ habes. ĩ. in. c. quia ſepe accidit.

¶ Iudex an debeat admittere cōfeſſionem veriſimilem et ſponte factam.

1 Quidam fuit tortus bñ decem vicibus ꝛ cōfeſſus in bancho: et notarius ſcripſit ꝙ ſponte ꝯfeſſus fuit nunc dr̄ ꝙ non eſt ver̄ id qđ ſcripſit notarius ꝙ ſponte: ꝛ impedit̄ in ſindicatu ipe notarius et iudex: an teneat̄ ipſe notarius ꝛ iudex q̄ ſcribi fecit: et q̄ interfuit torture. ꝛ Iac. but. in. l. ij. C. ꝙ me. cā dixit ꝙ male fecerūt. bal. dixit ꝙ non incidunt in falſum: q2 cōfeſſionem viderunt ꝛ audierunt de hoc metu non viderunt nec audierunt ꝯtium: vñ de metu notari⁹ non pōt inſtr̄m ꝯficere. l. hac conſulti. C. qui teſta. ꝛ iudex excuſat̄: q2 non fuit de hoc preciſe tortus vt confiteret̄: ſed vt ver̄ dicat: ꝛ q2 ſic ſe h3 conſuetudo excuſat ſm̄ Bal. in. l. j. C. de confeſſio. in repe. Ang. aut in. l. qui in aliena. §. celſus. de acqui. heredi. dixit qđ ſi dum ille erat in tormentis notarius ſcripſit ꝙ ſponte: ꝛ tūc falſum commiſit: ſecus in alio loco erat puta ad banchū. ar. l. j. §. diuus. ff. de qō. que fuerūt v̄ba Bar. in. l. j. ſi q̄s vltro. ff. de queſtio. et vr̄ tex. in auť. ſacra puberum. C. ſi aduer. vendi. vbi non dr̄ ſponte fieri qđ fit cogente iperio vel metus. Tñ bal. in titu. de pace iur. firman. §. iniuria. dixit ꝙ ſi dum eſt in tormentis notarius ſcribat ꝯfeſſionem eſſe factam voluntarie non eſt falſarius: q2 coacta voluntas: eſt volūtas. l. velle. de reg. iur. et. l. ſi mulier. §. penul. qđ metus cau. Adde q2 Pe. de ancha. in conſil. cxxij. incipiente viſa inq̄ſitione. dixit bal. conſuluiſſe qđ qñ notarius atteſtatur quod quis fuit ſponte cōfuſus in curia: ꝛ reus dixit ꝙ formidine tormētorum illatorum vel inferendo⁊: qđ ex quo aſſeſſores ſolent extorquere iſtas confeſſiones a cōmuniter accidentibus d3 preſumi qđ formidine tormento⁊3. alle. not. Cyn. et Iaco. but. in. d. l. j. C. ꝙ metus cau. rep̄hēdentes aſſeſſores hoc ſcri

bi facientes: quia nemo vitam ſuam odio hꝫ: ⁊ ſufficit terror iudicis dicens ꝙ ſi fuerit talis confeſſio reuocata non poterit iudex illum cōdemnare. ꝑ glo. q̄ dicit qđ ſoli nude confeſſioni nō creditur. vt no. in. l. ij. de cuſto. reo. ⁊ dixit idem bal. in. l. nouiſſime. ꝙ fal. tu. ꝙ ſemp in officiali ꝓſumitur terror ⁊ carcerato ꝓ crimine ſemꝑ inſtat metus ex quo officialis hꝫ inſtrumēta parata: q: potētia in habitu idem operatur qđ potētia in actu. l. labeo. de ſta. li. ⁊. non ſolum de appella-

1 tionibus. in. vi. ¶ †Confeſſionem ergo veriſimilem ⁊ ſponte factam iudex non dꝫ admittere: niſi alia ſuffragentur adminicula. vt no. in. c. q: veriſimile. de preſum. et confeſſi. contra naturam non valet. c. fin. de confeſſi. ⁊. c. nos in queſt. ij. q. i. ideo confeſſus formidine tormentorum dꝫ reuocare confeſſionem.

1 ¶ Difficile eſt crimen non prodere vultu. et nu. 2.
3 Mendacium quid ſit?
4 Mendacij ratione quis videtur eſſe in dolo.
5 Vaſallus propter mendacium in lite perdit feudum.
6 Varius aut vacillans quis eſſe dicatur vſꝙ adeo vt torqueatur.
7 Signa male conſcientie que ſint?
8 Teſtis quando dicatur vacillare. et nu. 10.
9 Juramentum principalis in ſui detrimentum non faciat ipſum periurum.

VIſo de indicijs indubitatis reſtat videre de indicijs dubitatis. et dicit Bar. in. l. fi. ff. de q̄ōni. vt ſi diffamatus eſt male vite conditionis ⁊ fame q̄ conſueuit ſilia facere. l. de minore. §. j. ff. de q̄ſtioni. de re milita. l. non omnis. §. a barbaris. ⁊ ſi ipſe notam habebat domum in qua furtum eſt factum. l. dñs horreoꝝ. ff. loca. vel ſi poſt furtuꝫ factum aufugit. vel ſe abſcondit ad ſill. l. lege cornelia. Quod intellige qñ aufugit ante accuſationem inſtitutaꝫ ſm Bar. in. l. j. de his q̄ ſibi mortem. vel ſi res furtiua eſt reperta penes eum. l. in ciuitate. ⁊. l. ciuile. de furtis. vel ſi res ſubtracta ſolum ꝑtinebat ad eius cōmodum: vt ſi ſint ſubtracta inſtrumenta libertatis. l. pen. §. ſi q̄s libertatem. de lati. liber. vel ſi fuiſſet q̄s extra iudicium cōfeſſus. l. capite quinto. de adulte. vel ſi fuiſſet cum rumore fugatus ꝓpter tale maleficium ad. l. acq̄. l. itaꝙ. Et dixit An. de iſer. in conſti. de vio. me. illa q: clamor ſeu vociferatio facit indicium ⁊ in homicidio ⁊ vulnere iſtud erit magnū indicium ad torturam. l. j. §. pe. de queſtio. vel ſi quis viſus fuit facere preparamenta ad homicidium. vel ire ꝑ illum locum in quo erat interfectus

1 in quo non erat ſolitus ire. l. iij. §. eiuſdē. ff. de teſti. †Et etiam indicium qñ reus delatus examinatur a iudice loquitur trepide pauendo ⁊ variando: ſm Bar. in d. l. de minore. in prin. de q̄ō. et in tracta. de q̄ō. dixit ꝙ vbi alia indicia extrinſeca non precedunt iſtud erit indicium ad torturā tñ iudex dꝫ hoc ſcribi facere in actis: q: hoc dicebat trepidando ⁊ balbutiendo ⁊ ſiſis. et ꝙ iſta dicebat variādo et ſcribant variationes ⁊ diuerſitates depoſitionū ſuaꝝ ne poſſit iudici opponi ꝙ fecerit poni ad torturā ſine indicijs: ⁊ in ſindicatu puniri: ⁊ idem dixit tenere. Spec. in ti. de teſti. alle. extra de ꝓba. ca. qm̄ contra. ad hoc facit illud Vergi.

2 †O q̄ꝫ difficile eſt crimen nō prodere vultu. Et idem dicit Bar. in. l. fi. circa prin. de queſti. vbi dixit ꝙ ſi eſt factum magnum furtum iudex pōt mittere ꝑ viciniſe inquirere: ⁊ ſi inuenerit ex ipſa inq̄ſitione aliquem de quo ſit ſuſpitio dꝫ euꝫ interrogare diligenter de multis circunſtantijs. et vbi ſtetit illa nocte. ⁊ cum quo comedit vel cenauit: ⁊ tunc ex ſermonibus vocis et trepidatione ſeu inconſtātia poterit contra eum habere aliquam preſumptionem: vel non habere dicens ꝙ ſi reptus erit in mēdacio erit magna ꝓſumptio ꝯ eum p. l. vni⁹. §. teſtes. eodeꝫ ti. et extra de ꝓſum. c. lr̄as. ⁊ idē tꝫ Bar. in tractatu de q̄ſtio. tñ dꝫ conuinci ꝑ teſtes de mēdatio. vt. j. hēbis. Et ꝙ mēdaciū aggrauat. adduco glo. in. l. de etate. l pri.

a ¶ Uocis. Adde idem d. Marianū ſoz.i ɔſi.xv. incip.viſis p̄ dictis.i ꝟſi. itē q2 ibi ho mines eni in ſ.pte.vbi re= fert hoc eſſe ſm̄ Auguſti nū in libro ꝯ mendaciū et beatum tho. ij.ij.qō. cx.ꝛ ibi ꝙ eſt pec catum cōtra naturam.

3 ff.de interroga.ac.que dicit† qđ mendacium eſt falſa ſignifica= a tio vocis*cum intentione fallendi.vbi ēt dicit glo.in.§.q̄ tacuit qđ mendax vř iudicem decipere.ideo punitur p.l.debuit.de infa 4 mi.†Nam rōne mendacij q̄s vř in dolo eſſe.l.ſeruus.§.ſi perſua ſeris.de dolo.de quo vide aliq̄d p Bal.in.l.j.C.de fur. niſi ipſe haberet vnū teſtem p ſe vel aliud veriſil'e.q2 tunc mendaciū nō faceret p̄ſumi ꝯ ipſum.vt.l.maritus.eo.ti.Et lȝ Bar.dicat ꝙ qn̄ reus vacillat ꝙ eſt magna p̄ſumptio ꝯ eum.tn̄ Ande.de iſer.in conſtitutio.regni.ſi dāna clandeſtina dixit hoc habere locuȝ in teſte vacillante in teſtimonio ꝙ torquetur ꝛ punitur ex officio. non aūt in eo q̄ interrogatus a iudice negat ſeu fatetur.et poſt ea dicat ꝯtrium ꝙ non torquebit.q2 lȝ contraria dicere vel pone re propter ſui ſalutem.ff.de excep.l.nemo.dicens ꝙ ſi re⁹ variat non tormentabitur:ꝛ ꝙ ſi primo ɔfeſſus eſt ſponte ſtabitur ſue ɔfeſſioni.et non obſtat ſi poſtea neget: q2 ſtabitur prime ɔfeſſio ni niſi pbet errorē.vt ibi p and. Tn̄ aſſeſſores crudeles ꝛ curio ſi inuenire maleficia ſepius interrogant reū ad videndum ſi va riat:vt pp̄ter ipſam variationē ip̄m ponant ad tormenta.et in hoc ſeruat opi.Bar.ꝛ vide Bar.in trac.de q̄ōnibus q̄ tenet idē ꝙ in.d.l.fi.de q̄ōni.Adde ꝙ Luc.de pē.in.l.quotiens.de digni. lib.xij.dixit ꝙ ꝯ̄muis and.de iſer.in.d.conſti.teneat ꝙ nō ſit tor= quendus principalis pp̄ter variationem dicēs eſſe temerariuȝ ire cōtra opi.tanti viri.tn̄ ipſe credit ꝯtrium dicens ꝙ ſi teſtis va rius cuius dictuȝ nō valet torq̄tur.in aut.de teſti.§.ſi vero aſſūt. et.l.ex libero.ff.de queſtio.ꝛ.l.qui falſa vel vera.de teſti.forti⁹ dicit torquēdo principalē cuius dictū contra ſe valet.d.l.de eta te.§.j.nam in principali cadit varietas.c.ſuper his. de penis.de iureiur.c.cum impoſitionibus.ꝛ varietas in principali appella tur iniq̄tas in extraiudicialib⁹.l.ſi q̄s poſt.de re.credi.Et nō ob ſtat ꝙ lȝ contraria pponere.q2 veꝝ eſt in ɔtrarijs diuerſis:ꝛ nō in aduerſis. aut.contra q̄ propriā.de non nu.pe.ꝛ ſic an̄ iurm̄ dȝ licere reo ꝯ proponere non poſt:q2 periurus in iure punit p 5 cōſti.regni:eos q̄ ſcienter.et in.l.quotiens.de digni.†Et q2 va ſallus pp̄ter mendaciū in lite pdit feu.q̄. mo.feu.amit.et in tit. ſi de feudo.c.ſi vaſallus.ꝛ ideo cum reus tanq̄ teſtis ad pbatio nem inducatur.vt dicit Spe.in ti.de poſi.§.ij.q2 p̄ncipalis tenet reſpondere de veritate nō de credulitate.l.ij.§.j.de iur.calū.ꝛ iō torq̄bitur ſicut teſtis.ꝛ ſic tȝ Lucas in.d.l.quotiēs ɔtra And.de iſer.Et dicit ꝙ hoc ſeq̄tur Guil.in ti.de accu.§.j.ver.certuȝ. vbi 6 ſubdit Lucas † ꝙ nō pōt q̄s dici varius aut vacillans ad hoc vt torqueatur niſi poſt preſtitū iuramentū veritatis ꝛ calum. Nā ſi iuramento nō preſtito ipſe principalis contraria dicat nō pōt varius dici.Si q̄s eñ vna die dicat vnum ꝛ alia die dicat aliud videt excuſandus q2 pōt eſſe ꝙ heri credat vnū ꝛ hodie meditā do credat aliud.argu.d.l.de etate.§.fin.ꝛ de pe.diſt. iiij.videas. Nā cū hodie poſſum hr̄e bonā ɔſciam cras malā ex aliq̄ ſupue niēte.ex̄ de ſymo.c.ex inſinuatiōe.in.vj.fȝ Arch.i.c.cū in poſitio nibus.de iureiur.ꝛ ibi Archi.not.qn̄ q̄s accuſat.de varieta.ꝛ.in Spec.de teſti.§.j.ver.ꝛ not. ꝙ teſtis.Et aduerte q2 Bar.i.d.l.fi. vbi dicit de variatiōe ꝛ mēdacio nō dicit ꝙ ſit indiciū ad torturā

vt aliqui eum allegant. ſed dicit ꝙ magna eſt preſumptio contra eum. et ideo poſſet concordari cum Andre. de iſern. in loco vbi. §. licet Lucas de pen. dicat ꝙ principalis varius torquetur poſt infi. ⁊ vide And. de iſer. in titu. de ꝯtrouer. inueſti. vbi dixit ꝙ reus pōt variare: q2 ſi primo dixit non occidiſſe. pōt dein-
7 de dicere ꝙ ad ſui defenſionem. vbi late. †Et adde: q2 Lucas de pen. ibi dicit ꝙ erubeſcere: pallere: titubare: ⁊ inconſtāter loqui cōcedere: vel aliquid polliceri ſunt ſigna male cōſcientie. tñ dicit ꝙ ſunt aliqui periculi magnitudine. vel ob cordis debilitatē aut puſillanimitatē. hec ⁊ ſimilia peragunt ſm Tuliuʒ quarto rheto. et ego vidi in quodā nobili inculpato de magno crimine qui cum intrauit aulam in qua ſtabat chorda. ea viſa ſtatiʒ cecidit in terram ⁊ minxit ſe ⁊ egeſtionem emiſit ⁊ fuit reptus innocens. dicit Bal. in. l. preſbyteri. de epiſco. au. ꝙ pallere: trepidare: coloreʒ in facie mutare. in teſte ſunt ſigna falſi teſtimonij ſꝫ Inno. in. c. qm̄ contra. de proba. ⁊ dicit iudicis arbitrio relinquendum ex alijs cōiecturis nō ex ſolo colore vel trepidatione. ar. l. de minore. §. tormenta. de qō. †ideo iudex diſcretus in his caute proſpiciat iuxta loca tpa ⁊ perſonas. ff. de act. et ob. l. filium. in fin. xij. di. c. quiſquis. xxvij. di. per totum. xiiij. qōne. ij. ca. ſupra prudentiam. ſm Lucaʒ de pen. ibi. ⁊ adde Innoc. in. c. qm̄ ꝫ. de
8 proba. †Et tunc dicitur quis vrcillare in teſtimonio quādo deponit dictū ſuum dubitando vel tremendo. vel ſudando. pre nimio timore loquendo. vbi dicit ꝙ tunc iudex dꝫ cauſam vacilla-
a tionis in actis ponere.[a] et ꝑ quem modum vacillauit: et debet ipſam vacillationem ſcribi facere in actis ipſo deponente intelligente. et tunc qñ deponit: quia extunc deinde non crederet iudi. ſm Innoc. ibi. et quod ipſe no. in. c. ꝑterea. de teſti. vbi quando quis dicatur varius. ⁊ Barto. in. d. l. fina. de queſtio. et ponit Bald. in. l. nullum. C. de teſti. de variatione teſtis: qui mo-
b do dixit ſcire. ⁊ deinde dixit neſcire[b] ⁊ modo plus ſcire: deide minus ſcire. vbi dicit quod ſi iudex dicat magiſtro actorum qđ ſcribat quomodo teſtis vacillat. et ipſe dicat ego non intelligo an hoc ſit vacillare vel non: tunc tenetur ſcribere quomodo dicit teſtis. vel quia iudex ita dicit ꝙ vacillat non quod ita ſit: et quod hoc non debet ſcribere niſi teſte vidente et intelligente. alleg. Innoc. et Joan. andre. in. c. quoniā contra. et idem Bald. in. d. l. preſbyteri. dicit quod magiſter actoꝝ debet hoc ſcribere Et in contrarium Lucas de pen. dixit ꝙ iuramentuʒ principale reum aggrauat. vt dici poſſit varius. Andre. de iſer. in. §. ſacra-
9 mentum. de conſuetudi. recti feudi. dixit †ꝙ iuramentum pricipalis in ſui preiudicium nō facit ipſum ꝑiuruʒ: nec dr̄ deieraſſe. ſed ſolum deum ſe habere vltorem ⁊ eſt ritus magne curie vicarie antiquitꝰ editus tēpore regis Ladiſlai. q̄ incipit qñcunqꝫ quo cauetur ꝙ principalis in cauſa criminali deponit ſine periculo variationis ⁊ ꝑiurij. tñ Bal. in. l. preſbyteri. de epiſ. et cler. tenet ꝙ principalis ſi vacillat torqueatur. per. d. c. cum in poſitionibꝰ. de iuretur. in. vj. allegans tex. cū glo. in. l. nullo. C. de infa. et vide Bald. in. l. ex libero. de queſtio. vbi dixit qđ teſtis re-
10 pertꝰ in mendacio torq̄tur. †Et an ad hoc teſtis vel inq̄ſitus d-

a ¶ ponere. Adde ab. ſicu. in prohe. decre. in pri. in lra. e. ⁊ qđ ibi dixi i apoſtil.

b ¶ Neſcire Uide ꝑ dn̄m alex. de :mo. in. l. eos. de fal. et in ꝯſil. lxxiiij. iiij. parte. ⁊ quid qñ dicat ſe ſcire et poſtea dicat ſe credere in gñe. vide Fel. in. c. inquiſitio. §. ꝯſtituiſti. đ accuſa. in prin. ver. no. j.

catur vari⁹ ꝛequiratur ꝙ iſta varietas ſit circa negotiū principa
le,vel circa circunſtantias ipſius negotij principalis. bar.in.l.
eos.ff.de falſis.dixit ꝙ ſi iſta varietas eſſet circa aliquas demō
ſtrationes.vt circa pronomē vel agnomē vni⁹ ex partib⁹ ꝙ nō
diceretur ꝓpter hoc vari⁹ ſed tūc diceretur varius qñ variaret circa
locū:vel circa tp̄s cōtractus vel delicti.p not.in.l.teſtium.C.de
teſt.ꝛ ita etiā dixit Spe.in ti.de teſti.in.§.j.in ver.item ꝙ eſt va
rius.ꝛ in ver.item:per aliqđ.ꝛ Bal.in.l.his verbis.de here.in=
ſti.ꝛ qđ habetur in.l.qui falſo.de teſti.ꝛ facit.l.pen.de re.du.Et
tunc diceretur varius qñ vnū diceret in vno articulo:aliud in alio
qñ eſſet incōpatibile.per no.in iurib⁹ pꝛedictis.ꝛ per Inno.in
c.pꝛeterea de teſti.vel qñ diceret vnū:ꝛ poſtea contrariū nō aſſi
gnando cām cōtrarietatis:vel varietatis.ꝛ ponit Tan.in tra=
cta.maleficioꝛū:ꝛ ꝙ habetur in.c.albericus.de teſti.vbi qñ teſtes
deuiant a vero in circūſtantijs.ꝛ Butrienſis in.l.lucius.de iſa.
ꝛ ſic variatio circa extranea vel extrinſeca negotij ꝓncipalis nō
vitiat ſm Inno.in.d.l.his verbis in.§.fi.ꝛ Inno.in.c. fraterni=
tatis.de here. ¶Quibus adde ꝙ lz teſtis vel inquiſit⁹ aliqua
interponat que videatur impropꝛia:ſi tñ quoquo mō ꝑtineāt
ad rē de qua agitur nō dꝛ vacillās.gl.i.l.ideo dubitat.ff.de here.
inſti.ꝛ facit gl.in.l.ij.ff.de ſta.ho.nam interpoſitio teſtis ad ꝓ
poſitū nō vitiat dictū eius.ff.de verbo.obli.l.qui extrinſecus:
qꝛ ꝓpter interpoſitionem impertinentem eius dictū nō vitiatur.
ar.in.l.iuſta cauſa.ꝛ.l.ſi collectaneus.de manu. vindi.

1 ¶Mine an ſufficiant ad pꝛobandū delictum ſecutum? ꝛ nu.3.
2 Ambigua verba debent a iudice interpꝛetari.
4 Teſtis qui non debet recipi an faciat indicium?
5 Indicia ſunt pꝛobanda per teſtes non repulſatos.et nu.8.
6 Condemnatus ex inquiſitioe liberatur ſi conſtat de innocētia.
7 Arbitrium habens non poteſt ſine indicijs toꝛquere.niſi in ma
leficijs inſignibus.nu.9.

1 Et an ſi quis † dixerit ꝙ intēdebat vi=
dictā facere de aliquo q̄
poſtea reperitur occiſus p illa v̄ba ſit ꝓbatū ꝯ ipſum
alia v̄ba pferentē:vt ſit locus toꝛture.Gui.in.l.j.
C.de his q̄.vt indi.dixit ꝙ nō:qꝛ verbo vindicabo
benigne intelligitur.ſ.auctoꝛitate iudicis:tñ Ang.
in.l.fi.C.de qđ.tenet ꝙ aſſeſſoꝛ in hoc debet conſiderare qđ de=
2 bet agere:† qꝛ verboꝝ ambiguitas a iudice dꝫ interpꝛetari ꝑ
l.voluntate.C.de fideicōmiſ.ꝛ idē dicit Ang.in.d.l.j.ꝙ q̄uis.
Gui.hoc dicat:tamen bon⁹ iudex dꝫ ꝓcedere ad toꝛturā q̄ opi.
Ang.vr̄ verioꝛ qꝛ vindicta accipitur de illa que fit auctoꝛitate ꝓ
pꝛia nō de ea que fit a iudice:vt not.in.d.l.j.ꝛ per not.per Cy.
in.l.metū.C.ꝙ me.cau.vbi etiā Bald.dixit ꝙ qñ mine ꝓcedunt
ꝛ ille cui facte ſunt reperitur moꝛtuus dꝫ perpendi ex qualita=
te perſonarū[a] ꝛ ex alijs indicijs ꝙ eſt talis perſona ꝙ minas cō
ſueuerit ducere ad effectū.p.l.j.ſi quis impera.male dixe.dicēs
3 † qđ licet mine non pꝛobent factum ꝓbent inimicitias capita=
les per.l.licet.ff.de arbi.ꝛ idem dicit Bald.in.l.j.ſi quis impe.

a ¶Perſonarū.adde,Fely.in.c.j.de offi.ꝛ po.iu.deleg.

male dixe.ꝛ vide latius Bal.in.l.fi.ff.de here.inſti.vbi multa dixit ꝛ inter alia dicit ꝙ ſi iſte minans erat bone fame iudex dꝫ veritatē inquirere.vbi declarat dicta Cy.in.d.l.metũ.ꝛ cũ opinione Guil.tenet etiā Saly.in.d.l.j.etiā ꝑ Lud.in.l.j.§.hoc.ff.ad ſille.ꝛ Joā.an.in Spe.de preſumptio.§.j.in verſi.ſed pone Ant.de but.in.c.tertio loco de ꝓba.ꝙ puto arbitrariuꝫ:qꝛ dixit Bal.in.d.l.iij.de epiſ.audi.qd in criminalibus oculus iudicis ꝯſtat arbitriũ ad torturam.ꝛ ideo iudex debet eſſe valde prudens in talibus ꝓpter fallaciā indicioꝝ ꝛ per ea que in talibꝰ viſa ſunt.Nā quedā mulier iracunda ꝛ praua exiſtens in feneſtra vidēs quēdā quē odio habebat dixit alta voce. Jo te faro tagliare le gambe nō ſara longo tempo.hoc audiens quidam inimicus illius cōtra quē fuerāt facte mine cogitauit illũ grauiter percutere ſub ſpe ꝙ illa mulier fuiſſet infamata:ꝛ ſic acceſſit.ꝛ illum inimicũ grauiter percuſſit ꝓpter qd fama inſurrexit cōtra illā mulierē que fuit capta ꝛ torta ꝓpter minas ꝛ cōfeſſa fuit ꝙ ipſa fecerat ꝑcuti ꝛ fuit punita deinde ad tēpora fuit repertũ ꝙ ipſa fuerat inocēs ꝛ ille inimicus hoc fecerat certe fuit facta iniuſtitia mulieri qꝛ ipſa minata fuerat ꝛ deinde torta cōfeſſa fuit.ꝛ ſic rōne cōfeſſiōis ſue fuit punita ꝛ iniuſte.Et aduerte bñ qꝛ aliqua ſunt indicia generalia ꝛ remota ꝛ iſta nō ſufficiũ ad torturaꝫ ſine aliis.vt quãuis hō male fame:ſi tñ adiungeret qd conuerſabat̃ in domo illa ſufficeret.ſm Bart.in.in.d.l.fi.Si tñ eſſet vnũ indiciũ ꝓpinquũ tangēs negotiũ ꝛ vnus bonus teſtis de viſu vel cōfeſſio.extra iudiciũ vel in loco captꝰ vel res repta penes eũ:tūc eſſet ſufficiens ad torturā.ſm Bar.in.d.l.fi.qd etiā tenet Ant.de iſer.in cōſti.regni ſi qͥs dāna.in quibꝰ dicūt qd debet dari copia illorum indiciorum parti vt poſſit ſe iuuare cōtra illa indicia ꝛ cōtrariũ probare ꝛ illa indicia euacuare.ꝛ hoc etiā Bar.in tracta.de qōni.ꝛ tormētis.qd inqͥſitus debet audiri cōtra indicia añ torturā:maxime qñ eſſet tale qd quo ꝓbatio nō deberet ꝓcedi ad tormēta:qꝛ poſt torturam non eſſet remediũ per.l.ij.de appella.reci.qꝛ aliqͥ ſolēt in tormētis deficere.ff.de pen.l. aut dāna.§.j.ꝛ.ff.de qō.l.j.§.ſi quis vltro.

4 ꝛ facit qd Bar.dixit in.l.diuus:de qō.eo.tit.l.maritus.†vbi de

a teſte qͥ nō dꝫ recipi an faciat indiciũ[a].ꝛ dixit ideꝫ Bar.in.l.fi.eo.titu.ꝙ inquiſitus dꝫ audiri cōtra indicia.ꝛ ſic dabit̃ repulſa añ torturā.ꝛ in.c.regni hi qͥ.de tormētis.vbi dr̃ qd dat̃ copia indicioꝝ:vt habeat copiā reclamādi contra indicia:ꝛ in terminis decidit Bal.in.l.milites.C.de queſtio.vbi dixit ꝙ ꝯuis ſemꝑ iudici ſint publicate atteſtatiōes tñ nō audire volens repulſare te-

5 ſtes:ꝛ dixit And.de Jſer.in.d.cōſti.† ꝙ indicia ſunt ꝓbanda ꝑ teſtes nō repulſatos.ꝛ facit glo.in.l.iij.ad.l.iul.ma.ꝙ vnus teſtis de ꝟitate facit indiciũ ad torturā ſi ſit omni exceptione maior:ꝛ qd habetur in.l.fi. famuli.her. ꝙ indiciũ ꝓbari dꝫ ꝑ duos teſtes idoneos.Jdeoqꝫ dixit Paul.de eleaza.in.c.grauis.de depoſito.ꝙ reus debet audiri cōtra torturā inferendā ad reprobationē indiciorum:ꝛ ꝓpterea ſi multi teſtes dicerent illũ eſſe bone fame:ꝛ pauciores dicat contrarium indicetur purgatio: quia vtrunqꝫ poteſt eſſe ſm Jnnocen. in.c.inquiſitionis.in fi.

a ❡ Indiciũ. vide .J. in ſ. an ſtet̃ dicto torti.in.vij.col.ꝛ qd ibi dixi i apoſti.

de accuſa. Qđ vr̃ eſſe ſpãle in pſonis in dignitate poſitis.l.iij.vbi ſena.ergo in
cõtrariũ ẽ ius cõe. Tñ debet differri tortura ſi allegaret̃ defenſio talis:qua pro
bata ceſſare debeat tortura. Inno.in.c.cũ in tua.de ſpon.qđ not. Hoſtiẽ.in.c.cũ
oporteat.de accuſa.ꝛ Spe.i ti.de inq̃ſitiõe.§.nũc.qꝛ grauamẽ torture nõ ẽ repa
6 rabile.ꝑ.l.ij.de appella.reci.† Et qꝛ cõdẽnat⁹ ex inq̃ſitiõe liberat̃ ſi cõſtat de in
nocentia.l.ij.in.§.qs.de qõ.ꝛ.l.vni⁹.§.queſtioni.eo.ti.ꝛ Gandi.in maleficijs.et
Bar.in.l.fi.de queſtio.ꝛ Bal.in.l.ij.de edẽ.ꝛ Cano.in.c.cũ oporteat.de accuſa.
eſſet eñ cõtra bonos mores torquẽdo defenſiones negãdo.clemẽ. paſtoralis.
de re iudi.ꝛ per no.per Bal.in.l.pacta.in prin.de trãſac.ꝛ in repe.l.negãda.C.
qui accuſ.ꝛ in.l.ſolã:ad fi.de teſti. Adeo qđ ſi iudex haberet arbitriũ nõ poſſet
denegare defenſionẽ cõtra indicia ꝛ torturã.glo.in cle.ſepe.in verbo defenſio
7 nes.de verbo.ſigni.ꝛ Bar.ꝛ alij in.l.ſi fili⁹.de dona.in.l.j.de teſta.mili.†nã ha
bens arbitriũ nõ poſſet ſine indicijs torquere.ꝑ no.in ca.veniens.ꝛ in.c.quita
uallis.de iureiur.ꝛ in.d.clemẽ.ſepe.ꝛ Gãdi.in maleficijs.in rubrica.quero nũ
8 q̃d ptãs.ꝛ Bar.in.l.j.§.idẽ.ꝛ in.l.marit⁹.de qõ.tꝫ † ꝙ teſtes debeãt eſſe integri
idonei ad probãda indicia:qꝛ Bar.in.l.fi.fami.her.ꝛ Bart.in.l.admonẽdi.vbi
dicit ꝙ debẽt eſſe integre fame.canoni.in.c.veniẽs.de teſti.ꝛ vide.j.in.c.an te
ſtis reprobat⁹.ꝛ ꝓpterea iudices non poſſunt ſtatim torquere ꝙ hꝫ indicia vel
cõfeſſionẽ qꝛ dꝫ dari copia defenſionis ipſi inq̃ſito facta defenſione ꝛ repulſa q̃
ſi non ꝓbauerit ꝯtra ipſa iudicia vel cõtra cõfeſſionẽ ſuã.tũc torquebit̃ ꝑ p̃di
cta. Tñ magna curia vicarie obſeruat in malefactorib⁹ inſignib⁹ ex quadã p̃e
minẽtia ꝙ ꝓcedit̃ ad tormẽta ex ſolo ꝓceſſu iformatiuo.ꝛ hoc facit magna cu
ria ꝑ capitulũ regni qđ incipit in accuſatis.in fine.vbi dꝛ ꝙ vicari⁹ generalis hꝫ
arbitriũ in tormẽtis citra ꝛ ꝯtra formã iuris i delictis grauiorib⁹ occultis ꝯtra
facinoroſos.idem hr̃ in alia litera arbitrali que icipit ꝓuiſa iuris ſanctio.vbi
cõtra maleficos inſignes dat̃ arbitriũ.vt in.d.lr̃a.que lr̃a ſed ſit ad beneplacitũ
regis.tñ ꝯſueuit rex i lr̃is officialiũ cõcedere illã cũ alijs arbitralib⁹. Tñ dubi
tandũ:qꝛ qñ dat̃ arbitriũ a cõſtitutiõe principis in tortura nõ põt ſine indicijs
torquere.vt habes.j.in.c.an iudex q̃ ſine indicijs.tñ raro hoc facit magna cu
9 ria.† qꝛ nõ dꝫ torquere ex ſolo ꝓceſſu informatiuo niſi in maleficijs inſignib⁹ ꝛ
in latronibus valde diffamatis.ꝛ in notorijs criminib⁹.vel qñ q̃s eſſet inuent⁹
de nocte cũ armis vel in alio maleficio qđ eſt notoriũ ꝛ tanq̃ in notorio torq̃t.
tñ ab hoc debẽt abſtinere iudices inferiores ne torqueãt ex ꝓceſſu informatiuo
qꝛ tenebunt̃ in ſindicatu.ꝛ ꝓ dictis capitulis facit.qꝛ in enormib⁹ licitũ eſt le
ges trãſgredi.ſm Inno.in.c.j.de cõſti.ꝛ.j.latius videbit̃ ꝛ requirit̃ leuitas vite
torquẽdi.ſm glo.ꝛ And.de Iſer.in cõſtitutio.regni.ſi dãna clandeſtina.

1 ¶ Iudex debet eſſe ſubtilis in inueſtiganda maleficij veritate.
2 Iudex nõ poteſt remittere penam corporalem delinquenti.

1 **Et aduertendum eſt** † ꙗ iudex ꝓ inueſtigãda veritate ꝛ maleficio iue
niẽdo dꝫ eſſe ſubtilis inueſtigator.ꝑ tex.in.l.de minore.§.j.de qõ.
interrogãdo ꝓ iueſtigãda ṽitate in lucẽ de circũſtãtijs etiã remo
tis:ꝑ illũ tex.ꝛ ꝑ.l.teſtiũ.C.de teſti.fingendo ſe velle facere qđ non
vult vt videat quẽ actũ faciat reus q̃ examinat̃ ꝛ qualiter ſe gerit.
ar.c.afferte.extra de p̃ſump.vbi Salomon ait afferte gladiũ fingens velle pue
rũ diuidere ꝛc.que appellat̃ ſubtilis diligẽtia cognitionis ſm Bart.ibi.ad qđ
adduco id qđ hr̃.in.l.verũ.C.de ifami.vbi dꝛ ꝙ iudex ꝓ maleficio iueniẽdo põt
facere aliquã experientiã dãdo aquã calidã ad bibendũ reo qui in culpabat̃ de
furto ficuũ vt illa euomat q̃ alias fuerũt practicata in magna curia. ¶ Nã que
dã dña detenta erat ex cã qꝛ dicebat̃ ꝙ fuerat in morte viri machinata ꝛ nil po

ferat ꝓbari regēs fecit eā ad ſe euocari ſecrete in camera ⁊ dixit ꝙ volebat eam habere in ſuam ⁊ finxit illā oſculari ⁊ cū ea rōcinādo ⁊ pollicēdo liberationē extorſit cōfeſſionē de homicidio viri que deinde fuit decapitata. Etiā alij extorſerūt cōfeſſionē ab inquiſitis in cena pollicēdo liberationē ꝓmittendo ꝙ nullū eis nocumentū inferret ⁊ humaniter cū illis loquēdo ⁊ hec per dicta iura. ſunt em̄ hmōi ꝑſuaſiones magis apte ad extorquendū ꝯfeſſiōes ꝙ̄ corda. arg. l. j. §. ꝑſuadere. ff. de ſeruo corrupto. nā ꝑſuaſio eſt cōpulſio q̄dā Cy. in. l. j. de rap. virg. ⁊ in. l. ſi quis nō dicā. de epi. ⁊ cle. ⁊ ꝑ no. in. l. ſi q̄s ſeruo. C. de fur. ⁊ qđ no. in l. cū q̄s. de dolo. ¶ Multi em̄ torti nihil cōfeſſi ſunt. ⁊ deinde cū poteſtas poſt chordā oſtderit ſigna humanitatis cōpatiēdo eis ⁊ cū electuarijs cōfortādo mederi faciendo ꝯfeſſi ſunt de plano maleficia multi etiā fide data in iuramēto p̄ſtito. ꝙ ſi dicerēt veritatē eos liberaret a pena. cōfeſſi ſunt homicidia et delicta et hoc diuina iuſtitia ꝑmittente q̄ vult homicidia nullaten⁹ fore īpunita. vt l. l. iiij. C. d epi. audi. ibi homicida ⁊ paricida qđ fecit ſemꝑ expectet ⁊ eſt ꝟbū diuinū. Iſta em̄ iuramēta nō ſunt faciēda niſi homicidis. tn̄ an ſint obſeruāda ipſis delinquētib⁹ quibus ſunt p̄ſtita. vt cōfiteant̄. ⁊ dic ꝙ nō primo. ꝑ; tex. in. c. non eſt obligatoriū; cōtra iura p̄ſtitū iuramētū. ⁊ ꝑ tex. in. c. in malis ꝓmiſſis fidē nō expedit obſeruari. extra de regu. iur. in. vj. ſcđo; q2 iſta ꝓmiſſio eſt cōtra publicā vtilitatē ſm̄ quā maleficia nō debēt eſſe īpunita. de defen. ciui. l. ꝑ oēs. ad. l. acq̄. l. ita vulne. cū ſi. ⁊ pacta ꝯtra publicā vtilitatē ⁊ iuramēta deſuper preſtita nō ſunt obſeruāda. ſm̄ Bar. in. l. ſi q̄s ꝓ eo. ff. de fideiuſſo. ꝑ plura que ibi alle. ⁊ idē in. l. j. §. j. ff. de dolo. iſte em̄ fuit bonus dolus. vt ibi hr̄. et bald. hic tenet de pace iur. fir. § itē ſacramenta.

2 ¶ † Preterea iudex nō pōt remittere penā corporalē delinquēti ꝙ ſpectat ad principē. l. fi. in fi. de q̄ne. cū ibi alleg. in glo. et in. l. ij. C. de deſerto. li. xij. ⁊ l. ij. de cōmer. ⁊ l. j. ne ſan. bap. Andre. de Iſer. in cōſtitutio. regni. ſi q̄s in poſterū. ⁊ l. fi. de priua. car. in aut. de col. § iubem⁹. Et ad p̄dicta faciūt que dn̄r ſi offāles teneat̄ obſeruare ſecuritatē factā delinquēti. de quo vide. S.

a in ꝟbo ſaluus cōduct⁹.[a] ⁊ in iuribus ibi allegatis ad plenum.

a ¶ Saluus conductus. Et hic adde ꝙ ibi dixi in apoſtil.

1 ☞ Cōiecture veriſimiles debēt attēdi in indicijs ⁊ inq̄ſitiōib⁹

2 Preſumptio idem eſt ꝙ indicium.

1 Et in indicijs et † inquiſitionib⁹ etiā attēdi debent coniecuture veriſimiles que cōiecture capiunt̄ ex q̄litate facti ⁊ cōditiōe ꝑſonaꝝ. de donatio. inter vir. ⁊ vxorē. l. vtrū. ⁊ l. fi. de actio. ⁊ obli. in quib⁹ oportet cōſiderare cuius cōditionis q̄s fuerit a ſua natura. l. famoſi. ad. l. iul. maiſta. q2 cū talē eſſe p̄ſumim⁹. de re mili. l. nō ois. § a barbaris. de edil. edic. l. quero. § fin. et qualem vitam et habitum duxerit talem eſſe preſumimus. de iureiur. l. item apud. § ſi quis virginem. ⁊ l. quidam in ſuo. de cōdi. inſti. ⁊ cui⁹ ꝯuerſationis q̄s fuerit. de admi. tu. l. ſi plures. § aſſidue. Qr ex mala cōuerſatiōe q̄s efficit̄ criminoſus. l. ediles. § pedius. de edi. edic. ⁊ etiam ex conuerſatione loci vbi conuerſatur preſumitur pro aliquo vel contra aliquem. l. fina. ff

per.d.§.ſi quis vltro.ſm Bar.⁊ bal.in.d.l.j.de cõfeſ.in.vj.col.dũ ꝯcludũt ꝙ etiã
ſi qs decies tort⁹ ⁊ ꝯfeſſus ſit:ſi poſtea pſeuerat in publico talis ꝯfeſſio dr̃ ſpon
tanea ⁊ preſumendũ ꝙ cõſcientia criminis qs perſeueret. ⁊ idẽ Spe.in ti.de cõ
feſſis.§.j.v̄.fi.duz eqparat pſeueratiõẽ in cõfeſ.p tormẽta extortã ⁊ nullis tor
mentis precedẽtibus cõfitentẽ.ad qđ.l.nõ eſt veriſimile.ff.ꝙ met⁹ cau. Sed con
feſſio ſpontanea ſola eſt valida ad condẽnandũ in criminalibus.ſm Bar .ff.de
cuſto.re.l.ij.poſt doc.Cy.in.l.ij.C.e.⁊ Azo.in ſumma.tit.de ꝯfeſſis.p quo dicto
facit tex.in.l.ſeruus.C.ad.l.iul.de vi.vbi bona gl.Ad qđ facit.d.l.ſi cõfeſſus.de
5 cuſt.reo.⁊ qđ no.doc.C.eo.l.ij.†Dueeñ ꝯfitẽtiũ pſeueratiões repiunt̃:quaꝝ vna
expſſa ad ꝯdẽnãdũ ſola ſufficit. ⁊ de ea loquit̃.d.l.ij.ergo ſi ſufficit ſola illa pre
cedere indicia nõ reqrunt̃ alia eſt tacita ⁊ cũ cõfitens in tormẽtis poſt cõfeſſiões
tacet eã nõ reuocando:nec approbãdo ⁊ hec ſola nõ ſufficit ⁊ reqrit indicia pre
cedere:nec hoc tenẽdo obſtarẽt iura i ꝯtra.alle. lꝫ eñ i illa iura dicã iualidã cõ
feſſionẽ eẽ q̃ fit i tormẽtis idiciјs nõ p̃cedẽtib⁹: nõ tñ dñt ꝙ defect⁹ idicioꝝ nõ p̃
cedẽtiũ iualidet expſſam pſeueratiõnẽ ⁊ ex ea ſequẽtẽ cõfeſſionẽ ſpõtaneã: lꝫ
bar.in.d.l.pe.nihil alleget ⁊ cõcludat cũ.d.l.pe.q̃ſti.de pſeueratione nullo mõ
loquat̃.ex q̃bus ſaluat̃ Bar.⁊ Jmol.in tacita pſeueratione:ſec⁹ in expreſſa vt
s.ad quod tex.in.c.piſanis.de reſti.ſpo.⁊ ibi Jnno.⁊ in.c.p inqſitionẽ. de elec.
⁊ p Bar.in.d.l.ſi cõfeſſus.cõcludẽtes ꝙ licet null⁹ ſit proceſſus:tñ cõfeſſio ſpõ
tanea i emanãs tꝫ:vt ex ea ꝯfitẽs ꝯdẽnet̃:ergo eodẽ mõ lꝫ nulla ſit cõfeſſio facta
p torturã nõ p̃cedentib⁹ indiciјs:tñ expreſſa pſeueratio q̃ vim ſpõtanee cõfeſſio
nis hꝫ dꝫ ſilr̃ tenere vt ex ea pſeuerãs cõdẽnet̃:qꝛ idẽ in ſimi.termiat Bar.C.de
q̃ſti.l.milites.dũ p.d.l.j.de cõfeſ.ꝯcludit ꝙ lꝫ nõ valeat in tortura fcã ꝯfeſſio ſine
indiciјs:illa tñ reliquũ pceſſũ nõ vitiat:ergo nec illa vitiabit ſpõtaneã pſeuera
tionẽ q̃ cũ hẽbat inſtar cõfeſſionis ſpõtanee vt.s.eſt etiam de pceſſu:vt i.c. qm̃
§.de pba.⁊ ea ferri nõ poſſit ſnĩa:vt Bald.declarat in.d.l.ij.de cuſto.reo.⁊ dixit
4 Pe.de anch.in cle.j.de her.†ꝙ tortura ⁊ ꝯfeſſio in ea emanãs nõ ſeruata dicte
cle.forma ſit nulla ipſo iure:tñ pſeueratio ſequens vꝫ ꝙ ex ea ſnĩa fert̃ p quo eſt
gl.in.d.§.diu⁹.⁊ hoc cõcludit Bal.in.d.l.j.iiij.col.in tertio ꝯrio.⁊ iõ tenẽdo per
ſeueratiõnẽ etiã expſſaꝫ eſſe nullã.ſꝫ bar.vel in caſu indubitato qñ nulla pſe
ueratio ſequit̃ lꝫ cõfeſſio facta in tortura ſine idiciјs ſit nulla tñ ſnĩa q̃ deſuper
pro ipſa confeſſiõe fert̃ vꝫ mero iure : qꝛ admittẽdo cõfeſſionẽ quãtuncũqꝫ nul
lam contra ius litigatoris promulgata dicit̃.⁊ propterea ad reſcindendũ eam
appellatiõe opus eſt.l.ij.C.qñ puo.⁊.l.j.C.q̃ ſen.ſine appel.⁊ gl.expſſa. Joan.
an.in.c.roma.§.ſin autem poſt.de appel.in.vj.vbi dicit cõfeſſionẽ p torturã ap
pellationem ab ea interpoſitã releuare:p quo etiã tex.in.d.§.ſi qs vltro.intelli
gendo illũ ꝯtinuato.§.diuus.p̃cedẽtis loq̃ in ſnĩa pmulgata p p̃ſidẽ in vim con
feſſiõis extortis p torturã idiciјs nõ p̃cedẽtib⁹.nã cũ tex.in fi. ſui dicat ꝙ ſi ꝯſtat
de inocẽtia ꝯfitẽtis ꝙ a dcã ſnĩa p̃ſes nõ releuat:ſꝫ ẽ pnceps adeũd⁹ ex q̃ pꝫ dictã
ſnĩaꝫ nõ eẽ nullã:qꝛ ſi eẽt nulla ipſemet de ſue ſnĩe nullitate cognoſceret .l.iiij.
C.de accuſ.q̃ bñ no.⁊ vide i.l.q̃ in carcerẽ.ff.ꝙ me.cã.vbi de ꝯfeſſione carcerati.
1 ☞ Fama an ſit indicium ſufficiens ad torturam:⁊ nu.2.3.⁊.4.
2 An fama †ſit indiciũ ſufficiens ad torturã vide bar. late in
l.de minore.§.tormẽta.de qõ.⁊ ang.in.l.milites.
C.de qõ.vbi tꝫ ꝙ nõ.⁊ vide Spe.in.ti.de no.cri.§.fama.⁊ in tit.de
teſti.§.reſtat.v̄.itẽ vni teſti.cũ fama publica.credit̃ in criminalib⁹.
tñ glo.in.c.veniẽs de teſti.v̄.cui.tꝫ ꝯtra.in criminalib⁹:quã ſequit̃
Jo.de imo.in.l.intereſſe.de acq.poſſe.⁊ Cy.in.l.fi.C.de qõ.⁊ bal.
idez in.l.ij.§.j.de excuſa.tu.⁊ p Jmo.in.l.fi.de here.inſti.⁊ cano. ſequunt̃ illã gl.
in.d.c.veniẽs.q̃ itelligo quo ad cõdẽnationẽ tñ ſufficit ad torturã:ſed bar.dixit

ꝙ dꝫ iſpici vñ hꝫ originē fama ⁊ a q̄bꝰ ⁊ ex qua cā q̄ ſi ex cā ꝓba-
bili vrgēti ⁊ veriſimili erit ſufficiēs ad torturā. ꝑ gl. i. l. excuſat.
§. j. de exc. tu. ⁊ in. l. iij. §. eiuſdē. de teſti. al's nō. ex de accu. c. q̄lit
⁊ q̄n. ⁊ ibi Inno. nā niſi trahat originē ⁊ ex cā ꝓbabili ⁊ a fidedi-
gnis ⁊ honeſtis ꝑſonis dr̄ vana vox. de penis. l. decurionū. ⁊ Cy.
in. l. de tormētis. de q̄ō. tꝫ ſimpliciter ꝙ fama ſola nō faciat indi-
cium ad torturā: q̄d tꝫ Bald. eo. titu. l. milites. Et ideo dixit ibi
2 Ang. † ꝙ ſi cū fama ꝯcurrat vnus teſtis nō ſufficit ad ꝯdēnatio-
nem. ꝑ regulā. l. fi. C. de ꝓbatio. niſi cū fama cōcurrat etiā aliud
indiciū ſufficiēs per. d. l. excuſant. ⁊ ibi hoc tenet Dy. ⁊ ita intel-
ligit. d. §. eiuſdē. ⁊ ibi Bar. ⁊ Io. an. in tit. de nōto. crimi. §. fama.
dicēs ꝙ per ſe nō ſufficiat: ⁊ lꝫ de facto ꝯtrariū ſeruet. ſꝫ Io. an.
3 ibi. Cy. aūt in. l. fi. de q̄ō. dixit † ꝙ fama cū dicto officialis denun-
ciatis cū iuramēto faciat indiciū ad torturā ꝑ aut. hodie. de re-
pu. ⁊ vñ ſumit idem Io. de are. in tractatu maleficioꝝ q̄n cū ea
cōcurrit vnꝰ teſtis ꝑ. d. l. theopō. de dote ꝓle. vel inimicitia prece-
dentc. ff. de q̄ō. l. ij. §. ꝓterea. de teſti. l. iij. in prin. vel iactatio cōſi-
derata qualitate ꝑſone. ar. l. metū. C. ꝙ metus cau. ⁊ l. iij. qui. ex
cau. maio. ⁊ l. j. ff. ſi q̄s ipera. ⁊ l. labeo. de ſuppel. lega. ⁊ l. ꝑ ar-
meniam. de offi. ma. mili. vel ſi cōcurrat cū ea fuga q̄ accuſat fu-
gientes. in aut. de exhiben. re. §. ſi vero. ⁊ de ſan. epiſ. §. ſi quis
aūt. ⁊ l. conſiliarios. de aſſeſſo. vel mala reputatio eiꝰ q̄ ſimilia
cōſueuit facere. d. §. tormēta. ⁊ §. iſdeꝫ vel aliud indiciū. Et dixit
4 bar. in tractatu de q̄ſti. † ꝙ q̄uis ꝓbatio fame equipolleat dicto
a vnius teſtis[a]. l. iij. §. j. de teſti. non ſufficiet ſed coadiuuat ꝓba-
tionem. d. §. j. q̄ fama eſt res fragilis ⁊ pernicioſa tranſmiſſa ab
his qui nocere deſiderant q̄ de ꝑ ſe nō ſufficeret: niſi ſit in cā cuꝫ
alio indicio ſm̄ Bar. ibi. ⁊ idē Dy. in. l. ij. §. j. de excuſa. tuto. Io.
an. in. c. cū in cōtemplationē. de regu. iur. ⁊ Imo. in. l. fi. de here.
inſti. Lꝫ bal. in. c. j. §. iniuria. de pace iura. fir. ꝙ faciat indiciū q̄n
eſſet vehemēs fama. ⁊ Cy. in. l. fi. de queſti. dixit ꝙ dꝫ eſſe iuncta
cum alia coniectura vel indicio. ⁊ vide Barto. in. l. j. §. item cor.
de queſti. ⁊ Bald. in. d. l. milites. ⁊ vide oīno Bart. in conſilio. c
ccxviij. quod incipit an fama cum dicto ſindici.

a ¶ Teſtes. Adde ꝙ fortioꝝ illa vnius teſtis. vt ꝑ. d. bart. ſo. inci. conſil. cclxx. icipiē. cōſideratis. ꝟ. iſta cōcluſio. cir. me. in. ij. parte.

1 ¶ Teſtes reprobati examinati an faciant indicium ad tortu-
ram? ⁊ nu. 2.
3 Fuga vocatur delictum.
1 An teſtes † reprobati ſeu q̄ nō pūt examiari
ꝓpter etatē vel inimicitiam ſi fue-
rint examinati faciant idiciū ad torturā. vide bar.
in. l. maritus. ff. de queſtio. An. de Iſer. in. v. q. fi. c.
preſbyteri. ⁊ c. ſequen. ⁊ vide Bal. omnino. in. l. cuꝫ
probatio. ⁊ in. l. etiā matris. C. de probatio. ⁊ Bal.
no. in ti. de ꝯſue. recti feu. §. ſacramentū. in. iiij. col. ⁊ Baldi. in. l.
ſeruos. C. de teſti. ⁊ Bar. in. l. fi. C. de his q̄. vt ind. ⁊ vid. Bal. in. l.
C. de ſumma trini. q̄ dixit ꝙ lꝫ Bart. in. l. maritus. dixit ꝙ teſtis
q̄ nō dꝫ examinari ꝓpter infamiā faciat indiciū q̄le ꝙ eſt veꝝ ſꝫ
eū. quo ad inq̄ſitionē nō quo ad ꝓbationē ſeu cōdēnationē. q̄d
ibi ſequit Saly. ⁊ dixit Bar. in. l. ꝑemptorias. C. ſen. reſcin. non
2 poſſe. † ꝙ teſtes examinati poſt didicitia teſtificata etiā non fa-

ciunt indiciis: q2 preſumunt ſubornati: q vñ hře locũ in ciuilibus nõ in criminalib⁹.p no.in.l.ſi nõ,defendant.de pen.vide.ſ.in.c. an ſi qs dixerit.Et adde q teſtes viles ⁊ diffamati admittuntur cõtra valde diffamatũ ſm Inno.in.c.cũ.J.⁊.a.de re iudi.⁊ habetur .J.in.c.an ſi titium confeſſus eſt.⁊ vide in.c.an teſtis qui nõ debuit examinari. ¶An ſi quis pducat inſtrumẽtũ falſum ⁊ accuſet ipſe pducẽs ⁊ notari⁹ de falſo q̃ aufugerũt.an inducat preſumptio vel pbatio falſitatis ꝯtra notarium: dic q tex .in.l. reos.de cuſt.re.facit qđ ſic.q2 delat⁹ ⁊ carcerat⁹ ſi aufugiat etiã eſto q eſſet innocẽs punit.vt cõfeſſus vel cõuictus.facit in aut. de colla.§.antepe.ad idẽ de exhi.⁊ intro.§.ſi vero.⁊ qđ ibi no.de
5 ſeruientibus q̃ fugiũt.⁊ de re mili.l.nõ oĩs.§.deſertoꝛ.†⁊ q2 fuga delictũ vocat.l.q̃d ſit fugitiu⁹.in pꝛin.de edi.edi.Cy.in.l.raptoꝛes de epiſ.⁊ cle.diſtinxit q ſi crimẽ eſt tale ad cuius punitionem ſufficeret ſola preſumptio q ſufficiat fuga.p.l.impuberib⁹. de excu.tuto.⁊.C.de aſſeſſo.l.conſiliarios.⁊ de oĩ agro.l.locoꝝ. li.xj.vbi aũt reqreret plena pꝛobatio ad condẽnationẽ nõ ſufficit fuga.l.j.de reqren.reis.⁊.l.diuus.de cuſto.reo.Oldra.dixit q ſi fuga imponit p crimine.tunc ipſa ſola ſufficit.vt in deſerto re.C.de deſer.l.j.⁊.ij.li.xij.⁊ tex.in.l.conſiliarios.C.de aſſeſſo. ⁊ in.l.j.C.vt oẽs cauſe.vbi frangens atteſtationem legis habet pꝛo cõfeſſo conſimili. ⁊ ita loquitur.l.in eos .ſ. allegata: ſecus vbi nõ imponit pꝛo crimine.ſed pꝛo criminis pꝛobatione ⁊ tũc pꝛocedat ſupꝛadicta diſtin.Tñ Dy.in.d.l.diu⁹.dixit q fuga ſuſpitionez inducit.ſed ex ſuſpitione non dꝫ q̃s condemnari.l.abſentem.de penis.Tñ dicebat q pꝛopter illã ſuſpitionẽ ille poſſit toꝛqueri per tex.in.l.iij.§.de his.ad ſille. q non placet Jaco. de bel.in.d.§.ſi vero.q2 ad toꝛturã requirunt indicia ⁊ argumẽta in numero plurali per.l.milites.de qõ.⁊ q2.fuga non reſpicit directo delictũ ſed perſone tuitionem.tñ contrariũ ſeruat q2 ex vno indicio toꝛquet.⁊ ideo ſola fuga notarij non pꝛobat cõtra ipſum nec contra actoꝛẽ pducentẽ inſtrumentũ.ita Joan.an .in addi.Spec.in ti.de preſumptio.in additione in.§.ſpẽs que ſunt foꝛmalia verba ſua.⁊ vide.ſ.circa pꝛincip.libꝛi in alio capitulo vbi dicitur de fuga officialis.

1 ☞ Officialis an ⁊ qñ teneat de moꝛtuo in toꝛtura: ⁊ nu.3.⁊.5.
2 Qualitas perſone debet attendi in toꝛmentis.⁊ nu.4.
6 Lata culpa equiparatur dolo in delictis.

1 An ſi officialis †aliquem toꝛmentauit q̃ moꝛtu⁹ eſt in toꝛtura vel
a ppter toꝛmenta teneat ᵃ.l.coꝛ.de ſicca.Cy.in.l.gracchus.de adulte.referendo Ja.de are.diſtinxit q aut officialis vltra legitimũ modũ nõ toꝛſit.⁊ hoc fecit legitimis idicijs,pcedẽtib⁹.⁊ nõ tenet.d.l.gracch⁹.⁊.l.qõnis.⁊.l. de minoꝛe.§.toꝛmẽta.ď q̃ſtio.⁊ ſic dꝫ itelligi ď pẽis .l.dãnũ.§.nec i ea.cũ dicit:q pleriq3 i toꝛmẽtis ďficere ſolẽt.Aut modũ exceſſit doloſe.⁊ tenet.l.coꝛ.ď ſic.l.fi.ff.ad.l.iul.repe.⁊ facit.l.pen.i fi.ď cuſt.re.⁊.l.q̃ occidit.ad.l.acq̃l.Aut culpabilẽ modũ exceſſit. vt q2 credebat modũ excedi debere pp imanitatẽ crimis.d.§.nec in ea tũc nõ tenet.l.coꝛ.ſꝫ p mõ culpe punit.ar.de adulte.l.ſi adul

a ¶ Teneatur . Adde Fel.l.c.cum non ab hole in.v.col.l fi. ď iud.q toꝛmenta Barbarica eẽ nõ debent.

terſum cū inceſtu.§.inſuper.ff.de adulte.in quo nō eſt conſide=randa modica culpa.ar.vt iudices ſine quoquo ſuffr.circa me. In dubio aūt exceſſus potius aſcriberet culpe ꝙ dolo.q2 iſta tormēta eruenda ſunt pro veritate ⁊ eſt res permiſſa ob diſci=plinam reipublice.argu.⁊.l.ſi quemꝙ.§.preponitur.ad.l.acq. ⁊loca.l.queritur.§.idē iul.Et qñ dicatur modū excedere cū per mittatur modū arbitrari.d.l.qōnis.dic ꝙ modus ꝯſuetꝰ debet attendi ⁊ iudicabit modū excedere ex qualitate tormēti.⁊cōdi tione pſone et cōſuetudine loci quo caſu cum excedit modus le gitimus tenet de dolo.⁊ tenetur.l.iul.de ſicca.l.ſi.ad.l.iul.re=pe.Si culpa tenetur tanꝙ culpabilis.d.l.ſi adulterium.§.inſu per.Et ſi culpa fuit modica in nihilo tenet q2 licuit eſſe in ſub=ditis vehemētiſſimus.in aut.ſine quoquo ſuffra.circa mediū. ſm Flo.in.d.l.q occidit.Et in dubio potiꝰ aſcribit culpe ꝙ do=lo iudicis.q2 tormētū eſt ars pmiſſa ad diſciplinā.ar.l.⁊ ſi qñ=cunꝙ.§.pe.ad.l.acquil.Aut pceſſit indiciū.ſ3 nō ſufficiēs.⁊ tūc punitur de homicidio.vt culpabilis.l.reſpiciēdū.§.delinquūt.
2 de penis.†Et ideo male faciunt iudices q nouas ſpēs tormento rum querunt ⁊ perſone qualitas attendit ſi eſt iuuenis vel ſe=nex debilis.vel robuſtus q propterea durius tormentabit put iuuentus ⁊ eius vigor poterit ſupportare.⁊ nō vltra.d.§.tormē ta.⁊ ideo iudicis arbitrio cū tēperamēto cōmittit.ſm Cy.⁊ Sa ly.in.d.l.gracchus.Bar.aūt in.l.lege cor.de ſicca.dicit ꝙ recto res q torquent teſtes vel reū contra iuſtitiam ⁊ aliqs moriat te nentur.l.cor.tñ Bart.in.l.in qōne.de queſtio.t3 cū Cy.⁊ Saly. in.d.l.gracchus.vbi idē tenet.⁊ idē.Bal.⁊ Ang.i.l.iij.de adul. ⁊ Ange.ide3 tenet in.d.l.gracchus.Et dicit ꝙ debet in actis ap=parere de indicijs.⁊ in dubio non preſumit terminos exceſſiſſe. quia p iudice pſumit.l.ij.de offi.ciui.iudi.⁊.l.herēniꝰ.§.gaya. de euic.⁊ dixit ibi Ange.in.l.lege.iul.ff.ad.l.iul.de vi publi.vt dixit ꝙ aſſeſſor ſit cautus.vt cauſa tormētorum ⁊ indicia appa reant in pceſſu ⁊ probet qualitatē torture p illos de domo per familiares.q2 tortura fit in ſecreto ⁊ pſentibus familiaribus ⁊ valebit dictū eorū.ar.l.conſenſu.C.de repu.q2 in dubio l3 mors contigerit nō pſumit exceſſus torture.ar.l.herennius.§.gaya. ff.de euic.⁊ bar.in.l.queuis.de qō.Cy.Bal.⁊ Saly.in.d.l.grac chus.p.l.ſedā vltro.in prin.de neg.geſt.vbi dicūt fore attendē=dum modū cōſuetū.⁊ ꝙ tūc iudex bñ arbitret p.d.l.qſti.ſm An ge.vbi ſupra qui dixit.ꝙ erit prudens cōſilium.vt medici inſpi ciant corpus.vt arbitrent an ex tormētis inordinatis mortuus fuerit.attendendo liuores corporis.⁊ alia ſm Ang.ibi.Et dicit
3 Bal.in.l.pe.de emenda.ppin.†ꝙ ſi iudex ſcindat alicui carnem vt confiteatur crimen.⁊ moritur in tormento ꝙ ipſe iudex debet decapitari:vt homicida:cuius dictum intellige:vt.ſ.dicit Bal. in.l.milites.de queſtio.ꝙ ſi iudex repetijt torturam ſine nouis indicijs:⁊ deinde tortus moriatur in tormentis quod repetens tenetur de homicidio:quia non debuit repetere.De iure vero cō ſtitutionum regni ſi iudex hominem tormentauerit in crimini=
a bus in quibus non debet tormentari[a] ⁊ cōtra formā iuris.⁊ tor tus moriatur aut propter confeſſionem extortam condemnatur

a ¶ Tormē=tari nūqd autē tormenta ſint p oi vel delicto crimine dāda.et q indicia pce=dere debeāt. vide do.pet. phi.cor.i cōſil.cj.inci. in cā p totum.

ad mortem ipſe iudex punit̃ vltimo ſupplicio:vt i.c.regni ſi iuſte.de tormẽtis.⁊
in alio.c.quod incipit in accuſatis.de tormẽtis.vide in.l.aut dãnũ.§.j.de penis.
⁊ vide Bar.in.l.in queſtione.ff.de queſtio.vbi dixit q̃ ſi iudex exceſſit modũ cõ
ſuetum ⁊ modum:qui debebat adhiberi ſm̃ qualitatẽ perſone forte tenet̃:alias
ſecus dicens q̃ debet inſpici.ſi poteſt iudici culpam imputari vel ſimilia dicto
.§.j.qui etiam dicit q̃ hoc ſibi accidit:⁊ cum torquerit iuuenem robuſtum : et ſic
4 mortuus eſt.⁊ dicit idem Bar.in.l.de minore.in prin.eodem ti.† q̃ minores non
torquentur eadem tortura qua maiores.⁊ vide aliq̃d in.l.pregnantis.de pe.vbi
dicit Bar.contra iudicem q̃ tormentauit mulierem poſt partũ incõtinenti q̃ erat
debilis ⁊ mortua fuit q̃ teneatur:que no.in.ſindicatu.Et adde q: Jac.de are.in
tractatu maleficiorũ tenuit idẽ qḋ non teneat̃.ar.d.l.gracchus.⁊.l.iniuriaꝝ.§.
his q̃.de iniu.⁊.l.cõtinet.q̃ me.cau.⁊.l.j.de queſti.⁊.l.lege acquil. de ſicca.l. le
ge cor.⁊.l.qua actione.§.ſed ⁊ ſi q̃s.ad.l.acqui.q: plerũq; dum torquent̃ defice
re ſolent.l.aut damna.§.j.de penis.⁊ idem dixi ſi ſine dolo ⁊ zelo iuſtitie ⁊ veri=
tatis inueniende p.§.illud. in aut̃.vt iudi.ſine quoquo ſuffr.nam alias officium
preualet delicto.l.ſulcinius.§.labeo.ad.l.iul.repe.⁊.l.tres fratres.de admi. tu.
⁊.l.aufert̃.§.j.de iure fiſ.q̃ etiã dixit q̃ ſiue appareat q̃ ex caſu aliqua culpa non
fecerit:ſiue etiã in caſu dubio:ſiue etiã appareat q̃ cum aliqua culpa exceſſerit
modum qḋ non putat iudicẽ tenerit.ar.l.j.de emen.ppin.eq̃parando ptãtẽ dñi
cam ptãti iudicis per.l.poteſtatis.de verbo.ſigni.item per caſum.l.poſt legatũ
.§.aduocatum.⁊.l.tutoꝝ.de his q̃.vt indi.firmat arg.validis ex ẽ.l.ij.C. q̃ accu.
q: preſumitur zelo iuſtitie ⁊ officij.l.ij.§.publicanus.vi bo.rap.⁊.l.minus.de ac
quir.poſ.⁊.l.numerato.ff.p ſo.l.ſepe.de verb.ſig.nam non voluntas:⁊ propoſi=
tũ.⁊c.ff.de fur.l.q̃ iniurie.de ſicca.l.j.⁊ q: oẽ bonũ p̃ſumit̃ de officiali. l.j. i fi.de
oſ.p̃ſi.⁊.l.cũ creditori.ff.de fur.⁊.l.iniuriaꝝ.§.j.d iiu.⁊ facit.l.ij.de off.ciui.iudi.⁊
ↄcludit Bar.i.l.q̃onis.de qõ.⁊ i.l.aut dãna.§.nec i ea.de pẽis.q̃ ſi iudex nõ exceſ
ſit modũ cõſuetũ ⁊ q̃ debet haberi ſm̃ qualitatẽ torti pſone torte q̃ nõ tenet̃. et
tenet Car.in.c.cum in cõtemplatione.de reg.iur.⁊ Bal.in.c.j.de clerico percu.⁊
5 in.l.de emen.† Et volo q̃ tu q̃ es curioſus ſcias vnũ q̃ Bar.i tractatu de qõ.q̃ ſibi
appropriabit quẽ alij nõ allegãt dixit q̃ ſi iudex i torquẽdo modũ exceſſit.adeo
q̃ tortus deficit vel mẽbro debilitatꝰ fuit q̃ tenebit̃.ff.de iu.l.itẽ apud.§. q̃onis.
quia ſic eſt torquẽdus reus:vt innocẽtie vel ſupplicio ſalꝰ reddat̃.l.q̃onis mo
dum.ff.eo.q̃ ſi iudex non ſeruauerit tenebit̃.ſol.ma.l.ſi cõſtã.§. ſi maritus.et.l.
ij.§.dñoꝝ.de his q̃ ſunt ſui.ad.l.acq̃l.l.⁊ ſi q̃cũq;.§.ſi magiſter.l.hoc fecerit vt iu
dex non excuſat̃:q: praue actũ preſumit̃ eſſe malũ.l.ſi nõ ↄnicij.de iniur.⁊.l.j.de
ſicca.nã etiã ppinquus q̃ in corrigẽdo modũ exceſſit punit̃.l.j.de emẽ.ppiquo.
q: etiã mgr̃atibus ꝓhibitũ eſt illicitũ cõmittere.l.mgr̃atibꝰ.de iu.om.iu.lʒ i cõ
trariũ dici poſſet q̃n hoc facit cã veritatis inueniẽde ⁊ officiũ exercẽdo: ⁊ nõ aĩo
occidendi:q: nemo vr̃ delinquere niſi malũ aĩum habuerit.de ver.ſig.l.ſepe. q:
propoſitũ diſtinguit̃.l.iniuriã.ff.de fur.de ver.ſig.l.acq̃ritur.⁊.l.q̃ iure.⁊ crimẽ
contrahit̃ cum voluntas nocendi adeſt.l.j.de ſicca.⁊.l.iij.§.j.de lib. homi.exhi.
⁊ de officiali preſumitur bonũ.l.j.in fi.de offi.preto.⁊ non preſumit̃ iniurie cauſſe
ciſſe.l.iniuria.§.j.de iniur.⁊ ſi quã culpã cõmiſit in exequẽdo modũ excedendo
6 nõ tenet̃.l.lege corne.de ſicca.† ⁊ q: in delictis lata culpa dolo non eq̃parat̃.l.in
lege.de ſicca.⁊ nõ preſumitur ex aĩo feciſſe:ſed vigore officij zelo iuſtitie. de bo.
dãna.l.ij.§.ſi publicanus.de acq̃.poſ.l.minus p ſocio.l.numerato.ideo conclu=
dit q̃ ſi apparet q̃ ex voluntate fecerit:de dolo tenebit̃ ⁊ ſi abſq; culpa in nihilo
tenetur:⁊ ſi fuit in aliqua culpa modũ excedẽdo nõ putat teneri.l.j.de emen.ſer
uo.Et valet arbitrium de poteſtate dominica ad poteſtatem rectoris.de verbo.
ſignifi.l.poteſtatis verbo.ſ.in exceſſu.Quid de ſuza.tenet q̃ ſi iudex in tortura

hominē interemit vel debilitauerit ꝙ tenebitur: quia ſtatim ꝙ modū exceſſit ꝓ ſumi tur nō iudex ſed priuatus ſicut tutor non recte,adminiſtrans.ar. de epiſ.ꝛ cle.l. generaliter.ꝛvř tex.in.l.itē apud.§.q res.ver.ſed ſi iuſſu in iure. ita Bart.in.d. tracta.ꝛ idē tenet Bald.in.c.j.de cle.percuſ.ꝛ Tancre.in ſuo ope in .vj.Rub.q. xviij.ꝛ idem Car.in.c.cum in cōtemplatione.de reg.iur.ꝙ ſi nō exceſſit modum cōſuetum:ꝛ q̄ debet adhiberi ꝙ nō tenet etiā ſi torſerit reum q̄ deinde nō permi ſerit ſibi medelas:ꝛ colliria dari ꝛ appropinquari:ꝛ ꝓpter hoc remanſerit debili tatus vel moriatur pre nimio dolore ꝙ iudex nō tenebitur: quia ſibi imputet: quia dam nuz qd q̄s ſua culpa ſentit ſentire non vř vt in rubr.iuris.ſicut etiā dicim⁹ in ꝑ cuſſo q̄ mortuus eſt nō ex vulnere ſed ex ſuo malo regimine quod nō tenet per cutiēs de homicidio.l.que occidit.§.fi.ꝛ.l.ſi ex plagio.in prin.ad.l.acquil. cum ſimi. Plus etiā dico ꝙ ſi cū iudex torquet in loco ſolito ꝛ ceciderit rudēs funicu lus fractus fuerit aut trabes ꝛ tortus crura fregerit: aut mortuus fuerit nulla iu dicis culpa precedenteꝙ nō tenebitur.ar.l.queadmodū.ff.ad.l.acq̄l.§.magiſtrat⁹. ꝛ de iniu.l.iniuriarū.§.j.ꝛ.ij.ꝛ ar.l.ſi ex plagis.§.fi.cōiuncta.l.itē mela.eo.titu. vbi de torquente in loco ſolito ꝙ non tenet.ꝛ bñ facit.l.ſi putator.ꝛ.l.ſi foueas. eo.ti.vbi de loco dř.ꝛ ſic ſi torquēs in ſolito loco torſerit ꝛ cū cōſuetis miniſtris ꝛ miniſterijs ꝛ et diligētiā adhibuerit nō tenebitur.ar.iuriū ꝑdi.ꝛ.ff.loca.l. ſi mer ces.§.fi.al's teneret cōneſtabulus curie ad cui⁹ officiū hoc ꝑtinet tenet chordā li gare torquendū ꝛ in altū trahere torquendū ꝛ nō ad iudicē torquētē.ar.eorū q̄ dicunt de carcerario curie ad cuius officiū ꝑtinet cura carcerū ꝛ carceratorum: vt dixim⁹.ſ.vbi tractauimus de carceribus.q̄ cōneſtabulus etiā tenebit ſi male ligaret torquēdū ꝓpter qd ob malā ligaturā brachia frangeret ꝙ tenebitur: quia ad eius officiū hoc pertinet de cōſuetudine: ideo iudex ad oīa iſta bene aduertat vt preuideri faciat oīa inſtrumenta ſi ſint bene diſpoſita ꝛ apta ne ſit in culpa aut negligentia. ¶ An ſi ex membri inciſione moriatur reus teneatur poteſtas. de cidi poteſt ex ſupradictis quando quis moritur in tortura.

1 ¶ Tortura fit ad inquiſitionem: ꝛ aliq̄ñ ad penam.
2 Tortura quomodo debeat fieri in magnis ſceleribus.
3 Indicia debent eſſe ſcd̄m criminum qualitates.
4 Indicium aliq̄ñ ſumitur contra illum qui dř primus mortuum inueniſſe.

1 Tortura † licet regulariter adhibeat ad inq̄ſitionem: tñ aliq̄ñ ad penā: vt in.l.j.C.de nume.li.xij.vbi ſtatuit impera tor ꝙ erarij vel numerarij frauduletī.ꝛ voraces ad refrenandā eorū nequitiā aculeis tormētorū ſubdant: ꝛ aliq̄ñ etiā ꝓ vilibus furtis fur torquet ad penam: in auť. vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.ex diuerſo.nā queſtiōes pene dicunt.v.q.v.illi q̄ hec res fragilis eſt ꝛ ei nō debet credi de faci li.l.j.§.q̄ōni.de q̄ōni.ꝛ ideo peſſimū eſt de ſuſpitione: aut extorta ꝯfeſſione iudi
2 care.xv.q.vj.c.j.vbi multa de hac materia. † Adhibēda ſunt aūt tormēta in ma gnis ſceleribus nō extēſo aculeo nō ſcindentibus vngulis: non vrentibus flam mis ſeu verberibus.xxiij.q.v.c.circūceliones. Vñ Tullius in Rhetorica noua. dolori credi nō oportet.ꝛ Quintilianus nec bene illā partē hoīs intelligas que non aīo ſed dolore reſpōdet. Unde ad iſta tormēta iuxta ꝑſonaꝝ criminū ꝛ tēpo rum qualitates eſt deueniendū. ¶ Nā in adulterio indicia ſunt locus apud con niuia: colloq̄a: baſia: tact⁹: ꝛ ſimilia.ff.de adul.l.qd ait.in prin.licet alij cū maio ri aſtutia ꝓcedentes a talibus abſtinebūt: ꝛ potius odiuz ſimulabūt: ꝗ indicijs amorē oſtendant ſm̄ Quinti.ꝛ in omni crimine vt cūctis circunſtantijs in ſtate ra eque diſcretiōis appenſis argumēta ꝛ indicia veriſimilia indicentur non pre ſumatur quis ad grauiora ſcelera promptus: qui ſemper in leuioribus trepida uit: ꝛ econtra videmus aliquos puſillanimos in facinora grauiſſima prorupiſ

re que audaciſſimi attentare timent ſicut etiā aliqñ mulieribus fuerunt ad crimina vires.l.j.de muli.⁊ in quo loco in verbo capax plura indicia ponit Tullius primo rheto.cū agit de cōparatione.⁊ Pli.in.ij.cū ait de ꝑcecturis.⁊in.iiij.poſt pn.⁊ Quinti.in declamationibus.† vnde opꝫ indicia eſſe iuxta criminum qualitates:quia ſi qs craſſator accuſaꝛ opꝫ cōuinci ex vulneribus: et cruore: ſi ſacrilegus arguaꝛ ſpolijs ⁊ preda templorum: ſi veneficus opꝫ oſtendi liuoribus[a] cadauer ſm Quinti. ſicut cōtra mulierem ꝙ fornicetur multe ſunt occaſiōes ⁊ indicia puta occaſio: que ex neceſſitate rei familiaris ꝓcedit.l.fi.de ſpecta.item iniuria aut contemptus viri locus ⁊ etas ⁊ mala mēs vel ſi pecunie pretium ſibi dulce eſt.ſm Teren.Ideo ad hoc vt ꝓcedaꝛ ad tormenta requiruntꝛ indicia.q: al's diceretꝛ confeſſionē non legitime extortam:ſed ꝑ fraudem.xv.q.vj.c.j.ideo periculoſum eſt iudicibus iuuenibus:aut inanis glorie cupidis:aut crudelitatē eorꝫ pretio diſtrahentibus ꝓtātis arbitrarie frena laxare cū graueꝫ ſtaterā oporteat in his ante dei cōſpectū geſtare q̄ſtātibus ꝑſonarum diligēter attētis.l.j.§.qōni.de qō.Un Tullius.li.j.ꝑtitionum qōnib⁹ reſiſtendū eſt:q: ⁊ dolorē fugientes multi in tormentis ementiti ſunt moriq maluerūt falſum fatendo ꝙ̄ inficiēdo dolore etiā multi ſuā vitam neglexerunt:alij aūt:aut robore corporis:aut cōſuetudine dolēdi:aut metu ſupplicij: ac mortis vim tormentoꝝ ꝓtulerunt:alij emētiti ſunt in eos quos oderūt. ⁊ Augu.xix.de ciuita.dei.ſepe coguntur tormētis innocētiū ad alienā cauſam ꝑtinētē q̄rere veritatē ⁊ plerūq innocēs luit pro incerto ſcelere penas:⁊ ꝑ hoc ignorantia iudicis eſt calamitas innocētis:q: plerūq iudex torquet accuſatū ne inocētē occidat ⁊ deinde tortū ⁊ inocētē occidit ꝑ ignorātiā. Sūt etiā alia indicia violēte maleficiū receptare:defēdere:viſitare aſſociare: aut dona vel munera emittere:ſeu fauorē ſibi impēdere:⁊ his ſimilia.de hereti.c.accuſatus.§.ij.in.vj.ꝙuis loquiꝛ in hereſivꝛ.idē in alijs grauioribus.c.j. de homi.in.vj. ¶Unde q̄libet ſuperior malefactorē ſibi ſubditum ſm maius:⁊ minus torquere pōt.d.c.circoncilliones.qð per.c.regni eſt tēperatū:vt in.l.tormēta.cū ſeq. etiā extraiudicialis confeſſio facit indiciū ad torturā. glo. ſing.in.l.capite quinto.de adul.licet facta parte abſente.de excuſa.tuto.§.dant.vbi ſufficit ꝓbare aliquē dixiſſe q̄ tutorem ex odio vel inimicitia noluit.Et q: in extraordinarijs criminibus quis fuſtigaꝛ.l.ictus.de infami.xxij.q.v.hoc iure. vbi patet qð paria ſunt aliquem videre ſuis oculis maleficiū facere ⁊ illud a committēte audire ſm dñm Lucam de penna.in.d.l.j.de numera. ¶†Et adde etiā q: indiciū aliqñ ſumiꝛ cōtra aliquē q̄ primo dicitur inueniſſe occiſum ⁊ contra aliquem qui primo dicitur vidiſſe maleficium:⁊ contra aliquem qui valde ſollicitat in curia ꝙ maleficium inquiratur de quo ad eum nihil ſpectat : et vidibis occurriſſe de quodam qui dixit inueniſſe occiſum et hoc curie nunciauit:et ipſe occiderat. Et quidam occiderat conſociuꝫ et ſepius veniebat ad curiaꝫ importune ſollicitādo: vt occiſor reperiretur:et fuit captus : vt ſuſpectus et repertum eſt quod ipſe occiderat ac et ipſi delinquentes: plerūq viſitant curiā: vt

a ¶Liuoribus. et adde Sueto.l calicula.in pn. ꝙ mortuus veneno cognoſciꝛ ex liuoribus in toto corpore et ſpū is ore fluentibus ⁊ cremetur corpus cor illeſum remanet a veneno preſeruatum.

audiant et intelligant quid de illo crimine dicatur et agitur quod ipſi commiſerant ad quod diuina vindicta ipſos impellit: vt puniantur: quia nullum malum impunitum.

1 ☞ Tortura eſt adhibenda poſt auditas defenſiones inquiſiti. et cum qua diſcretione. nu. 2.

3 In tortura incipiendum eſt a timidiore et magis tenero. vt citius eruatur veritas.

1 Viſo de indicijs ſeqtur de mō torture in quo dicas. † q tortura eſt adhibenda auditis defenſionibus rei inquiſiti ↄtra inqſitionem et indicia: q̄ ſi nō euacuauerit indicia q̄ erant ↄ ipm pbādo aliqua q̄ ipm releuent vel teſtes repulſando: tūc tortura adhibeē q̄ dʒ adhiberi cū moderamie ⁊ diſcrete. l. ſi mors. C. de q̄ſti. ⁊ i. l. de minore. §. tormēta. e. ti. † q̄
2 diſcretio dʒ hri circa tria. pmo reſpectu cauſe ardue. q̄ alr adhibetur in cauſa criminali ardua: ⁊ aliter in leui. l. vbi. ff. de fal. et aliter in homicidio q̄ꝫ in furto ⁊ acrius in crimine leſe maieſtatis q̄ꝫ in crimine falſi. ⁊ aliter ↄ latronem ⁊ ſtratarꝝ diſrobatores q̄ꝫ contra furem ambigeos vel ſtupratores: aut adulteros. Scd̄o reſpectu pſone: qꝛ aliter ſunt torquēdi ſerui et duri. Aliter ingenui ⁊ delicati. l. milites. co. tit. Requiriē ēt vilitas vite torquēdi. vt in cōſtitut. regni ſi dāna clādeſtina. vbi tex. glo. et And. et dixit bal. in auē. ſi dicaē. C. de teſti. in fi. q leuis et vilis pſona indicaē qui cōmiſit aliqđ graue delictū. p tex. i. l. j. C. vbi ſena. vel clari. Tertio reſpectu qualitatis tormētorꝝ: qꝛ ſi ſufficiat tormenta leuia nō ſunt inferenda grauia. l. nemo carcerē. de exacto. tri. leuis aūt tortura non eſt tortura. Bal. in. l. ij. quo. appel. p. l. ob que vitia. de edili. edi. vbi de febricula q̄ non dr̄ febris. ¶ Multa etiā ſunt ↄſideranda que iudicis arbitrio relinquūtur. vt circa minores: q̄ ferula cedi debent: vt. d. l. de minore. vn̄ tota tormētorꝝ moderatio iudicis arbitrio cōmittiē. ff. eodē
3 l. q̄nis. Et vt veritas cito eruaē incipiendū eſt a timidiore: et magis tenero: qꝛ p eum facilius veritas explicabiē. l. vni⁹. ff. eo. et primo a filio q̄ꝫ a patre[a]. ar. l. iſti quidē. ff. q metus cau. ⁊ pri⁹ a muliere q̄ꝫ a viro: qꝛ ſunt magis incōſtātes q̄ꝫ viri. ar. l. i multis. de ſtat. homi. ⁊ qꝛ mulieres ſunt magis loquaces q̄ꝫ viri. vt habetur in euāgelio reſurrectionis dn̄i. ⁊ cum iudex viderit aliquem induratum ad torturā dʒ tortura deſiſtere p tunc: ⁊ ſi hʒ contra talem indicia euidentia dʒ ipſum repetere interueniēte ↄgruo interuallo. d. l. vnius. et qꝛ nō dʒ in oi leui maleficio deueniri ad torturā: ſed in delicto graui: nec dʒ venire ad torturā niſi cum aliter veritas exquiri non poſſit: niſi interueniente tortura. l. ideo. ff. eo. Si tn̄ ſe abſentat ⁊ fugiat pōt compelli remedijs opportunis ad pſonaliter cōparendum: vt torturā ſubeat. l. ↄſentaneū. C. qūo et quando iudex. cui dabitur dilatio ad contradicendū quare non ſit torquendus. l. milites. et. l. cognitio naliter. et. l. j. §. vnius. de q̄ſti. ſm̄ Ange. in. d. l. cognitionaliter. et in. l. milites. eo. tit. et de hac repetitione. vide. j. latius.

a ¶ Quam a patre. Adde eun. ꝫ. in verſi. et aduertendū. ij. collum.

1 Cuſtodes poſſunt torqueri qn̄ furta fiunt de nocte.

2 In cauſa adulterij tota familia poteſt torqueri.

5 Furtum preſumitur commiſſum potius a familiaribus ꝙ̄ ab extraneis.
4 Uxores nõ pñt torq̄ri ꝓ rebus mariti amiſſis ſed concubine bñ pñt torqueri.

LIcet alias dicat ꝙ torq̄ndo ſint dande defenſiones plenarie. et tñ in furtis q̄ cõmittũtur i hoſpitijs dixit bar.in.l.i eos.§.fi.in fi.ff.furti.aduerſus nautas. qd dat ↄſilium a lege ꝙ iudex hꝫ ptãtem ſup hoc tormẽtandi familiares dom⁹ ⁊ alios q̇ erãt in domo:⁊ ꝓcedendo ſup hoc ſummatim p.l.quotiẽs.C.de naufra.⁊ l.de ſubmerſis.e.ti.⁊ dixit idẽ.bar.i.l.dñs horreorũ.ff.loca. ꝙ qñ dom⁹ alicui⁹ frãgit illi q̇ habẽt domus notitiã ſunt ſuſpecti.⁊ pñt de facili torqueri tales pſone ad iueſtigationẽ veritatis.¶Dicẽs ꝙ qñ fiũt maleficia occulta officiales ↄſueuerũt capere vicinõs a q̇b⁹ veriſiliter dꝫ veritas ſciri.alle.Jac. de are.i.l.ſi ita.ff.de fun.inſtru.alias in.l.in fundo.vbi etiã bar. ⁊ ſepe tormẽtãtur familiares cauponũ:qꝛ ſunt viles.⁊ facit qd bar.dixit i.l.j.in pñ.ff. de off.p=
1 cõſul.†ꝙ qñ fiũt furta de nocte pñt torq̄ri cuſtodes:vt idicẽt furẽ ⁊ p̄dicta limitãtur nõ hr̃e locũ niſi qñ vicini ⁊ familiares eſſent ſuſpecti ꝙ fecerit.ar.l.nõ ois.§. a barbaris.de re mili.qꝛ nõ poſſent torq̄ri ſꝫ terreri p.l.iij.§.idẽ.de teſti.qꝛ tortura hꝫ iniuriã ſm Bal.in.l.j.in pñ.C.loca.vbi late p eũ.⁊ idẽ Bal.i.l.fi. de q̄ſti.C.
2 dixit.†ꝙ ꝓ veritate eruẽda eſt torquẽda tota familia in cã adulterij.l.in adulteri.de adulte.qꝛ q̇ ſunt in domo ſcire p̄ſumunt q̄ fiũt ibi.⁊ ideo rõne iſtius p̄ſumptionis torquent q̇ i domo ſunt nõ alij.ar.d.l.dñs horreoꝝ.⁊.l.ↄſenſu. de repu. §.ſup.⁊ de teſti.c.veniẽs.¶Qd eſt veruꝫ niſi ſint bone fame⁊ bone vite ſm Bal. in.d.l.j,C.loca.in prin. ⁊ in fi.⁊ bar.in.l.fi.de queſti.dixit ꝙ vicini ⁊ conſeruantes preſumunt feciſſe futuꝝ ſi ſint male fame:vt ibi ⁊ facit glo.de exhi re.in prin.
5 †vbi dicit furtũ preſumit cõmiſſum potius a familiaribus ꝙ̄ ab extraneis. ⁊ ꝙ bal.dixit in.l.in ciuilẽ.C.de furt.⁊ qd bar.dixit in.l.j.§.ſerui.ff.nau.cau.lꝫ Spe. videat tenere cõtrariũ in ti.de fur.in.§.j.ver.pone.⁊ vide cano.in.c.ij.de purga.
4 vulga.⁊ dixit no.bal.in.l.j.C.de natu.libe.†ꝙ ꝓ inueniẽda veritate rerũ exportarum ſunt torquẽde cõcubine nõ aũt vxores q̄ ꝓprio iuramẽto tenent iudicare. l.ij.C.qñ ⁊ q̇.quarta pars.vide.j.in.c.vicinitas inducit cuꝫ ibi remiſſis.
1 ☞ Miſericordie genus eſt cito occidere.

TOrtura grauior eſt pena ꝙ̄ vtriſqꝫ manus abſciſio.in aut. vt nulli iudi.§.fi.vñ Caſſio.in libro variarũ epiſtola.xlvj.grauius eſt ſpẽ a te mortis expetere ꝙ̄ tormentorũ crudelia ſuſtinere inter ſupremas eñ anhelat⁹ anguſtias potius eſt pe-
1 rire ꝙ̄ viuere ⁊ deteſtabilis ſenſus penarũ excludit dulciſſime. ſalutis affectũ. Et Seneca in libro de beneficijs. †miſericordie gen⁹ eſt cito occidere qꝛ tormentũ vltimũ finẽ ſecũ affert:acerbiſſima vero crudelitas eſt q̄ penã trahit.⁊ ad Lucillũ epiſtola.xxij.nemo tã timidus eſt: vt malit ſemꝑ pendere ꝙ̄ ſemel cadere vñ facilius reperiuntur q̇ ſe vltro morti offerant ꝙ̄ qui dolorẽ patienter ferant:vt ait Julius celſus.lib.vij. quẽ refert Lucas de penna in.l.quotiens.de digni.lib.xij.circa tertiã colũ.Jdeo ſolent aduocati indurare corda reorum ⁊ dicere clientulis carceratis qui timẽt torqueri melius eſt ſemel in tortura pendere ꝙ̄ ſemper in furca ſtare:et de his ſolet eſſe ſchola in carceribus:vt dicit Andre.de Jſern.in conſtit. regni ſi damna ⁊ ſolent dicere torquendis:quid eñ ſi haberes brachia fracta nonne ſuſtineres medicum aptantẽ oſſa cum dolore:q̇d eñ ſi dolore iliaco vexareris nõne preferres. quid eniꝫ ſi podagram haberes nõne ſubſtiueres dolorẽ.aut te occideres:ideo ꝙ melius eſt breui tpe dolorẽ chorde preferre ꝙ̄ mortẽ ſubire:⁊ ſic ſolẽt indurare mentẽ reoruꝫ ne confiteant. Multi etiã indurant habentes breuia ſcripta in brachijs ⁊ dixit magnus theologus ꝙ ſi q̇s geſtaret in dorſo verſum pſalmi.Cõtere brachiũ pecca

toris ꝛ lingua maligna ſubuertetur ꝛ nõ reperiet̃ qđ nõ cõfitebit̃ in tortura. Alij cum incantationib⁹ factis nullum ſenſerunt dolorẽ. Et dicit Alber. mag. in lib. de ſecretis nature. ꝙ lapis mefites dictus a ciuitate que dr̃ mefis tritus: ꝛ aqua mixtus ꝛ datus potari illi q̃ debebat pati cruciatus ꝙ inducit inſenſibilitatem pene vel cruciatus. Et alij ẽt dixerunt ꝙ bibendo opiũ non ſentiet dolorẽ ꝛ multi ſunt q̃ ſunt ita tẽperati corpore ꝙ non curant de chorda: ꝛ alij ꝑpter ꝯſuetudinem torture. Et vidi experiri de quodã ribaldo q̃ pro quinq; carlenis ꝑmittebat ſibi dare vnaȝ tractã chorde. ideo iudices maleficioꝝ ſolent noua gñā tormẽtorum in inferre qñ crimen eſſet grauiſſimũ: vt homicidium ꝛ crimen leſe maieſtatis et hereſis. et qñ ſtaret in chorda reus induratus: ꝛ eam paruȝ eſtimaret ꝛ indicia eſſent vrgentiſſima: et aliq̃ faciunt ꝑ inq̃ſitioneȝ in perſonam denudando et pilos totius corporis abradi faciendo: et quidã qui fuerant bñ tortus ꝛ nihil confeſſus fuerat cũ fuerat abraſus nudatus ꝛ toto corpore bñ lotus cumvidit ſe ligatum ad cordam ſtatim ꝯfeſſus eſt maleficium iterata: eñ ꝛ repetita tortura poſtq̃ tortus quieuit ꝑ aliquos dies magis timet̃: ꝛ grauiorem doloreȝ cauſat. et ideo vtplurimum cito confitentur: quia acerrima eſt ꝛ propter carnẽ cõtuſaȝ et deinde ſolidatam cauſatur dolor intolerabilis.

¶ Indulgentia remittit penam et non infamiam.

Petẽs a iudice aliquẽ torquẽduȝ debet iurare ꝙ non habeat alias probatiões.

Pone quod aliquis cõmiſit multa crimina ꝛ delicta. ꝛ deinde accuſat̃ de illis delictis crĩaliter: ꝛ fit ꝓceſſus: ꝛ in publicatione cauſe ꝓducit indulgentiaȝ crimnũ: ꝛ accuſator petit ipm torqueri ꝑ ſuo intereſſe: vt ſciant̃ bona q̃ ſurripuit ꝛ dãna data ꝛ ꝑticipes: et vt lux veritatis appareat: ꝛ ꝑ ſuã confeſſionẽ ꝓbentur ipſe accuſatus opponit ꝙ crĩa ſunt remiſſa ꝛ pars accuſans dȝ ciuilr̃ ꝓſequi ſuũ intereſſe cuȝ crĩa ſint extincta ꝑ indulgentiã: ꝛ in ciuilib⁹ non ſit locus torture: an iudex hoc non obſtante poſſit illuȝ ponere ad torturã: vt cõfiteat̃ quãtitatẽ bonoꝝ ſubtractoꝝ cũ circũſtantijs: qꝛ apparebãt indicia ꝯ eum. dico ꝙ ſic: qꝛ cũ ipſe delinq̃ns añ indultũ paſſus fuerit inq̃ſitionẽ crĩaleȝ: vel libellũ accuſatoriũ. ꝛ i eo fuerit lis cõteſt. ꝛ ſuata fuerint oĩa ſolennia iudicioꝝ crĩaliuȝ: ꝛ facte ſint ꝓbationes ex qb⁹ appareãt indicia ꝯ ipm. ꝛ indicijs que ꝯhunt̃. l. iij. §. idẽ ſcribit de peculio poterit torq̃ri: qꝛ tortura nõ fit ad penã: ſed ad inueſtigationẽ veritatis. ff. de q̃ſti. l. editum. vbi bar. et eſt tex. in. l. nullã. C. de infami. vbi dicit gl. ꝙ fit vt ṽitas eruatur per ꝯfeſſionẽ ſiue principalr̃ inculpet̃. l. j. de infami. ſiue ꝯ aliuȝ vt teſtis inducat̃: qꝛ qñq; etiã teſtes torquentur diaboli. l. fallaciter. §. ꝙ ſi neget. ꝛ de q̃ſtioni. l. vnius. §. teſtes. et. l. ex libero. ¶ Aliud ſi fuſtiget̃ nõ ad inq̃ſitionem: ſȝ in penam ſuam ꝑ delicto cõmiſſo. ff. de infami. l. ictus. ꝛ facit. ‖ qꝛ indulgentia remittit penã nõ infamiã. l. ſi. de gene. aboli. et facit de fal. l. ſi docueris. vbi poſt idulgentiã falſi q̃rit̃ ciuiliter de fide ſcripture: ꝛ qꝛ pars nũc petijt torturã nõ ad punitiõnẽ pene delicti: ſed vt delinquẽs ꝯfiteat̃ ꝛ releuet̃ ab onere ꝓbandi q̃ eſt ꝓbatio partis ad veritatis idaginẽ. l. de minore. §. tormẽta. de q̃ſti. in ṽbo nõ ꝯtra accuſator poſtulat. et priceps ꝯcedẽs indulgẽtiaȝ nõ vr̃ remittere ius partis. gl. ſing. in. l. venia. de in ius voc̃. ꝛ facit arg. ab ordine tituloꝝ: qꝛ prio ponit titul⁹ de qõ. ꝛ poſtea de penis. hoc iđ qꝛ tortura nõ eſt pena: ſȝ inq̃ſitio ꝛ ꝓbatio ṽitat̃ qꝛ ſi eſſet pena delicti tortus nõ poſſet iteꝝ puniri ſi ꝯfiteret̃ ſi tortura eſſȝ pena et ſic rex remittendo penã nõ vr̃ remittere ꝓbationem ꝑ tormẽta principalis q̃ fit ad releuandum partẽ ab onere ꝓbandi: et eſt ius partis. Nam licet ꝑ indulgẽtiam remaneat ſolum ius partis. iſta ꝓſecutio hȝ criminalitatẽ annexam: qꝛ delictum remiſſum hȝ criminalitatẽ quandam q̃ aggrauat: vt ſit delinquens iteꝝ delinquat puniat̃ ad mortem: vel corporaliter ex illo delicto ſequẽti poſt remiſ

ſionem.ſm Bar.in.l.ſi cui.§.cũ ſacrilegiũ.de accu.Jo.an.in tit. de fur.in fi.Bal.in auf.ſed nouo iure.C.de ſer.fugi.⁊ in auf.q̃ ſe mel.C.quõ ⁊ q̃n.⁊ latius in.l.j.de edil.actio. Si ergo delictum aggrauat ad mortẽ multo magis ad inueſtigationẽ veritatis.
2 et dixit bal.in.l.j.C.de iura.calũ.†ꝙ petens torq̃ri dꝫ iurare qꝺ nõ hꝫ alias ꝓbationes.p.l.edictũ.ff.de q̃ſtio.⁊ ideo poterit veri tas inueſtigari ꝑ torturã:qꝛ remanet illa criminalitas lꝫ ipuni ta:⁊ iſta cauſa crĩalis remiſſa incaleſcit criminali quo ad aggra uãdũ ad torturã.vt.ſ.⁊.remiſſio principis intelligit̃ ſaluo iure partis.l.ij.§.numerato.ne q̃d in loco publi.l.ne ann⁹.de eman. liber.cũ ſimili.¶Et ꝓbatio eſt ius partis in indicijs:qꝛ actor ni ſi ꝓbauerit reus abſoluit̃.l.actor.de ꝓba.et in.l.q̃ accuſare.de eden.et qꝛ dixit And.de Jſer.in.c.j.de ꝯtrouer.inter dñm et fi delem.§.inſuper.ꝙ ſi in libello accuſatorio nõ dicat̃ ꝙ ſi conſtet ſemiplene.ꝙ exponatur q̃ſtionibus ⁊ tormẽtis nõ tormẽtetur ⁊ hoc petitum fuerit.in libello accuſatorio i.iſto caſu: et reus fuit litemꝯteſtatã et probationes.facte.⁊ ideo vr̃ procedi poſſe con tra eum ad torturã:qꝛ in indicijs quaſi ꝯtrahit̃.vt.ſ.et priceps hoc non tollit ſed mera pena ⁊ in cauſa ciuili habente delictum admixtum procedi põt ad torturã.c.j.de depoſito.extra. et ita mihi viſum eſt:licet aliqui dixerint ꝯtrarium ea ſola ratione moti qꝛ cauſa eſt facta ciuilis ꝑ indulgentiam: ⁊ in ciuili ad torturaꝫ nõ proceditur nõ conſiderantes ad p̃dicta et ad ius partis.

1 ☞ Teſtis vacillans in teſtimonio ac negãs ſi conſtat interfuiſ ſe negotio torquetur. Et quid ſi corrigat ſe in tormẽtis. nu.2.

a ¶ Torq̃tur An ⁊ q̃n te ſtis torqueri poſſit. et q̃n non vide. d. Barto. for.in cõſi.cclxx xiij.inci.l cã d.Jo.in.ꝟſi. ꝓpterea.ille teſtis. in.ij. parte.

1 Teſtis. †Jn teſtimonio varius vel vacillans ac negans ſi cõſtat interfuiſſe negotio tor
2 quetur^a.l.fin.ff.de queſti.et.ff.eod.l.vnius.§.teſtis. ⁊.l.fallaciter.de abolitio.l.vbi gloſſ.etiaꝫ quod pre ſbyter torquetur ſiue cleric⁹.vt in.l.preſbyter.de epi ſcopis et clericis.Et non ſolum in criminali: ſed in ci uili torquetur teſtis varius.l.ex libero.ff.eo.vbi etiam dicit̃ qꝺ minori cũ examinatur in aliũ.vt teſtis non creditur ſine tortu ra:nec ẽt ſuo.l.diuus.⁊.l.vni⁹.eo.ti.nec vili.⁊ abiecto in corpe. de teſti.§.ſi vero ignoti.⁊etiã ſi teſtis talis ſit ſeruus torquet̃ in cauſa ciuili q̃n aliter veritas hr̃i nõ põt.d.l.diuus.Liberi aũt in cã ciuili nõ torquent̃:niſi cũ ſint viles ignoti.aut abiecti vel cũ vacillant.d.l.ex libero.vbi glo.tñ vt tu intelligas iſte.vide Bar.late in.d.l.ex libero.ſine quo nõ poteris intelligere.⁊ vi de Dyñ.in.l.repeti.eo.ti.Bart.in eos.ff.de falſis.⁊ in.l.qui va ria de teſti.ff.an ⁊ quãdo teſtis torqueat̃ in cuius tortura iudex cõſiderat an fuit p̃ſens in maleficio.necne: ⁊ an veriſimiliter ſci re poſſit nec ne. ff. ad ſille.l.j.§.ſi q̃s in villa.quare non ſunt tor quendi teſtes q̃ rei noticiã habere non preſumunt̃.ſm Ang.in d.l.cuꝫ cognitionaliter.Tñ q̃n quis torquet̃:vt teſtis an requi ratur pſeueranti.gl.in.d.l.fi.C.de queſtio.tenet ꝙ non req̃ritur perſeuerãtia:ſed ſtetur primo dicto. ar.in corpo e.de teſti.§.qꝛ vero.qꝺ dicit ver Ange.niſi fuerit cum pte locutus ⁊ repetitus in tormentis dicat cõtrariuꝫ eius ꝙ primo dixerat aliqui dixe runt ſtandũ priori dicto:ſm glo.illã.Dy.in.l.repeti.ff.eo.dixit

ꝙ neutro dicto ſtabiť p.l.qui falſa.de teſti.ꝛ p.l.eos.de fal.vbi Bar.dicit ꝙ aut teſtis variat ſine tormētis.ꝛ hꝫ locū.l.ꝗ falſa. aut variat in tormētis ꝛ ſtatur vltimo dicto per.l.ſi poſtulauerit.de adulte.in verſi.ſi negauerit.Qđ ſequiť Ange.ſi nō fuit locut⁹ cū parte.ꝛ niſi in aio iudicis ſedeat ex aliqua cauſa rationabili ꝙ primū dictuꝫ tanꝙ veriſimilius:ꝛ negotio aptius verum ſit:quia iudex magis ſcire poteſt.l.iij.§.diuus.ff.de teſti.Et ideo dicit ꝙ pōt teſtis iterato repeti:ꝛ tunc videbiť in ꝗ cōfeſſione magis pſeueret:an in in prima an in ſecunda ꝛ ſtare debet iudex in qua inueniť magis pſeuerare.Et ita Ange.intellexit opinionē illoꝝ ꝗ dicūt ꝙ cōfitens de alijs in tormētis debeat pſeuerare:qꝛ iſta pſeuerātia eſt attēdenda eo caſu quo teſtis tortus dixit vnū.ꝛ ſcđo tortus dixit cōtrariū.nā torquend⁹ eſt tertio:vt videať in quo dicto magis pſeueret qđ dicit equū. ꝛ facit qđ dicit Inn.i.c.pe.de teſti.vbi cano.Et ſubdit Ang.ꝙ nō credit dictū Bar.verū ſimplr ꝙ ſcđo dicto credať.ꝛ ꝙ cōfeſſioni cōtra ſe nō ſtetur:niſi pſeueret:vt in.§.ſi ꝗs vltro.ꝛ eſt gl.in.d. l.fi.ſm vnā opinionē ſed cōfitenti de alio:vt teſti ſtatur lꝫ non pſeueret:qꝛ ſtatur dicto pmo nō aūt dicto vltimo qñ ſe corrigit ſine tormētis ꝛ ſine cā rōnabili:ſec⁹ ſi cū cā.rōnabili.d.§.qꝛ vero.ꝛ.d.§.pterea.¶† Sed ſi corrigit ſe in tormētis repetitus nō ſtatur pmo dicto.nec ſcđo:ſꝫ iterū dꝫ repeti ꝛ ſtabitur illo dicto in quo pſeuerabit tāꝙ vero:ꝛ ita intelligiť ſm Ang.glo.in.d. l.fi.ꝛ in verſi.alij.ꝛ ita etiā intelligit Dy.dicēs neutro dicto ſtādum qꝛ cōcedit anteꝙ tertio repetať ſaluo:niſi in animo iudicis ſederit.vt ſupra ſaluo niſi locut⁹ fuerit cū parte:qꝛ tūc ſemp ſtabiť primo dicto ꝛ nō poſteriori[a]:per.d.§.qꝛ vero.ſm Ange. in.d.l.fi.Et vide aliꝗd p Bar.in repe.ff.eo.ꝛ vide late Bal.i.l.ij. C.quoꝝ app.vbi examinauit qñ tortus reuocat cōfeſſionē ſuā ſi illa reuocatio dꝫ admitti vel requirať ꝙ ſint indicia faciētia p reuocatiōe:ꝛ vide Bal.i.l.fi.C.de pba.vbi Saly.tꝫ cōtra bal. Et adde Bal.i.l.iij.C.de adul.ꝗ dixit de tortura teſtis qꝛ tūc torqueť qñ pſumptiue ſcit veritatē ꝛ eā nō dicit dicēs ꝙ qñ teſtis ſine tormētis dicit vnū ꝛ cū tormētis dicit aliud ꝯtrariū ſecūdū dictū:tꝫ[b] ꝛ nō primū:allegat Bar.in.l.ſi poſtulauerit.de adult. ꝛ in.l.pen.eo.ti.Secus ſi ſua ſpōte qꝛ tenet primū dictū.c.preterea.de teſti.niſi correxit ſe immediate ſm Bal.ibi.ꝛ vide bal. de tortura.teſtis in.l.fi. C. de ꝗſtio. vbi dixit ꝙ teſti torto plus crediť ꝙ nō torto.ꝛ vide in.l.data opera.C. ꝗ accu. nō poſ. vbi dixit aliꝗ de teſtis tortura.ꝛ in.l.j.C.de furtis.vbi an poſſit ſe corrigere cōfitens.ꝛ de tortura teſtis etiā vide in.c.regni.quod incipit i accuſatis.de tormētis.vbi de teſte vacillante qui torqueť. ꝛ vide Andre.de Iſer.in cōſti.regni.ſi dāna clādeſtina.vbi plene ꝛ vide etiā.S.vbi de variatione principalis.ꝛ vide Bald.in.l. nullā.de teſti.vbi de variatione teſtis ꝛ ſi magiſter actoꝝ debet ſcribere ꝛ ipſe nō intelligit variationem.et vide.S.in.c.viſo.de indicijs.vbi verba Bal.ibi.Et adde An.in.l.ſi poſtulauerit.ff.de adulte.§.iubet.dicentē ꝙ ſi teſtis prio dixit vnū deinde tort⁹.dixit cōtrariū ꝙ ſtetur ſcđo dicto tñ dicit ꝙ prudēs aſſeſſor vnicū dictū n actis tñ reperiri faciꝫ̄ cautela videť mihi piculoſa pro

a ¶Et nō poſteriori.Adde idē tenentē do.bar.ſo zi.in conſil. ccliij.incip.i in.ca.d.Io.i verſi.ij.etiam clare in.ij. parte.

b ¶Tenet.Adde idē tenētē.d.bart. ſozi.in cōſil. ccliij.incip.i ca.d.Ioā.in verſi.capio ōmū.i fi.cuꝫ. ver.ſe.in.ij. parte.

iudice q2 teſtis tort⁹ poterit dicere ſe iniuſte iterato tortū ⁊ da
re petitionē in ſindicatu. ideo cautius eſt ꝙ vtrūcꝫ dictū reperia
tur in actis vt apareat contradictio ⁊ variatio ſua. ⁊ vide infra
proxi.c.de repetitone torture.

1 ¶ Tortura quando repetenda ſit: et nu.2. Et quando dicant̃ noua indicia ſuperuenire. nu.3.⁊.5.et.6.

4 Reus confeſſus poſt tormenta repetita que repeti non debebāt non debet condemnari.

7 Judex qui hominem ſine indicijs torſit de mandato regis non tenetur. ⁊ nu.8.

9 Poteſtas an poſſit torquere delinquentem proprijs manibus. Et quid in epiſcopo. ibidem.

10 Negatio cibi dicitur tormentum.

11 Torquendo non datur cibus illa die qua torqueri debet.

De repetitione torture ſcias ꝙ Barto. in.l.vni⁹.de queſtio.dixit ꝙ Cy.⁊ Jacob⁹ de are.in.l.fi.C.eodē.dixerūt qđ
1 † tunc repetatur qñ indicia de nouo ſuperuenerunt
euidētiora primis. ⁊ idē dicit qđ tꝫ Ray. Tñ Barto.
dixit ꝙ hoc nō ſeruat cōſuetudo. q2 repetitio fit idiſtincte cū iu
dici vidibit̃. Et ideo dicit ꝙ tortura nō reperit̃ qñ apparent in-
dicia leuia non multū manifeſta: ſecus ſi ſunt multū vrgentia.
q2 ſi in pͥma tortura ſtat durus poterit iterū torqueri ⁊ repeti.
per.l.repeti.eo.ti. Et adde q2 Bal.in.l.ij.C.ꝙ me.cā.dixit ꝙ eſt
in poteſtate iudicis repetitio torture. Tñ idē bal.in.l.ij.C.quo
rū appel.nō reci.dixit ꝙ tormēta nō plene ipoſita nō poſſunt re-
peti.niſi ex nouis indicijs. Et q̄ ſint plena ⁊ moderata tormēta
dicit iudicis cōmitti arbitrio. Et dixit bal.i.l.milites.C.de q̄ſti.
ꝙ ſi repetit⁹ in tormētis decederet puniret̃ torquēs.tancꝫ ho-
micida qñ nō deberet repetere. ⁊ vide eūdē bal.i repe.l.j.C.de
cōfeſ. q2 idē tꝫ ibi ꝙ repetitio tormētoꝝ nō poſſit fieri niſi noua
indicia ſupuenirēt. ⁊ idē bal.i ti. de pace iura. fir.§.iniuria. dixit
2 allegādo cano.i.c.cū i cōtēplatiōe.de re iudi.† ꝙ ſemel aut bis
tort⁹ ſufficiēter. ⁊ i negādo pſeuerās pōt iteꝝ torq̄ri ex indicijs
a ſuperueniētib⁹[a] ⁊ remitti ad Cy.in.d.l.fi.de q̄ſti. Et adde bar.i
l.de minore.§.tormēta.ff.eo.ti. Et dicit bal.i.l.i.bonefidei.de iu
reiur. ꝙ ſi reus fuerit cōfeſſus in tormētis ꝙ ſine nouis indicijs
poterit repeti in tormētis: q2 illa ꝯfeſſio facit ſemiplenā ꝓbatio
nē. ⁊ in ea cogit̃ pſeuerare q̄ etiā dixit ꝙ ille: qui primo cōfeſſus
fuit. ⁊ poſtea vult reuocare cōfeſſionē dꝫ ꝓbare ꝯ cōfeſſionē et
ſi nō ꝓbat cōpellit̃ in pͥma pſeuerare ꝑ repetitionē tormētorū.
alle. Jnn.in.c.ꝑ inq̄ſitionē.de elec. ⁊ vide aliq̄d ꝑ bal.in.l.ſciāt.
3 C.de ꝓba. ¶ † Et dicētur noua indicia ſi ſuperueniāt ꝓbatiōes
diuerſi indicij nō eiuſdē.ar.l.per hāc.de tēpo.appel. ⁊ cū bar.tꝫ
Saly.in.l.ij.C.de cuſto.reo. Si tñ reus ſit conuictus per varias
ꝓbatiōes an poſſit torqueri. vt cōfiteat̃ ne poſſit appellare. bar.
vr̃ tenere ꝙ ſic.in.l.j.de iura.calū.C.dicēs ꝙnta iudices ſeruāt.
⁊ ſic inſerbreū hoc caſu repeti poſſe. ¶ Cōtrariū tenet Ange.in
l.⁊ ſi certus.C.ad ſille. ⁊ Ange.in tractatu.de queſtio. ⁊ vide in
l.milites.C.eo. ⁊ plene Jo.an.in Rub.cū in cōtēplatione in anti

a ¶ Supueniētib⁹. Adde.d.alexā. de imo.i.l.j.§.diuus.ad
ſi.de qō.⁊ in ꝯſi.clxxix.ij.
parte.

quis.⁊ Dyn.in tractatu de q̄ſtio.⁊ tenet Saly.in.d.l.ij.de cuſto.reo.cum op̄l. bar.etiā dato φ reꝰ in tormētis primo illatis cōfeſſus fuerit poſtea extra tor-
4 mēta nō pſeuerat.† Et ideo reus cōfeſſus poſt tormēta repetita q̄ repeti nō debuerūt nō pōt ꝓptera cōdēnari p.l.qōnis.co.ti.Et ſic bar.vbi.s̄.tenet φ ꝓpter cōem iudicioꝝ obſeruantiā ſemel tortus pōt iterū torqueri.⁊ idē Dy.in tracta. de q̄ſtio.⁊ Jaco.de are.dixit φ audiui iudices repetūt torturā.⁊ dicūt cano.l.d. c.cū in cōtēplatione.φ ſufficiet noua coniectura ſiue ꝓcedat ex ipſiꝰ torti dicto ſiue nō.alle.l.q̄ bona.§.ſi q̄s.de dam.infec.⁊ adde q̄ bar.in tractatu de q̄onibꝰ qui ſibi appropriat.lȝ Ang.de uri.in addi.ad Ang.de are.in tractatu ſuo maleficiorū in glo.fama.in ver.quero.an vnū indiciū ⁊c.dicat φ ille tractatꝰ non fuit Bar.nec Dy.prout aliq̄ doc.tenēt ſȝ fuit Gand.dixit φ ſi aliquis eſt tortus
5 ꝓ furto q̄ nihil ē cōfeſſus φ nō pōt repeti ſine alijs nouis indicijs.¶† Dicēs φ erūt noua indicia ſi tortꝰ dicat neminē tacuiſſe. ibi.vbi fuit maleficiū cōmiſſuȝ. ⁊ deide ꝯtrariū fuit ꝓbatū p teſtes:⁊ ideo tortura repetiť per hoc indiciū.⁊ hoc tȝ Odoar.ar.de vb.ſig.l.boue.§.hoc ſermone.⁊.ff.p ſocio.l.ſociꝰ ꝓ filia.§.nec. ¶ Tn̄ aſſeſſores ꝯtrariū ſeruāt.p q̄bꝰ facit i auť.vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§. oim.⁊ ſic itelligiť.l.repeti.⁊.l.vniꝰ.§.j.de qō.¶ Quo caſu ꝯſideret iudex q̄liter tortꝰ perdurauerit ſ̄m bar.in dicto tractatu:ſi autē tortꝰ dicat ſi ſtarē per decē annos nihil dicā nō dȝ ꝓpterea dimitti ſed cū tpe ꝓcedeť ſ̄m qualitatē eius et ſi nō cōfiteť detinebiť in carcere.Et ſi noua indicia nō erūt dabiť terminꝰ actori ad ꝓbandū ⁊ ſi nō poterit cōuici nō cōdēnabiť. ff.eo.l.ij.§.p̄terea ⁊.l.vnius ſ̄m Bar.ibi.Et Andre.de Jſer.i ꝯſti.regni.ſi q̄s dāna clādeſtina.ix.col.dixit φ multi dixerūt φ ſi reꝰ tortꝰ p̄cedētibꝰ indicijs nō cōfiteť φ pōt repeti tortura ſi poſt alia idicia ⁊ argumēta reperta ſunt.ff.de.eo.l.vniꝰ.§.reus.q̄ſi p̄ma indicia habuerūt effectū ſuū:q̄ tortꝰ eſt ⁊ agi vť de prima tortura.ar.l. boue.§.hoc ſermone.de verb.ſigni.vt nō oi die torquear.ar.dele.iij.l.fideicōmiſ.§.ſi q̄s decē.Tn̄ alij dixerūt hoc verū q̄n prima indicia nō fuerūt tm̄ adhibita ad vnā torturam ſed ad qđ opus erat.ar.de eden.l.veluti.⁊ q̄ titulꝰ de q̄ſtio.eſt arbitrariꝰ ⁊.l. repeti ſimplr̄ dicit repeti poſſe.⁊ nō dicit req̄ri noua idicia q̄ cōcludit totū hoc debere eſſe i ꝯſideratiōe iudicis:vt videat.cōditionē rei ſi ē īndurata vel delicta vt i.§.qōni.⁊ ſicut ſunt idicia fortiora ſic tormenteť ſemel ⁊ pluries ⁊ ſp̄ i dubijs potiꝰ inclineť ad minꝰ:q̄ ſanctiꝰ eſt:q̄ nō dȝ tm̄ torquere:vt diſſoluat mēbra. ⁊ ſi cōdemneť vel abſoluať ſit ſalus innocētie dicēs φ duriꝰ torquebiť q̄n indurat corpus ⁊ aīam ad ſuſtinēdū tormēta.d.§.ſi reꝰ.nō tn̄ φ intātū tormenteť donec deficiat.And.ibi.Et ſic erit arbitrariū qđ dr̄ de repetitiōe torture.⁊ hoc cōmuniter obſeruať:q̄ q̄n iudici vť φ nō ſit ſufficiēter tortꝰ ꝓ prima vice habita cōſideratione robuſtitatis torti ⁊ tollerātie tormētoꝝ vel eiꝰ debilitatis indiciorū vehemētia ⁊ delicti imanitate ac etiā loci torture ſi tracte fuerūt date a loco multū alto vel baſſo.⁊ ſi fuit parū altiatꝰ:q̄ tūc repetiť tortura quaſi p̄ma nō fuerit integra vel ſi iudex dixerit nō plus ꝓ hodie.iudices eīn maleficiorum ſolēt q̄n vidēt φ tortꝰ parū curat de chorda ⁊ nihil cōſiſteť ⁊ ſtat iduratꝰ ꝓ prima vice debēt incipere a leui tortura.⁊ dare tres vel q̄tuor tractꝰ nō magnis.et deinde deſiſtere:q̄ q̄n eſt calidꝰ poſt ſcđm ⁊ tertiū tractū inſudat nihil curat vlteriꝰ de chorda.⁊ iō dicunt φ intendunt pro nūc ſuperſedere in tortura ex certis iuſtis cauſis ⁊ deinde faciūt aptare ⁊ cōſolidare brachia torti ⁊ ipm̄ ꝯfortare ⁊ faciunt ipm̄ quieſcere p aliquos dies octo decē ⁊ plus.⁊ deinde repetūt torturā:que tortura tūc eſt maximi doloris intantū φ quātūcunq̄ induratus animo:⁊ corpore:tunc confitebitur.¶ Et aliqui permittunt ipſum in prima tortura quieſcere per duas aut tres horas nudū vt refrigeretur:q̄ tūc acrius dolebit ſi tortura repetať.¶ Et aliq̄ crudeles ꝓijciūt aquā frigidā in dorſo ad cor-

plus refrigerandū:vt magis ſentiat torturā ꝛ iſta inexq̄ſita tormēta nō ſūt danda niſi cōmittentib⁹ crimē leſe maieſtatis homicidis latronib⁹ ſtratarūq; diſrobatorib⁹ ꝛ parricidis i q̄b⁹ dꝫ acerrime fieri indagatio.l.iij.de epi.audi.ꝛ i.l.ij.C.q̄.appel.nō recip.¶Et ad oēm dubitationē tollēdā ſolēt carnifices iuſtitie ꝓteſtari ꝛ it erloq̄ ꝛ ſcribi facere i actis ꝙ itendūt ꝑ hodie ſupſedere i tortura iā incepta ꝛ non perfecte data ꝛ repetere ipſam torturam ſi ꝛ quotiens opus fuerit ad indagandā veritatem que cautela ſumpta fuit:vt puto no.in.l.vnius.de queſtio.vbi habetur ꝙ quādo tortura non eſt ſufficienter data ꝙ poterit iterū torqueri.Et dixit Andr.de Iſer.in tit.de pace tenen.§.publici latrones ꝙ raro accidit ꝙ ſemel tortus iterum repetitus non confiteatur dum queſiuit ſi latro famoſus tortus nihil confiteatur ſi debet abſolui:ꝛ dicit ꝙ iterum torquebiť. ¶Et tunc ego repeterē torturā cuꝫ vna chorda ſubtili tamē forti que magis eſt apta ad torturā ꝙ̄ groſſa ſm Saly.in.l.null⁹.C.ad.l.iul.maie.i verbo fidicularū.per illum tex.iuncta glo.¶Nec tibi iſta tormēta videantur inhumana ꝛ crudelia:q: ſine timore torture mundus nō poſſet in pace tueri:quia oderunt peccare mali formidine pene ꝛc.

6 care mali formidine pene ꝛc.¶†Ideo autem dixit ꝙ ſemel ſufficienter tortus non debet repeti niſi ex nouis indicijs ſuperuenientib⁹ quia leuis tortura non eſt tortura ſm Bal.in.l.ij.C.quo.appel.ꝛ Bar.in tracta.de queſtio.vbi dixit qđ

7 leuis territio non eſt tortura ꝛ.ſ.eſt dictum.¶†An iudex qui hoīem ſine indicijs tormētauit mādato regis teneať.vide in.l.item apud labeo.§.q̄ōnis.de iniurijs:ꝛ dic ꝙ hoc dependet ab eo.An princeps poſſet hoc nō mādare.Et And.de Iſer.in conſti.regni ꝓſequētes.de teſti.ꝛ ꝓbat cōtra barones: in.l.ij.tenet ꝙ non tñ cōtrariū vť tenere in cōſti.regni in q̄ōnibus tñ hoc eſt declaratū in.c.regni que incipit in accuſatis.vbi reſeruatur arbitriū regis vel vicarij:ꝛ ſic ibi ꝓbatur ꝙ rex vel eius vicarius poſſet.Tñ vbi hoc faceret iudex regio mandato excuſareť.per not.per bal.in.l.ſeruos.C.ad.l.iul.de vi.ꝛ aliq̄d per Andr.de

8 Iſer.in cōſtitutionibus.ſ.allegatis.†Et ideo iudices in delictis enormib⁹ q̄ñ nō haberēt indicia ſufficiētia.ꝛ eſſet ingēs ſuſpitio cōtra aliquē debēt aliqueꝫ debet impetrare a principe ꝙ cū illis ſuſpitiōibus poſſent torquere lꝫ raro concederet princeps niſi in vna falſitate homicidio vel venenatiōe:aut in exceptuatis.Et adde ꝙ licet iudex habeat arbitriū liberū ꝛ abſolutū non torquebit ſine indicijs non poteſt cōtra ea denegare defenſionē glo.in cle.ſepe.in verbo defenſionē.de ṽb.ſigni.ꝛ in cle.paſtoralis.§.pen.de re iudi.Bar.ꝛ alij in.l.filiuſſa.de dona.ꝛ in.l.j.ꝛ.l.milites.de teſta.mili.ꝛ ad reprī.ꝛ ad reprī.in ṽbo videbiť.ꝛ in verbo figura.ꝛ qđ not.in.c.veniens.ꝛ in.c.q̄ntauallis de iureiur.ꝛ Bal.in mal.in rubrica quero nunq̄d ptās.ꝛ in.l.j.ff.de ſicca.vbi Bar.ꝛ qđ idem Bar.in.l.j.ꝛ in.l.qui dolo .ad.l.iul.de vi.ꝛ vide oīno.ſ. in.c.q̄ñ proceditur ex mero iudi-

9 cis officio vel per modū notorij.¶†An poteſtas poſſit torquere torquēdū proprijs manibus.glo.Ioan.and.ꝙ ſic.lxxxv.diſt.c.non licet.vbi dicit ꝙ etiam ep̄s hoc pōt proprijs manibus.Et quidā poteſtas.vt vidi capiebat reum per capillos vel per aures dādo caput ipſius fortiter ad colūnam dicendo confitearis ꝛ dicas veritatē ribalde.Et iſta dicitur leuis territio ꝛ nō tormētū ſm Bar.in tractatu de queſtio.vbi dixit ꝙ nuda interrogatio vel leuis territio nō pertinet ad

10 tormenta.ar.ff.de iniur.l.itē apud.§.aditus.ꝛ ad ſille.l.j.§.q̄ōnem. †Et an negatio cibi ſit tormentum.vide in clemen.j.de here.in gloſ.vbi Pau . de eleaza.et Ioan.andre.in.c.cum contemplatione.de regu.iur.ꝛ dicit Barto. in.l.j.§.diuus.de queſtio.ꝛ ꝙ carcer in quo quis patitur famem ꝛ frigus dicitur tormentum ꝛ appellatiōe queſtionis intelliguntur tormenta corporis ꝛ doloris ꝛ etiā mala māſio. ff.de iniurijs.l.itē apud.§.de queſtionibus.ꝛ ad ſille.l.j.§.queſtio.

11 ¶†Et ſcias ꝙ illa die qua quis debet tormentari non datur ſibi ad comeden-

dum ne corpus ex cibo turbet in ipſa tortura. et ita ſeruat de con ſuetudine. Et dicit gl. in. d. cle. qd tormentum dr quaſi torquens
2 mentē. ¶ Et ſcias q licet qs non poſſit torqueri pōt terreri[a] in aut. de man. prin. §. et talē. et dicit Bal. in. l. ij. C. quor appel. et vr text. in. l. j. §. impuberes. ad ſille in. d. §. item qōni. ſunt inſuper ieiu nia tormenta ſm Jo. an. in. c. cū in contemplatione. de regu. iur. alle. cle. j. de hereti. et facit pro hoc qd not. in. c. j. de teſti. vbi dicit Abbas † q teſtes ebrioſi debent deponere ieiuni. Et ideo ea die qua quis dz torqueri iudex mādat carcerario q non det ei cibū nec potū. hoc ideo: qr corpus turbaretur et vomeret cibum et cau ſaretur impedimentū torture et confeſſio turbaretur. et ex hoc rei torquendi cognoſcunt q debent torqueri qn hora ſolita dō dat eis cibus neqz potus: et ſolent cuſtodiri ne aliquis charitatis in tuitu daret eis cibum: et debet intimari conſanguineis q non ve niant ad carceres ea die.

a ¶ Terreri. Adde. d. pe. phi. cor. i ɔſl. xxxiiij. i cip. i cā. i lra b. in. iiij. pte. q ſuſpitio ſeu met[9] torture eqpara tur torture.

1 ☞ Judices torquentes carceratos in ſecreto tenentur. et nu. 6. Et qualiter probet q tortura fuerit facta in ſecreto. nu. 2. 3. et 4.
5 Judex nō pōt torquere decuriones et alios in dignitate poſitos.

1 Quia ſepe. † iudices aliquem torquēt in ſecreto et impetuntur in ſindicatu. et dicit q fuit compulſus confiteri. ¶ Quero qualiter poſſit hoc caſu tortura pbari. bal. in. l. fi. ne ex deli. defun. remiſit ad not. in. l. de pupillo §. ſi qs ipſi ptori. de noui opis. ex dictis cui[9] colligit q poteſt pbari p familiā. all. l. de minore §. tormenta. de qō. ibi vel eſtimationis. et qd not. Cy. in. l. iij. C. de ſer. fugi. vbi dicit q illd qd dr a pſonis fidedignis eſt credendū: et pbat p teſtes q co gnoſcūt vocē ipſi[9] q dicat ſe audiuiſſe ipm clamantē: vt no. bal. in. l. conuenticulam. de epiſco. et cle. et vide etiam Bal. in. l. ſi qs
2 in hoc genus. eo. titu. † vbi ponit qualiter tortura probetur qn dr eſſe facta in ſecreto: et dicit q pbat p indicia et pſumptiones. vbi hoc dicit in materia ɔfeſſiōis ſpontanee: et facit text. in. l. j. §.
3 potuiſſe. ff. ad ſille. vbi dicit Bal. q ſi vicini audierūt aliquē plo rantē et clamantē pbat violētia ſibi illata p illū text. ideo ſi fuit auditus clamās et ſtridēs in palatio ianuis clauſis et dicat q ta lis torquet erit pbata tortura p pdicia etiā pbando q officialis erat ſolitus faciliter tormnetare. et vide in. l. interpoſitas. C. de tranſac. p bal. et pbat ex indicijs. qr ſemp pſumit terror iferri ab offāli. Bal. in. l. nouiſſime. q fal. tu. auct. Et add Bal. i. l. falſus. de fur. dicentē q ſufficiat q pbet detētio ſi tormentū aliter pro bari nō pōt: vt dicat ɔfeſſionē metu tormentor factā: vt no. Cy. in. l. ij. q me. cā. in qb[9] locis dr de teſte. q rōne detentiōis dixit di xiſſe teſtimoniū p metū eoipſo pbat. Et facit qd habet. in. c. fra ternitatis. de heri. li. vj. q in actu occulto de quo nō pōt haberi plena pbatio indicia qnqz hñt vim plene pbatiōis: q no. et dicit in. l. ſi. peſtulauerit. §. qōni. de adul. q tortura dz fieri in abſcōdi to ſicut examinatio teſtiū. de quo vide etiā in. c. regni de tormen
4 tis. ¶ † Et adde qr poterit pbari tortura facta in abſcōdito per ſtigmata et ligaturas q in brachijs apparebūt poſt torturā. ar. l. ſtigmata. de fabrice. li. xj. et etiā p alios carceratos vel cōſocios

pp̄ter

ꝑpter difficultatē ꝓbationum: vt .i. videbis in .c. illa. an familia poſſit teſtificare ꝓ ptāte. ⁊ ideo in tormētis ſunt adhibēdi aliq̄ probi viri q̄ videāt ꝙ nō fuit exceſſus modus in tormentis: nec etiam fuit cōpulſus tortus ad ꝯfitendū: vt dixit Bald. in .l. legis virtus. de legi. vbi dixit ꝙ non dʒ adhiberi in ſecreto tm̄ auditis iuribus vtriuſq; ptis nō tm̄ preſente aduocato. ꝑ no. in .l. prime.

5 de his q̄. vt indig. ¶ † Judex nō pōt torq̄re decuriōes ⁊ alios in dignitate poſitos. l. oēs. ꝺ decurio. ⁊ puniť iudex ꝯtra faciēs: vt ibi. vbi tex. ꝙ ꝯſuetudo ꝯtraria nō eſt ſeruāda. ⁊ ideʒ in .l. diu⁹. de q̄ōni. ⁊ in .l. ij. §. in filijs. ff. de decurio. etiaʒ finito offō. l. nihil. de q̄ōni. ⁊ .l. ſi q̄s decurio. de fal. Quo caſu officiales poſſent reſiſtere iudici volenti ꝯtrariū agere: vt. ꝺ. l. oēs. ſicut etiā lʒ reſiſti ꝑlato male agenti. l. j. §. offm̄. vt oēs cauſe taʒ ciuiles: vt in auť. q̄uo opʒ epiſ. §. fi. cū ſimi. ꝑ gl. ibi de iure ꝯſti. regni nō torquenť: niſi viles: vt in ꝯſti. regni. ſi dāna. in tex. ⁊ gl. ⁊ And. ⁊ viꝺ ſ ꝯſti. regni ꝓſequētes: an barōes poſſint torq̄ri tm̄ an poſſit torq̄ri do

a ctores vide. ſ. in ṽbo doctor: vbi ēt dť ꝙ nō tʒ ꝯſuetudo in cōtra

6 rium. ſm̄ Ludo. ⁊ vide .i. in .c. an iudices ſeu aduocati. ¶ † Agiť contra ptātē ꝙ fecit ꝑ vim ꝯfiteri. ⁊ duo teſtes dicūt de violētia ⁊ decē teſtes ꝙ ſpōte q̄b⁹ magis credať. Jnn. dicit ꝙ illis duob⁹ qui deponūt de actu viſibili: ⁊ ſic de violentia ⁊ nō illis decem q̄ deponūt de actu mētali q̄ eſt ſoli deo notus. extra de renūtia. c. ſup hoc. ꝑ Jnn. Jdē in inſtrumēto notarij q̄ dixit ſpōte. q̄ꝛ reprobať ꝑ duos teſtes deponētes de violētia. adde bar. de noui oper. l. de pupillo. §. ſi quis ipſi. Bald. in repe. §. proficiſci. q. xiij.

a ¶ Jn ṽbo doctor. Et hic adde qꝺ ibi dixi in apoſtil.

1 ¶ Medicus debet iurare de credulitate.
2 Medicorum appellatione veniunt etiam obſtetrices.
3 Jn diſcordia ſtandum eſt peritioribus.
4 Delinquenti ſpoliato ante tormenta inducitur iuſtus metus ac ſi fuiſſet tortus.
5 Doctores ⁊ aduocati an poſſint torqueri.
6 Tortura debet peti in libello per accuſatorem.
7 Confeſſio adulti facta in tormentis ſine curatoris auctoritate an valeat. ⁊ nu. 8.
9 Aſſertio percuſſi an faciat indicium ad torturam.
10 Judex ſi torſerit non torquendum nunquid teneatur?
11 Qui torqueri poſſint ⁊ qui non.
12 Tortura adhibetur ex cauſa ciuili ⁊ criminali q̄n veritas non poteſt aliter reperiri.
13 Jndicia veriſimilia ⁊ ſufficientia debent precedere torturaʒ. Et que ſint indicia ſufficientia? nu. 14.

Officialis poſuit ad chordā mulierē q̄ dicebat ſe eē ꝑgnātеʒ q̄ añ chordā adhibuit medicū q̄ retulit ſe credere ꝙ nō erat pregnans ꝑpter qꝺ fecit abortiuū. dubitatūq; fuit: an officialis teneať in ſindicatu ex quo mulierē ꝑgnātem tormētauit ⁊ medicū adhibuit q̄ ſub dubio forte rn̄dit credere illā nō fore pregnātē. ⁊ ſic medicū adhibuit imperitū ꝑ incertū ⁊ dubiū iudiciū dedit. Et dico ꝙ q̄uis in talib⁹ dicať ꝙ ſint adhibēdi medici periti. tm̄ ſi iſte medic⁹ erat perit⁹

lꝫ dederit iudiciũ icertũ:vcꝫ de credulitate ꝙ ꝓpter hoc nõ;tene
1 bitur officialis qui ſecutus fuit eiꝰ iudicium de credulitate.†Ut
quando medicus interrogatur an mulier ſit pregnãs vel ex vul
nere ſit remanſura cicatrix:quia hoc non poteſt cadere in eiꝰ ſen
ſum:niſi per credulitatem.ꝛ ideo de credulitate iurabit ſm gl.
in.l.iureiur.de teſti.ꝛ Bart.late.ꝛ docto.in.l.j.de ven inſpi.ſm
Ang.in repe.l.ſi vacãtia.C.de bonis vacan.lib.x.qui plus dixit
ꝙ iſta non poſſunt cadere in ſenſum medici:niſi per credulitatẽ
ei apparentibus ex veriſimilitudinibus coniecturis.ꝛ ita iura=
bit de credulitate ꝛ non de veritate.alle.no.per Jo.an.in.c.cuꝫ
p.tabellio.de fide inſtru.ꝛ in Spe.de proba.§.ſuper.verſ.hoc
quoqꝫ.ꝛ in.l.comparationes.de fide inſtru.¶Tamen dicit eſſe
a contrarium in doctore approbante diſcipulum[a] ad doctoratuꝫ
qꝛ iurabit de veritate:quia ſufficientia ꝛ peritia põt ꝓ veritatẽ
cognoſci.ꝑ.l.j.de decre.ab ordi.ꝛ.l.j.§.inter peritos.C.de aduo
catio.diuer.iudic.Et ego idem dicerem ſi medicus adhibetur
per iudicem ad videndum iudicandum an carceratus qui alle=
gat ſe infirmũ graui infirmitate vel ex febre peſtifera ꝛ propter
ea ſe excarcerari petat quod medicus in hoc caſu debeat iudi=
care de veritate:quia febris cognoſcitur ex pulſu ex vrina et ex
alijs veris indicijs:ſicut dicitur de doctore deponẽte de peritia
ſcholaris:vt.s.quibus etiam adde Barto.in tractatu de teſte.
vbi dixit.ꝙ iſto caſu medicus qui deponit de cicatrice ꝑ credu=
litatem potius iudicat ꝙ̃ teſtificetur.ꝛ in.c.lr̃as.de preſump.
in.c.ꝗ.ꝛ in.c.licet ex quadã.de teſti.ꝙ̃ probatio facta ꝑ ꝑitos in
arte eſt ſufficiens etiam in criminalibus.in auꝫ.de non alie.§.
que autem.ꝛ in.d.l.comparationes.Bar.ꝛ alij in prohemio.ff.
veter.ꝛ Barto.in.l.quotiens.de ponde.auri.ꝛ in.l.j.de.verbo.
obli.cano.in.c.ꝓpoſuiſti.de frigi.ꝛ in.l.quotiẽs.de re mili.ꝛ re
quiritur ꝙ ſint bene periti in illa arte.d.l.quotiẽs.¶Et ideo qñ
ſuccederet infirmitas equo locato in itinere debet conducens
recurrere ad mareſchalcos ꝛ non ad alios qui non eſſent ſic pe=
riti quibus debet credi per iura predicta qui habebunt teſtifi=
cari de veritate ſi atteſtentur de eo de quo poteſt haberi infal=
libilis noticia veritatis.ſecus ſi non poteſt haberi:niſi veritas
opinata:quia iurabunt de credulitate non de veritate.per not.
in ſupradictis iuribus.ꝛ in.l.nemini.de aduo.diuerſ.iudi.de ſe
cundis nup.l.hac edictali.§.his.ꝛ in auꝫ.de non alie.§.quo autẽ.
¶Et ideo ſi ſtatutum vel conſtitutio diceret in his caſibus ꝛ in
ſimilibꝰ eſſe adhibẽdos medicos ſufficiet adhibere illos;ꝗ etiã
eas infirmitates curare ꝛ ſanare ſolent qui medici dicuntur.l.
2 j.vbi Bart.de vari.cogni.qui dixit †medicorum appellatione
veniunt etiam obſtetrices.ꝛ hi qui certam partem corporis cu
rare ſolent:ꝛ vt dentarij ꝛ occularij non tamen qui per incanta
b tioneꝫ curarent[b] vt ibi dicit tex.vbi iuriſconſultus exclamat ꝙ
multis profuit.ꝛ ego ſimiliter exclamo ꝙ noſtris temporibus
videmus curari infirmitates:ꝛ ſcritas per incantatiões.ꝛ legi
in libris medicoruꝫ multas incantationes tamen ipſi nõ vtunꝫ.
ꝛ Bal.no.in.l.j.C.man.¶Et ideo cum caſus acciderit ꝙ mulier
eſſet carcerata pro magna cauſa ꝛ diceret ſe pregnantem ad de=
fendẽdũ torturã vel penã ꝛ nõ poſſet expectari ꝙ vẽter oſtẽderet

a ¶Diſcipulum. Adde fely.i ca.nemo.i ℣.item opponiꝫ.de ſymo.

b ¶Pro incantatione curarent. Et iõ ſi vulneratꝰ adhibuit ad medicum vt vulnꝰ curaret ꝙ medicꝰ eũ curauit ꝑ incãtatiões ꝗ ſunt prohibite dꝫ fuiſſe in culpa adhibendo curã dãnatam ꝛ ꝓhibitã i medicina i qua dicitꝫ potius mors ꝙ̃ vita.ꝛ ẽ puniſbilis nec dꝫ medicũ adhibuiſſe:qꝛ tales ñ ſunt medici:ita cõſuluit do.bart.ſozi.in ꝯſi.clxxviij.incipi.ꝑmo aſpectu.i ſi.ꝯfirmanꝫ ẽt ꝑmiſſa..l.ij.parte.

pregnãtiã erit caut⁹ iudex q vna cum medicis adhibeat obſtetrices expertas que ventrem tangant quarum iudicium in talibus ſolet eſſe ita ſecurum ſicut iudicium medicorum. ¶ Licet lex dicat q ſepe fallitur oculus obſtetricis ⁊ nõ vnam obſtetricem ſed plures haberi poſſunt: quia non eſt ſtanduʒ dicto vnius qñ plures haberi poſſunt. ſm Bar. in. l. in rixa. de ſicca. ⁊ in iuribus ſuperi⁹ allegatis. ⁊ in auf. de non alie. §. quid tamen. ⁊ in. d. l. j. de ven. inſpi. ⁊ Barto. in. l. quid tamen. §. ſi arbiter. de arbi. Bart. in. l. j. de ponde. auri. † Qui ſi diſcordent
3 ſtabitur peritoribus: vt not. Bald. in Rubrica de contro. inue. in. c. veterũ. viij. diſtin. A quorum iudicio poſſet appellari ⁊ iudex poſſet eorum iudicium corrigere. ſm Bar. Bal. ⁊ Ange. in. d. l. arbitrio. qui ſatiſda. cogan. ⁊ Imo. in. l. fin. a qui. appellare non licet. ¶ Quo caſu iudex nihil innouabit in eius perſonã propter periculũ. per not. in. l. pregnantis. de pen. ⁊ in. l. imperator. de ſtatu homi. Licet ſi viderit iſtam allegationẽ pregnãtie eſſe calumnioſaʒ poſſet iudex reijcere ⁊ non expectare aliam dilationem. per no. per Bar. in. l. pe. ff. de accuſa. Nã iſtud iudicium eſt fallibile. ⁊ ideo alio melius conſulente poteſt retractari. ſm Jo. an. in addi. Spec. in ti. de homi. §. j. ver. ſed pone. ⁊ vr latum ex pſumptionibus. ⁊ propterea nunq̃ tranſit in rem iudicatam: vt. ſ. in. l. ſi qui adulteri. C. de adul. ⁊ Bar. in. l. j. C. ſen. reſcin. non poſſe. Et predicta oĩa ⁊ habent locũ qñ aliquis eſſet carceratus ⁊ peteret ſe excarcerari pPter grauem infirmitatem: ne in carceribus moriatur q iudex ſit in hoc diligens ⁊ circũſpectus: q: aliqñ carcerati fingunt infirmitatẽ: vt excarcerent ⁊ fugãt. quo caſu iudex dʒ adhibere medicum vel medicos peritos qui non fallent nec fallantur per ea que diximus in verbo negligentia. in. c. an iudex. q̃ hʒ eſtimare ⁊ iuramenta ⁊ etiã relatiões medicoruʒ ſcribi faciat in actis curie ne ſit infirmitas ſimulata ⁊ pcurata ⁊ ſi ſit ex cauſa ciuili faciat requiri creditores ad quorum inſtantiam eſt carceratus qui
4 interſint iudicio faciendo p medicos. ¶ † Si iudex nõ torquet hoiem: ſʒ eũ ſpoliari faciat: vt torqueat inducit iuſtus metus: ac ſi fuiſſet tortus. Bart. in. l. nouiſſime. ff. q fal. tut. auct. ⁊ facit. l. hʒ. C. q me. cã. ⁊ qđ habet in. l. ſi q̃s mãdato.
5 de neg. geſt. ¶ † An doctores ⁊ aduocati poſſint torq̃ri vide. ſ. in vbo doctor. ⁊ ibi q̃d in alijs in dignitate ɔſtitutis. ⁊ in ɔſti. regni q̃ incipit pſequẽtes. l. ij. libro in tit. de teſtib⁹ ⁊ pbationib⁹ ɔtra comites milites ⁊ barones: vbi gl. ampla. ⁊
6 vide. ſ. in. c. mãdauit. tex. ⁊ in. c. an iudices ſeu aduocati poſſint torq̃ri. ¶ † Tortura dʒ peti in libello p accuſatoreʒ vel per eũ cuius intereſt dicẽdo q ſi cõſtet ſemiplene q exponat qõnib⁹ ⁊ tormẽtis: alr non tormẽtabit. Andre. de Iſer. in tit. de contentio. inter dominum ⁊ fidelem. c. j. in verſi. inſup. Et debet peti tortura a parte vel ab eo cuius intereſt per gloſ. in. l. cum ſeruum quiſpiam. de ſer. fugi. ſm Bar. ⁊ doct. in. l. iiij. §. in eñ. de dam. infec. Qui etiã iuraret q nõ hʒ alias pbationes. ſm Bal. in. l. j. de iura. calum. ⁊ dixit Bal. in. l. j. §. officio. ff. de tute. ⁊ ratio. diſtra. q tortura petitur inferri officio iudicis. per illuʒ tex. ⁊ videt tex. in. l. de minore. §. tormenta. de queſtio. in verbo nõ quanta acccuſator poſtulat. Ideo quando dantur capitula reo delato dicitur in rubrica capitulorum q accuſator vel coadiutor curie q ſi non plene: ſed ſemiplene per inquiſitionem faciendam conſtiterit de delicto q exponatur queſtionibus ⁊ tormentis iudicis officium implorando: vt veritas reperiatur ⁊ ore proprio confiteantur ⁊ inducentur cõplices ⁊ fatores qđ etiã peti poterit facta publicatiõe in cã cũ e: inq̃ſitione appareãt indicia ſufficientia ad torturam. p no. per And. de Iſer. in ti. de pace tenen. in. §. ſi autem oib⁹. argumento eorum que dicunt in. l. bonefidei. et in. l. admonẽdi. de iureiur. de iuramẽto ſuppletorio. ⁊ Bar. in. l. fi. in. fi. de in litẽ iuran. vbi equiparat ſemiplenã probationem que fit in ciuilibus ⁊ eã que fit in criminalibus p indicia ad torturam. Etiã ſufficeret clauſula apponi ſolita ſup

quibus petit iuſtitiam miniſtrari: qꝛ iſta clauſula ſupplet ꝛ am pliat libellum. per not. in. c. ij. de ordi. cogni. ꝛ per ea que plene
a ſcripſimus in verbo ſentētia. in. c. ꝛ aduertendum. quod licet de
7 iure communi vbi late de iſta clauſula. ¶ †An cōfeſſio adulti ſine auctoritate curatoris valeat facta in tormentis. Dic quod ſic ſi confitetur propter multa indicia vel imminentē prétoris ter rorem. vel ꝓpter vnum indicium multo tempore cōtinuatū. ad ſille. l. excuſantur. §. fi. ꝛ de re mili. l. nō omnis. §. a barbaris. Qꝛ non datur ei facultas negādi: ſed preciſe cogitur neceſſitatibus indicijs intantum torqueri ꝙ confiteatur. ſcꝫm Bald. in. l. j. C. de confeſſis. in repeti. vbi dixit ꝙ ita ſeruat̄: tn̄ dicit ꝙ ante torturā debet habere curatorem q̄ anteq̄ iudex ꝓnunciet ſuper tortura eius debet allegare pro ipſo ꝙ nō ſit torquēdus ꝛ qꝺ deinde in actu confeſſiones ꝛ torture ꝛ poſt interlocutoriam non debet interuenire ꝛ ſi nō habet curatorem iudex debet ſupplere cōuocando conſanguineos: vt non decipiatur. ꝛ idem Bal. dixit in tit. de pace iura fir. in. §. item ſacrā. ꝛ Cy. in. l. clarum. de aucto. p̄ſtan.
8 ꝛ Spe. in ti. de confeſſis. in. §. ſequit̄. †. tenet ꝙ valeat confeſſio:
b qꝛ in criminalibus minor cenſet̄ maior[b]: licet Bald. aliter dicat in. d. l. j. ꝛ vide in. l. j. §. impuberes. ad ſille. vbi impuberes nō torquent̄. ꝛ in. l. fi. C. de queſtio. vbi glo. ꝙ ſi eſt tortus dictū ſuū nō facit indiciū ad deciſionē: ſed ad inueſtigationem facti. ꝛ ita ob ſeruari feci in quodam minore qui vocatus fuit lupus hominarus q̄ in nemore cum cuſtodiret porcos cū alio minore illū occidit ꝛ fecit magnū ignē ꝛ incidit de carnibus illius talis pueri oc ciſi ꝛ igni aſſauit ꝛ per plures dies comedit de carnibꝰ dicti pueri q̄ fuit depꝛchēſus ꝛ ductus ad curiā: ꝛ ego feci ſibi dari curato rem ꝛ fuit cōfeſſus ſpōte ꝛ in chorda ꝛ fuit condemnatus ꝙ eſſet manuuoltus in ꝑpetuū ꝛ ſic fuit actum ꝛ fuit deinde appellatus lupus ꝛ longo tp̄e exercuit tale officium carnificij in magna curia. ¶ Quidam fuit percuſſus in facie in loco in quo nō aderant teſtes ꝓpter qꝺ curia miſit ad interrogandū percuſſum quis eū percuſſerat qui cum iuramento depoſuit ꝙ titius ipſum percuſ
9 ſerat. ¶ †Dubitatur an iſta aſſertio ꝑcuſſi faciat indiciū ad torturā tex. in. l. j. in. §. ſi quis moriens. ad ſille. ꝙ non probat ſed requiritur alia probatio. vbi dixit bar. ꝙ non ſtatur dicto teſtis qui in mortis articulo dixit falſum teſtimonium tuliſſe: ꝛ vr̄ caſus in. c. ſi cui. de teſtibus. ꝛ Bald. in aut̄. ſi dicatur. de teſti. Tn̄ Ang. ibi dixit ꝙ faciat indicium ad torturam qꝺ intelligitur verum quo ad informationē iudicis: vt ſuper hoc poſſit inquirere licet talis teſtis depoſuerit non iuratus: qꝛ in tali iudicis informatione nō requirit̄ iuramentū. ꝑ gl. in. c. j. §. ſi duo. in verbo teſtimoniū. de pace iura. firmā. qꝺ dixit verū Ang. qn̄ eſſet fama ꝙ ille teſtis corruperat. ſcꝫm Lud. in. d. §. ſi q̄s. Et ſic nō ſtabitur aſſertioni illius percuſſi: niſi alia concurrant: vt quia percutiens alias fuiſſet inimicus capitalis percuſſi. per not. per Bartol. in tractatu de queſtio. ꝛ habes infra proxi. c. ꝙ incipit iudex vt indicia. ꝛ in. c. ſeq. ꝛ in. c. an ſtetur dicto torti. cum ibi allegatis. et in. c. an ſi probetur. ꝛ Specula. in titu. de preſumptis. §. j. ꝛ Lud. in. l. j. §. hec. ad ſille. ꝛ. j. in. c. an ſi reperiatur homo ꝛ in alio. c. ſi.

a ¶ Snia. Et ibi vide q̄ dixi in apo.

b ¶ Maior. vide tu oino d. Petr. phi. cor. in cōſilio cxcviij. ici. licet. ꝑ totū in iij. parte.

10 reperiatur corpus.⁊ in.c.preſumitur contra inimicum. ¶ †Iudex qui non torquendum torſit vel perſonam que non poterat a ex priuilegio torqueri.an teneatur. [a] in ſindicatu ſimilitudine ſupplicij.Bal.in.l.j.de pena iudi.q̃ male iudicauit.dixit ꝙ teneť iniuriarũ.ar.l.iniuriarũ.de iniurijs ⁊Lu.in.l.j.ff.qđ quiſq3 iur. dixit ꝙ lex.decuriones.de qõ.imponit penaȝ tallionis iudici: ⁊ alia lex dicit ꝙ punitur pena.l.iulie.de vi publica.l.lege iul.ad l.iu.de vi publica.⁊ hoc tenet Andre.de iſer.in cõſti.regni ſi dã na clandeſtina.de iure capitulorum aliter q2 per capitula regni imponitur alia pena:q2 debet ſtare per biẽnium in carcere ⁊ punitur publicatione tertie partis bonorũ ⁊ efficitur inhabilis ad officia:vt in.c.regni ſi iuſte.de tormentis.⁊ vide in.c.regni in iac cuſatis. ¶ Ut iudicibus immodice ſeuiẽtibus aliqua freni temperies adhibeatur debẽt habere iuris⁊ humanitatis conſiderationem nõ facile ad tormẽta ꝓſilientes.⁊ habere veriſimilia argumenta.ff.de q̃ſtio.l.diuus.⁊.l.edictũ.⁊.C.e.l.q̃notiens. ¶ Ut nec etiam de qualibet leui cauſa qđ habeť nec de omnibus perſonis.d.l.diuus.Nam nõ quelibet indicia ſufficiunt:q2 tunc torqueť reus cum eſt ſuſpectus ⁊ indicia preceſſerintveriſimilia talia que ſola torquendi neceſſitas eſſe videat.l.j.ij.⁊. iij.ff. eod. ¶ Eſt ⁊aliud preceptum qđ nõ repetať tortura.niſi de nouo per uenerint indicia ⁊ ꝙ tortus in fortitudine duret.de qõni.l.vniꝰ. §.j.⁊ iudex temperamentũ teneat vt non torqueat in impẽſum: nec q̃tum poſtulat accuſator:ſed vt moderatio rationis deſiderat:adeo vt tortus innocentie:aut ſupplicio conſeruetur : vt in §.tormenta.⁊.l.queſtionis modũ.ff.de iniur.l.itẽ apud.§.q̃ſtionis.in verbo tormenta.⁊ Bar.in tractatu de qõnibus.⁊ Andre.
11 de iſer.in conſti.regni.ſi dãna clãdeſtina.† Omnes perſone torquentur.l.ſunt de falſi.C.⁊.l.ſi quis decurio.de re mili.l. proditores.in auť.vt iudi.ſine quo.§.oportet.C.e.l.milites.Niſi mulieres pregnãtes.de penis.l.pregnãtes.Exceptis etiã poſitis in dignitate.C.de infami.l.nulli.⁊.C.de aſſeſ.l.nullus.fi.Excepto etiã minore.xxv.anno.q̃ nõ torqueť ſ3 ſerula aut corrigia cediť ad veritatẽ eruẽdã.l.j.§.impuberes.ad ſille.⁊.l.excipiũtur . Et excepto decre pito.ff.ad ſille..l.iij.Et poſiti in dignitate etiam non torquentur:neq3 iudices milites decuriones et filij et nepotes eorum : neq3 in eis aliqua pudoris macula ſpargitur.C. eo.milites.⁊.l.diuo.⁊.l.decuriones.⁊.l.fi.C.de decurio. Niſi in crimine maieſtatis ⁊ ꝓditionis.⁊ in caſibus.ff.eo.l.de minore. §.j.⁊.j.et.l.ex libero.§.j.de re mili.l.deſertores.§.is.⁊.l. ꝓditores.Tñ ⁊ decuriones torquentur cum queritur. de fide inſtrumen. ꝙ ante decurionatum confecerant.ar.l.pregnantes.de penis.Barto.in dicto tractatu de queſtio. ¶ Iudex in tortura conſideret fortitudinem vel debilitatẽ valitudinem etatem perſone veritatẽ cauſe ⁊ delicti acerbitatẽ.de re mili.l.iij.§.vbi.ad ſille.l.ſiquis in graui.in prin.in.§.ſubuenitur.⁊ in.l.j.§.ipuberes ſiergo torqueať:vt inocẽtievel ſupplicio ꝯſerueť icolumis.ff. eodem.l.queſtionis modum.Barto .in dicto tractatu. ¶ In tortura pluriũ ſagax iudex ꝯſiderabit a quo veritas facilius exigi põt⁊a timidiori incipiat.l.j.§.j.ff.e,⁊.l.vniꝰ.§.j.Et qñ pater ⁊ fi

[a] ¶ An teneatur. Uide Baly.in.l.j.C.ď iur.⁊ fa.ign. vbi q̃d de militibus fi tẽporis ⁊ ibi vide.d.ia.mai. in.viij.co. in ver.vnum tñ no.⁊ addz.d. Ale. de imo. in.l.cẽturio. l.ix.co.ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊.d.ia. may. in.l. de q̃bꝰ. in.xl.colum. ff.de leg.

lius ſunt rei a filio incipit in cõſpectu patris:q2 citius pater cõ fitebit.ar.l.iſti q̃dem.§.fi.q me.cauſa.inſti.de noxa.§. ſed vere.
a Et femina[a] potius q̃ maſculus q̃ eſt magis conſtans. et mulier citius confitebit:q2 habet cor inſtabile. de inoffic. teſta.l.filia. de verbo.ſigni.fo2us.de iure fiſci.deferre.in prin.Bart.ibidem.
12 ¶ †Tortura adhibetur ex cauſa ciuili ⁊ criminali ⁊ cũ aliter veritas non põt reperiri.l.diuus.⁊.l.ex libero.ff.eo.⁊.C.eo.l. quotiens.⁊ in ſumma Azo.eo.tit.§.torquet.Non tñ ex omni cauſa. ff.eod.l.ij.⁊ in regno non torquet in ciuili cauſa:vt.ĩ.in. c.an in
13 cauſa pecuniaria.¶ †Oportet vt idicia veriſimilia ⁊ ſufficiẽtia precedãt torturã.l.j.§.j.eo.ti.⁊.l.diuus.§.in ea.l.fi. de ſicca. Et cũ propter difficultatẽ veritas haberi non põt:q2 pleriq3 cũ torquent perire ſolent.ff.de penis.aut damnũ.§.j.⁊.C.e.l.milites.
14 ⁊.l.cognitio.bar.ibidẽ.¶ †Que ſunt indicia ſufficientia certa doctrina tradi nõ põt:ideo iudicis arbitrio relinquant.ar.ff. de teſti.l.iij.in prin.Quia in nõ determinatis ſtatur arbitrio iudicis.ff.de pen.l.hodie.et.l. ſanctio. ⁊ de effra.l.j.§. ſi quis vlla. ¶ Indicia ad torturã ſunt quaſi veritatẽ ꝓbationum demõſtrãtia ⁊ adminicula ad detegẽdum veritatem.C.de proba.l. inſtrumenta.⁊.l.fi.Et ſunt pars probationis.C.de teſta.l. hac conſul. §.deinceps.Et dicuntur demonſtratiua ⁊ indicatiua ad veritatem detegendam.l.ſi qui adul.ff.de preſcrip.ver.l.ſolent. Bar. in dicto tractatu.¶ Judex vt indicia ſuſcipiat debet a reo, indagare cum quibus ⁊ per que loca conuerſatur.Quia mala cõuerſatio eſt male operationis indicium.ff.de adminiſtratione tutorum.l.ſi plures.§.qui aſſidue. que mala conuerſatio bonum efficit vitioſum.l.j.de edili.edic.Debet etiam loca conſiderare in quibus conuerſatur:quia ſm locorum varietatem varia colligitur coniectura.l.fi.C. ſi man.ita fuerit. de pen.l.ſi autem.§. euenit.Item queratur ſi erat inimicus offenſi vel aliqua offenſio euenerit inter ipſos:quia erit culpe p̃ſumptio:quia ius preſumit inimicum male cogitare ⁊ facere de inimico.ff. de his q̃. vt indig.l.ſi inimicitie.de adi.lega.l.iij.§.fi.ff.eod.l.quorũ.Itẽ inquiratur fama ⁊ opus illius:quia talis preſumitur:vt i.§. tormenta.et.l.ſi a bonefidei.de rei vendi.⁊ in titu.de teſtibus.§.j. ſecundum Bartol.ibidem.¶ Indicia ſumuntur ex trepidatione:vel conſtantia vocis membrorum vel pallore:vt in.l. de minore.de queſtio.in.§.tormenta. Iſta enim conferunt ad veritatis indaginem:vt ibi.Et an talia facere cõſueuerit:quia de quolibet bonum vel malu3 preſumitur conſideratis primis actis. de re mili.l.deſertorem.§.his qui inſpecta prima vita precedente.l.non omnis.§.a barbaris.eod.titul.⁊ de admini.tuto.l.tutor.nam ex geſtis preteritis queri poteſt crimen preteritum in preſenti.l.j.§.fin.C.de agen.in rebus.libro. xij. Item an fuerit ſolitus que dixit verbo adimplere factis:quia ex hominũ animis facta penſamus.l.ſi quis imperatori male dixe.⁊.l. labeo. de ſupp.legat.Et an ſit talis qui facere conſueuerit ⁊ poſſe habuerit talia attentandi que attendi debent.ff.ad.l.iul. maie.l. famoſi.Et ſi aufugerit et ſiſtatim ſe abſentauit poſt maleficiu3 commiſſum.arg.in autenti.de exhi.re.§. ſi vero.⁊.C.de aſſeſſo,

a ¶ Femina. Adde pe.de ancha.in cõſ. cclxxxv.

l.conſultationem. Et inquirat de loco maleficij de voce publica e fama que alias faciunt indicium.de teſti.l.iij.§. diuus. de flu.l.j.§.flumen.et ex alijs.Bartol.in dicto tractatu. ¶Si quis formidine tormentorum ſponte confitetur non ſtatim damnabitur ſed differtur ſm qualitatem cauſe et perſone conditionem: et interrogabitur:an in confeſſione velit perſeuerare:quia confeſſio talis non ſtatim probat.l.ij.de cuſto.reo.qui nõ diſtin. an ſponte vel formidine ſit facta confeſſio.et ſic videtur dici in.l.j. §.diuus.et in.§.ſi quis vltro.ſm antiquos.ar.l.vbi.de fal.et de pen.l.nec mirum.Bartol.tenet contra.qd ſponte crimẽ confeſſus ſtatim carceratur ſine perſeueratis.et ex confeſſione damnandus.l.final.in prin.C.de cuſto.reo.et de penis.l.queſitum.et ita intelligit.l.cõfeſſus.de cuſto.re.non obſt.iura contra. quia intelligitur in confeſſione habita in tormentis ſeu eorum formidine cui non ſtatur [a].l.ij.§.quo.appel.quia eſt fallax et pnicioſa.l.j.§.queſtioni.eodẽ titulo. et tunc habet locum lex.ij.de cuſto.reo.vt iterum iudex eũ interroget ſm Bar. in dicto tractatu. Tamen dubium eſt qz et ſi confeſſio ſit ſponte deberet ſibi dari terminus ad defendendũ qz poſſet reus reuocare confeſſionem vel eam declarare.per no.in.c.dilecti.de accuſa.et in.l.j.de confeſ.Ideo dictũ Bar.eſt periculoſum tenere:quia ſic ſeruatur et datur ſibi defenſio.et vide.ſ.

a ¶Nõ ſtat. Sz qd de aſſertione facta per teſtẽ metu torture, ad quam poni non potuit an pbet ſi i illa pſeueret.vid tu.d. bar.ſoz.i cõſil.ccuij.incipi.icã.d.Jo. in verſi.pter ea. ille tertius.i his ĝ.

1 ☞ Interrogatus de propria conſcientia nõ debet de alijs ſcrutari et maxime de focijs.
2 Torquẽdus petẽs defenſiones cõtra indicia an debeat audiri?
3 Confeſſio torti ſine indicijs vel cum non legitimis an valeat?
4 Torture qui intereſſe debeant?
5 Cauſa criminalis cognoſcitur per argumẽta et preſumptiones.
6 Clerici torquentur in certis criminibus.
7 Conſiliarij ciuitatis non debent torqueri.
8 Tortura iudicialis debet eſſe cum indicijs.
9 Teſtis an poſſit ex interuallo ſe corrigere.
10 Dominus an poſſit torquere ſeruos ſuos? et nu.11.
12 Judices debẽt adhibere modũ iculpate ſeueritatis i tormẽtis.
13 Confeſſio facta in tormentis an ſit ſufficiens ad punitionem.
14 Cõfeſſio delinquentis contra alium eſt ardentior cũ tormẽtis ꝙ ſpontanea.
15 Confeſſio delinquentis an noceat tertio quo ad torturam.
16 Copia indiciorum eſt danda parti.
17 Furtum ſi videatur factum per feneſtram apposita ſcala. Et dicatur ꝙ illa ſcala viſa fuit in domo titij: an ſit preſumptio cõtra titium ad tormenta.
18 Tortura in quibuſdam debet eſſe terror cũ quadã corporis afflictione in ꝗbuſdã dz eſſe quaſi vſqz ad cõſumptionẽ corporis.
19 Officiales torquentes aliquẽ cõtra iuſtitiã puniunt.et nu.20.
21 Nunꝗ eſt incipiendum a tormentis.
22 Torqueri an quis poſſit ante litẽ conteſtatam?
23 Dictum vnius teſtis integri facit indicium.
24 Jnimicus capitalis ſemper preſumitur mentiri.
25 Dictum ſocij an faciat indicium contra ſocium.

26 Confeſſio facta metu torture: an dicatur facta in tortura.
27 Tormenta que dicantur?
28 Perſeuerare qualiter quis dicatur? et nu. 30.
29 Confeſſio perſeuerata an poſſit reuocari.
31 Judex debet perquirere defenſionem rei etiam reo non petente.
32 Judex videns ſententiam iniuſtam: dꝫ ſuperſedere in executione.
33 Probatio bone fame facit purgare indicia.
34 Teſtis qui non dꝫ examinari an faciat indicium examinatus.
35 Teſtis non faciens indicium an faciat preſumptionem?
36 Teſtes viles admittuntur qñ non poſſunt haberi nobiliores.
37 Aduocatus admittitur in ſubſidium in teſtem pro clientulo.
38 Teſtes infames faciunt quale quale indicium. Et quid importet hoc verbum quale quale.
39 Quando requiritur certus numerus teſtium. minor facit indicium.
40 Condemnari quis non debet ex confeſſione facta in tormentis non precedentibus indicijs.
41 Tortura indebite facta a principio non vitiat reliquum proceſſum validum ex poſt factum.
42 Confeſſio facta an tranſeat in cōdemnationem.
43 Ex indicio ꝓbato pōt deueniri ad torturaꝫ in vili pſona ſecꝰ in viro bone fame.
44 Judex an ex vera et infallibili conſcientia poſſit confitentibus probationibꝰ torquere.
45 Judex debet eſſe facilior ad tormēta in occultis.
46 Indicium quid ſit?
47 Tribus teſtibus amicis creditur ratione numeri.
48 Indicia ſufficientia que ſint?
49 Indicium vnum an ſufficiat ad torturam vel requirantur plura.
50 Aduocati debent intereſſe diſputationi an indicia ſint ſufficientia.

AN STETUR dicto torti qui de alijs cōfiteř. Dic ꝙ ſi torquetur in alios nō in ſe nec in ſocios ſtari dꝫ dicto ſuo cū alijs indicijs ad cōdemnationē. C. de aſſeſ. l. nullus. ad fi. et. l. edictuꝫ. ff. eo. et. l. j. §. poſt qōnem. Et ſi dixerit de inimico nō creditur ſtatim niſi cā cognita. l. j. §. preterea. ff. eo. et ar. l. iij. in prin. de teſti. Aut torqueř in ſe aut in alios: ꝛ ſi nihil de ſe ꝯfitetur hñt locum ſupradicta ſi confiteř de ſe ꝛ de
1 alijs. tunc ſm Azo. †interrogatꝰ de ꝓpria ꝯſciētia non dꝫ de alijs ſcrutari: ꝛ maxime de ſocijs. l. q̇ de ſe. ff. eo. ꝛ. C. e. l. ſicut. in prin. C. de accu. l. fi. ꝛ ſi de facto interrogatur: vel ſi nō interrogatur dicat de alijs non ſtabiř dicto ſuo. ¶ Fallit in caſibus in q̇bus de ſe confeſſus torq̄tur: ꝛ de alijs interrogař. Si tñ ꝯtra illuꝫ alia ſunt indicia. vt in latronibus q̇ de ſe ꝛ ſocijs interrogař. ꝛ de mandatoribus. et alijs. l. diuus. de cuſto. reo. C. de pe. l. pe. ſecūdus caſus. in. l. j. de fal. mo. tertiꝰ in l. fi. de exhi. re. ꝛ in. l. fi. de maie. ff. ad ſille. l. j. et. l. ſi pcuſſor. vbi eſt ſpāle. et. ff. eo. l. is qui. et ad. l. acquil. l. inde nera. §. ſi ſeruꝰ. Et reqrentur indicia alias de alijs non interrogabitur. l. fi. ff. eo. Erit contra illos aliqua p̄ſumptio nō plena ꝓbatio. l. fi. C. de accuſa. Quo caſu an iſti inculpati a torto p talem preſumptionem torquebūtur. dic ꝙ ſic. in dictis q̇nqꝫ caſibus in alijs non. ar. d. l. nullus. ꝛ arg. ff. eo. l. edictū. §. j. et. §. cum q̇s. et. l. q̄ſtio. §. dixit. ꝛ. C. de accu. l. fi. ff. eo. l. is qui. Tñ ſi ipſe inculpatus ſit male cōditionis: ꝛ in alijs caſibus exceptuatis non torq̄biř de iure ciuili: q2 non procedunt indicia et inculpatio torti non inducit indicium cum interrogari non debuit. d. l. fi. ꝛ. d. l. is qui. Licet de conſuetudine. ſeruatur contrarium. ita Bar. in dicto tractatu de queſtio. vide. j. in. c. confeſſio ſociorum.

et in.c.an ꝯfeſſio delinquẽtis noceat tertio.ꝛ in.c.an dictum ſocij.ꝛ in regno eſt caplm q̄d incipit ꝯſtitutionem diue memorie. in rubri.de confeſſione latronuz.ꝛ in alio.c.de teſti.publice diſrobatoꝝ.Andre.de iſer.in conſtitutio.ſi quis dãna clandeſtina vbi late.❡Accuſatur aliq̄s de furto:ꝛ ſunt indicia de hoc furto an ſit torquẽdus:vt alia furta confiteaꝛ de quibus nulla ſunt indicia.dic q̄ non de iure:q2 quo ad alia furta nulla precedũt indicia ꝛ ſine indicijs nullus dꝫ torqueri.C.de fal.l.ſicut.et.ff. eo. l.j.in prin.et. l.maritus.ſed de cõſuetudine Italie ſeruatur contrarium:preſertim in furtis que magis frequẽtantur que ꝯſuetudo põt iuuari per.l.non omnis.§.a barbaris.de re mili.ꝛ.l.cõgruit.de offi.preſi.Bart.in dicto tractatu.Et ſi tortus confiteaꝛ alia delicta ex quibus indicia non p̄ceſſerunt ſibi nõ preiudicat ſed dꝫ nouus ꝓceſſus inchoari:ſm Andr.de iſer.in conſti.regni
a ſi damna clandeſtina.ꝛ Inno.in.c.ij.extra de cõfeſ.❡An is cõtra quem ſunt indicia audiaꝛ dicẽdo peto defenſiones ꝯtra idicia ante torturã.Dic q̄ ſic maxime qñ eſt tale q̄d quo ꝓbato nõ dꝫ ad tormenta ꝓcedi:q2 poſt torturaꝫ non eſſet remediuꝫ.l.ij. de app.reci.naꝫ aliq̄ ſolent in tormẽtis deficere. ff.de penis aut damna.§.j.et facit.l.ij.de cuſto.reo.ꝛ.ff.eo.l.j.§.ſi quis vltro.Et non dꝫ ad torturaꝫ ꝓcedi ſi non ꝯſtet prius de maleficio.l.ij.§. illud.ff.ad ſille.Nam pro eruẽda veritate dꝫ cõſtare q̄ factuꝫ fuerit:ꝛ idem Bar.in.l.diuus.de teſta.mili.ꝛ Bal. in dicto.§.illud. ❡Teſtis fuit tortus ꝛ in tortura cõfeſſus fuit. ꝛ añ ſñiam dixit ſe erraſſe.An poſſit reuocare errorem facti. Dic q̄ ſic ante ſententiam:q2 nõ videꝛ fateri.l.ij. in princ.de cõfeſſis.et.l.error.de iur.ꝛ fac.ꝛ facit.l.ij.quo.appel.Nam etiã condẽnatio ꝛ cõfeſſio in tormẽtis facta pſeuerantia ꝛ poſt ſñiam ſubuenit propter errorẽ ſuũ de ſua innocẽtia docere volẽti ꝛ ſi oſtẽdit abſoluiꝛ.ff. eo.l.j.§.ſi is.Nam cõfeſſus formidine tormentorũ audiꝛ.d.l. ij. C.qui.appe.nõ licet.Et ſi in iure errauit nõ audiꝛ cõtra cõfeſſionem.d.l.error.Bar.in.d.tractatu.de queſtioni.❡An cõfeſſio in tormẽtis nõ perſeuerata probet ſemiplene: videꝛ q̄ ſic. l. ij. C. de exhi.re.ff.eo.l.ij.§. diuus. q̄d §.intelligiꝛ i cõfeſſione torti nõ perſeuerata.Uel dic ꝛ verius q̄ niſi pſeuerata fuerit talis cõfeſſio:nec plenã nec ſemiplenã probationẽ inducit q̄m nõ cõfiteri ꝛ cõfiteri formidine tormẽtoꝝ ſunt paria.l.ij.C.quo appellatio.
3 Bar.in.d.tractatu.et.J.vide.❡An confeſſio torti ſine indicijs vel
a cum nõ legitimis valeat[a].Dic q̄ non q̄ſq̄ perſeuerauerit in ea. ff.eo.l.diuus.ꝛ.l.maritus.et.l.j.et ar.C.ſi ex plu.inſtru.l.iij.nã a tormẽtis nõ incipitur.l.j.ff.eo.ꝛ.l.maritus.et.C.eo.l.cõditionaliter.et.l.milites.qua deficiente quicquid ſequitur nõ valet ipſo iure.de legi.l.non dubium.et de fide inſtrumen.l.j.lib.x.ꝛ de i integr. reſti.l.diu⁹.C.de appellat.l.nominatiões.Bart.ibidem.❡Confeſſio rei facta in tormentis non habetur ꝓ exploratoo facinore niſi perſeuerata.vt.S.et dicetur facta in tormẽtis ſi ad pedẽ chorde ducitur ligatis manibus:et ſi timore inducit a iudice vel terrore q̄ niſi incontinenti confiteatur ſubijciet tormentis:que non preiudicat niſi perſeuerata.vt.S. quia confeſſio facta formidine tormentorum equiparatur a.l.cum facta in

a ❡Ualeat Et an valeat ꝯfeſſio facta i tortura nõ p̄cedẽtib⁹ indicijs.vid.d. pe.phi.cor. in ꝯſ.cxxxiij. incip.in cã.l lra.a.vbi ẽt an pidicia ſupueniẽtia iuſtificeꝛ cõfeſſio facta metu torture p̄cedentis l.d. ꝯſi.in.lra.d. in.iij.pte.et adde enim in cõſil.xx.l lra e.ad fi.vſ.in iiij.parte.et adde.d.ale. de imo.l ꝯſi. clxxix.in ſecunda pte.

tormentis.ar.glo.in.d.l.diuus.et in.l.maritus.et ar.de iniur.Itē apud.§.adij=
citur ibi vel leuius fictio.et facit de vi ⁊ vi arma.l.idē.§.armati.vbi ſufficit ter
ror armorum etiā ſi quis his vſus nō fuerit ⁊ facit.l.j.§.diuus.ff.de ſicca.⁊ qui.
ex cau.ma.l.ij.¶Et idem ſi ſtringatur in loco:⁊ denegent ſibi alimēta quouſqꝫ
confiteatur:vel ſi in frigore fecerit ſtare nudum:qꝛ videtur torquere.d.§.adijci
tur.Et ſi dixerit niſi confitearis te torquebo non dicitur tortura:qꝛ leuis terri=
tio ⁊c.d.l.item apud.verſi.ſequens.C.qꝫ me.cā.l.metum.Probabilis autē ter
ror queſtionis accipitur inſtans vel preſens ſicut dicimus de inſtante cruciatu.
l.metum.ad fi.C.qꝫ me.cauſa.Nā leuis territio in locum torture facta eſt deri=
ſoria.arg.l.hec ſatiſdatio.ff.ſi pluſqꝫ.per.l.fal.Bar.ibidem.¶Tortus ad per=
ſeuerandum debet duci ad locū publicū.extra aſpectum torture ⁊ ſub teſtimo
nio aliquorum:vel apud acta:⁊ ita ſcribitur.ar.l.ij.de cuſto.reo.in vno publico
teſtimonio.Et cum aliquod nō ſit determinatum tēpus inter medium ad perſe=
uerandum:⁊ dicitur in.d.l.ij.poſt modicum.Tamen iudicis ptātis remittitur.
ar.l.j.in fin.de iure deli.de pen.l.ho.de effrac.l.j.barto.ibidem.†Qui debeant
4 intereſſe torture.vide.ff.de adul.l.poſtulauerit.§.qōni.Tamen dictum torti dꝫ
recipi in ſecreto cum ſimilitudinē habeat teſtis.ff.eo.l.j.§.imperator.et in ſum
ma titu.de queſtioni.Et ibi vide de aduocato qui debet eſſe diſputationi nō au
tem confeſſioni vel reſponſioni ne illum inſtruat:vt not.gloſ.et Bart.in.l.ij.C.
de iura.calū.Niſi eſſet nimis ſimplex qui decipi poſſit ſm cano.in.c.dilecti.de
iudic.et alij in.c.paſtoralis.eod.titu.et Bald.in.d.l.ij.et vide in.l.proxi.de his
que in teſta.delen.et in.l.non ſolum.de procura.et vide Barto.in.l.cuſtodias.
de accuſa.et in iuribus.ſ.allegatis.¶In tortura precedere debent veriſimilia
indicia ex quibus obiecti criminis reus ex preſumptione culpe animus iudicis
informetur.ff.e.l.cōditionaliter.et.l.milites.§.oportet.et.l.ſicut.C.de fal.bar.
ibidem.¶†An ſi probetur accuſatum eſſe inimicum offenſi ſit indicium ad tor=
menta.Uidetur qꝫ ſic:quia de inimico lex preſumit omne malum.ff.de queſtio.
l.j.§.preterea.et.l.vnius.§.teſtes.in princi.Item ſi accuſatus ſe iactaſſet de ma=
leficio cōmittendo:qꝛ talis mali iactatio inducit indicium contra accuſatū qꝫ
maleficium cōmiſerit conſiderata perſone qualitate.ar.l.j.in fine.ſi quis impe
ra.et.C.qꝫ me.cauſa.l.metum.et.ff.eo.l.iij.ad.l.iul.ma.l.famoſi.de offi.magri
mili.l.perarmeniā.de ſuppel.lega.l.ſi.labeo.Item ſi accuſatus viſus eſt fugere
de loco maleficij cōmiſſi:qꝛ fuga eum accuſat.de ex hi.re.§.ſi vero.et de ſan.epi.
§.ſi quis.Uel ſi conſiliarius de loco officij ſe abſentat habetur pro confeſſo qꝫ
maleficia fecerit.C.de aſſeſ.l.conſiliarios.ff.de ſuſpe.tuto.l.qui puberibus.§.j.
Uel ſi his contra quem fama laborat ſit homo parue ꝯditionis:quia talia con=
ſueuerit facere.de queſtio.l.de minore.§.tormenta.et de accu.l.ſi cui.§.inde bar
to.in.d.tractatu.et in conſti.regni.ſi dāna clandeſtina.vbi dicitur qꝫ requiritur
vilitas vite.vide.ī.in.c.repertus.¶In materia torture vbi ſta tutum facit men=
tionem de ſumptionibus euidentibus erunt preſumptionibꝰ euidentes magna
indicia que ſunt aliquando minus indubitata:et plus indicijs ſimplicibꝰ.Bar.
in dicto tractatu.in fi.¶Indicia indubitata erunt quando camera habet vnum
tantum aditum et exitum:et quidam pallidus ⁊ trepidans habens gladiū ſan
guinolentum in manu:et ſtatim ibi reperitur homo occiſus ex quibus ad tortu
ram:et etiam ad pene impoſitionē pōt procedi.ita intelligitur.l.ſciant.de pro=
ba.Nam palliditas et trepidatio eſt vnum indicium contra ipſum.vt in.§.tor=
menta.Delatio gladij preſertim nudi eſt aliud indicium:quia de portantibꝰ ar
ma preſumitur malum.l.j.vt armo.viſus.in auē.de manda.princi.in.§.fin.⁊ qꝫ
gladius erat ſanguinolentus eſt aliud indiciū homine occiſo:quia ex facti qua
litate accipitur coniectura.Barto.in dicto tractatu.¶Repertus eſt titius in vi=

nea occiſus: accuſatur ſeyus probatur q erat inimicus occiſi: et q viderunt ſeyuꝫ volentem gladium contra titium: et probatur q ſeyus aufugit tempore maleficij commiſſi: et probatur per famam et vocem publicam q ſeyus occidit titiuꝫ et iſta quatuor ſimul iuncta que per ſe non ſufficerent erũt ſufficiẽta indicia et preſumptiones indubitate ad torturam: et etiam ad condemnationem: ſic intelligitur. l. ſciant. de probatio. Barto. in dicto tractatu. et infra in. c. an ſi probetur. ¶ Indubitata indicia vel preſumptiões ſunt etiam ſi accuſatur quis qđ fecit occidi ſeyum. probatur q accuſatus erat eius inimicus: et q commiſſo homicidio receptauit homicidam. et q homicida erat domeſticus et familiaris eius: et qđ eſt fama q ipſe fecit eum occidi: et q ſe iactauit q fecit eum occidi: et eſt talis qđ eſt veriſimile q talia fecerit et qđ olim inter ipſos fuerant offenſi iſta ſunt indicia ad torturam et cõdemnationeꝫ. ita intelligitur. l. ſciant de proba. Et facit in auf. de fide inſtru. §. ſi nullus eoꝝ. duo eñi imperfecta vel vnũ imperfectũ faciũt vnum perfectum. C. de agri. et cenſi. l. ſancimus. et extra de teſtamẽ. §. preterea. et de teſtamen. l. ſancimus. ad fin. et vide de excuſ. tu. l. ꝯ. in princi. ¶ † Nam cauſa

5 criminalis p argumenta cognoſcitur: et p preſumptiones. eo. tit. l. de preto. et facit in auf. matri. et auie. §. illud. Barto. ibidem. ¶ † Quia ſm iura ciuilia milites non torq̃tur. vt. ſ. An habeat locum in militibus noſtri tpis qui non ſunt in exercitia armoꝝ. Dic q non: quia non ſeruant precepta militaria: nec ſunt in expeditione. vnde illis priuilegijs nõ gaudent. in auf. de man. prin. §. ſi. vbi in gloſ. et facit. C. de fabri. l. ſi quis conſortium. li. xi. de epi. et cle. l. generaliter. et l. nomi-

6 nationes. C. de appel. † Nam in certis criminibus torquentur clerici. C. de epi. et cle. l. preſbyteri. in glo. et. l. fallaciter. C. de aboli. ſecus per auẽ. ſede. ad decus et decorem. ¶ † An iudices ſeu aduocati poſſint torqueri. Videtur qđ non ſicut nec veri milites: q: ſunt milites militantes: quia militant patroni cauſarũ. C. de aduo. diuer. iu. l. aduocati. ¶ Preterea ſicut militantibus eſt cõceſſum vt cõdemnati non exigant niſi in q̃tum facere poſſunt ita et patroni cauſaꝝ. ff. de re milit. l. milites. primo rñ. Econtra q poſſint torqueri q: nulla lege cauetur q milites ſeu aduocati ſint immunes a tortura. ſi de iuris ſubtilitate non debent torqueri. d. l. aduocati. Sed de conſuetudine queſte optima legum interpres ſeruatur aliter. Bart. in tractatu de queſtio. qui in principio dicit q iudices non torquẽtur. Tñ Lud. in verbo tortura dixit q milites doctores et ſiles non torquẽtur. l. milites. et. l. diuo marco. de qõ. et dixit q cõſuetudo dictans contrariũ eſt nulla. l. oẽs iudices. C. de decurio. vbi bar. no. et vide Cy. in. d. l. milites. vide oino i ver

7 bo doctor. in. c. doctor ſeu aduocat⁹. † Et etiã cõſiliarij ciuitatũ nõ pñt torq̃ri de iuris ſubtilitate: q: ſunt decuriones. ff. qđ cuiuſq vniuerſi. l. nulli. de vbo. ſigni. l. nullus. §. decuriones. Tñ contrariũ ſeruaẽ ſm bar. in tractatu de qõ. et Jac. de are. dicit q cõſiliarij ciuitatũ de cõſuetudine torquẽtur: lꝫ ſint decuriones: lꝫ de iure nõ ſint torquendi. l. ſi. de decu. et. l. diuo marco. et. l. milites. C. de qõnib⁹. et vide. ſ. in. c. iudex non poteſt torquere. et. j. ſi mandauit rex. et. ſ. in verbo doctor.

8 ¶ † Tortura iudicialis dꝫ eſſe cũ indicijs. l. q̃ro. in ſi. de edi. edi. et de pb. l. cũ probatio. et. l. maritus. de qõ. Que põt eſſe ſeueriſſima ſi indicia multa vigeant infra mortem tñ maxime vbi non imponeretur pena mortis. Bal. in. l. cui ſeru⁹. de condi. cã data ſui. dixit in. l. ſi. C. de qõ. q in medijocribus torture dꝫ magis valere: q: eſt minus coacta ꝯfeſſio. arg. l. metum. ff. q me. cã. de tranſac. l. interpoſitas. ſm gl. in. d. l. ſi. q̃ procedit in dicto teſtis torti: vbi tortura nõ dꝫ eſſe nimis lenis ſed moderata. Sed in tortura partis quanto eſſet leuior tanto magis crederetur torto: et plus creditur teſti torto quã teſti non torto. Et contrarium eſt in parte torta: in qua requiritur perſeueratio per. l. ſcdam. de cuſtodi. reo. ſecus

9 in teſte torto. in quo non req̃ritur perſeueratio. † quia teſtis nõ poteſt ex inter-

a uallo ſe corrigere[a].l.fi.de teſti.qđ eſt verũ de ſpontanea non
de extorta per tormenta.de adulte.l.ſi poſtulauerit.§.antepe-
nul.ꝛ fin.ſm Bald.in.d.l.fin. ¶ Talis ſubſtantialis ordo tra-
ditus eſt in tortura vt indicia precedant torturam que ſi ſecuta
fuerint torturam nec tortura nec ea que ſecuta ſunt recon-
ualeſcunt.gloſ.fin.in.l.maritus.in penul.lectu.de queſtio.ibi
probat approbata.ꝛ bal.in.l.fi.C.de accuſa. ¶ Cum certum eſt
quem cõmiſiſſe delictũ nõ eſt vlterius torquendus.bar.in.l.ꝛ ſi
certus.ad ſille.allegat Cy.in.l.ij.C.quo.appel.ꝛ Bal.ꝛ Cy.in
l.ij.de iur.cal. Niſi fiat vt ſocij occulti manifeſtentur qua cau-
tela vtuntur iudices malitioſi vt delinquentes confiteanť ꝛ nõ
poſſunt appellare iuxta.l.ij.C.quo.appel.ꝛ.l.qui ſniam.de pe.
ꝛ vide Cy.i.nl.fi.de accuſa.ꝛ qđ habeť in.l.qui vltio.de pe.vbi
10 an dictum ſocij tũc pbet.ꝛ in.l.fi.de malefi. ¶ † An dñs poſſit
torqre ſeruos ſuos.Dic ꝙ ſic.l.ꝛ ſi cert⁹.§.ſi appetit⁹.ius vel q
alleg.concor.ad ſilleia.vbi idem de herede p vindicanda nece
defuncti:qꝛ dñs habet imperiũ in eos vt ibi non tamen poteſt
occidere ſed iudici occidẽdos tradere.l.penul.de cõdi.ob cau.
ꝛ glo.in.l.ſi ea.C.qui accuſa.alias.C.de his qui.vt indig.quaꝫ
Bal.ibi reprobat.Et idem tenet Ludo.in.d.§.ſi appetitus.ꝙ he-
res poſſit non terribiliter ipſos torquere:ſed paruis tormẽtis
afficere vt dicant ea de quibus iudici reſultent indicia ad tortu
ram.argu.l.liber homo.ꝛ.l.neratius.§.ſi ſeruus.ad.l.acquil.
11 ¶ † Nã iudex non poteſt ſeruos torquere ſine indicio.glo.in.l.
j.§.illud.C.eo.ꝛ.l.qcũq.de ſeruis fu.ꝛ.l.cũ ſeruũ quiſpiam.eo.
titu.ꝛ.l.quero.§.fi.de edi.edic.Quod eſt verũ:niſi ſerui veniant
torquendi ex aliquo contractu.qꝛ tũc ſerui torqueť ſine indi.
glo.ſing.in.l.interrogari.C.de q̃ſtio.Nã alia iura loquunť qñ
torquentur propter delictum.ꝛ no.glo.ꝛ iura in.d.§.ſi appeti-
tus quia dominus poteſt occidere ſeruum ipſum vulnerantem
incontinenti.ꝛ vide in.l.circuncidere.§.fi.ff.de ſicca.ꝛ vide Bar.
in.l.prius.ad ſil.qui dixit ꝙ ſeruus põt torqueri ſine indicijs in
materia illius tituli.Licet dy.in.l.j.de queſtio.dicat cõtra ꝛ nõ
bene.per.l.j.§.item.ad ſille.ꝛ.§.eo autẽ.ſm Ludo.in.d.l.pri⁹.
12 vide tñ Lud.vbi.ſ.Et vide no.in.l.ex liberto.de q̃ſtio. ¶ † Iu-
dices in tormentis dicunt adhibere modum inculpate ſeuerita
tis.C.de cuſto.reo.l.ꝛ non procedere ad ea:niſi cuꝫ cauſe diſcuſ
ſione ꝛ abſq furore mentis.C.de queſtio.l.de minore.§.tormen
ta:qꝛ nimius feruor conuertitur in furorem. Unde iudices de-
bent habere animum moderatum:diſcretionem ꝛ intellectum.
13 de offi.preſi.l.obſeruandũ. ¶ † An confeſſio facta in tormẽtis
ſit ſufficiens ad punitionem.Dic ꝙ non:niſi perſeueretur vel ra
b tificetur ſponte[b].l.ſi quis in ea.de cuſtodi.reo.vbi hoc tꝫ Iac.
but.Azo tenet qđ perſeueratio tũc requiritur quando per tor-
turam confeſſio extorquetur alias non.ꝛ idem tenet Odof.ꝛ fa
cit.l.ſeruo.ad.l.Iul.de vi.licet ibi glo.dicat contrarium tamẽ
licet docto.ibi dicant qđ requiriť perſeueratio apud acta:quia
aliter confeſſio in criminali nõ ſufficit ad condemnationẽ licet
ad torturam ſic:per glo.in.l.iubemus.de libe.cauſa.Et cauti⁹
eſt quod iudex adhibeat teſtes qui videant ꝙ ſponte confite-

a ¶ Corrigere. Adde Fely.in.c.preterea.poſt pnci.in.§.in ter.ibi incõtinẽti.de teſt.cogẽ.ꝛ quod ibi dixi in apoſt.

b ¶ Uel ratificeť ſponte. Adde Fely.in.c.at ſi clerici.in.j.col.§.ſeptimo limita.de iudi.ꝙ ꝯfeſſio rei facta i tormentis nullis pcedẽtibus indicijs vel non legitimis nunq̃ nocet etiã ſi milies ratificeť.et adde eun.ſ.in ver.ratificatio.

tur.et cautius eſt:vt faciant confeſſionem ratificari ſm Azo.in ſumma de confeſſis:qui dicit ꝙ queritur perſeueratio quando confitetur per torturam ⁊ non quando ſponte.⁊ hoc tenet Jaco.butri.⁊ Barto.per.d.l.ſeruos.Et dicunt quod quando perſeueratur per expreſſam confeſſionem apud acta tactam poteſt ex ea condemnari:⁊ quando tacite perſeueratur quia non reuocatur ⁊ eſt ſponte facta ſufficit ad condemnationem.ideo aſſeſſores faciunt ſcribi quod ſponte et eſt falſa tunc talis ſcriptura. Quñ autem reuocatur confeſſio admittitur reuocatio ſi ſint indicia facientia pro reuocatione.Sed iſte poteſt cogi confiteri ergo fortius poteſt cogi in ꝯfeſſiõe perſeuerare.Et vbi nõ apparent indicia tũc talis reuocatio ſponte facta non procedit vbi error allegaretur vel probaretur vel alias non ſtaret.per allegantẽ rationem ſed per iudicem quo minus probaretur.l.de etate.§.fi.de interroga.acti.⁊ quod no.de infami.l.ictus. Tamen poſſet confeſſionem interpretari non in totum perimendo.de accu.cum dilecti. Tamen illa ratificatio non debet ſtatim fieri quia videtur adhuc metus tormentorũ inſtare.ar.l.ij.C.quod me.cã.ideo oportet ꝙ per diem ⁊ noctem dimittatur quieſcere:⁊ ſi neget non ſtabitur prime cõfeſſioni.per.l.j.de qõ.in.§.ſi qs in ea.Ideo dicit Jac.but.in.l.ij.quod metus cã.qõ non valet niſi perſeueret cõfeſſus in loco remoto a loco torture.alias non valeret perſeueratio.argu.l.ij.de cuſto.reo.⁊ tenet Bar.in.l.j.§.diuus.de queſtio.qui dicit ꝙ tempus erit arbitrio iudicis ꝙ dolor ceſſauerit. Bald.in conſi.tres ſunt caſus.dicit ꝙ qñ confitetur in tortura vel metu tormentorũ nõ creditur confeſſioni niſi indicia precedant:⁊ ſi poſt confeſſionem probatur indicia non valet confeſſio:⁊ iudex appellatiõis nõ debet eã ſequi.per not.in.l.maritus.de qõ.Et vbi ſponte confitetur ſtatur confeſſioni:niſi indicia probabilia ⁊ veriſimilia vel innocentie ſubeſſe appareant in contrarium.l.j.§.ſi quis.de qõ.Et ſi reuocet confeſſionem ⁊ detegat innocẽtiã dꝫ liber liberari.l.ij.C.quo.appella.per Cy.⁊.l.fi.de erro.aduo. Ubi autem dicat ꝙ per metum tormentorum fuit confeſſus:⁊ iudex ⁊ tabellio dicũt ꝙ ſponte ſi aliter non probetur delictum coram iudice appellationis dꝫ per locũ a cõiter accidentibus pſumi timor tormentorũ.ſm Cy.Jac.but.in.d.l.ij.ꝙ me.cã.qꝛ nemo vitã ſuã odio hꝫ:ideo ex ſola confeſſione reuocata nõ condẽnabit̃.qꝛ glo.dicũt ꝙ ſoli nude confeſſioni non credit̃.d.l.ij.de cuſto.reo.et difficilis eſt pbatio torture:qꝛ fit ſine teſtibꝰ:vt ſupra eſt tactũ. ¶ Cõtrarietas reſponſi inducit ſuſpitionem.c.ex noſtrum.vt eccleſiaſti.beneſi.bald.in conſi.

24 clxxvij.qõ incipit regula eſt. ¶ † Confeſſio delinquentis contra aliũ eſt ardẽtior cũ tormẽtis ꝙ̃ ſpõtanea.ff.de qõ.l.j.§.queſtionibus.vbi Bar.Bal.in.d.conſilio.

25 ¶ † An cõfeſſio delinquẽtis noceat tertio:quo ad torturã.Dic ꝙ nõ:qꝛ facinoroſus eſt pſona vilis ⁊ ſuſpecta. vnde ſibi nõ credit̃.l.fi.C.de accu. Qđ eſt verũ ꝗtũ ad.plenã vel ſemiplenã pbationẽ:ſed interrogabit̃ quo ad inquiſitionẽ.ff.de pen.l.qui vlti.ſm Oldra. Tñ faciet indiciũ quo ad adiuuandũ alias pbationes.Fallit in crimine hereſis qđ eſt maieſtatis diuine.aut.gazaros.et in crimine maleficio.di.l.fi.⁊.l.fi.de maleſi.in quibus pceditur ad torturam penſata qualitate perſone inquiſite vel alia pbabili cõiectura de delicto ꝙ eſt arbitrariũ penſatis indicijs ⁊ cõiecturis vero proximis.ff.de qõ.l.j.§.cũ qs latro.de ſynio.p tuas.§.nos.⁊ Spe.in tit.de inquiſi.§.j.ver.⁊ ſcias.⁊ dixit Ja.de are.ff.de edi.edic.l.qꝛ ſi nolit.§.ſi mancipia.ꝙ preſumit̃ qs bonus vel malus ꝑpter practicã ⁊ ex conuerſatione ⁊ ex magiſtro quẽ quis habuit bonum vel malũ.ij.q.vij.peruenit.xxviij.q.j.ſepe.C.de edi.edic.l.ediles.§.ſi pcuratores.vbi gloſ.dixit.Ambula cũ bonis:nam mores ex conuictu formantur.C.de cohar.l.ſi cohartalis.⁊ de re mili.l.non omnis.§.a barbaris.⁊ de preſump.c.literas. Ideo epũs qui habet clericum ſuſpectum de hereſi ſi precedat infamia ipſum poteſt

torquere vt purgetur prouincia.l.cõgruit.ita Bal.in conſi.clxxvij.incipi.regula iuris eſt:vbi ſubdit ꝙ indicium faciet confeſſio predicta cum aſſidua conuerſatione cum heretico:⁊ cuʒ cohabitantib⁹:quia conuerſantes inuicem preſumũtur ſcire geſta eorum.l.dñs horreoꝝ ff.loca.⁊.l.conſenſu.§.ſuper.de repu.⁊ de teſti.veniẽs.Et vide.ẽ.in.c.an ſtetur dicto torti.⁊ in.c.confeſſio ſociorum.⁊ vide Andre.de Iſer.in cõſti.regni.ſi quis dãna.¶Si reus petat ſe audiri contra torturam inferendã ⁊ ad reprobationẽ indiciorũ debet audiri. Pau.de eleaʒa.in.c.grauis.de depoſit.¶Et licet mille teſtes dicant reũ eſſe bone fame:⁊ pauci contrarium dicerent inducitur purgatio:quia vtrũqꝫ eſſe poteſt.Inno.in.c.inquiſitionis.in fi.de accu.Et videt̃ illud eſſe ſpeciale in perſonis poſitis in dignitate.l.iij.C.vbi ſena.in verbo neqꝫ ⁊c.ergo in contrarium eſt ius cõmune.Tamen debet differri tortura.alleg.nota.in.c.cũ in tua.de ſpon.⁊ qđ no.hoſti.in c.cum oporteat.de accu.⁊ Specu.de inquiſi.§.nunc.verſi.quid.Quia grauamẽ torture non eſt reparabile.l.ij.de appel.reci.Et quia condemnatus ex confeſſione liberatur ſi conſtat de innocentia.l.ij.§.ſi quis.de qõ.⁊ facit.c.ij.de pur.ca.⁊ videtur tex.in.l.vnius.§.qõni.de qõ.⁊ Gãdi.in maleficijs.Et barto.in.l.fi.
16 de queſtio.† vbi dicit copiã indiciorum dandã parti vt diſputetur.⁊ per nota.in.l.cuſtodias.ff.de publi.iudi.⁊ Bal.in.l.ij.de eden.⁊ docto.in.c.cũ oporteat.de accu.Eſſet enim contra bonos mores torquendo defenſiones denegari.cle.paſtoralis.de re iudi.per no.ꝑ Bal.in.l.pacta.in ꝑn.de tranſ.⁊ in repe.neganda.C.qui accu.⁊ in.l.ſolam.ad fi.de teſti.vide proximum.c. ¶Licet iudex habeat arbitriũ liberũ ⁊ abſolutũ non põt ſine indicijs torquere vel ipſam denegare defenſionem contra indicia ⁊ torturam.glo.in cle.ſepe.in verbo defenſionis.de verb.ſigni.⁊ per not.in cle.paſtoralis.§.pe.de re iudi.Bar.⁊ alij in.l.filiuſfamilias.de dona.⁊ in.l.j.de teſta.mili.⁊ in.l.milites.⁊ ad repri.in verbo videbitur.⁊ in verbo figura.⁊ Imo.in.c.j.de conſti.maxime in preiudicialib⁹.et Petr.de ancha.in conſi.In chriſti noĩe.Nam propter libertatem arbitrij nõ videtur conceſſum bonis morib⁹ interdictũ.l.ſi a milite.§.edictum.de teſt.mil.vbi dicit ang.ꝙ per liberũ arbitriũ nõ videt̃ ꝓcedi carceratio ꝑpetua que eſt interdicta a iure.de pen.l.incredibilis.Ubi dixit ꝙ quãuis ſm̃ ſtatuta nõ poſſit talis ſnĩa dici nulla tamẽ poterit ipſius executio impediri:qꝛ eſt executio iniuſtitie:ideo iudex habẽs arbitriũ nõ poſſet ſine indicio torqueri.per not.in.c.veniens.⁊ in.c.quintauallis.de iureiurã.⁊ per no.in cle.ſepe.ẽ.alleg.⁊ Gandi.in maleficijs.in Rub.quero nunqd ptãs.Si quis fuit expoſitus tormentis ſine indicijs ⁊ confeſſus ꝙ̃uis deinde perſeueret in ſua confeſſione ex poſt facta extra tormenta non debet ex tali confeſſione dãnari.l.queſtionis.de queſtio.vbi gl.et Gandi.in tracta.maleficiorũ in rubrica queritur nunquid Ange.Ioan.de Imo.⁊ Pau.in.l.qui aliena.de acquiren.heredita. Pet.de ancha.in clementi.j.de homici. Salyce.in.l.fina.de cuſtodia reorum.per not.perſ Innocentium in.c.cauſam que.extra de offi.delega.⁊ in.c.j.extra quod met.cauſa. Barto.in l.penulti.de conditio . ob turpem.cauſam. et Barto.in tractatu de queſtio.
17 Petr.de ancha.in conſi.xxij.⁊ vide infra latius in.c.dat̃ regula.¶ † An ſi reperiatur furtũ factũ per feneſtrã appoſita ſcala.⁊ dicatur ꝙ illa ſcala viſa fuit in domo alicuius ſit preſumptio contra illum ad tormenta.Dic ꝙ non:quia potuit alter cepiſſe ſcalam.⁊ faciũt no.per Cy.glo.⁊ doc.in.l.ciuile ⁊ in ciuile.C.de fur.vbi dicit ꝙ licet res furto ſubtracta reperiatur penes aliquem non redditur ex hoc ſuſpectus ꝙ ſubtraxerit:niſi ꝓbetur ꝙ erat ſolitus talia committere:nec etiam ſi dicant teſtes ꝙ ille eſt male fame erit ſufficiens indiciũ ſm̃ Bar.in.l.fi.de queſtio.Et licet dicatur qđ contra hominẽ male fame ſit ſuſpitio.l.ſi cui.§.idem.de accu.⁊.l.non omnis.§.a barbaris.de re mili.Procedit in eo hoĩe

quem apparet male fame. et in eodem genere mali. not. bar. in l. caſſius. et ſena. et Bal. in l. fi. de here. inſti. vbi idē Jo. de Jmo. et tenet Bar. in l. de pupil. §. ſi qs ipſi pretori. de noui ope. et glo. et doc. in d. l. ciuile. Nā indicium remotū non eſt ſufficiens. ar. l. fi. de calū. et l. inter ſtipu. in §. ſacram. de verbo. oblig. qđ debet pbari duobus teſtibus. glo. in l. fi. C. fami. herci. et in alia ē auť. de teſta. imperfec. ſm Ange. ibi. et Inno. in c. ſicut. de ſymo. et bar. in l. admonendi. de iureiu. et bal. in l. cum ſocero. de iure dotium. et in l. ij. in prin. de excu. tu. Ang. in l. fi. quod me. cā. et per l. de minore §. plurium. de queſtio. ¶ De indicijs ad torturā in criminibus. Et quid probetur quod quis voluerit alteri dare venenū. vide
18 Pau. in conſi. clxxxxv. ¶ † Tortura in quibuſdā potius debet eſſe terror cum quadā corporis afflictione in quibuſdā debet eſſe vſq; quaſi ad cōſumptionem corporis. l. j. de queſtio. bal. in conſi. quidam tabellio. numero. cxlv. Ubi allegatur inſtrumentum eſſe ſuſpectum vel falſum et aliqui teſtes dicant ſe non interfuiſſe ſi videretur iudici torturam adhibendam torquebuntur partes et teſtes ſi eſſent perſone viles et ſuſpecte et notarius bone fame. C. de fal. l. vbi bal. in conſilio predicto. ¶ Judex debet arbitrari vnde magis ſperat habere veritatē per torturā et ab illo qui primo reperit cadauer occiſi. Bar. in l. j. de queſtio. et in l. ꝗ. de naufra. li. xj. per l. diuus. de qō. Uel a magis debili et a filio priuſq; a parte etiam in conſpectu eius. ar. l. iſti quidē. ff. ꝗ me. cau. inſti. de noxa. §. ſed veteres. Et a feminis que ſunt debiliores. l. filio. de inoffi. teſta. l. deferre. de iure fiſci. et l. filiam. de inoffi. teſta. et c. foras. de verbo. ſigni. ſm Dy. in tracta. de queſtio. in verſi. quo ordine. Sicut etiam moderamen torture eſt arbitrarium. l. queſtionis. ff. eo. ſm Dy. in d. tracta. vbi dicit ꝗ ſm qualitatem perſonarum: et delictorum debet a leuioribus ſeu grauioribus tormentis inchoari. l. iij. §. fin. de re mili. l. ſi quis in graui. in prin. ad l. ſil. et l. j. §. impuberes. eod. titu. ¶ Judex bonus conſiderare debet quomodo tortus in animi fortitudine perdurauerit per l. vnius. §. reus. ff. eo. et l. queſtionis modus. Jac. de are. in queſtione de ſemel torto in maleficijs. et Andre. de Iſer. in conſti. regni ſi dāna clandeſtina qualiter quis dicatur induratus animo et corpore in tormentis. Et dixit bar. in tracta. de queſtio. ꝗ ſi tortus dicat in tormentis ſi ſtarem per decem annos nihil dicā nō debet propterea dimitti: ſed cum temperie proceditur ſm qualitatem eius: et ſi non confitebitur detinebitur in carcere: per que verba puto ꝗ videatur induratus
19 animo et corpore ideo ſi iudici videbitur deinde poterit repeti. ¶ † Officiales tormentantes aliquem contra iuſtitiam puniuntur. l. in lege. ad l. Jul. de vi. et Bald. in l. queſtionis. de queſtio. Jdem ſi exequatur ſententia pendente appellatione. ſm Bal. in l. ſi quis filio. §. hi qui. de iniuſto teſta. et Bald. in l. aditos. de epiſ. au. et vide Bald. in l. ij. ne ex delic. defun. et tex. not. in l. lege Julia. §. ho-
20 die. ff. ad l. iul. repe. et dicit Bal. in l. j. C. de pena iudi. et in Rubri. † ꝗ ſi iudex de facto aliquam ſuſpendit punitur ſimili ſupplicio: et ſi de facto torqueret tenetur iniuriarum pro motu iudicis: et vide bal. in l. decurionis. C. de queſtio. et Saly. in d. l. fi. C. de pena iudi. et Andre. de Iſer. in titu. que ſint rega. in verbo cō-
21 mittētiū: et in capitulis regni. de tormētis. ¶ † A tormētis nūq; eſt incipiendū in
22 l. j. de queſtio. Bald. poſt gloſ. in l. nullum. C. de infa. † Et an quis poteſt ante litem conteſtatam torqueri: vide Bart. in l. ſi quis adulterio. de adulte. et vide gloſſ. not. xv. queſtione. v. c. presbyter. in §. ii. et in §. quando. Et dixit Bald. in l. j. C. de iura. calum. ꝗ petens aliquem torqueri debet iurare ſe alias probationes non habere. Et ideo Barto. in l. edictum. de queſtio. dixit non ſemper eſſe deueniendum ad torturam niſi in ſubſidium cum alias veritas haberi non poteſt. et dixit Andre. de Iſer. in conſtit. regni ſi dāna. ꝗ vbi crimen eſt confeſſatū
23 vel probatum non venitur ad tormenta. et ſ. eſt viſum. ¶ † Dictum vnius teſtis

a ¶ Indiciū Uide. d. pe. phi. cor. in cōſi. clxx. incipiē. viſa in lr̃a. f. in. iij. p te. & d. alex. ꝺ. imo. i. d. l. j. §. idē cor. & in. l. fin. de qō. et Ang. fin. i. l. fi. C. de qō. & do. pe. phi. cor. i ꝯſi. cliiij. in cip. in cā. in lr̃a. f. in. iij. pte. Sed q̄d ꝺ birruarijs an faciāt idiciū q̄ ſuppoſitū in curia eorū ꝑtoris ad torturaꝫ. vide. d. pet. philii. cor. in ꝯſi. ccxvij. in cip. viſo. in lr̃a b. in prima parte.

a integri facit indicium a. l. j. §. item. de qō. & gloſ. in. l. fi. C. fami. herc. & Andre. de iſer. in conſti. regni. ſi dāna clandeſtina. & que Bar. no. l. maritus. de queſtio. vbi dicit ꝙ fili⁹ liberti nō eſt ydo neus teſtis: quia poteſt reuocari in ſeruitutem & ibi etiam de ancilla. & que not. etiam Barto. l. in. admonendi. qui dicit ꝙ eſt verum ſi eſt integre fame. & glo. in. l. ſi quid. ad. l. iul. ma. & not. in. c. veniens. de teſti. & Barto. in tracta. de queſtio. & vide glo. in. d. c. veniens. vbi an vni teſti cum fama credatur in criminalib⁹ vel cum alijs indicijs. vide Barto. in. l. admonendi. in. l. ij. de excuſ. tu. in. §. j. vbi Bald. & Jmol. in. l. intereſſe. de acquiren. poſ. Cy. in. l. fin. de queſtio. & Jmol. in. l. fin. de heredi. inſti. & illam glo. in. c. veniens. dixit Jmo. ſin. in. d. l. intereſſe. & repellitur preſertim ſi eſſet ꝯſanguineus offenſi. ꝑ no. in. l. j. & ij. ff. de libe. cauſa. vel inimicus: vt in. l. j. §. ſi quis dicatur. de queſtio. & in. l. famoſi. ff. ad. l. iul. ma. & not. bene. §. ſi quis dicatur. in. l. fi. de queſtio. ꝙ inimicitie & alie reſeruantur in fin. cauſe ſcd̄m Barto. & ratio
24 vt puto: † quia ſemper inimicus capitalis preſumitur mentiri: vt no. in. d. l. famoſi. tamen debet attendi qualitas inimicitie ſcd̄m Bart. in. l. maritus. de queſtio. de quo vide Dy. in. l. filie. ff. ſol. ma. Bald. in auf. ſi dicatur. de teſti. adeo ꝙ ſi teſtis qui nō debet examinari examinetur non facit indicium. l. j. §. diuus. et §. idem. eodem titu. in. l. maritus. §. de eo. eodem titu. & in. l. de minore. vbi Barto. dicit ꝙ vnus teſtis qui non debet examinari ſi examinatur non facit indicium. ſed adminiculatur ſecundum Bald. in. l. fin. C. de accuſa. & Barto. in. l. §. j. cornelio. de queſtio. qui dicit in tractatu de queſtio. ꝙ Azo in ſumma de qō. dixit ꝙ licet dicatur ꝙ vnus teſtis inducat preſumptionem. per. l. theopomp⁹. de dote prele. tamē ſi eſt de veritate ſufficit ad torturā. & iura loquentia ꝙ requiratur pluralitas indiciorum non habent locum quando extat vnus teſtis de veritate delicti: ſed de alijs indicijs vero proximis licet ex dicto vnius teſtis non fuerit proceſſum ad torturam. in. l. maritus. de queſtio. nam vnus teſtis de viſu facit indicium. glo. & docto. in. l. ſi quis. ad. l. iul. ma. & in. l. iij. de teſti. & in. l. fi. famil. hercis. ¶ Et relinquitur arbitrio iudicis an vnum vel plura indicia requirantur. d. l. ſi q̄s. & Bar. in. l. j. §. ij. & in. d. l. maritus. & in. l. penul. de qō. & in. c. cum in contemplatione. de reg. iu. Specu. in tit. de preſump. §. ij. ver. ſed pone ꝙ minatus. Jo. an. in ti. de proba. §. fi. dicit ita ſeruari. & idem doc. in. l. fi. de heredi. inſti. vbi Jmo. & adde Bar. in. l. excipiuntur. ad ſil. & vide. ī. in. c. vnus teſtis. de veritate. & ī. in. c. in
25 dicium in contractibus. & ī. in. c. an teſtis. ¶ † An dictum ſocij faciat indiciū ꝯtra ſociū. vide Bar. in. l. j. §. ſeru⁹. de qō. & andr. de iſer. in conſti. regni. ſi damna clandeſtina. & Spe. & Jo. an. in tit. de teſti. §. j. verſi. quid ſi qua. & que no. Bar. & Bal. in. l. q̄m. C. de teſti. vbi de omni ſocio. & Cano. in. c. ſignificaſti. de homi. & bar. & ang. in trac. de queſtio. & in. c. veniens. de teſti. & Dy. in trac. de queſtio. dixit ꝙ inculpatio quam facit ſoci⁹ de ſocio in caſib⁹ in quibus poteſt interrogari de ſocijs. de q̄b⁹ in. l. fi. C. de accu. facit indicium ad torturam. & in. l. cum quis: in. l. edictū. & in. l. j. §. diuus. de queſtio. Cy. in. l. fi. de accu. Et hoc an quis poſſit

interrogari

interrogari de socijs. vide diſtin. Bar. in. l. repeti.[a] de queſtio. ⁊ Ang. in. l. ſi filium. in fi. glo. de lib. cauſa. ⁊ ſi vnus ex eis poteſt contra alium teſtificari. vide Spec. in ti. de teſti. §. j. ver. quid ſi. ⁊ quod not. C. de accu. l. j. ⁊ dixit Bart. in. l. ij. §. pe. de iure fiſci. ꝙ quis poteſt detineri: vt ſocios manifeſtet ꝙ Ange. not. in. l. ſi certus. ad ſil. tamen eius dicto non creditur licet ſit ſufficiēs ad inquirendum: vt. ſ. ⁊ glo. in. l. ſi filium. ſ. alleg. dicit ꝙ non facit indicium. licet Saly. in. l. fin. C. de accu. aliter diſtinguat crimina prout Bart. diſtinxit. ⁊ etiam quando tendit ad communem ſalutem omnium. l. ij. de male. ⁊ Dy. intra. de q̄. ⁊ dixit Bald. in. l. non ideo minus. de accu. ꝙ in crimine aſſiſinatus poteſt ſocius interrogari de ſocio. vide. ſ. in. c. a 1 ſtetur dicto torti. Non prodeſt confitenti in tormentis reuocare ſuam confeſſionē quādo apparent alia indicia manifeſta. Bald. not. in. l. ſciant. C. de proba. ¶ An ſi ſtandum confeſſioni facte in tormētis. vide bar. in. l. j. §. diuus. ff. de queſtio. vbi dixit ſi eſt facta ſponte vel perſeuerata: ⁊ in. l. ſi confeſſus. de cuſt. reo. in. l. qui ſententiam. de penis. C. ⁊ in. l. J. C. de ꝯfeſ. vbi Bal. in. l. ij. C. ꝙ me. cauſa. ⁊ Pet. de ancha. in tracta. maleficiorum. in verbo cōfeſſi in tormentis. ⁊ dicunt Canoni. in. c. afferte. de preſump. ꝙ non ſtatur confeſſioni facte cauſa pietatis niſi in illa perſeueret. Et ſi eſt confeſſus an audiatur reuocans. vide Bald. ⁊ Saly. in. l. fin. de probat. et
26 Bald. in. l. milites. C. eo. ⁊ vide. J. latus. ⁊. ſ. ¶ † Confeſſio dicit̄ eſſe facta propter tormenta quando eſt facta metu torture aliquo ligato ⁊ minis precedentibus vel ſi eſt poſitus in tormentis vel ductus ad chordam vel ſi ſit in carcere in quo de fame: ⁊ frigore multum patiebatur. ar. de iniur. l. item apud lab. §. queſtionem. vbi que ſint proprie tormenta. ⁊ in. l. j. §. queſtionem. ad ſil. ⁊ Bald. in. l. ij. C. quo. app. ⁊ de vi ⁊ vi ar. l. iij. §. ſi quis. in verbo terror. Bart. in. l. j. §. diuus. de queſtio. in. l. ij. C. ꝙ me. cā. ⁊ que Bald. nota. in. l. ſi quis in hoc genus. de epiſco. ⁊ cleri. Et hoc relinquitur arbitrio iudicis quia ſufficit probari per con-
27 iecturas. vt not. Barto. in. l. interpoſitas. C. de tranſ. † Et que proprie ſint tormenta vide Cano. in. c. grauis. de depoſi. ⁊ bal. in. l. j. de cuſto. reo. ⁊ in. l. j. de his qui ad lib. perueni. non poſ. vbi dixit etiam ꝙ carcer eſt tormentum: ⁊ dixit Barto. in. l. j. de cuſto. reo. quod etiam compedes fortes ⁊ eſt arbitrio iudicis qn̄ confeſſio dicatur facta metu tormentorum. ſecundum Bald. in d. l. interpoſitas. ſicut etiam que dicatur tormenta temperata ſcd̄m Bald. in. l. j. C. de confeſſis. vbi dixit etiam an preſumatur confeſſio facta in carcere: ⁊ dixit ibidem Bald. in. d. l. interpoſitas ꝙ ita operatur probabilis ſuſpitio tormentorum ſicut illorum illatio qui dixit ꝙ in. l. nouiſſime. ff. ꝙ fal. tuto. auct. ꝙ ſemper ab officiali preſumitur terror inferri. ⁊ quod nota. Cy. in d. l. ij. ꝙ me. cauſa. ⁊ dixit bar. in tracta. de queſtio. de confeſſiōe facta propter terribilem vultum iudicis. bald. in. l. ij. C. quo. appel. Et an ſufficiat ꝓbari ꝙ fuit detētus in carcere licet de tormētis non probetur: vide Bald. in. l. falſi. ad fi. C. de fur. ⁊ Cy. in. d. l. ij. ⁊ bald. in. l. j. C. ne ex delic. defunc. Et ideo ad hoc euitandū ꝙ non metu fuerit confeſſio facta debet adhiberi coram perſo-

[a] ¶ In. l. repetitio. ⁊ ibi plene vid ad hoc. d. alex. de imo. in §. is q. Et adde Pau. de ca. in conſil. cxcv. ⁊ in cōſil. cxvij.

nis honeſtis ⁊ non ſecreto auditis iuribus vtriuſq; partis ſm bal.in.l.legis vir
tus.de legi.⁊ de materia vide plene Jo.an.in.c.cũ ĩ contemp'ta.de reg.iuris.
in.vj.⁊ in.c.grauis.de depoſito.Et licet dicatur q; ꝯfeſſioni facte in tormentis
non debeat ſtari per.d.§.diuus.limitat niſi de eodem preceſſerit confeſſio extra
iudicialis.glo.fin.in.l.capite quinto.de adulte.que gl.probat q; licet alias nõ
ꝓbet vna confeſſio:tamen ſi eſt geminata valet: pro qua facit dictum bart.in.l.
28 cum ſcimus.de agri.⁊ cenſi.†Qualiter quis dicatur perſeuerare. Dic q; opor-
tet q; poſt confeſſionem factã in tormentis reducatur in loco publico iudicij et
coram notario ⁊ perſonis publicis confiteatur.tex.no.in.l.ij.C.de cuſto.reo.Et
dicitur quis in confeſſione perſeuerare quotiẽs diuerſis tẽporibus confitetur.
ar.glo.in.l.iiij.ff.de pigno.ac.bal.in Rub.de nouo.C. in.l.ij.q; me.cã.⁊ bart.in
29 tracta.de queſtio.†Que confeſſio perſeuerata an poſſit reuocari.⁊ vide bart.
in.l.diuus.de qõ.⁊ Bald.⁊ Saly.in.l.fi.C.de proba. qui ſunt contrarij.⁊ dixit
Bal.in.l.bonefidei.de re.cre.q; ſi confeſſio in tormẽtis facta precedentibus in-
dicijs reuocet̃ ⁊ nõ perſeueret facit ſemiplenã probationẽ vt in ea cogat̃ ꝑſiſte-
re cũ nouis tormentis:ad qđ vide bal.in.l.fi.de ꝓba.vbi Cy.⁊ cano.in.c.grauis.
de depoſi.Et ad hoc vt perſeueret d3 reduci ad tribunaleo tp̃e quo ceſſauit me-
tus tormentorum:quia ſi ſtatim eum reduceret inſtantibus doloribus vr̃ factũ
formidine tormentorũ.ar.l.q; ait.§.de adul.ſm bar.in.d.§.diuus.Bal.⁊ Ang.
in.l.ij.q; me.cauſa.⁊ Cy.in.l.ij.C.de qõ.Et requiritur q; perſeueret extra locũ
tormentorum illa non videns ſm doc.⁊ cano.in.c.cũ in cõtemplatione.de re.iu
ris in not.vbi Jo.an.dicit q; ſemel vel bis tortus negando ꝑſeuerãs põt iterũ
torqueri ex indicijs ſuperuenientibꝰ.de quo p Cy.in.l.fi.de qõ.⁊ bald.in.c.j.§.
30 furtum.de pace iura.fir.⁊ bar.in.l.ij.de cuſt.reo. † Et qñ dicat̃ ꝑſeuerare.vide
bal.in.l.ij.quo.appel.Ange.⁊ Jmo.in.l.qui in aliena.§.fi.de acqui.here.⁊ in.l.
j.de confeſ.bal.¶ Judex maleficiorum poteſt teſtes examinare ex ſuo officio a
parte nõ productos.Bar.in.l.j.§.ſi quis vltro.de queſtio.vbi tex.q; iudex que
rit de partis innocẽtia:parte non poſtulante:per.l.ſi.non defendantur.de pen.
31 ⁊ habetur i.l.iiij.§.hoc aũt.de dãno infec.⁊ dixit idẽ bar.in.l.fi.ff.de ſeruis.†q;
iudex debet perquirere etiam reo non petente defenſionem rei etiam poſt ſen-
tentiam.⁊ adde bar.in.l.diui fratres.de pen.in titulo de inquiſi.in.§.vtrum.in
verſi.ſed nunquid.⁊ in.l.ij.§.ſi publi.de adulte.⁊ Bal.in.l.preſbyteri.de epiſc.
⁊ cle.⁊ per Bar.in.l.penul.§.ad crimen.de publi.iudi.⁊ que not.Jnno.in.c.cum
32 clamor.de teſti.Adeo q; dixit Jnno.in.c.paſtoralis.de offi.dele.†q; ſi iudex vi
derit ſententiam iniuſtam debet ſuperſedere in executione:quem allegat bal.
in.l.aditos.de appel.⁊ vide Jmo.in.l.a diuo pio.in prin.de re iudi.⁊ bar.in.d.
§.qs vltro.dixit q; ſi ante executionẽ ſententie capitalis conſtet de innocentia
rei poteſtas qui cum condemnauit non poteſt eum abſoluere tamen dari peti-
tio principi vt reuꝫ abſoluat per illum text. ¶ Cum iudex inquirit contra ali-
quem ⁊ extant indicia contra ipſum debet ei dare terminum ad defendendum
l.vnius.§.cogniturum.de queſtio.⁊ facit de re mili.l.j.§.ſi ad diem.⁊ vide bar.
⁊ Jmo.in.l.cuſtodias.§.j.de publi.iudi.⁊ Saly.⁊ Bald.in.l.ij.de cuſto.reo.et
no.glo.in.l.j.de fur.bald.Et intellige ſi petatur ſecundum Barto.in.l.fina.in
pe.q.de queſtio.licet poſſit ex cauſa tollere dilationem ſecundum Bald.in.l.
a procedente.C.de dilat.⁊ in.l.cum reis.C.de penis.Que defenſio valeret ſine
termino.Barto.in.d.§.cogniturum.⁊ ſentit in.l.ij.de eden.⁊ vide Bald.in.l.no
uerint.C.vt infra certum tempus:q; ſe defendet contra indicia illa eneruando
33 ⁊ probando contrariũ:⁊ dixit Ang.in.l.milites.C.de queſtio.†⁊ probatio bone
fame facit purgare indicia:⁊ dixit Barto.in.l.deſertorem.§.ſed ſi ex improui-
ſo.de re mili.q; probatio bone vite habet minuere indicia:⁊ facit eodem titu.l.

non omnis.§.a barbaris.nam ſi etiam eſſet confeſſus debet audiri contra ſuam confeſſionem.per not.in.l.j.C.de cõfeſ.& bart. in tractatu de queſtio.de quorum indiciorum purgatione vide Bart.in.l.j. in princi.de queſtio.& Pau.de eleaza.in ca.grauis. de depoſi.vbi dicit q debet dari tortura ad purgationem indiciorum:& qualem debet dari. Ange.in.l. ſi vacantia.de bo.va.

34 ¶ † An teſtis qui non debet examinari examinatus faciat indicium[a].Bart.in.l.maritus.de queſtio.diſtinxit:& in.l. lex cor. per Barto.de iniur. & in.l.inuiti.C. de teſti.& in.l. admonendi. de iureiu.& dixit Barto.in.d.l.maritus.q ſi ſit inimicus debet attendi inimicitie qualitas.&.l.j.§.j.eo.tit.vbi per ipſum & per cano.in.c. decetero. de teſti.& dixit Barto.in.l.ij.de appel.reci. q inimicitia generalis non tollit q non faciat aliquod indiciũ: & aliquid per Bald.in.l.eos.C.de teſti. Idem ſi ratione ordinis non ſeruati:quia ante litem conteſtatam vel parte non citata tunc dicit q non faciat indicium.l.ſi quis adulterij.de adul.&.C. de teſti. l.ſi quando.in fin. Et dixit Bald.in.c.ſacramentum.de conſue.rec.feudi. q teſtis non legitime examinatus non facit indicium ſi ſit alias ydoneus ſi modus examinandi non ſit congruus quia non fuit examinatus de cauſa ſcientie:qui non probat ſemiplene.Et idem ſi vnus teſtis non dicat plene factuʒ per nota.ff.de infami.l.lucius.quia talis examinatio non caret quali:quali boni viri ſuſpitione cum iudex non laborauit ad veritatem inueniendam:quia modicus defectus impedit ſemiplenam probationem:& ſicut non facit ſemiplenam non facit indicium.tamen adminiculabitur probationi.per no.per Barto.in l.cum probatio.C.de proba.& in.l.etiam matris.vbi dicit q quedam ſunt motiua indicia non adminiculatiua que minus ſunt ꝙ ſemiplena probatio:quibus adde Bald. in.l.ij.de epi.audi.

35 & in.l.ſeruos.C.de teſti.& in.l.ſi quis ex argent.§.ij.de eden.†Et quando non facit indicium teſtis an faciat preſumptionem:vide Bald.in.l.fin.C.de proba. Tamen ad probandum innocentiam delati.admittuntur teſtes domeſtici & minus ydonei.ſecundum Specu.in titu.de inquiſi.§.j.verſicu.ſed nunquid.Et licet Bald.in.d.l.maritus.dixerit q teſtis infamis faciat indicium quale:quale eſt verum ad inquirendum. vt nota. Barto.in.l. cunctos populos.de ſumma trinitate.vbi etiam Bal. qui dicit q licet teſti infami minus credatur tamen eius dictum adiuuatur ex preſumptionibus & probationibus reſultantibus ex proceſſu.& idem cano.in ca.teſtimonium.de teſti.de quo etiam vide bal.in.l.fi.de accu.& glo.in.l.fi.C.de his qui.vt indig.& in.c.preſentium.de teſti.quod faciunt indicium nedũ preſumptionem.

36 quibus adde no per bar.in.l.ex libero.ff.de queſtio.†vbi qñ teſtes viles & ignobiles admittantur in cauſa criminali ad teſtimonium cum tortura.[b] vel ſine & in ſubſidiũ queſtionis quando non poſſunt haberi teſtes integri:vel habiles admittantur nõ ydonei ne veritas occultetur in cã criminali:vt probatur in.l.diu⁹. de queſtio.iuncta autenti.ſi dicatur.C.de teſti.et in.c.fortus.de verbo.ſignifi.& in.l.ex conſenſu.§.ſuper.de repu.& in.c. veniẽs.

[a] ¶ Indiciũ vid felyn.in.c.cũ dilecti. de accu. in pe.col. et qd ibi dixi i apoſtil.

[b] ¶ Cuʒ tortura. hoc verũ ſi tentauerũt corrũpere ꝟitatẽ vel ſi vacillant: vel ſi mẽdaces ſint: vel ſi.ſponte ſe offerãt.bar. in.d.l.ex libero.& l.d.l.j.§.idẽ cornelio.i ꝟ.itẽ oppo.& adde.d.alex.d imo.l.l.d mi note §.tormenta vlti.col.ff.de qõ.

lo primo.de teſti.τ in.c.cum.J.τ.R.de re iudi.τ in.l.fi.C.de te-
ſti. Qui ſi ſint minus ydonei ratione criminum vel infames non
admitterentur ſine tormentis.l.ob crimen.§.fi.de teſti.τ in.iiij.
q.iij.§.Item.τ in.c.cum.p.de accu.τ Joan.an.in.c.cũ in contem
platione.de reg.iur. Et qñ non ſunt ydonei ex alia cauſa q̃ cri-
minum vel infamie quia tunc admittunẽ ſine tortura.d.l.ex cõ-
ſenſu.§.ſuper plagis.τ in.d.c.veniens.τ videẽ de mente Ant.de
bu.in.c.ſuper.τ in.c.a nobis.de teſti. Licet Imo.in.c. ex literis.
37 de tranſ.dixerit† q̄ aduocatus admittitur in ſubſidium in teſtẽ
pro clientulo ſed debet torqueri.τ vide not.per.Barto.in.l.j.§.
item.de queſtio.τ que no.Imo.in.l.ſi quis poſt.de teſta.ħʒ ale.
in.d.l.ex libero.que non habent locum in crimine ma. vt habeẽ
in.l.in queſtionibus.ad.l.iul.ma. Tñ dictum imole q̄ aduoca-
tus eſt torquendus qñ admittitur pro clientulo eſt falſiſſimum
quia aduocati dicuntur militare.l.fori tui.C.de aduo. diuer. iu
di.τ ſunt nobiles:vt no.in.l.prouidendum.de poſtu.τ in.j. con
ſti.C.τ glo.in.l.fi.de offi.diuer.iudi. Et doc.τ aduocati non poſ
ſunt torqueri quia non ſunt viles ſed ſunt honorati et non tor-
quentur:niſi viles τ.ignobiles:vt in.l.ex libero de queſtio. Ni-
ſi qñ eſſent varij τ falſarij vtibi per Bar.τ dixit Jo.an. in addi.
Specu.in titu.de teſti.§.j.ver.ſed baldinus. q̄ qñ aliquis liti-
gat τ ſunt predicta acta q̄ poterunt probari per aduocatum et
procuratorem. ar.d.l.conſenſu.τ ſic dictum Joan.de Imo.non
eſt verum per predicta.τ vide.ſ.in verbo doctor. Et quia Bart.
38 dixit q̄ teſtes infames faciunt quale:quale indicium† quid im-
portet hoc quale:quale[a] vide textum in.l.Item apud.§. pretor
ait.l.a vltima.de iniurijs.τ in.l.ij.§.merito ne quid in loco publi
co.τ vide de hoc Bal.in.l.ſi duo patroni in prin.de iureiuran.τ
predictis adde Bar.in.l.ij.in fi.de app.reci.τ in.l.j.§. Item cor-
ne.de queſtio.τ Bald.in.l.milites.C.eod.τ in.l.quiſquis. ad.l.
39 Jul.ma.vbi dr† q̄ qñ requirẽ certus numerus teſtiuʒ minor fa
cit indicium. Accedat etiam q̄ dictũ impuberis ad aliquale in-
b dicium eſt ſufficiens.[b] glo.in.l.inuiti.de teſti.τ in.l.fi. de his q̄.
vt indig.τ Barto.in.l.maritus.de queſtio.τ Bal.in.l.ſeruos.C.
de teſti.vbi late vtrũ teſtis non ydoneus faciat indicium ad tor
turam vel ſi fuit interrogatus vbi non debuit interrogari.τ vi-
de Specu.in ti.teſti.in ver.q̄ eſt ſeruus.vbi etiam Jo.an. Et ad
de no.per glo.τ doc.in.l.in adulterij queſtione .de adul.que di
cit q̄ ſerui faciant indicium in illo crimine. Et dixit Bal.in.l.fi.
C.de accuſa.q̄d ſi eſt tortus qui non debuit torqueri q̄d dictum
eius non faciat preſumptionem ſm Cy. Niſi ſi talis qui poterat
leuiter torqueri.l.fi.ad ſille.τ ideo ſi quis torquetur contra.l.
non facit indicium aliquale ſicut ſi contra ius torti:vt quia tor
quetur decurio.τ facit indicium aliqualẽ ſm Bal.in.d.l.fi.lʒ la
40 tius.τ.ſ.in.c.an teſtes.† Datur regula q̄ ex confeſſione facta
in iudicio per tormenta non p̄cedentibꝰ indicijs q̄s nõ cõdẽnaẽ.
l.queſtionis.ff.eod.etiam ſi in ea perſeueret.ſm Barto.ibi per
quam.l.etiã dr q̄ q̄tiens iudex aliquẽ illicite ponit ad torturã
eſt preſumptio violentie:τ etiam quod omnis confeſſio facta du

[a] Quale q̄le.tu vide ſe ly.l.c.cũ deli cti.in fi.de ac cu.τ q̄d ibidi xi i apoſtil.

[b] Sufficiens. Uide.d. Pe.phi. cor. in cõſi.cj.lci. in cã.i lrã.p. in.ij.parte.

dum poſt tormēta ſi(q)llicite extorta: ideo reo nō p̄iudicat ſm vnā lec. quā ētiā ſen tit ibi Bart. quem intellige anteq̄ fuit poſitus in priſtina libertate quia eſt preſumptio q(uod) ſicut iudex eum illicite torſit ita etiam eſt preſumptio q(uod) eum fecerit illicite ratificare & metu futurorum tormētorum vel preteritorum. ar.l.ſi cui.§. idem.de accu. Ubi vero reus eſſet poſitus in priſtina libertate: & poſtea rediret ad iudicem & coram eo delictum fateret̄ eſſet ſine dubio puniendus.l.j.C.de con feſ.& no.Bart.in.l.ſi confeſſus.de cuſto.reo. Et q(uod).ſ.dr̄ tenet Imo.in.l.qui alie. §.celſus.de acqui.here.qui alleg.Gand.in maleficijs.& no.Bald.in.l.milites. de queſtio.& Bar.l.maritus.in prin. Secus tn̄ eſſet ſi alias ſine tormentis confi teretur: quia tunc etiam non precedentibus indicijs habetur pro confeſſo.p no. in.c.j.de accu.in.vj.& hoc ſequitur Ancha.in cle.j.de homi. Sed Bald in.l.j.de confeſ.ſimpliciter tenet qđ confeſſio extorta non precedentibus indicijs ſi in ea perſeueret reus confeſſus valet.& alle.glo.illius legis.& gloſ.in.l.j.§.illius. de queſtio. Et cum Bal.tenet Pau.de elea.in.c.grauis.de depoſito.ad fi. & Barto. in tracta.de queſtio.tenet idem q(uod) in.d.l.queſtionis.& eſt glo.in.l.j.ad fi.C.eod.

41 ti.vbi Bald.† quod tortura indebite facta a prin.nō vitiat reliquum proceſſum validum ex poſt factū: vide Matte.in notabili.clxj. Et dixit Bal.in.l.fi.C.de ac cu.q(uod) indicia ſequentia non confirmant torturam precedentem nec confeſſionē ex ea extortam q(uia) eſt ordo peruerſus: & glo.in.d.l.fi.& tenet glo.in.l.maritus.ff. eo.vide.ſ.in.c.ſi quis fuit expoſitus. Ubi procedit̄ per inquiſitionē ex ſuſpitio nibus quis torquetur ad eruendam veritatem.l.fi.de queſtio.vbi dicit Bart. q(uod) ſtulti ſunt iudices qui ſtatim cum habent indicia contra reum cogunt eū ad cō fitendum q(uod) non debet fieri q(uia) condemnaret eum ex indicijs et ſuſpitionib⁹: ſed debet adhibere tormēta cū moderamine & ex his veritatem inueſtigare & ſi habita tortura non confitebit̄ erit abſoluēdus qui dicit q(uod) hoc debet ſcribi in actis ne tempore ſindicatus obijciat̄ ei q(uod) debuit torquere reum & non fecit ad veritatem eruendā. De quibus indicijs vide in.c.iij.de proba.& Bar.& Ange.in tracta tu de qō.& que no.Imo.in.l.ſi quis poſt. de teſta.& qđ dicit Bar.in.l.ex hoc edi cto.ad fi.ff.fur.aduerſus nau. Niſi ſint indicia: dubitata de quibus per Bar.in.l. fi.C.de proba.& ſ.diximus in princi. Si aliquis modus eſſet probandi per iura mentum vel q(uod) faceret ſemiplenā probationē in ciuilibus illud in criminalibus faceret indiciū ad torturā Bar.in.l.fi.in fi.de in litem iurā. An ſi titius cōfeſſus eſt ſe promiſiſſe titio centū vt eum de morte patris ſui nō accuſaret poſſet ex tali cōfeſſione poni ad torturā. Bar.in tractatu de queſtio.& Bal.in ti.de pace iur. fir.§.iniuria.dixit qđ ſi talis laborat infamia poſſit torqueri q(uia) vehemens infamia etiam ſine alio indicio ſufficit ad torturā.extra de purga.cano.c.ſi qs.vbi Inno.ar.de proba.l.cum probatio.& de edi.edic.l.quero.§.fi. Et dixit Innoc.in c.cum.J.&.a.de re iudi.q(uod) etiam admittuntur teſtes viles contra valde diffama

42 tum.& facit.l.eius qui delatorem.de iure fiſci.† vbi dr̄ qđ ficta confeſſio tranſit in condemnationem: hāc queſtionē poſuit Jo.mona.in.c.j.de accu.vbi per Jo. an.in nouella.qui dixit q(uod) ex iſta cōfeſſione poſſet condēnari eps qui iſtam cōfeſ ſionem feciſſet.ar.d.l.eius qui delatorem.& l.quoniam.& l.furti.§.poteſt.de in fami.dicens q(uod) non poſſet condēnari ſi talis promiſſio fuerit facta nondum inſtituta accuſatione: quos refert Bald.in.d.§.iniuria.in verſicu.ſeu furtum. An ſi quis mandauit ſeyo vt interficeret gayū: & interfecit ſed ſeyus dicat quod hoc non fecit exequendo mandatū ſed motu proprio non ex mandato quia erat ei⁹ inimicus an ſibi credatur. Bald.in titul.de pace iura.fir.§.iniuria.dixit q(uod) cano. mouent iſtam queſtionem in.c.ad audientiam.de homici.& non clare reſpōdēt. Et Bald.dicit q(uod) erit recurrendum ad coniecturas ad preſumendum contra mā datorē quia non eſt bonum teſtimonium delinquentis.l.fi.de accu.allega gloſ,

in.l.fin.de fideiuſ.dic vt ibi per eũ.⁊ in.l.j.C.de ſeruis.fugi. per Bal.vbi de hoc.⁊ aliquid per Bar.in.l.non ſolum.§. ſi manda=
43 to.ff.de iniurijs.† Qñ probatur indicium q̄d eſt quaſi ſemiple na probatio pōt deuenire ad torturã ſi talis eſt vilis perſona:⁊ ita intelligitur glo.in.l.cum probatio.de proba. Secus ſi eſſet vis grauis ⁊ bone fame quia qualitas p̄cedentis vite elidit hu= iuſmodi indiciũ.l.nō omnis.§.a barbaris.⁊ in.l.j.§.ſed ſi ex im promiſo.de re mili.⁊ in.c.cũ in iuuentute.de preſum.⁊ dicit An= ge.in.l.milites.C.e.quod probatio bone fame facit purgare in= dicium.⁊ in conſti.regni ſi quis dãna clandeſtina vbi dr̄ q̄d con tra viles proceditur ad tormenta.⁊Bart.in.l.ex libero.de que=
44 ſtio.†Et an iudex ex vera ⁊ infallibili conſcientia poſſit con= ſentientibus probationibus torquere.vide Bar.in.l.amplior͛. C.de appel.qui dixit in.l.ij.C.quo.appel.referendo Joan.an.ꝙ eſt ĩ arbitrio iudicis an indicia ſint ſufficiētia.de quo vide bar. in.l.ij.C.quo.app.in tractatu de queſtio.qui eſt ſibi contrarius
45 his dictis: ⁊ vide Cano.in.c.grauis.de depoſi.†Et in occultis iudex debet eſſe facilior ad tormenta: ſm̄ Bal.in.l.iij.de epi.au di.⁊ ꝙ ipſe no.in.l.fi.C.de ꝓba.⁊ in.l.ſi qui adulteri.C.de adul. Quia in his que in ſecreto fieri conſueuerunt proceditur ex con iecturis ⁊ preſumptionibus:vt dicitur in.l.fi.C. de periculo tu= to.vbi gloſ.no.⁊ Bal.in.l.quicunq͂.de ſer.fugi.⁊ in Rubrica.C. de probat.⁊ vide.ĩ.in.c. ad torturam inferendam. Si aliquis vi ſus fuerit cũ gladio euaginato in domo ⁊ reperit̄ ibi aliq̄s mor tuus ex hoc eſt manifeſtum indicium ꝙ talis fecerit ſm̄ Bart.in l.iij.ff.de furtis.¶ Et idem ſi aliquis deprehendat̄ in domo per Barto.in.l.ij.in fi.ff.de adul.⁊ per Cyn.in.l.falſus.C.de fur.vbi Bar.in prin.⁊ Bal.qui ibi ſequitur bar.⁊ bene facitq̄d habetur in.l.ſi q̄ adulteri.C.de adul.⁊ Spe.in ti.de preſump.§.j.⁊ quod no.Bal.in aut̄.quas actiones.C.de ſa.ſan.⁊ ꝙ no.Jo .an. in tit. de proba.§.j.verſi.xiiij.de quo.Jmo.in.l.fi.de here.inſti. Bald. in.l.fi.C.de proba.Et q̄d dixit bar.ſ.de eo q̄ fuit viſus aufugere cum gladio. ſequit̄ bal.in.l.neq͂ natales.circa prin.C.de ꝓba. Tñ Ange.reprehendit Bar.in hoc in.d.l.ij.de fur.de quo etiã tangit bart.in tracta.de q̄ō.ad fi.⁊ in.l.fi.de here.inſti.an ſit in=
46 diciũ ad torturã:vbi oĩno vide.† Quid ſit indiciũ Bart.alias Nicolaus de neapo.in.l.ij.de excu.tuto.dixit gloſ.in.l. cũ pro= batio.ff.de proba.tenere ꝙ indiciũ ſit minus q̄̃ ſemiplena pro= batio [a] Tñ glo.videt̄ tenere cōtrariũ in.l.maritus.de q̄ō. con= iuncta glo.in.l.j.de teſti.q̄ dicit ꝙ indiciũ fit per teſtē familiarē: ⁊ proſunt iſta indicia:q: ſi eſſent plures teſtes familiares depo nentes ꝙ iudex debeat ferre ſniam ex dictis ipſorũ:ita ꝙ ex plu ribus indicijs ſequat̄ plena probatio:vt glo.l. iij.§.eiuſdem. ff. de teſti.q̄ eſt ſingu.ſm̄ Ray.in.d.l.j.⁊ bar.in.d.l.ij.⁊ faciũt not.
47 per Ja.bu.in.l.iij.C.de teſti.†vbi de trib[9] teſtibus amicis q̄b[9] credit̄ ratione numeri.Licet Ang.in cōſi.cxxv. teneāt cōtrariũ: vbi dixit:ꝙ plures teſtes alias minus ydonei rōne numeri pro= bāt.Et per iſta dixit ꝙ cũ fuiſſet reperta grauida quedã adole= ſcentula:⁊ adducerent̄ ad probandũ indicia cōtra ſtupratorem plures cōſanguinei patris puelle ꝙ facerēt indiciũ rōne numeri:

[a] ¶ probatio. Add. do. alex.de imo. in.l.ij.§.ſi ab ſens. Si ex nox.cã agat̄ ⁊.d.pet.phi. cor.in ꝯſi.cc= xxxiij.inc. cō ſtat in lr̄a c. in.iij. parte.

48 q: ꝯcurrebat veriſſimilitudo: q: ille erat capt⁹ amore puelle: q̄ ſunt no. †Et q̄ ſint indicia ſufficiētia vide Bal. in. l. nō hoc. C. vñ cog. ⁊ bar. in. l. ij. C. q̄. appel. q̄ dixit q̄ q̄ ſint indicia ſufficiētia relinquit̄ arbitrio iudicis. †An ſi reperiat̄ hō mortuus aut occiſus añ domū tuā ſit p̄ſumptio ꝯ te: vide Bar. in. l. j. ⁊ in. l. ediles. ff. de vi publi. q̄ dixit q̄ ibi p̄ſumit̄ occiſus ibi mortu⁹ reperit̄ ⁊ an p̄ſumat̄ occiſus a ſuo inimico: vide Spe. in ti. de p̄ſum. §. j. ⁊ Lu. in. l. j. §. hec. ad ſil. ⁊ bar. in tracta. de q̄ſtio. Et ſi quis reperiatur occiſus in ſtrata preſumitur occiſus ab illo q̄ ibi multum frequentabat ſm Barto. in. l. fi. de queſtio. ⁊ alios in. l. iuſto. de vſuca. et qđ dixit Ange. in. l. j. ff. ſi quis impera. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de proba. vel ſi erat inimicus alicuius preſumitur ab illo occiſus. l. j. §. cum aliquis. de queſtio. et qđ no. doc. in. l. ij. C. q̄ me. cā. ⁊ Barto. no. in. l. ij. ff. de fur. ⁊ per dicta Bar. in. d. l. j. ⁊ in. l. ediles. ⁊ Specu. vbi. ſ. Ego euaſi quendam militem qui occidit hominem in camera qui habuerat rem cum vxore ⁊ dicebat̄ q̄ occiderat extra domum ⁊ nō in adulterio ⁊ deferri fecerat ad domum ad cameram vxoris. nam dixi ex quo ibi reperiebatur mortuus q̄ ibi preſumebatur occiſus per dicta Barto. ⁊ ſic fuit obtentum. Et accidit caſus qđ quidam magnus rex cum venatum accederet et eſſet in quodam nemore prope tranſitum publicum inuenit ibi hominem de recenti occiſum videns quendam qui tranſibat per illū locum appellantem iuſſit illuȝ capi ⁊ torqueri in loco homicidij in quadam arbore magna ibi exiſtente q̄ tortus negauit illum occidiſſe: ſed dixit iudicio dei hic ductus ſum q: iam ſunt anni decem q̄ hic alium occidi: ⁊ in hac eadem arbore ſepeliui ⁊ facta perquiſitiōe fuerunt inuenta caput ⁊ integra oſſa illius hoīs iam occiſi: ⁊ ſic illa eadem arbore ſuſpenſus fuit. et cor regis in manu dei eſt ⁊ vbicūq̄ voluerit inclinabitur illud: vt in epiſtola inter claras. Et quia naturaliter homicida qđ fecit ſemper expectat: vt in. l. iij. de epi. audi. deus cor illius regis inclinauit: vt homo ille caperet̄ ex cauſa illius recētis homicidij vt puniret̄ de antiquo homicidio ne eſſet inultum: quia ſanguis occiſoruȝ continuo clamat ad deum: vt ſcribit̄ in apocalypſi: ecce poſt hec vidi animas interfectorū clamātes ad deum ⁊ dicentes. vſq̄ quo dñe nō das iudiciū ⁊ vindicas ſanguinē noſtrum de interfectoribus nr̄is q̄ ſunt

49 in terris. ¶ †An ad torturā inferēdā req̄rantur plura indicia vel ſufficiat vnū. Bar. in. l. fi. de qđ. dixit q̄ ſtat arbitrio iudicis p. l. iij. §. eiuſdē. de teſt. diſtinguēs ſint indicia prima vel remota a delicto vel generalia: vt q̄ q̄s ſit homo male cōditionis: ⁊ hoc ſolū nō ſufficiat ſine alijs. Sec⁹ ſi eſſet vnū indiciū de actu primo ad delictū. vel vn⁹ bon⁹ teſtis. Uel ꝯfeſſio extra iudiciū. Aut q̄ res furata ſit apđ eū reperta: q: erit indiciū ad torturā: niſi eſſet bone fame, vel artifex ſolit⁹ emere talia mobilia. ſm Saly. in. l. fi. C. de qđ. Uel q̄ ſit cōuerſat⁹ in loco: qđ eſt vex q̄ñ eſſet vilis. de quo vide bal. in. l. j. C. loca. vbi dixit de hoīe bono in quo nō cadit iſta p̄ſumptio. ⁊ bar. in. l. deſertorē. de re mili. Et ad p̄dicta dixit gloſ. in. l. ij. §. ſi abſens. ff. ſi ex noxa. cā. q̄ indiciū ſufficiēs ad ſemiplenā ꝓbationem eſt ſufficiēs ad torturā. Et an ſufficiat vnū indiciū vel plura vltra dicta l. l. ij. de ex cu. tu. vide Jo. an. ⁊ Spe. i ti. de p̄ſum. §. ſpēs. vbi dñt q̄ iudices maleficioꝝ practicāt q̄ ſufficiat vnū īdiciū ad torturā ad ꝯfitēdū. ⁊ idē Jo. an. i ti. de ꝓba. §. fi. ⁊ Ja. de bel. i ti. de exhi. re. Que itellige: dūmō ſit vehemēs īdiciū vl' ꝓpīquū ⁊ tāgēs negotiū vt ſi: q̄s iculpat̄ de icēdio ⁊ ꝓbet̄ q̄ viſus fuit ꝓpe locū cū igne ⁊ p̄parare ligna vel faſciculos ad ignem immitēdū. Uel fuit viſus prope domū ex qua furtum fuit factum cum ſcalis vel ferramētis aptis ad effracturā ianue. ar. l. dñs. §. effracture. ff. locat. Uel ſi in conuicino fuerint facta multa furta ⁊ in domo ſuſpecti fuerint inuenta ferramenta. vel claues falſe ad aperiendas ſeras portarum: vel ſi per dies ante ipſe ſolus viderat pecunias vel argentum poni in archa que nunc reperitur effracta vel ſi fuerit viſus emere venenum ⁊ reperiatur datum ⁊ emēs

deinde fuerit in loco vbi fuit cõmiſſa venenatio. Uel ponere pulverem in ferculo mortui. Uel ſi viſus fuerit ſolus cum ſola: ꝛ illa eſt reperta pregnans. Uel ſi q̇s iculpatur de falſitate libri in quo reperit̃ appoſita vna charta bõbicis cuꝫ vno diuerſo ſigno ab oib' aliis chartis: nam iudicauit papa Joãnes coſſa ꝙ ſit indicium falſitatis libri. Uel ſi repiatur illa charta nouiter inciſa: aut maculata: aut fumo infecta ſi liber erat antiquus. Uel ſi quis inculpatur de homicidio ꝛ repta ſunt eius arma ſanguine madefacta. Uel ſi vulnera occiſi ſint ad menſurã armoꝝ illius q̇ inculpatur: vt quia dr̃ ab eo percuſſus cũ illo cultello q̇ reperit̃ ad latus eius accinct': ꝛ eſt illius menſure. Uel ſi reperiat̃ occiſus cum vna ſecuri: ꝛ ſecuris diffamati reperitur ſanguinolẽta: et correſpondent vulnera cum magnitudine ſecuris. qꝛ ex gñe inſtrumenti preſumitur ꝯ aliquem. arg. no. in. l. j. ff. de ſicca. l. §. ſi claua. Uel ſi reperiatur gladius cũ quo quis fuit percuſſus nudus in loco percuſſionis ꝛ vagina eius penes diffamatũ de vulnere: ꝛ illa vagina ſit ad menſuram illius gladij quod erit indicium p rei euidentiã. vt dixit Bart. in tractatu de teſte. in q̇nta charta. dum loquitur de rei euidẽtia. Uel ſi q̇s inquirat̃ de falſificatione monete[a] quã expendit ꝛ repta ſint inſtrumenta apta ad hoc: vel ad incidendam monetaꝫ in eius domo vel circa. Uel ſi qua veſtimenta aut mobilia occiſi reperta ſint penes diffamatum: ꝛ nõ oſtendat a quo habuit illa. per not. in. l. ciuile. ꝛ in ciuile de fur. ꝛ Bal. ꝛ Jmo. in. l. fin. de heredi. inſtit. Uel ſi fuerit inuentus ſanguinolentus his q̇ dicitur percuſſiſſe inimicũ ſuũ: qꝛ erit indicium vehemens. Et idem in omnibus q̃ per rei euidẽtiam probantur de quibus p Bar. in dicto tractatu. de teſti. Uel ſi quis viſus fuerit loqui ad aurem alicuius: ꝛ incontinenti ille aliquẽ percuſſit preſumitur contra loquentem quod mandauerit. vt per Bartol. in. l. ſi ventri. §. in bonis de priuilegi. credit. et Baldus in. l. quicunqꝫ. de ſeruis fugi. C. ¶ Et dicta indicia vel ſimilia q̄uis ſint violenta poſſunt elidi per aduerſas contrarias vel diuerſas probationes vt ſi fuerit inuentus enſis vel cultell' diffamati de homicidio in loco percuſſionis. et ſit cognitus eſſe diffamati poterit ꝓbari ꝙ alteri cõmodauit: vel ꝙ eum ꝑdidit per tpa añ homicidium. Uel ſi fuerit viſus loqui cum ſola ꝙ eſt aliquale indicium ſm glo. in. l. j. ff. de extraor. crimi. et illa fuit reperta ſtuprata poterit ꝓbare ꝙ erat conſanguinea. p no. in. l. q̄uis. C. de adul. vel quia alius ſtuprauit: vel ſi per tpa añ fuerat ſibi furto ſubtractus liber. Uel ſi fuerunt inuẽte aliq̇ res de ſubtractis penes ipm vel in ſua domo poterit ꝓbare ꝙ emit ab aliquo. p no. in. l. in ciuile. §. alle. Uel ſi fuit inuẽta lr̃a ꝓditiõis in ei' arca ſil'r ꝓbare poterit ꝙ ali' eã imiſit vel ꝙ talis ſibi deposuit eo ignorãte temere. Uel ſi dicat hoiem occiſũ de nocte: ꝛ ꝓbet̃ ꝙ ea nocte iuit extra domũ ꝛ fuit viſ' p illã ſtratã ea nocte cũ armis poterit ꝓbare. ꝙ fuit vocat' a ſocijs: vt accederet cum eis ad foꝝ ad aliã ciuitatẽ: ꝛ ꝙ cũ ipſis acceſſit: ꝛ ꝯtinuo fuit tota nocte. Uel ſi iculpat̃ de effractura dom' fcã de nocte poterit ꝓbare ꝙ ea nocte dormiuit cũ ſocijs vel alijs vſqꝫ mane: ꝛ illa nocte nõ ſurrexit de lecto q̇ poterũt ꝓbari p domeſticos dom' ſue:

[b] ¶ Monete. quibus autẽ modis ꝯmittatur falſum circa monetã falſam. vide dy. in conſil. xxxviij. in ℞. item certis. vbi etiaꝫ q̇d de expendente monetã ꝓhibitam an dicatur committere falſuꝫ ibi. in verſi. ſꝫ ꝓbatur.

q2 veniūt ad ꝓbandū innocētiam delati in qua cauſa admittūtur teſtes domeſtici.extra de proba.c.ſup literis.Bal.in.l.parētes.de teſti.et alij in.l.q̄ teſtō.§.per contrarium.de teſta.in.l.teſtes.C.de teſti.et.Z.proximo ca.Iſta enim ꝛ ſimilia indicia poterunt eneruari ꝑ alias probationes.ſm Bal.in.l.fi.C.de ꝓba.et bar.in.l.fi.de qō.et tractatu de qō.et Bal.in.l.non hoc.vnde legitimi vbi dixit ꝙ indicium eſt coniectura a q̄bus pōt abeſſe veritas:q2 ideo datur copia delato de indicijs vt poſſint deinde fieri deſenſiones contra indicia:et diſputari ſuper ipſis.vt in.l.vnius.§.cognitur.de qō.et hoc ante torturam inferendam per
10 plene no.ꝑ Bar.in.l.cuſtodias.de pub.iud.†vbi dixit ꝙ aduocati debent intereſſe diſputationi an indicia ſint ſufficientia:et an debeat ex ipſis torqueri.Non aūt quando reus examinatur vel deponit ne inſtruatur ab eis tñ debent intereſſe alij ꝓbi viri
a et qō ſit danda copia indiciorum inquiſito[a] tȝ Bar.in.d.l.fina.de qō.et Ang.in.l.ſi vacantia.de bo.va.ac etiam eſt copia inq̄ſitionis per no.in.l.ij.C.de eden.ꝑ Moder.ꝛ no.in.c.per tuas.de teſti.ꝛ purgantur indicia per ſupradicta.de quo per Ang.in.d.l.ſi vacantia.et per Bar.in.l.ij.§.ſi publico.de adulte.et ſic cum datur copia indiciorum debet ſuperſederi in tortura.ſm Bar.in tractatu de qōni.et per cano.in.c.grauis.de depoſi.quia illa tortura non poſſet reparari poſtq̄ eſſet illata.

1 ☞ Indicium debet probari per duos teſtes.
2 Quando ex coniectura vel indicijs inſurgit plena probatio:tūc tot requiruntur ad hoc probandum quot ad probandum principalis negotij factum.
3 Indicium et preſumptio differunt.
4 Adminiculum quid ſit? et nu.5.et.10.
6 Signa leuia ſufficiunt ad probandum quem eſſe hereticum.
7 Indicium eſt duplex.
8 Preſumptio monens fortiter alum ad aliquid credendum:vel diſcredendum eſt ſemiplenum indicium.
9 Argumentum quid ſit?
11 Indicium vehemens quid ſit?
12 Coniectura quid ſit?
13 Ueriſimile quid ſit?

Aduertendū quia vbi lex nō ꝑſumitur:tunc ad probanda indicia ſufficit ꝓbatio veriſilis.ſm bald.in.l.non hoc.C.vñ cogna.ſi plus dixit ꝙ indicium eſt cōiectura ex ꝓbabilib⁹ ꝛ nō neceſſarijs orta a quib⁹ pōt abeſſe veritas:ſed nō veriſilitudo veri q̄ q̄ñq̓ mentē iudicantis intiñ ꝑſtringūt:vt cogant ꝯſciam iudicis iudicare ſȝ ipa.ꝑ.l.nec natales.C.de ꝓba.Naȝ iudicis ꝯſcie relinquūtur.et iō vbi opȝ iudicare ꝑ indicia vel al motuȝ preferre vnā ꝓbationē alteri lex ꝯſciam iudicis onerat.ff.de teſti.l.iij.§.tu magis.ꝛ.l.ob carmē.§.fi.¶Interdū vero indicia ſunt leuia et magno ſpacio rōnis diſtantia.ꝛ neceſſaria fide veri.vt fuga:colloquium et ſilia:ꝛ tunc indicia ſunt min⁹ q̄ ſemiplena ꝓbatio.vt no.C.de ꝓba.l.cū ꝓbatio.Et iō q̄ñ facile ꝛ freq̄nter hoc ab illo ꝯtingit

a ¶Inquiſito.Adde Fe.l.c.qualiter et q̄ñ.de accuſ.in fin.iij.colū.et ꝙ ibi dixi in apoſtill.Et adde d.ale.de im.in.d.l.fi.ꝛ ol no in ſuo cōſili.xlj.in.ij.parte.

abeſſe:tunc eſt leue indicium.argu.gloſ.in.l.non hoc vnde cogna.ꝛ not.in.l.ad res.C.de proba.ꝛ de furt.l.ciuile.Si autem frequenter ꝛ facilis contingit abeſſe:tunc eſt graue indicium:ꝛ equiparatur preſumptioni iuris.vt not.per Cy. in.l.metum.de dolo:ſiue agatur de probando vero hominis actu ſiue de ꝓbando animo.ff.de ſiccarijs.l.j.§.ſed ſi claua.et extra de homi.c.ſignificaſti.ita Bal

1 dus in dicta.l.nõ hoc vnde cogna.¶ †Erit autem probandum indicium duobus teſtibus.gloſ.ſingula.vbi Bartolus.C.fami.herci.l.fina.vbi dicitur ꝙ id qđ dicitur in.l.bonefidei. et in.l.admonendi.et in.l.iij.C.ad.l.iul.ma.quod vnus teſtis facit indicium vel ſemiplenã probationẽ eſt verũ qñ vnus teſtis deponit recte ſuper maleficio:vt ꝙ vidit qualiter titius percuſſit ſeyũ:ſecus ſi deponeret

2 ſuper aliquo indicio ad maleficium vt quod vidit titium pecruſſorem aufugere cum gladio euaginato:quia iſtud indicium debet probari per duos teſtes ſecundum Bartolum.ꝛ in.l.final. de queſtion.†Et dixit not.Joãnes de Jmo.in.l.

3 cum proponeretur.de leg.ij. ꝙ quando ex coniectura vel indicijs inſurgit plena ꝓbatio tunc tot requirunt ad hoc probandum quot ad probãdum principalis negotij factum:ſed vbi per indicium non inſurgeret plena probatio tunc bene ſuper facto directo ſufficeret vnus teſtis:qui tũc faciet indiciũ ad torturã.d. l.iij.ꝛ bar.in.l.fi.de qõ.Licet Bal.in.d.l.cũ proponeretur.dixerit ſimpliciter tot teſtes requiri ad probandũ coniecturã vel iudiciũ ꝙ ad probandũ principalem diſpoſitionẽ.ꝑ glo.ibi ꝛ male.ſm Jmo.ꝛ confert probatio ſuſpitionis. ſm Cy.

5 in.l.ſi qs occurio.C.de falſis.ꝛ Jo.and.in ti.de teſti.§.reſtat.verſi.ſed pone.† et adde Bal.in.l.excuſant.de excuſa.tu.vbi poſuit differentiã inter indiciũ ꝛ preſumptionẽ ꝛ in rubrica.C.de proba.dicunt adminicula vehemẽtia indicia.c. cũ dilectus.de ſucce.ab inteſt.ꝛ bal.in.d.l.fi.fami.herciſ.ꝛ in.l.ea qdẽ.C.de accuſ.

4 vbi etiã poſuit † quid ſit adminiculũ ꝛ qđ cõiectura ꝛ qđ veriſimilitudo de qbꝰ etiã per bar.in tractatu teſtiũ.Et adde bal.in.l.aditos.C.de epi.audi. q̃ dixit ꝙ indiciũ notoriũ vt qꝛ qs eſt viſus aufugere per plateã cũ gladio ſanguinolento facit maleficiũ eſſe notoriũ ſm Jnno.in.c.ſtatuimꝰ.de offi.dele.ꝛ bar.in.l.iij.ff. de furtis.Sunt etiã alia indicia directa in qbꝰ requirunt duo teſtes ſm glo. in l.fi.C.fami.ꝛ etiã indirectã ſm Bald.in.d.l.fi.vbi dixit ꝙ alibi indicia ponunt pro qbꝰ adminiculis vel circunſtantijs veriſimilibus ꝛ probabilbꝰ.ar.l.milites

5 .§.oportet.de qõ.¶ † Adminicula autẽ qñq; dicunt vehemẽtia indicia:de ſucce. ab inteſtato.c.cũ dilectus.Et ſi vnus teſtis deponat de vno indicio nihil probat.

6 ſcđm Bartol.ꝛ Baldum.in.d.l.final.ſcđm Jnnocentium.c.ſicut.de hereti. vbi dixit † quod leuia ſigna ſufficiunt ad preſumendum aliquem eſſe hereticum ſed

7 illa ſigna oportet plene probari:ꝛ dixit etiam Bald.in.l.ſeruos.C.de teſti.† qđ duplex eſt indicium:iuris ꝛ facti ex indicio facti dirigitur iudex in viam perſcrutationis ꝙ indiciũ poteſt per quẽcunq; fieri.ff.de penis.l.q̃ vltimo.indiciũ vero iuris qđ habeat aliquẽ effectuꝫ iuris ꝙ eſt duplex:quoddã qđ dirigit iudicẽ in viaꝫ habẽde qõnis ꝛ torture quoddã:ꝙ inſtruit iudicẽ ſimul cũ alijs adminiculis in viã cõdemnationis ſnie:ꝛ dixit bal.in.l.cũ citra.C. de iure doti. ꝙ indiciũ qđ mouet animũ iudicis eſt ſufficiẽs ſi indiciũ ſit aliqualiter approbatũ a iure. de qõ.l.milites.§.oportet.nã in.l.fi.fami herci.indiciũ ponit pro ſufficienti fide dicẽs ibi eſſe nota.glo.q̃ loquit de preſumptione:dixit idẽ bal.in.l.ea quidẽ.C. de accu.ꝙ ſuſpitio eſt applicatio animi ad aliquã vehementẽ titubationẽ etiã

8 ꝑmixta cũ veriſimilitudinibꝰ q̃ etiã dixit in.d.l.ea qdẽ.† ꝙ preſumptio mouens fortiter animũ ad aliquid credendũ vel diſcredendum eſt ſemiplenum indiciuꝫ. per.l.cum probatio:et eſt aliquod indicium planum quod eſt demonſtratio rei

9 per ſigna ſufficientia:per.l.indicia.de rei ven.† Argumentum autem eſt quãdo plures preſumptiones ſeu plura indicia vel plures teſtes concurrunt ad vnam

10 concluſionem ad aliquid probandum.† Adminiculumvero eſt ſuſpitio probās
11 per ſe ſolum et non operans.per ca.fina.de ſucceſſ.ab inteſt.,† Et eſt vehemens indicium qđ eſt aliqualis pars confirmationis veri tendens ad aliquid ex defectu probationis ⁊ talia adminicula per ſe ſola non ſufficiunt.de excuſa.tuto.l.
12 ij.§.j.Coniectura autem eſt repreſentatio vnius ex aliquo alio ſit veriſimiliter
13 ordinato.l.item apud.§.ſi quis virgines.de iniur.† Veriſimile vero eſt illud qđ ſimile vero videtur.ff.de adulte.l.miles.§.multi.Et nō veriſimile eſt illud qđ a vero dicit diſſimile.l.finali.ff.ꝙ me.cauſa.Et eſt preſumptio iuris ſimplex quedam veriſimilitudo ſufficiens ad rem dubiam de qua creditur.ff.de pactis.l.iuriſgentium.§.quod fere.Eſt et preſumptio iuris:et de iure que eſt a iure promulgata ex indubia coniectura.argu.ff.de fideiuſſo.tuto.l.cum oſtendimus.§.fina. Baldus in.l.ea quidem.C.de accuſ.Inſuper etiam dixit Baldus in.l.milites.C. de queſtion.quod poſſent eſſe tot et tanta indicia qđ ſufficerent ipſa ſola ad cōdemnationem.per not.in.l.ij.§.j.de excuſat.tuto.dicens quod ſi ſint indicia dubitata.ex eis non poteſt ſequi condemnatio : ſed tortura ſi ſunt probabilia: et veriſimilia.dicta.l.milites. Si autē ſint indubitata : et tunc ex eis bene poteſt ſequi condemnatio ſine tortura.per.d.l.ij. ¶ Iudex tamen male facit qui non habet aliquam probationem:niſi indicia que qualiacunq; ſint debet extorqueri confeſſio per torturam. l.excepta.de maleficijs.ſecus in tortura teſtis.Ut ibi per eum.

1 ☞ Poteſtas non obediens ſuperioris mandato an et quando teneatur.et numero.2.
3 Princeps ſi reſcripſerit ꝙ ferentes arma torqueantur nunquid mulier inuenta cum armis poterit torqueri.
4 Generalis prouiſio non ſe refert ad ea de quibus eſt ſpecialiter prouiſum.
5 Princeps dans alicui generaliſſimam poteſtatem non pōt tollere conſtitutiones anteriores a principe conditas vel firmatas.
6 Lex diſponens capturam perſone non extenditur ad doctorem.
7 Clericus an poſſit torqueri?
8 Indicia nihil faciunt contra clericum niſi ſit infamatus de crimine.
9 Indicia ſi ſint ſufficientia : vel non committitur iudicis arbitrio.2.numero.27.
10 Pater non tenetur de delicto filij niſi quando prohibere potuit.
11 Teſtes producti ſuper accuſatione ſi aliud deponant an noceant accuſatori.
12 Indicium quid ſit?
13 Uicinitas inducit indicium.
14 Corpus hominis mortui ſi reperiatur ante domum alicuius facit indiciū contra dominum domus.
15 Carceratus ſi reperiatur mortuus in carcere:et ignoretur qūo et a quo preſumitur contra carceris cuſtodem.
16 Inimicus ſemper preſumitur inimicus.
17 Indicium in contractibus dꝫ probari per duos teſtes.
18 De indicijs ad torturam non pōt dari certa regula.
19 Suſpitio inducitur ratione noctis.
20 Confeſſio extraiudicialis an ſit ſufficiens indicium ad torturam.
21 Mendacium ponitur inter maxima indicia.
22 Probatio plena reſultat ex multis indicijs ſimul coniunctis: etiam ad criminalem penam.
23 Indicia indubitata que dicantur?
24 Preſumptiones iuris et hominis ſimul iuncte probant plene.

gore talis mandati capere doctorem legum: ipſum ſcrutare p armis: q doctor nõ poteſt pro armis ſcrutari.bar.in.l.medicos de profeſ.et medi. Nec etiam ſi reperiat minorẽ aut ſenẽ cum armis illos torquebit: q de iure torqueri nõ poſſunt.l.j.§.impuberes.ad ſille.et.l.excipiunt.et.l.iij.eo.tit.et late Bar.in tracta.
3 de queſtio.† Tñ ſi reperiat mulierẽ cũ armis debebit puniri. ſm Bal.in.l.conſtan.§.fi.ff.ſolu.ma. Nec etiã poterit vigore talis cõmiſſionis torquere illum qui deferret arma vt ſe defenderet a latronibus vel piratis: vt dixit glo.in.d.§.ſi quis ruſticus. vbi dicit q nõ licebit deferre arma ad palatiũ. Uel etiã ſi deferret arma p occidẽdis bãnitis ſm Ludo.in.l.iij.§.ſed vtrum.ff.ad ſille. Uel ſi quis deferret gladiũ ad incidendũ panẽ per illã ſingu.glo.in auf.de armis.in.§.fi. Et ſic licet habuerit generalẽ cõmiſſionẽ detorquende delatores armorum limitabitur et reſtringetur ſm diſpoſitionem iuris cõis.per nota.in.l.ſi vero.§.
4 de viro.ff.ſolu.ma.† Nam generalis prouiſio nõ ſe refert ad ea de qbus eſt ſpecialiter prouiſum.arg.de vul.ſub.l.coheredi.§. qui patrez.de ali.leg.l.alimenta.§.baſilice.de leg.iij.l.vxori.§. codicill.de offi.delega.c.ſtuduiſti. Nã priuilegiũ ſpeciale non
a tollitur per generale ſubſequẽs.[a] l.decurio.C.de ſilen.lib.xij. et not bal.in prohemio.C.§.ſi que.et not.in.l.ſemel.de re mili. lib.xij.et Inno.in.c.j.de reſcrip.et glo.et Andre.de Iſer.in cõſti.
5 ea que.et Barto.dixit in.l.ambitioſa.de decre.ab ordi.† qd ſi princeps daret alicui generaliſſimam poteſtatem nõ poſſet tollere conſtitutiones anteriores a principe conditas vel firmatas per tex.in.l.hec quoq neceſſario.§.ſed ſi que.de offi.prefe.preto.et in.j.conſti.C.§.quibus.et Bal.in.l.nulli.C.de ſenten.ar.l.ſi hominem.ff.man. Quinimmo etiam ſi diceret princeps in tali cõmiſſione vel mandato detorquendo quoſcunq non obſtante quocũq priuilegio alicui conceſſo non derogabitur predictis qui habent priuilegia in corpore iuris clauſula.de deferẽdis armis.argu.gloſ.in.l.ij.§.omnes.ff.de iudi.vbi Barto.not.illam glo.et in auf.qua in prouincia.C.vbi de crimi.agi.op. quinimo etiam puto q tale mandatum generale principis detorquendo inuentos cum armis non comprehendit perſonas in dignitate poſitas.per tex.nota.in ca.ſedes apoſtolica.extra de reſcrip.nã in dignitate poſiti nõ torquent nec etiã iudices milites decuriones et filij: et nepotes eorũ: q in eis aliqua macula pudoris non ſpargitur.ſm Bar.in tractatu de qõ.alleg.l.milites.C.eo.et.l. diuo Marco.et.l.decuriones.et.l.fi.C.de decur. Niſi in crimine leſe maieſtatis et proditionis: et in alijs caſibus ſpecialibus: vt ibi per ipſum.et.ſ.viſum. Tamẽ an hoc habeat locum in doctore: ſeu in aduocato.barto.in tracta.predicto dixit q de rigore non torquent: q militant patroni cauſarum.C.de aduoca.l.aduocati.licet dicat q cõtratiũ ſeruatur de cõſuetudine. Tamẽ Cy. in.l.milites.C.de qõ.tenet q aduocati non torquent per dictã l.milites.Bar.aũt in.l.j.de aduo.diuer.iudi.dixit q aduocatus qui depoſuit officiũ aduocationis dicit clariſſimus et nõ põt torqueri.et Lud.in ſuis ſingularibus in verbo tortura dixit q milites: docto.et ſimiles non torquent.per.d.l.diuo Marco.et per.d.l.

[a] Subſequens. Sed qd ſi ſit cum clauſula ſũmotis alijs priuilegijs ſub quacũq forma loqntibus. vide pau.de ca.in conſil.cccvj. incip. qm q non.

militeſ.dicens q conſuetudo dictans contrarium eſt nulla:per
l.omnes iudices.C.de decurio.vbi Bart.hoc not.& q doctor nõ
poſſit torqueri tenet Bar.in.l.ſubiectionem.C.de aduo.diuer.
iudi.& q idem Bar.dixit in.l.aduocati.eo.ti.& aliquid per Sa=
6 ly.in.l.j.C.de iur.& fact.ig.vbi de milite facit ad predicta:† qr lex
diſponens capturam perſone non extenditur ad doctorẽ.l.me=
dicos.de profeſſo.& me.lib.x.& l.ne quis.de aduo.diuer.iudi.
vbi impoſitio onerum perſonalium non extenditur ad docto=
rem.Et ſic dictũ mandatũ ſimpliciter loquens non extenditur
ad perſonas poſitas in dignitate.per tex.in.d.c.ſedes.& facit.ff.
de iniurijs.l.Item apud labeo.§.hoc edictum.facit quia vbi lex
mandat aliquem ſuſpendi ratione delicti commiſſi non habe=
bit locum in conſtitutis in dignitate vel in malitia nec ad decu=
riones vel eorum filios ſed ad plebeios.ff.de penis.l.capita=
lium.§.non omnes.& §.ſerui.& l.moris.§.iſtis fere:& facit.c.j.de
offi.dele.in.vj.vbi iudex delegatus non poteſt procedere ad ex
cõmunicationem ratione contumacie contra exiſtentem in di=
gnitate:facit.c.j.de offi.vica.l.vj.¶Et ideo officialis iſte q iur.
diſpoſitione ſerta qui nõ tormẽtauit predicto nõ tenebit in ſin=
dicatu de exceſſu mandati ſui ſuperioris.Nã pene ſunt demo=
liẽde.C.in penis de penis.& de reg.iur.in.c.odia.nã tale mãda
tũ fuit odioſum:qr p delatiõe armorum pro quibus eſt impoſita
pene pecuniaria a iure conſtitu.regni.imponit penam corpora
lem que etiã minima eſt maior qualibet maxima pena pecunia
ria.ff.de penis.l.ſeruorum:& ideo reſtringendũ vt ſimpliciter vel
generaliter emanatum non comprehendat perſonas a iure pri
uilegiatas per plene no.in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu.ma.cũ ſi.
7 & vide Bart.in.l.libero.de queſtio.& 3.in verbo doctor.¶† An
clerici poſſint torqueri.Joan.and.in.c.cum in contemplatione.
de reg.iu.in nouel.dixit q ſic qr accuſatores & teſtes epiſcoporũ
torquentur.ij.q.j.in primis.& in.c.illi qui.quia layci nõ admit
tuntur cõtra epiſcopos.ij.q.vij.ipſi teſtes.Alij dicunt nullũ cle
ricum torqueri licet poſſit pro crimine verberari.xlv.di.cũ bea
tus.leuiter tamen ita non in ſanguinis vindictam.c.immo.ne cle
rici vel mona.de rapto.c.in archiepãtu.& c.prius.Nam de cle=
ricis vilibus & ſuſpectis licita eſt tortura ex cauſa dummodo ſit
moderata et fiat ex cauſa de crimi.falſi.ad euidentiã.de rapto.
c.in archiepãtu quod eſt verum non ſolum cum de crimine que
ritur.ſed etiam ſi de pecunia agatur.per.c.j.in glo.pen.extra de
poſi.vbi eſt opi.Abbatis dicentis nunq reperiri clericos tor=
quẽdos niſi ſint infames vt erat ille Belial de quo in.d.c.j.& de
queſtio moderari ſcdm Hug.quia in foro eccleſiaſtico non debẽt
fieri tormenta que fiunt in foro ſeculari.ſ.cum ſubijciuntur acu
leis:virgulis:fidiculis & alijs ſeuerioribus ſed virgis ſubijci po
terũt.xxiij.q.v.c.j.in fi.dũmodo ſeruetur incolumis.ff.de qõ.l.
ij.Et licet dicatur q in dignitate conſtituti nõ torquentur.C.de
qõ.l.milites.& l.diuo marco.& xlv.di.beatus.dixerunt quidam
in clerico qui eſt miles [a] celeſtis.c.j.de clerico egro.alij id ſpe=
cialiter putant de preſbytero per.l.preſbyteri.de epi.& cle.ca=
nonizata.v.q.j.& facit qd no.v.q.v.c.illi.Sed Hugo dixit etiã

a ¶Miles ce
leſtis. adde
Fely.in.c.cũ
ex officij.cir
ca pn.in.verbo.
inquantũ de
preſcri.

ſuſpectū torqueri ꝛ lex illa loquat̄ de nō ſuſpecto vel corā layco cum eñ ſecerdos fortius alio peccet in cellādo vel publicādo celanda. de exceſſi. prela. c. q̄ ſit. ij. q. vij. ſacerdos. ergo priuilegium in hoc perdet ſm Joan. and. in. d. c. cū in contemplatione. ꝛ vide in. l. iij. C. ad. l. iul. maieſta. ꝛ. l. nullum. C. de teſti.

8 ¶ † Contra clericum autem nulla indicia ſunt ſufficientia ad torturam niſi ſit infamatus de crimine. dñs Anto. ꝛ cano. in. c. j. de depoſito. de quo vide. Bar. in. l. ex libero. de queſtio. ꝛ alios in. l. preſbyteri. C. de epiſ. ꝛ cleri. vbi etiam Bal. ꝛ hoc obſeruatur quia in caſibus a iure permiſſis clerici ꝛ preſbyteri torquentur. ꝛ vidi eos tortos pro veneno dato conſanguineis ꝛ in crimine maieſtatis plurimos ꝛ alios qui ſepulta corpora exhumauerunt ꝛ veſtibus cum quibus fuerant ſepulta ſpoliauerūt ꝛ anulos abſtulerūt velut fures ꝛ ſacrilegi ꝛ violatores ſepulchroꝝ. ¶ Si ꝫ aliquē ꝓbatio ꝯcurrat q̄ alīs ſimilia fecerat delicta erit aggrauatio indicioꝝ alioꝝ ꝫ ipm. ar. l. nō oīs. §. a barbaris. de re mili. ꝛ. l. de minore. §. ſi pluriū. de qō. l. ſi cui. §. idē. de accuſ. ꝛ no. bar. in. l. fi. de qōni. ꝛ Bādi. i rub. de p̄ſump. ꝛ Spec. in tit. de p̄ſump. §. ſpecies. verſi. pe. ꝛ quod not. in. l. ſi cui. §. idez. de accu. et. j. proxi. c.

9 ¶ † Indicia ſi ſint ſufficientia vel non committitur iudicis arbitrio. l. iij. §. fi. de teſti. Cyn. in. l. fi. de queſtioni. Joā. andre. in. c. cum in contemplatione. de re iudi. et Barto. in. l. fi. de queſtio. ꝛ bald. in. l. ij. C. quo. appel. non reci. ¶ Si duo teſtes reperiant̄ deſcripti in inſtrumēto. ꝛ vnus dicat ſe nō interfuiſſe. ꝛ alter mortuꝰ eſt reſultat ſuſpitio q̄ inſtrm̄ nō ſit verū[a] glo. in l. j. §. fi. in verbo ſuſpecto. vbi Bar. ꝛ alij quēadmo. teſta. ꝛ Jnn. in. c. cū Jo. de fide inſtru. ¶ Si ꝓbet̄ aliquē delinquētē vel falſariū fuiſſe ſemp̄ cōtra ipſum laborat ſuſpitio in eodē genere mali. l. ſi cui. §. idē. ff. de accuſ. l. de minore. §. tormēta. aver. cuiꝰ eſtimationis. ff. de qō. ꝛ Bar. in. d. l. fi. ff. eo. tit. Bal. in. l. fi. de here. inſti. ꝛ glo. in. l. iubemus. C. de ꝓba. ¶ Filius occidit aliquem ꝛ probatur q̄ pater erat prope locū homicidij. ꝛ q̄ pater filiū arripuit de manu capientium ꝛ gladium euaginauit. ꝛ q̄ ipſum receptauit. Ex parte patris ꝓbatur bona fama. ꝛ q̄ occiſus dixit pater fuit innocēs. ꝛ q̄ pater filiū reprehēdit in p̄ncipio rixe an pater ſit torquēdus: ꝟr q̄ nō: q2 nō p̄cedūt indicia ad qualitatē delicti. ff. de qō. l. j. circa p̄n. ꝛ. l. vniꝰ. §. fi. ꝛ. l. milites. §. opꝫ. ꝛ nō eſt niſi vnū indiciū q̄ debēt eſſe ſaltim duo. in. §. eiuſdē. vbi vide de teſti. ¶ Et non p̄ſumit̄ patrē mādaſſe nec ex pſona filij poteſt puniri. ff. de noxa. l. fi. cū ſeq. ꝛ quia ex hoc q̄ filium eripuit ꝛ receptauit nō capitur coniectura q̄ pater mandauerit quia preſumitur feciſſe ex ꝓximitate ſenguinis. ꝛ tenetur tm̄ de violētia ꝛ receptatione que ſibi mitigatur ratione ſanguinis. l. fi. de receptа. ꝛ. l. j. de his q̄ latro. ꝛ q2 violentia receptatio fuit poſt delictum[b]. d. l. ꝛ. l. cōgruit. §. j. de offi. preſi. ꝛ pꝫ q̄ nō pōt capi cōiectura q̄ fieri fecerit maleficium: quia lex non p̄ſumit de p̄ſenti ad p̄teritū delictum. C. de adul. l. ſi qui. de teſti. ꝛ ea q̄. §. fi. vnde ꝛ cum in hoc delicto violētie nō pōt includi mandatū de violentia non accuſatur. vñ non punitur de ea. ff. de adul. l. ij. §. ſi publice. ꝛ de mandato nō conſtat. ꝛ ꝓximitas patris ad locū delicti nō

a ¶ Uerum. Sꝫ q̄d ſi teſtes dicūt notariꝰ errauit q2 nō audiuimus hec verba ſꝫ quedā alia de q̄bus non recordamur vide do. bar. Sozi. in cōſi. clxxj. incip. diu proſecto. ℣. cōfirmo hoc. cir. me. in. ij. pte.

b ¶ Poſt delictū. an ꝛ qñ receptor teneatur. vide do. bar. ſozi. in ꝯſi. cclxij. in cā. M. petri. ℣. p̄terea et tertio vbi etiā q̄liter receptare ꝛ receptatū hr̄e differāt et q̄ ceptare ē q̄d facti nec ab animo depēdet.

sufficit: quia vnicum indicium nō sufficit sed opꝫ plura esse indicia: vt. s. ⁊ quia
10 nulla lex presumit quē ex iussu delinquere. l. liber homo. ad. l. acqui. ¶ † Et pa
ter non tenetur de delicto filij nisi cum prohibere potuit. ⁊ non fecit. ff. de noxa.
l. omnibus. ⁊ l. in delictis. ⁊ l. fi. de noxa. Item patrem excusat quod dixit occi
sus ꝙ erat ignorans. ergo per heredes non potest accusari. l. j. §. fi. vbi. Jaco. de
bel. ¶ Nec obstat presentia patris in loco: quia nihil operatur. ar. l. gayus. de
pig. act. Ang. in consi. vltimo suorum consiliorum vbi sequitur aliud consilium
Accursij in hoc: qꝛ est ꝑmissa patri defensio fili. ꝑ. l. isti quidē. ꝙ me. cā. ⁊ l. scri
pto vñ liberi cū similibus. Itē qꝛ tenebatur filium liberare. ar. l. vrbis. de iur.
⁊ iur. ⁊ l. ea lege. de ser. expor. ¶ Nō ob. euaginato gladio qꝛ fecit vt refrena
ret calorē aduersarij ne tristi⁹ eueniret. l. fi. §. filij. C. de bonis qꝫ lib. ⁊ qꝛ nemineꝫ
vulnerauit. vñ parcit ei. l. q̄ falsā. de fal. sꝫ Accur. quē ita An. refert. ¶ Si ꝯtra
indicia accusatoris alia probant in cōtrarium multū operant. de qō. de minore.
§. fi. ⁊ no. i. l. j. de siccar. ⁊ l. si conuicij. C. de iniur. ⁊ C. de edil. edic. l. sciendū. §.
11 illud. Ang. in cōsi. s. dicto. ¶ † Si testes producti sup accusatiōe aliud deponāt
nocet accusatori. de peti. here. l. si q̄s liberte. §. fi. C. q̄ legi. ꝑsonā. l. momētanee.
de iureiur. l. si duo patroni. §. idem. Ang. in d. consilio. ¶ Mulier inquirit de ve
nenatione viri ⁊ adducunt indicia ⁊ testes ꝯ eā ꝙ vir hoc dixit pluries non stat
dicto eius. l. si q̄s in graui. §. j. ad sill. qꝛ nō creditur testibus quoꝝ auctores re
pellunt. c. fraternitatis. de testi. ⁊ ꝙ bar. no. i. l. admonēdi. de iureiur. in q̄ōne de
priuata scriptura. ¶ Alij dicunt ꝙ vxor misit viro quosdā cutrusellos quos cuꝫ
impleuit clausit ianuā ⁊ expulit famulos ꝙ nō est indiciū si nullum venenosum
ibi ꝓbetur fuisse maxime si deinde vir stetit longo tp̄e sanus qꝛ ꝓpter hoc pro
batio non est cōcludens. Alij dñt ꝙ vxor dedit brodetū ad comedendū ⁊ statim
euomit vir ⁊ dixit se fore venenatum qui similiter nō ꝓbant si non dicāt vidisse
ibi apponi res venenosas p vxorē: qꝛ potuit eē vomit⁹ ex materia colerica si hoc
medici attestarent. Et alij dñt vidisse vxorē pluries dedisse viro de certis pulue
ribus in ferculo ꝙ nō sufficit nisi dicāt ꝙ cognouerunt esse venenosos ⁊ nocuisse
viro. vñ nō apparet ꝙ cā eum interficiēdū dederit. l. j. fi. in prin. ⁊ l. iij. de sicca.
Que indicia excluderentur qñ testes accusantis dicerēt vidisse corp⁹ viri viuū ⁊
mortuū ⁊ nulla ibi iurasset signa venenatiōis que solēt apparere. Pau. in cōsi.
cccv. vbi aliqua de materia indicioꝝ dixit ⁊ allegat Gandi. Tñ puto ꝙ erit lo
cus torture ex tantis indicijs contra eam adductis: licet Pau. aliter concludat.
12 ¶ † Indicium dr̄ demōstratio siue adminiculū ad veritatē detegendā. l. adulte
ri. de adulte. ⁊ in. l. solēt. de prescrip. verbis. ¶ Indiciū quoddam est semiplenū.
de quo. l. indicia. de rei ven. Bal. in. l. ea q̄dē. C. de accu. Jo. an. in Spec. in tit. de
proba. versi. vij. per indicia. Et istud cum alijs cōcurrētibus sufficit ad torturā.
13 vide. j. in. c. an facta. vbi de fama que de ꝑ se nō sufficit. ¶ † Vicinitas inducit indi
cium qd̄ indiciū samit vires a lege diuina. deuteronomi. c. xxj. qꝛ in dubio vicin⁹
magis presumitur dedisse damnum vel futurum q̄ꝫ alter. Ja. de are. ⁊ bar. in. l.
si quis ita testō. §. fi. de fun. instr. Naꝫ presumitur vehementer contra vicinū qui
habet locum notum ⁊ ibi conuersatur per. l. dñs. ff. loc. Sicut si quis fuit visus
in sero facti furti per loca vicina ire armatus aliter q̄ꝫ consueuit sꝫ bar. in. l. fi.
C. e. ti. vide. s. in. c. licet dicatur. ⁊ j. in. c. si quis fuerit vulneratus. ⁊ in. c. si quis
14 reperiatur. j. ⁊ j. primo. c. ¶ † Si reperiatur corpus hominis mortui in domo
alicuius vel in via prope domum est indiciū contra dñm domus. Bar. in. l. edi
les. de via publi. lꝫ Bal. dubitet in. l. iij. §. qꝛ. de offi. prefec. vig. ⁊ ꝑ bar. facit. l. si
vendita. de periculo ⁊ cōmo. rei ven. sed Lud. in. l. j. ff. ad sille. voluit ꝙ cū alijs
indicijs sit sufficiens. argu. l. in ciuile. de fur. ⁊ no. in. c. illa vox. de pigno. Spec.
in ti. de teste. §. j. versi. sed q̄d si quatuor. ⁊ in. l. ij. §. in omnibus. de priui. credi. ⁊

Bal. in

Bal.in.l.multum ſi quis alteri.⁊ bal.in.l.j.de ſer.fugiti.⁊ in.l. fin.de proba.Ang.in.l.j.ſi quis impera.⁊ Bar.in.l.manifeſtiſſi mi.de fur.⁊ in.d.§.in oibus.⁊ Ang.are.in maleficijs.ver.fama. col.xxxvj.Et quicquid dicat Alber.in ſecunda parte ſtatu.circa fin.qſi eſſet repertus in domo ſuſpecti.ideo erit locus torture ſicut dicitur de cuſtodibus pro furto nocturno per Bart.in.l.j. de offi.pref ec.vigi.vt indicent malefactorem preſertim vbi hic indicium adiuuat qualitas perſonarum ſm Bal.in.d.l.j. Et dixit Dy.in.d.§.hoc ſenatus.ꝙ ab omnibus de domo preſumitur mortuꝰ.arg.l.j.in fi.de exercito.ff.l.j.in fi.de his qui deie.Idez Joan.and.in.c.ſignificaſti.de homi.per.l.item mella ſi plures. ad.l.acquil.⁊ Joan.an.in Spec.in tit.de homi.§.j.verſi.pone. vbi tenent ꝙ poſſet torqueri.⁊ idem Fed. in conſi.ccxix.de lris apoſtolicis falſis repertis apud monachum:⁊ facit quod in ſimili no.Archi.in.c.preſidentes.de here.in.vj.de libris reprobi s repertis in domo ſuſpecti probatur in.c.ſi forte.xxiij.q.ij. ⁊ in.c.ad audientiam.de ſen.excom.facit.l.ſtigmata. de fabri.⁊ quod no.Archi.in.c.ſi quattuor.xxiij.q.ſi.⁊ Cy.in.l.quoniaz. ad.l.iul.de vi.⁊ Joan.an.in tit.de homi.§.j.ver.pone qua.⁊ in c.ſi dignum.⁊.c.ſigni.de homi.⁊ facit.l.lege.ad ſillea.⁊.l.j. de rap.virgi.⁊ ꝙ Bart.no.in.l.j.in fi.de bo.eo.qui mortez.vide.ſ. proximo.c.⁊ in.c.ſi quis fuerit vulneratus.cum ſequē.⁊ ſeq.et in.c.an ſi reperiatur homo mortuus.Si inquiratur aliquis de homicidio vel de conſilio preſtito ad delictum.⁊ de homicidio probatur per famam:⁊ probatur ꝙ ille fuit locutus homicide. ⁊ ille ſtatim venit ⁊ occidit.ſed neſciebatur quid dixerit ei ex a breuitate temporis preſumitur dediſſe conſilium[a]:glo.⁊ Bar. in.l.ſi venter.§.corum.de priui.credi.⁊ quod not.in.l.ſi qs poſt hac.de bo.damna.C.⁊ ꝙ Bar in.l.poſt contractum.ff.de dona. vbi ex breuitate temporis fraus preſumitur.⁊ qđ Bar.⁊ ang.in 15 l.j.C.de ſer.fugi.¶ †Si carceratus reperitur mortuus in carcere ⁊ ignoratur quomodo vel a quo preſumitꝰ.contra carceris cuſtodem ſi probet ꝙ non dolo vel culpa eius ſit mortuus. glo. ſing.in.l.cum ita legatur.§.ſpēs.de lega.ij.⁊ in.l.j.§.fi.de cuſt. reo.⁊ probatur.in.l.cum res.§.j.de lega.j.⁊ tenet Are.in maleficijs.in ver.fama.in.xxvij.colum.verſi.quandam veſtem.x.colum.¶ Si quis fuerit vulneratus in cōtrata.⁊ aliquis illo tempore fuit viſus per aliqua loca ibi vicina ire armatus cū nō con ſueuit ſic facere eſt preſumptio contra ſecundum Bar.in.l.fi.ff. de queſtio.⁊ Saly.in.l.fi.C.eod.¶ †Nam qualitas loci quo ad hoc ſatis attenditur eum ſcđm Barto.in.l.preſidibus. de cur ſu publi.lib.xij.⁊ in.l.qui fiſcalis.de naui.li.xj.⁊ facit.l.ſi quis per publicuz.de curſu.publico.no.Jaco.bu.⁊ Bald.in.l.ſi quis non dicam rapere.⁊ idem Bal.in.l.ſi fugitiui.de ſeruis fugi.⁊ Barto.in.l.cum proponas.de nau.feno.⁊ ibi doc.fac.l.poten. §.dominus ⁊.l.ceſar.de publi. Et ſi quis fuit viſus ante domum.l.cōmiſſi vel res inde furata eſt apud eū furti.no.gl.⁊ docto.in.l.fi.C.famil.herciſcun.⁊ in.l.fi.de here.inſti.⁊ per.l. abſentis.de pe.⁊ no.in.l.fin.de his qui.vt indig.Barto.in.l.fin.de

[a] ¶ Conſilium. Adde hic que dixi .ſ.in verſi. dicitur communiter.

queſtio. Bald. in. l. in ciuilem. C. de fur. Bald. ⁊ Jmo. in. l. fin. de heredi. inſtitu. allegat ita Cy. tenuiſſe plene Areti. in maleficijs. in verſicu. quandam veſtem. in. x. colum. ⁊ infra proximo. cacium ſequen. ¶ Si quis reperitur cum gladio euaginato prope cadauer eſt indicium contra ipſum Bart. in. l. ij. in princi. de fur. Uel cum cultello ſanguinolento exire cum facie pallida de domo que non habet niſi vnum oſtium in quo reperitur homo mortuus. Joan. andre. in Specu. referens Thomam de piper. in titu. de proba. §. j. verſi cu. xiij. qui dicit hoc indicium ſufficere etiam ad condemnationem. Et idem ſi viſus fuit molare cultellum ⁊ inde fugere vbi homo mortuus repertur vel tempore mortis erat in loco. Uel receptauit occidentem vel erat domeſticus. ⁊ idem firmat Jmo. in. l. fin. de heredi inſti. facit. l. ſi plures. §. aſſidue. ff. de admini. tutorū. de mala conuerſatione. et. l. ediles. §. pedius. de edi. edic. locus etiam in hoc attenditur per l. fina. C. ſi manci. ita ſi aliena. ⁊ in. l. deſertorem. §. his qui. de re milita. ¶ Si iuuenis inuenitur in loco pulchre puelle vel viſus eſt exire domo preſumitur contra ipſam: ſecundum But. et Barto. in. l. pacomenius. de here. inſti. ⁊ Barto. in. l. ij. §. fina. et de adul. ⁊ Cano. in. c. preterea. de teſti. ⁊ Barto. in. l. ij. ff. de fur. vbi dicitur quod inuentus in domo puelle eſt adulter manife-
a ſtus. a ⁊ quod dixit Joan. andre. ⁊ Abbas in. c. tertio loco. de proba. ⁊ quod Bald. ⁊ Jmol. in. d. l. fina. de heredi. inſti. ⁊ quod
16 not. in. l. neq̄ natales. de probatio. ¶ † Preſumitur contra inimicum. Specul. in titu. de preſum. §. j. ⁊ Ludo. in. l. j. §. hoc ſenatus. ad ſille. in verbo in ſuſpi. ⁊ in. l. licet. de arbi. ⁊ notat Bart. in. l. iij. §. fin. de alimen. lega. per. l. ſi inimicitia. de his qui. vt indig. nam etiā ſemel inimicus ſemper preſumitur: quia mala mens durare preſumitur. not. Jnno. in. c. j. quod me. cauſa. Mine precedentes faciunt indicium. gloſ. Cy. ⁊ alij in. l. metum. C. quod me. cauſa. ⁊ vide Ray. Bald. ⁊ Jmo. in. l. ſi. de heredi. inſti. ⁊ ibi Barto. etiam forte quo ad condemnationem ſecundū Ray. ibi: quia equipollent homines cum ferro percutere vel gladiū ſtringendo minari ad effectum. l. cornelie. l. j. §. diuus. de ſiccar.
17 ⁊ facit. l. iij. qui. ex cau. maio. ¶ † Jndiciū in ꝯtractibus ſicut in maleficijs debet probari per duos teſtes. Bald. in. l. cum proponeretur. de lega. ij. per gloſ. in. l. fin. famil. her. ⁊ in. c. ſicut. de ſymo. etiam in teſtamento inter liberos. ⁊ ſic idem numerus teſtium requiritur in probanda veritate: ſecundum Bald. Et ſi dicatur vnus teſtis facit indiciū. l. theopōpus. de do. prele. de queſtioni. l. maritus. quod eſt verum vbi certus numerus teſtiū non requiritur ad ſolemnitatem. C. de teſtamen. l. ſi vnus. ⁊ tunc vnus teſtis facit indicium quando deponit ſuper veritate. ſecus ſi deponit ſuper indicio per. d. l. fina. ⁊ per glo. in. l. iij. C. ad l. iul. maieſta. Tamen alias dicitur quod non eadem qualitas ⁊ forma probationis requiritur in circuſtantijs que requiritur circa id de quo principaliter agitur per nota. per Bartolum. in. l. in queſtioni. ff. ad. l. iul. maieſt. ⁊ Bald. in auē. ſi dicatur. de teſti. ⁊ in. l. j. de rebus credi. ⁊ que not. Barto. in. l. ſolent. de ali.

a ¶ Manifeſt9. adō ipa nor. l. c. cum non ab hoſte in. vj. col. in pn. in. ꝟ. immo plus dicit barto. de iudi.

lega: ⁊ quod not. gloſ. in. l. cum probatio. de proba. iuncta glo. d. l. cum proponerentur. ⁊ Lap. in all'. l. c. ⁊ quod Bald. dixit in. l. errore. de teſta. Ubi ſ an error poſſit probari per duos teſtes in circunſtantijs teſtamenti non in diſpoſitione eius. ⁊ quod habetur in. l. reos. §. cum in tabulis. de duo. re. ⁊ in. l. iuriſgentiu. §. quod fere. de pactis. vbi de probatione in coniecturis ⁊ in ac
18 ceſſorijs. ¶ †De indicijs ad torturam non pot dari[a] vna deter
a minata regula: quia valde conſiſtunt in arbitrio ius dicentis: cuius fidei ⁊ auctoritati negatiuum diſtinguendum committit. ff. ad turpi. l. j. §. calumniatoribus: ⁊ quia tormenta loco teſtiu ſubrogantur poteſt dici de eis illud quod dicitur de teſtibus tu magis ſcire potes ⁊ c. ff. de teſti. l. iij. §. fin. tu magis: ⁊ in materia moram. ff. de vſu. l. mora ſtatuta. ¶ Que indicia vbi lex vel con ſuetudo non determinat ſupplet iudicantis religio. ff. de teſti. l. ſcio. ideo lex ſuper indicijs grauat conſcientias iudicum. ¶ Indicia ad torturam debēt eſſe non ſolum vehementer adminicu latiua vel veriſimilia vel etiam ſatis probabilia: vt ſi nocte di
19 catur adulterum intraſſe vbi mulier ſtabat. † nam ratione noctis ſuſpitio inducitur: quia tenebre noctis ſunt aptiores. l. ſ. de ven. inſpi. ⁊ noctis vagatur adulter ⁊ preſumitur turpitudo vbi maſculus ⁊ femina in tenebris ſunt ⁊ preſumitur veniſſe ad maleficia: quia qui male agit lucem odit. et ideo ex iſtis facilius venitur ad torturam: quia deficiente probatione clara venitur ad argumenta. l. non omnis. §. a barbaris. de re mili. ⁊ qd not. in. l. ſi cu exceptione. §. hec autem. q me. cau. C. de ſicca. l. furem. ⁊ ad. l. acquil. l. ſed ⁊ ſi. Nam de nocte deambulare. ⁊ ad loca ſuſpecta ⁊ ad perſonas ſuſpectas ⁊ ſuſpectum ⁊ a ſuſpitio
20 nibus torture ceperunt. l. dolum. de dolo. ¶ †Indicium ad torturaz eſt confeſſio extraiudicialis. l. capite quinto. de adul. vel coram iudice confeſſio non in figura iudicij: vt. l. iubemus. in gloſ. de liber. cauſa. de agric. ⁊ cenſi. l. cum ſcimus. ⁊ in. c. at ſi cle
21 rici. de iudicijs. †Item cum quis in mendacio reperitur cum dicat nunq habuiſſe nec vidiſſe bona. ⁊ pbetur ſrium de toto vel de parte qd mendacium inter maxima indicia ponitur per bar. in. l. fina. ff. de queſtio. et per. l. vnius. §. teſtes. eodem titulo. et per. c. litteras. de preſumptioni. Et etiam domeſticitas quam quis habuit in domo in qua furtum fuit commiſſum. argumen. l. dominus horreorum. ff. loca. ⁊. l. fina. in fine. de fun. inſtru. extra de preſumptioni. ca. quoſdam. ⁊. c. quanto. et vide Barto
22 lum. in tractatu. de queſtionib⁹. ⁊ ſupra. ¶ †Ex pluribus indicijs ſimul coniunctis reſultat plena probatio etiam ad criminalem penam. l. excipiuntur: ad ſille. cum gloſa. in verbo particeps. et facit. l. indicia. de rei vendi. Tamen do. Ludouicus dixit quod indicia indubitata ſimul coniuncta faciunt plenam probationem quo ad penam criminalem. l. fina. C. de proba.
23 ¶ † Que indicia indubitata ſunt ea que lex habet pro veris probationibus: vt in adulterij pbatione. ⁊ p bar. in. l. ij. §. fi. e. tit. ⁊ Cano. in. c. preterea. de teſti. c. illud. de pſump. ¶ †Indicia autez iudicis religioni cōmiſſa. ⁊ a iure non approbata non fa

a ¶ Dari. q̄ tn̄ idicia req̄rant ad torturā vid do. pe. phi. cor. l cōſi. cj. icip. l cā. in lſa. a. ⁊. b. in. §. pſe.

cinnt ꝓbationē in criminib⁹ ⁊ ſine tormentis non iudicatur ex eis.C.de q̄ō.l.mī
4 lites.§.oportet.⁊.l.fi.§.diuus.ad ſille.⁊.l.abſente.de penis.†Preſumptiones
autem iuris ⁊ hominis ſimul iuncte probant plene.l.ij.§.etas.de excu.tut.⁊ in
c.illa vox.de inge.que locum habent in ciuilibus.In criminalibus vero ſi eſſent
vehemētes preſumptiones poſſent ex eis quis puniri:vt no.Inno.in.c.afferte.
extra de preſump.⁊ quod no.Ioan.an.in addi.in titu.de aduocato.Ludo.in.l.
excipiuntur.ad ſille.¶An ſi reperiatur quis in domo occiſus.vnus cum eo in
domo exiſtens ⁊ tacens preſumatur particeps.glo.alle.ꝙ ſic.vbi Bald.in.l.ex=
cipiuntur:ad ſille.licet quidam faciant diſtinctionem ex dictis Barto.in.l.fi.de
queſtio.conſiderando qualitatē perſone.per.l.non omnis.§.a barbaris.de re
mili.⁊ in Rubrica iuris ſemel malus. Tamen Ludo.ibi dixit ꝙ talis non pro=
batur particeps criminis.lꝫ ꝯtra cū quēcūꝙ pſona ſit hōeſta vel inhoneſta cau
ſetur preſumptio aut indicium ad torturam.per no.per Barto.in.d.l.⁊ tex.in.d.
l.⁊ tex.in.l.j.§.cū dñs.ad ſille.⁊ vide.ſ.in.c.ſi reperiatur corpus hominis mor
tui.¶Quando proceditur ex mero iudicis officio vel per modum notorij.et ex
fama publica tollitur neceſſitas traditionis copie indiciorum et articulorum.
Ang.in.l.ſi vacantia.in repe.in verſi.de quinto vero articulo.⁊ but.in.c.quali
ter.de accu.per.c.j.de offi.ordi.ꝙ conſtare dicitur ex confeſſione partis .c.j.de
accuſa.in.vj.ſm̄ Barto.in.l.ij.§.ſi publi.de adul.⁊ in.l.conſtitutiones.in fin.de
app.⁊ in.l.ſi cui.§.j.de accu.vbi Bal.⁊ Imo.⁊ Ang.in.l.ſi vacantis.verſi.venio
ad ſcd̄m:p.l.ij.qui.⁊ aduer.quos.⁊.c.veſtra.de coha.cleri.vbi etiam but.Inſi.
in.c.j.lo.j.de elec.⁊ Spe.in ti.de crimi.in modum excep.§.iam.verſic.teſtes.et
Inno.in.c.ſtatuimus.de offi.lega.in.vj.quod dicit ibi.Bal.rationabile qr no=
torium ſuccedit loco fame ⁊ loco accuſatoris.⁊ idem Bald.in.l.properandum.
in fi.de iudi.⁊ facit.ij.q.j.c.de manifeſta.⁊ de iureiuran.ad noſtrā.lo.ij.¶Idē
eſt vbi fit inquiſitio ⁊ de conſcientia principis que ſupplet defectum cuiuſlibet
ſolemnitatis preſertim precedentis infamie defectus indiciorum ⁊ traditionis
copie ſm̄ Inno.in.c.cum oporteat.extra de accuſa.in fi.⁊ Bal.in.l.nullus.C.ad
l.iul.maie.⁊ Ang.are.in maleficijs.in ver.fama in.ij.col.qui etiam dixi ſuffice=
re conſcientiam principis regentis ciuitatē.per no.per glo.Cyn.⁊ alios in.l.
fi.de preſcrip.long.tempo.⁊ Bart.in.l.hoſtes.de cap.⁊ idem ſentit Ioan.an.in
c.ij.de accu.in.vj.in prin.de hoc per Bal.in.l.ij.de conſti.pecu.vbi de hac cōſciē=
tia principis omnino in verbo inquiſitio.in.c.in inquiſitione.aliquando cum ſe
quentibus.et in.c.inquiſitio procedit licet non datur copia.¶Ubi eſſet remo=
tum indicium tunc cum alio vnito ſufficit:puta mala conuerſatione vel mala cō
ditione ⁊ fama.l.de minore.§.pluri.de queſtio.de re mili.l.nō omnis.§.a barba=
ris.⁊.l.ſi cui.§.h iſdem.de accuſa.vel notitia rei vel conuerſatio in domo.l.dñs
horreorum loca:aut fuga:aut abſcondito poſt delictum.l.lege corne.ff.ad ſille.
Uel ſi pauloante domū euacuauit ſuppellectilib⁹ pretioſis ſm̄ Salyc.in.l.fi.de
queſtio.Uel ſi res ad nullius commodum cedebat:niſi illius.l.j.§.ſi quis.de la
ti.lib.Uel ſi erat pauper ⁊ poſt furtum repertus expendere multam monetam ⁊
non reperitur vnde habuit.argu.l.quintus.ff.de dona.inter virum.Aut confeſ=
ſio extra iudiciū.l.capite quinto.de adul.⁊ adde deciſionem rote in nouiſ.clxxx.
Item quod tenet confeſſio.¶Quando delictum eſt incertum a quo de pluribus
eſt commiſſum cum ab extero veriſimiliter committi non potuerit tunc eoipſo
quod alter eſt talis conditionis et famie ad veritatem eruendam poteſt torque=
ri per.l.quotiens.C.de naufra. ſecundum Salyc.in.l.fina.de queſtio. et Cardi.
in.c.cum in contemplatione.de regulis iuris.in.iiij.⁊.v.queſtio.et Imola.in.l.
25 fin.de here.inſti.†Et dixerunt aliqui quod malum nomen alicuius facit indi=

a cinum[a] per text.in.c.grauis.extra de depoſito.in verbo vir Belial.vbi dꝛ ꝙ ab homine habente malum nomen eſt precauendū tamen iudicio meo ille tex.hoc non probat:niſi cū malo nomine alia concurrant:puta mala fama illius:vt qꝛ vocaret̃ rapinus ⁊ eſſet fama ingens cōtra ipſum de furtis per ea que habes.Z.in c.an fama ſit indicium ad torturā.Uel cum aliquibus coniectu-
26 ris.†cōcurrat mala fiſionomia hominis qꝛ nocebit:ex quoꝛ mala fiſionomia procliuioꝛ eſt ad ſcelera⁊ nocebit quo ad p̄ſumendum in genere de mala natura ⁊ vitiata nō quo ad preſumendū in ſpecie de ſpeciali ⁊ determinato delicto qꝛ a contemplatione nature licet argumenta ſumere:vt ponit Ari.in libello de fiſionomia:quem ita refert Bal.in.l.ij.C.quo.appel.Et ego bis feci iudicium per fiſionomiā qꝛ cum quidā fuiſſet inculpatus de venenatione ⁊ eſſet carceratus ⁊ veniret coꝛam me ad reſpondendum ſuper inquiſitione eo viſo indicaui per preſentiam ꝙ erat innocens:⁊ ita fuit repertum per proceſſum qꝛ famulus fecerat etiam inter plures de furto inculpatos iudicaui ꝙ vnus illoꝛuꝫ qui erat peſſime fiſionomie furtum commiſerat ⁊ non ceteri: et ita repertum eſt per inquiſitionem:quia bona fuere reperta in quadam eius glutta abſconſa. ⁊ dicitur o quam difficile eſt crimen non prodere vultum.in.l.de minoꝛe.§.tormenta.de queſtio ⁊ Bar.in.l.final.C.de procura.vbi quo vultu.⁊ paloꝛe loquat̃.⁊ Jo.and.in dicto capitulo.cum in contemplatione. ¶†Indicia
27 ſunt iudicis arbitrio commiſſa:quia de eis ſicut de penis nō poteſt certa doctrina bene tradi.l.hodie.et.l.ſanctio legum.de penis.⁊.l.prima.§.quibus.de extra.Sicut dicitur de tempoꝛe ⁊ vbicunq̃ eſt q̄ſtio facti.ff.ad muni.l.videtur.§.j. ideo ſagax iudex debet ſollicitus inſtare ad indicia indaganda quia indicia ſunt alijs probationibus adminicula.⁊ pars ꝓbationis clare.l. hac conſultiſſima.§.deinde.C.qui teſta.⁊.l.inſtrumenta. C. de probationi.⁊ dicuntur ab indicando.l.ſi qui adulteri.C.de adulte. ⁊.l.ſolent.de preſcriptis verbis.¶Inueſtigari opoꝛtet cū quibus ⁊ per que loca cōuerſabatur reus.§.aſſidue.de adulte.⁊ de admi niſtratio.tuto.l.ediles.§.pedius.†⁊ dicit philoſophus talis quiſq̃ eſt qualium conſoꝛtio delectatur.facit.l.fi.C. ſi mancipi.ita fuerit aliena.⁊.l.aut facta.§.euenit.de penis ⁊.l.ſi inimicitia.de his quibus vt indig.⁊.l.iij.§.fi.de adimen.lega.l.j.§.queſtioni.de queſtio.⁊.l.de minoꝛe.§.tormenta.eo.titu.⁊.l. ſi a bonefidei.de rei ven.⁊ in aut.de teſti.§.ſancimus.ff.de teſti.l.iij §.eiuſdem.ff.de flumi.l.flumen.l.nō omnis.§.a barbaris.de re mi lita.l.tutoꝛ.§.queri.de ſuſpec.tuto.l.prima.§.fi. de depoſi.l.prima.ſi quis imperatoꝛ.l.labeo.de ſuppellec.lega.l.famoſi.ad.l. iuliani maieſta.l.conſiliarios.de aſſeſ.⁊ in aut.de exhibē. reis. §.ſi vero.cum ſi.¶Quando ſtatutum quo ad tormenta requireret indicia indubitata tunc iudex ex illis indicijs poſſet bene procedere ad condemnationem.ſm Ja. de are.in tractatu maleficioꝛum. argumen.l.ſciant.de probatio.quod eſſet quādo ex camera habente vnum exitum exiret homo trepidus pallidus cum gladio ſanguinolento in manu ⁊ inuenitur homo moꝛtu⁹. nam trepidatio facit vnum indicium palliditas aliud: vt in.§.

a ¶Facit in indiciuꝫ.ad de Fely.l.p̄he.decreta.l ℞.gregoꝛi⁹.in.vij.col.in ver.ſubdunt tñ hoc et.d.ta.may.l ru.ſol.ma.poſt prin.iij.col.

tormenta.de queſtioni.delatio gladij nudi facit aliud.C.vt ar-
mo.vſu.l.nã.⁊ in autentica de manda. princip.§.nulli. colla-
tio.iij.Item ſanguinolentis aliud nam ex facti qualitate capi
tur coniectura.l.vtrum.ff.de dona.inter virum.vbi etiam dixit
ꝙ ſi probaretur ꝙ fuerat inimicus occiſi et ꝙ viſus fuerit cum
gladio adminari contra occiſum ꝙ tunc aufugit vel ſiſit fama
publica contra eum nam hec quattuor ſufficerent: ne dum ad
torturam: ſed ad condemnationē: ⁊ ſic dixit poſſe intelligi.d.
l.ſciant.et idem Specu.in titu.de preſumpti.infra verſicu. in-
dicium ad torturam. ¶ Si quis inculpatur ꝙ fecerit aliquem
occidi ⁊ probatur ꝙ erat eius inimicus: et ꝙ poſt delictum re-
a ceptauit homicidam [a] et ꝙ inculpatus erat eius domeſticus et
familiaris ⁊ fama.Item iactatio ⁊ veriſimilitudo iuxta quali-
tatem hominis ⁊ alie precedētes offenſiones hec indicia ſimul
iuncta ſufficient ad torturam ⁊ condemnationem.argu.in aut.
de fide inſtrumen.§.ſi vero nullarum: quia duo imperfecta con-
ſtituunt vnum perfectum.l.cum ſcimus.de agri.⁊ cenſi.lib.xi.⁊
l.ſcimus.de teſta.§.preterea.C.de probatio.⁊ per.l.deſertorem
.§.is qui. de queſtio.et per.§. illud. in auten. vt liceat matri et
28 auie.Jacob.de are.in tractatu maleficiorum.¶ † Jura loquē-
tia de indicijs in numero plurali reſoluuntur in ſingulares.l.
non eſt.de verb.ſignifica.l.ait pretor.§.i.de nego.geſt.l.ij.§.ex-
actis.de orig.iur.l.falſa.§.fina.de condi.⁊ demonſtra.Jacob.de
29 are.in dicto tractatu maleficiorum.¶ † Aliquando admitti-
tur probatio quo ad indicia per viam ſigni vt ſi reperiatur oc-
ciſus puer in vna domo ⁊ vicinus dicat ꝙ per dies ante audiuit
vnum puerum ibi plorantem: que probatio per viam ſigni va-
let. per nota.per Barto.in.d.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi pretori.
de noui oper.⁊ Bald.in.c.cum terra.in fin.de electio.hoc habet
in quadam allegatione facta per quendam aduocatum fiſca-
lē: Rome in queſtione quãdo iudei in die iouis ſancta ſubtra-
xerunt puerum ⁊ illum iugulauerunt ſecrete: ⁊ ſanguinē eius
biberunt. ¶ Si occiſus exhibeatur oculis occiſorum ex vulne-
ribus ſanguis rutilabit que experientia erit indicium magnū:
a qua experientia non erit per iudicem recedendum cum ſit re-
rum omnium magiſtra.c.cum ſit.de electio.in.vi.⁊ clemen.i.de
eta.⁊ qualita.ſicut a prouerbijs antiquorum etiam ruſticorū.
l.ſi corpus.§.i.de le.iij.⁊.l.athletas.in principio.de infami.per
locum a communiter accidentibus.l.neqꝫ natales.C. de proba-
tio.⁊ in.c.ſi iudeos.de iude. facit quod in ſimili habetur poſt
gloſ.in.c.cum illorum.de ſenten.excommunica.⁊ in.c.romana.
de electio.in.vi.⁊.vi.queſtione.i.reuertimini.et.ff.de offi.pro-
conſulis.l.ſolent.§.finali.de conſecratio.diſtinct.v. ne tales.
¶ Et dicit Cicero ſecundo rheto.quod prouerbium eſt genera-
le cui conſuetudo fidem attribuit opinio communis ſenſum ac
commodat incorrupte veritatis integritas acquieſcit: vt refert
Joan.and.⁊ Hoſtien.in.d.c.⁊ ſi iudeos.⁊ Bartol.in.l.ij. de iure
emphi. facit.c.fraternitatis.de frigi.⁊ quod habetur in.c.pube
res.de deſpon.impuberum,⁊ in.c.propoſuiſti.de probatio.⁊.c.
cauſam matri.xxvij.queſtio.i. nec aliqua: quod attribuendum

a ¶ homicidam. Sꝫ qd ſi aliqs familiaris meus receperit occiſorē in domo ⁊ gauiſ⁹ fuerit maleficiū eſſe cōmiſſū an ex hoc ſolo preſumat ratificatio delicti in me. dic qꝺ nō vt p Fely. in.c. afferte. circa fin. iiij. co. de p̄ſumpti. adde hic que dixi. s. p̄ſic. in. iij. co.

eſt miraculo: ac diuine reuelationi vt ibi. ¶ Quod etiam admittit Henricus de gandi. ſuo quolibeto. vij. c. Tadeus medicus dicitur etiam hoc ſcripſiſſe: ⁊ hoc etiam refert Ange. in titu. de homicidio. qui dicit hoc accidiſſe in quodam egyptiaco ⁊ fuit expertum Rome tempore quo fuit occiſus cardinalis ſancti marci. ⁊ ego repeti in iam dicta allegatione.

1 ¶ Confeſſio ſociorum criminis eſt magnum indicium.
2 Accuſatus de crimine ſi fuerit tortus ⁊ nihil confeſſus et quia innocens inuentus fuit abſolutus a iudice nunquid tunc accuſans teneatur ſibi ad expenſas dāna ⁊ intereſſe?
3 Tortus debet abſolui qn̄ ex tortura non pōt crimen inueniri.
4 Seruus an ſit torquendus in cauſa domini ſui.

1 Confeſſio †ſociorum criminis eſt magnum indicium etiam cum tortura quando eſt iurata ⁊ ratificata quia iurare debet reus verum dicere per verbum affirmatiuum ſecundū Barto. in. l. marcellus. rerum amota. ⁊ in. l. inter omnes. §. recte. de furtis que etiam probat in atrocioribus ſm Bartol. in. l. repeti. §. j. de queſtio. ⁊ Salyce. in. l. fin. de accuſa. vbi dicit conſiderandū qualitatem perſonarum ⁊ delictorum. per. l. quicunq̄. de ſeruis fugiti. ⁊. l. finali. de queſtio. Preſertim in criminibus que ſine ſocijs non committuntur per. l. prouinciarum. de ferijs ſicut in falſa moneta. l. j. de fal. mone. vel in crimine leſe maieſtatis aut quod tendit ad communem ſalutem hominum. l. ij. de malefi. iūcto c. vrgente. de here. per tex. ⁊ in. c. iij. de confeſſis. ſm Anto. de but. ⁊ Jnno. in. c. veniens. de teſti. facit. l. cum ſeruum. de ſeruis fugitiuis. ⁊ Specu. in titu. de inquiſitio. §. ij. verſicu. vij. ⁊ in. c. iij. de teſtibus. ⁊ plene. in. d. c. veniens. per docto. Tamen Jaco. de are. in tracta. de queſtio. de torto qui confitetur contra alium concludit quod quādo ſimpliciter fuit tortus in genere non in ſocios neq̄ in ſe ſed in alios quia tunc ſtatur dicto ſuo cum alijs indicijs etiam quo ad condemnationem. per. l. nullus. C. de aſſeſſo. ⁊. l. j. C. eodem. ¶ Et ait tullius in topicis qd tormentis fatigati que dicunt ipſa etiam veritas videtur dicere niſi dixerint de inimico: quia tunc facile credendum non eſſet eis. tamen cauſa cognita fides adhibetur vel non. l. j. §. preterea. de queſtio. Et concludit Jaco. quod etiam quando torquetur in ſe ⁊ in alios ſi nihil de ſe confitetur idem eſt q̄ in caſu ſuperiori ſm Azo. ¶ Si autem etiam de alijs confitetur non ſtatur dicto ſuo contra alios niſi contra latrones ⁊ maxime infames. de cuſto. reo. l. diuus. C. de ferijs. l. penul. Itē contra falſarios. l. j. de fal. mo. ⁊ in caſu. l. fi. de edi. edic. ⁊ in ſeruo in dominum de ſe confeſſo. l. prius. et. l. ſi percuſſor. ad ſille. ⁊. l. repeti. §. his qui. de queſtioni. Item in caſu. l. inde neratius. ad. l. acquil. §. ſi prius. Si tamen aliqua precedunt indicia. per. l. j. §. diuus. de queſtioni. faciet ergo preſumptionem: vt no. in l. fi. de accuſa. C. per quam dic q̄ iſti ſic inculpati poterunt torqueri. arg. d. l. per l. fi. ff. de queſtioni. ⁊ alijs autem caſibus dicit q̄ quicquid ſit de iure communi tamen de cōſuetudine vidi torqueri. arg. l. diuus. ff. de queſtioni. ⁊ hoc idem tenet Jo. an. Bu. Abbas. ⁊ alij in. c. cum in contemplatione. de regu. iur. Jnquantum dicunt quod licet debet inſpici an perſona torta ſit talis que potuerit vel non potuerit ſuſtinere tormenta. ff. de queſtio. l. j. §. quotiens. Alij vero impatientes ſe et alios criminantur. l. quere. ad fin. de edil. edic. ⁊ vide Andr. de iſer. in conſtitu regni. ſi dāna clāde. vide. 3. l. c. an ſtet dicto torti. ⁊ in. c. an dictū ſocij. ¶ Indicia plura ſunt adminiculatiua ⁊ mouentia animū iudicis ad inquirēdū generaliter ⁊ cōpellē

cum iudicare que tanꝙ multa iuuant vbi nõ ꝓdeſſent ſingula vt no.in.c.cum cãm.de proba.argu.l.ſancimus.C.de teſta.et.l. necnon.§.qui ſepius.ff.qui.ex cauſ.ma.et.l.indicia.de rei ven. et per cano.in.c.cũ in contẽplatione de reg. iur.et dixit Inn.in c.qm̃ contra.ꝙ ſufficientia indicia etiã ſunt per ſe ſola ſi ſuſpectus interrogatꝰ trepidat:balbutiat:aut variat.⁊ idẽ Bar.in.l. de minore.§.pe.de qõ.et Ang.arc.in verſi.fama.col.xxxv.facit l.tutor.de ſuſpec.tu.⁊.l.cum tacitũ.de proba.ꝓpter veriſimile. per no.in rubrica.in obſcu.de reg.iur.in.vj.et qď no.In.in.d.c. qm̃. ¶Si quis inquiratur de aliquo delicto:et cõtra eum ſint aliqua indicia ſi ꝓbet abſentiam in tota illa die:vel etiã in parte diei ſufficiet cum etiã ex hoc preſumatur tota die abſens.gl. ſing.in.l.optimã.de contrahẽ.et commit.ſtip.⁊ Are.in maleficijs.⁊ deinde dictus gayus. ¶Si quis fuit viſus exire de domo cum gladio eſt indiciũ manifeſtum homicidij.Barto.in.l.iij.ff. de fur.tꝫ etiam Bald.in.l.neꝗ.de proba.Licet Ange.reprehendat in.d.l.iij.vide Bart.in tractatu de q̃ſtio. in fi.⁊ Ang.in.l.fi.
2 in prin.ff.ꝙ me.cau. ¶Quidam fuit de crimine accuſatus:⁊ fuit tortus:deinde qꝛ nihil fuit cõfeſſus:qꝛ repertus innocẽs iudex abſoluit ipſum:an accuſans teneatur ſibi ad expenſas:damna ⁊ intereſſe.vide.Z.in verbo accuſatio.in.c.an ſi quis aliquem accuſauerit:et faciunt que habentur in.l.ſi poſtulauerit.§.pen.de adul.et in.l.patre.ff.de queſtio.que habẽt locum:vtputo quãdo accuſator proceſſiſſet i cauſa dando libellum accuſatorium: et cauſam per ſe agendo principaliter.Si tamen ipſe denunciaret aliquem:et curia procederet contra ipſum ex officio ad denunciationem:et coadiutor curie peteret contra ipſum torqueri ſtantibus indicijs legitimis contra ipſum reum delatum:puto qď denunciator non tenetur:quia vltra non fuit proſecutus nec etiam iudex qui non temere inquiſiuit:quia habuit indicia contra reum delatum per ea que habes.Z.in verbo inquiſitio. in.c.fama ſeu indicia.Ideo conſulo qď quando offenſus nõ habet probationes de delicto claras:ſed habet indicia vel p̃ſumptiones alias vrgentes ꝙ denunciet vel notificet curie delictũ: vel curiam informet:vel ad eius notitiam deducat maleficium: vt inquirat malefactorem:⁊ det curie indicia que habet quo caſu ſi curia procedat:⁊ ſuſpectuꝫ torqueat non tenebitur ipe nec iudex qui non temere inquiſiuit.Licet hodie curia faciat obligare denunciatorem de ꝓbando:et nõ recipiat denũtiationem: ſine teſtibus quos dꝫ examinare ad informationem anteꝙ pro
3 cedat ne temere inquirat. Et dixit Bal.in.l.fi.ff. de calum.† qď
a tortus abſoluitur[a]:quando ex tortura non põt crimen inueniri.et ꝙ lꝫ indicia preceſſerint torturaꝫ non excuſatur accuſatus a calumnia:⁊ propterea dãnum leſo cõtingens indebite dꝫ ſibi emendari.et facit ſm eum:qď no.in.l.pe.de condi.ob cau.⁊ in.l. dñs.C.de queſtio.vbi dñs cuius ſeruus eſt tortus agit cõtra calumniatorem.et q̃ habentur in.l.ſed ſi vnus. ff.de iniurijs.cũ ſi. et adde bal.in.l.iij.C.ad.l.iul.vbi dixit ꝙ indicia manifeſta ſo-
4 lum excuſant accuſantẽ a calumnia. ¶†An ſeruus ſit torquendus in cauſa dñi ſui.Dic qď regulꝛ non torquetur in caput dñi.

a ¶Abſoluitur. Et adde ꝙ iunctis debet annotari purgata eſſe indicia p torturam.l.fin.et ibi barto.in.j.colũ.ff.de queſtionib.vbi dicit qď ſic faciebat.

l.j.§.ſi ſeruū s.de qō.niſi in caſibus.l.pe.C.eo.ꝙ eſt verum quā do dñs de maleficio diffamatur quo caſu nō torquetur niſi pre cedant indicia:et in caſibus ſpecialibus.l.j.§.cornelio.eo.ti.vbi vero qō eſt ciuilis:tūc ſi eſt qō dñi inter duos principaliter liti= gantes nō pōt ſeruus torqueri niſi cum veritas aliter haberi nō pōt.de qōni.l.quotiens.de rei ven.l.cum ſuper.ⁿ ēt vbi repetē= ti ſeruū fugitiuū cum pena queſtio dñi opponitur per torturaꝫ ſerui ilico reperta veritate diminutur.l.cum ſeruum quiſpiaꝫ. C.de ſer.fugi.et.l.quicunqꝫ.eo.tit.precedentibus indicijs.ſcđm glo.in.d.l.quicūqꝫ.vt qꝛ cōſtabat de fuga quicqd dixerit glo.in l.interrogari.de qō.Ubi autē agit̄ cauſa liberalis inter dñm et ſeruum:ſiue ipſe ꝓuocetur in ſeruitutē:ſiue proclamet in liber tatem non dꝫ ſeruus torqueri etiā ſi ſit malafide in quaſi poſſeſ ſione libertatis ſic intelligitur lex prima vbi cauſa ſtatus.et.l. eam.de lib.cau.¶Si vero eſt queſtio ingenuitatis: tunc exami nanda eſt queſtio per tormenta ne forte ſordida ſtipes in locuꝫ ſplendidū ſordide ſubrogeť.l.ſupra ſtatum.de queſti.ſm Ang. et Bal.in.d.l.cum ſeruum.In delictis aūt et in alijs caſibꝰ vide S.in.l.j.§.Item cornelio.de queſti.et in.§.ſi ſeruus.et in alijs.in ribus.in.d.titu.C.et.ff.ⁿ vide in.l.ſi poſtulauerit.ff.de adul.vbi de tortura ſerui.

1 ¶An in cauſa pecuniaria et ciuili deueniatur ad torturam.
2 Mercatores ceſſantes et fugitiui poſſunt torqueri: vt indicent pecunias ipſis datas ad mercandum.
3 Judex non pōt imponere noua genera penarum.
4 Officiales non poſſunt facere ſtatuta contra ius cōmune.

1 An in cauſa pecuniaria † et ciuili deueniať ad torturā.Bart.in.l.diuus.de qō.dixit ꝙ ī ſubſidium in cā pecuniaria deuenitur ad torturaꝫ ſeruorum dicens ꝙ in cā pecuniaria torquētur tm̄ ſerui non liberi neqꝫ ſtatuliberi: ⁿ non ita de facili peruenitur ad torturā in pecuniaria cauſa ſicut in criminali:et hoc qñ veritas alias haberi nō pōt vt dicit ibi tex. no.Que limita niſi cā pecuniaria ⁿ ciuilis hēat crimē annexūᵃ quia tūc deuenitur ad torturam.vt in.c.j.de depoſi. vbi vir ille belial negauit depoſitum:ⁿ ſic furtum cōmiſit.et facit.l.ex libe ro.eo.ti.ⁿ vide in.l.ſi poſtulauerit.ff.de adul.Si tamen agatur de falſo ciuiliter:et ſint indicia locus erit torture.Bal.in.l.ſicut falſi.C.de falſis.et glo.xvj.qō.iiij.c.preſbyter.Et in cauſa pecu niaria venitur ad torturam.de ſeruis tm̄.d.l.diuus.Et etiaꝫ in cauſa ciuili vbi aliaſ veritas haberi non pōt venitur ad tortu= ram.l.fina.de queſtio.et in.d.l.ex libero.Et etiā puto ꝙ in cau= ſa ciuili ardua ſi teſtis vacillat contrariatur in teſtimonio ſuo ꝙ poterit torqueri:vt diximus.S.in.c.teſtis.in teſtimonio. Tñ principalis in ciuili cauſa nō torquetur niſi habeat delictū ad= mixtum:vt in caſu.d.c.j.de depoſito.per quod alias dixi † quod
2 mercatores falliti ceſſantes et fugitiui poterunt torqueri vt in dicent pecunias ipſis datas ad mercandum quas nunc denegāt habere et dicunt illas perdidiſſe:tamen de iure capitulorūꝫ re

a ¶Annexū Adde.d.ale xan.de imol. in.l.diuus.ſ princip.ff.de qōni.et doc. in.d.c.j.

gni huius tormenta adhibentur in cauſis criminalibus iuxta prouiſionem iu
ris communis penam vltra relegationem infringentibus. vt in. c. regni tormen
ta. ⁊ in ſequenti. c. qđ incipit ſi iuſte. Quod in hoc modificat ius cõmune: vt non
in omni cauſa criminali ſit locus torture quare non erit locus torture in inſul
tu facto cum armis: nec in violentia priuata: nec vbi veniret imponẽda pena pu
blicationis bonorum: nec in percuſſionibus factis ſine armis: ⁊ in ſimilib᷒. Sꝫ
in furtis. ſic quãuis minimis in quibus imponitur pena ſanguinis: vt in iurib᷒
vulgaribus volo ꝙ cogites in vno tu qui ſtudes in alphabetis: ⁊ non in funda
mentis iurium ſi officialis fecerit bãnum in ciuitate ꝙ quicunqꝫ portauerit ar
ma: vel iuerit de nocte debeat torqueri. An hoc caſu deprehenſus cum armis
ſit torquendus: videtur ꝙ ſic per. l. j. §. et. iij. C. com. vel epiſtol. et. l. j. ff. ſi qs ius
dicen. non obtem. tamen puto contrarium eſſe verum: qꝛ officiales regni iurant
obſeruare iura: ꝯſtitutiones et capitula regni. ergo non poterunt alterare pe
nas iuris ⁊ conſtitutionem regni inferendas armorum delatoribus: vt in titul.
de pace tenen. et in conſtitutione regni. de illicita portatione armorum. et ideo
non poſſunt imponere noua genera penarum imponendo grauiorem ꝙ debe
ret: qꝛ punitur. l. iubemus. C. ad. l. iul. repet. in. l. prorumpere. ff. eo. quare dixit
3 Baldus in. l. incredibile. C. de penis. † ꝙ iudex non poteſt imponere noua gene
ra penarum: vt quod quis paliſtetur: quia iudex non debet recedere a penis: a
iure et conſuetudine inductis. per. l. moris. §. iſte fere. ⁊. l. capitalium. §. moris.
de penis. Et ſi officiales haberent arbitrium conceſſum in illis quatuor literis
arbitrarijs tale arbitrium non extenditur vltra arbitria in eis conceſſa. argu. l.
non que vis. §. non dixit. de contrata. et. l. j. §. ne autem. de caducis tollen. et. l. j.
4 ff. ſi menſor. fal. mo. dixe. cum ſimil. † ¶ Et quia tales officiales non poſſunt face
re ſtatuta contra ius commune. per not. in. l. cunctos populos. et in. l. omnes po
puli. de iuſt. et iur. et in ſimilibus niſi ex magna et vrgenti cauſa ratione frequẽ
tie vel publice vtilitatis. vt. ſ. diximus in verbo iudex in. c. licitum eſt iudici. et
per ea que habentur in. l. et ſi ſeuerior. de infami. et in. l. quid ego. §. pena gra
uior. eo. tit. Uel niſi eſſet bannum principis in quo omnis pena eſt arbitraria
ſm Bald. in. l. cunctos populos. Indicium ad torturam oritur ex his que vrge
re debent animum iudicis ad credendum maleficiuꝫ ea credulitate que moueat
iudicem: et ex indubitatis indicijs condemnet reum: et ex dubitatis torqueat ſe
cundũ Joan. an. in Spec. in titu. de proba. §. j. videndum reſtat. et in titu. de no
to. crimine ſuper. §. vt autem. vbi ponit qđ palliditas exeuntis de camera cũ gla
dio ſanguinolenta vbi inuenitur homo mortuus. de quo in. l. ſciant. de proba. ⁊
trepidatio eſt vnum indicium. ar. de queſtio. l. de minore. §. pe. delatio gladij eſt
aliud indicium ꝙ lex preſumit ad malum. C. vt armo. vſus. l. vna. libro. xj. et au
tenti. de armis. ſanguinolentia gladij eſt aliud indicium ex quo capitur conie
ctura. arg. l. vtrum. de dona. inter virum. Ubi ponit de inimicitia vel ſi tempore
occiſionis erat in loco vel receptatio occidentis qui erat famulus et domeſtic᷒
eius: vel ſi extat fama quod ſe iactuauerat qđ illum faceret occidi: ⁊ erat homo
ad id potens. Et quod inter eos offenſe preceſſerit ſecundum Joannem andre.
ibi latius tamen ſupra verſicu. quando ſtatutum.

1 ☞ Confeſſio nouiter facta facit ſemiplenam probationem.
2 Confeſſio erronea etiam ſepius repetita poteſt reuocari.
3 Teſtis examinatus ac tortus ſi vnum dixerit: et deinde repetitus dixerit aliud:
debet tertio examinari per torturam.
4 Tortus qui non eſt confeſſus delictum debet liberari.

Viſo de repetitione torti ſemper in negatione perſeuerante: et an poſſit ipſius repeti tortura. Sequitur modo videre de repitione torti qui confeſſus eſt delictum: vel circunſtantias delicti: de quo inquiritur contra ipſum. & deinde poſt torturã negat que confeſſus eſt: et non perſeuerat in confeſſione. An ipſ⁹ poſſit repeti tortura ſine nouis indiciis. Dic q̄ ſic. ſm Barto. in. l. vnius. in verſi. quero. de queſtio. et Bal. in. l. in bonefidei. C. de iureiur. qui dicit
1 q̇ † confeſſio noniter facta facit ſemiplenam probationem. et in ea cogitur perſiſtere cum nouis tormẽtis. ſm Bal. ibi in vſi. q̄ritur. et vide eũdem Bal. in. l. fi. C. de proba. et Cy. in. l. fi. C. de q̄ō. Tñ Bart. in tractatu de q̄ſtio. circa pri. arguit q̄ ſemiplene pbet p. l. ij. de exhi. re. et per. l. ij. §. dinus. de queſti. Tñ dixit q̄ niſi perſeuerata fuerit talis confeſſio plenam nec ſemiplenã probationem inducet: q̄m non confiteri: & confiteri formidine tormentorum ſunt paria. per. l. ij. C. quo. ap. q̇ dicit verius: tñ puto q̇ hoc poſſet eſſe verum quo ad vim probatiõis ad effectũ cõdemnationis non tñ ad effectũ torture inferende: q2 p ipſam cõfeſſionẽ inducit varietas: q2 ſi a principio negauerit delictũ: & apparentib⁹ cõtra ipſum indiciis torqueat & confiteat ſi deinde dicat nõ cõmiſiſſe delictũ q̇ cõfeſſus eſt in tormẽtis cõmiſiſſe ꝑpter iſtã varietatẽ poterit torqueri per no. per Bal. in. l. preſbyteri. de epiſ. & cle. vbi dicit q̄ principalis q̄ vacillat torquetur per. c. cũ in poſitionibus. de iureiurã. in. vj. alle. tex. cũ glo. in. l. nullã. C. de infa. & plene examinaui. S. in. c. incipiẽte viſo. de indiciis indubitatis. Que ſunt vera niſi ipſe daret petitionem dicẽdo ſe erraſſe cauſam aliquã allegãdo vel dictam cõfeſſionẽ fuiſſe erroneam: q2 probando errorem cõfeſſionis nõ poſſit torqueri iterũ p no. in. l. j. de confeſſis. & in. l. error. de iur. & fac. igno. & ff. de q̄ōni. l. j. §. ſi quis. Uel ſi appellaret a tortura illicita: & eius cõfeſſioni nõ ſtaret p. l. ſi cui. de q̄ō. Bal. in. l. milite. de queſtio. & cano. in. c. grauis. de depoſi. Et cũ alias quidã nobilis inculpatus fuiſſet de furto magne quãtitatis precioſorũ lapidũ per larũ & iocalium & eſſent nõnulla indicia cõtra ipſum fuit tortus & cõfeſſus fuiſſet in tortura dictũ furtũ feciſſe: & poſt torturã negaſſet dicendo q̄ ꝑpter tormẽta confeſſus fuerat. & minime tale furtũ cõmiſiſſe. deinde iterũ expoſit⁹ q̄ōnibus & tormẽtis cõfeſſus fuerat furtũ feciſſe: & poſt torturam dixiſſet minime verum dixiſſe: ſed tormentorum preſſura confeſſionem feciſſe & iterũq; retortus ſimiliter cõfeſſus fuerat: et deinde negabat & nõ pſeuerabat in cõfeſſiõe: iterũq; retort⁹ iterũ cõfeſſus fuerat & poſtea negabat in infinitũ procedendo: fuiſſetq; regia maieſtas conſulata: q̄d agendũ foret ego fui deſtinatus cõmiſſarius ad explorandũ veritatez: et prouidendum & cũ ibi fuiſſem vidi proceſſum & dictas confeſſiones examinaui dictũ nobilẽ. & nulla alia noua varietate reperta. Dixi ſibi ex parte regie maieſtatis litteras fingẽdo q̄ regis maieſtas ſibi indulgebat penã furti & omnem aliã penam: dummodo reſtitueret furtum & hoc ſcribi feci in actis qui medio iuramento negauit tale furtuz feciſſe: deinde ipſum ligari feci ad chordã q̄ ante torturã dixit. ſi me torquebitis confitebor iterũ cõmiſiſſe hoc furtũ: tñ hoc faciam propter torturã ſi milies me torquebis & verum nõ erit & a tortura deſtiti. Deinde ſibi perſuaſi q̄ daret mihi tertiã partẽ dictorũ iocaliũ ſecrete: & ego ipſum liberarem & recederet: ſimiliter negauit dicendo q̄ nõ cõmiſerat tale furtũ in negatione perſeuerando: & non in cõfeſſione ꝑpter q̇ q2 dicte confeſſiones fuerant extorte per torturam: & nõ perſeuerate: ſed perſeuerauit ſemper in negatione firmaui motũ animi mei q̄ non erat culpabilis propter q̇ ipſum liberari feci fideiuſſoria cautiõe: q2 potuiſſent apparere aliqua noua indicia cõtra ipſuz vel
2 potuiſſet repiri fur q2 vere tale furtũ cõmiſiſſet. † Nã cõfeſſio erronea et ſepi⁹ repetita põt reuocari. l. j. de erro. calcu. vbi Bal. dicit q̄ etiam ſi non ſit reiterata

poteſt infringi probato contrario.l.cum falſa.de iur.ꝛ fac.igno.Et dixit Bal.in d.l.j.de confeſſis.ꝙ confeſſioni facte in tormētis legitime illatis ſtatur ſi perſeuerat in ea niſi indicia per q̄ fuit tort⁹ fuiſſent leuia que non faciant preſumptionem:quia non ſtatur illi confeſſioni niſi perſeueret in ea.per glo.d.l.j.et l.j.§.diu⁹.de queſtio.qui videtur perſeuerare eoipſo ꝙ non reuocat:quia iſte non eſt iuſtus metus eo ꝙ iudicis auctoritas operatur ꝙ factum per talem metum valet propter executionem iuſtitie.l.iij.ꝙ me.cau.Uel ſi appellet non intelligitur perſeuerare:ſed tacite reuocare:vt not.de appel.l.creator.§.iuſſus.ſm Bald.ibi qui plus dixit ꝙ ſi prima confeſſio eſſet in iudicio ratificata.ꝛ poſſet probari ꝙ iſta noua confeſſio ratificata repetitis tormentis emanaſſet eſſet ſicut prima vulnerata a maiori vulnere:quia ſemel tortus competenter iteruꝫ non debet torqueri niſi noua indicia ſuperueniſſent.per.l.repeti.de qō.ꝛ cōfeſſioni eius confitetur falſum non dabet ſtari:quia eſſet contra naturam veri.de queſtio.l.j.§.ſi quis vltro.de appel.l.non tantū.ſm Bal.in.d.l.j.de confeſſis.ꝛ vt.ſ.diximus in alio.c.confeſſio rei facta in tormentis non habetur pro explorato facinore.l.j.§.queſtio.de queſtio.niſi perſeuerata que perſeueratio debet fieri ad locum publicum ꝛc.ff.eo.l.diuus.ꝛ.l.maritus.qua deficiente quicquid ſequitur non valet ipſo iure.ſm Barto.in tractatu.de queſtio.ꝛ Ange.in l.ij.de cuſto,reo.ꝛ in.l.j.§.ſi quis vltro.de queſtio.Merito ergo cum omnes dicte confeſſiones fuerint eodem vulnere vulnerare ꝛ non perſeuerate debuit liberari.ſm Bar.in.l.fi.ff.eo.ꝛ Cy.in.l.fi.C.eo.non enim debuit vltra tertiā vicem torqueri.per no.p Ang.in.l.fi.C.de queſtio.vbi dixit ꝙ † ſi teſtis examinatus ꝛ varius ac tortus vnum dixerit:ꝛ deinde repetitus dixerit aliud debet tertio examinari per tortutam:qꝛ non ſtabitur primo dicto nec ſecundo ſed tertio debet repeti:ꝛ ſtabitur illi dicto in quo ꝑſeuerabit tanq̄ vero.per glo.d.l.fi.in verſi.alij.Principalis enim examinatur per torturam:vt teſtis ꝛ pariſicant.l.pe.vbi Bar.de queſtio.ꝛ dixit Pau.de caſt.in ꝯſilio.cxcv.ꝙ torquens vltra tres vices diuerſis temporibus immoderate ꝓcederet.argu.l.fideicommiſſa.§.ſi q̄s.de lega.iij.ꝛ iſte ſemper pariformiter confeſſus fuit delictum commiſiſſe:deinde pluries tortus non perſeuerauit in confeſſione:ſed in negatione dicendo ꝙ metu tormentorum dixerat:ꝛ ſic de ipſis antecedentibus confeſſionib⁹ nō perſeueratis:immo negatis nulla debuit haberi conſideratio per iura.ſ.allega.preſertim:quia poſt primam ꝛ ſecundam confeſſionem factam in tormentis et reuocatam ꝛ non perſeueratam non debuit amplius torqueri:quia ſemel ſufficienter tort⁹ nō debet vlteri⁹ torqueri ſine nouis vrgentioribus indicijs:vt habetur in.l.vnius.de queſtio.ꝛ.ſ.plene viſum eſt.Et non poteſt dici hic ſuperueniſſe noua indicia.ſ.ipſam confeſſionem:quia tortus confeſſus eſt ꝛ deinde ꝓpter illam confeſſionem poſitus ad torturam:ꝛ deinde propter ſecundam confeſſionem iterum tortus.Quia ſecunda indicia per que quis repetitur torture debent eſſe diuerſi generis a primis.arg.no.in.l.per hanc.de tempo.ap.ꝛ tenet Bart.in.l.vnius.in prin.de queſtio.ꝛ in tractatu de queſtionibus.vbi dicit ſm Odoſ.ꝙ erunt noua indicia:ſi tortus dicat neminem ibi iacuiſſe vbi fuit maleficium commiſſum:ꝛ deinde contrarium fuit probatum per teſtes:ꝛ ſic iſta confeſſio in tortura pluries facta vno modo:ꝛ non perſeuerata nō poteſt dici nouū indicium genus ad torturam:ſed illud idem qꝛ dicit Bar.in.d.l.vnius.in prin.ꝙ debent eſſent indicia de nouo euidentiora primis.ꝛ iſta eſt illa eadem confeſſio pluries facta:ꝛ per torturam.ꝛ non eſt euidentius indicium primo:ſed illud idem.Et propterea potuit ſequi liberatio ne in infinitum torqueretur:et quia fuit cōpetēter tortus. Quibus ſubijcio aliud exemplum in cauſa mihi cōmiſſa:alias ſuccedēs.Quidam albanēſis fuit accuſatus de furto pānorum ex tirato=

riſs regijs facto ⁊ apparētibus indicijs contra ipſum fuit poſitus ad chordam:⁊ confeſſus furtum:⁊ cum interrogatus foret vbi poſuerat tale furtum dixit ꝙ in domo propria in ſcrineo. miſimus ad domum ⁊ non eſt ibi inuentum furtum:⁊ pro tali mandacio ⁊ variatione fuerūt date due tracte chorde:vt verum diceret et dixit ꝙ re vera poſuerat extra ciuitatem in quadam grita: miſimus ad gritam:⁊ non fuit ibi repertum ꝑpter quod repetita tortura:iterum dixit ꝙ forte fuit inde ſubtractum furtum deinde iterum variat in corda ꝙ vendiderat cuidā quem non cognoſcebat ⁊ pecuniam expenderat:deinde repetitus ad chordā. vt manifeſtaret emptorem dixit pignoraſſe cuidam iudeo:⁊ iudeus affrontatꝰ dixit quod nō erat verum nec inuenta eſt partita in eius libro.deinde dixit qđ confeſſus fuerat propter impreſſionem torture.fuitqꝫ propterea dubitatum an poſſet puniri ⁊ dixi ꝙ erat liberandus:quia videbatur talis confeſſio facta per torturam:⁊ impreſſionem torture:⁊ delictum confeſſatum non erat verificatum prout requiritur:vt alias diximus.ꝫ. per tex.in.l.j.§.diuus.⁊ in.§.ſi quis vltro. de queſtio.⁊ in.l.diui.de penis.⁊ in.l.non tantum.de appel.cum ibi not.etiā
4 per ſupradicta.Et licet Bar.in.l.ſi.de queſtio.dixerit † qđ ſi tortus non confiteatur delictum ꝙ ſit liberandus quaſi indicia ſint purgata:intelligo ꝙ ſit liberādus ab illa inquiſitiōe ⁊ non diffinitiue a delicto.per nō.per Saly.in.l.ſi quis adulteri.C.de adulte.vbi dixit per glo.ibi poſitam ꝙ ſi iudex habet ſufficientia indicia contra accuſatum qui pluries tortus nihil confeſſus eſt non debet ipm abſoluere diffinitiue:ſed debet concedere abolitionē accuſatiōis.per.l.abolitionem.eo.titu.⁊ idem ipſe tenet in in.l.ſi quis alicui. ad.l.iul.ma.vbi dixit qđ ſi reus delatus in illo crimine tortus nihil confeſſus fuit propter quod accuſator fuit tortus qui nihil probauit ꝙ iudex neutrum abſoluet:ſed rem indiſcuſſam dimittet:⁊ ideo ꝙ debebit liberari fideiuſſoribus.⁊ non diffinitiue abſolui a crimine:⁊ idem videtur tenere Saly.in repe.l.ſi quidem.C.de accuſa.non tamen clare:quia poſſent indicia ſuperuenire.

1 ¶ Error preſumitur ex perſuaſionibus que ſunt circunſtantie erroris.Et quō probabitur perſuaſio.nu.2.
3 Confeſſio pōt reuocari poſt ſententiam latam qñ eſt facta coram incompetēti vel extraiudicialiter.
4 Confeſſio dicitur ſponte facta etiam ſi delinquens fuerit detentus a iudice qui non dicitur metum intuliſſe.
5 Confeſſio erronea non poteſt reuocari quando error cadit in latam culpam.
6 Perſeueratio debet fieri pluries diuerſo tempore.
7 Confeſſioni que non incipit a tormentis ſed fit ſponte ſtandū eſt ſi ſit vera.
8 Confeſſus ſponte non appellat.
9 Confeſſio facta calore iracundie poteſt reuocari.
10 Confeſſio iurata poteſt pretextu erroris reuocari.
11 Confitens ex interuallo pōt ſuam cōfeſſionē interpretari ⁊ ꝑpterea in facta cōfeſſione in criminalibꝰ datur terminꝰ cōfitenti ad faciēdas ſuas defenſiōes.nu.12.
13 Conſanguinei ⁊ amici admittuntur ad probandum errorem confitentis ⁊ confeſſionem reuocantis.
14 Litere amicorum admittuntur ad probandum hominem viuere qui dicitur occiſus ab inquiſito.
15 Bannitus ex delicto an poſſit torqueri ſi capiatur?
16 Accuſatus nolens reſpondere accuſationi poteſt torqueri vt confiteatur etiā ſine indicijs.
17 Pars non poteſt torqueri ante publicationem proceſſus.

Sequitur queſtio quotidiana. Quidam inquiſit⁹ de crimine fuit confeſſus crimẽ ſine tortura ad perſuaſionem officialis ꝓpter quod poteſtas ipe intendit vigore ſue confeſſionis ꝓcedere contra ipſum ad condẽnationem. hic clamat ꝙ talis confeſſio fuit extorta per poteſtatem qui ſibi perſuaſit ꝙ confiteretur crimen ex certis bonis reſpectibus ꝛ de pena non curaret nec timeret: de aliquo propter honorem curie alias haberet chordã: ꝛ ſic dicit confeſſionem extortam per deceptionem officialis: ꝛ ipſam tanꝙ extortam ꝛ non verã reuocare vult dicens ſe innocentem an hoc poſſit facere. Et dico ꝙ ſic: qꝛ iſta confeſſio fuit extorta per officialẽ eius ſuaſionibus contra formã iuris: ꝛ põt reuocari. ſm Dy. in tractatu de queſtionib⁹. qui admouet iudices ꝙ non faciant iſtas perſuaſiões in ſpecie: ſed generaliter petant quis cõmiſit crimen ꝛc. per tex. in. l. j. C. qui queſtionẽ habitur⁹. de queſtionibus. vbi dicit tex. ꝙ videẽ magis extorquentis ꝛ ſuggerentis ꝙ requirentis. ꝛ facit. l. j. §. perſuadere. de ſeruo corru. facit. l. prius cũ ibi not. ad ſille. et ꝙ habenẽ in. l. ſi poſtu. in §. ſi negauerit. ff. de adul. Propter quod dico ꝙ poterit reuocare talem confeſſionẽ ſi in ea ſponte non perſeuerauerit: qꝛ cõfeſſio quam quis facit ad perſuaſionẽ aduerſarij facili⁹ reuocaẽ ꝙ illa quã qs facit a ſeipo. l. j. §. ſi. quando anna. eſt actio. de peti. de ven. inſpi. l. j. §. ſi oẽs. ꝛ Bart. in. l. non fatetur. ff. de confeſ. per iſta iura. vbi dicit † ꝙ ex perſuaſionibus que ſunt circunſtantie erroris preſumiẽ error. ꝛ in. l. error. de iur. ꝛ fac. ignor. niſi ipſa confeſſio fuerit deinde perſeuerata. per tex. ſing. in. l. j. in verſi. tran. de plus peti volentem ſecundam confeſſionem: ſpontaneam poſt primam purgare vitiũ extorſionis in prima cõmiſſam per eum in cuius fauorẽ fit confeſſio. ſm Ludo. in cõſi. cccclxxxj. vbi etiã qñ eſſet iurata. ꝛ dicetur. J. ꝛ Bar. in. l. cum falſa. ff. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ etiã qñ eſſet iurata debet iudex verificari facere ipſam confeſſionem extortam per veriſimilitudines: vt alias. ſ. diximus. vt habeat veritatem luculentam. † Probabiẽ aũt iſta perſuaſio ex forma interrogationum ex actis apparentium: ꝛ ex monitionibus ſibi factis. vel per notarium actorum qui debet omnia ſcribere etiã variationes ꝛ vacillationes: vt habetur in. c. qm̃ contra falſam. de proba. ꝛ. ſ. diximus in alijs capitulis. Et ſic an iſte confeſſiones perſuaſionibus poſſunt confeſſionem perimere: annullare: ꝛ reuocare. Jn quo Bar. in tracta. de tortura dixit ꝙ etiam ſi teſtis fuerit tortus: ꝛ in tortura fuerit confeſſus: ꝛ ante ſententiam dixit ſe erraſſe ꝙ poteſt reuocare errorem facti: qꝛ non videtur fateri. l. ij. in prin. de confeſ. ꝛ. l. error. de iur. ꝛ fac. igno. ar. l. ij. quo. appel. non reci. Quia condemnato ꝛ confeſſo in tormentis facta perſeuerãtia etiã poſt ſententiam ſubuenitur propter errorem ſuum de ignorantia ſua docere volenti que ſi oſtenditur abſoluetur. ff. eo. l. j. §. ſi quis. quia cõfeſſus formidine tormentorum auditur. d. l. ij. C. quo. appel. ꝛ ſi in iure errauerit: tũc non audiẽ cõtra cõfeſſionẽ. d. l. error. ſm Bar. ibi: qui etiã dixit ꝙ niſi perſeuerata fuerit talis cõfeſſio ꝙ nec plenã ne ſemiplenam cõfeſſionem inducit: quia non cõfiteri ꝛ confiteri formidine tormentorum ſunt paria: ꝛ dixit Jnno. extra de electio. c. ꝗ inquiſitionẽ. ꝙ poteſt dicere ꝙ in alium caſum intelligaẽ ſua cõfeſſio extraiudicialis per. l. generaliter. C. de nõ nu. pecu. ꝛ in. c. cũ dilectus. de ſucceſ. ab inte. et de accuſa. c. ſi cõſtiterit. vbi vide Jnno. qui dixit in. c. mulieri. de iureiur. ꝙ licet non poſſit quis venire cõtra ſuã confeſſionẽ † tamen poteſt poſt ſñiam latã cõfeſſionẽ reuocare qñ eſt facta coꝛã incõpetenti vel extraiudicialiter. Bal. aũt in. l. ſi. C. de ꝓba. dixit ꝙ cõfeſſiones ꝑ tormenta extorte que nõ per ſe: ſed cũ ꝑſeuerãtia fama: ꝛ veriſimilitudinib⁹ facti vel alijs adminiculis indicãt veritatẽ nõ reuocanẽ. ſm Nico. de mata. qui ꝓpterea dixit ꝙ nihil prodeſt confitenti in

tormētis reuocare cōfeſſionē ſi cōtra ſe ſint alia indicia cōiūcta
cū cōfeſſiōe q̄q̄z extorta q̄ inducāt indubitabiliter veritatē; niſi
reuocans ꝓbaret cōtra vel clare vel ꝑindicia elidentia contra
ria indicia. Saly. aūt in. d. l. fi. dixit ꝙ dictum Bal. ſibi non pla=
cet: q꞉ fruſtra eſſent leges que reuocationē permittunt ſine ali=
cuius cauſe ꝓbatione dicēs ꝙ ſi dicas reuocatio tollit preiudi=
cium ꝙ facit cōfeſſio: ſed nō ꝓiudiciū indicij ꝙ nūc cōfeſſio reuo=
cata inducit: q꞉ iſtud indicium nō eſt indubitatū ꝓpter tormen
ta: ⁊ quodlibet indiciū oportet eſſe indubitatum: ⁊ luce clari⁹
alias ſm doctrinam Bal. freni temperies nō imponerent iudici=
bus. quā lex imponere voluit. per. l. q̄ ſniam. de penis. iſta ſunt
verba Saly. tñ nullius ſaporis. Bal. aūt in. l. ſi quis in hoc ge=
nus. de epiſ. ⁊ cle. dixit ꝙ ſola cōfeſſio: vt poſſit veniri ad condē
nationē in criminalib⁹ debet eſſe ſponte facta. ⁊ veriſimilis. ff.
de q̄ō. l. j. §. ſi q̄s vltro. ſi fiat ante ſniam: ſecus ſi poſt ſniam extra
4 iudicium per glo. in. l. nō tm̄. ff. de appel. dicēs † ꝙ dicit ſpōte fa
cta etiā ſi fuerit detētus a iudice q̄ nō dicit metū inferre. niſi ꝓ=
bet metus vel tortura vbi plus dixit ꝙ ſpōte cōfeſſus maleficiū
ſi iudex eū de facto abſoluit ex tali ꝯfeſſione nō reſultat aliquis
effectus poſtq̄ eſt iudicatū cōtra cōfeſſionē. ſm Innō. extra de
iureiur. c. mulieri. q̄ etiā dixit in. l. cū falſa. de iur. ⁊ fact. ꝙ cōfeſ
ſio non vera in iudicio preiudicat ipſi confitenti: q꞉ probationē
inducit nō ꝓbato cōtrario. tñ loquitur in ciuili: ſed in. l. error. de
5 iur. ⁊ fac. dixit † ꝙ cōfeſſio erronea nō pōt reuocari [a] qñ error ca
a dit in latā culpā: ſecus ſi nō cadit in latā culpā: ⁊ q꞉ pōt reuoca
ri ſi ēſt in facto vſq̄ ad ſententiā. per. d. l. error. ſubdēs ꝙ ꝯfeſſio
facta ſuper homicidio nō pōt reuocari: ⁊ ꝓiudicat qñ confitens
non poteſt contrarium ꝓbare. l. ſi is cum quo. ff. de cōfeſſis. ſm
gloſ. et Cyn. in. d. l. error. de quo articulo late dixi. S. in verbo
confeſſio. in. c. j. qui plus dixit ꝙ erronea confeſſio non poteſt re
uocari poſt ſententiam. niſi eſſet falſa per relationem ad ali=
quā ſcripturam. per. l. ſi fideicōmiſſarium. de confeſſis. qui dicit
ꝙ erronea cōfeſſio reuocatur poſt ſententiā. ⁊ ſubuenit erranti
beneficio reſtitutionis: vt ibi latius per ipſum: q̄ etiā dixit in. l.
ij. de errore calculi: quod cōfeſſio erronea etiā ſepius repetita
pōt reuocari niſi fuerit facta ex certa ſcientia que ſi non fuiſſet
iterata poſſet infringi etiam ꝓbato cōtrario. p. d. l. cū falſa. que
in iure facta nocet etiā nō reiterata. p. l. j. de confeſſis. ⁊ in. l. ru=
ra. de omni agro. lib. x. Et plus dixit id Bal. in. l. ſicut. de repu.
here. quod ſi quis eſt confeſſus in iudicio ſtatur ſue confeſſioni
etiam ſine cauſa ⁊ informat: tamē loquitur in ciuili: quia in cri
minali in confeſſum requirit ſententia indiſtincte: q꞉ poſſet con
trarium ꝓbare. l. ſi confeſſus. de cuſto. reo. ⁊ idem bar. in. l. ict⁹
fuſtiū. de infami. ⁊ idē in. l. ꝓinde. ad. l. aq̄l. ideo d꞉ dari ſnia. l. j.
§. diuus. de queſtio. licet aliter dixerit Andre. de iſer. in conſti.
regni penam eorum. ⁊ bald. in. d. l. ictus fuſtium. ⁊ ꝙ ſententia
requiratur tenet Innocē. in. c. cum ſuper. de confeſſis. licet in. c.
ij. ⁊ in. c. qualiter ⁊ quādo. de accu. videatur aliter dicere. ⁊ q̄d
habetur in. c. romana. de appel. in. vj. ⁊ dixit Ange. in. j. de cō=
feſſis. ꝙ ex cōfeſſione iudiciali non poteſt quis cōdēnari niſi ſit

a ¶ Reuocari. An qñ q̄ confeſſionē ſuam reuocare poſſit vide tu fely. in. c. cū dilecti. v. colū. l fi. v̄ſi. nō. xj. vbi ēt an qñ q̄s cōfeſſionē ſuā ad aliq̄d admittat ibi. in prin.

perſeuerata:tamen idem Ange.in.l.j.de re iudi.dixit ꝙ glo.d.l.j.de confeſ.hꝫ
locum in confeſſione extorta per tormenta.alās ſecus niſi probaret̄ falſitas con
feſſionis.ſm Spec.in ti.de confeſſis.§.effectus.preſertim ſi eſſet extorta p tor=
menta ſine indicijs:quia ꝙuis perſeuerata non damnatur ex ea per glo.ſing.⁊
6 Bar.in.l.j.de queſtio.⁊ idem Inno.in.c.cauſam matrimonij.de offi.deleg.† ⁊
propterea perſeueratio debet fieri pluries diuerſo tempore.ar.glo.in.l.iiij.de
pigno.ac.⁊ tꝫ bald.in prin.C.in hoc caſu quando confeſſio eſſet pluries perſe=
uerata an poſſit pretextu erroris reuocari.Ludo.in repe.l.ſi vero.§.de viro.ff.
ſolu.mat.in.xxxj.fallentia late proſequitur hoc an confeſſio geminata poſſit
pretextu erroris reuocari etiam vbi iuramentum interuenit.nam iudices ſolēt
deferre iuramentum reis quando ipſos examinant ⁊ interrogant in criminali
bus:de veritate dicenda.⁊ bald.late in.l.iuſſu.⁊ ad pecunias.⁊ in.l.cum precū.
de libe.cau.vbi de intellectu gl.in.c.ex litteris.de diuor.volentis confeſſioneꝫ
poſt terminum deliberatorium non poſſe reuocari pretextu erroris:ꝙ late pro
ſequitur Ludo.in conſil.cccxcj.⁊ in.d.§.de viro.⁊ ſic videatur dicendum in caſu
confeſſionis pluries perſeueratis.tamen dic vt ibi.⁊ in.d.§.de viro.⁊ quia ipſe
etiam in deliberando poſſet errare vide de veritate in dictis iuribus.⁊ in.d.l.
error.⁊ in.l.non fatetur.de cōfeſſis.⁊ late Lud.in.d.conſi.examinauit quando
interuenerit iuramentum in ipſa confeſſiōe ſi poteſt pretextu erroris reuocari:
⁊ idem Lud.in conſi.cccxlvj.⁊ tetigit And.de Iſer.in conſti.regni.ſi dāna clan
deſtina quando confitens iurauit.Et circa ſupradicta de cōfeſſione facta in tor
mentis ſi debeat ei ſtari vel poſſit reuocari.bald.in.l.j.C.de confeſſis.dixit ꝙ ſi
preceſſerunt legittima indicia ⁊ argumenta ꝙ ei ſtatur preſertim ſi perſeuerat
ſi tamen non preceſſerunt leuia non facientia preſumptionem non ſtetur confeſ
ſioni niſi in ipſa perſeueret.per glo.d.l.j.de confeſſis.⁊.l.j.§.diuus.de qō.qr vr̄
perſeuerare eo ipſo ꝙ non reuocat:qr iſte non eſt iuſtus metus eo ꝙ hoc operat̄
auctoritas iudicis propter executioneꝫ iuſtitie.per.l.iij.ꝙ me.cau.dicens ꝙ ſi ap
pellat non intelligitur perſeuerare:ſed tacite reuocare.per not.in.l.creditor.§.
iuſſus.de app.Subdens ꝙ ad hoc vt non poſſit appellare iudices faciunt ipſuꝫ
de nouo duci ad tribunal:⁊ ibi publice confiteri.per.l.ij.de cuſt.reo.Et ſi poſſit
probari ꝙ illa noua confeſſio repetitis tormētis:qr ſi emanaſſet eſſet ſicut pri=
ma vulnerata:⁊ maiori vulnere:quia ſemel tortus competenter iterum non dꝫ
7 torqueri niſi noua indicia ſuperueniant.l.repeti.de queſti.vbi bal.concludit †
qḋ confeſſioni que non incipit a tormentis:ſed fit ſponte ſtandum eſt ſi confitet̄
verum:⁊ nocet confitenti niſi eſſet talis confeſſio q̄ poſſet interpretari in bonā
partem.c.cum dilecti.de accu.ſi vero confitetur falſum non eſt ſtandum:qr eſt
ꝯtra naturam veri.de qō.l.j.§.ſi quis vltro.de appel.l.non tantum.⁊ vbi dubi
tatur.tunc preſumitur vera ⁊ ſponte facta quia iurat de veritate dicenda:⁊ qr
quis non preſumitur in ſe mentiri.⁊ dixit Joan.an.in.c.romana.§.ſi autem.de
8 appel.† ꝙ ſponte confeſſus non appellat ⁊ iudex non debet deferri eius appel=
lationi:immo ſtatim in criminali poteſt exequi ſuam ſniam.de appel.l.conſti=
tutionib⁹.niſi vellet allegare errorē.vel niſi ſuperior inheret vel niſi etiam iu
dex detulerit appellationi.vel niſi infra.xxx.dies nō dederit apoſtolos.ſm bal.
in.d.l.j.Ubi etiam dixit ꝙ quando dubitetur vtrum confeſſio fuerit facta metu
tormentorum ſi nulla fuerunt adhibita imputet ſibi confitens ſi fuerunt adhi=
bita vel precedebant mine terribiles:quia preſumitur metus:niſi eſſet talis ma
lefactor cui iudex tanq̄ terribilis deberet minari:qr potius debent p̄ſumi ꝯtra
confitentem q̄ contra iudicem dicens ita debere intelligi bald.in.l.de pup.§.ſi
quis ipſi pretori.de noui ope.nun.Et ſic cum due p̄ſumptiones poſſunt eſſe vna
metus:alia ꝙ ex conſcientia criminis:preſumitur potius ex cōſcientia criminis
ſm Bal.

9 ſcdm Bal. ibi. †Et non ſolum confeſſio erronea poteſt reuocari: ſʒ
a etiam facta calore iracundie [a]. gl. in. c. ex literis. de diuor. niſi ſit facta dato termino ad liberandum: ⁊ deliberauit per glo. ibi. ⁊ per glo. ij. q. j. c. ſi quis. ⁊ dixit Ja. bu. in. l. de etate. §. qui iuſto. de interro. actio. qđ in reuocatione confeſſionis facte ante lit. conte. non requiritur iuſtus error. ſecus poſt litem conteſtatā.
10 ⁊ in Specul. de confeſ. in fi. l. is qui ſe. de rei ven. †Nam etiā confeſſio iurata poteſt pretextu erroris reuocari: vt in. c. cum dilecti. de accuſa. ⁊ glo. ſingul. in dicto. c. ex literis. que etiaʒ poteſt incontinenti reuocari. c. preterea. de teſtib⁹ cogen. etiam anteꝙ ſit in ſcriptis redacta. c. olim. de cenſibus. ⁊ gloſ. in. c. cum in poſitionibus. de iureiur. in. vj. ſcdm Bald. in. l. edita. de eden. niſi fieret malitioſe. ſcdm gloſ. in. c. apud miſericordem. xxxij. q. j. ⁊ in
11 l. rura. de omni agro deſer. †nam poteſt confitens ex interuallo ſuam confeſſionem interpretari. d. c. dilecti. ſcdm Bald. in tit. qui ſucce. tene. §. item. Si tamen apparet confeſſio accuſati ⁊ non dicitur ſcriptura quod fuerit ſponte facta preſumiť facta ſponte. ar. glo. in l. ſed ⁊ ſi quis. §. queſitum. ff. ſi quis cau. quia in iudicijs non preſumitur metus adhibitus. l. non eſt veriſimile. ꝙ me. cauſa. ſcdm Bal. licet latius in. d. §. queſitum. Si tamen curia dicat ꝙ fuit ſponte confeſſus ⁊ inquiſitus dicat quod formidine tormentorum adhibitorum ⁊ inferendorum. Bald. conſuluit. ꝙ ex quo tales confeſſiones conſueuerunt extorqueri per tormenta debet preſumi formido. ⁊ hoc dicat ratio naturalis: quia nemo vitam ſuam odio habet. ⁊ Pe. de ancha. in conſi. cxxij. incip. viſa inquiſitiōe tenuit qđ pſumitur formidini tormentoꝝ. dicēs quod confeſſus formidine tormentorum debet reuocare confeſ
12 ſionem. vt in. d. conſilio late dixit per multa iura. ¶† Propterea conſuluitur quod facta confeſſione in criminalibus detur terminus confitenti ad faciendas defenſiones ſuas quo caſu poterit contra confeſſionem aliqua probare illam reuocare ⁊ interpretari per ſupradicta. Et ideo dixit Bald. in. l. ij. C. de cuſto. reo. quod qñ quis cogitur ad confitendum debet apud acta cōfiteri ⁊ debet ipſum duci facere ad banchum apud acta ⁊ cauti⁹ quod interſint duo teſtes qui videant ſpontaneam confeſſionē dicens qđ Azo in ſumma de confeſſis. dixit quod cautius eſt ꝙ tempore quo mittitur ad ſupplicium quod illam confeſſionem ratificet. dicens quod tunc requiritur perſeuerantia quādo confeſſio emanauit per torturaʒ. ſecus ſi ſponte: quod tenet Gandi. ⁊ Barto. Et ſic dicit Bald. in. d. l. ij. quod quando in confeſſione perſeueratur tacite. i. quia non reuocatur confeſſio. tunc ſi ſponte emanauit ſufficit ad condemnationem: aut metu tormentorum ⁊ non ſufficit. immo repetenda eſt confeſſio. ſi autem reuocatur confeſſio: quia non perſeueratur in ea tacite vel expreſſe admittitur reuocatio ſi ſint aliqua indicia facientia pro reuocatione ⁊ ſi poteſt cogi confiteri ergo fortius poteſt cogi perſeuerare in confeſſione. alias illa reuocatio non procederet: niſi allegaretur error ⁊ probaretur. alias non ſtaret per allegantem ſed ſtaret per iudicem quo minus probaret. ⁊ quod no. de infa. Lictus tamen poſſet interpretari confeſſionem per. d. c. dilecti.

a ¶Iracundie. Adde tu Fely. in fi. ex lfis. de iure iur. ⁊ in. c. dilecti. de excep. i pñ. vl. col. in verſi. ꝺ alijs geſtis ⁊ remiſſiue l c. ſi ꝟo. in. ſ. col. poſt me. in ꝟ. ⁊ ꝑ hoc apparet circa fi. de iure iuran.

de accu. Nam ſi fuit confeſſus occidiſſe hominem poterit probare quod ad ſuā
legitimam defenſionem occidit vel quod erat bannitus. vel quod erat rebellis
vel hoſtis aut quod occiſus minatus fuerat mortem confitenti qui poterat in=
continenti occidi. vel fuerat repertus depopulari agrum qui poſſunt occidi. l.
j. C. quādo licet ſine iudi. ven. vel qꝛ fuit repert⁹ in adulterio vxoris. l. gracch⁹.
de adul. vel qꝛ fuit repert⁹ in raptu mulieris honeſte qui potuit occidi. l. j. C. de
raptu virg. vbi tex. vel quia percuſſerit leuiter ⁊ percuſſus fuit mortuus ex ſua
negligentia ⁊ ſimiles probationes facere vel probare errorem. quia homo qui
dicitur occiſus viuebat vel quod alter occidit eum. vt in. l. inde neratius. §. fin.
ad. l. acquil. vel ſi fuiſſet confeſſus furtum poterit probare furtum fuiſſe dome
ſticum quod eſt impunitum. ff. de penis. l. capitalium. §. furta. vel quod res que
dicuntur furate erant ſue qđ eſt contra naturā furti. ſm Ludo. in conſilio. cccxc.
vbi dicit quod ſi quis recipiat res habitas pro derelicto a dn̄o licet confiteatur
eſſe furtum non ſtatur ſue confeſſioni: quia lex repugnat furto ꝙ non dicat̄ dn̄o
inuito fieri qui cōfeſſiones reoꝝ non debent haberi pro exploratis facinorib⁹.
de queſtio. l. j. §. diuus. ⁊ in. §. ſi quis vltro. e. titu. ⁊ in. l. diui. de penis. ⁊ in. l. nō
tm̄. de appel. Sic ergo iudex in iſtis confeſſionibus debet eſſe valde aduertēs
⁊ videre an ſi ſint veriſimiles per ea que habentur in. l. capite quinto. de adul=
ter. ⁊ in. l. ſi qui adulterij. C. eo. Et ſubſit cauſa delicti confeſſati. vt ſi dicat per=
cuſſiſſe vel occidiſſe hominē ⁊ nulla ſubſiſtebat cauſa quare hoc facere debuiſ=
ſet. l. milites. ⁊. l. decuriones. C. de queſtio. nam videm⁹ multos imbecilles ani
mo confeſſos crimina. ⁊ deinde in ſupplicio iudicio anime ſue iuraſſe hoc non
eſſe verum ⁊ repertum fuiſſe dixiſſe mendaciū crimina confitendo. Et adde no.
qđ non ſolum ipſe principalis poſſet ſuam confeſſionem reuocare in qua eſſet
error vel impreſſio torture. ſed etiam pater poſſet reuocare confeſſionē filij pro
ſuo intereſſe. glo. in. l. j. §. ſi abſens. ff. ſi ex noxa. cau. ⁊ Bar. in. l. cū fili⁹. in prin.
de ver. ob. Et ſi ſit cauſa perſonalis non ſolum admittit̄ pater ſed quelibet con
iuncta perſone ad reuocandum confeſſionē ⁊ probandū contrariū ꝓ ſuo intereſ
ſe. ar. l. j. ij. ⁊. iij. de li. cau. ⁊ de appel. l. non tantum ſm Bal. in. d. §. ſi abſens. qđ
habet locum etiam in ſpurio. ſm Bal. in. l. j. C. de confeſ. in repe. ⁊ Bal. in tit. de
13 confeſ. in addi. Spe. in ſi. vbi alia iura alle. †Et addas vnum ſingulare quod ad
probandum errorem confitentis et confeſſionem reuocantis admittuntur con=
ſanguinei ⁊ amici illius confitentis. ſm Ange. in. l. ſi his cum quo. ff. de cōfeſſis.
ar. l. aditos. C. de appel. ⁊. l. aditos. C. de epi. au. ⁊. l. nō tm̄. ff. de appel. qđ tenet
14 Spec. in ti. de confeſſis qui dixit. † quod ad probandum hominem viuere qui
dicitur occiſus ab inquiſito admittuntur littere amicorum. ⁊ tꝫ etiam Spe. in
ti. de inquiſitione. §. j. ver. ſed nunquid vbi dixit ꝙ ad probandū innocentiā ad=
mittunt̄ teſtes domeſtici ⁊ minus ydonei. ¶ Modo videndū erit de purgatiōe
indicioꝝ qualiter ⁊ qn̄ dicant̄ purgata fuiſſe. ⁊ dico ꝙ ſi iudex bis vel ter torſit
reum ⁊ non fuit ꝯfeſſus aliqd ꝙ debebit hr̄e indicia ꝓ purgatis. alſ videretur
illum pro conuicto habere ex ſolis indicijs ſi ipm̄ nō liberaret quouſqꝫ confite
retur. ⁊ ideo dixit Bar. qđ iudices hoc agens male faciunt in. l. fi. de queſtio. cū
debeant moderare ꝓcedere in tortura. vt in eo. ti. §. tormenta. propterea immo=
derate procederent ſi vltra tres vices diuerſis temporibus qōnē repeterent cū
ſit preiudicialis. ⁊ ar. l. fideicōmiſ. §. ſi qs. ⁊ de leg. iij. ſm Pau. de ca. in ꝯſi. cxcv.
Purgantur etiam indicia qn̄ probat inquiſit⁹ aliquid qđ extinguit crimē. vt qꝛ
in homicidio ꝓbauit qđ occidit ad ſuā neceſſariam defenſionē. ſm Ang. in. l. ſi
vacantia. de bo. vacā. circa fi. Itē qn̄ reus hꝫ aliqua idicia ꝓ ſe que eſſent magis
grauia qꝫ illa que ſunt contra ipſum. l. j. §. ad queſtionem. eo. ti. vbi Barto. ⁊ qn̄
eſſet contra reum vnus teſtis ⁊ pro reo eſſet vnus alter dignior illo ſm barto.

in.l.vnino.§.iudex eo.ti.Licet Bal.in.l.j.C.de furtis dicat aliſ.
a ¶ Purgatur etiam indicium ſi probetur ꝙ ſit bone fame[a] quia facit illud eſſe purgatum ſm Ang.in.l.j.§.ſed ſi ex in ꝓuiſo .de re milita. Uel ſi offenſus exculpat reum qui dicitur offendiſſe di cendo ⁊ confitendo ꝙ ipſe non fuit culpabilis ſm Bal.in.l.fi.C. communia delega.vbi dixit ꝙ ſi teſtator exculpauit reũ ꝙ ex in dicijs non torquebiſ quia habet indicium innocentie pro ſe.per l.Paulus.§.j.de bo.liber . dicens ꝙ ſi liquide conſtaret de cri mine ꝙ puniretur per.l.ij.ff.ad ſilſ.tñ Bal.in.l.transigere.C.de tranſact.tenet ꝙ non valeat cõfeſſio offenſi quando conſtaret contrarium vel facti qualitas manifeſte oppoſitũ declaret.:Lȝ Jaco.but.ibi teneat ſimpliciter ꝙ confeſſio offenſi excuſet offen
b ſorem[b].⁊ opi.Bal.ſequiſ Lodo .in conſilio.cxiij .⁊ vide Bald. in.l.accuſationem.C.qui accuſa.non poſſunt.de quo vide bal. in.l.ſi inſtituta.§.j.de inoffi.teſta.⁊ in.l.j.§.ſi quis moriens.ad ſille.vbi ꝑ alios.Item ſpontanea ꝯfeſſio purgat antecedentem factam in tormentis.vt habes late.ſ.in.c.an ex ſola confeſſiõe. Item per torturam teſtis vilis ⁊ ignoti purgatur precedens ei⁹ infamia ſeu vtilitas.vt in.l.j.§.itez cornelio.de qõni.⁊ in auſ.de teſti.§.ſi vero ignoti.⁊ in.l.ex libero.eo.titu.⁊ vide.ſ.in ſi.ꝯtra
15 indicia.¶ †An ſi capiaſ bãnitus ex delicto poſſit torqueri.Dic qȯ ſic qꝛ bannito propter delictum facit ꝓſumi contra delinquẽ tem ſuꝑ delicto.l.j.⁊.ij.de requi.re.ex quo ex qualitate ꝑſone poterit ſubijci tormentis.ar.de qõ.l.milites.Nõ tamen punieſ niſi de veritate delicti fuerit confeſſus ⁊ conuictus.ſm Bald.in
16 l.j.de.C.heredi.inſtituẽ.¶ †Accuſat⁹ nolẽs.rñdere accuſatiõi poteſt torqueri vt confiteatur etiam ſine indicijs quia non tor⸗ quetur ad punitionem.ſed vt rñdeat bal.in.l.accuſatione. C.q̃
17 accu.nõ poſ.ꝑ.l.neganda.⁊.l.his q̇.C.e.ti.¶ †Ante publicatio nem ꝓceſſus pars non põt torqueri.Ja.bu.in.l.ſolã.C.teſti.qȯ vſ verum ſine dubio ad petitionẽ ꝑtis:ſȝ ſi fiat ex offõ iudicis nõ eſt vis ſi fiat publicatio vel non ſm Inn.in.c.cum clamor.de.te⸗ ſti.Tamen primum eſt titius qꝛ cum tortura nõ debeat fieri niſi in defectum ꝓbationis ⁊ niſi precedentib⁹ indicijs:⁊ cuȝ adhuc nõ cõſtet de eis qꝛ ꝓceſſus nõ eſt publicatus nihil ꝓbat:vt not. in.d.l.ſolam.ergo non eſt locus torture.ita Bal.in.d.l. milites nam teſtes poſſent repulſari ⁊ indicia vacuari. vt.ſ.dixim⁹ .Et dixit bal.in.d.l.milites.ꝙ ſi tortura eſt adhibita in caſu a iure non permiſſo non vitiat reliquum proceſſum ſed ille actus in ſe non tenet.per.l.j.de queſtio.

1 ¶ Confeſſio rei a ſeipſo facta ſponte apud acta an ſit ſufficiẽs ad condemnationem? ⁊ nu.2.

1 Nunc videndum eſt †de confeſſione rei a ſeipſo facta ſponte apud acta an ſit ſufficiẽs ad condemnationem vel non.glo.in.l.ij.C.de cuſto.te net quod non dũ allegat.§.diu⁹ ſeuerus.qui loquiſ indiſtincte.⁊ idẽ ſentit ibi glo.in ver. perſeuerãte. et idem videtur tenere gloſ. in.l. auxilium §.de⸗ lictis.de minor. in verbo fateatur. et hoc aſſerit Cy.ibi tenuiſ⸗ ſe Franc.accur.⁊ ſentit gloſ.in.l.j.ff.eodẽ.vt tres confeſſiones

a ¶ Fame. adde .d. pe. phi.cor.l ꝯſi lio.lviij. ici. viſa. ijlitera r.in.ij.ꝑte.ꝑ ut,ẽt dixi . ſ. ꝟſ.an ſteſ dt cto.torti. in vij.colũ. vbi ẽt ꝑ eundẽ.

b ¶ Excu⸗ ſet offenſo⸗ rez.An ⁊ qñ excuſat.⁊ qñ nõ vide tu ſe ly. in.c. j. in vi.col. circa fi.§ .q̃d aũt de ꝓſump.

requirantur: que gloſ. communiter nõ tenetur ne forte innocẽs perire feſtinans ad ſupplicium perducatur. l. non tantum. ff. de appel. Sed. Dy. tenuit contra Fran. accur. dicens quod ſponte apud acta confeſſus ſtatim carceratur abſq; noua interrogatione perſeuerans damnandus eſt in confeſſione[a]. l. finali. eod. titu. de cuſto. reo. ⁊ per. l. cum reis. de penis qui pro caſu inducit. l. qui ſententia. eo. titu. ⁊ ibi glo. que vnam tantum confeſſionẽ exigi. per gl. in. l. ſi quis in hoc genus. de epiſc. ⁊ cle. que ſic intelligi. de cuſto. reo. l. ſi confeſſus. ⁊. ff. de interdi. ⁊ rele. l. inter penas. §. fina. ⁊ hoc idem tenet Azo. in ſumma. de confeſ. et hoc etiam tenet Cyn. in. d. l. ij. C. de cuſto. reo. per. l. ſeruos. ad. legẽ iul. de vi. ⁊ tenet Mar. ſi. et Bartol. in. l. j. §. diuus de queſtio. Et Jac. but. reſpondet ad. d. l. ij. q; ibi confeſſio fuerit facta metu tormentorũ q̃ nõ preiudicat propter metum ſicut nulla cõfeſſio facta non in figura iudicij que non plene preiudicat. per. l. capite quinto. de adul. licet tex. in. l. j. §. ſi quis vltro. de qõ. dicat nõ ſemper fidẽ adhibendam confeſſioni ſponte facte: tñ nõ negat tex. illi aliquando eſſe fidem adhibendã: ⁊ ſic ſi non appareat cauſa propter quam nõ ſit fides adhibenda ſtabit regule. vt fides adhibeatur confeſſioni ſpontanee. l. j. de confeſ. que loquitur indiſtincte. nam textus. in. d. §. ſi quis vltro. hoc declarat ſcilicet iudex non ſtatim condemnet: ſed de eius innocentia: et de cauſa ꝯfeſſionis inueſtiget vt melius põt. et ideo. d. l. ij. de cuſto. reorum. prouidit vt confeſſum carceret: et deinde apud acta eum educat ſi confeſſionem ſuam ex iuſta cauſa velit reuocare: ⁊ de cauſa docere: per iſtum modum iudicibus ſeuientibus freni temperies adhibetur non ſoluʒ torquendo: ſed etiã in ſponte confeſſum ſtatim condemnando nulla dilatione data ad defenſiones faciendas vel facere voluntatem non audiendo contra. l. vnius. §. cogniturum. de queſtio. nam ſponte confeſſum debet ad carceres mittere: ⁊ deinde dare ſibi apud acta terminum ad defenſionis copiam, infra quem ſi nullam faciat dicitur in confeſſione perſeuerare. ar. l. iij. de dona. inter virum. ⁊. l. ſi maritus. ⁊. l. ij. de do. cau. ⁊. l. quod calore. de reg. iur. Et ſi cõfeſſionem reuocat oportet qd cauſam dicat: ⁊ illam probet qua non probata infra terminum datum perſeuerat ſua confeſſio. d. §. ſi quis vltro. vbi tex. non dicit eo perſeuerante ſed falſa demonſtratione perſeuerante. ⁊ ſic etiam confeſſio perſeuerat q̃diu contrarium nõ probetur. l. error. de iur. ⁊ fact. igno. ⁊. l. ij. et iij. de erro. aduo. ⁊ tunc locum habent leges que dicunt q; iudex condemnationem non debet differre. l. cuʒ reus. de penis. Si autem confeſſus in tormentis vel eorum formidine reduct⁹ ad acta neget quid faciet iudex. Odo. quod ſi noua indicia ſuperuenerint reducatur ad torturã. alias ſecus per. l. vnius. §. j. ff. de queſtio. quod tenet Cyn. in. l. fi. de queſtio. ar. l. qui bona. §. ſi quis. de dam. infec. Barto. vero. in. d. §. j. diſtinguit ſecundum indiciorum qualitatem. vbi etiam noua non ſuperueniant quia erant multum vrgentia vel non multum manifeſta ⁊ nõ repetatur aut erant manifeſta ⁊ multum vrgentia: et tunc repetatur ⁊ ita ſeruatur in practica. iſta ſunt verba Salyce. in. l. ij. C. de cuſto. reo.

a ¶ In cõfeſſione. An et qñ confeſſio criminis nõ noceat: nec punit̃ pena ordinaria: nec extraordinaria vide tu fely. in. c. qualiter ⁊ qñ. in. §. licet de accu. poſt p̃n. i ver. ex quib⁹ remanet.

l.latius:⁊ de hoc vltimo ſupra latius dixi, Bald. autem in.l.ſi
2 quis in hoc genus.de epi.⁊ cle.dixit † quod confeſſio ſola ſpon=
te facta ſufficit ad capitalem penam imponendam ſi ſit verſimi
lis.de queſtio.l.j.§.ſi quis vltro.⁊ ſi fiat ante ſententiam: ſecus
ſi poſt glo.in.l.non tantum.de appel.Et Bald.in.l.j.C.de cõfeſ=
ſis.dixit quod confeſſioni que ſponte fit ſtatur ſi confitetur ve=
rum⁊ nocet confitenti:ſecus ſi confitetur falſum:quia eſt contra
naturam veri.de queſtio.l.j.§.ſi quis vltro.de appel.l.non tan=
tum.⁊ vbi dubitatur preſumitur vera et ſponte facta quia iura
de veritate dicenda ⁊ non preſumitur quis in ſe mẽtiri.⁊ late di
ximus ſupra in proximis capitulis.vbi de cõfeſſione. ⁊ crimina
li.⁊ vide etiam.ʒ.in verbo cõfeſſio.

1 ¶ Ratificatio dictorum in tormentis perſeuerata ⁊ iurata ex=
cludit omnem dubitationem ⁊ exceptionem.
2 Perſeuerare qñ quis dicatur?

a Ratificatio [a] dictorum in tormentis perſe=
uerata ⁊ iurata excludit omnẽ
1 dubitationem ⁊ exceptionem.Bartol.in.l.inter om=
nes.§.rectis.de fur.Et erit arbitrio iudicis quomodo
⁊ quando veriſimiliter eſſet metus tormentorũ.Bar.
in.l.j.§.diuus.de queſtio.⁊ in.l.ſi confeſſus.de cuſto.reo.⁊ Sa=
lyce.in.l.fi.C.de queſtio.Bal.⁊ Ang.⁊ Imo.in.l.q̃ in alie.§.fi.de
acqui.here Bald.in.c.j.de pace iura.fir.⁊ in.l.j.C.de confeſſis.
Que ratificatio tanq̃ ſpontanea confeſſio tollit facultatem in
termino defenſorio opponendi de ineptitudine proceſſus ſcdm
Inno.⁊alios in.c.qualiter.de accu.ſm Barto.in.l.ſi confeſſus.
de cuſto.reo.⁊ Salyce.in.l.ij.C.eo.titu.⁊ Bal.in.l.quotiens.de
iudi.⁊ in.l.j.de confeſſis.⁊ Ange.in.l.denunciaſſe.de adul.ff.et
plene in.c.fi.de reſti.ſpo.⁊ in.c.j.de accu.in.vj.Satis eſt enim q̃
poſt tormenta reducatur ad locum publici iudicij ⁊ ibi cõfitea=
tur.l.ij.de cuſto.reo.Dum tamen non incontinenti per no.in.c.
officij.de electio.⁊ in.l.lecta.ff.ſi cer.peta.⁊ not.in.l. metum.in
prin.C.q̃ me.cauſa.cum ſola ſuſpitio non ſit attendenda cũ al's
nunq̃ valeret ratificatio.per.l.item apud.§. queſtionem.de in=
iur.⁊ concludunt cano.in.c.cum in contemplatione.de reg.iur.
2 †quod perſeuerare tunc dicitur quis quando non terretur tor=
mentis ⁊ extra tormentorum locum illa non videns perſeuera=
tur.ar.l.j.§.ex incendio.de incen.rui.nau.quia aliqui tormen=
ta contemnunt ⁊ alij impatientes potius mentiuntur.l.j.§.quo
tiens.de queſtioni.Quod bñ dʒ inſpici ſm Ange.in.l.ſi vacan=
tia.de bonis vacan.in diſputatione ſua aſtenſis miles qui alle=
gat Inno.in.c.ſuper his.de accu.⁊ faciunt no.in cle.conſtitu.de
elec.⁊ in.l.j.de re.vxo.acti.⁊ in.c. piſanis. de reſtitu. ſpolia.et
iſte tex.in.c.j.de accu.in.vj.Et ſi quis cum iuramento fuerit con
feſſus delictum ſi deinde negat debet repeti tortura.per not. in
l.non tantum.de appel.quia cõfeſſio operatur q̃ ſententia exe
cutioni mandetur.⁊ Barto.in.l.marcellus rerum amota . et qđ
Bartol.in.l.ſi cũ.de lega.j.vbi Ray.et Imola, et facit deciſio

a ¶ Ratificatio. Adde eũdem.ʒ.i verſic. an ſtetur dicto torti.⁊ in.iij.colũ.et quod ibi dixi in apoſtil.

rote nou ⁊.clxxvi.que incipit. Item quod licet confeſſio.⁊ Bald.
in.l.j.de confeſſis.licet Pe.de ancha.conſuluerit contra.in con
ſilio.xxij.⁊ in quodam alio conſilio.

1 Nemo dãnatur ex preſumptionibus.
2 Confeſſio latronis non ſibi preiudicat niſi crimina in ſpecie cõ-
ſiteatur.
3 Fama ſola an ſufficiat ad probandum quẽ eſſe famoſum latro
nem ⁊ nu.7.
4 Famoſi latrones qui dicantur?
5 Fama eſt res fragilis ⁊ pernicioſa tranſmiſſa ab his qui deſy-
derant talem famam eſſe.
6 Qualitas hominis probatur per famam.

Quidam latro famoſus fuit captus:⁊ in po
teſtatẽ curie ductus qui propter
eius famoſitatẽ fuit tortus quia famoſitas ope-
ratur ꝙ torqueatur.ff.de queſtionibus.l.de mino
re.§.fi.qui nihil de crimine confeſſus eſt in tortu-
ra ⁊ fuit tanq̃ inſolens duriſſime tortus.ff.de que
ſtioni.l.j.§.queſtio.an poſſit condemnari vel ſit liberandus ex
quo nihil confeſſus eſt.Barto.in.l.fi.eod.titu.dixit ꝙ erit libe
randus reus qui in tortura nihil confeſſus eſt alias iudex tene-
bitur in ſindicatu. Tñ Andr.de iſer.in titu.de pace tenen.in.§.
publici latrones.attingit hanc queſtionem:arguit etiam quod
1 etiam ſit liberandus†quia ex preſumptionib[9] nemo damnat[a]
a de penis.l.abſentem.de mino.l.iij.§.j.⁊ ſic ſit abſoluendus licet
quidam dixerint nec abſoluendum nec condemnandum:tamen
ipſe Andre.dixit quod requiritur probatio ⁊ videtur inclinare
quod ſi iudex haberet animum informatum ꝙ ſit malus mõ de
liberaret cum ne deteriora faciat q̃ ea de quibus eſt fama ꝙ fe
cerit ſicut committitur iudici quanta fides ſit teſtibus adhibẽ-
da.ij.de teſti.l.iij.§.j.⁊ quia raro contingit tortum dure non cõ-
fiteri poterit tortura.tamen concludit ꝙ erit princeps in hoc ca
ſu conſulendus.Ang.autẽ in conſi.cccliij.quod inci.ex forma
2 ſta.ↄſuluit†ꝙ ſi aliquis tanq̃ latro ⁊ diſrobator ſtratarum in-
quiratur ⁊ confiteatur ſe eſſe latronem ⁊ ſtratarum diſrobato-
rem quod iſta confeſſio ſibi non preiudicat niſi crimina in ſpe-
cie confiteatur.quia iſta eſt confeſſio iuris ⁊ non facti.vt habes
š.in verbo latro.in.c.an ſi fiat inquiſitio.⁊ And.de iſer. in.d.§.
publici latrones.dicit ꝙ requiritur q̃ ſit confeſſus crimina vel
conuictus per teſtes nam quando eſſet bene tortus et nihil in
tortura confeſſus ſi eſſet cõuictus per teſtes condemnabitur.l.
3 qui ſententiam.C.de penis.vbi Bal.Attamen in caſu noſtro†an
ſufficiat ſola vehemens hominum opinio ⁊ fama quod ſit latro
famoſus.Bart.in.l.capitalium.§.famoſus.de penis dixit quod
is qui dicitur famoſus latro qui ſepius hoc fecit.per gl. in aut.
ſed nouo iure.C.de ſeruis fug.Quod putat verũ ſi contra eos
de hoc fama publica laborat.per.d.§.famoſos dicens hoc eſſe
verum de his qui perfecerunt delictum.alias ſecus per.§.graſ-

a Damnatur.Adde ꝙ iudex quando fertur diffinitiua ex p̃ſumptione violenta debet multum ſentẽtia temperare maxime vt non cõdemnet ad penam corporalem: et exemplũ habes de ſalomone qui mortuus ex preſumptionibus adiudicauerit vni mulieri: filium non tamen voluit condemnare ad mortem aliam que iuſtiſſime erat condemnanda ſi legiti-

ſatores.eadem.l. ꝛ ſic videtur requirere alias probationes. Et
4 dixit Ange.in.d.§.famoſos.†ꝙ non intelliguntur famoſi latro
nes qui aſſidue furantur ſed hi qui aggrediuntur cum armis
aut vi auferunt per.l.pretor.§.aduerſus.de ſepul.viola. ꝛ facit
glo.in.l.reſpiciendum.§.delinquunt.de penis. Tamen in caſu
noſtro dubium facio ſi ſit fama in toto populo ꝛ in tota prouin
cia ꝙ talis eſt latro famoſus q̄ in ſyluis fecit multas aggreſſu-
ras ꝛ latrocinia.non tamen aliquid in ſpecie contra eum proba
tur an iſta famoſitas ſit ſufficiens ad ipſum condemnandum ſit
tortus nihil confiteatur: ſupradicta iura faciunt quod non et q̄
Bart.dixit in.l.ij.ff.de fur.vbi videtur tenere quod requiratur
plures actus et ſic probatio actuum in ſpecie contra ipſum. Et
de iure conſtitutionum regni in criminibus leuibus ꝛ extraordi
narijs requiritur quod ſint conuicti in genere per decem teſtes
bone opinionis.vt in conſtitu.regni.hi qui de inquiſitione fa-
cienda.nam ex tanto numero ſeruo publicus ꝛ popularis habe
tur quis tot faciunt populum ſm Bar.in.l.pretor.in prin.vi bo
no.rap.ꝛ in.c.regni.ſubiungendo requiri videtur probatio cri
minum grauiorem ꝑ quatuor teſtes omni exceptione maiores
quos reus non potuit reprobare qſi generaliter.vel ſpecialiter
inquiritur.Licet in alio.c.regni quod incipit fortitudo holum
in titu.ꝙ latrones inſignes.ꝛ in.c. quod incipit de iuris cenſu-
ra.videatur probari ꝙ ſufficiat quod latrones inſignes ꝛ mani
feſtos fama publica ꝛ graſſantia.tamen debet intelligi quo ad
procedendum contra ipſos ex mero officio et per generalem et
ſpecialem inquiſitionem vt veritate comperta puniantur: non
tamē ꝙ ex ſola fama totius populi quod ſint latrones inſignes
ꝛ famoſi capitaliter puniantur quia ex preſumptionibꝰ nemo
eſt condemnandus.l.fin.C.de probā.ꝛ.l.abſentem.de penis.Et
in criminibus ſola fama cum vno teſte non probat gloſ. quam
Dy.ſequitur in.l.ij.§.i.de excuſa.tu.Cy.in.l.fina.C.de queſtio.
Jno.in.l.fi.de here.inſti.Barto.in.l.de minore.§.tormenta.de
5 queſtio.vbi late.†nam fama eſt res fragilis ꝛ pernitioſa tranſ-
miſſa ab his qui deſiderant de hoc famam eſſe ſm Bar.in tracta
tu de tortura.ꝛ Bald.in.l.cunctos populos.C.de ſum. tri.ꝙ fa-
ma non probat aliquem criminoſum eſſe.alle.Jnnoc.in.c.ſicut
6 de ſymo.licet idem Bal.in.l.prouidendum.C.de poſthu.†quod
qualitas hominis probatur per famam . vtputa virtuoſitas.ꝑ
l.non omnis.§.a barbaris.de re mil.ꝛ dixit Bar.in.l.de pupillo.
§.quis ipſi pretori.de noui.ope.ꝙ ſola fama probat iudicez eſ-
ſe conſuetum torquere homines coram ſe conquerentes.Hi er-
go latrones q̄uis inſignes neceſſe eſt quod ſint conuicti vt poſ
ſint puniri.l.ꝯſtōnes.ff.de appel.ꝛ.l.ij.C.quo.appel.cū ſimi. Et
dixit Bar.in.d.l.ꝯſtitutiones.qꝺ ſi quis eſt ꝯdēnatus tanq̄ inſi
nis latro per iudicem quod ſufficit vt nō poſſit appellare: ſic er
go videtur requiri alia probatio q̄ quod ſit vulgi opiniōe vel
fama hominum famoſus latro.ꝛ hoc declarat tex.in.d.§.publi-
ci latrones.vbi dicit publici latrones ꝛ conuicti antiqua dānē-
tur ſnia.ꝛ ſic vꝫ itelligere And.de iſer.ibi.ꝑ.d.§. famoſos ꝙ ſit
latro publicꝰ ꝛ cōuictꝰ.Tn̄ ego intelligerem qꝺ conuictus ſi ſit

me ſuiſſet ꝓbatum contra eum qꝺ filium alterꝰ ſurripuiſſet vt refert no.ſely.in.c.afferte.in.ij.co.l ver.not.iiij. de preſum.ꝛ refert et ſequitur Par.ſ.l verſ.ſeq . licet nō ita late ſꝫ ſe remittēt ad c.afferet.

latro publicus: ꝛ ex fama publica olim. per tex. in d. l. ij. C. quo. appel. vbi tex. dicit ꝯuicti argumentis vel teſtibus ſuperati qꝺ tanta fama vehemēs ex dictis totius ppl'i et cōis opinio hoīm ſit argumentum maximū contra ipſos et inducantur quaſi notoꝛium quod eſt indicium indubitatū. l. ſi confeſſus. de cuſto. reo. et per nota. in. c. cum in tua. qui matri. accu. poſ. et dicātur conuicti argumentis ſi cum iſta fama ꝯcurrant veriſilitudines. vt qꝛ in ſiluis in quibus vidi dictum latronem diſrobare hoīes fuerūt diſrobati: percuſſi et vulnerati. nam coadunata cum iſtis idicijs et veriſilitudinibꝰ operabitur magis ꝙ ſola fama. vt dicit Cy.
7 in. l. ij. C. de qō. Bar. in tract. de qō. † Et ſic puto qꝺ ſit ſufficiens nō ad penā ſanguinis extraoꝛdinariā imponendaꝫ. vel ad religionē tanꝙ hoīem male fame vł ad deputādum ipm ad opus publicū ad purgandum ꝓuinciam malis hoībꝰ: ſꝫ ad penā ꝑ tex. in. l. ꝯgruit. de offi. preſi. vbi dr̄ ꝙ ad preſidē ſpectat gnāliter contra latrones inquirere. ꝛ hoīes male conditionis ꝛ vite punire. ꝛ vt dixit tex. in d. conſtitutione hi qui. qꝛ pene moꝛiatur ex debilitate pꝛobationū. per no. in. l. et ſi ſeuerioꝛ. de infami. et in. §. pena grauioꝛ. et Bal. late in. l. fi. C. de pꝛobatio. ꝛ in. l. ſi fugitiui. de ſeruis fug. et idē Bal. in. l. pꝛeſbyteri. de epiſ. et cler. et facit. l. generaliter. in pꝛin. de decur. et in verſ. pena. in quo relinquo cogitandum iudicibus curioſis tenere rempublicam pacatam et purgatam malis hominibus.

1 ☞ Iudex faciens incuti timoꝛem ſupplicij vt maleficium reueletur: nunqd tenebitur in ſindicatu ſi ille cui timoꝛ ſupplicij incutitur moꝛiatur. et nu. 3.

2 Toꝛtura habet iniuriam.

1 **Sequitur** modo notabilisꝰ queſtio. † Quidā fuit de grauiſſimo crimie delatus, contra que erant indicia ſufficientia ad toꝛturam. et etiam alique pꝛeſumptiones hoc examiatus inculpauit de dicto delicto nonnullos graues viros ꝯtra quos ſcandalum maximuꝫ fuit cauſatum iudex volens certificari de hoc ficte iuſſit ipſum tradi ſupplicio moꝛtis mandauit familiaribꝰ: vt ficte ducerent eum ad ſupplicium: et cum eſſent in loco ꝛ in actu ſupplicij mādauit ipſum interrogari in iudicio aīe ſue ſi verum erat qꝺ illi tales commiſiſſent delictum. et cum eſſet in actu vltimi ſupplicij ficti: et viderunt ſe velle vltimo afſici: et factis interrogationibus in iudicio aīe ex timoꝛe ſupplicij moꝛtuus eſt: ſicꝙ fuit dubitatum ſi iudex teneatur in ſindicatu de moꝛte iſtius quaſi pꝛebuerit cauſam moꝛtis. Et omiſſis que hincinde poſſent induci dico quod iudex non tenebiť. et pꝛimo ꝑ tex. in. c. afferte de pꝛeſump. quē tex. ad hoc ꝓpoſitum. alleg. glo. in. l. j. §. j. ff. de dolo. vbi dixit de Salomone ꝑ quem tex. Bar. in. l. de minoꝛe §. toꝛmenta. de qō. circa pꝛincip. dicit ꝙ iudex pōt fingere ſe velle facere reo cris qꝺ nō vult vt videat quē actū faciat reus vel teſtis ꝗ examinať: et qualr̄ ſe gerat ꝙ dixit eſſe ſubtilem diligentiā cognitionis: qꝛ ꝯſtantia ꝛ trepidatio iudicātur ad indicia. ſcꝺo qꝛ cum ꝯ ipm eſſent indicia ſufficientia ad toꝛturaꝫ poterat ipm toꝛquere ꝗ ſi in ipſa toꝛtura moꝛtuus fuiſſet iudex toꝛquēs ipm moderate non teneť de ipſa moꝛte ꝑ ea ꝙ plene ſcripſimus in iſto verbo. in. c. an officialis ꝗ aliquem toꝛmētauit. ꝛ cū iſta fictio fuerit minoꝛ ꝙ toꝛtura que eſt maioꝛ pena ꝙ vtriuſꝙ manus abſciſio. in auť. vt nulli iudi. §. fi. merito arguiť qꝺ non tenebiť iudex ſicut nec de moꝛte in toꝛtura ſuccedēte: ad ꝙ adduco ꝙ no. ſcribit Andr. de Iſer. in ti. de pace tenē in. §. publici latrones. ꝗ dixit qꝺ cū pater ꝛ filius fuiſſent inqſiti de homicidio cuiuſdā ꝛ pꝛobatū fuerat qꝺ alter eoꝝ ꝑcuſſerat. adeo qꝺ moꝛtuꝰ fuit nec pꝛobať ꝗs percuſſerat ꝓpter qꝺ Carolus magnus mādauit ficte ambos ſuſpendi ꝗ cuꝫ eſſent in pede furcarum credentes ambo moꝛi pater dixit amodo non eſt remediū euaſionis ꝛ confeſſus eſt ꝙ ipſe percuſſerat. ꝛ ſic ſolus ſuſpenſus eſt filio liberato hic fuit bonus dolus boni regis, ff. de dolo. l. j. §. j. ꝛ

fuit ſicut regis Salomonis de mulierib⁹ certantib⁹.tertio regū c.iij.de pſum.c.afferte.&z Ant.in.d.§.publici.latrones.z glo.in
a in.l.j.§.j.ff.de dolo.vbi dicit de Salomone[a] z habet.iij.q̄.j.c. offm̄.Et de iſtis diſſimulationib⁹ habet in.c.j.extra q̄ me.cā.et facit qđ dixit Bal.in.l.ij.C.quoꝝ appellatio.dixitq̄ lȝ quis non poſſit torq̄ri tñ pōt terreri.vt tex.in aut.de man.prin.in.§.z talem.z facit tex.in.l.j.§.impuberes.ff.ad ſill.z q̄ iudex poſſit ter rere illos qui non pñt torqueri.facit tex.in.l.iij.§.idem.ff.de te= ſti.

a ¶ Salomone. Uide que dixi.ſ.in verſicu. precedēti.

2 ſti.†quia tortura habet iniuriā.l.in prin.C.loca.vbi Bal. et dixit idem bal.in.d.l.ij.C.q̄.appel.q̄ leuius tortura non eſt tortu ra.per tex.in.l.ob que vitia.ff.de edi.edi.vbi tex.de fabricula q̄
3 non dr febris.z †ſic iudex incuti faciendo timorem ſupplicij ad finem maleficij inueniendi nō tenebit in ſindicatu ſi ille moriat quia dr territio z nō ſuppliciū vel tortura imoderata.naȝ aliq̄ ſuſpitio facit caſum:et examinaui hoc articuluȝ in tracta.de re mili.ſiue de duello in q̄ōne ſi his qui eſt ꝓuocatus ad duellum moriat in illa die qua debebat intrare bellum vel ligam ſi pſu= matur mortuus pre timore:adeo q̄ ſuperuiuens habebit hono rem z victoriā belli.Et volo q̄ tu lector habeas vnum memora tu dignum in ſimili. rex Ladiſlaus ingri fecit quēdam comiteȝ regni et filium de ꝓditione et facto ꝓceſſu p iudices magne cu= rie inter quos erat vnus iudicum tūc frater Joā.de capiſtrano q̄ retulit regi q̄ comes erat in pena decapitationis:tñ fili⁹ erat innocens z liberandus.iuſſit ꝓpterea rex comitem decapitari z filiū nō decapitari ſed ſimaliter ficte ꝯdemnari ad mortem:z dein de ad ſupplicium duci cum pr̄e:z decapitato pr̄e filiuȝ liberare: et hoc acto decapitato pr̄e filius pre timore pene ilico mortuus eſt ꝓpter q̄ ff Joā.de capiſtrano tunc ſecularis z iudex magne curie exiſtens cōſcientia motus qđ innocentē condēnauerat:q̄a ex cauſa ꝯdemnationis mortuus fuerat adiuit regem z renūcia uit offō nolens amplius ſeruire dn̄is tp̄alibus ſed deo:z intra= uit religionem mendicantium beati Franciſci.z fuit vir magne religionis z mire z ſanctitatis vt in diebus noſtris intelleximꝰ: et vidimus.

1 ¶ Teſtis deponens de actu coniuncto vel proximo crimini fa cit indicium ad torturam purgatiuam. et nu.2.
3 Ex ſolo mandato qui punitur extra ordinem in atrocioribus.z numero. 4.

1 DIcitur † communiter.q̄ vnus teſtis de veritate qui deponit de actu cōiuncto vel ꝓximo crimini facit indicium ad torturam purgatiuam. per tex.ff.de q̄ōni.l.maritus.z.l.quiſq̄s.ad.l.iul.maieſt. dūmodo qđ ſit omni exceptione maior vel alia indicia immineant.ar.de eodem.l.ſiquis ex argent.§.j. quia ex plurib⁹ cauſis preſumitur maleficium.ff.ad ſill.l.accu.Nam ad probā= dum indicia ad inueſtigandum non ad puniendum non requi= runtur teſtes omni exceptione maiores dummodo deponāt ve= riſimilia.C.de queſtio.l.milites.§.oportet.et.l.finali.preſertim in commiſſis de nocte in domo alicuius.Ut in adulterio.l.con= ſenſu.C.de diuor.et eſt regula quod vnus teſtis de veritate ma

a ℂ Clariores. Adde. d. Maria. ſo. in ꝯſi. viii. incipie. viſis. ꝟ. nec obſtat ibi item poterat cum verſi. ſequen. et do. Bar. ſoꝛi. ei⁹ filium in ꝯſi. cij. incipien. I ꝯſiti circa ꝯn ci. ij. colum.

b ℂ Sz a ſe ipſo. In qb⁹ aũt caſib⁹ qñ ꝯmittitur homicidium in dubio preſumatur delinquẽtez motũ ex cõſilio. et alias nõ fuiſſe facturum. vide ſel. in. c. ſicut dignuz in. iiij. co. ꝟſ. iij. concluſio cũ pluri. ſeq. de homi. vbi ẽt qualr qs volẽs exonerare cõſciam

leficiũ indicium facit ad torturam. l. quiſquis. ad. l. iul. ma. Cy. et alij. in. l. fi. de qõ. Jo. an. in. c. cuz in cõtemplatione. de reg. iu. Bar. i. l. j. l. cornelio. ⁊ in. §. fi. de qõ. An. de Iſer. in cõſti. regni. ſi quis damra. Et ſi iudex haberet plenum et liberum arbitrium ſufficeret ſi non eſſet omni exceptione maioꝛ ſm Sandi. in maleficijs. in rub. item q̃ro nunqd ꝑtãs qui habet arbitrium. et faciunt no. per Barto. in. d. l. fi. de queſtio. et q̃ ipſe not. in. l. ſi fili⁹ de dona. et Pe. de anch. in cle. ſepe. de verb. ſig. Niſi talis teſtis ſit receptus parte non citata. per no. per Bart. in. d. l. fi. de qõ. et Saly. eo. ti. l. fi. ar. l. ſi qñ. de teſti. et vbiqꝫ dr̃ in criminalib⁹ pꝛobatio per vnũ teſtem eſt ſemiplena. Licet Dy. teneat contrariuz in. l. ſi. de excuſatio. tuto. niſi eius dictum adiuuetur alijs adminiculis vel fama. vt in. l. iij. §. eiuſdem. de teſti. Et lꝫ in criminali
a requirantur pꝛobationes luce clarioꝛes[a]. l. fi. de pꝛoba. tñ iſte vnus teſtis ſufficiet ad toꝛmenta. per. d. glo. in. l. quiſquis. q̃ dicit ꝙ his ꝯtra quem deponit vnus teſtis de veritate facti dr̃ conuictus quo ad toꝛmenta: ſecus ſi deponat invno indicio: quia requiruntur duo. l. fi. fa. herc. ⁊ per. no. in. l. capite quito. de adul. et Inno. in. c. ſicut. de ſymo. dũmodo talis teſtis deponentis de veritate facti ſit oĩ exceptione maioꝛ. alʼs ſecus. l. j. §. idez coꝛnc. de queſtio. vbi Bar. et. l. maritus. co. ti. ⁊ in. l. in bonefidei. de iniur. Et vide Bartoluz de indicio aliquid tangentem. in. l. non hoc vnde cogna. Tamen erit cogitandum in vno ſi inquiratur contra aliquem quod mandauit occidi Seyum per quendam qui eum occidit eius mandato: ⁊ ꝓbatur per vnũ teſtem idoneũ de mandato. ſ. qõ audiuit qñ mandauit homicidiũ an ſit locus toꝛture. aliqui dixerunt ꝙ mandatuz deberet pꝛobari per duos teſtes: qꝛ eſt indiciũ remotũ ab homicidio. per glo. in. l. fina. fami. herci. quaſi ſit indiciũ contra mandatoꝛẽ tale mandatũ homicidio ſecuto: et quia potuit eſſe ꝙ occideret mandatari⁹ non
b ex mandato ſibi facto: ſed a ſeipſo[b] tamen puto qõ ſit loc⁹ toꝛture: quia cum inquiratur de mandato ad homicidium cõcernit factum. ſ. mandatum homicidij: et videtur eſſe de veritate delicti: de quo inquiritur. ſ. de mandato ad homicidium cõmittẽdũ
2 per not. per Bartolum. in. l. fin. de queſt. ad fi. vbi dixit † ꝙ vnus teſtis eſt ſufficiens ad toꝛturam quando teſtificatur ſuper facto directo de maleficio: ſeu de actu pꝛopinquo maleficij: non quãdo de indicio et mandatum de occidendo: de quo nunc inquiritur eſt delictum. per nota. per Bartol. in. l. non ſolum. §. ſi mandato. ff. de iniur. vbi dr̃. † ꝙ ex ſolo mandato quis punit̃ in atro
3 cibus extra oꝛdinem. ꝑ. l. j. ff. de extraoꝛ. crimi. ⁊ ꝑ plene no. per Bal. in. l. j. C. de ſer. fug. et ſic ſemiplene pꝛobanti factum. l. mandatum: ⁊ nõ homicidium: multomagis tenet̃ ſecuto delicto qõ mandauit ſi cum dicto iſtius teſti concurrant alique veriſimilitudines: vt qꝛ occiſus erat inimicus capitalis mandãtis vl̃ ſuberat aliqua cauſa odij ex quo veriſimiliter fuerit motus ad mãdatum ipſum occidi: qꝛ coadiuuant dictum illius teſtis. Uel ſi deinde mandatarium receptauit. Uel ſi erat eius familiari⁹ mãdatar⁹. Uel ſi deinde ſtatim poſt mandatũ ſecutũ eſt homicidiũ per ea que habes. S. in. c. indicia indubitata. et. S. in. c. qõ icipit:

quia plerūq; ſi tamen vnus teſtis deponat qḋ audiuit quando minatus fuerit mortem illi dictum iſtius teſtis non faceret indicium ad torturam. ꝑ no. in. l. j. C. ꝙ me cauſa. ⁊ in. l. j. ſi quis imperat. et ſupradictum eſt pluries: quia mine non probant factū ſemiplene quando de ipſis deponit vnus teſtis: ſed vt faciāt indicium requiritur ꝙ probentur per duos teſtes. per gl. d. l. fi. fa. herc. Si tamen inquiratur qḋ minatus fuit mortem: ⁊ vnus teſtis deponat qḋ audiuit quando minatus eſt iſte mine non probant factum ſemiplene niſi cum dicto vnius teſtis ꝯcurrant alia indicia: q: erit ſufficiēs ad torturam per ſupradicta iura. Ideo in inquiſitiōe vel in libello debet inſeri qḋ mandauit vel quod minatus fuerit: ⁊ deinde fuit occiſus: q: cum de iſtis inquiratur erit dictum illius teſtis ſufficiens ad torturam ſi veriſimilitudines alique concurrant vel coniecture et preſumptiones contra
4 ipſum per iam dicta. † Si tamen vnus teſtis deponat qḋ aliq̄s mandauit ſibi homicidium quod fiat an ſibi credatur cum tortura poterit colligi ex his que ponit Andr. de Iſer. in conſtitu. regni ſi quis damna clandeſti. ⁊ ex his que etiā habes ſupra in c. an ſiquis dixerit: et melius in. c. an ſtetur dicto torti. et in. c. cōfeſſio ſociorum. et in. c. confeſſio delinquentis noceat tertio. et in. c. an dictum ſocij. et in. c. aduertendum: quare ⁊ ſi ſtetur dicto mandatarij dicentis: quod non fecit exequendo mandatum illius mandatis. vide. s. in. c. an ſi quis mādauit ſeyo. que not. q: quotidiana. et vtplurimum non tacta.

de malo cōſilio nondum adipleto poſſit ⁊ teneatur et ibi etiā de dño q̃ dixit famulo certa verba i aure et ille ſtatim iuit ⁊ occidit hominem.

1 ☞ Liber homo an poſſit ſe dare alteri vt eum torqueat ad inueniendum crimen.
2 Ea que ſunt meri imperij non poſſunt pacto priuatorū cōcedi.
3 Homo an poſſit ſe obligare ad mortem vel membri abſciſionē.
4 Appellari an poſſit ab interlocutoria quod quis torqueatur.

Q Uero de vna notabili que

ſtione que alias fuit in facto. Quidam nobilis fuit inculpatus de graui delicto per quendā in fine cōditionis vtrū poteſtas ambos coram ſe venire iuſſit. cauſa faciendi affrontationem pro inueſtigatione veritatis: et interrogatus deferens nobilem dixit verum eſſe que dixerat contra nobilem nobilis negat: et audaciter delatorem de mendacio: et falſa delatione increpat ille inſiſtit. dicendo hoc eſt veriſſimum tandem nobilis dixit torqueatur ipſe. et deinde ſim tortus ego vt veritas eruatur qua cōuentione facta poteſtas iubet delatorem torqueri. Et tortus eſt acriter qui in tortura perſeuerando dixit: et teſtificatus eſt vera eſſe que contra nobilem dixerat deinde poteſtas ex ꝯuentione habita vult torq̄re nobilem qui denegat velle ſubire torturā allegando ꝙ dicta conuentio nō valuit. Modo queritur quid iuris et obmiſſis que dici poſſent pro et contra dico ꝙ gl. in. l. interdū. §. qui
1 furem. ff. de fur. dixit † ꝙ liber homo poteſt ſe dare alteri vt eū torqueat ad inueniendum crimen. tamen Bar. ibi tenet ꝯtrariū

a ℂ .L.liber homo.Et ibi vide Flo. ℨ dictã gl.l.d. l.anterdum. alleg. hoc p pau. vbi vide.d.Alexã. de imol. et ꝛ ange. in.l. alia.§.j. ſol. matrimo.

quia homo liber non eſt dominus membrorum ſuorum.l.liber
a homo[a].ff.ad.l.aquil.qꝛ poteſtas torquendi eſt meri imperij.l.
defenſionis.C.de defen.ci.ꝛ in auẗ.de teſti.§.minus dicẽs ꝙ hoc
2 tenet Guil.de cuneo.l. imperium.de iuriſdi. om.iu. ℂ † Et ea
que ſunt meri imperij non poſſunt pacto priuatorum concedi.l.
priuatorum.de iuriſdi.om.iu.dicens etiam ꝙ quis non poteſt
ſe cõmittere priuato vt ſibi faciat iniuriam.l.j.§.vſqꝫ adeo. de
iniur.ꝛ ſic putat.d.glo.non habere locum in libero homine.et
idem tenet Bar.in.l.cum ſeruus.ff.de condi.ob cauſam.ad que
faciunt no.per eundem Bar.in.l.j.§.vſqꝫ.ſ.allega.videlicet qđ
tale pactum non valeat.per.l.non eſt ſingulẽ.ff.de re.iur.ꝛ.l.ge-
neraliter.de verbo.oblig.dicens ꝙ eſt turpe.ſ.ꝙ maleficiũ com
mittatur.quia non poteſt quis ſe cõmittere in manibus inimi-
ci ꝙ faciat ſibi vulnus ad que faciunt not.in.l.alia.§.eleganter.
ff.ſolu.ma.vbi Bal.ꝛ Ang.reprehendunt dictam glo.in.d.§.q̇
furẽ.ꝛ Flo.in.d.l.liber homo.dixit per rationem illius ꝙ liber
homo non poterit tradere ſe ad torquendum pro eruenda veri
tate criminis:licet glo.dixerit contra in.d.§.qui furem.tamẽ re
3 mittit ſe ad bar.ꝛ ad.d.l.cum ſeruus dicens † ꝙ hac eadem ra-
tione non poteſt ſe obligare ad mortem nec ad membri abſciſio
nẽ.ſicut nec valet pactũ factũ a debitore creditori ꝙ poſſit eũ de
perſona capere.l.ij.de lib.ho.exhi.tamẽ bal.dixit ꝙ debitor po
teſt ſe obligare ad carcerem publicum ꝛ non priuatum.ſic etiã
dixit Flo.ibi ꝙ nõ põt ſe obligare ad obſidatum:de quo per gl.
in.l.j.de pa.qui filios diſtra.Uel ꝙ non licet cedere bonis:quia
inducitur tacita carceratio.per not.de exa.tri.in.l.nemo carce
rẽ.ꝛ late in.d.§.eleganter.per Moder.Et ꝙ q̇s nõ poſſit ſe obli-
gare ad penam corporalem ſponte. facit tex.in.l.j.§.ſinautem.
ff.ad turp.vbi dicit text.ꝙ pene impoſitio non eſt in poteſtate
partis;ſed legis.in auẗ.in medio litis non fieri ſacras iuſſi.in
prin.ꝛ ar.in.l.iij.§.ſinaũt.de his qui mor. ſibi conſciue.ℂ Ta-
men lex reum ad penã obligat etiam ſi nihil dicatur.l.libello-
rum.de accuſa.ꝛ facit.l.iij.§.item diuus.de teſti.ꝛ facit tex.in.l.
ſi quis reum.ff.de cuſto.reo.vbi dicitur ꝙ fideiuſſor rei crimi-
nis non poteſt ſe obligare pro ipſo reo ad penam mortis cum
non ſit dominus membrorum ſuorum.per.d.l.liber homo.ꝛ eſt
glo.xxiij.q.v.c.cum hõ.qui alleg.d.l.ſi quis reũ.ꝙ fideiuſ.non
poteſt ſe obligare ad penam mortis ſi non repreſentat reum cri
minis niſi receperet cum in cuſtodiam tanqꝫ cõmentarienſis.qꝛ
tunc obligatur pena corporali.l.ad cõmentarienſem.C.de cuſt.
reo.ꝛ.l.milites.ff.eo.quia illa iura loquunẗ in officali cuſtode
carcerum cuius culpa de dolo reus captus euaſit.quia lex eum
obligat ad penam corporalem.ꝛ nã ipſe ſe obligat ſm An.ibi.
ℂ Tamen ego dubito ꝙ ſupradicta iura non habent locum in
caſu noſtro.quia hic nobilis non obligauit ſe ad torturam ſui
accuſatoris ꝙ ipſe poſſet eum torquere ſed ad torturam pote-
ſtatis habentis merum ꝛ mixtum imperium quo caſu putarem
poteſtas non poſſet ipſum torquere nullis precedentibus indi
ciis vigore dicte conuentionis:quia illa conuentio non tribuit
ſibi iuriſditionem torquendi ſine indiciis.per.d.l.priuatorum:

cum ibi no.⁊ lex imponit freni temperiem iudicibus: vt nõ torqueant ſine indicijs ⁊ veriſimilitudinib⁹ argumẽtis.ff.de queſtio.l.diuus.⁊.l.edictũ.⁊.l.de minore.§.tormenta cum ſi.de qõ.⁊.l.queſtioni.modus cum ſi.Unde ſine indicijs vel veriſimilib⁹ argumentis iudex non habet imperium nec iuriſdi.torquendi.vt dictis iuribus ergo non torquebit ex illa conuentione facta contra iura.¶ Tamen relinquo cogitandũ.vt tu qui ſtudes in alphabetis conſideres ⁊ inuenias legẽ:vel rationes legum:ſic hic nobilis poterit torqueri ex quo primus eſt tortus ex conuẽ-
4 tione habita corã iudice.¶ † An ab interlocutoria ꝙ quis torqueatur poſſit appellari.glo.ꝙ non.in.l.ante ſententiã.C.quo.appel.qđ eſt verum quando precedunt indicia a contrario ſenſu illius.l.nec propterea differtur tortura ex quo non poteſt appellari.l.fi.de appel.reci. ſed Bal.in.d.l.ante ſententiam tenet ꝙ ſiue affirmatiue:ſiue negatiue a pronunciatione torture põt
a appellari.[a] ⁊ idẽ tenet in.l.ſi quis prouocatiõe.C.de appel.⁊ vide in.l.eos.C.eo.⁊ idem Bar.in.l.ij.de appel.recip. vbi dicit ꝙ ab iterlocutoria torture cũ expreſſione cauſarũ appellatur.⁊ idem tenet And.de iſer.titu.que ſint reg.in verbo maieſtatis.ꝙ in crimine maieſtatis quis torqueatur poteſt appellari.⁊ vide eundem And.in conſti.regni intentionis.⁊ dixit Bal.in.l.fi.C.de proba.ꝙ tortus cum indicijs vehementibus non poteſt appellare.⁊ de iure.c.regni appellatur vt in titu.legitima appellatio a tormentis quod incipit ſi iuſte.

Quidam vir leuis opiniõis ⁊ vite venit ad campſorem ditiſſimum ⁊ petit ab eo mille ac iocalia que aſſerit ſibi depoſuiſſe in ſacculo campſor negat depoſitũ ac viſo libro ⁊ depoſito nõ reperto de ſcripto inficiatur ꝓpter qđ accuſatur ab iſto de furto ⁊ de negatione depoſiti qui campſor replicat accuſationem eſſe calũnioſam ⁊ falſam ⁊ quia nihil de tali depoſito probatur petit ipſum torqueri ſi ⁊ prout tortus fuiſſet ipſe mercator ſi indicia cõtra ipſum appa-ruiſſent negatis.deponens replicat ꝙ fecit cõtra conſuetudinẽ mercatorum nõ annotando depoſitum in libro.⁊ ſic falſum cõmiſiſſe ⁊ petit deponens ſibi iuramentum in litem deferri depoſiti cõtra negantẽ.Uel quidam dicit ſibi diſrobatam maximã quãtitatẽ in hoſpitio diuitis hoſpitatoris quẽ accuſat ⁊ nihil probat:an hoc accuſator vt veritas eruatur ſit torquendus:dic ꝙ iudex ante omnia debet inueſtigare ſi ille habuit illam pecuniam vel apud eum viſa fuit.⁊ qualitatem conditionem ⁊ famã vtriuſqꝫ:per not.per bar.in.l.j.in fi.ff.fur.aduer.nau.vbi tenet ꝙ in iſtis caſibus requiritur aliqua preſumptio vel ꝓbatio delicti.⁊ An.de iſer.in conſti.⁊c.ſuper inciſionibus arborum vbi ponit quando homines tincti inſultant aliquẽ in ſiluis qui dicat ſe diſrobatum ⁊ ſi accuſator inuentus fuerit calũnioſam inſtituiſſe erit torquendus vt veritas eruatur.per not.per Joan.and.in.c.cum in contemplatione.de reg.iur.⁊ qui alleg.ꝙ not.Jac.in ſum.xv.q.j.vbi de tormentis accuſatoris rei ⁊ teſtium.⁊ ij.q̃ſtio.j.i primis.⁊.c.illi vbi qui accuſatores ⁊ teſtes epiſcopo

a ¶ Appellari.Adde do.alex.de imo.in.l.maritus de queſtio.⁊ pau.de ca.in conſi.xxv.et addeꝙ ligat manus iudicis a q̃ etiam ante preſentãtẽ inhibitionem cum tortura ſit irreparabilis ita bal.in.l.generaliter.§.ſed iuramento.in.ij.col.in.ver.ſꝫ qđ ſi ẽ talis.C.de re.cred.

rum torquentur. Quod dicit verum in caſibus exceptuatis vel quando reus ac- cuſatorē ſponte ad accuſandum admittit. ar. c. j. de re. ſpo. ⁊ de hereti. c. cum ex iniuncto. dicens quod locum habeat in accuſatoribus laycis ⁊ in criminib⁹ ex- ceptis ſm Inno. in. d. c. cum in contemplatione. Et mihi viditur etiam quod ſit torquendus ſi appareat de euidenti calūnia ipſius accuſatoris qui nullas pro- bationes veriſimilitudines nec ſcripturas de tali depoſito ꝑducit ſed ſolū vt opi nionem campſoris aggrauet ⁊ queſtuȝ faciat. ar. l. fi. C. de accu. vbi tex. ſm bar. ꝙ accuſatus poteſt ſtatim ſuum accuſatorem de calūnioſa ⁊ falſa accuſatione deferre. ⁊ bene facit. l. nō prius. ⁊. l. fi. C. de calū. ⁊. ff. de priua. l. ab impare. ⁊. l. fi. C. de abo. ⁊. l. ij. in fi. C. de cuſt. reo. vbi dicitur ꝙ calūniator punitur ſimilitudine ſupplicij. ⁊ tex. in. l. ſi quis alicui. C. ad. l. iul. ma. vbi dicit ꝙ recuſator in proba tione deficiēs torquetur: vbi dixit bal. ꝙ indicia manifeſta ſolum excuſanter a calūnia ſic etiam vilis perſona ſponte veniens ad teſtificandum torquetur. in aut. de teſti. §. ſi vero ignoti. in verbo feſtinātes. ⁊ Bar. in. l. ex libero. de queſtio. ¶ Sic ergo ſi talis accuſator eſſet vilis ⁊ ignobilis ⁊ nulla indicia vel probatio nes oſtenderet accuſationis accuſator torquebitur. ⁊ bene facit conſtitutio re- gni. de pena mulierum iniuſte querulantium: vbi eſt tex. contra mulieres iniu- ſte querulantes ⁊ falſo per mendacium imponentes raptum vel violentiā con- tra aliquē. vt illum in virum accipiant ꝙ capitali pena puniantur niſi ſtatuta terrarum aliter prouideant contra accuſ. vt dixit bar. in. l. accuſatorem. in. §. ad crimen. in ver. ſed pone. de pu. iudi. ¶ Et alias decreui in quodā extero qui im- portune ꝑ etebat a quodam nūmulario bone fame ducatos trecētos quos dice bat in ſuo bancho depoſuiſſe ⁊ accuſauerat ipſum de furto ⁊ de negatione depo ſiti. ⁊ valde inſtabat contra ipſum in curia regia: ⁊ mercator erat vir ſimplex et timid⁹ ⁊ nihil ꝓbabat de depoſito: nec partita in libris erat deſcripta ⁊ hic exte rus nunꝙ conuerſationem habuerat cum mercatore: ſed erat ſuſpitio ꝙ quere- bat illum ad condemnationem perducere. nam ipſum torqueri feci: ⁊ confeſſus fuit ī tortura ꝙ nunꝙ tale. depoſitū fecerat. ſed hoc agebat vt mercator ſui ho- noris cauſa ꝯſeruādi aliqͥd ſibi daret. ¶ Similiter q̄dā nūmulari⁹ de ſero ī q̄dā porticu clamauit ꝙ fuerat ſibi ablat⁹ ſaccus cū pecunia: ⁊ in capite vulnerat⁹ ꝑ raptorem ⁊ vulnera apparebāt fuit repertū biretū quod geſtabat in capite ſine aliqua inciſione ⁊ ſine ſanguine fuit ligatus ad chordam: ⁊ confeſſus fuit ꝙ ſe vulnerauerat cū pillo leuiter: ⁊ vt cū ſuis creditoribus cōponeret ratione rapt⁹ pecuniarum. ¶ Ac etiam tempore regine Ioanne alter nūmularius: quia falſo ſimulauit ſe diſrobatum de ſero ⁊ in capite ſimiliter percuſſum qui tortus fuit et reperta falſa accuſatione fuit ſuſpenſus. ¶ Alter etiam querelam propo- ſuit quod ex domo vicini quidam intrauerat per caminum ignis et furtum pe- cuniarum ſibi fecerat et viſo per officialem camino qui erat valde arctus ⁊ ap- parebant omnes fuligines et nulla introitus veſtigia: fuit tortus et confeſſus eſt falſam querelam propter creditores. Ideo iudex debet eſſe ſubtilis inueſti- gator: quia ſepe accuſatores ⁊ delatores criminum: vt aliquid lucrantur tales delationes falſo faciunt ⁊ in alios mentiuntur: vt queſtum faciant. non erunt torquendi ſi iud ici ſederit. et ſint alique veriſimilitudines falſe accuſationis ita inferui more iuriſconſulti. in. j. ij. et. iij. ff. de queſtio. vbi ponuntur caſus torture digni ac occurrentes ad conſultationem factam per preſides prefectos ac conſules prouinciarum ac reſpōſa ⁊ decreta perinde facta. vt in. d. titu. vide- bis que ſunt quotidiana ⁊ cogitatu digna: quia nullus ita aperit: ⁊ fui alias ex Apulia de his conſultus.

¶ FINIS.

¶ Habes lector candidiſſime auri: ⁊ excelli operis optatum finem: per lege m ⁊ cum aſſiduis lucubrationibus precurre: atq; iterum perlege. Inuenies non vt quibuſdam cibis crebro vſu ſtomachū faſtidiri. Sed vt quotidiana cerere magis recreari. Ita ſunt operis fruct⁹ ⁊ vtilitates perpetue. Ita omnium magiſtratum ſordes precaueri docentur vt quod ad iuſtitiam pertineat ſuſtinendam deeſſe nihil videatur. Eſt libellus vt vides modicus: verum vtilitas maxima. Conducit enim nedū maioribus preſidibus inferioribusq; iudicibus: ſed cunctis cauſidicis ⁊ aduocatis vniuerſiſq; ipſis litigationibus aduerſis iudicantium calumnias ſecuritatē probet. Suſcipe itaq; alacriter ⁊ cum operis auctori gratias egeris. Jo. Auguſtino portio legū doctori Papienſi. bene dicere ne contempſeris qui caſtiſſima emēdatiōe ſua: Antiquorum codicum vitia omnia ad vnum vſq; ſuſtulit. Addiditq; ad faciliorem deciſionem: inuentionem: inter voluminis columnas ſigna que greco vocabulo paragraphos appellamus poſtq; opus ſingulorū doctorū fidiſſimā tabulā. Uale.

¶ Explicitum eſt preclarum opus iuris vtriuſq; dñi Paridis de puteo Neapolitani in materia ſindicatus. Impreſſum Lugduni in edibus Joannis David als la mouche. Anno ſalutis noſtre. M.cccccxxviij. Die vero. xiiij. Menſis Decembris.

Regiſtrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x A B C D E F G H I K L M N O P Q R. Omnes ſunt quaterniones.

¶ Repertorium Tracta-
tus de ſindicatu celeberrimi iuriſcõſulti do
mini Paridis de puteo: editum per dominũ
Benedictũ de vadis de Foroſempꝛoniano: ⁊
nouiter correctũ ac emendatũ per honeſtũ
virum Joannem de orto: quod quidẽ reper-
torium facillimum eſt ⁊ veridicum ad recur
ſum materiarũ: vt legenti patebit.

305

¶ De litera. A.

Accuſator qui aliquem accuſauit cōtra quem proceſſum fuit ⁊ vigore indiciorum fuit tormentus. dein de innocēs repert⁹. an iudex an accuſator teneanť: ⁊ an iudex poſt accuſationē abolitā pſequi poſſit: ⁊ an poſſit pſequi reū icarceratum abſolui debere vt ꝯdēnari. ⁊ accuſatore renūtiante accuſationi. an poſſit iudex alteri mandare vt proſequatur accuſationem. vide in verbo. an ſi quis. per totum. fo. xlij.

¶ Acta conſiliorum vbi diſcordantia reperiuntur inter ſe illius ſententia magis eſt tenenda cui⁹ auctoritas antiquior ac potētior eſt. ⁊ canones hodierni pferunť dictis apoſtolorū antiquorib⁹. vide in ꝟ. an ſi iudex. nu. 12. fo. clix.

¶ Accuſatus fuit quidam de crimine ⁊ fuit tortus. deinde quia nihil fuit confeſſus. ſed repert⁹. Innocens iudex abſoluit ipſum an accuſans teneať ſibi ad expenſas dāna ⁊ intereſſe conſilium eſt ꝙ qñ offenſus nō hꝫ probatiōes de delicto claras: ſed habet indicia vel preſumptiones aliquas vrgentes qđ notificet vel denuntiet curie delictum: vel curiā informet. vide in verbo. confeſſio. ſub numero. 2. §. quidam fuit. fo. ccxiij.

¶ Accuſatus nolens reſpondere accuſationi an poſſit torqueri: vt cōfiteatur etiam ſine indicijs quia nō torquetur ad punitionē ſed vt reſpondeat. vide in ver. ſequitur. ſub numero. 5. fo. ccxcvj.

¶ Accuſauit vir qdā leuis opinionis ⁊ vite campſorē ditiſſimū p eo qꝛ aſſerit ſibi depoſuiſſe mille in ſaculo ac iocalia quedam. campſor negat depoſituꝫ: ⁊ viſo libro ⁊ de poſito non reperto deſcripto dicit accuſationē eſſe calūnioſam ⁊ falſam: quia nihil de tali depoſito probatur ⁊ petit ipſum accuſatoreꝫ torqueri. dic ꝙ iudex ante oīa bñ dꝫ inueſtigare de qualitate: conditione et fama vtriuſqꝫ: ⁊ an ſit aliqua preſumptio delicti qꝛ ſi inuentus fuerit accuſator calūnioſam accuſatā inſtituiſſe torqueri debet vt veritas eruatur. vide in ver. quidam vir leuis. ſub numero. 1. fo. ccciij.

¶ Accuſauit qdam exterus nūmulariuꝫ bone fame ⁊ ab eo importune petebat ducatos trecētos quos dicebat in ſuo bancho depoſuiſſe ⁊ accuſauerat ipm de furto. mercator erat vir ſimplex ⁊ timid⁹ nihil pbabat de depoſito vel de partita in libris erat ſuſpitio ꝙ exterus querebat illum hominē bone fame ad condemnationē perducere: fuit tortus exterus cōfeſſus fuit nunqꝫ feciſſe depoſitum aliquod. ſed hoc agebat vt mercator ſui honoris cauſa cōſeruandi aliquid daret. vide in ver. quidā vir. ſub numero. 5. §. Et alis decreui. fo. eo.

¶ Aduocati in exceſſum incurrere dicuntur quando filaterias ſuas perorando dilatant. nam dum quis diffuſo ſermone ſe iactat in prōptum incidit ſui periculum ⁊ virtus in modicis conſiſtit ex multis. vide. in verbo aduocati cauſarum. numero. 1. fo. xvij.

¶ Aduocati illi excedunt qui ob inſtruendas lites falſas pecunias recipiunt propter quod tenentur pena falſi. ac etiam facientes pactum de quota litis ac etiā ſi cōſult⁹ ab vna parte alteri iura part. ſua reuelauit ⁊ reuelando ſecreta partis incidit in falſum ⁊ tenetur falſi oſtendendo inſtrumēta ſue partis alteri parti. vide ibidē numero. 4. §. excedunt. fo. eodem.

¶ Aduocati legentes falſum in tabu. pu. tenent crimine leſe maieſtatis quando hoc faciunt ad pu. leſionem ⁊ referendo iudici aliquid quod non ſit verū tenentur falſi. vide ibidem numero. 10. §. etiam excedit. fo. xvij.

¶ Aduocati excedunt qui ſub ſpe ⁊ obtentu lucri cauſas deſperatas fouent et preſtando patrociniuꝫ latronibus publicis. vide ibidem numero. 8. fo. xvij.

¶ Aduocati cauiloſi excedunt propterea a iudice repelluntur. ⁊ aduocatū per

ritiſſimum iudex reprehendere poteſt: ⁊ excedunt quando nimium ſolliciti ſunt: ⁊ licet aduocato per ſubterfugia decipere aliuȝ aduocatum. vide in verbo aduocati cauſarum. numero. 14. fo. eodem.

¶ Aduocati excedunt quando iurant adiuuare lites per verum ⁊ iuſtum. vide ibidem numero. 18. fo. xviij.

¶ Aduocatus excedere dicitur qñ cauſa differtur propter eius negligentiaȝ ⁊ quando clientulus patitur damnum eius culpa vel dolo. ⁊ quando dat imperium ⁊ malum conſilium ⁊ quando recuſant eorum officiũ omnibus imparti ri. nam ⁊ ſi compellatur aduocare contra dominum ſuum non perdit feudũ. vide ibidem numero 19. fo. xviij.

¶ Aduocati excedunt ſi promittunt pro vna parte ⁊ ſuſcipiant patrociniuȝ ab alia: quia: interdum aduocatus nimia cupiditate rapitur. vide ibideȝ nume. 25. ſub littera. b. fo eodem.

¶ Ad ſindicatum de iure communi ſunt prefecti pretorio ⁊ epõs. tamen vt pluri mum ciuitates habent priuilegia ſindicandi cum aliquibus ciuibus vel per iudices delegatos a rege. vide in verbo iudices. numero. 1. ⁊. 2. fo. xx.

¶ Adminiſtrans negotia alicuius ſi paſſus fuerit in bonis latrocinium exhibendo furem ab eo culpa abeſſe preſumitur: ⁊ ptãs mittens famulũ ad emendum carnes in credentiã iſtud debituȝ nõ debeƚ per famulum ſed per ptãteȝ quia famulus tanꝗ̃ nuntius nõ afficitur ex contractu. vide in verbo . rectores. numero. 2. ⁊. 5. fo. cxviij.

¶ Adminiſtrator de negligentia tenetur in ſindicatu officialis ſi non fuit diligens in exactione tributoꝝ fiſcaliuȝ teneƚ in ſindicatu ⁊ ꝑdit ſalariũ ⁊ ſimiliter iudex qui negligit ferre ſniam ⁊ ſic iuſtitiam adminiſtrare puniƚ: ⁊ licet ab ea non poſſit appellari tamen põt haberi recurſus contra iudicem male pronuntiantem ⁊ quando eſt negligens ab eius negligentia appellatur. in rub. incip. iuriſditio. ver. iudex. nu. 2. §. an adminiſtrator. fo. clxvj.

¶ Aduocatus faciens de lite pactum ⁊ procurator propter pactum de quota litis non poteſt litem conteſtari quia talis exceptio impedit litis cõteſtatiõeȝ. vide in verbo aſſeſſor. ſub numero. 21. fo. lx.

¶ Aduocatus non tenetur gratis aduocare pro rege: ſicut nec alia perſonalia ſubire. vide in preallegata rubri. ſub verbo poteſtas in numero. 3. fo. lxj.

¶ Aduocatus ſi fuit aliquis in cauſa ⁊ afficiatur aſſeſſor. debet cauſam ipſam delegare. vide ibidẽ ſub nu. 11. fo. lxiij.

¶ Ad concedendum capturam alicuius ratione ſuſpitionis requiritur ꝓbatio debiti plena: ⁊ probabilis ſuſpitio que probabitur per iuramẽtum ratione periculi. vide in rub. baratarie. ſub nume. 5. in verbo captura ⁊ ſi poſt capturam nõ reperiƚ debitor ſuſpect⁹ creditor teneƚ iniuriaꝝ. vide. eo. nu. fo. lxv.

¶ Ad iudicium ducens aliquem: qui vult idonee cauere teſtetur iniuriarũ: maxime ſi incipiendũ eſſet a bonis: ⁊ inceptum eſt a captura ꝑſone. vide ſub nu. 4. in verbo quia plerunꝗ. fo. lxvij.

¶ Ad curiam ductus pro pena mandati ſpreti non agit iniuriarum contra capientes. vide ibidem. fo. eodem.

¶ Ad capiendũ deputat⁹ malefactores: vel denũtiãdos nõ põt ipſos mittere in carcerẽ niſi crimẽ ſit manifeſtum. vide in ꝟ. an ptãs ſub numero. 6. fo. lxxj.

¶ Ad cõpromiſſuȝ an poſſit cogere partes iudex. itẽ ad ↄcordiã qñ de ꝑiudicio tertij agiƚ: ⁊ an ex offõ poſſit mittere notariũ ad teſtatorẽ: ſi veniẽtes ab inteſtato nõ patianƚ ipȝ teſtari. ſicut ẽt ex offõ vẽdi facit ꝺ hereditate: vt poſſit ſepeliri defunctus. vide in verbo concordia. ſub numero. 5. 6. 7. 8. ⁊ per totam rubricam que eſt quotidiana. fo. lxxxv.

¶ Adulterantem clericum pater inueniens propriam filiam ſi occidat an incurrat in canonē. vide in verbo clericus. nu. 5. fo. cxj. vbi deberet eſſe. fo. xcj.
¶ Admittunt teſtes viles contra valde diffamatum preſertim ſi cum dicto ipſorum concurrant alique veriſimilitudines ⁊ in his que cōiter conſueuerūt fieri in ſecreto producitur ex coniecturis ⁊ preſumptionibus. vide in verbo fuit ſemel. ſub nu. 6. fo. cclvj.
¶ Apes electus in regem perdit aculeū. in ti. de regum princi. ⁊c. nu. 9. ⁊ hoc ne alias offendere poſſit. in ti. de reguꝫ prin. nu. 9. virtutes enim regis due ſunt: iuſtitia ⁊ pietas: iuſtitia per ſe ſeuera eſt. vide vbi. ſ. eodem nu. fo. v.
¶ Appellatione remota intelligitur de friuola nō autem de iuſta remotiori appellationis nihil operatur: vbi manifeſte apparet de iniuſtitia ſeu grauamine. facit enim vbi cōmiſſa cauſa omni exceptione remota non videt̄ remota illa que iuris auctoritate ꝓcedit ſꝫ friuola: in ꝟbo an ſi ſtatuto. nu. 2. fo. xlviij.
¶ Apparitor curie qui cepit clericum delinquentē ⁊ ipſum duxit ad poteſtateꝫ an teneat̄ in ſindicatu. vide inverb. an apparitor. poſt verbū clericus. fo. cxj. ⁊ an pro bono publico quilibet poſſet capere fugientē: ⁊ ſic etiam clericum ⁊ proprio iudici repreſentare. vide vbi. ſ. ſub nu. 1. fo. eodem.
¶ Appellare an poſſit quis a tortura illicita ⁊ ſtandū ſit eius confeſſioni ſi repetitus dixit poſt metū tormētorum dixiſſe. ⁊ iterū tortus fuit cōfeſſus deinde negauit. vide inverbo viſo de repetitione torti. nu. 1. vſqꝫ ad. 2. fo. ccxcij.
¶ Auaritia que aiabus iudicū inheret ⁊ que oīum malorum radix eſt ⁊ oia mala prouenit ⁊ propterea emētes officium oia mala agere preſumunt̄ ⁊ tenētur reddere oēm rationē ⁊ ſi fugiaut puniātur et pħt ab olbus capi tanꝙ viles ſerui: niſi haberent priuilegiū vel pactum. ꝙ nō tenerent̄ ſtare ad ſindicatum. ⁊ cōtra fugientem procedetur ex non ſcripto ſine libello ⁊ ſine ſcriptura ſententie. vide in verbo dicitur. nu. 1. 2. 3. fo. xxvij.
¶ Auctoritate ⁊ cōſcientia iudicis qn̄ aliq̄d cōmittit̄. ſi iudex ledat non poteſt appellari ⁊ licet cōſcientia ⁊ animus hominis non poſſit cogi tn̄ eſt conſulēdum erronee opinioni: ⁊ vbi ſtatutum loquit̄ de cōſcientia iudicis ſufficit qꝺ iudex audiat ⁊ intelligat licet nō approbet expreſſe: ⁊ vbi debet ſtari cōſcientie alicuius an admittatur probatio in contrarium. vide in. ꝟbo an iudex. numero. 1. ⁊ 2. fo. clvj.
¶ Arme proditorum vbiqꝫ in ciuitate exiſtētie ſunt delende: ⁊ qui iuſtitiā. barratauit dr̄ proditor in ſuo euidētiali nu. 26.
¶ An hn̄s arbitriū poſſit ꝑpetuo carcerare neqꝫ pōt aliquē cōdēnare niſi cōſtet de crimine vide. in verbo. arbitrium. nu. 3. fo. liiij.
¶ Arbitrium poteſtati datum intelligitur in ventilando non in decidēdo: in arbitrarijs iudex nō ſeruās conſuetudinem facit litem ſuam. vide in verbo poteſtas. nu. 2 3. fo. lvj.
¶ Arbiter ⁊ arbitrator male iudicando ita faciunt litem ſuam ſicuti ordinarius quid in executore: quid in conſulente: ⁊ quid in aduocato: ⁊ idem in aſſeſſore ⁊ quid in notario. vide in verbo. arbiter. nu. 2. 3. ⁊. 4. fo. clxij.
¶ Arbitri ſententia nō valet qui aliter dicit ꝙ ſibi fuerit cōmiſſum. vide inverbo dicitur in literis. ſub nu. 2. fo. lxxix.
¶ Arbitriū habentes ſi dicant aliquid fecerit ex eorū arbitrio: cuꝫ ſint perſone electe ⁊ graues: an eis credatur de eo quod in ſuis prefationibus aſſerunt: ⁊ an credatur nuntio de officio ſibi commiſſo. vide in verbo an ſi iudici. numero 1 2. fo. xcv.
¶ Aſſeſſores an ſindicātur de negligentia ⁊ qualiter probetur negligentia: ⁊ diligentia: ⁊ quādo dicatur eſſe negligens qꝺ facit ſtatutum diſponit qꝺ iudex

viſo inſtrumento illud exequi teneatur et iudex retardauerit executionem: an ꝓ hoc dicať facere litē ſuā. vide in ỽbo. negligētia. nu. 3. ⁊ 4. fo. clxxx. iiij.
¶ Aſſeſſor ad hoc vt quis prohibeatur in propria prouincia an requiratur quod ſit originarius: vel ſufficiat quod ſit domiciliari⁹. vide in verbo aſſeſſor. in § an ad hoc. nu. 19. fo. lix.
¶ Aſſeſſoris officium non vertitur in pronunciando ſed in conſulendo ⁊ videndo vſqꝫ ad concluſionē. vide in ỽbo aſſeſſor. in § officium aſſeſſor. nu. 7. fo. lx.
¶ Aſſeſſor an poſſit petere ſalarium ab ordinario. vide in ver. aſſeſſor. § an aſſeſſor. ſub numero. 23. fo. eodē.
¶ Aſſeſſoris officium an ſit cum iuriſditione. vide ibidem. ſub § an officium aſſeſſoris. nu. 24. fol. eodē.
¶ Aſſeſſoris officium requirit ꝙ aſſeſſor ipſe approbet vel reprobet libellos: an ſint apti vel inepte concepti. vide ibidem § ad officium aſſeſſo. ſub numero. xxvj. fol. eodem.
¶ Aſſeſſoris officium eſt mandare ꝙ nemo exeat de domo ad certam penā: vbi timetur rumor in ciuitate. vide ibidem. § vbi timetur ſub eodem nu. in lra a. et ſi capitaneus facit aliqua banna ſine aſſeſſore non valent. eo. nume. fo. lx.
¶ Aſſeſſoris officium vertitur ad veritatem inueſtigandam. vide ibidē. et § aſſeſſoris officium. nu. 22. fo. lx.
¶ Aſſeſſor poteſt in facto apponere diſputando ad veritatis indaginem. ibid.
¶ Aſſeſſor ſuo vtitur officio circa ſilentium obſeruandum. in § aſſeſſor. ſuo vtitur. numero eodem. ⁊ folio. lx.
¶ Aſſeſſor an poſſit preſente preſide iudicare. vide ibidē. nume. xxvj. § an aſſeſſor poſſit. et an poſſit pronunciare. i nume. eodem.
¶ Aſſeſſorem ſi non duxit ſecum magiſtratus principalis: puta quia doctor vel peritus deputatus: an tenebitur ſicut aſſeſſor ex imperitia. vide verbo aſſeſſor. nu. 27. idem in magiſtratu habente aſſeſſorem ſi eius conſilium non requiret. ſub eodem nume. § ſi magiſter. fo. lx. circa fi.
¶ Aſſeſſoris officium: an ſit dignitas. vide in § an officiū aſſeſſoris. nu. 28. et ſi non eſt ordinaria dignitas an ſit honor ⁊ officium. vide ibidem: fo. lxi.
¶ Aſſeſſor debet habere ſalarium a preſide vel rectore ſuo. vide in verbo ptās nu. 5. § aſſeſſor debet habere. fol. lxij.
¶ Aſſeſſores duo diſcordant aſſumitur. tertius. ille tertius participabit de ſalario vtriuſqꝫ. § ſi duo aſſeſſores. nu. 6. fol. lxij.
¶ Aſſeſſores vt poſſint aſſumi ad officia debent ſtuduiſſe per quinquenniū in iure ciuili. ibidem nu. 7. § aſſeſſores. vt poſſint.
¶ Aſſeſſor an teneatur ſi preſes remotus eſt ab officio vel quid minus bene geſſit: et an preſumantur oīa proceſſiſſe culpa aſſeſſoris cum ſint eius ꝯſilio agē da: et preſumatur dediſſe malum conſilium. ibidem. § an ſi preſes.
¶ Aſſeſſores qui vadunt cum poteſtatibus ⁊ iudices an ex forma ſtatuti ſint ordinarij vel delegati. vide ibidem. § an iudices. nu. 8. fol. lxij.
¶ Aſſeſſor habet magiſtratus: ⁊ eſt iuriſperitus ⁊ tulit ſententiam iniquam ex conſilio aſſeſſoris an puniať mgſrat⁹. ibidē. § An ſi magiſtratus. nu. 9. fo. eo.
¶ Aſſeſſor an debeant ſindicari. vide in § an aſſeſſor debeat ſindicari. numero 14. fo. lxiij.
¶ Aſſeſſor ꝯdemnatus in ſindicatu pro barataria an poſſit amplius ibi eſſe aſſeſſor. ſimiliter iudex cōdemnatus in ſindicatu debeat, an redibit amplius ad illud officium: ⁊ ptās ꝯdemnatus in ſindicatu debeat reddere ſalariū preteriti tpis. vide in verbo condemnatus. § aſſeſſor ꝯdemnatus. nu. 1. fo. lxxxv.
¶ Aſſaſinus ſi eſſet clericus: an poterit puniri per iudicē ſecularem. vide ſub nu

me.13.fo.cxxviij.in verbo inquiſitio.in verſic.dicit ꝯſtitutio regni.

¶Aſſerens ſe habere dignitatē vel adminiſtrationem an debeat probare per literas vel inſtrumenta non per teſtes.vide inverbo.an officialis.numero.1. folio.ccl.

¶Aſſeſſor ſit cautus vt cauſa tormentorum:ꝛ indicia appareant in proceſſu.et probet qualitatē torture per illos de domo:per familiares:quia tortura fit in ſecreto:ꝛ p̄ſentibusfamiliarib⁹ q̄r lȝ mors ꝯtigerit non preſumit exceſſus: ꝛ erit prudens con ſilium vt medici inſpiciant corpus. vide in verbo an officialis. ſub nu.2.vſqȝ ad.3.fo.cclxvj.

¶Aſſeſſoris heres an de extortis per defunctum in officio teneatur.vide inverbo heres.nu.1.fo.cxxvj.

¶De litera.B.

Barones in exceſſum incurrere dicuntur angariantes vaſallos ſuos ſeruitijs ꝛad onera ad que nō tenētur: quia vltra ſex caſus grauari non pn̄t.competit enim vaſallo officium iudicis ſi baro velit eum vltra caſus debitos grauare.vide in verbo excedunt.nu.1..fo.xj.

¶Barones mittendo vſallos pro ſeruitijs eorum cum proprijs expenſis vaſallorū ꝛ ſine curie competenti ſalario cadunt in exceſſum.in verbo.excedunt.§.exced unt nu.3.fo.eo.pro ſeruitijs eius priuatis non poteſt inuitos cogere.vide nu.4.fo.eodem.

¶Barones non poſſunt excedere et ſatis grauare ſubditos:quia facultas aliquid faciendi intelligitur conceſſa:vt ex bona fide agat:ꝛ licet baroni concedatur in priuilegium:tamen in hac generali conceſſione regalium nō omnia regalia veniunt:ſed ea tantum: que ipſi baroni conuenire videntur:quia non poterit creare notarios neqȝ monetam cudere.vt in eodē verbo excedunt autem.nu.7.ꝛ.8.fo.eodem.

¶Barones excedunt vaſallos grauando tyrannizando cogendo inuitos emere baiulationes gabellas ꝛ tabernas eorum in credentiam pro immenſo ꝛ maiori pretio q̄ȝ exigi poſſint.propterea vendunt pluribus vt habiliter poſſint pretium conſequi contra conſtitutionem regni:ꝛ an baro poſſit iubere ſubditis hoſpitibus vel hoſpitantibus:vt non hoſpitētur quouſqȝ baronis officiū non ſit plenum hoſpitibus.vide in.verbo excedūt etiā.nu.14.15.ꝛ.16.fo.xij.

¶Barones excedunt ꝛ priuantur proprietate vaſallorum: quia ſepe eorum filias et vxores inuitas cognoſcunt.in ver.excedunt.§.excedunt autem. numero.25 folio.xij.

¶Barones excedunt habentes appetitum caninū in ſpoliando ſubditos ſuos: et quando volunt vaſallos ſub iugo perpetue ſeruitutis tenere.in verbo excedunt.§.excedunt nu.26 ꝛ.27.fo.xiij.in principio.

¶Baro an teneatur ꝛ an incidat in exceſſum prohibendo quin vaſalli ſui pro querelis delictorum venirent ad regē:ꝛ an q̄n habent merum ꝛ mixtum imperium.vide in verbo an baro.nu.1.ꝛ.2..fo.xiiij.

¶Baro poteſt leuiter vaſallum ſuum ex cauſa verberare et qualiter puniatur ruſticus qui militem verberauerit vel econtra.ſicuti qui familiam ſuam poteſt cohercere iure patrie poteſtatis .in verbo ſindicantur etiam officiales. numero.5.ꝛ.6.fo.xxxv.

¶Bannitus licet ſit extra protectionem principis ꝛ poſſit impune offendi:tamē ſi eſt carceratus non poteſt impune offendi.in verbo adulterium. numero.5. in.§.tamen ego.fo.xliij.

¶ Barones an poſſint de iure communi committere cauſas ſummarie ꝛ de plano ꝛ princeps qui mandat ordinario vt faciat actum quem facere non poterat vñ iuriſditionē excitare, vt illi: ȝ faciat auctoritate ordinaria non aliter: ꝛ epiſcopus poteſt committere cauſam ſummarie qñ cauſa ſui natura eſt ſummaria. in verbo eſt tñ. nu. 1. fo. ccxxxvj. in princi.

¶ Bānitus ſi capiatur ex delicto an poſſit torqueri verbo ſequitur queſtio quotidiana. nu. 15. §. an ſi capiatur. fo. ccxcviij.

¶ Barataria eſt diſtrahere pecuniam pro iuſtitia. vide in verbo multa. numero 7. folio. lxiiij.

¶ Baratariam committunt iudices qñ iuſtitiam auro vendunt: vel quando innocentem auro puniunt ꝛ nocentem abſoluunt. vide ibidem. §. baratriam. numero. 8.

¶ Bannito ſi denegatur defenſio: an veniat defenſio ſub iſta generali defenſionis denegatio: ꝑ quā ipſo iure iuriſditio denegat̃ ꝛ ſi cui ꝑ ſtatutū denegat̃ ꝙ nō reddit̃ ſibi ius: an poterit vti mera defenſiōe nō tñ exceptiōe: in q̄ ſit reus vel actor: ꝛ an latro inſignis defenſioni poſſit renuntiare. vide in rub. baratarie. in verb. an ptās. nu. 5. ibi ꝛ de defenſio.

¶ Baratarie crimē eſt ſimile leſe maieſtati: qꝛ imponit̃ pena confiſcationis bonorum ꝛ exilij. vide in verbo corruptio. ſub nu. 1. fo. xcj. in fine.

¶ Barataꝛiam recipiens iudex non poteſt reintegra penitere. vide numero. 3. folio. xcij. in prin.

¶ Baratarie mediator an poſſit teſtificari contra ptātem vel iudicem qui dicitur eam incepiſſe. vide in verbo an ſi tempore. nu. 6. fo. xciiij.

¶ Bannitus perſiſtens in contumacia non aditur ꝛ ſibi clauditur limen iudiciorum. vide in rubrica furcarum erectio. in verſic. dicit conſtitutio regni. in pñ.

¶ Bannitis ꝛ malefactoribus iudex facit conuentionem remittendo eis omnes penas incurſas: ita ꝙ ſi vlterius delinquant ꝙ reincidant in omnes ipſas penas preteritas an ſi reincidant poſſit preteritas penas exigere. vide in verbo quid ſi per ſtatutum. ſub nu. 9. fo. cxcviij.

¶ Bannitum capienti an primum debeatur ſi capiat eum ratione eius officij. vide in verbo premium. ſub nu. 4. fo. ccx.

¶ Brachium officialis qui non eſt poteſtas poteſt inuocare auxiliū potētioris. in verbo brachium. nu. 1. folio. lxiiij.

¶ De litera. C.

Capi an poſſit quis regulariter pro debito ciuili ante ſentētiam ꝛ diſcuſſionem bonorum. vide in rub. baratarie. in verbo captura. ſub nume. 9. §. poteſt etiam capi. folio. lxv. et quid ſi debitum eſſet liquidum. vide ſub. numero ſequenti: ꝛ quid ſi debitor pactum feciſſet quod creditor poſſet ipſum capere propria auctoritate. ſub nu. eodem.

¶ Calamitas vt reddat debitorem ſuſpectum: debet ſuperuenire poſt contractum debitum. vide in verbo. captura. numero. 5. ꝛ debet eſſe magna calamitas ꝛ non parua: ꝛ ꝙ non diu creditor tacuerit paupertatem que ſuperuenit. vide ibidem. approbatur ſuſpitio iuramento: ꝛ ex prefatis ſignis partis, que dixit velle recedere ne capiatur. ſub nu. 5. vſq; ad. 7. fo. lxv.

¶ Capi quando quis vult facere ſuum debitorem: vt ſuſpectum: vel contra euȝ impetrare ſequeſtrum de debito probare debet per publicum inſtrumentuȝ. vide ibidem. nu. 7. in fine.

¶Capi poteſt debitor qui eſt in fuga a parte ⁊ duci ad iudicem ⁊ etiã in alieno territorio ſi eſt copia iudicis. vide ſub nu. 9. ⁊ ſi eſt clericus ⁊ fugiat capi põt ſine incurſu excõmunicationis. ſub numero. 10. ſm Inno. in. c. fama. fo. lxvi.
¶Caueat iudex non cõcedere capturã niſi conſtet quia teneretur iniuriaruz. vide ſub numero. 10. fol. eodem.
¶Cauſa capture an eſſe poſſit non poſſidere immobilia: vel non ſufficientia: lz non inſtet preſens fuga. vide ibidem ſub nu. 10. 11. ⁊. 12. ſi eſſent ſigna fuge: et iudex non prouideret: an teneatur in ſindicatu. vide ibidem fo. lxvi.
¶Captura qñ licita eſt ꝑ eam dr̃ ꝑuenta iuriſditio. ibidem nu. 13. fo. lxvi.
¶Captura in quibus licita ſit ⁊ quando non diſtingue. in verbo: quia plerunqꝫ. ſub nu. 1. fo. lxvij. in prin.
¶Captus de facto põt de facto nemie citato relaxari. vide in ver. an ſi ptãs. nu me. 1. poſt dictum ver. quia plerunqꝫ eodẽ. nu. ⁊ an captus de facto poſſit eximi a manu iudicis. vide ibidem per totum, nu. 1. fo. lxviij.
¶Capturam impetrat creditor: ⁊ poſtea de debito nõ apparet debet fieri relaxatio. vide in dicto verbo. an ſi poteſtas. nu. 1. nam captus vigore li:ẽtie nulle: vel que non comprehẽdat cauſam capture debet relaxari: quia paria ſunt licentiam non datam: ⁊ taliter datam quod ad hunc ſenſum ſe non extendat. nume. eodem fo. lxviij.
¶Captura nõ fuit rite conceſſa. ⁊ cõſtat de debito per confeſſionẽ nõ eſt relaxãdus ipſe captus: ſed ſubſtinendus. vide vbi ſupra ſub nu. 1. ibi attamen paulus. fo. eodem.
¶Captura delinquentis non poteſt fieri niſi in proprio territorio. vide in verbo ſi iudex. ſub nu. 2. fo. lxviij.
¶Capitur quis in domo propria contra formam iuris an debeat relaxari. vide ſub nu. 3. ibidẽ ſi quis capiatur. fol. eodem.
¶Captus illicite ⁊ iniuſte. ſi aliter euadere non poteſt licet ſibi occidere cuſtodes illicite ipſum cuſtodientes vt euadat nec tenetur de homicidio. vide ſub numero. 4. fo. lxix. in principio.
¶Capi qñ quis poſſit perſonaliter per iudicem vel per priuatum pro debito ſiſcali vel priuato. vide in dicto ver. captus. ſub nu. 6. ⁊ an captura poſſit impugnari ratione loci. item rõne perſone. item iuriſditionis rõne defectus: et qñ in propria domo quis capi poſſit propter contumaciam. ⁊ an contumacia ex cauſa pecuniaria ſit delictũ. vide ſub nu. 7. in prealle. ver. captꝰ. fo. lxix. i. fi.
¶Captura perſone facta in eccleſia an valeat. vide in verb. an valeat poſt ver. captus ſub nu. 1. vbi ſupra in palatio aũt ſecus eſt lz ſit locꝰ ſecurus. fo. eo.
¶Carcerandus ꝑ quibꝰ criminibus q̃s ſit ⁊ per quos detineri debeat. vide in ver. carcer ⁊ carceratus. ſub nu. 3. ibi ⁊ ꝑ quibꝰ criminibus. fo. lxx. in fine.
¶Carcerati plures ſi effregerint muros: vel portas carceris cippũ vel cathenas an teneaẽ carcerarius. vide in ver. an ſi plures ſub nu. 1. fo. lxxij.
¶Carcerarius eſt quidam depoſitarius carceratorũ. vide vbi ſupra ſub nu. 2. ibi in contrarium facit: q: carcerarius ſi permiſerit ferrũ in carcerem immitti punitur. ibidem nu. 3. fo. lxxij.
¶Carcerum cuſtos tenetur de lata culpa. ſicut alius tenetur de dolo capitaliter. preterea punitur: quia in ſua fide recepit cuſtodiendos. vide in verbo. an ſi plures. numero. 6. dicitur tãtuz diligenter cuſtodire aliquem qui tenet eũ ligatum cum bono ligamine: ⁊ non videtur eſſe in culpa carcerarius ſi locus carceris erat in platea publica. vide ibidem nu. 7. fol. lxxiij.
¶Carcerati de die ſtare debent in aliquo conclaui: ⁊ de nocte inter carcerez: ne luce vegetatiua priuati macerentur. vide in preallegato. ver. an ſi plures.

ſub nu.17. fo. lxxiij.

¶ Carcerarius an teneatur alimentare carceratos: ⁊ an ſuis ſumptibus ſint alimentandi: et ſi non haberet facultates ⁊ cauſa ſit ciuilis quid agendum: et ſi ſpectat ad curiam ipſam quando eſt pauper. nam pium eſt carceratos alere. vide in verb. an carceratus. ſub nu.1.⁊.2. fo. lxxiiij.

¶ Carcerarius an poſſit liberare carceratum de carceribus ſine ſuo periculo abſq; licentia magiſtratus quando nõ reperitur qui eum carcerari vel recõmendari fecerit. vide in verbo. licet dicatur. nam de iure prohibetur aliquem diu in carceribus macerari. ibidem. fol. lxxv.

¶ Capitula pacis remittentis crimina extenduntur ad carceratos pro tali cauſa: et poteſt carcerarius tunc excarcerare ſine mandato iudicis vbi eſſet facta generalis remiſſio. vide ibidem. ſub nu.2. et.3. fo. eodem.

¶ Caſtri cuſtos an teneatur de culpa: q2 promittit cuſtodiam ſicut cõmentarienſis. ibdem. ſub nu.3. fol. lxxv.

¶ Carceratus ſi impetrauerit lr̃as ceſſionis bonorum a principe cu3 mandato de cedendo bonis: tunc liberatur. vide ibidem in verbo licet dicatur. ſub numero.4. fol. lxxv.

¶ Carceratus quando aufugit qualiter probabitur contra cõmentarienſem ⁊ et an contumacia vnius ſit ꝓbatio contra alium. vide in ver. qualiter autem. numero. 1. folio. lxxvj.

¶ Carceratus ſi aufugit cum notario poteſtatis qui reputabatur homo fidelis an teneatur poteſtas. vide in ver. pone ꝙ carceratus. ſub nu.1. fo. lxxvj.

¶ Carceratio eſt de actis ſeu de proceſſu cauſe. vide in dicto ver. pone ꝙ carceratus. ſub nu.2. fol. eodem.

Carceratus ad quedam verba ignominioſa prorumpit contra iudicem ꝓpter q̃ verba iudex iracundia motus ex corrupto ⁊ non cõſtito de delicto ipſu3 ſuſpendio tradidit in feneſtra qua pena talis iudex teneatur ſi fauore vel odio iniuſte procedit. vide in ver. quidam iudex in princ. nume.1. fo. lxxxiiij.

¶ Capere fugiente3 quilibet an poſſit pro bono publico: et an apparitor curie qui capit clericum delinquentem: et ipſe duxit ad ꝑtãtem teneatur in ſindicatu. ⁊ ne ſint delicta impunita clericum poſſit vnuſquiſq3 fugientem caperet et ſuo iudici preſentare. vide in ver. an apparitor. poſt verbũ clericus ſub nu. 1. et. 2. et violentas imponere manus clerico inuẽto in adulterio ꝑ certas perſonas coniunctas: et quid ſi pater ipſum clericum propriam filiam adulterãtem inuenerit. vide in verbo an apparitor. nu.1. et.2. folio. xcj.

¶ Cauſe ſubtiles non ſunt cõmittende aduocatis groſſis: q2 ſunt ſuſpecti propter iuris ignorantiam: et ſi cauſa eſt canonica mera que cõmittitur mero iuriſte poteſt ſuſpectus allegari. vide in verbo ſuſpitio. ſub nu.7. fo. cclij.

¶ Cauſa ciuilis et pecuniaria qñ habet crimen annexum an deueniatur ad torturam. vide in rub. ꝯfeſſio ſocioꝝ.. in cauſa pecuniaria.

¶ Ciuitas põt habere priuilegia ſtudij ex ꝓſcriptione habetur in ſua prefatone. nu.7. fo.j. vide etiã in additione ad literam. a.

¶ Ciuitas non poteſt ſtatuere in preiudiciũ tertij ⁊ a grauamine ſtatuti iniqui poteſt appellari in verbo excedũt etiam. nu. 20.21.⁊.22. fo. xij.

¶ Credi an debeat nuntio de officio ſibi commiſſo. Item famulo poteſtatis ad excuſationem ipſius. Item an credatur poteſtati ad excuſationem famuli dicendo ꝙ ipſe poteſtas aliquid mandauit. vide in verbo credere et creditur. numero.2.§. an credatur. fol. xcvj. in ꝑncipio.

¶ Credi an debeat peritis vel peritioribus: et an credatur medico de ſua periſna deponenti: et an credatur fabro de fabrica: et an credatur doctori de diſci

pulo ⁊ magiſtrato militum de ſuo milite.vide ibidem.ſub numero.2.⁊ ad literam. a. fol.xcvj.
¶Credatur an aduocato de cauſa in qua aduocauit.⁊ an ſeruo credatur de facto ſuo:⁊ meſſori de ſuo facto:viatori de ſuo officio:et cuilibet experto in arte ſua an credatur. vide ibidem ſub nu.3.4.et.5. fo. xcvj.
¶Clauſula de certa ſcientia que apponitur in priuilegijs principum. Idem operatur ꝙ clauſula non obſtante.vide in ver.et aduerte.ſub numero.6. et 7. folio.cxxxvj.
¶Clientulus ſi eſt condemnatus et carceratus pro magna quantitate qui nō poteſt ſoluere:ꝙ facias ſibi inferri per iudicem tibi gratum aliquam paruā penam corporalem: vt luat ex quo ſoluere non poteſt an debeat liberari:et an qui non poteſt ſoluere in ere luere debeat in corpus ⁊ ſi quis ceſſet bonis cum vituperio deinde acquirat: an teneatur ſoluere creditoribꝰ.vide in verbo licet.ſub nu.1.et.2.§.et adde q̄.fo.cc.in principio.
¶Clauſula ꝑ quā intelligať ſententia reducta ad formaꝫ ſtatutorū an excuſet ſi iudex debebat imponere delinquēti penam ducentorum:⁊ impoſuit centū. vide in verbo.an iudex.vſqꝫ ad primū numerum. fo.ccj.in fi.
¶Clerici an poſſint torqueri.vide in ver.mandauit rex.ſub nu.7. ibi an clerici. Item contra clericum an ſint indicia ſufficientia ad torturam.ibi.et ſub nume.3.ibi contra clericum autem. fo.cclxxxviij.
¶Conſuetudo inducit ſeruitium.in verbo excedunt autem. ſub numero.6.folio.xj.
¶Concedendo regalia baroni vel non veniunt ea que perſone principis coherent de conſuetudine:licet multi tenuerint contrarium propterea qui habet regalia non creant notarios:nec procedunt in crimie leſe maieſtatis:nec monetam cudere poſſunt:niſi expreſſe concedatur.in ver.excedunt autem.numero.12 et.13. fo.xij.in principio.
¶Coloni qui tenentur colere fundum: non tenentur ibi ſtare ſi dominus verberet eos:vel ſi dominus ſit ita rixoſus ꝙ ibi ſtare nō poſſunt.in ver.excedūt etiam.numero.28. fo.xiij.
¶Conſiliarij principum ſi propalant ſententiam proferendam: vel ſi eam per pecuniam vendunt incidunt in exceſſis et fuſtibus ceduntur:et reuelando ſecreta regum etiam fidelibus vltra exceſſum incidunt in periurium: et preuaricatores appellantur:nam reuelans ſecreta debet remoueri.in verbo excedunt conſiliarij.nume.1.et.2.fo.xvj.
¶Conſiliarij comminantes iudicibus inferioribus ne iudicant ſicut deberēt excedunt:q̄ iudicia debent eſſe in tuto.vt non aliter fiat quam ius dictat. ibidem.numero.6.et fo.xvj.
¶Conſiliarij excedunt emendo res ſubditorum. nam iſti dicuntur militare ad latus principum: et aliquando principes appellantur. vide ibidem numero 8. fo. eodem.
¶Conſiliarij excedunt exequendo illud quod princeps motus iracundia vel mala informatione reſcripſit contra ius:et hi debent eſſe iuſti et viri optimi: et ſi offendantur pretextu officij iudicando vel conſulendo offendens incurrit crimen leſe maieſtatis:quia hodie loco ſenatorum ſunt ab omni iniuria defendendi. et idem dicendum eſt de notarijs principum.vide ibidem. numero.11.12 et.13.folio.xvj.
¶Congregationes prohibentur abſqꝫ licentia principis:et oēs illicite ſunt niſi probentur licite.in verbo pone. nume. 1. fo.xxiiij.
¶Conſtitutio ſindici non valet abſqꝫ licētia principis.in verbo pone.numero

5.et.4. fol ſo.xxiiij.

¶Contractus celebratus cum tyranno vel potente propter importunas eius preces que metui equiparantur non tenet. nam rogitus domini habet vim precepti et contractus tyranni eſt ipſo iure nullus. vide in verbo ſindicantur etiam officiales ſi concuſſionem. nu.11.et.12 fo.xxxvj.et.xxxvij.in principio.

¶Contractus celebratus propter terribilez vultum potentis non valet ⁊ vultus terribilis contra delinquentem non inducit impreſſionem.nam ex minis factis malefactori non inducitur iuſtus metus.ibidem numero.14.et.15.inſuper nnmero.18. et.19.

¶Confeſſus ante ſententiam ſi non poteſt appellare an nec alius pro eo. vide in verbo appellatio.ſub numero.11.ſo.xlvj.in principio ſecunde pagine.ſub litera a.

¶Compoſitio ſi fiat cum illis cum quibus licituz eſt premiſſo modo:alij delinquentem volentes accuſare excluduntur.naz peccata ſemel dimiſſa in vltionem deus redire non patitur: quare de eodem delicto non debet ſepius queri: et in criminalibus iudex poteſt cōponere inter partes:et iudex volens cōponere et excludere accuſare volentes: licet omnibus accuſare volentibus terminum ſtatuere. vide in verbo.An ſi compoſitio fiat cum illis.numero.1.2. folio.xcviij.

¶Compoſitio delicti facta per officialem in caſu permiſſo:⁊ poſtea delinquēs dicat coram ſindicatoribus qđ talem compoſitionem fecit metu et violentia iudicis:q: erat incarceratus an debeat audiri.nam iuſta compoſitio non tollitur per actio.qđ metus cauſa.vide in verbo an ſi eſt facta compoſitio. numero.1.folio.xcix.

¶Compulſio probabilis et neceſſaria non vitiat actum et factum per compulſionem iuris non vitiat actum. vide ibidem. nume.2.

¶Commiſſo cauſe facta titio et abbati ſancti petri: ſi titius efficiatur abbas non eſt poſſibile poſſe in cauſa procedere:q: finita eſt delegatio per confuſionem perſonarū.vide in verbo delegatus.numero.54.an ſi cauſa eſt commiſſa. folio.ciiij.

¶Conſtitutio principis vel eius reſcriptum diſponens ꝙ capitaneus teneatur ſub pena infra dies quinquaginta continuos cauſas criminales terminare: et accuſatus de homicidio teſtes contra euz adducti accuſauit de falſo infra terminum dierum quinquaginta principaliter agēdo an poterit ex hoc queſtio homicidij impune deferri.accuſator homicidij ſi accuſatur qđ falſos teſtes produxerit differtur accuſatio homicidij.nam nunꝗ currit tempus pendente cauſa falſi cum parte ipſa:ſecus ſi cum teſte vel notario. vide in verbo dicit conſtitutio. fo.cxxvij.in fine.

¶Conſuetudo dat iuriſditionez:quia habet vim decreti ⁊ vim iuſtitie:et iudex qui iudicat contra conſuetudinem facit litem ſuam.vide in verbo inſtrumentum.numero.3. folio.cxxj.

¶Condemnatio facta per iudicem contra aliquem appellatione eius non admiſſa poteſt talis condemnatus agere iniuriarum contra titium qui fecit eū condemnari:et tenetur ſi animo iniuriandi : et iudicis auctoritatis nō excuſat niſi in mandato et iuſſu.nam ſi actus continet in ſe iniuriam: et agens nō facit animo iniuriandi.ſed ex alia cauſa non tenetur iniuriarum:et iudex licet ſententiam iniuſtam proferat non tenetur iniuriarum: ſed tenetur pena. vide in verbo iudex ad inſtantiam.per totum.folio. cxxxiij.

¶Conceſſio facta alicui de capitaneatu alicuius ciuitatis cui conceſſit rex illas quatuor literas arbitrales : ſeu arbitrium ciuitatis per ſex menſes:an ſi

deinde reſimetur ſimpliciter in eodem officio pro alio ſemeſtri: an videtur reſirmatus cum literis ⁊ arbitrio. nam aut verba dicunt eligimus aut dictū prorogamus: nam pretor accuſatus ab officio ⁊ poſtea reaſſumptus intelligitur reaſſumptus cum eiſdem ſupradictis. in rub. ſupra alle. ver. reſirmatꝰ.

Confeſſio adulti facta in tormētis ſine auctoritate tutoris an valeat. nam in criminibus minor cenſetur maior. in ver. officialis. nu. 7. fo. cclxxiiij.

Confeſſio torti ſine indicijs vel cū non legitimis an valeat: ⁊ an confeſſio rei facta in tormētis habeatur pro explorato facinore: niſi perſeuerata. in verbo an ſtetur nume. 3. § an confeſſio. fo. cclxxvij.

Confeſſio facta militantibus vt condēnati nō teneantur: niſi inquantū facere poſſunt: procedit ⁊ ſimiliter habet locū in patronibus cauſarū: qꝛ et ipſi militare dicuntur. in eodem verbo an ſtetur. nu. 6. § preterea. fo. cclxxviij.

Confeſſio facta in tormentis an ſit ſufficiens ad punitionem ⁊ iudex vt caute procedat poteſt teſtes adhiberi qui videant ꝙ ſponte confitetur: ⁊ poſtea faciat confeſſionem ratificari: ideo oportet ꝙ per diem ⁊ noctē dimittatur quieſcere: ⁊ ſi neget non ſtabitur prime confeſſioni: ⁊ ſi coram iudice appellationis dicat ꝙ per timorem tormentorum dixit ⁊ iudex ⁊ tabellio dicant ꝙ ſponte debet iudex appel. per locū a cōmuniter accidentibus preſumere timorem tormentorum: contrarietas reſponſi inducit ſuſpitionē. vide in verbo an ſtetur. nu. 3. § an confeſſio. fo. eodem.

Confeſſio delinquentis an noceat tertio ad torturam. vide nam quis preſumitur bonus ⁊ malus propter practicam ⁊ ex conuerſatione: ⁊ eps habens clericum ſuſpectū de hereſi ſi precedat infamia ipſum poteſt torqueri: ⁊ vbi mille teſtes dicerent reū eſſe bone fame ⁊ pauci cōtrariū inducitur purgatio qꝛ vtrunqꝫ eſſe poteſt. vide in verbo an ſtetur. numero. 15. ⁊. 16. § confeſſio. fo. cclxxix.

Copia indiciorum eſt danda parti vt caſus diſputetur licet iudex habeat arbitrium liberū ⁊ abſolutū non tamē poteſt ſine iniurijs torquere vel denegare defenſionem cōtra indicia ⁊ torturam. vide in loco ſuperius alleg. eo. ver. nu. 16. ante § licet iudex. fo. cclxxix.

Confeſſio perſeuerata an poſſit reuocari ⁊ qualiter dicatur quis perſeuerare: ⁊ iudex debet perquirere etiā reo non petente defenſionem rei etiā poſt ſententiam: ⁊ iudex cum viderit ſententiam iniuſtam debet ſuperſedere in executione: ⁊ ſi añ executionē ſnie capitalis ꝯſtet de innocētia rei poteſtas q̇ ꝯdēnauit nō pōt eū abſoluere: tñ daṫ petitio principi vt eū abſoluat: ⁊ iudex inq̇rendo cōtra aliquē cōtra quē extent indicia debet dare terminū ad ſe defendendum: ⁊ probatio bone fame facit purgare indicia. in verbo an ſtetur. nume. 28 ⁊. 29 fo. cclxxxj.

Cōfeſſio facta i iudicio ꝑ tormēta nō ꝓcedētibꝰ indicijs nō eſt ſufficiēs ad faciendū quē ꝯdēnari ⁊ tortura indebite facta a principio nō vitiat reliquum ꝓceſſum validū ex poſtfactū in loco. ſ. alle. eo. ver. nu. 40. fo. cclxxxiij. i fine.

Corrūpēs iudicē vel cū eo cōmittēs baratariā an teneaṫ: ⁊ ſi deferat ſe aut aliū an ſibi parcaṫ: tñ ad hoc vt iudex recipiēs pecuniā puniaṫ debet ꝓbare is q̇ dicit dediſſe: ⁊ ſi nō ꝓbat puniṫ. vide in ṽbo corruptio. ſub nu. 1. fo. xcj.

Cōmittēs falſum in cauſa illā perdit: ⁊ etiā diſſigillās ꝓceſſum miſſum clauſum: ⁊ corrūpens ac eorū magiſtratū. vide ibidem numero. 8. fo. xcij.

Corrumpēs iudicē vt ꝓferat ꝓ eo ſniam puniṫ: qꝛ ſnia eſt nulla ⁊ dꝛ venalis ⁊ q̇ etiā ꝓmiſit pecuniā ꝑ corruptelā litē ꝑdit: ſiue ſit cā priuata ſiue publica vel fiſcalis: ⁊ idē de corrūpēte aduocatū ſi cām perdat: ⁊ q̇d ſi q̇s ſimpliciter dedit pecuniā iudici: ⁊ qñ ſnia lata ꝑ pecuniā eſt nulla. vide i ṽbo corrū=

pena.nu.1.per totum verb.vſq ad ſequentem. fo.xcij.⁊.xciij.

¶Contumaci denegatur audientia per iudicē.vide in ver.dicit conſtitutio regni.ſub nume.3.fo.cxxxvij.

¶Condēnatus capitaliter pro crimine ſi promittit multos criminoſos alios latrones demonſtrare ⁊ propalare:an debeat ꝓpter hoc iudex penā remittere vel differre.item ſi dicat ꝙ habet aliqua principi reuelare:⁊ quando executio differatur:⁊ quid ſi condēnatus obuiaret cardinali.vide in ver.an ſi iudex.ſub nume.1.2.⁊.3.fo.cxcvj.

¶Condēnatus fuit ſuſpenſus:⁊ laqueo fracto illeſus ⁊ viuus cecidit in terrā: ſi dicatur ex diuino miraculo hoc factum:an ſit executio differenda.vide ibidem ante.§.Et alia in fi.fo.eodem.

¶Condēnandus an ſit qui ſe excuſat ꝙ per ignorantiā ⁊ non dolo deliquit cū ſcientia ⁊ nō ignorātia puniatur ⁊ an excuſetur ignorantia pro delicto iure naturali vel gentiū prohibito:⁊ quid in alijs que ſunt de iure poſitiuo.vide in ver.qꝛ multa poſſunt.ſub nume.1.⁊.2.fo.ccij.

¶Commiſit delictū quis non ex animo ſed culpa aut negligētia an ſit puniendus:qꝛ res ipſa dolo caret ⁊ qn̄ caſu factū nō punitur.ibidē nume.3.§.vbi autem quis. fo.eo.

¶Cōceſſio facta ſimpliciter in priuilegio an intelligatur ſm̄ ius commune.vide in ver.an ſubſtituēs.nu.9.fo.cclix.

¶Cōfitenti in tormētis nō prodeſt reuocare confeſſionem per ſe factam:ſi ſint alia indicia cōiuncta cū cōfeſſione extorta:que indicant veritatem: niſi reuocans ꝯtrariū clare probaret vel per indicia euidentia cōtraria: quia ex multitudine indiciorum veritas indicatur.vide in verbo tortura ſub numero.4.⁊.5.fo.cclix.

¶Cōfeſſio in criminalibus extra iudiciū facta delictū non probat quia cōfeſſio facta abſente pte nō ꝓbat tn̄ eſt ſufficiēs indiciū ad torturā.i gl.⁊ bar.in l.capite q̄nto.ff.de adul.maxel qn̄ eſt iuncta cū veriſimili cā rōne loci ⁊ tpis ⁊ſic eſt veriſimilis:⁊ confeſſio in tormentis niſi ſit pſeuerata nō hꝫ locū.⁊.cōfitens ſic extraiudicialiter licet nō poſſit:cōdēnari pōt:tn̄ puniri tanꝗ̄ ſe de delicto gloriante.vide in verbo.quia cōiter:ſub nu.1.2.3.⁊.4.fo.cclx.

¶Cōfeſſus ad bāchū:ſi notariꝰ ſcripſit ꝙ ſponte cōfeſſus fuit licet tortus ſit decē vicibus.an̄ hūc dicit ꝙ nō eſt verū id qꝺ ſcripſit notarius impetiꝛ in ſindicatu cōtra notarium ⁊ iudicem:an teneantur:nec debet admittere iudex cōfeſſionē ſpōte factā etiā veriſimilem:niſi alia ſuffragētur adminicula.vide in vrbo quidam fuit tortus.ſub nu.1.⁊ per totū. fo.eo.

¶Confeſſio ſocioꝝ criminū eſt magnū indiciū etiā cum tortura quando eſt iurata:⁊ ratificata:quia iurare debet reus verum dicere per verbum affirmatiuum.vide in verbo.cōfeſſio ſocioꝝ.numero.1.fo.cxcij.

¶Confeſſio erronea etiā ſepius repetita pōt reuocari in verb.viſo de repetitione torti.ſub nu.2.ibi nā cōfeſſio erronea.fo.cxciiij.

¶Cōfeſſus fuit q̄dā inq̄ſitus crimē ſine tortura ad pſuaſionē officialis ꝓpter qꝺ intendit ꝓcedere ptās ad cōdēnationē:hic clamat ꝙ talis cōfeſſio fuit extorta p ptātem q̄ ſibi perſuaſit ꝙ cōfiteretur ⁊ de pena nō curaret ⁊ ſic dicit fuiſſe extortā per deceptionē an poſſit reuocari dic ꝙ ſic.in verb.ſequiꝛ queſtio. quotidiana.in principio. fo.cxcv.

¶Cōfeſſio an poſſit reuocari poſt ſnīam latā qn̄ eſt facta corā incōpetenti vel extraiudicialiter. vide ſub nu.3.in.verbo ſequitur.q.quotidiana.fo.cxcv. in fine.

¶Confeſſio erronea an poſſit reuocari qn̄ error cadit in latā culpam.vide ſub

numero 5.fo.cccxvi.
¶ Confeſſus ſpōte nō appellat:⁊ facta calore iracundie bone ipoteſt reuocari. ibidem nume.8.fo.eodem.
Confeſſio iurata ꝑ ōt preteꝛtu erroris reuocari:ibidē.itē pōt cōfitens ex interuallo ſuam confeſſionem interpretari.ibidem.fo.cccxvij.
¶ Confeſſiōe facta in criminalibus conſulitur ꝙ detur terminus cōfitēti ad faciendum defenſiones ſuas:⁊ ſit iudex valde aduertēs in hmōi cōfeſſionibus. vide verbo ſequitur queſtio.nu.12.§.propterea.fo.cccxvij.
¶ Cōfeſſio rei facta a ſemetipſo ſponte apud acta an ſit ſufficiēs ad condēnationem:⁊ ſufficit ad capitalē penā imponendā ſi eſt veriſimilis.vide in ỽbo nūc videndū.nu.1.fo.cccxviij.cōfiteꝛ aliquis ſe eſſe latronē diſrobatorē ſtratarum talis confeſſio ſibi non preiudicat.niſi crimina ipſa in ſpē cōfiteaꝛ:qꝛ eſt confeſſio iuris ⁊ non facti.vide in verb.quidā latro famoſi.ſub nu.2.ibi ꝙ ſi aliquis tanꝗ latro.fo.cccxcix.
¶ Cōfeſſus fuit aliqs hoiem occidiſſe in nemoribus vel ſtrata:an ſit confeſſio ſufficiens ad condemnationē:⁊ an confeſſio facta in homicidio preiudicat quando non poteſt cōtrarium probari.vide in verbo.cōfeſſio.§.aliquis numero.1.fo.lxxxi.
¶ Cōfeſſiōes debent eſſe conformes:cōtinentes:veriſimilitudines ⁊ an debeat fieri examinatio hominis occiſi:vt videntur vulnera:⁊ habeatur veritas:et ſi cōfitetur tortus feciſſe furtū aliquarū rerum debet interrogari vbi ſint:et ſi dixit vendidiſſe vel depoſitaſſe aliquibus debet iudex mittere ad illos ſi hoc verum ſit.vide in dicto ỽbo.nu.5.fo.eodem.
¶ Cōfeſſus quidam fuerat crimen in cauſa capitali:poteſtas ſibi non dedit legitimas defenſiones ⁊ miſit ipſum ad ſuppliciuꝫ an teneatur in ſindicatu.et an non petenti debet dari confeſſionis copia ⁊ ſi denegat iudex:an puniatur ⁊ que dicaꝛ defenſio facti ⁊ iuris.vide in ver.an poteſtas.nu.1.⁊.2.fo.lxxxij. ⁊.lxxxiij.nam iuris nature eſt ꝙ in crimine quis ſe defendat per fas ⁊ nefas: quia naturalis eſt viuendi dulcedo.ibidem nume.4.fo.eo.
¶ Con ſuetudines male per officiales non ſunt ſeruande vide in ỽbo.cōſuetudo.ſub nu.1.2.3.fo.lxxxviij.
¶ Cōſuetudo in cōtractibus attenditur vbi non eſt facta expreſſa mentio mercedis ⁊ conſuetudo ciuitatū eſt obſeruanda in mutatione officialium:et de qua conſuetudine ſtabitur dicto vnius doctoris auctoritatis:qui diceret ita fuiſſe obſeruatum ab antiquo de conſuetudine.vide in ỽbo.conſuetudo.ſub nume.5.§.nā cōſuetudo.fo.lxxxviij.
¶ Confeſſata videntur crimina ratione fuge ex carcere:⁊ an poſſit ex hoc erigi facere iudex furcas ante domum talis qui aufugit ⁊ ꝙ furce ſunt ſigna meri imperij⁊ ꝙ merum imperium eſt in furca : ſicut ſeruitus : ⁊ dominium et contra delinquentem fugitiuum pōt procedere iudex ad combuſtionem domus.vide in verb.contumacia.ſub nume.7.fo.lxxxix.
¶ Compoſitio ⁊ tranſactio:an idē ſint ſeu idē ſonēt.vide in verbo compoſitio. nu.6.fo.xcvi.⁊ an ſint faciēde cōpoſitiōes vbi tangiꝛ offenſa partis:niſi ꝑte cōcordata vel facta pace.vide ad literam.a.fo.xcvij.
¶ Compoſitiones vt iuſte procedant que exigantur.vide in verb.quero ꝙ ſint conſideranda in iſtis compoſitionib⁹.nu.1.fo.xcvi.
¶ Compoſitiones huiuſmodi qualiter et cum quibus veniant ſiende.vide in verbo.poſt verbum quero tertio:cum quibus et qualiter ⁊c.numero.1.folio.xcviij.

¶ De litera.D.

DElegati plures ad vniuerſitatē cauſarū vnū ſ eorū ſolus preter interlocutoriam pferre valebit:ꝛ q̄n ſunt plures ſindicatores ꝛ vnus nō vult intereſſe cū alijs an duo poſſint procedere. vide in verbo iudices. nu. 11. fo. xx.

¶Delinquens qui poſuit ſe in manibus poteſtatis ꝑ delicto cōmiſſo qui ptās eum vltra modum cōpoſuit tenetur in ſindicatu. ꝛ vltra debitū facere ōꝛ q̄n excedit metam iuris. nā illa ōꝛ pena ordinaria delicti que pro delicto conſueuit apponi. in ver. an ſi delinquens. nu. 1. fo. ciij.

¶Debitor ſi opa creditoris perdidit pecuniā quā ſolutur⁹ erat creditori: ſubuenit ei officialis faciēs iniuriā alicui cū minis feruore maximo ille cui minatur cū tota eius familia eſt exemptus a iuriſdictiōe. in verb. ſubiectio. numero. 1. fo. cxx.

¶Delegatus licet in cauſis meri ꝛ mixti iperij poſſit cognoſcere tm̄ th ꝫ latronē in ſignē cui⁹ penā differre eſſet periculoſum: pōt etiam cognoſcere. Pena vni⁹ met⁹ multorū ꝛ ex pluralitate delictoꝝ quis vt latro punit: ꝛ ſi ex cauſa pub. vtilitatis ſtatuta tranſgrediantur non ſindicabitur. vide in ꝟbo latro. numero. 3. fo. clxv.

¶Delictū vel falſitas vbi fieret corā iudice cauſaꝝ ciuilium an debeat remittere ad iudicē cauſarū criminaliū: an pōt iudex punire reſpectu officij vel dignitatis offenſe: ſicuti princeps qui pōt cognoſcere in cā ꝓpria ꝛ oē crimē: qꝺ cōmittit corā iudice eſt notoriū: ꝛ iudex nō ſolum pōt hoc facere pro offenſa pub. ꝛ manifeſta in aliū facta: ſed etiā ꝑ iniuria clam ex turpi verbo aures audientiū polluuntur. vide in verbo notoriū. nu. 4. fo. clxxx.

¶De conſenſu partium inſtantia non pōt ꝓrogari etiā cū iuramēto ꝛ tempus inſtantie triēnalis eſt odioſum ꝛ eius abbreuiatio eſt fauorabilis et finita inſtantia acta iudicij pereunt: ꝛ ſnīa lata finita inſtātia nō valet neqꝫ tenet et ſolutū ex ea poteſt repeti ꝛ in practica ſeruatur ꝙ prorogatio inſtantie impetretur a iudice: ꝛ ſi ꝓpter ꝯcraſtinationē aduerſarij tꝑa ſint decurſa conceditur reſtitutio. in ver. reſtat nu. 1. ꝛ. 2. fo. ccxlj.

¶Delictum quando eſt incertum a quo de pluribus eſt commiſſum. cum ab extero veriſimiliter committi non potuerit eoipſo ꝙ alter iſtorum eſt male conditionis ꝛ fame ad veritatem eruendam poteſt torqueri ꝛ malum nomē facit indicium ꝛ etiam alie coniecture: vt mala fiſionomia hominis: ꝛ inueſtigatur cum quibus ꝛ per que loca conuerſabatur reus vt aſſumatur indiciū. in ver. mandauit. numero. 24. § quando delictū. fo. ccxc.

¶Defenſio an deneganda: ꝛ an debeat condemnari qui habet defenſionem ciuilem: naturalem: vel ſtatutariam: ꝛ an tolli poſſit defenſio per principem. vide in verb. an poteſtas. ſub numero. 4. ꝛ. 5. fo. lxxxiij.

¶Defenſio dicitur non ſolum per quam crimē euaditur: ſed etiā ꝑ quam allegatur declinatoria vel dilatoria. vide ibidem nu. 5. fo. eo.

¶Defenſioni in cauſa capitali: an renuntiari poſſit: ꝛ an renuntiatio q̄ fit per concluſionem valeat: qꝛ fit ſm ordinem iuris: ꝛ ſi reus renunciaſſet defenſionib⁹ ſuis: an admitti debeāt ille q̄ ſunt de iure naturali: ꝛ ille etiā que eſſent de iure poſitiuo: ꝛ licet eſſet renuntiatum probationibus: an tamen valerēt probationes. vide. in ver. an poteſtas. ſub nu. 8. ꝛ. 9. fo. lxxxiij.

¶Defenſionibus renuntiare poteſt aſſaſinus qui per pecunias homines offendit: quia eſt hoſtis publicus ꝛ diffidatus a lege. ꝛ a quolibet offendi poteſt: ꝛ licet renuntiari poſſit probationibus: an ſic defenſionibus: ꝛ an illico ſuſpendi debeat aliquis: cum poſſet habere legitimas defenſiones: que non ſunt auferende. vide ibidem ſub numero. 12. § Et ideo. fo. lxxxiij.

¶Defenſiões multe ſunt ꝯtra cõfeſſionē: qꝛ poterit ꝓbare hominē quē dr̄ oc-
cidiſſe viuere. vide in ver. an poteſtas ſub numero. 13. §. Sunt etiã. fo. eodem.

¶Delictū cõmiſſum calore iracūdie: ꝙ etiã habuit ortū aliūde quã ab eo quē
offendit: an ſit iuſta cã ꝙ q̇s mitius puniť. vide in. ꝟ. q̇dam iudex. ſub nu. 2.
vbi eſt ſignata lr̃a. a. fo. eodem.

¶Deſtrui dꝫ domus alicuiꝰ ex forma ſtatuti: an in ꝑiudiciū creditoris deſtrui
debeat: cui eſt obligata: ⁊ ſi fiſcus velit domum an debeat priꝰ ſoluere illud
qđ debitor creditori tenebať. l. res ꝗ de iure fiſci. ⁊ vxor pōt defendere deſtru
ctionem bonoꝝ mariti rõne dotis ſue. idē in colonis q̇ tenerent terras. vide
in ver. an iudex. ſub nu. 1. 2. ⁊ 3. vſq ad verbum clericum. fo. xc.

¶Delegatio inferioris an poſſit probari per teſtes. vide in verbo an officialis.
numero. 3. fo. ccxl.

¶Delictum patris nocet filio in crimine: maxime leſe maieſtatis. vide in ver.
fui ſemel rogatus. numero. 2. fo. cclv.

¶Delatus ⁊ carceratus ſi aufugiat etiam eſto ꝙ eſſet innocens: an puniatur vt
confeſſus: vel conuictus: quia fuga delictum vocatur. vide in ver. an teſtes re
probati. ſub. numero. 3. §. an ſi quis. fo. cclxvi. in principio.

¶Dignitatē cū adminiſtratione hodie nõ ſolum petere nõ lꝫ: ſed neq pecuniā
dare: ⁊ hanc ꝯſtõnem imperator condidit cum ꝯſilio vxoris ſue: ⁊ lꝫ ſemper
ꝓuidere ꝑſumať: tñ talis ꝑſumptio nõ cadit in eo q̇ comparauit offm̃: tñ nõ
ſeruať hodie qꝛ plus offerēti dať. ꝟbo. ⁊ primo. nu. 5. §. hodie aũt. fo. xxxij.

¶Diſcretio idē eſt ꝙ iudiciū nã ſi q̇d cõmittať diſcretiõi alicuiꝰ vř importare
arbitrium boni viri: ⁊ non liberã ptãtem: ⁊ vbi q̇d cõmittiť alicui per verba
importantia arbitriū boni viri dꝫ iſte obſeruare oēs regulas iuris cõis: iu-
dex an habens latum arbitriū non teneť de culpa: ſed tñ de dolo: ⁊ vbi quid
alicui eſt cõmiſſum eius arbitrio non venit leuis culpa. vide in verbo pote-
ſtas. numero. 10. §. Si cuius. fo. lv.

¶Delinquens in ſatiſfactione debet petere ab infamata vel offenſo veniā: ⁊
tenetur publice ⁊ in omnibus locis in quibus diffamauit dicere ꝙ mentitus
eſt vbi autem eſſet pena corporalis vt ſi cum pugno ⁊c. debet ipſa pena pro-
portionari delicto. vide in ver. quia pluries. numero. 5. §. Et qñ. fo. c.

¶Delinquens in officio nunq̄ redibit ad illud nec vnq̄ admitteť. vide in ꝟbo
delinquens in officio. per totum. fo. ciiij.

¶Diſpoſitio iuris cano. q̇ vult ꝙ in cauſis procedať nõ ſeruatis ſolēnitatibus
iuris veritate inſpecta an locū habeat vbi datus eſſet libellꝰ ineptus: ita ꝙ
nõ obſtãte de ineptitudine ꝓceſſus: ſi de ꝟitate ꝯſtet poſſit deueniri ad ſnĩam
⁊ lꝫ in ſilibꝰ cauſis poſſit ꝓcedi quoquo mõ: tñ iſta ſimplex petitio nõ dꝫ de
ficere in ſubſtantialibus. vide in ver. an dictum capitulum. numero. 1. vſq ad
numerum. 3. fo. cclxxvi.

¶Dictū vnius teſtis integri facit indiciū: ⁊ an vni teſti cum fama credať in cri-
minalibus vel cum alijs indicijs: ⁊ iura loquētia de pluralitate indicio non
hñt locū qñ extat dictum vnius teſtis de veritate delicti. ⁊ an dictum ſocij
faciat indiciū ꝯtra ſociū: ⁊ in crīe aſſaſinatus pōt ſocius interrogari ꝑ ſocioꝝ
⁊ ſi quis eſt confeſſus ⁊ reuocat: an veniat audiendus. vide in ver. an ſtetur.
numero. 23. §. dictum vnius. fo. cclxxx.

¶Doctor. ll. vel aliarum ſcientiarum actu legens non poteſt capi a familia
poteſtatis. neq poſſunt eū ſcrutari de armis neq pro delicto incarcerari qꝛ
non tenetur vltra ꝙ facere poteſt: neq poteſtas poteſt aliquem hoſpitari in
domo alicuius doctoris quia ab onere tali exempti ſunt. vide in verbo do-
ctor. numero. 1. ⁊ 2. fo. ciiij.

¶Doctor

¶Doctor ſiue aduocatus an poſſit torqueri ⁊ torquens an teneatur in ſindicatu. nam aduocatus qui depoſuit aduocationis officiũ dicitur clariſſimus ⁊ non poteſt torqueri tanq̃ habens dignitatem: ⁊ ita in legibus militari dicunt aduocati ſicut milites ipſi in armis. vide in ꝟ. an doctor. nu. 1. ⁊ 2. fo. cv.

¶Doctores quaſi radij ſolis appellantur ⁊ priuilegia militum extendunt ad eos neq̃ doctor poteſt concubine donare: ſicut nec miles: ⁊ teſtamenta doctorum ratione preteritionis non poſſunt cautratabulari: ſicut teſtamenta militum armate militie. vide in ver. an doctor. nu. 6. ⁋ Nam doctores ſub litera. b. fo. cv.

¶Doctoris dicto ſtatur de conſuetudine: intellige illius curie in qua verſat̄ conſuetudo enim contra ius non verſatur. ⁊ no. q̄ ad hoc vt forenſis poſſit deponere de conſuetudine requiritur vt tantum tempus ſteterit in ciuitate q̄ veriſſimiliter debeat ſcire. vide in ver. an doctor. numero. 10. ibi conſuetudo eñ contra ius. fo. cvj.

¶Dominus qui eſt ſindicandus debet expenſas adminiſtrare pauperibus cũ quibus litigat: ⁊ an vniuerſitas teneat̄ dare expenſas pauperibꝰ exclamantibus ꝯtra dñm in ſindicatu. vide in ver. expenſe. numero. 1. ⁊ 2. fo. cx.

¶Doctor qui in dictis ſuis eſt ſibiipſi contrarius propter mutatam opinionẽ illi opinioni ſtandum eſt que ſubſiſtit ⁊ nititur meliori ratione: ⁊ vltima opinio eſt iuriſconſulti ⁊ auctoritas glo. vincitur per tex. tamen in dubio inherendum eſt glo. ⁊ vbi lex habet varios intellectus non debemus ſm illã iudicare. vide in ver. an ſi iudex. nu. 10. ibi Si tamen doctor. fo. clviij.

¶De litera. E.

Emancipatio

venit fienda corã ordinario ſollẽni iuris ordine ⁊ cũ alijs ſollẽnitatibus: ⁊ ſi iſta omnia negligẽtia iudicis ſeruata non fuerint an iudex teneatur reſarcire hoc damnum: nam emancipatio nõ fit in foro contentioſo. ideo non põt elici lis ⁊ facit q̄ notariuȝ qui obmiſit ſubſtãtialia inſtrĩ qui tenetur ad itereſſe ⁊ facit ad emãcipatiõeȝ eſt iuriſditiõis voluntarie. vide in verbo quero. nu. 1. ⁊. 2. fo. clxſ.

¶Emolumenta que recepit capitaneus qui creatus eſt cum deputato ſalario an ſint ſua an dñi creãtis eũ. ⁊ officialis qui fungitur iure dñorum an vtrũq̃ ſalarium habere debeat: ſicut doctor qui dat vocem vtroq̃ iure: ⁊ ſicut notarius qui pro prima ſcriptura debet habere premium ⁊ aliud pro exemplari. vide in ꝟ. ſalarium. vſq̃ ad numerũ. 1. fo. ccxxvj.

¶Eligere qñ debet aliquis medicũ vel peritum in arte: debet eligere illũ cuiꝰ fama celebris ⁊ ampla. ⁊ qui eligit reputatum idoneum excuſet̄. vide in ꝟ. an poteſtas. ſub nu, 2. ibi ⁊ dicit angelus. fo. lxxviij.

¶Ex ceteris ſtudijs italie adeuntes neapolim: iterum examinabant̄ ⁊ inſufficientes erant reprobati. vide in prefatione. nu. 6. fo. ij.

¶Excedit imperator qui non facit iuſtitiam populo propter qđ veniunt flagitia. vide in verbo Et primo. numero. 2. fo. iiij.

¶Executor ſi viderit q̄ ſibi auferatur in itinere condemnatum non poteſt illũ occidere quia: paria ſunt occidere innocentem vel eum qui cõfugit ad iuſtaȝ defenſionẽ. vide in ꝟbo appellatio. nume. 11. ibi Bal. in. d. l. aditos. fo. xlvj.

¶Exiſtimatio iniuriaꝝ arbitrio iudicis venit ſatiſfaciẽda vbi cãta eſſet deformitas corpis vel vbi virgo eſſet corrupta. nã virgini corrupte lex prouidet vt bona raptoris ſibi applicentur mulieres enim propter earum pulchritudinem facilius nubent: ⁊ quid in omnibus damnis datis. vide in ver. quis pluries. numero. 2, 3. ⁊. 4. fo. c.

¶ Executio ſententie ſi commiſſa eſt alicui qui iuris ordinarij exeq̃uendo per uertit an teneatur: executio enim non recte facta non retractatur ſi ſit ſolutũ debitum. vide in ver. pone. nu. 1. fo. cx.

¶ Executor in huiuſcemodi executionibus ad euitandos carceres cõdemnati poteſt incipere a captura perſone vt exhibeat bona ſua mobilia ꝛ ſtabilia in quibus poſſit executionez facere ꝛ cedens bonis ſuſpectus de occupatiõe poteſt a iudice torqueri vt bona exhibeat. vide ibidem numero. 3. ibi ꝛ pũ to ꝙ hm̃oi. fo. eodem.

¶ Executores ꝛ famuli officialium ſemper ſunt voraces ꝛ fraudulenti ꝛ infa= mis poteſt eſſe executor: ꝛ omnes malitioſi reputantur quia circa lites com morantur. executorum illicita eſt auaritia quam preſides reprimere debẽt. vide in ỽ. familiaris. nu. 6. ibi adde q̃ iſtorum. fo. cxiij.

¶ Executor iuſtitie ſi viderit ſniam iniquã non debet eam exequi in cauſa cri= minali. vide in ver. poteſtas. nu. 5. §. miles. fo. cxviij.

¶ Exercendo quis iuriſditionem in ſuo territorio vel dyoceſi in vno videt̃ in omnib⁹ acquiri vel retineri poſſe alio non poſſidente: quia vbi iuriſditio at tribuitur in certo caſu non proceditur libellus coram alio productus: niſi narret̃ ille caſus. vide in ỽ. iuriſditio. nu. 4. §. Et ſic exercẽdo. fo. cliiij. cxviij.

¶ Executores miſſi ad exequẽdũ excedunt exequendo in locis in caſib⁹ ꝛ in bo nis a. l. prohibitis. ꝛ volẽs me de poſſeſſione expellere: amici ꝛ vicini pñt euz impune percutere: nam executores ꝯtra. ll. ꝛ precepta legalia ſuũ exercentes offm̃ excedũt ꝛ puniuntur ꝛ reſiſtentia dz fieri legitime non ineffrenate ꝛ in ferens manus ſuo duci reſiſtẽdo punitur: ſic etiaz officiali ꝑtãtis nõ exceden ti modũ in pignorãdo. vide in ỽ. excedũt nu. 1. fo. ccxxj.

¶ Ex circunſtãtijs ſiue ex perſuaſionibus q̃ ſunt circunſtantie erroris preſumit̃ error ꝛ probatur: ꝛ iſta perſuaſio: ꝛ forma interrogatorium ex actis apparẽ tium: ex monitionibus ſibi factis vel per notarium actorũ qui debet oĩa ſcri= bere etiam variationes ꝛ vacillationes. vide in ỽ. ſequitur queſtio quoti= diana. nu. 1. fo. ccxcv.

¶ Ex preſumptionibus nemo dãnatur. vide in. ver. quidam latro famoſus ſub numero. 1. fo. ccxcix.

¶ Excuſabitur carcerarius ꝛ carcerum cuſtos: ſi ipſe de nocte dormiens in do= mo carceris: vel de die: ꝛ inſurrexerint carcerati cõtra ipm̃ ipſumq̃ ligaue= runt. Itẽ ſi ipſuz vulneraſſent ne clamaret vel ne reſiſteret vt q̃tidie euenit. vide in ver. an ſi plures. ſub nu. 13. 14. ꝛ. 15. nam cuſtodia eſt faciẽda ſm̃ morẽ ꝛ conſuetudinem ciuitatis vel regionis. vide in nu. ſequenti. fo. lxxiij.

¶ Excuſabitur ſimiliter ſi muri ꝛ porte carceris ꝛ tectum erant fragiles ꝛ erãt debiles vel carcer ſtabat in aliqua domũcula lignea vel in ſtabulo ex quib⁹ faciliter carcerati poterãt euadere nõ ei importabitur ꝓinde ſi aufugerint ſed dño potius ciuitatis: qui debet carceres publico ſumptu reparare. vide ibidem. fo. lxxiij.

¶ Excuſabit̃ etiã a violẽtia carcerarius: nã ſi venerint conſanguinei: ꝛ ꝑ vim ꝛ violentiã carceres effregerint: vt ſepe viſuz eſt ſi reſiſtere nõ potuit. vide in preallegato ver. an ſi plures. circa finẽ ibi erit etiã excuſatus. ꝛ excuſabitur etiã ſi fili⁹ vel vxor induct⁹ vel inducta veſte muliebri intrauerit carceres vbi erat maritus: ꝛ induit carceratus veſtes muliebres ꝛ exiuit carceres in forma mulieris. ibidem. fo. lxxiij.

¶ Executor creans clericum de mandato layci poteſt detineri per ipſum ꝛ car= cerari ꝛ officio priuabitur. vide in verbo clericus. ſub numero. 3. §. iudex ſe= cularis. fo. xc.

¶Ex officio an dicatur procedi cum proceditur ex denuntiatione. vide in ver. ⁊ aduerte. ſub nu. 5. fo. cxxxxvij.

¶Executio an differatur ſi ſuſpēſus fracto laqueo cecidit in terrā ⁊ id diuino iudicio ſecutū dicat: ⁊ q̄d ſi dānatus ad mortem velit meretricē de publico lupanari deſponſare: vt oia peccata ipſi remittant: an debeat interim differri executio: quid in muliere pregnāte dānata ad mortē: an ꝓpter partum differri debeat. vide in ver. an ſi iudex. ſub nu. vſq; ad ver. iuxta ꝑdicta. fo. cxcvi.

¶Ex confeſſione ſola facta in iudicio ꝑ carceratū vel tortum: an poſſit puniri niſi ꝑ ſpōtaneā ꝑſeuerationem purgetur: ⁊ q̄d ſi due cōtētiū ꝑſeuerationes reperiantur quarū vna expreſſa an ſufficiat ſola ad cōdemnandū: ⁊ quid de perſeueratione ex internallo poſt torturā in publico loco factā. vide in ver. an ex ſola confeſſione. ſub nu. 1. 2. ⁊. 3. fo. cclxiiij.

¶Exceſſus in dubio in tortura aſcribitur poti⁹ culpe q̄ dolo: q: tormēta eruenda ſunt pro veritate ⁊ eſt res ꝑmiſſa: ad diſciplinā reipublice: ⁊ male faciūt iudices q̄ nouas ſpecies tormētoꝝ querūt: ⁊ ꝑſone qualitas attenditur ſi eſt iuuenis vel ſenex debilis vel robuſtus. vide in ꝟbo. an ſi officialis numero 1. ⁊. 2. fo. cclxvi.

¶De litera. F.

Fama ſeu indicia an releuāt iudicē quantūcūq; indebite ꝓcedentē ⁊ inq̄rētem ⁊ an ſemiplena portio releuet accuſatorē a calumnia niſi reus ꝯtrariū plene probet. vide in verbo dicit ꝯſtitutio regni. ſub nu. 11. Item inſtigationes officialiū an releuent a calumnia. ibidē nu. ſequenti. 12. fo. cxxxvij.

¶Familia ꝑtātis. ſ. notarij: berruarij: milites: ⁊ alij an poſſint teſtificari ꝓ eo in ſindicatu: ⁊ an familiares epiſcopoꝝ vel dominoꝝ bone fame recipiantur in teſtes: ⁊ familiares in factis domeſticis. an ſint idonei teſtes ⁊ an que fiūt in capl'o ⁊ in collegio ꝓbari poſſint per illos de capitulo ⁊ de collegio. vide in ver. teſtis. nu. 1. ⁊. 2. itē nu. 3. vſq; ad fi. fo. ccliij.

¶Factum eſt magnum furtum: iudex poteſt mittere pro vicinis ⁊ inquirere: et ſi inuenerit ex ipſa inquiſitione aliquem de quo ſit ſuſpitio: debet eum interrogare diligenter de multis circunſtantijs: ⁊ vbi ſtetit illa nocte. ⁊ cum quo comedit vel cenauit: ⁊ tunc ex ſermonibus vocis. ⁊ trepidatiōe: ſeu inconſtantia poterit contra eum habere aliquam preſumptionem. vide in ver. viſo. de indicijs. nu. 1. ⁊. 2. ibi o quā difficile eſt. fo. cclx.

¶Fama an ſit indiciū ſufficiēs ad torturā. ⁊ ſi cū fama ꝯcurrat vnus teſtis: an ſufficiat ad cōdemnationē: ⁊ fama cū dicto officialis denuntiantis: ⁊ an probatio fame equipolleat dicto vni⁹ teſtis. vide in ver. an fama. ſub numero 1. 2. 3. ⁊. 4. fo. cclxv.

¶Fama ſola ⁊ vehemens holum: opinio q latro famoſus: an ſuficit. ⁊ hi qui aggrediuntur cum armis: aut vi auferunt dn̄r latrones famoſi. vide in ver. quidam latro famoſus nu. 1. ⁊. 2. fo. ccxclx.

¶Fama eſt res fragilis ⁊ pernicioſa tranſmiſſa ab his qui deſiderant de hoc famā eſſe: ⁊ qualitas hominis ꝓbatur ꝑ famā: vt puta virtuoſitas: ⁊ an conuictus intelligatur aliquis per famam publicam. vide in ver. quidam latro famoſus. ſub nu: 5. 6. 7. ibi nam fama. fo. ccc.

¶Federicus imperator in regiſtris teſtatur ciuitatem neapolim antiquā matrem ⁊ domum ſtudij fuiſſe qui ciuitati priuilegia ampla conceſſit in prefatione. nu. 4. ibi nam federicus. fo. ij.

¶Federici tꝑibus iura ciuilia gloſabat accurſi⁹ in annis. dn̄i. 12. 25. in oratiōe ſua domini peridis. ibidem nu. 5. fo. eodem.

¶ Federicus imperator fuit depoſitus ab imperio quia collectas in regno impoſuit ⁊ quia homines ſeruiliter tractabat ⁊ eccleſiam dei affligebat. vide in verbo poſt imperatorum. nu. 59. fo. vij.

¶ Femine non poſſunt eſſe de conſilio in condendis. ll. ſenatuſcon. vel conſtitutionibus: aut ſtatuta ꝙ non habet locum in auguſta in reginis et comitiſſis. nam nullã habẽt femine iuriſditionẽ de iure ſcripto niſi. ẽ. enumerate. ꝙ fallit in clariſſimis mulieribus que ex conſuetudine iudicant. ideo reges habẽtes vxores faciunt eas vicarias eorum: ⁊ tunc habent iuriſditionem quã habent viri. vide in verbo dicitur autem. nu. 6. ⁊. 7. fo. xxviij.

¶ Filius qui timet accuſare interfectorem propter ſuam potentiam poteſt cõpelli per officium ne delicta remaneãt impunita. vide in verbo an ſi quis. numero. 2. ibi titius aliquem. fo. xlij.

¶ Fiſcus ſi velit domum debet prius ſoluere illud quod debitor creditori tenebatur. vide in verbo. an iudex. nu. 2. vſqꝫ ad. 3. fo. xc.

¶ Fideiuſſor magiſtratus tenetur ſolum ad id ad quod ipſe principalis ꝑ adminiſtratione iuſtitie erat obligatus quis nominando quem ad officium et non exigendo ab eo fideiuſſores vel ſi exegerit minus idonei tenetur: nam pater tenetur pro filio ad officium nominato ſicut fideiuſſor. vide in verbo. fideiuſſor. nu. 8. ⁊. 9. fo. cxx.

¶ Fideiuſſor fuit receptus ⁊ approbatus neqꝫ fuerit reclamatum non debet de nouo ſatiſdare niſi de nouo calamitas ſuperuenerit vbi vero tempore oblationis fideiuſſor ſit ſoluẽdo ⁊ poſtea minus idoneus electus debet iterũ cauere in iudicialibus ſecus in conuentionalibus: naꝫ ⁊ fauore dotis ſi fideiuſſor dat⁹ efficiat̃ pauꝑ tenet̃ iteꝝ cauere. vide i ver. ſi iudex. nu. 8. ⁊. 9. fo. cxxij.

¶ Fiſcus facta gñali confiſcatione bonorũ tenetur vxori ſoluere dotem: qꝛ mulier hñs tacitã vel expreſſam vigore inſtrũ prefertur: et fiſcus inquietãdo vxorem pro delicto mariti vim ſibi infert. et ius offerendi non habet locum contra mulierem repetentẽ dotem propter vrgentiã viri ad inopiam. vide i ver. publicatio bonorum. nu. 2. ⁊. 3. fo. ccxix.

¶ Filius occidit aliquem probat̃ ꝙ pater erat prope locum homicidij ⁊ qđ pater eripuit filium de manu capiẽtium ⁊ gladiũ euaginauit ex parte patris probatur bona fama an ſit torquendus pater. vide in ver. mandauit rex. ſub nume. 9. §. filius occidit. fo. cclxxxviij.

¶ Forma iuramenti non eſt inferenda ad id quod eſt ſpecialiter prouiſuꝫ. ver. an ſi ptãs. nu. 19. §. ſtatutum dat. fo. xxiij.

¶ Forenſis delinquens in ciuitate põt puniri auctoritate pu. ll. ⁊ ſm formã ſtatutorum ⁊ quis poteſt puniri pro delicto alibi commiſſo in loco originis et domicilij. ⁊ cauſa que committitur ordinario eius iuriſditio vr̃ excitata per principem: niſi in reſcripto dicatur auctoritate noſtra procedas quia cenſetur ꝑ hec verba delegatus. vide in verbo facta eſt electio poteſtatis: ibi ꝙ vbi dicitur quia forenſis. ante nu. 2. fo. ccxxvij.

¶ Fuga an reddat ſuſpectũ fugiẽtẽ. vide in ver. ⁊ in indicijs. ſub nu. 2. ibi. et adde ad literã. b. ⁊ vide apoſtillã nunquid ex fuga delinquentis plene inducetur indicium. fo. cclxiij.

¶ De litera. G.

Gabellas an officialis durãte officio ſoluere teneatur. vide in. ꝟ. gabella. ſub nu. 1. i dicto ꝟbo gabella. f. cxxv.

¶ Gloſabat accurſius iura ciuilia tpe federici imperatoris petr. de ibernia reformatore ſtudij neapolitani i annis domini. 1225. vt gloſ. ⁊ Ange. dicit in. l. in cauſis. C. de accu. vide in ꝓhemio. ſub. nu. 5. f. ij.

¶De litera. H.

Homines de cõtrata ad ꝓceptũ officialis vel iudicis tenẽtur incapere malefactorẽ ꝛ ad ipſum ducere. vide in ver. brachium. ſub nu. 1. fo. lxiiij.

¶Homo nõ debet mori ꝑ vnũ mendaciũ. ꝛ ſi qs cõfitetur hoiem occidiſſe: q̃ dz viuere: an ex tali cõfeſſione dãnari debeat. vide in verbo confeſſio. nume. 3. ꝛ an ſi confitetur occidiſſe illum quem alius occidit. vide ibidem. fo. lxxxj.

¶Honor non minor debetur magiſtratui poſt finitũ officiũ q̃ ipſo durante. vide in occidentali. in verbo ſindicatui. officialium operam daturum. ſub numero. 6. ibi. nam non minor. fo. iij.

¶Hominẽ improbũ nõ accuſari tuti⁹ eſt q̃ abſolui: ꝛ etiã inſtãte piculoſa turbatiõe vt fuit tpe Catiline: q̃ nat⁹ fuit iudicio Tarq̃ni craſſus vir magnus ꝛ potẽs. vide in ver. iuſtitia. ſub nu. 2. ibi hoiem improbũ. fo. cxxxix.

¶Homo magni roboris vel inſignis eſt cõdẽnatus ad mortẽ q̃ erat vtilis reipu. an iudex debeat conſulere principem ne ſniam mandat executioni. in verbo. an ſi tempore. nu. 1. vſq̃ ad. 2. fo. cxcvj.

¶Homines nobiles ex ꝯſuetudine nõ ſuſpẽdunt nec patiunt penas viles: ſic ẽt populares diuites ꝛ honeſti: ꝛ an puniatur magis nobilis q̃ ignobilis. vide in ver. q̃d ſi ꝑ ſtatutum. ſub nu. 4. §. In pena. fo. cxcix.

¶Homicidium nõ dolo cõmiſſum nõ punitur: qꝛ aius ꝛ ꝓpoſitũ diſtinguit maleficium: nã ſi duo colluctãt ad brachia: ꝛ vnus habet gladiũ accinctum: vel falcem: ꝛ cũ eo colluctans manum ſuam percuſſit ad gladium ſuum. itaq̃ moriatur: an puniatur tenens gladium accinctum: dic q̃ nõ. vide in ver. quia multa. ſub nu. 5. ibi ꝛ aduerte ſub lr̃a a. fo. cciij.

¶Homicidiũ cõmiſſum caſu fortuito nõ eſt punibile: qꝛ extra oẽm culpã. ſꝫ vbi ꝓceſſit aliqua culpa ꝛ colluctatio aliud eſt nec excuſatur a pena homicidij q̃s ꝓpter inuẽtã. ſꝫ innocẽtia ipſa. vide ibidẽ nu. 5. ibi. ideo. fo. eodem.

¶Homicidiũ q̃dã cõmiſit nõ ex ꝓpoſito vel ex aio: ſꝫ negligẽtia: caſu: vel culpa an pena puniatur illi⁹ ꝯſtõnis q̃ ſi q̃s hoies iſultauerit vel occiderit capite puniatur. vide in ver. tu q̃ vadis. vſq̃ ad. nu. 1. fo. ccv.

¶Homo ſicut perfectum animal eſt. ita ſeparatũ a iuſtitia peſſimũ olm. vide in verbo. poſt imperatorũ. vñ Pollicratus. nu. 4. 5. ibi. fo. vj.

¶De litera. J.

In ſignum honoris ꝛ cõmẽdationis officij dantur magiſtratui ꝑ cõitates ꝛ dños terrarꝫ vexilla cũ inſignis ꝛ armis ipſorum: ꝛ alia munera in ſignum q̃ ſe bene ꝛ laudabiliter geſſerunt. vide in verbo. Sindicatui. nu. 7. fo. iij.

¶Infelix qui recte docet ꝛ viuat a nique. infelix cuius nulli ſapientia prodeſt. vide in verbo. qui alios. nu. 6. fo. eodeꝫ.

¶Imperator eſt ſummus princeps: ꝛ luminare maius. vide in verbo. Et primo. numero. 1. fo. iiij.

¶Imperator cum impugnat eccleſiam romanã matrem ſuam: ex iſta cauſa deponatur. ibidem. nu. 3. fo. eodem.

¶Imperatori deus tuitionẽ eccleſie commiſit. ibidem.

¶Imperator cõmittit exceſſum ſe immiſcẽdo electionibus ꝓlatorũ cõtra iura. niſi hoc habeat de ſpãli priuilegio pape. vide fo. eo.

¶Imperator q̃ñ odio alios exheredat ꝛ deijcit ꝛ alios ex leui opiniõis cura ſublimat in exceſſum incurrere dz. in titu. de exceſ. impe. nu. 28. ꝛ q̃ñ ſine cã. pedagia concedit: ꝛ mutat monetã. vide ſub eodem nu. fo. eodem.

Tabula

¶ Imperator in exceſſum incurrere dr̃ abijciendo vxores labendo in hereſim: ꝛ qñ nõ reuereł ep̃os ꝗ ſunt maioꝛis dignitatis. vide ibidẽ nu. 7. fo. eo.

¶ Imperator nõ defendendo eccleſiã vt tenet in exceſſum incurrere dr̃: ꝓpter qđ poteſt deponi. vide ibidẽ nu 8 fo. eo.

¶ Imperator in maximũ exceſſuꝫ incurrit qñ nõ curat recuperare terrã ſanctã: ꝛ inimicos crucis impugnare. vide ibidẽ nu. 9. fo. eodem.

¶ Imperator qñ eſſet inutilis furioſus vel mentecaptꝰ põt deponi ꝑ populũ: lꝫ Bal. teneat qđ hodie ſolꝰ papa põt eũ priuare. ibidem.

¶ Imperator põt deponi qñ alienat bona imperij qꝛ imperatores nõ ſunt proprietarij imperij: ſed adminiſtratores. vide in nu. 11 fo. eodem.

¶ Impator deponił qñ nimis grauat ſubditos. vide nu. 12. fo. eodem.

¶ Iniuria facta conſanguineo clerici: videtur ſibi facta. vide in verbo poſt. numero. 32. folio. v.

¶ In iuriſditionibꝰ ſeruał ordo. nã ad principẽ nõ debemꝰ ire ꝑ falſum ꝓ iuſtitia cõſequẽda: ſed gradatim. nã nõ dr̃ ꝗs diſtrahere ꝓpriũ aduerſariũ a propria ꝓuincia trahẽdo eũ ad curiã regis niſi ius hoc cõcedat. nã ꝗ facit. l. ꝑmittente nõ excedit. vide in ver. an baro nu. 3. ꝛ. 4. fo. xiiij.

¶ In dubijs ſemper tenenda eſt opinio gloſ. Bal. vide in verbo. an ſi poteſtas. numero. 12. folio. xxij.

¶ Iniuſte opp̃ſſus ab aliꝗ officiali põt hr̃e recurſum ad quẽcũq; iudicẽ vt male acta faciat emẽdari. vide in ver. ſi aliquis. nu. 1. fo. xxxviij.

¶ Indignatiõis verbum quid importet. vide in ver. an ꝓpter. nu. 2. ſub litera a. folio. xxxix.

¶ Interlocutoria qñ habet actũ executiuũ tũc ſemper grauatus poteſt appellari. vide in verbo appellatio. nu. 10 fo. xlvi.

¶ Imperitia alieni ꝯſilij nõ excuſat aſſeſſorẽ ꝗ tale ꝯſiliũ ſecutꝰ fuit ꝛ aſſeſſores ſunt cõſiliarij ꝛ priuilegiũ cõceſſum ꝑtãti extẽdił etiã ad aſſeſſorẽ ꝛ tales de iure cõi nullã hñt iuriſditionem: qꝛ coꝝ officiũ eſt ꝑſiſtere nõ cognoſcere vel preiudicare. vide in verbo. aſſeſſor. nu. 5. §. aſſeſſores. fo. lviij.

¶ Iniuria illata filijs vel vxori ꝓ qua competit actio patri vel marito: an ſufficiat hr̃e pacẽ a pr̃e ſolo: ꝛ vxori nõ dał accuſatio de iniuria viri. ꝛ cõpoſitio venit fiẽda ꝑ offenſam ſi viuit. ſi aũt mortuꝰ eſt filijs: õterq; in muliere rapta q̃ parẽtibꝰ nõ exiſtẽtibꝰ curie ſpectat vł ipſi mulieri. ſi nõ ꝯſentiat m̃rimonio raptoris. vide in verbo vltimo circa nu. 7. §. Et etiam. vſq; ad nu. 10. fo. cij. ꝛ. ciij.

¶ In officijs tria reqrunł: electio: acceptatio: ꝛ ingreſſus officij ꝛ vbi officiũ requirił cõfirmationẽ ſupioris ꝗs nõ incipit eſſe in q̃ſi poſſeſſione officij niſi ea ſecuta ꝛ ꝑtãs añq; ingrediatur palatiũ nõ põt exercere officiũ ꝗ nõ dr̃ eſſe in quaſi poſſeſſione: ꝛ qñ hꝫ quaſi poſſeſſionem an preſumatur habere titulũ. vide in verbo in officijs. nu. 1 2. 3. vſq; ad 4. fo. cviij.

¶ In electiõe officialiũ dꝫ obſeruari cõſuetudo ꝛ forma antiquitꝰ inſtituta põt enim annullari ex defectu ſolẽnitatis iuris ꝛ cõſuetudinis longeue. ſi eñ nõ eſt legitime creatus: licet percipiat ſalarium et commoda officij: tamen non dicitur habere officium. ibidem nu 5 6. ꝛ. 7. fo. cix.

¶ In cauſis modicis iudex ꝑ ſe vel appitorẽ ſuũ põt cogere ſine libello ꝛ iudiciario ordine quẽ ad ſatiſfaciẽdũ de debito: ꝛ etiã in cauſis maioribꝰ qñ de veritate cõſtat tãta eſt virtus cõfeſſionis: qđ ex quolibet inordinato ꝓceſſu põt reus cõdẽnari. vide in ver. pone. nu. 2. §. ꝛ nota bñ. fo. cx.

¶ Inſtantia ſindicatꝰ quãtũ durat: ꝛ eſt conſtitutio regni ſicilie ꝙ iudex teneał cauſa cõcluſa ſnĩam ꝓferre infra terminũ. x. dierũ. ꝛ ſunt cõiter ſtatuta ꝑ totã Italiã, an iudex lapſo termino ꝑfixo potuerit iudicare: nã immo vno tpe ꝑfi=

rum altero ꝓhibitū tā nō obſtātibus ꝗ̄ plurib⁹ fundamentis valet ꝙ agiť li-
cet iudex puniť: ⁊ ſi ſtatutū dicat ſi q̇s nō dederit petitiōes ſuas itra.8.dies an
ꝓceſſus poſtea formatus valeat: et ſi iudici per ſtatutū ſtatuať inſtantia vel
terminus ad finiendam cauſam: ſufficit ſemel interpellaſſe. vide in verbo di-
cit conſtitutio regni. vſq; ad.3.nu.fo.cxxvij.

¶Inſtrumēta in q̇bus ſolet poni dr̄ ꝙ debitor poſſit cōueniri ⁊c. ex quo hꝫ exe-
cutionē paratā nō obſtāte diſpoſitione ſtatuti: ꝙ null⁹ poſſit cognoſcere niſi
curia magna: ſi de cōſenſu fuerit cognitū debitor nō pōt vti exceptiōe ꝙ debe
bat cōueniri in curia magna: ⁊ iudex q̇ admittiť inſtrumentū nō admittendū
ad probationeꝫ facti faciat litem ſuam. vide in verbo. Inſtrumentum. nume.
5.⁊.6.folio.cxxi.

¶Indiciū qñ ꝓbať q̄ eſt quaſi ſemiplena ꝓbatio iudex pōt deuenire ad tortu-
ram. ſi talis eſt vilis perſona: ⁊ iudex ex vera ⁊ infallibili cōſciētia: an poſſit
cōſentiētib⁹ ꝓbationib⁹ torquere: ⁊ in occultis iudex dꝫ eſſe facilior ad tormē
ta. in ver. an ſteť. nu. 43. 44. 45. ibi qñ ꝓbať. fo. cclxxxiij.

¶Indiciū q̇d ſit: ⁊ que ſint indicia ſufficiētia ⁊ an ad torturā inferēdā req̇rant
plura indicia an vnū oportet enim ꝙ indiciū ſit vehemēs vel propinquū ⁊ tā
gens negotiū: ⁊ indicia ⁊ ſimilia quāuis violēta pñt tñ elidi ꝑ aduerſas con
trarias ⁊ diuerſas ꝓbatiōes: ⁊ aduocati debent intereſſe diſputationi ſi indi
cia ſint ſufficientia: ⁊ an debeat ex ipſis torqueri. vide ibidem. num̄. 46. 47.
48. ⁊. 49. folio. cclxxxiiij.

¶Indiciū ⁊ ꝓ̄ſumptio in q̇b⁹ differāt. ⁊ q̇d ſit adminiculū. q̇d cōiectura ⁊ q̇d ve
riſimilitudo. vide in ver. aduertēdū. nu.3. ⁊ alia preſumptio eſt iuris ſimplex
alia iuris ⁊ de iure. ibidem. fo. cclxxxv.

¶Indiciū ꝓ̄ſumiť multis modis de q̇b⁹ in ver. mādauit em̄. nume. 12. ⁊ indiciꝫ
in cōtractib⁹ ſicut in maleficijs dꝫ ꝓbari ꝑ duos teſtes ⁊ de indicijs ad tortu-
rā nō pōt dari determinata reg. q̄ conſiſtūt in arbitrio ius dicentis ⁊ alia de
bent eſſe ſolum vehementer adminiculatiua: vel veriſimilia: ſed etiam ſatis
probabilia: quia indicia ad torturam ⁊ confeſſio extraiudicialis. ⁊ ex pluri-
bus indicijs ſimul cōiunctis reſultat plena ꝓbatio etiam ad criminalem pe-
nam: ⁊ preſumptiones iuris ⁊ hominis ſimul iuncte plene probant. in ver. mā
dauit. nu. 18. 19. 20. ⁊. 21. fo. cexc.

¶Inculpatus quidam de grauiſſimo crimine contra queꝫ erant indicia fuit ac
cuſatus: ⁊ tort⁹ iculpauit de dicto delicto nōnullos graues viros cōtra quos
ſcandalum maximum fuit cauſatum. iudex volens certificari de hoc ficte iuſ
ſit ipſum tradi ſupplicio mortis: ⁊ cū eſſet in actu ſupplicij mādauit ipſuꝫ in-
terrogari in iudicio aie ſue: ſi verū erat ꝙ illi tales commiſiſſent delictū. tandē
ex timore ſupplicij mortuus eſt: an iudex teneatur in ſindicatu de morte qua-
ſi prebuerit cauſam. vide in ver. ſequiť modo nobilis. nu.1. fo. ccc.

¶Inquiſiti fuerunt pater, ⁊ filius de homicidio cuiuſdam. ⁊ probatum fuit q̇d
alter eorum percuſſerat adeo quod mortuus fuit nec probatur quis percuſſe
rat: propter quod mandauit Carolus magnus ficte ambos ſuſpendi: qui cū
eſſent in pede furcarum credentes ambo mori. pater dixit a modo non eſt re-
medium ⁊ confeſſus eſt quod ipſe percuſſerat: ⁊ ſic ſuſpenſus eſt ſolus filio li
berato: de huiuſmodi diſſimulationibus et alijs ſimilibus. vide in verbo ſe-
quitur modo. ibi Iſer. in titu. de pace tenenda. nu.1. fo. ccc.

¶Inimicitiam habet quis cum preſide: an poſſit recuſare aſſeſſorem vt ſuſpe-
ctum. vide in verbo poteſtas. ſub numero. 11. §. an ſi quis habet. folio. lxiij.

¶Iniquitatum vltor eſt gladius. vide in verbo an liceat regem tyrannum occi
dere. numero.3. folio. x.

¶ Indiciorum duo ſunt genera principaliter. ſ. indicia indubitata ⁊ dubitata: que dubitata cõſiſtunt i indicijs preſumptionibus argumentis veriſimilitudinibus: nec a tortura accuſati de crimine eſt incipienduȝ: ſed poſt indicia legitime apparẽtia. vide in verbo tortura. ſub numero. 2. ibi propterea eſt ſciendum. folio. cclviij.
¶ Indicium indubitatum qñ eſt crimen notorium: et per hmõi indicia indubitata poteſtas hñs arbitrium poſſe condemnare ad penã. vide vbi. ſ. ſub numero. 3. et ſub littera a. fo. cclix.
¶ Indicia que non ſunt a lege prolata: ſed iudicis religioni ſunt cõmiſſa: tunc ſimul collecta inducunt indubitatam veritatem. vide ibidem numero. 14. folio eodem.
¶ Indicia indubitata plura ſimul collecta in vnam conſonãtiaȝ tradentia inducent probabilem veritatem. vide ibidem ſub nume. 6. et. 7. fo. eodem.
¶ Inquiſitio ſi fieret de furto pannorum vel pecuniarum: et pbaretur qđ vnus magnus mercator bone fame ⁊ vite nobilioris: viſus fuiſſet exire de domo de qua dicitur res vel pecunia ſubtracta: ⁊ viſus fuiſſet aliquid portare ſub clamide: etiam ſi probaretur iſtud indicium per duos teſtes nõ erit ſufficiẽs ad torturam: qꝛ non eſt veriſimile ꝙ tantus vir ad tam vile miſterium prorupiſſet. ſi tamen cum iſto indicio cõcurrerent alia aliud eſſet. vide ibidem ſub numero. 8. ibi ⁊ adde. fo. cclix. in fine.
¶ In delictis ſecretis tractatibus ⁊ cõſilijs pꝑter difficultatem probationũ deuenitur ad cormenta: et ad condemnationem ⁊ ad abſolutionem ſi indicia et adſint ita certa ꝙ vix negari poſſint. vide ibidem. nu. 9. fo. eodem.
¶ In delictis enormibus: et ad eoꝝ inueſtigationem ſpecialiter in illis q̃ clam committũtur. ſicut eſt venenatio. ⁊ incantationes facere: adulterium cõmittere: monetam falſare: ⁊ in ſimilibus iudex debet eſſe promptior facilior ad torturaȝ: et regulariter illa indicia ſunt ſufficientia: que nõ poſſunt ſe ad aliud habere quã ad illud delictum: et eſt indicium notabile ſignum maleficij. vide in ꝟ. tortura. ſub nume. 9. vſqꝫ ad. 10. folio. cclx.
¶ Indicium ⁊ argumentum eſt contra illum qui inuentus eſt in loco vbi ſcelus commiſſum eſt: et repertus in crimine: vtplurimum certis paſſionibus agitur: quia exinde ingens contingit trepidatio: ⁊ humani coloris ſuccedit pallor ⁊ inepta locutio. vide in verbo ſi quis eſt inuentus. ſub nume. 13. fo. cclx.
¶ Indicia dubitata que ſint: dic ſi quis eſt diffamatus: male vite conditionis et fame. qui conſueuit ſimilia facere. qñ examinatur a iudice ⁊ loquitur trepide pauendo ⁊ variando. vide in ver. viſo de indicijs. vſqꝫ ad. 2. nume. f. cclxi.
¶ Indicium an faciat teſtis qui non dȝ recipi: ⁊ an inquiſitus debeat audiri cõtra indicia: ⁊ ꝙ indicia ſint pbanda per teſtes. et ſi multi teſtes dicunt illum eſſe bone fame ⁊ pauciores contrarium: et an ex inquiſitione cõdemnatus liberetur ſi conſtat de innocentia: et habens arbitrium non poteſt tamen ſine indicijs torquere: ⁊ debent eſſe integri teſtes ad pbandum indicia. vide i ver. et an ſi quis dixerit. numero. 2. et. 3. vſqꝫ ad ver. et aduertendum eſt. fo. cclxij. et. cclxiij.
¶ In indicijs et inquiſitionibus attendi debent coniecture veriſimiles: q̃ coniecture capiuntur ex qualitate facti ⁊ conditione perſonaruȝ: et fuga reddit ſuſpectum fugientem preſumptio aliqua eſt idem qđ indicium. vide in ver. ⁊ in indicijs. ſub numero. 1. et. 2. fo. cclxiij. vbi deberet eſſe numerus. cclxiiij.
¶ In adulterio indicia ſunt. cclxiiij. locus aptus: conuiuia: colloquia: baſia: tactus: et ſimilia. ff. de adul. ꝙ ait in princ. licet alij cum maiori aſtutia procedentes ſi talibus abſtinebunt: et potius odium ſimulabunt q̃ indicijs amo-

rem oſtendent:⁊ in omni crimine vt cunctis circunſtantiis in ſtatera eque diſcretionis appenſis argumenta ⁊ indicia veriſimilia iudicentur. vide in verbo tortura. ſub numero. 2. §. nam in adulterio. fo. cclxvij.

¶ Indicia eſſe opoꝛtet iuxta criminum qualitates: quia ſi quis craſſatoꝛ accuſatoꝛ opoꝛtet conuinci ex vulneribus et cruoꝛe ſi ſacrilegus arguat ſpoliis et pꝛeda temploꝛum. ſi veneficus opoꝛtet oſtendi liuoꝛibus cadauer. vide ibidem: numero. 3. fol. cclxviij.

¶ Inſtrumentum qđ non ſit verum ſuſpicatur: ſi duo teſtes reperiuntur deſcripti in eo: et vnus dicat ſe non interfuiſſe: et alter moꝛtuus eſt. vide in verbo mandauit rex ſub numero. 9. Si pꝛobetur. ⁊ ſi pꝛobatur aliquem delinquentem vel falſarium fuiſſe ſemper contra ipſum laboꝛat ſuſpitio. vide ibiđ. numero. 10. fo. cclxxxviij.

¶ Indicia ſi pꝛobantur alia quam plura contra indicia accuſatoꝛis an multū operabitur in fauoꝛem rei. vide in ver. mandauit rex. ſub numero. 11. §. Si cōtra indicia. fo. eodem.

¶ Indicia plura ſunt adminiculatiua ⁊ mouentia animum iudicis ad inquirēdum generaliter ⁊ compellendum iudicare: que tanq̄ multa iuuant vbi non pꝛodeſſent ſingula. in verbo confeſſio. numero. 1. §. Indicia mlta. folio. ccxcij.

¶ Inquirit iudex contra aliquem de aliquo delicto: et contra eum ſunt aliqua inditia: ſi pꝛobet abſentiam in tota illa die: vel etiā in parte diei ſufficit: ſufficiet cum ex hoc pꝛeſumatur tota die abſens. vide ibidem. confeſſio. ſub nu. eodem. §. ſi quis inquiratur. fo. ccxcij.

¶ In crimine baratarie an habeat locum penitentia. vide in verbo multa. de barataria. ſub nume. 4. fo. lxxxiiij.

¶ In cauſa baratarię an ſufficiat ſola pꝛomiſſio ſicut in crimine aſſaſſinatus. ibidem.

¶ In officiali recipiente pꝛeſumitur barataria: licet a dmittatur titulus mutui ⁊ is a quo officialis aliq̄d extoꝛſit per baratariā: an poſſit illđ petere in tp̄s legitimum: quo elapſo audiri non debeat. vide ſub nu. 4. fo. eodem.

¶ In ſindicatus materia verbum furti intelligitur pꝛo extoꝛſione. ibidē. folio eodem.

¶ Incarceratus eſt quis pꝛo aliquo delicto: qui cum fideiuſſoꝛia cautione debet liberari: an poſſit ſine iniuria retineri in carcere q̄ manifeſte ſocios vel aliquid aliud. vide in verbo carcer. et carceratus. ſub numero. 14. §. quero. ſi eſt. folio. lxx.

¶ In culpa dicitur eſſe faciens id quod non debet. nam magna negligentia culpa eſt. in ver. an ſi plures. ſub numero. 5. ibi. nam magna faciens. folio. lxxij.

¶ In culpa eſt exercens officium ad quod eſt inſufficiens: et omne repꝛehenſibile eſt culpa. ibidem.

¶ Imputari non poteſt ei qui facit q̄ debet ⁊ non vltra: ⁊ ſi caſus perditionis ſequitur. ibidem. ſub nu. 10. ibi in quibus dr̄. fo. eo.

¶ Impenſas an impendere debeat equo ſequeſtrato: is qui facit ſequeſtrati. vide in ver. an carcerarius. in fi. ſub nu. 4. fo. lxxv.

¶ In dubio quilibet pꝛeſumitur bonus: ⁊ omnis culpa videtur ceſſare: quando aliquid fit ab eo: de quo veriſimiliter erat confidendum. vide in ver. pone q̄ incarceratus. nu. 1. fo. lxxvj.

¶ Iniuria quando eſt commiſſa contra aliquem coꝛam iudice pꝛoceditur ex officio abſq̄ alia accuſatione iniuriati: ex quodam quaſi notoꝛio. vide in verbo. 3. et aduerte. ſub nu. 3. ⁊ quanto tempoꝛe duret officium iudicis. cū ex officio pꝛoceditur. vidę ibidem ſub nu. 4. fo. cxxxvj.

¶ Inquiſitio generalis aliquando fit propter officia publica corrigenda: vt cū inquiritur contra officiales preſidentes. vide in verb. dicit conſtitutio, ſub numero. 8. fo. cxxxviij.

¶ Inquiſitione facta cum aſſaſſino: an procedi poſſit ex mero officio iudicis inquiſitio. in ver. dicit cōſtitutio regni. ſub nu. 12. §. an in aſſaſſino. fo. cxxxviij.

¶ Iniuria ſi eſt remiſſa per partem: an poſſit iudex inquirere: vt imponat penam applicandam fiſco: ꝛ non teneatur in ſindicatu. ibidem ſub numero. 15. folio eodem.

¶ Iniuriam paſſa eſt pars: ꝛ dicit voluntarie ſe accepiſſe percuſſionem: an iudex poſſit procedere. vide ibidem.

¶ In publicis criminibus in quibus non licet tranſigere: an valeat pactum: et quid in priuatis. vide ibidem. nu. 16. fo. cxxxviij.

¶ Interdictio per iudicem qualiter fieri poſſit: ꝛ de arte: de patria de procuratione: quid de aduocatione: et an in ſindicatu teneatur ſi cauſa non cognita de facto interdixit. vide in verb. interdictio. ſub nuṁ. 1. 2. 3. et per totum vſq ad ver. impedientium. fo. cxxxviij.

¶ Inhabilis aſſumens officium remouetur ꝛ punit de falſo. vide ibidē in. ver. inhabilitas. ſub nu. 1. fo. eo.

¶ Inquirebatur contra quendam de delicto pro quo veniebat imponenda pena extraordinaria vel pecuniaria: remiſſa fuit pena illa pecuniaria pe. iudicem: ſucceſſor in officio vult proſequi inquiſitionem: an poſſit iudex. vide in verbo iuxta. vſq ad. 2. nu. et an ratione amicitie poſſit remittere mulctam. vide ibidem folio. ccvij.

¶ In omni pena obligatiua: afflictiua: priuatiua: et excluſiua: requiritur ſententia: que ſententia inducit obligationem in bonis. vide in verb. quid ſi per ſtatutum. ſub nume. 5. §. in omni pena. fo. cxcix.

¶ In penis per iudicem exigendis ratione mandati ſpreti requiritur ꝙ contra mandatum formaliter veniatur. item in penis imponendis maiorē debet imponere penam iudex in delictis de recenti factis quam in antiquis delictis. vide ibidem. §. in penis. nū. 7. fo. cxcix.

¶ In penis iudex poteſt egredi naturam libelli recte concepti: et aliam imponere penam: quia in criminali non requiritur concluſio libelli: et ratione caſuum emergentium iudex poteſt legem tranſgredi: nam in penis ſtatutorum poteſt iudex ſtatutum tranſgredi. vide in verb. quia multa. nu. 9. §. in penis. folio. cciij.

¶ In penis ſtatutorum non requiritur animus: ſed factum et ſi ſtatutum dicit occidens occidatur: intelligitur de illo qui dolo occidit. vide in verb. tu qui vadis. ſub nume. 1. §. aliqui dixerunt. fo. ccv.

¶ In rixa qui ſpixit aliquem qui tenebat gladiuꝫ in manu. et ſe percuſſit ꝛ mortuus eſt: an de homicidio teneatur: et quid de eo qui in naui caſualiter percuſſit alium cum ligno: in quo erat ferrum operando in naui: ſi mortuus eſt an abſolui debeat. vide ibidem ſub nu. 2. fo. eo.

¶ Inſultans aliquem cum armis: an preſumatur facere animo occidendi. ibidē ſub numero. 3. et occidens aliquem manu vacua: an teneatur ſicut cum gladio. ibidem. nu. 4. fo. eodem.

¶ In criminali cauſa deponētes contra aliquē hñr prout eius inimici. idē dr de aduocato: qui incurrit inimicitiam partis cōtrarie: cōtra quem aduocat: ꝛ hñtes ꝯtra aliquem cauſas odij ēt ſi odium hre non ꝓbenē eius inimici dhr. vide in ver. ſuſpitio. ſub nu. 4. et. 5. fo. cvj. inimicitia aūt an probeē ex eo ꝙ ſibi obuiantes ſe non ſalutant: ꝛ ex vnica nō ſalutatione an dicatur inimicitia

oꝛta.vide ibidē ſub nu.6.vſq; ad nume.7. folio eodem.

¶Infames admittuntur ad teſtimonium vbi alias veritas habere non poteſt: tñ cum toꝛmentis.itē mediatoꝛes et ꝓſonete ſymoniaci poſſunt teſtificari in crimine ſymonie.ꝓbatio bone fame minuit fidem indicioꝛum ⁊ ꝓbatio male fame auget.vide in ver.teſtes.ver.fui ſemel.ſub nu.4.fo.lxxv.

¶Judices an habere debeant aſſeſſoꝛes: et quid in delegatis.vide in ver.aſſeſſoꝛ.ſub numero.5.fo.lviij.

¶Judex oꝛdinari⁹ expenſis reipu.dꝫ habere aſſeſſoꝛem. vide ibidem ſub numero.31.folio.lxj.

¶Juriſperitus an cogatur conſulere iudici in cauſis fiſcalibus. vide in verbo poteſtas.vſq; ad nume.1. fo.lxj.ibidem.

¶Judex qui malum cōſiliū dedit parti tenetur ad oīa damna ⁊ intereſſe. vide ibidem ſub nu.10.fo.lxij.

¶Judex delinquens in officio an poſſit puniri per ptātem.ibidem.

¶Judex delinquens in adminiſtrando furari cōpertus: aut pecuniam dās pro adminiſtratione tribus penis punitur.vide in ꝟb.multa de barataria.num.5.folio.lxiiij.

¶Judex vnus ad requiſitionem alterius tenetur ſuū brachiū impartiri.vide in ver.brachium.ſub nume.2. fol.eo.

¶Judex ſecularis teneť exequi ſniam iudicis eccľiaſtici.in dicto ver. brachiū. ſub nu.3.ad litteram a.fo.lxiiij.

¶Judex ſecularis ſi requiritur a iudice eccľiaſtico:et non vult brachiū accommodare ſine legitima cauſa eſt excommunicatus.vide ibidēꝫ ſub numero.4. folio eodem.

¶Judex ad quem remittitur an teneatur ſequi actum:⁊ ſniam iudicis remittētis.vide ibidem ſub nu.5.fo.lxv.

¶Judex qui pro debito ciuili facit aliquem capi: ⁊ duci ad carceres ſine citatiōe:⁊ ex arrupto:an teneatur capto ad intereſſe vel iniuriarum ex quo oꝛdinem iuris peruertit.vide in ver.captura:ſub numero.1. et an poſſet iudex in ciuili cauſa incipere a captura.vbi.ſ.in nu.ſequē.et an ad excuſſionem bonorum poſſit venire niſi facta citatione:ibidem. fo.lxv.

¶Judex non obſtante iuramēto partis debet inquirere an in veritate debitoꝛ ſit ſuſpectus:nec dꝫ concedere familiam ad capiendū:niſi probetur ſuſpitio fuge poſt debitum contractum.ibidem.fo.eodem.

¶Judex in criminibus:an poſſit incipere a captura.vide ſub nume.14. ibi ⁊ in criminibus iudex maxime qñ habetur merū et mixtum imperiū.vide in ꝟ. ſequenti.qꝛ plerunq; ſub nume.1. fo.lxvij.

¶Judicum executoꝛes an poſſint aliquem capere in perſonā vigoꝛe generalis commiſſionis eoꝛum:niſi iudex cōmittat.vide in ver.quia plerūq;.ſub num. 2.folio eodem.

¶Judex in criminali ꝗbuis poſſit incipere a captura perſone ſi tamen capiat innocentem temere ipſe debet puniri.vide in ver.qꝛ plerūq;.ſub nu.3.ibi tamē aduertendum:qꝛ Bald.fo.lxvij.

¶Judex male inquirens tenetur parti ad intereſſe:⁊ ad expenſas:et etiam criminaliter. vide ſub numero .5..in verſiculo quia plerunq; preallegato. folio eodem.

¶Judicem exequi contra partem in dubio non preſumitur animo iniuriandi: niſi conſtet ꝙ ad eius iniuriam fecerit:⁊ ſine iuſta et legitima cauſa.vide ibidem vſq; in fin.ver.folio eodem.

Tabula

¶ Judex ſi ſine iudiciario ordine proceſſit ad poſſeſſionem vni dandam põt de facto auferre: quia ſicut facilis fuit in mittendo ⁊c. vide in ver. an ſi poteſtas ibidẽ poſt ver. quia plerũq;. ſub lr̃a. a. fo. lxviij.

¶ Judex non debet ſine cauſa in perſonam alterius precipere ꝙ in perſona ꝓpria facturus non eſſet. vide ibidẽ. ſub nu. 1. ibi qꝛ iudex ⁊c. fo. eo.

¶ Judex proceſſit ad capturam delinquentis extra proprium territorium an captura teneat. vide in ver. ſi iudex. poſt ver. an ſi poteſtas. ſub nu. 1. fo. eo.

¶ Judex ſi contra illicite captum fecerit executioneꝫ vel proceſſum an teneat factum. vde in ver. ſi iudex. poſt ver. an ſi poteſtas. nu. 1. ſub litera a. fo. eo.

¶ Judex mittit aliquem ad furcas poteſt capi facere aſinum ſuper quo portetur. vide in ver. an officialis. poſt ver. an valeat. ſub nu. 3. ⁊. 4. qꝛ cõmune ciuitatis põt capere animalia ad ferendũ ſalmas cauſa mittendi frumentũ in exercitum. vide ibidem. fo. lxiij.

¶ Judex an poſſit de plano: ⁊ ſine tribunali audire crimina cõtra cuſtodes carcerum qui aliquid commiſerunt. vide in verbo carcer ⁊ carceratus. ſub numero. 1. fo. lxx.

¶ Judex reliquit accuſatum reum cuſtodiendum familie in palatio: ſi delictũ non eſt ita graue: vel cauſa cognita ſtatuit vnam ciuitatẽ pro carcere: qđ poteſt fieri quãdo perſone nobilitas hoc requirit. vide in ver. an poteſtas. ſub eadem rub. ſub nu. 3. fo. lxxj.

¶ Judex nõ debet aliquẽ carcerare pro debitis publicis: nec nouitates: vel inſolẽtia inferre. vide in ver. an poteſtas. ſub nu. 6. §. iudex nõ. fo. lxxj. in fine.

¶ Judex de voluntate partium miſit ad conſilium ſapientis ⁊ ꝓtulit ſententiã ſm̃ conſilium illius. an teneat̃ in ſindicatu ſi ille male conſuluit: ⁊ an teneat̃ iudex ſequi malum conſilium. vide in verſi. an ſi iudex. ſub nu. 1. ⁊. 2. fo. lxxix.

¶ Juſtitiarius protulit ſententiam ſine conſilio aſſeſſoris propter quod pars aduerſa dicit ipſam ſententiam nullam. is in cuius fauorẽ eſt prolata in ſindicatu petit ab ipſo iuſtitiario damna ⁊ expenſas ⁊ intereſſe an teneatur. vide in. ver. dicit̃ in literis. ſub nu. 1. fo. eo.

¶ Jmperitus literarum an poſſit eſſe iudex. vide in ver. preallegato. dicitur in literis. ſub numero. 3. ⁊ an in notorio requiruntur conſilium. ibidẽ ſub numero. 4. fo. lxxx.

¶ Judex an excuſetur propter ſapientis conſilium electi a partibus: ⁊ quid ſi de voluntate partium miſerit ad conſilium ⁊ tulit ſententiã ſm̃ illud conſilium parte contradicente an teneatur in ſindicatu ſi male iudicauit. vide in dicto ver. dicitur in literis. ſub nu. 4. vſq; in fi. fo. eo.

¶ Judex qui iudicauit non requiſito conſilio ſapiẽtis: quia pari fuit cõtumax in eligendo conſultorem: ⁊ an ſi ex forma ſtatuti iudex debeat iudicare ſm̃ conſilium ſapientis ⁊ cõueniant duo obligati inſolidum: ⁊ vnus eligat ſapientem alter non: an veleat ſententia. in. ver. poteſtas qui tulit. ſub numero. 2. fo. eodem.

¶ Judicem ſtatutum arctat ad conſilium ſapientis intelligitur niſi tale conſiliũ contineat manifeſtum iuris errorẽ vel iniquitatem: quia ſi conſiliũ eſſet iuſtum teneretur ſequi. vide in dicto verſicu. poteſtas. qui tulit. ſub numero 3. ⁊. 4. fo. eo.

¶ Judex condẽnauit pro delicto minus ꝙ̃ debuit ⁊ timet cõdemnari in ſindicatu quid iuris. vide in ver. condẽnatio ꝑ totũ verbũ. fo. lxxxj.

¶ Judex qui aliquem ad mortem condẽnat debet eſſe ſollicitus pro ſalute anime condẽnati: vt eum faciat peccata confiteri anteq; ducatur ad ſupplicium alias punitur. vide ibidẽ in ver. iudex qui. ſub nu. 3. fo. lxxxij.

¶ Iudex debet in dieb⁹ feſtiuis videre carceratos ⁊ exquirere: ab aliquid eis deſiſt: ⁊ prouidere vt quis alimenta nō deſint ⁊ negligentes iudices in hoc puniuntur: ⁊ an damnatus per iudicis ſententiā ad opus metalli poſſit ab illo exercitio reuocari. vide in ver. iudex qui: ibi condemnatio. ſub nume-ro. 3. fo. eodem.

¶ Iudex maleficiorum proceſſit contra accuſatum de furto: vel alio maleficio ⁊ ab eo extorſit confeſſionem criminis ipſum que ſuſpendi condemnauit: deinde iudex in ſindicatu imputatur ꝙ proceſſit ad condemnationem: ⁊ non facit reſtitui paſſo furtum bona ſubſtracta: quid iuris. vide in verb. ſequitur modo. ſub nu. 1. fo. eo.

¶ Iudex ex confeſſione mandauit ad ſupplicium quendam qui fecerat alias iam ſunt. x. anni maximum furtum vni mercatori omnia deinde conſumpſit in vita ⁊ nihil habebat ipſum tamē nō condemnauit ad intereſſe partis: ad quid tenebit iudex. vide vbi ſupra. ſub numero. 2. ibi tamen ego volo. fo. eo.

¶ Iudex debet dare ſemper terminum reo ad ſe defendendum ſiue petat: ſiue non: vt ſe ⁊ conſcientiam ſuam exoneret: vt nō teneatur in ſindicatu: ⁊ apud deum ⁊ cum maiori iuſtitia procedit: licet ſint aliqua delicta: in quib⁹ nō cadat defenſio vt in blaſphemia: ⁊ in ſimilibus. vide. in verbo an poteſtas. ſub nu. 13. §. ideo concludo. fo. lxxxiiij.

¶ Iudex ratione imperitie de culpa tenebitur: quia non debuit permittere ſe iudicem fieri: iuxta illud Sapientie. 7. noli appetere fieri iudex ſi nō potes virtute diſrumpere iniquitatem. i. ſciētis vide in ver. quidā iudex. ſub nu. 2. §. Nam ex quo. fo. lxxxv.

¶ Iudex quidaz ſine indicijs quendam poſuit ad torturam ſi iuſto prouocatus dolore iugulauit iudicem excuſatur. vide in fine dicti. ver. quidaz iudex. fo. eodem.

¶ Iudex quando delinquit in officio an debeat perdere totum ſalariū: ⁊ priuari debeat de dominio ⁊ tribu. ⁊ officio ciuitatis. vide in. ver. condemnat⁹ qui eſt. ver. ſequens. ſub. nu. 2. fo. lxxxv.

¶ Iudex dubitans de rixa: vel ſcandalo inter partes poteſt ipſas cogere ex officio ad concordiam vel tranſactionem ſicut poteſt prohiberi partibus acceſſum ad poſſeſſionem propter rixas vitandas: ⁊ ſicut poteſt cogere ad preſtandum cautionem de non offendendo ſicut poteſt plura alia facere in ſimilibus ne ſcandala oriantur. vide in verb. concordia. ſub nu. 1. 2. ⁊. 3. ⁊ reliqs vſq; in finem. fo. eo.

¶ Iudex an poſſit prohibere ſi duo habeant guerram ꝙ vnus non trāſeat per vel ante domum alterius: ⁊ an pars poterit petere aſſociari per familiā ſi timeat: ⁊ an anteq̄ puniat debeat iudex ſtudere ad cōcordiam: ⁊ quid ſi videt accuſatorē colludere vide in preallegato ṽbo concordia ſub oib⁹ numeris. vſq; ad ver. contrahere. fo. lxxxvi.

¶ Iudex in cauſaꝝ deciſione: ⁊ iudicij ordine debet attendere locorū conſuetudines: vide in verb. conſuetudo. ſub nu. 4. ⁊. 5 ⁊ iudex non ſeruans cōſuetudinem facit litem ſuā. vide ſub nu. eo. fo. lxxxviij.

¶ Iudex ante oſtiū rei cui cōtumacis qui aufugit affigi fecit furcas cū laqueo ad terrorem ⁊ verecundiam talis contumacis an teneatur in ſindicatu. vide in ver. contumacia ꝑ totū nume. ⁊ dic qꝺ nō. q2 iudex poteſt ꝓ delicto alicui verecundias inferre: q2 ibi non poteſt torquere poteſt terrere ⁊ reliqua. vide ibidē. fo. lxxxix.

¶ Iudex dꝫ ſeueritatē aliquā exercere nō aio ſeuiēdi: ſꝫ medendi: q2 per indulgētiā preſtat iterata occaſio flagitia cōmittendi: ⁊ melius eſt cū ſeueritate

diligere q̄ cū leuitate decipere: ſic pōt iudex aliquē corrigere ne delinquat. vide in ver. cōtumacia. ibidem. fo. eo.

¶ Judex an propter contumaciam alicuius poſſit diruere domus et arbores ſcindere: ꝛ ſi bona erant communia tenebitur ad damnum ſocij. vide in ver. an iudex. ſub nu. 1 2. 3. fo. xc.

¶ Judex ſecularis faciēs citare clericū corā ſe ðꝫ inferre iniuriam diuinitati: an tñ clerici pro feudis que tenent a rege cōueniunt etiaꝫ a iudice ſeculari. vide in. ver. clericus. ſub nu. 2. ꝛ. 3. executio etiā citās clericū de mādato layci poteſt detineri ꝛ carcerari per ipſum. vide ibidē nu. 3. fo. xc.

¶ Judex laycus an poſſit capere clericū delinquentem: ꝛ ipſum duci facere ad ipſum. vide in ver. clericus. ſub nu. 3. §. an iudex laycus. fo. eodem.

¶ Judex ſecularis ſi inueniat clericū innocentē: an poſſit eū abſoluere. vide in ver. an apparitor. poſt verbū clericus. nu. 2. fo. xcj.

¶ Judex corruptus famā pdit ꝛ dāna reſarci ſecus ſi ſtultitiā male iudicauit qꝛ teneat extra ordinē: ꝛ licet ſnia facta per ſordes ſit nulla quando iudex accepit pecuniam tñ iudex facit litem ſuam. vide in ver. corruptio. ſub nu. 4. et. 5. nec poterit iterū pronuntiare iudex corruptus. ibidem. fo. xcij.

¶ Judici an liceat pecuniam dare: vt etiā ſm iuſtitiā ferat ſententiā nec licitū eſt iudici recipere ſicut nec etiā teſti licet recipere vt deferat teſtimoniū ſm veritatē: qꝛ tenet falſi. vide in ver. an ſi tēpore. ſub nume. 5. §. an pro iuſtitia. folio. xciij.

¶ Judici mutuās pecuniā an pſumit eū corrūpere ꝛ iudex indebite accipiens a ſubditis ciuiliter cōuentus tenetur in quadruplum. vide poſt verbum corrumpens. in verbo an ſi tēpore ſnie proferende. ſub nu. 1. ꝛ. 2. fo. xciij.

¶ Judex ſi criminaliter cōueniatur qꝛ barratauit iuſtitiā in cauſa capitali: vt qꝛ innocētē p pecuniā cōdēnauit: an capite puniri debeat vel relegari. vide in ver. an ſi tempore. ſub nume. 2. ibi. ſed tamen ſi criminaliter conuenıatur. folio eodem.

¶ Judicem corrumpēs cauſam perdit: ꝛ ſi ſunt plures iudices pronūtiantes: ꝛ vnus eſt corruptus: ꝛ alij nō ſententia valet. vide ibidē ſub nume. 3. ſub litera a. fo. xciij.

¶ Judex accipiens encenia. an videatur corrumpens. vide ibidem ſub numero 5 fo. eo.

¶ Judicis animus debet eſſe vacuus a prece pretio: amore: vel odio quia preces pie ſolent mouere animum iudicis. nam pia allegatio ſolet principem mouere. ꝛ ideo ſi quis ingrediatur in domum iudicis ob huiuſmodi preces tenetur. l. iudici. de ambitu. vide in verb. an ſi tempore. poſt verbum corrumpens. ſub nu. 7. ꝛ. 8. reſtringe ne in cauſa criminali ſiue capitali habeant locum: quia per fas ꝛ nefas licet redimere propriū ſanguinem: quantomagis precibus arrogationibus. vide ibidem. fo. xciij.

¶ Judicibus ſeuientibus debet imponi freni temperies: nam etiā cuſtos carceris ponitur ſi eſt ſeuerus circa carceratos: ꝛ an vaſalli poſſint recedere a terra ppter ſeuitiam: ꝛ crudelitatem domini eorū. vide in ver. crudelitas. ſub nu. 6. compendia penarum: ꝛ mulctarum dicitur ſeuitia. ibidē. fo. xcv.

¶ Judici apponit q̄ aliquid iniuſte facit: an credatur ei ad excuſationē ſui. dic q̄ nō. vide in verbo an ſi iudici opponit. ſub nu. 1. fo. eo.

¶ Judex non debet eſſe clementior ꝛ ſtatuta imponentia penam pecuniariam pro homicidio non valent. ſed in leuibus debet leuitatem exercere: nec ſtatim puniendus eſt aliquis ſed expectandus: quia omnis iudex terrenus debet imitari deum. vide in verbo compoſitio. ſub nu. 4. fo. xcvj.

¶Judex qñ crimen non eſt probatum liquide: debet penã a lege ſtatutã mi-nuere: ante ſniam etiã ſi eſſet pena mortis. vide ibidẽ ſub nu. 5. fo. eo.
¶Judex debet interrogare: ⁊ inquirere de cõditiõe teſtis: licet pars non dicat. vide in verbo. ⁊ aduerte. ſub nu. 2. ibi ꝙ iudex debet interrogare. fo. cxxxv.
¶Judex nõ poteſt inquirere pro eo: cui a ſtatuto audientiã denegaẽ qꝛ iudex inquirendo loco accuſatoris ſuccedit. vide in. ver. dicit conſtitutio regni. nu-mero. 1. fo. cxxxvij.
¶Judex ſi inquirat ⁊ nõ probat an incidat in turpilianũ. vide ibidẽ ſub nu. 4. ⁊ an iudex in officio ſuo: etiã nemine opponente poſſit inquirere an perſo-ne ſint legitime ne faciat ꝓceſſum fruſtratorium. ibidẽ nu. 5. qꝛ iudex male inquirens tenetur ad intereſſe in nu. 7. fo. eo.
¶Judex qui inquirit ad denunciationẽ ſindici an teneaẽ ſicut ſi motu proprio: et an debeat inquirere per officiales nuntiantes ⁊ inquirentes pro offenſa alteri facta: an aſſumat partes accuſatoris. ibidẽ. ſub nu. 9. ⁊. 10. fo. eo.
¶Judex an debeat inſtigatoribus credere vel nõ credere. vide. in ver. dicit con-ſtitutio. ſub nu. 12. fo. eo.
¶Judex inquirens ad denuntiationem ſindici ſi perperã cõdemnat an teneaẽ et qualiter formatur inquiſitio generalis contra officialem ſindicandum. vide ibidẽ nu. 7. fo. cxxxviij.
¶Judex poteſt alicui interdicere artem ſuam extra iudicium etiã interloquẽ-do. an tamen poſſit interdici patria aliena: ⁊ an procuratio interdiciẽ. vide in ver. interdictio per totum. fo. eo.
¶Judex licet cogatur eius officium complere ⁊ perficere exemplo arbitri ⁊ tu-toris eſt verum: niſi ſibi ſuperueniat valitudo corporis. vide in verbo impe-dimentum. poſt verbum interdictio. ſub nu. 1. fo. eo.
¶Judex ratione inobedientie põt alicui iuriſditionem denegare in quacunq; ſua cauſa: ⁊ licet nemo inuitus cogatur agere: tamen poteſt iudex cum cauſe cognitione. vide in verbo inobedientia poſt verbum impedimentum. per to-tum. vſq; ad verbum inhabilitas. fo. cxxix.
¶Juſtitie an ſit derogatum propter eminentiam perſonarum adeo ꝙ iudex in ſindicatu non teneatur. cum in pleriſq; ciuitatibus potentiores regnent qui iuſtitiã auertunt ⁊ opprimũt. vide in verbo iuſtitia. nu. 1. fo. eo.
¶Judices magis potentibus ꝙ̃ iuſtitiã poſtulantibus deferunt. ⁊ ille maior ẽ cuius vis ⁊ põtẽtia ꝓhiberi non poteſt. vide in verbo iuſtitia. ſub nume-ro. eo. ⁊ fo. eodem.
¶Judex iurauit ſeruare ſtatuta ⁊ nõ ꝓtulit ſniam infra inſtãtiã datã a ſtatu-to an ſit periur⁹ vide. l ℣b. iuramẽtũ offãlis. ſub nu. 6. §. iudex iurauit. f. cxl.
¶Judex mandat aliquid non fieri: ⁊ ipſe idẽ fecerit: an incidat in penã: in quã voluit alios incidere: ⁊ an ſtatutũ liget ſtatuẽtes: ⁊ an q̃ luſit cũ officiali te-neatur pena bãni. vide in verbo iudex. poſt verbũ iuramentũ. nu. 1. fo. cxlj.
¶Judex nõ debet admittere teſtes inhabiles immo ex ſuo officio dꝫ de condi-tione teſtiũ inq̃rere. vide in dicto verbo iudex. ſub nu. 2. fo. eodem.
¶Judex põt mittere pro vicinis ad inquirendũ de cõditione teſtis: ⁊ ex officio põt imponere infamiã teſtibus licet pars non opponat. vide ibidẽ ſub nu. 3. ibi. iudex poteſt mittere. fo. eodem.
¶Judex poteſt libellũ lacerare: vel concremare: vel reiicere: cum qs proponit actionẽ ad quã admitti nõ põt qꝛ non debet iudicare ſm cõſcientiã: ſed cũ oĩ equitate debet cauſas audire: lites breuiare: ⁊ cauſas viliũ perſonarũ ex nõ ſcripto cognoſcere ⁊ prouidere: ⁊ põt vt ad veritatẽ perueniat de multis cir-cunſtãtijs īterrogare. vide l ℣. iudex poſt verbũ iuramẽtũ. ſub. nu. 5. fo. cxlj.

¶Iudex qui in criminalibus leuibus :non ſeruauit ſolemnitates iuris: ⁊ ſine eis proceſſit:an teneatur in ſindicatu:⁊ q̄ dicantur leuia :⁊ quid ſeruari debeat per iudicem:in huiuſmodi leuibus:⁊ an delicta que ſine dolo committuntur computari debeant inter leuia:⁊ ꝙ offenſa per quam filius poteſt exheredari dicatur grauis .vide in dicto verbo iudex .ſub numero.6. in iſtis leuibus.an credatur nuntijs vel ſindicis habentibus poteſtatem denunciandi.ſub numero.7.maleficia leuia dicuntur ex paruitate cauſe.ibidē numero 8.fo.cxlij.

¶Iudex abſente parte ſi non compareat :an pro eo in cauſa criminali poſſit allegare cauſas abſentie ⁊ innocentie.⁊ an poſſit de facto ſupplere vbi diffinitiua venit proferenda.vide ibidem §.Iudex.poteſt.fo.eodem.

¶Iudex cum cauſe cognitione:an poſſit prefigere terminū actoris ſupra quē agat vel ille ſe defendat:⁊ ſi procedit contra aliquem quem ſciebat iuſte impeditum:vt quia infirmus vel citatꝰ ad maius tribunal:an proceſſus ſit nullus.vide ibidem ſub numero.9.fo.eodem.

¶Iudex ſi extendit iuriſditionem ſuam ad aliam rem ſupra quam non eſt ſibi facta commiſſio:an teneatur ad intereſſe.⁊ iudex qui non facit id ad quod tenetur an patiatur penā niſi fuerit requiſitus. vide ibidem ſub numero.9.cnm ſequentibus.fo.eodem.

¶Iudex an preſumať iuſte facere que facit.⁊ in iuriſditiōe voluntaria: an poſſit fungi officio iudicis ⁊ notarij:⁊ an poſſit pro reo ſupplere ſi ſibi conſtat de calumnia.vide ibidem ſub nume.9.⁊.10.fo.eodem.

¶Iudex an debeat inueſtigare veritatem:⁊ in contentioſis: an poſſit de facto ſuppleri:⁊ an debeat pati illicitas extorſiōes.vid̄ ſub nu.16.⁊ an pati debeat ꝙ quis vtatur iure incompetenti.vide ſub nume.17.fo.cxliij.

¶Iudici an licitum ſit tranſgredi propter caſus emergentes :⁊ an propter criminis immanitatem puniatur animal:⁊ homo ⁊ quandoqꝫ corpus mortuū, vide ibidem numero.19.fo.eodem.

¶Iudex eſt miniſter legis.ideo non eſt timendum quod inferat vim illicite:ſecus vbi aliquid a iure permittitur priuato.ibidem ſub numero.22.fo.eodē.

¶Iudex cui nihil eſt probatum nihil pronunciare poteſt.item pro iudice preſumitur:de malo iudice male eſt preſumendum.nec debet in plus grauare ꝙ̄ lex.item debet obſtantia amnouere:nec poteſt temporis gratiam facere:nec motum animi ſui manifeſtare niſi in ſententie prolatione;nec aliquid facere debet ad clamorem.cum ſimilibus.ſub nu.22.in §. iudex cui nihil eſt.⁊ reliquis vſqꝫ in finem;⁊ vſqꝫ ad verbum iudices.fo.cxliij.

¶Iudices puras debent habere manus ⁊ ſe furtis ⁊ ſceleribus deturpantes omni dignitate priuantur.vide in verbo iudices puras.ſub nu.1.fo.cxlv.

¶Iudex an poſſit committere parti executionem in re ꝓpria:⁊ an magiſtratui permittitur vindictam facere ⁊ poſſit illud iudex parti cōmittere in re propria.ibidem ſub numero.2.fo.eodem.

¶Iuder an teneať in ſindicatu ſi in principio litis faueat magis actori ꝙ̄ reo: ⁊ ſi iudex denegens officium ſuum imploratum grauat vel ne:⁊ dꝫ curare ne proceſſus protelletur.vide in verbo iudices.numero.4.cū ſequentibus numeris vſqꝫ ad nu.7.fo.eodem.

¶Iudex in cauſa damni dati:an poſſit de plano cognoſcere ac procedere:⁊ an iudex perperam inquirens teneatur in ſindicatu .vide ſub eodem verbo iudices.nu.7.in §.iudex in cauſa dāni.fo.cxlv.

¶Iudex requiſitus vt pronunciet ſecundum conſilium ſapientis ſi hoc non facit ratione negligentie an faciat litem ſuam pronunciando inique ⁊ ſi nō:eſt

certus

certus de ſua poteſtate an valeat actus. vide ibidem ſub nu. 9. fo. cx lvi.

¶ Iudici an liceat dari pecuniam puniat delinquentem culpabilem: et an iudici debeat ſemper conſtare et liquere. vide ibidem nu. 11. fo. eodem.

¶ Iudex bonus non debet calumnioſis aures accommodare: et an iudicis imperitie parti obeſſe debeat. vide ibidem ſub nu. 13. item dz poti⁹ pro illo iudicare: ꝑ quo faciũt plures rõnes. vide ibiđ ſub nu. 15. §. iudex debet poti⁹.

¶ Iudicis arbitrio committitur quis ſit pauper vel diues: ſicut committit̃ ei⁹ arbitrio que dicatur dos magna: et que dicatur dos parua. vel que dicatur cauſa magna. et cauſa parua. vide ibidem nu. 17. fo. cxlvij.

¶ Iudex ex officio repellere dz agentem. ſine actione: et libellum ineptum abijcere: et poteſt partes cogere ad pacẽ ſi diu fuit diſcordia ibidem nume. 17. ſub litera. a. fo. eodem.

¶ Iudex qui reum nocentem abſoluit proditor eſt: et an iudex ſecularis poſſit cognoſcere de periurio. vide ibidem nu. 19. fo. eodem.

¶ Iudex qui ſe intromittit de officio ad ſe non pertinente debet acriter puniri et contingẽtia in iudicijs ſunt in iudicis poteſtate: et debet iudex determinare caſus dubios: per argu. et rationes legũ. vide ibidem ſub numero. 20. in fine numeri. fo. cxlviij.

¶ Iudicis boni eſt controuerſias dirimere per ſnĩam vel cõcordiaz. vide ibidẽ ſub nu. 27. et debet ſequi iudex formam legis: et ab illa nõ recedere. numero eodem. et fo. eodem.

¶ Iudex et cauſa poteſt ſuam audientiam denegare: nec debet audire agentem ſine actione. ibidem nu. 30. fo. cxlix.

¶ Iudex ex cauſa poteſt reuocare decretum ſuũ. nec debet inter partes ſine cauſe cognitione decernere. vide ibidem ſub nu. 33. fo. cxlix.

¶ Iudex omnia debet facere per regulas artis. ibidẽ nu. 35. fo. eodem.

¶ Iudex viſo inſtrumento dat ſibi tenutam bonorum debitoris parte non citata an talis tenuta valeat et iudex qui preſtat auctoritatẽ actui ipſo iure nullo an teneatur ad intereſſe. ibidem nu. 36. fo. eodem.

¶ Iudex qui iudicauit per imperitiaz qualiter teneatur. vide in ver. iudex male iudicans. ſub nu. 7. et ſi eſt legum imperitus: an formare debeat ſententiã iuxta conſilium periti. ibidem ſub nu. 8. et ſi eſt in dolo an puniatur ad intereſſe. ibidem. fo. clj.

¶ Iudex qui male iudicauit an in dubio preſumat̃ ꝑ ignorantiam et an excuſet̃ propter diuerſitatem opinionũ: et an maiores iudices maiori pena digni ſint vide ibidem. nu. 10. fo. clij.

¶ Iudex male iudicans qualiter teneatur dic inſolidum: et quid ſi credit ſe iuſte facere: et quid ſi motus eſt propter conſilium ſapientis. vide ibidem ſub nu. 15. vſq; in finem. et quõ iudicem excuſet ignorantia: et an ſi fecit diligentiã quantũ in ſe fuit. vide in ver. licet alias quod ſequit̃ dictũ verbũ iudex male iudicans ſub nu. 1. et ꝑ totũ. vſq; ad verbum iuriſditio.

¶ Iuriſditiõis q̃ſi poſſeſſio ꝓbat̃ ꝑ duos act⁹ et ſicut ꝑ fructuũ perceptionẽ probatur poſſeſſio fundi vel dom⁹. l. q̃ vniuerſas. §. per colonum. ff. de acq̃. poſ. ita multi ſunt fructus iuriſdictionis. vide in verbo iuriſditio. ſub nu. 3. et iuriſditionis gñalis exercit queritur ꝑ vnicum vſum iuriſdictiõis vt in eodem loco. ſub nu. 4. ibi iuriſditionis generalis. fo. cliij.

¶ Iudex qui põt ex officio aliquid facere et non facit an teneatur. vide in rub. officium iudicis. in verbo iudex qui poteſt. nu. 1. fo. cxciij.

¶ Iudicis offĩn: quomodo imploratur: et ſic conſtat iudici actorem nõ habere ius agendi. vide ibidem nu. 2. et. 3. fo. cxciij. et. cxciiij.

¶ Judex an poſſit ſupplere i his q̄ reſpiciūt ineptitudinē iudicij: & iudicis officiū itelligitur habere conditionē ſi fuerit poſtulatū. vide ibidē nu. 5. fo. eodem.
¶ Judices & defenſores ciuitatū nihil accipere nec aliq̄d a ſubditis auferre debent niſi ſalariū eis ꝯſtitutū: etiā ſi ad victū eis non ſufficeret & ſi nō hʒ ſalarium de publico. vel min⁹ ſufficiēs an poſſit accipere eſculenta & poculenta. vide in ver. cōſiliarij in principio. nam periculoſum eſt recipere aliq̄d a litigantibus &c. & munera excecant lumina ſapientum. ibidem nu. 1. fo. eodem.
¶ Judex an premium prohibeatur accipere poſt ſniam: & an teneatur in ſindicatu: & an poſſit ſupplere in his q̄ ſunt notoria: & an ſuppleat ꝓcedendo de ſimilibus ad ſimilia. ibidem nu. 3. 4. fo. cxcv.
¶ Judex an poſſit ad clamorē populi gratiam facere & relaxare penam delinquēti. vide in verbo an ſi tempore ſub nu. 2. §. an iudex. fo. cxcvi.
¶ Judices ſepe excuſant ſe remiſſe penas. & id feciſſe cōtemplatione populi ciuitatis quam regebant tenentur in ſindicatu. ibidem nu. 2. §. Que no. fo. eo.
¶ Judex ex cā inopie & neceſſitatis an poſſit remittere penā extraordinariam illatā p interlocutoriā. vide in ver. iuxta predicta. nu. 3. fo. cxcvij.
¶ Judex pōt ſuſpendere fures: & latrones publicos ſue iuriſdictionis q̄ in ſua iuriſditione cōmiſerūt vnū tm̄ furtum & alibi extra ſuam iuriſditionē plurima. vide in ver. quid ſi per ſtatutum. ſub nu. 3. §. iudex poteſt. fo. cxcviij.
¶ Judex an poſſit mitigare penam legalē ꝓpter etatis imbecillitatē. vide in verbo quid ſi p ſtatutū. nu. 7. fo. cxcix. vel ſi quis ex laſciuia cōmittat homicidiū ʒ equo currendo: quia punit̄ miti⁹. ibidem.
¶ Judex an poſſit ex cauſa mutare penā ſtatuti ordinariā in aliā penā ne preiudicetur tertio. vide ibidem. §. iudex poteſt ex cauſa. fo. eodem.
¶ Judex in penis debet accipere minorem eſtimationē. ibidē in preallegato verbo quid ſi per ſtatutum. ſub nu. 8. §. iudex in penis. fo. eo. in fine.
¶ Judex q̄ vult alterare penā augēdo vel minuēdo dʒ hoc facere tpe ſnie: & qn̄ per ſtatutū pene ſunt duplicāde: an iudex poſſit duplicare penam amputationis manus. vide in ver. licet dicatur. ſub nu. 4. fo. cc.
¶ Judex ſi in decreto dicat interpono. ſi & in quātū de iure ꝓceſſerit act⁹: ꝙ illa verba referunt̄ ad defectū nō ſi nō eſſet interpoſitio decreti ſed ad alios actus. vide in ṽbo an iudex. ante numerū. 1. ibi dixit ꝙ ſi iudex. fo. ccij.
¶ Judex noua genera penarū iponere non pōt & in penis fiſcalibus habentib⁹ originem a maleficio iudex habet ptātē mirabilē qꝛ pōt cā cognita. l. trāſgredi vide ibidem nu. fo. ccij.
¶ Judex pōt interpretari penā mortis in ſtatuto poſitā qꝛ ſi dicat ſtatutum ꝙ occidēs occidat̄. ſi culpa & nō dolo te ꝑcuſſi & moriaris nō debeo puniri. vide in ver. qꝛ multa. ſub nu. 7. fo. cciij. & paulo inferius ſtatuta non ſunt intelligenda iudaice. l. tamen. §. ſi is in glo. ff. de damno infecto.
¶ Judices diuerſi ſi de vno delicto puniūt: q̄ eſt prim⁹ in puniēdo nō pōt ſufficienter punire. ſʒ dʒ ſuppleri p ſupiorē. vide ibidē. nu. 7. ſi de vno. fo. eodeʒ.
¶ Judex in penis imponendis an procedat de ſimilibus ad ſimilia in preallegato ver. qꝛ multa. nu. 12. fo. cciij.
¶ Judex poſſit criminoſuʒ ꝓpter ꝯſuetudinem delinquēdi capitaliter punire vbi alias non poſſet & quot delicta reiterata aggrauēt & delictū alibi cōmiſſum aggrauat penam ipſam. ibidem nu. 13. fo. eodem.
¶ Judex dʒ ꝯſiderare qualitatē delicti & modū: qꝛ ſi excederet modū poſſet appellari. vide in ṽbo an ſi ſtatutū. ſub nu. 3. & 4. & boni iudicis eſt non vti gratificatione in penis: ſed abſoluere vel condemnare. ibidem. fo. ccvj.
¶ Judex pōt remouere nūtiū curie: q̄ delinq̄t corā eo ſine ꝓceſſu: qꝛ ꝓcedit̄ le-

nato velo.in ver.ptās.nu.3.4.Et aduerte.nec poteſt prohibere cāberlingo ne cognoſcat inter ſuos ſubditos.nu.3.fo.ccviij.

¶Iudex nō pſumitur iniurioſe agere q2 p iudice pſumitur:ſicut pro arbitro ꝛ p tabellione pſumitur:lȝ emētes officia pſumātur oia mala agere.vide in vbo preſumptio officialis ſub nu.3.ꝛ.4.fo.ccix.ꝛ.ccx.

¶Iudex magnꝰ i magnis cauſis:ꝛ in magnis mulctis pōt inobediētes mulctare:ꝛ punire:ꝛ puꝰ in puis:ꝛ ſȝ exigētia negotioꝝ.in v.q2 ſepe.ſub nu.f.cxj.

¶Iudicis pceptū dr cōminatio:ꝛ i caſu debiti nō ſoluti nō dȝ cōminari.ꝛ ſolutū vigore pcepti iudicis iordinati facti nō repit ſi verū erat debitū.ibidē ſub nu.4.5.fo.eo.

¶Iudex qñ fieri facit preceptum ſine ordine iudiciario:vel impetu quodam an valeat:dic quod nō.vide ibidē ſub nu.6.ibi.ꝛ ideo quia talia ꝛc.fo.eo.

¶Iudei ꝯ chriſtianos an teſtes eſſe poſſint maxime ſi i ſindicatu opponitur ꝯtra officialē qȝ receperit pecuniā p adminiſtrādā iuſtitia.vide in verbo ſui ſemel rogatꝰ.ſub nu.1.nō dȝ eis credi ꝯtra chriſtianos nec libris eoꝝ:nec poſſunt habere honores:nec dari tutores:nec pñt eſſe gabellarij:nec officiales portaru:nec pñt habere aliquā iuriſditionē.vide ſub nu.1.vſqȝ ad.2.fo.cclv.

¶Iudeū eſſe nō eſt delictū.ibidē iuxta apoſtillā.ſilio.in fine primi numeri.

¶Iudex p inueſtigāda veritate:ꝛ maleficio inueniēdo dȝ eſſe ſubtilis inueſtigator:de circūſtantijs etiā remotis:ꝛ p maleficio inueniēdo pōt facere aliquam experiētiā dando aquā calidā ad bibendū reo:q inculpatur de furto ficuum vt euomet:extorquendo etiā cōfeſſionē cū pmiſſiōe liberatiōis:item cū ſignis humanitatis.vbi ſupra in vbo ꝛ aduertendū eſt.ſub.nu.1.fo.ccliij.

¶Iuramenta q facta ſunt obſeruāda ipſis delinquentibꝰ qbꝰ ſunt preſtita vt confiteantur:ꝛ an poſſit iudex remittere penā corporalem delinquēti:qȝ ſpectat ad principem.vide in preallegato ver.ꝛ aduertēdum eſt.ſub numero.1.ibi.iſta iuramenta.fo.ccliiij.

¶Iudex ſi ſcindit alicui carnē:vt confiteatur crimen:ꝛ moritur in tormento:ꝙ ipſe iudex debet decapitari:vt homicida.ꝛ ſi tormentabit in criminibꝰ in quibus nō dȝ aliquis tormētari ꝛ cōtra formā iuris:ꝛ tortꝰ moriatur ipſe iudex puniri dȝ vltimo ſupplicio:ꝛ an minores torqueantur eadē tortura qua maiores.vide in ver.an ſi officialis.nu.3.fo.cclxvj.

¶Iudex ſi in torquendo modū exceſſit:adeo ꝙ tortꝰ deficit:vel membro debilitatus fuit:tenebitur ſic enim eſt torquendus reus:vt innocentio:vel ſupplicio:ſaluus reddatur:ꝛ ſi tortus non permiſit ſibi medelas adhiberi:ſi non exceſſit modum:iudex non tenebitur ſi moriatur.vide ibidem ſub nu.5.ſicut dicimus in percuſſo:q mortuus eſt non ex vulnere.ſed ex ſuo malo regimine quod non tenetur percutiēs.ibidem.fo.cclxxvij.

¶Iudicibꝰ iuuenibus periculoſum eſt aut inanis glorie cupidis poteſtatis arbitrarie frena laxare:cū grauem ſtaterā oporteat in his ante dei ꝯſpectum geſtare:qualitatibus perſonaruȝ diligenter attentis.vide in verbo tortura ſub nu.3.ibi ideo ad hoc vt procedatur.fo.cclxviij.

¶Iudex ſi ſecutꝰ fuerit vnā opinionē recedēdo a cōmuni tenebitur in ſindicatu.ſi tñ eſt opinio alicuiꝰ doctoris vel gloſatoris:an teneatur ꝛ qñ cōmittit errorem pbabilē.itē in diuerſitate opinionū ſtatur opinioni illiꝰ q plurimarum ſni a cōprobata eſt:ꝛ in dubio vltra opinio vr appbata.nā opiniōes doctoꝝ reddūt ius dubiū ꝛ obſcurū:tñ qñ in vna ciuitate opinio vnius doctoris fuit obſeruatā ab illo nō eſt recedēdū.vide in ver.an ſi iudex nu.2.4.ꝛ.5.f.xlvij.

¶Iurans ſeruare ſtatuta intelligitur iuraſſe de licitis.vide in vbo.excedunt conſiliarij.nu.5.fo.xvj.

¶ Judex finē imponit aduocato multū orantī: ⁊ lex intercidit ſuperfluis verborum ambagibus. vide in verbo aduocati. nu. 2. 6. Et propterea. fo. xvij.
¶ Judex manus habebit puras magna fulgebit gloria ⁊ iudex eſt tutela pub. in medio poſita: ne quis ſua auctoritate ſibi ius dicat. vide in verbo ꝑ ſindicatores nu. 1. ⁊. 2. fo. xviij.
¶ Judicis facta ⁊ legis pari ratione ꝓcedunt ⁊ vox iudicis eſt viua vox legis. oīa enim a iudice videnť recte facta qñ eius committiť arbitrio neqꝫ credere debemus ꝙ iudex male egerit ⁊ in eo in dubio nō preſumiť dolus ſed imperitia: qꝛ dꝫ iudex fungi officio boni ⁊ innocētis: ⁊ bonus vir ⁊ iudex ſunt conuertibilia ſicut bonum ⁊ equū. ibidē nu. 7. ⁊. 8. fo. xix.
¶ Judex appellationis pōt arbitriū in multis ad congruum modum reducere qñ in penis extraordinarijs excedit modum. tñ in pena ordinaria quā iudex imponit nō dř excedere modū: ⁊ in arbitrarijs dꝫ cōſiderare qualitatē pſonarum ⁊ in mulcta q̄ non imponiť a lege vel ſtatuto ſed a iudice: ſi modus excedatur pōt appellari: ⁊ qñ intelligatur modum excedere iudex arbitrādo penam: quia imponendo penā inconſuetam dř modum excedere ⁊ recurriť ad arbitrium boni viri ⁊ ad ſuperiorem appellatur. vide in verbo. an ſi poteſtas. numero. 1. 2. ⁊. 3. fo. xxj.
¶ Judex in ſindicatu poteſt ex nouis allegationibus defendere ſnīam ⁊ oſtendere condemnatum ius non fouere neqꝫ facit litem ſuam qñ ſententia reuocatur ex nouis probationibus. ibidem nu. 11. 12. ⁊. 13. fo. xxiij.
¶ Judex qui non obſeruat ſtatuta ſibi non tradita non tenetur. dato ꝙ iurauerit ſeruare ſtatuta tale iuramentum non extenditur ad ſtatuta facta poſt cuꝫ iuramentis. vide in verbo. ſequitur de modo. nu. 5. fo. xxix.
¶ Judex ſi ex ira aliquē necauerit vel occiderit mitigatur pena: nam delictum cōmiſſum calore iracundie qđ habuit etiam ortum aliunde quam ab eo quē offendi eſt iuſta cā: ⁊ delinquēs mitius punitur. nam ꝓ homicidio de iure regulariter imponitur pena mortis. iudici vero imponitur pena deportatiōis. vide in verbo. ſindicantur etiam. nu. 3. ſub litera. a. fo. xxxiij.
¶ Judices qui coniuncti ſunt ſe furtis ⁊ ſceleribus officia maculaſſe perdūt priuilegium ex dignitate queſituꝫ ⁊ tanqꝫ plebei ⁊ peſſimi condemnanť ⁊ iſtud furtum commiſſum ex auaritia grauius punitur ꝙ̄ ex inopia. vide in verbo iudices numero. 1. ⁊. 2. fo. eodem.
¶ Judex propter ſcelus vel furtum commiſſum. an priueť ſalario. vide ibideꝫ numero. 3. nam cum auctoritate legis fruantur grauius ⁊ audaciter furanť ſupra alle. loco nu. 3. ⁊. folio.
¶ Judex q̄ a iuſtitia deuiat perdit nomē iudicis iuſtus eñ immobilis eſſe dꝫ: qꝛ lex precipit mūdas eſſe manus ⁊ iudex qui male gefferit dꝫ prius ſatiſfacere illis quibus leſerit poſtea puniri. ibidem nu. 4. fo. xxxiiij.
¶ Judex dř maculare dignitatē ſuā nō ſolum furtis verūetiā rectū iudiciū peruertēdo ꝙ fit octo modis. nā nō dꝫ aſſumere magr̄atū vt lucro vel q̄ſtu deſeruiat ⁊ q̄ aurū diligit nō iuſtificabiť. vide in ꝟbo ſindicanť offi. nu. 1. fo. xxxvj.
¶ Judex ſi ꝯcuſſionē fecerit accipiēdo pecuniā cā remittēdi penā alicui in quā inſerebat eū incurriſſe ⁊ reuera non incurrat. incidit etiam in falſum. vide in ver. ſindicantur. nu. 4. fo. xxxvj.
¶ Judex denegando audientiam recurriť ad ſuperiorem. vide in ver. ſindicanť poſt verbum ſi aliquis. nu. 3. ibi. ꝙ. denegata. fo. xxxviij.
¶ Judici cui fuit portata accuſatio ad camerā ſi eā acciperet ⁊ ſup ea ꝓcedere recuſauit dř negligēs in iuſtitia adminiſtrāda. ⁊ vbi iudex retardat nō appellatur ſed adiť ſuperior per viā querele. ⁊ ſi ex forma ſtatuti a ſnīa iudicis

non poteſt appellari poterit adiri ſuperiorvt illum cogat ad iuſtitiam faciē dā per viam querele. vide ibidē nu. 4. ꝛ. 5. fo. xxxix.

¶ Judex an propter iuſtitiā denegatā admittat iuriſditionē ꝛ an teneať parti ad intereſſe. vide in verbo an propter. nu. 1. fo. xxxix.

¶ Judex licet dicať ꝙ eo differēte vel denegāte iuſtitiā veniat puniendus iſtud eſt verum: niſi hoc faceret ex cā. vide in ver. licet. nu. 1. fo. xl.

¶ Juſtitia denegata debet legitime ꝛ non per iuramentum probari. vide inverbo qualiter. nu. 1. fo. xxxix.

¶ Judex vbi viderit aliquē locupletari cū iactura aliena facto ſibi intimato dꝫ ex officio ꝓuideri: ꝛ etiā dꝫ ꝓuidere vbi preponereť actio famoſa contra illū contra quem preponi nō deberet qꝛ iudex non debet pati vt quis vtatur iure incompetenti. vide in verbo licet nu. 1. ibi ꝛ vbi iudex. fo. eo.

¶ Judex licite denegat audientiā ei q̄ ꝑ ſtatutū vel ꝑuilgiū nō dꝫ audiri ꝛſimiliter vbi ſibi agere ꝓhibitum eſt qꝛ nec ciuiliter nec criminaliter agere pōt: vbi enim in ſtatuto vel priuilegio dꝛ ꝙ quis nō audiať tūc actor repelliť a crimine iudicij. vide inver. licet. nu. 2. fo. eo.

¶ Judex ſi cōtra eū opponať vel cōtra poteſtatem ꝙ nō poteſt eſſe in officio vel de crimine cōmiſſo: an debeat interim ſuſpendi ab officio vel eū exercere diſtingue ꝛ qñ accuſať q̄ delinq̄t in officio vel extra an ſibi interdicať adminiſtratio officij. vide in ver. accuſatus. nu. 1. facit que habentur de notario. ibidem. folio. xlj.

¶ Judex poteſt quē cogere accuſare de homicidio ꝛ in actione. l. cor. pōt cogere offenſum ne admittat criminalē: ꝛ agat ciuili: ne ꝑ ciuilē ꝑiudicetur criminali: ꝛ vid ens aliquē delinquētē ipōt eū cogere ne delinquat: ꝛ pluribus concurrentibꝰ ad accuſandū eligit idoniorē. vide i ꝟbo accuſatꝰ nu. 8. ꝛ. 9. f. xlij.

¶ Judeus ſi cōcubat cū chriſtiana an veniat punīēdus ꝑ iudicē eccliaſticū vel ſecularem. vide inverbo adulteriū. nu. 9. fo. xliij.

¶ Judex an teneať iudicare ſm allegata ꝛ ꝓbata vel ſm veritatē ꝛ in cauſa an poſſint allegari iura correcta cōſuetudines abolite ꝛ apoſtille. vide in verboi allegationes. nu. 1. ꝛ. 2. fo. xliiij.

¶ Judex ſi nolit audire partes in earū allegationibꝰ an puniať de iure preſumtur ſapiens ſed nolendo audire probationes partis facit litem ſuam. vide in ver. allegationes. nu. 3. fo. eo.

¶ Judex q̄ nō vult iudicare ex quo allegata ꝛ probata non placēt cōſciētie ſue an teneať: ꝛ qñ nō curat de allegationibus iuris ſꝫ precipit aliq̄d dari vel fieri, ꝓcedit ex arrupto. vide ibidē in eodē. ver. nu. 5. fo. eo.

¶ Judex an teneať alteri parti dare copiā allegationuꝫ partis cōtrarie ꝛ q̄d ſi nō admiſerit alleg. priuilegiorū in cauſa nō allegatorū nec ꝓd uctoꝝ. vide in eodemverbo. nu. 7. qꝛ os alicui claudi non poteſt qui poſſit ore allegarevſqꝫ ad ſententiam ibidem ꝑ totū verbū. fo. xliiij. ꝛ. xlv.

¶ Jura in corpore iuris clauſa ꝑ ſe patēt ꝛ ſemꝑ allegari ꝛ ꝓduci pñt. ꝛ ideꝫ in exceptiōe q̄ nō fuit appoſita in iudicio qꝛ pōt ſemꝑ opponi ſi tacite ineſt obligationi. vide ibidem. fo. eo.

¶ Judex qui tulit ſniam ſi ſit citatus ita ꝙ ſentētia eſt cōfirmata nō poteſt conueniri ꝙfecerit litē ſuā. vide in ver. appellatio. nu. 1. fo. xlv.

¶ Judex q̄ iudicat ex imperitia teneť quaſi ex maleficio. vide ibidē nu. 4. fo. e

¶ Judex q̄ tulit ſniam an pēdēte appellatione poſſit cōueniri ꝛ qñ male iudicauit ſi in cauſa appellatiōis fuit firmata. qꝛ appellatio eſt deſerta vel ꝑ aliam ſniam: an prius iudex poſſit cōueniri iudex em̄ dꝫ de neceſſitate citari vt defendat q̄ facit rōne iuriſditiōis. ꝛ ſi in ſindicatu fuerit iuſtus nō euitat penā l.

ſe appellet ꝛ bis ſuccũbat vel deſerat appellationẽ. vide ĩ verbo appellatio. nu. 5. ꝛ. 6. ꝛ qñ nõ admittit appellationẽ teneť in criminali. nu. 7. fo. xlv.

¶ Iudex q̇ miſit ad furcas condẽnatũ in cauſa capitali añ decẽ dies qui dantur ad appellandum an puniatur ꝛ executio que debet fieri ab hoĩe debet differri poſt decem dies. vide in verbo appellatio. nume. 11. niſi talis eſſet latro inſignis. vide ibidem nu. 13. fo. xlvj.

¶ Iudex qui non admiſerit appellationez in criminali tenebiť: ꝛ ſi a ſnĩa fuerit appellatum infra decẽ dies iudex poterit ꝓcedere ſi lata fuerit cõtra cõuictũ aut ſponte cõfeſſum vel inuẽtũ in fragãti crĩe in ℣. appellatio. nu. 14. fo. eo.

¶ Iudex male ꝓnũtiãs ad q̇d cõueniaẗ appellatione pẽdẽte. rubor eſt eĩ ꝑ ini quã ſnĩam vincere: ꝛ ꝓpter deſertionẽ appellatiõis purgaẗ iniuſtitia ꝓnũciationis facte inter partes. vide in ver. an ſtante. nu. 7. fo. l.

¶ Iudex q̇ protulit ſnĩam iniquã a qua pars potuit appellare ꝛ ex negligentia nõ appellauit teneť in ſindicatu ꝛ ſi pars appellauit ꝛ appellatio fuit deſerta an liberatus ſit iudex a ſindicatu. vide in ver. an ſtante. nu. 8. fo. eo.

¶ Iudex q̇ tulit ſnĩam iniquã a qua eſt appellatũ pendẽte appel. põt in ſindicatu cõdẽnari: ꝛ ſi tres ſnĩe cõformes oẽs fuerint late ꝑ imperitiã quis iſtoꝝ teneaẗ. vide in ver. an ſtante. nu. 10. fo. lj.

¶ Iudex ſi partẽ corã eo iuſtitiã ꝑſeq̇ volẽtẽ remiſerit ad arbitriũ dicaẗ iniuſtitiam feciſſe et iudici incumbit controuerſie finem imponere. vide in verbo arbitriuz. nu. 6. §. an ſi iudex. fo. liij.

¶ Iudex ſi viderit teſtib⁹ q̄buis clare deponẽtib⁹ nõ fore adhibẽdã fidẽ poterit nõ adhiberi ſi ſibi videbiť. vide in ver. arbitrium. numero. 19. ꝛ alterando penam debet cauſam in ſnĩa inferre. ibidẽ. ſub eo. nu. ibi dixit iudex. fo. eo.

¶ Iudici ſi cõcedaẗ arbitriũ vel iuriſditio gñalis ĩ oĩbus criminib⁹ deide ali⁹ ſpãlis repiaẗ in vno genere aut ꝑ iuriſd. gñalẽ ſit derogatũ altero iudici ſpãli ꝛ qui hꝫ arbitriũ nõ põt ſtatuere ius iniquũ cõtra rẽpu. ꝛ arbitriũ cõceſſum dꝫ ſeruare reg. iu. ciuilis. vide ĩ ℣. arbitriũ nu. 10. ibi an ſi alicui ꝯcedaẗ. fo. e.

¶ Iudex habẽs latũ arbitriũ nõ teneť de culpa ſꝫ tm̃ de dolo: ꝛ ignorãtia iuris erit lata culpa qꝛ in eo error potius ꝓſumiť quã dolus in conceſſione arbitrij quantũcunq̧ pleniſſimi nõ veniunt illicita: ꝛ an vbi iudex habet arbitriuz faciat litem ſuam. vide in ver. arbitriũ. nu. 16. ibi iudex hñs latũ. fo. lv.

¶ Iudici cõmittunť ad decernẽdũ ea q̄ ſub certa regula tradi nõ pñt iudicibus eĩ q̃nq̧ daẗ arbitriũ ad exaggregationẽ pene ꝛ ꝓpter ſenectutem iudex põt moderare penã ſtatuti ꝛ daẗ arbitriũ propter negotiorũ varietatem. vide in verbo poteſtas. ſub nu. 5. ibi illa q̄ nõ pñt. fo. lvij.

¶ Iudicẽ nõ ꝓſumiť metũ inferre: qꝛ iuris executio nõ hꝫ iniuriã: ꝛ licet ꝓmiſſio in carcere facta carceranti non valeat eſt verum ſi iniuſte detinetur. ſecus ſi iuſte. vide in verbo an ſi. nu. 3. fo. xcix.

¶ Iudex ordinari⁹ nõ teneť de imperitia delegati ab eo qꝛ q̇d bona fide fit bñcẽ ſeť fieri ita ptãs nõ teneť de imperitia collateralis ſui de dolo culpa ſic: ꝛ an ſnĩa ab imperito ſiue falſo iudice delegato poſſit ratificari ꝑ ordinariũ cui⁹ noĩe exercuit. vide in verbo delegat⁹ nu. 3. fo. ciij.

¶ Iudex qui facit executionẽ iniurioſam an faciat litẽ ſuã teneť eĩ in expẽſis ꝛ dãnis parti iniuſte leſe facto ipſius: ꝛ qꝛ teneť facere executionẽ ſue ſnĩe ſi eã denegat teneť de ꝓprio. vide in ver. executio ſnĩarũ. nu. 1. ꝛ. 2. fo. cix.

¶ Iudex q̇ eſt ꝑſona pu. an poſſit fideiubere ꝑ vna partiũ ꝛ teneaẗ deinde in ſindicatu pro ipſa fideiuſſione. ꝛ an poſſit ſtipulari pro parte abſente ꝛ ꝑ ea ſtipulationẽ recipere. vide in ver. fideiuſſor nu. 7. §. an iudex. fo. cxix.

¶ Iudex qui declarat parti ſnĩam quam eſt daturus tenetur pena falſi. vide in

verbo ſubijcio.nu.7.fo.cxx.

¶ Iudex maleficium in criminali ſi recepit fideiuſſorem minus idoneũ tenetur: & iſtud etiam habet locũ in notario q̃ fuit rogatus de tutela actorũ: & iſtud eſt verũ niſi longe poſt ſteterit ad exequendũ cõtra fideiuſſorem: q2 p̃ſumitur qd a principio fuerit ſolnendo ꝙ eſt verum: niſi iſti fideiuſſores fuiſſent accepti cũ cautelis debitis. vide in verbo ſi iudex nu.1.&.2.fo.cxxi.

¶ Iudex vbi approbat vel affirmat aliquẽ fideiuſſorẽ eſſe idoneũ q̃ reuera non eſt: ipſe tenetur & dr̃ idoneus qñ res ſue tñ valẽt quãtũ eſt quãtitas cauſe: ſtatutũ eñ diſponẽs ptãtem tenetur accipere fideiuſſores idoneos. & nõ recipiẽdo excuſatur ſi principalis ſit idoneus. vide in. ꝫ. alleg. ver. ſi iudex. numero. 4. ibi. vbi autem iudex. fo. eo. in fine.

¶ Iudex q̃ tẽpore officiũ ſui voluit liberare reũ delatũ an fideiuſſoribus teneatur in ſindicatu: et vbi fideiuſſoribus eſſet relaxatus tenebuntur cũ preſentare vbicũq3 eius perſona erit neceſſaria & qñ quis ſemel exiuit de carcere ꝑdit beneficiũ qd̃ ꝑ eric datis fideiuſſoribus liberet. ꝟ. ſi iudex. nu. 11. fo. cxxij.

¶ Iudex q̃ eſt filiuſfami. & ꝑ imperitia iudicauerit tenetur inquãtũ religiõi iudicis videbitur equũ: nõ tñ vltra vires peculij. ſi vero ꝑ dolũ tenetur inſolidũ & hoc obligatio re integra nõ tranſit ad heredẽ. & an pr̃ q̃ cõſentit ꝙ fili⁹ capiat iudiciũ ſit obligat⁹ ꝑ ipõ filio inſindicatu: & an pr̃ poſſit cõueniri filio nõ diſcuſſo vel prius ſit diſcutiendus filius poſtea pater. ꝫ. in rubr. vide in ver. filiuſfamilias vſq3 ad nu. 3. fo. cxxiij.

¶ Iudici ſi ꝑ ſtatutũ ei p̃figatur tp̃s infra ꝙ teneatur iudicare eo elapſo ampli⁹ nõ iudicabit: & eodẽ modo ſi iuriſditiõi vel parti tñ ſi fuerit appellatũ a plurib⁹ inter locutorijs ꝓpter qd ꝓrogata fuerit illa iſtãtia poterit propter hoc ipe dimẽtũ deide poſt elapſũ tp̃s iudicare. vide l ꝟ. dt̃ ꝯſtõ p̃ncipis. n. 2. f. cxxviij.

¶ Iudex q̃ tenetur ꝓceſſus expedire infra certum tp̃s nõ cogitur expedire niſi circa finẽ: & iſto caſu ꝓpter breuẽ inſtantiã põt iudex oẽs terminos cumulare: & an excuſentur qñ cãm non expediũt ꝓpter ſubtilitatẽ iuris vel difficultatẽ probationum. vide in ver. iudex. nu. 1 fo. xxx. vbi deberet eſſe. cxxx.

¶ Iudici nõ ita de facili ꝑmittitur inq̃rere: ſicut alicui nõ ꝑmittitur accuſare & iudex ꝓpter incidẽtẽ cognitionẽ venire põt ad inq̃ſitionẽ ſpãlẽ: & iudex dr̃ habere latas habenas in puniẽdo: & iudex inq̃rens in caſib⁹ p̃dictis excuſatur a preſumpta calũnia & a turpilliano. vide in ver. inq̃ſitio. nu. 1. fo. cxxxiij.

¶ Iudex inq̃rẽs reo abſoluto an teneatur ad expẽſas abſoluto reficiẽdas. & ideo anteq̃ iudex deueniat ad ſpãlẽ inq̃ſitionẽ cõtra delictũ recipe d3 informationem de delicto ad hoc ne dando capitula contra eum teneatur in ſindicatu. vide ibidem nu. 9. fo. cxxxiiij.

¶ Iudicis ſupprema eſt poteſtas & qui iuſtitie miſterio preeſt debet omnia cognitionaliter & cauſa cognita in contradictorio iudicio exercere alias in ſindicatu tenetur: & ſi coram ipſo producatur inſtrumentum falſum poteſt eum comburi facere. item ſi quis habet domum ruinoſam iudex poteſt cogere vt reficiat: & quando de eius ſupprema poteſtate põt aliquid facere. vide in verbo iudicis per totum. fo. cliij.

¶ Iudex tenetur iudicare ſecundum conſtitutiones ducales: ſecundo ſecundu3 conſuetudines approbatas: tertio ſm ius venetorum: quarto ſecundum ius commune: & vbi iudex per ius commune vbi conſtitutio corrigeret vel per cõſtitutiones receptas ꝑ ꝯſuetudines locoꝝ tenetur in ſindicatu eodẽ mõ tenetur ſi allegat legẽ q̃ nunq̃ fuit cõdita vel eſt correpta lex correcta: nõ d3 allegari: & allegans incidit in penam falſi: niſi allegaretur vt habeatur noticia iuris antiqui. vide in verbo iudicare. vſq3 ad. 1. nu. fo. clv.

Judex dz iudicare ſm cõſciẽtiã quã hz vti iudex nõ vti homo: hoc eſt ſm conſcientiã fundatã ꝓbationibus ⁊ ꝓbata legibus ⁊ iuribus: ⁊ iudicare dz ſm ll. ⁊ nõ ſm motũ ſui capitis ꝙ nõ hz locũ in papa ⁊ in imperatore q̃ ſunt. ſ. le gem: qꝛ ſm eoꝝ conſciẽtiam tenentur iudicare. vide in verbo an iudex. numero. 1. ⁊. 2. folio. clvi.
Judici ſi aliq̃d cõmittat̃ cõſcientie ſue an poſſit q̃ri de malitia vel imperitia eius: ⁊ vbi cõmittit̃ aliq̃d cõſcientie alicuius an poterit ab eius ſnia appellari: vbi cõſciẽtia iudicis nõ eſt informata legitimis ꝓbationibus nil valet informatio qꝛ cõſciẽtia nõ dz ꝓficiſci de ſecretis iudicis: ſed ſm. ll. ⁊ in foro cõſciẽtie apices iuris nõ excuſant. vide in verbo an iudex nu. ꝑ totũ. fo. eo.
Judex nõ dz iudicare arbitrio ſuo: ⁊ q̃s petit in libello vt iudicet ſm formaꝫ legis ⁊ ſtatutoꝝ: ⁊ ipe ſecutus ſit vnũ tm̃ ex his alterũ reliq̃rit an facere dicatur litẽ ſuã ⁊ ſtatutũ dicẽs iudicẽ debere cauſas ſuas tpe officij decidere ſm ius an intelligat̃ de iure cõi ⁊ cõſuetudinario: qꝛ ius municipale derogat iuri cõi in loco ſuo. vide in verbo an ſi iudex. nu. 15. ⁊. §. ſi q̃s. fo. clix.
Judicare eſt aius pub. ⁊ põt iudex quod ꝓnunciauit defendere et iuſte debet iudicare nõ obſtãte aliqua pragmatica ſanctione cõtra ius obtenta. ⁊ ſm legem debet iudicare non ſm ſacras iuſſiones lite pen. vide in ver. an ſi iudex. numero. 17. 18. fo. eodem.
Judex q̃ñ facere dicat̃ litẽ ſuã: ⁊ q̃ñ cõdemnat litigatorẽ iniuſte facit ſibi iniuriã ſi doloſe: ⁊ q̃ñ facit litẽ ſuã efficit̃ inimicus litigatoris ⁊ an teneat̃ ad emẽdationẽ dãni iudex ignorãs ſi oẽm diligentiã adhibuerit circa veritatis inuentionẽ. vide in verbo lis ſua. nu. 1. fo. clx.
Judex negligẽs in iudicialibꝰ facere iuſtitiã delinq̃t in deũ: ⁊ in principẽ. et vbi rõne doli faceret litẽ ſuã nunq̃ꝫ cõcedunt̃ ſibi iura: ⁊ ſicut male iudicãdo facit litẽ ſuã ſic parti oẽ dãnuꝫ reſtituere tenet̃: ⁊ qualiter cõſulat̃ parti cõtra iudicẽ q̃ male iudicauit. vide in ver. lis ſua. nu. 6. ⁊. 7. vſq; ad fi. fo. eo.
Judex facit litẽ ſuã ſi ſequat̃ cõſiliũ ſapiẽtis iniquũ ⁊ ſiliter admittẽdo inſtrumentum ꝙ nõ tenet quãtũ ad ꝓbationẽ: ⁊ q̃ñ autoritatẽ preſtat actui in ciuili tenet̃ ad intereſſe ⁊ litẽ ſuã facit ſi a p̃ſentato ꝓceſſit appellatiõis coraꝫ eo partem licentiauit. vide in verbo arbiter. nu. 6. fo. clxij.
Judex q̃ fecit litẽ ſuã ⁊ expẽſas ſoluit ⁊c. poſſit ab eo ꝑ quo ſoluit repetere. nam ſi obnuſit iuſtũ condẽnare in expẽſis ⁊ ꝓpter hoc eas in ſindicatu iſoluit poterit eas a reo recuperare: ⁊ iudex nõ condẽnãs in acceſſorijs facit litẽ ſuã. vide in verbo an iudex. nu. 1. ꝑ totũ nu. fo. clxiij.
Judex q̃ admittit exceptionẽ declinatoriã quã nõ dz admittere ⁊ ꝓnũtiãs ſe iudicẽ incõpetẽtẽ cũ ſit: tenet̃ parti ad intereſſe totius cauſe: ⁊ bãniẽs aliquẽ iniuſte tenet̃ ad oĩa dãna: ⁊ q̃ñ cõtra cõſuetudinem iudicat facit litem ſuam. vide in verbo an iudex. nu. 3. §. iudex qui admittit. fo. eo.
Judex nõ dz admittere indebitas ꝓbationes inſtr̃m. nõ ſolẽne vel falſum. multa enim ſunt ꝓbationũ genera ordinarie ⁊ extraordinarie: ⁊ aliq̃ñ põt admittere ꝓbationes nõ admittẽdas rõne alicuius priuilegiati cõtra quẽ fit retorcutio vt in iudeo licet nõ debeãt eſſe magis priuilegiati q̃ xp̄iani: ideo priuilegia iudeorũ circa ꝓbationes ſunt ſeruãda cõtra ipſos in fauorẽ xp̄ianoruꝫ. vide in verbo iudex. nu. 3. 4. 5. 6. ⁊. 7. fo.
Judex q̃ debet iuramentum deferre ⁊ nõ vult facit litẽ ſuã ⁊ iudicis ſententia reuocata ex nouis probationibus factis in cauſa appel. nõ facit litem ſuã: qꝛ non dicit̃ iniuſte iudicaſſe. ibidem nu. 5. fo. eodem.
Judex põt accelerare penã ex cauſa vbi alias requirebatur relatio ⁊ conſulto principis: vt in caſu noſtro. ſunt enim latrones ⁊ ſtratarum diſrobatores

a iure diffiditati & bāniti: quia contra aſſaſſinos de facto ꝓceditur: & etiā cō-tra iſtos ad inſtar criminis leſe maieſtatis. vide in verbo latro. numero .1. et 2. folio. clxv.

¶ Iudex nō dꝫ penā iuris immutare delinquentibus & in quibꝰ latronibus ha-beant locū iura & ſtatuta terrorū de eis loquētia dic ꝙ habēt locū cōtra latro-nes pub. & qdā fur dr: latro latrões ꝓprie diſrobatores ſtratarū. famoſus dr il-le q nō ſemel tm̄ ſed pluries: & ꝓpter illā quātitatē augebit pena & aliq vocā-tur famoſi aliq inſignes & eorū oſſa & cadauera nō ſunt denegāda petētibus preter quā. vide in v. S. eſt dictū p totū ver. fo. clxvi.

¶ Iudex infra quātū tēpus dicat eſſe negligēs iniuſtitiā faciēdo. nā in his que ſpectant ad iudicis officiū dr eſſe negligens ſi nō expediat cauſam: & iudex in cauſis exteriorū ſolet ſummarie ꝓcedere maxime vbi cauſa eſſet modica. vi-de in verbo negligentia. nu. 1. fo. clxiiij. vbi deberet eſſe. clxxiiij.

¶ Iudex nō pōt imputari de negligentia qn̄ eſt grauatus multitudine cauſarū idem in notario dr aūt ſtare p iudicē qn̄ ſibi liquet & nō ꝓcedit ſecus econtra. vide in ver. negligentia. nu. 6. & 7. fo. eo.

¶ Iudex in certis caſibꝰ qn̄ ex forma ſtatuti tenet inqrere & non inqrat tenet de negligētia iudices negligētes in puniendis ſceleritatibꝰ puniantur ſicut ipſi ſcelerati. ibidem nu. 8.

¶ Iudex q omiſit ꝓcedere ſup aliqua maleficia qūo ſe excuſabit: & officialis an poſſit moram purgare: & qd ſi in modica negligētia & male iudicando an te-neatur inſolidū: & qn̄ ex capite ſuo iudicat credens ſe iuſte iudicare. vide ibi dem nu. 13. 14. fo. eodem.

¶ Iudex negligēs an faciat litē ſuā. & excōicatꝰ nō ſeruata forma a canone intro ducta nō facit litē ſuā: ſed tenet ad intereſſe: & officialis tenet ad cuſtodiā pi-gnorū a ſe captorꝫ: ꝙ facit ad furorē q veſtē reliqt corrodere a muribꝰ: an hoc cauſatus ſit fortuitꝰ vel ne. vide in vbo negligētia. nu. 16. 17. & 18. fo. clxxv.

¶ Iudex tenet de dāno iniuria dato & vbi rōne officij q tenet ad aliquid faciē-dum ſi illud nō faciat pſumit eſſe in dolo & officiales qualiter teneant vel cul-pa & contra eos in libello non dꝫ certa quātitas exprimi. ſed dꝫ concludi eos condēnari quatenus bono viro equū videbit ibidem. nu. 18. fo. eo.

¶ Iudex q impetrat in ſindicatu ꝙ neglexerit examinare teſtes alicuius an di-catur facere litem ſuā: & qn̄ negligit recipere teſtes tenetur cōditione ex lege vide ibidem nu. 20. fo. eodem.

¶ Iudex q hꝫ examinare an qs fuerit mortuus ex vulnere: & vulnera ſint morta-lia: vel ſi mēbra ſint debilitata vel ſi incarceratus rōne infirmitatis ſit liberā-dus a carcere excuſet a ſindicatu ſi medicus propter imperitiā male retulit. nā paria ſunt medicū nō adhibere: & iperitū adhibere & aſſerētes de ifirmitate dn̄t hoc ꝓbare p duas lrās medicorꝫ: & nō ſufficit denūciatio medici dicētisꝙ ſit remāſura cicatrix: niſi precedat iudicis diligēs inqſitio. vide in verbo ne-gligentia. numero. 21. fo. clxxv.

¶ Iudex vt nō arguat de negligētia in ſindicatu ſi inter duos vertat cōtētio de poſſeſſione & eſt timor armorū partibꝰ dꝫ mādare vt nō accedāt ad poſſeſſio-nem iſte em̄ timor nō habet in qualibet pſona ſed qlitas pſone eſt attēdēda p iudicē: & qn̄ plures de poſſeſſiōe aliq cōtēdūt armata manu: cuilibet eſt pro-hibendus aſſenſus ante cognitam rationem. idem eſt quando vterqꝫ equali-ter probant. vide in verbo iudex. nu. 1 fo. clxxxvi.

¶ Iudex ꝓpter eius negligentiā facit litē ſuā tn̄ nō dr negligere ſi pars nō pe-tit: & an iudex negligens ita facit litē ſuā ſicuti male ꝓnūtiās. vide in verbo S. allegato nu. 8. & 9. fo. eo.

¶ Iudex qñ male iudicauit ⁊ ẽ appellatũ an teneaꝫ ad itereſſe litis ⁊ adverſ̃ exi ſtimationem ⁊ an rõne negligentie teneaꝫ pena capitali.ver. ꝯtra magr̃atum. Iudex denegagãs facere iuſtitiã incurrit penã: ⁊ iudicibus negligẽtib⁹ totũ

¶ ſalariũ auferꝫ iudex propter negligẽtiã q̃ abſorbit ius parti teneꝫ ad totũ in tereſſe: ⁊ ſi in aliq̃ teneꝫ ad intereſſe particulare ⁊ lata culpa iudicis puniꝫ vt dolus qñ puniꝫ ea.l..vide in ver.ꝯ magiſtratũ.nu.4. ſub lr̃a a.fo clxxviij.

¶ Iudex negligẽs punire maleficia dꝫ puniri ⁊ negligẽtia arguiꝫ eoipſo ꝙ de lictũ eſt notoriũ: ⁊ qñ iudex arguiꝫ de negligẽtia tũc eſt ſiẽda ſcrupuloſa inq̃ ſitio cõtra eũ.ꝯ ⁊ iudex negligẽs.fo.eodẽ.ſub.nu.6.

¶ Iudicis negligẽtia qualiter arguaꝫ cõtra eũ in capiẽdo malefactorẽ. vide in verb qualr̃ arguatur.nu.1.fo.clxxix.

¶ Iudex q̃ ſtatim ex officio ſuo cõdẽnauit illũ q̃ corã eo deliq̃t an teneaꝫ in ſin dicatu: ⁊ iudex iudex ꝓpter magnũ dolorẽ vel magnã offenſam vbicũq3 cri mẽ cõmittiꝫ corã eo põt ꝑ ſpãlẽ inq̃ſitionẽ ꝓcedere q2 i notorijs iudex nõ hꝫ fa cere niſi ſolã executionẽ ⁊ ẽt ſi delictũ nõ eſt notoriũ: ſi tñ iudex ſit offenſus cõtẽptu ſue dignitatis põt punire.vide in ver.notoriũ.nu.1.fo.clxxx.

¶ Iudex q̃ videt arma portari põt ſtatim punire: nã lꝫ aliq̃s habeat licẽtiã non debet deferre in cõſpectu iudicis: vbi miles lꝫ habeat auctoritatẽ portãdi ar ma in palatio: tñ puniꝫ ex ſola iuſſione iudicis.vide ibidẽ.nu.7.fo.clxxxi.

¶ Iudici ſi q̃s loquaꝫ irreuerẽter: an puniaꝫ.nã magna reuerẽtia debeꝫ officia libus: vel ſi q̃s cũ arrogãtia vl̃ officij ꝯtẽptu ſe gerat corã officiali: q2 ꝯtẽnẽs eũ dꝫ ſibi inferre ꝯtumeliã .vide ibidẽ.nu.11 ⁊ .14.fo.clxxxij.

¶ Iudex ꝓ tribunali ſedẽs q̃ p̃cepit allegãti corã ſe vt de iure ſuo amplius lo quaꝫ ſub pena: ⁊ ipſe locutus fuerit ⁊ pena de cõmiſſione iudicis fuit ſublata an teneaꝫ in ſindicatu reſtituere põt multa dic ꝙ penã ꝑ iudicẽ ablatã teneꝫ reſtituere iudex: lꝫ de iure cõi aduocatus nimis verboſus põt ab officio remo ueri ⁊ doctor debet concluſiue loqui ⁊ pauca ⁊ vtilia effundere.vide in verbo iudex in tribunali.nu.1.fo.clxxxij.

¶ Iudex q̃ ꝓceſſit ad punitionẽ multorũ deferẽtiũ arma vel q2 ambulabãt de nocte ex denũtiatiõe ſimili vel nũtij habẽtiũ ꝑtãtẽ denũciãdi an teneatur in ſindicatu.nã i grauib⁹ d̃lictis iudici coeq̃li vel denũciatori nõ crediꝫ: nã por tãs arma dep̃hẽſus dꝫ inueniri ĩfragãti crĩe ſi ei fiat bãnũ ꝙ dep̃hẽſus cũ armis tormẽteꝫ iudex p̃t exeq̃ ſine ſn̄ia.vide iñ.iudex i offõ vſq3 ad.1.nu.fo.clxxxiij.

¶ Iudex in dignitate cõſtitutus vel alius minor dꝫ ſn̄iam ſuã ꝓferre in ſcriptis alias teneꝫ ad dãna ⁊ expẽſas etiã ſn̄ a principis dꝫ ꝓferri i ſcriptis in cauſis tñ breuiorib⁹ ſn̄ia põt ꝓferri ſine ſcriptura: ⁊ ſi ſn̄ia eſt nulla iudex faciat litẽ ſuã: ⁊ iura q̃ dñt ꝙ iudex ꝓnũciãdo nulliter facit litẽ ſuã loquũꝫ qñ ꝓnũtiat nulliter ꝯ reũ.in rub.redditio rõnũ ſn̄ia.nu.1.fo.cc.xxxij.

¶ Iudex q̃ ꝑ metũ tulit iniuſtã ſn̄iam nõ teneꝫ q2 neceſſitas eſt cõtraria volũta ti. ⁊ iudex põt cogi ꝑ ſuũ ſuꝑiorẽ cui iuriſditio ſubalternaꝫ ad iudicãdũ nõ tñ per aliũ ⁊ ꝑtãs faciens ꝙ iudex ſuus proferat falſam ſn̄iam in criminali te ne tur.l.cor.idem ſi poteſtas cogat teſtes per tormenta vt falſum dicant.vide in ver.v:rũ iudex nu.1.vſq3 ad.3.fo.cxxxiij.

¶ Iudex nõ facit litẽ ſuã qñ ſn̄ia nulla nullũ generat parti p̃iudiciũ qñ ergo ꝓ nũtiat admittẽdo exceptionẽ ꝓ reo: q2 p̃iudicat actori: facit litẽ ſuã ex ſola ei nullitate ꝓceſſus vel ſn̄ie nõ facit iudex litẽ ſuam que vero dicantur ſolẽnita tes iudiciorum.vide ⁊ not.ꝙ non ſubſtantiales non vitiant proceſſum . vide in verbo vtrum iudex.nu.3.⁊.4.fo.eodẽ.

¶ Iudex lꝫ poſſit ꝓcedere ſine figura ⁊ ſolemnitate iudicij tñ req̃ritur citatio ⁊ vbi ꝓcediꝫ ſine figura iudicij valebit iudiciũ. vbi ſit ſola facti narratio ab ſq3 cõcluſiõe nec req̃riꝫ litis cõteſt.nec p̃ſentia partiũ in examinatiõe: tñ teſtes nõ

poterint pauci poſt dicita teſtificata: ⁊ licet verba iſta ſine figura iudicij videant importare liberam facultatem: debebit iudex tñ ſeruare reg. iur. gentium ⁊ naturalem equitatem omiſſis ſolemnitatibus iuris ciuilis. vide in. ṽ. allegato verbo. nu. 12. vſq; ad nu. 13. fo. ccxxiij. ⁊. ccxxv.

¶ Iudex q̄ i ſua ſnia cōdēnat quē ad penā cētū i eadē poſuit clam ꝙ ſi iudicaſſet vltra vel ꝑter ſtatuta ꝙ reducit ad debitā q̄ntitatē an operet hec v̄ba ad liberādū eū a ſindicatu: nā illa cl'a ſaluo ⁊ reſeruato reſoluūt actū ſnie cū effectu ⁊ ſtare debem⁹ vltio v̄bo ſnie. vide in v̄. an ſi iudex in ſnia. nu. 1. fo. cclxij. in fi.

¶ Iudex ſi ex forma ſtatuti aſtringat ſniare infra certū tp̄s an poſſit ſniare cum aliquali reſeruatione dic ꝙ ſic: nec eſt nouū ꝙ ſnia vēdeat ⁊ iudex añq̄ ſniaꝫ pferat dꝫ cūcta rimari. vide in ver. an ſi iudex ex forma vſq; ad. nu. 1. fo. ccxliij.

¶ Iudex ſi aſtringat p ſtatutū ad pnūciādū pꝑter qđ dicat in ſnia damno ſi eſt pbatū an valet ſnia: ⁊ qñ iudex infra certū tp̄s aſtringit pnūciare pōt pnunciare cū reſeruatiōe aliqua ⁊ iſto caſu recipiēdo pbatiōes lata ſnia poterit cōdēnare. vide in ver. pone ꝙ iudex. vſq; ad nu. 1. fo. ccxliij.

¶ Iudex in ſindicatu an poſſit defēdere ſniam quā ptulit: ſup q̄ ipetit ex nouis pbatiōib⁹: ⁊ officialis in ſindicatu nō tenet p ſnia nulla q̄ ius nō tribuit nec p decretis inualidis. ibidē. nu. 1. §. an ſi iudex in ſindicatu. fo. eo.

¶ Iudex q̄ iurat ſuare ſtatuta ⁊ n̄ ſeruat icidit i piuriū nō tñ offm̄ pdit niſi deponat ⁊ iter dict⁹ ab officio nō dr̄ offālis. ⁊ qñ iudex iurat ſuare ſtatuta itelligitur de ꝯſuetudine nō ſublatis. vide in ver. ſtatutū. nu. 13. §. ſi iudex. fo. ccxlvj.

¶ Iudex tenet p ſuo ſubſtituto in ſindicatu de cōmiſſis per eum ꝙ habet loc ū etiam ſi in literis cōmiſſionū nō dicat ꝙ tu de cōmiſſis ⁊ de teſtibus illius nobis tenearis. ⁊ diſtingue vt hoc. vide in ver. an ſubſtituēs. n. 1. ⁊. 2. fo. ccxlviij.

¶ Iudex pōt ponere ad torturā eū q̄ pduxit indulgētiā criminū ad inſtātiā accuſatoris vt cōfiteat quātitatē bonoꝝ circūſtātijs ⁊ indulgētia remittit penā ⁊ nō infamiā vide in verbo. pone ꝙ aliquis vſq; ad nu. 1. fo. cclxix.

¶ Iudices ad indagāda veritatē efficiunt crudeles: ⁊ poſt primā torturā pmittūt acqeſcere p duas horas vt refrigeret q: acri⁹ dolebit ſi tortura repetat: ⁊ aliq̄ pijciēt aquā frigidā in dorſo: ⁊ aliq̄ cū chorda ſubtili ⁊ forti magis apta ad torturā: ⁊ ideo ſemel torſus nō dꝫ repeti niſi ex nouis indicijs ſupuenientibus. vide in ver. de repetitione. numero. 5. §. ⁊ aliq̄ pmittūt. fo. cclxxi. in fine.

¶ Iudex q̄ hoiem ſine indicijs tormētat mādato regis: an teneat: ⁊ iudex lꝫ habeat arbitriū liberū ⁊ abſolutū nō torq̄bit ſine indicijs: ⁊ ep̄s pōt torq̄re torquēdū pprijs manib⁹: ⁊ an negatio ſibi ſit tormētū ⁊ ea die qua q̄s dꝫ tormētari nō dꝫ comedere ne corp⁹ turbet. ibidē n. 7. §. an iudex. ⁊. §. ⁊ ſcias. f. cclxxij.

¶ Iudex nō torquēdū torſit vt q: talis pſona ex priuilegio nō poterat torq̄ri an teneat in ſindicatu. iudicib⁹ eñ imodice ſeuiētib⁹ aliq̄ freni tēperies adhibēda eſt: ⁊ iudex in tortura hꝫ quā plura cōſiderare de q̄b⁹. vide: opꝫ eñ idicia veriſſimilia ⁊ ſufficiētia precedant ⁊ qualiter ſumantur. vide in verbo officialis. nu. 10. §. iudex qui nō. fo. cclxxv.

¶ Iudex vel ei⁹ nunti⁹ ſi in exercitio officij exequendo excedat modū an poſſit ſibi reſiſti vel an debeat expectari tp̄s ſindicatus. nā in dubio eſt obediendū iudici an lꝫ: reſiſtere iudici vel principi iniq̄ agēti: ⁊ ſi pendente appellatione vult pcedere ꝯtra ꝯdēnatū an poſſit ſibi reſiſtere: q: ei⁹ iuriſdi. ſuſpēſa eſt ⁊ iudex pōt reſiſtere lr̄is pncipis cōtinētib⁹ iniuſtitiā ⁊ officialis dꝫ reſiſtere ptāti iniuſte faciēti. vide in ver. reſiſtētia. nu. 1. ⁊. 2. fo. ccxx. ¶ De litera. L.

Labor eſt dare ꝯſiliū: ⁊ labor eē dēat ſine mercede cum ſapiētia vitam tribuat poſſeſſori ſuo. in ver. ptās. ſub numero. 2. fo. lxj.

¶ Laycus deliq̄t: ⁊ poſt delictū factus eſt cleric⁹. an poſſit p iudicē ſecularē puniri. vide in ver. clericus vſq; ad nu. 1. fo. xc.

Latro famoſus ſi poſt cõfeſſionẽ criminis factã preſente accuſatore vel aduocato moriatur ante ſniam agi põt actione furti cõtra heredẽ ad penã quia ſola oblatio libelli etiã ſine litis cõteſtatione facit iudiciũ tranſire ad heredẽ: ꝛ pbata vnica aggreſſura ꝛ vnica pda q̃ ſint facta vnico cõtextu reputatur vnũ facinus.in ver.ſi latro.nu.1.ꝛ.2.fo.clxvj.

Legitimus denuntiator dr illi q̃ põt legitime accuſare.vide in ver.ꝛ aduerte.nu.3.ibi ꝛ ille dr legitim⁹ ꝛc.fo.cxxxv.

Leges cõſiſtorio principis allegantur non p auctoritate:ſed p rõne ꝛ licet nõ poſſit allegari lex correcta vel abolita:poterit tñ allegari p rõne ſui.vide in verbo.fui ſemel rogat⁹.ſub nu.9.fo.cclvij.

Lex reũ ad penã obligat etiã ſi nihil dicatur nũqd mõ poſſit aliqs ſe obligare ad torturam vt crimen inueniatur.vide in ver.quero de vna notabili.q.ſub numero.1.2.3.4.fo.ccciij.

Leui⁹ ẽ obmittere ꝙ cõmittere:leniſſima em̃ culpa res eſt minima:ꝛ q̃ in minimo excedit nõ dr excedere.vide in ṽ.an ſi plures.ſub nu.11.ꝛ.12.fo.lxxiij.

Lex vel ſtatutũ vbi diſponunt cãm expediri ex non ſcripto: qr oẽs ſolemnitates intelligunt reiecte:cã dicitur modica arbitrio iudicis: ꝛ faciunt qr officiali fugiẽti a ſindicatu duplicatur tps quo alias ſtetiſſet: qui fugiens a ſindicatu habetur p cõfeſſo.vide in ṽbo dr aũt.nu.5.fo.xix.vbi deberet eſſe.xxviij.

Lex in caſu qr officialis minatur ſubdito cum abdicet ab eo iuriſditionem ꝛ alteri det fideiuſſoria cautio preſtita corã minãte nõ cõmittitur in fauorem minãtis:qr excuſatio rei etiã min⁹ legitima in iudicio ſiſtẽdi prodeſt fideiuſſori.vide in.ver.ſubijcio.nu.5.fo.cxx.

Lex nunꝙ ſeruata ꝛ in cõtrariũ nihil obſeruatũ nullo tpe tollitur ꝛ vbi lex aliqñ fuit obſeruata ꝛ poſtea abijt in deſuetudinẽ tollitur:ꝛ lex deſuetudine paulatim cadit.vide in ver.iudicare.nu.2.§.in hoc.fo.clv.

Lex vbi nõ preſumit tũc ad probãda indicia ſufficit probatio veriſimilis: et qñꝙ idicia ſunt leuia ꝛ magno ſpacio rõnis diſtãtia:ꝛ neceſſaria fidei vere: vt fuga colloquiũ:erit aũt probãdũ indiciũ duob⁹ teſtib⁹:ꝛ vn⁹ teſtis an faciat indiciũ vel ſemiplenã probationẽ.vide in ver.tortura nu.3.fo.clviij.

Libellus de impitia cõtra iudicẽ in ſindicatu cũ ptineat ad ſindicatorẽ exiſtimare leſionẽ partis nõ dz ad certã concludere.vide in ver.an ſi.nu.11.fo.xxij.

Litẽ calũnioſam inſtituẽs dicitur tradere ius iniquũ cõpẽdiũ. iudex em̃ calũnijs nõ debet aures accommodare.vide in verb.ad ſindicatorũ.nu.1.fo.xxv.

Litigãti qñ́o puideatur qñ deneget iudex iuſtitiã facere.vide in ver quomodo.nu.1.per totum fo.xl.

Libell⁹ in probationib⁹ nõ ſufficit ſpecificatio certi hoĩs ꝙ fallit in actio.ꝙmet.cauſa.vide in ver.an ex eo.nu.3.ibi ꝛ ideo ſi teſtes.fo.cxv.

Liquide qñ probari nõ põt recurritur ad cõiecturas cõiectura ſumitur ex perſonis ꝛ cauſis ꝛc.in ver.an ſi officialis.nu.5.ꝛ.6.fo.cxxxiij.

Libellus qualr formetur in ſindicatu cõtra ptãtẽ ꝛ ſi debeat formari cõtra officialẽ:ꝛ qñ agitur cõtra iudicẽ de ei⁹ negligẽtia in libello dz eſſe loc⁹ aut tps:ꝛ de forma libelli cõtra officialẽ ꝛ i cauſis reqrẽtib⁹ celeritatẽ:an dari debeat libell⁹:ꝛ in qb⁹ differat libell⁹ a petitione ſimplici vide in verbo libellus :et in verbo.an cõtra officialẽ vbi incipit materia de formatio.libelli.fo.clxix.

Libellus cõtra officialẽ dandus eſt cũ in ſindicatu diuerſimode teneatur qñꝙ tñ ob vtilitatẽ cauſe nõ dabitur libell⁹ ꝛ cauſe pauperũ in ſindicatu ſunt expediende abſꝙ libello ꝛ ſcriptura ꝛ regulariter i ſindicatu non profertur libellus vt eſt in cauſa dilapidationis prelati in qua non interuenit libellus neꝙ ſcriptura aliqua cũ cam celeritatẽ deſideret:nã vbi lex vel ſtatutũ dicit cãm

expediri: et nō ſcritpo intelligit̃ reiectis oībus ſolēnitatibꝰ libello ac ſnia. ibidem in verbo an ꝯtra offici.nu.5.ibi vnde cū officiales.fo.clxx.

¶Libellus in ſindicatu: licet ineptus nō vitiat iudiciū: de forma autē ipſius cōtra iudicē et cōtra officialē ⁊ qñ ex capite doli.vide in alleg.verb.nu.11.ibi. adde quia Angelus.fo.clxxi.

¶Libelli oblatio cōtra officialē ſindicādū ſi fuerit facta ante dies ſtatutos an valeat ⁊ officiales ꝑpetui pñt ſindicari durāte officio: libellus de imperitia iudicis nō dʒ ꝯcludere cū examinatio leſionis partis ꝑtineat ad ſindicatorē: nā nō oīs imperitia graui culpe annumerat̃.vide ibidē.nu. 14.15.⁊.16.fo.e.

¶Libellꝰ ineptus rōne forme nō facit q̄n procedat iudiciū q: de iure cano. ſolū inſpicit̃ ſubſtātia veritatis vel ſi libellꝰ in ciuili ſit oblatꝰ ſine cōcluſione vel etiā ſi in libello eſſent verba tranſpoſita: q: nō preiudicāt veritati: nā in cauſis ſūmarijs dʒ plene de ꝟitate liq̄re.vide in ver.an dictū.nu.2.fo.

¶Libelli ineptitudo quadruplex eſt ⁊ ineptitudo actionis nō vitiat ſniam libellus in dubio videt̃ ꝓductꝰ ſup actiōe iure cōpetēti libellāti: ⁊ libellꝰ datꝰ ſuper dominio non poteſt pronuntiari in quaſi dominio.vide ibidē. nu.4. fo.ccxxvij.vbi deberet eſſe.xxxvij.

¶Libellꝰ ſi nō eſt ineptus in ſubſtātia actiōis ſed in qualitate an ꝓcedat ⁊ q̄d qñ libellꝰ eſt ineptus rōne inepte intētionis: dicit̃ em̄ inepta intētio qñ actio apte ꝓponit̃ ⁊ nō cōpetit cōtra illū cōtra quē actio dirigit̃: ⁊ no. ꝙ ſi in libello ſit narrata mora per lapſum dici ⁊ in proceſſu ſit probata mora per interpellationē ꝙ debet ſeq̄ cōdemnatio.vide in ver.eodē nu.7.§.vbi aūt.fo.eod.

¶Libelli ineptitudo de iure ciuili vitiat proceſſum ⁊ nō pōt ſuppleri ꝑ apertas ꝓbatiōes iſtud habet locū corā iudicibꝰ inferioribꝰ nō aūt corā principe vel eiꝰ cōſiſtorio: q: princeps dʒ iudicare ſm veritatē ⁊ non ire ꝑ ambages dʒ tñ citari pars ad audiēdā ſniam principis ⁊ multa ſunt ſpālia in conſiſtorio principis in iudicialibꝰ q: pōt ſuā ſniam corrigere: ⁊ iudicat in facto ꝓprio ⁊ q: miniſter dei eſt in terris ⁊ ſua cōſtitutio ſe extēdit ad ꝑterita ⁊ pendentia. vide in ver.an dictum.nu 15.⁊.16.§.itē ſua cōſtitutio.fo.ccxxxix.

¶Libellus criminalis fauore rei debet in ſe cōtineri locus ⁊ tp̄s ⁊ oēs iſte circūſtātie loci ⁊ tp̄is ſunt ponēde qñ q̄s petit vel pars procedit ꝑ accuſationē ⁊ de iure cano.req̄runt̃ iſte ſolēnitates ⁊ inq̄ſitione ſolēnitates de q̄bꝰ in.l.libellorꝫ nō dñt ſeruari niſi in cauſa inq̄ſitiones in crimine vſurarꝫ ſuſpecti tutoris ⁊ hereſis.vide in ver.an per dictū.nu.2.fo.ccx.

¶Litigātes cōtēti ſunt mittere cauſam ad cōſiliū ſapiētis: iudex fuit ſecutus malū cōſiliū nō excuſat̃ in ſindicatu.vide in ver.poteſtas.ſub nu.10.fo.lxij.

¶Litere cōmiſſionis principis an etiā debeāt oñdi priuatis q̄ tangunt̃ licet ſit in cōtrariū.vide in verbo.an officialis.nu.2.fo.ccl.

¶Ligās male torquendū ꝓpter q̄d ob malā ligaturā brachia fracta ſunt ⁊ debilitata an teneat̃.vide i.ꝟ.an ſi official̃.nu.6.añ.§.an ſi ex mēbri.fo.cclxvij.

¶De litera.M.

Magiſtratꝰ ſi allāt tuliſſe ſniam de conſilio aſſeſſoris an hoc preſumatur vel debeat ꝓbare ꝙ facit de conſilio aſſeſſoris.vide in ver.poteſtas.nu.9.fo.lxij.

¶Magiſtratus aliquem iniuſte detinens tenet̃ ad intereſſe detento.vide in ver.an ptās.ibi magiſtratus aliquem.fo.lxij.

¶Magiſtratus licet teneatur de culpa non tñ tenetur de caſu fortuito.vide in ver.pone ꝙ carceratus.nu.2.⁊.3.fo.lxxvj.

¶Magiſtratus ⁊ reges dicantur hr̄e tot domicilia quot terras hn̄t ad eorum manſiones paratas: licet habeant vnum domiciliū principalius.vide in ver.

do ſtatutum.ibi nu.2.vbi dicitur q magiſtratus ꝛc.fo.lxxvij.
¶Magiſtratus qui iſe in officio male gesserunt aut iuſtitiam peruertendo vel aliter excedēd o nulla ꝑ cōitates vel dños terraꝝ dantur munera ꝗnimo ar ma ſi ꝗ depinxerint in palatio delenť cū vitupio.vide i ſindicatu.nu.8.fo.iij.
¶Mali reges atq doctores canes rabidi appellantur.vide in verbo poſt impe ratorum.nu.43.fo.vj.
¶Mali magr̃at' ſepe de pecunia in rē pu.cogitant magis ꝙ de iuſtitia curam habent tyrannos.in ver.an liceat reg.occi.tyrā.nu.15.fo.ix.
¶Magiſtratus danť ꝓpter vtilitatē pu.ꝛ nō ꝓꝓptius contra ipſum ſubueniť. vide in ver.per ſindicatores.nu.18.
¶Magiſtratus in ſindicatu tenentur de leuiſſima culpa.vide in ver. an ſi.nu mero.18.fo.xxiij.
¶Magiſtratus vel ptās finito tpe officij ſui.nō dꝫ ſtatim offm deponere ſed dꝫ ſucceſſorē expectare ꝛ vſq ad ei' euentū ius dicere.lꝫ de iure autēticoꝝ dēat ante aduētū ſucceſſoris,officiū deponere ꝑ duos dies:nā antiquus officialis exercet officiū anteꝙ ſint ſibi delate lr̃e deſiſtentie. idē in epō reuocato.ver. ſequitur.nu.1.fo.xxix.
¶Magiſtratus ꝟba nō ſolū facta inferūt iuſtū metū ꝛ ꝯcluſionem. nam pacta inita timore principis vel ꝑ impreſſionē nūtioꝝ eius ſunt irrita ꝛ cauſanda qꝛ ſi ſubditus remittit vſuras ſuperiori ꝓ modico nō tenet remiſſio .ver.ſin dicatur.nu.fo.xxxvij.
¶Matrimoniū ꝓhibitū eſt cū ea quā quis leuauit de ſacro fonte.vide in ver. adulterium nu.8.§.Et glo.fo.xliij.
¶Magiſtratus tenetur pro eo qui nō reperitur in rerū natura.vide in ver.re ctores.nu.4.§.magiſtratus.fo.cxvij.
¶Magr̃atus an poſſit dare licētiā creditori q ꝓpria auctoritate capiat debi torē fugiētē ꝛ ptās ꝗ ꝯceſſit alicui licētiā portādi mercātias i ciuitate abſq ſolutiōe gabelle ꝛ portādo a gabellotis fuerit dānificat' teneť ptās ad dānū reſarciēdum ꝛ ſilr̃ ptās ꝗ conceſſit alicui licētiā deferendi arma dicēs ſe velle ire ex̃ ciuitatem ꝓ negotijs ꝗ nō poterat exire portas ꝛ acceſſit appēſate ad hoiēꝫ occidēdū:an talis ptās teneať i ſindica.vide i ꝟ.licētia.nu.1.fo.clxiij.
¶Magr̃atus ꝗ ob negligentiā nō fecit p̄ſtari cautionē vel aliud q ipſe facere poteſt dať ꝯ eū actio in factū ad intereſſe:ꝛ qñ dolo iudicat male facit litem ſuam ꝛ ſic vr̃ magis puniri negligens facere iuſtitiā ꝙ male iudicās ꝛ cōtra male iudicantē ꝑ dolū iurať in litē.ꝟ.ꝯ magiſtratū. viq ad nu.2.fo.clxxviij.
¶Magiſtrať' ꝗ lꝫ teneanť inſolidū rōne doli tñ rōne culpe teneť ꝗ lꝫ ꝓ pte neq p̄t ptās aliuꝫ ꝓ alio grauare nec ciuitatē aut viꝝ punire ꝓ vno delinquēte: niſi ciuitas iuſticiā facere ei denegaret:nā cui latior dať habēa dꝫ magis pre oculis equitatem hr̃e.vide in ꝟ.offālis.nu.17.§.magr̃atus aūt.fo.clxxxviij.
¶Magr̃ iurat' ꝗ teneť cape delinquētes i ſuo loco vbi deputat' eſt ad cuſtodiā an ſi delinquētē nō ceperit:ſꝫ fuit ab alio ex̃neo capt' ꝛ delat' ad iudicē ꝑ hoc talis magiſter iurat' dicať liberat'.vide in ꝟ.ſindic' ꝑ totū.fo.ccxlv.
¶Magr̃at' ꝗ creat aliquē in offō ipe teneť ꝛ officialis ꝗ cū ptāte hñt auctori tatē ponēdi aliquos notarios ad offm ad ſcribēdū ſi tales in offō deliquāt ipſi teneňť ꝛ offāles ꝗ hñt pſonalr̃ ſeruire in aliꝗ offō nō nō coguňť ſubire aliud mun' pſonale.vide in ver.ſubſtitutus nu.1.fo.ccxlvij.
¶Melior eſt quideꝫ mors ꝙ vita amara atq amarior eſt ꝙ vita ſub crudelita te tyrāni ꝛ in ciuitate in qua abūdat iniꝗtas ꝛ iniuſtitia meli' eſt mori ꝙ viue re:nā cā tyrānis nulla eſt ſocietas tpe tyrānidis hereſes:ꝯſurgunt ꝛ liberta tes eccle ſubuertuntur:ꝛ abſalon iuſte fuit occiſus vt parū haberet.vide in

ver.an liceat regem tyrannum occidere.nu.10.fo.x.

¶Metus officialis qñ allat dz ꝓbari qꝛ ex ſola dignitate nõ preſumit qs metum inferre:nam metus fact⁹ ꝑ officialẽ ptãtis non preſumitur fact⁹ de ꝯſcia poteſtatis.vide in ver.ſindicantur.nu.9.fo.xxxvi.

¶Mendacium eſt falſa ſignificatio vocis cũ intentione fallẽdi ꝛ ratione mẽdacij quis vr̃ in dolo ꝛ vaſallus propter mẽdaciũ in lite perdit feudum.vide in ver.viſo de indicijs.nu.3.4.5.fo.cclxi.

¶Mine qñ ꝓcedũt:ꝛ ille cui facte ſunt repit mortuus dz ꝑpendi ex q̃litate pſonarũ ꝛ ex alijs idicijs ꝙ eſt talis pſona q̃ minis ꝯſueuerat ducere ad effectũ. vide in ꝟ.ꝛ an ſi q̇s dixerit ibi ꝙ licet mine nõ probant facium:ꝓbant inimicitias capitales.nu.2.ꝛ.3.fo.cclxij.

¶Miata eſt mulier q̃dã iracũda ꝛ praua exiſtẽs in feneſtra vidẽs quẽdã quẽ odio habebat:ꝛ dixit alta voce io te faro tagliar legãbe nõ ſara lõgo tẽpo: fuit ille talis ꝑcuſſus iſurrexit fama ꝯ illã q̃ capta fuit ꝛ torta.ibidẽ nu.3.f.e.

¶Milites ſimplici ſeculares excedunt qñ non ꝯtẽti ſuis ſtipendijs concutiunt hoies hoc eſt aliquid vltra debitum petunt ꝛ iſti cõcuſſores pena quadrupli tenentur.vide in verbo excedũt aũt milites.nu.1.fo.xv.

¶Milites excedũt expugnãdo patriã ꝛ dñium cui fuire tenent.ex debita fidelitate:ꝛ qñ ſtipẽdiũ accipiũt ꝛ nõ ſeruiũt cũ equis requiſitis ꝛ qñ nõ militant propter rempu.ſed ꝑpter ꝛ diuitias augẽdas.ibidẽ nu.2.fo.eodem.

¶Milites excedũt qñ fugiũt de bellis iuſtis deſerẽdo dños inter hoſtes ꝛ non ſeruãdo iurm ſe nõ cuitaturos mortẽ ꝑ ſalute reipu.ibidẽ nu.6.fo.eodem.

¶Milites in exceſſuz incidiũt vilificãtes ſe aſſumẽdo offm̃ ꝓcuratiõis ꝛ qñ comeatu nõ accepto ſe abſentãt ꝛ volũt gaudere ꝑuilegio militari:ꝛ qñ nõ vtũtur militia ad id quod eſt inſtituta:ꝛ qñ nõ vacant militie:ſed negotijs mercatorum ꝛ vſuris.vide ibidẽ nu.ibidem nu.7.

¶Milites excedũt ſi preſbyteros occidant ꝛ qñ militãt nocendi cupiditate ꝛc. nõ obediendo ſuis ſuperioribus excedunt quando dimittunt bellare añ victoriam.ꝛ ideo milites grauiter deliquẽtes exauctorant ſiue degradantur. vide ibidem nu.8.fo.eo.

Milites etiã veterani non poſſunt torqueri ꝙ non habet locũ in militib⁹ nři temporis quia non ſeruant ea que antiq̇ ſeruabãt:nam lex mãdans aliquẽ ſuſpẽdi rõne delicti reſtringit ad plebeos nõ ad illos q̇ ſunt in dignitate cõſtituti.vide in ver.an doctor.nu.1.2.3.fo.cv.

¶Modus cert⁹ datus eſt in ꝓcedendo ois trãſgreſſio reddit ꝓceſſum nullũ. vide in ver.an ſi.nu.7.fo.xxi.

¶Mors vel mẽbri abſciſio vicario comiti nõ põt de iure ciuili ſec⁹ ꝺ iure cano. ꝛ qñ aliq̇d fieri dz ꝓpria manu nõ põt hoc ꝑ ſubſtitutum:ꝛ an ſubſtituti gaudeant ꝑuilegijs ſubſtituẽtis.vide ver.ſubſtitutus.nu.3.fo.ccxlviij.

¶Mulieres iniuſte q̃relãtes ꝛ falſo ꝑ mẽdaciũ ipingẽtes ꝯ aliquẽ raptũ:ꝛ violẽtiã vt illũ l vir accipiãt ꝙ capitali pena puniant: niſi ſtatuta terrarũ aliter ꝓuideant contra accuſantes.vide in ver.q̇dam vir leuis.§.Sic ergo.fo.ccciij.

¶De litera.N.

Nullum venatorẽ legim⁹ fore ſctm̃:qꝛ venatio demat ab omni ope bono ꝛ q̇ venatori donat nõ homini donat ſed arti nequiſſime.vide in verbo põtiꝗ imperatorum.fo.vi.

¶Nũti⁹ executor q̇ nõ põt fidẽ facere de ſua cõmiſſiõe ꝛ ꝓbat ꝙ execut⁹ fuit an teneat in ſindicatu.nã citare põt ꝟbo nec realit ſine ſnia ſupioris ꝛ ñ l modicis ei adhibẽda eſt fides qꝛ nõ eſt veriſile ꝛ vbicũꝗ cõmiſſionẽ amiſerit põt mandatũ ꝓbare ꝑ teſtes ꝛ vbicũꝗ nõ portat ſignũ officij qñ vult executionẽ aliquã facere põt ei reſiſtẽtia fieri.ver.nũtius nu.1.fo.clxxxij.

¶Nuntij q̄ vadūt citādo extra ciuitatē ⁊ ex forma cōſtitutionis dn̄t habere ꝓ vnoquoq; miliari granū vnū: an ſi vadat ꝑ viam tranſuerſam magis longā debeat cōſequi maius ſalariū ⁊ ſi in vna die expediat qđ erat expediēdū in duabus dieb⁹ an cōſequat̄ duplicē ſalariū: q; facit cōtra ſcriptores q̄ faciunt virgulas largiores q: tenent̄ ad reſtitutionē i ſindi. vide i ver. iudex in offō. nu. 4. §. Dicit cōſtitutio. fo. clxxxiij.

¶Nunti⁹ an ſue relationi adhibeat̄ fides vide q: nuntius curie q̄n; appellat̄ viator ⁊c. ⁊ regulariter credit̄ nūtio iurato deponēti de facto ſuo circa offm̄ ſibi cōmiſſum. nō ergo ſibi credetur q; aliq̄s negauerit pign⁹: q: hoc eſt delictū ⁊ de delicto nō credit̄ officiali an vero ſibi credat̄ deponēdo q; viderit ludētes ⁊ aialia dānū dātia. vide in ver. fuit magna queſtio. nu 1. ⁊ fo. eodem.

¶Nuntio referenti maleficiū credit̄ ad inquirendū: tn̄ q̄n; plus credit̄ parti q̄ nuntio ſi ſit vilis ⁊ pars nobilis ⁊ bone vite: ⁊ in cauſa propria nūtio non credit̄ ſine literis. vide i verbo. fuit magna q̄ō. nu. 4. 5. ⁊. 6. fo. clxxxv.

¶Nūmularius q̄dā falſo ſimulauit ſe diſrobatū de ſero ⁊ in capite percuſſuꝫ q̄ tortus fuit ⁊ reperta falſa accuſatione fuit ſuſpenſus. vide in ver. q̄dā vir leuis. §. ac etiam tempore regine. fo. cccii.

¶Nūmularius de ſero in quodā porticu clamauit q; fuerat ſibi ablatus ſacc⁹ cū pecunia: ⁊ in capite vulnerat⁹ ꝑ raptorē fuit repertū biretū q; geſtabat in capite ſine aliqua deciſione ⁊ ſine ſanguine fuit ligat⁹ ad chordā. ⁊ cōfeſſus fuit q; ſe vulnerauerat leuiter vt cū ſuis creditorib⁹ cōponeret rōne rapt⁹ pecuniaꝝ quid iuris. vide in ver. quidā vir leuis. fo. eodem.

¶De litera. O.

Occidēs patrem ſpiritualē: ita punitur ſicut occidens patrem naturalem. vide in ver. adulteriū, nu. 10. fo. xliij.

¶Officiales ſindicatum egre ꝑferre nō dn̄t: q: diuinū p̄ceptum eſt vt q̄s reddat rōnem villicationis ſue. vide in verbo ſindicatu. nu. 4. fo. iij.

¶Officialibus ⁊ iudicibus in fine officij per ſindicatores in ſindicatu fauendum eſt lex enim fauet eis finito officio in memoriam prioris officij. vide in ver. per ſindicatores. nu. 1. fo. xviij. nā decuriōes poſt decurionatū non torquent̄ in reuereātiā prioris dignitatis ⁊ pro geſtis in offō h̄ꝫ preſumptionē iuris pro ſe. ibidem nu. 4. fo. eodem.

¶Officialis poſt depoſitū offm̄ pōt accuſari ⁊ ſindicator cognoſcit de commiſſis ꝑ officiales p̄textu officij ⁊ de eo q; factū eſt tpe officij. vide in. 1. iudices. nu. 5. fo. xx. vel ſi officiales cōmiſerint adulteriū contem platione vel fauorē officij quia ſindici cognoſcūt. ibidem nu. 8. fo. eodem.

¶Officialis de omnibus ſindicari debet et de omni ⁊ quelibet commiſſio ⁊ ill q̄ gerūt iuriſditionē volūtariam: vt ſunt miſſores ⁊ ſimiles debēt ſindicari vide in ver. an ſi. nu. 10. ⁊. 11. fo. xxii.

¶Officialis ſemel ſindicat⁹ corā ſindicatoribus ſuis an poſſit in propria patria cōueniri de cōmiſſis in offō q: in generali ꝓuiſione nō veniūt improuiſa ⁊ officialis ſi accuſatur ⁊ non probatur datur ſibi iuramentum purgationis ⁊ pro eo profertur abſolutoria ſn̄ia nec obſtat exceptio rei iudicate ſi poſtea ſuperuenerīt probationes. vide in ver. an ſi ptās nu. 13. fo. eodem.

¶Officiales regum quandocunq; regi placet debent ſindicari: ⁊ finito officio debent remanere ꝑ quinquaginta dies ad ſindicatū. vide in ver. an ſi ptās. nu. 16. §. Officiales reg. fo. xxiij.

¶Officiales ſi poſt ſindicatum non reperiantur ſoluendo, non incarcerant̄: ſet tenentur

tenentur inꝙ̄tum facere pñt. vide in ver. an ſi. nu. 9. fo. eodem.

¶ Officialis nō debet pro quolibet leui errore ſindicari: ⁊ ſindici nō pñt ſe intromittere de his q̄ officiales geſſerūt extra officiū: ⁊ hoc niſi ptās vel ordinarius ſit deputatᵘ ad ſindicādū: q2 cognoſcet in cauſis ſindicatᵘ tanꝗ̄ delegatū. in aliis tanꝗ̄ ordinariū. vide in ver. an ſi. nu. 23. fo. eodem.

¶ Officialis ꝓ ſuis exceſſibᵘ ⁊ delictis in patria ſua pōt perpetuo cōueniri ſm̄ naturam actionis. vide in ver. officialis. nu. 1. fo. xxvj.

¶ Officialis an poſſit cōtra eū ſpecialē ſequi ſnīam ex generali inqſitione et qualiter ꝓbatꝛ quē ſtetiſſe ad ſindicatū in alio officio ante geſto. ⁊ officialis ſindicandus debet ſuſpendi ab officio. vide in ver. officialis. nu. 5. fo. xxvj.

¶ Officialis pub. cū adminiſtratione vel ſine ſindicantꝛ: ſi officia ipſa aqſierint data pecunia electoribᵘ. q̄ nō habet locū ſi principi data pecunia obtineatꝛ magiſtratᵘ: nā romana curia vēdit magiſtratᵘ ⁊ pſidatᵘ ⁊ hoc modo iuſtitia eſt venalis pferēs pecuniā bono ⁊ equo: ⁊ papa tollerādo ſimoniā vꝛ tollerare iura loquētia de ſimonia: ambitioſus ſi tolleratꝛ per principē oīa valēt vide in verbo. Et primo. nu. 1. 2. 3. 4. fo. xxxij.

¶ Officiales habētes offm̄ publicū ſi ob datā vel ꝓmiſſam pecuniā aliqd facere nō debuerint: vel extraordinarie puniuntꝛ exilio vel etiam durius prout delinquerunt. vide in ver. ſindicantur. nu. 1. ⁊. 2. fo. xxxiij.

¶ Officiales damnati pena criminali repelluntur a teſtimonio ⁊ a iudicando pro quo delicto locū hꝫ actio ciuilis in factum: vel conditio ex lege. vide in ꝟ. ſindicantur. nu. 6. fo. eodem.

¶ Officiales q2 ſubditi ſunt tenentꝛ iudices in offō exiſtentes ⁊ auro iuſtitiam barratantes principi nūtiare: ⁊ datꝛ vnicuiꝗ̄ poſt depoſitū offm̄ iudicē accuſare: ſepe em̄ qui verecundiis pure delinquerūt accuſati inſolentiores fiunt. vide in ver. ſindicantur. nu. 1. fo. xxxiiij.

¶ Officiales de ſubtractis ex pecuniis pub. ſindicantꝛ: eſt em̄ pena peculatus capitalis animaduerſio. vide in ver. ſindicantur. ij. nu. 1. fo. eodē.

¶ Officialis q̄ pecuniā publicā quā adminiſtrat aliqua rōne totam vel partem retinet penes ſi tenetꝛ in ſindicatu: qm̄ nōdū erat incorporata in fiſcū. ⁊ bona dicuntꝛ incorporari in fiſcū ꝑ apprehēſionē vel deſcriptionē. vide in ver. ſindicantur. iij. nu. 1. fo. xxxiiij.

¶ Officialis q̄ exigit pecuniā publicā nō poteſt illaꝫ in ſuos vſus ꝯuertere nec mutuo accipe nec in aliā vtilitatē trāſferre: q2. l. iulia peculatus tenetꝛ q̄ ſubtrahit pecuniā. l. iulia ꝺ reſiduis ille q̄ adminiſtra. i. ꝟ. ſindicantꝛ. iiij. n̄. 4. fo. e.

¶ Officiales q̄ violentas manᵘ in ſue iuriſditiōis ſubditos imponūt tenentur actione iniuriarū: nō ſolū cm̄ tenentꝛ ex verberatione veꝝ etiam ſi manᵘ leuauerint ⁊ nō percuſſerint. vide in ver. ſindicantur. vj. nu. 1. fo. xxv.

¶ Offālis q̄ appellantē necauerit vel ꝟberauerit tenebitꝛ. l. iulia. de vi pub. nam ſi hoc fecerit ꝓuocatᵘ nō tenebitꝛ: q2 ad eiᵘ offm̄ ſpectat rixas ⁊ tumultᵘ ſedare: nam oſtiarius turbā irruentē arcēdo nō ex deliberatiōe: ſed caſu fortuito clericū ledat nō eſt excōicatus: caſus fortuito clericū ledat nō eſt excōicatus: caſus fortuiti ꝑuidi nō poſſunt. vide in ver. ſindicantꝛ. vj. nu. 2. fo. eo.

¶ Officiales ſi cōcuſſionē aliquā in eoꝝ offō fecerit tenentꝛ in ſindicatu. ꝯcuſſio em̄ appellatꝛ. hoc eſt ꝑuim pecunie extorſio: nā iſti tales ꝑtextu officij aliqd per concuſſionē recipiētes recepta reſtituūt: ⁊ criāliter puniuntꝛ. dꝛ aūt concuſſio quaſi intimoratio. vide in ver. ſindicantꝛ. vij. nu. 1. fo. xxxvj.

¶ Officiales homines redimentes in re magna parua vel tenui: puniri debent. vide in ver. ſindicantur. vij. nu. 2. fo. eodem.

¶ Officialis ſimulās dicendo ſe habere in mandatis poſſe retineri ⁊c. ⁊ ꝓpter

iſtum timoꝛē pecuniā ab aliquo extoꝛſerit: punit̄ extra oꝛdinē ⁊ reſtituere tenetur accepta. vide in ver. ſindicantur. vij. nu. 3. fo. xxxvi.

¶Officiales dicētes ſe hr̄e iuſſum pꝛeſidis vt aliquē capiant ⁊ ꝑpter hūc timorem aliq̄d exegerit ab illo tenent̄ crīe ꝯcuſſiōis: ⁊ puniunt̄ diuerſis modis. de iſto crīe cōcuſſiōis q̄ ſoꝛdidū appellat̄. vide in ver ſindicant̄. vij. nu. 5. fo. eo.

¶Officialis vt aliquē cōponat de quo nihil ꝯſtat ſepius, citando ⁊ mandando illum faciat venire ad iudicium tenetur iniuriaꝝ: nam iniuriā patit̄ q̄ iniuſte trahitur ad iudicium. vide in ver. ſindicantur. vij. nu. 7. fo eodem.

¶Officialis in pꝛouincia q̄ adminiſtrat ꝓhibet̄ ei nauē cōſtruere: vide in ver. ſindicantur. vij. nu. 10. fo. eodem.

¶Officialis ſemꝑ in eo ꝓ̄ſumit̄ concuſſio vel terroꝛ inferri: ⁊ officialis dꝫ eſſe terribilis ꝑpter ſuū offm̄. vide in ver. ſindicant̄. vij. nu. 14. fo. xxxvij.

¶Officialis q̄ aliquo tp̄e ſtetit i aliquo offō ⁊ ab eo poſtea remot⁹ vel depoſit⁹ rōne delicti q2 nō dꝫ amplius illud petere nec motu ꝓpꝛio pꝛincipis cōceſſuꝫ exercere: niſi delicti venia eſſet ꝯceſſa ex indulgētia ṗncipis: q2 alius non hꝫ poteſtatem remittēdi q̄ ꝑpter delictū remotus fuit q̄ facit pꝛo electoꝛibus. vide in ver. ſindicant̄. viij. nu. 1. fo. eodem.

¶Officialis ſi poſt remotionē officij ꝑ annū in officio ꝑmanſerit nō pōt vlteri⁹ in ipſo admitti niſi ꝑ pꝛincipē motu ꝓpꝛio ꝯfirmatus fuerit: ⁊ ciuitates hn̄tes puilegia q̄ officiales ſint annales non ꝓhibent̄ refirmari ꝑ pꝛincipē. ⁊ nullus dꝫ in offō refirmari niſi pꝛius reddita rōne pꝛimi officij. vide in verbo ſindicantur. viij. nu. 2. ⁊ 4. fo. xxxvj. ⁊ xxxvij.

¶Officialem ſtetiſſe in offō alio ad ſindicatū ꝓbabit̄ ꝑ ſcripturā quē dꝫ fieri de officio bene geſto. vide in ver. q̄n aūt. nu. 1. fo. xxxvij.

¶Officiales ſindicant̄ rōne denegate iuſtitie vel neglecte ꝓ quo tenet̄ crīalr. hōi eīn paup̄ efficit̄ ꝑpter iuſtitiā ſibi denegatā ⁊ repſalie ꝯcedunt̄, nō ſolum ꝑpter iuſtitiā exp̄ſſe denegatā: ſed etiā ꝑpter moꝛā nō exhibite iuſtitie. in ver. ſindicant̄. ix. nu. 1. 2. ⁊ 3. fo. xxxviij.

¶Officialis ſindicat⁹ an debeat ſuſpēdi ab offō q̄d in p̄lato q̄d i tutoꝛe. vide in ver. accuſatus. nu. 2. fo. xlij.

¶Officialis vel cuſtos carceris q̄ carnalr̄ cognouit mulierē carceratā q̄ pena veniūt puniēdi: ⁊ q̄d de tutoꝛe ſtupꝛāte pupillā ſuā: ⁊ faciūt hoc ad regem ⁊ alios magiſtratus. vide in ver. adulterium. nu. 1. fo. xliij.

¶Officialis punit̄ ꝑpter adulteriū cōmiſſuꝫ in ſubditā ſue iuriſditiōis tn̄ lꝫ ei hr̄e ⁊ tenere ꝯcubinā in ciuitate quam regit ꝑ caſum: ⁊ an officialis ꝯcubens cum comatre ſua in ciuitate in qua erat officialis ſit puniendus. vide in ꝟbo adulterium nu. 5. 6. ⁊ facit. fo. xliij.

¶Officialis an poſſit appellari a ſn̄ia lata contra ipſum in ſindicatu q2 autē eſt conuictus de barrataria ⁊ male geſtis ⁊ appellat: aut non ⁊ appelat ⁊ an ſi delinquat in officio poſſit remoueri abſq̄ pꝛoceſſu: ⁊ quid de iſtis apparitoꝛibus qui licet non habeant iuriſdictionem aliquam tamen appellantur officiales. vide in ver. appellatio. nu. 17. ⁊ 18. fo. xlvij.

¶Officialis habens arbitrium generaliſſimum non pōt tollere nec immutare ſtatuta iam facta: ⁊ licet pꝛefect⁹ poſſit legem condere non tamen poteſt condere conſtitutiones pꝛecedentibus derogantes vel contra vias. vide in ver. arbitrium. nu. 1. fo. lij.

¶Officialis qui habet a rege plenam ⁊ liberam poteſtatem talia verba impoꝛtant poteſtatem inoꝛdinatam: nam ratione liberi arbitrij non poteſt iuri alterius derogari: q2 in quacūq̄ poteſtate data a ſuperioꝛe nō veniunt ea que ipſe concedens ſi vellet facere non poſſet: quia ipſi concedentes tenentur ſer

nare facta preceſſorũ iuſte. vide in ver. arbitriũ. nu. 1. §. ſi rex cõcedat. fo. eo.

¶ Officialis ſi pceſſerit vigore mandati nõ intelligit vſus arbitrio: ſed mandato: ideo ſi apud mãdantẽ nõ erat ius mãdandi proceſſus fundatus ſup mandato vel ei⁹ reſcripto erit null⁹. vide in ver. arbitriũ nu. 6. §. Si offãlis. f. liiij.

¶ Officialis deputatus ad prouidendum ſuper bono ſtatu alicuius loci nõ põt mouere rectores legitime deputatos: quia verbum videtur denotat arbitriũ boni viri ⁊ conceſſio arbitrij intelligitur ſm formã iuris: ⁊ vbi conceditur per verba libere voluntatis non denotat arbitrium boni viri. vide in ver. arbitrium. nu. 8. fo. eodem.

¶ Officiales habens arbitrium procedendi de facto nõ poteſt punire offendentem bannitum: ⁊ ratione arbitrij dati durius cum eo agitur ꝙ cum lege. liberum enim arbitriũ ſe non extendit vt poſſit priuilegijs aliorum derogare: liberum enim arbitrium datum poteſtati non ſe extendit ad limitata ſibi ſpecialiter. vide in ver. arbitrium. ſub litera. a. fo. liiij.

¶ Officiali ſi per ſuperiorem ſuum ei dicatur ꝙ faciat velle ſuum: ſibi nõ datur poteſtas vltra iuſtitiã: nam vbi aliq̃d eſt commiſſum arbitrio alicui nõ venit leuis culpa. vide in ver. ptãs. nu. 3. §. Si dicatur. fo. lvj.

¶ Officialis ſi compoſuerit in caſu a iure nõ pmiſſo ſeperior iudex poterit pcedere ⁊ punire: nã factũ officialis cẽſet dñi qñ bñ agit alias ſec⁹. vide in ver. an ſi delinquens. nu. 3. §. an ſi eſt facta. fo. ciij.

¶ Officialis epi nõ põt cõponere de adulterio ⁊ ſi faciat nõ vʒ nã eps delinqueret depoſitionis penã in pecuniã tranſmutare: ⁊ officiali ↄcedit ptãs cõponendi in his que de iure poteſt componere. vide in ℣. an officialis. numero. 1. folio. eodem.

¶ Officiales durãte offõ ↄueniunt p debitis p antea ↄctis: ⁊ etiã ſi habeãt dignitatẽ tñ ſine adminiſtratiõe. ſi ℣o ſit officialis tpalis nõ põt ↄueniri ſi delinquat ex offm niſi exprimeret ꝙ illud ageret rõne officij: ⁊ honor q̃ debet officiali durãte offõ debet etiam eo depoſito: tñ ſtatutũ diſponẽs offendẽtẽ officialem teneri tali pena intelligit durante officio. vide in ver. durãte offõ per totũ. ⁊. ℣. officialis nu. 1. 2. 3. ⁊. 4. fo. cvj.

¶ Officialis remot⁹ ab offõ an poſſit petere q̃ȝ expẽdit occaſiõe officij ⁊ offãlis q̃ opp̃mebat ſubditos lȝ ↄueniebat corã epo: hodie vero delegato pncipis: ⁊ ille q̃ durãte officio furtũ vel illicitã extorſionẽ cõmiſit durãte offõ põt puniri. ⁊ qñ non eſt temporalis pꝑter enormia facinora põt priuari. vide in ver. officialis. nu. 5. ⁊. nu. 8 fo. cvij.

¶ Officialis elect⁹ ad offm ſi ãtꝙ igrediat delinquat an veniat puniẽd⁹ vtroſq̃ lis an tãtꝙ puat⁹ in electiõe eñ inteligitur ſi elect⁹ eſt capax ⁊ dign⁹ ⁊ obrepere dr q̃ tacet inhabilitatẽ ſuã. vide in ℣bo an elect⁹. nu. 1. 2. fo. cviij.

¶ Officialis elect⁹ ab vniuerſitate ⁊ cõfirmatus a ſupiore dȝ renũtiare offm in manib⁹ ↄfirmãtis. ſi vnus officialis fuerit primo p̃mot⁹ ali⁹ ſcdo q̃ primo habuit lr̃as p̃fert. ver. in officijs nu. 4. fo. cix.

¶ Officialis ſi in palatio fecerit fabricã ſumptu. pu. nõ poterit ibi pingere armam. nã ⁊ ſi fecerit erigi ſtatuã ſuã in palatio vel imaginẽ pingi aliq̃ fauſtu priuat ſalaria: tñ de conſuetudine italie contrarium ſeruatur. vide in verbo poteſtas. nu. 3. ibi tñ qñ officialis. fo. cxj.

Officialis finito offõ ſi nõ põt dare fideiuſſores ſit relaxãd⁹ iuratorie cautioni: dic ꝙ ſic. q: ſpãliter ſibi cõceſſum eſt: ⁊ clã gñalis nõ extẽdit ad ea de q̃b⁹ ſpãliter eſt ꝓuiſum: ⁊ lex ſupueniẽs nõ tollit priuilegium ſpãle. niſi de eo. faciat mentionem ſpãlem. vide in ver. fideiuſſor. nu. 1. fo. cxix.

¶ Officialis ſi fuerit elect⁹ ad officiũ ⁊ dederit fideiuſſores deinde pro alio ſe

meſtri remãſerit in officio:an ꝑ ſex mẽſibus geſtis ꝑ eum in ſcđo ſemeſtri te=
neantur fideiuſſores:ꝛ q̃d in fideiuſſore tutoris:de his qui geſſit voluntarie
poſt tp̃s pubertatis:ꝛ q̃n creditor prorogauit terminum debitori an liberet
fideiuſſor ꝛ q̃d de fideiuſſore iudicij.vide in ṽſi.fideiuſſor.nu.9.fo.cxix.

¶Officiales publici regulariter nõ tenent dare fideiuſſores:niſi ſint diuites of
ficialis nõ tenet niſi de ꝑtinentibus ad adminiſtrationẽ nõ aũt ad penam ad
quam magiſtratus incurrit delinquendo:nec ad intereſſe.et vide ,cautelam
Barto.in.l.fideiuſſores.de fideiuſſo.iſti fideiuſſores nõ pñt cõueniri niſi ex=
cuſſo principali.vide in ver.ſubijcio.nu.10.fo.cxxi.

¶Officialis ſi aufugiat ꝛ voluerit ſtare in ſindicatu an veniat puniẽdus: diſtin
gueaut fugit añ finitã adminiſtrationem aut poſt:tempus prefixumſin dica=
tui aut añ:ꝛ q̃d in frãgẽte carcerẽ ꝛ faciẽs carceratũ aufugere. vide inverbo
an ſi officialis.nu.1.fo.cxxiij.

¶Officialis vel iudex fugiens a ſindicatu an poſſit ſe excuſare ſi poſtea ſponte
reuerſus eſt dicẽs ꝙ aufugit:qꝛ videbat ſindicatũ rigoroſum cõtra ſe ꝑpara
ri:ita ꝙ talis fuga nõ faciat ꝓbationẽ ꝯ ip̃m:nã timor ſeuitie iudicis eſt iuſta
cauſa fugiẽdi:nã timẽs ſeuitiã iudicis in quo nulla eſt iuſtitia ſed impietas
ſi ꝑ metũ aufugiat de curia nõ habet ꝓ cõfeſſo:ꝛ vide ad hoc optimã caute=
lam:nã qui recurrit ad ſuperiorẽ nõ dr̃ aufugere:ꝛ officiali aufugiẽte a ſindi
catu.furtũ cõtra eũ ꝛ barratariã ꝓbat per ſolũ iuramentum.ꝙ alias per ſup
pletorium iuramentũ nõ põt ꝯdẽnari.vide in ṽ.an iudex nu.1.fo.cxxiij.

¶Officialis durante officio:an teneatur ſoluere gabellas.vide in verbo gabel
la.numero.1.fo.cxxv.

¶Officialis ſi cõtra eũ fuerit ꝓpoſita petitio iniurioſa:vt qꝛ ꝛc. ꝓponẽs tenet
iniuriarũ:nã ſimiliter obijciẽs cõtra electionẽ p̃lati ꝛ nõ ꝓbãs punit.videin
verbo an ſi cõtra.nu.1.fo.cxxxij.

¶Officialis ſi ꝓceſſerit ſuꝑ iniuriã ſibi factã extra.cãꝫ officij:ꝛ aliq̃d ab iniuriã
te extorſerit an teneat in ſindicatu magiſtratus iuriſditionẽ exercens ſi offẽ=
datur poteſt vindicare iniuriã quaſi dignitati illatam.vide in verbo an ſi of
ficialis.nu.1.ꝛ.2.fo.cxxxij.

¶Officialis põt iudicare vltima die officij ſui finiti:ꝛ magis ſeq̃ dꝫ cõſciẽtiã le
gis ꝙ̃ ſuã:ꝛ q̃n in iudicãdo tenet nouas ꝛ inſolitas opiniões in eo p̃ſumitur
imperitia.vide in verbo.an ſi iudex.nu.18.ſub lr̃a.b.fo.clix.

¶Officialis nõ põt recedere ab.officio abſqꝫ licentia ſuperioris etiã ſivelit ſtare
per vnam diem:ꝛ ſi recedat an debeat ex forma ſtatuti ꝑdere ſalarium:ꝛ licen
tiatus dꝫ ei currere ſalariũ.vide in ṽ.licẽtia nu.1.ꝛ.2.ſub lr̃a.b.fo.clxiiij.

¶Officialis ꝛ ptãs põt ſubditũ cõpellere:vt ſit manuolt⁹ dũmodo nõ ſit hone
ſta pſona vel ſacerdos ꝛ ſi nõ inueniat põt cõdẽnare vnũ ex captiuis qui iuſti
tiãdi ſunt:vt alios ſuſpẽdat ꝛ ipſe ſit liber:ꝛ q̃n officiales nõ habẽtes carnifi
cem aliquẽ inueniũt debẽt eũ bñ ſoluere ꝓ ei⁹ mercede:ꝛ iſte manuoltus in=
iuſte decapitãs de mãdato ptãtis excuſat.ver.manuoltus .numero.1.ꝛ.2.ꝛ
etiã.6.ibi manuolt⁹ aliquẽ.fo.clxxij.

¶Officiales qui ſuſpendunt mortuos in carcere an teneant iniuriarũ dic ꝙ ſic:
niſi ſit pena que venit inferenda poſt mortẽ:vt denegatio ſepulture .fallit in
latrone famoſo ꝛ in monacho q̃ nõ reuellauit in morte pecuniam quam tene
bat extra monaſterium:ꝛ licet efficiantur ſerui pene:tamen etiam olim com=
burebantur hodie ſepeliuntur in perſona enim mortui iudicis poteſt iniitia
ri:que omnia licet vera ſint in mortuo qualitercunqꝫ:non tñ hñt locũ in eo q̃
ſe occidit ob cõſciam criminis.vide in ver.mortuus.nu.1.ꝛ.3.fo.clxxiij.

¶Officiales hñtes curã ꝛ adminiſtrationẽ rerũ pub.tenent de dolo lata ꝛ leui

culpa poteſtas ſpecialis data capitaneo vlciſcendi iniurias illatas iudicib⁹ inferioribus ſi negligens eſt poterit ipſe poteſtas vlciſci. vide in verbo negligentia. nu. 24. ⁊ 25. fo. clxxv.

¶Officialis condemnatus ob negligentiam officij ſui nõ põt impetrare reſcriptum abſolutorium: ⁊ dicitur negligens quando noluit acceptare libellũ querimoniarũ ⁊ infra quantum tempus dicatur negligens officialis negligens in officio perpetuo non debet deponi: ⁊ officialis videns aliquos rixari ⁊ ſe intromittens debet deponi ⁊ ab officio remoueri. vide in ꝟ. iudex. nu. 4. ⁊ 7. fo. clxxvj.

¶Officialis ꝓpter negligentiã vel culpã in officio cõmiſſam remotus nõ venit remittendus ad aliud officium: negligentia em̃ omnia ledit: ſi fuit negligẽs in adimplendo mandatũ vel expenſa faciendo contra id qđ eſt ſibi mandatũ remouetur: ⁊ qñ ꝓpter iudicis negligentiam ius partis perditur iudex facit litem ſuam: ⁊ ſtatutum puniẽs poteſtatem nõ inquirentem excuſatur poteſtas ſi nemo ei denunciauerit nec erat notorium. in ver. officialis. nume. 1. fo. clxxvij.

¶Officialis capiens vel capi faciens animalia damnum dantia debet illa paſcere ſumptibus dñi: ⁊ ſi perierint negligentia ſua tenetur ad intereſſe: ⁊ nõ dicitur negligens niſi a pte petat̃: ⁊ officialis videns rixantes ſi nõ occurrit priuatur officio ⁊ ad conſtituendum aliquẽ ſuperiorem in mora quãdo ab eo petitur cõfirmatio aliqua non requiritur vna interpellatio: ſed tres. vide in ver. qualiter. nu. 6. fo. clxxix.

¶Officiales qui eliguntur ad regimen ciuitatis poſſunt habitare in palatijs ſeu pretorijs ⁊ officiales quando delinquunt per quem veniant puniendi. et regulariter apparitores non poſſunt conueniri corã alio iudice ꝙ coram eo cuius ſunt apparitores. vide in ver. officialis nu. 1. fo. clxxxvj.

¶Officialis nõ debet accipere vel admittere reſcripta principis cõtra pu. vtilitatem niſi ſcđa iuſſio emanauerit ⁊ officiales q̃bus data eſt ptãs exigendi datia ⁊ collectas bona ceſſantiũ ſoluere vendere propria auctoritate poſſunt. vide ibidem. nu. 6. fo. eodem.

¶Officialis q̃ adhuc nõ habet exercitium vel nõ eſt in poſſeſſione officij nõ poteſt adminiſtrare: qꝛ officiũ ⁊ adminiſtratio differũt: ⁊ officialis q̃ aliquẽ eiecit de poſſeſſiõe nõ tenetur qñ ordine iudiciario proceſſit: ⁊ qñ recipit pecunias pu. ⁊ illas non ſcribit in libro introitus punitur pena manus: ⁊ debet ſe abſtineri ab exercitio officij prima ⁊ vltima die officij ſui. vide in verbo officiales. nu. 8. § officialis qui non habet. fo. clxxxvij.

¶Officialis pu. qui habet in ſua ptãte pu. pecuniã: ſi predia emit durãte adminiſtratione preſumitur de pecunia pu. emiſſe. ⁊ reſpu. non ſolum põt ea conſequi per rei vendicationẽ ſed etiam per hypotecariam: ⁊ pecunia inuẽta penes officialem an preſumatur queſita ex bonis pu. an ex proprio labore. eo ipſo ꝙ res aliqua ciuitatis reperitur penes officialem poſt eius depoſitã adminiſtrationem non eſt preſumptio ꝙ ſit apud eum ex iuſto titu. ſed potius ex cauſa furti. ibidem nu. 11. 12. ⁊ 13. fo. eo.

¶Officialis cõis nõ põt auferre lapides meos: neq̧ ligna p̃tio nõ ſoluto me inuito: nã reipu. n. õ lȝ aliqđ accipere ex bonis priuatorũ debito p̃tio nõ ſoluto: officialis ſi ꝓ obſeruatiõe iuſtitie alicui dãnũ dederit: an teneat̃ ipſe vel de pu. emendare. vide in verbo officialis. nu. 17. fo. clxxxviij.

¶Officialis qñ ſunt duo q̃ ad inuicẽ guerrizant põt ꝓhibere: ne trãſeãt ꝑ plateã: ⁊ ne vna pars vadat ad domũ alteri⁹: ⁊ facit ad illũ hñtẽ ſcholarẽ ſuſpectũ de vxore ſua: qꝛ põt per iudicẽ ꝓhibere facere: ne vadat ad domũ ſuã: ⁊

iudex pōt alicui cōcedere familiā:ne offendatur ab inimico ſumptib⁹ tñ potē-
tis familiā:ꝛ qñ timetur offenſa de pſona ad perſonā dʒ caueri:ꝛ iudex pōt par
tes compellere ad cōcordiā ꝛ pacē.vide in ver.ſi ſunt.nu.1.fo.clxxix.
¶Officialis nō pōt ſe intromittere de offō ꝛ iuriſdictione alteri⁹ ꝛ nō hʒ locū
ꝓrogatio vbi cert⁹ iudex eſt deputat⁹:ꝛ ſicuti inter duos collegas officiales
coequalis ptātis datur actio negotioꝝ geſtorū qñ vnus ſoluit ꝓ alio:ita ēt hʒ
locū inter eos ꝗ college nō ſunt:ſʒ i offō ſubalternantur.vide ibiđ.nu.5.fo.eo.
¶Officialis ꝗ occaſiōe officij aliqđ ꝑ iniuriā abſtulit tenetur ad reſtitutionē illi⁹
ꝛ quadrupli ꝛ qñ ſunt prepoſiti ad examinādū vel pequādū:ſi ꝑ gratiā vel
negligentiā obmiſerint puniuntur in quadruplo ꝛ priuantur ſalario. vide in
ver. officialis ſi ſtatutum.nu.1.fo.cxc.
¶Officialis cōdemnat⁹ in ſindicatu.ꝑ quā cōdemnationē venit priuādus offō
ſi cōſulitur de cautela ꝛ ſic ante cōdemnationē faciens cōpoſitionem abſol-
uitur ab omni inſtantia iudicij.vide in ver.oblatio per totum.fo.cxc.
¶Officiales nō debēt officia aſſumere vt queſtui ꝛ pecunie deſeruiāt nā nō iu-
ſtificabitur ꝗ aurū diligit:cupiditas eñ oium libidinū radix eſt.vide in ver.
officiuʒ.nu.1.2.fo.eodem.
¶Officiales perpetui pñt cōueniri ꝛ agere durāte offō:ꝛ ſcđs ex quo eſt perpe-
tuus pōt cōueniri ne actio ſit inanis:ꝗđ in locūtenēte ꝗđ in officiali dato ad
beneplacitū ſcđis apoſtolis:ſecus de eo ꝗ noīe pape.vide in verb. officiales
perpetui.nu.1.ꝛ.2.fo.cxcj.
¶Officialis finito offō dū ſtat ad ſindicatū nō pōt offendi:tñ ſi ſit inuentus in
adulterio an poſſit occidi:ꝛ cū ius occidendi adulterū tpe periat:ꝛ qñ dicatur
ꝗs deprehēſus in adulterio:ita ꝙ poſſit ꝑ maritū ipune occidi:ꝛ quid in va-
ſallo ꝗđ in marito vilis cōditionis.vide in verbo qꝛ đꝛ.nu.1.fo.eodem.
¶Officiū ſibi cōmiſſum ꝗs dʒ exercere ꝛ de offō alteri⁹ nō ſe intromittere:offm
eñ velat malū ꝛ penā maleficij minuit:offm nō perditur per maleficiū niſi pōt
ſnlari:ꝛ ꝗs nō pōt fungi duplci officio qñ ſnnt ptin⁹ diuerſa:ſec⁹ qñ tendūt
ad idē:ꝛ qñ duo gerunt offm ꝛ repiatur defect⁹ in ratiouib⁹ cōibus : an ꝗlibet
teneatur inſolidū.vide in ver.officium.uu.1.ꝛ.2.fo.cxcij.
¶Officialis ſimpliciter remotus an videatur remot⁹ ob dolū vel culpā: ꝛ ſtatutū
loquēs de offendente habeat locum in eo ꝗ offendit prime remotum ab offi
cio.vide ꝟb.an officialis remotus. uume.1.fo.ccxxiij.
¶Officialis remittens aliquem ad proprium iudicem cum ignominia dicitur
cōmittere vim pub.et iudex laycus faciens moleſtiam clerico eſt excōicat⁹ :
qꝛ inferre alicui verecūdias ꝓ delicto eſt pena.vide in ꝟ.remiſſio.nu.1.fo.eo.
¶Officialis an baro teneatur de robaria facta in eius territorio. tñ dñs tenetur
emēdare oia damna poſſe in ſuo territorio:qñ ipſe exigeret paſſagiū a trāſ
euntib⁹:et cuſtodes viaꝝ deputati nō tenentur ſi trāſiens errauit viā excūdo ex
ſtratā:excuſabitur ēt ciuitas de eo ꝙ de nocte factū fuerit:nā ꝗ ignorauit ꝛ pui
dere nō potuit nō tenetur de dolo:ꝛ dānū paſſus in hoſpitio recupabit ab ho-
ſpite:nā cōfeſſio vni⁹ nō ꝑiudicat tertio.vide in ver.robaria.nu.1.fo.ccxxiiij.
¶Officialis impedit⁹ caſu fortuito veniēs poſt tpꝰ ſtatutū dʒ hr̄e totū ſalariū.
officialis ptātis priuat⁹ ab offō ſui culpa debetur ſalariū ꝓ pterito tpe nō ꝓ fu
turo:ſi tñ ſit cōdēnat⁹ i ſindicatu nō dʒ ꝑdere ſalariū ꝛ elect⁹ ad duo officia dʒ
hr̄e duo ſalaria:ꝛ rex ꝗ hʒ regnū ꝛ comitatū ſi iudicat vti comes appellabit
ad ſuperiorē nō iſpecta dignitate regia.vide i ver.rex cōceſſit ꝑ totū.fo.ccxvij.
¶Officialis non dʒ habere ſalariū a ſubditis ſed a principe:nā cū vniuerſitas
eliget eos.ꝛ ipſi habeāt iudicare dʒ ēt ipſa ciuitas ſalariū ſoluere.ꝛ ſi iudex
viſis alleg.ſuꝑ qōne dubitat ſi eā cōmittit cōſulendā ſapienti,debet fieri ex-

penſis cōibus vtriuſq; partis.alias ille ſolus q̄ petit haberi conſiliū ſoluat. vide in ver.an ſindicatores.nu.3.fo.ccxxviij.

¶Officialis ſi decedat nōdū finito officio debet habere ſalariū toti⁹ tpis tm̄ in locū mortui dz aliū ſubrogare:⁊ q̄d iuris de infirmo receſſo a loco officij: ⁊ q̄d de ptāte mortuo poſt ſuā electionē ante inceptū officiū an debeat habere ſalariū.vde in ver.ſi officialis decedat.nu.1.⁊.2.fo.ccxxx.

¶Officialis q̄ remanet in offō expectās ſucceſſorē ſuū debet habere ſalariū p̄ tpe quo ſtat de ſupfluo:⁊ officialis capiēs malefactorē nō dz habere premiū q: hoc facit ex debito officij ſui ⁊ ſi pp̄ter ſua demerita priuat̄ officio pōt petere hoc nō obſtātc ſalariū illi⁹ tpis quo ſeruiuit.vide ibidē.nu.7.fo.eodē.

¶Officiales ſi duo eligant̄ ad pficiēdū vnū offm̄:⁊ vn⁹ eoꝝ decedat ⁊ offm̄ nō impleat ſalariū decedentis accreſcit alteri:⁊ qn̄ culpa ciuiū officialis nō pōt exercere offm̄ dz habere ſalariū.vide in loco.ſ.alleg.eo.ver.nu.8.fo.ccxxxi.

¶Officialis q̄ a ciuitate ſibi decreta ſe abſentauit ante finitū offm̄ an perdat totū ſalariū:q̄d in aduocato relinquēte cām indiſcuſſam:th̄ ſi officialis recedat ab offō ex aliquo impedimēto iuſto⁊ſibi ſuccedēte:⁊ cū licētia ſuperioris dz habere ſalariū tpis quo i offō ſeruiuit ēt durāte abſentia: tutor eñ pp̄ter ſuſpitionez remotus a tutela nullū cōſequit̄ ſalariū.in rub.ſ.alleg.eo.ver. nu.13.17.ſin aūt ſine licētia receſſerit inſalutato hoſpite:an debeat habere ſalariū:ſaltim pro eo tpe quo ſeruiuit:⁊ q̄d de famulo.vide in ver.ſi officialis decedat. nu.9.6.an officialis.:fo.eodem.

¶Officiali poſito ad denuntiādū maleficia ei parcit̄ ⁊ excuſat̄ in ſindicatu ex cauſis ſi nō denūtiauit:⁊ ptās ⁊ officialis ſol⁹ nō pōt creare ſindicos ad denūciandū ⁊ ex quo ſindico nulla pena imponit̄ ſi maleficiū nō denūciauerit: an teneat̄.vide in ver.ſindicus el.ij.nu.4.fo.cclxvj.

¶Officialis poſuit ad chordā mulierē q̄ dicebat ſe p̄gnātē:⁊ adhibuit medicū q̄ retulit ſe credere q̄ nō erat p̄gnās pp̄ter qd̄ mulier fecit abortiuū: an officialis teneat̄ in ſindicatu:q: medic⁹ deponēs nō pōt deponere niſi de credulitate.q̄ cētrariū eſt in doctore approbāte diſcipulū ad doctoratū:q: iurabit de veritate:⁊ medicus deponēs de credulitate potius iudicat q̄ teſtificat̄ ⁊ in iſto caſu obſtetrices ſunt vocāde:q: cōtinent̄ ⁊ ipſe appl'one medicoꝝ: ⁊ qn̄ inter ſe diſcordes ſūt pitiorib⁹ ſtādū eſt.vide in ꝟ.offālis poſt nu.1.fo.cclxxx.

¶Officialis facit bānū q̄ nemo audeat tenere ludū in pp̄ria domo ſub pena deſolatiōis dom⁹:an ſi ex hac cā domū deſtruxit teneat̄ in ſindicatu.vide in ꝟ. bānū.ſub nu.1.an valeat tale bānum ne ciuitas ruinis deformet̄ ⁊ cū graue ſit q̄ bona puniatur.vide in ſequenti nu.per totum.fo.lxij.

¶Officialis elapſo termino dato in banno ad producendas petitiones contra ipſum debet proteſtari vt amplius nulla petitio admitiatur.vide ibidem.folio.eodem.

¶Officiali poteſtatis ſi datur petitio de iniuſticia ⁊ dicat ſe feciſſe mandato poteſtatis non tenetur.vide ibidem.

¶Officialis cuiuſq; domeſtici ⁊ miniſtri ſi quid per barätariam extorſerit: an in quadruplum teneatur.vide in verbo.multa de barataria.ibi officialis.ſub numero.2.folio.lxiiij.

¶Officialis committens baratariā in officio ipſo iure priuatur:etiā pendenti officio.vide ibidem.fo.eodem.

¶Officialis vbi furtū cōceſſerit vel pecuniā accepit p̄ adminiſtratione iuſtitie ſuſtinebat exiliū ⁊ cōfiſcationē cū fuſtigatiōe ⁊ priuat̄ cigulo dignitatis.ibi.

¶Officialis qui non eſt potens poteſt inuocare auxilium potentioris. vide in ver.brachium.nu.1.fo.lxiiij.

¶Officialis ſi nō habet familiā ſufficientem ꝓ capiēdo malefactorē poteſt implorare brachium alterius iudicis. vide ibidem in dicto ver. brachium. numero ſequenti. folio eodem.
¶Officialis an tenebitur in ſindicatu aliquem capiēdo de facto qui reperitur portare aliqd contra deuetū extra territorium. vide in ver. captura. ſub numero. 15. ibi officialis nō tenebitur. fo. lxvj.
¶Officialis requiſitus a creditore ꝙ capiatur debitorem ſuſpectū de fuga: an poſſit ipſum capere ad ſolā aſſertionē creditoris: ita ꝙ non teneatur poſtea in ſindicatu. vide ibidem nu. ſequenti.
¶Officialis ipetit in ſindicatu actio iniuriarū: qꝛ realiter vel pſonaliter nulliter ꝛ de facto tpe ſui officij execut⁹ fuit ꝯ aliquē carcerādo vel ei⁹ bona capiēdo an teneat iniuriaꝝ. vide in ꝟ. qꝛ plerūqꝫ. nu. 5. §. pone qd. fo. lxvij.
¶Officialis nō pōt frāgere oſtia: ſi exiſtēs in domo clauſit oſtia: ꝛ ſi frangat tenetur de violētia ꝛ captus illicite eſt relaxādus. in criminalibus: tamen hoc nō habet locū. vide in ver. captus. poſt ver. ſi iudex. ſub nu. 1. ꝛ. 2. quid ſi familia currebat poſt titiū cauſa ipſum capiēdi ꝗ ingreſſus eſt domū ſuā vel eccleſiam. vide ibidem. ꝛ quid de domo conducta. et quid in porticu. vide per totum. folio. lxix.
¶Officialis an poſſit capere rē vel animal alicuius ꝓ iuſtitia facienda vel exequenda. vide in ver. an officialis. nu. 1. fo. eo.
¶Officialis ſi capiat boues alicuius ꝓ hole traxinādo ad iuſtitiā querit qꝛ ruſtici dicūt ab experto ꝙ illi boues decetero cūarabunt in terrā ꝙ nunqꝫ germinabit fructū illa terra arata cū dictis bobus: an teneat res publica ad emēdam illorū boum ſic deterioratorū. vide in verb. an officialis poſt ver. an valeat captura. ſub nu. 3. §. q̄ro ante. fo. lxix.
¶Officialis an poſſit capere res alicuius ꝓ vtilitate publica ꝛ an ptās teneat ſi pretium provectura nō dedit: ꝛ an pro deferendis armis ꝛ pecunijs de loco ad locū: poſſit capere animalia ſolita locari de publico. vide ſub. eo. ꝟ. an officialis poſt ver. an valeat. nu. 1. 2. 3. 4. ꝛ. 5. fo. eo.
¶Officiales deſtinati ad maleficos capiendos an poſſit eos apud ſe retinere. vide in verbo officiales poſt ante dictos ver. an valeat ꝛ an officialis. ſub numero. 1. folio. lxx.
¶Officialis an teneatur ſi carcerat⁹ fugiat: ꝛ ſi ſe occidat. vel vulnerauerit. vide in ꝟ. an ptās. nu. 4. fo. lxxj.
¶Officialis non habens carceres recommendauit aliquem in carcerem poteſtatis. puta captiuum qui carceratus deinde aufugit cum alijs carceratis an teneatur carcerarius cuius cuſtodia illius fuit mandata. vide ibidem in fine ver. an poteſtas. ſub nu. 9. fo. lxxij.
¶Officialis ꝗꝗ habeat ꝓ ciue: ꝛ forū ſortiat vbi officium eximit non conuenitur ibi niſi pro his que ibi geſſit ratione officij non in alijs. vide in verbo ciuilitas. ſub nu. 2. fo. lxxvij.
¶Officialis tenetur de iniuſtitia ſui pſidis vel ſupioris ſi ipſi officiales induxerint pſidē ad iniuſtitiā: ſi aūt nō cōſentiunt ꝛ ſint tales ad quorum officiuꝫ non ſpectat conſulere. vide in verbo conſiliuꝫ. ſub numero. 1. ibi ſi autem officiales. folio eodem.
¶Officialis qui eſt ciuis ciuitatis proprie ſi ſit condēnatus rōne doli commiſſi contra propriam ciuitatem an poſſit priuari officio ciuitatis: quia condemnatus de dolo eſt infamis. vide in verbo condemnatus. in numero. 2. in fine ver. fo. lxxxv.
¶Officialibus perpetuis an licitum ſit contrahere: ꝛ quid in officiali ad tpꝰ: et

& an officialis a ſubditis poſſit emere hoſpitia:& ſi ſint perpetui an a ſubditis poſſint emere poſſeſſiões:& quid ſi facit ſibi fieri donationem a cõmunitate quam regit non valet nec valent pactiones & an per vxorem & ſuos poſſint contrahere.vide in verbo cõtrahere.ſub nu.1.2.&.3.& reliquis:&per totũ folio.lxxxvj.

¶Officialis vnus an poſſit emere in officio ſi alter auctoratur:et durante offõ an poſſit donari officiali:& durante officio an poſſit contrahere matrimonium cum muliere ſibi ſubdita:& ſi venditur per fiſcum res paterna durante officio poſſit officialis eam emere.vide ibidẽ ſub nu.10.&.11.fo.lxxxvij.

¶Officiales an poſſint domos conſtruere in ciuitate quaȝ regunt & an poſſint pignus recipere:& an poſſint recipere donationem remuneratoriam. vide in verbo officiales poſt dictam rubricam contrahere .ver.officiales. numero.1. cum plu.ſeq.folio eodem.

¶Officiales ꝯſtituti ad recollectionẽ gabellarũ:an poterũt ſibi ipſis mutuare ex illa pecunia:& an poſſint habere i domib⁹ priuatoꝝ.vide ibidẽ ꝑ totũ.ver. vſqȝ ad ſequentẽ ver.cõſuetudo.fo.lxxxviij.

¶Officiales ꝑ terrorem leuiarũ penarũ a delictis ſubditos malos prohibent & compenſant & delinquentes cohercere non eſt contra leges q2 debet eſſe diligens iudex ad obuiandum ne maleficia fiant.vide in verbo contumacia poſt ver.conſuetudo.nu.2.§.officiales.fo.lxxxix.

¶Officialis exercuit officium in quo officio multa commiſit qui facit deinde ſe clericum vel ante erat:an poſſit procedi contra ipſum . vide in verbo clericus.in litera.a.folio.xc.

¶Officialis carcerãs offãles vel nũtios clerici an puniat̃ & ſi ipſos clericos torq̃ret:an teneat̃.vide in ꝑallegato ver.ſub nu.5.&.6.fo.xcj.

¶Officialis an poſſit ire ad hoſpitãdũ in domib⁹ clericoꝝ inuitis & an officialis ſecularis remittẽs clericum ad proprium iudicẽ cum ignominia teneatur in ſindicatu.vide in verbo an apparitor.numero.3.poſt ver.clericus.&. vide in verbo remiſſio.fo.eodem.

¶Officialis preſidis qui accepta pecunia pollicetur preſidi certam ſententiaȝ prolaturum punitur eodem crimine quemadmodum corruptor.vide in verbo corruptio.nu.11.&.12.fo.xcij.

¶Officiali ex cã officij nullo modo lȝ accipere aliq̃d etiã a ſpõte ſoluente officiali aũt nõ hñti ſalariũ a publico:lȝ accipere munera ꝑ p̃mio ſui ſalarij:& nõ vltra.vide in ver.an ſi tpe.nu.2.&.3.fo.xciij.

¶Officialis cui eſt cõmiſſa executio iuſtitie:an poſſit recipere mutuo pecuniaȝ pro ciuitate.vide ſub nu.5.in ꝟ.an ſi tpe.itẽ an poſſit fieri facere ꝓclama ꝙ q̃ ceperit malefactorẽ habeat mille:& an ꝓ reparatione palatij poſſit accipere pecuniam mutuo.vide ibidem.fo.eodem.

¶Officialis propter ſeuitiã maximã ac ſeueritatẽ in torquendo põt ab officio remoueri.iudex enim nõ debet ſeueritatem in officio terrere aio ſeuiẽdi: ſed medẽdi.vide in ver.crudelitas officialis .ſub nu.1.&.2.nã humilibus & penitẽtibus locus eſt venie.in enormibus tñ iudex vti ſeueritate:alias dr̃ ꝙ crimina punire nõ eſt crudelitas:ſȝ pietas.vide ibidẽ nu.4.& reliq̃s ſeq.fo.xcv.

¶Officialis verbo an credatur:maxime de iuriſditione ſua:quid in nũtio.vide in verbo credere:& credit̃.ſub nu.1.& poſt verbũ crudelitas.fo.eo.

¶Officialis in eadem ciuitate cuius eſt ciuis:an poſſit eſſe vel aſſeſſor propter ſuſpitionem.vide in verbo.ſtatutum poſt verũ.ciuilitas.nu.4.fo.lxxviij.

¶Officialis de quibus culpis teneatur:& an preſumat̃ eſſe in culpa.& an habentes adminiſtrationem rerum publicaruȝ teneantur de omni culpa.vide in ver

bo culpa officialis.nũ 1.2.2.vſqȝ in fi.fo.xcvj.
¶ Officialis ꝗ dȝ venire certa die ad officiũ ⁊ tẽpeſtate impeditus nõ potuit ve nire: an noceat ſibi quo ad ſalariũ cõſequẽdum. in verbo impedimentũ poſt verbũ interdictio. ſub nu.4.fo.cxxxviij.
¶ Officiales anteq̃ꝫ officio recipiãt dñt iurare ĩ manib⁹ ꝑncipis ⁊ ſine tali iura mento nõ põt ꝑ aliquẽ exerceri officiũ: ⁊ qui exercet tenet̃ ad penam qua te netur his ꝗ propria auctoritate officiũ ſibi vſurpat: ⁊ ſic pena criminis leſe maieſtatis. vide in ver. iuramẽtũ officialis. ſub nu.1.2.⁊.3.fo.cxl.
¶ Officiales oẽs gñaliter iurare debẽt: ⁊ iuramentũ tale hȝ effectũ q̃ licet offi cialis nõ habebat iuriſditionẽ incõtinẽti cũ ingrediat̃ ciuitatẽ non habebit poſtq̃ꝫ iurauit ⁊ adminiſtratio ſibi decreta eſt. vide ibidẽ: ſub nu.2.fo.eo.
¶ Officialis qui iurauit ſtatuta ſeruare: ex iuſta vel euidẽti cauſa veritatis rei publice ſi nõ ſeruauit ſtatutũ an poſſit ſindicari quid ſi ſint in volumine ſta tutorum ſtatuta cõtraria: ⁊ ſi iurauit ſeruare ſtatuta an intelligat̃ de ꝯſuetu dine non ſublata. vide ibidẽ in ver. iuramẽtũ officialis. nu.4.5.⁊.6.fo.eo.
¶ Officialis negligẽtia cõmiſſa ſine dolo an puniat̃: ⁊ iudex nõ cõdẽnãs de fru ctibus ⁊ itereſſe an videat̃ abſoluere. vide in ꝟ. iudices puras. nu.7.f.cxlvj.
¶ Officialis dȝ prohibere vim fieri itinerãtibus: ⁊ dȝ eis preſtare ſaluum con ductum. ibidem. nu.33.fo.xlix.
¶ Officialis ſi aliquid exigat de facto: ⁊ detur theſaurario dñi: vel communis illud debet reſtitui per dominum vel commune. vide in verbo iudex male iudicans. circa principium. fo.cl.
¶ Officij neceſſitate aliquis aliquid facit: vel participat non ꝑiudicat iuri ſuo: qꝛ iudex id ex immunitate officij faciẽtis non meretur penaȝ ⁊ põt officialis aliquem de domo extrahere: vt officiũ acceptet ⁊ eius occultatorẽ punire. de offenſa officialis. in ver. officiũ nemo. nu.6.§. Si ꝗs.fo.cxciij.
¶ Officiales an finito officio poſſint dona recipere: quid ſi non recipit munera ſed pactus eſſet: an poſſint recipere eſculenta ⁊ poculenta. vide in verbo an finito officio per totum.
¶ Officiales ⁊ notarij qui a iure aliquid recipere prohibentur an videnẽ etiaȝ prohiberi a ſponte dantibus recipere. vide in verbo conſiliarij. vſq̃ꝫ ad nu.2. folio.cxciiij.
¶ Officiales plures q̃ gеſſerũt officium an habeat locũ inter eos exceptio or dinis vel calendarũ. ⁊ quo ordine cõueniant̃ ⁊ an plures ex eodem delicto te neantur inſolidũ. vide in verbo plures. ſub nu.1.2.⁊.3. ⁊ an puniantur oẽs in ſolidũ vel vnus pro altero ibidem vſq̃ꝫ in finem. fo.cxcv.
¶ Officialis ꝓpter pauꝑtateȝ an poſſit remittere collectã vel alid on⁹: ⁊ ſi pauꝑ litigat cũ officiali in ſindicatu: an debeat habere expenſas. in verbo pauper tas. ſub nu.1.fo.cxcvj.
¶ Officialis primi tꝑe fuerũt ꝯmiſſa delicta et proceſſus facti: et tꝑe ſucceſſoris fuerunt exacte pene: an ſint primi offãlis vel ſcdi in ꝟ. an ſi tꝑe nu.1.fo.eo.
¶ Officiales an poſſint remittere penas fiſco acquiſitas: et an puniendi ſint of ficiales acriter penã diſſimulantes. nã rex carolus ſuſpendi fecit quedam iu dicem ꝗ pro homicidio impoſuit penaȝ manus. vide in verb. iuxta predicta. nume.3.vſq̃ꝫ ad nu.4.folio.cxcvij.
¶ Officiales ꝗ in fine ſui officij añ aduentũ ſucceſſoris cancellant denunciatio nes: ⁊ inquiſitiones: vt gratificent an puniẽdi ſint cum velint eſſe nimis gra tioſi. vide. ibidem numero.4.fo.eodem.
¶ Officialis remittẽs penã ordinariã a.l. vel ſtatuto taxatã tenet̃ in ſindicatu. vide in ver. an ſi ſtatutũ. ſub nu.6.§. officialis remittẽs.fo.ccvij.

¶ Officialis nõ pſumit̃ acq̃ſiuiſſe bona:q̃ h3 ex offõ qđ admiſtrauit.itē nõ pſumit̃,ſtare p officialem niſi ſibi fiat proteſtatio.vide in verbo preſumptio officialis.ſub nu.2.fo.ccix.

¶ Officiũ pdeceſſoris durat vſq3 ad initiu3 ſucceſſoris:ꝛ ſi pmiſſio iudici nole officij:et ſuperueniat mutatio pſone:an finiatur illa pmiſſio ꝛ pmittens non teneatur ſucceſſori in officio.vide in verbo.an officialis. ſub numero.4.5. folio.ccxl.

¶ Officialis ſi aliquē tormentauit q̃ mortuus eſt in tortura vel pp̃ter tormēta an teneant̃.l.cornelia de ſiccarijs:aut legitimis indicijs pcedētib⁹ id fecit.aut ſine ꝛ doloſe exceſſit ꝛ tenet̃.vide in ver.an ſi officialis.nu.1.fo.ccxlvj.

¶ Officialis ſi fecerit,bannũ in ciuitate q̃ q̃cunq3 portauerit arma vel iuerit de nocte debeat torq̃ri⁹an hoc caſu dephēſus cũ armis ſit torquēdus.vide in verbo in cauſa pecuniaria.nu.2.fo.ccxciij.

¶ Officiales nõ pñt facere ſtatuta cõtra ius cõe.nec iudex poteſt.imponere noua genera penarum.vide in verbo in cauſa pecuniaria.ſub nu.3.ꝛ.4.fo.eo.

¶ Ordo correctionis eſt:vt princeps primo incipiat a ſeipſo deinde ſubditis.in prohe.nu.3.fo.iij.

¶ Ordo qui ex forma ſtatuti non debet ſeruari in ſindicatu ſi ſeruatus fuerit an valeat proceſſus.vide in ver.an ſi ptãs.nu.16.§.ſi p ſtatutũ.fo.xxij.

¶ Oritur enim indicium ad torturam ex his que vrgere debeant animum iudicis ad credendum maleficiũ:ea credulitate que moueat iudicem:ꝛ ex indubitatis indicijs cõdemnet reũ:ꝛ ex dubitatis torqueat.vide in verbo an in cauſa pecuniaria.nu.4.ibi indiciũ ad torturam.

¶ De litera.P.

Pars que ab iniqua ſnia ſe appellauit:ꝛ deſerta appellatione an poterit iudicem conuenire in ſindicatu.vide in verbo appellatio.ſub nu.2.§.an ſi pars.fo.xlv.

¶ Pacta appoſita in electione officialium ſunt ſeruanda contrarium.ver.ſubijcio.nu.1.§.tñ.fo.lj.

¶ Pax facta a mortifere vulnerato nõ v3:ꝛ teſtator ſi dixerit oib⁹ amicis meis.facio pacem:nõ pp̃terea liberabuntur a pena fiſci.ꝛ per oſculum pacis quod datur in eccleſia nõ vr̃ remiſſus rancor:ꝛ quid ſi femina ſit heres an ſufficiat ab ea ſola habere pacē:ꝛ quid qñ heredes offenſi ſunt minores.vide in §.vlti.circa pdicta .nu.3.ꝛ cũ pluribus ſequen.fo.cij.

¶ Pater nõ tenet̃ de delicto filij:niſi cũ prohibere potuit ꝛ nõ fecit.vide qđ facit ad pulchram queſtionem.vide in verbo mandauit .cl.ij.nu.10.fo.cclxxx.viij.

¶ Pater an teneatur de delicto filij ſi erat preſens ꝛ euaginauit.vide ibide3 eo.numero.ꝛ ſub nu.9.§.filius occidit.fo.eo.

Pena publicationis bonorũ qñ ex crimine venit iponēda tacite.vel expſſe:tũc omnia habentes merum imperium:poſſunt hanc penã imponere.vide in verbo excedunt autem.nu.11.fo.xj.

¶ Per decem annos preſumitur obliuio.vide in verbo ſindicatur .numero.5.folio.xxxvj.

¶ Pena negligentie non habet locum:niſi quando petitur a parte iuſtitia: et ideo ſtatutum imponens penã iudici non terminanti infra tēpus: procedit ꝛ habet locum ſi iuſtitia a parte petatur:nam non preſumitur ſtare per officialem:niſi ei fiat proteſtatio.vide in verbo an et quando.numero.2.§.Que gloſa.folio.xl.

Tabula

¶ Pendente appellatione poteſt querelari contra iudicem. vide in ver. appellatio. nu. 9. folio. xlvj.
¶ Percutiens aliquem ex familia non deferentem ſignum non punitur. vide in ver. familiaris. nu. 5. §. Si aliquis. fo. cxij.
¶ Percuſſus in facie in loco in quo non aderant teſtes: et inquiſitus a curia depoſuit cum iuramẽto q titius eũ percuſſit: an iſta aſſertio faciat indiciũ: ita q titius torqueri poſſit. vide in verb. officialis. nu. 84. q̃dam fuit percuſſus. folio. cclxxiiij.
¶ Pena officialis cõmittentis baratariam eſt quia reſtituit quadruplum dãti. vide in verbo multa. de barataria. nu. 3. fo. lxiij.
¶ Penas contra officiales cõmittentes baratariam: et corrumpentes eos. vide ibidem. nume. 5. fo. eodem.
¶ Pene ſtatute contra cõmittentem baratariam videntur etiã ſtatute contra dantem: et corrumpens actorum magiſtrum perdit cauſam. vide in verbo corruptio. ſub nume. 6. et. 7. ibi pene: ⁊ ibi corrumpens. fo. xcij.
¶ Pena ſapientem facit quem culpa oſtendit inſipientem. in verbo iudices pu ras. in fine. nume. 38. fo. cl.
¶ Pena an ſit exigenda per ſucceſſorem ſi tempore primi officialis cõmiſſa fuerunt delicta ⁊ facit proceſſus. vide in verb. an ſi tp e. nu. 1. fo. cxcvj.
¶ Pena quelibet a iure vel ſtatuto impoſita eſt ordinaria: ſecus a principe: qꝛ omnis pena quo ad principem eſt arbitraria: qui arbitrũ ſumit: ex motu celeſti: ⁊ in pena vniformiter taxata a lege: vel ſtatuto non eſt habenda diſtinctio perſonarum. vide in verb. quid ſi per ſtatutum pro homicidio. numero 4. folio. cxcix.
¶ Pena legis vel canonis an excuſetur quis propter iuſtiſſimã cauſam litigandi. ibidem. ſub nume. 6. fo. eodem.
¶ Pena mitigari ſolet ratione ſenectutis: quia nimis ſenex conuertitur ad ſenſum puerilem. item ratione ebrietatis: et quando poſſit iudex penam altare. vide in ver. licet dicatur. ſub nu. 4. ibi. et rõ minuendi. fo. cc.
¶ Pena ſi eſt arbitraria conſideramus conſuetudinem: quia illa debet imponi que eſt conſueta. item in penis conſuetudo habet vim ſtatuti. vide ibidem. nu. 5. §. ſi pena eſt. fo. eodem.
¶ Pena per iudicem imponẽda debet proportionari delicto: et an ⁊ quãdo pena mitigari debet a iudice: an id pars ipſa petere debeat. vide ibidem. §. Pena per iudicem. fo. eodem.
¶ Penas alleuiari vel relegari a iudice: que ſint et quot dic quinqꝫ ſunt. vt cauſa ſimplicitatis: ruſticitatis: dignitatis. item cũ plurimi ſunt peccantes. vide in verbo quot ſunt que faciunt. per totum. fo. ccj.
¶ Pene vbi plures criminales ꝑ delicto alternatiue imponunt: eſt electio: ⁊ arbitriũ iudicis nõ rei. vide in ꝟ. ſequẽti qꝛ multa. ſub nu. 6 i litera a. fo. cciij.
¶ Pena minorari debet a iudice ꝓpter inopiã ꝓbationis vel vbi q̃s cõdemnat ex preſumptionibꝰ ⁊ indicijs. vide in preallegato ver. ſub nu. eodẽ. fo. eodẽ.
¶ Pena ſtatuti qđ q̃ inſultauerit: ⁊ occideret capite puniat: an puniatur q̃ percuſſit mulierẽ pregnantem: q̃ facit abortiuum. vide in alio verbo tu qui vadis. ſub numero. 3. de eo qui tpe guerre experire volebat bombardas: ⁊ vna fuit fracta ⁊ occidit quendã. ibidẽ. §. ⁊ aduerte. fo. ccv.
¶ Pena furcarum eſt vile ſupplicium. in Francia tamen talis ſuſpenſio non eſt ita ignominioſa. vide ſub numero. 22. et. 23. in preallegato verbo an ſi ſtatutum. fo. ccvij.
¶ Pena aliquando alteratur de perſonali in pecuniarum: propter dignitatem

perſone: ſed propter amicitiam quam hʒ iudex cum parte:an poſſit penam minuere.vbi ſupra. nu. 8.fo.ccvij.

¶ Pena vbi nõ eſt certa dʒ illa iponi :q̃ magis timetur ⁊ ſi male arbitretur qñ ponitur iudicis arbitrio.vide ibidẽ ſub nu.9.fo.eodem.

¶ Pena qñ ponitur in precepto vel mandato principis aut eſt certa vel ſub ira ⁊ indignatiõe:⁊ quenam ſit pena imperialis mandati cõtemptus:an ſit vltimi ſupplicij.vide in verbo.quia ſepe vſqꝫ ad.1.nu.fo.ccxj.

¶ Ptãs vel ali⁹ ex familia ſi finito tempore ſindicatus committant maleficiuꝫ an cognoſcant ſindicatores vel nouus poteſtas:⁊ dñi poteſtates appellant rectores noie finito officio ⁊ durante officio ſindicatus:⁊ priores habentes arbitrium ſindicandi non poſſunt abſoluere poteſtatem:cum nec princeps. vide in ver.an ſi ptãs nu.8.fo.xxij.

¶ Poteſtas an cõtra ipſum ſindicatũ poſſit per ſindicatores fieri inquiſitionẽ gñaleꝫ:⁊ ſi in gñali inqſitione cõdemnari poteſt.ver.an ſi ptãs.nu.19.fo.eo.

¶ Poteſtas offenſus tpe ſindicat⁹:vel etiã eius familia:an offenſor veniat puniendus:ſicuti ſi offendiſſet tempore officij:eodẽ mõ capite puniẽ inferẽs iniuriam officiali durante ſindicatu.ſicuti durante officio.vide in ꝟ. an ſi ptãs. nu.16.fo.xxij.

¶ Poteſtas ſi cõueniatur reſpectu ſui debiti non reſpectu officij:an ſit conueniẽdus coram ſindicatoribus.vide in verbo an ſi ptãs.nu.19.fo.xxiij.

¶ Poteſtas ſi faciat iniuſtitiaꝫ puniẽ aſſeſſor:qui nõ cõtradixit apud acta. idẽ in ſubditis;qr debent cõtradicere prelato.magis facienti.idem in prioribus: qui hoc facerent cũ poteſtate.vide in ver.appellatio.nu.8.fo.xlvj.

¶ Poteſtas qui abſtulit defenſionem punitur:ac ſi occideret innocenteꝫ ⁊ confeſſus nõ appellat :niſi cauſam alleget: ⁊ tñ appellatio cuiuſcũqꝫ recipiẽ :ꝙ eſt veruꝫ :ſi condemnatus eſſet in forma iudicis.vide in ſupra allegato ver. appellatio.nu.15.ibi q̃ dixit ꝙ lꝫ.fo.xlvij.

¶ Poteſtati ſi datum fuerit arbitriũ in cauſis officij ſui: nõ poterit prorogare terminum inſtantie ⁊ cognitionis. liberũ arbitriũ alicui datum reſpicit in ſe bonefidei interpretationẽ.vide in ver.arbitrium .nu.5.fo.liij.

¶ Poteſtas habens arbitriuꝫ vnde pecunia veniat in fiſcũ:vt habent deputati in cõſilio pecuniarũ nõ poſſunt paciſci cum debitoribus.nec poſſunt rebãnire bãnitos.vide in ver.poteſtas.nu.4.§.ptãtes.fo.lvij.

¶ Poteſtati ſi cõceſſum eſt arbitriũ.ꝙ nõ teneaẽ ſtare ad ſindicatum videẽ ſibi remiſſa leuis ⁊ leuiſſima culpa:⁊ nõ dolus nec lata culpa.ibidẽ nu.5. fo.eo.

¶ Poteſtati ſi datur arbitriũ procedendi ⁊ terminãdi etiã de facto in certis delictis:prout voluerit.iſtud verbũ voluerit importat voluntatẽ abſolutam. exceptis fraude:⁊ dolo:⁊ per iſtud verbũ de facto videtur ei ꝯceſſum:vt agere poſſit preter legem:⁊ non cõtra legem: ⁊ habentes arbitrium ſup aliquo ordinamẽto nõ poſſunt aliq̇d ſtatuere p q̇ dominia priuatorũ abducãtur ſine cauſa:in nullo arbitrio quantumcunqꝫ latiſſimo venit illicitum:⁊ illud qđ eſt a iure improbatũ:nam nõ dꝫ excedere terminos iuris.vide ĩ ver.ptãs. nu.8.cum plurib⁹ ſequẽtibus.fo.lvij.

¶ Poteſtas qui ſit iuris ignar⁹ an teneaẽ in ſindicatu:ſi ꝓnuntiauit ſm conſilium iudicũ ſuoꝝ:⁊ aſſeſſor qui format ſententias ⁊ inqſitiones intitulando eas rectorib⁹:an fugiãt p hoc quin in ſindicatu conueniri poſſint:⁊ aſſeſſor an teneaẽ ſi de conſenſu partium cõmiſit ſubſtantialia iudicij.vide in ver. aſſeſſor.nu.1.⁊.2.fo.lviij.

Poteſtas an teneaẽ de imperitia aſſeſſoris:conſilium aſſeſſoris curie non excuſat poteſtatem a ſindicatu:quia ſi aſſeſſor iniuſte appellationi impruden-

tiaꝫ nõ detulit vel per malitiã punit.⁊ eſt opinio iſta de aſſeſſore quãdo poteſtas fuit ille qui eligit.ſecus ſi datus a ſuperiore:⁊ quãdo videt poteſtatem aliquid cõtra ius agere:debent proteſtari apud acta.vide in ver.aſſeſſor.numero.9.ſub littera a.fo.lix.

¶ Poteſtas facilius excuſatur quam aſſeſſor.nam in dolo preſumendo durius agendo cũ aſſeſſore ꝙ cum poteſtate:⁊ aſſeſſor imperitus qui pretori ſuo malũ dedit conſilium tenetur:⁊ no.ꝙ quis in propria patria aſſeſſorem eſſe non poteſt:niſi per quatuor menſes:qꝛ nullus propheta receptus in patria.fallit ide in.ver.aſſeſſor.nu.14.cũ.pluri.ſequẽtibus.⁊ an in propria prouincia quis poſſit eſſe locumtenens.nu.18.fo.lix.

¶ Poteſtas volens imponere penam corporalem ei qui volũtarie ſe poſuit in manibus ſuis vigore iſtius preſentationis non poteſt:quia nemo dominus membrorum ſuorum.⁊ nota contra medicos imprudentes caſtrantes homines:licet illi conſentiant:tamen ſi egritudo nõ eſt mortalis punitur.vide in ver.an ſi delinquens. nu.1.⁊.2.fo.ciij.

¶ Poteſtas durante officio non poteſt petere exequi inſtrumentum quod habeat cõtra ſubditum:quãdo officiali imponitur pena remotionis ab officio põt cognoſcere de crimine contra eũ.vide in ver.officialis per totũ.fo.cvij

¶ Poteſtas eius electio:vel pactum:quod non teneatur ſtare ad ſindicatum:an valeat ⁊ quando a ſindicatu liberatur per verba generalia videtur ſolũ liberari a ſcrupuloſa inquiſitione.vide in verb.electio officialium.numero.1.⁊.2.fo.cvij.

¶ Poſſeſſio tale verbum a ſeruo prolatum intelligit quo ad detentionem:nõ quo ad iuris poſitionem cuius eſt incapax.vide in verbo exced unt autem barones.nu.9.fo.xj.

¶ Poteſtas elect⁹ cũ vnita penſione licet pacto appoſito quod prouentus mulcte ſint domini ciuitatis vel ipſius:poterit ex iſtis mulctis ⁊ penis reparari facere palatium illas deputando ad fabricam:mulctarum cõpedia ſunt deputanda operibus publicis:⁊ veſtimenta damnatorum debent conuenire in neceſſarijs officij.vide in eo.in ver.poteſtas.nu.1.fo.cxj.

¶ Poteſtas poteſt expendere bona communis in amplianda ciuitate:intelligitur enim habere mandatum ad exequendum ea que verſantur in reipu. vtilitatẽ.vide eo.ꝟ.poteſtas.nu.2.⁊.3.fo.eo.

¶ Poteſtatis familia que malefactorem ſe defendentem volentes capere occiderunt:an teneãtur.licet maritus poſſit occidere vxorem deprehenſam in adulterio:non tamen poteſt alteri committere aſſociãs homicidam ad homicidium committendum non punitur de homicidio:ſi principalis licite occidere poterat.vide in ver.familiaris . nu.1.⁊.2.fo.eo.

¶ Poteſtas ſi ex diſpoſitione ſtatuti teneatur pro familia intelligitur ſm iuris interpretationem:niſi familiam exhibeat:⁊ licet dicatur ꝙ rector teneatur pro commiſſis per eius familiam:eſt neceſſe ꝙ iſti ſint in aliquo miniſterio deputati.conſanguinei eni ⁊ amici qui ſtant in palatio non continentur ſub ipſa familia.vide in ver.familiaris.nu.5.fo.cxij.

¶ Poteſtas non habens familiam idoneam ad capiendum malefactorem poteſt inuocare auxilium ſubditorum.⁊ ſi ei obedire noluerint tenentur conditione:⁊ quando quis teneatur de facto domeſticorum.vide in verb.quia ſupra.nu.1.⁊.2.fo.cxiij.

¶ Poteſtas qualiter teneatur de delicto familie ⁊ dominus qualiter quando familia deliquiſſet in re cuius cuſtodia ſpectat ad dominum:⁊ an poteſtas mandans ad recipiendam aliquã poſſeſſionem ſecuta ſpoliatione an tenea

quia illicita non veniunt in mandato generali.vide in ver.an.ex numro.2.3.4.fo.cxiiij.

¶ Poteſtatis familiam impedientes ne ducant captiuū:tenentur de eorum ꝓprio:ꝛ ſi quis occidat bānitū captū in manu familie:ꝛ iſti qui ꝓcurāt ire de nocte:vt intercipiāt ꝛ penā lucrenꝫ puniuntur pena capitali:ꝛ diuidētes predam cū aggreſſoribus viarum viui ſunt cōburēdi:ꝛ in caſibus in quibus teneatur de eius familia.vide in ver.an ex eo.nu.5.fo.cxiiij.

¶ Poteſtas qui tenetur ꝓ ſuis familiaribus:ſi in ſindicatu petaꝫ ab eo ꝙ vnū ex eis repreſentet:aut ſoluat ꝛ ſe excuſauerit ꝙ eū bānierit an libereꝫ.ſtatutum eñ aſtringens poteſtatē teneri ꝓ familia intelligitur ciuiliter:ꝛ nō criminaliter ꝛ diſpoſitione ſtatuti non obſtante non teneꝫ ad ſibi impoſſibile:qꝛ caſus fortuiti viro bonefidei obeſſe non deaent.vide ibidē.ver.an ex eo.numero.21.et per totum.fo.cxv.

¶ Poteſtas ſi alicui de familia mandat vt torqueat in caſu illicito:licet mandans teneaꝫ non tenebitur mandatarius qui tanꝙ executor fecit.ver.poteſtas.nume.6.fo.cxviij.

¶ Poteſtas cōdemnatꝰ ob delictū aſſeſſoris poteſt repetere de ſuo ſalario retinere:niſi ſecū participauerit fraudē:an ſi ꝓmiſit ꝓ officialibꝰ ſuis teneatur ſoluere:vel eos exhibendo:an libereꝫ ꝛ quid iuris qñ naturaliter deceſſit ſine culpa ꝛ dolo ipſius.ibidē in preallegato.nu. ver.8.ꝛ per totum.fo.eo.

¶ Poteſtas an poſſit duos latrones ſuſpendi facere in loco cōmiſſi delicti dato qꝺ locꝰ nō ſit pub.ꝛ an dñs loci poterit ꝯtra poteſtatē agere iniuriaꝝ:nā iure ſtatutū eſt vt in loco cōmiſſi delicti latrones debeāt ſuſpēdi:nā vbi te inuenero ibi te iudicabo.in verb.fuit conſultꝰ.numero.1.ꝛ.2.fo.cxxx.vbi deberet eſſe.xxv.

¶ Ptās qui ſedēs ꝓ tribunali viderit aliquē delinquere ꝛ ibi nullus ſit teſtis ꝛ ipſe fecerit magr̄o actoꝝ ſcribere:deinde cōdēnauit ꝛ cōdēnatꝰ negauerit hoc feciſſe.cui ſtabiꝫ dicto ꝛ iudex qui aliquē alteri iniuriātē condēnauerit an iniuriatꝰ debeat habere partē aliqua iſtius cōdēnationis:nam per penā extraordinariā impoſitā nō tolliꝫ accuſatio ordinaria.ꝛ in iſtis notorijs a condēnatione facta per iudicem non appellaꝫ.vide in verb.notorium.nu.8.ibi.tamen dubitatur.fo.clxxxi.

¶ Poteſtas qui cōdēnat ad deſtructionē bonoꝝ pōt diuidere rem cōem quā hꝫ cōdemnatus cū aliquo ꝛ eanꝰ detrahere:an iudex dꝫ cōtradicente vxore vigore inſtrumenti dotalis reſiſtere quin cōfiſcari faciat:an bona mobilia:an ſtabilia:nā ſecundus creditor offerens primo ſatiſfactionem bonoꝝ audiꝫ.vide in ver.publicatio bonorum.nu.1.fo.ccxix.

¶ Poteſtas ſi ꝑ ſtatutū ꝓhibeaꝫ eū refirmari in offō nō extēdiꝫ prohibitio ad filios eiꝰ vel nepotes:niſi de eis ſpecialē facit mētionē:ꝛ ſtatutū puniēs offendentē poteſtatem nō porrigiꝫ ad filios nepotes vel collaterales officialis ꝗ ꝓhibeꝫ in offō refirmari nō pōt neꝙ ibi ad aliud offm̄ refirmari. Et an refirmatꝰ i offō debeat his ſindicari.vide i ꝟ.refirmatio.nu.1.ꝛ ꝑ totū.f.ccxij.

¶ Ptās ꝗ habuit diſpēſationē a ſuperiore ꝙ nō teneaꝫ retinere aſſeſſorē doctorez an poſſit petere ſalariū ꝓ doctore ꝛ an teneaꝫ ſoluere capiſoldū vel decimā:ꝛ an debeaꝫ ei ſalariū quouſꝙ venerit ſucceſſor.vide in ꝟb.iacta eſt electio.numero.3.fo.ccxxvij.

¶ Ptās ꝗ fuit electꝰ ad officiū ꝛ anteꝙ vadat ciuitas mutat ſtatū vt qꝛ inſurgit tyrānidē vel ꝛc.an debeat hr̄e ſalariū integrū ꝛ in ciuitate ꝺr ſtatꝰ tyrānicus iminere qñ ſubditi voce libera nō pñt defendere bonū pub.ciuitatis et turpe ꝛ verecūdū eſt qn eſſe in loco officialē in quo nō poſſit iuſtitiā libere exercere.vide in ꝟ.ſi officialis decedat.nu.1.2.3.ꝛ.4.ꝛ ꝗſi ꝑ totū.fo.ccxxx.

¶ ptās pōt punire delinquētē non obſtante ſecuritate ⁊ bānito nō poteſt dari ſecuritas: vt veniat ad agendū ꝙ facit ad qōnem mirabilē. vide in ver. ſalu° conductus .nu. 1. fo. ccxxxij.
¶ Poteſtas q̄ ꝓceſſit in cauſis ciuilibus cōtra ſcholarē an teneaꝛ in ſindicatu: diſtingue ⁊c. ⁊ qui ſunt de collegio artis ⁊ artē non exercēt nō gaudēt priuilegio illius artis aliqñ tamen ptās hꝫ iuriſditionē in ſcholares. vide in verbo an poteſtas nu. 1. fo. ccxlv.
¶ ptās ſi tulit ſnīam ſm̄ formā ſtatuti q̄ ſit de directo cōtra formā noue cōſtitutiōis. ſi talis reformatio nō fuit ſibi aſſignata nec illā habeat nō teneꝛ in ſindicatu: ⁊ ſi ſtatutū nō ſit more vtentiū approbatū illi q̄ eum nō ſeruāt nō dn̄r tranſgreſſores ⁊ potius ſtādū eſt ſtatuto quā noue reformationi nō inſerte in volumine: ⁊ ſi ſtatutū nō fuerit per decenniū obſeruatū nō puniꝛ trāſgreſſor: lꝫ per non vſum non tollaꝛ lex. qꝛ ſnīa lata cōtra extrauagantē nō regiſtratā i volumie ſtatutoꝝ valet. vide in ver. ſtatutū. vſqꝫ ad nu. 2. fo. ccxlvj.
¶ poteſtas qui in officio ſibi cōmiſſo nō paruit ſuperioris mandato an teneaꝛ ꝙ facit ad. q. de qua ⁊c. ⁊ lꝫ pnceps ex iracūdia aliq̄d ſeuerius vindicari iubeat p̄ter ꝯſuetudinē vel cōtra ius non ſtatim dꝫ iudex exeq̄ ꝙ facit cōtra miſeros p̄latos q̄ tm̄ timēt literas pape vt non audeant declinare in cōtrariū. vide in ver. mandauit. nu. 1. ⁊ 2. fo. cc. lxxxvj.
¶ poteſtas nō debet mittere bānū ſine ꝯſilio aſſeſſoris qꝛ bānū poteſt eſſe ſibi penale. vide in ver. aſſeſſor. nu. 21. fo. lx.
¶ ptās cū eſſet in officio cōpulit iuriſperitos ſue iuriſditiōis eſſe ſuos aſſeſſores; ⁊ ſibi conſulere in criminalibus ⁊ fiſcalibus an cogi poterit gratis conſulere. vide in ver. poteſtas. ſub nu. 1. fo. lxj.
¶ ptās non poſſit cogere iuriſperitos ad ſibi ꝯſulendum. vide ibidem ſub nu. 4. cogiꝛ q̄s eſſe iudex: niſi rōnabilē cauſaꝫ allegat. vide ibi. ſub nu. 5. fo. lxij.
¶ poteſtas ſi elegerit aſſeſſorem teneatur de eius malo conſilio: ⁊ an ex male geſtis puniatur magiſtratus vel aſſeſſor. vide ibi. nu. 8. fo. eodem.
¶ ptās remoueꝛ ſui culpa. an durare debeant aſſeſſores. vid̄ ibid̄. n̄. 12. fo. lxiij.
¶ poteſtas facilꝰ excuſaꝛ q̄ꝫ aſſeſſor: dꝫ eñ ptās ꝯſilio ſapientis deliberare non ex ſuo capite. vide ibidem nu. eodem.
¶ poteſtas an teneatur in ſindicatu. nu. vlti. ibidem. fo. eodem.
¶ poteſtas ſi facit fieri bānitū ꝙ oēs deb ētes habere a ſuis familiaribus compareant corā eo in certo termino alias non audiantur. an preiudicetur creditoribus ſi nō comparent. vide in ver. bannuꝫ. ſub nu. 1. fo. lxiij.
¶ poteſtas an poſſit: aliquē bānire in bonis: ⁊ ꝙ in bonis bāniri quilibet poſſit damnū dare. vide in ver. bānū. ſub nu. 5. ⁊ an per bānitiōnē alicuius intelligāꝛ eiꝰ bona publica: ibidē ibi ꝙ fallit in feudo. nu. 5. fo. lxiij.
¶ poteſtas ſecū ducens aſſeſſores cōmittentes barratarias teneꝛ ꝓ eis: qꝛ vtiꝛ opera maloꝛū hominum. vide in verbo multa de barrataria. ſub. nu. 3. fo. eo.
¶ poteſtas an poſſit capi facere aliquē malefactorē anteq̄ꝫ ſibi conſtet de crimine: dic ꝙ poteſt ſi timet ꝓpter criminis enormitatē. vide in ꝟ. captura. ſub numero. 12. an ptās. fo. lxvj.
¶ poteſtas an poſſit aliquē captū arreſtare: vt ſocios manifeſtet vl' mādatores vide in dicto ver. captura. ſub nu. 14. ibi poteſtas poteſt. fo. eodem.
¶ poteſtas ſi nulliter ⁊ de facto captos ⁊ carceratos relaxauit: an teneaꝛ in ſindicatu. vide in ver. an ſi poteſtas. poſt verſi. qꝛ plerunqꝫ. ſub nu. 1. fol. lxviij.
¶ poteſtas qui aliquem tenebat arreſtatuꝫ qui debebat liberari: an excuſetur ſi non adhibuit in eo omnem diligentiam: ſi aufugit. vide in ver. an poteſtas. numero. 1. fo. lxxj.

¶ poteſtas

¶ Poteſtas poteſt punire ⁊ caſtigare aliquem ſibi inobedientem: ⁊ aſſeſſores quotidie faciunt incarcerare inobediētes: nec tenentur pro hoc in ſindicatu. vide ibidem. nu. 2. fo. eodem.

¶ Poteſtas ⁊ ſui debeant tractari tanq̄ ciues in ſtatutis ⁊ alijs: quia quilibet poteſtas ⁊ rector cū ſua familia eſt veluti ciuis durante officio. vide in ver. ciuilitas. nu. 1. fo. lxxvij.

¶ Poteſtas pro delicto commiſſo in officio d; puniri de pena ciuium vbi alia pena eſſet in forēſi quia eſt caput ciuium: ⁊ ideo d; eodem priuilegio gaudere. vide in preal. ℣. ciuilitas. nu. 2. fo. eodem.

¶ Poteſtas ſeu alius officialis d; pronuntiare tam in ciuili q̄ in criminali cū deliberatione ſuorum iudicum: tamen non debet cogere aliquem ex ſuis iudicibus ad conſentiendum minis. vide in ℣. cōſilium. nu. 1. ibi poteſtas. ⁊ ibi non tamen. fo. lxxvij.

¶ Poteſtas ſi dicat in ſententia pronuntiaſſe de conſilio aſſeſſoris preſumitur de conſenſu aſſeſſoris ⁊ conſilio pronuntiaſſe. vide in ℣. conſilium prealleg. ſub nu. 2 ſed ſi poteſtas aliquid fecerit ſine conſilio aſſeſſorum ipſi non tenebuntur. vide ibidem. fo. lxxviij.

¶ Poteſtas q̄n male egit aſſeſſores debent recedere ⁊ proteſtari in ſcriptis: in actis. vide in dicto ver. conſilium. nu. 2. vbi ſi poteſtas dedit ſententiam iniquam de conſilio vicarij punitur vicarius ſi de conſilio ſapientis male pronunciauit aſſeſſor etiam non recuſatur. vide ibidē. ſub nu. 3. vſq̄ in fi. fo. eo.

¶ Poteſtas an excuſetur propter errorem iuris ſi aliquid fecit cōtra ius ex conſilio aſſeſſoris. cum mala electio ſit in culpa. vide in ver. an poteſtas excuſetur. nu. 1. fo. eodem.

¶ Poteſtas qui tulit ſniam iniquā de cōſilio iudicū curie tenetur ad penā ipſe ⁊ ſui iudices. vide in ver. poteſtas qui. ſub nu. 1. fo. lxxx.

¶ Poteſtas videt aliquē vulneratū ad mortē decapitauit vulnerātē: ⁊ poſtea eſt ſecuta mors pcuſſi: an fingatur condēnatio iuſte lata. vide in ver. condēnatio per totum. fo. lxxxi.

¶ Poteſtas debet de nocte accedere ad ipſum decapitandum ⁊ ipſum monere ⁊ ad patientiam exhortare quia diuina iuſtitia hoc ſuadet: ⁊ q̄ ſi cum patiētia tolerabit erit ſecutus de ſalute anime ſue. vide in ver. iudex qui. nume. 2. folio. lxxxij.

¶ Poteſtas vel capitaneus an poſſit dare licentiam aſſeſſori ſuo: vt in officio contrahat: quid in prelato eccleſie: quid in yconomo: quid in alijs iudicib'. vide in verbo. contrahere. nu. 9. ⁊ per totum. fo. lxxxvij.

¶ Poteſtas poteſt malos de ciuitatibus expellere: ⁊ vbi magiſtratus corrigendi cauſa. quid fecerit non tenetur iniuriarū. vide in ver. contumacia. ſub nu. 1. cum reliquis vſq̄ ad. ℣. ſequentem an iudex. fo. lxxxviij.

¶ Poteſtates capientes clericos de nocte in aliquo delicto fcā inhibitoria p̄ ep̄m ſi faciunt eis radi caput vt non appareat corona. ⁊ ipſos remittunt: an male faciant ⁊ teneantur. vide in ver. clericus. ſub nu. 5. ibi q' poteſtates capientes. fo. cxj. vbi deberet eſſe. xcj.

¶ Poteſtas an teneatur de dolo ⁊ culpa alteri' officialis ſui collegę. ⁊ an hn̄s arbitrium teneatur de culpa. vide in ver. culpa officialis. nu. 1. ⁊ quaſi p̄ totū vſq̄ ad ver. compoſitio. fo. xcvj.

¶ Poteſtas vel capitaneus: an poſſit de penis fiſcalibus compoſitionibus facere vel remittere: ⁊ an poſſint facere gratiam penarum: ⁊ an poſſint penas corporales in pecuniarias cōuertere ⁊ ipſas differre. vide in ver. compoſitio. ſub nu. 1. cum plu. ſeq. fo. eodem.

¶ Poteſtas tenetur inquiſito ad expenſas: ſi temere contra ipſum inquiſiuit: quia non temere preſumitur pro inquirente: ſi de fama vel indicijs conſtat vide in ver. dicit conſtitutio. nu. 4. fo. cxxxvij.

¶ Poteſtas quando fuit electus pro ſex menſibus proximis ⁊ non potuit venire in termino: quia impeditus: an poſtea veniens ſit admittendus. in ver. impedimentum. poſt ver. interdictio. ſub nu. 30. quod autem non debetur ſalarium poſt adminiſtrationem. vide in verbo impedimentum. ſub nu. 2. ⁊ quando poteſtas. fo. cxxxviij.

¶ Poteſtas ſi ex forma electionis debet ſuo periculo in officio ſeruire per ſemeſtrem proximum: ſuperueniat impedimentum propter quod non pōt deſeruire: an poſſit petere vt ſibi integretur tempus infra quod deſeruire poſſit. vide in verbo ſi poteſtas impedimentum. ſub nu. 4. §. Si ptās. fo. cxxxix.

¶ Poteſtas licet iurauerit ſeruare ſtatuta: tamen poterit alterare penas ſtatutorum ex cauſa: ⁊ dicitur ſeruare ſtatuta. ⁊ ſi iurauerit ſeruare ſtatuta ⁊ nō fuerint ſibi preſentata. vide in verbo iuramentum officialis. ſub nume. 8. vſq; in fi. fo. cxl.

¶ Poteſtas impetitur in ſindicatu de vſurpata iuriſditione: quia cum eſſet in cauſis ciuilibus: vel ſuper annona ciuitatis deputatus iudex epiſcopalis poteſtas ſe intromiſit de cauſis ipſis an teneatur. vide in verbo iuriſditio. ſub nu. 1. quando enim quis habet iuriſditionem ordinariam in certis cauſis: alius ſuperior non pōt illi inhibere ne ſua iuriſditiōe vtatur. vide ibidē ſub nu. 2. item ſub numeris ſequentibus. nu. 3. 4. ⁊ 5. fo. cliij.

¶ Poteſtas an teneatur de delictis ſuorum officialium. ⁊ de his quos ſecū duxit etiam ſi non ſunt de officio. vide in ver. ptās. ſub nu. 1. ſed an teneat de delicto familiaris. ibidem nu. 2. fo. ccvij.

¶ Poteſtas ſi fuerit in officio electus pro vno ſemeſtri ⁊ fuerit impedit⁹ in primo menſe: an reſtituatur ſibi alius menſis: ⁊ ſi non ſeruiat in officio quia ſtetit per communitatem: an habere debeat ſalarium. vide in ver. poteſtas. ſub numero. 3. fo. ccviij.

¶ Poteſtas terrarum an teneatur obedire prioribus volentibus eum impedire vel cogere ad aliquid. vide ibidem nu. 4. fo. eodem.

¶ Poteſtas iurans ſeruare ſtatuta nō tenebitur ſeruare ſtatuta illicita ibidem.

¶ Poteſtas an poſſit punire aliū officialem ſeu aſſeſſorem: nec expectare vt puniatur a ſuperiore: vel a ſindicatoribus. ⁊ ſi delinquit extra officium in aliū an de hoc poſſit cognoſcere. vide in ver. poteſtas. ſub nume. 1. ⁊ 2. fol. ccviij.

¶ Poteſtas debet tractare officiales bene non ſicut berruarios: nec debet prohibere camerlingū cognoſcere inter ſuos ſubditos: debet tamen officiales curie arcere ne opprimant ſubiectos iniurijs: ⁊ malos pōt expellere de ciuitatibus. vide ibidem. §. Poteſtas debet. fo. ccix.

¶ Poteſtas proficiſcens extra ciuitatē diſcurrendo per comeatum: non poteſt grauare comitatenſes vt portent victualia: ⁊ tenetur conducere officiales ſuos ſumptu ſuo: ⁊ ſuis iudicib⁹ infirmis emere medicinas. ibidē nu. 5. fo. eo.

¶ Poteſtas ex cauſa an poſſit facere filium ſuum vicegerentem. ⁊ an vicegerens conſtitutus in officio poteſtatis per ſuperiorem poſſit reuocari per ptātem. vide in. ꝟ. an ſubſtituens. nu. 10. fo. ccxlix.

¶ Princeps deo rationem pro ſubditorum iniuſtitiis reddere tenetur. vide in ꝟbo ſindicatiui officialium. nu. 1. fo. ij.

¶ Princeps pre ceteris abſtinere debet a vindicanda re quam vendidit ne ſit dominator in populo. vide in verbo: qui alios. nu. 2. fo. 3.

¶ Principes ſeculi quomodo querant aliorum vitam corrigere qui ſeipſos nō

corrigant. ibidem nu. 6. fo. eodem.

¶ Princeps ymago diuinitatis eſt: tyrānus vero: eſt aduerſarie fortitudinis et prauitatis ymago. in ver. an liceat regē tyrā. occi. nu. 1. fo. ix.

¶ Princeps recipit planſtra ꝛ curr⁹ ab inuitis ſoluta mercede. alij vero officiales a volentibus tantum. vide in ver. excedunt aūt barones. nu. 5. fo. xj.

¶ Princeps non debet ſubditos ſuos male tractare ꝛ bono principi non conuenit cupiditatis auaritie theſaurum implere pater em̄ dicitur ſubditorum in proſpiciendo eorum commoda neqꝫ publica loca alicui concedere poteſt cū incommodo, vſus pub. regna enim ꝛ principatus ſunt non tam ad vtilitatem ipſorum ꝙ ad commoda ſubiectorum. vide in ver. excedunt etiam numero 18. folio. xij.

¶ Princeps duces marchiones comites que ſint iſte perſone ꝛ an dicuntur excedere opprimendo ſubditos tallijs: exactionibus ꝛ ſimilia faciendo ꝛ ſe in ſpiritualibus intromittendo. vide in ver. dicēdū. nu. 1. fo. xv.

¶ Princeps incidit in exceſſum ſubijciendo liberos homines ſeruituti ꝛ inobediendo ſuperioribus ſuis. non ſeruando miſericordiam pauperi. ꝛ quando eccleſiaſticos non honorat ſicut ſunt debiti: ꝛ qñ de facili faciūt guerras propria auctoritate. vide ibidem. nu. 4. 5. ꝛ. 6. fo. eodem.

¶ Principes excedere dicunt̄ offendendo ſubditos vaſallos ſuos differēdo iuſtitiam affligendo partes laboribus ꝛ expenſis. vide ibidem. numero. 7. ꝛ. 8. fo. eodem.

¶ Precaueant iudicantes ne nocte vagentur: quia veritas ꝛ iuſtitia odium pariunt condemnatis. vide in verbo excedunt, conſiliarij. in fine verbi. fo. xvj.

¶ Princeps priuilegium concedendo videtur caſum incogitatum intelligere. ſicut ius intelligit: nam talis preſumitur intentio in priuilegio: qualis eſt legis ſcripte tamen in verbis generalibus non videtur concedere iniquū ꝛ abſurdum. nam ꝑ ſimplicem reſcriptum principis nō vr̄ inhabitari inhabilis. nam ſi ꝑ principē cōmittat̄ cauſa recuſatione remota nō intelligit̄ remota recuſatio euidens vel iuridica. vide in ver. eſt tñ. nu. 1. cum plu. ſeq. fo. xxvij.

¶ Priuilegium diſponens ꝙ quis conueniri non poſſit ſi contra agentem non opponat̄ exceptio vꝫ ꝓceſſus ꝛ ſi opponat̄ nō lꝫ reddi ius actori: neqꝫ audiri. vide in ꝟbo licꝫ dicat̄. ſub litera. a. fo. xlj.

¶ Princeps licet a ſua ſententia appellari non poſſit poterit tamen ſupplicari. ſupplicatio impedit executionem. ꝛ licet dicatur ꝙ ergo ad poſſeſſorium nō appellatur eſt verum quo ad executionem impediendam: ſolet etiam dici ꝙ a tribus ſentētijs: nec agit̄ nec excipitur niſi facta executiōe. pōt tñ de nullitate agi. vide in ꝟ. an ſi ſtatuto. nu. 4. fo. xlix.

¶ Princeps ſolus remittit penas ꝛ bonus iudex non debet penam probati criminis minuere. ꝛ nullus alius ꝙ princeps ante ſententiam in criminoſo tāꝫ in ordinarijs ꝙ in extraordinarijs poteſt ratione perſone etatis ꝛ ſcandali ampliare ꝛ artare penam. ꝛ pena que imponitur per compoſitionem obtinet vicem pene legalis. vide in ver. an facta. nu. 2. ꝛ. 3. cum plu. ſeq. fo. xcix.

¶ Princeps nō poteſt remittere penam corporalem delinquenti ſine cauſa. nec iudex inferior poteſt alterare nec minuere parte non concordata ꝛ quando princeps remittitur non intelligitur remiſſum niſi inquantuꝫ ſpectat curie ſue. vide in verbo quia pluries. numero. 11. cum plu. ſeq. fo. cj.

¶ Pro compoſitione facta aliquid ſoluens. an videatur confiteri delictū. vide in. ꝟ. an officialis. nu. 2. fo. cij.

¶ Procuratori ſi ſoluatur indebitum ꝛ dominus ratificet conducitur a dño et officialis auferens pecuniam de facto ꝛ dans eam ſuperiori ſuperior tenet̄

ad reſtitutionem.poteſtas enim non tenetur pro factis extraiudicialib⁹ familie:niſi mandauerit vel ratam habuerit. vide in ver.poteſtas.nu.2.et.3. folio.cxviij.

¶ Prorogatio iuriſditionis non requirit expreſſum conſenſum: ſed tacitū:nā prorogatio dat vſum iuriſditionis non habenti:qđ facit ad illud qđ nullus poſſit cognoſcere de preſentationibus inſtroꝝ hñtibus executionem paratam.vide in ver.inſtrumentum.nu.1.et.2.fo.cxx.

¶ Probabilis dubitatio excuſat a culpa:ꝛ quāto iuniores tāto pſpicatiores:et antiquiori opinioni ſtanduꝫ eſt:niſi notorie cōſtaret ꝙ male dñt:naꝫ opinio doctoris non eſt ponderanda::ſed rō et vbi hincinde ſunt opiniones ſi detur ſententia pro vna opinione non poteſt dici nulla: et illi que fauet ſubſiſtētie actus fauendum eſt.vide in ꝟ.an ſi iudex:numero.7.§.Uñ in tali.fo.clviij.

¶ Prohibitio minis vel verbis facta ab illo cuius prohibitio inducit metum terribilem:hꝫ ac ſi manu armata talis prohibitio fieret.vide in ꝟb.ſindicantur.el.v.nu.18.ibi.et adde ꝙ ſingulariter.fo.xxxvj.

¶ Propter iuſtitiā a iudice ſeſari neglectā vel denegatā pōt adiri iudex eccliaſticus:ꝛ talis denegans puniť capitaliter:aliqñ eſt excōicatus.ꝟ.an et quando.nume.1.et.2.fo.xl.

¶ Preceptum iuſtificatur per naturam cauſe: et preceptum iudicis factum ſine cauſa iuri non derogat:et preceptum iudicis iudiciale eſt interlocutoria ꝛ ſi fiat ſine cauſe cognitione non habetur pro nuda citatione:et qñ periculū eſt in mora frequenter iudices incipiunt a precepto:et illud poſtea iuſtificant ꝑ examinationeꝫ cauſe:ꝛ preceptum dꝛ nudum qñ in ſe iuris remedia nō includit.vide in ver.quia ſepe.nu.7.ibi.Itē quia natura cauſe. fo.ccxij.

¶ Precepta que recipiuntur poſt lit.ↄteſt.ſunt diffinitiua:ꝛ oriť ex eis actio infactum:et debent preferri in ſcriptis ꝛc.tñ preceptum et diffinitiua, interduꝫ ponuntur pro eodem:et precepta debent iuſtificari per dñm ſi ſenſerit ſe grauatum ꝛc.et ſi non apponitur clauſula tale mandatum non tenet:et ide o mādatum iudicis ꝙ ꝗs exeat de poſſeſſione:niſi ſenſerit ſe grauatum dꝛ conditionale:et reo cōparente ꝛ dicente ſe grauatum reſoluitur in ſimplicem citationem.ibidem.nu.11. folio eodem.

¶ Precepta ſeu banna nō requirunt partis preſentiaꝫ:ſed proclamatio ſufficit et iudex ſi vellet ſtatuere circa ſtatuta ciuitatum reꝗritur conſenſus concilij ciuitatis.debitor confeſſus in. pñtia iudicij pōt in termino quatuor menſium incarcerari:niſi caueat vel bonis cedat.vide in ver.reſtat videre.numero.1.ꝛ 2.folio. ccxiij.

¶ Probantes de dñio alicuius rei per teſtes.qñ ſunt due partes quid debeat facere iudex vt non teneatur in ſindicatu: an fieri debeat ſicut qñ producuntur duo teſtamenta eodem die facta ꝙ facit ad qōnem de equa.ea eniꝫ q̄ liquide probari non pñt probantur per veriſimiles ↄiecturas et īdicia ꝛ preſumptiones.vide in ver.probatio. nu.1.et.3.fo.ccxv.

¶ Probationes in ſindicatu reꝗruntur euidentes:tñ data ipſius officialis compulſione vel violentia: aliqua pōt probari quātitas rex:quas officialis per concluſionem receperit per iurm paſſi concuſſionem:et ſi quis dixerit ſe aliquid dediſſe officiali an ſtetur ſuo dicto cum iuramanto.vide in ver.ↄtra officiales.:nume.1.fo.eodem.

¶ Probationes in cauſa ſindicatus debent eſſe euidentes:lꝫ alias teſtes ignoti admittātur cum tortura:non tñ admittentur in cauſa ſindicatus:ꝛ iudex qui in ſindicatu impetiť de cōmiſſis dꝫ cōuinci legitimis:et diſertiſſimis ꝓbationibus:et ex quinqꝫ ſpeciebus ꝓbationum dicitur quis conuinci: ꝛ captus in

fragranti crimine ex eo ſolo dr̃ cõuictus. ibidem. nu. 6. fo. ccxvi.

¶ Probatio in ſindicatu qualr̃ fiat contra officialem qui aufugit de cõmiſſis vel extortis per ipſum. vide ⁊ eximens aliquem de carcere tenetur creditoribus etiam ſi carceratus eſt reductus ad carceres. in rub. p̃ceptũ. vide in verb. probatio. in ſindicatu. nume. 1. folio eodem.

¶ Procurator finito offõ p̄ officialẽ an poſſit ſtare p eum in ſindicatu: et q̃d ſi in aſſeſſore deſtinato ad aliã prouinciam an poſſit conſtituere procuratorẽ: ꝙ limita non procedere: vt hic et ille qui vocatur ad ponendum cõputum rõnis de geſtis in officio non poteſt procuratorem conſtituere. vide in ver. procurator. numero. 2. et. 3. fo. ccxvij.

¶ Princeps ſniãs iudiciũ recte latas vno verbo extra ordinem ꝓcedendo: caſſare põt: et ſine veritate nemo experitur. et p iſta verba iuſtum et verum decernas non videtur a iure diſceſſum: et veritas eſt mater iuſtitie: ⁊ curſus temporis non immutat ſubſtantiã veritatis: q̃ occultari non poteſt: neq; valet ſtatutum auferens facultatem iudicandi ſm̃ veritatem. vide in ver. reſtat. numero. 7. folio. ccxlj.

¶ Princeps q̃ ſimplr̃ reſcribit qđ delatores armorũ torq̃ri debeant: an ſi miles fuerit repertus cum armis: an poſſit torqueri: vel ſi reperiatur equitantẽ extra muros ciuitatis in itinere: an p hoc poſſit capere doctorem: an poſſit torquere ſenem et iuniorẽ: nam gñalis prouiſio non ſe referet ad eađe quib⁹ eſt ſpecialiter prouiſum et priuilegium ſpeciale non tollitur per gñale ſubſequens. vide in ver. mandauit. nu. 2. §. q̃d eſt. fo. cclxxxvj.

¶ Princeps dando alicui gñaliſſimã ptãtem non põt talis tollere conſtitutiones anteriores a principe conditas vel confirmatas in loco. ibidem numero 5. folio. cclxxxvij.

¶ Probatio concurrens contra aliquem qđ alias ſimilia fecerat: delicta erit aggrauatio indiciorum aliorum contra ipſum: et indicia an ſint ſufficientia vel ne committitur iudicis arbitrio: et quãdo contra aliquem aliquod eſt probatum delictum ſemper contra eum laborat ſuſpitio in eodem gñe mali. vide in ver. tortura. el. ij. nu. 4. fo. cclxviij.

¶ Probatio admittitur quo ad indicia per viam ſignific. vt ſi in vna domo reperiatur puer occiſus et vicinus deponat ſe audiſſe puerum plorantem: an valet iſta probatio. ſilr̃ ſi occiſus exhibeatur oculis occiſorum: et ex vulnerib⁹ ſanguis rutilabit: q̃ experientia erit indicium magnum a qua non erit p iudicem recedendum: cum ſit oim rerum magiſtra. et dicit Cicero ꝙ ꝓuerbium eſt generale cui conſuetudo fidem attribuit: et opinio cõis ſenſum accommodat: et incorrepte integritatis. ver. acquieſcit. vide in ver. mandauit. numero 28. folio. ccxcj.

¶ Prouinciales autem dicuntur qui in prouincia hñt domicilium. vide in verbo aſſeſſor. ſub nu. 20. fo. lix.

¶ Preſides ⁊ rectores an poſſint ſibi eligere aſſeſſorem. vide ibidem. ſub numero. 32. folio. lxi.

¶ Precauere nemo ſe põt a proditione: nec poteſt quis diuinare malũ exitum: nec qui ſecuta fuerunt ſecrete ſpũ dei plenus quis poteſt diuinare. vide i ver. an ſi plures. nu. 8. 9. ⁊. 10. fo. lxxiij.

¶ Prohibetur quem diu in carceribus macerari: quia non ad penam: ſed ad cuſtodiam dꝫ eſſe carcer. vide in verb. licet dicatur. nume. 1. ibi. quia non ad penam. folio. lxxv.

¶ Propoſit⁹ regimini alicui⁹ eccl'ie: et ſic illi militie efficit ciuis illi⁹ ciuitatis vſq; q̃ duret in illo offõ ſine exercitio. vide in v̾bo ſtatutũ. ſub nu. 2. fo. lxxv.

¶ Prelatus an poſſit emere rē eccl'ie cum conſenſu capituli. et q̄d in yconomo. vide in ver. ꝯtrahere. nume. 9. fo. lxxxvij.
¶ Princeps ex cauſa pōt remittere penam. vide in verb. an ſi tpe. nu. 2. fo. cxcvi.
¶ Prouocantur ſuperiores ad miſerandum ſexdecim rationibus de quibus in verbo quot ſunt que faciunt. nu. 2. in fine. fo. cci.
¶ Princeps conceſſit ptāti vt familiam ſuaȝ ad ſe venire faciat in officio non alios pōt adducere ꝙ̄. ſuam vxoreȝ liberos ⁊ ſeruos: non alias perſonas. etenim non videtur eſſe familia filij. vide in ver. ptās. nu. 42. fo. ccvij.
¶ Preſumitur contra officialem: q̄ ad aliquid agendum procedit ſine iuſſione principis: et preſumitur officiales plura mala ſcire: ⁊ ꝯmittere ꝙ̄ alij ⁊ in officiali ſemꝑ preſumitur extorſio: itē in officiali recipiēte mutuū preſumitur barataria. in verb. preſumptio officialis. nu. 1. 2. et. 3. fo. ccix.
¶ Premiū ſi petat officialis q2 capit delinq̄ntē: ſi eſt factū bānum: ꝙ q̄ cepit taleȝ malefactorē habeat tale premiū: an debeat̄ ſibi: ⁊ q̄d ſi cepit in villa malefactorē ex neceſſitate: ⁊ in caſu talis banni ſi vnus ſocius reuelauerit ſociū ⁊ q̄ñ ſtatut ūdat premium accuſatorib⁹. vide in ver. premium. nu. 1. et. 2. fo. ccx.
¶ Premium an debebit̄ de bonis ꝓprijs ciuitatis: ſi q̄s ſurripiat librū alicui q̄ poterit eſſe vtilis publice vtilitati. vide in ver. p̄miū. ſub nu. 4. 5. ſiq̄s. fo. eo.
¶ Preceptum ſi faciat iudex vbi ꝓceditur extraordineȝ in delictis an valeat? ⁊ ſi famulus repiat aliquē cum armis: ⁊ faciat hoc ponere in actis: an. ꝑ illam relationē poſſit iudex facere p̄ceptum ꝙ ſoluat penam maſario cōis. vide in ver. vbi proceditur per totum. fo. eo.
¶ Precepta aut ſunt iudicialia aut extraiudicialia. vide i ꝟ. q2 ſepe. n. 2. f. ccxi.
¶ Prelatus poteſt mādare ſine cauſe cognitione in his que ad ſui offm̄ ꝑtinet. ibidem. num̄. 7. fo. ccxxij.
¶ Priceps ꝙ̄uis dicat i priuilegiū eū ptāte ſubſtituēdi intellr̄ tale ꝑuilegiū ciuili modo: et ſ꞉m ꝙ ius itelligit̄. in ver. an ſubſtituēs. nu. vñ ꝙ̄uis. fo. ccxlix.
¶ Princeps ſi ꝯceſſit iuriſditionem ordinariā ad bñ placitū: et morit̄ expirat iuriſditio añ aduentuȝ ſucceſſoris: ⁊ an mandatū factuȝ vltima die regiminis: dic ꝙ non. vide in ver. an officialis. nu. 1. fo. ccl.
¶ Pñtatus in examine ſcholaris a bono doctore preſumitur bonus ⁊ ex bonitate notarij p̄ſumitur ꝓ inſtr̄o ꝙ ſit legalr̄ cōfectū: q2 bona fama notarij hoc operat̄. vide in ver. fui ſemel. ſub nu. 4. et. 5. fo. cclvij.
¶ Preſumptiue dr̄ culpabilis: et preſumit̄ cōtra vxorē q̄ tacet de morte viri in domo interfecti. vide in ver. tortura. nu. 8. fo. cclix.
¶ Preſūptio an ſit idē ꝙ idiciū. vid̄ i ꝟ. ⁊ i indicijs. ſub n. 2. ibi ⁊ adde. f. cclxiiij.
¶ Producit aliq̄s inſtr̄m falſum accuſat̄ ipſe ꝓducens: ⁊ notarius de falſo qui aufugerūt an inducat̄ p̄ſumptio vel ꝓbatio falſitatis ꝯtra notarium. vide in ver. an teſtes reprobati. ſub nu. 3. q2 fuga delictum vocatur. fo. cclxvi.
¶ Purgata qualr̄ et q̄ñ dicātur indicia. vide in ꝟb. modo videndū. ſub nu. 8.
¶ Purgat̄ indiciū ſi ꝓbetur ꝙ ſit bone fame. vbi. ſ. eo. nu.

¶ De lr̄a. Q.

Quiſe in officio laudabiliter habet publice cōmendand⁹ eſt. vide in verbo ſindicatui. nu. 8. fo. iij.
¶ Qui alios vult iudicādo corripere ſua dȝ prius malefacta emēdare: is em̄ pōt de errore alterius iudicare qui non hȝ q̄d in ſeipſo condemnet. vide in ꝓhe. nu. 1. et qui in alteruȝ paratus eſt dicere omni vitio carere dȝ. vide ibidem. fo. iij.
¶ Qui non timet iuſtum iudicē non credat eum beniuolum vel pacificum inuenire. vide in ver. poſt imperatoꝝ. nu. 36. fo. vi.
¶ Quis pōt ꝯuocare amicos ⁊ vicinos ꝓpulſanda iniuria ſine violentia. vide in ver. ꝓpone. nu. 3. fo. xxiiij.

¶Qui promiſit aliquem non offendere adulterando vxorem non dr̃ offendere. dñs eñ qui concubuit cum vxore vaſalli priuatur proprietate feudi et dñio vaſalli. vide in ℣. adulteriũ. nu. 5. ibi. qui pmiſit non offendere. fo. xliij.

¶Qui non ſe appellauit a ſnia an poterit agere contra iudicem de imperitia: et ſi iudex qui confirmauit primã ſniam factã p imperitia an faciat litẽ ſuã vel primus. vide in ver. an ſtante. nu. 6. fo. l.

¶Qui hʒ arbitriũ aliquid male faciendi excuſatur rõne arbitrij: ſi male faciat verba liberꝝ ꝛ plenũ arbitriũ importãt liberã volũtatẽ abſtractã a re. iu. nam iniquũ arbitriũ nunq̃ intellr̃. nã ex arbitrio nõ poterit q̃s tollere ius q̃ſitum ex p̃ſcriptione: nec tollere exceptiões macedoniani. 1. ꝛ. 2. ℣. ptãs. n. 2. f. lxvj.

¶Quo qualr̃ et qñ intelligat̃ facta ſatiſfactio vel ɔcordia a deo vt iudex poſſit penã alterare vel minuere: nã dʒ pri⁹ reſtitui facere furta ꝛ expẽſas medicoꝝ ſicut occurret. vide in ℣. q̃ pluries. nu. 1. 2. et. 3. fo. 1.

¶Quis vt poſſet eſſe iudex ptãtis affirmauit ſe doctorẽ cũ nõ eſſet: an dẽat puniri: ꝛ ſtatutum diſponẽs q̄ iudices ptãtis debeãt eſſe doct. ll. an creati ex p̃uilegio ɔtineant̃ ſub verbis ipſi⁹ ſtatuti: ꝛ ſi ptãs duxerit aſſeſſorẽ q̃ erat iuriſpit⁹ ſcie eminẽti an ſtatuto ſit ſatiſfactũ. vid̃ in ℣. doctor. n. 1. §. is q̃. f. ciiij.

¶Quilibet officialis durãte offõ ɔuenit̃ ſi in ſuo offõ deliq̃t: nõ tñ cõuenit̃ corã ſindicatorib⁹. ver. officialis. nume. 3. et. 4. fo. cvij.

¶Quidã erat ɔdẽnat⁹ q̄ ſibi extraheret̃ oculus dexter executor p errorẽ extraxit ſiniſtrum: an ptãs poſſit ſibi ſm̃ formã cõdẽnatiõis facere ei exhiberi dextrũ: ꝛ q̃d qñ q̃s volẽs pcutere vnũ aliũ pcuſſit: ꝛ ſtatutũ loq̃ns ꝛpuniẽs eruẽtez oclm̃ nõ hʒ locũ i eo q̃ effodit oclʒ nõ vidẽtẽ. vide i ℣. exec. ſniaꝝ. ñ. 4. f. cix

¶Quis i cauſa alimentoꝝ obtinuit ſniam ꝓ ſe a qua appellatur q̄ interim appellans tenetur dare expenſas appellato. ꝛ idem diuidendum eſt ſi litigaret cum fiſco. vide in ver. expenſe. nu. 2. et. 3. fo. cx.

¶Querelantes contra ptãtez in ſindicatu: an ſuccũbant qñ non ꝓbant: et appa ret q̄ iniuſte querelatum fuit an eo modo quo iudex temere ɔtra aliquem inquirens non tenetur ad expenſas. ibidem nu. 4. fo. cxiij.

¶Qui ad auxiliũ cõuocãtur cogãtur a iure auxiliari familie curie ad capiẽdũ ꝛ ducẽdũ ad carceres i obediẽtẽ: nõ tñr iniuriaꝝ. vid̃. i ℣. familiaris. n. 3. f. cxij.

¶Qd̃ fecerũt familiares ptãtis p̃ſumatur ɔ̃ eũ: vel q̄ ipſe mãdauerit ꝛ q̃d poſſeſſione occupata ꝛ repta penes dñm. et an rectores tenẽãtur de facto familie: ꝛ ſi ptãs multos cõuocauerit cauſa debellãdi domũ: an ſi paſſi ſint ꝑpter hoc damnũ teneatur. vide in ver. an ex eo. nu. 1. fo. cxiiij.

¶Querela data in ſindicatu ɔtra officialẽ indebite q̃ fuit abſolutus an ɔ̃ iniuſte q̃relãtes poterit ager̃ actiõe iniuriaꝝ. vide in ℣. iniuria. n. 1. ꝛ p totũ. f. cxxxj

¶Qñ pro aliquo negotio pñt adiri plures iudices: lʒ vnus aditus ſit negligẽs ꝓ hoc non facit litem ſuã: quia ab alio potuit ɔſequi niſi eſſet impedit⁹ multitudine cauſaꝝ. vide in ℣. ɔtra magr̃atum. nu. 7. ibi. ꝛ hoc caſu. fo. clxxviij.

¶Quis nõ põt exercere offm̃ in quo ſemel deliquit: nã notarius ɔdẽnat⁹ de falſo inſtr̃o non põt offm̃ notariatus exercere: opʒ magiſtratus habere mũdas manus ꝛc. vide in ver. officia. nu. 4. §. non põt. fo. clxxxvj.

¶Quis lʒ non poſſit eſſe aſſeſſor vel iudex in ꝓpria p̃ria nõ ꝓhibet̃ eſſe locũtenens vel delegat⁹. ꝛ hñs ptãtem ſubſtituẽdi a pricipe ſi locũtenẽtẽ faceret vel ſubſtitueret ſubſtitut⁹ nõ poſſet aliũ ſubſtitutũ facere: ꝛ cãe ſanguinis nõ pñt expediri p vicariũ gñalẽ. vid̃ i ℣. an ſubſtitu. n. 4. ꝛ. 8. f. ccxlviij. ꝛ. ccxlix.

¶Quilibet ſuperior malefactorez ſibi ſubſtitutum ſm̃ maius et minus torq̃re põt. ꝛ in extraordinarijs criminib⁹ q̃s fuſtigat̃. et qñ ſummat̃ indicium. vide in verb. tortura. nume. 3. fo. cclxviij.

¶ Qui dicit debitorē ſuſpectū debet ꝓbare: ⁊ is q̇ ipō̄t ꝓpria auctoritate facere. ſi addit iudicē nō requirit̄ libellus ꝑ licentia. vide inverbo captura. ſub numero. 4. ſuſpitio autem videt̄ imminere qn̄ ex ꝓbabilibus coniecturis. vide ibidem nu. 5. fo. lxv.
¶ Quis habet debitorē ſuſpectū de fuga: an ſua auctoritate poſſit capere ⁊ euȝ ducere ad iudicē. vide ibidē nu. 14. fo. lxvj.
¶ Qui facit aliquē capi q̇ apparet innocens debet puniri ad ſilitudinē ſupplicij: quia innocētes nō debēt capi nec grauari ſumptib⁹: nec in aliquo alio. vide in verbo quia plerunq;. ſub numero. 3. ibi ꝙ quamuis iudex in criminali poſſit. folio. lxvij.
¶ Qui aliquē capere pō̄t non pō̄t ipſum dimittere vltra. xx. horas niſi habebat correctorem vt eſt pater q̇ pō̄t filiū capere ⁊ includere ⁊ dn̄s ſeruum. idem in vxore quam pō̄t vir corrigere: ⁊ caſtigare ⁊ in vinculis ponere in alijs autem ſecus: ſed habet locū ꝙ dictum eſt ſupra de. xx. horis. vide in verbo officiales ſub nu. 2. vſq; in finem ver. fo. lxx.
¶ Qui cū fideiuſſorib⁹ liberādus erat a carcerib⁹ aufugit ꝑdit bn̄ficiū. vide in ver. carcer ⁊ carcerat⁹. ſub nu. 2. ibi ⁊ nota principium. fo. eo.
¶ Qui ſemel aufugit licet alias nō eſſet diligēter cuſtodiēdus erit ꝑpterea carcerandus: ⁊ diligētius cuſtodiēdus: an modo cuſtos carceris punit̄ ſi non cuſtodiuit illum q̇ erat de ꝓximo relaxandus ſicut illū qui erat de ꝓximo cōdēnandus. vide in ver. an ptā̄s. ſub nu. 2. fo. lxxj.
¶ Quilibet preſumitur velle redimere ⁊ poſſe ſanguinem ſuum per fas ⁊ nefas. vide ibidem nu. 5. fo. eo.
¶ Quid cn̄ ſi cōſanguinei intra lignū pforatū: vel inter planellas ſotulares zoculos: aut intra vnā tabulā ꝑ cubili ſternēdo vel ꝑ igne faciēdo ferrū impoſuerunt: ꝙ cogitari nō poterat cū quo cathenas limauerūt: an ſit ⁊ eſſe dr̄ ſine dolo ⁊ culpa carcerarij. vide in ℣. an ſi plures. nu. 10. ibi. Qui em̄. fo. lxxiij.
¶ Quod ſm̄ cōſuetudinē fit iure vr̄ fieri: qꝛ id qđ eſt cōſuetū fieri eſt neceſſariū. vide ibidem ſub nu. 15. fo. eo.
¶ Qui dolum vel culpā allegat probare debet. vide inver. qualiter autē. nu. 2. ibi. qꝛ qui dolum. fo. lxxvj.
¶ Qui latitat ne carceret̄ nō dr̄ aufugere: ⁊ an ſit delictū ꝙ publica cōſuetudine permittit̄. vide in ver. qualiter autē. ſub nu. 3. q̇d ſi condēnatus in carceribus aufugit. vide ibidem nu. eo.
¶ Quilibet pō̄t reſiſtere iniuſtitiā faciēti nō aūt i alijs caſibus vbi iuris peritia requirit̄. vide inver. cōſiliū nu. 1. ſub lr̄a: a. fo. lxxviij. in principio.
¶ Qui modū nō ſeruat alr̄ dicit ⁊ ſiquid cū cōſilio fieri teneat̄: ⁊ faciat ſine. vide in ℣. dicit̄ in literis. ⁊ nu. fo. lxxix.
¶ Qn̄ agit̄ de maleficio exprimēdū eſt certū nomē hoīs occiſi ſi poteſt illud nomen ſciri qꝛ erat cognitū: ſec⁹ ſi erat incognitū vt peregrinus. vide i verbo cōfeſſio. nu. 2. ibi ꝙ licet vbi agit̄. fo. lxxxj.
¶ Qui accuſauerit iudicē qꝛ dedit ſibi pecuniā ⁊ nō ꝓbauit ſi iudex fuit abſolutus: an poſſit talis ex hmōi ſua cōfeſſiōe cōdēnari quia iudex corruptus famā perdit. ⁊ vide in ver. corruptio. nu. 5. §. an q̇. fo. xcij.
¶ Qui negligit iniuriantem corrigere peior eſt iniuriante. vide inverbo quero. ſub numero. 2. fo. xcviij.
¶ Qn̄ ꝓcedit̄ ad denūciationē vel accuſationē accuſatoris vel denūciatoris per inq̇ſitionē: an poſſit accuſator facere repulſam teſtiū qꝛ ipſius loco ſuccedit filius vel qꝛ eſt loco fiſci. vide in verbo ⁊ aduerte quod dicte conſtitutiones. numero. 2. fo. cxxxv.

¶Que cōceduntur meri et mixti imperij maioribus iudicibus ſpecialiter non veniunt in generali conceſſione iuriſditionis:niſi expreſſe dicatur. vide in verbo an ſubſtitutus.nu 8.ibi vbi cauſe meri.fo.ccxlix.

¶Qui eſt prouocatus ad duelluz ſi moriatur in illa die qua debeat intrare.bellū an pſumatur mortuus pre timore.vide in verbo ſeq. mō notabilis.nu.3.fo.ccc.

¶Quidā propoſuit quendā ex domo vicini intraſſe p caminum ignis et furtum pecuniarum ſibi feciſſe:et viſo p officialē camino q̄ erat valde arctus apparebāt oēs fuligines et nulla introitus veſtigia:fuit tortus et cōfeſſus eſt falſam querelam propter creditores:ſic ſepe faciunt delatores criminum vt aliqd lucrentur:tales delationes falſo faciunt.ſit ergo iudex cautus et ſubtilis inueſtigator.vide in verbo quidam vir leuis.in fine tractatus .ſub numero vltimo folio.

¶Qñ proceditur ex mero iudicis officio vel per modū notorij:vel ex fama pu. tollitur neceſſitas traditionis copie indiciorum et articulorū.idē vbi fit inqſitio de cōſciētia principis.vide in ver.māda.nu.24.fo.ccxc.

¶De litera. R.

Ratione loci in quo qs inhabitat nō redditur habilis ad cōueniēduz qr in iudicio debet ois ſuſpitio ceſſare.in titu.de his q̄ ad eccle.cōfu.nō hz locū in eo dz ſtare ſindicatui qr eccleſia cōfugiēdo nō poterit in eo defendi et licet domus ppria ſit cuiqz tutū refugiū in ciuilibus cauſis nec opatur in eo q̄ dz ſindicari:quia capi et extrahi de ea poterit:qđ ſi poſtea fuerint inuēti iculpabiles iniuſte qrelantes veniūt puniēdi.vide in ver.viſo.nu.4.fo.xxxj.

¶Ratificatio dictorum in tormentis perſeuerata:et iurata excludit oēm dubitationē:et exceptionem:et pſeuerare dz quis qñ non terretur tormētis:et extra tormentorum locum illa non videns pſeuerat.vide in verbo ratificatio dictorum in tormētis.nu.1.fo.ccxcix.

¶Remiſſio qñ fiat:et an de cōſuetudine fiat niſi in terris q̄ ſunt ſub eodē pſidatu.vide in ru.barratarie.in ver.ſi iudex nu.fo.lxviij.

¶Reus criminis capitalis ſi daret mille fideiuſſores nō auditur:ſed bñ carceratus debet ſtare.vide in ver.an ſi plures.nu.16.fo.lxxiiij.

¶Reges hñt iuſpatronatus in epātu ſue ciuitatis.vide in verbo ſtatutum.ſub numero.3.fo.lxxvij.

¶Remittēs officialis ſecularis clericū ad ppriū iudicē cū ignominia an teneatur in ſindicatu.vide in ver.an apparitor in fine.et nu.3.fo.xcj.

¶Renūciatio facta in vltimo vite ſpū:vel in nimia ſenectute vīm facta in fraudem expectantium:vt de renūcianti bñficiū in cōtinēti vxore recepta. vide in verbo iuxta predicta.nu.4.fo.cxcviij.

¶Reges in exceſſum incidere dicuntur trahendo clericos ad proprium forum. vnde deponendi eſſent propria dignitate.vide in verbo poſt imperatorum. numero. 2.folio.iiij.

¶Reges extorquēdo a clericis et eccleſiaſticis perſonis penſiones et penas contra iura et eccleſiaſticā libertatem incurrunt in exceſſum et tenentur iniuriarum.ibidem nu.3.fo.eodem.

¶Reges nō faciētes iuſtitiā deponēdi ſunt et qñ occupant alienas terras non contenti proprijs terminis.ibidem.

¶Reges qñ taleis et exactionibus populum dei affligunt indebite et corporibus iniuriantur incurrunt in exceſſum ibidē cū hrē volūt plures mulieres: cū vnus vir vni vix ſufficiat mulieri. vide ibidē.nu.4.fo.eo.

¶Rex excōicari dz ſi appareat eū incorrigibilē:ibidem et ſi crimē ſacrilegij:vel le

ſe diuine male.cōmittat vel ſi vſuras iudeis ſupra xp̄ianos ꝑmittat ī magnū incurrit exceſſum.vide ibidē.ſub nu.5.fo.eo.

¶ Reges q̄ nō ſoluūt decimas ⁊ primitias vt tenent exſoluere incurrūt in exceſ ceſſum.ibidem nu.6.fo.eo.

¶ Reges q̄ ſequunt auguria ⁊ in eis confidunt ⁊ in ſortibus a vera fide deuiantes incurrunt in exceſſum. ibidem nu.7.qꝫ nihil melius reſplēdet in principe q̄ recta fides.ibidem.

¶ Reges iroſi furioſi ⁊ crudeles ꝑ hoc incidunt in exceſſum: cum deberent eſſe māſueti ⁊ humani ibidem nu.8.nihil aliud tā peculiare eſt iperialis maieſtatis q̄ humanitas per quam ſola dei remittat religio. vide ibidem numer.9. folio.v.

Reges conſtituentes.ll.iniquas ⁊ non facientes quod eſt de poteſtate regū inſtituta incidunt in exceſſum.ibidē nu.10.fo.eo.

¶ Reges impugnātes eccleſiam ⁊ clericos quos deberēt defendere incidunt in exceſſum.ibidem nu.11.⁊ qn̄ nō impugnant hereſes ſicut deberent.vide ibidē folio.eodem.

¶ Reges qui non puniunt blaſphemantes ſicut deberent incidūt in exceſſū.numero.12.folio.v.

¶ Reges q̄ nō ſubijciūt ſeipſos ſacerdotib⁹ dei ſicut deberēt ⁊ ꝑmittūt ab eis ſe venerari ⁊ man⁹ oſculari incidūt in exceſſum.ibidē nu.13.fo.eo.

¶ Reges recipiētes ab ep̄is vel archiep̄is homagiū vel fidelitatē cū nihil tpale teneāt ab eiſdē incidūt in exceſſum ibidē nu.14.fo.eo.

¶ Reges reſtituentes in legitimos natalibus ⁊ admittentes eos ad ſucceſſionem in p̄iudiciū legitimoꝝ ſuccedentium incurrūt in exceſſum.ibidē numero 15.folio eodem.

¶ Reges qui regula ſua diuidūt ⁊ ſcindūt inter filios vel conſanguineos qđ fieri non debet incidunt in exceſſum ibidem. et qn̄ non preſtant auxilia viduis: orphanis ⁊ eccleſiaſticis ꝑſonis cum imploratur eorū auxilium.vide ibidem numero.17.

¶ Reges non ſeruantes iuramenta preſtita in coronatione prout eſt de non alienandis bonis regni ſui item de conſeruando honore eius: ⁊ de nō mutanda eorum legitima moneta cadūt in exceſſum.ibidē nu.17.

¶ Reges qui maiora negotia expediunt ſuo ſenſu vel cum paucis cū deberēt cōnocare maiorē parti regni ſui cadūt in exceſſum ibidē nu.18.fo.v.

¶ Reges quia aliq̄n indigent curatoribus ſeu coadiutoribus propter eorum nimiam iuuentutem fatuitatem crudelitatem aut ſimplicitatem: ⁊ nolunt eos recipere ab imperatore vel eccleſia ⁊ ſepe iniuſte priuant filios vel nepotes ex eorum linea deſcēdentes.ideo incurrunt in exceſſum ibidē.nu.19.

¶ Reges vſurpantes officia ſacerdotum incidunt in exceſſum.vnde lepra ſpirituali percutiunt. ibidem nu.20.

¶ Reges qui malos hn̄t cōſiliarios quorū ꝯſilio multa mala operantur incidūt in exceſſum. ibidem nu.21.fo.eo.

¶ Reges excoriantes ſubditos ſuos incidunt in exceſſum cum debeant eſſe iuſti cultores.ibidem nu.22.

¶ Reges vanaglorioſi ⁊ ſuperbi ⁊ non ſe homines eſſe recognoſcunt nec deum regem regum incidunt in exceſſum:dicti ſunt reges a ſe ⁊ alios iuſte regendi. vide ibidem nu.23.

¶ Reges qui clementes non ſunt apud ſubditos demerentur apud deum ⁊ quādo ſunt auctores periurij.item vbi.ll.tranſgrediuntur diſpenſando.vide ibidem nu.24.fo.eodem.

¶ Reges qui confirmant iniuſte queſita & violenter poſſeſſa in preiudiciũ partis incidunt in exceſſum. vide ibidem nu. 25. fo. eodem.

¶ Reges qui faciunt priuilegia concedendo hereſim vel vſuraꝫ incidunt in exceſſum quia non debet alicui auferre iuriſditio vel dominiũ ſine cauſa neqꝫ alicui iniuriam facere. vide ibidem nu. 26.

¶ Reges qui noua vectigalia ſine maxima cauſa imponunt incurrunt maximũ exceſſum: ibidem & quando priuilegia ſine cauſa auferre ſimiliter incidunt. vide ibidem numero. 27. fo. eodem.

¶ Rex mandans aliquid contra conſcientiam ſuam non eſt obediendus nec in pace: nec in bello. vide ibidẽ nu. 28.

¶ Reges peccant quando ſine cauſa vtuntur poteſtate abſoluta et princeps ſi non vtitur poteſtate ordinaria peccat & vtendo ſuprema poteſtate ſine cauſa peccat mortaliter. vide ibidẽ nu. 29. fo. eo.

¶ Reges excedunt ſi clerici pro beneficijs eccleſiaſticis recurrant ad papam et ipſi eos priuant fructibus beneficiorum & eorum conſanguineos mulctant & ipſos expellunt de ſuis dñijs. vide ibidem nu. 31.

¶ Reges excedunt in taleis & exactionibus indebitis ſubditorum ibideꝫ: & quãdo fallunt conſtitutiones contra eccleſiaſticam libertatem directa vel indirecta via. vide ibidem nu. eo.

¶ Reges impedientes ſe in ſpiritualibus incidunt in exceſſum. vide ibidem numero. 33.

¶ Reges ſubijcientes liberos homines ſeruituti: & graues leis exiſtentes incidunt in exceſſum. nam breue regnum non parcit ſubditis. ibidẽ nu. 34. fo. eo.

¶ Reges non ſeruantes miſericordiam pauperibus incidunt in exceſſum: ibidem numero. 35.

¶ Reges qui de facili guerras & bella faciunt ex quibus affligunt populi quos ſine auctoritate ſuperioribus facere non licet incurrunt in exceſſuꝫ: ibidẽ numero. 37.

¶ Reges iuſtitiam deferendo propter quod partes affligunt laboribus & expẽſis adeo quod compelluntur aut iuri ſuo renuntiare aut ſe componere excedunt & tenẽtur ad intereſſe & reſtitutionem ſicuti alter priuatus. vide ibidem numero. 38.

¶ Reges excedunt in concuſſionibus & rapinis in talijs & ſpolijs & quando derelicta cura pub. & miniſterium iuſtitie de regno nõ curantes per nemora cõtinuo vagantur in venationibus ferarum non recreationis gratia. vide ibidem numero. 39. fo. eodem.

¶ Reges carnales ſimulachra lutea: ibidem.

¶ Regem nõ iniquum ſed correctorem iniquorum eſſe debet: ibidem.

¶ Rex non eſt qui non eſt per ſe ſufficiens & omnibus ſuperexcellens: ibideꝫ folio eodem.

¶ Rex cunctis debet eſſe benignus nemini blandus paucis familiaris omnibus equus ad iracundiam tardus ad clementiam pronus in aduerſis firmus in proſperis cautus omnibus prodeſſe debens nulli nocere decet: quia. ll. humanas deus per principes diſtribuit humano generi. vide ibidem numero. 45. folio eodem.

¶ Reges excedunt quando aliquid agunt contra ius diuinum contra qđ nihil poſſunt: ibidem. & quando aliquid concedunt cum iniuria alterius. vide ibidem numero. 48. fo. eodem.

¶ Reges excedere dicuntur ſtatuendo quod vnus debeat alter ſoluat. vide ibidem.

Tabula

¶ Reges excedunt cum bona alterius citra ordinem iuris in alium transferri volunt. in titu. de reg. princi. ⁊c. nume. 8. ⁊ quando ſine cauſa iuſtam ⁊ licitam appellationem tollunt: quia eſſet contra ius diuinum. vide ibidem numero. 51. fo. vij.

¶ Rex non poteſt ius alterius ſine cauſa tollere: ⁊ non dicitur poſſe ea qui cū peccato fieri poſſunt: debet nō vti poteſtate ordinaria ⁊ viuere ſm. ll. ibidē numero. 52. fo. eo.

¶ Reges excedūt concedēdo reſcripta ⁊ e ius alterius tollendo: q2 poſiti ſunt vt faciant iuſtitiā ⁊ quādo terminos iuſtitie egrediunt̄ non dicuntur reges. ibidem nume. 54. fo. vij.

¶ Reges in omnibus in quibus diſpenſant contra ius debent cum cauſa facere aliter excedunt. ibidem ⁊ cum ſe. de beneficijs eccleſiaſticis impediūt volendo illa cōferre: vel conferri facere pro eorum velle. ibidem. nu. 55. fo. eo.

¶ Reges quando ſunt negligentes iuſtitiam adminiſtrare perperam iudicatam emandare excedunt ⁊ eorum regum dicitur vacare de iure ⁊ de facto. ibidem. numero. 56. fo. eo.

¶ Rex non curans de regno debet expelli de cōſenſu pape. ibidem. fo. eo.

¶ Rex ſapiens eſt ſtabilimentum populi. et cor regis in manu dei eſt. ibidem numero. 59. fo. eodem.

¶ Reges excedunt remittēdo penā homicidis in preiudiciū reipublice ⁊ cōſanguineorū occiſi: quoꝝ punitio eis eſſet cōſolatio. ibi. nu. 60. in fine. fo. eo.

¶ Reges in exceſſum incurrūt dum filias vel vxores ſubditoꝝ per vim vel importunitatē cognoſcunt. vide in ꝟbo. excedūt. nu. 62. fo. eo.

¶ Reges incidūt in exceſſum imponēdo ſubditis extraordinaria grauamina vel ſupindicta quā nō licet. vide in ver. excedūt. nu. 63. fo. eo.

¶ Reges cadūt in exceſſum: ſi culpa ſua haberet bellū vel ſi ex parte ſua iniuſtum bellū iniret. vide in ver. excedunt. ⁊ etiam quando excedunt terminos ſuos. vide ibidē nu. 64. ⁊. 65. fo. eo.

¶ Rex male ſe gerēs populū tyranizādo poteſt per populum expelli ſicut tarquinum expulſerunt romani. ver. excedūt. nu. 65. et imponendo noua vectigalia ſine cauſa ex abſoluta poteſtate. vide ibidē. nu. 66. ⁊ 67. fo. eo.

¶ Reges excedere dicuntur imponendo exactiones vectigaliū ex aliqua colorata cauſa: ⁊ faciendo monetā ere cōtaminatā: ⁊ iniuſti ponderis. item ſi tempore guerre faciāt monentā de vili materia ferro vel corio q̄ iubēt expendi ⁊ ceſſante neceſſitate non recolligunt: nec emendant dāna ſubditis. vide in ver. excedunt. nu. 68. ⁊. 69. fo. eo.

¶ Reges crapulantes ⁊ vino inebriātes ſenſu carentes de vinoſitate famoſi vina vndiq; ex terraꝝ finibus anhelantes. in maximū exceſſum incurrunt: cum due ſint perſone quibus mediantib⁹ mundus gubernat̄ regales ⁊ ſacerdotales. ⁊ propterea dicunt̄ reges q2 deo ſeruant. ll. iuſta precipiendo ⁊ cōtraria prohibendo. vide in ver. excedunt. nu. 70. ⁊. 71. fo. viij.

¶ Rex debet conſilio ſeniium omnia agere q2 in antiquis eſt ſapientia. ⁊ propterea ſtultus eſt princeps qui conſilio non acquieſcit. vide in verb. excedunt. numero. 75. fo. eo.

¶ Regi qui nocendi cupiditate vel vlciſcendi crude. aut animum habens implicabilē vel feritatē bellandi aut libidinē dominandi vel ſimilia: ſubditi eius nō tenent̄ eū obedire. hi eñ non reges: ſed tyrāni ſunt in populo ⁊ populus infidelis tyran. non regem habere meretur. fideli populo ſolum datur iuſtus rex. vide in ꝟ. excedunt. nū. 74. fo. viij.

¶ Regis boni officium eſt ſubditos diligere: q2 reſpu. ⁊ princeps idem ſunt.

vide in ver.excedunt.numero.77.fo.eo.
¶ Rex licet ſi legitime inſtitutus debet vitare mores ꝛ opera tyrānoꝛum ꝛ cū iniuſtus eſt tyrānus eſt:ideo nulla facta ſocietas neq; fides regni eſt.nā boni reges ſacri propter iuſtitiam ſacratiſſimam ſeu ꝑpter.ll.dicūtur.vide in ver.rex autem.numero.1.fo.viij.
¶ Rex qui ſedet in ſolio iudicis diſſipat omne malum nutu ſuo:oportz em̄ vt vultum ſuū ſubditis oſtendat: vultus eiꝰ liber:ſicut vultus ſalamonis quē vniuerſa terra videre deſiderabat vt audiret eius ſapientiam,vide in verb.rex autem.nu.78.ꝛ.9.10.fo.ix.
¶ Regis vultus moraliter ſignificat illuminationē iuſtitie ꝛ verum iudicium qꝛ ex vultu cognoſcitur ira cordis ſubditis em̄ tributa ꝛ fiſcalia onera perſoluunt regi:vt eius fruantur preſentia.vide in ver.rex autem.nu.10.fo.eo.
¶ Regia via dicitur per iuſtitiam ambulare ꝛ regis officium eſt iuſtam percipere illicita ꝓhibere ꝛ cuncta equa moderatione diſponere:quia rex ſapiēs eſt ſtabilimentū ppl'i ꝛ dr rex q̇ alios regit ꝛ a nemine regitur:creantur em̄ ex neceſſitate:qꝛ omnia indigent capite ꝛ cum hoies faciles ſint ad diſſentiēdum.ideo indigent rege.melioꝛ eſt em̄ bonus rex q̄ꝫ bona lex.vide in verb.rex autem.nu.13.14.15.fo.ix.
¶ Rex excedit qui regno dominio tyrannicum in paupertatem redegerit vt fecit federicus imperatoꝛ qui regnum dominio tyrānico cōquaſſauit ꝛ homines in ſeruili conditione redegit quapropter fuit depoſitus.procuratio em̄ reipu.ad eorū vtilitatē quibus cōmiſſi ſunt nō ad eorum quibus cōmiſſa gerenda eſt,ſicut aīa regit corpus ita rex ſtatuitur in regni gubernatione: qꝛ rex eſt paſtoꝛ populorum:neq̄ꝫ debet eſſe iuuenis.vide in ver.rex autem.numero.19.fo.ix.
¶ Regem occidere licet populo propter eius tyrānidem:ꝛ licitum eſt bellum contra eum:ſi a preſide exerceatur:nam Joel mulier interfecit ſiſam regem qui tyrannus erat que benedicta fuit a deo:nulla amplioꝛ magis victima ioui mactari poteſt q̄ꝫ rex iniquus ꝛ tyrannus:nā in vita tyrannni nulla fides:nulla pietas:nulla ſpes:nullus beniuolentie locus:a tyrānis em̄ cauſant iniuſtitie.ꝑpter quas deſtruitur oīs pax.multa em̄ mala ex iniuſtitiis tyrannoꝝ eueniūt:qn̄ em̄ nō ꝓfertur cito contra malos ſententia filij hominū abſq̄ꝫ nullo timoꝛe perpetrant mala.vide in verb.an liceat occi.reg.tyran.nu.1.cum pluri.ſeq.peccata em̄ fidelium per ſaracenos ꝛ barbaros cum ſeuitia vendicantur.vide ibidem nu.9.fo.x.
¶ Rex qui omnino inutilis eſt debet ſibi dari coadiutoꝛ ꝛ populus poteſt deponere imperatoꝛem inſufficientem ꝛ mentecaptum.vide in vb.an liceat regem tyrānum occi.nu.17.fo.x.
¶ Reipub.procuratio ad eorum vtilitatem quibꝰ cōmiſſi ſunt nō ad eorū quibus cōmiſſa gerēda eſt ꝛ poteſtas ſtatuēdi cauſat a iuriſditione: que eſt de pub.introducta.vide in vbo excedūt barones.nu.22.fo.xij.
¶ Repreſalia conceduntur ꝑpter iniuſtitiā alicui factam in ciuitate non ſubdita concedenti repreſalias econtra ꝑoſſunt cōtra poteſtatem pro iniuſtitia facta etiā ſi foꝛenſis ſit.vide in titu.de offi.ſindi.
¶ Repertus in rixa cum armis vel in delicto ſi fecerit reſiſtentiam contra officialem ꝛ vulneratus vel verberatus fuerit nō tenebitur iniuriarum.vide in ver.ſindicatur.el.iiij.nu.7.fo.xxxv.
¶ Reſcriptum continens iniuſtitiam eſt ſuſpectus de falſitate.vide in verb.ſi per ſtatutum.nu.2.fo.xxxix.
¶ Rex ſi requiſitus a comite deneget ſibi iuſtitiam miniſtrare an perdat dom

nium qđ habet in cõtractu illius comitis imperium eñ qđ rex habet vaſallo inheret oſſibus regis:adeo q ab eo ſeparari non poteſt:regnum enim diuidi non poteſt ⁊ rex non poteſt modo aliquo comitẽ a ſua iuriſditione dimittere expreſſe.vide in ver.an ſi. rex.nu.1.fo.xlj.

¶ Regem an liceat debellare ꝑpter iniuſtitiam officialium ſuorum:iniuſtitia eñ facit vacillare corda ſubitorum dominis ſuis.vide in ver.an ſi rex.numero.2.fo.eodem.

¶ Rex qñ eſt negligens in faciendo iuſtitiam appellatur ad papam ⁊ regnum tunc dicitur vacare de iure.vide in ver.an ſi rex.nu.3.fo.eo.

¶ Rectores qui iudices minant ne iudicent prout debent ſm ius tenentur criminaliter.vide in ver.appellatio nu.7.fo.xlv.

¶ Rectores terrarum qui teſtes cogunt per tormenta vt falſum dicant tenent l.cor.vide in ver.appellatio.nu.8.fo.xlvj.

¶ Remota appellatione an ſit remota ſupplicatio ⁊ licet ſtatutum diſponat qđ a ſententia lata per ſindicatores nõ poſſit appellari poterit appelari ſententia ferenda.vide in ver.an ſi ſtatuto.nu.6.fo.xlix.

¶ Rex de facili reuertitur ad ſuam naturam:⁊ rex non poteſt appellationem tollere que eſt iuris diuini:⁊ non dicitur poſſe q cum peccato poteſt qꝛ cor regis in manu dei eſt.vide in ver.ſubijcio . nu.2.3.24.fo.lj.

¶ Rectores terrarum tenentur pro familia quã ſecũ ducunt:⁊ quãdo promiſit fideiubendo pro officiali ſuo eo mortuo non tenentur.vide in ver.rectores.numero.1.fo.cxvj.

¶ Reus qui aufugeret ꝑpter nimiam ſeuitiam vel minas attroces iudicis non habet contra ſe preſumptionem criminis:quando eñ ſuaſio alicuius doloſa eſt proxima cauſa damni:tenetur ſuadens de dolo ⁊ dãno:qꝛ damnum qđ qs ſua culpa ſentit ex re.iu.vide in ver.ſubijcio.nu.1.⁊.2.fo.cxx.

¶ Repulſam faciens cõtra teſtes non tenẽtur iniuriarum:⁊ quando obijcitur crimẽ ad repulſam nõ eſt neceſſaria inſcriptio:tñ qñ cõtra patrẽ vel patronum tenẽtur iniuriarum ⁊ obijciens ad repulſam prelati ſi non ꝓbat punitur ⁊ ſindicatores inquirendo contra officialem ⁊ opponentes q cõmiſerit furta baratarias non tenentur iniuriarum.vide in ver.an ſi contra.numero.4.vſq ad finem.fo. cxxxiij.

¶ Repeti an poſſit tortura:ſi quis tortꝰ confeſſus eſt delictum vel circunſtantias delicti:de qua inquiritur ipſum deinde poſt torturam negat q cõfeſſus eſt.⁊ non perſeuerat in cõfeſſiõe.an ipſiune poſſit repeti tortura.vide in ver.viſo.de repeti.nu.1.fo.ccxciiij.

¶ Seruius optimus vt macrobius retulit vergiliuz neapoli ſtuduiſſe teſtatur in oratione. nu.2.fo.ij.

¶ Seneca in epiſtola inquit q cũ neapoli ſtudijs vacaret ⁊ ad ſtudia bonarũ artium vadens:a nobilibus ſepe fuit deriſus.in prefatione ſub nu.3.fo.ij.

¶ Semel abſolutus nõ dꝫ amplius moleſtari niſi de nouo volens cõuenire vel accuſare fuiſſet ignorans vel abſens tempore abſolutionis.vide in ver.officialis.numero.2.fo.xxvj.

¶ Sniã lata in cauſa appellationis qñ eſt contraria prime facit cõtra primum iudicem quãdã inſurgere p̃ſumptionẽ.licet cõtra iudicẽ dolus nõ preſumatur.idem in notorio:in quo magis error q̃ dolus p̃ſumitur.vide in ver.appellatio.nume.3.fo.xlv.

¶ Snia lata p arbitrũ ſup aliquo emergentia qñ p eã auferẽ p̃iudiciũ ꝓceſſui an appellet:nã vbi lex ꝓhibet appellari a diffinitiua:tunc poteſt appellari ab interlocutoria ante diffinitiuam ⁊ ſtatuta prohibentia appellationem in-

telligiť de diffinitiua ꝛ nõ de interlocutoria.vide in ꝟ.an ſtante.nu.3.fo.l.

¶Sententia regis ab ea appellari non poteſt.ꝙ facit ad no.cõtraria, vide in ver.ſubijcio. nu.1.fo.lj.

¶Snia lata ꝑ pecuniã ẽ nulla:ſi ꝑ grãz tꝫ ſꝫ dať reſtitutio de corrũpẽteꝫiudicẽ vt ꝓ eo ſniaz ferat ꝛ reliqua.vide i.ꝟ.corrũpẽs ſub nu.1.ꝛ q̃ſi ꝑ totũ.fo.xciij.

¶Sententia lata per lataz culpã.an teneat:ꝛ ſi licet an detur reſtitutio.vide ibidẽ ſub nu.3.ibi ſententia.fo. eodem.

¶Snia cũ eſſet ꝓ aliquo ꝓferenda:ſi tunc pars ꝓmiſit iudicẽ ſeruare pro tali ſententia indẽnem:vt non teneatur in ſindica.vel ſi pro alio actu fuerit ſibi promiſſa indẽnitas:an dz corruptus vel barratariã cõmiſiſſe.vide in ver.an ſi tempore ſententie.nu.1.fo.xciij.

¶Snia ab appellatione interlocutorie que danda eſt in ſcriptis non ſufficit notariũ eſſe rogatum ꝛc.ꝛ ſimiliter ſnia in ſcriptis debet eſſe ſcripta anteq̃ ꝓferať:neq; ſufficit ꝙ iudex verbo ferat ſnlam.ꝛ notariũ roget.vide in ver. an cõtra.nu.9.ibi.Et idẽ dicit Bar.fo.clxx.

¶Snia lata contra abſentẽ cũ allegatione doloſa nulla:ꝛ ſolutũ vigore ſnie iniuſte põt repeti.vide in ver.iudex male iudicãs.ſub nu.2.fo.clj.

¶Snia ꝯtinẽs errorẽ exp̃ſſum an valideť de cõſenſu ꝑtiũ.vide ibidẽ.in ſnla q: iudex dꝫ iudicare ſm ea q̃ ſentit.vide ibidem nu.6.fo.eodẽ.

¶Snia lata ſine dolo q̃ nulla eſt ipſo iure:an iudex faciat litẽ ſuã in eo in quo partẽ dãnificat.nã q̃dã ſunt ſnie que ius tribuunt:licet iniuſte:ꝛ quedã ius non tribuũt.ꝛ ideo decreta inualida ius non tribuunt.ꝛ iudex qui protulit ſententiã criminalẽ:ꝛ in fine poſuit talẽ clauſulã has condemnationes ꝛc. vide in ver.an ſi ſententia. nu.1.fo.ccxlv.

¶Sindicatio eſt experimentũ toti⁹ iuſtitie in euidentia.nu.1.fo.ij.

¶Sindicatores habẽt merũ ꝛ mixtũ imperiũ cõtra officiales ꝛ iudices:ꝛ an ſi plures ſint ſindicatores an aliq̃ eoꝝ poſſint emittere bannũ cõtra officialeꝫ ſindicatũ.ita ꝙ liget.vide in ver.iudices.nu.10.fo.xx.

¶Sindicatores in mulctãdo habent merũ ꝛ mixtum imperium:ꝛ pars grauata a iudice:licet potuerit appellare ꝛ nõ fecerit poteſt agere ſindi.contra iudicem.vide in ver.an ſi.nu.5.ꝛ.6.fo.xxij.

¶Sindicatores ſi quatuor fuerint ꝛ duo abſoluãt ꝑtẽ ꝛ duo alij cõdẽnant p̃ferreť ſnia illoꝝ q̃ abſoluerũt.vide in.ꝟ.an ſi.nu.17.ibi.ſi ſint.iiij. fo.xxij.

¶Sindicantes officialẽ nõ poſſunt ipſum ſindicare de his q̃ fecit nõ intuitu officij:ſed de his q̃ peragit in officij occaſione:ꝛ an teneanť de facto ſuoꝝ officialium.ver.an ſi.nu.19.§.dati ad ſindicandũ.fo.xxiij.

¶Sindicatores officialis non poſſunt ip̃m punire ſi delinquat in officio.vide in ver.pone. nu.5.fo.xxiij.

¶Sindicatores habentes iuriſditio.ex ſtatuto ciuitatis vel priuilegio an ſint ordinarij vel delegati.vide in ꝟ.officialis nu.6.§.an ſindicatores.fo.xxvij.

¶Sindicatus dz quaſi de querelis ſermo factus.vide in ver.diciť.nu.1.fo.eo.

¶Scientia ſine eloquẽtia parũ ꝓficit ꝛ eloquẽtia ſine ſapientia multum reipub.nocet.vide in ver.ſequitur.nu 4.fo.xxix.

¶Sindicatores teneať bãna emittere ꝑ ciuitatẽ ꝛ loca pu.vt volentes querelare cõtra poteſtatẽ aſſeſſores eiuſq; officiales ꝛ famulos cõparere debeãt. ꝛ per vocẽ p̃conis q: ei⁹ vox paucis innoteſcit ꝛ tale p̃coniũ dꝫ fieri i ſcriptis ꝛ poni in valuis palatij:q: tale edictũ tãte ẽ auctoritatis ꝙ ignorãtia pua: toꝝ nõ patrocinať iurãs aũt ſe abſentẽ fuiſſe ignoraſſe bãnũ venit audiend⁹ ſimiliter ꝛ foreñſis:ꝛ talia bãna debẽt fieri cũ comitatiõe p̃finiti tẽporis.nã aliud eſt bannum q̃ comitatio.vide in ver.deinde per totum.fo.xxx.

Tabula

¶Sindicatores quot tempus debent ſtatuere in bannis ꝛ edictis preſigendis ad dādas querelas. vide in ver. ꝛ modo. per totum. fo. eo.
¶Sindicatores in ſindica. officialium tribus modis procedunt. primo per inquiſitionem de forma eius. vide in ver. proceditur. per totum. fo. xxx.
¶Sidicatores non tantum cauſas ciuiles: ſed ꝛ militares equa bilanze: ꝛ non ſolum pretores. ſed preſides prouinciarum ſunt ſindicandi finita eorum administratione etiam viri clariſſimi: ꝛ comes: ꝛ dux: vel adminiſtrantes officia in domo imperiali vel regia ꝛ alij quamplures ꝛ dn̄t ſindicari in prouintia vbi geſſerunt officium vel in ciuitate in qua couſuetum eſt ſindicari neq̄ debent ſtare in domo potentis vel eccleſia ſed palam ꝛ publice: neq̄ ad aliud officium eſt eligendus. niſi prius ſatiſfactum ſit fiſco: quia ſi in publicum exire ꝛ ſe monſtrare non audent preſumptio eſt cōtra eos. ver. viſo. nu. 1. cum. plu. ſeq. fo. xxxi.
¶Sindicatus cauſe debēt expediri iſra. xx. dies. ꝛ ſi res ſit breuiſſimo tempore peritura nulle ſunt ferie etiam in honorem dei: ꝛ in cauſis ſummarijs poteſt procedi etiā die feriato non tamen in his ferijs que ad honorem dei: ꝛ cauſe officialium poſſunt agitari die feriata quia tendunt ad pu. fauorem. vide in ver. ferie. nu. 1. ꝛ. 2. fo. cxxiij.
¶Sindicatores habent iuriſditionem limitatam a. l. iudicandi. ad tempus ꝛ non ab homine: ꝛ qn̄ eā hn̄t a. l. ſcripta. non cadit prorogatio: partes em̄ nō pn̄t inſtantiam legalem prorogare: niſi iudex fuiſſet impedit⁹ ꝛc. vide in ver. dicit conſtitutio. el. ij. nu. 7. fo. cxxviij.
¶Sindicatus cauſe ſummarie. ꝛ extraordinarie leuato velo decidi debent dicit aūt leuato velo decidi quando iudex procedit ſine diſcuſſione ꝛ examine negotij: nuntij em̄ corā iudice delinquentes leuato velo remouentur ab officio. vide in ver. an contra. nu. 10. ꝛ. 11. fo. clxxi.
¶Sindicatores an debeant habere ſalariuum ꝛ a quo: hn̄t em̄ mer. ꝛ mixtū impiū tanq̄ ordinarij a ciuitate deputati. v̄. an ſindicatores. nu. 1. f. ccxxviij.
¶Sindicus qui tenetur denūtiare maleficia intelligitur a tempore ſcie: qn̄ nō eſt prefixū tp̄s q2 nō teneē p̄cipiti feſtinatione denuntiare ꝛ an debeat ſtari dicto ſindici q̄ falſuz retulit: ꝛ vbi teneē denūtiare vulnera non intelligiē de vulnuſculis. ꝛ vbi denuntiauerit maleficium ꝛ appoſuerit teſtes neſcientes maleficium vt reus abſoluatur dicitur preuaricator ꝛ an teneatur denuntiare delicta non punibilia. vide ꝛ quando neſciunt inuenire malefactores an debeant inquirere vici nis. vide in ver. ſindic⁹. nu. 1. fo. ccxlv.
¶Si per feneſtram reperiatur furtum factum appoſita ſcala ꝛ dicatur q̄ illa ſcala viſa fuerit in domo alicuius an ſit preſumptio contra eum ad torturā. vide de indicijs ad torturam. vide in ver. an ſtetur. nu. 17. fo. cclxxx.
¶Statuta dominorum quibus dolus ineſt non valent ꝛ contra ſtatuta iniqua poteſt opponi exceptio doli. vide in ver. excedunt. nu. 16. fo. xij.
¶Statutum puniens offendentem officialem intelligitur non ſolum durante officio ꝛ tamen reperitur q̄ depoſito officio dum fiat ad ſindicatum nō pōt deferre arma. vide in ver. officialis. nu. 3. fo. xxvi.
¶Satutum vel inſtrumētum prohibens probationem admittitur niſi p aliud inſtrumentum ꝛ non per teſtes: an iudex ſi nolit admittere probationes teſtium dicatur iuſtitiam denegare: ꝛ licet ſtatutum poſſit tollere actionem nō tamen poteſt facere quin talis conſequatur iuſtitiam officium imperatoris miſericorditer implorando. vide in ver. ſi per ſtatutum. fo. xxxix.
¶Statutum vel priuilegium diſponens q̄ a ſententia ſindicatorum poſſit appellari: an iudex vel pretor condemnatus poterit appellari cum ſtatuta non

ligent

ligent foренſes:ꝛ ſi ſententia ſindicatorum ſit doloſa an contra eam poterit excipi de dolo.vide in ver.an ſi ſtatuto.nu.1.fo.xlviij.

¶Statutum vel priuilegium diſponens ꝙ officialis condemnatus appellet cũ inſertiõe cauſaꝝ que legitime apportãt põt princeps acceptare appellationem ꝛ inhibere de cauſis;vbi etiam appellari non poteſt datur remedium per viam querele:ꝛ hoc in termino.x.die.vide in verb.au ſi ſtatutum. nume. 3.folio.xlviij.

¶Statutum diſponens quod a ſententia ſindicatorum non poſſit appellari ipſi ſindicatores ferant ſententiam ſuper incidentibus vel emergentibus litis vel interlocutoriam ſuper aliquo articulo an poterit appellari ꝛ licet non appelletur a ſententia lata in poſſeſſorio poteſt tamen ab emergẽti vel incidenti appellari:ꝛ licet contumax a ſenten ia non poſſit appellare tamen poteſt appellare a condemnatione expenſarum ſi modum excedant:ꝛ licet a precepto in cõfeſſum non appelletur tamen appellabitur. a tacita legitimatione perſone.vide in ver.an ſtante ſtatuto.nu.1.fo.l.

¶Satutum diſponens quod infra certum tempus cauſa terminetur iſtud tempus nõ currit ei qui impeditur agere per dilationem aduerſarij : ꝛ ꝗdiu diſputatur ſuper articulis admittendis nõ currit dilatio data ad probandum ꝛ iudex qui peccat propter difficultatem probationũ excuſatur ꝛ rõne deſtructionis partium poteſt illas cogere ad componendum.vide in ver.dicit conſtitutio.cl.ij.nu.3.fo.cxxviij.

¶Statutum loquens de vno officiali extenditur ad ſimiles niſi habeat ſingularem rationem tamen predicta appellatiõe non venit delegatus ꝛ iura que loquitur de poteſtatibus terrarum locum habeant in iuſtitiarijs ꝛ capitaneis regni.vide in ver.officialis.nu.1.2.ꝛ.fo.clxxxvj.

¶Statutum vel conſtitutio principis puniens officialem amouentem de pecunia curie habet locũ in amouente vnum denarium tantum:ꝛ officialis qui ſuffragio aliorum impetrat dignitatẽ vel officium:ex quo multe obueniũt immunitates ille ſibi nõ conceduntur ex quo data opera illud habuit ꝛ officialis principis vel eius curiales prohibentur emere iura principis abſꝙ eiꝰ conſenſu.vide in ver.officialis ſi ſtatutũ.nu.1.fo.cxc.

¶Statutũ diſponens quod cõmoda condemnationum ſint iudicum pro certa parte iudex a quo condemnauit ꝛ etiam iudex ad quem quod lucrum erit iudicis a quo lȝ executio veniat fienda per iudicem ad quẽ.vide in ver.prouentus.nu.2.fo.ccxviij.

¶Statutũ diſponens quod poteſtas nõ poſſit determinare contra diſpoſitionem ſtatuti ſi eueniret quod propter obſeruãtiam ſtatuti lederetur ciuitas:ꝛ poteſtas nõ tenetur ad hoc ſeruare:ꝛ quãdo ſtatutum non eſſet in iudicio allegatum poterit poteſtas ſecundum eum pronuntiare quia iurat ſeruare ſtatuta:ꝛ an iudex ſeruans ſtatutum contra libertatem eccleſie :an puniatur:ꝛ iudex tenetur ſequi ſtatutum:licet illud non ſit in cauſa prodnctum .vide in ver.ſtatutum.nu.4.ꝛ.5.fo.ccxlvij.

¶Statutum in materia torture vbi facit mentionem de ſuſpitionibus euidẽtibus erunt preſumptiones euidentes magna indicia que ſunt aliquando minus ꝛ plus indubitata ſecundum iudicis ſimplicitatem: ꝛ indubitata erunt quando ꝛc.vide in .℣.an ſtetur.nu.4.§.In materia torture.fo.cclxxviij.

¶Statutũ quando tormenta requireret indicia indubitata:tunc iudex ex illis indicijs põt procedere ad condemnationem : ꝛ iura loquentia de indicijs in numero plurali reſoluntur in ſingularem.vide in.mandauit. numero.27. §.quando ſtatutum.fo.ccxcj.

¶

¶ Subſtituens aliquē in officio: an teneat̄ de facto illius ſi quid male geſſit: q̄r ſubſtitut⁹ intelligitur exercere dāno ſubſtituentis. vide in ver. an ſubſtitut⁹. ſub. nu. 10. §. ſubſtituens aliquem. fo. ccxlix.

¶ Succeſſori dimittit iudex proceſſum quem potuit expedire an debeat puniri et quātuncūq̄ iudex debeat infra certū temp⁹ expedire proceſſum nūq̄ cogit̄ expedire niſi in fine temporis. vide in verbo ſucceſſor. ſub nu. 1. fo. ccl.

¶ Succeſſor officialis: an veniens ad offm̄ ſine literis deſiſtentie et ſine literis regijs ſuarum cōmiſſionum quas dicat pariter amiſiſſe caſu vel incurſu hoſtium: an ſit admitted⁹ in offō. vide in ver. an officialis ſucceſſor. nu. 1. fo. eo.

¶ Suſpecti an poſſint allegari ſindicatores officialium. vide in ver. ſuſpitio. nu. 1. ⁊ quando ſuſpitio requirit cauſam allegari: non poteſt probari iurō. ⁊ qn̄ ſubeſt aliqua euidēs cā: an etiam ordinarius recuſari poſſit. ibidem nu. eodem. fo. ccxlj.

¶ Suſpitionis autem que ſint iuſte cauſe contra ſindicatores: ⁊ an inquiſitus vel accuſatus gerat in animo inimicitiaꝫ contra iudicem inquirentem: quia veritas odiū parit: ⁊ amara eſt veritas que odiū generat. vide in verb. ſuſpitio. ſub nu. 3. ibi erunt autem iuſte ⁊c. fo. eodem.

¶ Suſpectus licet ſit vnus ex ipſis ſindicatoribus ſi eſſent plures non ſuſpecti ſupplebūt ſuſpitionem. vide ibidem. nu. 8. fo. eodem.

¶ Suſpectum ſi eſt caput conſilij: an totum conſilium erit ſuſpectum: ⁊ ſi cauſa committitur collegio an poſſit totum collegium allegari ſuſpectum. vide ibidem. iuncta additione ſuſpectum. fo. eodem.

¶ Suſpitionum multe ſunt cauſe que poſſunt opponi ſindicatoribus: qui etiā opponuntur iudicibus delegatis vel ordinarijs: primo ſi eſt compater: ſi votum ſuum propalauit: ſi eſt canonicus: ſi inimicus: ⁊ relique de quibus in preallegato ℣. ſuſpitio. ſub nu. 5. ſed per quos actus tollantur ſuſpitiōes iudicum. vide ibidem ſub. nu. 5. fo. eodem.

¶ Statutum ciuitatis loquens de ciue habet locum in officialibus: quia ipſi cum tota familia durante officio ſunt ciues ciuitatis etiā durante ſindicatu. vide in ver. ſtatutū. poſt ℣. ciuilitas. ſub nu. 1. fo. lxxvij.

¶ Statutum ciuitatis ſi imponit penam ciui non expedienti cauſam coram ſe ductam infra certum tempus an habeat locum in forenſi electo ad officiuꝫ in hac ciuitate quia efficitur ciuis ⁊ ſubditus ciuitatis. vide in ℣. ſtatutum. ſub nu. 4. in fine. fo. eodem.

¶ Satutum eſt ſumma ratione: ⁊ equitate idem ius ſibi dici quod ipſe alijs dixerit. in prima oratione. nu. 1. fo. 1.

¶ Statutum pro homicidio ponit penam pecuniariam: vt eſt in marchia quid ſi ptās imponit penaꝫ mortis: ⁊ an cauſa ſubſiſtente poſſit leges tranſgredi. vide in ver. quid ſi per ſtatutum. vſq̄ ad. nu. 1. fo. cxcviij.

¶ Statutum ſeu princeps mandat q̄ magiſtratus ſtudeat ad cuſtodiam ciuitatis: quenā iuriſditio data videatur. vide. in ℣. quid ſi p̄ ſtatutū. nu. 2. fo. cxcix.

¶ Statutum puniens capientem rem dolose. ſi aliquis recipiat rem propriam an excuſetur a pena ſtatuti requirentis dolum: ⁊ ſi quis faciat illicitum ſolum de iure cōmuni: aut etiam eſt certum quod errauit iure: an excuſetur propter ignorantiam a pena que imponitur propter dolum. vide in verbo quia multa. nu. 4. §. Si vero quis. fo. ccij. nam lata culpa in capitalib⁹ nō equiparatur dolo. ibidem nu. eodem.

¶ Statutum vbi loquitur per verba ſui natura dolum importantia: vt in falſo vel in furto nō committitur ſine dolo: nec lata culpa: equiparatur dolo: ⁊ homicidium non dolo commiſſum non punitur. ibidem. fo. ccij.

¶Statutū ciuitatis ſi dicat ꝙ homicida puniatur in centum: ⁊ ſi non ſoluat infra diem decapitetur: an habebat locum vbi eſt culpa. ⁊ non dolus: ⁊ vbi ſtatutum punit homicidam ad mortez ⁊ non facit mētionē doli: tūc iudex debet ſnīam tēperare. vide in preal. verb. q2 multa. nu. 11. §. an ſi ſtatutum. fo. cciiij.

¶Statutum ſi relinquit penas arbitrio iudicis an poſſit penam capitalem imponere iudex. in ver. an ſi ſtatutū. ſub nu. 1. fo. ccvj. ⁊ ſi imponit penam maximam intelligatur de maxima pecunia. ibidem.

¶Si ſtatutum dicit ꝙ pena ſit in arbitrio iudicis vſq; ad mortez: an poſſit mortem imponere iudex. vide in preallegato ver. an ſi ſtatutū. nu. 3. fo. eo.

¶De litera. T.

Terminus currit a die notificationis ſi per ſtatutum ſtatuatur tp̄s ptāti vt habebat de maleficio cognoſcere vel inquirere: iſtud tp̄s nō currit niſi a die ſcientie maleficiū cōmiſſi: ſimiliter qñ ſtatuit certum tp̄s ad puniendum. vide in verbo pone. nu. 2. fo. xxix.

¶Teſtes examinati de negligentia alicuius circa aliq̄d faciendu3: ⁊ deponunt ſolum eū neglıgētez non probant: q2 eum negligentē eſt quid negatiuum: et teſtes deponentes ſup negatiua ſine coartatione loci ⁊ tpis non probant: et teſtis volēs probare negligentiam debet deponere ſe illum actūvidiſſe. vide in verbo qualiter. nu. 2. ibi. Et qñ ſuccederet. fo. clxxix.

¶Teſtis varius vacillans ſi conſtat interfuiſſe negotio ⁊ neget torquetur: ſed ſi corrigit ſe in tormentis non ſtatur primo dicto vel ſcd̄o: . ſed iterum debet repeti ⁊ ſtabitur illo dicto ſi perſeuerabit tanꝗ vero. vide in verbo teſtis. numero. 1. fo. cclxx.

¶Teſtis qui fuit tortus ⁊ in tortura confeſſus: ſi ante ſnīam dicat ſe erraſſe: an poſſit reuocare errorem facti. ⁊ confeſſio in tormentis nō perſeuerata: an ꝓbet ſemiplene. vide in ꝟ. an ſtet. nu. 2. ibi teſtis fuit tort⁹. fo. cclxxvij.

¶Teſtis q̄ non debet examinari ſi examinatus fuerit an faciat indicium inimicitia generalis non tollit ꝙ non faciat aliqđ indiciū. nam qnedā ſunt indicia motiua non adminiculatiua: que minus ſunt ꝗ ſemiplena probatio: ⁊ teſtis quando non facit indicium an faciat preſumptionem: et teſtis infamis facit quale quale indicium: ⁊ iſtud quale quale quid importet. vide in loco ſuperius alleg. eo. ver. numero. 3. ⁊ dictum impuberis ad aliquale facit indiciu3. vide ibidem nu. 4. fo. eo.

¶Teſtes producti ſuper accuſatione ſi aliud deponant nocent accuſatori: ⁊ ſi contra indicia accuſatoris alia probentur in contrarium multum operatur. vide in verbo tortura. el. ij. p totū. fo. cclxviij.

¶Teſtis examinatus varius iterum tortus dixit vnum deinde repetitus dixerit. aliud debet tertio examinari per torturam nec ſtabitur primo dicto: nec ſcd̄o. vide in verbo viſo. de repe. torti. nu. 3. ibi ꝙ ſi teſtis. fo. ccxciiij.

¶Teſtis vnus de veritate q̄ depoſuit de actu coniuncto vel ꝓximo criminı facit indicium ad torturā. vide in verbo dr̄ cōiter. nu. 1. ⁊. 2. ⁊ ſufficit vn⁹ teſtis tantū ad tormēta: licet in criminalibus probationes debeant eſſe luce meridiana clariores. ibidē. fo. ccci.

¶Teſtis vnus deponit ꝙ aliquis mandauit ſibi ꝙ fiat homicidium an ſibi credatur: ⁊ an ex ſolo mandato quis punitur in atrocibus. vide inverbo dicitur communiter. ſub nu. 4. cū precedētibus. fo. cccij.

¶Teſtes reprobati q̄ non pñt examinari propter etatē vel inimicitiā ſi fuerint examinati: an faciant indiciū ad torturā: ⁊ an teſtes examinati poſt didicita teſtificata faciant indicium: ⁊ preſumenꝫ ſubornati. vide in verbo an teſtes re

probati.nu.1. fol.cclxv.
¶ Teſtes duo reperiunt̃ deſcripti in inſtr̃o vnus dicit nõ interfuiſſe alter mortuus eſt:nunq̃d reſultet ſuſpitio q̃ inſtr̃m ſit falſum.glo.in.l.j.§.fi.in verbo ſuſpecto quemad.teſta.aperiant̃ Inno.cũ Joan.here.extra de fi.inſtru.vide nume.9.in ver.mãdauit rex.fo.ccclxxxviij.
¶ Tortura lʒ regl̃r adhibeat̃ ad inq̃ſitionẽ tñ aliqñ etiã ad penã adhibet̃.vide in ꝟ.tortura.el.ij.qñ adhibet̃ ad penam.nu.1.fo.cclxvij.
¶ Tormẽta adhibẽda ſunt i magnis ſceleribꝰ nõ extẽſo aculeo nõ ſcindentibꝰ vngulis:nõ vrẽtibꝰ flãmis ſeu verberibꝰ.vide ibidẽ nu.2.fo.eo.
¶ Tyrannus qui violenta dominatione populum premit: et catholica veritas non patitur eũ occidi:licet multi tenuerint contra.in ꝟ.an liceat regẽ tyrannum occidere.nu.15.fo.x.
¶ Tortura eſt adhibenda auditis defenſionibus rei inquiſiti contra inquiſitionem et indicia:que ſi non probauerit probando aliqua que per ipſum releuet:vel teſtes repulſando:tunc tortura adhibetur que debet adhiberi cum moderamine:ꝛ diſcrete que diſcretio debet adhiberi circa tria ꝛc.multa eñ ſunt conſideranda que iudicis arbitrio relinquuntur:ꝛ vt veritas citiꝰ eruatur incipiẽdum eſt timidiori et magis tenero:qꝛ per eum facilius veritas explicabitur.vide in ver.viſo.nume.1.fo.cclxviij.
¶ Torquẽdo licet dñr defenſiones plenarie tñ in furto proceditur ſummatim:ꝛ qñ maleficia ſunt occulta officiales conſueuerũt capere vicinos a quibus veriſimiliter debet veritas ſciri:et qñ furta committuntur de nocte cuſtodes poſſunt torqueri:et pro veritate eruenda poteſt torqueri tota familia in cauſa adulterij:ꝛ furtum preſumitur cõmiſſum potius a familiaribus: q̃ ab extraneis:ꝛ pro veritate inueniendã concubine ſunt torquende:non autem vxores que proprio iuramento tenetur iudicare.ver.licet alias.numero.1.folio.cclxix.
¶ Tortura eſt grauior pena q̃ vtriuſq; manus abſciſio:naꝫ miſericordie genꝰ eſt cito occidere:quia tormentum vltimum acerbiſſimũ finem ſecum trahit: acerbiſſima vero crudelitas eſt que penam trahit. nam nemo tam timidus eſt vt malit ſemper pendere q̃ cadere:et eſt vſitatum verbum aduocatorum quando habent clientes incarceratos.vide in verbo tortura.el.ij.fo.cclxix.
¶ Timidos eis dicere melius eſt ſemel in tortura pendere: q̃ ſemper in furca ſtare:et multi indurantur habentes breuia ꝛc.et quando ad torturam chorda reorum ſunt indurata propter indicia vrgentia iudex poteſt nouum modum tormentandi inuenire.vide in verbo tortura grauior.nu.1.fo.eodem.
¶ Tortura repetitur quando indicia ſuperueniunt euidentiora primis:ꝛ ſemel aut bis tortus ſufficienter ꝛ in negando perſeuerans:poteſt iterum torqueri ex indicijs ſuperuenientibus et dicentur noua indicia ſi ſuperueniãt probationes diuerſi iudicij nõ eiuſdem.ꝛ ideo reus confeſſus põt tormenta repetita q̃ repeti nõ debuerũt nõ põt ꝑpterea condẽnari.ꝛ erũt noua indicia qñ tortus diceret neminem iacuiſſe ibi fuit commiſſum delictũ ꝛ cõtrarium fuit probatũ per teſtes.vide in verbo de repeti.nu.2.3.4.5.fo.cclxxj.
¶ Tortura que datur in ſecreto quomodo probet̃.vide nam vicini audientes aliquem plorantem ꝛ clamantem probant violentiam ſibi illatam:ꝛ tortura facta in abſcondito poterit probari per ſtigmata ꝛ ligaturas que in brachijs apparebunt poſt torturam: et ideo in tortura ſunt̃ adhibendi aliqui probi viri vt videant ſi excedatur modus:et ſi tortus fuit compulſus ad confitendum:ꝛ conſtitutos in dignitate iudex torquere non poteſt.vide in verbo quia ſepe.nume.1.fo.cclxxij.

¶ Tortura debet peti in libello per accuſatorem vel per eum cuius intereſt: ideo quando dantur capitula apponitur clauſula q̄ ſi nō plene ſed ſimpliciter per inquiſitionem faciendam conſtiterit de delicto q̄ exponatur queſtionibus ⁊ tormentis ⁊c. vide in verbo officialis. nu. 6. fo. cclxxiiij.

¶ Tormentatus ad torturā an ſtetur eius dicto confitendo de alijs: ⁊ accuſatus de furto de quo ſunt indicia an ſit torquendus: vt alia furta ꝯfiteatur de quibus nulla ſunt indicia: ⁊ ille contra quē indicia an ſit audiendus ſi dicat peto defenſiones contra indicia ante torturam. vide in ver. an ſtetur. numero. 1. folio. cclxxvj.

¶ Tortus ad perſeuerandum debet duci ad locum ꝑtub. extra aſpectum torture: ⁊ qui debeant intereſſe torture: ⁊ de aduocato qui debet intereſſe diſputationi non autem reſponſioni ⁊ confeſſioni ne reum inſtruat. et in tortura debent precedere veriſimilia indicia: ex quibus obiecti criminis reus ex preſumptione culpe animus iudicis informetur. vide in verb. an ſtetur. numero. 5. fo. cclxxvij.

¶ Tortura iudicialis debet eſſe cum indicijs: ⁊ talis ordo ſubſtantialis vt indicia precedant torturam eſt attendendus quaſi ſecuta fuerint: neq̄ tortura neq̄ ea q̄ ſecuta ſunt reconualeſcunt: ⁊ an iudex ⁊ dominus poſſint torquere ſeruos ſuos. vide in ver. ꝫ. allega. nu. 8. fo. cclxxxviij.

¶ Tortura an poſſit ſubijci in clericum: ⁊ an indicia ſint ſufficientia cōtra clericum ad torturam. vide in ver. tortura. cl. ij. per totū. fo. cclxx.

¶ Torquendus an ſit ſeruus in cauſa domini ſui: dic q̄ regulariter non torquetur in caput domini. vide in rub. cōfeſſio ſociorum. ſub nu. 4. fo. ccxcij.

¶ Torqueri an poterunt mercatores falliti ceſſantes ⁊ fugitiui: vt indicent pecunias ipſis datas ad mercandum: quas nunc denegant. vide in ver. in cauſa. numero. 2. fo. ccxciij.

¶ Tortus ſi non confiteatur delictum an ſit liberandus quaſi indicia ſint purgata. ⁊ quid ſi quis pluries tortus ſemper variauit. vide in ver. viſo. de repetione torti. ſub nu. 2. ⁊ 3. fo. cccxiij.

V**Arius** et vacillans ad hoc vt torqueatur: dic q̄ prius preſtandū eſt iuramentū calūnie: ⁊ veritatis: nec pōt varius dici niſi primo preſtito iuramēto pallere: titubare erubeſcere: incōſtāter loqui: concedere aliqd vel polliceri: an ſint ſigna male cōſcientie: iudex tn̄ diſcretus in his caute proſpicit iuxta loca: tempora ⁊ perſonas: ⁊ tunc dicitur vacillare: qn̄ deponit dictū ſuum: dubitando: vel tremendo: vel ſadendo: pre nimio timore loquendo: ⁊ de huiuſmodi variatione. vide in verbo viſo. de indi. per totum. numero. 1. fo. cclxviij.

¶ Uaſallus qui crudeliter a domino ⁊ tyrannice tractatur poteſt talem dominum impune dimittere. nam agricole equiparantur vaſallis: ⁊ vaſalli poſſunt inuito dn̄o renūtiare feudū qḋ efficeretur ſterile: ⁊ vaſalli qui obligātur ad ſeruitia non poſſunt habitare in alijs terris: ⁊ in quibus caſibus teneantur habitare in terra baronis. vide in ꝟ. excedūt. nu. 30. fo. xiij.

¶ Uaſallus fugiēs a facie dn̄i cōmittit furtum ſuiipſius q2 ipſe eſt pars feudi et equiparatur liberto: ⁊ iſta cōpulſio de vaſallo fugitiuo fiet per manus iniectionem etiam ad bona patrimonialia ipſo contumaci ⁊ non redeunte. nam ſi ſpoliaſti re mea ⁊ nō ſit mihi facultas recuperandi ꝑ aliam viā poſſum tibi aliam rem ſubtrahere ⁊ eam detinere quouſq̄ meam habeam. vide in ver. excedunt. nu. 35. fo. xiij.

¶ Uaſallus recedens de terra dn̄i nō pōt priuari bonis a dn̄o ſibi cōceſſis: ⁊ ſi

receſſerit inſalutato hoſpite. nõ renunciãdo feudũ ſi dño placuerit põt cogi ad redeundũ ⁊ ſeruiẽdũ. licet eẽ bona habeat a dño nõ ſub cõditione morãdi in terra ſua: tñ tacite ſubintelligit: ⁊ fugiens a terra baronis põt per dñm propria auctoritate capi: ⁊ qñ ſimpliciter fugit eſt in poteſtate dñi reducẽdus. vide in ver. excedunt. nu. 38. fo. eo.

¶ Uerba magiſtratus ꝓlata q° quis ſe reducat ad frugem melioris vite non infamant illum contra quẽ cõmittũtur: nã pretori licet inſolentẽ vel importune agentem increpari verbis ⁊ corrigere. vide in verb. ſindicantur. el. iiij. numero. 8. fo. xxxv.

¶ Uicinitas inducit indicium: nam ſi reperiatur corpus in domo alicuius vel in via prope domũ eſt indiciũ contra dominum domus. vide in ver. tortura. per totum. fo. cclix.

¶ Uiſus fuit aliquis exire de domo cum gladio: eſt indicium manifeſtum homicidij. vide in ver. confeſſio ſocioꝝ. nume. 14. ſi quis fuit. fo. ccxcij.

¶ Uniuerſitas petit officialem ſindicari debere de culpis et defectibus: ⁊ ipſuz priuari ſalario ſibi conſtituto ab ipſa vniuerſitate: quia iuſtitiam non adminiſtrauit: an poſſit in hac cauſa teſtificari illi de vniuerſitate. vide in verbo vniuerſitas. ſub nu. 2. fo. cclvij. qñ cauſa ſpectat ad vniuerſitatem principaliter ꝗ̃tum ad honorem ⁊ cõmodum ⁊c. vn⁹ de vniuerſitate poteſt eſſe teſtis. ibidem folio. cclvij.

¶ Uniuerſitatis cauſa qñ eſſet multum ardua et criminalis minus credeẽ ipſis de vniuerſitate tanꝗ̃ teſtibus domeſticis: et ſi ciues conſpiraſſent contra ſuperiorez ipſoꝝ: an cõſpirantes poſſint eſſe teſtes. vide ibidez. nu. 1. fo. cclviij.

¶ Uindictam ſe velle facere dixit aliquis contra aliquem: an propter huiuſmodi verba prolata: prolatum ſit contra ipſum ꝓferentem vt ſit locus torture cum verbum vindicabo benigne intelligatur. ſcilicet iudicis auctoritate: qa verborum ambiguitas debet a iudice interpretari. vide in verbo: ⁊ an ſi quis dixerit. ſub nu. 1. fo. cclxij. maxime quando reperitur mortuus ille talis ꝯtra quẽ huiuſmodi verba vindicatiua prolata ſunt. ibidem. fo. eodem.

¶ Uxor põt defendere deſtructionem bonoꝝ mariti ratione dotis. in ver. an iudex. nume. 3. fo. xc.

¶ Uxor que a viro verberatur poteſt ab eo diuertere. vide in ver. excedunt. numero. xxix. fo. xiij.

¶ Uulneratus qui in articulo mortis in foro penitẽtiali remiſit et pepercit an iſta remiſſio ſit ſufficiens ꝙ officialis poſſit componere vel penam annuere tanꝗ̃ parte concordata. vide et remittes iniuriã prohibetur quin poſſit petere rem ſibi ablatam: quia remiſſio facta coram ſacerdote in mortis articulo valet in foro iudiciali: quantum ad odium ⁊ rancorem remiſſum. vide in verbo vltimo circa predicta. numero. 1. folio. cj.

¶ Laus deo.

Regiſtrum Tabule.

aa bb cc dd ee ff. Omnes ſunt quaterni preter ff. qui eſt duernus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

A. PANDIMIGLIO - LEGATORIA - ROMA
1971

Digitized by Google

Digitized by Google